PAUSANIAE

DESCRIPTIO GRAECIAE.

AD CODD. MSS. PARISINORUM, VINDOBONENSIUM, FLORENTINORUM, ROMANORUM, LUGDUNENSIUM, MOSQUENSIS, MONACENSIS, VENETI, NEAPOLITANI ET EDITIONUM FIDEM RECENSUERUNT,

APPARATU CRITICO, INTERPRETATIONE LATINA ET INDICIBUS

INSTRUXERUNT

IO. HENR. CHR. SCHUBART

ET

CHR. WALZ.

VOLUMEN TERTIUM.

LIPSIAE,
IN BIBLIOPOLIO HAHNIANO.
MDCCCXXXIX.

LONDINI
APUD BLACK & ARMSTRONG.

HENRICO SCHUBARTO SUO

S. D. P.

CHRISTIANUS WALZ.

Quod Tibi accidit, ut impressis duobus Pausaniae nostri voluminibus in multa incideres, quae addenda vel omittenda vel immutanda essent, idem mihi evenisse libere profiteor, quamvis videam, non deesse, qui hac nostra professione abusi nos in laboris temere rapideque transacti crimen vocent. Quibus si obtemperandum esset, inter tres rationes optio daretur, ut aut nonnisi ultimo vitae stadio libri in lucem emittantur, aut ut editores impressis libris suis ab auctore, cuius familiaritatem quandam contraxerunt, relegendo curisque secundis perpoliendo abstineant, aut ut ea, quae correcta vel addita velint, ad tempus reticeant. Nos vero, qui decem amplius annos in colligendo et digerendo apparatu nostro critico consumsimus, et saepe ridentes a festinationis crimine nos ipsi liberavimus, non habemus quod eiusmodi suspicionem valde timeamus, quare ita ut instituimus, ea, quae iam nunc

ad Pausaniam emendandum sive nostra sive aliorum opera praesto habemus, cum lectoribus nostris candide impertire pergamus. Horum vero largam messem nobis obtulerunt censurae, quas triumviri, de hoc litterarum genere optime meriti, Creuzerus[1]), Westermannus[2]) et Siebelisius[3]) ea, qua solent doctrinae copia et iudicii aequitate de prioribus Pausaniae nostri voluminibus emiserunt. Quorum exemplum si sequi velint alii, et vel brevioribus relationibus ea, quae ad Pausaniam emendandum et explicandum in promtu habent, in medium proferant, succrescat paullatim apparatus, cuius ope ad res ipsas ab auctore nostro relatas, explicandas possimus accedere. Dum igitur hanc aliorum virorum doctorum liberalitatem exspectamus, iam criticam partem, quantum nostris viribus fieri potuit, absolutam lectoribus nostris tradamus.

Priusquam vero ad locos singulos me convertam, respondendum videtur ad eam quaestionem, quam nuper Creuzerus l. l. in memoriam nobis revocavit, an undecimus Pausaniae liber exstiterit. Occasionem dedit huic opinioni locus Stephani Byzantini, qui s. v. *Τάμυνα* Pausaniam ἐνδεκάτῳ περιηγήσεως laudat. Ad eum locum Salmasius adnotat, a Lilio Gyraldo ex quorundam fide referri, Romulum Amasaeum et ante eum Calpurum quendam vertisse hunc librum. Quisnam Calpurus ille fuerit, non satis liquet. De Dom. Calderino cogitare non possumus, nam huius versionem, quae primum tantum librum et initium secundi complectitur, manibus tenebat Gyraldus, ut ex nono syntagmate *historiae*

---

1) In „Gelehrte Anzeigen," herausg. v. Mitgliedern der k. baier. Acad. d. Wissensch. 1838. Nr. 91—96.

2) in Seebodii et Iahnii Annalibus 1839. Fasc. 1.

3) in Ephemerid. litterar. universal. 1839. Nr. 28—33.

Deorum p. 360 intelligimus. Spectat igitur ad Loescherum, qui quod Amasaei versionem, anno MDXLVII editam ignoraverat, se ipse primum Pausaniae interpretem appellavit in titulo: „*Pausaniae de tota Graecia libri X hactenus a nemine in linguam latinam conversi, nunc primum in lucem editi Abr. Loeschero interprete. Basil. apud Oporinum MDL.*“ Sed ex hoc ipso titulo Loescherum decem tantum libros vertisse videmus, idemque apparet ex epistola dedicatoria, ab Amasaeo ad Alexandrum Farnesium scripta, in qua haec dicit: „atque is (sc. Pausanias latinus) quidem veterem Graeciam in libros *decem* descriptam oculis pene subiiciens parem prope tibi voluptatem potuit apportare, ac ipsa solita est ad exteros Europae populos suscepta iam toties peregrinatio.“ Sic igitur videtur statuendum, Gyraldum, qui anno MDLII diem supremum obiit, quum ista narraret, has duas versiones suis oculis *nondum* vidisse, sed, ut fieri solet, ex quorundam fide nova quaedam et miraculosa de illis relata accepisse. Stephani autem locum corruptum esse, nemo erit qui dubitet, et non sine voluptate aliqua emendationem, in praefatione primi voluminis p. XLVI a nobis propositam, in editionem Westermanni, cuius commentarium criticum cum multis aliis cupide exspecto, receptam esse vidi. His de causis valere iubeamus librum undecimum: neque maior fides habenda videtur Krusio Hellas P. I. p. 43. not., qui Aetolica, Acarnanica et Thessalica tribus libris deperditis a Pausania descripta fuisse suspicatur, nam horum librorum ne mentio quidem apud ullum veterem scriptorem invenitur.

His praemissis ad singulos locos emendandos transeo. I, 5, 3. legitur: *Κέκροπα δὲ ἢ Πανδίονα — οὐκ οἶδα οὓς ἄγουσιν ἐν τιμῇ.* Recte Siebelisius emendat *Κέκροπα δὲ*

καὶ Πανδίονα, nam utriusque statuas Pausanias vidit, sed cum duo Cecropes et duo Pandiones fuerint, hoc eum latuit, utrum seniori an iuniori honores habiti sint.

I, 14, 1. ita legitur: *ναοὶ δὲ ὑπὲρ τὴν κρήνην ὁ μὲν Δήμητρος πεποίηται καὶ Κόρης, ἐν δὲ τῷ Τριπτολέμου κείμενόν ἐστιν ἄγαλμα.* Creuzerus, vestigia codicum NR, qui *ἐν δὲ τῷ*[δε] habent, secutus, hunc locum ita explendum putat: *ὁ μὲν Δήμητρός τε πεποίηται καὶ ὁ Κόρης· ἐν δὲ τῷ Δήμητρος Τριπτολέμου κείμενόν ἐστιν ἄγαλμα,* ita ut alterum templum Cereri, alterum Proserpinae dedicatum fuisse statuat. Sed recte observavit Westermannus, particulae *μὲν* (*ὁ μὲν*) non *καὶ* sed *δὲ* respondere debere: minus vero eidem adsentior, si propterea lectionem vulgatam defendendam putat: mihi potius inprimis arridet ea, quam Tu nuper iudicio meo subiecisti, emendatio, pro *τῷ*[δε], quod offerunt NR, legendum esse *ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ*, nam solenne scribendi compendium est *δ*[ε] pro *δεύτερος*, de quo, si operae pretium est, conferendus Montefalconius Palaeogr. p. 343. 344.

I, 24, 7. in descriptione Minervae chryselephantinae, a Phidia factae ita legitur: *καὶ οἱ κατὰ τὸ στέρνον ἡ κεφαλὴ Μεδούσης ἐλέφαντός ἐστιν ἐμπεποιημένη καὶ Νίκη τε ὅσον τεσσάρων πηχῶν, ἐν δὲ τῇ χειρὶ δόρυ ἔχει.* Haec si comparamus cum Epicteto Dissertat. II, 8, 20. *καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἡ Φειδίου, ἅπαξ ἐκτείνασα τὴν χεῖρα καὶ τὴν Νίκην ἐπ' αὐτῆς δεξαμένη, ἕστηκεν οὕτως ὅλῳ τῷ αἰῶνι,* dubitare non possumus, quin Pausaniae descriptio manca sit, id quod iam Schweighaeuserus in notis ad Epictetum et Boettigerus in scriptis minoribus P. II. p. 176. viderunt: at Sie-

belisius, quocum in tuenda et defendenda lectione vulgata nuper certare coepit celeberrimus Westermannus, manum ad emendandum promtam revocavit, dicendo Pausaniam locum, ubi Victoria posita fuerit, indicare noluisse. Sed cum locos, ubi caput Medusae, hasta, scutum et alia posita fuerunt, indicare non dedignatus sit, mirum sane foret brevitatis studium, si Victoriae quatuor fere cubitos altae locum silentio praeteriisset, praesertim cum in hac minus, quam in capite Medusae vel in hasta, per se intelligatur, quo loco posita fuerit. Quare loco iterum inspecto ita fere scribendum mihi videtur: *καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ Νίκην ἔχει ὅσον τε τεσσάρων πηχῶν, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ δόρυ ἔχει.* Eodem fere modo de statua Iovis Olympii, a Phidia confecta, loquitur Pausanias V, 11, 1. *ἐν μὲν δὴ τῇ δεξιᾷ φέρει Νίκην ἐξ ἐλέφαντος καὶ ταύτην καὶ χρυσοῦ, — τῇ δὲ ἀριστερᾷ τοῦ θεοῦ χειρὶ ἔνεστι σκῆπτρον μετάλλοις τοῖς πᾶσιν ἠνθισμένον.* — In eodem capite §. 3. pro *ἐν τῷ ναῷ* Westermannus legere vult *ἐν τῳ ναῷ*, et c. 27, 5 pro *ἐπὶ δὲ τοῦ βάθρου* suadet *ἐπὶ δέ του βάθρου*, quoniam nec de templo nec de basi antea sermo fuit: quae quidem medela facilitate quadam commendatur, sed nondum omnem corruptelae suspicionem tollit. In eodem c. 27, 5 variis de nomine corrupto *ἐντὸς* coniecturis novam adiecit Leakius Topogr. p. 395. d. *Ἔκφαντος ὃς*: nos scripsimus *Αἴνετος*, quam coniecturam confidentius in contextum illatam esse concedo Siebelisio, qui recte animadvertit, in nominibus propriis fingendis maiorem etiam, quam in reliquis lectionibus adhibendam esse cautionem.

I, 33, 5 edidimus: *οὕτως Αἰθίοπες ποταμῷ γε οὐδενὶ προσοικοῦσιν [ἢ] Ὠκεανῷ.* Inducti a Siebelisio particulam *ἢ* uncis circumscripsimus: recte vero idem vir doctus, ae-

quissimus et propriorum et alienorum errorum censor in censura nostri libri observavit, negationem etiam ad ἢ pertinere, ita ut sensus sit: *Aethiopes neque fluvio neque Oceano adiacere.*

I, 42, 3. pro ἤλεῖον, quod Edd. et Codd. exhibent, Toupius ad Suid. p. 431 (ed. Lips. 1780) proponit λεῖον i. e. imberbem; sed hoc sensu Pausanias hac voce nunquam utitur. Mihi quidem coniectura nostra nondum displicet; sic Memnonem Ἠοῦς υἱὸν nuncupat Proclus apud Phot. p. 478.

I, 44, 9. post κομίσαντα δὲ Panofka (der Tod des Skiron u. d. Patroclus. Berlin, 1836. p. 4) supplet ἀετὸν τὴν χελώνην, collata gemma Stoschiana in Toelkenii catalogo gemmarum cimelii Borussici p. 95. Class. III. P. II, 1. nr. 77. Ibidem pro κατά τι δὴ λόγιον legendum videtur κατὰ δή τι λόγιον, ut legitur V, 25, 2. IX, 4, 1.

II, 11, 8. edidimus: Ἀφροδίτη τε καὶ Μήτηρ θεῶν καὶ Τύχη pro lectione vulgata: Ἀφροδίτη τε καὶ Δημήτηρ καὶ θεῶν Τύχη, quam defendit Ed. Gerhardus in Prodromo interpret. mythologicae p. 99. Cum in his religionibus multa sint obscura, melius videtur nihil in scriptorum verbis mutare.

II, 29, 1. legitur: ναοὶ δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ Διονύσου καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν ἄλσος· εἰκάσαις ἂν θηρούσῃ τὴν Ἄρτεμιν. Pro ἄλσος VaVt habet ἄγαλμα, unde Siebelisius locum satis probabiliter ita restituit: ναοὶ καὶ Διονύσου καὶ Ἀρτέμιδος· καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν ἄγαλμα· εἰκάσαις ἂν θηρευούσῃ τὴν Ἄρτεμιν. Si vero formam θηρούσῃ calami lapsu pro θηρώσῃ positam esse contendit, rem iusto brevius transigit: nam cum in Schneideri Lexico formae θηρεύω

et θηρέω iuxta positae sint, lectio codicum, qui vel θηρούσῃ vel θερούσῃ habent, non prorsus spernenda visa est.

III, 4, 1. legitur: *Κλεομένης δὲ (ἐξώρμει γὰρ τὰ πολλὰ ἐκ τοῦ νοῦ) κελεύει [καὶ τό τε] ἐνεῖναι πῦρ τοῖς Εἵλωσιν ἐς τὸ ἄλσος, καὶ τό τε ἄλσος ἡ φλὸξ ἐπέλαβεν ἅπαν καὶ ὁμοῦ τῷ ἄλσει καιομένῳ συγκατεκαύθησαν αὖθις οἱ ἱκέται.* Verba *καὶ τό τε* praeeunte Porsono, qui delenda censuit, uncis inclusimus, sed recte ea Siebelisius ex praecedente *ἐξώρμει τὰ πολλὰ ἐκ τοῦ νοῦ* interpretatur. Idem uncos, quibus in editione minore *αὖθις* incluserat, revocat, adverbium hoc ex praecedente verbo *συγκατεκαύθησαν*, cuius terminatio per compendium scripta fuerit, ortum esse censens.

III, 20, 11. ita legitur: *Ὀδυσσεὺς δὲ τέως μὲν ἠνείχετο, τέλος δὲ ἐκέλευε Πηνελόπην συνακολουθεῖν ἑκοῦσαν ἢ τὸν πατέρα ἑλομένην ἀναχωρεῖν ἐς Λακεδαίμονα. καὶ τὴν ἀποκρίνασθαί φασιν οὐδέν· ἐγκαλυψαμένης δὲ πρὸς τὸ ἐρώτημα Ἰκάριος τὴν μέν, ἅ τε δὴ συνιεὶς ὡς βούλεται ἀπιέναι μετὰ Ὀδυσσέως, ἀφίησιν.* Nemo adhuc in hoc loco offensus est ante Creuzerum, qui in censura sua p. 768. verba *πρὸς τὸ ἐρώτημα* post *ἀποκρίνασθαι οὐδὲν* ponenda fuisse censet ideoque coniicit: *ἐγκαλυψαμένης δὲ πρὸς τῷ ἐρυθήματι*, vel *πρὸς δὲ τῷ ἐρυθήματι ἐγκαλυψαμένης*, i. e. *ubi, praeterquam quod erubuit, se velavit Penelope.* Quae quidem emendatio, quamvis acute excogitata magnoque eruditionis apparatu confirmata sit, mihi tamen necessaria non videtur, nam ad pudorem virginis describendum aptissima est ea, quam Pausanias habet, verborum positio, qua significatur, eam ad interrogationem non verbis sed gestu respondisse.

III, 21, 4. legitur: *ἐπὶ θάλασσαν δὲ ἐς Γύθιον καταβαίνοντί ἐστι Λακεδαιμονίοις ἡ κώμη καλουμένη Κροκέαι·*

ἧς ἡ λιθοτομία μία μὲν πέτρα συνεχὴς οὐ διήκουσα, λίθοι δὲ ὀρύσσονται σχῆμα τοῖς ποταμίοις ἐοικότες. Tractavit hunc locum Tafelius noster in novissimo libro, quem de Thessalonia eiusque agro conscripsit p. 449 et 450. μία praeeunte Siebelisio tanquam ortum e praecedente λιθοτομία eiicit, pro συνεχὴς scribit ἀσυνεχὴς, ita ut sequens οὐ διήκουσα vel Pausaniae vel lectoris alicuius interpretatio sit ad ἀσυνεχὴς pertinens; μὲν propter sequens δὲ insertum esse putat, totumque locum ita legit: ἧς ἡ λιθοτομία (ἐστὶ) πέτρα ἀσυνεχὴς, λίθοι δὲ (sc. αὐτῆς) κ. τ. λ. Sensus igitur hic esset: lapicidinam illam non saxo continuo et contiguo constare, sed lapides frustatim, fluviatilibus similes caedi.

III, 22, 5. Nicocles memoratur, qui duabus Olympiadibus quinque victorias cursu reportaverit. Quod quomodo fieri possit, cum difficile sit intellectu, Claviger lacunam subesse censuit: facilior videtur medela, si δρόμῳ eiicias.

III, 26, 10. legitur: Ποδαλείριον δὲ — ἁμαρτεῖν τοῦ πλοῦ καὶ ἐς Σύρον τῆς Καρικῆς ἠπείρου φασὶν ἀποσωθέντα οἰκῆσαι. Recte O. Muellerus in indice scholarum in Academ. Gotting. per semestre hibern. 1838. habendarum p. 3. Σύρνον scribendum putat pro Σύρον coll. Steph. Byz. s. v. Σύρνα et Phot. Cod. CLXXVI. p. 120. ed. Bekker. περί τε τῶν ἐν Κῷ καὶ Κνίδῳ ἰατρῶν, ὡς Ἀσκληπιάδαι, καὶ ὡς ἐκ Σύρνου οἱ πρῶτοι ἀφίκοντο ἀπόγονοι Ποδαλειρίου.

IV, 30, 1. poenitet Te lectionis communi consensu a nobis receptae, itaque in epistola Tua critica p. XXVII. Γλήνου quod e codicibus recepimus, eiiciendum et Ὕλλου restituendum censes. Adpono locum, quomodo Tibi legendus videtur: Ὕλλου δὲ καὶ Δωριέων μάχῃ κρατηθέντων ὑπὸ

Ἀχαιῶν, ἐνταῦθα Ἀβίαν Ὕλλου τοῦ Ἡρακλέους τροφὸν ἀποχωρῆσαι λέγουσιν ἐς τὴν Ἰρήν. Hac lectione aures meas mediocriter offendi celare Te non possum: nam si Pausanias Hyllum lectoribus suis ignotum ideoque adiecto patris nomine propius definiendum esse putabat, scribere debebat: Ὕλλου δὲ τοῦ Ἡρακλέους καὶ Δωριέων κ. τ. λ., sed si primum Ὕλλου nude ponit, deinde versu subsequente de eodem pergit, ἐνταῦθα Ἀβίαν Ὕλλου τοῦ Ἡρακλέους, id quidem ita absurdum est, ut nec a Pausania, sive ille Cappadox, sive Lydus fuit, ferri possit. Aliter vero res se habet, si ita, ut fecimus, Ἀβίαν Γλήνου τοῦ Ἡρακλέους legimus: nam Hyllus, inter Herculis filios notissimus, propius definiendus non erat, Glenus vero, aliunde minus notus, quis esset, adiecto patris nomine erat indicandum. Neque vero ita ignotum est Gleni nomen, ut solis vasculis Canini effossis exhibeatur, sed idem apud Apollodorum II, 7, 8. et apud *Diodorum Sic.* IV, 37. legitur. His de causis lectionem Γλήνου etiamnunc servandam censeo. Sed hac occasione oblata facere non possum, quin te advertam, nos tali de singulis locis dissensu quibusdam vituperandi ansam praebere, iis scilicet, qui eos scriptorum veterum locos, qui nulla criticorum disputatione sub examen vocati sunt, sanos esse bona fide credunt: mihi vero ita videtur, ut in omnibus rebus, ita in re critica ad veritatem proxime accedere eos, qui quaecunque non satis liquent, ab omni parte considerant. Quare tantum abest ut his coniunctis, quae in Pausania consumsimus, studiis, detrimentum aliquod ortum esse credam, ut hac ipsa ratione multa, quae unus editor intacta reliquisset, non modo inter nos privatim, sed etiam interdum, ubi operae pretium esse videretur, publice exagitata et illustrata sint.

V, 1, 5. optimi codices legunt: Ἡρακλεῶται δὲ ἐς Λάτμον

τὸ ὄρος ἀποχωρῆσαί φασιν αὐτὸν μουσικαὶ ἄδυτον Ἐνδυμίωνός ἐστιν ἐν τῷ Λάτμῳ, unde nos lacunam inter *αὐτὸν* et *μουσι* statuimus. Simplicius vero rem expedire conatur Creuzerus l. l., ita legens: *φασὶν αὐτὸν μουσικώτερον, καὶ ἄδυτον, Heracleotae festivius dicunt, eum in Latmum montem* (a poëtis celebratum) *secessisse:* sed dubito, an *μουσικῶς* ab ullo scriptore hoc sensu usurpatum sit: Pausanias certe hanc significationem ignorat, quare nostra coniectura nondum mihi displicet.

V, 8, 3. Tu ita distinguendum et scribendum putas: *ἔστιν Ἰόλαος, ταῖς Ἡρακλέους δραμὼν ἵπποις· (ἦν δὲ ἄρα ἐκ παλαιοῦ καθεστηκὸς — — ἡνιόχει δὲ καὶ ἄλλως Ἰόλαος Ἡρακλεῖ τὰς ἵππους) οὗ τ ό ς τε οὖν ἅρματι καὶ Ἰάσιος ἀνὴρ Ἀρκὰς κέλητος ἐνίκησεν ἵππου δρόμῳ*, coll. X, 2, 2.

Optimas quasdam emendationes, ad rem agonisticam pertinentes, debemus I. H. Krausio in libro, qui titulum gerit: *Olympia* oder Darstellung der grossen olympischen Spiele, Wien 1838.

V, 8, 6. singula certaminum genera, quo tempore in usum venerint, enumerantur: mirum vero est, *δόλιχον* omitti, de *διαύλῳ* autem ita fuse agi, ut praeter Pausaniae morem non modo is, qui primus hoc certaminis genere vicit, sed etiam insequentis Olympiadis victor memoretur. Legitur vero ita: *Ὀλυμπιάδι δὲ ὕστερον τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ προσετέθη σφίσι δίαυλος· Ὕπηνος δὲ ἀνὴρ Πισαῖος ἀνείλετο ἐπὶ τῷ διαύλῳ τὸν κότινον, τῇ δὲ ἑξῆς Ἄκανθος.* Krausius l. l. p. 239 et 340. *ἐπὶ τῷ διαύλῳ* delendum et post *ἑξῆς* inserendum putat *ἐπὶ τῷ δολίχῳ.*

V, 11, 3. narrat Pausanias, in solio Iovis Olympii inter pedes septem imagines fuisse, quas ita explicat: *εἴη δ' ἂν*

ἀγωνισμάτων ἀρχαίων ταῦτα μιμήματα· οὐ γάρ πω τὰ ἐς τοὺς παῖδας ἐπὶ ἡλικίας ἤδη καθειστήκει τῆς Φειδίου. Haec corrupta esse viderunt Sillig. in Catalogo s. v. Phidias p. 339. et O. Muellerus in Annal. Gotting. 1828, contradicunt enim, quae ipse Pausanias brevi ante c. 8, 9 narraverat. Medela a Muellero oblata, *οὐ γάρ πω τὰ ἐς τοὺς παῖδας [μεμίμηται, καίπερ καὶ ταῦτα] ἐπὶ ἡλικίας ἤδη καθειστήκει τῆς Φειδίου*, violentior videtur, quum lacunae causa nullo modo perspiciatur, neque cum veritate prorsus consentit, nam nondum omnia puerorum certamina Phidiae aetate in usu erant, cum pancratium puerorum CXLV demum Olympiade (Paus. V, 8 11), ergo multo post Phidiae tempora institutum sit: quare praeplacet mihi ea, quam Tu mecum communicasti, emendatio: *οὐ γὰρ πάντα ἐς τοὺς παῖδας ἐπὶ ἡλικίας ἤδη καθειστήκει τῆς Φειδίου*, nam non modo rationes palaeographicae et usus loquendi (*τὰ ἐπὶ τοῖς παισὶν* c. 8, 9), sed etiam rei ipsius veritas hanc coniecturam admodum probabilem reddunt.

V, 25, 5. scribendum erat *οἰκοῦσι δὲ Λίβυες ἐν αὐτῇ* ex Ag, pro *ἐπ' αὐτῇ*, quod in libro, quem typographo commisimus, scriptum fuit.

VI, 2, 1. post lacunam a nobis significatam sic scriptum fuisse censet Siebelisius: *καὶ Ξενάρχης μετ' ἐκεῖνον ἔκειτο Φιλανδρίδου Λακεδαιμόνιος ὤν· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἄρα.*

VI, 3, 4. scripsimus: *μαθητοῦ [καὶ πατρὸς] Πατροκλέους.* Fritzschius Quaest. Aristoph. p. 85. legendum censet: *μαθητοῦ Κανάχου καὶ Πατροκλέους.*

VI, 12, 6. legitur *Τίμωνι δὲ τῷ Αἰγύπτου.* In Ae-

gypti nomine iam Siebelisius offensus est; ingeniose autem Krausius l. l. p. 391. coniicit *Αἰσύπου*. VI, 2, 8 habemus Aesypum Timonis filium, h. l. Timonem Aesypi: erat igitur haec genealogia: Timon avus, Aesypus filius, Timon nepos.

VI, 14, 10. Pausanias narrat: certamina Pythica ab initio non fuisse coronaria tibicinum: Sacadam Argivum tibia vicisse sine corona, et postquam in *ἀγῶνα στεφανίτην* mutata essent Pythica tibicinum certamina, bis coronam reportasse (cf. X, 7, 4) ludis continuis. Tum ita pergit: *Πυθόκριτος δὲ ὁ Σικυώνιος τὰς ἐφεξῆς τούτων Πυθιάδας ἓξ* (sc. *ἐνίκησε*), *μόνος δὴ οὗτος αὐλητής. δῆλα δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τῷ Ὀλυμπιάσιν ἐπηύλησεν ἑξάκις τῷ πεντάθλῳ. Πυθοκρίτῳ μὲν γέγονεν ἀντὶ τούτων ἡ ἐν Ὀλυμπίᾳ στήλη.* Mirum sane videtur, unde perspicuum sit, Pythocritum sexies in quinquertio praecinuisse. Fuit Olympiae Pythocriti statua tibias tenens cum inscriptione, Pythocriti tibicinis monumentum esse, unde haud inepte Pausanias argumentatur, etiam Olympiae praecinuisse Pythocritum; at *sexies* praecinuisse nemo sanus inde concluserit. In salvo res est, si *ἑξάκις* tanquam glossema, ab inepto interpolatore propter praecedens *ἓξ* intrusum eiicimus.

VI, 16, 5. legitur: *ἡ δὲ Νικάνδρου* (sc. *εἰκὼν*), *διαύλου μὲν δύο ἐν Ὀλυμπίᾳ, Νεμείων δ' ἀναμὶξ ἐπὶ δρόμῳ νίκας ἓξ ἀνῃρημένου.* Krausius l. l. p. 333. *ἀναμὶξ* putat indicare stadium et dolichum; at nunquam hoc modo certaminum genera non diserte nominata copulat Pausanias. Cum vero VI, 4, 2. legamus: *γεγόνασι δὲ αὐτῷ Νεμείων μὲν νίκαι καὶ Ἰσθμίων ἀναμὶξ δυώδεκα*, adsentior Tibi coniicienti: *Νεμείων δὲ* [*καὶ Ἰσθμίων*] *ἀναμὶξ.* Certamina nominata sic copulat VI, 11, 5. *καὶ Ἰσθμίων δέκα παγκρατίου τε ἀναμὶξ καὶ πυγμῆς.* cfr. X, 7, 1. 25, 2.

VIII, 23, 9. legitur: ἔστι δὲ καὶ Διὸς ἐπίκλησιν Σωτῆρος ἐν τῇ ἀγορᾷ τέμενος καὶ ἀγάλματα ἐσελθόντων ἐν ἀριστερᾷ χαλκοῦ μὲν ἀμφότερα, — ἐν δὲ οἰκήματι κατευθὺ τῆς ὁδοῦ χαλκοῦ καὶ ταῦτα ἔστι μὲν Ποσειδῶν καὶ Ἡρακλῆς κ. τ. λ. Pro ὁδοῦ bene Siebelisius emendat ἐσόδου, ut respondeat praecedenti ἐσελθόντων.

Aegre ferimus nobis sero innotuisse coniecturas A. Emperii (Zeitschrift für die Alterthumswissenschaft. 1838. p. 813) ad duos locos libri X., adeo praestantes, ut in textum recipiendae sint. Invenit enim V. D. lib. X, 9, 11. ultimos versus oraculi sic esse scribendos:

παραιφασίη δέ τις ἔσται
ἥττης· οὐ λήσουσι πόλιν, τίσουσι δὲ ποινήν.

Ex hac coniectura hic sensus enascitur: *erit autem quoddam cladis solatium: non latebunt civitatem, sed poenas luent.*

X, 11, 5. idem V. D. coniecit: ἀποβάντων ὁμοῦ Δάτιδί εἰσιν οἱ θησαυροί. Satis commode ὁμοῦ Δάτιδι substituitur; Datis enim illius expeditionis dux fuit. (Conf. Zeitschrift für d. Alterthumswissenschaft. 1838. p. 814).

Haec hactenus. Multa alia, quae uberiorem expositionem desiderant, ampliori commentario, quem, ubi Hahnii, viri honestissimi et de exornando Pausania nostro optime meriti, rationes permiserint, annis nonnullis interiectis composituri sumus, reservanda censeo.

Superest, ut C. Iacobitzio, viro doctissimo, qui lectiones codicis Mosquensis inde a medio libro octavo nobiscum communicavit, communi nostro nomine gratias agam.

Indicem Bekkeri, summa cum diligentia confectum, additis addendis et mutatis mutandis nostrae editioni accommodatum esse lectores hoc loco monere volui, ne quis furtim id a nobis factum esse existimet.

Iam vero vale, amice dilectissime, et in Hesperiis, quos nunc pervagaris, campis memento commilitonis, sub frigido coelo his ipsis, quibus ver exspectamus, diebus, misere algentis.

Scribebam Tubingae Suevorum Idibus April. anni MDCCCXXXIX.

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ

ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ

ΑΡΚΑΔΙΚΑ.

ΑΡΚΑΔΙΚΑ SEU LIB. VIII.

CAPUT I.

Arcadas mediterraneam Peloponnesi partem tenere, ex reliquarum civitatum finium summa breviter repetita ostenditur — de Pelasgo.

Ἀρκάδων δὲ τὰ πρὸς[1] τῆς Ἀργείας Τεγεᾶταί[2] τε 508
ἔχουσι καὶ Μαντινεῖς. νέμονται δὲ οὗτοί τε καὶ τὸ ἄλλο Ἀρκαδικὸν τὸ[3] μεσόγαιον τῆς Πελοποννήσου. Κορίνθιοι γὰρ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ πρῶτοι· Κορινθίοις δὲ τὰ πρὸς θαλάσσης[4] εἰσὶν Ἐπιδαύριοι γείτονες· τὰ δὲ ἐς Ἐπίδαυρον καὶ Τροιζῆνά[5] τε καὶ Ἑρμιόνα ὁ κόλπος ἐστὶν ὁ Ἀργολικὸς καὶ ὅσα ἐπιθαλάσσια τῆς Ἀργείας· ταύτης

Cap. I. Arcadiae partem eam quae fines Argivorum contingit, Tegeatae et Mantinenses tenent; et Arcadici quidem nominis populi omnes mediterraneum Peloponnesi agrum colunt. Corinthii enim primi Isthmum obtinent. His contigui Epidaurii qua parte ad Aegeum mare ora est exposita. Quod vero attinet ad Epidaurum, Troezenem et Hermionem, eas excipit sinus Argolicus et quidquid Argolicae terrae ad mare si-

Arcadica. a. Titulus: ἀρκαδικὰ: περιηγήσεως κεφάλαιον. η. Pc; Παυσανίου ἑλλάδος ἀρκαδικὰ λόγος ή. Ag; ἀρκαδικά La.

Cap. I. 1. Πρὸς Sylb. CSB; πρὸ edd. rell. codd.

2. Τεγεᾶται SBVabPcAgLab; Τεγεάται edd. rell. Seq. τε om. Vb AgLab in primis huius libri versibus Achaicorum fini adnexis; iidem ibidem ἔχουσιν.

3. τὸ om. MVaPcAgLab. — πελλοπονήσου Ag; πελοπονήσου ut solent Lab. — μεσσόγαιον AXVbLa. — ἐνὶ τῷ ἰσθμ. Lb.

4. θαλάσσης τῆς δὲ γῆς τῆς ἠλείας Va; in marg. λείπει; at nihil deest, laborat potius transpositione locus; quae hic omissa sunt post Δυμαίων εἰσὶν ὅροι inseruntur.

5. τριζῆνα Vb; τροίζηνά τε La. — ἑρμίονα La.

δὲ ἔχονται τῆς χώρας Λακεδαιμονίων[6] περίοικοι. τού-
τοις δὲ ὅμορος ἡ Μεσσηνία· καταβαίνει γὰρ μέχρι θα-
λάσσης ἐς Μεθώνην καὶ Πύλον καὶ ἐπὶ Κυπαρισσιάς.[7]
2 τὰ δὲ πρὸς Λεχαίου Κορινθίοις Σικυώνιοι[8] προσοικοῦσιν
ἔσχατοι ταύτῃ μοίρας τῆς Ἀργολίδος· μετὰ δὲ[9] Σικυῶνα
Ἀχαιοὶ τὸ ἐντεῦθέν εἰσιν οἱ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν οἰκοῦν-
τες· τὸ δὲ ἕτερον Πελοποννήσου πέρας τὸ ἀπαντικρὺ
τῶν Ἐχινάδων οἰκοῦσιν Ἠλεῖοι· τῆς δὲ γῆς τῆς Ἠλείας
κατὰ μὲν Ὀλυμπίαν καὶ τοῦ Ἀλφειοῦ τὰς ἐκβολὰς[10] πρὸς
τὴν Μεσσηνίαν εἰσὶν ὅροι, τὰ δὲ[11] πρὸς Ἀχαΐαν Δυμαῖοί
3 εἰσιν ὅμοροι. τούτων τῶν κατειλεγμένων καθηκόντων ἐπὶ
θάλασσαν Ἀρκάδες τὸ ἐντὸς οἰκοῦσιν ἀποκλειόμενοι θα-
λάσσης[12] πανταχόθεν· ὅθεν σφᾶς καὶ Ὅμηρος ἀφικέσθαι
φησὶν[13] ἐς Τροίαν παρ' Ἀγαμέμνονος πλοῖα εἰληφότας
509 καὶ οὐχὶ ναυσὶν οἰκείαις. (2) Φασὶ δὲ Ἀρκάδες ὡς Πε-
4 λασγὸς γένοιτο ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρῶτος. εἰκὸς δὲ ἔχει

tum est. Adiacent circumquaque Lacedaemoniorum civitates. His finitima Messenia quae ad mare descendit Methonen usque, Pylon et Cyparissias. Ad Lechaeum vicini Corinthiis Sicyonii, postremi hi Argolicorum hac in parte finium. Sicyonem excipiunt Achaei litoris accolae. Ad alterum Peloponnesi latus, quod Echinadibus insulis ex adverso est, habitant Elei. Elei agri fines cum Messenia iunguntur qua parte Olympia est et Alphei ostium; at inter Eleam terram et Achaiam medii Dymaei sunt. Pertinent populi quos enumeravi ad mare omnes. Interiores Arcades a mari undecunque seclusi. Quare Homerus profectos ad Troiam dicit, non suis ipsorum, sed acceptis ab Agamemnone navibus. (2) Ac primum quidem omnium Pelasgum memorant Arcades in hac terra extitisse: sed consen-

6. λακεδαιμονίω Vb. — ὅμηρος VbLbAg; ὅμορον, ad marg. ὅμορος R. — μοθώνην La.

7. κιπαρισσίας Va; κυπαρισσίας Lb; ἐπικυπαρισσίας La.

8. συκιώνιοι Vb.

9. δὲ BVaPcAgLa; om. rell.; de Lb ambigimus.

10. ἐκμβολὰς, μ expunct., Vb.

11. τὰ δὲ — ὅροι (ὅμοροι) om. Pc. — ἀχαιΐαν Lb. — Δυμαῖοί εἰσιν ὅμοροι S ex auctoritate Stephan. Byz. s. v. Δύμη, qui e nostro loco Δυμαίων εἰσὶν ὅμοροι habet; Δυμαίων εἰσὶν ὅροι edd. rell. codd. — τῶν post τούτων om. La.

12. θαλάσσης Sylb. CSB; laudant KF Valcken.; θαλάσσῃ edd. rell. MVaPcAgLab; e Vb nihil enotavimus.

13. σφίσιν MVaLbAgR; hic ad marg. habet φησίν. — παρὰ ἀγαμ. AgLab. — νασὶν, αυ sup. α, M.

τοῦ λόγου[14] καὶ ἄλλους ὁμοῦ τῷ Πελασγῷ μηδὲ[15] αὐτὸν Πελασγὸν γενέσθαι μόνον· ποίων γὰρ[16] ἂν καὶ ἦρχεν ὁ Πελασγὸς ἀνθρώπων; μεγέθει μέντοι καὶ κατὰ ἀλκὴν καὶ κάλλος[17] προεῖχεν ὁ Πελασγὸς, καὶ γνώμην ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἦν, καὶ τούτων ἕνεκα[18] αἱρεθῆναί μοι δοκεῖ βασιλεύειν ὑπ' αὐτῶν. Πεποίηται[19] δὲ καὶ Ἀσίῳ τοιάδε ἐς αὐτόν·

> Ἀντίθεον δὲ Πελασγὸν ἐν ὑψικόμοισιν[20] ὄρεσσι
> Γαῖα μέλαιν'[21] ἀνέδωκεν, ἵνα θνητῶν γένος εἴη.

Πελασγὸς δὲ βασιλεύσας τοῦτο μὲν ποιήσασθαι καλύβας ἐπενόησεν, ὡς μὴ ῥιγοῦν τε[22] καὶ ὕεσθαι τοὺς ἀνθρώπους μηδὲ[23] ὑπὸ τοῦ καύματος ταλαιπωρεῖν· τοῦτο δὲ τοὺς χιτῶνας τοὺς ἐκ τῶν δερμάτων[24] τῶν ὑῶν, οἷς καὶ νῦν περί τε Εὔβοιαν ἔτι χρῶνται καὶ ἐν τῇ Φωκίδι ὁπόσοι βίου σπανίζουσιν, οὗτός ἐστιν ὁ ἐξευρών. καὶ δὴ καὶ τῶν φύλλων τὰ ἔτι χλωρὰ καὶ πόας τε καὶ ῥίζας οὐδὲ

taneum certe est non solum illum, sed alios etiam in iisdem locis una cum eo fuisse. Nam quibus omnino imperasset hominibus? Crediderim ego Pelasgum magnitudine, robore ac forma, quin et animi dotibus ceteros superasse, eamque ob rem ei a suis regnum decretum; cuiusmodi ei testimonium suis versibus Asius etiam dedit:

> Montibus alticomis peperit nigra terra Pelasgum
> Dis similem, et generi tribuit nova regna futuro.

Pelasgus igitur quum regnare coepisset primum quidem rudes homines docuit tuguria ad frigoris, imbrium et aestus incommoda arcenda, aedificare. Idem tunicas facere instituit e suillis coriis, qualibus his ipsis temporibus in Euboea et Phocide tenuiores homines utuntur. Ad haec quum vulgo virente adhuc

14. τῷ λόγῳ Cor.; τὸ δὲ εἰκὸς ἔχει τοῦ λόγου coni. S.

15. μὴ δὲ MVbLb. — αὐτῷ, ὂν sup. ῷ, Vb.

16. γὰρ om. MVabLb.

17. κάλος Va; ἄλλος La.

18. εἵνεκα SM; at in codice ἕ sup. εἵ. — Tum αἱρεμοι δοκεῖ (sic) Va.

19. πεποίηται bis Va. — ἀσίων Ag.

20. ὑψηκόμοισιν MVabLb. — ὄρεσι MVaLb.

21. μέλαν' MVab. — θητῶν A, quod typothetae vitium probat K.

22. ῥιγοῦνται καὶ Ag; ριγοῦντες καὶ La.

23. μὴ δὲ MLa. — ταλαιπορεῖν Ag.

24. δερματίνων Va. — οἴων vel μυῶν Schneider; illud placet. — ἔτη pro ἔτι Lb.

ἐδωδίμους,[25] ἀλλὰ καὶ ὀλεθρίους ἐνίας σιτουμένους τοὺς ἀνθρώπους τούτων μὲν ἔπαυσεν ὁ Πελασγός· ὁ δὲ τὸν καρπὸν[26] τῶν δρυῶν οὔτι που πασῶν, ἀλλὰ τὰς βαλάνους τῆς φηγοῦ τροφὴν ἐξεῦρεν[27] εἶναι. παρέμεινέ τε ἐνίοις ἐς τοσοῦτο[28] ἀπὸ Πελασγοῦ τούτου ἡ δίαιτα ὡς καὶ τὴν Πυθίαν, ἡνίκα Λακεδαιμονίοις γῆς τῆς Ἀρκάδων ἀπηγόρευεν ἅπτεσθαι, καὶ τάδε εἰπεῖν τὰ[29] ἔπη·

Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ[30] βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν,
Οἵ σ'[31] ἀποκωλύσουσιν· ἐγὼ δέ τοι οὔ τι μεγαίρω.

Πελασγοῦ δὲ βασιλεύοντος γενέσθαι καὶ τῇ χώρᾳ Πελασγίαν[32] φασὶν ὄνομα.

fronde herbisque ac radicibus non modo non cibariis, sed plerumque perniciosis incautius vescerentur, salubriores multo glandes esse, neque omnes, sed quae e sola fago legerentur persuasit. Fuit vero tam frequens ac diuturnus hic glandium cibus Arcadibus, ut quo tempore monuit Apollo Lacedaemonios, ne Arcades bello lacesserent, hunc illis victum e glandibus hisce versibus attribuerit:

Haud equidem invideo tibi ego; sed plurimus Arcas
Glande alitus dura coepto prohibebit inani.

Ab hoc rege totam regionem eam Pelasgiam appellatam ferunt.

25. ἐδωδύμους Vb; ἐδωδίδους Lb; seq. καὶ addimus cum BPcAg La. — ὀλεθρίουςμένους, accentus sup. ι deletus et ς medium expunctum, Vb. — ἐνιασιτουμένος (sic) Va; ἔνια Lb; ἐνία M; ὀλεθρους (ί sup. vers.) ἔνια σιτ. La. — τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ ἀνθρώπων (duae lectiones copulatae) MVaLb.

26. τὸν καρπὸν Sylb. CSBPcdAg La; τῶν καρπῶν edd. rell. MVab Lb. — δριῶν οὔτι πω Vb. — βαλλάνους Vb; βαλάμους Lb. — φυγοῦ Vab; in hoc η sup. υ; φηγοῦς, ς erasum, Lb.

27. ἐξευρεῖν Va. — παρέμεινέ τε SBPcVaAgLab(?); παρέμεινέν τε edd. rell. Vb.

28. τοσαῦτο BPcAgLa; τοσοῦτον rell. — ἐπὶ πελασγ. MVabPcAgLab; πελασμοῦ La.

29. τὰ om. Va.

30. ἀρκαδίᾳ VbM, in hoc η sup. vers.

31. οἵ σε Vb; οἷς AgLb; οἷσ' ἀποκωλ. La. — δὲ οὔτοι μεγ. Pc.

32. πελασγίας M.

CAPUT II.

De Lycaone, Iove Lycaeo, ludis Lycaeis et Panathenaeis — hominibus deorum hospitibus et convivis — hominibus in deos relatis — fabulis vero superstructis.

Λυκάων δὲ ὁ Πελασγοῦ τοσάδε εὗρεν ἢ[1] ὁ πατὴρ 600
οἱ σοφώτερα· Λυκοσούραν[2] τε γὰρ πόλιν ᾤκισεν ἐν τῷ ὄρει τῷ Λυκαίῳ, καὶ Δία ὠνόμασε[3] Λυκαῖον, καὶ ἀγῶνα ἔθηκε Λύκαια. οὐκ ἔτι[4] δὲ τὰ παρ' Ἀθηναίοις Παναθήναια τεθῆναι πρότερα ἀποφαίνομαι· τούτῳ γὰρ τῷ ἀγῶνι Ἀθήναια ὄνομα ἦν, Παναθήναια δὲ κληθῆναί φασιν ἐπὶ Θησέως, ὅτι[5] ὑπὸ Ἀθηναίων ἐτέθη συνειλεγμένων ἐς μίαν ἁπάντων πόλιν. ὁ δὲ ἀγὼν ὁ Ὀλυμπικὸς 2
(ἐπανάγουσι γὰρ δὴ[6] αὐτὸν ἐς τὰ ἀνωτέρω τοῦ[7] ἀνθρώπων γένους, Κρόνον καὶ[8] Δία αὐτόθι παλαῖσαι λέγοντες καὶ ὡς Κούρητες δράμοιεν πρῶτοι) τούτων εἵνεκα ἐκτὸς

Cap. II. Huius filius Lycaon nonnulla vel sapientius quam pater suus excogitavit. Lycosuram enim urbem in monte Lycaeo condidit, Iovem Lycaeum appellavit, ludosque in eius honorem Lupercalia instituit. Facile ut credam adducor nondum apud Athenienses Panathenaea celebrari coepta; siquidem quum antea ludi isti Athenaea dicerentur, auctore vero Theseo Atheniensis populus in unam fuisset civitatem atque intra una moenia congregatus apparatius facti, (ab Atheniensium communione) Panathenaea insequentibus dehinc temporibus nuncupata. Nam Olympici ludi, in quibus Iovem cum Saturno luctatum et Curetas primos cursu certasse memoriae proditum, quum ultra hominum aetatem a nonnullis transferantur (i. e. ante homines natos exstitisse dicantur) propterea in instituto

Cap. II. 1. *ἢ* om. VaLb; seq. *οἱ* om. C suasore F. — *σοφώτατα*, *ερα* sup. vers., Lb.

2. *λυκοσοῦραν* Vab; *Λυκόσουράν* B; *λυκοσούραν* AgLab; seq. *τε* om. Va, *γὰρ* om. B. — *ᾤκησεν*, *ι* sup. *η*, Vb.

3. *ὀνόμασε* Vb; *ὀνομάσαι* Va.

4. *οὐκ ἔτι* CSM (sec. exc. nostra *οὐκὶ ἔτι*) VaRLa; *οὐχ ὅτι* BPcdAg; *οὐκέτι* Lb; *οὐχὶ ἔτι* AXKF; *ουχὶ* sine *ἔτι*, Vb et R marg., quod placet. — *παρὰ ἀθην.* AgLb. Deinceps *Παναθήναια* post *ἦν* om. La.

5. Fortasse *ὅτε ὑπό*. Tum *ἐτέθει συνηλλεγμένων* Vb. — *ἐς* Lab; *εἰς* edd. — *ὀλυμπιακὸς* SM.

6. *δὴ* om. Va.

7. *τῶν ἀνθρ.* Va.

8. *δὲ* pro *καὶ* MVa. — *κουρῆτες* PcAgLb.

ἔστω μοι[9] τοῦ παρόντος λόγου. δοκῶ δὲ ἔγωγε Κέκροπι
ἡλικίαν τῷ βασιλεύσαντι Ἀθηναίων καὶ Λυκάονι εἶναι τὴν
αὐτήν, σοφίᾳ δὲ οὐχ ὁμοίᾳ[10] σφᾶς ἐς τὸ θεῖον χρήσα-
3 σθαι. ὁ μὲν γὰρ Δία τε ὠνόμασεν Ὕπατον πρῶτος, καὶ
ὁπόσα ἔχει ψυχὴν τούτων μὲν ἠξίωσεν οὐδὲν θῦσαι, πέμ-
ματα δὲ ἐπιχώρια ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καθήγισεν,[11] ἃ πελά-
νους καλοῦσιν ἔτι καὶ ἐς ἡμᾶς Ἀθηναῖοι· Λυκάων δὲ
ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Λυκαίου Διὸς βρέφος ἤνεγκεν ἀν-
θρώπου, καὶ ἔθυσε τὸ βρέφος, καὶ ἔσπεισεν[12] ἐπὶ τοῦ
βωμοῦ τὸ αἷμα· καὶ αὐτὸν αὐτίκα ἐπὶ τῇ θυσίᾳ γενέσθαι
4 λύκον φασὶν ἀντὶ ἀνθρώπου· καὶ ἐμέ γε[13] ὁ λόγος οὗ-
τος πείθει, λέγεται δὲ ὑπὸ Ἀρκάδων ἐκ παλαιοῦ,[14] καὶ
τὸ εἰκὸς αὐτῷ πρόσεστιν. (2) Οἱ γὰρ δὴ τότε ἄνθρωποι
ξένοι καὶ ὁμοτράπεζοι θεοῖς ἦσαν ὑπὸ δικαιοσύνης καὶ
εὐσεβείας, καί σφισιν ἐναργῶς[15] ἀπήντα παρὰ τῶν θεῶν
τιμή τε οὖσιν ἀγαθοῖς καὶ ἀδικήσασιν ὡσαύτως ἡ[16] ὀρ-
γή, ἐπεί τοι καὶ θεοὶ τότε ἐγίνοντο ἐξ ἀνθρώπων, οἳ

orationis cursu a me non attingentur. Eadem vero aetate et Cecropem Athenis, et Lycaonem in Arcadia regnasse arbitror; prudentia tamen rerum divinarum multo Lycaonem inferiorem fuisse censeo. Ille enim quum primus Iovem cognomine Supremum appellasset, nihil vita praeditum ei immolandum duxit, sed liba tantum patria (Pelanos etiamnum Attici vocant) ut ad aram porricerentur sanxit. At hic ad Iovis Lycaei aram infante mactato humanum sanguinem libavit; quare inter ipsa sacra in lupum mutatum tradunt. Cui certe famae facile possum assentiri. Nam praeterquam quod Arcadum sermonibus iam tum ab initio vulgatis prodita posteris est, a ratione etiam non abhorret. (2) Erant enim prisci illi homines dis ipsis hospites et convivae pro iustitiae et pietatis merito. Et sane bonis praemia certissima, sontibus ex deorum ira supplicia erant exposita. Quin etiam recepti coelo multi ex hominibus, quibus adhuc sui

9. ἐκτός μοι ἔστω μοι τοῦ Va.

10. ὁμοίᾳ BVaPcAgLab; ὁμοίως edd. rell. MVb. — ὀνόμασεν et πρῶτον La.

11. καθήγησεν AgLa.

12. καὶ ἔσπεισεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τὸ βρέφος ἤνεγκεν ἀνθρώπου καὶ ἔθυσε τὸ βρέφ. καὶ ἔσπ. ἐπὶ τ. β. Va; ἔσπειρεν Vb; ἔσπεισεν om. La.

13. γε om. AgLa; seq. ὁ om. Va.

14. καὶ παλαιοῦ Ag.

15. ἐναυγῶς MVa. — τιμή (sic) M. — διακήσασιν La. — Ad rem cf. Creuzer Symbol. I, p. 6. 90. ed. 3 a.

16. ἡ ὀργή Smin. BMVabPcAg Lab; ἡ om. edd. rell.

γέρα[17] καὶ ἐς τόδε ἔτι ἔχουσιν, ὡς Ἀρισταῖος καὶ Βριτό-
μαρτις ἡ Κρητικὴ καὶ Ἡρακλῆς ὁ Ἀλκμήνης καὶ Ἀμφιάραος 601
[ὁ] Οἰκλέους,[18] ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Πολυδεύκης τε καὶ Κά-
στωρ. οὕτω πείθοιτο[19] ἄν τις καὶ Λυκάονα θηρίον καὶ 5
τὴν Ταντάλου Νιόβην γενέσθαι λίθον. ἐπ' ἐμοῦ δὲ
(κακία γὰρ δὴ ἐπὶ πλεῖστον ηὔξετο καὶ γῆν τε ἐπενέμετο
πᾶσαν καὶ πόλεις πάσας) οὔτε θεὸς ἐγίνετο οὐδεὶς ἔτι[20]
ἐξ ἀνθρώπου, πλὴν ὅσον λόγῳ καὶ κολακείᾳ[21] πρὸς τὸ
ὑπερέχον, καὶ ἀδίκοις τὸ μήνιμα τὸ ἐκ τῶν θεῶν ὀψέ
τε[22] καὶ ἀπελθοῦσιν ἐνθένδε[23] ἀπόκειται. (3) Ἐν δὲ τῷ 6
παντὶ αἰῶνι πολλὰ μὲν πάλαι συμβάντα, τὰ δὲ καὶ[24] ἔτι γινόμενα, ἄπιστα[25] εἶναι πεποιήκασιν ἐς τοὺς πολλοὺς οἱ τοῖς ἀληθέσιν ἐποικοδομοῦντες ἐψευσμένα. λέγουσι γὰρ

permanent honores; in quo numero fuere Aristaeus, Britomartis Cretica, Alcmenae filius Hercules et Oiclis Amphiaraus, ac praeter hos Pollux et Castor. Quare neque absurdum dictu videri possit, Lycaonem in feram et Nioben Tantali filiam in saxum conversam. Atenim aetate nostra, qua gliscens fraus et audacia omnes prope orbis terrae partes urbesque occupavit, nulli iam homines in deorum numerum veniunt, nisi forte per inanes titulos et eminentioris dignitatis adulationem; et noxam commeritis quum demum e vita excesserint serae deorum iudicio poenae irrogantur. (3) Ac omnibus quidem seculis, veteribus et obsoletis iam rerum eventis neque minus etiam praesentibus fides eorum culpa in vulgus est abrogata, qui veritatis tanquam fundamenta superstructis fabulis obruerunt. Nam

17. γέρας MVa. — τὸ δὲ M.

18. ὁ Ἰοκλέους AMVbPaPc*PdAg Lb; ὁ Οἰκλέους Sylb. XKFSB; „Ἰοκλέους: j'ai retabli ce nom d'après tous les Mss. comme ci-dessus (VI, 17.). M. Facius l'avoit changé en Οἰκλέους." C; in quo plura latent vitia; ipse enim non Ἰοκλέους edidit sed Ὀκλέους procudit, et Οἰκλέους a Facio profectum non est; immerito tamen „Ὀκλέους Clavier ex suis, ut ait, codicibus omnibus" affirmat S. E Va nihil enotavimus; ἀμφίαρος οἰὸκλέους La, quod ad Ἀμφιάραος Οἰκλέους deducit. conf. cap. 45. not. 32.

19. πείθοιτο Sylb. FCSBVa(?) PdAgLab; πύθοιτο edd. rell. MVb Pc.

20. ἔτι om. Ag.

21. κολακίᾳ VbLa. Post ἀδίκοις expunximus μὲν cum BPcVaAgLab.

22. ὀψὲ δὲ coni. F.

23. ἐνθένδε BPcAgLab; ἔνθεν τε MVaR; ἐντεῦθεν edd. rell. R marg.; silet Vb.

24. συμβάντα, τὰ δὲ καὶ ἔτι γιν. correxit B; τὰ om. MVabPcRAg Lab; quare συμβάντα δὲ Smai.; συμβάντα καὶ ἔτι δὲ γιν. FCSmin.; συμβ. μηκέτι δὲ γιν. AXK; συμβ. καὶ ἔτι γιν. Phral.; συμβ. ἔνια s. πολλὰ δὲ καὶ ἔτι γιν. coni. S.

25. ἄπειστα La; ἄπιστα — ἐψευσμένα om. Vb. — οἳ τοῖς Lb. — ἐπιδοκοῦντες MVa; ἐπικοδομοῦντες La. — ἐψεσμένα MLa.

δὴ ὡς Λυκάονος[26] ὕστερον ἀεί τις[27] ἐξ ἀνθρώπου λύκος
γίνοιτο ἐπὶ τῇ θυσίᾳ τοῦ Λυκαίου Διὸς, γίνοιτο[28]
δὲ οὐκ ἐς ἅπαντα τὸν βίον· ὁπότε δὲ εἴη λύκος, εἰ μὲν
κρεῶν ἀπόσχοιτο[29] ἀνθρωπίνων, ὕστερον ἔτει δεκάτῳ
φασὶν αὐτὸν αὖθις ἄνθρωπον ἐκ λύκου γίνεσθαι,[30] γευσάμενον
7 δὲ ἐς ἀεὶ μένειν[31] θηρίον. ὡσαύτως δὲ καὶ
Νιόβην λέγουσιν ἐν Σιπύλῳ τῷ ὄρει θέρους ὥρᾳ[32] κλαίειν.
ἤδη δὲ καὶ ἄλλα ἤκουσα, τοῖς γρυψὶ στίγματα ὁποῖα καὶ
ταῖς[33] παρδάλεσιν εἶναι, καὶ ὡς οἱ Τρίτωνες ἀνθρώπου
φωνῇ[34] φθέγγοιντο· οἱ δὲ καὶ φυσᾶν διὰ κόχλου τετρυπημένης
φασὶν αὐτούς. ὁπόσοι δὲ μυθολογήμασιν[35]
ἀκούοντες ἥδονται, πεφύκασι καὶ αὐτοί τι[36] ἐπιτερατεύεσθαι·
καὶ οὕτω τοῖς ἀληθέσιν ἐλυμήναντο συγκεραννύντες[37]
αὐτὰ ἐψευσμένοις.

et post Lycaonem singulis Lycaei Iovis sacris quendam ex homine lupum fieri tradunt: non tamen in reliquum omne vitae tempus, sed decimo tandem anno, si interea humana carne abstinuisset, pristinam hominis figuram recipere; sin hominis carnes gustasset, lupum esse nunquam desinere. Eadem ratione Nioben illacrimari in Sipylo monte aestate anni fabulantur. Audivi etiam quosdam quum narrarent et alia quaedam rerum miracula, et gryphibus uti pardis segmentatam et maculis distinctam esse pellem. Iam vero Tritones voce humana praeditos et eosdem perforatam concham inflantes canere. Ita vero comparatum est, ut qui huiusmodi figmentorum portentis aures praebent et ipsi mox aliquid adfingant, quo fit ut mendaciorum quasi colluvie veritas vitiata suam prorsus auctoritatem perdat.

26. λυκάωνος Ag.

27. ἀεί τις correxit B; δέ τις MVaR; δή τις rell. edd. VbPcAgLab et R sup. vers. — γίνοιτο BPc; γένοιτο rell.; seq. τῇ om. Vb.

28. γίνοιτο BPcAg; γίγνοιτο rell. edd. MVaLab; γένοιτο Vb; — ἐς BPcLab; εἰς rell. edd. — ἅπαντες La.

29. ἀπίσχοιτο MVa; ἀποίσχοιτο Vb; ἀπέσχοιτο La. — ἀνθρώπων M; ἀνῶν Va.

30. γίνεσθαι e coni.; γενέσθαι edd. codd. — ἐς ἀεὶ MVabAgLab; ἐσαεὶ edd.

31. μένει Va. — νιώβην AgLab.

32. ὥρᾳ om. MVa. — ἄλλο τι ἤκουσα Schneider.

33. ταῖς παρδ. Schneider. BPcAg Lab; τοῖς παρδ. edd. rell. MVab.

34. φωνᾶ M; φωνὴν Vb; φωνῇ ὅμοια Lobeck. — φθέγγοιτο La.

35. μυθολογήσασιν MVaLbAg. — ἀκούστες, ον sup. σ, Vb. — καὶ καὶ αὐτοὶ La.

36. τι om. SM. — ἐπιτεραπεύεσθαι Vb.

37. συνκεραννῦντες AXLa; συνκεραννύντες Ag; συγκεραννοῦντες VabM (hic συνκεραννοῦντες sec. S.) — ἐψευμένοις Va.

CAPUT III.

De Nyctimo ac reliquis Lycaonis filiis, urbibusque ab iis conditis — Oenotrus natu minimus in Italiam traiicit — de Callisto, Lycaonis filia.

Τρίτῃ δὲ ὕστερον γενεᾷ μετὰ Πελασγὸν ἔς τε πόλεων καὶ ἐς ἀνθρώπων πλῆθος ἐπέδωκεν ἡ χώρα. Νύκτιμος μὲν γὰρ πρεσβύτατός τε ἦν καὶ εἶχε[1] τὸ πᾶν κράτος, οἱ δὲ ἄλλοι παῖδες τοῦ Λυκάονος πόλεις ἐνταῦθα ἔκτιζον ἔνθα ἑκάστῳ μάλιστα[2] ἦν κατὰ γνώμην.[3] Πάλλας μὲν καὶ Ὀρεσθεὺς καὶ Φίγαλος Παλλάντιον, Ὀρεσθεὺς δὲ Ὀρεσθάσιον, Φιγαλίαν δὲ οἰκίζει Φίγαλος. Παλλαντίου μὲν δὴ 2
καὶ Στησίχορος[4] ὁ Ἱμεραῖος ἐν Γηρυονηΐδι[5] ἐποιήσατο 602
μνήμην· Φιγαλία δὲ καὶ Ὀρεσθάσιον[6] χρόνῳ μεταβάλλουσι τὰ ὀνόματα, Ὀρέστειόν τε ἀπὸ Ὀρέστου κληθεῖσα τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Φιαλία[7] ἀπὸ τοῦ Βουκολίωνος παι-

Cap. III. Tertia post Pelasgum aetate regio tota et urbium et hominum numero magnos habuit processus. Nam quum Nyctimus Lycaonis liberum natu maximus paternum imperium adisset, reliqui sibi diversis arbitrio quisque suo agri partibus occupatis, oppida muniere; Pallantium Pallas, Orestheus Oresthasium, Phigaliam Phigalus excitarunt. Ac Pallantii quidem etiam Stesichorus Himeraeus in Geryoneidi mentionem fecit; sed Oresthasii nomen vetustate immutatum, et ab Oreste Agamemnonis filio Oresteum est oppidum illud appellatum. Quin et Phigalia a Bucolionis filio Phialo mutato nomine Phialia est

Cap. III. 1. *εἴχετο πᾶν* Ag; *εἴχετο πᾶν* La.
2. *μάλιστα ἦν* BPcAgLa; *ἦν μάλιστα* rell.
3. *πάλας* Lab. — *πελάντιον* La; simplici *λ* scribit Xenophon, v. g. H. Gr. VII, 5, 5; geminato Pausanias, ut docet VIII, 43, 2.
4. *στεσίχωρος* Vb. — *ἡμειραῖος*, *η* sup. *ει*, Vb; *ἡμεγαραῖος* Va; *ἡμεραῖος* M.
5. *Γηρυονηΐδι* Heringa observ. c. 2. p. 20, Blomfield; quam formam a La oblatam (*γηρυον η ΐ δι*) probavimus; *Γηρυονίδι* Suchfort ad Stesich., Ursin. FCSB; *γηρυόνι δὶλ* R; *Γηρυόνῃ δὶλ* edd. rell. MVaPcAgLb; *γηρυὸν δὶλ* Vb. Cf. Fabric. B. Gr. II, 154. Kleine ad Stesichori fragm. p. 60. 66.
6. *Ὀρεσθάσιον ἐν χρ.* Sylb.; *Ὀρεσθάσιον χρ.* FCSB; *Ὀρεσθασία ἐν χρ.* edd. rell. MVabPcRAgLab. — *μεταβάλλουσιν* Ag.
7. *Φιαλία* et *Φιάλου* Am. Sylb. Palm. Ms. CSBLa; *Φιγαλία* et *Φιγάλου* edd. rell. MVabPcRAgLb; cf. de duplici hac forma Siebel. ad h. l. Wesseling. ad Diod. Sic. XV, 40. Lobeck Aglaoph. p. 853.

δὸς Φιάλου. Τραπεζεὺς[8] δὲ καὶ Δασεάτας[9] καὶ Μακαρεὺς καὶ Ἑλισσὼν καὶ Ἄκακός τε καὶ Θῶκνος[10] Θωκνίαν πόλιν, ὁ δὲ Ἀκακήσιον ἔκτισεν. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ Ἀκάκου καὶ Ὅμηρος λόγῳ τῷ Ἀρκάδων ἐς Ἑρμῆν ἐποίησεν
3 ἐπίκλησιν. ἀπὸ δὲ Ἑλισσόντος ἥ τε πόλις καὶ ὁ ποταμὸς Ἑλισσὼν[11] τὰ ὀνόματα ἐσχήκασιν. ὡσαύτως δὲ καὶ[12] Μακαρία τε καὶ Δασέα καὶ Τραπεζοῦς, ἀπὸ τῶν Λυκάονος ἐκλήθησαν καὶ αὗται παίδων. Ὀρχομενὸς δὲ ἐγένετο οἰκιστὴς Μεθυδρίου τε καλουμένης καὶ Ὀρχομενίων, οὓς ἐν τοῖς ἔπεσι[13] πολυμήλους ὠνόμασεν Ὅμηρος. ὑπὸ δὲ Ὑψοῦντος καὶ * *[14] Μελαινεαί τε ἐκτίσθησαν καὶ Ὑψοῦς, ἔτι δὲ[15] Θύραιόν[16] τε καὶ Αἱμονιαί·[17] δόξῃ δὲ τῇ Ἀρκά-

vocitata. Reliqui fuere Lycaonis filii, Trapezeus, Daseatas, Macareus, Helisson, Acacus, Thocnus. Horum postremus urbem Thocniam condidit, Acacus Acacesium. Ab eodem sane Acaco cognomen Mercurio ab Homero datum Arcadum sermo asseverat. A ceteris Helisson urbs et eodem nomine fluvius; tum Macaria, Dasea, Trapezus nomina nactae. Sed et alii Lycaonis liberi numerantur, singuli urbium conditores. Orchomenus Methydrii conditor et Orchomeniorum, quos Polymelos (hoc est, pecudum divites) Homerus nominavit; ab Hypsunte et * * Melaeneae et Hypsus; adhaec Thyraeum et Haemoniae;

8. τραπεζοῦς legisse videtur Stephan. Byz.

9. Δασεάτας Sylb. B; probant CS; ἀλεάτας PcAgLa; Ἐλεάτας edd. rell. MVabRLb. — Mox καὶ καὶ ἐλισσὼν Va.

10. Θῶκνος, Θωκνίαν Am. Sylb. SB; cf. c. 27, 4. 29, 5. Stephan. Byz. s. n.; Θυωκός, Θυωκίαν edd. rell. MVabRLb; θυῶκος PcAg; ἄκός τε καὶ θρώκος, υ sup. ρ, La; θυωκίαν PcAgLab.

11. Ἑλισσὼν Sylb. SB; Ἑλίσσων edd. rell. Lb; ἑλισσώντα ὄν. La; hic plerumque cum spiritu leni.

12. δὲ καὶ B; τε καὶ MVaPcAg Lb; καὶ rell. edd. Vb; ὡς αὐτός τε καὶ La. — „Elea“ pro Δασέα Am. — τραπεζεὺς La.

13. ἔπεσιν M. Hom. Il. II, 605.

14. ὑπὸ δὲ Ὑψοῦντος καὶ ** Μελαιν. lacunam indicavimus cum B; ὑπὸ δὲ ** καὶ Ὑψοῦντος, καὶ ** Μελ. Smai., unde alterum illud καὶ habeat non narrans. Lacunam implere alii aliter conati sunt. „Deesse haec fere: Μελανέως [imo Μελαινέως] τε καὶ Θυραίου καὶ Αἵμονος viderunt Sylb. Clav.“ B. — Μελαινεαί τε Sylb. Palm. Ms. FCSBPc(?)Ag(?); Μελεναῖαί τε AXKMLab; μελεναίαι τε Va; μελαιναῖαί τε, η sup. αι, Vb. — ὑψοὺς MFabLb. Totum locum Smin. sic habet: ὑπὸ δὲ Μελαινέως καὶ Ὑψοῦντος καὶ Θυραίου καὶ Αἵμονος Μελαινεαί τε ἐκτίσθησαν.

15. ἔτι δὲ CSBMPcAgLabFab; δὲ om. AXKFVb; ἔτι δὲ om. Va.

16. θυραίον MFab; θυραῖον La.

17. καὶ Αἱμονιαί coni. F, recep. CSB; καὶ αἷμονα MVabPcAgLbFab; καὶ αἷμονα La; κατ' ἐμέ Am. AXKF.

δων καὶ ἡ Θυρέα[18] ἐν τῇ Ἀργολίδι γῇ καὶ ὁ Θυρεάτης καλούμενος κόλπος ἀπὸ τοῦ Θυραίου[19] τούτου τὰ ὀνόματα ἐσχήκασι. Μαντινεὺς δὲ καὶ Τεγεάτης καὶ Μαίνα- 603
λος,[20] ὁ μὲν τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ πόλεων ὀνομαστοτάτην τὸ[21] 4
ἀρχαῖον Μαίναλον, Τεγεάτης δὲ[22] καὶ Μαντινεὺς Τεγέαν κτίζουσι καὶ Μαντίνειαν. ὠνομάσθησαν δὲ καὶ ἀπὸ[23] Κρώμου Κρῶμοι, καὶ Χαρισία[24] Χαρίσιον ἔχουσα οἰκιστὴν, Τρικόλωνοι δὲ ἀπὸ Τρικολώνου, καὶ ἀπὸ μὲν Περαίθου[25] Περαιθεῖς, Ἀσέα[26] δὲ ἀπὸ Ἀσεάτα,[27] καὶ * * Λυκόα,[28] καὶ Σουματία[29] ἀπὸ Σουματέως. Ἀλίφηρος[30] δὲ καὶ Ἡραιεὺς ἐπώνυμοι καὶ οὗτοι πόλεσίν εἰσιν ἀμ-

quin et Arcadum opinione Thyrea in Argivorum finibus, et Thyreates sinus a Thyraeo isto sua obtinuerunt nomina. Iam vero celebri olim nomine urbem Maenalum, Tegean et Mantinean, Maenalus, Tegeates et Mantineus constituere. Cromi a Cromo nomen habuere. Charisia Charisium auctorem perhibet. Tricoloni a Tricolono, Peraethenses a Peraetho, Asea ab Aseate, [a Lyceo] Lycoa et a Sumateo Sumatia: postremo ab Aliphero

18. Θυρέα, Θυρεάτης SB; Θυραία, Θυραιάτης Am. edd. rell. MVaAgLab; θεραία, θυραιάτης Vb.

19. Θυραίου Sylb. CSB; Θυραιάτα edd. rell. MVabPcAgLab. — ἐσχήκασιν Ag.

20. μέναλος Ag.

21. ὀνομαστότατα τὴν τὸ MPcLb Ag; ὀνομαστοτάτατην (sic) La = ὀνομαστότατα et sup. lin. την.

22. δὲ Sylb. KFCSBVab (nisi error in schedis); τε AXMPcAgLab. — κτίζουσιν Ag.

23. δὲ καὶ BPcAgLab; καὶ om. rell.

24. χαράσια M (χαρασία sec. S.); χαρασία χαράσιον Va. — τρικόλωνιω (sic) La.

25. παραίθου παραιθεῖς MVa.

26. Ἀσέα Smin.; sic etiam Steph. Byz.; cf. c. 54, 2. 44, 3. ib. not.; Ἀσεᾶται sunt Xenoph. Hellen. VII, 5, 5; ἀσαῖα La; Ἀσαία rell.; Ἀσαιάται (imo Ἀσαιᾶται) δὲ ἀπὸ Ἀσαίου coni. F.

27. Ἀσεάτα e coni.; αἰσαιάτα Va; Ἀσαιάτα rell.

28. καὶ * * Λύκ.; quod post καὶ edd. inserunt ἀπὸ Λυκέως id omisimus cum MVabPcAgLab; ab editore Veneto de suo additum videtur. — ἀσαιάτα καὶ καλυκαιάτα σούματι ἀπὸ σουμ. Ag; καὶ λυκέ (fin. lin.) ᾶται σούματα δὲ ἀπὸ La, unde excidisse versum et sic scribendum suspicamur: Λυκέ * * * ᾶται, Σουματία δὲ ἀπό. Interea cum B. recepimus Λυκόα καὶ Σουμ.; Λύκοα e Steph. Byz. laudat S; at Λυκόα habent Polyb. XVI, 17, 5. 7. Suid. s. n. Ἀλφειός. Λυκεάται Σουμ. AXKFC MVa; λυκαιάται σουμ. Vb; λυκεᾶται σουμ. Pc(?)Lb; Λυκοᾶται Σουμ. S. Lectio Ag vid. supra. Omnia haec perdite sunt corrupta.

29. σούματοι Va; σούματα La Vb; σούματι MAg; σουματὶ Lb.

30. Ἀλίφθορος AXKF; ἀλίφθηρος VaLb; ἀλίφθηρος MVbAg; ἀλιφθηρος sine accentu La; ἀλίφθειρος Pc; Ἀλίφειρος Stephan. Byz.; „Ἴσως γρ. Ἀλίφερον ἢ γρ. πόλις Ἀλιφεραι." Palm. Ms; Ἀλίφειρος C; „Aliphirus" Am. — ἠρεεὺς Vb; ἀραιεὺς La. De nominis forma cf. Boeckh. Corp. Inscr. I, p. 29.

5 φότεροι. (2) Οἴνωτρος δὲ ὁ τῶν παίδων νεώτατος Λυκάονι τῶν ἀρσένων, Νύκτιμον τὸν ἀδελφὸν χρήματα καὶ ἄνδρας αἰτήσας ἐπεραιώθη[31] ναυσὶν ἐς Ἰταλίαν, καὶ ἡ Οἰνωτρία χώρα τὸ ὄνομα ἔσχεν ἀπὸ τοῦ[32] Οἰνώτρου βασιλεύοντος. οὗτος ἐκ τῆς[33] Ἑλλάδος ἐς ἀποικίαν στόλος πρῶτος ἐστάλη· ἀναριθμουμένῳ[34] δὲ ἐς τὸ ἀκριβέστατον οὐδὲ[35] ἐκ τῶν βαρβάρων οὐδένες πρότερον ἢ Οἴνωτρος
6 ἀφίκοντο ἐς τὴν ἀλλοδαπήν. (3) Ἐπὶ δὲ τῷ γένει παντὶ τῷ ἄρσενι θυγάτηρ Λυκάονι[36] ἐγένετο Καλλιστώ. ταύτῃ τῇ Καλλιστοῖ (λέγω δὲ[37] τὰ λεγόμενα ὑπὸ Ἑλλήνων) συνεγένετο ἐρασθεὶς Ζεύς. Ἥρα δὲ ὡς ἐφώρασεν,[38] ἐποίησεν ἄρκτον τὴν Καλλιστὼ, Ἄρτεμις δὲ ἐς χάριν τῆς Ἥρας κατετόξευσεν αὐτήν. καὶ ὁ Ζεὺς Ἑρμῆν πέμπει σῶσαι τὸν παῖδά οἱ προστάξας, ὃν ἐν τῇ γαστρὶ εἶχεν ἡ
7 Καλλιστώ· Καλλιστὼ δὲ αὐτὴν ἐποίησεν ἀστέρας, καλουμένην ἄρκτον μεγάλην ἧς καὶ[39] Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσέως ἀνάπλῳ παρὰ Καλυψοῦς μνήμην ἔσχε·

et Heraeeo urbes nomina et origines accepere. (2) At natu minimus Oenotrus, pecunia et viris a fratre Nyctimo acceptis, classe in Italiam transmisit; a quo fuit ea in qua consedit terra, de regis nomine Oenotria vocitata. Atque haec prima a Graecis colonia deducta. Sed neque Barbarae gentes ante Oenotrum (ut accuratissime omnis antiquitatis memoria revolvatur) ad exteras gentes commigrasse reperiuntur. (3) In liberum tanto sobolis virilis numero unica Lycaoni filia fuit, Callisto nomine: eam (quae inter Graecos decantata sunt memoro) vitiavit amore captus Iupiter, deprehensam Iuno in ursam vertit; ac deinde in gratiam Iunonis puellam sagittis confixit Diana. Iupiter quem illa ferebat utero puerum Mercurio servandum mandavit, matre in siderum numerum relata quae Ursa maior dicitur: cuius Homerus quo loco Ulyssis a Calypsoe navigationem exponit meminit:

31. ἐπεραιώθην Va.
32. τοῦ addimus e Va. — ἠνώτρου Ag.
33. ἐκ τῇ M.
34. ἀναριθμουμένον Vb; ἀριθμουμένω Lb.
35. οὐ δὲ A; οὐδὲν Ag. Deinceps οὐδὲν ἐς MVaLbAg. — ἡ οἴνωτρ. MLb.
36. λυκάωνι AgLa. — καλλιστεῶ Vb.
37. δὴ M.
38. ἐφόρασεν VaAg.
39. ἦν ὅμ. MVa. — ἔσχεν Ag. Hom. Od. V, 272.

Πληϊάδας τ' ἐσορῶντι[40] *καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην*
Ἄρκτον θ', ἣν[41] *καὶ ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν.*

ἔχοιεν δ' ἂν καὶ ἄλλως τὸ ὄνομα οἱ ἀστέρες ἐπὶ τιμῇ 604
τῇ[42] Καλλιστοῦς, ἐπεὶ τάφον γε αὐτῆς ἀποφαίνουσιν οἱ Ἀρκάδες.

CAPUT IV.

De Arcade et regione inde dicta — eius uxore Erato, filiis et regno iis diviso — eorum posteris — Aepyto a serpente sepe confecto — Aleo rege — Auge, Alei filia, Lycurgo rege eiusque prole.

Μετὰ δὲ Νύκτιμον ἀποθανόντα Ἀρκὰς ἐξεδέξατο[1] ὁ Καλλιστοῦς τὴν ἀρχήν· καὶ τόν τε ἥμερον καρπὸν ἐσηγάγετο οὗτος παρὰ Τριπτολέμου[2] καὶ τὴν ποίησιν ἐδίδαξε τοῦ ἄρτου, καὶ ἐσθῆτα ὑφαίνεσθαι καὶ ἄλλα τὰ ἐς ταλασίαν μαθὼν παρ' Ἀδρίστα.[3] ἀπὸ τούτου δὲ[4] βασιλεύσαντος Ἀρκαδία τε ἀντὶ Πελασγίας ἡ χώρα καὶ ἀντὶ Πελασγῶν Ἀρκάδες ἐκλήθησαν οἱ ἄνθρωποι. (2) Συνοι- 2

Pleiadasque aspectantem tardumque Booten,
Atque Ursam, quam Plaustrum etiam cognomine dicunt.

Sed probabilius fortasse fuerit, quo honos puellae haberetur sidus illi dicatum; praesertim quum sepulcrum eius ostendant Arcades.

Cap. IV. Mortuo Nyctimo Arcas Callistus filius regnum suscepit. Hic et frumentum a Triptolemo acceptum popularibus suis tradidit, panem facere docuit; vestium texturam totumque lanificium, quod ab Adrista didicerat, monstravit. Ab hoc rege et ipsa, quae ante Pelasgia dicebatur, Arcadia terra, et gens Pelasgi qui fuerant, Arcades nominati. (2) Ha-

40. *ἐσορῶντα* Am. AXKMVabPc AgLab; *ἐσορῶντι* ex Homero, Sylb. FCSB restituerunt, immerito putamus; a Pausania ipso per errorem accusativus positus videtur.

41. *τε ἣν* MVabAgLab. — *καλοῦσιν* MVab.

42. *τῇ τιμῇ τῇ* Va. — *καλλιστοὺς* La.

Cap. IV. 1. *ἐδέξατο*, in marg. ἐξ, Lb. — *ἡμέτερον καρπ.* MVa.

2. *τοῦ τριπτ.* Va.

3. *παρὰ δρίστα* MVbLabFab; *παραδρίστα* (*παρα* fin. lin., sine accentu) Va; *Ἀρισταίου* Sylb.; probant Goldh., van Staveren ad Mythogr. Lat. p.959. et K, qui tamen ipse *Ἀριστέα* malit, quod recepit C; *παρὰ Δρυάδι* coni. S. Locus vix sanus.

4. *δὲ* om. Vb. — *ἐκαλήθησαν* Lb.

κῆσαι δὲ οὐ θνητῇ γυναικὶ αὐτὸν, ἀλλὰ νύμφῃ Δρυάδι
ἔλεγον· Δρυάδας γὰρ δὴ καὶ Ἐπιμηλιάδας [5] τὰς δὲ αὐ-
τῶν ἐκάλουν Ναΐδας, καὶ Ὁμήρῳ γε ἐν τοῖς ἔπεσι [6] ναΐ-
δων Νυμφῶν μάλιστά ἐστι μνήμη. τὴν δὲ νύμφην ταύ-
την καλοῦσιν Ἐρατώ, καὶ ἐκ ταύτης φασὶν Ἀρκάδι Ἀζᾶνα [7]
καὶ Ἀφείδαντα [8] γενέσθαι καὶ Ἔλατον· ἐγεγόνει δὲ αὐτῷ
3 πρότερον ἔτι Αὐτόλαος νόθος. τοῖς δὲ παισὶν ὡς ηὐξή-
θησαν διένειμεν Ἀρκὰς τριχῇ τὴν χώραν, καὶ ἀπὸ μὲν
Ἀζᾶνος [9] ἡ Ἀζανία μοῖρα ὠνομάσθη· παρὰ τούτων δὲ [10]
ἀποικισθῆναι λέγουσιν ὅσοι περὶ τὸ ἄντρον [11] ἐν Φρυγίᾳ
τὸ καλούμενον Στεῦνος καὶ Πέγκαλαν [12] ποταμὸν οἰκοῦ-
σιν. Ἀφείδας δὲ Τεγέαν [13] καὶ τὴν προσεχῆ ταύτης ἔλαχεν·
ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ ποιηταὶ καλοῦσιν Ἀφειδάντειον [14] κλῆρον
4 τὴν Τεγέαν. Ἔλατος δὲ ἔσχε [15] τὸ ὄρος τὴν Κυλλήνην,

buisse vero illum uxorem non mortalem foeminam, sed unam e Dryadibus Nymphis tradunt. Dryadas enim ipsi suas nymphas et Epimeliadas, nonnullas etiam Naidas patria voce appellitant; Homerus etiam Naidas crebro nominat. Eius vero Nymphae, quae cum Arcade nupta fuit, Erato nomen fuisse memoriae prodiderunt. Ex ea genitos Arcadi Azana, Aphidanta, Elatum; ante nuptias Autolaum suscepisse nothum. Ac filiis quidem adultis regnum trifariam divisit. Ab Azane itaque Azania quae ei evenit pars appellata; ex qua deducti colonia ii omnes qui circa Phrygiae antrum, cui Steunos nomen et amnem Pencalam habitant. Aphidas Tegeam et quae adiacent sortitus est. Hinc poetae Tegeam solent Aphidanteam sortem nuncupare. At Elatus montem quae Cyllene nunc vocatur ob-

5. Ἐπιμηλίδας Smin.; placet Bekkero. Deinde τὰς δὲ αὐτῶν, recepimus coniecturam B; τὰς ἑαυτῶν edd. codd.; pro ἑαυτῶν Sylb. vult ἑτέρων; Bergler ad Alciphr. III, 11. post ἐκάλουν inserit καί; lacunam inter ἐκάλουν et Ναΐδας indicat Smai.

6. ἔπεσιν MLa. — v. g. Hom. Od. XIII, 104.

7. ἀρκαδία ζόνα MVaR; ἀρκαδία ζάνα Lb; γρ. ἀλλ. ἀρκάδι ἀζᾶννα R marg.; ἀζάνα La.

8. ἀφείδαν Lb. — ἔλαττον Va La.

9. ἄζανος MVaLab; tum καὶ pro ἡ Va; seq. μοῖρα om. MVa. — ὀνομάσθη MVa.

10. παρὰ δὲ τούτ. VaLb, quod non displicet.

11. τὸν ἄντρον Ag.

12. πάγκαλαν Va; cf. X, 32, 8.

13. Τεγέαν constanter SB; Τέγεαν edd. rell. MVaLb; variat La. Mox ταύτης BMVabPcAgLab; ταύτῃ edd. rell.

14. ἀφειδάντεον Am. MVabPcAg Lab.

15. ἔσχεν AgLa.

ἔτι τότε οὖσαν ἀνώνυμον· χρόνῳ δὲ ὕστερον μετῴκησεν
ὁ Ἔλατος ἐς τὴν νῦν καλουμένην Φωκίδα, καὶ τοῖς τε
Φωκεῦσιν ἤμυνεν ὑπὸ Φλεγυῶν[16] πολέμῳ πιεζομένοις
καὶ Ἐλατείας πόλεως ἐγένετο οἰκιστής. (3) Παῖδα δὲ 605
Ἀζᾶνι[17] μὲν Κλείτορα, Ἀφείδαντι δὲ Ἀλεόν, Ἐλάτῳ δέ
φασιν εἶναι πέντε, Αἴπυτον, Περέα, Κυλλῆνα, Ἴσχυν,
Στύμφηλον.[18] ἐπὶ δὲ[19] Ἀζᾶνι τῷ Ἀρκάδος τελευτήσαντι 5
ἆθλα ἐτέθη πρῶτον· εἰ μὲν καὶ ἄλλα, οὐκ οἶδα, ἱππο-
δρομίας δὲ ἐτέθη. Κλείτωρ[20] μὲν δὴ ὁ Ἀζᾶνος ἐν Λυ-
κοσούρᾳ τε ᾤκει καὶ ἦν τῶν[21] βασιλέων δυνατώτατος,
καὶ Κλείτορα ᾤκισεν ἀφ' αὑτοῦ[22] πόλιν· Ἀλεὸς δὲ εἶχε
τὴν πατρῴαν λῆξιν. ἀπὸ δὲ Ἐλάτου τῶν παίδων Κυλ- 6
λήνην τὸ ὄρος καλοῦσιν ἀπὸ Κυλλῆνος, καὶ ἀπὸ Στυμ-
φήλου πηγή τε ὀνομάζεται καὶ πόλις Στύμφηλος[23] ἐπὶ
τῇ πηγῇ, τὰ δὲ ἐς τὸν θάνατον Ἴσχυος τοῦ Ἐλάτου πρό-
τερον ἔτι ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Ἀργολίδι ἐδήλωσα. παῖδα

tinuit; tunc nondum ei nomen inditum fuerat. Is postea in eam terram inde abiit cui Phocis nunc nomen est, quumque Phocenses cum Phlegyis minus aequo certamine bellantes armis iuvisset in eorum finibus de suo nomine oppidum Elateam munivit. (3) Filium Azani fuisse Clitorem, Aphidanti Aleum; quinque Elato genitos memorant, Aepytum, Pereum, Cyllena, Ischyn, Stymphalum. Azani vitae muneribus perfuncto ludi funebres primum facti; haud scio an et alii ludi, de equiriis certe affirmare possum. Clitor Lycosurae regiam constituit, et sane fuit regum (ut illis temporibus) omnium potentissimus urbemque Clitora de suo nomine condidit. Aleus paternam obtinuit sortem. Quod vero ad Elati filios pertinet a Cyllene mons nomen accepit, a Stymphalo fons et urbs ad fontem sita Stymphalus. De Ischyis vero Elati filii morte egimus dum

16. *Φλεγυαῶν* Sylb. SBAg; *Φλεγύων* edd. rell. Lab. — *πιεζουμένοις* AgLa.

17. *ἀζάνι* MVabLab. — *Ἄλεον* constanter Smin. La; variat Lb. — *ἐλάττῳ* La; idem om. seq. *πέντε*. Tum *αἴτυπον* et *κυλλήνα* La.

18. *ἰσχὺν* M; *ἴσχην* Lab. — *σύμφηλον* MLb.

19. *δὲ* om. MVaLb. — *ἀζάνι* Vab. — *τὸ ἀρκ.* MVa; *τῷ φαρκάδος* Vb.

20. *κλήτωρ* Vb. — *ἀζάνος* Va.

21. *τῶν* om. Va. — *κλείτωρα* Ag Lab. — *ᾤκισεν* Am. XKFCSBPc AgLa; *ᾤκησεν* AMVabLb.

22. *ἀφ' αὐτοῦ* SB; *ἀπ' αὐτοῦ* edd. rell. MVabPcAgLab.

23. *στύμφυλος* Vb. — *ἰσχύος* M Lab.

δὲ Περεῖ[24] ἄῤῥενα μὲν φασιν οὐδένα, Νέαιραν δὲ γενέ-
σθαι θυγατέρα· ταύτην γυναῖκα ἔσχεν Αὐτόλυκος, οἰ-
κῶν μὲν ἐν τῷ ὄρει τῷ Παρνασῷ,[25] λεγόμενος δὲ Ἑρ-
μοῦ παῖς εἶναι, Δαιδαλίωνος δὲ ὢν τῷ ἀληθεῖ λόγῳ.
7 (4) Κλείτορι[26] δὲ τῷ Ἀζᾶνος οὐ γενομένων παίδων ἐς
Αἴπυτον Ἐλάτου περιεχώρησεν ἡ Ἀρκάδων βασιλεία. τὸν
δὲ Αἴπυτον ἐξελθόντα ἐς ἄγραν θηρίων μὲν τῶν ἀλκιμω-
τέρων οὐδὲν, σὴψ δὲ οὐ προϊδόμενον ἀποκτίννυσι.[27]
τὸν δὲ ὄφιν τοῦτον καὶ[28] αὐτός ποτε εἶδον· κατὰ ἔχιν
ἐστὶ τὸν μικρότατον, τέφρᾳ ἐμφερὴς, στίγμασιν οὐ συν-
εχέσι πεποικιλμένος· κεφαλὴ δέ ἐστιν αὐτῷ πλατεῖα καὶ
τράχηλος στενὸς, γαστέρα δὲ[29] ἔχει μείζονα καὶ οὐρὰν
606 βραχεῖαν· βαδίζει δὲ οὗτός τε καὶ ὄφις ἕτερος ὁ κερά-
στης καλούμενος ἐνδιδόντες[30] ἐς τὰ πλάγια, ὥσπερ οἱ
8 καρκίνοι. (5) Μετὰ δὲ Αἴπυτον ἔσχεν Ἀλεὸς τὴν ἀρχήν·
Ἀγαμήδης μὲν γὰρ καὶ Γόρτυς[31] οἱ Στυμφήλου τέταρτον

res Argolicas exponeremus. At Pereo nullam fuisse virilem prolem aiunt; filiam habuisse Neaeram, quam Autolycus Parnasi montis incola uxorem duxerit. Mercurii is filius dicebatur, quum re ipsa Daedalionis esset. (4) Atenim quum Clitor Azanis filius nullos reliquisset liberos ad Aepytum Elati filium Arcadum regnum pervenit. Hunc venatum egressum non ferocior aliqua bellua, sed incautum seps confecit. Vidi et ipse aliquando serpentem hanc; magnitudine est minimae viperae, cineris colore, notis interpuncta variis, capite lato, gracili collo, alvo obesiore, perbrevi cauda. In serpentum genere sepset cerastes quo ferme modo gradiuntur cancri in obliquum repunt. (5) Aepyto in imperium succedit Aleus. Nam Agamedes et Gortys filii Stymphali quarto posteritatis gradu ab Arcade abe-

24. σπερεῖ MAgLbR; hic περεῖ ad marg. — θυγατέραν Vb.

25. Παρνασῷ AMVab; geminato σ XKFCSBLab; praecedens τῷ ὄρει om. La, quo haud aegre caremus. — δαιδαλίων Va.

26. κλείτωρι Va; seq. δὲ om. Ag. — τοῦ pro τῷ MVaAgLab. — ἀζάνος Va. — εἰς Va.

27. ἀποκτίννυσι SB; ἀποκτείννυσι edd. rell. Lab; ἀποκτείνυσιν Ag; ἀποκτείνουσιν M; ἀποκτείνεισι, υ sup. ει, Vb; ἀποκτείνει Va; ἀποκτέννυσι vel ἀποκτίννυσι Sylb.

28. καὶ om. La. — τέμφρᾳ M; in Va μ sup. vers. — κεφαλὴν La.

29. δὲ om. Vb; pro eo τε habent MLb. — μείονα, ζ sup. vers. Va. — βαδίζειν Vb. — κεραστὶς La.

30. ἐνδιδόντος MVaLb. — καρκῖνοι MVbLb.

31. γόρτις Vb. — οἱ Am. Sylb. KFCSB; ὁ AXMVabPcAgLab.

γένος ἦσαν ἀπὸ Ἀρκάδος, Ἀλεὸς δὲ τρίτον[32] ὁ Ἀφείδαν-
τος. Ἀλεὸς δὲ τῇ τε Ἀθηνᾷ τῇ Ἀλέᾳ τὸ ἱερὸν ᾠκοδόμη-
σεν ἐν Τεγέᾳ τὸ ἀρχαῖον καὶ αὑτῷ κατεσκευάσατο αὐτόθι
ἡ βασιλεία. Γόρτυς δὲ ὁ Στυμφήλου πόλιν Γόρτυνα[33]
ᾤκισεν ἐπὶ τῷ ποταμῷ· καλεῖται δὲ Γορτύνιος καὶ ὁ πο-
ταμός. (6) Ἀλεῷ δὲ ἄρσενες μὲν παῖδες Λυκοῦργός τε
καὶ Ἀμφιδάμας καὶ Κηφεὺς, θυγάτηρ δὲ ἐγένετο Αὔγη.
ταύτῃ τῇ Αὔγῃ τῷ Ἑκαταίου λόγῳ συνεγένετο[34] Ἡρα- 9
κλῆς, ὁπότε ἀφίκοιτο ἐς Τεγέαν· τέλος[35] δὲ καὶ ἐφωρά-
θη τετοκυῖα ἐκ τοῦ Ἡρακλέους, καὶ αὐτὴν ὁ Ἀλεὸς ἐσθέ-
μενος ὁμοῦ τῷ παιδὶ ἐς λάρνακα ἀφίησιν ἐς θάλασσαν·
καὶ ἡ μὲν ἀφίκετο ἐς Τεύθραντα,[36] δυνάστην ἄνδρα ἐν
Καΐκου πεδίῳ, καὶ συνῴκησεν[37] ἐρασθέντι τῷ Τεύθραντι·
καὶ νῦν ἔστι μὲν Αὔγης μνῆμα ἐν Περγάμῳ τῇ ὑπὲρ τοῦ
Καΐκου,[38] γῆς χῶμα λίθου περιεχόμενον κρηπῖδι, ἔστι
δὲ ἐν τῷ μνήματι ἐπίθημα χαλκοῦ[39] πεποιημένον, γυνὴ

rant, a quo Aleus Aphidantis filius tertius duntaxat numerabatur. Exaedificavit Aleus vetustum illud quod Tegeae visitur Aleae Minervae fanum, ibidemque regiam suam constituit. Gortys vero Stymphali Gortyna urbem ad proximum amnem condidit; amni etiam ipsi fuit Gortinius nomen. (7) Mares habuit liberos Aleus Lycurgum, Amphidamantem et Cepheum: filiam Augen. Cum hac (quod scriptum Hecataeus reliquit) Hercules concubuit quum forte Tegeam venisset. Id ubi ex puerperio filiae rescivit Aleus, puerum cum matre in arcam conclusos in mare abiecit. Delata aestu arca est ad Teuthrantem pollentem dominatu hominem in campis ad Caicum amnem. Is puellae forma allectus sibi matrimonio iunxit. Exstat etiamnum Pergami (quae supra Caicum urbs est) Auges monumentum, terrae tumulus lapidea circumseptus crepidine. Insigne eius tu-

32. τρίτην MVa; δὲ τρίτον — ἄλεον om. La. — ἀμφείδαντος et τεγαίᾳ Ag.

33. γόρτυννα Ag; seq. τῷ addunt VaLa. — ἀφειδάμας καὶ νειφεὺς Ag. — ἐγέν. αὐγὴ, tum ταύτῃ τῇ αὐτῇ La.

34. συνεγίνετο Buttm.; placet.

35. τέος Lb; τέως MVaR; in hoc τέλος in marg. — ἐφοράθη M. — ἄλεος Lb; ἀλέος La.

36. ἐς τεύθραντα, ι sup. α expuncto omissis sequentibus δυνάστην — Τεύθραντι. — Καΐκου FCSBM VaPcAgLab; Καΰκου AXKVb.

37. συνῴκησεν Sylb. FCSB; συνῴκισεν AXK codd.

38. Hoc loco καικοῦ LabM; in hoc υ sup. ι. — κροπῖδι Ag; κρηπίδι Lb.

39. χαλκοῦ Sylb. SB; χαλκοῦν edd. rell. MVaPcLab; e VbAg nihil enotavimus.

γυμνή. (7) *Μετὰ δὲ Ἀλεὸν τελευτήσαντα Λυκοῦργος ὁ Ἀλεοῦ τὴν βασιλείαν πρεσβεία*[40] *ἔσχε· παρέσχετο δὲ ἐς μνήμην Ἀρηΐθοον,*[41] *ἄνδρα πολεμικὸν, δόλῳ καὶ οὐ σὺν τῷ δικαίῳ κτείνας. γενομένων δὲ αὐτῷ παίδων Ἀγκαίου τε καὶ Ἐπόχου τὸν μὲν νοσήσαντα*[42] *ἐπιλαμβάνει τὸ χρεὼν, Ἀγκαῖος δὲ Ἰάσονί τε τοῦ πλοῦ μετέσχεν ἐς Κόλχους, καὶ ὕστερον ὁμοῦ Μελεάγρῳ τὸ ἐν*[43] *Καλυδῶνι κατεργαζόμενος*[44] *θηρίον ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ ὑός. Λυκοῦργος μὲν δὴ ποῤῥωτάτω γήρως ἀφίκετο ἐπιδὼν τοὺς παῖδας ἀμφοτέρους τελευτήσαντας.*

muli nuda mulier ex aere fabricata. (7) Aleo mortuo regnat Lycurgus eius liberum natu maximus. Is nihil ad memoriam aliud edidit facinus, quam quod Arethum hominem bellica virtute clarum non aequo marte, sed dolo perculit. Filios habuit duos, Ancaeum et Epochum. Epochus morbo est absumtus; Ancaeus quum expeditionis Colchicae particeps fuisset, ac deinde Meleagro in oppugnatione Calydonii apri operam navaret suam, ab eadem stratus bellua occubuit. Lycurgus quidem ipse exacta iam aetate utroque orbatus filio diem suum obiit.

40. *πρεσβεῖα* ABAgLa; *πρεσβείᾳ* edd. rell. Lb. — *ἔσχεν* Ag. — *παρέχετο* VabLa.

41. *Ἀρηΐθοον* SB; *Ἀρηΐθον* C; *ἄρκτον* Va; *ἄρεθεν* Vb; *ἄρηθεν* La; *ἄρηθον* edd. rell. PcAgLb. Cf. c. II, 4. Hom. Il. VII, 137 sq. — *δήλῳ* Ag.

42. *νοσήσασαν* M.

43. *τῷ ἐν* MVaLb.

44. Annon *κατεργασόμενος*?

CAPUT V.

Echemo Arcadiae regnum obtinente Dorienses Peloponnesum ingrediuntur et fugantur — Agapenor rex Arcadas ad Troiam ducit et Paphum condit — de Hippothoo et Aepyto, Arcadiae regibus — Cypselo regnante Dorienses Peloponnesum navibus invadunt — de Cypseli posteris — Polymestore regnante Lacedaemonii Tegeatarum fines invadunt — Aechmide regnante bellum Messenicum geritur — Aristocratis regis nefandum facinus — de Aristocrate, prioris Aristocratis nepote.

Λυκούργου[1] *δὲ ἀποθανόντος, Ἔχεμος ὁ Ἀερόπου τοῦ Κηφέως τοῦ Ἀλεοῦ τὴν Ἀρκάδων ἔσχεν ἀρχήν. ἐπὶ τούτου*[2] *Δωριεῖς κατιόντας ἐς Πελοπόννησον* 607
ὑπὸ ἡγεμόνι Ὕλλῳ τῷ Ἡρακλέους Ἀχαιοὶ περὶ ἰσθμὸν τὸν[3] *Κορινθίων κρατοῦσι μάχῃ, καὶ Ἔχεμος ἀποκτίννυσιν*[4] *Ὕλλον μονομαχήσαντά οἱ κατὰ πρόκλησιν. τάδε γάρ ἐφαίνετο εἰκότα εἶναί μοι μᾶλλον ἢ ὁ πρότερος λόγος, ἐν ᾧ βασιλεύειν τε Ἀχαιῶν τηνικαῦτα Ὀρέστην ἔγραψα,*[5] *καὶ Ὕλλον Ὀρέστου βασιλεύοντος ἀποπειρᾶσαι*[6] *καθόδου τῆς*

Cap. V. Post Lycurgum Arcadum regnum ad Echemum pervenit Aeropi filium, Cephei nepotem, Alei pronepotem. Hoc regnante Achaei Dorienses ad Isthmum Corinthiorum proelio fuderunt, reditum sibi in Peloponnesum Hyllo Herculis filio duce molientes. In ea pugna Echemus Hyllum occidit cum eo singulari certamine ex provocatione congressus. Haec mihi propiora vero visa sunt, quam quod a supra scriptum reliqui, penes Orestem tunc Achaeorum regnum fuisse, atque eius maxime temporibus Hyllum cum Doriensibus reditum tentasse. Si maior habeatur hoc modo expositae

Cap. V. 1. *Λυκούργου — ἔσχεν ἀρχήν* plerumque capiti 4 adnectunt; nos cum B ad cap. 5 retulimus. — *ἀρόπου* Lb.

2. *τούτου* Sylb. CSBVb(?)PcdAgLab; *τούτῳ* edd. rell. MVa. — *κατειόντας* La; *κατειόντες* Ag. — *ὕλῳ* Vb.

3. *τὸν* Sylb. Smin. BAg(?); *τῶν* edd. rell. MVabPcLab.

4. *ἀποκτίννυσιν* Sylb. SB; *ἀποκτείννυσιν* edd. rell. AgLab; *ἀποκτείνυσιν* MVa; *ἀποκτείνουσι* Vb. — *ὕλλων* M; *ὕλην* La.

5. *ἔγραψα* Pors. SBMVa; respicit ad I, 41, 2.; *ἔγραψαν* Am. edd. rell. VbPcAgLab; seq. *καὶ* om. Ag, unde perspicimus *ἔγραψαν* nihil aliud esse quam *ἔγραψα* adhaerente *καί*. Tum *καὶ* quod post *Ὕλλον* habent AXKF codd expungendum putat F, uncis notat Smai.; in *ἐπὶ* mutant Sylb. Smin. (S praeterea *τοῦ* coniicit); nos cum CB delevimus. Particula enim a praecedente *ἔγραψα(ν)* absorpta, alia opus erat copula, quae margini adscripta in contexta recepta est loco alieno.

6, *ἀποπειρᾶσθαι* Pors. — *φαίνοι* Ag. — *τίμανδρα* et *τηνδάρεω* La.

*ἐς Πελοπόννησον. φαίνοιτο δ' ἂν τῷ ὑστέρῳ τῶν λό-
γων καὶ Τιμάνδρα συνοικήσασα ἡ Τυνδάρεω τῷ ἀποκτεί-*
2 *ναντι Ὕλλον Ἐχέμῳ.* (2) *Ἀγαπήνωρ δὲ ὁ Ἀγκαίου τοῦ
Λυκούργου*[7] *μετὰ Ἔχεμον βασιλεύσας ἐς Τροίαν ἡγήσατο
Ἀρκάσιν. Ἰλίου δὲ ἁλούσης ὁ τοῖς Ἕλλησι κατὰ τὸν
πλοῦν τὸν οἴκαδε ἐπιγενόμενος χειμὼν Ἀγαπήνορα καὶ τὸ
Ἀρκάδων ναυτικὸν κατήνεγκεν ἐς Κύπρον· καὶ Πάφου
τε Ἀγαπήνωρ ἐγένετο οἰκιστὴς καὶ τῆς Ἀφροδίτης κατε-
σκευάσατο ἐν Παλαιπάφῳ*[8] *τὸ ἱερόν· τέως δὲ ἡ θεὸς*
3 *παρὰ Κυπρίων τιμὰς εἶχεν ἐν Γολγοῖς*[9] *καλουμένῳ χωρίῳ.
χρόνῳ δὲ ὕστερον Λαοδίκη*[10] *γεγονυῖα ἀπὸ Ἀγαπήνορος*[11]
*ἔπεμψεν ἐς Τεγέαν τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἀλέᾳ πέπλον· τὸ δὲ ἐπὶ
τῷ ἀναθήματι ἐπίγραμμα καὶ αὐτῆς Λαοδίκης ἅμα ἐδήλου
τὸ γένος·*

Λαοδίκης ὅδε[12] *πέπλος· ἑᾷ δ' ἀνέθηκεν Ἀθηνᾷ
Πατρίδ' ἐς εὐρύχορον*[13] *Κύπρου ἄπο ζαθέας.*

rei ratio,] credendum illud etiam est apud Echemum, a quo Hyllus occisus, matrimonii causa Timandram fuisse Tyndarei filiam. (2) Agapenor dehinc regnat, Ancaei filius, Lycurgi nepos; quo duce Arcades ad Troianum bellum profecti. Ilio vero everso, quae Graecos domum redeuntes disiecit tempestas Arcadum classem ab instituto navigationis cursu Cyprum avertit. Ibi Agapenor Paphum urbem coloniam deduxit; et in Papho vetere (Palaepapho) Veneris fanum erexit, quum ante apud Cyprios dea haec in oppido cui Golgi nomen coleretur. Interiecto dein tempore Laodice ex Agapenoris posteritate Aleae Minervae donum Tegean peplum misit; id ipsius doni inscriptio et simul unde esset Laodice oriunda indicabat:

Laodices peplum hoc. Sacrum ut foret illa Minervae
E Cypro celebrem transtulit in patriam.

7. *τοῖς λυκούργοις*, compendio male lecto, La. — *ἔχετον* AVb et marg. R. — *ἀρκᾶσιν* M, saepius. — *ἰδίου* pro *Ἰλίου*, et *σάφου* pro *Πάφου* La.

8. *ἐν Παλαιπάφῳ* BöckhSBPcAg Va; *ἐν πάλαι πάφῳ* MLbR; *ἐν πόλει Πάφῳ* edd. rell. Vb et R marg.; *ἐν πόλει σάφῳ* La. Cf. Strab. XIV, 683. (vol. V, p. 745 Tz.), qui Paphum urbem ab Agenore conditam distinguit a Palaepapho terrestri itinere stadiorum 60 dissita. — *ἡ θεὸν* La.

9. *Γολγοῖς* Sylb. SBPc(?)Ag; *Γόλγοις* edd. rell. Lab.

10. *λαγοδίκη* MVab.

11. *ἀγαστήνορος* Ag; *ἀπήνορος* Lb. — *ἐς τὸ γέαν* et *πέπλην* La.

12. *δὲ ὅδε* Ag. — *ἑᾷ* Lab.

13. *εὐρύχωρον* MVabAg et omisso praecedente *ἐς* Lb. — *ἄπο* SB; *ἀπὸ* edd. rell. Lab.

(3) Ἀγαπήνορος[14] δὲ οὐκ ἀνασωθέντος οἴκαδε ἐξ Ἰλίου, 4
παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Ἱππόθους Κερκύονος[15] τοῦ Ἀγαμή-
δους τοῦ Στυμφήλου. καὶ τῷ μὲν[16] ἐπιφανὲς συμβῆναι
παρὰ τὸν βίον φασὶν οὐδὲν πλὴν ὅσον οὐκ ἐν Τεγέᾳ τὴν
βασιλείαν κατεστήσατο ἀλλὰ ἐν Τραπεζοῦντι· Αἴπυτος[17]
δὲ ὁ Ἱππόθου μετὰ τὸν πατέρα ἔσχε τὴν ἀρχήν, καὶ
Ὀρέστης ὁ Ἀγαμέμνονος κατὰ μαντείαν τοῦ ἐν Δελφοῖς
Ἀπόλλωνος μετῴκησεν[18] ἐς Ἀρκαδίαν ἐκ Μυκηνῶν. Αἰ- 5 608
πύτῳ δὲ[19] τῷ Ἱππόθου παρελθεῖν ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Πο-
σειδῶνος τὸ ἐν Μαντινείᾳ τολμήσαντι (ἔσοδος δὲ ἀνθρώ-
ποις[20] οὔτε τότε ἐς αὐτὸ ἦν οὔτε ἄχρι ἡμῶν ἔστιν[21])
ἐς τοῦτο ἐσελθόντι τυφλωθῆναι καὶ οὐ μετὰ πολὺ τῆς
συμφορᾶς τελευτῆσαί οἱ τὸν βίον ἐγένετο. (4) Κυψέλου 6
δὲ τοῦ Αἰπύτου βασιλεύοντος[22] μετὰ Αἴπυτον ὁ Δωριέων
στόλος οὐ διὰ τοῦ Κορινθίων ἰσθμοῦ, καθὰ ἐπὶ τρεῖς
τὰς πρότερον γενεάς, ναυσὶ δὲ κατὰ τὸ ὀνομαζόμενον
Ῥίον[23] κάτεισιν ἐς Πελοπόννησον. Πυνθανόμενός τε[24]

(3) Quum ad suos non revertisset Agapenor suscepit Arcadum imperium Hippothous Cercyone patre, avo Agamede, Stymphalo proavo genitus. Huius vita nullo celebratur insigni rerum eventu, praeter illud unum quod regni sedem Tegea Trapezuntem transtulit. Hic regnum filio Aepyto per manus tradidit. Et Aepyto quidem regnante Orestes Agamemnonis filius Mycenis oraculi Delphici monitu in Arcadiam demigravit. Aepytus quum in templum Neptuni quod Mantineae est penetrare esset ausus, quo nulli cuiquam homini hac ipsa etiam aetate fas est accedere, oculis primum captus deinde non ita multo post e vita excessit. (4) Eius filio Cypselo regnum adepto Dorienses copiis contractis non ut tribus ante aetatibus per Isthmum, sed classe Rhion promontorium praetervecti in Peloponnesum invaserunt. Forte

14. ἀγαπήνορον M. — οἴκαδε VaAgLab; οἴκαδ' rell. — παρέβαλε τὸν La.

15. Κερκύωνος AXKFCMVaPc Lab.

16. τὸ μὲν Ag. — φασὶν om. Va. ὅσον οὐδ' Ag; ὅσον om. Lb.

17. αἴπυγος Ag.

18. μετῴκισεν MVa.

19. δὲ om. Va.

20. ἀνθρώποις om. Va. — ἄχρις Lab.

21. ἡμῶν ἔτι MVaAg. — ἐς το σοῦτο MVa.

22. βασιλεύσαντος Smai. MVa. — ἐπὶ τρὶς La.

23. ῥεῖον VaAgM (hic ῥείον sec. exc. nostra) Lb; ῥίον Va marg.

24. πυνθ. τε AXKFSmin. BMVab PcAgLab; πυνθ. τὰ CSmai.; πυνθ. δὲ τὰ Sylb.; πυνθ. δὲ coni. F. — ἑαυτοὺς pro ἐς αὐτούς, Pc.

ἐς αὐτοὺς ὁ Κύψελος, ὃν τῶν[25] Ἀριστομάχου παίδων οὐκ ἔχοντά πω γυναῖκα εὕρισκε, τούτῳ τὴν θυγατέρα ἐκδοὺς[26] καὶ οἰκειωσάμενος τὸν Κρεσφόντην αὐτός τε
7 καὶ οἱ Ἀρκάδες ἐκτὸς[27] ἑστήκεσαν δείματος. (5) Ὁλαίας[28] δὲ ἦν Κυψέλου παῖς, ὃς καὶ τῆς ἀδελφῆς τὸν παῖδα Αἴπυτον, σὺν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ ἐκ Λακεδαίμονος καὶ Ἄργους Ἡρακλεῖδαι[29] κατάγουσιν ἐς Μεσσήνην· τοῦ δὲ[30] ἦν Βουκολίων, τοῦ δὲ Φίαλος, ὃς τὸν Λυκάονος Φίγαλον[31] οἰκιστὴν ὄντα ἀφελόμενος τὴν τιμὴν Φιαλίαν[32] τὸ ὄνομα τῇ πόλει μετέθετο ἀφ' ἑαυτοῦ·[33] οὐ μὴν καὶ ἐς
8 ἅπαν γε ἐξενίκησεν. ἐπὶ δὲ Σίμου τοῦ Φιάλου[34] βασιλεύοντος ἠφανίσθη Φιγαλεῦσιν ὑπὸ πυρὸς τῆς Μελαίνης Δήμητρος τὸ ἀρχαῖον ξόανον· ἐσήμαινε δ'[35] ἄρα οὐ μετὰ πολὺ ἔσεσθαι καὶ αὐτῷ Σίμῳ τοῦ βίου τὴν τελευτήν.

Cypselus dum studiosius omnia exquirit, cognoscit Cresphontem Aristomachi filium nullis etiamnum nuptiis illigatum; quare desponsa ei filia, se omnemque regni partem nova affinitate contra eius belli terrorem facile tutatus est. (5) Cypselo successit Holaeas. Is Aepytum sororis filium cum Herculis posteris qui Lacedaemone et Argis in auxilium venerant, Messenen reduxit. Bucolion dehinc patris regnum excipit; idemque filio relinquit Phialo. Hic Phigaliam urbem, erepto suae laudis monumento conditori Phigalo, Phialiam de suo nomine voluit appellari; quod tamen non est omnino constanter usurpatum. Iam regnabat Simus Phiali filius, quum Cereris cognomento Nigrae pervetustum signum quod religione venerabantur Phigalenses, est igni consumtum, quae res Simo vitae finem qui brevi con-

25. ὃν τῶν B; ὃν τῶν Va; ὄντων MPcAgLab; ἕνα τῶν edd. rell. Vb.

26. θυγατέραν ἐςδοὺς MVa; seq. καὶ om. Va; mox τε om. MVa.

27. ἐντὸς VaR; hic ἐκτὸς ad marg.

28. Ὁλαίας ABPcVbLb; ὁ Λαίας XKFCMVaFab; ὁ Λαΐας Sylb.; [ὁ] Λαΐας S; Olaeas Am.; ολέας (spiritus ambig.) La. — cf. VI, 15. not. 6. τῆς ἀδελφοῖς La.

29. ἡρακλείδας MVaAgLb, copulat utramque lectionem La, ἡρακλείδαις (i. e. ς sup. ι) offerens.

30. δὲ SMVabAgLa; δ' rell. edd.

31. φίγαμον Pc.

32. φιγαλίαν PcAgLb; Φιαλίαν — οὐ μὴν om. MVa. — τῇ πόλει τὸ ὄνομα Lb, qui verborum ordo non displicet.

33. ἀφ' ἑαυτοῦ BPcAgLab; ἀφ' αὐτοῦ S; ἀπ' αὐτοῦ edd. rell. Vb.

34. Φιάλου Sylb. Palm. Ms. CSB La; Φιγάλου edd rell. MVabPcAg Lb. — Φιγαλεῦσιν om. La; quod ab interprete fortasse profectum.

35. δ' om. MVa; δὲ AgLa; ἐσήμαινεν ἄρα Lb, quod placet.

Πόμπου δὲ ἐκδεξαμένου τοῦ Σίμου τὴν ἀρχὴν Αἰγινῆ-
ται κατὰ ἐμπορίαν ἐσέπλεον ναυσὶν ἐς Κυλλήνην, ἐκεῖθεν
δὲ ὑποζυγίοις τὰ φορτία ἀνῆγον παρὰ τοὺς Ἀρκάδας.
ἀντὶ[36] *τούτου ἐτίμησεν ὁ Πόμπος μεγάλως, καὶ δὴ καὶ*
ὄνομα Αἰγινήτην τῷ παιδὶ ἔθετο ἐπὶ τῶν Αἰγινητῶν τῇ
φιλίᾳ.[37] (6) *Μετὰ δὲ Αἰγινήτην Πολυμήστωρ ἐγένετο*
ὁ[38] *Αἰγινήτου βασιλεὺς Ἀρκάδων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ* 9
Χάριλλος πρῶτον τότε ἐς τὴν Τεγεατῶν ἐσβάλλουσι στρα- 609
τιᾷ·[39] *καὶ σφᾶς αὐτοί τε οἱ Τεγεᾶται καὶ γυναῖκες ὅπλα*
ἐνδῦσαι μάχῃ νικῶσι, καὶ τόν τε ἄλλον στρατὸν καὶ αὐ-
τὸν Χάριλλον ζῶντα αἱροῦσι.[40] *Χαρίλλου μὲν δὴ καὶ*
τῆς σὺν αὐτῷ στρατιᾶς ἐς πλέον μνήμην ποιησόμεθα ἐν
τοῖς Τεγεατικοῖς· Πολυμήστορι δὲ οὐ γενομένων[41] *παί-*
δων παρέλαβεν Αἶχμις τὴν ἀρχὴν, Βριάκα μὲν παῖς, Πολυ- 10
μήστορος δὲ ἀδελφιδοῦς· Αἰγινήτου γὰρ ἦν καὶ Βριάκας,
νεώτερος δὲ ἦν Πολυμήστορος.[42] (7) *Αἴχμιδος δὲ βασιλεύ-*

secutus est, facile videri potuit portendisse. Paternum regnum adiit Pompus. Eo regnante Aeginetae navibus primum Cyllenen appellere commercii causa instituere. Inde vero ad Arcadas iumentis impositas merces pervehebant. Ea erga se popularesque suos Aeginetarum studia tam illustri gratia Pompus excepit, ut filio etiam Aeginetae nomen imposuerit. (6) Aeginetam consecutus est eius filius Polymestor. Tunc primum Lacedaemonii Charilli ductu Tegeatarum fines cum exercitu adorti sunt. Eos non viri solum, sed foeminae etiam sumtis armis proelio fuderunt et cum magna hostium manu ipsum quoque ducem vivum cepere. Verum de Charillo totaque hac eius expeditione plura memorabimus, ubi res Tegeatarum fuerint explicandae. Polymestori quum nulli essent liberi, successit Aechmis, Polymestoris fratre Briaca genitus; fuit enim Aeginetae Briacas etiam filius, Polymestore natu minor. (7) Dum

36. „Ante *ἀντὶ* deesse videntur *καὶ σφᾶς.*“ B; *αὐτοὺς* subintelligit S.

37. *φιλείᾳ* Vb.

38. *ὁ Αἰγιν.* Smai.; articulum om. edd. rell. codd.

39. *στρατείᾳ* AMVabLb; *στρατιὰν* Ag. Mox *τε* om. Vb; seq. *οἱ* delet Pors. — *Τεγεᾶται* AXKFC.

40. *αἱροῦσιν* AgLa. — *στρατειᾶς* M.

41. *γενομένων* Sylb. KFCSBVa(?) PcAgLab; *γινομένων* AXMVb. — *αἰχμὶς* VbLb; *αἴσχις αἴς αἴχμις* (priora expuncta) La. — *πολυμήτορος* La.

42. *Πολυμήστωρ* Smin. MVaAg Lb; *πολυμήστωρος* VbLa. — *αἴχμις δὲ* La.

σαντος Λακεδαιμονίοις ἐγένετο ὁ πρὸς Μεσσηνίους[43] πόλεμος. τοῖς δὲ Ἀρκάσιν ὑπῆρχε μὲν ἐς τοὺς Μεσσηνίους εὔνοια ἐξ ἀρχῆς, τότε δὲ καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ πρὸς Λακεδαιμονίους ἐμαχέσαντο μετὰ Ἀριστοδήμου βασιλεύοντος ἐν
11 Μεσσήνῃ. (8) Ἀριστοκράτης δὲ ὁ Αἴχμιδος τάχα μέν που καὶ ἄλλα[44] ἐς τοὺς Ἀρκάδας ὕβρισεν· ἃ δὲ ἀνοσιώτατα ἔργων ἐς θεοὺς ἐργασάμενον οἶδα αὐτὸν, ἐπέξεισί μοι ταῦτα ὁ λόγος. ἔστιν Ἀρτέμιδος ἱερὸν Ὑμνίας[45] ἐπίκλησιν· τοῦτο ἐν ὅροις μέν ἐστιν Ὀρχομενίων, πρὸς δὲ τῇ Μαντινικῇ· σέβουσιν ἐκ παλαιοτάτου καὶ οἱ πάντες Ἀρκάδες Ὑμνίαν[46] Ἄρτεμιν. ἐλάμβανε δὲ τὴν ἱερωσύνην
12 τῆς θεοῦ τότε ἔτι κόρη παρθένος. Ἀριστοκράτης δὲ, ὡς οἱ πειρῶντι τὴν παρθένον ἀντέβαινεν ἀεὶ τὰ παρ' αὐτῆς, τέλος καταφυγοῦσαν[47] ἐς τὸ ἱερὸν παρὰ τῇ Ἀρτέμιδι ᾔσχυνεν.[48] ὡς δὲ ἐς ἅπαντας ἐξηγγέλθη τὸ τόλμημα τὸν μὲν καταλιθοῦσιν οἱ Ἀρκάδες, μετεβλήθη δὲ ἐξ ἐκείνου καὶ ὁ νόμος· ἀντὶ γὰρ παρθένου διδόασι τῇ Ἀρτέ-

Aechmis regnum obtineret bellum inter Lacedaemonios et Messenios geri coeptum. Fuerat antiquitus Arcadibus cum Messeniis amicitia; quocirca tunc minime occulte cum Aristodemo Messeniorum rege in acie contra Spartanos stetere. (8) Aechmidis vero filius Aristocrates et alia fortasse contra suos populares insolenter egit, sed quod in deos ipsos immortales eum admisisse nefarium facinus compertum habeo hoc loco non praetermiserim. Est in Orchomeniorum finibus Mantinensi agro finitimum Dianae Hymniae cognomento fanum, quam antiquissima religione Arcades venerantur universi. Deae sacris tunc virgo praesidebat; eam quum ad stuprum pellicere Aristocrates non potuisset postremo ad aram deae confugientem violavit. Scelere patefacto incestum hominem Arcades lapidibus obruerunt et a virgine ad mulierem sacerdotii honorem transtu-

43. πρὸς μακηδονίους Vb.

44. καὶ ἄλλα om. Va; ἄλλα om. M. — ἀρκάδους Va. — ἐν θεοὺς La.

45. ὑμνείας Ag; „nuptialis (hochzeitliche) Müller. Dor. I, 372. — τῇ μαντικῇ La. „Sic interpunge: Μαντινικῇ· σέβουσι δὲ ἐκ“ Palm. Ms; antea distinguebant ante πρὸς δέ. Nobis placet: τοῦτο ἐν ὅροις μέν ἐστιν Ὀρχομενίων πρὸς τῇ Μαντινικῇ, σέβουσι δὲ ἐκ παλ.

46. ὑμνείαν et ἱερόσυνην Vb; τὸν ἱεροσύνην — τοῦ θεοῦ — κόριπαρθ. La.

47. καταφυγοῦσαν BPcVbAgLab; καταφεύγουσαν edd. rell. MVa.

48. ἴσχυνεν Vb; ἢ ἴσχυνεν Ag. — ὡς δὲ ὡς ἐς La. — ἠγγέλθη Vb.

μιδι ἱέρειαν γυναῖκα ὁμιλίας ἀνδρῶν ἀποχρώντως[49]
ἔχουσαν. (9) Τούτου δὲ υἱὸς ἐγένετο Ἱκέτας, Ἱκέτα δὲ 13
Ἀριστοκράτης ἄλλος ὁμώνυμός τε τῷ προγόνῳ[50] καὶ δὴ καὶ[51] τοῦ βίου τὴν αὐτὴν ἔσχεν ἐκείνῳ τελευτήν· κατελίθωσαν γὰρ καὶ τοῦτον οἱ Ἀρκάδες, φωράσαντες δῶρα ἐκ Λακεδαίμονος εἰληφότα καὶ Μεσσηνίοις τὸ[52] ἐπὶ τῇ Μεγάλῃ Τάφρῳ πταῖσμα προδοσίαν τοῦ Ἀριστοκράτους οὖσαν. αὕτη δὲ ἡ ἀδικία καὶ τῷ γένει τῷ ἀπὸ Κυψέλου παντὶ παρέσχεν αἰτίαν παυσθῆναι[53] τῆς ἀρχῆς. τὰ μὲν δὴ ἐς τοὺς βασιλεῖς πολυπραγμονήσαντί μοι κατὰ ταῦτα ἐγενεαλόγησαν οἱ Ἀρκάδες.

CAPUT VI.

Arcadum res bellis gestae memorantur — de vario ad Arcadiam aditu.

Κοινῇ δὲ Ἀρκάσιν ὑπῆρχεν ἐς μνήμην τὰ μὲν ἀρχαιό- 610
τερα[1] ὁ πρὸς Ἰλίῳ πόλεμος, δεύτερα δὲ ὁπόσα ἀμύνοντες Μεσσηνίοις Λακεδαιμονίων ἐναντία[2] ἐμαχέσαντο· μέ-

lerunt virorum congressibus iam exsatiatam. (9) Huic filius fuit Hicetas; Hicetae minor Aristocrates, avo tam exitu vitae quam nomine similis. Nam et hunc lapidum coniectu necarunt Arcades manifestae proditionis damnatum. Constabat enim dona eum a Lacedaemoniis cepisse eiusque maxime scelere insigni clade Messenios ad Magnam fossam affectos. Effecit hoc flagitium ut a Cypseli domo Arcadum imperium removeretur. Atque haec quidem quae de regum serie ac gentilitate sum accurate persecutus omnia mihi studiose percontanti Arcades enarrarunt.

Cap. VI. Quod vero ad res eorum publicis totius gentis auspiciis gestas attinet antiquissima memoria est Iliacae expeditionis. Alterum obtinet antiquitatis locum Messenici belli

49. ἀποχρόντως VbAg.
50. τῶν προγόνων MVabLb.
51. καὶ om. Va.
52. τῷ VbLab. — ἀπὸ κυψέλους La.
53. πανσθῆναι BPcRAgLab; πανθῆναι rell. edd. Vab et R marg.; παναθῆναι M. — Verb. τὰ μὲν Ἀρκάδες in principio capitis VI. posuit B.

Cap. VI. 1. ἀρχαιότερα CSmai. MVa; ἀρχαιότατα edd. rell. VbPc AgLab.
2. ἐναντία om. Va.

τεστι δὲ καὶ πρὸς Μήδους σφίσιν ἔργου[3] τοῦ ἐν Πλα-
2 ταιαῖς. Λακεδαιμονίοις δὲ ἀνάγκῃ πλέον καὶ οὐ μετ' εὐ-
νοίας ἐπί τε Ἀθηναίους συνεστρατεύσαντο καὶ ἐς τὴν
Ἀσίαν μετὰ Ἀγησιλάου διέβησαν, καὶ δὴ καὶ ἐς Λεῦκτρα[4]
αὐτοῖς τὰ Βοιωτικὰ ἠκολούθησαν.[5] τὸ δὲ ὕποπτον τὸ
ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἀλλαχοῦ τε ἐπεδείξαντο καὶ μετὰ
τὸ ἀτύχημα Λακεδαιμονίων τὸ ἐν Λεύκτροις παρὰ Θηβαί-
ους[6] αὐτίκα ἀπ' αὐτῶν[7] μετέστησαν. Φιλίππῳ δὲ καὶ
Μακεδόσιν ἐν Χαιρωνείᾳ,[8] καὶ ὕστερον ἐν Θεσσαλίᾳ πρὸς
Ἀντίπατρον οὐκ ἐμαχέσαντο μετὰ Ἑλλήνων, οὐ μὴν οὐδὲ
3 τοῖς Ἕλλησιν ἐναντία ἐτάξαντο. πρὸς Γαλάτας δὲ τοῦ ἐν
Θερμοπύλαις κινδύνου φασὶ[9] Λακεδαιμονίων εἵνεκα οὐ
μετασχεῖν, ἵνα μή σφισιν οἱ Λακεδαιμόνιοι κακουργοῖεν
τὴν γῆν[10] ἀπόντων τῶν ἐν ἡλικίᾳ· συνεδρίου δὲ τῶν
Ἀχαιῶν[11] μετέσχον οἱ Ἀρκάδες προθυμότατα[12] Ἑλλήνων.
ὁπόσα δὲ αὐτοῖς οὐχὶ ἐν[13] κοινῷ κατὰ πόλεις δὲ ἰδίᾳ

societas. Fuerunt et ipsorum partes aliquae in pugna Plataeensi qua Persae fusi fuere. Spartanis contra Athenienses non partium studio adducti, sed necessitate potius coacti auxilia misere. Transmiserunt etiam in Asiam cum Agesilao, quin et Leuctricae pugnae interfuerunt. Fuisse tamen semper ambiguo se animo in Lacedaemonios, et alias declararunt, et tunc maxime quum post Leuctricam cladem ab iis ad Thebanos statim desciverunt. Iidem cum reliquis Graecis neque contra Philippum Macedonum regem ad Chaeroneam, neque contra Antipatrum in Thessalia arma cepere; non tamen hostile quicquam in Graecos admisere. Quod vero ipsi quoque ad Thermopylas contra Gallos non prodierint, eam nempe afferunt causam, veritos ne interea dum militaris aetas abesset Lacedaemonii agrum populationibus vexarent. Ad Achaeorum concilium promptius se quam ulli Graeciae populi aggregarunt. Haec in

3. ἔργον A.

4. λευκτρικὰ Va. — αὐταῖς La. — Βοιώτια BPcAg; e correctura ικὰ alieno loco inserta in Va λευκτρικὰ ortum videtur.

5. ἠβουλήθησαν MVaLbR; in hoc ἠκολούθησαν ad marg.

6. παρ' ἀθηναίους Ag.

7. ἀπ' αὐτῶν e corr. B; ἀπάντων rell. edd. codd.; post αὐτῶν expunximus μάλιστα cum BPcVaRAg Lab; in R est ad marg.; silet M.

8. χερωνείᾳ VaAg; χερονείᾳ Vb; χερωνίᾳ La.

9. φασὶν Ag.

10. κακουργεῖεν τῇ γῇ Va; κακουργεῖν Ag. — ἀπάντων, ό sup. ά, at spiritu non mutato, Vb.

11. τοῦ ἀχαίου Va; fortasse τοῦ Ἀχαιῶν. — μετέσχων Vb.

12. προθυμώτατα MVabPc*Ag Lb.

13. οὐχ ἐν Smai. et min.

συμβεβηκότα εὕρισκον, ἀποθησόμεθα αὐτῶν ἕκαστον ἐς[14]
τὸ οἰκεῖον τοῦ λόγου.
(2) Εἰσὶν οὖν ἐς Ἀρκαδίαν ἐσβολαὶ κατὰ τὴν Ἀργείαν 4
πρὸς μὲν Ὑσιῶν[15] καὶ ὑπὲρ τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον ἐς
τὴν Τεγεατικὴν, δύο δὲ ἄλλαι κατὰ Μαντίνειαν διά τε
Πρίνου καλουμένης καὶ διὰ Κλίμακος. αὕτη δὲ εὐρυ-
τέρα τέ ἐστι[16] καὶ ἡ κάθοδος εἶχεν αὕτη βασμίδας ποτὲ
ἐμπεποιημένας. ὑπερβαλόντων[17] δὲ τὴν Κλίμακα χωρίον
ἐστὶν ὀνομαζόμενον Μελαγγεῖα, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτόθεν τὸ
πότιμον Μαντινεῦσι[18] κάτεισιν ἐς τὴν πόλιν. προελθόντι 5
δὲ ἐκ τῶν Μελαγγείων, ἀπέχοντι τῆς πόλεως στάδια ὡς
ἑπτὰ[19] ἔστι κρήνη καλουμένη Μελιαστῶν· οἱ Μελιασταὶ
δὲ οὗτοι δρῶσι[20] τὰ ὄργια τοῦ Διονύσου, καὶ Διονύ-
σου τε[21] μέγαρον πρὸς τῇ κρήνῃ καὶ Ἀφροδίτης ἐστὶν
ἱερὸν Μελανίδος.[22] ἐπίκλησιν δὲ ἡ θεὸς ταύτην κατ᾽
ἄλλο μὲν ἔσχεν οὐδὲν, ὅτι δὲ ἀνθρώπων[23] μὴ τὰ πάντα

commune ab Arcadibus gesta; quae vero gessisse privatim urbes acceperim suis illa locis referentur. (2) Ducit in Arcadiam ex Argivorum finibus trames is qui ab Hysiis iuxta Parthenium montem in agrum Tegeaticum pervadit. Duo vero alii accessus circa Mantinean per Primum (loco ab ilice opinor nomen) et Scalas; sed posterior hic latior et olim gradus in ea semita, per quos descendebatur, facti fuerant. Perveniunt qui hinc descenderint ad vicum, cui nomen Melangea; unde poculenta Mantinensibus aqua intra oppidum defluit. Ubi e Melangeis progressus septem fere stadiis ab urbe abfueris occurrit fons qui Meliastarum vocatur. Hi Meliastae Bacchi orgia celebrant cui ad fontem istum sacra est aedes. Est ibidem etiam Veneris Melaenidis (id est Nigellae) aedes. Cognominis causam non aliam esse arbitror, quam quod homines noctu maxime

14. ἐς Va; εἰς edd. — εἰκεῖον Ag.

15. πρὸς μεσσηνίων MVaAg; πρὸς μενυσίων VbLab et Ag marg.; προςμενυσίαν R. Tum ὑπὲρ C Smai. BMVaPcdAgRLab; κατὰ edd. rell. Vb et R-marg. Perperam F e M ὑπὲρ Μαντίνειαν profert. — κλήμακος La.

16. ἔστιν Ag. — βασμίδας BMVabPcAgLab; βαθμίδας edd. rell.

17. ὑπερβαλόντων BPcAgLb; ὑπερβαλλόντων rell. edd. MVabLa. — κλήμακα Vb. — μελαγγεία La. — αὐτόθεον Lb.

18. μαντινεῦσιν MAg. — τῶν μεγγείων Lb.

19. σταδίους ἑπτὰ Va; seq. καλουμένη inseruimus cum BPcAgLa.

20. δρῶσιν Ag.

21. γε, τ sup. γ expuncto, Ag. — κρίνη h. l. et supra La.

22. Μελαινίδος S; „Veneris Melaenidis" Am.; cf. II, 2, 4.

23. ἀνθρώπῳ MLab; quod recipiendum fortasse. — ταῖς κτήνεσι

αἱ μίξεις ὥσπερ τοῖς κτήνεσι μεθ' ἡμέραν, τὰ πλείω δέ
6 611 εἰσιν ἐν νυκτί. ἡ δὲ ὑπολειπομένη τῶν ὁδῶν στενωτέρα[24] ἐστὶ τῆς προτέρας καὶ ἄγει διὰ τοῦ Ἀρτεμισίου. τούτου δὲ ἐπεμνήσθην καὶ ἔτι πρότερον τοῦ ὄρους,[25] ὡς ἔχοι μὲν[26] ναὸν καὶ ἄγαλμα Ἀρτέμιδος, ἔχοι δὲ καὶ τοῦ Ἰνάχου τὰς πηγάς. ὁ δὲ Ἴναχος ἐφ' ὅσον μὲν πρόεισι κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν διὰ τοῦ ὄρους, τοῦτό[27] ἐστιν Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσιν ὅρος τῆς χώρας· ἀποστρέψας δὲ ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸ ὕδωρ διὰ[28] τῆς Ἀργείας ἤδη τὸ ἀπὸ τούτου κάτεισι, καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸν Ἴναχον[29] ἄλλοι τε καὶ Αἰσχύλος ποταμὸν καλοῦσιν Ἀργεῖον.

CAPUT VII.

De campo Argo dicto — Dine, aqua maris dulci — aquis ferventibus — Philippo, Macedonum rege — Olympiadis crudelitate et Cassandri stirpe exstincta.

Ὑπερβαλόντα[1] δὲ ἐς τὴν Μαντινικὴν διὰ[2] τοῦ Ἀρτεμισίου πεδίον[3] ἐκδέξεταί σε Ἀργὸν καλούμενον, καθάπερ

liberis operam dent, quum pecudes interdiu fere sui quaeque semper generis foeminas ineant. Trames alter qui per Artemisium ducit, longe est angustior. Huius montis et ante mentionem feci, in quo esse dixi Dianae templum et simulacrum. Fons etiam in eo Inachi amnis. Is qua per montem decurrit inter Argivos et Mantinenses terminus est; ubi vero ex illa via se averterit, reliquum deinceps cursum per Argivam regionem absolvit: quare et alii, et Aeschylus poeta, Argivum fluvium, appellant.

Cap. VII. Hinc Artemisio superato in Mantinensium fines descendentes planities excipit re aeque ac nomine iners; Ar-

La; κτήνεσιν Ag. — πλεί pro πλείω M.

24. στενοτέρα MVaAgLab; probat Pors.

25. τοὺς ὅρους Ag.

26. ἔχοι μὲν — ἔχοι δὲ CSmai. B PcdVbAgLab; ἔχει μὲν — ἔχοι δὲ AXKM; ἔχει μὲν — ἔχει δὲ FVa.

27. [κατὰ] τοῦτο C.

28. κατὰ corr. in διὰ Va. — τὸ ἀτὸ (π sup. τ) τούτου La. — κάτεισιν MAg.

29. οἴναχον Vb. — αἰσχῦλος Lb; αἰσχύλου Ag. — ἀργείων Lb. — Cf. II, 25, 3.

Cap. VII. 1. ὑπερβαλόντα B; ὑπερβάλλοντα rell. edd. codd. — μαντικὴν La.

2. καὶ διὰ Va.

3. παιδίον M. — καλοῦμεν Va. — ἔστιν Ag.

γε καὶ ἔστι· τὸ γὰρ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ κατερχόμενον
ἐς αὐτὸ ἐκ τῶν ὀρῶν ἀργὸν[4] εἶναι τὸ πεδίον ποιεῖ, ἐκώ-
λυέ τε οὐδὲν ἂν τὸ[5] πεδίον τοῦτο εἶναι λίμνην, εἰ μὴ τὸ
ὕδωρ ἠφανίζετο ἐς χάσμα[6] γῆς· ἀφανισθὲν δὲ ἐνταῦθα
ἄνεισι κατὰ τὴν Δείνην. (2) Ἔστι δὲ ἡ Δείνη κατὰ τὸ 2
Γενέθλιον καλούμενον τῆς Ἀργολίδος ὕδωρ γλυκὺ ἐκ
θαλάσσης ἀνερχόμενον. τὸ δὲ ἀρχαῖον καὶ[7] καθίεσαν ἐς
τὴν Δείνην τῷ Ποσειδῶνι ἵππους οἱ Ἀργεῖοι κεκοσμη-
μένους χαλινοῖς. γλυκὺ δὲ ὕδωρ ἐν θαλάσσῃ[8] δῆλόν
ἐστιν ἐνταῦθά τε[9] ἀνιὸν ἐν τῇ Ἀργολίδι καὶ ἐν τῇ Θε-
σπρωτίδι κατὰ τὸ Χειμέριον καλούμενον. (3) Θαύματος 3
δὲ ἔτι πλέονός[10] ἐστιν ἐν Μαιάνδρῳ ζέον ὕδωρ, τὸ μὲν
ἐκ πέτρας, περιέχοντος τοῦ ῥεύματος τὴν πέτραν, τὸ δὲ
καὶ[11] ἐκ τῆς ἰλύος ἄνεισι τοῦ ποταμοῦ. πρὸ Δικαιαρ-

gum vocant. Cultus immune solum efficit e proximis montibus defluens aqua pluvia. Quo minus totus omnino campus stagnum fiat illud unum obstat, quod aqua hiantem specum nacta se e conspectu eripit, rursus vero circa Dinen erumpit. (2) Est Dine ad Genethlium (in Argolica terra hoc nomine vicus dicitur) dulcis aqua e mari erumpens. In Dinen Argivi olim Neptuno equos porriciebant fraenatos et ad speciem phaleris exornatos. Dulcis vero aquae venas e mari effundi in Argolicis tantum finibus, sed in Thesprotide etiam prope eum locum quod vocant Chimerium, satis constat. (3) Mirabilius tamen quod in Maeandro partim e saxo quod amnis circumfluit, partim etiam e fluviali limo fervens aqua profluit. Sicuti et iuxta Dicaearchian Tyrrhenorum oppidum, qui Puteoli iam recen-

4. ἀργῶν Vb.

5. ἐκολύετο οὐδὲν Pc. — ἂν τὸ Abresch ad Thucyd. p. 569. BPcAg Lab; αὐτὸ rell.; ἀντὶ πεδίου Cor.; cf. IX, 32, 3. — πεδίον om. Va.

6. χῶμα Va. — ἄνεισιν La. Tum Δείνην, Δείνη, Δείνην scripsimus; haec enim forma probanda vel Δίνη; cf. Hesych. s. his vocibus; Δεινὴν, Δεινὴ, Δεινὴν edd. — ἔστιν La. — θαλάττης La. „Il nous semble que la leçon ἐν θαλάσσῃ ἀνερχόμενον [voluit procul dubio ἀνιόν, nam ad not. 8 referenda est Sylb. observatio, nisi error latet] donnée par les manuscrits et adoptée par les premiers éditeurs (Arcad. c. 7, 2.) est préférable à ἐκ θαλάσσης ἀνερχ. comme on lit actuellement dans le texte.“ Puillon-Boblaye sur les ruines de la Morée p. 49.

7. καὶ addunt BPcAgLa.

8. ἐκ θαλάσσης Sylb. CS; „e mari“ Am.

9. τε om. Va; seq. ἐν addunt C Smai. BPa; facilius videtur ἐνταῦθά τε ἀνιὸν τῆς Ἀργολίδος. — Mox θεσπρώτιδι Lb; seq. κατὰ om. La.

10. πλέονός Pors. Lobeck SB; πλέον edd. rell. MVabPcAgLab. — ἔστιν ἐν μαιάδῳ Va.

11. καὶ om. Vb. — νίλέος Vb; ἰλύης La. — ἄνεισιν AgLa.

χίας δὲ τῆς Τυρσηνῶν[12] *ὕδωρ τε ἐν θαλάσσῃ ζέον καὶ νῆσος δι' αὐτό*[13] *ἐστι χειροποίητος, ὡς μηδὲ τοῦτο τὸ*
4 *ὕδωρ ἀργὸν εἶναι*[14] *ἀλλά σφισι λουτρὰ θερμά.* (4) *Τοῦ δὲ Ἀργοῦ καλουμένου πεδίου Μαντινεῦσιν ὄρος ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ, σκηνῆς τε Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου καὶ κώμης*[15] *ἐρείπια ἔχον Νεστάνης· πρὸς ταύτῃ γὰρ στρατοπεδεύσασθαι*[16] *τῇ Νεστάνῃ Φίλιππον λέγουσι, καὶ τὴν πηγὴν αὐτόθι ὀνομάζουσιν ἔτι ἀπὸ*[17] *ἐκείνου Φιλίππιον. ἀφίκετο δὲ ἐς Ἀρκαδίαν Φίλιππος οἰκειωσόμενός τε Ἀρκάδας καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ σφᾶς τοῦ ἄλλου διαστή-*
612
5 *σων. Φίλιππον δὲ βασιλέων μὲν τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ ὅσοι Μακεδόσι γενόνασιν ὕστερον, τούτων*[18] *μὲν πείθοιτο ἄν τις μάλιστα αὐτὸν ἔργα ἐπιδείξασθαι, στρατηγὸν δὲ ἀγαθὸν οὐκ ἄν τις φρονῶν ὀρθὰ καλέσειεν αὐτόν, ὅς γε καὶ ὅρκους θεῶν κατεπάτησεν ἀεὶ καὶ σπονδὰς ἐπὶ παντὶ ἐψεύσατο, πίστιν τε ἠτίμασε μάλιστα ἀνθρώπων·*

tiore nomine appellantur, calidae effervescunt in mari aquae; ubi iactis molibus de industria exstructa est insula cum balneis aquarum calidarum, ne eius muneris nullus esset usus. (4) Ad laevam eorum camporum quos Argos diximus appellari, mons in Mantinensibus eminet, in quo Philippi Amyntae filii castrorum et pagi cui nomen Nestane reliquiae exstant. Castra enim Philippus ad hanc Nestanen habuisse dicitur, et fontem etiam proximum ex eo Philippeum nominant. Venit in Arcadiam Philippus ut a reliquis Graecis Arcadas disiungeret suoque eos imperio adiiceret. Et Philippum quidem facile quivis sibi persuadeat rerum gestarum magnitudine omnes Macedonum reges, qui ante fuerunt quique ipsum consecuti sunt, superasse; nemo tamen qui recta sit in rebus existimandis sententia ei boni imperatoris laudem tribuerit, nempe qui iusiurandum semper

12. *τυρσινῶν* Va; *τυρσηνῶν*, *ι* sup. *η*, M.
13. *ἐν αὐτῷ* vultF, *αὐτόθι* C. — *ἐστιν* Ag.
14. *εἶναι* om. VaPc*PdAgLab; ab interprete profectum et locus mutilus videtur. — *σφισιν* Ag. — *λουτρὰ θερμά* BPcAgLa; ordine inverso reliqui; *λουτρὰ [παρέχεσθαι]* C. — *ἀρισιερα*, sine accentu, M.
15. *κώμη* Va. — *ἐρίπεια* AM.
16. *στρατοπεδεύσασθε* Va; seq. *λέγουσιν* om. idem; *λέγουσι* MAgLa.
17. *ἀπὸ* bis Va.
18. *τοῦτο* BPcAg(?); *τούτῳ* La. — *μέγιστα* pro *μάλιστα* Lambin. Am. B; probant FC; placet. — *ἐπιδείξασθαι στρατηγοῦ γε ἀγαθοῦ· ἄνδρα δὲ ἀγαθὸν οὐκ* Weiske de hyperbole errorum in hist. Philippi commissorum genetrice. — *οὐκ ἄν τις εὖ φρονῶν* Lambin. — *καλέσεις* La. — *ὅς τε καὶ* Lb. — *ἠτίμασεν* M.

καὶ οἱ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ μήνιμα ἀπήντησεν οὐκ ὀψὲ, πρῶτα 6
δὲ ὧν ἴσμεν[19]· Φίλιππος μὲν[20] οὐ πρόσω βιώσας ἕξ τε
καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν τὸ μάντευμα ἐξετέλεσε τὸ ἐκ
Δελφῶν, ὃ δὴ[21] χρωμένῳ οἱ περὶ τοῦ Πέρσου γενέσθαι λέγουσιν·

Ἔστεπται μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος, ἔστιν ὁ θύσων.

τοῦτο μὲν δὴ οὐ μετὰ πολὺ ἐδήλωσεν οὐκ ἐς τὸν Μῆδον ἀλλὰ ἐς αὐτὸν ἔχον[22] Φίλιππον. (5) Ἐπὶ[23] δὲ 7
Φιλίππῳ τελευτήσαντι Φιλίππου παῖδα νήπιον,[24] γεγονότα δὲ ἐκ Κλεοπάτρας ἀδελφιδῆς[25] Ἀττάλου, τοῦτον τὸν παῖδα ὁμοῦ τῇ μητρὶ Ὀλυμπιὰς ἐπὶ σκεύους χαλκοῦ[26] πυρὸς ἐπιβεβλημένου διέφθειρεν ἕλκουσα· χρόνῳ δὲ ὕστερον καὶ Ἀριδαῖον ἀπέκτεινεν. ἔμελλε δ'[27] ἄρα ὁ δαίμων καὶ τὸ γένος τὸ Κασσάνδρου κακῶς ἐξαμήσειν· Κασσάνδρῳ δὲ οἱ παῖδες ἐκ Θεσσαλονίκης γεγόνασι τῆς

contempserit, foedera quamlibet ob causam fefellerit, unusque omnium in minimis fidem duxerit. Poenas tamen non utique seras Deo dedit. Neque enim natu grandior annorum XLVI Delphici oraculi vocem vitae exitu comprobavit. Consulenti de Persico bello redditum fuerat responsum:

Serta gerit taurus, finem manet, adstat aruspex.

Quod non ad Persarum regem, sed ad ipsum Philippum referendum fuisse, rei eventus satis perspicue demonstravit. (5) Philippo mortuo parvulum eius filium, quem ille ex Cleopatra, cui pater fuerat Attali frater, susceperat, una cum matre in aeneo vase ignibus circumdatis cruciatum Olympias enecuit. Eadem paucis post annis Aridaeum etiam de medio sustulit. Delevit autem infensissima fati vis Cassandri etiam sobolem, exstinctis filiis quos ille ex Thessalonica Philippi

19. Plenius distinximus post ἴσμεν cum BLa; post ὀψὲ rell. — πρῶτον MVa.

20. μὲν om. Va. — τε καὶ om. La. — ἐξετέλεσεν M.

21. ὃ δὲ VaLa; ὁ δὲ RLb; ὃ δὴ R marg.; seq. περὶ om. MVaPcAg RLb; in marg. addit R; οἱ τοῦ περὶ τοῦ Πέρσου, copulatis lectionibus οἱ τοῦ et οἱ περὶ τοῦ, La. — τοῦτον μὲν La.

22. ἔχων Vb.

23. ἐπεὶ VabAgLb.

24. παίδων ἤπιον MVabLb; παίδων ἤπιον Ag; παῖδα νίπιον La; seq. δὲ haud inepte om. Va.

25. ἀδελφιδοῦς Lb; mox ὁμοῦ bis idem; ἀδελφιδῆς — Ὀλυμπιὰς om. Vb.

26. χαλκοῦς Lb. — ὑποβεβλημένου coni. K Cor.

27. δὲ AgLab. — κασάνδρου Va. — γεγόνασιν M; γεγόνασι — Θεσσαλονίκῃ om. La.

Φιλίππου· Θεσσαλονίκη δὲ ἦσαν καὶ Ἀριδαίῳ μητέρες Θεσσαλαί. τὰ δὲ ἐς Ἀλέξανδρον καὶ τοῖς πᾶσιν[28] ὁμοίως
8 δῆλός ἐστιν ὁ Ἀλεξάνδρου θάνατος.[29] εἰ δὲ τοῦ ἐς Γλαῦκον τὸν Σπαρτιάτην[30] ἐποιήσατο ὁ Φίλιππος λόγον καὶ τὸ ἔπος ἐφ' ἑκάστου τῶν ἔργων ἀνεμίμνησκεν[31] αὐτόν,

Ἀνδρὸς δ'[32] εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀρείων,

οὐκ ἂν οὕτω δίχα λόγου δοκεῖ μοι[33] θεῶν τις Ἀλεξάνδρου τε ὁμοῦ τὸν βίον καὶ ἀκμὴν τὴν Μακεδόνων σβέσαι. τόδε μὲν[34] ἡμῖν ἐγένετο ἐπεισόδιον τῷ λόγῳ.

CAPUT VIII.

Chorus Maerae — de fonte Arne narratio — de Mantinensium urbe eiusque conditore et amne Ophi — Mantinensium rebus bello gestis — Mantinea a Lacedaemoniis capta — reliquis Mantinensium fatis usque ad Adriani imperatoris tempora.

613 Μετὰ δὲ τὰ ἐρείπια τῆς Νεστάνης[1] ἱερὸν Δήμητρός ἐστιν ἅγιον, καὶ αὐτῇ καὶ ἑορτὴν[2] ἀνὰ πᾶν ἔτος ἄγου-

filia susceperat; Thessalis quidem matribus Thessalonice et Aridaeus geniti fuerant. Iam qui Alexandro contigerit vitae exitus omnibus notissimum. Quod si Philippus quoties aliquid moliretur elogium illud in Spartanum Glaucum editum in memoria habuisset eiusque sibi rationem habendam duxisset,

Sancta patris melior sequitur vestigia proles,

causa opinor non fuisset quamobrem deorum quis Alexandro exstincto Macedonum etiam opes everteret. Sed fuerit haec nobis non intempestiva digressio.

Cap. VIII. Post Nestanes ruinas Cereris fanum est multae religionis. In eo Mantinenses festos dies quotannis agi-

28. πᾶσιν FCSBMVaAgLab; παισίν Am. AXKVbPc.

29. δῆλός ἐστιν ὁ Ἀλ. correxit B; δῆλά ἐστι καὶ ὁ Ἀλ. Schneider; δῆλα ἐστιν Ἀλ. rell. edd. codd.; Ἀλεξάνδρου θάνατος uncis includit S.

30. Post Σπαρτιάτην excidisse εἰρημένου vel simile verbum suspicatur Schneider.

31. ἀνεμιμνήσκεν αὐτόν Vb; ἀναμίμνησκεν La.

32. δὲ MVaLab. — ἀρείνων La.

33. (δοκεῖ μοι) Sylb. K. — ἔσβεσε Sylb.

34. μὲν om. Pc; μὴν C; τὸ μὲν La.

Cap. VIII. 1. ῥεστάνης Va. — δήμητρόν La.

2. αὐτῇ ἑορτ., sine καί, C volente F; ἑωρτὴν Vb.

σιν οἱ Μαντινεῖς. καὶ κατὰ τὴν Νεστάνην[3] ὑπόκειται μά-
λιστα μοῖρα[4] μὲν καὶ αὐτὴ τοῦ πεδίου τοῦ Ἀργοῦ, Χορὸς[5]
δὲ ὀνομάζεται Μαιρᾶς· τοῦ πεδίου δέ ἐστιν ἡ διέξοδος
τοῦ Ἀργοῦ σταδίων δέκα. (2) Ὑπερβὰς[6] δὲ οὐ πολὺ
ἐς ἕτερον καταβήσῃ πεδίον· ἐν τούτῳ δὲ παρὰ τὴν λεω-
φόρον ἐστὶν Ἄρνη[7] καλουμένη κρήνη. λέγεται δὲ καὶ 2
τοιάδε ὑπὸ Ἀρκάδων, Ῥέα ἡνίκα Ποσειδῶνα ἔτεκε,[8] τὸν
μὲν ἐς ποίμνην καταθέσθαι δίαιταν ἐνταῦθα ἕξοντα μετὰ
τῶν ἀρνῶν, ἐπὶ τούτῳ δὲ ὀνομασθῆναι καὶ τὴν πηγὴν[9]
ὅτι περὶ αὐτὴν ἐποιμαίνοντο οἱ ἄρνες· φάναι[10] δὲ αὐ-
τὴν πρὸς τὸν Κρόνον τεκεῖν ἵππον, καί οἱ πῶλον ἵππου
καταπιεῖν[11] ἀντὶ τοῦ παιδὸς δοῦναι, καθὰ καὶ ὕστερον
ἀντὶ τοῦ Διὸς λίθον ἔδωκεν αὐτῷ κατειλημένον[12] σπαρ-
γάνοις. τούτοις Ἑλλήνων ἐγὼ τοῖς λόγοις ἀρχόμενος 3
μὲν τῆς συγγραφῆς εὐηθίας[13] ἔνεμον πλέον, ἐς δὲ τὰ

tant. Subiacet Nestanae planities inertium camporum pars; Maerae chorus appellatur. Stadia x patet dimensio inertium camporum. (2) Ubi paululum hinc processeris ad alios campos venias. In his fons est prope militarem viam, nomine Arne. Causam nominis talem Arcades prodidere. Rhea quum Neptunum peperisset, puerum in ovile abditum opilionibus educandum inter agnos tradidit, pro eo vero equinum pullum quem se enixam simularat Saturno vorandum obtulit; sicuti eadem post dicitur pro Iove lapidem fasciis involutum apposuisse. Quia igitur circa hunc fontem agni pascebantur ab agnis illis (ἄρνας Graeci vocant) fonti nomen inditum. Porro in prima ad hos commentarios aggressione Graecorum poetas, quibus haec fabulari in mentem venisset, futilitatis plurimae arguebam; sedenim ad Arcadum iam res progressus huiusmodi

3. τὴν ἐστάνην VbLab; τὴν ἐστάνην Ag. — ἐπίκειται Va; seq. μάλιστα om. Smin. MVa.

4. μοίρα Va; seq. καὶ αὐτὴ uncis saepsit S. Locus vix sanus.

5. Χορὸς — Ἀργοῦ om. MVb. — Χῶρος FC. — Μαίρας S, ob Hom. Od. XI, 326. Paus. X, 30, 2. [5]. Etymol. M. 823.

6. ὑπερβολὰς MVb. — καταβήσει Lab.

7. ἄρνε Ag. — κρέμη et ποσειδῶν Lb.

8. ἔτεκεν Ag.

9. τὴν γῆν Vb. — ἐποιμένοντο Va.

10. φᾶναι MLab.

11. καταποιεῖν Ag; καταπινεῖν La. — καθὰ ὕστ., sine καὶ, Lb.

12. κατειλημένον CSBVab(?)Pc Ag; κατειλημμένον edd. rell. M Lab.

13. εὐηθίας AXBMPcAgLab; εὐηθείας Sylb. edd. rell.; e Vab nihil enotavimus.

Ἀρκάδων προεληλυθὼς[14] πρόνοιαν περὶ αὐτῶν τοιάνδε ἐλάμβανον· Ἑλλήνων τοὺς νομιζομένους σοφοὺς δι' αἰνιγμάτων πάλαι καὶ οὐκ ἐκ[15] τοῦ εὐθέος λέγειν τοὺς[16] λόγους, καὶ τὰ εἰρημένα οὖν[17] ἐς τὸν Κρόνον σοφίαν εἶναί τινα εἴκαζον Ἑλλήνων. τῶν μὲν δὴ ἐς τὸ θεῖον ἡκόντων τοῖς εἰρημένοις χρησόμεθα.

4 (3) Μαντινέων δὲ ἡ πόλις σταδίους μάλιστά που δυοκαίδεκά[18] ἐστιν ἀπωτέρω τῆς πηγῆς ταύτης. Μαντινεὺς μὲν οὖν ὁ Λυκάονος ἑτέρωθι φαίνεται οἰκίσας τὴν πόλιν, ἣν ὀνομάζουσι[19] καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι οἱ Ἀρκάδες· ἐκεῖθεν δὲ Ἀντινόη Κηφέως τοῦ Ἀλεοῦ θυγάτηρ κατὰ μάντευμα ἀναστήσασα τοὺς ἀνθρώπους ἤγαγεν ἐς τοῦτο τὸ χωρίον, ὄφιν (ὁποῖον οὐ μνημονεύουσιν) ἡγεμόνα
5 ποιησαμένη τῆς ὁδοῦ· καὶ διὰ τοῦτο ὁ παρὰ τὴν πόλιν ῥέων τὴν νῦν ποταμὸς[20] Ὄφις ὄνομα ἔσχηκεν. εἰ δὲ

figmentorum causa attentius considerata sic statuo: Qui apud Graecos sapientiae nomen meruerunt eos de industria quarundam rerum narrationes ambagibus involvere voluisse; a quo sane Graecorum sapientum consilio id ipsum quod modo de Saturno memoravi, profectum coniicio. Sed nimirum de rebus divinis non aliter omnia atque a maioribus accepimus exponenda. (3) Mantinensium urbs ab eo fonte de quo iam locuti sumus stadia non amplius duodecim abest. Mantineum Lycaonis filium alia in regione urbem olim munisse constat, quam hoc etiamnum tempore de illius nomine appellant Arcades. Verum postea Antinoe, Cepheo Alei filio genita, ex quodam oraculo huc civitatem transportavit serpentem itineris ducem (quod genus fuerit non tradunt) secuta. Ex eo qui oppidum praeterfluit amnis, Ophis (id est Anguis) nominatur.

14. προεληλυθὼς Am. Sylb. Pors. Cor. Lobeck. SB; προσεληλυθὼς edd. rell. MVabPcAgLab.

15. οὐκ ἐκ e coni. F recepit C, Va; οὐκέτ' ἐκ rell. edd. MVbPcAg Lab. — εὐθέας Vab, in hoc ο sup. ω.

16. αὐτοὺς Va.

17. ἦν Vb. — εἶναιτια (sic) La.

18. δυοκαίδεκα recepimus e Va, in quo δύο καὶ δέκα; δώδεκα C Smai. BPcdVbAgLa; ιβ Lb; copulat utramque scripturam που δώδεκα ιβ' ἐστὶν, M; δύο Am. AXKF. Deinde πηγῆς coni. S. C. O. Müller, BPcAgLa; γῆς rell. edd. MVabLb; cf. not. 9. — οἰκίσαι La.

19. οὐνομάζουσι Vb; seq. ἐς om. La. — ἔτι [πτόλιν] C. — Ἀλέου S. — ὄφις ὁποῖον La.

20. ποταμὸς τὴν νῦν Va.

Ὁμήρου χρὴ τεκμαιρόμενον τοῖς ἔπεσι συμβαλέσθαι[21]
γνώμην, τὸν ὄφιν τοῦτον δράκοντα εἶναι πείθομαι. περὶ 614
Φιλοκτήτου μὲν ἐν νηῶν καταλόγῳ ποιήσας ὡς ἀπολί-
ποιεν[22] αὐτὸν οἱ Ἕλληνες ἐν Λήμνῳ ταλαιπωροῦντα ὑπὸ
τοῦ ἕλκους, ἐπίκλησιν οὐκ[23] ἔθετο ὄφιν τῷ ὕδρῳ· τὸν
δράκοντα δὲ ὃν ἐς τοὺς Τρῶας ἀφῆκεν ὁ ἀετὸς, ἐκάλε-
σεν ὄφιν. οὕτω τὸ εἰκὸς ἔχει καὶ τῇ Ἀντινόῃ[24] τὸν
ἡγεμόνα γενέσθαι δράκοντα. (4) Μαντινεῖς[25] δὲ μάχην 6
μὲν τὴν ἐν Διπαιεῦσιν οὐκ ἐμαχέσαντο πρὸς Λακεδαι-
μονίους μετὰ Ἀρκάδων τῶν ἄλλων, ἐν δὲ τῷ Πελοπον-
νησίων καὶ Ἀθηναίων[26] πολέμῳ συνέστησαν ἐπὶ Λακε-
δαιμονίους μετὰ Ἠλείων, καὶ παραγενομένου[27] συμμαχι-
κοῦ σφίσιν ἐξ Ἀθηνῶν Λακεδαιμονίων ἐναντία ἐμαχέ-
σαντο· μετέσχον δὲ καὶ τοῦ ἐς Σικελίαν στόλου κατὰ
Ἀθηναίων φιλίαν. (5) Χρόνῳ δὲ ὕστερον Λακεδαιμονίων 7
στρατιὰ[28] καὶ Ἀγησίπολις ὁ Παυσανίου βασιλεὺς ἐσέβα-
λον ἐς τὴν Μαντινικήν. ὡς δὲ ἐκράτησεν ὁ Ἀγησίπολις

Quod si ex Homeri versibus coniecturam aucupamur draconem illud existimare possumus. Is enim quum in enumerandis Graecorum navibus relictum in Lemno insula Philoctetem memoret graviter ex hydri morsu laborantem, hydro illi non adiicit agnomen serpentis; at idem draconem ab aquila demissum in Troianorum concionem fingens serpentem vocat. Quare et hunc Antinoes ducem draconem fuisse facile ut credamus adduci possumus. (4) Mantinenses quidem in Dipaeensium finibus contra Lacedaemonios cum ceteris Arcadibus non sunt proeliati: bello tamen Peloponnesiaco cum Eleis pro Atheniensibus contra Lacedaemonios arma tulere, Atheniensiumque auxiliis freti signa cum Lacedaemoniis contulere. Iidem vero cum Atheniensibus in Siciliam pro pristina amicitia susceptae expeditionis consortes navigarunt. (5) Interiectis temporibus Lacedaemonii duce Agesipolide Pausaniae filio Manti-

21. συμβάλλεσθαι Va; ἔπεσιν συμβαλλέσθαι Ag. — ἐννηνῶν La.
22. ἀπολείποιεν Va. — λίμνῳ AgLa.
23. ἐπίκλησιν δὲ οὐκ. VabPcLab. — τὸ ὕδωρ MVaR; in hoc τῷ ὕδρῳ ad marg.
24. ἀντιγόνῃ MVa; ἀντινόνι Vb.
25. μαντινείας MVabAgLb.
26. Ἀθηναίων — καὶ om. PcAg. — τῷ πολέμῳ Lb, unde suspiceris ἐν δὲ τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων τῷ πολέμῳ.
27. παραγινομένου PcAg.
28. στρατεία AMVaLab. — μαντικὴν La.

τῇ μάχῃ καὶ ἐς[29] τὸ τεῖχος κατέκλεισε τοὺς Μαντινέας,
εἷλεν[30] οὐ μετὰ πολὺ[31] τὴν πόλιν, οὐ πολιορκίᾳ κατὰ
τὸ[32] ἰσχυρὸν, τὸν δὲ Ὄφιν ποταμὸν ἀποστρέψας σφίσιν
8 ἐς[33] τὸ τεῖχος, ὠμῆς ᾠκοδομημένον[34] τῆς πλίνθου. ἐς
μὲν δὴ μηχανημάτων ἐμβολὴν ἀσφάλειαν ἡ πλίνθος παρέ-
χεται μᾶλλον ἢ ὁπόσα λίθου πεποιημένα ἐστίν· οἱ μὲν[35]
γὰρ κατάγνυνταί τε καὶ ἐκπηδῶσιν ἐκ τῶν ἁρμονιῶν, ἡ
δὲ πλίνθος[36] ἐκ μηχανημάτων μὲν οὐχ ὁμοίως πονεῖ,
διαλύεται δὲ ὑπὸ τοῦ ὕδατος οὐχ ἧσσον ἢ ὑπὸ τοῦ ἡλίου
9 κηρός. τοῦτο οὐκ Ἀγησίπολις τὸ στρατήγημα ἐς τὸ τεῖ-
χος τῶν Μαντινέων ἐστὶν ὁ συνείς, ἀλλὰ πρότερον ἔτι
Κίμωνι ἐξευρέθη τῷ Μιλτιάδου Βόγην[37] πολιορκοῦντι
615 ἄνδρα[38] Μῆδον καὶ ὅσοι Περσῶν Ἠιόνα[39] τὴν ἐπὶ Στρυ-
μόνι εἶχον· Ἀγησίπολις δὲ καθεστηκὸς καὶ ᾀδόμενον[40]

nensium fines hostiliter ingressi Mantinenses ipsos proelio superatos intra moenia compulerunt; neque ita multo post oppidum non obsidionis aperta vi, sed militari astu ceperunt. Ophin enim fluvium ad muros detorserunt. Quo factum ut muri, quum essent e crudo laterculo exstructi, ea alluvie resolverentur. Ut enim structura haec tormentorum impetum debilitet (duriores enim lapides concussi infringuntur et e suis dissiliunt compagibus) ita tamen aquis diluitur ut cera igne vel sole liquescit. Hanc expugnandi artem non primus excogitavit Agesipolis, sed eam ante usurparat Cimon Miltiadis filius in Eione ad Strymonem amnem obsidenda, propugnante Boge Medo homine cum Persarum praesidio. Hoc illius fa-

29. ἐς BPcVabLa; εἰς edd. rell. Lb.

30. εἷλεν M; εἷλε AXKF; εἷλον Vb.

31. οὐ μετὰ πολὺ CSmai. BPc*Ag Vab(?); οὐ μετ' οὐ πολὺ AXKM Lab; μετ' οὐ πολὺ Sylb. FSmin.

32. τὸν ἰσχ. Vb.

33. ἐπὶ τὸ τεῖχος Va; indicat fortasse haec lectio correcturam ἐπιστρέψας loco alieno insertam.

34. ᾠκοδομημένον Am. Sylb. CS BVa(?); ᾠκοδομημένης edd. rell. MVbPcAgLab. — ἐς Vab; εἰς edd. — ἐκβολὴν Ag.

35. λίθοι μὲν C; οὐ μὲν γὰρ Ag; οἵ μὲν κατάγν. La. — πηδῶσιν Va. — ἀρμονικῶν Vb.

36. Ante πλίνθος S e cod. Phral. et Suid. inserit ὠμή. — Mox ὑπὸ ἡλίου, sine τοῦ, Lb.

37. Βόγην Palm. Wesseling ad Herod. VII, 107. CS, probat K; Βοῆ edd. rell. codd.

38. ἄνδραν Lb; ἄνδρην Vb; in quo nobis videmur iterum correcturam loco inepto insertam deprehendere, Βόην voluisse correctorem suspicamur. — μήδου Vb.

39. ἠϊονία Va; ἢ ἰόνα Lb. — ἦχον Va; εἶχος La.

40. ᾀδόμενος Va. — ὑπὸ Ἑλλήνων e coniectura S recepit B; ὑφ' Ἑλλήνων e coni. F recepit C; ὑπὸ Πελληνέων edd. rell. MVabPcAg Lab.

ὑπὸ Ἑλλήνων ἐμιμήσατο. ὡς δὲ εἷλε[41] τὴν Μαντίνειαν, ὀλίγον μέν τι κατέλιπεν οἰκεῖσθαι,[42] τὸ πλεῖστον δὲ ἐς ἔδαφος καταβαλὼν αὐτῆς κατὰ κώμας τοὺς ἀνθρώπους διῴκισε. (6) Μαντινέας δὲ ἐκ τῶν κωμῶν κατάξειν ἐς 10
τὴν πατρίδα ἔμελλον Θηβαῖοι μετὰ τὸ ἔργον τὸ ἐν Λεύκτροις. κατελθόντες δὲ οὐ τὰ[43] πάντα ἐγένοντο δίκαιοι· περιληφθέντες δὲ ἐπικηρυκευόμενοι Λακεδαιμονίοις καὶ εἰρήνην[44] ἰδίᾳ πρὸς αὐτοὺς ἄνευ τοῦ Ἀρκάδων κοινοῦ πράσσοντες, οὕτω[45] διὰ τὸ δέος τῶν Θηβαίων ἐς τὴν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν μετεβάλοντο[46] ἐκ τοῦ φανεροῦ, καὶ τῆς Μαντινικῆς[47] πρὸς Ἐπαμεινώνδαν καὶ Θηβαίους μάχης Λακεδαιμονίων γινομένης ὁμοῦ τοῖς[48] Λακεδαιμονίοις ἐτάξαντο οἱ Μαντινεῖς. τούτων δὲ ὕστερον δια- 11
φορὰ ἐγένετο Μαντινεῦσιν ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ ἀπ' αὐτῶν μετέστησαν ἐς τὸ Ἀχαϊκόν. καὶ Ἆγιν τὸν Εὐδαμίδου βασιλεύοντα ἐν Σπάρτῃ νικῶσιν ἀμύνοντες τῇ σφετέρᾳ, νικῶσι δὲ προσλαβόντες Ἀχαιῶν στρατιὰν καὶ

ctum a Graecis decantatum imitatus est Agesipolis. Et captam quidem Mantinean magna ex parte diruit, paucis relictis ad habitandum aedificiis; reliquam multitudinem in proximos vicos divisit. (6) At Thebani post Leuctricam pugnam e vicis rursus in pristinas sedes Mantinenses reduxere. Non tamen illi satis gratos se praebuerunt. Nam quum circumclusi per legatos pacem cum Lacedaemoniis seorsum ab Arcadum concilio pepigissent, aperte postea societatem cum Spartanis professi sunt Thebanorum simultatem veriti. In Mantinensi certe pugna Lacedaemoniis contra Epaminondam praesto fuere; a quibus postea dissidio orto descivere ad Achaeos; Aginque Eudamidae filium, Spartanorum regem, proelio fusum extra fines suos eiecere accitis in auxilium

41. εἷλεν Va; seq. τὴν bis habet Lb. — μαντινείαν VaLab; μαντινίαν Vb.

42. ᾠκεῖσθαι Vb; κατέλειπεν οἰκίσθαι Ag; κατέλειπεν ᾠκισθαι (sic) La.

43. οὐ κατὰ πάντα Vb. — ἐγένοντο δίκαιοι περὶ αὐτούς. ληφθ. coni. K; δίκαιον περιλειφθέντες La.

44. εἰρήνην ἰδίᾳ BAg(?)Lab; εἰρ. ἰδίαν Pc; ἰδίᾳ εἰρήνην rell. — πράσσοντος M; πράσσαντος Va; πράσοντος Vb.

45. οὕτω coni. K, receperunt CSB; οὔτε edd. rell. codd.

46. μετεβάλοντο B; μετεβάλλοντο edd. rell. codd.

47. τῆς (sic) μαντινικῇ M; τῇ μαντινικῇ VabPcAgLab. — Ἐπαμινώνδαν edd. codd. — θηβαίων VabLb; θηβαίους, ων sup. vers., La. — μάχῃ AVabPcAgLab.

48. τῆς Vb.

Ἄρατον ἡγεμόνα ἐπ' αὐτῇ.[49] μετέσχον δὲ καὶ πρὸς Κλεομένην[50] τοῦ ἔργου τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ συγκαθεῖλον Λακεδαιμονίων τὴν ἰσχύν.[51] Ἀντιγόνου δὲ ἐν Μακεδονίᾳ Φίλιππον[52] τὸν Περσέως πατέρα ἔτι παῖδα ὄντα ἐπιτροπεύοντος καὶ Ἀχαιοῖς ἐς τὰ μάλιστα ὄντος ἐπιτηδείου, ἄλλα τε ἐς τιμὴν αὐτοῦ Μαντινεῦσιν ἐποιήθη καὶ ὄνομα
12 τῇ πόλει μετέθεντο Ἀντιγόνειαν.[53] χρόνῳ δὲ ὕστερον Αὐγούστου πρὸς τῇ ἄκρᾳ τοῦ[54] Ἀπόλλωνος τοῦ Ἀκτίου ναυμαχήσειν μέλλοντος Μαντινεῖς ἐμαχέσαντο ὁμοῦ Ῥωμαίοις, τὸ δὲ ἄλλο Ἀρκαδικὸν συνετάχθησαν Ἀντωνίῳ, κατ' ἄλλο μέν, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐδέν, ὅτι[55] δὲ ἐφρόνουν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ Αὐγούστου. δέκα δὲ ὕστερον γενεαῖς ἐβασίλευσέ τε[56] Ἀδριανός, καὶ ἀφελὼν Μαντινεῦσι τὸ ὄνομα τὸ ἐκ Μακεδονίας ἐπακτὸν ἀπέδωκεν αὖθις Μαντίνειαν καλεῖσθαί σφισι τὴν πόλιν.

Achaeis eorumque duce Arato. Iidem cum Achaeis advorsum Cleomenem arma tulere et Lacedaemoniorum opes infregere. Antigono vero, dum Philippi qui Persei pater fuit tutelam gereret, quod is Achaeorum perstudiosus esset et alios honores habuere et in eius gratiam Mantinean mutato nomine Antigonean appellarunt. Iam vero multis post aetatibus in pugna Actiaca ad Apollinis promontorium Augusti studia secuti sunt, quum ceteri Arcadici nominis populi cum Antonio facerent, non aliam opinor ob causam quam quod Lacedaemonii in Augusti erant partibus. Aetatibus deinde post haec X, quum ad imperium Adrianus accessisset adventitium cognomen urbis illud Macedonicum sustulit eamque suo pristino nomine iussit vocari.

49. αὐτῇ FCSBMVaPcAgLab, et supra vers. Vb; αὐτῷ AXKVb.
50. κλεωμένην Vb. — τοῦ ἔργου coni. F, habent CSmai. BPcdAgLab; τῶν ἔργων edd. rell.; τὸν ἐρ καὶ (sic, spatium purum) Va; τὸν ἐρ καὶ (sic, spatium purum) VbM (hic τὸ ἔργων sec. S, perperam); καὶ pro τοῖς habent etiam AgLab.
51. τὴν ἀρχὴν Vb et marg. Va.
52. φίλιππος Ag. — παῖδα ὄντα Va; ὄντα om. rell. — Mox ἐπιτηδείους, sup. vers. ου, M; ἐπιτηδείως Vb.
53. ἀντιγονείαν LabVa; in hoc ί sup. εί.
54. τῇ ἀπολλ. Va.
55. ἔτι MVa; compendia quibus ἔτι et ὅτι exarantur, saepe spiritu tantum differunt.
56. ἐβασίλευσεν ἀδρ. Vb. — μαντινείαν La; hoc loco μαντίνειαν Lb.

CAPUT IX.

De Mantineae urbis templis et signis memorandis — Arcadis sepulcro et aliis monumentis — templo Veneris Symmachiae et Minerva Alea — Antinoi templo, cultu et imaginibus — Podaris heroo.

Ἔστι δὲ Μαντινεῦσι[1] ναὸς διπλοῦς μάλιστά που κατὰ 616
μέσον τοίχῳ[2] διειργόμενος· τοῦ ναοῦ δὲ τῇ μὲν ἄγαλμά
ἐστιν Ἀσκληπιοῦ,[3] τέχνη Ἀλκαμένους, τὸ δὲ ἕτερον Λη-
τοῦς ἐστὶν ἱερὸν καὶ τῶν παίδων· Πραξιτέλης δὲ τὰ
ἀγάλματα εἰργάσατο τρίτῃ[4] μετὰ Ἀλκαμένην ὕστερον γε-
νεᾷ· τούτων πεποιημένα ἐστὶν ἐπὶ τῷ βάθρῳ Μοῦσα καὶ
Μαρσύας αὐλῶν. ἐνταῦθα ἀνὴρ ἐπείργασται[5] στήλῃ Πο-
λύβιος ὁ Λυκόρτα· καὶ τοῦ μὲν ἐπιμνησθησόμεθα καὶ 2
ἐν[6] τοῖς ἔπειτα. Μαντινεῦσι δέ ἐστι καὶ ἄλλα[7] ἱερὰ, τὸ
μὲν Σωτῆρος Διὸς, τὸ δὲ Ἐπιδώτου[8] καλούμενον· ἐπι-
διδόναι[9] γὰρ δὴ ἀγαθὰ αὐτὸν ἀνθρώποις. ἔστι δὲ καὶ[10]
Διοσκούρων καὶ ἑτέρωθι Δήμητρος καὶ Κόρης ἱερόν·
πῦρ δὲ ἐνταῦθα καίουσι,[11] ποιούμενοι φροντίδα μὴ λά-

Cap. IX. Mantineae geminum est templum medio pariete dispertitum; in uno Aesculapii signum visitur Alcamenis opus, in altero Latonae eiusque liberorum cella est. Signa fecit Praxiteles tertia post Alcamenem aetate. In basi Musa insculpta et Marsyas tibiis canens. Ibidem pilae insistit Polybius Lycortae filius, de quo alio loco nobis erit mentio. Habent et alia Mantinenses delubra: Iovis Servatoris et eius, quem idcirco quod hominibus fortunas exauget, Epidoten nuncupant. Gemellorum etiam et in diversa urbis parte Cereris ac Proserpinae. Hoc in fano ignem accendunt; cui summa

Cap. IX. 1. *μαντινεῦσιν* MAg.
2. *τείχῳ* MVa.
3. *Ἀσκληπιοῦ — ἐστιν* om. Va. Post *τέχνη* expunximus *δὲ* cum BPc. — *ἀλκαμενοῦς* Lb.
4. *τρίτην* Vb. — *ἀλκαμένης* La. — *γενεα* (sic) M. — *ἐν τῷ βάθρῳ* La.
5. *ἀπείργασται* MVaPcAgLab. — *στήλην* MVabPcLb. — *ἐπιμνησόμεθα* MVa.
6. *ἐν* om. Va.
7. *ἅμα* MVbLb.
8. *Ἐπιδότου* BVab(?)Pc; *Ἐπιδοίτου* edd. rell. MAgLb; *ἐπὶ δοίτου* La. Nomen per ω scriptum vidimus II, 10, 2. II, 27, 6. III, 17, 9.
9. *ἐπιδόναι* Vb. — *αὐτὸν ἀγαθὰ* Ag.
10. *καὶ* recepimus ex AgLab. — *διὸς κούρων* Lb.
11. *καίουσιν* Ag.

3 θῇ σφίσιν ἀποσβεσθέν. καὶ Ἥρας πρὸς τῷ θεάτρῳ ναὸν ἐθεασάμην· Πραξιτέλης[12] δὲ τὰ ἀγάλματα αὐτήν τε καθημένην ἐν θρόνῳ καὶ παρεστῶσας ἐποίησεν Ἀθηνᾶν καὶ Ἥβην παῖδα[13] Ἥρας. (2) Πρὸς δὲ τῆς Ἥρας τῷ βωμῷ καὶ Ἀρκάδος τάφος τοῦ Καλλιστοῦς[14] ἐστί. τὰ δὲ ὀστᾶ τοῦ Ἀρκάδος ἐπηγάγοντο ἐκ Μαινάλου χρησμοῦ σφίσιν ἐλθόντος ἐκ Δελφῶν·

4 Ἔστι δὲ[15] Μαιναλίη δυσχείμερος, ἔνθα τε κεῖται
Ἀρκὰς, ἀφ' οὗ δὴ πάντες ἐπίκλησιν καλέονται.
Ἔνθα σ' ἐγὼ[16] κέλομαι στείχειν, καὶ εὔφρονι θυμῷ
Ἀρκάδ' ἀειραμένους[17] κατάγειν εἰς[18] ἄστυ ἐραννὸν,
Οὗ τρίοδος καὶ τετράοδος καὶ πεντακέλευθος,
Ἔνθα τε δὴ[19] τέμενός τε θυηλάς τ' Ἀρκάδι τεύχειν.

τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ἔνθα ὁ τάφος ἐστὶ[20] τοῦ Ἀρκάδος,
5 καλοῦσιν Ἡλίου βωμούς. τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόῤῥω

religione ne exstinguatur cavent. Vidi etiam prope theatrum Iunonis aedem; Deam Praxiteles in solio sedentem fecit eique adsistentes Minervam et Heben Iunonis filiam. (2) Ab ara deae proxime abest Arcadis Callistus filii tumulus. Huc enim ex Delphici Apollinis oraculo e Maenalo sunt Arcadis ossa deportata. Oraculi vox fuit,

Frigida Maenaliae regio est, ubi conditus Arcas,
Arcades a cuius dicuntur nomine cuncti.
Huc ego ferre pedem iubeo te, et pectore laeto
Arcada sublatum pulchram transponere in urbem,
Quae trivia est, quae quadrivia, et quae quinque viarum.
Hic Arcas lucum, sacrorum hic munera habeto.

Locum ubi Arcadis est sepulcrum Solis aras vocant. Non longe a theatro illustria exstant monumenta. Inter ea focus qui

12. πραξιτέλους Vb.

13. παῖδας Va.

14. καλστιλοῦς M. — ἔστιν Ag; seq. δὲ om. MVabLb.

15. δὲ καὶ μαιν. Ag. — πὰν pro πάντες La.

16. τ' ἐγὼ Struve Programm. Regiom. 1818. p. 18. Annon ἐνθάδ' ἐγώ? — κέλωμαι, o sup. ω, Vb. — στίχειν MVabAg.

17. ἀειράμενον Pors.; ἄνκάδα εἰραμένους La.

18. εἰς Struve SLa; ἐς rell. — ἐρανὸν Vb; ἐρατινὸν MVaLbR; in hoc ἐραννὸν ad marg.; ἐρατεινὸν Ag.

19. ἔνθα θ' ἔδη Struv.; ἔνθα τε δεῖ Pors. — τεθυηλάστ' A; τε θυκλὰς M; τε θυκλάστ' VbLa; τε θυήλαστ' Lb.

20. ἐστιν Ag. — πόρρω Ag.

μνήματα προσήκοντά ἐστιν ἐς δόξαν, τὸ μὲν ἑστία καλου-
μένη κοινή,[21] περιφερὲς σχῆμα ἔχουσα· Αὐτονόην[22] δὲ
αὐτόθι ἐλέγετο κεῖσθαι[23] τὴν Κηφέως· τῷ δὲ[24] στήλη
τε ἐφέστηκε, καὶ ἀνὴρ ἱππεὺς ἐπειργασμένος ἐστὶν ἐπὶ τῇ
στήλῃ, Γρῦλος ὁ Ξενοφῶντος. (3) Τοῦ θεάτρου δὲ 6
ὄπισθεν ναοῦ τε Ἀφροδίτης ἐπίκλησιν Συμμαχίας ἐρείπια 617
καὶ ἀγάλματος[25] ἐλείπετο· τὸ δὲ ἐπίγραμμα ἐπὶ τῷ βά-
θρῳ τὴν ἀναθεῖσαν τὸ ἄγαλμα ἐδήλου θυγατέρα[26] εἶναι
Πασέου Νικίππην. τὸ δὲ ἱερὸν κατεσκευάσαντο τοῦτο
οἱ[27] Μαντινεῖς ὑπόμνημα ἐς τοὺς ἔπειτα τῆς[28] ὁμοῦ
Ῥωμαίοις ἐπ' Ἀκτίῳ ναυμαχίας. σέβουσι δὲ καὶ Ἀθηνᾶν
Ἀλέαν[29] καὶ ἱερόν τε καὶ ἄγαλμα Ἀθηνᾶς ἐστιν Ἀλέας αὐ-
τοῖς. (4) Ἐνομίσθη δὲ καὶ Ἀντίνους[30] σφίσιν εἶναι 7
θεός· ναῶν δὲ ἐν Μαντινείᾳ νεώτατός ἐστιν[31] ὁ τοῦ Ἀν-
τίνου ναός· οὗτος ἐσπουδάσθη περισσῶς δή τι ὑπὸ βα-

communis dicitur, rotunda figura, in quo sitam Autonoen creditum Cephei filiam. Eminet pila supra tumulum cum equestri statua: Grylus is est Xenophontis filius. (3) A tergo theatri reliqua adhuc sunt templi vestigia quod Veneri olim dicatum fuit Sociali, et in eo signi rudera. Indicat in basi incisa inscriptio, dedicasse Nicippen Paseae filiam. Templum erexere Mantinenses, quo monumentum esset posteris ipsos quum navalis ad Actium pugna committeretur in Romanorum fuisse partibus. Minervam praeterea Alean cognomento venerantur, cui templum et signum dedicarunt. (4) Antinoi etiam religio est divinis honoribus sancita. Est Antinoi aedes Mantinensibus recentissima; hunc praecipuo quodam amore Adrianus Impera-

21. κοινὴ om. Vb. — σχοῖμα Va.

22. Ἀντινόην CSmai., coll. c. 8, 4 et 5. „γρ. Ἀντινόην ὡς ἄνω p. 242. Apollon. Schol. p. 9. et sic legit Amasaeus." Palm. Ms. Placet. In M nomen est in correctura.

23. καλεῖσθαι M.

24. τὸ δὲ Va; τῇ δὲ M. — στόλη La. — ἐπειργάμενος Va. — ἐν τῇ στήλῃ AgLa. — Tum scripsimus Γρῦλος; γρύλος MVabAgLab; geminant λ edd. — συμμαχείας Lab.

25. ἀγάλματος coni. B; ἄγαλμα Goldh. CSmai., probat F; ἀγάλματα AXKFSmin. BMVabPcAgLab. — τὸ δὴ ἐπίγρ. Lb.

26. θυγατέραν Vb; θυγατέρος Lb. — πασαίου VbAgLa.

27. τοῦτο οἱ om. MVa; οἱ om. Lb.

28. τῆς Vb. — ἐπακτίων MVb; ἐπ' ἀκτίων Va.

29. Ἀλέαν et Ἀλέας AMVaLb; ἐστί. ἀλέας M.

30. ἐναντίους Vb.

31. ἐστιν inseruimus cum BPcVa AgLab, et post ναός distinximus cum B; post οὗτος Lab; sine distinctione rell.

παιδικὰ Ἀδριανοῦ. ἐγὼ δὲ μετ' ἀνθρώπων μὲν ἔτι αὐτὸν ὄντα οὐκ εἶδον, ἐν δὲ ἀγάλμασιν εἶδον καὶ ἐν γραφαῖς. ἔχει μὲν δὴ γέρα[32] καὶ ἑτέρωθι, καὶ ἐπὶ τῷ Νείλῳ πόλις Αἰγυπτίων ἐστὶν ἐπώνυμος Ἀντινόου· τιμὰς δὲ ἐν Μαντινείᾳ κατὰ τοιόνδε ἔσχηκε.[33] γένος ἦν ὁ Ἀντίνους ἐκ [Βιθυνίου πόλεως] Βιθυνίας[34] τῆς ὑπὲρ Σαγγαρίου ποταμοῦ· οἱ δὲ Βιθυνιεῖς Ἀρκάδες τέ εἰσι καὶ Μαντινεῖς
8 τὰ ἄνωθεν. τούτων εἵνεκα ὁ βασιλεὺς κατεστήσατο αὐτῷ καὶ ἐν Μαντινείᾳ τιμάς, καὶ τελετή τε κατὰ ἔτος[35] ἕκαστον καὶ ἀγών ἐστιν αὐτῷ διὰ ἔτους πέμπτου. οἶκος δέ ἐστιν ἐν τῷ γυμνασίῳ Μαντινεῦσιν ἀγάλματα ἔχων Ἀντινόου καὶ ἐς τἆλλα[36] θέας ἄξιος λίθων εἵνεκα οἷς κεκόσμηται, καὶ ἀπιδόντι[37] ἐς τὰς γραφάς· αἱ δὲ Ἀντινόου εἰσὶν αἱ πολλαί,[38] Διονύσῳ μάλιστα εἰκασμέναι. καὶ δὴ καὶ τῆς ἐν Κεραμεικῷ[39] γραφῆς ἣ τὸ ἔργον εἶχε τὸ Ἀθηναίων ἐν Μαντινείᾳ, καὶ ταύτης αὐτόθι ἐστὶ[40] μίμημα.

tor amplexus est. Illum ego viventem non vidi, statuas certe et pictas imagines sum conspicatus. Habentur ei et alibi honores et in Aegypto apud Nilum urbs de eius nomine est appellata. Colitur Mantineae ob huiusmodi causam. Patria ei fuit [Bithynium in] Bithynia supra Sangarium amnem. Bithynienses ipsi ex Arcadia oriundi Mantinenses olim fuere. Ob eam rem divinos ei honores a Mantinensibus haberi voluit Imperator Romanus; annua praeterea initia et quinquennale ludicrum celebrari. Domus in gymnasio est in qua Antinoi signa servantur, tum reliquis ornamentis, tum lapidum nobilitate, tum vero pictis Antinoi imaginibus insignis. Earum imaginum multae Liberi Patris insignia prae se ferunt. Quin et eius picturae quae in Ceramico Athenis res ab Atheniensibus ad Mantineam gestas repraesentat, ibi quoque ex illo veluti exem-

32. γέρας Va.
33. ἔσχηκεν Ag. — οὖν pro ἦν Vb.
34. ἐκ [Βιθυνίου πόλεως] Βιθυνίας; uncis inclusa inseruimus suasore Buttmanno; ἐκ Βιθυνίου Sylb. e Steph. Byz. Palm. Ms. Smin. B; cf. de urbe Strab. XII, 565; ἐκ Βιθυνίας edd. rell. codd. — Tum Βιθυνιεῖς Sylb. ex eodem Steph. Byz. Palm. Ms. Smin. B; Βιθυνεῖς edd. rell. codd. — καὶ τινεῖς τὰ La.
35. ἤτος Vb. — τῷ ante γυμνασίῳ om. La. — ἀντιγόνου h. l. et paullo ante Ag.
36. τἄλλα BPc; τἆλλα Lab; τὰ ἄλλα rell.
37. ἀπιόντι MVaPcAgLb.
38. πόλεις Vb.
39. Κεραμεικῷ BPcAg(?); Κεραμικῷ edd. codd. rell. — ἣ FCS BMVabAgLab; ἡ Palm. Ms. Pc; εἰ AXK. — εἶχεν Ag; ἔχει Sylb.
40. ἔστι Vab. — μίμημα Sylb. CSBPacAgLab; μνῆμα AXKFM

(5) Μαντινεῦσι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ γυναικός τε εἰκὼν χαλκῆ, 9
καὶ Μαντινεῖς καλοῦσι[41] Δεομένειαν Ἀρκάδος, καὶ ἡρῷόν
ἐστι Ποδάρου·[42] φασὶ δὲ ἀποθανεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πρὸς
Ἐπαμεινώνδαν[43] καὶ Θηβαίους μάχῃ. γενεαῖς δὲ τρισὶν
ἐμοῦ πρότερον μετέθεσαν τοῦ τάφου τὸ ἐπίγραμμα ἐς
ἄνδρα ἀπόγονον μὲν ἐκείνου Ποδάρου καὶ ὁμώνυμον,
γεγονότα δὲ καθ' ἡλικίαν[44] ὡς πολιτείας ἤδη Ῥωμαίων
μετειληφέναι. Ποδάρην δ' ἐπ'[45] ἐμοῦ τὸν ἀρχαῖον ἐτί- 10
μων οἱ Μαντινεῖς λέγοντες ὡς ἄριστος μὲν καὶ αὐτῶν 618
καὶ τῶν συμμάχων γένοιτο ἐν τῇ μάχῃ Γρῦλος[46] ὁ Ξενο-
φῶντος, ἐπὶ δὲ τῷ Γρύλῳ[47] Κηφισόδωρος Μαραθώνιος[48]
οὗτος δὲ τηνικαῦτα Ἀθηναίοις ἐτύγχανεν ἱππαρχῶν· τρίτα
δὲ ἀνδραγαθίας Ποδάρῃ[49] νέμουσιν.

plari efficta cernitur imago. (5) Est praeterea in Mantinensium foro mulieris aenea effigies, Deomenean vocant Arcadis filiam. Sepulcrum etiam heroicum Podaris, quem in acie cecidisse aiunt contra Epaminondam ac Thebanos pugnantem. Tribus autem ante me aetatibus inscriptionem tumuli ad minorem Podarem, qui superioris nepos eodem fuit nomine, transtulerunt. Vixit sic iis temporibus ut Romanorum etiam reipublicae particeps fuerit. Sedenim aetate mea apud Mantinenses antiquior Podares colebatur. In ea enim pugna, quum virtute cives ac socios omnes anteisse Grylum Xenophontis filium fateantur, alteram quidem palmam Cephisodoro Marathonio, qui Atheniensium equestres copias duxit; tertiam huic ipsi Podari, de quo nunc loquimur, tribuunt.

Vab; utrumque habet Pd, at μνῆμα expunctum; „imago" Am.

41. καλοῦσιν Ag. — δεόμενοι ἂν VaAgLb; δεόμενοι δ' ἂν (δ expunct.) Vb; δεομένοι ἂν M (δεομένοι ἂν sec. S.); δέομενοι ἄν ἀρκάδων (sic) La; ἀρκάδων etiam VabPcAgLb. — ἔστιν Ag et edd. quaedam.

42. Ποδάρου h. l. et postea CB MVabPcAgLab; Ποδάρους edd. rell.

43. ἐπαμινόνδαν Lab; Ἐπαμινώνδαν rell. — θηβαίοις Vb.

44. καὶ ἡλικίαν MVaAgLb; καὶ ἡλικείαν Vb; καθ' om. La.

45. δὲ ἐπ' Lb. — τὸ ἀρχ. M Va.

46. γρῦλος La; γρύλος MVabAg Lb; geminant λ edd.

47. ἐπὶ δὲ τῷ Γρύλλῳ Am. Sylb. B; probat F; Αἰγεῖ (ἀργεῖ Lb) δὲ τῷ Γρύλλου (γρύλου MVabAgLab) edd. rell. codd. Post Αἰγεῖ S asteriscum ponit ita corrigendum putans: Αἰγείδου, ἐπὶ δὲ τῷ Γρύλλῳ. Kuhnii est coniectura: αἱρεῖ δὲ τῷ Γρύλλῳ δεύτερα Κηφ. Locus corruptus; ad rem cf. Diog. Laërt. II, 54.

48. Μαραθώνιος Am. Sylb. SB; Μαραθῶνος edd. rell. codd. — ἐτύγχανεν Va. — τρίτῳ Ag.

49. Ποδάρῃ BVaPcAgLab; ἀποδάρη Vb; Ποδάρει edd. rell. M.

CAPUT X.

De memorandis ad vias, quae ab Mantinea in reliquam Arcadiam ducunt — monte Alesio et Neptuni Hippii templo — undae marinae scatebris in variis templis — tropaeo de Lacedaemoniis victis erecto et huius pugnae ratione — diis in proeliis opem ferentibus — cervi cuiusdam sacri longaevitate.

Ἐς Ἀρκαδίαν δὲ τὴν ἄλλην εἰσὶν ἐκ Μαντινείας ὁδοί· ὁπόσα δὲ ἐφ' ἑκάστης αὐτῶν μάλιστα ἦν θέας ἄξια ἐπέξειμι καὶ ταῦτα. ἰόντι ἐς Τεγέαν ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς λεωφόρου παρὰ τοῖς Μαντινέων τείχεσι[1] χωρίον ἐς τῶν ἵππων τὸν δρόμον, καὶ οὐ πόῤῥω τούτου στάδιον ἔνθα ἐπὶ τῷ Ἀντινόῳ τὸν ἀγῶνα τιθέασιν. (2) Ὑπὲρ δὲ τοῦ σταδίου τὸ ὄρος ἐστὶ[2] τὸ Ἀλήσιον, διὰ τὴν ἄλην, ὥς φασι, καλούμενον τὴν[3] Ῥέας, καὶ Δήμητρος ἄλσος ἐν τῷ
2 ὄρει. παρὰ δὲ τοῦ ὄρους τὰ ἔσχατα τοῦ Ποσειδῶνός ἐστι τοῦ Ἱππίου τὸ ἱερόν, οὐ πρόσω σταδίου Μαντινείας. τὰ δὲ ἐς τὸ ἱερὸν τοῦτο[4] ἐγώ τε ἀκοὴν γράφω καὶ ὅσοι

Cap. X. In reliquam Arcadiam viae ex Mantinea ducunt; in quarum unaquaque quae spectantem detinere possint iam persequar. Tegean contendentibus ad laevam militaris viae ante ipsos Mantineae muros campus est, ubi equorum curriculum; nec procul hinc stadium ludicro quod in Antinoi honorem celebratur, attributum. (2) Supra stadium mons est Alesium; ab erroribus Rheae sic appellatum tradunt. In eo monte Cereris lucus, et ubi mons desinit, aedes consurgit equestris Neptuni, stadium circiter a Mantinea distans, non amplius; de qua aede nihil ego praeter auditum habeo; sed neque quisquam alius

Cap. X. 1. τείχεσιν Ag. — Post χωρίον expunximus τε cum SBM VabPcLb. — πόρρω La.

2. ἐστιν Ag. — Ἀλήσιον et ἄλην AMVb; ἄλλην Ag.

3. τῆς ῥέας (sic) M; τῆς etiam Lb. Rheae in Arcadia errores quantum scimus incognitae, celebratissimae Cereris; quare ad violentiores confugimus coniecturas vel τὴν Δήμητρος pro τὴν Ῥέας scribendo, vel Rheae et Cereris nomina mutatis locis transponendo, καλούμενον τὴν Δήμητρος καὶ Ῥέας ἄλσος. „Propter urbem Tegeam ὄρος τὸ Ἀλήσιον διὰ τὴν ἄλην καλούμενον τὴν Ῥέας Paus. VIII, 10. quae ἄλη Cereris πλάνῃ aequiparanda est.“ Lobeck Aglaoph. II. pag. 1138. not. k. — Fortasse eam historiam respicit Pausanias quam narrat c. 36, 2. 3. — ἱππείου Lb.

4. ἐς τοῦτο τὸ ἱερὸν MVa. — ἐγὼ δὲ Va. — ἀκοὴν BMVabPc AgLab; ἀκοῇ edd. rell.

μνήμην ἄλλοι περὶ αὐτοῦ πεποίηνται. τὸ μὲν δὴ ἱερὸν
τὸ ἐφ᾽ ἡμῶν ᾠκοδομήσατο Ἀδριανὸς βασιλεὺς[5] ἐπιστή-
σας τοῖς ἐργαζομένοις ἐπόπτας ἄνδρας, ὡς μήτε ἐνίδοι
τις ἐς τὸ ἱερὸν τὸ ἀρχαῖον μήτε τῶν ἐρειπίων τι αὐτοῦ
μετακινοῖτο· πέριξ δὲ ἐκέλευε τὸν ναὸν σφᾶς οἰκοδο-
μεῖσθαι[6] τὸν καινόν. τὰ δὲ ἐξ ἀρχῆς τῷ Ποσειδῶνι τὸ
ἱερὸν τοῦτο Ἀγαμήδης λέγονται καὶ Τροφώνιος ποιῆσαι,
δρυῶν ξύλα ἐργασάμενοι[7] καὶ ἁρμόσαντες πρὸς ἄλληλα·
ἐσόδου δὲ ἐς αὐτὸ εἴργοντες ἀνθρώπους ἔρυμα[8] μὲν πρὸ
τῆς ἐσόδου προεβάλοντο[9] οὐδέν, μίτον δὲ διατείνουσιν
ἐρεοῦν, τάχα μέν που τοῖς τότε ἄγουσι τὰ θεῖα ἐν τιμῇ 3
δεῖμα καὶ τοῦτο ἔσεσθαι νομίζοντες, τάχα δ᾽ ἄν τι μετείη
καὶ ἰσχύος τῷ μίτῳ.[10] φαίνεται δὲ καὶ Αἴπυτος ὁ Ἱπ-
πόθου μήτε πηδήσας ὑπὲρ τὸν μίτον μήτε ὑποδύς, δια-
κόψας δὲ αὐτὸν[11] ἐσελθὼν ἐς τὸ ἱερόν· καὶ ποιήσας οὐχ 619
ὅσια ἐτυφλώθη τε ἐμπεσόντος ἐς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῷ
τοῦ κύματος καὶ αὐτίκα ἐπιλαμβάνει τὸ χρεὼν αὐτόν.
(3) Θαλάσσης δὲ ἀναφαίνεσθαι[12] κῦμα ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ- 4

qui eius mentionem fecerit. Quod enim aetate nostra exstat templum exaedificandum curavit D. Adrianus, adhibitis inter fabros speculatoribus ne quis aut intra vetus templum aspiceret, aut ruderis ex eo quicquam sineret alio transportari. Ita vero aedificari iussit ut vetus templum novo circumquaque incingeretur. Priscum illud templum quernis inter se arcte compactis trabibus Agamedes et Trophonius erexisse dicuntur. Aditu autem homines prohibuisse non obicis ullius oppositu, sed laneum duntaxat funiculum obtendisse; sive quod vigente tunc religione satis sacrosanctum esse deum metu locum putarint; sive quod ei funiculo occulta inesset ad homines arcendos vis. Vulgatum est certe Aepytum Hippothoi filium, quum neque subisset, neque transsiluisset, sed filum conscidisset, ubi primum templum intravit sacrique religionem violavit, marinae aquae e sacris scatebris erumpentis vi subita obcaecatum neque multo post suo oppressum fato. (3) Pervetus sane fama pro-

5. ὁ βασιλεὺς Va.
6. οἰκονομεῖσθαι A; οἰκοδομῆσθαι Ag. — τὸν καιρὸν MVaLb.
7. εἰργασάμενοι Va.
8. ἔρημα Vb. — πρὸς τῆς Vab.
9. προεβάλλοντο Vb; seq. δὲ om. Va.
10. μίτῳ om. La. — Ἱππόθου Am. Sylb. CSB; Ἱππότου edd. rell. MPcLab. Ex AgVab nihil enotavimus.
11. αὐτῶν, p. corr. όν, Vb. — τε post ἐτυφλ. om. Lb.
12. ἀναφαίνεται VaLbR; in hoc

τῳ λόγος ἐστὶν ἀρχαῖος·' ἐοικότα δὲ καὶ Ἀθηναῖοι λέγουσιν ἐς τὸ κῦμα τὸ ἐν ἀκροπόλει, καὶ Καρῶν οἱ Μύλασα ἔχοντες ἐς τοῦ θεοῦ τὸ ἱερὸν ὃν φωνῇ τῇ ἐπιχωρίᾳ καλοῦσιν Ὀγῶα.[13] Ἀθηναίοις μὲν δὴ σταδίους[14] μάλιστα εἴκοσιν ἀφέστηκε τῆς πόλεως ἡ πρὸς Φαλήρῳ θάλασσα, ὡσαύτως δὲ καὶ Μυλασεῦσιν ἐπίνειον[15] σταδίους ὀγδοήκοντα ἀπέχον ἐστὶν ἀπὸ τῆς πόλεως· Μαντινεῦσι δὲ ἐκ μακροτάτων τε[16] ἡ θάλασσα ἄνεισι καὶ ἐκφανέστατα δὴ κατὰ τοῦ θεοῦ γνώμην. (4) Πέραν δὲ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος τρόπαιόν ἐστι[17] λίθου πεποιημένον ἀπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Ἄγιδος. λέγεται δὲ καὶ ὁ τρόπος τῆς μάχης· τὸ μὲν δεξιὸν εἶχον[18] οἱ Μαντινεῖς αὐτοί, στρατιάν τε ἀπὸ πάσης ἡλικίας καὶ στρατηγὸν παρεχόμενοι

didit in hoc templo marinae undae scatebras esse. Idem est etiam de aqua marina Atheniensium arcis proditum memoriae; deque eo fonte qui apud Mylasenses (quae Cariae civitas est) in eius dei templo scatet, quem ipsi patria lingua Ogoa nominant. Tantum interest, quod Athenae a Phalero absunt stadia haud amplius XX. Mylasensium vero navale abest ab oppido stadia LXXX. At Mantinensibus, quum plurimum a mari recedant, non nisi divinitus extitisse eam in templo aquam existimandum. (4) Ubi Neptuni templum praeterieris trophaeum lapideum videas de Lacedaemoniis victis eorumque duce Agide erectum. Pugna ad hunc modum commissa narratur. Dexterum cornu tenuere Mantinenses ipsi, habito ex omni aetate delectu; dux fuit Po-

ἀναφαίνεσθαι ad marg. Mox τοῦτο λόγος et ἐοκότα Ag. — οἱ μύλασα bis La.

13. Ὀγῶα B; ὀγωα (sic) Lb; ὀγῶνα La. Nominis forma ambigua; apud Strabon. XIV, 659 (630 Tzsch.) codd. consentiunt in Ὠσογώ (Ὀσογώ Paris.); cf. omnino Tzsch. ad h. l. Ad Ὠσογώ propensior videtur S; Böckh Corp. Insc. II, p. 476.h Nr. 2700. coniicit Ὀσογῶα, quod et nobis placet; formam Ὀσογώ extra dubium ponere videntur inscriptiones Mylasenses ap. Böckh. No. 2693 f. p. 476 c et 2700. A nominativo Ὀσογών recte possis Ὀσογῶνα derivare, formam a La confirmatam. — Ceterum eandem rem Pausanias iam tractavit I, 26, 5.

14. σταδίοις Pc. — Φαληρῷ AX KFCMAgLab et procul dubio Vab; omnino hanc formam apud Pausaniam omnibus in locis praeferre videntur codd. — μυλασσεῦσιν omisso praeced. καὶ Ag; μυλασεύσιν La.

15. ἐπίνησον Va. — ἀπέχων Vab; ἀπέσχον La. — μαντινεῦσιν M.

16. τε expungendum censet S; nos ἄνεισι καὶ ἐκφ. scripsimus pro ἄνεισιν ἐκφ. quod habent edd. codd.

17. ἐστιν Ag.

18. εἶχον om. Vb. — στρατείαν AVaLab.

Ποδάρην,[19] ἀπόγονον τρίτον Ποδάρου τοῦ Θηβαίοις ἐναντία ἀγωνισαμένου· παρῆν δέ σφισι[20] καὶ μάντις Ἠλεῖος Θρασύβουλος Αἰνέου τῶν Ἰαμιδῶν· οὗτος ὁ ἀνὴρ νίκην τε τοῖς Μαντινεῦσι προηγόρευσε[21] καὶ αὐτός σφισιν τοῦ ἔργου μετέσχεν.[22] ἐπὶ δὲ τῷ εὐωνύμῳ πᾶν τὸ 6
ἄλλο Ἀρκαδικὸν ἐτάσσοντο·[23] ἄρχοντες δὲ κατὰ πόλεις τε[24] ἦσαν καὶ Μεγαλοπολιτῶν Λυδιάδης καὶ Λεωκύδης·[25] Ἀράτῳ δὲ ἐπετέτραπτο καὶ Σικυωνίοις[26] τε καὶ Ἀχαιοῖς τὸ μέσον. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἆγις ἐπεξέτειναν τὴν φάλαγγα,[27] ὡς τῶν ἐναντίων τῷ στρατεύματι ἀντιπαρήκοιεν· τὸ μέσον δὲ Ἆγις καὶ οἱ περὶ τὸν βασιλέα εἶχον. Ἄρατος δὲ ἀπὸ [τοῦ][28] συγκειμένου [αὐτῷ] πρὸς τοὺς 7
Ἀρκάδας ὑπέφευγεν[29] αὐτός τε καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς οἷα δὴ τῶν Λακεδαιμονίων σφίσιν ἐγκειμένων·[30] ὑποφεύγοντες δὲ ἅμα τὸ σύνταγμα σφῶν ἠρέμα ἐποίουν μηνοειδές. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἆγις νίκην τε ἤλπιζον καὶ

dares, Podaris illius pronepos quem paulo ante cum Thebanis strenue pugnasse memoravimus. Aderat vates Eleus Thrasybulus Aeneae filius, ex Iamidarum gente; qui et victoriam praedixit et periculi socius Mantinensibus fuit. Stetere in laevo cornu reliquae Arcadici nominis copiae. Suos civitates singulae duces habuere; duos Megalopolitae Lydiadem et Leocydem. Media acies Arato Sicyoniorum et Achaeorum duci commissa fuerat. Lacedaemonii phalangem suam dilatarant, quo in hostilem aciem omni ex parte frontem obverterent. In medio agmine Agis cum suo globo constiterat. Ibi Aratus (re ita cum Arcadibus composita) cum sua manu fugam simulat, quasi vero impressionem Spartanorum sustinere non posset. Ea fugae specie acies in lunae modum incurvata est. Agis cum sua

19. *Ποδάρη* AXK; *Ποδάρην* edd. rell. codd. Deinde *Ποδάρου* BM VabPcAgLab; *Ποδάρους* edd. rell.; cf. cap. praeced. not. 42. — *θηδαίοις* Vb.

20. *σφίαν* Ag. — *μαντισήλιος* VaAgLab; *μάντις κήλιος* Vb. — *τοῦ ἰαμ.* VabLb; *Ἰαμίδων* AXVb Lb. — *νικὴν* M; *νίκη τὲ* Lb.

21. *μαντινεῦσιν προηγόρευσεν* Ag.

22. *μετέσχεν* Va; *μετεῖχε* Ag; *μετεῖχεν* rell. — *εὐονύμῳ* La.

23. *ἐτάσοντο* Vb.

24. *τε* om. Vb.

25. *λεωνίδης* Vb; *λεωκίδης* Ag; fortasse *Λεωκήδης*.

26. *συκιωνίοις καὶ ἀχ.* Va.

27. *φάλαγγαν* Va. — *ἀντιπαροίκοιεν* La; ante et post hanc vocem signum quoddam nobis incognitum.

28. *τοῦ* om. BAgPcLa; seq. *αὐτῷ* om. AgLa.

29. *ὑπέφυγεν* Vb; *ὑπέφευγεν* edd. rell. MVaPcAgLab.

30. *ἐκειμένων* Vb. — *ἀποφεύγοντες* MVa.

τοῖς[31] περὶ τὸν Ἄρατον ἐνέκειντο ἀθρόοι μᾶλλον·
ἐπηκολούθουν δέ σφισι καὶ οἱ ἀπὸ τῶν κεράτων,
Ἄρατον[32] καὶ τὴν σὺν αὐτῷ στρατιὰν τρέψασθαι μέγα
8 ἀγώνισμα ἡγούμενοι. ἔλαθόν τε δὴ κατὰ νώτου γενόμε-
620 νοί σφισιν οἱ Ἀρκάδες, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κυκλωθέν-
τες τῆς τε[33] ἄλλης στρατιᾶς τὸ πολὺ ἀποβάλλουσι καὶ
βασιλεὺς ἔπεσεν Ἆγις Εὐδαμίδου.[34] φανῆναι δὲ καὶ τὸν
Ποσειδῶνα ἀμύνοντά σφισιν ἔφασαν οἱ Μαντινεῖς,[35] καὶ
τοῦδε εἵνεκα τρόπαιον ἐποιήσαντο ἀνάθημα τῷ Ποσει-
9 δῶνι. Πολέμῳ δὲ καὶ ἀνθρώπων φόνοις παρεῖναι θεοὺς
ἐποίησαν μὲν ὅσοις[36] τὰ ἡρώων ἐμέλησεν ἐν Ἰλίῳ παθή-
ματα, ᾄδεται δὲ ὑπὸ Ἀθηναίων ὡς θεοὶ σφισιν ἐν Μα-
ραθῶνι καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοῦ ἔργου μετάσχοιεν·[37] ἐκδη-
λότατα δὲ ὁ Γαλατῶν στρατὸς ἀπώλετο[38] ἐν Δελφοῖς ὑπὸ
τοῦ θεοῦ καὶ ἐναργῶς ὑπὸ δαιμόνων. οὕτω καὶ Μαν-
τινεῦσι λέγεται[39] οὐκ ἄνευ τοῦ Ποσειδῶνος τὸ κράτος

cohorte victoriae spe incitatus fugientes urget. Iam et a cornibus utrinque imperatorem suum cupidius secuti in eandem incumbunt partem; quippe qui confectum negotium interpretabantur si Arati manum fudissent. A tergo inconsultius progressos Mantinenses adorti mox densa incingunt corona. Spartanorum magnus numerus cum Agide Eudamidae filio rege suo caesi. Visum in eo proelio Neptunum dimicantem pro suis partibus memorant Mantinenses, ob idque erga se meritum ei trophaeum dedicarunt. Ac deos quidem proeliis hominum ac caedibus interesse solitos testantur quicunque heroum apud Ilium casus persecuti sunt. Praedicant Athenienses ad Salaminem et Marathonem praesto sibi deos fuisse. Nihil vero certius quam ab Apolline et patriis dis deletum apud Delphos Gallorum exercitum. Quo minus mirum videri debet si Neptuni praesenti

31. ἤλπιζον αὐτοῖς Vb. — ἐπικολούθουν Vb. — σφισιν Ag.

32. Ἄρατον — ἡγούμενοι om. Ag.

33. τε inseruimus cum B; τῆς ἄλης La. — ἀποβάλλουσιν Ag.

34. εὐαμίδου Va; εὐδάμου Vb.

35. οἱ Μαντινεῖς ἔφασαν B.

36. ὅσοι MVbLb. — ἐν ἠλίῳ Ag.

37. κατέσχοιεν MVab; κατάσχοιεν Lb; μηκατάσχοιεν La. — ἐκδηλώτατα MVabLab.

38. ἀπόλετο Vb.

39. Μαντ. τοῦ λόγου τὸ εἰκὸς ἕπεται Pors.; Μαντινεῦσιν ἕπεται (ἔπεται La) edd. codd., unde Μαντινεῦσι λέγεται eruimus; non tamen satis fidenter; cap. 12, 7., ubi Τεγεάταις γὰρ τοῦ λόγου τὸ εἰκὸς καὶ οὐ Μαντινεῦσιν ἕπεται, contemplantibus verior Porsoni videtur ratio; at tum pro seq. σφίσι scribendum est φήσασι.

γενέσθαι σφίσι.[40] Λεωκύδους δὲ τοῦ Μεγαλοπολιτῶν ὁμοῦ Λυδιάδῃ[41] στρατηγήσαντος πρόγονον ἔνατον Ἀρκεσίλαον οἰκοῦντα ἐν Λυκοσούρᾳ λέγουσιν οἱ Ἀρκάδες ὡς ἴδοι τὴν ἱερὰν τῆς καλουμένης Δεσποίνης[42] ἔλαφον πεπονηκυῖαν ὑπὸ γήρως· τῇ δὲ ἐλάφῳ ταύτῃ ψάλιόν[43] τε εἶναι περὶ τὸν τράχηλον καὶ γράμματα ἐπὶ τῷ ψαλίῳ·

Νεβρὸς ἐὼν ἑάλων ὅτ' ἐς Ἴλιον[44] ἦν Ἀγαπήνωρ.

οὗτος μὲν δὴ ἐπιδείκνυσιν ὁ λόγος ἔλαφον εἶναι πολλῷ καὶ ἐλέφαντος[45] μακροβιώτερον θηρίον.

ope Mantinenses tunc prospere pugnarunt. Leocydem vero eum qui Lydiade collega Megalopolitanis eo bello praefuit, nono gentilitatis gradu oriundum ab Arcesilao fuisse tradunt, eo sane qui quum Lycosurae domicilium haberet, cervam vidisse dicitur ei quam Dominam nominant deae sacram, confectam iam aetate, cum torque in quo incisae erant literae:

Hinnulus excipior solvente Agapenore Troiam.

Argumento versus hic est multo esse quam elephantem cervum vivaciorem.

40. σφίσιν Ag. — λεοκύδους MAg Lab. Tum δὲ CSmai. BVab(?)Pcd AgLa; τε edd. rell. MLb.

41. λυδιάδι VbAg. — ἕνα τὸν ἄρχεσ. AgLa.

42. δὴ σπόνης Va. — πεποιηκυῖαν Vab.

43. ψάλιον CMVabPcAgLab; ψέλιον Smai. B; ψέλλιον edd. rell. — ψαλίῳ CMVaPcAgLab; ψαλλίῳ Vb; ψελίῳ Smai. B; ψελλίῳ edd. rell. Ut hoc loco unanimi consensu codd. bis ᾱ tuentur, sic VII, 26, 9 (ubi vid. not. 31.) ε̄, quare utramque formam suo loco conservavimus; λ̄ et nostro loco et lib. VII. omnes offerunt libri msti excepto uno Vb, qui semel geminat literam; V, 20, 8. (cf. ibi not. 27.) consentiunt codd. in ψαλίων, nisi quod geminat literam λ Pd.

44. νεβράν σ εἴςναον ἑαλων Pc; νεβρὸς οὐν εἰς ναὸν ἑάλω Ag; νεβοὸς σὺ εἰς ναὸν ἑάλω MVa; νεβρὸς σὺ ἐς (εἰς R) ναὸν ἑάλω RVb; at in hoc σὺ expunctum, ἐς ναὸν litura deletum suprascripto ἐὼν ὅτ', ita ut νεβρὸς ἐὼν ὅτ' ἑάλω ὅτ' ἐς legatur; — νεβρὸς ἐὼν ἑάλω (ἐάλω La) LaR marg.; νεβρὸς σύεις ναὸν ἑάλω Lb. Nondum extricamus quid torqui illi inscriptum fuerit. — ἠγ' Ἀγαπήνωρ Meineke in Biblioth. Hildesh. 1823. II, p. 159.

45. ἐλέφαντας Va.

CAPUT XI.

De loco Pelagos dicto — Pelias filiarum tumulis et Peliae nece — loco Phoezon dicto — Epaminondae morte — Epaminondae sepulcro — fraudis ex nominum similitudine enatae exempla proferuntur.

Μετὰ δὲ τὸ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος χωρίον ὑποδέξεται σε δρυῶν πλῆρες, καλούμενον Πέλαγος· καὶ ἐκ Μαντινείας ἡ ἐς Τεγέαν ὁδὸς φέρει διὰ τῶν δρυῶν.[1] Μαντινεῦσι δὲ ὅροι πρὸς Τεγεάτας εἰσὶν ὁ περιφερὴς ἐν τῇ λεωφόρῳ βωμός. (2) Εἰ[2] δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐς ἀριστερὰν ἐκτραπῆναι θελήσειας, σταδίους τε ἥξεις[3] μάλιστά που πέντε καὶ ἐπὶ τῶν Πελίου θυγατέρων ἀφίξῃ τοὺς τάφους. ταύτας φασὶν οἱ Μαντινεῖς μετοικῆσαι[4] ἐπὶ σφᾶς τὰ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς
2 ὀνείδη φευγούσας. ὡς γὰρ δὴ ἀφίκετο ἡ Μήδεια[5] ἐς Ἰωλκὸν αὐτίκα ἐπεβούλευε τῷ Πελίᾳ, τῷ ἔργῳ μὲν συμπράσσουσα τῷ Ἰάσονι[6] τῷ λόγῳ δὲ ἀπεχθανομένη·

Cap. XI. A Neptuni fano in saltum pervenias quercubus condensum; Pelagus nominant. Per medias quercus via a Mantinea Tegeam ducit, et inter Tegeatas quidem ac Mantinenses terminus est rotunda in populari via ara. (2) Quod si a Neptuni ad laevam deflectere malueris, stadium V. itinere confecto ad Peliae filiarum tumulos pervenias. Has Mantinenses narrant paternae necis invidiam fugientes huc se recepisse. Medea enim ubi primum Iolcon venit Peliae insidias machinata est, re quidem Iasoni ad regnum viam muniens, quum in eum tamen

Cap. XI. 1. *δρυιῶν* Vb. — *δὲ δὲ ὅροι* La. — *Τεγεάτας* Sylb. SB; *Τεγεάταις* edd. rell. MVabPcAgLab. Kuhnius Sylburgii correcturam ad praecedens *Τεγέαν* refert, quod a Siebelisio iam observatum est qui tamen ipse lapsus est.

2. *Εἰ δὲ* scripsimus e coni. B; cf. VI, 22, 8; *ἢν δὲ* edd. codd.; *θελήσῃς* Pors., quod probat S.

3. *ἥξεις* ABVabPcLab; *ἕξεις* XKFCSMAg. Praecedens *τε* inseruimus cum BPcAgLa.

4. *μετοικίσαι* coni. S et censor. Lips. Phrynichi Lobeckiani; *μετοικεῖσαι* Va. — Tum *ἐπὶ σφᾶς* dedimus e La; praepositionem om. rell.; *ἐς σφᾶς* coni. F; *ὡς σφ.* coni. B; *παρὰ σφ.* Sylb. Lobeck ad Phryn. p. 374.

5. *μηδία* Va. Ante *τῷ ἔργῳ* inserendum videtur *καὶ*, deleta distinctione post *ἀπεχθανομένη*.

6. *ἰάσωνι* Va. — *ἀπὲχθανομένη* M; *ἀπεχθονομένη* Vb; *ἐπεχθανομένη* Ag.

ἐπαγγέλλεται[7] τοῦ Πελίου ταῖς θυγατράσιν ὡς τὸν πα-
τέρα αὐταῖς, ἢν ἐθέλωσιν, ἀποφαίνοι[8] νέον ἀντὶ γέρον-
τος[9] παλαιοῦ. κατασφάξασα δὲ ὅτῳ δὴ τρόπῳ[10] κριὸν 621
τὰ κρέα ὁμοῦ φαρμάκοις ἐν λέβητι ἥψησεν, οἷς ἐκ[11] τοῦ
λέβητος τὸν κριὸν τὸν ἑψόμενον ἄρνα ἐξήγαγε ζῶντα.
παραλαμβάνει τε[12] δὴ τὸν Πελίαν κατακόψασα ἑψῆσαι, 3
καὶ αὐτὸν ἐξεκομίσαντο[13] αἱ θυγατέρες οὐδὲ ἐς ταφὴν
ἔτι ἐπιτήδειον. τοῦτο ἠνάγκασε τὰς γυναῖκας ἐς Ἀρκα-
δίαν μετοικῆσαι, καὶ ἀποθανούσαις τὰ μνήματα ἐχώσθη
σφίσιν αὐτοῦ·[14] ὀνόματα δὲ αὐταῖς ποιητὴς μὲν ἔθετο
οὐδείς, οἷά γε[15] ἐπελεξάμεθα ἡμεῖς, Μίκων δὲ ὁ ζω-

verbo hostili animo esse videretur. Persuadet itaque regiis puellis, earum parentem se medicamentis a summa senectute ad iuventutem revocaturam. Nam et vetulum arietem dedita opera iugulatum, quum inter venena coxisset, tenellum agnum dicitur e lebete eduxisse. Mox vero quum Pelian ipsum in frusta dissectum in ferventis aquae lebetem immisisset, senis corpus filiae ita resolutum recepere ut ne reliquum quidem quicquam esset quod sepulturae traderent. Hic casus ut in Arcadiam exilii causa abirent puellas adegit; ac fato quidem suo perfunctis sepulcra congesta terra ibi exstructa. Nomina virginum poetarum indicavit nemo eorum quos ipsi legimus. Mi-

7. ἀπαγγέλλεται Va; ὑπόσχηται Pc*. Post ἐπαγγέλλεται expunximus τε cum CSmai. BPcdMVabAg Lab; id in δὲ mutare mavult F. — θυγατρᾶσιν, ut saepius, M.

8. ἀποφαίνοι Va; ἀποφήνοι AX KFCBMVbPcAgLab; ἀποφῆναι S; ἀποφανοῖ Pors. Transpositis verbis ἀποφήνοι ὅτῳ τρόπῳ νέον Lobeck ad Phrynich. p. 374; idem tamen p. 763 ἀποφανοῖ probat.

9. γέροντος delendum censet F; γέροντος. Παλαιὸν δὲ κατασφ. ὅτῳ e coni. Kuhnii recepit C; ἀντεγέροντος La.

10. ὅτῳ δὴ τρόπῳ Pors.; probat S; δὴ om. edd. codd.

11. οἷς ἐκ MVabPcdAgLab; εἶτ' ἐκ edd. — τὸν κριὸν ἑψόμενον delet Pors., uncis includit B; τὸν post κριὸν addimus e Lab.

12. παραλαμβάνει τε δὴ Cor. B; παραλαμβάνει (παραμβάνει M) δὲ δὴ MVabPcdAgLab; παραλ. δὴ edd. rell. — πελία MVa. — κατακόψας MVabLb; genuina Pausaniae scriptura haec fuisse videtur: παραλαμβάνει τε δὴ τὸν Πελίαν καὶ κατακόψασα ἥψησε.

13. ἐξεκομίσαντο e coni.; ἐκομίσαντο edd. codd. — αἱ θυγατέρες inseruimus cum CSmai. BVaPcd; αἱ θυγατέραις AgLa; seq. ἔτι uncis sepsit S. — ἐπιτήδιον Va.

14. σφίσιν αὐτοῦ recepimus e La; σφίσιν αὐταῖς rell.; σφ. ταύτῃ coni. S; interea αὐταῖς uncis sepsit; σφ. ἐνταῦθα coni. B. Tota haec pagina in archetypo fuit corrupta multaque verba ita evanida ut singulas tantum literas legerent librarii vel ex ingenio restituerent; omnia vero restaurare non potuerunt.

15. οἷά γε ἐπελ. VaAgLab; οἷά γε πελεξ. A; οἷά γ' ἐπελ. rell.; ὅσα γ' malit B. — ἐπιλεξάμεθα MVab. — Cf. Apollod. I, 9, 10.

γράφος Ἀστεροπειάν τε εἶναι καὶ Ἀντινόην ἐπὶ ταῖς εἰκό-
4 σιν αὐτῶν ἐπέγραψεν.[16] (3) Χωρίον δὲ[17] ὀνομαζόμενον Φοίζων περὶ εἴκοσί που σταδίους τῶν τάφων ἐστὶν ἀπωτέρω τούτων· ** δὲ Φοίζων[18] μνῆμά ἐστι λίθου περιεχόμενον κρηπῖδι, ἀνέχον[19] δὲ οὐ πολὺ ὑπὲρ τῆς γῆς. κατὰ τοῦτο ἥ τε ὁδὸς μάλιστα στενὴ γίνεται, καὶ τὸ μνῆμα Ἀρηϊθόου λέγουσιν εἶναι Κορυνήτου διὰ τὸ ὅπλον
5 ἐπονομασθέντος. Κατὰ δὲ[20] τὴν ἐς Παλλάντιον ἐκ Μαντινείας ἄγουσαν προελθόντι ὡς τριάκοντά που σταδίους,[21] παρήκει κατὰ τοῦτο ἐς τὴν λεωφόρον ὁ τοῦ Πελάγους καλουμένου δρυμός· καὶ τὰ ἱππικὰ τῶν Ἀθηναίων τε[22] καὶ Μαντινέων ἐνταῦθα ἐμαχέσαντο ἐναντία τῆς Βοιωτίας ἵππου. (4) Ἐπαμεινώνδαν[23] δὲ ἀποθανεῖν Μαντινεῖς μὲν ὑπὸ Μαχαιρίωνος Μαντινέως[24] φασὶν ἀνδρός· ὡσαύ-

con certe pictor earum imaginibus Asteropean et Antinoen adscripsit. (3) Ab iis tumulis stadia ferme XX distat locus, qui Phoezorum (Phoezon) dicitur. ** Phoezorum tumulus crepidine circumseptus modice a terra surgit. Est ea in parte via valde angusta; monstrant incolae Areithoi sepulcrum, cui Corynetae, a clava qua in pugna utebatur, cognomen fuit. Iam secundum eam viam, qua Pallantium iter est a Mantinea stadia ferme XXX progressis, ad militarem viam pertingit ea quercuum silva, quae Pelagus appellatur. In eo loco equestres Atheniensium et Mantinensium copiae cum Boeotiorum equitatu conflixere. (4) Quum in eo proelio Epaminondas cecidisset Mantinenses a Machaerione suo cive occisum praedi-

16. ἐπέγραψεν B; ἐπέγραψε edd. rell. Lb.

17. μὲν pro δὲ Pc; ὀνομαζόμενον La. — οἴκοσί Va.

18. Cum B distinximus post τούτων lacunamque indicavimus; rell. distinguunt post ἀπωτέρω sine lacunae suspicione. Böckh. post Φοίζων inserendum putat πλησίον, S τῶν post τούτων δὲ; alias eiusdem coniecturas praetermittere praestat. Nos quid exciderit non divinamur. Seq. λίθου inseruimus cum BPcAg La.

19. ἀνέχων, ο sup. ω, Vb; ἀνέχονται Ag. — ἀρχιθόου — κορυνύτου et ἐπόνημα μασθέντος (sic) La.

20. κατὰ δὲ BPcAgLa; μετὰ δὲ edd. rell. MVabLb. — παλάντιον VabAgLb, quam formam non damnamus; cf. c. 3 not. 3.

21. σταδίου Va. — ὁ τοῦ bis La. — τὸ ἀθηναίων Lb; sic vel τὰ ἀθηναίων etiam La; ambigua enim est lectio.

22. τε om. MVa. — ἐμαχήσαντο La.

23. ἐπαμηνώνδαν MLb; etiam post; Ἐπαμινώνδαν rell.

24. μαντιναίως Lab et M sup. vers.

τως δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι Σπαρτιάτην[25] λέγουσιν εἶναι
τὸν ἀποκτείναντα Ἐπαμεινώνδαν, τίθενται δὲ Μαχαι-
ρίωνα[26] ὄνομα καὶ αὐτοὶ τῷ ἀνδρί. ὁ δὲ Ἀθηναίων ἔχει 6
λόγος (ὁμολογοῦσι δὲ αὐτῷ[27] καὶ Θηβαῖοι) τρωθῆναι
τὸν Ἐπαμεινώνδαν ὑπὸ Γρύλου·[28] παραπλήσια δέ σφι- 622
σίν ἐστι καὶ τὰ ἐν τῇ γραφῇ τῇ[29] τὸ ἔργον ἐχούσῃ τὸ
ἐν[30] Μαντινείᾳ. φαίνονται δὲ οἱ Μαντινεῖς Γρῦλον
μὲν[31] δημοσίᾳ τε θάψαντες καὶ ἔνθα ἔπεσεν ἀναθέντες
εἰκόνα ἐπὶ στήλης ὡς[32] ἀνδρὸς ἀρίστου τῶν συμμάχων·
Μαχαιρίωνα δὲ λόγῳ μὲν καὶ αὐτοὶ καὶ[33] οἱ Λακεδαι-
μόνιοι λέγουσιν, ἔργῳ δὲ οὔτε ἐν Σπάρτῃ Μαχαιρίων
ἐστὶν οὐδείς, οὐ μὴν οὐδὲ παρὰ Μαντινεῦσιν, ὅτῳ γε-
γόνασιν ὡς ἀνδρὶ ἀγαθῷ τιμαί. ὡς δὲ ἐτέτρωτο ὁ[34] 7
Ἐπαμεινώνδας, ἐκκομίζουσιν ἔτι ζῶντα ἐκ τῆς παρατάξεως
αὐτόν. ὁ δὲ τέως μὲν τὴν χεῖρα ἔχων ἐπὶ τῷ τραύματι[35]
ἐταλαιπώρει καὶ ἐς τοὺς μαχομένους ἀφέωρα, (ὁπόθεν
δὲ ἀπέβλεπεν ἐς αὐτοὺς ὠνόμαζον[36] Σκοπὴν οἱ ἔπειτα)

cant; Lacedaemonii Machaerionem hunc Spartanum fuisse contendunt. Sed Athenienses, quibus assentiuntur Thebani, transfossum a Grylo dictitant, attestante id pictura in qua Mantinensis pugna exposita est. Id et Mantinenses videntur sensisse, qui quum Grylum publico funere extulissent, eo loco quo cecidit, statuam in eius honorem posuerunt, quod prae omnibus sociis virtus eius enituisset. Machaerionem et Mantinenses nominant et Lacedaemonii; at neque Spartae, neque apud Mantinenses ipsos cuiquam virtutis ergo, cui fuerit Machaerioni nomen, honorem habitum comperi. Epaminondas quidem quum eum saucium sui ex acie retulissent, vulnus opposita manu compressit, pugnamque prospectans ex eo loco quem Speculam postera aetas ab ipsius facto appellavit, dolorem eousque

25. σκαριάτην Vb.
26. μαχαιρίων Va. — καὶ οὗτος La. — ὅδε ὁ ἀθηναίων Lb.
27. αὐτὸ Vb.
28. Γρύλου et mox Γρύλον Vab AgLab et sic constanter sec. nostra excerpta M; geminant λ edd. — κατὰ pro καὶ τὰ La.
29. τῇ addimus ex emendatione B.
30. τὸν ἐν Va.
31. δὲ pro μὲν Ag.
32. ἐπὶ στήλης BPcAg; ἐπιστόλης La; ἐπιστήμης MVabLb; ἐπὶ τιμῇ edd. rell. — Tum ὡς BPcAg Lab; ὅ Va; ὁ MVb; om. rell. — Mox λέγω pro λόγῳ Vb.
33. καὶ inseruimus ex emend. B. — ὡς post γεγόνασιν om. La.
34. ὁ addimus e Va. — De Epaminondae nomine vid. not. 23.
35. τράματι Va.
36. ὀνόμαζον Va.

λαβόντος[37] δὲ ἴσον τοῦ ἀγῶνος πέρας οὕτω τὴν χεῖρα
ἀπέσχεν[38] ἀπὸ τοῦ τραύματος, καὶ αὐτὸν ἀφέντα τὴν
8 ψυχὴν ἔθαψαν ἔνθα σφίσιν ἐγένετο ἡ συμβολή. (5) Τῷ
τάφῳ δὲ κίων τε ἐφέστηκε[39] καὶ ἀσπὶς ἐπ' αὐτῷ δρά-
κοντα ἔχουσα ἐπειργασμένον· ὁ μὲν δὴ[40] δράκων ἐθέλει
σημαίνειν γένους τῶν Σπαρτῶν καλουμένων εἶναι τὸν
Ἐπαμεινώνδαν.[41] στῆλαι δέ εἰσιν ἐπὶ τῷ μνήματι, ἡ μὲν
ἀρχαία καὶ ἐπίγραμμα[42] ἔχουσα Βοιώτιον, τὴν δὲ αὐτήν[43]
τε ἀνέθηκεν Ἀδριανὸς βασιλεὺς καὶ ἐποίησε τὸ ἐπίγραμμα
9 τὸ ἐπ' αὐτῇ. τὸν δὲ Ἐπαμεινώνδαν[44] τῶν παρ' Ἕλλησι
στρατηγίας ἕνεκα εὐδοκιμησάντων[45] μάλιστα ἐπαινέσαι τις
ἄν, ἢ ὕστερόν γε οὐδενὸς ποιήσαιτο. Λακεδαιμονίων
μὲν γὰρ καὶ Ἀθηναίων τοῖς ἡγεμόσι[46] πόλεών τε ἀξίωμα
ὑπῆρχεν ἐκ παλαιοῦ καὶ οἱ στρατιῶται φρονήματος [τὸ

pertulit donec aequatum vidit pugnae exitum. Inde quum amota manu animam efflasset, eo ipso in loco quo fuerat proelium commissum est sepulturae mandatus. (5) Eius tumulo imposita est columna cum scuto in quo draco caelatus est. Indicat hoc insigne Epaminondam ab iis ortum ducere, qui Sparti sunt nuncupati. Pilae vero in monumento duae eminent; prisci operis altera cum Boeotica inscriptione; alteram Adrianus Imperator dedicavit et inscriptionem ipse addidit. Et Epaminondam quidem gloria praestantibus apud Graecos Imperatoribus iure optimo parem potius quam inferiorem quovis ducas. Nam quum Lacedaemoniorum et Atheniensium ducibus priscus patriae splendor magno fuerit ad res magnas capessendas adiumento militesque ipsi ducum magnitudini virtute sua facile

37. *λαβόντες* K (vitio typoth.) Ag. — *χεῖραν* h. l. et paullo ante La.

38. *ἐπέσχεν* MVaLb; seq. *ἀπὸ* om. Suid. Va.

39. *ἐφέστηκεν* Ag.

40. *δὴ* om. Ag. — *τοῦ γένους* S e Suid. — *σπάρτων* Lb.

41. *ἐπαμινώνδα* Va; *ἐπαμηνώνδαν* AgLb; hic constanter hoc capite; *Ἐπαμιν.* rell.

42. — *μα ἔχουσα* usque *τεσσαράκ. δὲ ἀπὸ τῆς* cap. 12, 4. in Ag bis scripta sunt non sine varietate lectionis. — *βιώτιον* Va.

43. *τὴν δὲ καινὴν* Goldh.; *τὴν δὲ ἄλλην* Palm. Ms. et expuncto seq. *τε* C; *αὐτήν τε* delet Pors.; *τὴν δὲ αὐτῶν ἀνέθ.* coni. S; placet prae reliquis haec coniectura, cui favent MVab, qui *τε* omittunt; *τήν τε αὐτήν τε* Ag. 1.

44. *ἐπαμηνώνδαν* Ag. 2. Semel monuisse sufficiat, hoc nomen ubique a nobis per *ει* exaratum esse et quidem *sine* codicum suffragio ubi *tacite* hanc formam reposuimus. — *ἕλλησιν* Ag. 2. — *στρατηγείας* Vb.

45. *εὐδοκημησάντων* VbAg. — *ἐπαίνεσθαι* La.

46. *ἡγεμόσιν* Ag; *ἡγεμῶσι* La.

ἴσον][47] ἔχοντες· Θηβαίους δὲ Ἐπαμεινώνδας[48] ἀθύμους
τὰς γνώμας καὶ ἄλλων ἀκούειν εἰωθότας ἀπέφηνεν ἐν[49]
οὐ πολλῷ πρωτεύοντας. (6) Ἐγεγόνει δὲ τῷ Ἐπαμει- 10
νώνδᾳ μαντεία πρότερον ἔτι ἐκ Δελφῶν πέλαγος αὐτὸν
φυλάσσεσθαι· καὶ ὁ μὲν τριήρους τε μὴ[50] ἐπιβῆναι μηδὲ 622
ἐπὶ νεὼς φορτίδος πλεῦσαι δεῖμα εἶχε, τῷ δὲ[51] ἄρα Πέ-
λαγος δρυμὸν καὶ οὐ θάλασσαν προέλεγεν ὁ δαίμων.
χωρία δὲ τὰ[52] ὁμώνυμα καὶ Ἀννίβαν ὕστερον τὸν Καρ-
χηδόνιον καὶ πρότερον ἔτι[53] Ἀθηναίους ἠπάτησεν. Ἀν- 11
νίβᾳ γὰρ χρησμὸς ἀφίκετο παρὰ Ἄμμωνος[54] ὡς ἀποθα-
νὼν γῇ καλυφθήσεται τῇ[55] Λιβύσσῃ. ὁ μὲν δὴ ἤλπιζεν[56]
ἀρχήν τε τὴν Ῥωμαίων καθαιρήσειν καὶ οἴκαδε ἐς τὴν
Λιβύην[57] ἐπανελθὼν τελευτήσειν γήρᾳ τὸν βίον. Φλα-

responderint, Epaminondas Thebanos, quos rebus suis maxime diffidentes nactus fuerat et aliarum Graeciae civitatum imperiis assuefactos, brevi ad principatus gloriam evexit. (6) Acceperat is iampridem ex Delphici Apollinis oraculo, Pelagus sibi cavendum. Quare fuit illi praecipue cautio, ne aut triremibus, aut oneraria unquam navi veheretur. At praemonuerat deus non mare, sed saltum eum devitandum cui Pelagus nomen. Haec nominum ambiguorum similitudo Annibalem postea Carthaginensem et Athenienses antea fefellit. Annibali quidem oraculum redditum fuerat ex Ammonis fano, fore ut mortuus Libyssa humo contegeretur. Quare in spem venerat, deleto Romanorum imperio in patria se postremum vitae diem exacta iam aetate clausurum. Atenim quum Flaminius illum ex foedere vivum

47. φρονήματος τὸ ἴσον ἔχοντες AXKFCBPc(?); quod expellere noluimus; τὸ ἴσον tamen inter uncos posuimus auctore La, qui φρονήματος ἔχοντες habet; φρονήματος ἦσαν ἔχοντες SMVa; φρον. τὸ ἦσαν (ησαν sine spiritu et accentu Ag) ἔχοντες VbAg; τὸ ησανεχοντες, sic, Lb; φρόνημα vult B; at profundius cubare vitium videtur.

48. ἐπαμηνώνδας Ag. 2.

49. ἐν addunt Pors. Smai. et inter uncos C. — προτεύοντας Ag La.

50. μὴ om. Suid. Smin. MVaLb; C duplicem habet coniecturam: τριήρους τε ἐπιβῆναι, εἰ δὲ ἐπὶ νεὼς in marg. editionis, et τριήρ. τε ἐπιβῆναι ἠδὲ ἐπὶ in supplementis. „Quidni μήτε τριήρους ἐπιβῆναι, μήτε ἐπὶ ν. φ. κλ.“ S, quod prae reliquis placet. — νηὸς Vb.

51. τῷ δὲ Suid. SBPcAgLab; τὸ δὲ edd. rell. MVab.

52. τὰ om. Suid. S. — καρχιδόνιον Va; καρχηδώνιον Vb.

53. ἔτι om. Vb. — ἀθηναίοις Va. ἀννίβω Lb.

54. παρ' ἀμώνος Va. — ὡς <καθαιρήσειν> ἀποθανὼν Lb.

55. τῇ om. Suid. Smai. — λιβήσση Vb; λιβῆσση, sic, M; λυβήσσῃ Ag.

56. ἤλπισεν Suid.

57. λιβύειν Va. — σπουδεῖν La.

μινίου δὲ τοῦ Ῥωμαίου ποιουμένου σπουδὴν ἑλεῖν ζῶντα
αὐτὸν, ἀφικόμενος παρὰ Προυσίαν ἱκέτης καὶ ἀπωσθεὶς[58]
ὑπ' αὐτοῦ ἀνεπήδα τε ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ γυμνωθέντος
τοῦ ξίφους τιτρώσκεται τὸν δάκτυλον. προελθόντι δέ
οἱ στάδια οὐ πολλὰ πυρετός τε ἀπὸ τοῦ τραύματος καὶ
ἡ[59] *τελευτὴ τριταίῳ συνέβη· τὸ δὲ χωρίον ἔνθα ἀπέ-*
12 *θανε*[60] *καλοῦσιν οἱ Νικομηδεῖς Λίβυσσαν. Ἀθηναίοις δὲ*
μάντευμα ἐκ Δωδώνης Σικελίαν ἦλθεν οἰκίζειν·[61] *ἡ δὲ*
οὐ πόῤῥω τῆς πόλεως ἡ Σικελία λόφος[62] *ἐστὶν οὐ μέ-*
γας. οἱ δὲ οὐ συμφρονήσαντες τὸ εἰρημένον ἔς τε ὑπερ-
ορίους[63] *στρατείας προήχθησαν καὶ ἐς τὸν Συρακοσίων*[64]
πόλεμον. ἔχοι δ' ἂν τις καὶ πλείονα[65] *τοῖς εἰρημένοις*
ἐοικότα ἄλλα ἐξευρεῖν.

sibi dedi postulasset, a Prusia Bithyniae rege, ad quem supplex confugerat, reiectus quum in equum ascenderet sponte ense nudato digitum laesit; atque inde non multorum sane stadiorum itinere confecto quum eius vulneris inflammationem febris esset consecuta tertio post die interiit. Oraculi itaque vocem fatalis vici nomen implevit. Libyssam enim Nicomedenses appellabant. Atheniensibus etiam responsum e Dodona redditum fuerat, Siciliam coloniam deducendam. Non longe ab urbe aberat terrae non sane magnus tumulus cui Siciliae nomen; at illi oraculi vocem alio trahentes extra fines bellum inferre ausi apud Syracusas magna clade temeritatem suam luere. Sed persimilis errationis multa colligi possint exempla.

58. *ἀπωθεὶς* MVa; *ἀποσθεὶς* Ag. — *ἀπ' αὐτοῦ* Suid. — *γυμνοθέντος* et *προελθόντα* La.

59. *ἡ* om. Vb.

60. *ἀπέθανεν* Ag. — *νικομιδεῖς* Vab; *νικωμηδεῖς* Ag.

61. *μάντευμα ἦλθεν ἐκ Δωδ.*, *Σικελίαν οἰκίζειν* Suid. S.

62. *φίλος* pro *λόφος* Vb. — *οὐ σύμφων οὐ συμφρονήσαντες* La.

63. *ὑπερορίους* Suid. SB; *ὑπερορείους* CPc*PdMVaLab; *ὑπερωρείους* Vb; *ὑπερορίας* edd. rell.; *ὑπερορίους στρατ. πρ. καὶ ἐς* om. Ag. — *στρατιὰς* Suid.

64. *Συρακοσίων* BPcLab, quam formam meliores Pausaniae codices multis in locis praeferunt; *συῤῥακουσίων* Ag 2. Vb; *Συρακουσίων* rell. — *ἔχει* MVab.

65. *πλείωνα* Va, unde scripsimus *πλείονα*; *πλέωνα* VbLab; *πλέονα* edd. PcMAg. — *ἐξευρεῖν ἄλλα* M Va.

CAPUT XII.

De templo Iovis Charmonis, vario quercuum genere in saltibus Arcadum et vico Methydrio — campo Alcimedonte et Alcimedonte heroë eiusque filia Phillo — loco Petrosaca dicto — viis Orchomenum versus, Ladae stadio et Penelopes tumulo — priscae Mantineae et vici Maerae reliquiis — monte Anchisia et Anchisae monumento.

Τοῦ τάφου δὲ τοῦ Ἐπαμεινώνδα μάλιστά που σταδίου[1] *μῆκος Διὸς ἀφέστηκεν ἱερὸν ἐπίκλησιν Χάρμωνος.*[2] *Ἀρκάδων δὲ ἐν*[3] *τοῖς δρυμοῖς εἰσὶν αἱ δρῦς*[4] *διάφοροι, καὶ τὰς μὲν πλατυφύλλους αὐτῶν, τὰς δὲ φηγοὺς*[5] *καλοῦσιν· αἱ τρίται δὲ ἀραιὸν τὸν φλοιὸν*[6] *καὶ οὕτω δή τι παρέχονται κοῦφον ὥστε ἀπ'*[7] *αὐτοῦ καὶ ἐν θαλάσσῃ ποιοῦνται σημεῖα ἀγκύραις καὶ δικτύοις.*[8] *ταύτης δὲ* 624
τῆς δρυὸς τὸν φλοιὸν ἄλλοι τε Ἰώνων καὶ Ἑρμησιάναξ[9] *ὁ τὰ ἐλεγεῖα ποιήσας φελλὸν ὀνομάζουσιν.* *Ἐς Μεθύ-* 2
δριον δὲ πόλιν μὲν οὐκ ἔτι, κώμην[10] *δὲ ἐς τὸ Μεγαλοπολιτικὸν συντελοῦσαν, ἐς τοῦτό ἐστι τὸ Μεθύδριον ἐκ Μαντινείας ὁδός.* (2) *Προελθόντι δὲ σταδίους τριά-*

Cap. XII. Ab Epaminondae sepulcro haud amplius uno stadio distat Iovis templum Charmonis cognomine. In Arcadum saltibus quercus diversa inter se forma sunt. Earum alias a latiore folio platyphyllos, alias fagos nuncupant. Tertium est genus tam raro et levi cortice, ut ex eo anchorarum in mari indices et fundarum faciant. Iones reliqui et Hermesianax elegorum poeta phellon (id est suberem) eum ipsum corticem nominant. Ad Methydrium, non sane amplius oppidum sed vicum Megalopolitarum ditionis, via e Mantinea perducit. (2) Pro-

Cap. XII. 1. *ἐπαμινώνδου* La; *σταδίων* Vb, *ου* sup. *ων*.

2. *χαίμωνος* M; *χάλμονος* Va; *χάρμονος* Vb.

3. *δὲ ἐν* VaAgLab; *δ' ἐν* rell.

4. *δρεῖς* VbAg (in Vb *υ* supra lin.)

5. *φυγοὺς* Vb; *φοιγοὺς* Ag.

6. *φλοῖν* A. *οὕτως* AgLa; tum *δή τι* BPcAgLab, unde *τι* recepimus, quod om. rell.

7. *ἐκ'* VabM.

8. *δυκτύοις* VaLa; *δυκτίοις* Vb. — Tum *ταύτας* Va; sequens *δὲ* inseruimus e VaM. — *φλυὸν* Lb.

9. *ἑρμιάναξ* Vb; mox *φελὸν* Ag.

10. *κόμην* Vb; sq. *ἐς* om. La; deinde *Μεθίδρυον* Vb.

κοντα πεδίον τε ὀνομαζόμενον Ἀλκιμέδων[11] καὶ ὑπὲρ τοῦ
πεδίου τὸ ὄρος ἐστὶν ἡ Ὀστρακίνα, ἐν δὲ αὐτῷ σπήλαιον
ἔνθα ᾤκησεν[12] Ἀλκιμέδων, ἀνὴρ τῶν καλουμένων ἡρώων.
3 τούτου τοῦ Ἀλκιμέδοντος θυγατρὶ[13] συγγενέσθαι Φιαλοῖ,
ὡς[14] Φιγάλιοι λέγουσιν, Ἡρακλέα· ὡς δὲ ᾔσθετο αὐτὴν
ὁ Ἀλκιμέδων τεκοῦσαν, ἐκτίθησιν ἀπολουμένην[15] ἐς τὸ
ὄρος, σὺν δὲ αὐτῇ[16] καὶ τὸν παῖδα ὃν ἔτεκε· καλοῦσι
δὲ Αἰχμαγόραν αὐτὸν οἱ Ἀρκάδες· ἀνακλαίοντος[17] δὲ ὡς
ἐξέκειτο τοῦ παιδὸς, κίσσα ἡ ὄρνις ἐπήκουέ τε ὀδυρο-
4 μένου καὶ ἀπεμιμεῖτο[18] τὰ κλαύματα· καί πως ὁ Ἡρα-
κλῆς ἐρχόμενος τὴν ὁδὸν ταύτην ἐπήκουσε τῆς κίσσης,[19]
καὶ (ἐνόμισε γὰρ παιδὸς εἶναι καὶ οὐκ ὄρνιθος τὸν κλαυ-
θμὸν) ἐτράπετο εὐθὺ[20] τῆς φωνῆς· γνωρίσας δὲ αὐτήν
τε ἔλυσεν τῶν δεσμῶν καὶ τὸν παῖδα ἀνεσώσατο. ἐξ
ἐκείνου δὲ ἡ πλησίον πηγὴ Κίσσα ἀπὸ τῆς ὄρνι-
θος ὀνομάζεται. (3) Τεσσαράκοντα δὲ ἀπὸ τῆς πηγῆς
στάδια ἀφέστηκε[21] Πετρωσάκα καλούμενον χωρίον·

gressos stadia XXX campus excipit, cui nomen Alcimedon, supra quem mons Ostracina; in quo antrum ubi Alcimedon habitavit. Fuit hic de heroibus unus, cuius filiam nomine Phialonem vitiatam ab Hercule Phigalii memorant; a patre vero statim a puerperio in proximum montem feris expositam cum puero. Ibi vagientem infantem quum pica imitaretur, ad avis vocem, quod puerilem esse credidisset, Herculem forte illac iter habentem conversum puellam et a se genitum puerum (quem Aechmagoram appellatum tradunt) agnovisse ambosque vinculis liberasse. De rei eventu fontem proximum Cissam (id est picam) nuncupatum. (3) Ab hoc fonte stadia XL abest

11. ἀλκιμίδων Va.
12. ᾤκισεν VabLab; οἴκησεν; ὠ sup. οἰ, M.
13. θυγαστρὶ Vb abest ab Ag. Tum Φιαλοῖ Valcken. ad Herod. VI, 83. B; Φυλλοῖ s. Φιλοῖ Sylb.; Φιλλοῖ edd. rell. VabMPcAgLab; mox οἰρακλέα Ag.
14. ὡς om. C. volente F; idem deinde Φιγαλεῖς dedit; φιγάλλιοι Vb.
15. ἀπολλουμένην Vb; ἀπολλουμένων Ag 1.; ἀπολλουμένην Ag 2.
16. αὐτὴ Va; mox ἔτεκεν Ag.
17. ἀνακλέοντος VabM; tum ἐξέκοιτο Vb.
18. ἀπεμιμεῖτο CSmai. BPcdVb(?) AgLa; ἀμεμιμεῖτο M; ἀνεμιμεῖτο Va; ἄμ' ἐμιμεῖτο edd. rell. Lb.
19. κίσης Ag. Sq. γὰρ om. Va.
20. εὐθὺ CSBPc(?)La; idem voluit K; εὐθὺς edd. rell. MVabAgLb. Tum ἔλυσεν ἀπὸ τῶν BPcAg(?)Lab; ἔλυσεν τῶν M; ἔλυσε τῶν rell.
21. ἀφέστηκεν Ag. — ὅρός ἐστιν Lb.

Μεγαλοπολιτῶν δὲ καὶ Μαντινέων ὅρος ἐστὶν ἡ Πετροσάκα. Ἐπὶ δὲ ὁδοῖς ταῖς κατειλεγμέναις δύο ἐς Ὀρχο- 5
μενόν εἰσιν ἄλλαι, καὶ τῇ μέν ἐστι καλούμενον Λάδα στάδιον, ἐς ὃ ἐποιεῖτο Λάδας μελέτην δρόμου, καὶ παρ' αὐτὸ[22] *ἱερὸν Ἀρτέμιδος καὶ ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ γῆς χῶμα ὑψηλόν· Πηνελόπης δὲ εἶναι τάφον φασίν,*[23] *οὐχ ὁμολογοῦντες τὰ ἐς αὐτὴν ποιήσει τῇ*[24] *Θεσπρωτίδι ὀνομαζομένῃ. ἐν ταύτῃ μέν γέ ἐστιν τῇ ποιήσει ἐπανήκοντι*[25] 6
ἐκ Τροίας Ὀδυσσεῖ τεκεῖν τὴν Πηνελόπην Πτολιπόρθην παῖδα· Μαντινέων δὲ ὁ ἐς αὐτὴν λόγος Πηνελόπην φησὶν ὑπὸ Ὀδυσσέως καταγνωσθεῖσαν ὡς ἐπισπαστοὺς[26] *ἐσαγάγοιτο ἐς τὸν οἶκον καὶ ἀποπεμφθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ τὸ μὲν παραυτίκα*[27] *ἐς Λακεδαίμονα ἀπελθεῖν, χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐκ τῆς Σπάρτης ἐς Μαντίνειαν μετοικῆσαι, καὶ οἱ τοῦ βίου τὴν τελευτὴν ἐνταῦθα συμβῆναι.* (4) *Τοῦ* 7
τάφου δὲ ἔχεται τούτου πεδίον[28] *οὐ μέγα, καὶ ὄρος ἐστὶν* 625
ἐν τῷ πεδίῳ τὰ ἐρείπια ἔτι Μαντινείας ἔχον τῆς ἀρχαίας· καλεῖται δὲ τὸ χωρίον τοῦτο[29] *ἐφ' ἡμῶν Πτόλις. κατὰ*

Petrosaca vicus in ipso Megalopolitarum et Mantinensium confinio. Sed praeter eas quas ante indicavimus vias, duae aliae Orchomenum deducunt. In earum una stadium est quod Ladae appellant, quod in eo se Ladas ad cursum exercere sit solitus. Proxime est Dianae aedes, et ad viae dexteram terrae editus agger; Penelopes tumulum esse dicunt. Neque enim de Penelope Arcadum sermo cum Thesprotide poesi congruit. In ea enim proditum est memoriae, post Ulyssis a Troia reditum Penelopen ei Ptoliportham peperisse. At Mantinenses longe alium distulerunt sermonem, ab Ulysse eo crimine damnatam quod ultro procos invitasset, domoque exactam Spartam prius, deinde Mantinean se recepisse ibique vitae ei finem contigisse. (4) Proxima atque adeo huic tumulo contigua planities est non sane magna. In ea mons, ubi ruinae cernuntur priscae Mantineae. Locus hac etiamnum aetate Ptolis dici-

22. *αὐτῷ*, p. corr. *αὐτὸ* Va.
23. *φασὶν* om. Ag.
24. *τῇ* om. PcVbAgLa; *ποιήσει πεπρωτίδι* Lb.
25. *ἐπανοίκοντι* Va. — mox *Πτολυπόρθην* A. — *ὑπ' ὀδυσσ.* Lab.
26. *ἐπισπάστους* Smai.; *ἐπὶ παστοὺς* Lb.
27. *παρ' αὐτίκα* AXK. — *μαντινείαν* Lab; variant hi codd.
28. *παιδίον* M; *παιδίον* Vb. (superscript: a ου)
29. *τοῦτο* adiecimus cum BPcAg Lab. Tum *ὑφ' ἡμῶν* Va. — *πρὸς ἄρατον* La.

δὲ τὸ πρὸς ἄρκτον αὐτῆς προελθόντι ὁδὸν οὐ μακρὰν Ἀλαλκομενείας[30] ἐστὶ πηγὴ, τῆς Πτόλεως[31] δὲ μετὰ σταδίους τριάκοντα κώμης[32] ἐρείπια καλουμένης Μαιρᾶς,[33] εἰ δὴ ἐνταῦθα καὶ μὴ ἐν τῇ Τεγεατῶν ἐτάφη· Τεγεάταις γὰρ τοῦ λόγου τὸ εἰκὸς καὶ οὐ Μαντινεῦσιν ἕπεται,[34] Μαιρὰν τὴν[35] Ἄτλαντος παρὰ σφίσι ταφῆναι· τάχα δ' ἂν καὶ ἀπόγονος τῆς Ἄτλαντος Μαιρᾶς ἑτέρα[36] Μαιρὰ
8 ἀφίκοιτο ἐς τὴν Μαντινικήν. (5) Λείπεται δὲ ἔτι[37] τῶν ὁδῶν ἡ ἐς Ὀρχομενὸν, καθ' ἥντινα Ἀγχισία[38] τε τὸ ὄρος καὶ Ἀγχίσου μνῆμά ἐστιν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῖς ποσίν. ὡς γὰρ δὴ ἐκομίζετο ἐς Σικελίαν[39] ὁ Αἰνείας, ἔσχε ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Λακωνικὴν, καὶ πόλεών τε Ἀφροδισιάδος καὶ Ἤτιδος[40] ἐγένετο οἰκιστὴς, καὶ τὸν πατέρα Ἀγχίσην κατὰ πρόφασιν δή τινα παραγενόμενον ἐς τοῦτο τὸ χωρίον καὶ αὐτόθι τοῦ βίου τῇ τελευτῇ χρησάμενον ἔθαψεν ἐν-

tur. Hinc aquilonem versus digressus modico viae spatio confecto ad fontem Alalcomeniae pervenias. Ab urbe stadia XXX absunt rudera vici cui Maerae nomen, si modo Maera hoc in loco et non in Tegeatum finibus fuit sepulta. Veri enim quae de eius sepulcro dicunt Tegeatae, quam quae Mantinenses, similiora videntur; fuisse scilicet Atlantis filiam Maeram apud se humatam. Forte vero ex huius stirpe alia et ipsa nomine Maera in Mantinensium fines venit. In altera viarum quae Orchomenum contendunt, Anchisia mons est, et ad imum montem Anchisae sepulcrum. Quum enim in Siciliam transmitteret Aeneas in Laconicam terram appulit, atque ibi Aphrodisiade et Etide urbibus conditis, Anchisem patrem, qui quum in haec loca quacunque de causa venisset diem suum obierat,

30. Ἀλαλκομενείας BM (ἀναλκομενείας sec. exc. nostra) PcLa; ἀναλκομενείας VaLb; ἀναλκομενίας Vb; Ἀλαλκομενίας edd. rell. Ag; Ἀλαλκομενιὰς Sylb.

31. Πτόλεως coni. Buttm., recep. B; πόλεως rell. Post hanc vocem distinxit Va et sequens δὲ om.

32. post κώμης delevimus τε cum CSmai.; uncis sepsit Smin.

33. Μαίρας, Μαῖραν, Μαῖρα S; cf. cap. 8, 1.

34. ἕπεται bis in Vb. — σφίσιν Ag.

35. πλὴν ἄτλ. VaMLb.

36. ἑταῖρα VbLab; ἑταίρα M (ἕταιρα, ε sup. αι, sec. exc. nostra).

37. ἐπὶ AVabMLab.

38. Ἀγχισία CSBVaM (sec. exc. nostra ι corr. in η) La; Ἀγχησία rell. edd. VbPcLb; ἀχησία Ag; seq. τὸ addimus e Vb.

39. ἐς Ἰταλίαν marg. M. — ἐκωμίζετο La; mox ἀφροδισιάδης id.

40. Ἤτιδος SBPcAgLab; Οἰήτιδος edd. rell. Am.; οἴτιδος VaM; e scriptura οἴτιδος (η sup.) ortum est Οἰήτιδος; καὶ Ἤτιδος om. Vb.

ταῦθα· καὶ τὸ ὄρος τοῦτο ἀπὸ τοῦ Ἀγχίσου καλοῦσιν
Ἀγχισίαν·[41] τούτου δὲ συντελοῦσιν ἐς πίστιν[42] Αἰολέων 9
οἱ Ἴλιον ἐφ' ἡμῶν ἔχοντες, οὐδαμοῦ τῆς σφετέρας[43]
ἀποφαίνοντες μνῆμα Ἀγχίσου. πρὸς δὲ τοῦ Ἀγχίσου τῷ
τάφῳ ἐρείπιά ἐστιν Ἀφροδίτης ἱεροῦ, καὶ Μαντινέων ὅροι
πρὸς Ὀρχομενίους καὶ ἐν ταῖς Ἀγχισίαις[44] εἰσίν.

CAPUT XIII.

De memorandis in Orchomeniorum finibus, templo Dianae Hymniae — Orchomeniorum priscae urbis reliquiis et memorandis — monte Trachy, et urbe Caphia — Aristocratis monumento, fontibus Teneis et vico Amilo — via Stymphalum versus et Pheneum, ac Carya vico.

Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῇ Ὀρχομενίων, ἐν ἀριστερᾷ τῆς
ὁδοῦ τῆς ἀπὸ Ἀγχισιῶν,[1] ἐν ὑπτίῳ τοῦ ὄρους τὸ ἱερόν
ἐστι[2] τῆς Ὑμνίας Ἀρτέμιδος· μέτεστι δὲ αὐτοῦ καὶ Μαν- 626
τινεῦσι[3] ** καὶ ἱέρειαν καὶ ἄνδρα ἱερέα· τούτοις οὐ
μόνον[4] τὰ ἐς τὰς μίξεις ἀλλὰ καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἁγι-

ad sepulturam ibidem dedit. Anchisiae itaque monti ab Anchisa nomen inditum. Huic rei fidem facit, quod Aeolenses qui aetate nostra Ilium incolunt nusquam Anchisae tumulum ostendunt. Adiacent Anchisae sepulcro templi quod Veneri dicatum fuerat rudera. Sunt etiam ad Anchisias agrorum inter Mantinenses et Orchomenios termini.

Cap. XIII. Intra Orchomeniorum fines ad viae laevam iis qui ab Anchisiis digressi fuerint, in declivi montis parte aedes est Dianae Hymniae. In ea Mantinenses etiam rei divinae operam dant. ** sacerdotem feminam et marem, quibus sancitum est ut castimoniam colant non tantum quod ad ve-

41. ἀγχησίαν VbAgLb. „Ortelius in suo lexico videtur hic legisse Ἄγχισος." Palm. Ms.

42. πίσιν Va.

43. σφαιτέρας Vb. — ἀποφαίνοντα La; mox idem, ut saepissime, ἐρίπια.

44. Ἀγχισίαις CSBPcVa(?)AgLa; Ἀγχησίαις edd. rell. VbM(?)Lb.

Cap. XIII. 1. Ἀγχισιῶν SBPc Ag; Ἀγχισίων CVaLa; Ἀγχησίων edd. rell. MVbLb.

2. ἐστιν Ag. — ὑμνείας Vb.

3. μαντινεῦσιν MAg. Post hanc vocem hiare sermonem primus vidit B; idem post ἱερέα pro virgula posuit distinctionem maiorem. — ἄνδρα ἱερᾶ ἱερέα La.

4. οὐ μένον Ag.

στεύειν[5] καθέστηκε τὸν χρόνον τοῦ βίου πάντα, καὶ
οὔτε λουτρὰ οὔτε δίαιτα λοιπὴ κατὰ τὰ αὐτὰ σφίσι[6]
καθὰ καὶ τοῖς πολλοῖς ἐστὶν, οὐδὲ ἐς οἰκίαν παρίασιν
ἀνδρὸς ἰδιώτου. τοιαῦτα οἶδα ἕτερα ἐνιαυτὸν καὶ οὐ
πρόσω[7] Ἐφεσίων ἐπιτηδεύοντας τοὺς τῇ Ἀρτέμιδι ἱστιά-
τορας τῇ[8] Ἐφεσίᾳ γινομένους, καλουμένους δὲ ὑπὸ τῶν
πολιτῶν Ἐσσῆνας.[9] τῇ δὲ Ἀρτέμιδι τῇ Ὑμνίᾳ καὶ ἑορ-
2 τὴν ἄγουσιν ἐπέτειον. (2) Ὀρχομενίοις δὲ ἡ προτέρα
πόλις ἐπὶ ὄρους ἦν ἄκρᾳ τῇ κορυφῇ, καὶ ἀγορᾶς τε καὶ
τειχῶν ἐρείπια λείπεται· τὴν δὲ ἐφ' ἡμῶν πόλιν[10] ὑπὸ
τὸν περίβολον οἰκοῦσι τοῦ ἀρχαίου τείχους. θέας δὲ
αὐτόθι ἄξια πηγή τε ἀφ' ἧς ὑδρεύονται, καὶ Ποσει-
δῶνός ἐστι[11] καὶ Ἀφροδίτης ἱερὰ, λίθου δὲ τὰ ἀγάλ-
ματα. πρὸς δὲ τῇ πόλει ξόανόν ἐστιν Ἀρτέμιδος· ἵδρυ-
ται δὲ ἐν κέδρῳ μεγάλῃ καὶ τὴν θεὸν ὀνομάζουσιν ἀπὸ
3 τῆς κέδρου Κεδρεᾶτιν.[12] σωροὶ δὲ ὑπὸ τὴν πόλιν λί-

nereos congressus attinet verum etiam in caeteris, idque per totum vitae spatium; iisdem non balnea, non cetera victus ratio cum vulgo communis, neque in privati ullius hominis aedes pedem unquam inferunt. Eadem apud Ephesios factitari scio ab iis qui Ephesiae Dianae leguntur antistites; (histiatores caeteri Graeci [epulones] Ephesii essenas [reges] appellant) non quidem perpetuo sed annuo tantum spatio. Hymniae etiam Dianae quotannis festos dies agitant. (2) Orchomeniorum vetus oppidum in summo olim fuit montis vertice; quo in loco reliqua sunt fori et moenium vestigia. Nam quae hac aetate habitatur urbs sub ipso est veterum murorum ambitu. Spectatu in ea digna fons perennis aquae, Neptuni et Veneris delubra cum signis marmoreis. In suburbanis Dianae in magna cedro inclusa est lignea effigies; deam ab arbore Cedreatim appellant. Infra oppidum per intervalla sunt e congestis lapidibus

5. ἀγχιστεύειν Am. AVaLb; ἀγχιστεῦσιν Vb; ἀγχιστεύσειν, σ expuncto, R et ἀγιστεύειν ad marg. — δίαιταν La.

6. σφίσιν MAg.

7. καὶ οὐ πρόσω B; καὶ οὐ πρὸς M (in excerptis nostris est: „οὐκ ἀεὶ om.") VaPcAgLb; καὶ οὐκ ἀεὶ πρὸς edd. rell. VbLa. — παρὰ Ἐφ. voluit S.

8. ἱστιᾶτορας τῇ ἐφ. M; ἱστιᾶ το ῥάστη. ἐφ VaLb; ἱστιᾶ τοράστη Vb; ἱστιατοραστη (sic) Ag; ἱστιατοράστη La. „γρ. ἑστιάτορας et ita Amas. legit." Palm. Ms. „hestiatores Am."

9. ἐσσῆνας Vab; sine accentu Lb. — τῇ ὑμνίας Va. — ἐπέτιον Ag; ἐπέτεινον La. — τε post ἀγορᾶς om. M.

10. πόλις La. — οἰκοῦσιν Ag.

11. ἔστιν Ag; mox τὰ om. La.

12. Κεδρεᾶτιν BAg; Κεδρεέστιν Pc; Κεδρεάτιν rell. edd. MVab Lab.

θων εἰσὶ[13] διεστηκότες ἀπὸ ἀλλήλων· ἐπενήθησαν[14] δὲ
ἐν πολέμῳ πεσοῦσιν ἀνδράσιν [εἰς τιμὴν[15]]. οἷς τισὶ[16] δὲ
Πελοποννησίων ἐπολέμησαν τῶν ἄλλων ἢ Ἀρκάδων αὐ-
τῶν, οὔτε ἐπιγράμματα ἐπὶ τοῖς τάφοις ἐσήμαινεν οὔτε
οἱ Ὀρχομένιοι[17] μνημονεύουσιν. (3) Ἔστι δὲ ἀπαντικρὺ 4
τῆς πόλεως ὄρος Τραχύ.[18] τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ
διὰ χαράδρας ῥέον κοίλης μεταξὺ τῆς τε[19] πόλεως καὶ
τοῦ Τραχέος ὄρους κάτεισιν ἐς ἄλλο Ὀρχομένιον[20] πε-
δίον· τὸ δὲ πεδίον τοῦτο[21] μεγέθει μὲν μέγα, τὰ πλείω
δέ ἐστιν αὐτοῦ λίμνη. ἰόντι δὲ ἐξ Ὀρχομενοῦ καὶ στα-
δίους προελθόντι ὅσον τρεῖς ἡ μὲν εὐθεῖα ἐπὶ πόλιν
Καφυὰν ἄγει παρά τε αὐτὴν τὴν χαράδραν[22] καὶ μετὰ 627
ταύτην ἐν ἀριστερᾷ παρὰ τὸ ὕδωρ τὸ λιμνάζον·[23] ἡ δὲ
ἑτέρα τῶν ὁδῶν διαβάντι τὸ ὕδωρ τὸ διὰ τῆς χαράδρας
ῥέον ὑπὸ τὸ[24] Τραχύ ἐστιν ὄρος. (4) Κατὰ δὲ τὴν 5

tumuli; quos in honorem peremptorum in proelio hominum erectos apparet: verum cum quibus vel Peloponnesiorum, vel Arcadum ipsorum bellatum sit, neque ullae in sepulcris indicant inscriptiones, neque ipsi Orchomenii memoriae proditum habent. (3) Ex adverso urbis mons est, cui Trachys (id est, Asper) nomen. Inter eum montem et urbis moenia, pluvia aqua profundo excepto alveo, in alteram Orchomeniorum planitiem defluit: longe lateque illam quidem patentem, sed cuius maximam partem palus occupet. Ab Orchomeno stadia prope tria profectis, altera via recta in oppidum Caphyam ducit praeter supra dicti torrentis alveum, et deinceps praeter stagnum ad sinistram, altera sub Trachyn montem est, ubi torrentis alveum transieris; (4) iuxta quam Aristocratis sepulcrum, eius

13. εἰσὶν Ag.

14. ἐπενήθησαν coni. B; ἐγεννήθησαν Vb; ἐγενήθησαν rell. „erectos apparet.“ Am.

15. εἰς τιμὴν om. BVaLabPcM AgR (ad marg. R εἰς τιμήν. πότερον).

16. οἷς τισὶ B; οἷς τίσι Va. — οἷςτισι rell. οἱστιοι Ag; οἷς τιοι Lb; seq. δὲ om. PcVaAgLb, „tanquam vellent οἳ τίσι.“ B. — τιμὴν πρότερον Πελοποννησίων Vb; οἳ δὲ τοι πελ. ἐν. πολέμησαν La. Ulcus latere videtur.

17. οὔτε Ὀρχόμενοι Va; οἱ om. etiam LbM.

18. Τράχυ et Τράχεος voluit S. Mox τὸ ἐκ om. Va.

19. τε et seq. τοῦ inseruimus cum BPcLa etiam in Ag est τοῦ; in Lb τε. — τραχέως VbLa.

20. Ὀρχομενίων coni. S; adstipulatur Am.; sq. πεδίον om. La.

21. τῷ δὲ πεδίῳ τούτῳ Ag; τὸ δὲ πεδίων La; τὸ δὲ πεδίῳ Lb.

22. χάραδραν AXK.

23. λημνάζον Vb.

24. τὸ ante Τραχύ addimus e La; tum εἶσιν Müller Dor. II, 438. — ἀριστõτρα ἀριστοκράτη ὃς La.

*ὁδὸν ταύτην πρῶτον μὲν μνῆμά ἐστιν Ἀριστοκράτους,
ὃς βίᾳ ποτὲ ᾔσχυνε[25] τὴν ἱερουμένην[26] τῇ Ὑμνίᾳ θεῷ
παρθένον· μετὰ δὲ[27] τοῦ Ἀριστοκράτους τὸν τάφον
πηγαί τε εἰσὶ καλούμεναι Τενεῖαι[28] καὶ ἀπέχει τῶν πη-
γῶν στάδια ὡς ἑπτὰ Ἄμιλος χωρίον· πόλιν δὲ τὴν Ἄμι-
λόν ποτε εἶναι λέγουσιν.[29]* (5) *Κατὰ τοῦτο αὖθις τὸ
χωρίον δίχα[30] ἡ ὁδὸς τέμνεται, καὶ ἡ μὲν ἐπὶ Στύμ-*
6 *φαλον,[31] ἡ δὲ ἐς Φενεὸν αὐτῶν ἄγει. κατὰ δὲ τὴν ἐς
Φενεὸν ἐκδέξεταί σε ὄρος· ἐν δὲ τῷ ὄρει τούτῳ συνά-
πτουσιν Ὀρχομενίων καὶ Φενεατῶν τε καὶ Καφυατῶν
ὅροι τῆς γῆς. ἀνατείνει δὲ ὑπὲρ τοὺς ὅρους κρημνὸς
ὑψηλός· πέτραν Καφυατικὴν[32] ὀνομάζουσι τὸν κρημνόν.
μετὰ δὲ τοὺς ὅρους ταῖς κατειλεγμέναις πόλεσι[33] φάραγξ
τε ὑπόκειται, καὶ φέρει δι' αὐτῆς ἡ ἐς Φενεὸν ὁδός.
κατὰ μέσην δέ που μάλιστα τὴν[34] φάραγγα ὕδωρ ἄνεισιν
ἐκ πηγῆς, καὶ ἐπὶ τῷ πέρατι τῆς φάραγγος Καφυαὶ[35]
χωρίον.*

nempe, qui virgini Hymniae Dianae sacerdoti olim per vim vitium obtulit. Modico intervallo ab Aristocratis sepulcro absunt fontes, Teneae appellati. Distat ab his stadia ferme septem Amilus: qui vicus olim urbs fuisse dicitur. (5) Hic se rursus in bivium findit via: pars eius altera Stymphalon, Pheneon altera ducit. Per hanc Pheneon versus progressos mons excipit: in monte iuncta sunt Orchomeniorum, Pheneatûm, Caphyatûm confinia. Supra eos praeruptum saxum est: petram Caphyaticam accolae nominant. Secundum fines ipsos, iis quas paulo ante nominavimus urbibus vallis subiacet: per eam via transit, qua Pheneon iter est. In media valle aqua oritur e fonte: in extrema est vicus, cui nomen Caphyae.

25. *ἴσχυνε* AVb; *ἤσχυνε, εν* sup. *υν*, La (num voluit *ἔσχεν*?).
26. *ἱερουμένην* BPcVabAgLab; *ἱερωμένην* edd. rell. M(?).
27. *μετὰ δὲ* bis Vb.
28. *ταινεῖαι* Vb. — *ἄμιλος* Lb, et mox *ἄμιλον* id.
29. *λέγουσιν* AgLa; *λέγουσι* rell.
30. *δίχα* BAg; *διχὰ* edd. rell. Lb; tum *ἡ δὸς* M (pro *ἡ ὁδός*).
31. *στύμφαλον* Va; *Στύμφηλον* rell. tum *φηνεὸν* Ag. Deinde *αὐτῶν* Sylb. FCSB; *αὐτὸν* AXKVab MPcLab.
32. *φυατικὴν* Ag.
33. *πόλεσιν* Ag. — *φάραξ* AVa La.
34. *τὴν* om. Va.
35. *Καφυαὶ* Sylb. Smin. B; *Καρυαὶ* edd. rell. VbPcLabAg; *Καρυαίων* Va; *Καρυίων* M; sec. exc. nostra consentit cum Va.

CAPUT XIV.

De priscae urbis Phenei reliquiis — Laonome, Amphitryonis matre — alveo Olbii fluvii ab Hercule ducto — urbe Pheneo, memorandis in eius arce et Neptuni Hippii signo ab Ulysse posito — primis aeris conflandi inventoribus — Iphiclis monumento et Iolao — Mercurio a Pheneatis inprimis culto, ludis Hermaeis et Myrtilo — maris Myrtoi denominatione, sacris Eleusiniis a Pheneatis factis et Nao.

Φενεατῶν[1] *δὲ τὸ πεδίον κεῖται μὲν*[2] *ὑπὸ ταῖς Κα-
φυαῖς, πλεονάσαντος δέ ποτε αὐτῷ τοῦ ὕδατος κατα-
κλυσθῆναί*[3] *φασι τὴν ἀρχαίαν Φενεὸν, ὥστε καὶ ἐφ᾽
ἡμῶν σημεῖα ἐλείπετο ἐπὶ τῶν ὀρῶν ἐς*[4] *ἃ ἐπαναβῆναι τὸ
ὕδωρ λέγουσι.*[5] *Καφυῶν δὲ στάδια πέντε ἀφέστηκεν ἥ
τε Ὄρυξις*[6] *καλουμένη καὶ ἕτερον ὄρος Σκίαθις· ὑφ᾽*[7]
*ἑκατέρῳ δέ ἐστι τῷ ὄρει βάραθρον τὸ ὕδωρ καταδεχόμε-
νον τὸ ἐκ τοῦ πεδίου.* (2) *Τὰ δὲ βάραθρα οἱ Φενεᾶ-* 2
ται[8] *ταῦτά φασιν εἶναι χειροποίητα, ποιῆσαι δὲ αὐτὰ
Ἡρακλέα τηνικαῦτα ἐν Φενεῷ παρὰ Λαονόμῃ τῇ Ἀμφι-
τρύωνος μητρὶ οἰκοῦντα· γενέσθαι γὰρ Ἀμφιτρύωνα ἐκ*

Cap. XIV. Pheneatarum campi Caphyis subiecti. Ex iis campis aqua immodice stagnante veterem Pheneon deletam memorant. Manent aetate etiam nostra in montibus eius eluvionis signa, quae, quantum aqua ascenderit, indicant. A Caphyis stadia quinque distant montes Oryxis et Sciathis. Ad ima utriusque montis ingentes foveae sunt, quae aquam e campis defluentem excipiunt. (2) Eas foveas manu factas Pheneatae putant, Herculem hoc operis effecisse, dum Phenei apud Laonomen Amphitryonis matrem degeret. Amphitryonem enim

Cap. XIV. 1. *φενεάτων* VaLb; sic saepius.

2. *μὲν* om. Vb. Tum *Καφυαῖς* et mox *Καφυῶν* Sylb. Smin. B; *Καρ—* edd. rell. VbPcMAg (qui *καριαῖς*) Lab; *Καρυκαῖς* Va. — *πλεονάσαντες* La.

3. *κατακλυσθῆναι* CSBVaPcdAg Lb; *καταλυσθῆναι* M; *κατακλησθῆναι* La; *κατακλεισθῆναι* Vb; *καταλυθῆναι* AXKF. — Mox *ἀρχέαν φανερὸν* La.

4. *εἰς* edd. Lab.

5. *λέγουσιν* Ag.

6. *Ὄρυξις* BPcAgLb; *ὄρυξιν* La; *Ὄρεξις* rell. Tum *ἕτερος* M; om. Va. — *σκιαθός* M.

7. *ὑφ᾽ ἑκ.* Sylb. CSmai. BLa; *ἐφ᾽ ἑκ.* edd. rell. VabPcMAgLb. — *κατεχόμενον* Lb.

8. *Φενεᾶται* hic et postea SBLa M; *Φενεάται* edd. rell.

Λαονόμης[9] Ἀλκαίῳ τῆς Γούνεω, γυναικὸς Φενεάτιδος,
628 καὶ οὐκ ἐκ τῆς Πέλοπος[10] Λυσιδίκης. εἰ δὲ Ἡρακλῆς
ἀληθεῖ λόγῳ παρὰ τοὺς Φενεάτας[11] μετῴκησε, πείθοιτο
ἄν τις διωχθέντα ἐκ Τίρυνθος ὑπὸ Εὐρυσθέως αὐτὸν
οὐκ αὐτίκα ἐς Θήβας, πρότερον δὲ ἐς Φενεὸν ἀφικέσθαι.
3 (3) Διὰ μέσου δὲ[12] ὤρυξεν Ἡρακλῆς τοῦ Φενεατῶν πε-
δίου ῥεῦμα εἶναι τῷ ποταμῷ τῷ Ὀλβίῳ,[13] ὅντινα Ἀροά-
νιον Ἀρκάδων καλοῦσιν ἕτεροι καὶ οὐκ Ὄλβιον. μῆκος
μὲν τοῦ ὀρύγματος στάδιοι πεντήκοντά εἰσι,[14] βάθος δὲ,
ὅσον μὴ πεπτωκός ἐστιν αὐτοῦ, καὶ ἐς τριάκοντα καθή-
κει πόδας. οὐ μὴν ταύτῃ γε ἔτι κάτεισιν ὁ ποταμὸς,
ἀλλὰ ἐς τὸ ῥεῦμα ἀπεχώρησεν αὖθις τὸ ἀρχαῖον, καταλι-
4 πὼν[15] ἔλυτρον τοῦ Ἡρακλέους τὸ ἔργον. (4) Τῶν βα-
ράθρων δὲ ἐν τοῖς εἰρημένοις πεποιημένων[16] ὄρεσιν ἀπω-
τέρω πεντήκοντά που σταδίοις[17] ἐστὶν ἡ πόλις· οἰκιστὴν
δὲ οἱ Φενεᾶται[18] λέγουσιν ἄνδρα αὐτόχθονα εἶναι Φε-
νεόν. ἔστι δέ σφισιν ἀκρόπολις ἀπότομος πανταχόθεν,

Alcaeo ex Gunei filia Laonome, foemina Pheneatide, non autem ex Lysidice Pelopis genitum ferunt. Quod si non vanus est hominum sermo, ad Pheneatas Herculem migrasse, adduci quis facile possit ut credat, Tirynthe ab Eurystheo pulsum, non Thebas eum primum, sed Pheneum se recepisse. (3) Ac fossam ille quidem per medios Pheneatici agri campos duxit, ut per eam Olbius amnis, quem Arcadum alii Aroanium appellant, laberetur. Operis longitudo stadia L excurrit: alte subsidit, qua ripae integrae sunt, pedes haud minus XXX. Verum hoc Herculeo alveo iam destituto, fluvius meatum pristinum repetiit. (4) Ab iis quidem foveis, sub iis montibus, de quibus ante egimus, dehiscentibus, quinquaginta circiter stadia progressis occurrit urbs ipsa Pheneos; cuius conditorem Pheneatae perhibent Pheneum virum indigenam. Arx est un-

9. *Λαομόμης* M. — *Γουνέως* Sylb.

10. Pro *Πέλοπος* Ag habet *πόλεως*; seq. *Ἡρακλῆς* om. Pc; *εἴσι εἰ δὲ ἡρακλ.* La.

11. *φερεάτας* Ag; *τοὺς φενεάταις* La. — *πείθοιτο* SBMVa; *πίθοιτο* AXKFCVbPcAgLab.

12. *δὲ* om. Va; deinde *τῶν* pro *τοῦ* Va.

13. *ὀλκίῳ* MVa (sec. excerpta nostra in M *ὀλβίῳ* supra scripto *κ*); *ὄλκιον* iidem.

14. *εἰσιν* Ag.

15. *καταλειπὼν* AgLa. — *τὸ ἔλυτρον* Schneider S.

16. *πεποιημένον* Vb, ω sup. ο.

17. *σταδίοις* SBVabPcAgLab; *σταδίους* edd. rell. M(?).

18. *οὐ φενεάται* Vb.

τὰ μὲν πολλὰ ἔχουσα οὕτως,[19] ὀλίγα δὲ αὐτῆς καὶ ὠχυ-
ρώσαντο ὑπὲρ ἀσφαλείας. ἐνταῦθα ἐν τῇ ἀκροπόλει ναός
ἐστιν Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Τριτωνίας·[20] ἐρείπια δὲ ἐλείπετο
αὐτοῦ μόνα. καὶ Ποσειδῶν χαλκοῦς ἕστηκεν ἐπωνυμίαν 5
Ἵππιος·[21] ἀναθεῖναι δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ποσειδῶνος
Ὀδυσσέα ἔφασαν· ἀπολέσθαι γὰρ ἵππους τῷ Ὀδυσσεῖ,
καὶ αὐτὸν γῆν τὴν Ἑλλάδα κατὰ ζήτησιν ἐπιόντα τῶν
ἵππων ἱδρύσασθαι μὲν ἱερὸν ἐνταῦθα Ἀρτέμιδος, καὶ
Εὑρίππαν[22] ὀνομάσαι τὴν θεὸν ἔνθα τῆς Φενεατικῆς χώ-
ρας εὗρε τὰς ἵππους,[23] ἀναθεῖναι δὲ καὶ τοῦ Ποσειδῶ-
νος τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἱππίου.[24] τῷ δὲ Ὀδυσσεῖ λέγουσιν 6
εὑρόντι τὰς ἵππους γενέσθαι οἱ κατὰ γνώμην ἐν χώρᾳ
τῇ Φενεατῶν[25] ἔχειν ἵππους, καθάπερ γε καὶ τὰς βοῦς
ἐν τῇ ἠπείρῳ τῆς Ἰθάκης[26] ἀπαντικρὺ τρέφειν αὐτόν.
καί μοι καὶ γράμματα οἱ Φενεᾶται παρείχοντο ἐπὶ τοῦ
ἀγάλματος γεγραμμένα τῷ βάθρῳ,[27] τοῦ Ὀδυσσέως δή
τι πρόσταγμα τοῖς ποιμαίνουσι[28] τὰς ἵππους. (5) Τὰ 7
μὲν δὴ ἄλλα ἑπομένοις ἡμῖν τῷ Φενεατῶν λόγῳ εἰκὸς

dique praerupta, et partim natura loci, partim etiam operibus munita. In ea Minervae templum fuit, cui Tritoniae cognomentum: sed eius iam sola rudera reliqua sunt. Neptuni etiam cognomine Equestris, ex aere simulacrum, Ulyssem dedicasse aiunt. Quum enim equas perdidisset, et eas quaerens totam Graeciam peragrasset, postremo quo loco eas reperit, ibi Dianae templum, quam Heurippen cognominarit, addito Equestris Neptuni signo, erexisse: ac sane inventas equas, ita in ea Pheneatici agri parte, ut in continenti contra Ithacam terra boves, pascendas locasse. Mihi quidem Pheneatae in simulacri basi inscriptas literas monstrarunt, quibus quae cum pastoribus Ulysses pepigisset, consignata fuerint. (5) Non tamen, ut ceteris quae dicunt fidem habeam, illud ut assentiar

19. οὕτως BPcLab; οὕτω rell.
20. τριτωνείας A.
21. Ἵππιος CSBVaMPcAgLab; Ἵππειος AXKFVb. Tum ἀναθεῖναι — γὰρ ἵππους om. Va.
22. εὑρίπαν Va. Praec. καὶ om. Ag. Tum ὀνομάσαι BPcAgLa; ὀνομασθῆναι rell. edd. MVabLb.
23. τοὺς ἵππ. VaLb.
24. ἱππείου Vb.
25. Φενακίων VabLb; Φενεακιῶν M; sec. excerpta nostra: „φενακιωτῶν(?).“
26. τῇ Ἰθάκ. Sylb.
27. βαράθρῳ Ag. — ὀδυσσέος La.
28. ποιμένουσι VabMLa; in hoc αἱ sup. ί.

προσέσται, τὸ δὲ ἄγαλμα Ὀδυσσέα ἀναθεῖναι τὸ χαλκοῦν
οὐκ ἔχω πείθεσθαί σφισιν· οὐ γάρ πω τότε τοῦ χαλκοῦ
τὰ ἀγάλματα διὰ παντὸς ἠπίσταντο[29] ἐργάσασθαι καθά-
περ ἐσθῆτα ἐξυφαίνοντες. τρόπον δὲ ὅστις ἦν αὐτοῖς ἐς
629 τὰ χαλκᾶ ἐργασίας, ἔδειξεν ἤδη μοι τοῦ ἐς Σπαρτιάτας
8 λόγου τὰ ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ὑπάτου Διός. διέχεαν
δὲ χαλκὸν πρῶτοι καὶ ἀγάλματα ἐχωνεύσαντο[30] Ῥοῖκός
τε Φιλαίου[31] καὶ Θεόδωρος Τηλεκλέους Σάμιοι. Θεο-
δώρου δὲ ἔργον ἦν καὶ[32] ἡ ἐπὶ τοῦ λίθου τῆς σμαράγδου
σφραγίς, ἣν Πολυκράτης ὁ Σάμου τυραννήσας ἐφόρει
τε[33] τὰ μάλιστα καὶ ἐπ' αὐτῇ[34] περισσῶς δή τι ἠγάλ-
9 λετο. (6) Φενεατῶν δὲ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως καταβαίνοντι
ἔστι μὲν στάδιον, ἔστι δὲ ἐπὶ λόφου μνῆμα Ἰφικλέους
ἀδελφοῦ τε Ἡρακλέους καὶ Ἰολάου πατρός.[35] Ἰόλαον
μὲν δὴ τὰ πολλὰ Ἡρακλεῖ συγκάμνειν λέγουσιν[36] Ἕλλη-
νες· Ἰφικλῆς δὲ ὁ[37] Ἰολάου πατὴρ ἡνίκα ἐμαχέσατο
Ἡρακλῆς πρὸς Ἠλείους τε καὶ Αὐγέαν τὴν προτέραν μά-

adduci possum, ex aere signum ab Ulysse dicatum, quum nondum illis temporibus traditum fuisset, signa ex aere solido facere, tanquam vestem in textrina. Sed quale fuerit tunc aeris opificium, ostendi iam ante in eo, qui est de rebus Laconicis commentario, quum de Summi Iovis simulacro verba facerem. Primi aes fuderunt et statuas inde conflarunt Rhoecus Philei, et Teleclis filius Theodorus, ambo Samii. Theodorus certe et smaragdum illum caelavit, quem frequentissime gestabat, quoque maxime delectabatur Polycrates Samiorum tyrannus. (6) Qua ab arce Pheneatum descenditur, stadium est, et in edito vertice sepulcrum Iphiclis, qui frater fuit Herculis, Iolai pater, Herculis laborum consortem magna ex parte fuisse Iolaum Graeci testantur. Eius vero pater Iphicles, quum in prima Herculis contra Augean Eleorum regem

29. εἰπίσταντο M.

30. ἐχονεύσαντο Vb.

31. Φιλέου B; Φιλαίου Am. Sylb. CSLa; Φιαίου AXKFMVbPcLb; Φιλίου Va; φικίου Ag. cf. Herod. III, 60, ubi Ῥοῖκος Φίλεω, et Paus. X, 38 not. 20, ubi in λαι consentiunt codd.

32. καὶ καὶ (bis) Va; sequentem articulum inseruimus cum BPc VabAgLab. — σφραγὶς ἦν, La.

33. τε om. Va.

34. αὐτῇ Hemsterh. ad Thom. Mag. p. 5. Valck. ad Herod. III, 41. SB; αὐτῆς edd. rell. VabMPcAgLab.

35. πατρίς Ag.

36. συγκάμνουσιν pro συγκ. λέγ. Pc.

37. ὁ om. Vb.

χην, τότε ὑπὸ τῶν παίδων ἐτρώθη τῶν Ἄκτορος,[38] καλουμένων δὲ ἀπὸ[39] Μολίνης τῆς μητρός·[40] καὶ ἤδη κάμνοντα κομίζουσιν οἱ προσήκοντες ἐς[41] Φενεόν. ἐνταῦθα ἀνὴρ Φενεάτης αὐτὸν Βουφάγος καὶ ἡ τοῦ Βουφάγου γυνὴ Πρώμνη περιεῖπόν τε[42] εὖ καὶ ἀποθανόντα ἐκ[43] τοῦ τραύματος ἔθαψαν· Ἰφικλεῖ[44] μὲν δὴ καὶ ἐς τόδε ἔτι ἐναγίζουσιν ὡς ἥρωϊ, (7) θεῶν δὲ τιμῶσιν Ἑρ- 10
μῆν Φενεᾶται μάλιστα, καὶ ἀγῶνα ἄγουσιν Ἕρμαια, καὶ ναός ἐστιν Ἑρμοῦ σφίσι καὶ ἄγαλμα λίθου· τοῦτο ἐποίησεν ἀνὴρ Ἀθηναῖος, Εὔχειρ [ὁ][45] Εὐβουλίδου. Ὄπισθεν δέ ἐστι τοῦ ναοῦ τάφος Μυρτίλου, τοῦτον Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι Μυρτίλον[46] λέγουσιν Ἕλληνες, ἡνιοχεῖν[47] δὲ αὐτὸν Οἰνομάῳ· καὶ ὁπότε ἀφίκοιτό τις μνώμενος[48] τοῦ Οἰνομάου τὴν θυγατέρα ὁ μὲν ἠπείγετο ὁ Μυρτίλος[49] σὺν τέχνῃ τοῦ Οἰνομάου τὰς ἵππους, ὁ δὲ ἐν τῷ δρόμῳ τὸν μνηστῆρα ὁπότε ἐγγὺς γένοιτο κατηκόντιζεν.[50] Ἱπποδαμείας δὲ ἤρα μὲν καὶ αὐτὸς[51] ὁ Μυρ- 11

pugna, ab Actoris filiis, qui Molionidae sunt a Molione matre appellati, vulnus accepisset, a propinquis Pheneon delatus est. Ibi eum Pheneates Buphagus, et eius uxor Promne valde accurate tractarunt, et ex vulnere mortuum sepelierunt: et Iphicli hac etiam aetate tanquam heroi parentare solenne habent. (7) Deorum vero omnium maxime Mercurium Pheneatae venerantur, eique ludos faciunt Hermaea. Templum exstat Mercurii cum signo marmoreo, quod fecit Atheniensis Euchir Eubulidae filius. A tergo templi est, Myrtili sepulcrum, quem Graeci Mercurii filium fuisse tradidere, Oenomai aurigam: quoties vero quis de procis filiae in certamen descendisset, currus ea arte regere solitum, ut Oenomaus victores assecutus, hàsta eos emissa transfigeret. Hippodamiae ipse etiam

38. Ἔκτορος VabMAgLb.
39. ὑπὸ Va. Tum *Μολίνης* BPc VaMAgLab; *Μολιόνης* rell. edd. Vb.
40. μητρὸς VaLab; μητέρος rell.
41. εἰ φενεὸν Ag. — βούφαγος La.
42. τε om. Vb.
43. ἐκ om. Va.
44. ὑφικλεῖ Ag; tum ἐς τὸ ἐναγ. Va.
45. ὁ om. BPcLab. — Ad rem conf. Kunstblatt 1837. No. 93 sqq.
46. μυρτίλλον Vb.
47. οἰνιοχεῖν Vb; ἡνιοχεῖν AM; deinde *Οἰνομάου* Vb, ω sup. ου. — ὁπότε (fin. pag.) τις, om. med., La.
48. μνόμενος Vb.
49. μυρτίλλος Vb; sq. τοῦ om. Lb.
50. κατικόντιζεν MVbLa. — ἱπποδαμίας La.
51. καὶ καὶ αὐτ. (bis) Vb.

τίλος, ἐς δὲ τὸν ἀγῶνα ἀτόλμως ἔχων ὑπεῖκε καὶ ἡνιόχει[52] τῷ Οἰνομάῳ. τέλος δὲ καὶ ἀναφανῆναι τοῦ Οἰνομάου προδότην φασὶν αὐτὸν ὑπαχθέντα ὅρκοις, ὥς οἱ[53] νύκτα ὁ Πέλοψ μίαν Ἱπποδαμείᾳ συγγενέσθαι παρήσει. ἀναμιμνήσκοντα οὖν τῶν[54] ὅρκων ὁ Πέλοψ ἐξέβαλεν ἐκ τῆς νεώς· Φενεᾶται δὲ τοῦ Μυρτίλου τὸν νεκρὸν ἐκβληθέντα ὑπὸ τοῦ κλύδωνος λέγουσιν ἀνελόμενοι θάψαι,[55] καὶ νύκτωρ κατὰ ἔτος ἐναγίζουσιν αὐτῷ.

12 (8) Ἔστι δὲ ὁ Πέλοψ δῆλος οὐ πολλήν τινα παραπλεύσας θάλασσαν, ἀλλὰ ὅσον ἀπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ τῶν ἐκβολῶν ἐς τὸ ἐπίνειον τὸ Ἠλείων. οὐκ ἂν οὖν τό γε πέλαγος τὸ Μυρτῷον ἀπὸ Μυρτίλου τοῦ Ἑρμοῦ φαίνοιτο κεκλημένον ἀρχόμενόν τε ἀπὸ Εὐβοίας καὶ παρ' Ἑλένην ἔρημον νῆσον καθῆκον ἐς τὸ Αἰγαῖον· ἀλλά μοι δοκοῦσιν Εὐβοέων οἱ τὰ ἀρχαῖα μνημονεύοντες εἰκότα εἰρηκέναι[56] λέγοντες ἀπὸ γυναικὸς Μυρτοῦς τῷ πελάγει γεγονέναι τὸ ὄνομα τῷ Μυρτῴῳ. Φενεάταις δὲ καὶ Δήμητρός ἐστιν ἱερὸν ἐπίκλησιν Ἐλευσινίας,[57] καὶ ἄγουσι τῇ

amore captus, quum non auderet in certamine fortunam experiri suam, pergebat aurigae munera obire. Proditum postremo ab eo Oenomaum narrant, quum Pelopem iureiurando adegisset, ut una sibi Hippodamiae nocte concederet: verum quum victorem promissi moneret, ab eo e navi in mare abiectum aiunt. Eius cadaver aestu eiectum sepulturae mandasse Pheneatae dicuntur: sua certe Myrtilo parentalia stata quotannis nocte faciunt. (8) Satis perspicuum est, non fuisse longinquo mari vectum Pelopem; sed ab Alphei ostio profectum, ad Eleorum navale applicuisse. Quare ne Myrtoum quidem mare a Myrtilo Mercurii filio nomen accepisse credendum, quum ab Euboea fere incipiens, ad insulam desertam, quae Helene dicitur, cum Aegaeo iungatur. Probabilior mihi Euboeensium antiquariorum sententia videtur, qui a Myrtone puella nomen ei pelago inditum putant. Est apud Pheneatas etiam Cereris cognomento Eleusiniae fanum; cui initia eodem ritu, quo apud

52. ἡνιόχειν, ν expunct. M; ἡνιοχεῖ Lb. — ἀναφανεῖναι Vb.
53. οἱ om. Vb. mox ὑποδαμείᾳ AgLa; in hoc alterum π sup. vers.
54. τῶν τῶν (bis) Va; deinde Πέλωψ Vb.
55. ψάθαι M. — Postea οὖν τό τόγε πέλαγος La.
56. εἰρηκένα M; mox πελάγι γέγονε Ag.
57. ἐλευσινείας VabMLab; ἄγουσιν La.

θεῷ τελετὴν, τὰ [ἐν][58] Ἐλευσῖνι δρώμενα καὶ παρὰ σφίσι[59] τὰ αὐτὰ φάσκοντες καθεστηκέναι· ἀφικέσθαι γὰρ αὐτοῖς Ναὸν[60] κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν, τρίτον δὲ ἀπόγονον Εὐμόλπου τοῦτον εἶναι τὸν Ναόν.

CAPUT XV.

De Petromate apud Pheneatas et persona Cereris Cidariae Cererisque Thesmiae fano — memorandis in via Pellenen et Aegiram versus — Telamone et Chalcodonte Herculis contra Eleos sociis — Pheneatarum et Achaeorum finibus, monte Crathide et Dianae Pyroniae templo.

Παρὰ δὲ τῆς Ἐλευσινίας[1] τὸ ἱερὸν πεποίηται Πέτρωμα καλούμενον,[2] λίθοι δύο ἡρμοσμένοι πρὸς ἀλλήλους μεγάλοι. ἄγοντες δὲ παρὰ ἔτος ἥντινα τελετὴν[3] 2
μείζονα ὀνομάζουσι, τοὺς λίθους τούτους τηνικαῦτα ἀνοίγουσι,[4] καὶ λαβόντες γράμματα ἐξ αὐτῶν ἔχοντα ἐς

Eleusinem peraguntur, quippe quorum eosdem plane ritus apud se quoque institutos fuisse dictitent. Venisse enim in haec loca ex Apollinis Delphici oraculo Naum, a quo sacrorum ritus acceperint: et Naum quidem Eumolpi pronepotem fuisse.

Cap. XV. Prope fanum Eleusiniae, lapides eminent praegrandes duo, alter apte alteri impositus: Petroma vocant. Eos lapides, ubi anniversarii sacri, quae Maiora nominant initia, dies appropinquant, disiungunt, atque inde literas educunt, quibus pompae ritus, et quae fieri oportet omnia consignata sunt. Eum commentarium quum audientibus iis qui

58. ἐν om. BMVaPcAgLab. — ἐλευσίνια PcAgLa; ἐλευσίνεια MVa Lb. — δρώμενοι Va et sup. vers. M; δρώμεναι La. Mox scribendum videtur καὶ τὰ παρὰ σφίσι.

59. σφίσιν La et omisso seq. φάσκοντες Ag; σφάσκοντες La.

60. Νάον h. l. et cap. seq. Smai., suadente Abresch ad Thucyd. p. 820.

Cap. XV. Verbis capitis XIV: Φενεάταις δὲ sqq. caput XV exorditur B.

1. Ἐλευσινείας MVabLb.

2. καλούμενον Sylb. FCSBVa(?); καλούμενοι edd. rell. MVbPcAgLab. — εἱρμοσμένοι Vb. — παρὰ ἔτους ἔτος La.

3. τελευτὴν Va.

4. ἀνοίγουσι λαβόντες AXKFSM VabPcLb; ἀνοίγουσιν λαβόντες AgLa; ἀνοίγουσι, λαβόντες [τε] C; ἀνοίγουσι, λαβόντες δὲ B; desideratur sane copula, quam nos e lectione codicum AgLa eruimus ἀνοίγουσι, καὶ λαβόντες scribentes. — ἔχοντες τὰ ἐς τὴν La, ubi τὰ fortasse est correctura praecedentis τες; haud inepte vero inde eruas ἔχοντα τὰ ἐς. — τελευτὴν La.

τὴν τελετὴν καὶ ἀναγνόντες ἐς[5] ἐπήκοον τῶν μυστῶν κατέθεντο ἐν νυκτὶ αὖθις τῇ αὐτῇ. Φενεατῶν δὲ οἶδα τοὺς πολλοὺς καὶ ὀμνύντας[6] ὑπὲρ μεγίστων τῷ Πετρώ-
3 ματι. καὶ ἐπίθημα ἐπ' αὐτῷ περιφερές ἐστιν, ἔχον ἐντὸς[7] Δήμητρος πρόσωπον Κιδαρίας· τοῦτο ὁ ἱερεὺς περιθέμενος τὸ πρόσωπον ἐν τῇ μείζονι καλουμένῃ τελετῇ ῥάβδοις[8] κατὰ λόγον δή τινα τοὺς ὑποχθονίους[9] παίει. Φενεατῶν[10] δέ ἐστι λόγος καὶ πρὶν ἢ Ναόν, ἀφικέσθαι[11] καὶ ἐνταῦθα Δήμητρα πλανωμένην· ὅσοι δὲ[12] Φενεατῶν οἴκῳ τε καὶ ξενίοις ἐδέξαντο αὐτήν, τούτοις τὰ ὄσπρια
4 ἡ θεὸς τὰ ἄλλα, κύαμον[13] δὲ οὐκ ἔδωκέ σφισι. κύαμον
631 μὲν οὖν ἐφ' ὅτῳ μὴ καθαρὸν εἶναι νομίζουσιν ὄσπριον, ἔστιν ἱερὸς ἐπ'[14] αὐτῷ λόγος. οἱ δὲ τῷ[15] Φενεατῶν λόγῳ δεξάμενοι τὴν θεόν, Τρισαύλης[16] καὶ Δαμιθάλης,

initiati fuerint recitandum curarint, ea ipsa nocte in pristinam sedem reponunt. Ad eam lapidum compagem compertum habeo, Pheneatarum multitudinem de maximis quibusque rebus iusiurandum concipere solitam. Operimentum ei imminet rotundo ambitu. In eo facies Cereris cognomento Cidariae servatur. Eam faciem sacerdos tanquam personam indutus, statis, quae initia maiora appellantur, diebus populares patrio quodam ritu virgis caedit. Venisse in haec etiam loca Pheneatae Cererem dictitant ante Naum, dum errabunda Proserpinam quaeritaret; et iis qui se comiter ac liberaliter accepissent, legumina divisisse omnia, praeter fabam. Qua enim maxime de causa impurum legumen faba sit, arcanis commentariis mandatum est. Iam vero qui (uti Pheneatae narrant) Cererem hospitio acceperunt Trisaules et Damithales, templum ad imam

5. ἐς inseruimus e La; idem ex Abreschii coniectura (ad Thucyd. p. 536) fecerunt CSB; probavit F.

6. ὀμνῦντας AX; ὀμνοῦντας Vb.

7. ἐντὸς om. Va.

8. ῥάβδοις VaM.

9. ὑποχθονίους e Kuhnii coni. receperunt CS; ἐπιχθονίους rell. edd. codd. Eandem confusionem habemus Schol. ad Hesiod. opp. 140. ubi cf. Intpp.

10. φερεατῶν Ag. — πρινί ναὸν La.

11. Post ἀφικέσθαι expunximus γάρ. Verba καὶ πρὶν — πλανωμένην parenthesi includunt Cor. Smai.; inter Ναὸν et ἀφικέσθαι lacunam indicat B; nostra correctura rem expedit; causa particulae intrusae patet. — πλανομένην La.

12. ὅσοι δὲ FCSmin. BMVabPc AgLab.; δὲ om. edd. rell.; ὅσοι τε φ. οἴκῳ καὶ ξεν. Sylb.

13. κύαμον — σφισι om. Va; σφισιν AgLb.

14. ἀπ' Vb; δ' ἐπ' VaLbPc; δὲ ἐπ' Ag.

15. τῶν (?) Vb. Post Φενεατῶν expunximus μὲν cum BPcAgLab. — τὸν θεὸν Ag.

16. Δυσαύλης coni. K, probat F. Forma Τρισαύλης favet Schwenckii

ἐποιήσαντο μὲν Δήμητρος ναὸν Θεσμίας[17] ὑπὸ τῷ ὄρει
τῇ Κυλλήνῃ,[18] κατεστήσαντο δὲ αὐτῇ καὶ τελετὴν ἥντινα
καὶ νῦν ἄγουσιν. ὁ δὲ ναὸς οὗτος τῆς Θεσμίας σταδίους
πέντε μάλιστά που καὶ δέκα ἐστὶν ἀπωτέρω[19] τῆς πόλεως.
(2) Ἐς δὲ Πελλήνην[20] ἐκ Φενεοῦ καὶ ἐς Αἴγειραν 5
ἰόντι Ἀχαιῶν πόλιν, πέντε που προεληλυθότι[21] καὶ δέκα
σταδίους Ἀπόλλωνός ἐστι Πυθίου ναός· ἐρείπια δὲ[22]
ἐλείπετο αὐτοῦ μόνα καὶ βωμὸς μέγας λίθου λευκοῦ.
ἐνταῦθα ἔτι καὶ νῦν Ἀπόλλωνι[23] Φενεᾶται καὶ Ἀρτέμιδι
θύουσιν, Ἡρακλέα ἑλόντα Ἦλιν τὸ ἱερὸν λέγοντες ποιῆ-
σαι. (3) Ἔστι δὲ αὐτόθι καὶ ἡρώων μνήματα[24] ὅσοι
σὺν Ἡρακλεῖ στρατείας ἐπὶ[25] Ἠλείους μετασχόντες οὐκ
ἀπεσώθησαν οἴκαδε ἐκ τῆς μάχης. τέθαπται δὲ Τελα- 6
μὼν[26] ἐγγύτατα τοῦ ποταμοῦ τοῦ[27] Ἀροανίου ἀπωτέρω
μικρὸν ἢ ἔστι[28] τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Χαλκώδων
δὲ οὐ πόῤῥω κρήνης καλουμένης Οἰνόης.[29] τὸν μὲν δὴ

Cyllenen erexerunt Cereri Thesmiae, et initia deae instituere, quae nunc etiam in officio permanent. Abest hoc Cereris cognomento Thesmiae fanum ab urbe stadia prope XV. (2) Qua Pellenen et Aegiran a Pheneo iter est, stadia circiter XV progressi, ad Apollinis Pythii templum accedant. Sedenim ex eo sola rudera, et magnam ex candido lapide aram vetustas reliqua fecit. Ad eam aram Pheneatae hoc etiamnum tempore Apollini et Dianae sacra faciunt: Herculem Elide capta eam aedem memorant dedicasse. (3) Extant heroum illorum sepulcra, qui quum eius expeditionis Herculi socii fuissent, pugnando cecidere. Ac Telamon quidem proxime flumen Aroanium modico ab Apollinis intervallo conditus est: Chalcodon non longe a fonte Oenoe. Neminem vero errare velim,

coniecturae, qui II, 14 (ubi vid. not. 6.) Διςαύλης scribendum putat. — Tum Δαμοθάλης vult K, Schwenck.

17. Θεσμίας Wyttenb. ad Plut. Mor. II, 876. Pors. B; probant CS, Creuzer Symbol. I, p. 155. ed. 3 a; θέσθαι δὲ edd. rell. codd.

18. Κυλήνῃ Va. — τελευτὴν La.

19. ἀποτέρω Vab.

20. πελήνην Ag.

21. προεληλυθότι Am. Sylb. FC SB; προςεληλυθότι AXKM; προςεληλυθότος VabPcAgLab. — ἀπόμενος MVab.

22. δὲ ἐλ. Va; δ' ἐλ. rell.

23. ἀπόλλωνος Va.

24. μνῆμα Ag; seq. σὺν suspectum est Siebelisio, nec immerito.

25. ἐπεὶ Va.

26. Post Τελαμὼν B e coniectura inserit μέν.

27. τοῦ om. Ag.

28. ἢ MLb (sec. excerpta nostra ἢ habet M).

29. οἰνόνις Va. — Ἐληφήνορος AX; ἐλαφήνορος Va. Tum Εὐβοεῦσιν e coni., νησοῖν edd. codd. Sic loquitur Pausanias; cf. v. g.

Ἐλεφήνορος τοῦ Εὐβοεῦσιν ἐς Ἴλιον ἡγησαμένου καὶ τὸν
Αἴαντός τε καὶ Τεύκρου, τούτων μὲν τοὺς πατέρας οὐκ
ἀποδέξαιτο ἄν τις ἐν τούτῳ πεσεῖν τῷ ἀγῶνι. πῶς
μὲν γὰρ[30] ἂν συνεπελάβετο Ἡρακλεῖ τοῦ ἔργου Χαλ-
κώδων, ὃν πρότερον ἔτι ἀποκτεῖναι[31] Ἀμφιτρύων καὶ
7 μαρτυρεῖται καὶ πιστεύειν ἄξιά ἐστιν ἐν[32] Θήβαις; πῶς
δὲ Τεῦκρος ᾤκισεν[33] ἂν Σαλαμῖνα ἐν Κύπρῳ πόλιν μη-
δενὸς ὡς ἀνέστρεψεν ἐκ Τροίας ἐκβαλόντος[34] ἐκ τῆς οἰ-
κείας; τίς δ' ἂν ἐξήλασεν ἄλλος πλὴν ὁ Τελαμὼν αὐτόν;
δῆλα οὖν ἐστι Χαλκώδοντα οὐ τὸν ἐξ Εὐβοίας καὶ Τε-
λαμῶνα οὐ τὸν Αἰγινήτην ἐπὶ Ἠλείους Ἡρακλεῖ μετεσχη-
κέναι τῆς στρατείας·[35] ὁμώνυμοι δὲ ἐπιφανέσιν ἄνδρες·
ἀφανέστεροι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔτι καὶ τὸν ἅπαντα ἐγίνοντο[36]

existimantem vel Chalcodontem hunc Elephenoris, qui Euboensium dux ad Ilium profectus est; vel quem ante nominavimus Telamonem, Aiacis et Teucri patres fuisse. Qui enim Herculem Chalcodon in hoc bellum sequi potuit, quum interfectum ab Amphitryone haud dubiis Thebanorum monumentis testatum sit? Vel quonam pacto Teucer Salaminem in Cypro condidit, si nemo eum a Troia redeuntem domo prohibuit? Ecquisnam vero arcere eum praeter Telamonem potuisset? Quocirca alios omnino hos qui Herculem iuverint, ab Euboico Chalcodonte, et Aegineta Telamone, fuisse statuendum est. Enimvero uti nostra aetate, sic propemodum superioribus omnibus seculis, illustriorum plerumque virorum nomina cum iis qui

VIII, 53, 7. X, 30, 8. Confusionem similem habent codd. VII, 14. not. 36. VII, 16. not. 47.

30. ἂν addit B e coni. — συνεπελαύετο Ag.

31. πρότ. ἔτι ἀποκτεῖναι Ἀμφιτρύωνα καὶ B, cuius vestigia secuti ἀποκτεῖναι Ἀμφιτρύων καὶ scripsimus; ἀπέκτεινεν (ἀπέκτενεν Ag) Ἀμφιτρύων; καὶ edd. rell. MVaPc AgLab; ἀπέκτεινεν ἐν ἀμφυτρίων Vb; Ἀμφυτρύων A. — Sq. καὶ μαρτυρεῖται om. La, unde fortasse scribendum: πρότ. ἔτι ἀπέκτεινεν Ἀμφιτρύων (καὶ πιστεύειν ἄξιά ἐστιν) ἐν Θήβαις; Aliam addimus coniecturam propter frequentissimam particularum καὶ et ὡς confusionem non improbabilem: ὃν πρότερον ἔτι ἀπέκτεινεν Ἀμφιτρύων, ὡς μαρτυρεῖται καὶ πιστ. ἄξ. ἐστ. ἐν Θήβαις.

32. ἐστι τὰ ἐν Smin.; ἐστι [τὰ] ἐν C. Ad rem cf. IX, 19, 3.

33. ᾤκησεν MVaAgLab. — πάλιν pro πόλιν MVabAgLab; non omnino inepte.

34. ἐκβαλόντες MVa; ἐκβαλλόντες Vb; ἐκβαλήντος (sic) La; seq. ἐκ — ἄλλος om. Pc. — οἰκείας Cor. BLab et per correcturam Ag; οἰκίας edd. rell. MVab. — ἐξήλλασεν Ag.

35. στρατείας Sylb. FCSB; στρατίας Va; στρατιᾶς AXKVbMPcAg Lab. Mox ἀφενέστεροι Ag.

36. ἐγίγνοντο edd. codd.; sq. ὁμοίως om. Va. — Mox ἀχαιϊκὸν Lab.

ὁμοίως χρόνον. (4) Φενεάταις δὲ πρὸς τὸ Ἀχαϊκὸν τὸ 8
ὅμορον οὐ[37] καθ' ἓν ὅροι τῆς γῆς εἰσὶν, ἀλλὰ πρὸς μὲν[38] 632
Πελλήνην ὁ καλούμενος Πωρίνας,[39] πρὸς δὲ τὴν Αἰγειρᾶτιν τὸ ἐπ' Ἄρτεμιν.[40] ἐν δὲ αὐτῶν Φενεατῶν τῇ χώρᾳ μετὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου προήξεις[41] τε οὐκ ἐπὶ πολὺ καὶ ἐντὸς ἔσῃ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸ ὄρος ἀγούσης τὴν Κρᾶθιν.[42] ἐν τούτῳ τῷ ὄρει τοῦ ποταμοῦ τῆς Κράθιδός[43] εἰσιν αἱ πηγαί· ῥεῖ δὲ ἐς θά- 9
λασσαν παρὰ Αἰγὰς, ἔρημον τὰ ἐπ' ἐμοῦ χωρίον, τὰ δὲ παλαιότερα Ἀχαιῶν πόλιν. ἀπὸ τούτου δὲ καλεῖται [τοῦ Κράθιδος][44] καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ποταμὸς ἐν γῇ τῇ[45] Βρεττίων. ἐν δὲ τῇ Κράθιδι τῷ ὄρει Πυρωνίας ἱερόν ἐστιν[46] Ἀρτέμιδος, καὶ τὰ ἔτι ἀρχαιότερα παρὰ τῆς θεοῦ ταύτης ἐπήγοντο Ἀργεῖοι[47] πῦρ ἐς τὰ Λερναῖα.

non tam clari fuerint, communicata sunt. (4) Pheneatas autem a finitimis Achaeis non uni dirimunt fines. Nam ad Pellenen inter utrosque terminus est fluvius, qui Porinas dicitur: ad Aegiraticum agrum, Dianium. Intra Pheneatarum fines, secundum Pythii Apollinis templum paululum progressus in viam ingrediare, quae ad Crathin montem ducit. In eo monte Crathidis amnis fontes sunt. Labitur is in mare praeter Aegas desertum aetate mea vicum, Achaeorum olim urbem. Ab eo nomen accepit Crathis Italiae in Brutiis fluvius. Est in Crathide monte Pyroniae Dianae fanum: ex quo antiquitus Argivi ad Lernaea ignem deportabant.

37. ὁ καθ' Vb.

38. μὲν om. La; tum Πελλήνην Sylb. Smai. B; probarunt FC; Κυλλήνην rell. edd. codd., nisi quod Ag κυλλήνη habet.

39. Πωρίνας BPcLa; Πόρινας Vab; πορίνας rell. — Αἰγειρᾶτιν B; Αἰγειράτιν edd. rell.

40. ἀπ' Ἀρτ. VabM. Locus vix sanus.

41. προήξεις Sylb. CSBPcdVa AgLab; προΐξεις AXKFVb. Tum δὲ pro τε Ag.

42. Κράθιν MVabLab. Tum τούτων VbM.

43. κράτιδος Ag.

44. τοῦ Κράθιδος uncis sepsimus; ἡ Κρᾶθις est aliquot lineis ante et VII, 25, 11. Apud Strabonem quidem VIII, pag. 386 (304 Tz.) generis masculini est nomen; at apud eundem scriptorem eadem fere linea modo masculino, modo feminino usurpari inconstantia est neutiquam ferenda. Omnino τοῦ Κράθιδος glossematis prae se fert speciem.

45. γῇ τῇ BPcAgLa; γῇ om. rell. — tum βρεντίων Ag.

46. ἐστιν om. Va. Mox ἔτη Ag.

47. ἀργεῖον VaM; ἀργεῖων Vb, ο sup. ω expuncto. Tum λερνέα VabMAgLb; λέρνεα La (λέρναια?) cf. II, 36, 7.

CAPUT XVI.

De monte Geronteo et tribus fontibus Tricrena dictis — monte Sepia et Aepyti sepulcro — aliis memorandis sepulcris, Mausoleo et Helenae, Hebraeae mulieris, sepulcro.

Ἐκ δὲ Φενεοῦ πρὸς ἥλιον[1] ἰόντι ἀνίσχοντα ὄρους ἐστὶν ἄκρα Γερόντειον, καὶ κατὰ[2] ταύτην ὁδός· Φενεάταις δὲ ὅροι πρὸς Στυμφαλίους[3] τῆς γῆς τοῦτό ἐστι τὸ Γερόντειον.[4] τοῦ Γεροντείου δὲ ἐν ἀριστερᾷ διὰ τῆς Φενεατικῆς[5] ὁδεύοντι ὄρη Φενεατῶν ἐστὶ Τρίκρηνα καλούμενα, καί εἰσιν αὐτόθι κρῆναι τρεῖς· ἐν ταύταις[6] λοῦσαι τεχθέντα Ἑρμῆν αἱ περὶ τὸ ὄρος λέγονται Νύμφαι, καὶ ἐπὶ τούτῳ τὰς πηγὰς ἱερὰς Ἑρμοῦ νομίζουσιν.[7]
2 (2) Τρικρήνων δὲ οὐ πόῤῥω ἄλλο ἐστὶν ὄρος Σηπία, καὶ Αἰπύτῳ τῷ Ἐλάτου λέγουσιν ἐνταῦθα γενέσθαι τὴν τελευτὴν ἐκ τοῦ ὄφεως, καί οἱ καὶ[8] τὸν τάφον ἐποίησαν αὐτόθι· οὐ γὰρ οἷά τε ἦν σφίσιν ἐς τὸ πρόσω φέρειν

Cap. XVI. A Pheneo Orientem versus iugum montis est vertex, Geronteum nomine: eaque ducit trames. Geronteum istud Pheneatarum et Stymphaliorum fines disterminat. Ad laevam montis per Pheneaticum agrum contendentibus, Pheneatis ii sunt fines, quae Tricrena nominant, a tribus, qui illic sunt, fontibus, quasi Trifontium dixeris. In illis aquis recens in lucem editum Mercurium accolae montis Nymphae abluisse dicuntur: ob eamque rem eos fontes tanquam Mercurio sacros multa cum religione colunt. (2) Non longe a Trifontio mons est alius, cui Sepia nomen; ubi Aepytum Elati filium serpentis morsu periisse dicunt; eoque in loco humatum, quod longius cadaver efferre (ob odoris opinor gra-

Cap. XVI. 1. Ἥλιον Vb. Sq. ἰόντι om. Ag.
2. καὶ κατὰ — Γερόντειον om. VaM.
3. στυμφαλλίους Vb; τυμφαλίους AgLab.
4. γερόντιον Vb.
5. φρενεατικῆς Va. Mox ὄρη B PcAgLab; ὅροι rell.; ὄρος — καλούμενον Müller Dor. II, 438. Tum φαινεατῶν ἐστιν Ag.
6. ἐν ταύταις CSmai. BAg(?)VaM PcdLab; ἐνταῦθα edd. rell. Vb.
7. νομίζουσιν BPcAg; νομίζουσι edd. rell. — Deinceps ἐκ τοῦ ὄφεος La.
8. καί οἱ καὶ AgLb, καὶ posterius om. edd. MVabPcLa.

τον νεκρόν. τούτους οἱ Ἀρκάδες τοὺς ὄφεις γίνεσθαι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔτι ἐν τῷ ὄρει φασίν, οὐ μέντοι πολλούς γε, ἀλλὰ καὶ μάλιστα σπανίους· ἅτε γὰρ τοῦ ἔτους τὸ πολὺ νειφομένου[9] τοῦ ὄρους οἵ τε ἀποληφθέντες[10] τῶν φωλεῶν ἐκτὸς ὑπὸ τῆς χιόνος διαφθείρονται, καὶ ἢν πρότερον καταφυγόντες τύχωσιν ἐς τὰ φωλεά, ὅμως ἡ χιὼν μέρος τι αὐτῶν ἀπόλλυσιν, ἅτε καὶ ἐς[11] αὐτὰ τὰ φωλεὰ καθικνουμένου τοῦ κρυμοῦ.[12] τὸν δὲ τοῦ Αἰ- 3
πύτου τάφον σπουδῇ μάλιστα ἐθεασάμην, ὅτι ἐν τοῖς ἐς τοὺς Ἀρκάδας ἔπεσιν ἔσχεν Ὅμηρος λόγον τοῦ Αἰπύτου μνήματος. ἔστι μὲν οὖν γῆς χῶμα οὐ μέγα, λίθου κρηπῖδι ἐν κύκλῳ περιεχόμενον· Ὁμήρῳ δὲ (οὐ γὰρ 633
εἶδεν[13] ἀξιολογώτερον μνῆμα) εἰκότως παρέξειν ἔμελλε[14] θαῦμα, ἐπεὶ καὶ Ἡφαίστου τὸν χορὸν[15] ἐπὶ τῇ Ἀχιλλέως ἀσπίδι εἰργασμένον εἰκάζει χορῷ Δαιδάλου ποιηθέντι, σοφώτερα οὐ θεασάμενος. (3) Τάφους δὲ ἀξίους θαύ- 4

vitatem) non potuerint. Eius generis in eo monte ali nostra etiam aetate serpentes Arcades tradunt, sed valde iam paucos, quod, quum densis nivibus mons magna anni parte undique obducatur, vel sub divo deprehensi necentur; vel si forte in sua lustra confugerint, gelu tamen conficiantur. Atque eo quidem Aepyti sepulcrum valde studiose sum contemplatus, quod eius mentionem facit Homerus. Et vero terrae agger non utique magnus, lapidea crepidine in orbem circumseptus. Fuit sane Homero admirationi, quod scilicet nullum fuerat ille nobilius monumentum conspicatus. Nam et idem chorum in Achillis clypeo a Vulcano fabricatum, idcirco cum Ariadnae choro quem fecerat Daedalus, comparat, quia nullum sollertioris artificii opus viderat. (3) Equidem quum multa norim

9. νειφομένου BVa(?)PcVbMAg La; νεφομ. CLb; πολύνι φομένου A; νιφομ. edd. rell.

10. ἀποληφθέντες Am. CSmai. B; ἀπολειφθ. edd. rell. VabPcMAgLab.

11. ἐς BLab; εἰς edd. rell.

12. κρυμοῦ BLa; κρυμνοῦ PcAg Lb; κρυοῦ Vb et M (sec. exc. nostra); κρύους edd. rell. Va; κρυοῦς M. Mox αἰπύου Ag; αἰτύπου La.

13. εἶδεν Sylb. SBVaMPcAgLab; οἶδεν Vb; ἴδεν edd. rell. — Hom. Il. II, 604. — ἀξιωλογώτερον Va — —; deinde εἰκώτως M.

14. ἔμελεν Va; ἔμελλεν AgLab; seq. θαῦμα om. VaPcLb.

15. χρόνον AVabM. — ἐπεὶ καὶ ἡφαίστου τὸν χορὸν ἐπὶ καὶ ἡφαίστου τὸν χρόνον, ἐπὶ La; tum εἰςγασμένον εἰκ. χωρῷ Va; deinde [ὑπὸ] Δαιδ. C.

ματος ἐπιστάμενος πολλοὺς δυοῖν ἐξ αὐτῶν ἐπιμνησθήσομαι, τοῦ τε[16] ἐν Ἁλικαρνασῷ καὶ ἐν τῇ Ἑβραίων. ὁ μὲν δὴ ἐν Ἁλικαρνασῷ Μαυσώλῳ βασιλεύσαντι Ἁλικαρνασέων πεποίηται. μέγεθος δὲ οὕτω δή τί ἐστι μέγας καὶ ἐς κατασκευὴν περίβλεπτος τὴν πᾶσαν, ὥστε καὶ Ῥωμαῖοι μεγάλως δή τι αὐτὸν θαυμάζοντες τὰ παρὰ σφίσιν ἐπιφανῆ μνήματα Μαυσώλεια[17] ὀνομάζουσιν. Ἑβραίοις δὲ Ἑλένης γυναικὸς ἐπιχωρίας τάφος ἐστὶν ἐν πόλει Σολύμοις,[18] ἣν ἐς ἔδαφος κατέβαλεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεύς. μεμηχάνηται δὲ ἐν τῷ τάφῳ τὴν θύραν,[19] ὁμοίως παντὶ ουσαν τῷ τάφῳ λιθίνην,[20] μὴ πρότερον διανοίγεσθαι[21] πρὶν ἂν ἡμέραν τε ἀεὶ καὶ ὥραν τὸ ἔτος ἐπαγάγῃ[22] τὴν αὐτήν· τότε δὲ ὑπὸ μόνου τοῦ μηχανήματος ἀνοιχθεῖσα καὶ οὐ πολὺ ἐπισχοῦσα συνεκλείσθη[23] δι' ὀλίγης. τοῦτον μὲν δὴ οὕτω, τὸν δὲ ἄλλον χρόνον ἀνοῖξαι πειρώ-

ubi sint admiratione digna sepulcra, duorum tamen duntaxat hoc loco mentionem faciam: alterum Halicarnassi est, in Hebraeis alterum. Erectum illud fuit Mausolo, qui Halicarnassi regnavit; ea operis magnitudine atque omni ornamentorum magnificentia, ut Romani rei miraculo adducti, magnificentissima quaeque apud se monumenta Mausolea appellarint. At apud Hebraeos in Solymorum urbe, quam Romanorum Imperator funditus excidit, Helenae indigenae mulieris sepulcrum miri operis est. In eo enim ostium fabricatum est e marmore, uti ceterae sepulcri partes. Id anni stato die atque hora occulto machinae cuiusdam motu aperitur; neque

16. τε om. VaMLb. Mox Ἁλικαρνασῷ hic et posthac Va; geminant σ edd. codd. rell. Deinde Ἁλικαρνασσέων Pors. Smai. B; ἁλικαρνασσεῶν La; Ἁλικαρνασσῶν edd. rell. PcVbMAgLb; Ἁλικαρνασῶν Va.

17. Μαυσωλεῖα A; μαυσωλεία VaLb; Μαυσώλεια S. se scripsisse affirmat; at non scripsit; sic quum habeat La, probavimus; Μαυσωλεῖα rell.

18. σωλύμοις Va.

19. τὴν θύραν om. VaM. Mox παντὶ ex emend. B; πάντα rell. edd. codd., praeter La in quo ὁμοίως πανσαν πάσαν οὖσαν. in Lb πᾶντα, correcto accentu. πᾶσαν non est spernendum.

20. λιθήνην VbMAgLb.

21. διανοίγεσθαι ex em. B; δὲ ἀνοίγεσθαι CPc; ἀνοίγεσθαι Cor. Smai. ἐπανοίγεσθαι Smin. probantibus F. Schneider; ἐςανοίγεσθαι AXKFVabMAgLb; in La lectio ambigua, ἐς ἀνοίγεσθαι esse videtur. πρότερόν ἐστιν ἀνοίγ. coni. C.

22. ἀπαγάγῃ MPcAgLab.

23. συνεκλείθη Vb. Deinceps πιρώμενος Ag.

μενος ἀνοίξαις[24] μὲν οὐκ ἂν, κατάξεις δὲ αὐτὴν πρότερον βιαζόμενος.

CAPUT XVII.

De monte Cyllene et Mercurio Cyllenio — vario materiae genere, qua ad lignea simulacra usi sunt veteres — variorum animalium candido colore — monte Chelydorea — urbe Nonacri et Stygis aqua.

Μετὰ δὲ τοῦ Αἰπύτου τὸν τάφον ὄρος τε ὑψηλότατον ὀρῶν τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ Κυλλήνη καὶ Ἑρμοῦ Κυλληνίου κατεῤῥιμμένος[1] ναός ἐστιν ἐπὶ κορυφῇ τοῦ ὄρους. δῆλα δέ ἐστιν ἀπὸ Κυλλῆνος[2] τοῦ Ἐλάτου τῷ τε ὄρει τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἐπίκλησις γεγενημένη τῷ θεῷ. (2) Τοῖς 2
δὲ ἀνθρώποις τὸ ἀρχαῖον, ὁπόσα καὶ ἡμεῖς καταμαθεῖν ἐδυνήθημεν, τοσάδε ἦν ἀφ᾽ ὧν τὰ ξόανα ἐποιοῦντο, ἔβενος,[3] κυπάρισσος, αἱ κέδροι, τὰ δρύϊνα, ἡ μῖλαξ,[4] ὁ λωτός· τῷ[5] δὲ Ἑρμῇ τῷ Κυλληνίῳ τούτων μὲν ἀπὸ οὐδενός, θύου[6] δὲ πεποιημένον τὸ ἄγαλμά ἐστιν· ὀκτὼ

ita multo post occluditur. Quod si alio tempore aperire conatus fueris, effringas facilius, quam ulla vi recludas.

Cap. XVII. Ab Aepyti sepulcro ad Arcadicorum omnium montium excelsissimum Cyllenen venias. In eius summo vertice Mercurii Cyllenii templum eminet; sed collapsum. Dubium vero nihil est, et monti et Deo a Cyllene Elati filio cognomina indita. (2) Ac prisci quidem homines, quantum ex antiquitatis monumentis didicimus, non aliis materiae generibus ad simulacra deorum usi sunt, quam hebeno, cyparisso, cedro, quercu, smilace seu hedera Cilicia, loto. Verum Mercurio Cyllenio e citro signum aedificatum est; pedum (uti

24. ἀνοῖξαι Va et κατάξειν Va M.

Cap. XVII. 1. κατεῤῥιμμένος Va. Tum κορυφῆς PcAgLa.

2. Κυλλῆνος Am. Sylb. CSBPcd AgLb; Κυλλήνου A; Κυλλήνου XK FVabM; κύλληνος La.

3. ἔβενος AXK.

4. μῖλαξ B in Corrigend. Pc?; μίλαξ VabAgLab; σμίλαξ edd. rell. M(?).

5. τὸ δὲ Va; δὲ om. Lb; ἑρμεῖ La.

6. θέου Vb.

3 δὲ εἶναι ποδῶν μάλιστα αὐτὸ[7] εἰκάζομεν. (3) Παρέχε-
634 ται δὲ καὶ θαῦμα τοιόνδε ἡ Κυλλήνη· κόσσυφοι[8] γὰρ
οἱ ὄρνιθες ὁλόλευκοί εἰσιν ἐν αὐτῇ. οἱ δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν[9]
καλούμενοι γένος ἄλλο πού τι εἰσιν ὀρνίθων οὐκ ᾠδικόν.
ἀετοὺς μὲν οὖν[10] ὀνομαζομένους κυκνίας μάλιστα ἐοι-
κότας[11] κύκνῳ λευκότητα οἶδα ἐν Σιπύλῳ θεασάμενος
περὶ λίμνην καλουμένην Ταντάλου· ὗς δὲ ἀγρίους λευ-
κοὺς καὶ ἄρκτους τῶν Θρᾳκίων λευκὰς ἤδη[12] που καὶ
4 ἄνδρες ἐκτήσαντο ἰδιῶται. λαγῷ[13] δὲ καὶ ἔλαφοι, τὸ
μὲν Λιβυκὸν θρέμμα οἱ λαγῴ εἰσιν οἱ[14] λευκοί, ἐλάφους
δὲ ἐν Ῥώμῃ λευκὰς εἶδόν τε καὶ ἰδὼν θαῦμα ἐποιησάμην,
ὁπόθεν δὲ ἢ τῶν ἠπείρων οὖσαι[15] ἢ νησιώτιδες[16] ἐκο-
μίσθησαν, οὐκ ἐπῆλθεν ἐρέσθαι[17] μοι. τάδε μὲν ἡμῖν

coniicio) haud minus VIII altitudine. (3) Habet praeterea (quod admirere) Cyllene mons merulas undecunque albas. Nam quae aves hoc nomine a Boeotiis appellantur, aliud quoddam genus sunt, haudquaquam canorae. Aquilas quidem, quas Cycnias vocant, candore oloribus persimiles, ipse in Sipylo ad stagnum, quod Tantali dicitur, conspexi. Apros certe, et ex Thracia ursas albas, vulgo privati homines; lepores albos inter altilia Libyes habent: cervas vero albas Romae cum admiratione spectavi: neque percontari in mentem tamen venit, e continentene aliqua, an vero ex insulis fuerint deportatae.

7. αὐτοῦ Vb, ὁ sup. οῦ.

8. κόσσιφοι Vb; mox ὁλόλευκοι om. VabPcMAgLab. — Locum hunc excerpsit Anonymus in Boissonad. Anecd. I. p. 426.

9. Βοιωτῶν Buttm. coll. IX, 22, 4. (Boeckh. ind. lect. semestr. hibern. 182⅔) B; κωμῳδῶν rell.; ὑπὸ Κωμητῶν s. ὑπὸ τῶν περὶ Τάναγραν κωμητῶν coni. S.

10. μὲν οὖν BPcAgLab, οὖν om. rell. edd. MVab. Deinde κικνίας Vb, υ sup. ι.

11. ἐοικότας Smai. BPcVbLab; ἐοικότα VaM; εἰκότας edd. rell. Tum κύκλῳ VbMLa; in M κύκνῳ p. correcturam. — λευτικότητα La; tum ὗς δὴ Lab.

12. ἤδη; recepimus coniecturam B; ἃ δὴ BVaPcMAgLab, ἃς δὴ rell.; tum ἐκτίσαντο Va.

13. λαγῷ Sylb. SB; λαγὼ edd. rell.; λαγῶ VbLb. — mox λιβυκὼ M; λιβυκῶ VabLb et sec. excerpta nostra M.

14. εἰσιν οἱ e coni. B; εἰσι rell. edd. codd.; mox ἴδον AgLa. Deinceps δὲ post ὁπόθεν om. Ag.

15. οὖσα MLb; in Vb ob compendii ductum terminatio ambigua. ἦσαν Va.

16. νησιώτιδ' VbMLb; νισιώτιδ (sic) Va. Tum ἐκομίσθησαν e coni. B., VaAgLa; ἐξεκομίσθησαν edd. rell. VbMPc. cf. quae de hoc loco diximus Praefat. T. I, p. XXVI, ubi tamen sigla typis accurate exprimi non potuerunt.

17. αἱρέσθαί Vb. Mox ἡμῖν Sylb. CSBPcdAgLab; ἡμῶν edd. rell. VabM. — λελέχθαι La.

λελέχθω τῶν ἐν Κυλλήνῃ κοσσύφων[18] εἵνεκα, ὡς μὴ τοῖς
ῥηθεῖσιν ἐς τὴν χρόαν αὐτῶν ἀπιστοίη μηδείς. (4) Ἔχε- 5
ται δὲ[19] ἄλλο ὄρος Κυλλήνης Χελυδόρεα, ἔνθα εὑρὼν
χελώνην Ἑρμῆς ἐκδεῖραι[20] τὸ θηρίον καὶ ἀπ' αὐτῆς λέ-
γεται ποιήσασθαι λύραν. ἐνταῦθα Φενεάταις καὶ Πελ-
ληνεῦσιν ὅροι[21] τῆς γῆς εἰσί, καὶ τοῦ ὄρους τῶν Χελυ-
δορέων[22] οἱ Ἀχαιοὶ τὸ πλέον νέμονται. (5) Ἐκ Φενεοῦ 6
δὲ ἰόντι ἐπὶ ἑσπέρας[23] καὶ ἡλίου δυσμῶν ἡ μὲν ἀριστερὰ
τῶν ὁδῶν ἐς πόλιν ἄγει Κλείτορα, ἐν[24] δεξιᾷ δὲ ἐπὶ
Νώνακριν καὶ τὸ ὕδωρ τῆς Στυγός. τὸ μὲν δὴ ἀρ-
χαῖον[25] ἡ Νώνακρις πόλισμα ἦν Ἀρκάδων καὶ ἀπὸ τῆς
Λυκάονος[26] γυναικὸς τὸ ὄνομα εἰλήφει, τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν
ἐρείπια ἦν, οὐδὲ τούτων τὰ πολλὰ ἔτι δῆλα. τῶν δὲ
ἐρειπίων οὐ πόῤῥω κρημνός ἐστιν ὑψηλός· οὐχ ἕτερον
δ' ἐς[27] τοσοῦτον ἀνήκοντα ὕψους οἶδα· καὶ ὕδωρ κατὰ

Huc sum digressus, ne commentitium quis putaret, quod de Cylleniis merulis commemoravi. (4) Coniungitur cum Cyllene mons alius, cui nomen Chelydorea: in eo nempe Mercurius dicitur repertam testudinem excoriasse, lyramque inde confecisse. Hic fines inter Pheneatas et Pellenenses: montis multo maximam partem Achaei possident. (5) A Pheneo ad eam, quae ad Occasum est, partem discedentes, viae excipiunt duae; Clitorem laeva, Nonacrin dextera, et ad Stygis aquam perducit. Fuit olim Nonacris Arcadum oppidulum, cui nomen Lycaonis uxor dederat. Solae aetate nostra ruinae extant; et eae quidem magna etiam ex parte obrutae. Ab iis ruinis non longe crepido montis tam alte se attollit, at locum nusquam

18. κοσσίφων Vb. — ἀποστοίη Va; ἀποιστοίη La.

19. δὲ om. BPcAg. Tum ἄλλος ὄρος Ag. Deinde Χελυδόρεα Sylb. SBAg; Χελυδωρέα AXK; Χελυδορέα FCVabMLab.

20. ἐκδῆραι Ag.

21. ὅρος – εἰσὶν Ag.

22. Χελυδωρέων AXKM(?).

23. ἐπὶ τῆς ἑσπ. Vb. correct.; ἐπὶ τὸν ἑσπ. La; ἐπὶ τὴν ἑσπέρας VaPcMAgLb; ἐπὶ ἑσπέρας edd.; τὴν ἐπὶ ἑσπ. coni. S. Nobis ἐπί τε ἑσπέρας videtur.

24. ἡ ἐν Pors.; ἐνδέξιᾶ (sic) La. Mox στυχὸς Ag.

25. ἀρχαῖον AVb. — ἡ Νώνακρις πόλ. ἦν Ἀρκ. BLa; ἀρχ. ὀνώνακρις πόλ. ἦν Ἀρκ. A; ἀρχ. Νών. ἦν Ἀρκ. edd. rell.; ἀρχ. ἦν ὀνών. πόλ. ἦν ἀρκ. LbPcAg; ἀρχ. ἦν ὁ νώναρις (sic) πόλ. ἦν ἀρκ. Vb; ἀρχ. ἦν ὁ νώνακρις πόλ. ἦν ἀρκ. M; ἀρχ. ἦν ὁ νώνακρις πόλ. Ἀρκ. Va.

26. λυκάωνος Va.

27. δ' ἐς PcAgLa, quare δ' recepimus, quod om. rell.; deinde τοσοῦτον BPcVbAgLa; τοσοῦτο rell. edd. MVaLb. — ὕδους Va.

τοῦ κρημνοῦ στάζει· καλοῦσι[28] δὲ Ἕλληνες αὐτὸ ὕδωρ Στυγός.

CAPUT XVIII.

De Styge varia a poëtis memoriae prodita — Stygis aquae vi mortifera, frangente et dissolvente — montibus Aoraniis, vico Lusis et Proeti filiabus a Melampode ibi sanatis.

Εἶναι δὲ τὴν Στύγα Ἡσίοδος μὲν ἐν Θεογονίᾳ[1] πεποίηκεν,[2] (Ἡσιόδου γὰρ δὴ ἔπη[3] τὴν Θεογονίαν εἰσὶν οἳ νομίζουσι), πεποιημένα οὖν ἐστὶν ἐνταῦθα Ὠκεανοῦ θυγατέρα τὴν Στύγα, γυναῖκα δὲ αὐτὴν εἶναι Πάλλαντος·
635 ἐοικότα δὲ πεποιηκέναι τούτοις καὶ Λίνον[4] φασίν· ἐμοὶ δὲ ἐπιλεγομένῳ[5] παντάπασιν ἐφαίνετο ταῦτά γε εἶναι
2 κίβδηλα. Ἐπιμενίδης δὲ ὁ Κρὴς εἶναι μὲν καὶ οὗτος θυγατέρα Ὠκεανοῦ τὴν Στύγα ἐποίησε, συνοικεῖν δὲ αὐτὴν οὐ Πάλλαντι, ἀλλὰ ἐκ Πείραντος Ἔχιδναν τεκεῖν, ὅστις δὴ ὁ Πείρας[6] ἐστίν. μάλιστα δὲ τῆς Στυγὸς τὸ

viderim celsiorem. Ex eá aqua stillatim defluit, quam Stygis aquam Graeci nuncupant.

Cap. XVIII. Ac Stygem quidem Hesiodus in eo libro, qui de gentilitate deorum inscriptus est (neque enim desunt, qui carmen illud Hesiodo adscribant) Oceani filiam, et Pallantis uxorem fuisse memoriae prodidit. Ab his nihil fere discrepantia suis etiam versibus Linum cecinisse tradunt. Mihi quidem ea legenti plane videbantur esse adulterina. Epimenides Cretensis, et ipse Stygem filiam Oceano genitam dixit; non tamen Pallanti, sed Piranti nuptam, (quicunque ille Piras fuerit) cui etiam Hydram pepererit. Omnium maxime Stygis

28. καλλοῦσι Va; καλοῦσιν ἕλληνες δ' αὐτὸ AgLab; ὕδωρ στυγοῦς AgLb; δὲ Ἕλλ. Va; δ' Ἕλλ. rell.

Cap. XVIII. 1. θεογονείᾳ et mox θεογονείαν Ag.

2. πεποίηκεν SBVabMPcAgLab; ἐποίησεν AXKFC. — ἡσίοδον γὰρ Lb.

3. ἐπὶ VaR, (ad marg. R. ἔπη); mox νομίζουσιν Ag. — ὠκεανοῦ θυγατέρα, bis La.

4. Λῖνον VabMLab.

5. δὲ ἐπιλ. VabLab; δ' ἐπ. edd. — mox ἔχιδιαν (sic) La.

6. Πεῖρας X. — ἐστί Lab.

ὄνομα ἐς τὴν ποίησιν ἐπηγάγετο[7] Ὅμηρος· ἐν μέν γε Ἥρας ἐποίησεν[8] ὅρκῳ·

Ἴστω νῦν[9] τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν
Καὶ τὸ κατειβόμενον[10] Στυγὸς ὕδωρ.

ταῦτα μὲν δὴ ἐποίησεν ὡς ἂν ἰδὼν ἐς[11] τὸ ὕδωρ τῆς
Στυγὸς στάζον· βούλεται δὲ καὶ ἐν καταλόγῳ τῶν[12]
μετὰ Γουνέως Τιταρησίῳ[13] ποταμῷ ῥεῖν τὸ ὕδωρ ἀπὸ 3
τῆς Στυγός. ἐποίησε δὲ καὶ ἐν Ἅιδου ὕδωρ εἶναι, καὶ
Ἀθηνᾶ τὸν Δία οὐ μεμνῆσθαί φησιν ὅτι δι' αὐτῆς Ἡρα-
κλέα ἔσωζεν ἐκ τῶν Εὐρυσθέως ἄθλων·

Εἰ γὰρ ἐγὼ τόδε ᾔδη[14] ἐνὶ φρεσὶ πευκαλίμῃσιν,
Εὖτέ μιν εἰς Ἀΐδαο[15] πυλάρταο προὔπεμψεν
Ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα στυγεροῦ Ἀΐδαο,
Οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα.

nomen in poemata sua induxit Homerus. Nam et qua in parte iusiurandum concipientem Iunonem fecit, sic inquit:

Hoc sciat omniparens tellus, caelumque profundum
Undaque de Stygiis emanans fontibus.

Haec ille in poemate suo scripsit ut oculis conversis in stillantem Stygis aquam. Iam vero in enumeratione eorum, qui Guneum secuti sunt, ubi Titaresium amnem nominat, fluere a Styge illum autumat. Postremo esse apud inferos Stygem dicit, quo loco exprobrantem Iovi Minervam facit, quod non meminerit sua maxime opera servatum Herculem, quo minus iis, quos imperasset Eurystheus, laboribus conficeretur:

Quod si ego praesaga id potuissem mente videre,
Tunc quum ipsum indomiti demisit in atria Ditis,
Colla canis traheret furvi quo regis ab aula,
Nulla arte elapsus Stygiis remeasset ab undis.

7. ἐπηγάγετο BPc; ἐπεςηγάγετο rell. edd. MVabLb; ἐπεισηγάγετο Ag; ἐπιςηγάγετο La.

8. πεποίηκεν Vb. — ὅρκων M; ὅρκον Vb. — Hom. Il. XV, 36.

9. Ἴστω δὲ AXM (silent Exc. nostra) VabLb; ἴστω νῦν τόγε το ὅμηρος. ἐν μέν γε ἥρας ἐποίησεν ὅρκῳ. ἴστων ἴστω νῦν τόδε (sic utique) La. — ὕπερθεν VbAgLb; ὕπερθε rell.

10. καταβόμενος Va. — ὕστωρ Lb.

11. ἐς suadente F. expunxit C.

12. τῶν om. Vab. — μεταγουνεώ La.

13. Τιταρησίῳ Sylb. FCSBLa; Τιταρησίων AXKPcAgLb; Τιπαρησίῳ Vb; Τιπαρησίων VaM (τί παρησίων sec. Exc. nostra M). — Hom. Il. II, 751 sqq.; Il. VIII, 366 sqq.

14. ᾔδη ABAgPcLab; ᾔδε' rell.; mox φρεσὶν Ag; πευκαλίμνησιν La.

15. Ἀοίδαο Vb; mox eodem modo AVb; ἄϊδας πυλάρτας La; mox ἄϊδας iterum; deinde ὑπερέφυγε idem.

4 (2) Τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ[16] τοῦ παρὰ τὴν Νώνακριν στάζον ἐσπίπτει[17] μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλὴν, διεξελθὸν[18] δὲ διὰ τῆς πέτρας ἐς τὸν Κρᾶθιν ποταμὸν κάτεισι· θάνατον δὲ τὸ ὕδωρ φέρει τοῦτο[19] καὶ ἀνθρώπῳ καὶ ἄλλῳ ζῴῳ παντί. λέγεται δὲ ὅτι γένοιτό ποτε ὄλεθρος ἀπ' αὐτοῦ καὶ αἰξὶν αἳ τοῦ ὕδατος ἔπιον πρῶτον. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐγνώσθη καὶ εἰ δή τι καὶ[20]
5 ἄλλο πρόσεστι τῷ ὕδατι τῶν ἐς θαῦμα ἡκόντων. ὕαλος[21]
636 μέν γε καὶ κρύσταλλος καὶ μόῤῥια[22] καὶ ὅσα ἐστὶν ἀνθρώποις ἄλλα λίθου ποιούμενα, καὶ τῶν σκευῶν τὰ κεράμεα,[23] τὰ μὲν ὑπὸ τῆς Στυγὸς τοῦ ὕδατος ῥήγνυται· κεράτινα δὲ καὶ ὀστέινα,[24] σίδηρός τε καὶ χαλκὸς, ἔτι δὲ μόλιβδός τε καὶ κασσίτερος καὶ ἄργυρος καὶ τὸ ἤλεκτρον ὑπὸ τούτου σήπεται τοῦ ὕδατος· τὸ δὲ αὐτὸ [ἐν][25] μετάλλοις τοῖς πᾶσι καὶ ὁ χρυσὸς πέπονθε, καί τοί [γε][26]

(2) Aqua sane illa, quae ex praerupta rupe ad Nonacrin guttatim in praecelsum saxum cadit, inde permeato saxo in Crathin fluvium delabitur. Mortifera illa quidem est tum homini, tum cuivis alii animantium generi. Nam et capellae saepius aquae eius potu extinctae sunt; quod tamen ex intervallo temporis cognitum est. Accedit et aliud ad eius aquae miracula. Vasa et pocula omnia, sive vitrea, sive crystallina, sive murrhina, seu e lapide aut testa sint fictili, aquae illius vi franguntur. Quin etiam cornea et ossea vasa ferrum item, aes, plumbum, stannum, argentum, et electrum, ea aqua infusa solvuntur. Ipsum quoque aurum, quod neque situ, ne-

16. κρυμνοῦ A. Tum τὴν ὤνακριν VbLb.

17. ἐπιπίπτει SMVa; ἐσπίπτει BPcAgLab; ἐμπίπτει AXKFC; ἐπισ- (sup. εἰς) πίπτει (ἐπιπίπτει?) Vb.

18. διεξελθὼν Vb. — Κράθην Vb, ι sup. η; in accentu variant ut supra. Scribendum vel τὴν Κρᾶθιν, vel Κρᾶθιν τὸν; cf. ad c. 15, not. 44. Mox κάτεισιν Ag.

19. φέρει τὸ ὕδωρ τοῦτο BPc. — Mox ὄλεθρος ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ καὶ (sic) La.

20. καὶ addimus e Va; om. rell.

21. ὕαλος FCSBVaPcdAgLab et M ad marg.; ὕλος MVb; ἄλλος AXK; ἄλλως Sylb.

22. μόῤῥια SBVa(?)MAg; μοῤῥία edd. rell. VbLab; μόρια Pc; μυῤῥία Camerar. Palm. Ms; μόῤῥα Salm. exerc. Plin. p. 203. 204; μούῤῥινα malit K. — Ad rem conf. Fr. Thiersch üb. d. Vasa murrina d. Alten.

23. κεράμεια Vb, ι expuncto.

24. ὀστεϊα M; mox ἔστι δὲ μόλ. Ag; μόλυβδός τε Lab.

25. ἐν suadente Buttmanno expunxit B. πέπονθεν· καίτοι τε Ag.

26. γε uncis sepsimus cum B. — τὸν χρόνον τὸν χρυσὸν ὑπὸ (τὸν χρόνον expunct.) La.

καθαρεύειν γε τὸν χρυσὸν ἀπὸ[27] τοῦ ἰοῦ ἥ τε ποιήτρια
μάρτυς ἐστὶν ἡ Λεσβία καὶ αὐτὸς[28] ὁ χρυσὸς ἐπιδείκνυ-
σιν. ἔδωκε δ' ἄρα ὁ θεὸς τοῖς μάλιστα ἀπεῤῥιμμένοις[29] 6
κρατεῖν τῶν ὑπερηρκότων τῇ δόξῃ. τοῦτο μὲν γὰρ τὰ
μάργαρα ἀπόλλυσθαι πέφυκεν ὑπὸ τοῦ ὄξους, τοῦτο[30]
δὲ τὸν ἀδάμαντα λίθων ὄντα ἰσχυρότατον τοῦ τράγου
κατατήκει τὸ αἷμα. καὶ δὴ καὶ τὸ ὕδωρ οὐ δύναται τῆς
Στυγὸς ὁπλὴν ἵππου βιάσασθαι μόνην, ἀλλὰ ἐμβληθὲν[31]
κατέχεταί τε ὑπ' αὐτῆς καὶ οὐ διεργάζεται τὴν ὁπλήν.
εἰ δὲ καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου συνέβη τὴν τελευτὴν
διὰ τοῦ φαρμάκου γενέσθαι τούτου, σαφῶς μὲν οὐκ[32]
οἶδα, λεγόμενον δὲ οἶδα. (3) Ὑπὲρ δὲ τὴν Νώνακριν 7
ὄρη[33] τε καλούμενα Ἀροάνια καὶ σπήλαιόν ἐστιν ἐν αὐ-
τοῖς. ἐς τοῦτο ἀναφυγεῖν τὸ σπήλαιον τὰς θυγατέρας
τὰς Προίτου μανείσας λέγουσιν, ἃς ὁ[34] Μελάμπους θυ-
σίαις τε ἀποῤῥήτοις καὶ καθαρμοῖς κατήγαγεν ἐς χωρίον
καλούμενον Λουσούς.[35] τοῦ μὲν δὴ ὄρους τῶν[36] Ἀροα-

que rubigine vitiari, et Lesbia poetria testatur, et res ipsa indicio est, aquae tamen huius virus non sustinet. Atenim vilioribus et abiectioribus plerumque rebus vim eam Deus indidit, ut ea superarent, quae maximae essent inter homines aestimationis. Nam et aceto uniones resolvuntur; et adamantem lapidum omnium adversus quemlibet ictum pervicacissimum, hirci sanguis tabefacit. Consimili modo Stygis aqua ungulam equi superare non potest. Hac enim sola ita continetur, ut vasculum non findat. Fueritne hoc veneni genere enectus Alexander Philippi filius, pro comperto non habeo: memoriae certe proditum scio. (3) Supra Nonacrin montes sunt Aroania appellati: in quibus spelunca, intra quam furore actas Proeti filias memorant se abdidisse: inde vero extractas a Melampode arcanis quibusdam sacris et expiationibus, in eum vicum venisse, quos Lusos nuncupant. Aroaniorum par-

27. ἀπὸ Sylb. CSB. Phral. Va(?); ὑπὸ edd. rell. VbMPcAgLab; tum ποιήτρια M sup. vers.
28. καὶ αὐτὸς bis, Vb. Mox δὲ ἄρα AgLab.
29. ἀπεῤῥιμμένοις Vab. — τὰ μάργια La.
30. τούτου sic Vb; τούτου Va. — Mox λίθων La; λίθον rell.
31. ἐμβληθέντα VabMLb.
32. δὲ οὐκ Pc. — λεγόμενον δὲ οἶδα om. La. — τὴν ὤνακριν Lb.
33. ὄροι Vb. Mox Ἀροάνια om. Vb.
34. ὁ delendum censet S.
35. λουσοῦς Vb.
36. τῶν Ἀρ. Sylb. Smin. B; τοῦ Ἀρ. edd. rell. MVabPcAgLab. —

νίων Φενεᾶται τὰ πολλὰ ἐνέμοντο· οἱ δὲ ἐν ὅροις ἤδη
8 Κλειτορίων εἰσὶν οἱ Λουσοί· πόλιν μὲν δή ποτε εἶναι λέγουσι τοὺς Λουσοὺς, καὶ Ἀγησίλας[37] ἀνὴρ Λουσεὺς ἀνηγορεύθη κέλητι ἵππῳ νικῶν, ὅτε πρώτην ἐπὶ ταῖς δέκα ἐτίθεσαν Πυθιάδα Ἀμφικτύονες·[38] τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν οὐδὲ
637 ἐρείπια ἔτι λειπόμενα ἦν Λουσῶν. τὰς δ' οὖν[39] θυγατέρας τοῦ Προίτου κατήγαγεν ὁ Μελάμπους ἐς τοὺς Λουσοὺς καὶ ἠκέσατο[40] τῆς μανίας ἐν Ἀρτέμιδος ἱερῷ· καὶ ἀπ' ἐκείνου τὴν Ἄρτεμιν ταύτην Ἡμερασίαν[41] καλοῦσιν οἱ Κλειτόριοι.

CAPUT XIX.

De Cynaethaënsibus et memorandis apud illos — fontis Alyssi sanandi vi — via Clitorem versus.

Εἰσὶ δέ τινες γένους μὲν καὶ[1] οὗτοι τῶν Ἀρκάδων, ὄνομα δέ σφισι[2] Κυναιθαεῖς, οἳ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸ ἄγαλμα ἀνέθεσαν τοῦ Διὸς κεραυνὸν ἐν ἑκατέρᾳ ἔχοντα τῇ χειρί· οὗτοι οἱ Κυναιθαεῖς τεσσαράκοντα ἀπωτέρω

tem utique magnam Pheneatae incolunt. Nam Lusi intra fines Clitoriorum sunt: Lusosque istos civitatem olim fuisse tradunt. Agesilas certe Lusensis victor renunciatus est accepta de iniuge equo palma, quum prima post decimam Pythiade ludos Amphictyones faciundos curassent. Nostra tamen aetate ne ipsae quidem Lusorum ruinae extant. Filias certe Proeti Melampus Lusos compulit, lustratasque in Dianae, insania liberavit. Ab eo sane tempore Hemerasiam Dianam Clitorii nuncupant.

Cap. XIX. Est vero etiam Arcadici nominis gens ea, qui Cynaethaenses vocantur. Hi in Olympia Iovis signum posuere, fulmen utraque manu praeferens: absunt hi a Dianae stadia

φαινεᾶται Ag; φενεάται alii. — λοῦσοι Lb.
37. Ἀγησίλας B; Ἀγησίλλας Pc AgLa; Ἀγησίλαος rell. — ἥανηρ (prima litera ambigua) La.
38. ἀμφικτύωνες Ag. — δ' ἐφ' Vb.
39. δ' οὖν AgLa; δὲ edd. Pc; om. MVabLb.
40. ἀκέσατο MVa; ἐκέσατο Lb.
41. Ἡμερασίαν BPcVbAgLab; ἡμεροσίαν MVa; Ἡμερησίαν edd. rell.

Cap. XIX. 1. καὶ om. Va.
2. σφισιν Ag.

τοῦ[3] * * σταδίοις μᾶλλον οἰκοῦσι, καί σφισιν ἐν ἀγορᾷ
πεποίηνται[4] μὲν θεῶν βωμοὶ, πεποίηται δὲ Ἀδριανοῦ
βασιλέως εἰκών· τὰ δὲ μάλιστα ἥκοντα ἐς μνήμην Διονύ- 2
σου ἐστὶν ἐνταῦθα ἱερὸν, καὶ ἑορτὴν ὥρᾳ ἄγουσι χειμῶ-
νος, ἐν ᾗ λίπα ἀληλιμμένοι[5] ἄνδρες ἐξ ἀγέλης βοῶν ταῦ-
ρον, ὃν ἂν σφισιν ἐπὶ νοῦν αὐτὸς ὁ θεὸς ποιήσῃ,[6]
ἀράμενοι κομίζουσι πρὸς τὸ ἱερόν· θυσία μὲν τοιαύτη
σφίσι καθέστηκε. (2) Πηγὴ δέ ἐστιν αὐτόθι ὕδατος
ψυχροῦ δύο μάλιστα ἀπὸ τοῦ ἄστεως[7] ἀπωτέρω στα-
δίοις, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς πλάτανος πεφυκυῖα. ὃς δ' ἂν 3
ὑπὸ κυνὸς κατασχέτου[8] λύσσῃ ἤτοι ἕλκος ἢ καὶ ἄλλως
κίνδυνον εὕρηται,[9] τὸ ὕδωρ οἱ πίνοντι ἴαμα· καὶ Ἄλυσ-
σον τοῦδε εἵνεκα ὀνομάζουσι τὴν πηγήν. καὶ οὕτω φαί-
νοιτο ἂν Ἀρκάσι τὸ μὲν πρὸς Φενεῷ ὕδωρ, ὃ Στύγα ὀνο-
μάζουσιν, ἐπ' ἀνθρώπου συμφορᾷ ἀνευρημένον, ἡ δὲ
πηγὴ ἡ ἐν[10] Κυναιθαεῦσιν ἀγαθὸν οὖσα ἀντίῤῥοπον τῷ

ferme XL. In eorum foro et arae multae deorum, et Adriani Caesaris est effigies. Quod vero memoratu apud ipsos non indignum est, Liberi Patris templum habent; in quo festos dies anni summa hieme agitant, adipe peruncti: sublatum humeris e grege taurum, quem ipse Deus ut deligerent in mentem venire voluisset, ad templum deportant: hoc solenne ipsis est sacrum. (2) Abest ab oppido stadia haud amplius duo fons praegelidae aquae: fontem obumbrat platanus. Si quis ex rabidi canis morsu, vel vulnus, vel noxam quovis modo traxerit, aqua hausta statim sanatur. E re itaque ipsa fontem Alysson, quod per eum sedetur rabies, nominant. Videtur itaque natura Arcadibus, quum in Pheneatum finibus Stygis aquam ad perniciem hominum dedisset, hunc etiam qui in Cynaethaensibus est, fontem, longe diversa vi, aequata boni

3. *τοῦ* addidimus e Va et lacunam indicavimus; desideratur loci nomen, a quo distent Cynaethaenses; „a Dianae“ Am. *μάλιστα* pro *μᾶλλον* Am. legisse videtur. Vox lacunae suspicionem auget. — *οἰκοῦσιν* Ag M.

4. *πεποίηται* MVa. — *βωμὸς* Lb.

5. *λίπα ἀληλιμμένοι* Sylb. SB; laudarunt F. Valcken. Cor.; *λιπάδα ἠλιμμένοι* edd. rell. MPcAgLab; *λιπάδα ηλιμμένοι* (sic, sine spiritu) Vb; *λιπάδα κλιμένοι* Va.

6. *ποιήσει* M, *η* sup. *ει*. — *κομίζουσιν* M.

7. *ἄστεος* MLb; sec. Exc. nostra *ἄστερως*, *ο* sup. *ω*, M.

8. *κατασχέτου* Pors. Cor. SB; *κατάσχετος* edd. rell.; *κατέσχετο* VabMPcAgLab; *κατασχεθέντος* coni. K; *καταδηχθεὶς* coni. C.

9. *εὕρεται* VaLb; mox *ἄλλυσσον* Vb; *ἄλυσον τοῦ εἵνεκα* La.

10. *ἡ ἐν Κυν.* scripsimus cum B;

4 ἐκεῖ κτήματι. (3) Λείπεται δὲ ἐκ Φενεοῦ τῶν ὁδῶν αἳ εἰσι πρὸς ἥλιον δυσμῶν τὰ ἐν ἀριστερᾷ. αὕτη δὲ ἡ ὁδὸς ἄγει μὲν ἐς Κλείτορα, καθήκει δὲ παρὰ τοῦ Ἡρακλέους τὸ ἔργον,[11] ὃ τῷ ποταμῷ ῥεῦμα ἐποίησεν εἶναι τῷ Ἀροανίῳ. παρὰ τοῦτον ἡ ὁδὸς κάτεισιν ἐπὶ χωρίον Λυκουρίαν, καὶ ἔστι Φενεάταις ἡ Λυκουρία πρὸς Κλειτορίους ὅροι τῆς γῆς.

CAPUT XX.

De Ladonis fluvii fontibus et Ladone ipso — de Daphne et Leucippo narratio.

638 Προελθόντων[1] δὲ σταδίους ὡς πεντήκοντα ἐκ Λυκουρίας ἐπὶ τοῦ Λάδωνος[2] ἀφίξῃ τὰς πηγάς. ἤκουσα δὲ ὡς τὸ ὕδωρ λιμνάζον[3] ἐν τῇ Φενεατικῇ, κατερχόμενον ἐς[4] τὰ βάραθρα τὰ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἄνεισιν ἐνταῦθα καὶ ποιεῖ τῷ[5] Λάδωνι τὰς πηγάς· τοῦτο μὲν δὴ οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν, εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἐστὶν ἔχον,[6] ὁ

malique sorte, salutis causa tribuere voluisse. (3) Reliqua est earum, quae a Pheneo ad solis occasum ad laevam viae sunt, una quae Clitorem ducit: pertingit autem ad illud Herculis opus, quo effecit ut perenni Aroanius amnis aqua flueret: secundum quem amnem ad Lycuriam vicum iter est. Ibi inter Clitorios et Pheneatas agrorum sunt fines.

Cap. XX. Progressus hinc stadia prope L, ad Ladonis fontem accedas. Equidem audivi aquam eam, quae in stagnum se in Pheneatico agro diffundit, illinc proximorum montium cavernas subeuntem, mox hoc loco eruptione facta, fontes Ladonis efficere. Id ego itane se habeat, an vero aliter, non

ἡ om. rell. edd. codd. — ἀντίῤῥωπον Lab. Mox φενεοῦ τοῦ τῶν La et deinceps καθήκειν.

11. Ἡρ. τὸ ἱερὸν Ag. — ἀριανίῳ Lb.

Cap. XX. 1. προελθὼν Sylb.; seq. ὡς om. Va.

2. λάδονος et sic deinceps, M; λάδανος Vb.

3. Scribendum procul dubio τὸ λιμνάζον; cf. cap. 13, 4. 14, 1. 18, 4. 23, 2. — φεατικῇ MVbAg Lb.

4. εἰς VaAg.

5. ποιεῖτο λάδωνι M; ποιείτω λάδων VbLb; ποιεῖτω. λάδωνι La; λάδων etiam Va.

6. ἔχον om. Va.

δὲ Λάδων ποταμῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι ὕδωρ παρέχεται κάλ-
λιστον, ἔχει δὲ καὶ ἄλλως ἐς ἀνθρώπους φήμην [Δάφνης
τε εἵνεκα][7] καὶ τὰ ᾀδόμενα ἐς τὴν Δάφνην. (2) Τοῦ 2
λόγου δὲ τοῦ ἐς Δάφνην τὰ μὲν Συρίας[8] τοῖς οἰκοῦσιν
ἐπὶ Ὀρόντῃ [τῷ][9] ποταμῷ παρίημι, λέγεται δὲ καὶ ἄλλα
τοιάδε ὑπὸ Ἀρκάδων καὶ Ἠλείων. Οἰνομάῳ τῷ δυνα-
στεύσαντι[10] ἐν Πίσῃ Λεύκιππος ἦν υἱός. οὗτος ἐρα-
σθεὶς Δάφνης ὁ[11] Λεύκιππος ἐκ μὲν τοῦ εὐθέος μνώμε-
νος γυναῖκα ἕξειν ἀπεγίνωσκεν αὐτὴν ἅτε ἅπαν τὸ ἄρ-
σεν γένος φεύγουσαν·[12] παρέστη δέ οἱ τοιόνδε ἐς αὐτὴν
σόφισμα. ἔτρεφεν ὁ Λεύκιππος κόμην τῷ Ἀλφειῷ· ταύ- 3
την οἷα δὴ παρθένος πλεξάμενος τὴν κόμην καὶ ἐσθῆτα[13]
ἐνδὺς γυναικείαν ἀφίκετο ὡς τὴν Δάφνην, ἐλθὼν δὲ Οἰ-
νομάου τε ἔλεγεν εἶναι θυγάτηρ καὶ ὡς συνθηρᾶν ἐθέλοι
τῇ Δάφνῃ. ἅτε δὲ εἶναι παρθένος νομιζόμενος[14] καὶ τὰς

habeo tanquam de explorata re dicere. Ladon quidem ipse aquae pulchritudine omnibus Graeciae fluminibus antecellit: celebratur vero maxime Daphnes causa, et ob ea, quae de illa poetae decantarunt. (2) Ego sane de Daphne quae commemorant Syri Orontis accolae, praetereo. Nam longe diversa ab Arcadibus et Eleis tradita sunt. Oenomao narrant Pisae regi filium fuisse Leucippum nomine; qui puellae amore captus, quum eam si uxorem sibi palam peteret, operam se lusurum pro certo haberet, quod illa omnino a marum consuetudine abhorrebat, ad eam fallendam huiusmodi excogitasse astum dicitur. Alebat adolescens Alpheo comam: eam ille quum, quo virgines more solent, religasset, cum muliebri veste ad Daphnen venit, filiam se Oenomai simulans, quae socia venationis esse cuperet. Quum itaque virgo esse ex cor-

7. *Δάφνης τε εἵνεκα* ob misellam tautologiam, quae manifestum glossema prodit, uncis circumscripsimus; postquam haec interpretatio e margine in ipsum sermonem irrepserat, necessario scribendum fuit *καὶ διὰ τὰ ᾀδόμενα*, quod habent edd. omnes; nos *διὰ* expunximus cum MVabPcAgLab.

8. „Malim cum Porsono *Συρίοις*." B in Addendis. Imo *Σύροις*, ut ipse B scripsit VI, 2, 7. X, 20, 5, et restituit VIII, 23, 5. — Ceterum locus nondum sanus.

9. *τῷ* om. BPcAgLb; *ὅρον τῷ ποταμῷ* La. — *περίημι* MVb.

10. *δυναστεύοντι* MVa. — *ἐν πείσῃ λεύκ. ἦν ὗς* Ag (compendium *ὃς* male intellectum).

11. *ἡ λεύκ.* Vb. — *εὐθέως* Vab, in hoc *ο* sup. *ω*. — *ἀπεγίγνωσκεν* La.

12. *φεύγουσα* Vb.

13 *αἰσθῆτα*, *ἐ* sup. *αἰ*, Vb. — *γυναικίαν* AgLa. — *ἀφίκ. ἐς τὴν* Ag. — *ἅτε εἶναι*, sine *δὲ*, La.

14. *νομιζόμενος* om. Vb. — *θεραπίᾳ* La.

ἄλλας ὑπερβεβλημένος παρθένους γένους τε ἀξιώματι καὶ σοφίᾳ τῇ ἐς τὰ κυνηγέσια, πρὸς δὲ καὶ τῇ θεραπείᾳ περισσῇ χρώμενος ἐς φιλίαν ἰσχυρὰν ἐπάγεται τὴν Δάφνην.
4 *οἱ δὲ τὸν Ἀπόλλωνος ἔρωτα*[15] *ἐς αὐτὴν ᾄδοντες καὶ τάδε ἐπιλέγουσιν, Ἀπόλλωνα Λευκίππῳ νεμεσῆσαι τῆς ἐς τὸν ἔρωτα εὐδαιμονίας. αὐτίκα δὲ ἐπεθύμησεν ἐν τῷ Λάδωνι ἡ Δάφνη καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι νήχεσθαι, καὶ τὸν Λεύκιππον ἀποδύουσιν ἄκοντα· ἰδοῦσαι δὲ οὐ παρθένον τοῖς τε*[16] *ἀκοντίοις αὐτὸν καὶ ἐγχειριδίοις τύπτουσαι διέφθειραν. ταῦτα μὲν δὴ*[17] *οὕτω λέγουσι.*

CAPUT XXI.

De fluvio Clitore et Aroanii fluvii piscibus Poeciliae dictis — Clitoriorum urbe, eiusque memorandis — templo et signo Minervae Coriae.

639 *Τοῦ Λάδωνος*[1] *δὲ τῶν πηγῶν ἀπέχει στάδια ἑξήκοντα ἡ Κλειτορίων πόλις· ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Λάδωνός ἐστιν αὐλὼν*[2] *στενὸς παρὰ τὸν Ἀροάνιον ποτα-*

poris habitu facile crederetur, anteiret vero ceteras comites generis dignitate, ac venandi peritia, et in primis obsequentem se illis maxime praeberet, miro sibi Daphnen amore devinxit. At qui de Apollinis amore fabulam vulgarunt, hoc amplius addunt: Apollinem graviter ferentem Leucippi in amore felicitatem effecisse, ut Daphne cum suo comitatu virginum natandi causa in Ladonem descendens, ipsum etiam Leucippum recusantem et invitum illuc pertraheret: ac mox veste detracta, quum virginis ementitum habitum deprehendissent, impetu facto ipsae Daphnes comites illum iaculis et pugiunculis transfixum interemerint. Haec in vulgus de Daphne prodita.

Cap. XXI. Abest vero a Ladonis fontibus haud minus LX stadia Clitoriorum urbs. Huc via ducit ab ipsis fontibus Ladonis secundum Aroanium amnem angusto calle. Prope

15. *ἔῤῥωτα* Vb. — *λευκίππῳ νεμεσσῆσαι* Vb. — *οἱ λοιπαὶ* Lb.
16. *τε* inseruimus cum SBMVab PcAgLab.
17. *δὴ* om. La.

Cap. XXI. 1. *Λάδονος* VaM.
2. *αὐλὼν* CSBVaPcdAgLa et Lb p. corr. ex *αὐλῶν*; *αὐλῶν* M; *αὐλὸς* edd. rell. Vb.

μόν·[3] πρὸς δὲ τῇ πόλει διαβήσῃ ποταμὸν καλούμενον
Κλείτορα. ἐκδίδωσιν οὖν ὁ Κλείτωρ ἐς τὸν Ἀροάνιον οὐ
πλέον τῆς πόλεως σταδίους ἀπέχοντα ἑπτά.[4] εἰσὶ δὲ 2
ἰχθῦς ἐν τῷ Ἀροανίῳ καὶ ἄλλοι καὶ οἱ ποικιλίαι[5] καλού-
μενοι· τούτους λέγουσι τοὺς ποικιλίας φθέγγεσθαι κίχλῃ
τῇ ὄρνιθι ἐοικός. ἐγὼ δὲ ἀγρευθέντας μὲν εἶδον, φθεγ-
γομένων[6] δὲ ἤκουσα οὐδὲν καταμείνας πρὸς τῷ ποταμῷ
καὶ ἐς ἡλίου δυσμὰς,[7] ὅτε δὴ φθέγγεσθαί μάλιστα ἐλέ-
γοντο οἱ ἰχθῦς. (2) Τῇ δὲ Κλειτορίων πόλει τὸ μὲν 3
ὄνομα ἀπὸ τοῦ παιδὸς ἐτέθη τοῦ Ἀζᾶνος,[8] οἰκεῖται δ'
ἐν ὁμαλῷ, κύκλῳ[9] δὲ ὄρη περιέχοντά ἐστιν οὐ μεγάλα.
Κλειτορίοις δὲ τὰ ἱερὰ[10] τὰ ἐπιφανέστατα Δήμητρός τό
τε Ἀσκληπιοῦ, τρίτον δέ ἐστιν Εἰλειθυίας[11] ** εἶναι, καὶ

ipsum Clitoriorum oppidum traiicitur Clitor amnis. Influit is in Aroanium stadia haud plus septem procul ab oppido. Pisces educat Aroanius tum alios, tum eos, qui Poeciliae appellantur. Hos haud absimilem turdorum avium voci sonum fundere aiunt. Vidi ego sane pisces iam captos; vocem vero eorum nullam audivi, quum tamen ad solis usque occasum circa Aroanium commoratus essem, quod eo maxime tempore vocales eos esse pisces dictitant. (2) Urbi nomen ab Azanis filio est impositum. Sita est plano loco, non magnis circumvallata montibus. Templa in ea sunt maxime illustria, Cereris, Aesculapii, Lucinae, * neque numerum versibus pro-

3. ποταμόν — Ἀροάνιον om. Va. — διαβήσει Lb.

4. ἑπτὰ ἀπέχοντα Va; sq. ἐν om. Lb.

5. ποικιλλίαι et ποικιλλίας Vb. ποικιλίας αι La (= λίας). — λέγουσιν Ag.

6. φθεγκομένων Ag.

7. δυς pro δυσμὰς Vb; mox ἰχθύες Vb; ἰχθύς La.

8. ἀζάνος VaLab; Ἀζᾶνός οἱ, κεῖται Lobeck. ad Phryn. p. 185; mox δ' om. VabLb; μὲν οὖν pro δ' Pc AgLa.

9. κύκλῳ — μεγάλα om. Va.

10. τὰ ἱερὰ Va; τὰ om. rell. Tum τὰ Ἀσκλ. Pa; seq. ἐστιν om. Va.

11. ειληθυίας VaAg et mox ειλήθυιαν Va; ειλείθειαν Vb. Fluctuat omnibus fere Pausaniae locis huius nominis scriptura; immerito fortasse formae aequabilitatem ubique sectati sumus; conf. omnino Schaefer ad Gregor. Corinth. pag. 911 sq. — Lacunam iam vidit Am. Nos asteriscum collocavimus cum B. post Εἰλειθυίας, post εἶναι FS; rell. lacunam non indicant. FC. post Εἰλειθυίας distinctionem posuerunt maximam, nullam S; εἶναι — ἐπ' αὐτοῖς Pa habet ad marg. Lacunam sic implet K: Εἰλειθυίας. Ὅμηρος μὲν πλείους τε εἶναι Εἰλειθυίας (imo Εἰλειθυίας εἶναι), καὶ ἀρ. S sic: ἐστιν Εἰλειθυιῶν· (sic etiam Boettiger in Ilith. p. 25.) Ὅμηρος μὲν ἀρ. Alii aliter. Pro ἀριθμὸν Valcken. proposuit νόμον; Helvetius pro ἐπ' αὐτοῖς voluit ὁ Πάμφως.

ἀριθμὸν ἐποίησεν οὐδένα ἐπ' αὐτοῖς·[12] Λύκιος δὲ Ὠλὴν ἀρχαιότερος τὴν ἡλικίαν Δηλίοις[13] ὕμνους καὶ ἄλλους[14] ποιήσας καὶ ἐς Εἰλείθυιάν [τε,][15] εὔλινόν τε αὐτὴν ἀνακαλεῖ (δῆλον[16] ὡς τῇ Πεπρωμένῃ την αὐτὴν) καὶ Κρόνου πρεσβυτέραν φησὶν εἶναι. 4 Κλειτορίοις δὲ καὶ Διοσκούρων καλουμένων δὲ θεῶν μεγάλων ἐστὶν ἱερὸν, ὅσον τέσσαρα ἀπέχον στάδια ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἀγάλματά ἐστιν αὐτοῖς χαλκᾶ. (3) Πεποίηται δὲ καὶ ἐπὶ ὄρους κορυφῇ[17] σταδίοις τριάκοντα ἀπωτέρω τῆς πόλεως ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἀθηνᾶς Κορίας.

didit. At Lycius Olen aetate superior, hymnis Deliorum in usum et in alios deos et in Lucinam ipsam conscriptis, Eulinon appellat: eandem esse innuens cum ea, quae Pepromene dicitur; et Saturno antiquiorem. Est etiam apud Clitorios Castorum templum, Magnorum Deûm nomine; ab urbe seiunctum stadia quatuor. Signa his aenea extant. (3) Iam vero in montis vertice procul ab urbe stadia ferme XXX, aedes est cum signo Minervae Coriae.

12. ἐπ' αὐταῖς malunt KSB Böttiger. — Mox Ὠλὴν coni. K; probantibus FS recepit B; ὃς ἦν edd. rell. MVabPcAgLb; ἦν sine ὃς La.

13. Δηλίοις coni. Palm. Ms. K; receperunt SB; δηλίου La (signa compendiaria quibus ου et οις exarant supra vers. librarii eandem fere habent figuram); Δήλιος rell. edd. MVab et cum brevi lacuna post hanc vocem Lb; δήλιος ὢν PcAg.

14. ἄλλους Sylb. Pors. B; probat S; ἄλλοις edd. rell. codd.

15. τε delet Porson, quod probat S; merito; etiam G. Hermanno (Opusc. V, p. 168 *) suspectum est; quare uncis sepsimus.

16. δηλῶν MVabPcAgLab. — Ad rem conf. Müller. Dor. I, p. 312 et Gerhard Prodrom. p. 32.

17. κορυφῇ scripsimus e coni. B; κορυφῆς edd. VbPcLab; κεφαλῆς MVaR; hic κορυφῆς ad marg. — ἀποτέρω La.

CAPUT XXII.

De Stymphalo urbe — Stymphaliorum de Iunone narratio — de Stymphali fonte et amne Stymphalo — volucribus Stymphalidibus — Diana Stymphalia et signis virginum cum avium cruribus — miraculo a Diana Stymphalia patrato.

Ἐπανάγει δὲ ὁ λόγος με[1] ἐπὶ Στύμφαλον καὶ ἐπὶ τοὺς[2] Φενεατῶν καὶ Στυμφαλίων ὅρους τὸ ὀνομαζόμενον Γερόντειον. Στυμφάλιοι δὲ τεταγμένοι μὲν οὐ μετὰ Ἀρκάδων ἔτι εἰσίν, ἀλλ'[3] ἐς τὸ Ἀργολικὸν συντελοῦσι μεταστάντες[4] ἐς αὐτὸ ἐθελονταί· γένους δὲ εἶναι[5] σφᾶς τοῦ Ἀρκάδων τὰ ἔπη μαρτυρεῖ τὰ Ὁμήρου, καὶ ὁ Στύμφαλος ὁ οἰκιστὴς ἀπόγονος ἦν[6] τρίτος Ἀρκάδος τοῦ Καλλιστοῦς. λέγεται δὲ ἐξ ἀρχῆς ἑτέρωθι οἰκισθῆναι τῆς χώρας καὶ οὐκ ἐς[7] τὴν ἐφ' ἡμῶν πόλιν. (2) Ἐν[8] δὲ τῇ Στυμφάλῳ τῇ ἀρχαίᾳ Τήμενόν φασιν οἰκῆσαι[9] τὸν Πελασγοῦ, καὶ Ἥραν ὑπὸ τοῦ Τημένου τραφῆναι τού- 640 2

Cap. XXII. Sed me proposita expositio revocat ad Stymphalum et ad Pheneatarum ac Stymphaliorum fines, Geronteum. Stymphalii quidem ipsi non Arcadibus iam se contribuunt, sed ad Argivorum se concilium ultro defectione facta applicuerunt. Cognatos vero Arcadum esse Homeri carmina testantur, praeterquam quod Stymphalus oppidum muniit Arcadis Callistus filii nepos; non tamen quo nunc loco extat, sed in parte diversa conditum fuisse memorant. (2) In prisca vero Stymphalo Temenum Pelasgi filium habitasse, a quo fuerit Iuno educata, cui fana tria cum deae cognominibus totidem

Cap. XXII. 1. μοι Pc. Tum Στύμφηλον edd. codd. Cf. Eustath. ad Hom. Il. II, 608. p. 302 Rom.

2. ἐπὶ τοὺς RVb; ἐπὶ τοῦ VaM PcAgLab; ἐπὶ τὸ edd. — στυμφηλίων Va. Deinde ὅρους dedimus pro ὅρους, quod habent VabMPcR AgLab; ὅρος edd. — Cf. cap. 16, 1. — Tum τοῦ ὀνομαζομένου Vab MPcRAgLab et γερόντιον Vb.

3. ἀλλὰ AgLa. — συντελοῦσιν Ag.

4. μετανασστάντες VaM.

5. εἶναι om. Va. Mox τῶν ἀρκ. VaLb; τῷ ἀρκ. VbM. — Hom. Il. II, 608.

6. ἀπόγονος ὃς ἦν coni. F; annon potius ἀπόγονος ὢν?

7. εἰς AgLa.

8. ἐκ δὲ Va; seq. τῇ Στυμφάλῳ om. Ag.

9. οἰκίσαι Va; deinde τοῦ Πελ. VabM.

του, καὶ αὐτὸν ἱερὰ τῇ θεῷ τρία ἱδρύσασθαι καὶ ἐπικλήσεις τρεῖς ἐπ' αὐτῇ θέσθαι, παρθένῳ μὲν ἔτι οὔσῃ Παιδί,[10] γημαμένην δὲ [ἔτι] τῷ Διῒ ἐκάλεσεν αὐτὴν Τελείαν, διενεχθεῖσαν δὲ ἐφ' ὅτῳ δὴ ἐς τὸν Δία καὶ ἐπανήκουσαν ἐς τὴν Στύμφαλον ὠνόμασεν ὁ Τήμενος Χήραν.[11] τάδε μὲν
3 ὑπὸ Στυμφαλίων λεγόμενα οἶδα ἐς τὴν θεόν. (3) Ἡ δὲ ἐφ' ἡμῶν πόλις τῶν μὲν εἰρημένων οὐδὲν, ἄλλα δὲ εἶχε τοσάδε. ἔστιν ἐν τῇ Στυμφαλίων πηγή,[12] καὶ ἀπὸ ταύτης ὕδωρ βασιλεὺς Ἀδριανὸς Κορινθίοις ἤγαγεν ἐς τὴν πόλιν. ἐν δὲ τῇ Στυμφάλῳ χειμῶνος μὲν ὥρᾳ λίμνην τε οὐ μεγάλην ἡ πηγὴ καὶ ἀπ' αὐτῆς ποταμὸν ποιεῖ τὸν[13] Στύμφαλον· ἐν θέρει δὲ προλιμνάζει[14] μὲν οὐδὲν ἔτι, ποταμὸς δὲ αὐτίκα ἐστὶν ἀπὸ τῆς πηγῆς.[15] οὗτος ἐς χάσμα γῆς κάτεισιν ὁ ποταμὸς, ἀναφαινόμενος δὲ αὖθις ἐν τῇ Ἀργολίδι μεταβάλλει[16] τὸ ὄνομα, καὶ αὐτὸν ἀντὶ
4 Στυμφάλου καλοῦσιν Ἐρασῖνον. (4) Ἐπὶ δὲ τῷ ὕδατι τῷ ἐν Στυμφάλῳ[17] κατέχει λόγος ὄρνιθάς ποτε ἀνδρο-

dedicarit. Puellam enim dum virgo esset; Iovi vero iam nuptam Adultam; divortio a Iove facto quum Stymphalum se recepisset Viduam appellasse. Atque haec a Stymphaliis de Iunone prodita memoriae non ignoro. Sed horum nihil haec habet de qua nunc agimus urbs. (3) Habet tamen alia quae de ea memorari possint, atque haec propemodum. In agro Stymphaliorum fons est e quo Adrianus Caesar aquam Corinthiis intra moenia deduxit. In oppido stagnans hieme fons lacum efficit non utique magnum, unde Stymphalus amnis exit; aestate autem nullo stagno antea facto amnis aequato labitur alveo, ac terram per cuniculum subiens in Argolico se demum agro profert ibique nomine mutato pro Stymphalo Erasinus vocatur. (4) Fabulis vulgatum est Stymphali aliquando aves quae humana carne victitarent ab Hercule sa-

10. *Παῖδα* S; sq. *ἔτι* cum B. uncis inclusimus; Sylb. *ἤδη* maluit, quod non improbat S. vel delendum vel *δ' ἔπειτα* scribendum putat Cor. — *δὲ* ante *ἐφ'* om. La.

11. *χῆραν* VaLa.

12. *σταμφυλίων πηγῇ* Vb; mox *τῇ στυμφήλῳ* et *στυμφάλλου* Vb; tum *στύμφηλον* VaMAgLb; *στύμφολον* La.

13. *τὸν* om. Va.

14. *προλιμνάζει* coniecturam a S. primum propositam et in editionibus expressam, a Cor. deinde repetitam recepit B; *προσλιμνάζει* edd. rell. VaMPcAgLb; *πρὸς λιμνάζει* Vb; *προσλιμνάζειν* La.

15. *τῆς γῆς* VaM. — mox *ἀναφαινόμενος* p. corr. ex *ἀναφερόμ.* Lb.

16. *μεταβάλλῃ* VbMLb.

17. *στυμφήλῳ* VbPcAg; *σταμφύλῳ* Va; *στυμφύλῳ* La. — Mox *ταφῆναι ταύτης* La.

φάγους ἐπ' αὐτῷ τραφῆναι· ταύτας κατατοξεῦσαι[18] τὰς
ὄρνιθας Ἡρακλῆς λέγεται. Πείσανδρος δὲ αὐτὸν[19] ὁ
Καμιρεὺς ἀποκτεῖναι τὰς ὄρνιθας οὔ φησιν,[20] ἀλλὰ ὡς
ψόφῳ κροτάλων ἐκδιώξειεν αὐτάς. γῆς δὲ τῆς Ἀράβων
ἡ[21] ἔρημος παρέχεται καὶ ἄλλα θηρία καὶ ὄρνιθας καλου-
μένας Στυμφαλίδας, λεόντων καὶ παρδάλεων οὐδέν τι 641
ἡμερωτέρας ἀνθρώποις. αὗται τοῖς ἐπὶ ἄγραν αὐτῶν 5
ἀφικνουμένοις[22] ἐπιπέτονται καὶ τιτρώσκουσί τε τοῖς
ῥάμφεσι[23] καὶ ἀποκτείνουσιν. ὅσα μὲν δὴ χαλκοῦ καὶ
σιδήρου φοροῦσιν [οἱ][24] ἄνθρωποι διατρυπῶσιν αἱ ὄρ-
νιθες· ἢν δὲ ἐσθῆτα φλοΐνην[25] παχεῖαν πλέξωνται, τὰ
ῥάμφη τῶν Στυμφαλίδων[26] ὑπὸ τῆς ἐσθῆτος ἔχεται τῆς
φλοΐνης, καθὰ καὶ[27] πτέρυγες ὀρνίθων τῶν μικρῶν
προσέχονται τῷ ἰξῷ. αὗται μέγεθος μὲν κατὰ γέρανόν
εἰσιν αἱ ὄρνιθες, ἐοίκασι δὲ ἴβεσι,[28] ῥάμφη δὲ ἀλκιμώ-
τερα φέρουσι καὶ οὐ σκολιά, ὥσπερ αἱ ἴβεις. εἰ μὲν δὴ 6
καὶ αἱ[29] κατ' ἐμὲ ὄρνιθες αἱ Ἀράβιοι[30] τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ

gittis confectas; at Pisander Camirensis non peremptas eas ab Hercule aves sed crepitaculorum sonitu e loco pulsas tradidit. Arabiae quidem deserta praeter ceteras feras, volucres etiam alunt quas Stymphalidas nuncupant, hominibus nihilo mitiores leonibus et pardis; si quidem in eos qui ad earum aucupia exierint involant, et rostris corpora verberantes interimunt; ac aenea quidem vel ferrea corporis tegumenta rostris perfodiunt; at si densam sibi e cortice vestem contexant, Stymphalidum rostra in corticeo illo vestimento ita inhaerescunt ut in visco minorum avium alae. Gruibus illae quidem sunt magnitudine pares, forma ibibus persimiles; rostra tamen et validiora neque ut ibes adunca habent. An vero aves illae quae meo etiam tempore in Arcadia memorantur veterum illarum in Arcadia

18. κατατοτοξεῦσαι Vb, expuncto altero το. ..
19. αὐτὶς VaLa.
20. οὐ φασὶν VbLb; deinde κροτάλλων Vb. — ἐκδειώξειεν La.
21. ἡ om. Vb; dein ἔρημας M. — καὶ post θηρία om. Lb.
22. ἀφικουμένοις Va; ἀφικουμένης La. — ἐπιπέτανται AVaM AgLab; idem in Vb esse videtur.
23. ῥάφεσιν VaM.
24. οἱ om. BPcLab.
25. φαοίνην Va; φλοίνυν La. — τὰ ῥέμφη Lb; ῥάφη Va.
26. στυμφηλίδων PcAgLab; σταμφηλίδων VaM; σταμφίδων Vb. — Sqq. ὑπὸ τῆς ἐσθ. — ὀρνίθων om. Ag.
27. καὶ om. VaM. — προςέχεται La.
28. ἴνεσι Va. Mox φέρονσιν Ag.
29. αἱ κατ' Schneider, BAgLa; οἱ κατ' Pc; ὡς κατ' rell. edd. M VabLb; οὖσαι κατ' coni. S.
30. ἀράβιαι VaLb.

ποτὲ ὀρνίθων τὸ ὄνομα, εἶδος δὲ οὐ τὸ[31] αὐτὸ ἐκείναις ἔχουσιν, οὐκ οἶδα· εἰ δὲ τὸν πάντα αἰῶνα κατὰ τὰ αὐτὰ ἱέραξι καὶ ἀετοῖς καὶ Στυμφαλίδες εἰσὶν ὄρνιθες, Ἀράβιόν[32] τε εἶναί μοι θρέμμα αἱ ὄρνιθες αὗται φαίνονται, καὶ δύναιτο ἂν πετομένη ποτὲ ἀπόμοιρα[33] ἐξ αὐτῶν ἐς Ἀρκαδίαν ἀφικέσθαι ἐπὶ Στύμφαλον·[34] ὑπὸ μὲν δὴ τῶν Ἀράβων ἄλλο τι[35] που ἐξ ἀρχῆς καλοῖντο ἂν καὶ οὐ Στυμφαλίδες· τοῦ Ἡρακλέους δὲ ἡ δόξα καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πρὸ τοῦ Βαρβαρικοῦ τετιμημένον ἐξενίκησεν ὡς καὶ τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Ἀράβων Στυμφαλίδας καὶ[36] ἐπὶ ἡμῶν
7 *ὀνομάζεσθαι.* (5) *Ἐν Στυμφάλῳ δὲ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδός ἐστιν ἀρχαῖον Στυμφαλίας· τὸ δὲ ἄγαλμα ξόανόν ἐστι τὰ πολλὰ ἐπίχρυσον. πρὸς δὲ τοῦ ναοῦ τῷ ὀρόφῳ πεποιημέναι καὶ αἱ Στυμφαλίδες εἰσὶν ὄρνιθες· σαφῶς μὲν ουν χαλεπὸν ἦν διαγνῶναι πότερον[37] ξύλου ποίημα ἦν ἢ γύψου, τεκμαιρομένοις δὲ ἡμῖν ἐφαίνετο εἶναι ξύλου μᾶλλον ἢ γύψου. εἰσὶ δὲ αὐτόθι καὶ παρθένοι λί-*

nomen quidem habeant, at non eandem formam, id ego perspectum non habeo. At si ita suum semper Stymphalidum genus fuit, ut accipitrum, aquilarum et aliarum volucrum, facile adducor indigenas esse Arabiae aves; quarum devolarit aliquando pars in Arcadiam ad Stymphalum; et sane quum alio fortasse in Arabia nomine appellarentur, Herculis gloria et Graecorum nomen, multo quam Barbarorum honoratius obtinuit, ut quae in Arabiae desertis degunt et ipsae Stymphalides hac aetate nominentur. (5) Stymphali Dianae etiam vetusta aedes est Stymphaliae cognomento; deae signum e ligno rude atque impolitum, maxima tamen ex parte inauratum. Sub templi lacunaribus Stymphalides etiam aves positae sunt; ligneaene illae, an gypseae sint a solo conspicientibus non est facile internoscere. Mihi quidem quantum coniectura consequi potui, e ligno potius quam e gypso factae videntur. Sunt ibidem in postica tamen parte virginum signa cum avium cruri-

31. *οὐ* om. Vb; *οὐ τὸ* om. VaM PcAgLb; *ἐς τὸ* La.

32. *ἀράβιοι* Va; *ἀραβιόνται* La.

33. *ἀπόμοιρα* BPcAgLab; *ἄμοιρα* VabM; *μοῖρα* rell. edd.

34. *στύμφηλον* VabPcAgLab.

35. *ἄλλο τί που* B; *ἄλλο τι* AXK FSmin.; *ἄλλο που* VabMPcdAg Lab; *ἄλλως που* CS. — *καλλοῖντο* Va. Mox *στυμφαλύδες* idem.

36. *καὶ* addidimus cum BPc.

37. *πρότερον* Vb. Postea *μᾶλλον* om. La.

θου λευκοῦ, σκέλη δέ σφισίν ἐστιν ὀρνίθων, ἑστᾶσι δὲ
ὄπισθε[38] τοῦ ναοῦ. (6) Λέγεται δὲ καὶ ἐφ' ἡμῶν γενέ- 8
σθαι θαῦμα τοιόνδε. ἐν Στυμφάλῳ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς
Στυμφαλίας τὴν ἑορτὴν τά τε[39] ἄλλα ἦγον οὐ σπουδῇ
καὶ τὰ ἐς αὐτὴν καθεστηκότα ὑπερέβαινον[40] τὰ πολλά.
ἐσπεσοῦσα οὖν ὕλη[41] κατὰ τοῦ βαράθρου τὸ στόμα ᾗ
κάτεισιν ὁ ποταμὸς[42] [ὁ Στύμφαλος], ἀνεῖργε μὴ κατα-
δύεσθαι τὸ ὕδωρ, λίμνην τε ὅσον ἐπὶ τετρακοσίους στα-
δίους τὸ πεδίον σφίσι γενέσθαι λέγουσι. φασὶ[43] δὲ ἕπε- 9
σθαι θηρευτὴν ἄνδρα ἐλάφῳ φευγούσῃ, καὶ τὴν μὲν ἐς
τὸ τέλμα ἵεσθαι, τὸν δὲ ἄνδρα τὸν θηρευτὴν ἐπακολου- 612
θοῦντα ὑπὸ τοῦ θυμοῦ κατόπιν[44] τῆς ἐλάφου νήχεσθαι·
καὶ οὕτω τὸ βάραθρον[45] τήν τε ἔλαφον καὶ ἐπ' αὐτῇ
τὸν ἄνδρα ὑπεδέξατο· τούτοις δὲ τοῦ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ
ἐπακολουθῆσαί φασιν, ὥστε ἐς ἡμέραν Στυμφαλίοις ἐξή-

bus e candido lapide. Miraculum vero in hoc templo aetate nostra huiusmodi evenisse narrant. (6) Quum Stymphaliae Dianae festum tum cetera indiligentius agitarent, tum latas super festo leges magna ex parte transgrederentur, lucus repente supra eam cavernam corruit, quam subter Stymphalus amnis meat. Obsepto igitur ostio aqua refluens late omnem campum haud minus stadiûm CCCC, stagno occupavit. Forte ita accidit ut venator cervam fugientem persequens, quum illa se in eius paludis coenum abiecisset, animi impetu concitatus per aquas natans eam urgere non prius desierit quam idem hiatus et feram et venatorem absumserit. Mox et stagnantem aquam consecutam ac totam paludem uno die siccatam tra-

38. ὄπισθε BPcLab; ὄπισθεν rell.; seq. δὲ om. La.

39. τά τε e coni.; κατά τε edd. codd.

40. ὑπερέβαινε VabPcLab; ὑπεραίβενε Ag.

41. Pro ὕλη legendum ἰλύς, vel ὕλη non lucus, sed in universum materia vertendum; illud tamen magis placet. Mox καὶ pro ᾗ Pc.

42. ὅς ἐστιν quod post ποταμὸς habent edd. VabMPcAgLab delevimus cum CPa; uncis incluserunt Smai. B; aptius cum ὁ Στύμφαλος simul, Smin. — Mox in τετρακοσίους mendum latere videtur; nam Puillon Boblaye Recherches sur l. Ruines de la Morée p. 147. totam Stymphaliorum planitiem nonnisi 340 stadia quadrata continere docet.

43. φασὶν Ag.

44. κατόπην Ag; tum νήχελαι Va.

45. βάθρον AVbM.

ϱαντο[46] ἅπαν τοῦ πεδίου τὸ λιμνάζον· καὶ ἀπὸ τούτου τῇ Ἀρτέμιδι τὴν ἑορτὴν φιλοτιμίᾳ πλέονι[47] ἄγουσι.

CAPUT XXIII.

De Alea urbe, Bacchi festo Scieria dicto et feminas flagellandi ritu — fluvio Trago — Caphyensium urbe, monte Cnacalo et fonte Menelaïde — arboribus vetustate insignibus — vico Condylea et Dianae cognominis Apanchomenes origine — Sorone querceto, Arcadiae feris et Siris inter Clitorios et Psophidios finibus.

Μετὰ δὲ Στύμφαλόν ἐστιν Ἀλέα[1] συνέδριον μὲν τοῦ Ἀργολικοῦ μετέχουσα. καὶ αὕτη,[2] Ἀλεὸν δὲ τὸν Ἀφείδαντος[3] γενέσθαι σφίσιν ἀποφαίνουσιν οἰκιστήν. θεῶν δὲ ἱερὰ αὐτόθι Ἀρτέμιδός ἐστιν Ἐφεσίας καὶ Ἀθηνᾶς Ἀλέας καὶ Διονύσου ναὸς καὶ ἄγαλμα. τούτῳ[4] παρὰ ἔτος Σκιέρειαν ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ ἐν Διονύσου τῇ ἑορτῇ κατὰ

dunt. Ex eo tempore sacrum Dianae apparatius et magnificentius factum.

Cap. XXIII. Post Stymphalum Alea inter Arcadiae oppida numeratur, Argolici tamen conventus particeps. Aleum Aphidantis filium conditorem celebrant. Templa illic exstant Dianae Ephesiae et Minervae Aleae; Liberi Patris delubrum cum simulacro. Huic quotannis Scieria festum agitant, in quo

46. ἐξήραντο AXK; ἐξηράνθη suadente F. nec improbante Cor., C; ἐξήρατο Cor.

47. πλεόνι coni. KSmin. B; πλέον edd. rell. codd.

Cap. XXIII. 1. Ἁλέα h. l. et postea AVabLb.

2. αὕτη SB; αὐτὴ edd. rell. Lab. — Ἄλεον Smin. Lab; ἄλεον MVab. Ambigua est nominis scriptura; V, 5, 5. in Ἀλέου (ἀλείου) consentiunt edd. codd. (ubi a vero aberravimus in Arcadicis constanter Ἀλεός scribi affirmantes); omnibus reliquis locis accurate collati codices Ἄλεος praebere videntur (conf. VIII, 4, not. 31. 35. VIII, 45. not. 8. VIII, 53, not. 50 et not. 14 huius cap.) quare non immerito hanc formam probavit S.

3. ἀφέλαντος VbLab; ἀφήλαντος Ag; ἐλέφαντος MVa.

4. τοῦτο La. — Σκιέρειαν BPcAgLab; σκιερείαν Vb et p. correct. Lb; Σκιερίαν edd. rell. MVa. Athenis festum agebant quod Σκίρα [Σκιερὰ, Σκιρὰ] appellant Pollux VII, 33. segm. 174 et Harpocration; Σκειρὰ Etymol. M. s. v.; Σκεῖρα [Σκεῖρα] Hesych. s. v. (ad quos locos conferendi Intpp.). Fortasse idem nomen nostro loco subest, scribendumque Σκιέρια, s. Σκεῖρα. Nunc videmus etiam Hemsterh. Ms. proponere Σκιέρια. — Tum ἑορτὴν, ut saepe, Vb. — ἄγουσιν Ag La. — ἔφημοι Ag.

μάντευμα ἐκ Δελφῶν μαστιγοῦνται γυναῖκες, καθὰ καὶ
οἱ[5] Σπαρτιατῶν ἔφηβοι παρὰ τῇ Ὀρθίᾳ. (2) Ἐδήλωσα 2
δὲ ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐς Ὀρχομενίους ὡς πρῶτα μὲν παρὰ
τὴν χαράδραν[6] ἐστὶν ἡ εὐθεῖα, τὸ[7] ἀπὸ τούτου δὲ ἐν
ἀριστερᾷ τοῦ ὕδατος τοῦ λιμνάζοντος. ἐν δὲ τῷ πεδίῳ
τῷ Καφυῶν[8] πεποίηται γῆς χῶμα, δι' οὗ ἀπείργεται τὸ
ὕδωρ τὸ ἐκ τῆς Ὀρχομενίας μὴ εἶναι Καφυέων[9] βλάβος
τῇ ἐνεργῷ. κατὰ δὲ τὸ ἐντὸς[10] τοῦ χώματος παρέξεισιν
ὕδωρ ἄλλο, πλήθει μὲν ὅσον τε εἶναι ποταμὸν, κατερχό-
μενον δὲ ἐς χάσμα γῆς ἄνεισιν αὖθις παρὰ Νάσους[11]
καλουμένας· τὸ δὲ χωρίον ἔνθα ἄνεισιν ὀνομάζεται Ῥεῦ-
νος·[12] ἀνατεῖλαν δὲ ἐνταῦθα τὸ[13] ὕδωρ τὸ ἀπὸ τούτου

ex Delphici oraculi iussu quo more apud Spartanos ad Orthiae aram ephebi foeminae flagris caeduntur. (2) Dictum est quo loco de Orchomeniis egimus, primum quidem secundum torrentis alveum rectam viam ducere, deinde ad sinistram aquae stagnantis eandem viam descendere. At in Caphyensium campis eminet agger, ad aquam quae ab Orchomeniorum finibus hac evadit arcendam, ne scilicet eluvionibus Caphyatarum arva obnoxia sint. Intra aggerem aqua alia iusto praeterlabitur amne: quae ex intervallo terrae hiatu excepta erumpit rursus ad scatebras eas quae Nasi vocantur. Vicus iuxta quem se aqua iterum ostendit, Rheunus dicitur. Inde elapsa fluvium

5. αἱ VaLb. — τῇ ὤρνιθα et ἐδήλωσαν La.

6. χαράδρα Va. Mox Εὐθεῖα, litera maiuscula, XK; εὐθεία Lb; ἡ εὐθεῖα C suadente F; quod probamus; articulum om. rell.; cf. c. 13, 4.

7. τὸ om. Vb.

8. καφυῶ Va. — πεποίηται γῆς χῶμα δι' οὗ ἀπείργ. CSB; ante γῆς inserunt τῆς edd. rell.; πεπ. τῆς γῆς χώματος ἀπείργ. Vb; πεπ. γῆς χώματος ἀπείργ. PcAgLb; πεποίηται τῆς τοῦ χώματος ἀπείργ. (sec. Excerpta nostra πεποίηται χώματος ἀπείργ.) M; πεπ. τοῦ χώματος. ἐπείργεται Va; πεπ. γῆς χῶμα ὃς (sic) ἀπέιργεται (sic) La; verba δι' οὗ a correctore profecta videntur, non nimis felici; nobis lacunae suspicio suberta est, quae vocabuli cuiusdam fragmento ὃς indicetur.

9. καφυέος MVaAgLb; καφυέος καφιεῦσιν βλάβος La; Καφυεῦσιν placet, eodemque deducit καφυέος. — Tum ἐγεργῷ Smai. BVbPcAg; ἐνέργῳ coni. K, recep. FCSmin., Lab; ἐν ἔργῳ AXKMVa.

10. τοῦ ἐντὸς MVabLb. — χείματος, ώ sup. εί, La. — παρέξεισιν B; γὰρ ἔξεισιν MVaPcAgLb; ἔξεισιν edd. rell. VbLa.

11. παρνάσους M; παρὰ νάσσους Lab. — χορίον La.

12. Ῥεῦμος Cor. — ἀνατεῖλαν Goldh. Smin. B; probat C; ἀνατείλαντος edd. rell. MVabPcAgLab, quod potest defendi.

13. τὸ om. Vb; τὸ post ὕδωρ expungere voluit C. — ἀέναον A VbLab, quae forma fortasse recipienda.

3 παρέχεται ποταμὸν ἀέναον Τράγον. (3) Τὸ δὲ ὄνομά ἐστι μὲν δῆλον ἀπὸ Κηφέως τοῦ Ἀλεοῦ[14] τῇ πόλει γεγονὸς, ὀνομάζεσθαι δὲ αὐτὴν φωνῇ[15] τῇ Ἀρκάδων Καφυὰς ἐκνενίκηκεν·[16] φασὶ δὲ οἱ Καφυεῖς τὰ ἄνωθεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς εἶναι χώρας, ἐκβληθέντες[17] δὲ ὑπὸ Αἰγέως
643 ἐξ Ἀθηνῶν ἐς Ἀρκαδίαν φυγεῖν καὶ ἱκέται γενόμενοι Κηφέως οἰκῆσαι ἐνταῦθα. τὸ μὲν δὴ πόλισμα ἐπὶ τοῦ πεδίου τῷ πέρατι ὀρῶν οὐκ ἄγαν ὑψηλῶν παρὰ τοῖς ποσίν ἐστι· Καφυάταις δὲ ἱερὰ θεῶν Ποσειδῶνός ἐστι[18] καὶ
4 ἐπίκλησιν Κνακαλησίας Ἀρτέμιδος. ἔστι δὲ αὐτοῖς καὶ ὄρος Κνάκαλος ἔνθα ἐπέτειον τελετὴν ἄγουσι[19] τῇ Ἀρτέμιδι. ὀλίγον δὲ ὑπὲρ τὴν πόλιν πηγή τέ ἐστι καὶ ἐπὶ τῇ πηγῇ πλάτανος μεγάλη καὶ εὐειδὴς πέφυκε· καλοῦσι δὲ αὐτὴν Μενελαΐδα Μενέλαον [γὰρ][20] στρατὸν ἀθροίζοντα ἐς Τροίαν ἀφικέσθαι τε[21] ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῇ πηγῇ τὴν πλάτανον φυτεῦσαι λέγοντες·[22] ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ τὴν πηγὴν κατὰ ταὐτὰ τῇ πλατάνῳ καλοῦσι Μενελαΐδα.

perennis aquae efficit, qui Tragus vocatur. (3) Oppido nomen impositum a Cepheo Alei filio satis constat; ut Caphyae tamen appellentur Arcadicae linguae consuetudo obtinuit. Ac sé Caphyenses quidem ex Attica terra oriundos, eiectos vero ab Aegeo quum ad Cepheum supplices confugissent, ab eo se dicunt in domicilii partem receptos. Oppidum sane modicum est in extremis campis ad imos montes non valde illos quidem editos. Templa ibi Neptuni et Cnacalesiae Dianae; a monte dea Cnacalo nomen accepit in quo anniversaria ei initia peraguntur. Paulo supra oppidum fons est et prope fontem ingens et eximia specie platanus, quam Menelaida nuncupant; Menelaum Troiano bello suscepto ad comparandas copias huc venisse et eam ab ipso platanum ibi satam esse dictitantes. Hoc sane tempore et fontem et platanum Menelaida appellant.

14. Ἀλεοῦ XKFCSmai. BPc(?); Ἀλεοῦ AVb(?); Ἀλέου Smin. Lab; ἄλεως M; ἀλέως Va. — γεγονὼς, ὸ sup. ω, Vb; ὄνομα — γεγονὸς bis habet La.

15. φωνὴν Vb. — Καφύας AXK.

16. ἐκνενίκηκεν BPc; ἐκνενίκηκε edd. rell. MVabAgLab. — καφυοῖς Vb.

17. ἐκβληθέντος Vab; deinde pro ἐξ habet ἀ Va. — ὑψηλὰ La.

18. ἐστιν Ag; mox ἐστὶν δὲ M. — Κνακαλυσίας A.

19. ἀνάγουσι Va. — ὀλίγα, ον sup. α, La. — ὑπὸ τὴν πόλιν Ag La.

20. γὰρ cum B uncis circumscripsimus; pro eo δὲ habet Pc. — ἀθρίζοντα Ag.

21. τε om. Vb.

22. λέγουσιν Pors. — κατὰ ταῦτα AgLab. — καλοῦσιν Ag.

(4) *Εἰ δὲ Ἑλλήνων τοῖς λόγοις ἑπόμενον*[23] *καταριθμήσασθαι δεῖ με ὁπόσα*[24] *δένδρα σῶα ἔτι καὶ τεθηλότα*[25] *λείπεται, πρεσβύτατον μὲν ἡ λύγος ἐστὶν αὐτῶν ἡ ἐν τῷ Σαμίων πεφυκυῖα ἱερῷ Ἥρας,*[26] *μετὰ δὲ αὐτὴν ἡ ἐν Δωδώνῃ δρῦς, καὶ ἐλαία τε ἡ*[27] *ἐν Ἀκροπόλει καὶ ἡ παρὰ Δηλίοις· τρίτα δὲ ἕνεκα ἀρχαιότητος νέμοιεν ἂν*[28] *τῇ δάφνῃ τῇ παρὰ σφίσιν οἱ Σύροι·*[29] *τῶν δὲ ἄλλων ἡ πλάτανός ἐστιν αὕτη παλαιότατον.* (5) *Καφυῶν δὲ ἀφέστηκεν*[30] *ὅσον στάδιον Κονδυλέα*[31] *χωρίον καὶ Ἀρτέμιδος ἄλσος· καὶ ναός ἐστιν ἐνταῦθα καλουμένης Κονδυλεάτιδος τὸ ἀρχαῖον· μετονομασθῆναι δὲ ἐπὶ αἰτίᾳ τὴν θεόν φασι*[32] *τοιαύτῃ. παιδία περὶ τὸ ἱερὸν παίζοντα (ἀριθμὸν*[33] *δὲ αὐτῶν οὐ μνημονεύουσιν) ἐπέτυχε καλῳδίῳ, δήσαντα* 5 6

(4) Quod si ex Graecorum monumentis vetustissimas arbores adhuc superstites et vegetas percensere velimus, antiquissima omnium vitex est quae apud Samios ad Iunonis exstat. Ei vetustate proxima quercus Dodonaea; olea deinde in Athenarum arce et quae Deli exstat. Nam tertium vivacitatis locum lauro suae iure fortasse Syrii tribuerint. Praeter has platanus haec est omnium veterrima. (5) Abest a Caphyis stadium haud longius unum Condyleae vicus, in quo lucus et fanum Dianae cognomine olim Condyleatidis. Immutatum vero hoc deae cognomen ob huiusmodi causam ferunt. Quum pueri aliquot (neque enim certus traditur numerus) circa templum

23. *ἑπόμενον* om. Ag.
24. *ὅσα* Vb. — *σῶα ἐστι* La.
25. *τεθηλὸ* M; *τεθηλὸς* Vab.
26. *ἱερῷ Ἥρας* Camerar. Sylb. S; quum accedat La, recepimus; in hoc enim *ἱερῷ ἥρωι* (haec vox litura deleta) *ἥρᾳ* et supra vers. *ας* per compendium; *Ἡραίῳ* Am. Valck. B, quod et nobis olim placuit; *ἱερῷ ἥρωι* AXKMVabPcAgLb; *ἱερῷ Ἡραίῳ* Spanh. ad Callim. in Del. 262. FC. Cf. VII, 4, 4.
27. *ἐλαία τε ἡ* (*ἣ* B) edd. praeter S, Codd.; *ἐλαία ἥ τε* Sylb. S. Fortasse *ἐλαῖαί τε ἡ ἐν*. De quercu Dodonaea conf. Hom. Od. XIV, 328. Paus. VII, 21, 2 (fagus, *φηγὸς* est Herod. II, 55.); de olea in Athenarum arce Herod. VIII, 55. Pausan. I, 27, 2; de olea Delia Hygin. fab. 140. ibiq. Muncker. — *ἡ παρὰ Δηλίοις* [*φοῖνιξ*]· *τρίτα* C; rectius tamen in supplementis *ὁ π. Δ. φοῖνιξ*, secutus Amasaei versionem („et quae Deli adhuc exstat palma“) et Kuhnii coniecturam. — *παρὰ* om. La.
28. *ἐν τῇ* Va.
29. *Σύροι* e coni. B, quam confirmant AgLab; *Σύριοι* edd. rell. MVabPc.
30. *ἐφέστηκεν* MVabLb.
31. *Κονδυλέα* SB; *Κονδύλεαι* Sylb., probat F, rec. C; *Κονδύλεα* AXKFVb; *κονδύλια* VaAgLa; *κονδυλιαχωρίον* (sic) Lb.
32. *φησὶ* Va; *φασὶν* MAg. — *τοιαύτην* AgLa.
33. *ἀριθμῶν* Va.

δὲ τὸ καλῴδιον[34] *τοῦ ἀγάλματος περὶ τὸν τράχηλον ἐπέ-*
7 *λεγεν ὡς ἀπάγχοιτο ἡ Ἄρτεμις. φωράσαντες δὲ οἱ Κα-*
φυεῖς[35] *τὰ ποιηθέντα ὑπὸ τῶν παιδίων καταλεύουσιν*[36]
αὐτά· καί σφισι ταῦτα ἐργασαμένοις ἐσέπεσεν[37] *ἐς τὰς*
γυναῖκας νόσος, τὰ ἐν τῇ[38] *γαστρὶ πρὸ τοκετοῦ τεθνεῶτα*
ἐκβάλλεσθαι, ἐς ὃ ἡ Πυθία θάψαι τε τὰ παιδία ἀνεῖπε
644 *καὶ ἐναγίζειν αὐτοῖς κατὰ ἔτος· ἀποθανεῖν γάρ*[39] *αὐτὰ*
οὐ σὺν δίκῃ. Καφυεῖς δὲ ποιοῦσι τά τε ἄλλα ἔτι[40] *καὶ*
νῦν κατ' ἐκεῖνο τὸ μάντευμα καὶ τὴν ἐν ταῖς Κονδυλέαις
θεὸν[41] *(προσεῖναι γὰρ καὶ τόδε ἐπὶ*[42] *τῷ χρησμῷ φασὶ)*
8 *καλοῦσιν Ἀπαγχομένην ἐξ ἐκείνου.* (6) *Ἀνελθὼν δὲ ἐκ*
Καφυῶν ὅσον σταδίους ἑπτὰ ἐπὶ Νάσους[43] *καλουμένας*
καταβήσῃ· πεντήκοντα δὲ προελθόντι αὐτόθεν[44] *στα-*

luderent, funiculo forte invento statuae collum obligabant hocque insuper adiiciebant dicterium, Dianam sese strangulare. Eos Caphyenses quum deprehendissent, violati numinis crimine damnatos lapidibus obruerunt. Quod tamen factum non bene eis vertit. Communis enim pestis foeminis incessit, ut omnes quae uterum ferrent foetus per abortum abiicerent mortuos; neque ante malum cohiberi potuit quam oraculi monitu iussi sunt sepulturae pueris honorem habere et illis quotannis inferias mittere, quod insontes perempti essent. Observant itaque et alia omnia Caphyenses ex oraculo hac etiam aetate, et Condyleatidem Dianam (nam et hoc ad Apollinis vocem referunt) Apanchomenen (quod est ac si laqueo strangulatam dicas) exinde appellarunt. (6) A Caphyis stadia ferme septem adverso clivo profectus mox in vicum descendes, quem ante Nasos dixi vocari. Hinc stadia prope L progressus ad amnem

34. *καλλώδιον* Vb. — *ἐπέλεγεν* ABVabPcLab; *ἐπέλεγον* XKFCS M(?)Ag. — *ἀπάγχοι τὸ* A.
35. *καφυοῖς* Vb. — *παιδίων* e coni. B; *παίδων* edd. rell. codd.
36. *καταλεύσουσιν* Vab; *καταχεύουσιν* Lb. — *σφίσιν αὐτὰ* M; *σφίσιν ἐργ.*, sine *ταῦτα*, Va.
37. *ἐσέπεσεν* CSmai. BPc*dAgLa; *ἔπεσεν* MVaLb; *ἐπιέπεσεν* AXKVb; *ἐπέπεσεν* FSmin.
38. *τῇ* om. Vb. — *ἐκβάλλεσθαι* VabLa.
39. *δὲ* pro *γὰρ* Vb. — *καφυοῖς* iterum Vb.
40. *ἄλλα ἔτι* AgLa; *ἄλλα ὅσα ἔτι* BPc; *ἄλλα καὶ ἔτι* edd. rell. MVab Lb. — *νῦν κα κατ'* (sic) Va. — *ἐκεῖ* pro *ἐκεῖνο* MVab. Eodem modo decurtatam vidimus hanc vocem III, 8, 9. ubi pro *ἐκεῖ* scribendum esse *ἐκείνῳ* in Addendis docuimus.
41. *θεὸν* CSBMVabPacdAgLab; *θεὰν* AXKF.
42. *τόδε ἔτι* coni. S. — *φασὶν* Ag.
43. *ναέσους* MVa; *νάσσους* VbLb; conf. not. 11. — *καταβήσεις* MVab; seqq. *πεντήκοντα — διαβήσῃ* om. Ag.
44. *αὐτόθεν* Am. Sylb. B; *αὐτόθι* edd. rell. MVabPcLab.

*δίους ἐστὶν ὁ Λάδων. διαβήσῃ τε δὴ τὸν ποταμὸν καὶ
ἐπὶ δρυμὸν ἀφίξῃ Σόρωνα*[45] *διά τε Ἀργεαθῶν καὶ Λυ-
κούντων καλουμένων καὶ Σκοτάνης· ἄγει*[46] *μὲν δὴ ὁ
Σόρων τὴν ἐπὶ Ψωφίδος.*[47] *θηρία δὲ οὗτός τε καὶ ὅσοι* 9
*δρυμοὶ τοῖς Ἀρκάσιν εἰσὶν ἄλλοι παρέχονται τοσάδε,
ἀγρίους ὗς καὶ ἄρκτους καὶ χελώνας μεγίστας μεγέθει·
λύρας ἂν ποιήσαιο ἐξ αὐτῶν χελώνης Ἰνδικῆς λύρᾳ πα-
ρισουμένας.*[48] *τοῦ Σόρωνος δὲ πρὸς τοῖς πέρασιν ἔστι
μὲν Πάου*[49] *κώμης ἐρείπια, εἰσὶ δὲ οὐ πολὺ ἀπωτέρω
καλούμεναι Σεῖραι·*[50] *ὅροι δὲ Κλειτορίοις τῆς χώρας πρὸς
Ψωφιδίους εἰσὶν αἱ Σεῖραι.*

Ladonem pervenias. Quem ubi transieris ad Soronem quercetum accedas, per vicos qui Argeathae, Lycuntes, Scotane nominantur. Inde per Soronem via Psophidem ducit. Hoc quercetum, uti aliae Arcadum silvae, feras alit, apros, ursos, testudines insigni magnitudine; ex quibus lyrae fieri facile possint pares iis quae ex Indica testudine fiunt. Ad extremos Soronis fines extant Pai vici rudera; nec procul inde quae vocantur Sirae [id est Catenae]. Sunt autem Sirae agri fines inter Clitorios et Psophidios.

45. *σορῶνα* Vb. — *Ἀργεαθῶν* Sylb. KFCSBPcVb(?); *Ἀργεάθων* AXMVaLab. — *Λυκοατεῶν* Sylb.

46. *ἄγειν* et *ὁ σύρων* MVabAg Lab.

47. *Ψωφίδος*; sic scripsimus per omnes casus cum SMVabLab; *Ψωφῖδος* rell. edd.; *Ψοφίδος* Vb.

48. *λύρα γὰρ παρισ.* (correctura cum corrigendo; cf. not. 10.) Va Lb; *παρισουμέναις* MVaLb. — *σώρωνος*, ό sup. ώ, Vb.

49. *Παίου* s. *Πάγου*? Conf. Herod. VI, 127. ibiq. Wesseling. Müller. Dor. II, 441.

50. *Σεῖραι* SBMVaPcAg; *Σειραί* edd. rell. VbLb; mox *Σειραί* eaedem edd.; *Σεῖραι* SB codd. omnes.

CAPUT XXIV.

De Psophide urbe eiusque conditore — Psophide, Zacynthiorum arce, fluviis Areanio et Erymantho, monte Lampea atque apro Erymanthio — memorandis urbis Psophidis, templo Veneris Erycinae — Alcmaeone, Amphiarai filio, et Eriphyles monili — insulis Echinadibus — Erymanthi fluvii templo et signo, ac Nili signis e nigro lapide — de Aglai Psophidii felicitate narratio.

Ψωφῖδος δὲ[1] οἱ μὲν φασιν οἰκιστὴν γενέσθαι Ψωφῖδα τὸν Ἄῤῥωνος τοῦ Ἐρυμάνθου τοῦ Ἀρίστα[2] τοῦ Παρθάονος[3] τοῦ Περιφήτου τοῦ Νυκτίμου· τοῖς δέ ἐστιν εἰρημένα θυγατέρα Ψωφῖδα εἶναι Ξάνθου[4] τοῦ
2 Ἐρυμάνθου τοῦ Ἀρκάδος. τάδε μὲν[5] οὖν οὕτω κατὰ[6] τὴν Ἀρκάδων ἐς τοὺς βασιλέας ἔχει μνήμην, ὁ δὲ ἀληθέστατος τῶν λόγων ἐστὶν Ἔρυκος[7] τοῦ ἐν Σικανίᾳ δυναστεύσαντος παῖδα εἶναι τὴν Ψωφῖδα,[8] ἣ *** ἐς τὸν

Cap. XXIV. Psophidis conditorem fuisse tradunt Arrhonis filium Psophidem, perpetua maiorum suorum serie ab Erymantho, Arista, Parthaone, Periphete, Nyctimo originem ducentem. Non defuerunt tamen, qui urbis primordia attribuerint Psophidi puellae, Xanthi filiae; quum Xanthum ipsum Erymanthus genuisset Arcadis filius. Verum haec Arcadum monumentis de suis regibus mandata sunt. Est enim multo verissima diversa a superioribus sententia, Erycis principis in Sicania viri filiam fuisse Psophidem; ** gravidam domo sua

Cap. XXIV. 1. δὲ om. Ag; Ψωφόδος δὲ La.

2. ἀριστὰ Va; in Lb ἀρίστα corr. in ἀριστά.

3. παρθρίονος MVabPcdAgLab. — περιφ. φρουνυκτίμου (φρουνυκτίμου vel sec. Exc. nostra φρουγυκτίμου M) MVabLb; περιφ. φρονυκτίμου PdAg; φρουνηκτίμου Pc*; τοῦ ἐνυκτίμου La. Locus vix sanus, fortasse mutilus; inter Περιφήτου et Νυκτίμου excidisse nomen suspicatur C.

4. ξάνθιν MVabLb. — τοῦ ἐρυμάνθου τοῦ ἐρυμάνθου τοῦ ἀρχ. Va; quam lectionem confirmat scriptura eiusdem codicis, ubi versu praecedente sic legitur: τὸν ἄῤῥωνος τοῦ ἐρυμάνθου τοῦ ἐρυμάνθου τοῦ ἀριστά (verba ἐρυμάνθου τοῦ litura deleta).

5. τάδε μὲν La; τὰ μὲν rell.

6. οὖν οὕτω κατὰ Cor. Smai.; οὖν οὐ κατὰ CMVabPcdAgLb; οὖν κατὰ edd. rell. La. — βασιλείας ALb.

7. Ἔρυκος Hartung. XKFCSB; Ἔρωτος Am. MVabPcAgLab. — βασιλεύσαντος, et sec. man. δυναστεύσαντος, Va.

8. φωκίδα Vb. Tum ἣ BPc; ἦν La; ἣν rell.; lacunam indicavimus cum B qui haec fere excidisse suspicatur: συγγενόμενος Ἡρακλῆς

οἶκον οὐκ ἠξίου, καταλείπει δὲ ἔχουσαν ἐν τῇ γαστρὶ
παρὰ Λυκόρτᾳ, ξένῳ μὲν ὄντι[9] αὐτοῦ, κατοικοῦντι δὲ
ἐν πόλει Φηγίᾳ, πρὸ δὲ τοῦ Φηγέως τῆς βασιλείας Ἐρυ-
μάνθῳ[10] καλουμένῃ· ἐπιτραφέντες[11] δὲ αὐτόθι Ἐχέ-
φρων καὶ Πρόμαχος Ἡρακλέους τε ὄντες καὶ τῆς γυναι-
κὸς τῆς Σικανῆς[12] μετέθεντο τῇ Φηγίᾳ τὸ ὄνομα Ψω-
φίδα ἀπὸ τῆς μητρός. (2) Ἔστι δὲ καὶ Ζακυνθίων[13] 3
τῇ ἀκροπόλει Ψωφὶς ὄνομα, ὅτι ναυσὶν ἐς τὴν νῆσον 645
ἐπεραιώθη πρῶτος καὶ ἐγένετο οἰκιστὴς ἀνὴρ Ψωφίδιος,
Ζάκυνθός γε[14] ὁ Δαρδάνου. Σειραίων μὲν δὴ σταδίοις
ἐστὶν ἀπωτέρω τριάκοντα ἡ Ψωφίς· παρὰ δὲ αὐτὴν ὅ
τε Ἀροάνιος ποταμὸς καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς πόλεως
Ἐρύμανθος ῥέουσιν. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ὁ Ἐρύμανθος
ἐν ὄρει Λαμπείᾳ· τὸ δὲ ὄρος τοῦτο ἱερὸν εἶναι Πανὸς 4
λέγεται· εἴη δ' ἂν τοῦ ὄρους τοῦ Ἐρυμάνθου μοῖρα ἡ
Λάμπεια. ἐποίησε δὲ Ὅμηρος ὡς[15] ἐν Ταϋγέτῳ τε καὶ

non dignaretur, eam Phegiae (quae urbs ante Phegei regnum Erymanthus dicebatur) apud Lycortam hospitem suum reliquisse; ibi educatos Echephrona et Promachum e Sicana puella satu Herculis editos, de matris nomine Phegiam Psophidem nuncupasse. (2) Sed arci etiam Zacynthiorum Psophis nomen, quod primus in eam insulam classe transmisit Psophidius civis Zacynthus, Dardani filius; a quo conditore videlicet suo, urbi nomen inditum. Abest a Siraeis Psophis stadia XXX. Praeterfluit amnis Aroanius et modico ab urbe intervallo Erymanthus. Fontes Erymanthus habet suos in Lampea monte, qui sacer Panos esse dicitur; ac fortasse Erymanthi montis pars est Lampea. Homerus versibus mandavit in Taygeto et Ery-

ἀγαγέσθαι μὲν αὐτήν. Post ἣν inter uncos Ἡρακλῆς inserit C, quod a Palm. Valcken. propositum probat S; idem tamen ante καταλείπει indicat lacunam. — ἄγειν quod post ἠξίου habent AXKFCSVb, post οἶκον La, omisimus cum BVaPcd AgLb; silet M.

9. μένοντι VabAgLb. — αὐτῷ MVaAgLab. — κατοικοῦντι Va; παροικοῦντι edd. rell. MVbPcAg Lab.

10. ἐρμάθω Va; ἐρμανθὼ VbAg Lb; ἐρμάνθω La.

11. ἐπιτραφέντος MVab.

12. σικανικῆς Va.

13. ζακυνθίων Vb. — ἐπαιραιώθη, ε sup. αι, Vb. — ἀνὴρ ψωφιδίοις La.

14. τε MVabAgLab; neque τε placet neque γε. — Tum Σειραίων CSB; Σιραίων AXKFMVabPcAg Lab; praestat Facii coniectura Σειρῶν.

15. ὡς om. MVaLb. — ἐρυμανθῷ Lb. — θηρευτὴς ἦν edd.; θηρευτὴν οὖν La; οὖν habent etiam MVabPaPc*PdAgLb, quare recepimus duplicemque lacunam cum SB indicavimus, quam alii aliter ex-

Ἐρυμάνθῳ *** θηρευτὴς οὖν *** τῆς Λαμπείας ὁ Ἐρύ-
μανθος, καὶ Ἀρκαδίαν διεξελθὼν ἐν δεξιᾷ μὲν τὸ ὄρος
ἔχων τὴν Φολόην, ἐν ἀριστερᾷ δὲ πάλιν Θέλπουσαν[16]
5 χώραν, κάτεισιν ἐς τὸν Ἀλφειόν. λέγεται δὲ ὡς Ἡρακλῆς
κατὰ πρόσταγμα Εὐρυσθέως παρὰ τῷ Ἐρυμάνθῳ θηρά-
σειεν ὗν[17] μεγέθει καὶ ἀλκῇ τοὺς ἄλλους ὑπερηρκότα.
Κυμαῖοι δὲ οἱ ἐν Ὀπικοῖς συὸς ὀδόντας ἀνακειμένους
παρὰ σφίσιν ἐν Ἀπόλλωνος ἱερῷ λόγῳ μὲν λέγουσιν ὡς
οἱ ὀδόντες ὑὸς εἶεν τοῦ Ἐρυμανθίου,[18] τῷ λόγῳ δὲ
6 αὐτῶν οὐδ' ἐπ' ὀλίγον μέτεστι τοῦ εἰκότος. (3) Ψωφι-
δίοις δὲ ἐν τῇ πόλει τοῦτο μὲν Ἀφροδίτης ἱερὸν Ἐρυ-
κίνης[19] ἐστὶν ἐπίκλησιν ἧς ἐρείπια ἐφ' ἡμῶν ἐλείπετο αὐ-

mantho ** venator igitur ** Lampeae Erymanthus et intersecans Arcadiam relicto ad dexteram Pholoe monte, ad laevam vero agro quae Thelpusa dicitur, in Alpheum illabitur. Pervulgatum est etiam Herculem Eurysthei iussa exsequentem in Erymantho aprum confecisse insignem magnitudine et robore. Cumani vero in Opicis dentes monstrant in Apollinis templo suspensos, quos apri Erymanthii esse dicunt; sed nihil omnino ad fidem faciendam satis probabile afferunt. (3) Psophidiis fuerunt intra urbem templa duo, Veneris Erycinae cognomento alterum; cuius hac aetate solae exstant ruinae.

plere conati sunt: Ἐρυμάνθῳ θήρα τις ἦν. ἐκ τῆς Λαμπείας ὁ Ἐρύμανθος Ἀρκαδίαν διεξελθὼν, καὶ ἐν δεξιᾷ K; Ἐρυμάνθῳ **. ῥεῖ οὖν ἐκ τῆς Λαμπείας F; Ἐρυμάνθῳ θήρα τις ἦν. ῥεῖ οὖν ἐκ τῆς Λαμπείας C; Ἐρυμάνθῳ θήρᾳ τέρποιτο ἡ Ἄρτεμις. εἰσιν οὖν ἐκ τῆς Λαμπείας S. Nihil placet; fortasse turbae, confusiones, omissiones ortae sunt aberrantibus librarii oculis ad seq. Ἐρυμάνθῳ θηράσειεν ὗν, ubi in vocabulo ὗν eaedem sunt corruptelae. — Homeri locus est Od. VI, 102.

16. Θελπουσίαν Sylb. S. — ἡρακλεῖς La.

17. ἦν A; ἐν MVaR; in hoc ὗν ad marg.; θηράσειε νῦν μεγ. Ag La.

18. ἐρυμάνθου Va. — οὐδὲ ἐπ' AgLab. — μέτεστιν Ag.

19. Lacunam hoc loco sibi deprehendere visi sunt KC, quam sic explendam putant: τοῦτο μὲν Ἀφρ. ἱερὸν, τοῦτο δὲ Ἐρυκίνης ἐστὶν ἐπίκλησιν sive τοῦτο μὲν Ἔρυκος, τοῦτο δὲ Ἀφροδίτης ἐστιν ἐπίκλησιν K; τοῦτο μὲν *** τοῦτο δὲ Ἀφροδίτης ἱερὸν Ἐρυκίνης C. Frustra; huic τοῦτο μὲν respondet τέθαπται δὲ, et quae sunt media ἐλέγετο — τὰ ἡρῷα tanquam parenthesi dicta sunt, quare B segmentum septimum non a verbis Προμάχου δὲ, sed a τέθαπται incipere debebat. — „Psophidiis fuerunt intra urbem templa duo“ Am.; τὸ μὲν pro τοῦτο μὲν voluit Goldh.; seq. ἧς uncis sepsit Smin.; vel ἧς vel seq. αὐτοῦ expungendum videtur; quum αὐτοῦ h. l. ibi significare vix possit.

τοῦ[20] μόνα· ἐλέγετο δὲ ἡ Ψωφὶς Ἔρυκος αὐτὸ ἱδρύ-
σασθαι παῖς, καὶ τῷ[21] λόγῳ τὸ εἰκὸς πρόσεστι· ἔστι
γὰρ καὶ ἐν Σικελίᾳ τῆς Ἐρυκίνης ἱερὸν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ 646
Ἔρυκος[22] ἁγιώτατόν τε ἐκ παλαιοτάτου καὶ οὐκ ἀποδέον
πλούτῳ τοῦ ἱεροῦ[23] τοῦ ἐν Πάφῳ. Προμάχου δὲ καὶ 7
Ἐχέφρονος τῶν Ψωφίδος[24] οὐκ ἐπιφανῆ κατ' ἐμὲ ἔτι
ἦν τὰ ἡρῷα. (4) Τέθαπται δὲ καὶ Ἀλκμαίων[25] ἐν Ψω-
φίδι ὁ Ἀμφιαράου, καὶ οἱ τὸ μνῆμά ἐστιν οἴκημα οὔτε
μεγέθει οὔτε[26] ἄλλως κεκοσμημένον· περὶ δὲ αὐτὸ κυ-
πάρισσοι[27] πεφύκασιν ἐς τοσοῦτον ὕψος ἀνήκουσαι ὥστε
καὶ τὸ ὄρος τὸ πρὸς τῇ Ψωφίδι κατεσκιάζετο[28] ὑπ'
αὐτῶν. ταύτας οὐκ ἐθέλουσιν ἐκκόπτειν ἱερὰς τοῦ Ἀλ-
κμαίωνος νομίζοντες· καλοῦνται δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων

Dedicasse creditur Psophis Eryeis filia; neque id omnino a veritate abhorret. Nam et in Sicilia in subiecto Eryoi monti agro Erycinae Veneris fanum visitur magnae iam tum ab initio religionis, et eo quod Paphi est nihilo donariorum opulentia inferius. Exstant aetate etiamnum mea Promachi et Echephronis Psophidis filiorum heroica sepulcra haud valde splendida. (4) Alcmaeon etiam Amphiarai filius Psophide sepultus est. Eius tumulus neque aedificii magnitudine, neque ullo ornatus genere insignis. Creverunt circa eum cupressi eousque ut earum proceritate mons etiam is qui Psophidi imminet, obumbretur. Eas non caedunt quod Alcmaeoni sacras putant; eas-

20. ἐλέγετο δὲ ἡ Ψωφὶς Ἔρυκος αὐτὸ ἱδρύσασθαι παῖς scripsimus partim e coni. partim e codicum vestigiis; ἐλέγετο δὲ ἡ Ψωφίδος MVa; ἐλέγετο δὲ οἱ Ψωφίδος (Ψωφῖδος, de accentu vide cap. 23, not. 47.) CPacdAgLab; ἐλέγετο δέ οἱ Ψωφ. Smai.; ἐλέγετο δὲ τὴν Ψωφίδα AXKFSmin. Vb; ἐλέγοντο δὲ οἱ Ψωφῖδος B e coni. — Ἔρυκος om. CSmai. BMVaPacdAgLab. — αὐτὸ Goldh., probat F, rec. SB; αὐτὰ rell. edd. MVabPacdAgLab. — παῖς Va; παῖδα AXKFSmin. MVb PacdAgLab; παῖδας Smai.; παῖδες CB. Locus nondum sanus.

21. καὶ τῷ coni. K, probat F, rec. CSB; καὶ ἐν τῷ edd. rell. MVabPcAgLab. — πρόςεστιν AgLb.

22. τῆς ἔρυκος MVaLb; articulum om. Vb. — παλαιωτάτου Ag.

23. τοῦ ἱεροῦ om. La; seq. τοῦ om. Va. — τάφῳ MVaLb.

24. Ψωφίδου MVbLab; seq. οὐκ om. Am. „egregio opere exornata.“ — Seq. ἔτι om. Va. Haec pagina in archetypo omnino corrupta fuisse debuit.

25. ἀλκμέων h. l. et postea M Lab et p. correct. sup. vers. Vb; ἀλκείων Va etiam postea; ἀκμέωνος et ἀλκμεύων postea Vb. Probanda fortasse forma Ἀλκμέων.

26. μεγέθει μέγα οὔτε Cor.; μέγα μεγέθει οὔτε Meineke Comm. misc. fasc. 1. p. 62.

27. κηπάρισσοι, υ sup. η, Vb; κυπαρίσσοι La.

28. κατεσκευάζετο AMVabLb.

8 παρθένοι. Ὁ δὲ Ἀλκμαίων[29] ἡνίκα τὴν μητέρα ἀποκτείνας ἔφυγεν ἐξ Ἄργους, τότε ἐς[30] τὴν Ψωφίδα ἐλθών, Φηγίαν ἔτι ἀπὸ τοῦ Φηγέως ὀνομαζομένην, συνῴκησεν[31] Ἀλφεσιβοίᾳ τῇ Φηγέως θυγατρί, καὶ αὐτῇ δῶρα (ὡς τὸ εἰκὸς) καὶ ἄλλα καὶ τὸν ὅρμον δίδωσιν. ὡς δὲ οἰκοῦντι αὐτῷ παρὰ τοῖς Ἀρκάσιν οὐδὲν ἐγίνετο[32] ἡ νόσος ῥᾴων, κατέφυγεν ἐπὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Δελφοῖς. καὶ αὐτὸν ἡ Πυθία διδάσκει τὸν Ἐριφύλης[33] ἀλάστορα ἐς ταύτην οἱ μόνην χώραν[34] οὐ συνακολουθήσειν, ἥτις ἐστὶ νεωτάτη καὶ ἡ θάλασσα τοῦ μητρῴου μιάσματος ἀνέφηνεν ὕστερον
9 αὐτήν. καὶ ὁ μὲν ἐξευρὼν τοῦ Ἀχελῴου τὴν πρόσχωσιν ἐνταῦθα ᾤκησε[35] καὶ γυναῖκα ἔσχε Καλλιρόην τοῦ Ἀχελῴου θυγατέρα λόγῳ τῷ Ἀκαρνάνων, καὶ οἱ παῖδες Ἀκαρνάν[36] τε καὶ Ἀμφότερος ἐγένοντο. ἀπὸ δὲ τοῦ[37] Ἀκαρνᾶνος τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ ταύτῃ τὸ ὄνομα τὸ νῦν γενέσθαι λέγουσι τὰ πρὸ τούτου[38] Κούρησι καλουμένοις.

demque Virgines indigenae appellant. Enimvero Alcmaeon occisa matre Argis fugiens, Psophidem, quae tunc Phegia a Phegeo nominabatur, se recepit; ibi Phegei filiam Alphesiboean uxorem duxit; cui inter cetera nuptialia dona decantatum etiam illud monile dedit. Ubi vero in Arcadibus domicilium habenti insaniae morbus non decessit, ad Apollinem Delphos veniens responsum accepit, in eam terram ei migrandum quae omnium esset recentissima quamque mare edidisset posteaquam ille se Eriphyles matris sanguine polluisset. Neque enim eo ultorem matris genium ipsum esse consecuturum. Quare nactus terram Acheloi alluvione congestam, in ea consedit, ibique Callirhoen, quam Acheloi filiam fuisse Acarnanes dictitant, in matrimonio habuit. Ex ea Acarnana et Amphoterum suscepit. Ab Acarnane gentem, quae illam continentis oram tenet, denominatam existimant, quum ante Curetes vocarentur. Extimulant saepe

29. ἀλκμέων h. l. etiam Ag.
30. ἐς VabLab; εἰς rell. — φοφίδα, sic, Vb. — ὀνομαζομένην — φηγέως om. Ag.
31. συνῴκισεν MVabLab. — ἀλφεσιβίᾳ Vb.
32. ἐγένετο La. — ῥᾴων Sylb. SBVa(?)Vb(?); ῥᾷον edd. rell. M PcAgLab.
33. ἐρυφίλης Va. — ἀλλάστορα Ag.
34. μόνην χώραν BPcAgLab; μόνην om. edd. rell. MVab; sq. οὐ om. Va.
35. ᾤκησεν AgLa; ὤκη M; ᾤκει Va. — καλλιρώην MAgLabVb; hic etiam postea.
36. ἀκαρνανὰν Ag.
37. τοὺς AXVabAg; ἀπὸ· τοῦ, sine δὲ, La. — τοὺς ἐν τῇ Lb.
38. πρὸ τούτου CBVaPcdAgLab; πρὸ τοῦ edd. rell. MVb. — κα-

ἐς ἐπιθυμίας δὲ ἀνοήτους πολλοὶ μὲν ἄνδρες, γυναῖκες
δὲ ἔτι[39] πλέον ἐξοκέλλουσιν. ἐπεθύμησεν ἡ Καλλιρόη 10
τῆς Ἐριφύλης οἱ γενέσθαι τὸν ὅρμον, καὶ δι'[40] αὐτὸ
καὶ ἐς τὴν Φηγίαν τὸν Ἀλκμαίωνα[41] ἔστειλεν ἄκοντα, καὶ
αὐτὸν ὑπὸ Φηγέως τῶν παίδων Τημένου καὶ Ἀξίονος
δολοφονηθέντα ἐπέλαβεν ἡ τελευτή· τοῦ Φηγέως δὲ οἱ 647
παῖδες τῷ Ἀπόλλωνι ἀναθεῖναι[42] τῷ ἐν Δελφοῖς λέγον-
ται τὸν ὅρμον. καὶ ἐπὶ τούτων[43] βασιλευόντων ἐν Φη-
γίᾳ τότε ἔτι καλουμένῃ τῇ πόλει [Φηγίᾳ][44] στρατεῦσαί
φασιν Ἕλληνας ἐς Τροίαν· σφᾶς δὲ οἱ Ψωφίδιοι τοῦ
στόλου φασὶν οὐ μετασχεῖν, ὅτι αὐτῶν τοῖς βασιλεῦσιν
οἱ Ἀργείων ἀπηχθάνοντο ἡγεμόνες, κατὰ γένος τε τῷ[45]
Ἀλκμαίωνι οἱ πολλοὶ προσήκοντες καὶ τῆς ἐπιστρατείας
αὐτῷ κοινωνήσαντες ἐς[46] Θήβας. (5) Τὰς δὲ Ἐχινά- 11
δας νήσους ὑπὸ τοῦ Ἀχελῴου μὴ σφᾶς ἤπειρον ἄχρι
ἡμῶν ἀπειργάσθαι γέγονεν αἰτία[47] τὸ Αἰτωλῶν ἔθνος·

viros, multo vero saepius foeminas acriores cupiditatum aculei. Quare et Callirhoe monilis, quod Eriphyles fuerat, potiundi vehementi flagravit cupiditate; Alcmaeonem itaque etiam invitum ut Phegian iret perpulit; ubi ille Phegei filiorum Temeni et Axionis insidiis circumventus periit. Iidem vero Phegei filii monile Delphico Apollini dedicarunt. Et his quidem regnantibus Graecos ad Troianum bellum profectos dicunt Psophidii, quo tempore urbs Phegia adhuc dicebatur; non tamen fuisse se eius expeditionis socios propter simultates Argivorum ducum cum regibus suis susceptas, quod eorum bona pars Alcmaeonem propinquitate attingebant et ad Thebas altero bello eum secuti fuerant. (5) Quod vero Echinades insulae non sint adhuc continenti terrae annexae Aetolorum opera factum est. Sedibus enim suis pulsi agrum colere desierunt. Eo factum ut Achelous

λούμενοις (i. e. καλουμένοις et sup. vers. καλούμενα) καλουμένους La. — ἐπιθυμίαν Ag.

39. ἔτι inseruimus cum BPcAg Lab.

40. δ' αὐτὸ Vb; seq. καὶ addidimus e Va.

41. ἀλκμαίονα Vb; ἀλκέαν Va; ἀλκέωνα, μ sup. vers., La; ἀλκμέωνα Lb. — ἔστειλε Ag; om. La. — ἄκοντα La.

42. ἀναθῆναι MVab.

43. ἐπὶ τούτων La; ἐπ' αὐτῶν e coni. B; ἐπὶ τῶν edd. codd. rell.

44. Φηγίᾳ cum B uncis circumscripsimus. — σφᾶς δὲ οἱ Ψωφίδιοις (haec duo verba expuncta) οἱ Ψωφίδιοι La.

45. τό pro τε τῷ Ag. — ἀλκμέωνι MVbAgLa; ἀλκέωνι VaLb. — τοῖς ἐπιστρ. La.

46. fortasse τῆς ἐς. — ἄχρις Lb.

47. γέγονε δὲ αἰτία MVabPcAg Lb; γέγονε δὴ αἰτ. La (γέγονε δι' αἰτίας?).

γεγόνασι δὲ[48] αὐτοί τε ἀνάστατοι καὶ ἡ γῆ σφίσι πᾶσα ἠρήμωται. ταῖς Ἐχινάσιν οὖν, ἅτε ἀσπόρου μενούσης τῆς Αἰτωλίας, οὐχ ὁμοίως ὁ Ἀχελῷος ἐπάγει τὴν ἰλύν.[49] μαρτύριον δέ μοι τοῦ λόγου· ὁ γὰρ Μαίανδρος διὰ τῆς Φρυγῶν καὶ Καρῶν ἀρουμένης ὅσα ἔτη[50] ῥέων τὴν μεταξὺ Πριήνης καὶ Μιλήτου θάλασσαν ἐν οὐ πολλῷ χρό-
12 νῳ πεποίηκεν ἤπειρον. (6) Ψωφιδίοις δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἐρυμάνθῳ[51] ναός ἐστιν Ἐρυμάνθου καὶ ἄγαλμα. ποιεῖται δὲ πλὴν τοῦ Αἰγυπτίου Νείλου ποταμοῖς τοῖς ἄλλοις λίθου λευκοῦ τὰ ἀγάλματα, τῷ Νείλῳ[52] δέ, ἅτε διὰ τῆς Αἰθιόπων κατιόντι ἐς θάλασσαν, μέλανος λίθου τὰ ἀγάλ-
13 ματα ἐργάζεσθαι νομίζουσιν. (7) Ὃν δὲ ἤκουσα ἐν Ψωφῖδι[53] ἐπὶ Ἀγλαῷ λόγον ἀνδρὶ Ψωφιδίῳ κατὰ Κροῖσον τὸν Λυδὸν ὄντι ἡλικίαν, ὡς ὁ Ἀγλαὸς τὸν χρόνον τοῦ βίου πάντα γένοιτο εὐδαίμων, οὔ με ἔπειθεν[54] ὁ λόγος. ἀλλὰ ἀνθρώπων μὲν τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ κακὰ ἄν τις ἐλάσσονα ἀναδέξαιτο, καθὰ καὶ ναῦς ἧσσον ἂν χειμασθείη

minus iam lutulentus per deserta fluens medium inter continentis terrae litus et eas insulas fretum non oblimaverit. Huic rei Maeander argumento esse possit, qui Phrygum et Carum cultissimos agros perlabens medium inter Prienen et Miletum mare brevi in continentis orae naturam vertit. (6) Est etiam Psophidiis ad Erymanthum Erymanthi templum cum signo ipsius herois. Ac praeter Aegyptium Nilum reliquis fluviis simulacra fiunt e candido lapide, Nilo autem, ut qui per Aethiopiam in mare labitur, nigro lapide statuas fabricare solemne est. (7) Quod vero Psophide audivi Aglaum Psophidium tempore Croesi Lydorum regis totum vitae spatium in perpetua felicitate transegisse, id ego ut credam non facile adducor. Fieri quidem potest ut alicui minus obtingat malorum quam aliis sui temporis hominibus, sicut scilicet navis nave minus

48. γὰρ malit B. — ἠρίμωται VaAgLa. — ἐχινᾶσιν M. — ἀχελῶνος La (ν nihil aliud est quam ι adscriptum).
49. ἰλῆν VbLab.
50. ἀρουμένης ὅσα ἔτη Smai. B MVaRPcAgLab; ἀρουμένης ἔτι edd. rell. Vb et R ad marg.
51. ἐρημάνθῳ Va. — αἰγυπτείου Lb.
52. τῷ Νείλῳ — ἀγάλματα om. Vb. — εἰργάζεσθαι Ag.
53. Ψώφιδι VbM. — κροῖσσον M. — λοιδὸν AgLb. Conf. ad h. l. Leopard. Emend. l. XI, c. 5. Hemsterh. Ms. laudat Muson. ap. Stob. p. 370. [368 fin.] — ὄντι ἡλικίαν inseruimus cum BPcAgLab.
54. μ' ἔπειθεν VbAg. — χειμαθείη La.

νεὼς ἄλλης· ἄνδρα δὲ[55] συμφορῶν ἀεὶ σ\u03c4άντα ἐκτὸς ἢ 14
τὰ πάντα οὐρίῳ ναῦν[56] χρησαμένην πνεύματι οὐκ ἔστιν 648
ὅπως δυνησόμεθα ἐξευρεῖν. ἐπεὶ καὶ Ὅμηρος κατακείμενον παρὰ τῷ Διῒ ἀγαθῶν πίθον, τὸν δὲ ἕτερον κακῶν ἐποίησεν, ὑπὸ τοῦ[57] ἐν Δελφοῖς θεοῦ δεδιδαγμένος, ὃς αὐτόν ποτε Ὅμηρον κακοδαίμονά τε προσεῖπε[58] καὶ ὄλβιον ὡς φύντα ἐπὶ ἀμφοτέροις ὁμοίως.

CAPUT XXV.

Memoranda ad viam a Psophide Thelpusam versus, Tropaea, Aphrodisium — de urbe Thelpusa, et fluvii Ladonis meatu ac memorandis ad illum — templo XII deorum Thelpusae et templo Cereris Erinyos in Oncio — origine cognominum Cereris Erinyos et Lusiae, ac Neptuni Hippii — Arione equo — de Trygone, Aesculapii nutrice, narratio — de amne Tuthoa et insulis Ladonis.

Ἐς δὲ Θέλπουσαν[1] ἰόντι ἐκ Ψωφῖδος πρῶτα μὲν χωρίον Τρόπαιά ἐστιν ὀνομαζόμενον ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Λάδωνος· Τροπαίων δὲ ἔχεται δρυμὸς Ἀφροδίσιον· τρίτα[2] δέ ἐστιν ἀρχαῖα ἐν στήλῃ γράμματα, ὅροι Ψωφιδίοις[3]

experitur tempestates; at hominem qui toto vitae spatio extra calamitatum aleam fuerit, aut navem quae secundis semper ventis usa fuerit, invenire haud quaquam poterimus. Nam et Homerus id sensisse videtur, quo loco duo, bonorum unum, alterum malorum, dolia apud Iovem statuit. Id enim ille ex Delphico Apolline didicerat, qui ipsum et miserum simul et beatum dixerat, utpote ad utramque vitae sortem genitum.

Cap. XXV. Thelpusan a Psophide iter habentibus, ad laevam Ladonis vicus est, cui Trophaea nomen. Trophaeis adiacet saltus quod Aphrodisium vocatur; incisae illic in columna pervetustae literae fines eos esse inter Thelpusios et

55. δὲ om. Ag.
56. οὐρίων ναῦν Va; οὐρείῳ να- Vb. — δυνησώμεθα Vb. — Homeri locus est Il. XXIV, 527. — ἕτερον κακὸν Lb.
57. ὑπὸ δὲ τοῦ MVa; δεδαγμένος VaM; hic διδαγμένος sec. Exc. nostra; quod h. l. excidit δὲ id inseruerunt inter ὑπὸ et τοῦ MVa. — ὅμηρος La.
58. εἶπε Ag. — ὄλβον La.

Cap. XXV. 1. Θάλπουσαν Lb. — ἐς ψωφ. Va. — λάδανος Va.
2. τρίτα CSmai. BVaPdAgR; τριτὰ Pc*Lab; τρητὰ edd. rell. MVbR marg. — ἐν τῇ στήλῃ AgLa; ἀρχαία (ἀρχαίᾳ?) ἐν στήλῃ Lb.
3. ψωφίδι MVa.

πρὸς τὴν Θελπουσίαν χώραν·[4] ἐν δὲ τῇ γῇ τῇ Θελπου-
σίᾳ ποταμός ἐστιν Ἄρσην καλούμενος· τοῦτον οὖν[5] δια-
βήσῃ, καὶ ὅσον πέντε ἀπ' αὐτοῦ σταδίους ἀφίξῃ καὶ
εἴκοσιν[6] ἐπὶ ἐρείπια Καοῦντος[7] κώμης καὶ ἱερὸν Ἀσκλη-
2 πιοῦ Καουσίου πεποιημένον ἐν τῇ ὁδῷ. (2) Τοῦ δὲ
ἱεροῦ τούτου σταδίους τεσσαράκοντα μάλιστα ἀφέστηκεν
ἡ πόλις· τεθῆναι δὲ αὐτῇ ὄνομα ἀπὸ νύμφης λέγουσι[8]
Θελπούσης, ταύτην δὲ θυγατέρα εἶναι Λάδωνος. τῷ δὲ
Λάδωνι ἄρχεται μὲν τὸ[9] ὕδωρ ἐν πηγαῖς τῆς Κλειτορίας,
καθὰ ὁ λόγος ἐδήλωσεν ἤδη μοι· ῥεῖ δὲ πρῶτον μὲν παρὰ
Λευκάσιον χωρίον καὶ Μεσόβοα[10] καὶ διὰ τῶν Νάσων
ἐπί τε Ὄρυγα τὸν καὶ[11] Ἁλοῦντα ὀνομαζόμενον, ἐξ Ἁλοῦν-
τος δὲ ἐπὶ Θαλιάδας τε[12] καὶ ἐπὶ Δήμητρος ἱερὸν κά-
3 τεισιν Ἐλευσινίας. τὸ δὲ ἱερὸν τοῦτο ἔστι μὲν Θελπου-

Psophidios indicant. In Thelpusiaco agro amnis labitur Arsen. Eum ubi transieris progressus inde stadia circiter XXV pervenies ad rudera vici, cui Caunti nomen et ad Aesculapii Causii fanum in via erectum. (2) Ab Aesculapii distat stadia ferme XL urbs cui a nympha Thelpusa nomen impositum tradunt, eam vero Ladonis filiam fuisse. Ladonis ipsius fontes in agro Clitorio sunt, sicuti et ante exposui. Primum autem praeter Leucasium vicum et Mesoboa, perque Nasos, ad Orygem, quem Haluntem etiam vocant, elapsus, inde ad Thaliadas et Cereris cognomento Eleusiniae fanum evadit. Est hoc

4. *χώραν* om. SMVa. „Buttmannus *οὖροι Ψωφιδίοις ποτὶ τὰν Θελπωσίδα χώραν.*“ B, ingeniose; inscriptionem ipsam a Pausania redditam fuisse vix est dubium.

5. *τοῦτον οὖν* AgLa; *τοῦτον δὴ* edd. MVabPcLb.

6. *εἴκοσιν* VabM (sec. S.); *εἴκοσι* rell.; *καὶ εἴκοσι ἀφίξῃ* coni. S.

7. *Καοῦντος* et *Καουσίου* Steph. Byz. Sylb. CSB; „videndum an eadem sit quae infra *Ἁλοῦς*, quod non puto; Stephanus legebat *Καοῦντος* et *Ἀσκληπιοῦ Καουσίου*, quod suadet ut hic *Καουσίου* legatur auferendo τὸ λ.“ Palm. Ms. — „lege *Καοῦντος κώμης οὗ καὶ ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ Καυσίου.*“ Hemsterh. Ms. — *καλοῦντος* edd. rell. MVabPcAgLab, et *καλοῦσι* edd. rell. MPcAg; *καλοῦσιν* M (sec. Excerpta nostra) VabLab; *καιοῦσι* Pa; *Ἁλοῦντος* Hartung. — Post *κώμης* inserunt *ὃ* AXKFMVabPcAgLab; uncis includunt Smin. B; in *οὗ* mutant auctoritate Kuhnii et Facii Smai. C; *οὗ* vel *ᾗ* voluit Palm.; nos expunximus.

8. *λέγουσιν* Ag.

9. *τῷ* Va. — *κλητορίας* Ag. — *πρῶτος μὲν* La.

10. *Μεσόβοα* Sylb. SBVb(?)Pc Ag; *Μεσοβόα* edd. rell. VaLab. — *νασῶν* VaLb; *νασσῶν* Ag.

11. *τὸν καὶ* e coni. B; *τε καὶ* edd. rell. codd. — *Ἀλοῦντα* A.

12. *τε* e coni.; *γε* edd. codd. — *κάτισιν* Ag. — *ἐλευσινείας* Vb.

σίων ἐν ὅροις, ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῷ,[13] ποδῶν ἑπτὰ οὐκ
ἀποδέον ἕκαστον, Δήμητρός ἐστι καὶ ἡ[14] παῖς καὶ ὁ Διό-
νυσος, τὰ πάντα ὁμοίως λίθου. μετὰ δὲ τῆς Ἐλευσι-
νίας τὸ ἱερὸν καὶ Θέλπουσαν[15] τὴν πόλιν ὁ Λάδων παρέ-
ξεισιν ἐν ἀριστερᾷ, κειμένην μὲν ἐπὶ λόφου μεγάλου,[16]
τὰ πλείω δὲ ἐφ' ἡμῶν ἔρημον, ὥστε καὶ τὴν ἀγορὰν
ἐπὶ τῷ πέρατι οὖσαν φασὶν ἐν τῷ[17] μεσαιτάτῳ ποιηθῆ-
ναι τὸ ἐξ ἀρχῆς. (3) Ἔστι δὲ ἐν Θελπούσῃ ναὸς Ἀσκλη- 649
πιοῦ καὶ θεῶν ἱερὸν τῶν δώδεκα·[18] τούτου τὰ πολλὰ ἐς
ἔδαφος ἔκειτο ἤδη. μετὰ δὲ Θέλπουσαν ἐπὶ τὸ ἱερὸν[19] 4
τῆς Δήμητρος ὁ Λάδων κάτεισι τὸ ἐν Ὀγκείῳ· καλοῦσι
δὲ Ἐρινὺν[20] οἱ Θελπούσιοι τὴν θεόν, ὁμολογεῖ δέ σφισι
καὶ Ἀντίμαχος ἐπιστρατείαν[21] Ἀργείων ποιήσας ἐς Θή-
βας· καί οἱ τὸ ἔπος ἔχει·

templum in Thelpusiorum finibus. Signa in eo sunt septenum haud minus eorum quodlibet pedum, Cereris, Proserpinae, Liberi Patris, e marmore aeque omnia. Ab Eleusiniae, Thelpusan urbem a laeva praeterfluit Ladon. Eminet illa in praecelso tumulo, sed aetate nostra maiore ex parte deserta; quandoquidem forum quod olim fuisse dicunt in ipso urbis umbilico in extremo nunc recessu est. (3) Aesculapii inter Thelpusae ruinas et duodecim deorum delubrum extat, cuius tamen magnam partem solo aequavit vetustas. Thelpusan praeterlapsus ad Cereris quod in Oncio est templum Ladon defluit; Thelpusii deam Erinyn nominant: quod ipsum cognomen agnoscit Antimachus eo carmine, quo Argivorum in Thebanos expeditionem persecutus est. Versus sic habet:

13. ἐπ'' αὐτῷ Ag; tum ποσειδῶν pro ποδῶν Va.

14. καὶ ἡ CSBMVabPacdAgLab; τε ἡ AXKF; Δημήτηρ τε ἔστι καὶ Δήμητρος ἡ παῖς καὶ ὁ Διόνυσος Sylb., quod probat F; Δημήτηρ ἔστι καὶ ἡ παῖς C. Erat quum suspicaremur: ἀγάλματα δύο ἐν αὐτῷ . . . Δήμητρος, ἔτι δὲ καὶ ἡ παῖς.

15. θάλπουσαν AVbLb.

16. λόφω μεγάλῳ Va. — δ' ἐφ' Lb.

17. αὐτῷ pro ἐν τῷ Va. — μεσετάτῳ MVab. — τὸ ἐξ Sylb. CSB; τῷ ἐξ AXKFMVabAgLab.

18. δέδωκα Va. — θάλπουσαν Va.

19. τῷ ἱερῷ Vb; seq. τῆς om. La. Tum τῷ ἐν M sec. S, errore putamus; Excerpta nostra habent ἐπὶ τῷ ἱερόν. Deinde Ὀγκείῳ FC SBMVabLb; Ὀγκίω AXKPcAgLa.

20. Ἐρινὺν B; Ἐριννῦν AXKF CM; Ἐριννὺς SVa(?)Lb; ἔριννν Pc; ἐρινῦν La; ἐρυνὴν Vb. Constanter simplici elemento habent Ag La et excepto hoc loco Lb. Conf. de nominis scriptura Hermann Praef. ad Sophocl. Antig. p. XIX sq.

21. πιστρατεῖαν A; ἐπιστρατίαν Ag; ἐπὶ στρατείαν ἀργείαν Lb.

Δήμητρος τόθι[22] φασὶν Ἐρινύος εἶναι ἕδεθλον.

ὁ μὲν δὴ[23] Ὄγκος Ἀπόλλωνός ἐστι κατὰ τὴν φήμην καὶ ἐν τῇ Θελπουσίᾳ περὶ τὸ χωρίον ἐδυνάστευε τὸ Ὄγκειον. (4) Τῇ θεῷ δὲ Ἐρινὺς[24] γέγονεν ἐπίκλησις· πλανωμένῃ[25] γὰρ τῇ Δήμητρι ἡνίκα τὴν παῖδα ἐζήτει, λέγουσιν ἕπεσθαί οἱ τὸν Ποσειδῶνα ἐπιθυμοῦντα αὐτῇ μιχθῆναι, καὶ τὴν μὲν[26] ἐς ἵππον μεταβαλοῦσαν ὁμοῦ ταῖς ἵπποις νέμεσθαι ταῖς Ὄγκου,[27] Ποσειδῶν δὲ συνίησιν ἀπατώμενος καὶ συγγίνεται[28] τῇ Δήμητρι ἄρσενι
6 ἵππῳ καὶ αὐτὸς εἰκασθείς· τὸ μὲν δὴ παραυτίκα τὴν Δήμητρα ἐπὶ τῷ συμβάντι ἔχειν ὀργίλως, χρόνῳ δὲ ὕστερον τοῦ τε θυμοῦ παύσασθαι καὶ τῷ[29] Λάδωνι ἐθελῆ-

Delubrum Cereris fama est ubi Erinydos esse.

Oncum quidem Apollinis fuisse filium fama proditum, et ad Oncium in Thelpusio agro aliquando principatum obtinuisse. (4) Dea vero ipsa Erinys cognomento appellata est ob huiusmodi causam. Neptunum aiunt Cereri, dum illa errans filiam quaereret, eius amore captum vitium offerre conatum. Sed quum in equam se dea vertisset, et cum reliquis Onci armentis permista pasceret, Neptunum non fefellit. Nam et ipse in equum mutatus eam compressit. Quod illa primum iracunde tulit; verum postea placabilior facta lavisse dicitur in Ladone.

22. τοδὶ Va. — Ἐρινύος BAg Lab; ἐρίννυος Pc; ἐριννὸς Vb; Ἐριννύος rell.

23. δὲ Vb. — Ὄγκος Steph. Byz. Palmer. („suspicor legendum Ὄγκος; nam non Dei dicitur οἶκος, sed ναὸς vel τέμενος. Ὄγκος nomen viri, Apollinis filii, a quo ὄγκιον χωρίον; nihil verius.“ Palmer. Ms.); probat K, rec. FCSB; ὄγκιος La; οἶκος Am. AXKMVabPcAgLb. — θαλπουσίᾳ Va. — ἐδυναστεύετο ὄγκ. VaLb. — Ὄγκειον SBPc(?); Ὀγκεῖον FC; ὄγκιον AXKVabAgLab; forma non spernenda. „Ὀγκίῳ ante Facium [cf. not. 19.] qui hic et postea e Mosq. et Stephano diphthongum reposuit.“ S. Nostra Excerpta hoc loco silent.

24. Ἐρινὺς BAgPcLab; ἐῤῥιννὺς Vb; Ἐριννὺς rell. edd. MVa. — ἐπίκλειοις M; ἐπίκλησιν La.

25. πλανομένῃ MAgLab. — δήμητρῃ Vb; seq. ἐζήτει om. MVa Lb.

26. καὶ ὁ μὲν MVaR; hic γρ. τὴν ad marg.; καὶ μὲν Lb. — μεταβαλοῦσαν BPcLa; μεταβάλλουσαν rell. edd. MVabRAgLb. — τοῖς ἵπποις Lab.

27. Ὄγκου Sylb. CSmai. B; probat K; „occupavit egregiam emendationem Berkel. ad Stephan. in Ὀγκεῖον.“ Hemsterh. Ms.; Ὀγκίου AXKVaPcAgLab; Ὀγκείου FSmin. MVb. — συνίησι ἀποσειδῶν δὲ συνίησι. ἀπατώμενος (sic) La.

28. συγγενέσθαι Va. — δήμητρἄρσενι, ι sup. ᾰ, La; ἄρσεν ἵππῳ Lb.

29. καὶ [ἐν] τῷ C; mox αὐτὴν φασιν MVa.

σαί φασιν αὐτὴν λούσασθαι. ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐπικλήσεις
τῇ θεῷ γεγόνασι, τοῦ μηνίματος[30] μὲν εἵνεκα Ἐρινὺς,
ὅτι τὸ[31] θυμῷ χρῆσθαι καλοῦσιν ἐρινύειν[32] οἱ Ἀρκάδες,
Λουσία δὲ ἐπὶ τῷ λούσασθαι τῷ[33] Λάδωνι. τὰ δὲ ἀγάλ-
ματά ἐστι τὰ ἐν τῷ[34] ναῷ ξύλον, πρόσωπα[35] δέ σφισι
καὶ χεῖρες ἄκραι καὶ πόδες εἰσὶ Παρίου[36] λίθου· τὸ μὲν 7
δὴ τῆς Ἐρινύος τήν τε κίστην καλουμένην ἔχει καὶ ἐν
τῇ δεξιᾷ δᾷδα, μέγεθος δὲ εἰκάζομεν ἐννέα εἶναι ποδῶν
αὐτήν· ἡ Λουσία δὲ ποδῶν ἓξ ἐφαίνετο[37] εἶναι. ὅσοι
δὲ Θέμιδος καὶ οὐ Δήμητρος τῆς Λουσίας τὸ ἄγαλμα
εἶναι νομίζουσι, μάταια ἴστωσαν ὑπειληφότες. (5) Τὴν
δὲ Δήμητρα[38] τεκεῖν φασὶν ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος θυγα-
τέρα, ἧς τὸ ὄνομα ἐς ἀτελέστους[39] λέγειν οὐ νομίζουσι,
καὶ ἵππον τὸν Ἀρίονα· ἐπὶ τούτῳ δὲ παρὰ σφίσιν Ἀρκά-
δων πρώτοις Ἵππιον[40] Ποσειδῶνα ὀνομασθῆναι. ἐπά- 8

Cognomina itaque deae attributa; Erinys a verbo ἐρινύειν, quod furere Arcadibus est; Lusia vero quod se in flumine abluisset. Signa eius templi os, summas manus et imos pedes e Pario marmore habent, reliquae partes ligneae sunt. Erinys cistam laeva, dextera facem tenet; proceritate pedum novem esse coniicio. Lusia pedes non amplius quam sex eminere videtur. Qui vero Themidis, non Lusiae Cereris signum hoc esse dictitant, neutiquam audiendi sunt. (5) Cererem quidem ipsam Neptuno filiam peperisse tradunt; cuius nomen ne ad profanos ederetur religione sanxerunt; equum praeterea cui nomen Arion fuit. Et Hippium Neptunum eam ob causam apud se ex omnibus Arcadibus primos nuncupatum autumant. Testi-

30. μνήματος ἕνεκα Va; μὲν inseruimus eum BPcAgLab. — Ἐρινὺς BPcAgLab; ἐῤῥιννὺς Vb; Ἐριννὺς rell.

31. τὸ coni. S, rec. B; τῷ rell. edd. codd.

32. ἐρινύειν BPcLab; ἐρυννύειν Vb; ἐριννύειν rell. edd. MVa. — ἐπὶ τὸ λούσασθαι Lab.

33. [ἐν] τῷ C.

34. τὰ ἐν τῷ ναῷ CSmai. Va; ταναοῦ A; τὰ ναοῦ Am. Hartung. XKF; τὰ ναῷ Smin. Pd; ταναῷ MLa; ἐστιν ταναῷ Vb; τὰ ἐν ναῷ Palmer („suspicor τανάου esse arboris nomen, vel leg. τὰ ἐν ναῷ.“ Palm. Ms.) Valcken.; τὰν τῷ ναῷ B; τῷ ναῷ Pa; τανάῳ Pc*Ag; ταναω (sic) Lb.

35. πρόσω AXKVbLb.

36. παρείου Ag. — Ἐρινύος BAg PcLab; geminato ν rell. — νύστιν, ι sup. ύ, Vb.

37. ἐξ ἐφαίνετο La; ἐξεφαίνετο Va. Mox νομίζουσιν Ag; et sic etiam aliquot lineis post.

38. Δήμητρα Pors. BPcAg; Δημήτερα edd. rell. Lb; δήτρα La.

39. ἀτελέστου MVab. — νομίζουσιν etiam Lb. — ἀρίωνα VaAg; ἵππον τὸν ἀρίονα, ι p. correct. ex ει, Lb.

40. ἵππιον Smai. BMPcAgLab; ἵππειον edd. rell. Vab et sup. vers. M.

γονται δὲ ἐξ Ἰλιάδος[41] ἔπη καὶ ἐκ Θηβαΐδος μαρτυρίας σφίσιν[42] εἶναι τῷ λόγῳ, ἐν μὲν Ἰλιάδι ἐς αὐτὸν Ἀρίονα πεποιῆσθαι·

Οὐδ' εἴ κεν[43] μετόπισθεν Ἀρείονα δῖον ἐλαύνειν,
Ἀδρήστου[44] ταχὺν ἵππον, ὃς ἐκ θεόφιν γένος ἦεν·

ἐν δὲ τῇ[45] Θηβαΐδι ὡς Ἄδραστος ἔφευγεν ἐκ Θηβῶν·

Εἵματα λυγρὰ[46] φέρων σὺν Ἀρείονι κυανοχαίτῃ.

αἰνίσσεσθαι[47] οὖν ἐθέλουσι τὰ ἔπη Ποσειδῶνα Ἀρίονι
9 εἶναι πατέρα. Ἀντίμαχος δὲ παῖδα εἶναι γῆς φησιν·

Ἄδραστος Ταλαῶ[48] υἱὸς Κρηθηϊάδαο
Πρώτιστος Δαναῶν ἐῢ αἰνετὼ[49] ἤλασεν ἵππω,

monia ex Iliade et Thebaide afferunt. Ex Iliade quidem versus eos:

Non etiam si a tergo agitans vel Ariona dium
Adrasti moderetur equum, divinitus ortum.

Ex Thebaide vero ubi de Adrasti fuga agitur:

Cum pullo ornatu glaucus quem vexit Arion.

His certe versibus innui putant Neptuni satu ortum Arionem, etsi Antimachus e terra genitum Arionem his versibus cecinit:

Adrastus Talao Cretheide natus, Achivum
Primus duxit equos insigni laude superbos,

41. ἠλιάδος M. Locus Homeri est Il. XXIII, 346.

42. Praestat μαρτύριά σφισιν.

43. εἴ κειν Va La et sec. Excerpta nostra M; εἴκειεν sec. S. — Ἀρείονα Smin. Vb; sic etiam ap. Homerum; Ἀρίονα edd. rell. MVaPcAgLab. — ἐλαύνοι Smin. ex Homero.

44. ἀδρίστου Ag. — ἦν MR; uterque γρ. ἦεν ad marg.

45. τῇ uncis sepsit S. — ἄδρα ἔφευγεν Va.

46. λιγρὰ Va. — φερίων MVa AgLb. — Ἀρείονι Smin. MVb; ἀρίωνι Ag; Ἀρίονι rell.

47. αἰνιάσσεσθαι MVab. — ἐθέλωσιν Vb; θέλουσι La; θέλουσιν Ag. — τὰ ἐπὶ Va. — ποσειδωνος MVa.

48. τὲ λαῷ PcLb; τελαῶ Vab; γε λαῷ Ag; Ταλαῶ' (i. e. Ταλαῶο) coni. S; idem proposuit Th. Bergk in Zeitschr. f. d. Alterthumswissenschaft 1837. No. 55. p. 455. laudans apposite Bekker Anecd. gr. III, 1223. κρηθηΐδα ὁ PcVbAg; κριθηΐδα ὁ Va; κρηθηιάδα ὁ MLb; κρηιάδαο La.

49. Δαναῶν ἐῢ αἰνετὼ Buttm. BLa; δαναῶν ἐωαἰνέτω PcAg; δαναῶν εωαινέτω (sic) Lb; δαναῶ νέω αἰνέτω Va; νεωαινέτω M (δαναῶνεωαινέτω, sic, sec. Exc. nostra); δαναῶν αιοναίτω (sic) Vb; Δαναῶν νέω, αἰνετὼ Smai.; Δαναῶν περ ἐπαινετὼ AXKFCSmin.

Καιρόν[50] *τε κραιπνὸν καὶ Ἀρειονα Θελπουσαῖον,*
Τόν ῥά τ' Ἀπόλλωνος[51] *σχεδὸν ἄλσεος Ὀγκαίοιο*
Αὐτὴ[52] *γαῖ' ἀνέδωκε, σέβας θνητοῖσιν ἰδέσθαι.*

δύναιτο δ' ἂν καὶ[53] ἀναφύντι ἐκ γῆς τῷ ἵππῳ ἐκ θεοῦ 10
τε εἶναι τὸ γένος καὶ αἱ τρίχες οἱ[54] τὴν χροιὰν ἐοικέναι κυανῷ. λέγεται δὲ καὶ τοιάδε,[55] Ἡρακλέα πολεμοῦντα Ἠλείοις αἰτῆσαι παρ' Ὄγκου τὸν ἵππον καὶ ἑλεῖν τὴν Ἦλιν ἐπὶ τῷ[56] Ἀρίονι ὀχούμενον ἐς τὰς μάχας, δοθῆναι 651
δὲ ὑπὸ Ἡρακλέους ὕστερον Ἀδράστῳ τὸν ἵππον, ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐς τὸν Ἀρείονα ἐποίησεν Ἀντίμαχος·

Ὅς ῥά ποτ'[57] *Ἀδράστῳ τριτάτῳ δέδμηθ' ὑπ' ἄνακτι.*

(6) Ὁ δὲ Λάδων τῆς Ἐρινύος[58] τὸ ἱερὸν ἀπολιπὼν ἐν 11

Et Caerum perniciem et Ariona Thelpusaeum,
Quem iuxta Oncaei Phoebi nemus edidit ipsa
Terra parens, cunctorum oculis mirabile monstrum.

Sed potest ille equus etiamsi e terra sit editus, nihilominus et genus a deo ducere et caerulei coloris crines habere. Narrantur et alia quaedam ad hunc prope modum, Herculem cum Eleis bellantem Arionem ab Onco poposcisse: eoque invectum Elidem expugnasse; ab Hercule deinde Adrasto concessum. Insuper hoc de Arione versibus mandavit Antimachus;

Tertium ab Adrasto est domitus ductore Pelasgûm.

(6) At Ladon Erinys templo relicto, a laeva Apollinis On-

50. *Κραιρὸν* Valcken. ad Eurip. Phoen. p. 669. — *Ἀρείονα* Smin.

51. *τόν ῥ' ἀντ' ἀντ'* (sic) *ἀπόλλ.* Ag; *τὸν ῥ' ἀπόλλ.* La; *τὸν ῥ' ἀντ' ἀπόλλ.* Lb. — *ὀγκαίοις* MVaAgLab; *ὀγκαῖοις*, sic, Vb.

52. *αὕτη* MVabLb. — *γαία σ' ἀνέδ.* Va; *γαῖας ανέδ.* Vb et (sec. S) M; *γαίας ἀνέδ.* M. sec. Exc. nostra; *γαι σ' ἀνέδ.* Ag; *γαισ' ανεδ.*, sic, Lb.

53. *δ' ἂν καὶ* Pors. Cor. BPcVb Ag; *δὲ ἂν καὶ* Lab; *δὲ καὶ* edd. rell. MVa.

54. *αἱ* Va et M sup. vers. — *χροὰν* LaPcAg. — *αἱοικέναι* Ag; *αἱ ἐοικέναι* La; *αἱ* est varia lectio ad praecedens *οἱ* inepte inserta.

55. *τρῖς γε* Pc; *τοιᾶδε* La.

56. *τὸ* Va. — *ἐς τὸν ἀρείονα* Lb.

57. *ῥά τοτ'* C; *ῥα τότ'* Smai.; *τοτ'* voluit etiam Schellenberg. — *τιτάνω* M (in Exc. nostris *τιτάνω ζ*, sic,) VaAg; *τιτάτω* Lb. — *δέδμηθ'* Schellenb. SBAg; idem voluit C suppl., editum vero est *δὲ δμῆθ'*; *δεδμήθ'* La; *γ' ἐδμήθ'* edd. rell.; *δ' ἐδμηθ'* Pc* [„*δέδμηθ'* pour *γ' ἐδμήθ'* d'après les trois Mss. de la Biblioth. royale.“ C.]; *δ' ἐδμήθη* Va; *δ' ἐδμήθ'* Vb Lb; *δήδμηθ'* Stephan. Niger; *ἐδάμη* coni. Sylb. — *ὑπάνατι* Ag.

58. Conf. not. 20. 24. 30. — *ἀπολειπὼν* VbAgLa.

ἀριστερᾷ[59] παρέξεισιν ἐν ἀριστερᾷ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ὀγκαιάτου τὸν ναὸν, τὰ δὲ ἐν δεξιᾷ παρὰ[60] Ἀσκληπιοῦ Παιδὸς ἱερὸν, ἔνθα ἐστὶ Τρυγόνος μνῆμα τροφοῦ·[61] τροφὸν δὲ Ἀσκληπιοῦ τὴν Τρυγόνα εἶναι λέγουσιν· ἐν γὰρ τῇ Θελπούσῃ τῷ Ἀσκληπιῷ παιδὶ ἐκκειμένῳ φασὶν ἐπιτυχόντα Αὐτόλαον Ἀρκάδος υἱὸν νόθον ἀναθέσθαι[62] τὸ παιδίον. καὶ ἐπὶ τούτῳ παῖδα Ἀσκληπιὸν * * εἰκότα[63] εἶναι μᾶλλον ἡγούμην, ὃ καὶ ἐδήλωσα ἐν τοῖς Ἐπιδαυρίων.
12 (7) Ἔστι δὲ Τουθόα[64] ποταμός· ἐμβάλλει δὲ ἐς τὸν Λάδωνα καὶ ἡ Τουθόα κατὰ τὸν Θελπουσίων ὅρον[65] πρὸς Ἡραιεῖς, καλούμενον δὲ ὑπὸ Ἀρκάδων Πεδίον. καθότι δὲ αὐτὸς ὁ Λάδων ἐκδίδωσιν ἐς τὸν Ἀλφειὸν, Κοράκων ὠνόμασται Νᾶσος.[66] Οἱ δὲ ἥγηνται τὴν Ἐνίσπην καὶ Στρατίην[67] τε καὶ Ῥίπην τὰς ὑπὸ Ὁμήρου κατειλεγμένας

caeatae praeterlabitur, a dextera Aesculapii pueri aedem; ubi Trigonis nutricis est sepulcrum. Aesculapii ipsius hanc nutricem fuisse memorant. Quum Aesculapium enim expositum in Thelpusio agro offendisset Autolaus Arcadis nothus filius, infantem dicitur sustulisse. Hinc Aesculapio puero * * ad veritatem propius accedere putavi, quod ipsum in explicandis etiam Epidauriorum rebus exposui. (7) Influit in Ladonem Tuthoa amnis in Thelpusiorum et Heraeensium confinio; quem locum Arcades Pedion (Planitiem) nuncupant. Qua vero Ladon ipse in Alpheum erumpit locus ille Coracon nasos (Corvorum insula) nominatur. Non defuerunt qui Enispen, Stratiam et Rhipen, quae loca Homerus enumerat, insulas in Ladone fuisse

59. ἐν ἀριστερᾷ uncis sepsit S. — ἀγκαιάτου Ag; ἐγκαιάτου, ad marg. ὀγκ. R.

60. παρὰ Va; παρ' rell. — ἔνθα om. MVaLb, recte fortasse.

61. „τροφοῦ cum Buttmanno expunxerim." B; uncis sepsit interea. — τριγόνα Va; τρυγόνος μνῆμά ἐστι τροφοῦ La. — αὐτόλαον, ῷ sup. ό, La.

62. ἀνελέσθαι coni. K, probant Goldh. F, rec. C.

63. Lacunam indicavimus cum B; hoc loco ἀναθέσθαι inserit Goldh.; Ἀσκληπιὸν [ὀνομασθῆναι] C. „Je crois qu'il faut suppléer Κορωνίδος avant παῖδα, ou peut-être faut-il lire Ἐπιδαύριον au lieu de παῖδα." C supplem. At desunt plura.

64. τοῦ θόα h. l. et postea MVabAgLb; τουθέα La; Τευθόα Puillon Boblaye s. l. Ruines de la Morée p. 151. — ἐμβάλλε A.

65. τῶν θελπ. ὅρων, ὸν et ον sup. ῶν et ων, Pc; τῶν θελπ. ὅρον Lb; κατὰ τ. . ν Vb, litera mod. correct., unde duplex accentus. — ἡραεῖς PcAgLa; forma non spernenda.

66. ναὸς Va. — ὅσοι δὲ omisso seq. ἃ οἱ, Pors.; non displicet.

67. Στρατίην SBLa; Στρατιὴν edd. rell. — ῥιπὴν La. — τοῦ Ὁμ. AXKFVb; τοῦ om. CSBMVaPcAgLab. Homeri locus est Il. II, 606.

γενέσθαι νήσους ποτὲ ἐν τῷ Λάδωνι ὑπὸ ἀνθρώπων οἰ-
κουμένας· ἃ[68] οἱ πεπιστευκότες μάταια ἴστωσαν· οὐ γὰρ 13
ἄν ποτε οὐδὲ νηῒ παρισουμένας[69] πορθμίδι παράσχοιτο ὁ
Λάδων νήσους. κάλλους μὲν γὰρ εἵνεκα οὐδενὸς ποτα-
μῶν δεύτερος οὔτε τῶν βαρβαρικῶν ἐστὶν οὔτε Ἕλληνος,
μέγεθος δὲ οὐ[70] τοσοῦτος ὡς ἐν αὐτῷ καὶ νήσους ἀνα-
φαίνεσθαι, καθάπερ ἐν Ἴστρῳ τε καὶ Ἠριδανῷ.

CAPUT XXVI.

De Heraea urbe eiusque memorandis — templis Bacchi Politae et Axitae — Coroebi sepulcro — urbe Aliphera eiusque memorandis, Iovis Lecheatae ara, fonte Tritonide et Myiagri herois sacris — urbe Melaeneis et Buphagio.

Ἡραιεῦσι δὲ οἰκιστὴς μὲν[1] γέγονεν Ἡραιεὺς ὁ Λυ- 652
κάονος, κεῖται δὲ ἡ πόλις ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἀλφειοῦ, τὰ μὲν
πολλὰ ἐν[2] ἠρέμα προσάντει, τὰ δὲ καὶ ἐπ' αὐτὸν καθή-
κει τὸν Ἀλφειόν. δρόμοι τε παρὰ τῷ ποταμῷ πεποίην-
ται μυρσίναις καὶ ἄλλοις ἡμέροις διακεκριμένοι δένδροις·
καὶ τὰ λουτρὰ αὐτόθι. (2) Εἰσὶ δὲ καὶ Διονύσῳ ναοί,

putarent ab hominibus olim habitatas. Quod ego qui credant magnopere errare arbitror. Vix enim pontonibus pares insulas Ladon habet; qui ut sit fluviorum omnium qui vel Barbarorum vel Graecorum terras permeant multo pulcherrimus, non tamen ea est magnitudine, ut in eo quales vel in Istro vel in Pado insulae existere potuerint.

Cap. XXVI. Heraean condidit Heraeeus Lycaonis filius ad Alphei amnis dexteram, oppidi pars maior in clivo molliter surgenti, altera ad Alphei ipsius ripas sita est. Curricula prope amnem myrtis et aliis felicibus intersepta arboribus. Ibidem balneae sunt; (2) templa praeterea Liberi Patris duo,

68. ἃ Sylb. FCSBMVaPcAgLab; ᾧ AXKVb.

69. παρισσουμένας Vb. — ὁ λακε ὁ λάδων La.

70. ὁ pro οὐ Va. — τοσοῦτος e corr. B; τοιοῦτος edd. rell. codd.

Cap. XXVI, 1. μὲν om. Vb. — λικάονος La.

2. „Il faut effacer ἐν" C. — προσάντι VabLb. — τὸ δὲ καὶ Lb; deinde παντῶν, sic, pro ἐπ' αὐτὸν Vb. — πεποίηται et διονύσων La. — τὸ μὲν Lb.

2 τὸν μὲν καλοῦσιν αὐτῶν[3] Πολίτην, τὸν δὲ Αὐξίτην· καὶ
οἴκημά ἐστί σφισιν ἔνθα τῷ Διονύσῳ τὰ ὄργια ἄγουσιν.
ἔστι καὶ ναὸς ἐν τῇ Ἡραίᾳ Πανὸς ἅτε τοῖς Ἀρκάσιν ἐπι-
χωρίου. τῆς δὲ Ἥρας τοῦ ναοῦ καὶ ἄλλα ἐρείπια καὶ
οἱ[4] κίονες ἔτι ἐλείποντο. ἀθλητὰς[5] δὲ ὁπόσοι γεγόνα-
σιν Ἀρκάσιν ὑπερῆρκε τῇ δόξῃ Δαμάρετος Ἡραιεὺς, ὃς
3 τὸν ὁπλίτην δρόμον ἐνίκησεν ἐν[6] Ὀλυμπίᾳ πρῶτος. ἐς
δὲ τὴν Ἠλείαν κατιὼν ἐξ Ἡραίας στάδια μέν που πεντε-
καίδεκα[7] ἀποσχὼν Ἡραίας διαβήσῃ τὸν Λάδωνα, ἀπὸ
τούτου δὲ ἐς[8] Ἐρύμανθον ὅσον εἴκοσι ἀφίξῃ σταδίους.
(3) Τῇ δὲ Ἡραίᾳ ὅροι πρὸς τὴν Ἠλείαν λόγῳ μὲν τῷ
Ἀρκάδων[9] ἐστὶν ὁ Ἐρύμανθος, Ἠλεῖοι δὲ τὸν Κοροίβου[10]
4 τάφον φασὶ τὴν χώραν σφίσιν ὁρίζειν. ἡνίκα δὲ τὸν
ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπικὸν[11] ἐκλιπόντα ἐπὶ χρόνον πολὺν

quorum Politen unum, Auxiten alterum vocant: seorsum aedes in qua initia Liberi Patris celebrantur. Habet et Pan templum suum, quippe qui Arcadibus indigena deus est. Fani quidem eius quod olim Iunoni dicatum fuit, rudera tantum et columnae reliquae sunt. Athletas vero omnes quotcunque Arcadici nominis fuerunt gloria vicit Damaretus Heraeensis, qui primus ex armatorum cursu Olympicam palmam tulit. Ab Heraea in Eleum agrum stadia ferme xv progressus Ladonem traiicias; atque inde stadiis confectis circiter xx ad Erymanthum pervenias. (3) Heraeae fines ab Elea regione distinguit Erymanthus, ut Arcades produnt; at Elei Coroebi sepulcrum agri sui terminum dictitant. Atenim quum Olympicos ludos

3. *αὐτῶν* inseruimus cum BPcAg La; mox *τὸ δὲ* VbLb et M; in hoc *ὂν* sup. vers.; eodem modo versu praecedente ad *τὸν μέν*. — *Αὐξίτην* CSmai. BPacdAgLab; *Ἀξίτην* AXK FMVab; *Ἀσκίτην* Goldh.

4. *οἱ* inseruimus cum BPcAgLa.

5. *ἀθληταὶ* VaM; in hoc *ι* sup. *α*. — *Δαμάρετος* Va; *Δημάρετος* BPc MVbAgLab; *Δημάρατος* edd. rell. cf. V, 8, 10. VI, 10, 4, not. 12. X, 7, 7. ib. not. — *ἡρεεὺς* Ag. Deinde *ἐς* pro *ὃς* Va.

6. *ἐν* inseruimus cum SBPc(?); *ὀλύμπια* La.

7. *πέντε καὶ δέκα* LbVa; tum *διαβήσει* AgLab.

8. *ἐς* om. VabLab; *καὶ* pro *ἐς*, Ag. Tum *εἴκοσιν ἀφίξει* Ag.

9. *τοῦ Ἀρκ.* Va; *τῶν Ἀρκ.* rell. edd. MVbPcAgLab.

10. *κορύβου* MVbAgLab; tum *κόρυβος* MVb; *κορίβου* et *κόρυβος* Va.

11. Alii *ὀλυμπιακὸν*, quod saepius iam monuimus. Deinde *ἐκλιπόντα* Cor. Smai. BLa; *ἐκλίποντα* N; *ἐκλείποντα* edd. rell. MVabPc Lb. Ex Ag nihil enotavimus unde *ἐκλιπόντα* habere videtur. Mox pro *ἀνεσώσατο* scribendum videtur *ἀνενεώσατο*; sic in loco gemino V, 8, 5. *Ἰφίτου τὸν ἀγῶνα ἀνανεωσαμένου.* cf. IV. 27, 9. ib. var. lect., V, 4, 6. ib. not. nostr. 24.

ἀνεσώσατο Ἴφιτος, καὶ αὖθις ἐξ ἀρχῆς Ὀλύμπια ἤγα-
γον,[12] τότε δρόμου σφίσιν ἆθλα ἐτέθη μόνον καὶ ὁ Κό-
ροιβος ἐνίκησε· καὶ ἔστιν[13] ἐπίγραμμα ἐπὶ τῷ μνήματι
ὡς Ὀλυμπίασιν ὁ Κόροιβος ἐνίκησεν ἀνθρώπων[14] πρῶ-
τος, καὶ ὅτι τῆς Ἠλείας ἐπὶ τῷ πέρατι ὁ τάφος αὐτῷ
πεποίηται. (4) Ἔστι δὲ Ἀλίφηρα[15] πόλισμα οὐ μέγα· 5
ἐξελείφθη[16] γὰρ ὑπὸ οἰκητόρων πολλῶν ὑπὸ τὸν[17] συν-
οικισμὸν τῶν Ἀρκάδων ἐς Μεγάλην πόλιν. ἐς τοῦτο
οὖν τὸ πόλισμα ἐρχόμενος ἐξ Ἡραίας τόν τε Ἀλφειὸν δια-
βήσῃ καὶ σταδίων μάλιστά που δέκα διελθὼν πεδίον ἐπὶ
ὄρος ἀφίξῃ, καὶ αὖθις στάδια ὅσον τριάκοντα ἐς τὸ πό-
λισμα ἀναβήσῃ[18] διὰ τοῦ ὄρους. Ἀλιφηρεῦσι δὲ τὸ μὲν 6
ὄνομα τῇ πόλει γέγονεν ἀπὸ Ἀλιφήρου[19] Λυκάονος παι-
δός, ἱερὰ δὲ Ἀσκληπιοῦ τέ ἐστι καὶ Ἀθηνᾶς, ἣν θεῶν σέ-
βονται μάλιστα, γενέσθαι καὶ τραφῆναι παρὰ σφίσιν αὐ-
τὴν λέγοντες· καὶ Διός τε ἱδρύσαντο Λεχεάτου[20] βωμὸν
ἅτε ἐνταῦθα τὴν Ἀθηνᾶν τεκόντος, καὶ κρήνην καλοῦσι[21] 653

olim intermissos Iphitus restituisset et cursus duntaxat certamina proposuisset, primis ludis Coroebus vicit. Hoc inscriptio tumuli testatur, primum scilicet Olympia vicisse et sepulcrum ei in ipsis Elei agri finibus erectum esse. (4) Est et Aliphera civitas haud sane magna, quod multitudinis bona pars tunc discessit quo tempore communi Arcadum consilio Megalopolis colonia deducta est. Huc ab Heraea si veniendum fuerit, Alpheum ubi transieris, campo decem ferme stadiorum peragrato ad montem accedas; unde stadiûm pene xxx itinere per clivum in oppidum adscendas. Nomen Alipherae a Lycaonis filio Aliphero inditum. Aedes ibi sacrae Aesculapii et Minervae; quam, quod apud se natam et educatam praedicant, praecipuis dignantur honoribus. Et Lecheatae Iovi aram dedicarunt; cognomine ab eo ducto quod ibi Minervam pepererit. Fontem etiam Tritonidem nuncupant, fa-

12. ἤγαγεν Ag; mox δρόμον Vb.
13. καὶ ἔστιν — ἐνίκησε om. Va.
14. ἐνίκησεν ἀνθρώπων quod dudum nobis placuit edidimus cum B; ἐνίκησε καὶ ἀνθρ. edd. rell. codd. — ἠλείας κείας ἐπὶ La.
15. Ἀλίφηρα SBLa; Ἀλιφήρα edd. rell. Va; sine accentu Lb; antea ἔστη, ι sup. η, M.
16. ἐξελίφθη VaAgM.
17. ὑπὸ τῶν MVaAgLb; mox praestat fortasse τὸν Ἀρκάδων.
18. ἀναβίσῃ Ag. — τοῦς ὄρους Lb.
19. ἀληφίρου Vb.
20. Λοχεάτου Gedoyn.
21. καλοῦσιν AgM.

Τριτωνίδα, τὸν ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ[22] Τρίτωνι οἰκειού-
7 *μενοι λόγον. τῆς δὲ Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα πεποίηται χαλ-*
κοῦ, Ὑπατοδώρου ἔργον[23] θέας ἄξιον μεγέθους τε εἵ-
νεκα καὶ ἐς τὴν τέχνην. ἄγουσι δὲ καὶ πανήγυριν ὅτῳ
δὴ θεῶν, δοκῶ δὲ σφᾶς ἄγειν τῇ Ἀθηνᾷ. ἐν ταύτῃ[24]
τῇ πανηγύρει Μυιάγρῳ[25] προθύουσιν, ἐπευχόμενοί τε
κατὰ τῶν ἱερείων[26] τῷ ἥρωϊ καὶ ἐπικαλούμενοι τὸν Μυία-
8 *γρον· καί σφισι ταῦτα δράσασιν οὐδὲν ἔτι ἀνιαρόν εἰσιν*
αἱ μυῖαι. (5) Κατὰ δὲ τὴν ἐξ Ἡραίας[27] ἄγουσαν ἐς Με-
γάλην πόλιν εἰσὶ Μελαινεαί·[28] ταύτας ᾤκισε μὲν Μελαι-
νεὺς ὁ Λυκάονος, ἔρημος δὲ ἦν ἐφ' ἡμῶν, ὕδατι δὲ κα-
ταῤῥεῖται. Μελαινεῶν δὲ τεσσαράκοντά ἐστιν ἀνωτέρω
σταδίοις Βουφάγιον, καὶ ὁ ποταμὸς ἐνταῦθα ἔχει πηγὰς
ὁ Βουφάγος[29] κατιὼν ἐς τὸν Ἀλφειόν. τοῦ Βουφάγου
δὲ[30] περὶ τὰς πηγὰς ὅροι πρὸς Μεγαλοπολίτας Ἡραιεῦ-
σίν εἰσιν.

bulam de Tritone fluvio sibi ceu peculium vindicantes. Deae ipsius ex aere signum est, Hypatodori opus, spectatu dignum tum magnitudinis tum artificii causa. Iam vero et nundinas celebrant; cui deo non satis constat; Minervae arbitror. In iis nundinis uni ante omnes Myiagro rem divinam faciunt heroemque super hostiis precati et Myiagri nomine implorato, securitatem sibi fore inter immolandum ab omni muscarum protervitate pro certo habent. (5) Circa viam quae ab Heraea Megalopolin ducit, Melaeneae sunt, quas Lycaonis filius Melaeneus condidit; aetate vero nostra desertus vicus aquis stagnantibus diluitur. Supra Melaeneas stadia abest XL Buphagium, ubi fontes habet suos Buphagus amnis. Is in Alpheum influit. Ad ipsos Buphagi fontes inter Heraeenses et Megalopolitanos fines sunt.

22. *τῷ* inseruimus cum BPcAgLab; *οἰκειούμενον* Vb.
23. *τε ἔργον* edd. MVabPcLab; nos *τε* cum Ag delevimus, nisi fortasse in *δὲ* mutare malis.
24. *ἐν ταύτῃ* XKFCSBPcAgLab; *ἐνταῦθα* AMVab.
25. *μυάγρῳ* VaAgLab; *μιάγρῳ* Vb.
26. *ἱερίων* MVa; tum *μύαγρον* MVabAgLab. — *δραμασιν* (sic) Lb; *δραύμασιν* M.
27. *ἡρέας* MVb.
28. *μελαίνεαι* VbLb, *μελαινέαι* La. — *ᾤκισεν* M; mox praestare videtur *ὕδατί τε καταῤῥ.*; tum *Μελαινεῶν* SBPcAg; *Μελαινέων* edd. rell. MVabLab. — *δ' ἐς τεσσ.* Ag, in quo latet fortasse *δ' ὅσον τεσσ.*
29. *Βουφάγος* Smai. BPcAgVab(?) Lab; *Βούφαγος* edd. rell.
30. *δὲ* om. Va.

CAPUT XXVII.

De Megalopoli urbe — Megalopolis conditore — nomina civitatum enumerantur, quarum incolae Megalopolin migrarunt — de Trapezuntiis emigrantibus — Megalopolitanorum vicis — tempore Megalopolis conditae — Megalopolitani a Lacedaemoniis eiiciuntur — Aristodemo Megalopolitan. imperium obtinente Lacedaemonii Megalopolin invadunt et superantur — Lydiade Megalopolitanis imperante Lacedaemonii Megalopolin obsident — Cleomenes Megalopolin expugnat — de Buphago amne et heroë.

Ἡ δὲ Μεγάλη πόλις νεωτάτη πόλεών ἐστιν οὐ τῶν Ἀρκαδικῶν μόνον[1] ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν Ἕλλησι, πλὴν ὅσων[2] κατὰ συμφορὰν ἀρχῆς[3] τῆς Ῥωμαίων μεταβεβήκασιν οἰκήτορες·[4] συνῆλθον δὲ ὑπὲρ ἰσχύος ἐς αὐτὴν οἱ Ἀρκάδες, ἅτε καὶ Ἀργείους ἐπιστάμενοι τὰ μὲν ἔτι παλαιότερα μόνον οὐ κατὰ μίαν ἡμέραν ἑκάστην κινδυνεύοντας ὑπὸ Λακεδαιμονίων παραστῆναι[5] τῷ πολέμῳ, ἐπειδὴ[6] δὲ ἀνθρώπων πλήθει τὸ Ἄργος ἐπηύξησαν καταλύσαντες Τίρυνθα καὶ Ὑσιάς τε καὶ Ὀρνεὰς καὶ Μυκήνας καὶ Μιδείαν[7] καὶ εἰ δή τι ἄλλο πόλισμα οὐκ ἀξιόλογον ἐν τῇ

Cap. XXVII. Megalopolis quidem ipsa non solum Arcadicarum, sed Graecarum etiam omnium civitatum recentissima est, iis tamen exceptis in quas post imperii calamitatem ab urbe Roma coloni immigrarunt. Roboris autem sui confirmandi gratia Megalopolin Arcades coloniam deduxerunt. Meminerant enim Argivos iam tum ab initio nullo non pene die summo cum libertatis periculo a Lacedaemoniis bello vexari solitos. Eosdem aliquot non sane magnae aestimationis oppidis, Tirynthe, Hysiis, Orneis, Mycenis et Midea excisis, traductaque ex illis Argos multitudine, civitatem inquilinorum numero adeo auxisse,

Cap. XXVII. 1. *μόνον* CSBPc AgLa; *μόνων* AXKFVaMLb, *μόνον* Vb, ω sup. ο. — *ἕλλησιν* Ag.

2. *ὅσων* Am. Sylb. CBAg(?)Pacd Lab; *ὅσον* rell. edd. MVab; *ἐς ἣν* (Nicopolin) coni. S.

3. [*ἐπὶ*] *ἀρχῆς* C. — *τῆς ῥώμης ῥωμαίων* La. — *μεταβεβλήκασιν* Cor.; *μεταβεβλῆκασιν* Vb. (notare haud dubie voluit non η sed λ).

4. *οἱ οἰκήτ.* Cor., quod placet; *οἰκήτορες* Lb.

5. *παραστῆναι* Smai. BPcMVab AgLab; *παρασταθῆναι* edd. rell.

6. *ἐπειδὴ* La; *ἐπεὶ* rell. — *πλήθη* Vab. — *ἐπεύξησαν* La; tum *καταλύσαντος* Vb. — *τύρινθα* Vb; *τήρυνθα* AgLab; deinde *μηκύνας* Vb, υ sup. η et ή sup. ύ.

7. *Μιδείαν* SBM (sec. S); *μηδείαν* VabAgLa; *μήδειαν* PcLb; *Μιδέαν* AXKFC; *μηδεῖαν* M sec. Exc. nostra.

Ἀργολίδι ἦν, τά τε ἀπὸ[8] Λακεδαιμονίων ἀδεέστερα τοῖς Ἀργείοις ὑπάρξαντα καὶ ἅμα ἐς τοὺς περιοίκους ἰσχὺν
651 γενομένην αὐτοῖς· γνώμῃ μὲν τοιαύτῃ συνῳκίζοντο οἱ
2 Ἀρκάδες. (2) Τῆς πόλεως δὲ[9] οἰκιστὴς Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος σὺν τῷ δικαίῳ καλοῖτο ἄν· τούς τε γὰρ Ἀρκάδας οὗτος ἦν ὁ ἐπεγείρας[10] ἐς τὸν συνοικισμὸν, Θηβαίων τε χιλίους λογάδας καὶ Παμένην[11] ἀπέστειλεν ἡγεμόνα ἀμύνειν τοῖς Ἀρκάσιν, εἰ κωλύειν πειρῶνται οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν οἰκισμόν. ᾑρέθησαν[12] δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων οἰκισταὶ Λυκομήδης[13] τε καὶ Ὁπολέας[14] καὶ Τίμων τε καὶ Πρόξενος, οὗτοι μὲν ἐκ Τεγέας, Λυκομήδης δὲ καὶ Ὁπολέας Μαντινεῖς, Κλειτορίων δὲ Κλεόλαος καὶ Ἀκρίφιος, Εὐκαμπίδας δὲ καὶ Ἱερώνυμος ἐκ Μαινάλου, Παῤῥασίων δὲ Ποσσικράτης[15] τε καὶ Θεόξενος.

ut in posterum et a Lacedaemoniis minus multo sibi metuerent et adversus alios finitimos firmiora haberent praesidia. Hoc igitur consilio Arcades e suis quique urbibus Megalopolin commigrarunt. (2) Coloniae vero auctor Thebanus Epaminondas iure optimo vocetur. Is enim Arcadas in unum congregavit, et mille Thebanorum delectam manum duce Pamene Arcadibus misit, qui auxilio essent, si forte Lacedaemonii colonia quo minus deduceretur impedire essent aggressi. Ab ipsis etiam Arcadibus viri decem, quorum ductu et auspiciis in coloniam iretur, delecti sunt; e Tegea Timon et Proxenus; ex Mantinea Lycomedes et Hopoleas; e Clitoriis Cleolaus et Acriphius; a Maenalo Eucampidas et Hieronymus; ex Par-

8. *ἀπὸ Λακ.* SBPcVaAgLa, *ὑπὸ Λακ.* edd. rell. MLbVb; tum *ἔργοις* pro *Ἀργείοις* La; mox *ἰσχὴν* idem.

9. *δὲ* om. Va. — *ἐπαμεινώνδας* AgLa; *Ἐπαμινώνδας* rell.

10. *ἐπεγείρας* CSBPcVaMAgLb; *ἐπιγείρας* La; *ἐπαγείρας* edd. rell. Vb. Tum *οἰκισμὸν* La.

11. *Παμένην* ABPcMVabAgLab; *Παμμένην* edd. rell. — *ἀμείνειν* La.

12. *ἠρέθησαν* MLab.

13. *λυκομίδης* h. l. et postea Vb; *λυκομήδης δὲ* Lb, unde *δε* in *τε* mutatum recepimus.

14. *ὁ Πολέας* h. l. et postea A Am.; *ὀπολέας* h. l. et postea La; *Ὁπλέας* Sylb. — *τίμωνται* La; *καὶ Τίμων*—*Ὁπολέας* om. Lb. — „*Εὐκαλπίδας* [pro *Εὐκαμπίδας*] Demosthenes de corona p. 196.“ Palm. Ms. Aliquot lineis post idem: „Corrupta sunt hic plurima urbium nomina: *Εὐταία* — *Σουματία* — *Ἀσαία* — *Περαιθεῖς* — *Διπαια* vel *Διπαιεῖς* — *Λυκαία* vel *Λυκια* — *Αἰγυτίων* vel *Αἰγυτων* — *Ἀκόντιον*· vid. Sylb. — Legit Amasaeus *Λυκοσουρεῖς*, *Θωκνεῖς*, optime.“

15. *Ποσσικράτης* BVa (in hoc *ο* ambig.) PcVbRAgLab; *Πασικράτης* edd. rell. M. Mox *ἔχθρος* et *οὖσαι* La.

(3) *Πόλεις δὲ τοσαίδε ἦσαν ὁπόσας ὑπό τε προθυμίας* 3
καὶ διὰ τὸ ἔχθος τὸ Λακεδαιμονίων πατρίδας σφίσιν οὔ-
σας ἐκλιπεῖν ἐπείθοντο οἱ Ἀρκάδες, Ἀλέα,[16] *Παλλάντιον,*
Εὐταία,[17] *Σουμάτειον, Ἰασαία,*[18] *Περαιθεῖς, Ἑλισσών,*
Ὀρεσθάσιον,[19] *Δίπαια,*[20] *Λύκαια·*[21] *ταύτας μὲν ἐκ Μαι-*
νάλου· ἐκ δὲ Εὐτρησίων Τρικόλωνοι[22] *καὶ Ζοίτιον*[23] *καὶ*
Χαρισία[24] *καὶ Πτολέδερμα καὶ Κναῦσον καὶ Παρωρία·*[25]
*παρὰ δὲ Αἰγυτῶν ****[26] *[καὶ] Σκιρτώνιον καὶ Μαλαία*[27] 4

rhasiis Possicrates et Theoxenus. (3) Civitates vero quae tum novae coloniae studio, tum Lacedaemoniorum odio, ut patriam suam quaeque desererent, facile sibi ab Arcadibus persuaderi passae sunt, hae fuere: E Maenalo Alea, Pallantium, Eutaea, Sumatium, Iasaea, Peraethes, Helisson, Oresthasium, Dipaea, Lycaea. Ab Eutresiis, Tricoloni, Zoetium, Charisia, Ptolederma, Cnauson, Parorea. Ab Aegytis **, Scirtonium,

16. *Ἀλέα* SB; *Ἁλίαν* AMVabLb; *ἁλίαν* RAgLa; *Ἀλέαν* XKFCPc; „Halia“ Am. — *παλάντιον* La.

17. *Εὐταία, Σουμάτειον* Sylb. FCSB; *εὐτάσου μάτειον* La; *Εὐτάσου Ἀμάτειον* AXKM; *εὐτασουμάτειον* VaLbPcAg; *εὐτασουαμάτειον* R; omnino om. Vb; *Σουματία* Goldh. Smai.

18. *Ἰασαία, Περαιθεῖς* Sylb. SB; *Ἰασαία, Ἀπερέθεις* AXKFVbR; *Ἰασαὶ ἀπερέθεις* PcAgLb; *Ἰασαὶ ἀπαρέθεις* VaM; *ἰασαία περέθεις* La; *Ἀσαία, Περαιθεῖς* C. „*Ἰασαία* perperamne pro *Δασέα* vel potius *Ἀσέα* huc irrepserit necne, mihi non est cognitum.“ Sylb. — *ἑλισσὼν* La.

19. *Ὀρεσθάσιον* AVabAgLb.

20. *Δίπαια* Steph. Byz. Sylb. FCSB; *Δειπαία* AXK; *δειπέα* (sic) La; *δειπαῖα* Vb; *δὲ εἶπεν* Va; *δὲ εἶπε* MR (ad marg. R. *δειπαία*); *δεῖπε* Pc; *δεῖπαι* Ag; *δ' εἶπε* Lb.

21. *Λύκαια* Sylb. probante F, Boeckh. La; *Ἀλυκαία* AXKFSR (in R primum *α* expunctum et *υ* supra lin.) M; *καὶ Λύκαια* C; *Ἀλύκαια* BPcAg(?)Lb; *Ἁλύκαια* Va; om. Vb.

22. *Τρικώλλωνοι* RVbM; *Τρικώλλωνι* M (sec. S.); *τρικώλωνοι* Lab.

23. *Ζοίτειον* Steph. Byz. Smin.

24. *Χαρισία* S; *Χαρίσια* edd. rell. Lab; cf. c. 3. not. 24. — *πτολεδέρμα* La; tum *ναῦσον* idem.

25. *Παρώρια* AXVaLa; *Παρώρεια* Sylb.; *παρωρεία* Ag. „Parorea“ Am.

26. *Αἰγυτῶν* SB; idem, sed sine accentu proposuit Palm. Ms., v. not. 14; *Αἰγυτίων* Palm. C; *Αἰγυπτίων* AXKFMVabPcRAgLab; *Αἰπυτίων* probant Sylb. KF, Holsten., Goldh., Gedoyn; „ab Aegiensibus“ Am. Post hoc nomen lacunam indicavimus cum Smai. Excidisse urbis nomen suspicatur etiam Clinton. Fast. Hell. p. 425 not. h. Krüg., qui omnino hac de re legendus est. — seq. *καὶ* uncis notat Smin.; om. La.

27. *μαλαῖα* Va; *Μαλέα* vult Krüger ad Clinton. F. H. p. 411. col. b. Sic *ἐπὶ Λεύκτρων ὑπὲρ τῆς Μαλεάτιδος* Xenoph. H. Gr. VI, 5, 24.

καὶ Κρῶμοι καὶ Βλένινα[28] καὶ Λεῦκτρον· Παῤῥασίων[29] δὲ Λυκοσωρεῖς,[30] Θωκνεῖς, Τραπεζούντιοι, Προσεῖς, Ἀκακήσιον,[31] Ἀκόντιον, Μακαρία,[32] Δασέα· ἐκ δὲ Κυνουραίων[33] τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ Γόρτυς καὶ Θεισόα ἡ[34] 655 πρὸς Λυκαίῳ καὶ Λυκαιᾶται[35] καὶ Ἀλίφηρα· ἐκ δὲ τῶν συντελούντων ἐς Ὀρχομενὸν Θεισόα,[36] Μεθύδριον, Τεῦθις·[37] προσεγένετο δὲ καὶ Τρίπολις ὀνομαζομένη, Καλλία[38] καὶ Δίποινα καὶ Νώνακρις. τὸ μὲν δὴ ἄλλο Ἀρκα-

Malaea, Cromi, Bleuina, Leuctron. Ad hos Parrhasiorum, Lycosurenses, Thocnenses, Trapezuntii, Prosenses, Acacesium, Acontium, Macaria, Dasea. Ex Cynuraeis, iis nempe qui in Arcadia sunt, Gortys, Thisoa, quae ad Lycaeum est, Lycaeatae et Aliphera. Iam ex iis qui cum Orchomeniis censebantur, Thisoa, Methydrium, Teuthis; quibus et Tripolis sic dicta accessit, Callia, Dipoenae et Nonacris. Ex iis omnibus

28. ἀλένινα Vb; βλένινα, ἀ sup. β, R; Βελεμίνα C; Βέλμινα Krüger d. l.; κατά τε τὴν Αἰγῦτιν καὶ Βελμινᾶτιν χώραν Polyb. II, 54, 3.

29. Παῤῥασίων Am. AXKFSM VabRLabAg; [παρὰ] Παῤῥασίων C e coni. Facii; Παῤῥάσιον BPc; seq. δὲ inseruimus e La.

30. Λυκοσουρεῖς, Θωκνεῖς Am. Sylb. FCSB; Λύκος, ὀρεισθωκνεῖς AXKMPcAgLa; λύκὸς ὀῤεισθωκ̈ρεῖς (literae punctulis notatae in Va ambig.) VaMLbR; in hoc ν sup. ρ poster.; λύκος ὀρυεισθωκνεῖς (εῖ ambig.) Vb. Nos haec vestigia secuti Λυκοσωρεῖς scripsimus, ut VIII, 4, 5. Haec forma ubique reponenda videtur. — τραπεζούτιοι M.

31. προςει ἀκακ. (sic, spatium purum) Vb; προςείδα κακήσιον M; προςεῖδα κακήσιον, ς sup. δα expunct., R; πρύςεισα, κακήσιον Ag; προσεισακακήσιον Lb; προςείδα. καικήσιον Va.

32. Ἀκόντιον, Μακαρία, Δασέα Sylb. FCSB; Ἀκοντιμακαρία Δασ. Am. AXK; ἀκοντια (sic) καρία, δασέα Vb; ἀκόντιμα. καριδάσεα Va; ἀκόντιμα. καριδασέα Lb; ἀκόντιμα καριδάσε M (ἀκότιμα καριδάσε α sec. Exc. nostra); ἀκόντιμα, κα-
α
ρία δασ. Ag; ἀκόντιμα. καριδασέα R; ἀκοντίμα. καρία δασέα La.

33. Κυνουρέων Sylb. Mox Γόρτις ARVab.

34. Corruptio ubique et confusio inextricabilis. Θεισόα ἡ πρὸς dedimus cum B, cuius verba in adnotatione haec sunt: „Θίσω codices, θεσόα Claviger.;“ in addendis: „θίσα codices; θεισόα Claviger.;“ nihil satis vere. Θίσα ἡ πρὸς Am. AXKFPc(?)VbLa; θισαία πρὸς Va;
αι αι
θίσον πρὸς (θίσοα πρ. sec. S) M; Θισόα ἡ πρὸς C; Θείσοα ἡ πρὸς S;
σ
θίσαο ἡ πρὸς R; θίκω ἡ πρὸς Ag; θισαο (sic) πρὸς Lb.

35. Λυκοάται vel Λυκαιάται Sylb.; Λυκόται Am. AXKFVabMPcAgLb (hic sine accentu); Λυκαιᾶται C; Λυκοᾶται SB; λυκόρται La; ἀλί φορα idem; ἀλιφηρα (sine accentu) Lb.

36. Θεισόα B; Θισόα AXKFC VabLabM(?); θισέα Ag; θυσόα Pc; Θείσοα S. Tum μεθίδριον Vb.

37. Τεῦθις SBPcVb(?)M et postea La; Τευθίς edd. rell. LbVa (codd. postea Τεῦθ.); τευθὶς Ag La.

38. Καλλίαι C. Tum Δίποι VaM PcAgLb; Δίποιναι vel Δίπαια Sylb. — Mox πόλιν post μεγάλην om. La.

δικὸν οὔτε τι παρέλυε τοῦ κοινοῦ δόγματος καὶ συνε-
λέγοντο ἐς τὴν Μεγάλην πόλιν σπουδῇ, Λυκαιᾶται δὲ
καὶ Τρικολωνεῖς[39] καὶ Λυκοσουρεῖς[40] τε καὶ Τραπεζούν-
τιοι μετεβάλοντο Ἀρκάδων μόνοι, καὶ (οὐ γὰρ συνε-
χώρουν ἔτι τὰ ἄστη[41] τὰ ἀρχαῖα ἐκλιπεῖν) οἱ μὲν αὐτῶν
καὶ ἄκοντες ἀνάγκῃ κατήγοντο ἐς τὴν Μεγάλην πόλιν,
(4) Τραπεζούντιοι δὲ ἐκ Πελοποννήσου τὸ παράπαν 6
ἐξεχώρησαν, ὅσοι γε[42] αὐτῶν ἐλείφθησαν καὶ μὴ σφᾶς
ὑπὸ[43] τοῦ θυμοῦ παραυτίκα διεχρήσαντο οἱ Ἀρκάδες·
τοὺς δὲ αὐτῶν ἀνασωθέντας[44] ἀναπλεύσαντας ναυσὶν ἐς
τὸν Πόντον σύνοικους ἐδέξαντο μητροπολίτας τ' ὄντας[45]
καὶ ὁμωνύμους οἱ Τραπεζοῦντα ἔχοντες τὴν ἐν τῷ Εὐ-
ξείνῳ. Λυκοσουρεῦσι δὲ καὶ ἀπειθήσασιν[46] ἐνέμετο ὅμως
παρὰ τῶν Ἀρκάδων αἰδὼς Δήμητρός τε εἵνεκα καὶ Δε-
σποίνης ἐλθόντας[47] ἐς τὸ ἱερόν. (5) Τῶν δὲ ἄλλων 7

populis ceteri communi Arcadum decreto nihil omnino recusantes paruerunt summaque alacritate nomina in coloniam dedere; Lycosurenses duntaxat et Lycaeatae et Tricolonenses et Trapezuntii ab Arcadibus descivere; quippe qui antiqua patriae suae ut relinquerent moenia adduci non poterant, horum pars magna inviti et necessitate coacti Megalopolin convenerunt; (4) at Trapezuntii, in quos primo irae impetu Arcades non saevierant, e tota prorsus Peloponneso abierunt; eos quum navibus in Pontum incolumes applicuissent, qui Trapezuntem in Euxini ora condiderant, tanquam metropolitas et gentiles suos recepere. Lycosurenses vero, etsi neque ipsi in officio permanserant, quod tamen in Cereris et Proserpinae confugerant, violare Arcades veriti sunt. (5) Aliarum

39. *Τρικωλωνεῖς* AgVb (in Vb super ω primum o). *Λυκαιᾶται* om. Am.

40. *λυκοσυρεῖς* AVabAgLab; tum *μετεβάλοντο* BPcLab; *μετεβάλλοντο* rell. edd. MVabAg.

41. *ἄστη* La; *ἄστυ* MVabLb; *ἄστεα* rell.; tum *ἐνοικεῖν* pro *ἐκλιπεῖν* C; *ἐκλίπειν* Ag.

42. *ὅσοι γε* e corr. B; *ὅσοι τε* rell. edd. codd.; tum *ἐλήφθησαν* AVabLb; *ἐλίφθ.* Ag.

43. *ἀπὸ* Ag.

44. *καὶ ἀναπ.* coni. K.

45. *μητροπολίτας τ' ὄντας* e corr. B; in idem fere inciderat S, *μητροπολίτας τε καὶ ὁμων.* vel *μητρόπολιν τιμῶντες καὶ ὁμων.* coniiciens; *μητρόπολιν τάττοντας* MVaPcAgLb; *μητρόπολιν τάττοντες* edd. rell. Vb; *μητρόπόλην* (sic) *τάττοντες* La.

46. *ἀπιθήσασιν* Va et M sup. vers.; *ἀπηθήσασιν* MVb. Tum *ἐνέμετο* e coni.; sic loquitur Pausanias; cf. v. g. VII, 25, 1. V, 6, fin.; *ἐγένετο* edd. codd. — *αἰδὼν* La.

47. „Ante *τὸ* neglecta est praepositio *ἐς*, vel aliud ibi mendum subest.“ Sylb.; hoc ipso loco habet *ἐς* La, omissum a rell.; *ἐςελθὸν αὐτοὺς τὸ ἱερὸν* coni. K; *ἐςελθόντας*

τῶν[48] κατειλεγμένων πόλεων αἱ μὲν ἐς ἅπαν εἰσὶν ἐφ' ἡμῶν ἔρημοι, τὰς δὲ ἔχουσιν οἱ Μεγαλοπολῖται κώμας, Γόρτυννα,[49] Διποίνας, Θεισόαν τὴν πρὸς[50] Ὀρχομενῷ, Μεθύδριον, Τεῦθιν, Καλλιὰς, Ἑλισσόντα. μόνη δὲ ἐξ αὐτῶν Παλλάντιον ἔμελλεν ἄρα ἠπιωτέρου[51] πειρᾶσθαι καὶ τότε τοῦ δαίμονος. τοῖς δὲ Ἀλιφηρεῦσι παραμεμένηκεν ἐξ ἀρχῆς πόλιν[52] σφᾶς καὶ ἐς τόδε νομίζεσθαι.

8 656 (6) Συνῳκίσθη δὲ ἡ Μεγάλη πόλις ἐνιαυτῷ τε τῷ αὐτῷ καὶ μησί τε[53] ὀλίγοις ὕστερον ἢ τὸ πταῖσμα ἐγένετο Λακεδαιμονίων τὸ ἐν Λεύκτροις, Φρασικλείδου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντος, δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος καὶ δευτέρας, ἣν[54] Δάμων Θούριος ἐνίκα στάδιον.

9 (7) Μεγαλοπολίταις δὲ ἐς[55] τὴν Θηβαίων συμμαχίαν ἐγ-

certe omnium quas percensuimus urbium, partim hodie plane desertae sunt, partim in vicorum formam redactas Megalopolitani tenent, Gortynam videlicet, Dipoenas, Thisoam ad Orchomenum, Methydrion, Teuthidem, Callias, Helissontem. Unum Pallantium tunc quoque deos habuit mitiores. Sed et Alipherenses in hunc usque diem urbis suae vetus nomen retinuerunt. (6) Deducta autem Megalopolis est eodem anno, paucis post mensibus quam Lacedaemonii Leuctricam cladem acceperunt, Athenis summum magistratum gerente Phrasiclide, Olympiadis centesimae secundae anno altero, qua Thurius Damon e stadio palmam tulit. (7) Ac tunc quidem Megalopolitani Thebanorum societate freti nihil omnino sibi a

τὸ ἱερὸν volunt Abresch ad Thucyd. p. 71 et F; ἐλθοῦσιν ἐς τὸ ἱερὸν coni. S. Haec omnia locum corruptum et mutilum non sanant; nobis sic fere restituendus videtur: Λυκοσωρεῦσι δὲ καὶ ἀπειθήσασιν ἐνέμετο ὅμως παρὰ τῶν Ἀρκάδων αἰδὼς [καὶ ἀζημίους ἀπελθεῖν ἀφιᾶσιν (s. ἠφίεσαν) αὐτοὺς] Δήμητρός τε ἱκέτας καὶ Δεσποίνης ἐλθόντας ἐς τὸ ἱερόν; cf. v. g. VI, 7, 5.

48. τῶν posterius displicet; fortasse τῶνδε ἄλλων τῶν.

49. γόργινα MVa; γόργκυα Ag; γόργυνα Lab. — διπιὰςθισοὰν Pc AgR; hic διποίνας, θύασαν ad marg.; διπιάθισον ἂν τὴν Va; διπίανας θισο. ἂν M; διπινασθησόαν La; διπιασθισοᾶν Lb; Θεισσόαν AXKF; Θείσοαν S; Θεισόαν CB; θυάσσαν Vb.

50. Post πρὸς expunximus τῷ cum BPcAgVaLab. — ὀρχομενὸν, p. corr. ῷ, Va. — Τεῦθιν, de scriptura nominis vid. supra not. 37. — καλιὰς MVaAgLab. — ἐλισσόντα La; ἐλίσσοντα Lb. — παλάντιον, alterum λ sup. vers.

51. ἠπειωτέρου VbLb. — καί ποτε CSmai.; quod praestare videtur; e Vb nihil varietatis enotavimus. — ἀλιφορεῦσι La.

52. πόλις MVabAgLb.

53. τε uncis sepsit B; fortasse in γε mutandum est; μισίτο ὀλίγ. La.

54. ἦν AgLab.

55. μεγαλοπ. δὲ ἐν (δὲ ἐν expunct.) δὲ ἐς τ. θ. σ. ἐγραφεῖσιν La.

γραφεῖσιν ἀπὸ Λακεδαιμονίων δεῖμα ἦν οὐδέν. ὡς δὲ ἐς
τὸν πόλεμον τὸν ἱερὸν ὀνομασθέντα οἱ Θηβαῖοι κατέστη-
σαν καὶ αὐτοῖς ἐπέκειντο οἱ Φωκεῖς, τήν[56] τε ὅμορον τῇ
Βοιωτῶν ἔχοντες καὶ ὄντες οὐκ ἀδύνατοι χρήμασιν ἅτε
τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς κατειληφότες, τηνικαῦτα οἱ Λα- 10
κεδαιμόνιοι προθυμίας μὲν[57] [οὖν] εἵνεκα Ἀρκάδας τε
ἂν τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς Μεγαλοπολίτας ἐποίησαν ἀνα-
στάτους, ἀμυνομένων δὲ τῶν τότε οὐκ ἀθύμως,[58] καὶ
ἅμα τῶν περιοίκων[59] ἀπροφασίστως σφίσιν ἐπικουρούν-
των λόγου μὲν συνέπεσεν οὐδὲν ἄξιον γενέσθαι παρὰ
οὐδετέρων. Φίλιππον δὲ τὸν Ἀμύντου καὶ Μακεδόνων
τὴν ἀρχὴν οὐχ ἥκιστα αὐξηθῆναι τὸ ἔχθος τὸ Ἀρκάδων
ἐς Λακεδαιμονίους ἐποίησε, καὶ Ἕλλησιν ἐν Χαιρωνείᾳ[60]
καὶ αὖθις περὶ Θεσσαλίαν τοῦ ἀγῶνος οὐ μετέσχον οἱ
Ἀρκάδες. (8) Χρόνον δὲ οὐ μετὰ πολὺν[61] Ἀριστόδημος 11
Μεγαλοπολίταις ἀνέφυ[62] τύραννος, Φιγαλεὺς μὲν γένος

Lacedaemoniis metuebant. At posteaquam Thebani a Phocensibus, qui et Boeotorum vicinitate nitebantur et capto Delphici Apollinis templo pecunia abundabant, armis lacessiti, in id bellum, quod Sacrum fuit appellatum, incubuere; Lacedaemonii, qua erant animorum alacritate, cum ceteros Arcadas tum Megalopolitanos suis deturbare sedibus adorti sunt. Verum quum cives acriter obsisterent et a finitimis alacritate summa adiuvarentur, nihil utrinque memoratu dignum geri contigit. Philippum quidem Amyntae filium et Macedonum imperium Arcadum in Lacedaemonios odium ad summas opes provexit. Neque enim aut ad Chaeroneam, aut in eo proelio quod in Thessalia commissum est, Graecis Arcades praesto fuere. (8) Non longo vero post tempore Megalopolitanis Aristodemus tyrannus exortus est, Phigalensis ille quidem pa-

56. Pro τὴν malit γῆν B. — ὅμηρον La. — τῇ Βοι. BPcAgLab; τὴν Βοι. rell. edd. MVab.

57. μὲν οὖν BPcAgLa; οὖν om. rell. — αὐτοὺς pro ἂν τοὺς Vb.

58. ἀθύμων VbAgLb. — Pro δὲ τῶν τότε, B vult δ' αὐτῶν τε; quod aptius sane videtur; „quum cives acriter obsisterent.“ Am.

59. περιόγκων Va; περιήκων Vb. Deinde ἀποφασίστως Lb. — ἐπικουρον (sic) λόγου Vb; ἐπίκουρον. τῷ λόγῳ LbVa et, sine distinctione, MR; ἐπίκουρον τῷ λόγου R ad marg. Ag. — λόγου om. La. — Mox τὸ ἔχθρος La; τῶν ἀρχ. Lb; ἐποίησαν La.

60. Χερωνεία AVaAg; Χαιρωνίᾳ M; Χεῤῥωνία Vb; χερωνία Lab.

61. πολλὴν (ὐ sup. ἡ) Vb; tum ἀργόδημος M.

62. ἀνέφερε MVa. — τύρανος et φυγαλεὺς Vb; τύραννον La. Ad seq. ποιησαμένου (ποιησαμένους La) υἱὸν subintelligit S, quod plus

καὶ υἱὸς Ἀρτύλα, ποιησαμένου δὲ αὐτὸν Τριταίου τῶν
οὐκ ἀδυνάτων ἐν Μεγάλῃ πόλει· τούτῳ τῷ Ἀριστοδήμῳ
καὶ τυραννοῦντι ἐξεγένετο ὅμως ἐπικληθῆναι Χρηστῷ.
ἐπὶ τούτου τυραννοῦντος[63] ἐσβάλλουσιν ἐς τὴν Μεγαλο-
πολῖτιν στρατιᾷ Λακεδαιμόνιοι καὶ τοῦ βασιλέως Κλεο-
μένους ὁ πρεσβύτατος τῶν παίδων Ἀκρότατος· ἐγενεα-
λόγησα δὲ ἤδη τά τε[64] ἐς τοῦτον καὶ ἐς τὸ πᾶν γένος
τῶν ἐν Σπάρτῃ βασιλέων. γενομένης δὲ ἰσχυρᾶς[65] μά-
χης καὶ ἀποθανόντων πολλῶν παρ' ἀμφοτέρων κρατοῦ-
σιν οἱ Μεγαλοπολῖται τῇ συμβολῇ· καὶ ἄλλοι τε διεφθά-
ρησαν Σπαρτιατῶν καὶ Ἀκρότατος, οὐδέ οἱ τὴν πατρῴαν
12 παραλαβεῖν ἐξεγένετο[66] ἀρχήν. (9) Μετὰ δὲ Ἀριστόδη-
μον[67] τελευτήσαντα δύο μάλιστα ὕστερον γενεαῖς ἐτυράν-
657 νησε Λυδιάδης οἴκου μὲν οὐκ ἀφανοῦς,[68] φύσιν δὲ φι-
λότιμος ὢν καὶ οὐχ ἥκιστα, ὡς ἐπέδειξεν ὕστερον, καὶ[69]

tria, Artylae filius; quem tamen Tritaeus, homo non tenuis in civitate census, sibi adoptaverat. Huic nihil dominatus obfuit quo minus Chresti (Frugi) cognomento diceretur. Aristodemo dominante Lacedaemoniorum exercitus duce Acrotato Cleomenis filiorum natu maximo, (cuius gentilitatem omnem et Spartanorum omnium regum iampridem percensuimus) in Megalopolitanorum fines invasit, ibi acerrimo proelio commisso multis utrinque caesis superiores tamen Megalopolitani ex eo certamine discessere. In acie praeter alios Lacedaemonios et ipse Acrotatus cecidit; quare ad eum paterni imperii successio non pervenit. (9) Post Aristodemum duabus ferme aetatibus ad tyrannidem aggressus est Lydiades, haud obscuro genere, sed apprime generosae indolis vir, et (ut res ipsa postea indi-

quam durum nobis videtur; ἀρτύλους ποιησ. habet La, unde Ἀρτύλου, ἐσποιησαμένου vel Ἀρτύλα, ἐσποιησαμένου eruimus.

63. τούτου τυραννοῦντος Pors. SB; τούτῳ τυραννοῦντι edd. rell. VabMPcAgLab. Tum μεγαλόπολιν Va; μεγαλοπολίτην MAgLa; μεγαλοπολίτιν Lb. — στρατιὰν Va; στρατα M; στρατείᾳ *PcLab; στρατία M sec. Exc. nostra.

64. τε om. Va.

65. δὲ ἰσχ. Vb; δι' ἰσχ. Lb; δ' ἰσχ. rell.; mox παρὰ ἀμφ. Vb. — πατρῴαν M.

66. ἐξεγένοντο Vb.

67. ἀριστήδιον M; ἀρίστηδην sec. Exc. nostra. — ὕστερον om. Va.

68. μὲν οὐκ ἀφανοῦς VaPcAgLab; οὐκ om. rell.; „οὐκ ὢν ἀγεννὴς" Plutarch. Arat. c. 30. Qui hic Λυδιάδης, Polyb. II, 44, 5. Λυδιάδας nominatur; cf. ibi Schweigh. — φιλότ. ἐὸν AgLa.

69. καὶ delendum censet S. — αὐτὸν ἑκὼν La.

φιλόπολις. ἔσχε μὲν γὰρ ἔτι νέος ὢν τὴν ἀρχήν· ἐπεὶ δὲ ἤρχετο φρονεῖν, κατέπαυσεν ἑαυτὸν ἑκὼν τυραννίδος καί περ ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἤδη οἱ τῆς ἀρχῆς καθωρμισμένης.[70] Μεγαλοπολιτῶν δὲ συντελούντων ἤδη τότε ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν ὁ Λυδιάδης ἔν τε αὐτοῖς Μεγαλοπολίταις καὶ ἐν τοῖς πᾶσιν Ἀχαιοῖς ἐγένετο οὕτω[71] δόκιμος ὡς Ἀράτῳ παρισωθῆναι τὰ ἐς δόξαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ αὐτοί τε πανδη- 13
μεὶ καὶ ὁ τῆς οἰκίας βασιλεὺς τῆς ἑτέρας[72] Ἆγις ὁ Εὐδαμίδου στρατεύουσιν ἐπὶ Μεγάλην πόλιν παρασκευῇ μείζονι καὶ ἀξιολογωτέρᾳ[73] τῆς ὑπὸ Ἀκροτάτου συναχθείσης· καὶ μάχῃ τε ἐπεξελθόντας[74] τοὺς Μεγαλοπολίτας ἐνίκησαν καὶ μηχάνημα ἰσχυρὸν προσάγοντες τῷ τείχει τὸν πύργον τὸν ταύτῃ δι' αὐτοῦ σείουσι[75] καὶ ἐς τὴν ὑστεραίαν καταῤῥίψειν τῷ μηχανήματι ἤλπιζον. ἔμελλε 14
δ' ἄρα[76] οὐχ Ἕλλησιν ὁ Βορέας ἔσεσθαι μόνον τοῖς πᾶ-

cavit) etiam publicae libertatis amator. Quum enim admodum adolescens imperare coepisset, ubi ad aetatem prudentia accessit eo ipso tempore quo imperii opes iam in tuto collocarat ultro se tyrannide abdicavit; quumque se ad Achaicum concilium Megalopolitani aggregassent, et suis est civibus et Achaeis universis tantopere probatus, ut unus cum Arato vitae dignitate comparari posse videretur. Iam tertio Lacedaemonii magno totius populi concursu, Agide Eudamidae filio ex altera familia regia imperante, maiore multo copiarum apparatu atque instructiore quam is fuit exercitus cui Acrotatus praefuit, Megalopolin adorti sunt; ac in pugnam quidem prodeuntes oppidanos primo congressu fuderunt; deinde admota ad muros praevalida machina turrim ex ea moenium parte tam vehementer concusserunt, ut nihil iam dubitarent, se illam postero die deiecturos. Verum Boreas non universos tantum

70. καθορμισμένης VaMAgLb (in hoc ω sup. ο); καθορμημένης Vb La. — λιδυάδης La.

71. οὗτος Va.

72. ἡμέρας, in marg. ἑτέρας MR; ἑκατέρας La. — Ἄγις AVb; Ἆγις XKFC; sic saepius.

73. ἀξιολογωτέρω M; tum ἀπὸ ἀκρ. Va.

74. ἐπεξελθόντας CSmai. BPcAg Lab; ὑπεξελθόντας edd. rell. VbM; ὑπελθόντας Va. — ἐνίκησεν Va.

75. σείουσι Smai. Lab; σείουσιν rell.; tum καὶ καὶ ἐς Va; σείουσιν ἐς αὐτὴν ὑστερ. Ag. — Pro καταῤῥίψειν legendum videtur κατερείψειν.

76. ἔμελλεν M; δὲ ἄρα οὐκ La; ἔμελλεν ἄρα οὐκ Vab; ἔμελλεν ἄρα οὐχ (p. correct. ex οὐκ) Lb; ἔμελλεν δὲ ἄρα οὐκ Ag.

σιν ὄφελος[77] τοῦ Μήδων ναυτικοῦ ταῖς Σηπιάσι προσρά-ξας τὰς πολλὰς, ἀλλὰ καὶ Μεγαλοπολίτας ὁ ἄνεμος οὗτος ἐῤῥύσατο[78] μὴ ἁλῶναι· κατέλυσέ τε γὰρ τὸ μηχάνημα τοῦ Ἄγιδος[79] καὶ διεφόρησεν ἐς ἀπώλειαν παντελῆ βιαίῳ τῷ[80] πνεύματι ὁμοῦ καὶ συνεχεῖ. ὁ δὲ Ἆγις ὅτῳ τὰ ἐκ τοῦ Βορέου μὴ ἑλεῖν τὴν Μεγαλόπολιν[81] ἐγένετο ἐμποδὼν, ἔστιν ὁ τὴν ἐν Ἀχαΐᾳ[82] Πελλήνην ἀφαιρεθεὶς ὑπὸ Ἀράτου καὶ Σικυωνίων καὶ ὕστερον πρὸς Μαντι-
15 νείᾳ χρησάμενος τῷ τέλει. (10) Μετὰ δὲ οὐ πολὺν[83] χρόνον Κλεομένης ὁ Λεωνίδου Μεγαλόπολιν κατέλαβεν ἐν σπονδαῖς. Μεγαλοπολιτῶν δὲ οἱ μὲν[84] ἐν τῇ νυκτὶ εὐθὺς τότε ἀμύνοντες τῇ πατρίδι ἐπεπτώκεσαν, ἔνθα καὶ Λυδιάδην ἀγωνιζόμενον ἀξίως λόγου κατέλαβεν ἐν τῇ μάχῃ τὸ χρεών· τοὺς δὲ αὐτῶν Φιλοποίμην ὁ Κραύγιδος[85] ὅσον τε τὰ δύο μέρη τῶν ἐν ἡλικίᾳ καὶ παῖδας ἅμα ἔχων
16 καὶ γυναῖκας διέφυγεν ἐς τὴν Μεσσηνίαν. Κλεομένης δὲ

Graecos suo adiutos auxilio voluit, quum scilicet Persicae classis magnam partem ad Sepiadas allisit; sed idem etiam Megalopolitanos quominus caperentur tutatus est; continuo namque ac violento flatu machinam Agidis ita convulsit et dissipavit ut plane pessumdaretur. Hic vero ipse Agis, qui Boream in oppugnatione Megalopolis adversarium habuit, is nempe est cui Aratus Sicyoniorum dux in Achaia Pellenen ademit quique postea ad Mantinean dimicans cecidit. (10) Post haec non sane longo interiecto tempore Cleomenes Leonidae filius Megalopolin foederis religione neglecta oppressit. Megalopolitanorum pars, dum noctu correptis subito armis vim a patria propulsare nituntur, in conflictu occumbunt; inter quos Lydiades fortiter dimicans memoria hominum dignum vitae exitum reperit; Philopoemen autem cum duabus circiter militaris aetatis partibus, pueris praeterea et mulieribus effugit in Messe-

77. ὤφελος Vb; mox μίδων Lb Ag; μείδων La. — σηπιᾶσι M.
78. ἐρύσατο AXVabMAgLa.
79. Ἄγιδος AM; tum διεφώρησεν VaMLab.
80. βιαιοτάτῳ πν. BPc(?); βιαίῳ τῷ πν. edd. rell. AgMVabLab. — βορείου Lb.
81. Μεγαλόπολιν SBPcVabMAg Lab; Μεγάλην πόλιν edd. rell.
82. Ἀχαΐᾳ KFCSBPcVaM(?)Lab; Ἀχαιΐᾳ AXVb. Mox πελήνην La. — μαντινείαν VbPc.
83. πολλὴν Vb.
84. οἱ μὲν bis Vb. Tum λυσιάδην Va; λυάδην Lb.
85. Κραύγιδος Sylb. SB; Κραυγέδος C; Κράντιδος AXKFVabM AgLab; „codices κεράντιδος." B. Mox ἔν ἡλίᾳ Va.

τούς τε ἐγκαταληφθέντας[86] ἐφόνευε καὶ κατέσκαπτέ τε καὶ ἔκαε τὴν πόλιν.[87] Μεγαλοπολῖται μὲν δὴ τρόπον ὁποῖον ἀνεσώσαντο τὴν αὐτῶν καὶ ὁποῖα κατελθοῦσιν αὖθις ἐπράχθη σφίσι, δηλώσει τοῦ λόγου μοι τὰ ἐς Φι- 658
λοποίμενα· Λακεδαιμονίων δὲ τῷ δήμῳ τοῦ τῶν Μεγαλοπολιτῶν παθήματος μέτεστιν αἰτίας οὐδὲν, ὅτι σφίσιν[88] ἐκ βασιλείας μετέστησεν ἐς τυραννίδα ὁ Κλεομένης τὴν πολιτείαν. (11) Μεγαλοπολίταις δὲ καὶ[89] Ἡραιεῦσι 17
κατὰ τὰ εἰρημένα ἤδη μοι τοῦ Βουφάγου ποταμοῦ περὶ τὰς πηγάς εἰσιν ὅροι τῆς χώρας. γενέσθαι δὲ τῷ ποταμῷ τὸ ὄνομα ἀπὸ Βουφάγου φασὶν ἥρωος, εἶναι δὲ Ἰαπετοῦ τε παῖδα αὐτὸν καὶ Θόρνακος· ταύτην[90] καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ Θόρνακα ὀνομάζουσι.[91] λέγουσι δὲ καὶ ὡς ἐν Φολόῃ[92] τῷ ὄρει τοξεύσειεν Ἄρτεμις Βουφάγον ἔργα τολμήσαντα οὐχ ὅσια ἐς τὴν θεόν.

niam; reliquos Cleomenes urbe excisa trucidavit. Sed quonam modo suos fines et urbis aream receperint Megalopolitae, quaeque reduces gesserint, id a nobis in explicandis Philopoemenis rebus gestis exponetur. Eius certe Megalopolitarum cladis culpa Lacedaemoniorum civitas prorsus vacavit; unus iniuriae auctor fuit Cleomenes, quum reipublicae formam a regno ad tyrannidem traduxisset. (11) Fines quidem inter Megalopolitas et Heraeenses (uti ante dictum est) ad Buphagi amnis fontes sunt. Nomen amni ab heroe Buphago, Iapeti et Thornacis filio, inditum tradunt. Thornacis ipsius in Laconica etiam terra nomen celebratur; sed Buphagum Dianae sagittis in Pholoe monte, impium in deam facinus molientem, confixum memorant.

86. ἐγκαταληφθέντας B e coni. LabVabAg „reliquos" Am.; ἐγκαταλειφθέντας rell.; tum ἐφόνευεν Ag.

87. τε καὶ ἔκαιε τὴν π. coni. K. Pors., recep. FCSB (ἔκαε B. quem sequimur); τε καὶ ἑκάστην π. edd. rell. PcVbMAgLab; τε ἑκάστην π. Va; [τε καὶ ἔκαιε] Smin.; κατέσκαπτε τὴν πόλιν Am. Camerar. — Mox δὴ τὸν τρόπον La.

88. ὅτισφίσιν coni. K., recep. CSBPdAgLa; ὅτις φησιν Pc*; ὅστις σφίσιν edd. rell. VabMLb; ὅτι φασιν coni. C; ante ὅστις excidisse quaedam suspicatur F; ἀλλ' ὅστις Pors.; tum μετέστηκεν Va. — πολιτίαν La.

89. καὶ om. VaM. — ἠραιεῦσιν Ag. Tum ἀπὸ τοῦ φάγου La; sq. τε om. Ag.

90. Ante ταύτην excidisse quaedam videntur; ἀπὸ ταυτῆς (sic) C, quod quomodo S. in ed. mai. recipere potuerit (ταὐτῆς) miramur. Scribendum fortasse ἀπ' αὐτῆς.

91. ὀνομάζουσιν Ag.

92. φολώη M; φολοη (ω sup.) sec. Exc. nostra; φωλόη Vb, o sup. ω. — ἄρτεμοι (ις sup. οι) βούφαγον La; mox idem τὸν θεόν.

CAPUT XXVIII.

De Gortyne vico eiusque memorandis — fluvio Lusio seu Gortynio frigore reliquos amnes superante — Teuthide vico, et de Theutide, Arcadum duce ad Troiam, narratio — monumento Paraebasio dicto et Berenthes urbis reliquiis.

Ἰόντα[1] *δὲ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν πηγῶν πρῶτα μέν σε ἐκδέξεται Μάραθα χωρίον, μετὰ δὲ αὐτὸ Γόρτυς κώμη τὰ ἐπ' ἐμοῦ, τὰ δὲ ἔτι*[2] *ἀρχαιότερα πόλις. ἔστι δὲ αὐτόθι ναὸς Ἀσκληπιοῦ λίθου Πεντελησίου·*[3] *καὶ αὐτός τε οὐκ ἔχων πω γένεια καὶ Ὑγιείας*[4] *ἄγαλμα· Σκόπα δὲ ἦν ἔργα. λέγουσι δὲ οἱ ἐπιχώριοι καὶ τάδε, ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου τὸν θώρακα καὶ δόρυ ἀναθείη τῷ Ἀσκληπιῷ· καὶ ἐς ἐμέ γε*[5] *ἔτι ὁ θώραξ καὶ τοῦ δόρατος*
2 *ἦν ἡ αἰχμή.* (2) *Τὴν δὲ Γόρτυνα ποταμὸς διέξεισιν ὑπὸ μὲν τῶν περὶ τὰς πηγὰς ὀνομαζόμενος Λούσιος, (ἐπὶ λουτροῖς δὴ τοῖς*[6] *Διὸς τεχθέντος) οἱ δὲ ἀπωτέρω τῶν πηγῶν καλοῦσιν ἀπὸ τῆς κώμης Γορτύνιον. οὗτος ὁ Γορτύνιος ὕδωρ ψυχρότατον παρέχεται ποταμῶν. Ἴστρον μέν γε καὶ Ῥῆνον, ἔτι δὲ Ὕπανίν τε καὶ Βορυσθένην καὶ*

Cap. XXVIII. A fluvii fontibus discedentes vicus excipit Maratha; dehinc pagus aetate nostra, olim oppidum Gortys. Est illic Aesculapii ex Pentelico lapide delubrum et signum impuberis Dei et Hygiae, Scopae opus. Tradunt populares ab Alexandro Philippi filio loricam et hastam in Aesculapii dedicatam. Mea certe etiamnum aetate lorica et hastae cuspis ibi cernuntur. (2) Gortynem fluvius perlabitur, quem circa suos fontes Lusium appellant, quod in eo Iovem recens natum lotum credunt; qua vero longius a fontibus discedit Gortynius a Gortyne dicitur. Hic unus omnium aqua fluit multo frigidissima. Istrum enim, Rhenum, Hypanim, Borysthenem et

Cap. XXVIII. 1. *Ἰόντα* S, *ἰόντι* edd. rell. VabMPcAgLab; mox *γε* pro *σε* Lab; tum *γάρτυς γόρτυς* La.

2. *ἔτη* Ag.

3. *Πεντελισίου* Vb; seq. *καὶ* om. B; tum *τε* e corr. B; *γε* rell. MVab AgPcLab.

4. *Ὑγιείας* Am. SB; *Ὑγείας* FC; *Λύγέας* AXKVabMPcAgLab; dein *σκόπος* M.

5. *γε* addimus e La; mox *ἡ* ante *αἰχμή* cum BPcAgLab.

6. *τοῦ* Va; *δὴ τοῖς* om. La; tum *ἀποτέρω* Va; sq. *τῶν* om. La.

ὅσων ἄλλων ἐν ὥρᾳ χειμῶνος τὰ ῥεύματα πήγνυται, τούτους μὲν χειμερίους κατὰ ἐμὴν δόξαν ὀρθῶς ὀνομάσαι τις ἄν· οἳ ῥέουσι μὲν διὰ γῆς τὸ πολὺ τοῦ χρόνου νειφομένης,[7] ἀνάπλεως δὲ κρυμοῦ καὶ ὁ περὶ αὐτοὺς ἐστιν ἀήρ. ὅσοι δὲ γῆν διεξίασιν[8] εὖ τῶν ὡρῶν ἔχουσαν, 3
καὶ θέρους σφίσι τὸ ὕδωρ πινόμενόν τε καὶ λουομένους[9] ἀνθρώπους ἀναψύχει, χειμῶνος δὲ ἀνιαρὸν οὐκ 659
ἔστι,[10] τούτους ἐγώ φημι παρέχεσθαι[11] σφᾶς ὕδωρ ψυχρόν. ψυχρὸν μὲν δὴ ὕδωρ καὶ Κύδνου τοῦ διεξιόντος Ταρσεῖς καὶ Μέλανος τοῦ παρὰ Σίδην τὴν Παμφύλων· Ἄλεντος[12] δὲ τοῦ ἐν Κολοφῶνι καὶ ἐλεγείων ποιηταὶ τὴν ψυχρότητα ᾄδουσι.[13] Γορτύνιος δὲ προήκει καὶ ἐς πλέον ψυχρότητος,[14] μάλιστα δὲ ὥρᾳ θέρους. ἔχει μὲν δὴ τὰς πηγὰς ἐν Θεισόᾳ[15] τῇ Μεθυδριεῦσιν ὁμόρῳ· καθότι δὲ τῷ Ἀλφειῷ[16] τὸ ῥεῦμα ἀνακοινοῖ καλοῦσι Ῥαιτέας.

alios quorum aquae hieme congelascunt, eos meo quidem iudicio glaciales rectius et brumales, quam frigidos appellare possimus; meant siquidem illi per terras quovis fere anni tempore multa nive obductas et praegelido aëre undique circumfuso rigentes. Nam eos amnes, quotcunque ii numerari possint, qui temperatas regiones perfluentes aestate omni vel bibentium vel lavantium aestum levent, nec hieme sint inclementes, illos frigidam aquam suppeditare hominum usibus dixerim. Sed maxime iucundo aquarum frigore sunt Cydnus, qui Tarsensium fines perlabitur; Melas, qui praeter Sidam Pamphylorum decurrit; tum vero Alentis ad Colophonem frigidam aquam qui elegos fecerunt poetae celebrant; sed hos omnes aestate praesertim vincit Gortynius. Fontes habet ad Thisoam proximo Methydriensibus loco; Rhaeteas vocant Alphei et Gor-

7. νειφομένης BPcVbMAgLab; νιφομ. rell. edd, e Va nihil enotavimus. Deinde ἀνάπλεος M. κρυμνοῦ Ag.

8. διεξίασιν BPcLb; διεξύασιν La; διεξίασι rell.; ὁρῶν Va.

9. λουμένους Vb, quod S. voluerat.

10. οὐκ ἔστι CSmai. Pc*PdAg; οὐκ ἔστιν La; idem iam coniectura assecutus est F; οὐκ ἔτι s, οὐκέτι edd. rell. VabMLb; LbVab distinguunt post ἀνιαρὸν, pro quo ἀριαρὸν M. Tum τούτοις Ag.

11. παρέσχεσθαι Vb; mox alterum ψυχρὸν om. VaLa; seq. δὴ om. Vb.

12. Ἄλεντος Sylb. Palm. Ms.; suadentibus KF recep. CSB; Ἀνελόντος edd. rell. VabMPcAgLab; „Halesi“ Am.

13. ᾄδουσιν AgM.

14. ψυχρότητα VabLabMAg. Sq. δὲ om. AgLab.

15. Θεισίᾳ VaMAgLab; Θυσία Vb ει sup. υ; Θεισία M; tum μεθυδριεῦσιν VbM.

16. ἀδελφειῷ AVb; seq. τὸ om.

4 (3) Τῇ χώρᾳ δὲ τῇ Θεισόᾳ προσεχὴς κώμη Τεῦθίς[17] ἐστι· πάλαι δὲ ἦν πόλισμα ἡ Τεῦθις. ἐπὶ δὲ[18] τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ἰλίῳ ἰδίᾳ παρείχοντο οἱ ἐνταῦθα ἡγεμόνα· ὄνομα δὲ αὐτῷ Τεῦθιν,[19] οἱ δὲ Ὄρνυτόν φασιν εἶναι. ὡς δὲ τοῖς Ἕλλησιν οὐκ ἐγίνετο[20] ἐπίφορα ἐξ Αὐλίδος πνεύματα, ἀλλὰ ἄνεμος σφᾶς βίαιος ἐπὶ χρόνον εἶχεν ἐγκλείσας, ἀφίκετο ὁ Τεῦθις Ἀγαμέμνονι ἐς ἀπέχθειαν,[21] καὶ ὀπίσω τοὺς Ἀρκάδας ὧν ἦρχεν ἀπάξειν
5 ἔμελλεν. ἐνταῦθα Ἀθηνᾶν λέγουσι[22] Μέλανι τῷ Ὤπος εἰκασμένην ἀποτρέπειν τῆς ὁδοῦ Τεῦθιν τῆς οἴκαδε. ὁ δὲ, ἅτε οἰδοῦντος[23] αὐτῷ τοῦ θυμοῦ, παίει τὴν θεὸν τῷ δόρατι[24] ἐς τὸν μηρὸν, ἀπήγαγε δὲ καὶ ἐκ τῆς Αὐλίδος ὀπίσω τὸν στρατόν. ἀναστρέψας δὲ ἐς[25] τὴν οἰκίαν τὴν θεὸν ἔδοξεν αὐτὴν τετρωμένην φανῆναί οἱ τὸν

tynii confluentem. (3) Thisoa regiuncula est cui finitimus pagus Teuthis; oppidum olim fuit; ac Troiano quidem bello ducem hinc missum narrant cui nomen Teuthis; Ornytum tamen alii appellant. Inter hunc, dum Graeci Aulide ob adversas tempestates interclusi detinerentur, et Agamemnonem simultates fuere; quare quum cohortem suam Teuthis domum reportaturus esset, Palladem aiunt assimulantem Melanem Opis filium, illum retrahere conatam; sed is, quod erat in tumore prae ira animus, hasta dicitur deae femur percussisse exercitumque ex Aulide domum reduxisse; ubi vero domum rediit deam se ei ostendisse nudantem saucium femur; atque ab eo

Vb; deinde ἀνακινοῖ Vb; ἀνακινοῦσι VaM; ἀνακοινοῦσι PcLab; ἀνακοινοῦσιν Ag; porro ῥετέας Vb, αι sup. ε; Ῥοιτέας Cor.

17. τευθεὶς VbAg; τευθεις (sic) M; h. l. et linea sequenti τευθὶς alii, etiam Lab υ supra c. 27, not. 37. tum πόλαι Va.

18. δὲ om. MVabLb. — οἱ ante ἐνταῦθα om. La.

19. Τεῦθιν CSmai. MPcd (neglexit B); τευθὶν M (sec. Excerpta nostra) VabAgLab; Τεῦθις edd. rell. — ὄρνυτον Vb.

20. ἐγίνετο BPcAg; ἐγένετο edd. rell. MVabLab. — ὁ τευθε (sic) ἀγαμ. La.

21. ἀπέχθειαν Ag; ἀπέχθεισαν La. — Mox εἶρχεν AVb; εἶχεν M; ἦρχον La.

22. μέλλουσιν Ag. — Ὦπος SB; τωωπος (sic) Lb; Ὠπὸς edd. rell. La; ὀπὸς MVab.

23. οἰκοῦντος Ag. — τοῦ μυθοῦ M (sec. S) Va; τοῦ μύθου M (sec. Exc. nostra) Vb.

24. δάρατι Vb, ό sup. ά, τῷ om. La.

25. ἀναστρέψας δὲ Sylb. FCSB La; ἀναστρέψας. ὁ δὲ MVabLb; ἀναστρέψασαν δὲ APcAg; ἀναστρέψαντι XK. — Tum οἰκείαν corr. BAgLab; οἰκίαν rell. edd. MVab Pc.

μηρόν. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου κατέλαβε[26] Τεῦθιν φθινώδης
νόσος, μόνοις τε[27] Ἀρκάδων τοῖς ἐνταῦθα οὐκ ἀπεδίδου
καρπὸν οὐδένα ἡ γῆ. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἄλλα τε ἐχρήσθη 6
σφίσιν ἐκ Δωδώνης ὁποῖα δρῶντες ἱλάσασθαι τὴν θεὸν
ἔμελλον, καὶ ἄγαλμα ἐποιήσαντο Ἀθηνᾶς[28] ἔχον τραῦμα
ἐπὶ τοῦ μηροῦ. τοῦτο καὶ αὐτὸς τὸ ἄγαλμα εἶδον, τε-
λαμῶνι πορφυρῷ τὸν μηρὸν κατειλημένον.[29] καὶ ἄλλα 660
ἐν Τεύθιδι,[30] Ἀφροδίτης τε ἱερὸν καὶ Ἀρτέμιδός ἐστι.
ταῦτα μὲν δὴ ἐνταῦθά ἐστιν.[31] (4) Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν 7
τὴν ἐκ Γόρτυνος[32] ἐς Μεγάλην πόλιν πεποίηται μνῆμα
τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐν τῇ πρὸς Κλεομένην[33] μάχῃ. τὸ δὲ
μνῆμα τοῦτο ὀνομάζουσιν οἱ Μεγαλοπολῖται Παραιβά-
σιον,[34] ὅτι ἐς αὐτοὺς παρεσπόνδησεν ὁ Κλεομένης.
Παραιβασίου δὲ ἔχεται πεδίον ἑξήκοντα σταδίων μάλιστα·
καὶ πόλεως ἐρείπια Βρένθης[35] ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ,

primum tempore Teuthidem lethali tabis morbo correptum, in ea vero una parte Arcadiae nullos plane fructus e terra editos. Interiecto dehinc tempore e Dodona oraculum redditum, ut deam placarent. Faciendum itaque oppidani signum curarunt saucio femore; quod ipse etiam vidi, purpurea fascia vulnus obligante. Sunt Teuthide tum alia, tum Veneris et Dianae fana. (4) Atque haec quidem illic. Ad eam vero viam, qua Gortyne Megalopolin iter, sepulcrum eorum visitur qui contra Cleomenem pugnantes occubuerunt. Appellant monumentum illud Megalopolitae Paraebasium, violatum nempe foedus a Cleomene eo nomine testificantes. Adiacet Paraebasio campus stadium ferme LX. Brenthes urbis ruinae ad viae dexteram

26. κατέλαβε Smai. BLab; κατέλαβεν edd. rell.; κατέβαλεν Va. — φθινόδης Va.

27. τε coni. C, recep. B; δὲ rell. edd. codd. — τοῖς ἐντεῦθεν, α sup. εν, La.

28. ἀθηνᾶς bis M.

29. κατειλημένον Pors. SB; κατειλημμένον edd. rell. LbPcM; κατηλημμένον AgLa; καταλιμμένον Va; κατηλλημμένον Vb; κατηλιμμένον M sec. Exc. nostra.

30. Τεύθιδι S; Τευθίδι edd. rell. Lab, qui omnino variant. — Praestat: καὶ ἄλλα τε ἐν Τεύθιδι καὶ Ἀφροδίτης ἱερὸν καὶ Ἀρτέμιδός ἐστι.

31. ἐστιν AgM; ἐστι rell.

32. Γορτῦνος AXLb.

33. Κλεομένην FCSBVabMPcAg Lab; Κλεομένη AXK. — ὀνομάζουσι M.

34. Παραβάσιον Va; mox Παραβασίου AVabLab.

35. Βρένθης Sylb. Palm. Ms. C Smai. B; Βερένθης edd. rell. Vab MPcLab; βερέθης Ag.

καὶ ποταμὸς ἔξεισιν αὐτόθεν[36] Βρενθεάτης, καὶ ὅσον τε[37] σταδίους προελθόντι πέντε κάτεισιν ἐς τὸν Ἀλφειόν.

CAPUT XXIX.

De Trapezuntis urbis reliquiis, loco Bathos dicto et fonte Olympiade — Gigantum pugna cum diis — de Orontis cadavere reperto narratio — de urbis Basilidis reliquiis et Thocnia urbe.

Διαβάντων δὲ Ἀλφειὸν χώρα τε καλουμένη Τραπεζουντία καὶ πόλεώς ἐστιν ἐρείπια Τραπεζοῦντος. καὶ αὖθις[1] ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐν ἀριστερᾷ καταβαίνοντι ἐκ Τραπεζοῦντος οὐ πόῤῥω τοῦ ποταμοῦ Βάθος ἐστὶν ὀνομαζόμενον, ἔνθα ἄγουσι τελετὴν διὰ ἔτους τρίτου θεαῖς μεγάλαις· καὶ πηγή τε αὐτόθι ἐστὶν Ὀλυμπιὰς καλουμένη τὸν ἕτερον[2] τῶν ἐνιαυτῶν οὐκ ἀποῤῥέουσα, καὶ πλησίον τῆς πηγῆς πῦρ[3] ἄνεισι. (2) Λέγουσι δὲ οἱ Ἀρκάδες τὴν λεγομένην Γιγάντων[4] μάχην καὶ θεῶν ἐνταῦθα, καὶ οὐκ ἐν τῇ Θρᾳκίᾳ γενέσθαι Παλλήνῃ,[5] καὶ θύουσιν ἀστρα-

se ostendunt; praeterfluente Brentheate amne, qui se hinc non longius quam stadiis V in Alpheum demittit.

Cap. XXIX. Trans Alpheum ager est Trapezuntius, in quo Trapezuntis urbis ruinae. Inde quum rursus ad Alpheum sinistrorsum descenderis, non longe ab ipso flumine alte subsidentem vallem videas, cui Bathos nomen; illic tertio quoque anno initia Magnarum dearum peragunt. Fons ibidem est; Olympias appellatur; e quo alternis annis aquae manant. Proxime ignis erumpit. (2) Vulgatum inter Arcades est Gigantes hoc in loco, non autem ad Thraciae Pallenen, cum diis proeliatos. Rem itaque divinam ibi fulguribus, procellis et to-

36. *αὐτόθεν* BPcLa; *αὐτόθι* rell. Tum *Βρενθεάτης* Sylb. Palm. Ms. CSmai. BAgLab; *Βρενθ.* edd. rell. VaMPc; *βερενθιάτης* Vb.

37. *καὶ ὅσον σταδ.* BPcAgLa; *ὅσον σταδ.* VabM; *ὅσον δὲ σταδ.* edd. rell., unde *καὶ ὅσον τε* eruimus; in Lb neque *καὶ* neque *δὲ* est. Tum *προελθὼν* suspicatur S.

Cap. XXIX. 1. *καὶ αὖθις — Τραπεζοῦντος* om. Va.

2. *τὸν πέμπτον* Valcken. Diatr. p. 289. Tum *τῶν ἐνιαυτὸν* La, *ἀποῤέουσα* VabMAgLab; *πλάσιον* La.

3. *πυρὰς* pro *πῦρ* Vb; tum *ἄνεισι* Smai. B; *ἀνίησιν* Vb; *ἀνίησι* rell. edd. MVaPcLab; *ἀνίησιν* Ag.

4. *γειγάντων* Vb; idem in seqq. *γηγ.* habet.

5. *Παλλήνῃ* VabMPcAgLab.

καῖς αὐτόθι καὶ θυέλλαις τε[6] καὶ βρονταῖς. Γιγάντων 2
δὲ ἐν μὲν Ἰλιάδι οὐδεμίαν ἐποιήσατο Ὅμηρος μνήμην·
ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ ἔγραψε μὲν[7] ὡς ταῖς Ὀδυσσέως ναυσὶ
Λαιστρυγόνες[8] ἐπέλθοιεν Γίγασι[9] καὶ οὐκ ἀνδράσιν εἰ-
κασμένοι, ἐποίησε δὲ καὶ τὸν βασιλέα τῶν Φαιάκων λέ-
γοντα εἶναι τοὺς Φαίακας θεῶν[10] ἐγγὺς ὥσπερ Κύκλω-
πας καὶ τὸ Γιγάντων ἔθνος. ἔν τε οὖν τούτοις δηλοῖ
θνητοὺς ὄντας καὶ οὐ θεῖον γένος τοὺς Γίγαντας, καὶ
σαφέστερον ἐν τῷδε ἔτι·

Ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν[11] βασίλευεν·
Ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο[12] δ' αὐτός.

ἐθέλουσι δ' αὐτῷ λαὸς ἐν τοῖς[13] ἔπεσιν ἀνθρώπων οἱ
πολλοὶ καλεῖσθαι. (3) Δράκοντας[14] δὲ ἀντὶ ποδῶν τοῖς 3
Γίγασιν εἶναι πολλαχῇ τε ὁ λόγος ἄλλῃ καὶ ἐν τῷδε ἐδεί-
χθη μάλιστα ὡς ἔστιν εὐήθης. Ὀρόντην[15] τὸν Σύρων 661

nitribus faciunt. Gigantum quidem Homerus nullam omnino in Iliade mentionem fecit; in Odyssea memorat Laestrygonas Gigantibus persimiles homines Ulyssis classem adortos. Phaeacum etiam regem dicentem fecit, Phaeacas deorum propinquos esse, sicuti Cyclopas et Gigantum progeniem. Quibus in locis haud obscure ostendit mortales fuisse, non autem deorum satu ortos Gigantes; quod ipsum apertius illis versibus docet:

Imperio indomitos qui rexerat ante Gigantes;
At populo immani amisso confectus et ipse est.

Solet enim λαός ab eo in carmine nominari promiscua hominum multitudo, vulgus. (3) Dracones vero pro pedibus Gigantes habuisse tum aliis rationibus facile refellitur, tum ex hoc maxime absurdum ostenditur. Orontem Syriae fluvium ad mare

6. τε om. VaM. — Ante Ὅμηρος omisimus ὁ cum BPcAg(?)Lab.

7. ἐγράψαμεν VabMAg et p. corr. Lb. — Hom. Od. X, 120; alius locus est Od. VII, 205.

8. λεστρυγόνες Vb. — ναυσὶν Ag M; tum ἐπέλθειεν VabM.

9. γυναιξὶ VabM; γέγασι, ad marg. γρ. γυναιξὶ, γρ. γίγασι R; seq. οὐκ om. Vb.

10. θεῶν om. KF; quae res in errorem induxit Creuzer. Symb. I, p. 11. edd. 3 a. — Κύκλωπες Vab LabM; Κύκλωπος (?) M (sec. S).

11. γιγάντεσι VaLb; γηγάντεσιν Vb; γιγαντέσσι La; ὑπερθυμοῖσι γιγάντεσι M.

12. ὤλεο VaM.

13. λαὸν ἐν τοῖς Va; λαὸν ἔτοις
ὸν
M (λαος ἒτοῖς sec. Exc. nostra).

14. Δράκοντας Sylb. FCSBPc(?) La; δράκοντες AXKLbMVabAg.

15. Ὀρόντης Va. — σύρω VaM.

ποταμὸν οὐ[16] τὰ πάντα ἐν ἰσοπέδῳ μέχρι θαλάσσης ῥέ-
οντα, ἀλλὰ ἐπὶ κρημνόν τε ἀποῤῥῶγα καὶ ἐς κάταντες ἀπ'
αὐτοῦ φερόμενον, ἠθέλησεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἀνα-
πλεῖσθαι ναυσὶν ἐκ θαλάσσης ἐς Ἀντιόχειαν πόλιν· ἔλυ-
τρον οὖν σὺν πόνῳ τε καὶ δαπάνῃ χρημάτων ὀρυξάμε-
νος ἐπιτήδειον ἐς τὸν ἀνάπλουν ἐξέτρεψεν[17] ἐς τοῦτο
4 τὸν ποταμόν. ἀναξηρανθέντος δὲ τοῦ ἀρχαίου ῥεύματος
κεραμέα[18] τε ἐν αὐτῷ σορὸς πλέον ἢ ἑνός τε καὶ δέκα
εὑρέθη πηχῶν, καὶ ὁ νεκρὸς μέγεθός τε ἦν κατὰ τὴν σο-
ρὸν καὶ ἄνθρωπος διὰ παντὸς τοῦ σώματος. τοῦτον τὸν
νεκρὸν ἐν[19] Κλάρῳ ὁ θεὸς, ἀφικομένων ἐπὶ τὸ χρη-
στήριον τῶν Σύρων, εἶπεν Ὀρόντην εἶναι, γένους δὲ αὐ-
τὸν εἶναι τοῦ Ἰνδῶν. εἰ δὲ τὴν γῆν τὸ ἀρχαῖον οὖσαν
ὑγρὰν ἔτι καὶ ἀνάπλεων[20] νοτίδος θερμαίνων ὁ ἥλιος
τοὺς πρώτους ἐποίησεν ἀνθρώπους, ποίαν εἰκός ἐστιν
ἄλλην χώραν ἢ προτέραν τῆς Ἰνδῶν ἢ μείζονας ἀνεῖναι[21]
τοὺς ἀνθρώπους, ἥ γε καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι καὶ ὄψεως τῷ
5 παραλόγῳ καὶ μεγέθει διάφορα ἐκτρέφει θηρία; (4) Τοῦ
δὲ χωρίου τοῦ ὀνομαζομένου Βάθους σταδίους ὡς δέκα

non per campos ubique, sed per valde declivia et praerupta citato cursu descendentem, Romanorum Imperator navibus e mari Antiochiam usque pervium reddere instituit. Alveo igitur magnis laboribus et sumtibus perfosso, per quem commode ascendere naves possent, in eum flumen avertit. Vetere vero alveo exsiccato loculus fictilis repertus est cubitorum XI, et in eo cadaver nihilo brevius, humana specie ex omni parte corporis. Hunc Orontem fuisse ex Indorum gente Clarii Apollinis oraculo Syris consulentibus responsum fuit. Quod si uda initio terra et humore gravida, sole concalefacta, primos edidit homines, ecquamnam aliam regionem verisimile est vel priorem vel maiores edidisse homines quam Indiam? quae ad nostra usque tempora belluas alit inusitata specie ac magnitudine portentosas? (4) Ab eo loco qui Bathos dicitur stadia ferme X distat Basilis. Eam urbem condidit Cypselus ille

16. οὗ VaM. — ἐκ pro ἐν Va; idem ἰσοπέδῳ μέχρι om. et θαλάσης exhibet.

17. ἐξέστρεφεν B; mox εἰς Va; deinde τοῦτον VaM.

18. κεραμέα s. κεραμεᾶ Sylb.; κεραμέα FCSB; κεραμεά AXK; κεραμαιά Lb, κεραμαία AgLa; tum σωρὸς Vb, ο sup. ω.

19. ἐκ Va. — ἀφικομένω VaM.

20. ἀνάπλεον Vb, ω sup. ο; ὀτίδος La.

21. ἂν εἶναι AXKVabMLab; mox καὶ post ἔτι om. Pc.

ἀφέστηκε καλουμένη Βασιλίς·[22] ταύτης ἐγένετο οἰκιστὴς Κύψελος ὁ Κρεσφόντῃ τῷ Ἀριστομάχου τὴν θυγατέρα ἐκδούς· ἐπ' ἐμοῦ δὲ ἐρείπια ἡ Βασιλὶς ἦν καὶ Δήμητρος ἱερὸν ἐν αὐτοῖς ἐλείπετο Ἐλευσινίας.[23] ἐντεῦθεν δὲ προϊὼν τὸν Ἀλφειὸν αὖθις διαβήσῃ, καὶ ἐπὶ Θωκνίαν ἀφίξῃ τὸ ὄνομα ἀπὸ Θώκνου τοῦ Λυκάονος ἔχουσαν, ἐς ἅπαν δὲ ἐφ' ἡμῶν ἔρημον· ἐλέγετο δὲ ὁ Θῶκνος ἐν τῷ λόφῳ[24] κτίσαι τὴν πόλιν. ποταμὸς[25] δὲ ὁ Ἀμίνιος ῥέων παρὰ τὸν λόφον ἐς τὸν Ἑλισσόντα[26] ἐκδίδωσι, καὶ οὐ πολὺ ἄπωθεν ἐς τὸν Ἀλφειὸν ὁ Ἑλισσών.

CAPUT XXX.

De Helissonis fluvii meatu, Neptuni Epoptae templo — Megalopolis ab Helissone in II partes divisae memoranda, Iovis Lycaei templum, Panis Sinois et Apollinis Bassaei vel Epicurii signum — porticus Philippea, VI conclavia ἀρχεῖα dicta, et porticus Myropolis dicta — de Polybio, Lycortae filio — templo et signo Iovis Servatoris.

Ὁ δὲ Ἑλισσὼν οὗτος ἀρχόμενος ἐκ κώμης ὁμωνύμου (καὶ γὰρ τῇ κώμῃ[1] τὸ ὄνομα Ἑλισσών ἐστι) τήν τε Δι-

qui Cresphonti Aristomachi filio filiam nuptum dedit. Aetate nostra Basilidis ruinae solae exstant, et inter eas Eleusiniae Cereris templum. Hinc progressus Alpheum ubi iterum transieris Thocniam pervenies, cui a Thocno Lycaonis filio nomen. Aetate nostra prorsus deserta est. Et urbem quidem eam in collis vertice munisse dicitur Thocnus, collem Aminio amne praeterfluente. Is in Helissontem illabitur; nec procul inde in Alpheum influit Helisson.

Cap. XXX. Ortus Helisson habet suos e pago eiusdem nominis; inde Dipaeensium primum, Lycaeatem deinde agrum

22. Βάσιλις hic et postea Smai.; Βασιλίς edd. rell. Lab.
23. Ἐλεσινίας M. — „Supra Θυωκία et Θυῶκος p. 238.“ Palm. Ms.
24. ἐν τῷ λόγῳ Lb; κτίσαι bis Va.
25. ποταμὸν La; tum ῥέον Vb M.
26. Ἑλισσόντα Sylb. SB; Ἐλισσοῦντα VaLa; Ἑλισσοῦντα edd. rell. VbMPcAgLb. — ἐκδίδωσιν La. — Mox ἄποθεν Vb. — ἐλισσὼν La; et sic constanter; in Lb ἐλίσσων corr. in ἐλισσών.

Cap. XXX. 1. κόμῃ Ag. — ἐλυσσὼν Vb.

παιέων καὶ τὴν Λυκαιᾶτιν[2] χώραν, τρίτα δὲ αὐτὴν διεξ-
662 ελθὼν Μεγάλην πόλιν, * *[3] σταδίοις ἀπωτέρω Μεγαλο-
πολιτῶν τοῦ ἄστεως[4] κάτεισιν ἐς τὸν Ἀλφειόν. πλη-
σίον δὲ ἤδη τῆς πόλεως Ποσειδῶνός ἐστιν Ἐπόπτου
2 ναός· ἐλείπετο δὲ τοῦ ἀγάλματος ἡ κεφαλή. (2) Διαι-
ροῦντος δὲ τὴν Μεγάλην πόλιν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἑλισ-
σόντος,[5] καθὰ δὴ καὶ Κνίδον καὶ Μιτυλήνην δίχα οἱ
Εὔριποι νέμουσιν, ἐν μέρει τῷ πρὸς ἄρκτους, δεξιῷ δὲ
κατὰ τὸ μετέωρον τοῦ ποταμοῦ, πεποίηταί σφισιν ἀγορά·
περίβολος δέ ἐστιν ἐν ταύτῃ λίθων καὶ ἱερὸν Λυκαίου
Διός· ἔσοδος δ' ἐς αὐτὸ οὐκ ἔστι, τὰ γάρ ἐντός ἐστι
δὴ σύνοπτα, βωμοί τε εἰσὶ[6] τοῦ θεοῦ καὶ τράπεζαι
3 δύο καὶ ἀετοὶ ταῖς τραπέζαις ἴσοι, καὶ ἄγαλμα Πανὸς
λίθου πεποιημένον,[7] ἐπίκλησις δὲ Σινόεις[8] ἐστὶν αὐτῷ,

perlapsus, tertio stadium [prope XXX intervallo] per ipsam Megalopolitarum urbem in Alpheum decurrit. Proxime ad urbis moenia templum est Neptuni Epoptae (Speculatoris); simulacri solum caput relictum est. (2) Urbem ipsam quum dividat amnis Helisson, non secus quam Cnidon et Mitylenen Euripi intersecant, in dextera parte qua fluminis ripae eminent, ad Septentriones forum expositum est. In eo septum lapideum et Lycaei Iovis fanum, in quod nullus patet aditus. Nam quae sunt intus in conspectu sunt omnia; altaria dei duo, mensae duae, totidem mensis pares aquilae: Panos lapideum

2. *Λυκαιᾶτιν* Smai. B; *Λυκαιάτιν* edd. rell. Lab. — *τριτὰ* Lb. — *διελθὼν* id.

3. Excidit numerus; „triginta stadia" Am. „*ὕστερον λέξει ὡς ἀπέχει τοῦ Ἀλφειοῦ Μεγαλόπολις σταδίους τριάκοντα, καὶ ἐκ τούτου ἔξεστι πληροῦν τὸν ἐλλειπόμενον ἀριθμόν.* l. p. 265. *ἐν ἄλλῳ δὲ τῆς γραφῆς εἴκοσι σταδίους ἀριθμεῖ.* p. 267." [c. 36, 9.] Palm. Ms.; *ἀπωτέρω τεσσαράκοντα* Cor.; *τριάκοντα ἀπωτέρω* coni. C.; *τοῦ ἄστεος κ'* (i. e. *εἴκοσι*) *κάτεισιν* O. Müller Dor. II, 445; coll. c. 34, 3., quod prae caeteris placet.

4. *ἄστεος* VaLb.

5. *ἐλυσσόντος* Vb. — In *Μιτυλήνην* consentiunt edd. codd. — *εὔρειποι* LbAg; *εὔροιποι* La. — *δὲ ἐς αὐτὸ* Lb.

6. *εἰσιν* AgLa.

7. *κεποιημένου* Va. In sequentibus recepimus correcturam B, a La confirmatam, nisi quod in hoc lectio nominis *ἐπίκλησις* p. compendium exarati (*ἐπίκλι:σις* et *σιν*) ambigua est; linea sequenti *ἐπίκλησιν* scribitur *ἐπίκλη*; at segmento 4. *ἐπίκλησις* sine illis punctulis. *πεποιημένον, ἐπίκλησιν δὲ Σ. ἐστίν· αὐτῷ δὲ τήν τε* edd.. rell. VabMPcAgLb; *αὐτῷ δὲ τήνδε* coni. S; *ἐστὶν αὐτόθι· τήν τε* in mentem olim nobis venerat.

8. *συνόεις* et *συνόης* VaM; *Οἰνόεις* et *Οἰνόης* malit S. — Mox *λέγουσιν* La. — Deinceps *πόδας δέκα* Lb.

τήν τε ἐπίκλησιν γενέσθαι τῷ Πανὶ ἀπὸ νύμφης Σινόης
λέγουσι, ταύτην δὲ σὺν ἄλλαις τῶν νυμφῶν καὶ ἰδίᾳ
γενέσθαι τροφὸν τοῦ Πανός. ἔστι δὲ πρὸ τοῦ τεμένους
τούτου χαλκοῦν ἄγαλμα Ἀπόλλωνος θέας ἄξιον μέγεθος
μὲν ἐς πόδας δώδεκα, ἐκομίσθη δὲ[9] ἐκ τῆς Φιγαλέων
συντέλεια ἐς κόσμον τῇ Μεγάλῃ πόλει. τὸ δὲ χωρίον 4
ἔνθα τὸ ἄγαλμα ἵδρυτο ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ Φιγαλέων, ὀνομά-
ζεται Βᾶσσαι·[10] τῷ θεῷ δὲ ἡ ἐπίκλησις ἠκολούθηκε μὲν
ἐκ τῆς Φιγαλέων,[11] ἐφ' ὅτῳ δὲ ὄνομα ἔσχεν Ἐπικούριος
δηλώσει μοι τὰ ἐς Φιγαλέας τοῦ λόγου. ἔστι δὲ ἐν δεξιᾷ
τοῦ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα οὐ μέγα Μητρὸς[12] θεῶν, τοῦ
ναοῦ δὲ ὅτι μὴ οἱ κίονες, ἄλλο ὑπόλοιπον οὐδέν. πρὸ 5
δὲ τοῦ ναοῦ τῆς Μητρὸς ἀνδριὰς[13] μὲν οὐδείς ἐστι, δῆλα
δὲ ἦν τὰ βάθρα[14] ἐφ' ὧν ἀνδριάντες ποτὲ ἑστήκεσαν. ἐλε-
γεῖον δὲ ἐπὶ ἑνὸς γεγραμμένον τῶν βάθρων Διοφάνους
φησὶν[15] εἶναι τὴν εἰκόνα, Διαίου μὲν υἱοῦ, συντάξαν-
τος[16] δὲ ἀνδρὸς πρώτου Πελοπόννησον τὴν πᾶσαν ἐς

signum, cui Sinois cognomentum, a Sinoe Nympha, quae una cum ceteris Nymphis et seorsum ab illis Pana creditur aluisse. Ante sacram aream Apollinis est ex aere simulacrum spectatu dignum, pedum XII magnitudine. Id e Phigalensium regione ad exornandam Megalopolin huc portatum est. Locus autem ubi simulacrum a Phigalensibus initio fuit erectum, Bassae nominatur. Cognomen deum e Phigalensi agro Megalopolin usque comitatum est. Quam vero ob causam Epicurius sit cognominatus, quum de rebus eius civitatis agemus ibi exponetur. Ad Apollinis dextram signum est non utique magnum Deûm matris. Templi vero praeter columnas iam aliud nihil reliquum. Pro Magnae matris aede nullum omnino stat amplius signum; extant scamilli qui statuas olim sustinuere. Eorum unius inscriptio testatur elegis versibus, fuisse effigiem illam Diophanis Diaei filii qui primus cunctam Peloponnesum

9. δὲ om. MVa. — Mox φυγαλέων Vb. Deinceps scripsimus συντέλεια; συντελείας (συντελίας La) edd. codd.; cf. VII, 8, not. 19.

10. Βᾶσσαι Sylb. KFCSB; Βάσσαι AXVaMLb; βάσσαις (βάσσ̈) La; id. om. seq. ἡ.

11. φιγαλέως VabMAgLab. Tum ἐφότῳ ante S. Mox δηλώσοι Vb.

12. μὴ πρὸς θ. VabMLb. — ὑπόλοιποι La.

13. ἀνδρειὰς Vb. — ἐστιν Ag.

14. βράθρα Vb, ρ̅ expuncto; idem mox ἔστησαν, p. corr. ἑστήκεσαν.

15. φασὶν VaM. Mox υἱὸς Vb.

16. συντάξαντος Pors. CSmai. B PcAgLab; συντήξαντος edd. rell. VabM. Tum πελοποννήσου AVaM.

6 τὸν ὀνομασθέντα Ἀχαϊκὸν σύλλογον. (3) Στοὰν δὲ τῆς
ἀγορᾶς ὀνομαζομένην Φιλίππειον[17] οὐ Φίλιππος ἐποί-
663 ησεν ὁ Ἀμύντου, χαριζόμενοι[18] δέ οἱ Μεγαλοπολῖται τὴν
ἐπωνυμίαν διδόασιν αὐτῷ τοῦ οἰκοδομήματος· Ἑρμοῦ
δὲ Ἀκακησίου[19] πρὸς αὐτῇ ναὸς κατεβέβλητο, καὶ οὐδὲν
ἐλείπετο ὅτι μὴ χελώνη λίθου. ταύτης δὲ ἔχεται τῆς Φι-
λιππείου μέγεθος ἀποδέουσα ἑτέρα στοά, Μεγαλοπολίταις
δὲ αὐτόθι ᾠκοδομημένα ἐστὶ τὰ ἀρχεῖα, ἀριθμὸν οἰκή-
ματα ἕξ· ἐν ἑνὶ δέ ἐστιν αὐτῶν Ἐφεσίας ἄγαλμα Ἀρτέμι-
δος, καὶ[20] ἐν ἑτέρῳ χαλκοῦς Πὰν πηχυαῖος ἐπίκλησιν
7 Σκολείταις·[21] μετεκομίσθη δὲ[22] ἀπὸ λόφου τοῦ Σκο-
λείτα· καὶ ὁ λόφος οὗτος τοῦ τείχους[23] ἐστὶν ἐντός,
ἀπὸ δὲ αὐτοῦ κάτεισιν ὕδωρ ἐς τὸν Ἑλισσόντα ἐκ πη-
γῆς.[24] τῶν ἀρχείων δὲ ὄπισθε ναὸς Τύχης καὶ ἄγαλμα
λίθου πεποίηται ποδῶν πέντε οὐκ ἀποδέον. στοὰν[25] δὲ

cum Achaico concilio coniunxit. (3) Porticus vero Philippea nominatur, non quod eam extruxerit Philippus Amyntae filius, sed quod Megalopolitae gratiam regis captantes sub eius nomine opus illud dedicarunt. Contingit eam porticum Mercurii Acacesii templum, cui reliqua iam pars nulla praeter lapideam testudinem. Philippeam porticum excipit porticus altera magnitudine illi neutiquam par. In ea Megalopolitae cellas praetorias continenter sex erexere. In earum una est Ephesiae Dianae signum, in altera Pan ex aere cognomento Scolitas, cubitali magnitudine. Transtulerunt huc eum e tumulo, qui intra muros est, eodem nomine nuncupatus; in quo fons, unde aqua in Helissontem effluit. A tergo cellarum praetoriarum aedes Fortunae sita est, cum signo marmoreo pedum V nihilo breviore. Iam vero porticus, quam Myropo-

17. Φιλίππιον et φιλιππίου Lab VaAgM (perperam φιλίππων S. affert e M); tum ὁ Ἀμύντ. ἐποίησεν Va; sed literis impositis ordo vulg. restituitur.

18. χαριττόμενοι Vh; χαριτόμενοι M; idem in Va esse videtur.

19. ἀκακεσίου Ag. — καταβέβλητο B. — τὰ ante ἀρχεῖα om. La.

20. καὶ om. Ag.

21. σκοτείλας VaM. — σκολόσας (σ) Lb. — ἐπικλή (ἐπικλήσει) La.

22. δὲ om. Va. Tum σκοτείλα Va. σκολίτα AgLa; σκολόρα Lb; quam formam non damnamus.

23. σκότους πρὸ τείχους VaMR (ad marg. R. τείχους).

24. ἐκ τῆς πηγῆς VaM. — ἑλυσσόντα R. — Tum ὄπισθε BPcLa; ὄπισθεν rell.

25. στοὰ δὲ C. — τῷ post Ἀκροτάτῳ om. La.

ἥντινα καλοῦσι Μυρόπωλιν, ἔστι μὲν τῆς ἀγορᾶς, ᾠκο-
δομήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων, ἡνίκα τὸ πταῖσμα ἐγένετο Ἀκρο-
τάτῳ τῷ Κλεομένους καὶ Λακεδαιμονίων τοῖς συστρατεύ-
σασι[26] μαχεσαμένοις πρὸς Ἀριστόδημον τυραννίδα ἐν
Μεγάλῃ πόλει τότε[27] ἔχοντα. (4) Μεγαλοπολίταις δὲ ἐπὶ 8
τῆς ἀγορᾶς ἐστὶν ὄπισθε[28] τοῦ περιβόλου τοῦ ἀνειμένου
τῷ Λυκαίῳ Διῒ ἀνὴρ ἐπειργασμένος ἐπὶ στήλῃ,[29] Πολύ-
βιος Λυκόρτα· γέγραπται δὲ καὶ ἐλεγεῖα ἐπ' αὐτῷ λέγοντα
ὡς ἐπὶ γῆν καὶ θάλασσαν πᾶσαν πλανηθείη, καὶ ὅτι σύμ-
μαχος γένοιτο Ῥωμαίων καὶ παύσειεν αὐτοὺς ὀργῆς ἐς τὸ
Ἑλληνικόν. συνέγραψε δὲ ὁ Πολύβιος οὗτος καὶ ἄλλα
ἔργα Ῥωμαίων καὶ ὡς Καρχηδονίοις κατέστησαν[30] ἐς πό-
λεμον, αἰτία τε[31] ἥτις ἐγένετο αὐτοῦ, καὶ ὡς ὀψὲ οὐκ[32] 9
ἄνευ κινδύνων μεγάλων Ῥωμαῖοι Σκιπίωνι * * ὅντινα[33]
Καρχηδονιακὸν ὀνομάζουσι τέλος τε[34] ἐπιθέντα τῷ πο-
λέμῳ καὶ τὴν Καρχηδόνα καταβαλόντα[35] ἐς ἔδαφος. ὅσα
μὲν δὴ Πολυβίῳ παραινοῦντι ὁ[36] Ῥωμαῖος ἐπείθετο, ἐς

lin (Unguentariam) nuncupant, fori pars est: aedificarunt vero eam de manubiis Lacedaemoniorum, qui duce Acrotato Cleomenis filio ab Aristodemo Megalopolitarum tyranno fusi sunt. (4) In eodem foro a tergo septi eius quod est Iovi Lycaeo dicatum, pilae insistit Polybius, Lycortae filius, cum inscriptione, quae elegis indicat vagatum illum esse per terras et maria omnia, amicum et socium Romanorum fuisse quos etiam iratos Graecis placarit. Scripsit Polybius hic et alias res gestas populi Romani et bella cum Carthaginiensibus suscepta: quae fuerit illorum causa, et quam spisse et vix multis defuncti periculis, civis cuiusdam sui virtute, quem Scipionem Africanum cognomento appellarunt, excisa Carthagine bellum Romani confecerint. Et sane quae Polybii monitu gessit Ro-

26. συστρατεύσασιν Ag; στρατεύσασι La; suspecta nobis vox.
27. τότε volentibus CS recepimus cum B; ποτὲ rell. edd. codd.
28. ὄπισθε BPcLb; ὄπισθεν rell.
29. ἐπὶ τῇ στηλῃ Ag.
30. καθέστησαν Ag.
31. αἰτίᾳ τε Cor. BPcAgLa; αἰτία δὲ edd. rell. VabMLb.
32. ὀψὲ καὶ οὐκ Cor., „καὶ ὀψέου οὐκ La; deinde ἄνευ η" κινδύνων (sic; quid?) Va.
33. Ῥωμαῖοι XFCSBPcAgLa; Ῥωμαίοις AVabMLb. Tum Σκιπίωνι ὅντινα BVaMR (lacunam cum B indicavimus); Σκιπίωνά τινα edd. rell. VbR ad marg.; Σκιπιόνιον τινὰ Pc*Pd; Σκιπιώνων τινὰ coni. C; σκιπιώνιόν τινα LbAg; σκιπιώνά τινα La.
34. δὲ Vb. — ἐπιθέντος τῷ πολέμῳ (p. corr. e τοῦ πολέμου) Va.
35. καταλαβόντα Vb.
36. ὁ om. Ag.

ὀρθὸν ἐχώρησεν αὐτῷ, ἃ δὲ οὐκ ἠκροᾶτο διδάσκοντος γενέσθαι οἱ λέγουσιν ἁμαρτήματα.[37] Ἑλλήνων δὲ ὁπόσαι πόλεις ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν συνετέλουν, παρὰ Ῥωμαίων εὕραντο αὗται Πολύβιόν σφισι[38] πολιτείας τε καταστήσασθαι καὶ νόμους θεῖναι. τῆς δ' εἰκόνος τοῦ Πολυβίου τὸ βουλευτήριόν ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ. τοῦτο μὲν δή ἐστιν ἐνταῦθα. (5) Στοὰν δὲ τῆς ἀγορᾶς Ἀριστάνδρειον ἐπίκλησιν ἄνδρα τῶν ἀστῶν Ἀρίστανδρον οἰκοδομῆσαι λέγου-
661 σι·[39] ταύτης τῆς στοᾶς ἐστὶν ἐγγυτάτω ὡς πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἱερὸν Σωτῆρος ἐπίκλησιν Διός· κεκόσμηται δὲ πέριξ κίοσι.[40] καθεζομένῳ δὲ τῷ Διῒ ἐν θρόνῳ παρεστήκασι τῇ μὲν ἡ Μεγάλη πόλις, ἐν ἀριστερᾷ δὲ Ἀρτέμιδος Σωτείρας[41] ἄγαλμα· ταῦτα μὲν λίθου τοῦ Πεντελησίου Ἀθηναῖοι Κηφισόδοτος καὶ Ξενοφῶν εἰργάσαντο.

manus Imperator omnia bene et feliciter ei evenisse; in quibus vero minus se eius viri dicto audientem praebuit, in iis offendisse memoriae proditum est. Civitates plane omnes quae se Achaeis contribuissent, Polybium nactae sunt rerum suarum publicarum auctorem, legum etiam latorem. Ad laevam Polybii statuae curia est. (5) Fori porticum quam Aristandream nominant, ab Aristandro cive suo exaedificatam tradunt. Proxime eam porticum contra solis vere ortum, templum est Iovis cognomento Servatoris columnis circumquaque exornatum. Iovi in solio sedenti a dextera parte adsistit Megalopolis, a laeva Dianae Sospitae simulacrum, quae e Pentelico lapide Cephisodotus et Xenophon Athenienses elaborarunt.

37. ἁμάρτημα VaAg.

38. σφιαιν Ag; πολιτίας La.

39. λέγουσιν AgLaM.

40. κίοσιν LaVb; κίοσιν Ag. — παρεστήκασιν M.

41. σωτῆρας VabMAg; σωτεῖρας ALa, denique πεντελεισίου Ag; πεντελησείου Lb.

CAPUT XXXI.

Memoranda Megalopolis porro recensentur, templum et signa magnarum dearum, Cereris et Proserpinae Sospitae cum aliis signis additis — Nympharum Arcadicarum signa ac templum et signum Iovis Philii — templum Veneris machinatricis — signa eorum, qui primi Megalopolitanis initia instituerunt, et deorum signa quadrangula forma — templum Proserpinae — templum Minervae Poliadis et Iunonis Teleae ac fonte Bathyllo.

Τὸ δὲ ἕτερον πέρας τῆς στοᾶς παρέχεται τὸ πρὸς
ἡλίου δυσμῶν περίβολον[1] θεῶν ἱερὸν τῶν μεγάλων· αἱ
δέ εἰσιν αἱ μεγάλαι θεαὶ Δημήτηρ καὶ Κόρη, καθότι ἐδή-
λωσα ἤδη καὶ ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ συγγραφῇ· τὴν Κόρην δὲ
Σώτειραν καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες. ἐπειργασμένοι δὲ ἐπὶ
τύπων πρὸ τῆς ἐσόδου[2] τῇ μὲν Ἄρτεμις, τῇ δὲ Ἀσκλη-
πιός ἐστι καὶ Ὑγίεια.[3] Θεαὶ δὲ αἱ μεγάλαι Δημήτηρ μὲν 2
λίθου διὰ πάσης, ἡ δὲ Σώτειρα[4] τὰ ἐσθῆτος ἐχόμενα
ξύλου πεποίηται· μέγεθος δὲ ἑκατέρας πέντε που καὶ
δέκα εἰσὶ πόδες. τά τε ἀγάλματα * * καὶ[5] πρὸ αὐτῶν
κόρας ἐποίησεν οὐ μεγάλας, ἐν χιτῶσί τε καθήκουσιν ἐς

Cap. XXXI. Extremae porticus latus alterum quod ad occasum porrigitur, Magnarum dearum circumseptam aream continet. Sunt vero Magnae deae, sicuti in Messeniorum rebus exposui, Ceres et Proserpina; sed Proserpinam Sotiran (Sospitam) vocant Arcades. A fundo elevati spectantur pro areae aditu qua Diana, qua Aesculapius et Salus. Deae ipsae Magnae, Ceres e marmore tota est, Sospita qua veste velatur e ligno. Utriusque magnitudo quindecim ferme pedum. Et simulacra quidem *** et ante ipsa puellas fecit haud ita

Cap. XXXI. 1. περίβολων Vb, o sup. ω; περίβολου (sic) La.

2. ὁδοῦ MR (ad marg. uterque ἐσόδου).

3. Ὑγίεια SBAg; Ὑγεία edd. rell. VabMLab.

4. σώτηρα Vb.

5. Distinximus post πόδες (post ἀγάλματα edd. antiquiores) et post τὰ inseruimus τε cum BPcVaAgLab; lacunam indicavimus cum B, cum eodem Δαμοφῶν excidisse suspicantes; ἀγάλματα, ἃ Δαμοφῶν εἰργάσατο, καὶ πρὸ coni. C.; ἀγάλματα Δαμοφῶντος ἔργα· καὶ πρὸ Quatremère Iup. Ol. p. 348; πόδες· τὰ ἀγ. κ. πρὸ αὐτῶν κόρας ἐποίησεν Smai.; ἐποίησαν Sylb., quod probat C. in Suppl. — αὐτῶν Va.

σφυρά, καὶ ἀνθῶν[6] ἀνάπλεων ἑκατέρα τάλαρον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φέρει· εἶναι δὲ θυγατέρες[7] τοῦ Δαμοφῶντος λέγονται· τοῖς δὲ ἐπανάγουσιν ἐς τὸ θειότερον δοκεῖ σφᾶς Ἀθηνᾶν τε εἶναι καὶ Ἄρτεμιν τὰ ἄνθη μετὰ[8] τῆς Περσε-
3 φόνης συλλεγούσας. ἔστι δὲ καὶ Ἡρακλῆς παρὰ τῇ Δήμητρι μέγεθος μάλιστα πῆχυν·[9] τοῦτον τὸν Ἡρακλῆν εἶναι τῶν Ἰδαίων[10] καλουμένων Δακτύλων Ὀνομάκριτός φησιν ἐν τοῖς ἔπεσι· κεῖται δὲ τράπεζα[11] ἔμπροσθεν, ἐπειργασμέναι τε ἐπ' αὐτῇ δύο τε εἰσὶν Ὧραι καὶ ἔχων Πὰν σύριγγα καὶ Ἀπόλλων κιθαρίζων. ἔστι δὲ καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτοῖς εἶναι σφᾶς θεῶν τῶν πρώτων.[12]
4 (2) Πεποίηνται δὲ ἐπὶ τραπέζῃ[13] καὶ Νύμφαι· Νέδα[14] μὲν Δία φέρουσά ἐστι νήπιον παῖδα, Ἀνθρακία[15] δὲ νύμφη

magnas. Praeferunt hae puellae duae talaribus amictae tunicis, calathos utraque capite floribus refertos. Damophontis eas aiunt fuisse filias. Sed qui ad coelites signa illa referunt, Minervam et Dianam flores in Proserpinae comitatu legentes esse putant. Ante Cereris pedes Hercules collocatus est magnitudine cubitali. Hunc Herculem unum de iis fuisse qui sunt Idaei Dactyli nuncupati, versibus mandavit Onomacritus. Ante Herculem mensa posita est, in qua extra aream stantes Horae duae affabre effictae, et Pan fistula, cithara Apollo canens. Indicat inscriptio esse eos e primoribus diis. (2) In mensa illa Nymphae etiam eminent: Neda infantulum Iovem gremio ferens, Anthracia, et ipsa de Arcadicis Nymphis una,

6. *ἀνθέων* Smin. — *ἀνάπλεον* Vb, ω sup. ο; *ἀναπλέον* La.

7. *θυγατέραις* Vb. — *δαμαφῶντος* M. — Postea *ἄρτεμις* La.

8. *ἀναθήματα* pro *ἄνθη μετὰ* Va MR (ad marg. R. *γρ. ἄνθη μετὰ*).

9. *πηχυαῖος* vult C. — *ἡρακλέα* La.

10. *Ἰουδαίων* Ag. — *ὄνομα κρητός* (*ὄνομα ῥητός* M sec. Exc. nostra) MVbLb; *ὄνομα κρυτὸς* Va. — *ἔπεσιν* Ag.

11. *τράπεζα* inseruimus cum CB PcdAgLab; *δ' ἔμπρ.* Vb; *τράπεζα* Goldh. iam desideraverat; secuti sunt Heyne antiquar. Aufs. I, p. 14. et Quatremère Iup. Olymp. p. 351.— *ὑπ' αὐτῇ* suspicatur S. — *πᾶν*— *κυθαρίζων* Lb.

12. *τῶν προτέρων* Vb. Quid si *πρῴων* i. e. *πατρῴων*?

13. *ἐπὶ τῇ τραπέζῃ* malit S; aegre sane caremus articulo.

14. *Νέδα* Herman. de Musis fluvialibus Epicharmi et Eumeli p. 9 (Opusc. II, pag. 295). Cf. de Neda, Iovis nutrice IV, 33, 1. Receperunt hanc emendationem Smai. B; *ναῖδα* MVaPc*PdLb; *ναΐδα* AgR; *νάις* Vb; *Ναῖς* edd. rell. La. — *διαφέρουσά ἐστι* VaR; in hoc *ναῖς μὲν δία* ad marg.; *διαφέρουσα ἔστι* La. Nobis VIII, 47, 3 (*Ῥέα καὶ Οἰνόη νύμφη παῖδα ἔτι νήπιον Δία ἔχουσιν*) contemplantibus *Δία φέρουσα ἔτι νήπιον* scribendum videtur.

15. *ἀύθρακία* M. — *τῷ ἀρκαδ.* MVa.

τῶν Ἀρκαδικῶν καὶ αὕτη δᾷδα ἔχουσά ἐστιν, Ἁγνὼ δὲ
τῇ μὲν ὑδρίαν, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ φιάλην· Ἀρχιρόης
δὲ καὶ Μυρτωέσσης εἰσὶν ὑδρίαι[16] τὰ φορήματα, καὶ
ὕδωρ δῆθεν ἀπ'[17] αὐτῶν κάτεισιν. τοῦ περιβόλου δέ
ἐστιν ἐντὸς Φιλίου Διὸς ναός, Πολυκλείτου μὲν τοῦ
Ἀργείου τὸ ἄγαλμα, Διονύσῳ δὲ ἐμφερές· κόθορνοί τε 665
γάρ[18] τὰ ὑποδήματά ἐστιν αὐτῷ, καὶ ἔχει τῇ χειρὶ ἔκ-
πωμα, τῇ δὲ ἑτέρᾳ θύρσον, κάθηται δὲ ἀετὸς ἐπὶ τῷ θύρ-
σῳ·· καί τοι τοῖς γε ἐς[19] Διόνυσον λεγομένοις τοῦτο
οὐχ ὁμολογοῦν ἐστί. τούτου δὲ ὄπισθε[20] τοῦ ναοῦ 5
δένδρων ἐστὶν ἄλσος οὐ μέγα θριγκῷ[21] περιεχόμενον· ἐς
μὲν δὴ τὸ ἐντὸς ἔσοδος οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις, πρὸ δὲ
αὐτοῦ Δήμητρος καὶ Κόρης ὅσον[22] τε ποδῶν τριῶν εἰσὶν
ἀγάλματα. (3) Ἔστι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῶν μεγά-
λων θεῶν καὶ Ἀφροδίτης ἱερόν· πρὸ μὲν δὴ τῆς ἐσόδου[23]
ξόανά ἐστιν ἀρχαῖα, Ἥρα καὶ Ἀπόλλων τε[24] καὶ Μοῦσαι·
ταῦτα κομισθῆναί φασιν ἐκ Τραπεζοῦντος. ἀγάλματα 6

facem praefert; Hagno manu altera hydriam, phialam altera; Archiroe et Myrtoessa et ipsae hydrias effluente aqua praeferunt. Intra circumseptum eum ambitum cella est Iovis Philii (amicitiarum praesidis). Simulacrum Libero Patri ornatu persimile fecit Argivus Polycletus. Nam et ei cothurni pro calceamentis sunt, et altera poculum, thyrsum altera tenet. Thyrso aquila insistit; quod unum cum iis, quae Libero Patri attribuuntur, non satis quadrat. A postico templi lucus est non utique magnus, maceria circumseptus, intra quem nullus hominibus ingressus patet. Ante eum lucum posita sunt Cereris et Proserpinae non maiora pedum trium signa. (3) In septo interiore Magnarum dearum et Veneris aedes est. In vestibulo prisci operis ligneae effigies, Iuno, Apollo, Musae. E Trapezunte huc deportatas ferunt. In ipsa aede simulacra

16. ὑδρία VabLab. — μυρτοέσσης Ag.
17. ἐπ' αὐτῶν Vb. — κάτεισι Lb. — τοῦ ante Ἀργείου om. La.
18. καὶ pro γὰρ Vb.
19. καίτοι τοῖς γε Pors. B; τοῖς om. VabMPcAgLab; καί τοί γε τοῖς edd. rell.; tum ἐς BLab, εἰς edd. rell.
20. ὄπισθεν AgLa; δένδρον Ag.
21. θριγγῷ Ag. — ἔσοδον La.
22. κόρος ὅσω τε Vb; ὅσῳ γε La; ὅσω τε Lb. — ἐστὶν vult S; at non uno loco neutra pluralia a Pausania copulantur cum verbo modo plurali.
23. ἐσόδου CSmai. BPcdAgLa; ἐξόδου edd. rell. VabMLb.
24. τε om. Va. — ἑρμῆς ξύλου La.

δὲ ἐν τῷ ναῷ Δαμοφῶν ἐποίησεν Ἑρμῆν ξύλου καὶ Ἀφροδίτης ξόανον· καὶ ταύτης χεῖρές εἰσι λίθου καὶ πρόσωπόν τε καὶ ἄκροι πόδες. τὴν δὲ ἐπίκλησιν τῇ θεῷ Μαχανῖτιν[25] ὀρθότατα ἔθεντο, ἐμοὶ δοκεῖν· Ἀφροδίτης τε εἵνεκα καὶ ἔργων τῶν ταύτης πλεῖσται μὲν ἐπιτεχνήσεις,[26] παντοῖα δὲ ἀνθρώποις ἀνευρημένα ἔς λόγους ἐστίν.
7 (4) Ἑστήκασι δὲ καὶ ἀνδριάντες ἐν οἰκήματι Καλλιγνώτου τε καὶ Μέντα καὶ Σωσιγένους τε καὶ Πώλου· καταστήσασθαι δὲ οὗτοι Μεγαλοπολίταις λέγονται πρῶτον[27] τῶν μεγάλων θεῶν τὴν τελετήν, καὶ τὰ δρώμενα τῶν ἐν[28] Ἐλευσῖνί ἐστι μιμήματα. κεῖται δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου θεῶν τοσάδε ἄλλων ἀγάλματα[29] τὸ τετράγωνον παρεχόμενα σχῆμα, Ἑρμῆς τε ἐπίκλησιν Ἀγήτωρ καὶ Ἀπόλλων καὶ Ἀθηνᾶ τε καὶ Ποσειδῶν, ἔτι δὲ Ἥλιος ἐπωνυμίαν ἔχων Σωτήρ τε[30] εἶναι καὶ Ἡρακλῆς. Ὠικοδόμηται δὲ

Mercurium e ligno ac Venerem ligneam Damophon fecit. Veneris manus, os et imi pedes e lapide sunt. Cognomen deae Machinatrix, ac merito quidem, inditum; quod Veneris causa homines quodvis artium et fraudum genus tam in factis, quam in dictis excogitarunt. (4) Virorum etiam in cella erectae statuae sunt, Callignoti, Mentae, Sosigenis et Poli, qui primi Megalopolitanis initia Magnarum dearum ad exemplar Eleusiniorum sacrorum tradidisse dicuntur. Intra ambitum haec posita sunt aliorum deorum signa quadrangula forma: Mercurius cognomento Agetor (Dux), Apollo, Minerva, Neptunus; Sol praeterea cognomine Soter (Servator), et cum his Hercu-

25. *Μαχανῖτιν* Smai. Ag. — *μαχανίτιν* CVabPc*d; *μαχανίτις* La; *μαχανιτιν* (sic) Lb; *Μηχανῖτιν* Smin. B; *Μηχανίτιν* edd. rell.; *Μαχανάτιν* (*Μαχανᾶτιν*) Cor. Mox *ὀρθότητα* La; *ἔθετο* VaMPcAgLb.

26. Plenius distinximus post *δοκεῖν* cum Am.| FCB; cum iisdem distinctionem post *ταύτης* delevimus; porro post *μὲν* expunximus *γὰρ* cum CBVabPcdAgLb. — C. *γὰρ* post *Ἀφρ. τε* collocandum esse suspicatur; nobis e correctura particulae *τε*, loco alieno inserta, ortum videtur, ita ut *Ἀφροδίτης γὰρ εἵνεκα* reponendum sit; nisi *Ἀφροδίτης γε εἵνεκα* malis. — *ταύτης*, *ἧς πλεῖσται* Cor.; *πλείσται* Vb; *πλεῖστα* F. vitio typoth. — *ἐπὶ τεχνήσεις* Vb; *ἐπιτεχνήσει* Ag. — *παντοία* M.

27. *πρῶτοι* cum Am. legere malit S.

28. *ἐν* om. VbLab; *Ἐλευσίνι ἐστὶ* Va; *Ἐλευσῖνι ἐστὶν* Vb; tum *μιμητά* PcAgLab; *μνήματα* Vab.

29. *ἄλλων ἀγάλματα* BPcAgLa; ordine inverso rell.

30. *τε εἶναι* SB; *δὲ εἶναι* edd. rell. MVaPcAgLb; om. LaVb; *δὴ εἶναι* Sylb.; *οἶμαι* pro *εἶναι* Abresch. ad Thucyd. p. 447. Seq. *ἱερόν* om. MVabPcAgLab, unde a Musuro pro suspecto habitum est, idque non satis

καί σφισιν ἱερὸν μεγέθει μέγα καὶ ἄγουσιν ἐνταῦθα τὴν τελετὴν ταῖς θεαῖς. (5) Τοῦ ναοῦ δὲ τῶν μεγάλων θεῶν 8
ἐστὶν ἱερὸν ἐν δεξιᾷ[31] καὶ Κόρης· λίθου δὲ τὸ ἄγαλμα ποδῶν ὀκτὼ μάλιστα· ταινίαι[32] δὲ ἐπέχουσι διὰ παντὸς τὸ βάθρον.[33] ἐς τοῦτο τὸ ἱερὸν γυναιξὶ μὲν[34] τὸν πάντα ἐστὶν ἔσοδος χρόνον, οἱ δὲ ἄνδρες οὐ πλέον 666
ἢ ἅπαξ κατὰ ἔτος ἕκαστον ἐς αὐτὸ ἐσίασι.[35] (6) Γυμνάσιόν δὲ τῇ ἀγορᾷ συνεχὲς κατὰ ἡλίου δυσμάς ἐστιν ᾠκοδομημένον. τῆς στοᾶς δὲ ἣν[36] ἀπὸ τοῦ Μακεδόνος 9
Φιλίππου καλοῦσι, ταύτης εἰσὶ δύο ὄπισθε[37] λόφοι οὐκ ἐς ὕψος ἀνήκοντες· ἐρείπια δὲ Ἀθηνᾶς ἱεροῦ Πολιάδος ἐπὶ αὐτῷ, καὶ τῷ ἑτέρῳ ναός ἐστιν Ἥρας Τελείας,[38] ὁμοίως καὶ ταῦτα ἐρείπια. ὑπὸ τούτῳ τῷ λόφῳ[39] Βά-

les. Templum insigni sane magnitudine erexere in quo Dearum Magnarum initia peragunt. (5) Ad templi Magnarum Dearum dexteram fanum est Proserpinae; signum marmoreum est pedum octo magnitudine; basin undique incingunt taeniae. Huc foeminis quovis tempore aditus patet, viris quotannis duntaxat semel. (6) Continenter solem occidentem versus foro gymnasium adhaeret. A tergo vero porticus eius, quam Philippi vocant, tumuli duo non valde quidem editi consurgunt; in altero Minervae Poliadis rudera, Iunonis in altero est Teleae (Adultae) aedes, cuius nihil praeter ruinas reliquum est. Sub hoc eodem colle fons est Bathyllus et ipse aquas ad

dextre quantum perspicimus; *καί σφισιν* dictum est respectu Eleusiniorum, quare *μέγαρον* potius a seq. *μεγέθει* absorptum inserere malimus. Conf. Pausan. I, 39, 5. Valcken. ad Herod. VI, 134. — *τελευτὴν* Lb.

31. Post *δεξιᾷ* excidisse *Δήμητρος* ex Amasaei versione („fanum est Cereris et Proserpinae; signa marmorea sunt") suspicatur F. „Quaerendum restat, an *Κόρης* sanum sit? Equidem credo, an cum Sylburgio, Goldhageno et Nibbyo interpretari debeamus *Proserpinam*, existimans *Σώτειραν* esse; nam §. 1. legimus: *τὴν Κόρην Σώτειραν καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες.* Haec vero *Σώτειρα* et *Ἄρτεμις Σώτειρα* (cap. 30. extr.) sunt forsan apud Megalopolitanos confusae." S. Nobis suspectum est *καὶ Κόρης*, itaque coniicimus: *ἱερὸν ἐν δεξιᾷ, καὶ Κόρης λίθου τὸ ἄγαλμα ποδῶν ὀκτὼ μάλιστα.* — *λίθου δὴ τὸ* Lb.

32. *ταινίας* Ag.

33. *βάραθρον* Pc.

34. *μὲν* inseruimus cum BPcAg Lab. — *γυναιξίν* M.

35. *ἐσιᾶσι* AXKFC; *ἐσίασιν* Ag.

36. *ἣν* La. — *καλοῦσιν* Ag.

37. *ὄπισθε* BPcLb; *ὄπισθεν* rell. — *ἐπὶ τῷ αὐτῷ* Lb, quae lectio lacunam indicare videtur; corruptus certe locus.

38. *τελείας* Ag.

39. *τὸ λόφῳ* M.

θυλλος καλουμένη πηγή· συντελεῖ καὶ αὕτη τῷ ποταμῷ Ἑλισσόντι[40] ἐς μέγεθος. τοσάδε ἐνταῦθα ἀξιόχρεα ἦν.

CAPUT XXXII.

Memoranda alterius urbis Megalopolis partis, theatrum in Graecia maximum, curia Thersilium dicta et Ammonis signum cornutum — Martis ara et stadium — templum Dianae Agroterae, et deorum, qui Ergatae dicuntur, signa quadrangula forma — ossa Gigantis.

Ἡ δὲ ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ μοῖρα ἡ κατὰ μεσημβρίαν παρείχετο ἐς μνήμην θέατρον μέγιστον τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἐν δὲ αὐτῷ [καὶ][1] ἀένναός ἐστιν ὕδατος πηγή. τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόῤῥω λείπεται τοῦ βουλευτηρίου θεμέλια ὃ τοῖς Μυρίοις ἐπεποίητο Ἀρκάδων· ἐκαλεῖτο δὲ ἀπὸ τοῦ ἀναθέντος Θερσίλιον· πλησίον δὲ οἰκίαν,[2] ἰδιώτου κατ' ἐμὲ κτῆμα ἀνδρὸς, Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐποίησαν. Ἔστι δὲ ἄγαλμα Ἄμμωνος πρὸς τῇ οἰκίᾳ τοῖς τετραγώνοις Ἑρμαῖς εἰκασμένον, κέρατα ἐπὶ τῆς

Helissontis auctus conferens. Haec sunt ibi quorum sit ratio aliqua habenda.

Cap. XXXII. Iam vero urbis pars ea quae in ulteriore amnis ripa ad meridiem conversa est, theatrum habet ad memoriam insigne et eorum omnium quae in Graecia sunt maximum; in quo aquae perennis fons. Non longe a theatro curiae fundamenta reliqua sunt; ea curia decies mille Arcadum concilio fuerat destinata. Nomen ei a conditore Thersilia. Proxima domus, aetate mea privati hominis praedium, Alexandro olim Philippi filio publice exaedificata. Ante eam domum situm est signum Ammonis, eadem qua Hermae qua-

40. Ἑλίσσοντι ALb. — τόσα δὲ Vb; τόσα δὲ δὲ La, unde τοσάδε δὲ scribendum videtur. — ἀξιοίχρεα MVaAgLa.

Cap. XXXII. 1. καὶ om. La. — ἀέναος PcLab; cf. c. 23. not. 13. Post θεάτρου om. δὲ La.

2. οἰκίαν MVbLab; οἰκία cdd. PcAgVa(?). Mox ἀνδρὸς, Ἀλεξάνδρῳ τῷ reposuimus e vestigiis codicis La, qui ἀνδρὸς ἀλεξάνδρο τῷ habet; ἀνδρὸς, τῷ Ἀλεξ. τῷ Ag; ἀνδρὸς, ὃ Ἀλεξάνδρῳ τῷ rell., quae lectio vitiosae scripturae, qualem in La invenimus, originem debere videtur.

κεφαλῆς ἔχον κριοῦ. τὸ δὲ τῶν Μουσῶν Ἀπόλλωνός τε 2
ἱερὸν καὶ Ἑρμοῦ κατασκευασθὲν σφισιν ἐν κοινῷ παρεί-
χετο[3] ἐς μνήμην θεμέλια οὐ πολλά· ἦν δὲ καὶ[4] τῶν
Μουσῶν μία ἔτι, καὶ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα κατὰ τοὺς Ἑρ-
μᾶς τοὺς τετραγώνους τέχνην.[5] ἐρείπια δὲ καὶ τῆς Ἀφρο-
δίτης ἦν τὸ ἱερὸν, πλὴν ὅσον πρόναός[6] τε ἐλείπετο ἔτι
καὶ ἀγάλματα ἀριθμὸν τρία, ἐπίκλησιν δὲ οὐρανία,[7] τῇ
δ' ἔστι πάνδημος, τῇ τρίτῃ δὲ οὐδὲν ἐτίθεντο. (2) Ἀπέ- 3
χει δὲ οὐ πολὺ Ἄρεως[8] βωμός· ἐλέγετο δὲ ὡς καὶ ἱε-
ρὸν[9] ἐξ ἀρχῆς ᾠκοδομήθη τῷ θεῷ. πεποίηται δὲ καὶ
στάδιον ὑπὲρ τῆς Ἀφροδίτης τῇ μὲν ἐπὶ τὸ θέατρον κα-
θῆκον (καὶ κρήνη σφίσιν ἐστὶν αὐτόθι ἣν ἱερὰν Διονύ-
σου νομίζουσι),[10] κατὰ δὲ τὸ ἕτερον τοῦ σταδίου πέρας 667
Διονύσου ναὸς ἐλέγετο ὑπὸ τοῦ θεοῦ κεραυνωθῆναι γε-
νεαῖς δύο ἐμοῦ πρότερον· καὶ ἐρείπια οὐ πολλὰ ἔτι ἐς

drati figura; arietis cornua capite praefert. Fani vero eius quod Musis, Apollini et Mercurio commune dicarunt, sola supersunt fundamenta neque ea multis in locis. De Musis una reliqua est, Apollinis etiam effigies eodem quo quadrati Hermae opificio elaborata. Veneris etiam aedes aliud nihil est quam ruinosae reliquiae; antica duntaxat templi pars manet et in ea deae simulacra tria; unum Coelestem Venerem, alterum popularem cognominant; tertium sine proprio colunt nomine. (2) Non longe hinc abest Martis ara; erectum tradunt etiam fanum ab initio. Supra Veneris stadium exstructum est, quod uno latere ad theatrum pertingit. Fons illic quem Libero Patri sacrum censent. In altera vero stadii extremitate Liberi aedes, quam tactam de coelo fuisse duabus ante nos aetatibus memorant; non multa sane eius vestigia

3. Post παρείχετο expunximus δὲ, deleta distinctione post κοινῷ; confirmavit postea emendationem nostram La, δέ illud omittens.

4. καὶ inseruimus cum BPcAgLab. Tum μία ἔτι recepimus e Vb et marg. R; idem e coni. reposuit B; μία ἔστι edd. rell. MVaPcRAgLab.

5. τέχνη malint Sylb. F. Tum ἐρίπεια δὲ τῆς Vb.

6. πρόναός Am. Sylb. FCSB; πρόςναος AX; πρόναόν PcAgLb; πρόςναόν M; προνάον La; πρὸς ναὸν Vab. — Tum ἄγαλμα τὰ La.

7. οὐρανίαν AVab; οὐρία Lb. — tum τῇ δ' ἔτι id. — πάνδημον La; sq. τῇ om. id.

8. ἄρεος VbMLb.

9. ἱερὸν inseruimus cum Smai. CBPcdAgLab. Tum ᾠκοδομήθη Smai. BPcd; ᾠκοδομήθη C (vitio typoth.?); ᾠκοδομηθείη AXKFVab MAgLa; οἰκοδομηθείη Smin.; in Lb ωκοδομηθείη, οι sup. ω.

10. νομίζουσιν Ag. — Sq. τὸ om. Va.

ἐμὲ ἦν αὐτοῦ. Ἡρακλέους δὲ κοινὸς καὶ Ἑρμοῦ πρὸς τῷ σταδίῳ ναὸς μὲν οὐκ ἔτι ἦν,[11] μόνος δέ σφισι βω-
4 μὸς ἐλείπετο. (3) Ἔστι δὲ ἐν[12] τῇ μοίρᾳ ταύτῃ λόφος πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, καὶ Ἀγροτέρας ἐν αὐτῷ ναὸς Ἀρτέμιδος ἀνάθημα Ἀριστοδήμου καὶ τοῦτο.[13] τῆς δὲ Ἀγροτέρας ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τέμενος· ἐνταῦθα ἔστι μὲν ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ καὶ ἀγάλματα,[14] αὐτός τε καὶ Ὑγίεια, εἰσὶ δὲ ὑποκαταβάντι ὀλίγον θεοὶ (παρέχονται δὲ καὶ οὗτοι σχῆμα τετράγωνον, Ἐργάται δέ ἐστιν αὐτοῖς ἐπίκλησις) Ἀθηνᾶ τε[15] Ἐργάνη καὶ Ἀπόλλων Ἀγυιεύς· τῷ δὲ Ἑρμῇ καὶ Ἡρακλεῖ καὶ Εἰλειθυίᾳ[16] πρόσεστιν ἐξ ἐπῶν τῶν[17] Ὁμήρου φήμη, τῷ μὲν Διός τε αὐτὸν διάκονον εἶναι καὶ ὑπὸ τὸν Ἅιδην[18] ἄγειν τῶν ἀπογινομένων τὰς ψυχάς, Ἡρακλεῖ δὲ ὡς πολλούς τε καὶ χαλεποὺς τελέσειεν ἄθλους· Εἰλειθυίᾳ[19] δὲ ἐποίησεν ἐν Ἰλιάδι ὠδῖνας γυναικῶν μέ-
5 λειν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ὑπὸ τὸν λόφον τοῦτον Ἀσκληπιοῦ

nunc inter ruinas apparent. Herculis vero et Mercurii commune ante stadium templum non amplius exstat; sola eis ara reliqua est. (3) In hac eadem urbis parte collis ad orientem solem expositus consurgit. In eo Dianae est Agroterae (Agrestis sive Venatricis) aedes ab Aristodemo ipsa etiam dedicata. Ad Agroterae dexteram sacra est area, ubi Aesculapii templum; signa in eo dei ipsius et Bonae valetudinis. Pauxillum descendentibus dii se ostendunt e quadratis lapidibus, Ergatae (Operarii) cognomento; Minerva inter eos Ergane et Apollo Agyieus (Compitalicius). Mercurio, Herculi et Lucinae sua sunt ex Homeri versibus attributa munera. Mercurius enim a Iove mandata perfert, idemque animos eorum qui e vita excesserunt ad inferos deducit; Hercules multis et gravibus aerumnis est exercitus; Lucina (uti Iliados carmina testantur) mulierum partus levat. Est ad imum collem aliud Pueri Ae-

11. ἦν om. Vb.
12. δὲ ἐν VbLab; δ' ἐν rell.
13. ἐρείπια καὶ τοῦτο coni. C.
14. ἀγάλματα Am. SB; ἄγαλμα AXKFCVabMPcAgLab. — Ὑγίεια SBAg; Ὑγεία edd. rell. VabMLab. — τετράγονον La.
15. ἀθηνᾶται M.
16. εἰληθυία Va; εἰλειθύᾳ AX.
17. τῶν Ὁμ. BPcAgLa; idem S. iam voluerat; τοῦ Ὁμ. rell. edd. M VabLb; tum φημὶ VaAgLb.
18. ἅδη Vb; Ἅδην alii; mox ἀπογιγνωμένων Ag; ἀπογιγνομένων edd. MVabPcLab.
19. Εἰληθυίᾳ AXVa. — μέλλειν LaLb (in hoc alterum λ expunct.).

Παιδὸς ἱερόν· τούτου[20] μὲν δὴ τὸ ἄγαλμα ὀρθὸν πεποίηται πηχυαῖον μάλιστα, Ἀπόλλωνος δὲ ἐν θρόνῳ κάθηται ποδῶν ἓξ οὐκ ἀποδέον μέγεθος. (4) Ἀνάκειται δὲ αὐτόθι καὶ ὀστᾶ ὑπερήκοντα[21] ἢ ὡς ἀνθρώπου δοκεῖν· καὶ δὴ καὶ ἐλέγετο ἐπ' αὐτοῖς εἶναι τῶν Γιγάντων ἑνὸς οὓς ἐς τὴν συμμαχίαν τῆς Ῥέας[22] ἤθροισεν Ὁπλάδαμος, ἃ δὴ καὶ ἐς ὕστερον ἐπέξεισιν ἡμῖν ὁ λόγος. τούτου δέ ἐστι πηγὴ τοῦ ἱεροῦ πλησίον, καὶ ἀπ' αὐτῆς[23] ὁ Ἑλισσὼν τὸ ὕδωρ δέχεται κατερχόμενον.

CAPUT XXXIII.

De Megalopoli diruta aliisque nobilibus urbibus fortunae arbitrio eversis — insula Chryse fluctibus hausta et insula Hiera.

Εἰ δὲ ἡ Μεγάλη πόλις προθυμίᾳ τε τῇ πάσῃ συνοικισθεῖσα ὑπὸ[1] Ἀρκάδων καὶ ἐπὶ μεγίσταις τῶν Ἑλλήνων ἐλπίσιν ἐς αὐτὴν κόσμον τὸν ἅπαντα καὶ εὐδαιμονίαν τὴν ἀρχαίαν ἀφῄρηται καὶ τὰ[2] πολλά ἐστιν αὐτῆς ἐρείπια

sculapii templum, cuius recto statu signum nihilo est cubitali maius. Apollinis sedentis in solio forma est magnitudine pedum sex, ac nihilo omnino breviore. (4) Eo ipso in loco ossa spectantur maiora multo quam ut humana existimari possint. Esse vero ea dictitant eorum Gigantum unius, quos in auxilium Rheae Hopladamus advocavit; qua de re suus erit in sequenti historia sermo. Huic templo fons proximus, ex quo manantem aquam excipit Helisson.

Cap. XXXIII. Megalopolis quidem ipsa magna alacritate et conspiratione Arcadum omnia sibi ad spem optimam de nova urbe proponentium condita, veteribus iam omnibus ornamentis ac pristinis opibus amissis magna iam ex parte inter

20. τοῦτο μὲν δὴ Ag.

21. ὑπερηρκότα Pors., quod et nobis olim in mentem venerat, necdum displicet; probat etiam S.

22. τῆς Ῥέας Am. XKFCSBLa; ἡραίας AVabAgLa; ἡρέας Pc. Tum „Hoplodamus" Am.; Ὁπλοδάμας sec. Sylb. alii, quod probat K.

23. ἀπ' αὐτῆς Palm. Ms. KFCS BVabMPcAgLab; ἐπ' αὐτῆς AX.

Cap. XXXIII. 1. ὑπὸ Sylb. SB Va; idem voluit C; ἀπὸ edd. rell. VbMPcAgLab. — ἐς αὐτόν La.

2. τὰ inseruimus cum BPcAgLa; tum ἐρήκια Ag; ἐρίκια, ut semper fere, La.

ἐφ' ἡμῶν, θαῦμα οὐδὲν[3] ἐποιησάμην, εἰδὼς τὸ δαιμό-
νιον νεώτερα ἀεί τινα ἐθέλον[4] ἐργάζεσθαι, καὶ ὁμοίως τὰ
668 πάντα τά τε ἐχυρὰ καὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ τὰ γινόμενά[5] τε
καὶ ὁπόσα ἀπόλλυνται[6] μεταβάλλουσαν τὴν τύχην, καὶ
ὅπως ἂν αὐτῇ παρίστηται, μετὰ ἰσχυρᾶς ἀνάγκης ἄγου-
2 σαν. Μυκῆναι μέν γε τοῦ πρὸς Ἰλίῳ πολέμου τοῖς Ἕλ-
λησιν ἡγησαμένη, καὶ Νῖνος[7] ἔνθα ἦν Ἀσσυρίοις βασίλεια,
καὶ Βοιώτιαι Θῆβαι προστῆναι τοῦ Ἑλληνικοῦ ποτὲ ἀξιω-
θεῖσαι, αἱ μὲν ἠρήμωνται[8] πανώλεθροι, τὸ δὲ ὄνομα τῶν
Θηβῶν ἐς ἀκρόπολιν μόνην καὶ οἰκήτορας καταβέβηκεν
οὐ πολλούς. τὰ δὲ ὑπερηρκότα πλούτῳ τὸ ἀρχαῖον, Θῆ-
βαί[9] τε αἱ Αἰγύπτιοι καὶ ὁ Μινύης[10] Ὀρχομενὸς καὶ ἡ
Δῆλος τὸ κοινὸν Ἑλλήνων ἐμπόριον,[11] αἱ μὲν ἀνδρὸς
ἰδιώτου μέσου δυνάμει χρημάτων καταδέουσιν ἐς εὐδαι-
μονίαν, ἡ Δῆλος δὲ, ἀφελόντι τοὺς ἀφικνουμένους παρ'
Ἀθηναίων ἐς τοῦ ἱεροῦ τὴν φρουρὰν, Δηλίων γε εἵνεκα

ruinas et rudera iacet. Quae res nullam mihi omnino admirationem affert, quum sciam novi semper aliquid fata moliri et arbitratu suo Fortunam aeque valida atque imbecilla, neque minus orientia quam iam occidentia, impotenti quadam necessitatis vi agere ac ferre. Nam et Mycenae, quae urbs Troicis temporibus Graeciae cunctae imperabat, et regia Assyriorum Ninus funditus deletae sunt. In Boeotia vero Thebae, quae sibi olim Graeciae principatum vindicabant, ad arcem iam unam et non ita multos incolas redactae vetus nomen vixdum servant. Iam vero quae cunctas olim urbes opum magnitudine antecellebant, Aegyptiae Thebae et Minyarum Orchomenus, ne mediocres quidem nunc privati hominis fortunas adaequant. Delos commune olim Graecorum conciliabulum tantopere iam deserta est, ut praesidio templi amoto quod Athenienses mittunt, hominibus, si Delios tantum numeres, pror-

3. οὐδὲ VabM.
4. ἐθέλων VbAg (supra lin. in Vb ο). — ἐργάζεσθαι Cor. SBVabMPcAgLb; ἐργάσασθαι edd. rell. La; tum ἐσχυρά A.
5. γιγνόμενά Va.
6. ἀπόλλυται S; ἀπόλλυνται rell. Mox τέχνην pro τύχην Ag.
7. μῖνος VbLb; Νίνος A. — ἀξιωθῆσαι La.
8. ἠρήμωντε M; ἔρημων τε Vb; tum πανόλεθροι Smin. VabMAgLb. — τὸ ὄνομα, sine δὲ, Lb.
9. Θήβαι A. Tum Αἰγύπτιαι Smin. C, volente F.
10. Μινυήϊος malunt KF; recepit C.
11. ἐμπόρειον Ag.

ἔρημός ἐστιν ἀνθρώπων. Βαβυλῶνος δὲ τοῦ μὲν Βήλου 3
τὸ ἱερὸν λείπεται, Βαβυλῶνος δὲ ταύτης,[12] ἥντινα εἶδε
πόλεων τῶν τότε μεγίστην ἥλιος, οὐδέν τι ἔτι[13] ἦν εἰ μὴ
τεῖχος, καθὰ καὶ Τίρυνθος τῆς ἐν τῇ Ἀργολίδι. ταῦτα
μὲν δὴ ἐποίησεν ὁ δαίμων εἶναι τὸ μηδέν. Ἡ δὲ Ἀλεξάν-
δρου πόλις ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἡ Σελεύκου παρὰ τῷ Ὀρόντῃ,
χθές τε ᾠκισμέναι[14] καὶ πρῴην ἐς τοσοῦτο ἐπιδεδώκασι
μεγέθους καὶ εὐδαιμονίας, ὅτι σφᾶς ἡ τύχη δεξιοῦται.
(2) Ἐπιδείκνυται δὲ καὶ ἐν τῷδε ἔτι τὴν ἰσχὺν μείζονα 4
καὶ θαύματος πλείονος ἢ κατὰ συμφορὰς[15] καὶ εὐπρα-
γίας πόλεων· Λήμνου[16] γὰρ πλοῦν ἀπεῖχεν οὐ πολὺν
Χρύση[17] νῆσος, ἐν ᾗ καὶ τῷ Φιλοκτήτῃ[18] γενέσθαι τὴν
συμφορὰν ἐκ τοῦ ὕδρου φασί· ταύτην κατέλαβεν ὁ κλύ-
δων πᾶσαν καὶ κατέδυ τε ἡ Χρύση καὶ ἠφάνισται κατὰ
τοῦ βυθοῦ.[19] νῆσον δὲ ἄλλην καλουμένην Ἱερὰν * * * 669

sus orbata sit. Babylone reliquum est Beli templum; de Babylone autem ipsa, qua sol tunc maiorem urbem non vidit, nihil iam superest praeter moenia; quod ipsum de Tirynthe Argolica urbe evenit. Haec inquam ad nihilum Fortuna redegit. At ea quae ab Alexandro in Aegypto, et ad Orontem amnem a Seleuco nuper, adque adeo heri aut nudiustertius conditae fuerunt, eo felicitatis et magnitudinis progressae sunt ut eas in complexum prope suum Fortuna recepisse videatur. (2) Quin etiam hac in re multo magis et mirificentius quam in urbium vel secundis vel adversis casibus vires suas ostendit. Chryse enim insula fuit in quam e Lemno modicus erat navigationis cursus. Ibi olim Philoctetes a serpentis ictu graviter dicitur laborasse. Eam insulam aestus alluvies ad ima maris depressam abolevit. Alia vero cui nunc Hiera nomen, tunc emersit, quum ante nulla omnino fuisset

12. δὲ αὐτῆς Cor.; δ' αὐτῆς Schneider. Mox οἶδε Ag.

13. τι inseruimus e Va; δὴ post μὲν addunt BPcAgLab. — Mox ὀρόντι La.

14. ᾠκισμένον AgLb. — ἀποδεδώκασι Lb.

15. συμφορᾶς MLb. — εὐπραγείας Vb.

16. Λήμονου (sic) A. Mox ἐπεῖχον Ag.

17. χρύση SBVaVb(?) hic et postea; χρυσῆ edd. rell. Lab; ἡ χρύση νῆσος Va; χρυσῇ A.

18 φιλοκτήτει et φασὶν Ag. Articulum ante συμφοράν e coni. adiecimus.

19. κατοῦ βυθοῦ Va; βιθοῦ Ag. — νῆσος La.

[ἀνέδωκεν ἣ][20] τόνδε οὐκ ἦν χρόνον. οὕτω μὲν τὰ ἀνθρώπινα πρόσκαιρά τε καὶ οὐδαμῶς ἐστὶν[21] ἐχυρά.

CAPUT XXXIV.

Memoranda in via a Megalopoli Messeniam versus templum dearum Maniarum — Dactyli monumentum, locus Ace dictus, et de Orestis insania narratio — via ex Mantinensi agro ad Alpheum, Nymphas, Hermaeum.

Ἐκ δὲ Μεγάλης πόλεως ἰόντι ἐς Μεσσήνην[1] καὶ σταδίους μάλιστα προελθόντι ἑπτὰ ἔστιν ἐν ἀριστερᾷ τῆς λεωφόρου θεῶν ἱερόν·[2] καλοῦσι δὲ καὶ αὐτὰς τὰς θεὰς καὶ τὴν χώραν τὴν περὶ τὸ ἱερὸν Μανίας· δοκεῖν δέ[3] μοι θεῶν τῶν Εὐμενίδων ἐστὶν ἐπίκλησις, καὶ Ὀρέστην ἐπὶ[4]
2 τῷ φόνῳ τῆς μητρός φασιν[5] αὐτόθι μανῆναι. (2) Οὐ πόῤῥω δὲ τοῦ ἱεροῦ γῆς χῶμά ἐστιν οὐ μέγα, ἐπίθημα[6] ἔχον λίθου πεποιημένον δάκτυλον, καὶ δὴ καὶ ὄνομα τῷ χώματί ἐστι Δακτύλου μνῆμα, ἐνταῦθα ἔκφρονα Ὀρέστην γενόμενον λέγουσιν ἕνα τῆς ἑτέρας τῶν χειρῶν ἀπο-

eo in loco insula. Caducae nimirum et fluxae res humanae sunt, neque est quicquam stabile perpetuo et firmum.

Cap. XXXIV. Distat a Megalopoli Messenen versus stadia haud amplius VII ad laevam viae militaris dearum fanum, quas et circumiacentem fano agrum Manias vocant; est (quantum coniectura assequor) Furiarum appellatio. Eoque in loco ob matris caedem insanisse Orestem tradunt. (2) Non longe ab eo fano terrae agger surgit non utique magnus, e lapide excisum digitum insigne praetendens, unde et illi tumulo Dactyli (Digiti) monumentum nomen est. Ibi furentem Ore-

20. ἀνέδωκεν ἣ S e cod. Phral. inseruit; abest ab edd. codd. rell., quare inter uncos quidem retinuimus verba, at lacunam indicavimus cum B; ἀνέφηνε ἣ coni. F secutus Am. K. — τὸν δὲ Vb. Ad rem cf. Plin. h. n. II, 89. p. 186. Bip.

21. εἰσιν Va. — ἰσχυρὰ Vb.

Cap. XXXIV. 1. Μεσσήνην B PcAgLa; Μεσσηνίαν rell. edd. M VabLb; seq. καὶ om. Vb.

2. ἱερά VaM.

3. δοκεῖν coni. S., rec. C; δοκεῖ rell. Tum εὐδαιμονίδων Ag 2.

4. ἐπὶ om. Va; ἐν Pc.

5. φασιν om. VaM.

6. ἐπίθυμα Ag.

φαγεῖν δάκτυλον. τούτῳ[7] δέ ἐστιν ἕτερον συνεχὲς χω-
ρίον Ἄκη καλούμενον, ὅτι ἐγένετο ἐν αὐτῷ τῆς νόσου
τῷ Ὀρέστῃ τὰ ἰάματα· πεποίηται δὲ Εὐμενίσι καὶ αὐ-
τόθι ἱερόν. ταύτας τὰς θεὰς ἡνίκα τὸν Ὀρέστην ἔκ- 3
φρονα[8] ἔμελλον ποιήσειν φασὶν αὐτῷ φανῆναι μελαίνας,
ὡς δὲ ἀπέφαγε τὸν δάκτυλον τὰς δὲ[9] αὖθις δοκεῖν οἱ
λευκὰς εἶναι, καὶ αὐτὸν σωφρονῆσαί τε ἐπὶ τῇ θέᾳ[10] καὶ
οὕτω ταῖς[11] μὲν ἐνήγισεν ἀποτρέπων τὸ μήνιμα αὐτῶν,
ταῖς δὲ ἔθυσε ταῖς λευκαῖς· ὁμοῦ δὲ αὐταῖς καὶ Χάρισι[12]
θύειν νομίζουσι. πρὸς δὲ τῷ χωρίῳ τοῖς Ἄκεσιν[13] ἕτερόν
ἐστιν ὀνομαζόμενον ἱερὸν, ὅτι Ὀρέστης ἐνταῦθα ἐκείρατο[14]
τὴν κόμην, ἐπειδὴ ἐντὸς ἐγένετο αὑτοῦ.[15] Πελοποννη- 4
σίων δὲ οἱ τὰ ἀρχαῖα μνημονεύοντες πρότερα τῷ Ὀρέστῃ
τὰ ἐν Ἀρκαδίᾳ γενέσθαι φασὶν ὑπὸ Ἐρινύων[16] τῶν Κλυ-
ταιμνήστρας ἢ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὴν κρίσιν, καὶ αὐτῷ κα-

stem tradunt alterius manus digitum abrosisse. Huic contiguus est alius locus Ace nomine, quod ad eum insaniae medelam Orestes nactus fuerit; et illic est alterum Furiarum templum. Has deas Oresti, quum primum est mente captus, nigras obvias factas memorant; easdem quum digitum abedisset albas apparuisse et earum aspectu statim illum ad se redisse; atque ita illis quidem inferias misit ad avertendas earum iras, albis autem mactavit hostiam. Cum iis etiam Gratiis sacrificare solemne habent. Prope Ace est templum aliud; Tonstrinam appellant quod huc ingressus comam Orestes totonderit. E Peloponnesiis qui priscas res memoriae produnt, Oresti haec in Arcadia a furiis matris caedem persequentibus accidisse affirmant priusquam de eius facto in

7. τοῦτο VabM; τούτων La; mox μορίον Vb.

8. ἔμφρονα AgLa; ἔκφρον Lb.

9. τάςδε Schneider; tum δοκεῖ οἱ VabAgLab.

10. θεᾷ VbLb.

11. τὰς μὲν Vb. Deinde ἐνίγησεν A; ἐνηγῆσαι VbMPcAgLb; ἐναγῆσαι Va; mox ἔθυσαι VbAg.

12. χάρισιν θ. νομίζουσιν Ag.

13. Ἀκέσιν AXLb. Tum „Prope Ace est templum aliud; Tonstrinam appellant.“ Am., unde κουρεῖον pro ἱερὸν eruit Sylb., probantibus F. Palm. Ms. nec improbantibus C. (κούρειον) BCor.; aliam proponit coniecturam Cor. τοῖς Ἄκεσι, Νερτέρων ἐστὶν ὀν. ἱερόν. K pro ἕτερον coniicit ἔθειρον.

14. ἐκήρετο Va; ἐρκείρατο Ag.

15. αὐτοῦ B; αὑτοῦ edd. rell.

16. Ἐρινύων BLa; Ἐριννύων rell. edd. MVabLb. — ἢ ἐν Lb. — κατείγορον La.

670 τήγορον οὐ τὸν Τυνδάρεων[17] (περιεῖναι γὰρ οὐκέτι ἐκεῖνον) Περίλαον δὲ ἐπιστῆναι, δίκην[18] ἐπὶ τῷ αἵματι τῆς μητρὸς αἰτοῦντα ἅτε ἀνεψιὸν τῆς Κλυταιμνήστρας· Ἰκαρίου[19] γὰρ παῖδα εἶναι Περίλαον, γενέσθαι δὲ ὕστερον καὶ θυγατέρας τῷ Ἰκαρίῳ. (3) Ἐκ Μανιῶν[20] δὲ ὁδὸς ἐπὶ τὸν Ἀλφειόν ἐστιν ὅσον[21] πέντε σταδίων καὶ δέκα· κατὰ τοῦτο Γαθεάτας ποταμὸς ἐκδίδωσιν ἐς τὸν Ἀλφειόν· ἐς δὲ τὸν Γαθεάταν[22] πρότερον ἔτι κάτεισιν ὁ Καρνίων· τούτῳ μὲν δὴ αἱ[23] πηγαὶ γῆς εἰσὶ τῆς Αἰγύτιδος[24] ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Κερεάτα τὸ ἱερὸν, τῷ Γαθεάτᾳ δὲ
6 τῆς Κρωμίτιδος χώρας ἐν Γαθέαις. ἡ δὲ Κρωμῖτις[25]

Areopago iudicium fieret. Accusatorem quidem non fuisse Tyndareum, quod e vita iam excessisset; sed a Perilao Clytaemnestrae patruele de matris caede accusatum. Fuit vero Perilaus Icarii filius, quum filias etiam post eum Icarius genuisset. (3) A Maniis ad Alpheum via XV ferme stadiûm ducit; qua parte Gatheatas amnis assumto prius Carnione in Alpheum influit. Et huius quidem fontes in Aegytide terra sunt, infra Cereatae Apollinis templum; Gatheatae vero in vico Gatheis agri Cromitis, stadiis ferme XL supra Alpheum; et

17. οὐ τὸν Τυνδάρεων; sic scripsimus secuti Am. et codicum vestigia; coniecturam iisdem literis confirmat La; ἀντὶ Τυνδάρεω AXKFS; οὐ τὸν Τυνδάρεω coni. F; οὐ Τυνδάρεων CB; τὸν τυνδάρεων VaLb; τὸν Τυντάρεων Vb; τὸν Τυνδάρεω MPa; τοῦ Τυνδάρεων PcdAg. Varietates ex hac scriptura κατήγορον τὸν Τυνδ. ortae videntur. — Tum ἐκεῖνον La.

18. αἴκην VaM; αικην (sic) Lb; ἄκην Vb; tum καὶ ἐπὶ MVabPcAg Lab, quod insertum videtur a librariis post δίκην distinguentibus. Mox μητρὸς BPcLab; μητέρος rell. — αὐτόν τε pro αἰτοῦντα ἅτε Va.

19. ἰκάρου Ag et mox Ἰκάρῳ Vab MAgLb.

20. Μανίων Palm.; probante F. recep. C; Μανιῶν SB; Μαντινείων edd. rell. VabMPcLb; μαντινέων Ag. „Mantinentibus“ Am.; om. La.

21. ἐστιν ὅσον BPcAgLa; ἐστιν ὁπόσον Lb; ὁπόσον (sine ἐστιν) rell.; ὅσον iam coniecerat S; tum κατοῦτο γαθ. Va; κατὰ τοῦτο γαθ. ποταμὸς ἐπὶ τὸν ἀλφειὸν ὁπόσον πέντε σταδίων καὶ δέκα· ἐς δὲ τὸν γαθεάτα Vb; postea ὁπόσον — δέκα litura deletum.

22. Γαθεάτον et ὁ Καρίων Va Lb; articulus suspectus est Siebelisio.

23. αἱ om. Va.

24. Αἰγυτίδος Palm. C; Αἰγύτιδος SB; Αἰγυπτίδος edd. rell. Vab MPcAgLab; Αἰπύτιδος (-ίδος) Am. probantibus F., C. O. Müller Dor. I, 373. Holsten. ad Steph. Byz. Γαθέαι.

25. Κρωμίτις Va. — ἀνωτέρω BLa; ἀνωτέρων Pc; ἀνωτέρου Ag Lb; ἀνώτερον rell. Tum σταδίοις SB; σταδίους edd. rell. VabMPc AgLab. Deinde τεσσάκοντα· ἔστη Vb.

ἀνωτέρω τοῦ Ἀλφειοῦ σταδίοις ὡς τεσσαράκοντά ἐστι, καὶ ἐν αὐτῇ πόλεως Κρώμων οὐ[26] παντάπασι τὰ ἐρείπια ἦν ἐξίτηλα. Ἐκ δὲ Κρώμων ὡς[27] εἴκοσι στάδιά ἐστιν ἐπὶ Νυμφάδα·[28] καταῤῥεῖται δὲ ὕδατι καὶ δένδρων ἀνάπλεώς ἐστιν[29] ἡ Νυμφάς. Καὶ ἀπ' αὐτῆς στάδια εἴκοσί ἐστιν ἐπὶ τὸ Ἑρμαῖον, ἐς ὃ Μεσσηνίοις καὶ Μεγαλοπολίταις εἰσὶν ὅροι· πεποίηνται[30] δὲ αὐτόθι καὶ Ἑρμῆν ἐπὶ στήλῃ.[31]

CAPUT XXXV.

Via a Megalopoli Carnassium versus oppidum Messen. — Hermaeum et termini Megalopolit. et Messen. ibique signa deorum posita — via a Megalopoli Lacedaemonem versus — de Belemina — viae a Megalopoli in interiorem Arcadiam, Scias vicus — Tricolonorum, Zoetiae aliarumque urbium reliquiae — Callistus sepulcrum et templum Dianae Callistae — campus Schoenus, et Atalantae curricula.

Αὕτη μὲν ἐπὶ Μεσσήνην, ἑτέρα δὲ ἐκ Μεγάλης πόλεως ἐπὶ Καρνάσιον[1] ἄγει τὸ Μεσσηνίων· καὶ ταύτῃ

ibi Cromonis urbis nondum omnino abolita vestigia; unde ad Nymphada vicum stadium circiter XX intervallum. Est Nymphas valde irrigua et arboribus condensa. Intersunt ab ea ad Hermaeum stadia prope XX; quo in loco terminus est inter Messenios et Megalopolitanos, et Mercurius e pila eminens.

Cap. XXXV. Atque haec quidem via Messenen, altera Carnasium, quod Messeniorum oppidum est, ducit. Ea pro-

26. Κρώμων οὐ παντ. e coni. B, quod et nobis in mentem olim venit et in Am. versione latere videtur. Κρωμώνου παντ. VaMPc Lb; κρωμόνου παντάπασιν Ag; Κρώμωνος παντ. AXKFCLa; Κρώμων παντ. Sylb. S; probante F; e Vb nihil enotavimus.

27. Κρώμων ὡς e coni.; in idem incidisse Palm. Ms. nunc videmus: „circiter viginti“ Am. Κρώμωνες AXKFCVabMPcLab; κρώμονος Ag; Κρώμων SB. Possis etiam Κρώμων ὅσον.

28. Νυμφάδη Va; mox νύμφας M.

29. δένδρων ἐγένετο ἀνάπλεώς ἐστιν Pc. An forte δένδρων ἡμέρων? cf. IX, 24, 4. IX, 28, 1.

30. πεποίηνται BPcVabAgLab; πεποίηται edd. rell. M(?); tum Ἑρμῆν BPcAgMVbLab; Ἑρμὴν Va; Ἑρμῆς edd. rell.

31. στήλην Vb.

Cap. XXXV. 1. Καρνάσσιον VabMLab.

πρῶτα μέν σε[2] *ὁ Ἀλφειὸς ἐκδέξεται, καθότι καὶ Μαλοῦς*[3] *καὶ ὁ Σκῦρος ἐς αὐτὸν κατέρχονται προανακοινωσάμενοι τὸ ῥεῦμα. αὐτόθεν δὲ ἔχων τὸν Μαλοῦντα*[4] *ἐν δεξιᾷ μετὰ σταδίους ὡς τριάκοντα διαβήσῃ*[5] *τε αὐτὸν καὶ ἀναβήσῃ δι' ὁδοῦ προσαντεστέρας*[6] *ἐς χωρίον καλούμενον Φαιδρίαν.* (2) *Φαιδρίου δὲ ὡς πέντε ἀπέχει καὶ δέκα*
2 *σταδίους κατὰ*[7] *Δέσποιναν ὀνομαζόμενον Ἑρμαῖον· ὅροι Μεσσηνίων πρὸς Μεγαλοπολίτας*[8] *καὶ οὗτοι, καὶ ἀγάλματα οὐ μεγάλα Δεσποίνης τε καὶ Δήμητρος,*[9] *ἔτι δὲ καὶ Ἑρμοῦ πεποίηται καὶ Ἡρακλέους, δοκεῖν*[10] *δέ μοι καὶ τὸ ὑπὸ Δαιδάλου ποιηθὲν τῷ Ἡρακλεῖ ξόανον ἐν με-*

gressos Alpheus excipiet eo potissimum loco, quo aquis communicatis Malus et Scyrus ei immiscentur. Inde Malunte ad dexteram labente ubi XXX circiter stadiis confectis fluvium traieceris, per accliviorem sui extrema parte tramitem ad vicum, quem Phaedrian nuncupant, pervenias. (2) Abest a Phaedria stadia XV prope Dominae aedem, vicus Mercurio sacer quod Hermaeum dicitur. Sunt hi etiam inter Messenios et Megalopolitanos termini; et eodem in loco non magna utique signa Dominae ipsius et Cereris, Mercurii etiam, Herculis praeterea. Quin etiam quod Daedalus Herculi e ligno

2. *γε* VabMAgLb.

3. *Μαλοῦς* CBMVbPcAg; *μαλους* (sic) Va; *Μαλλοὺς* A; *μαλοὺς* Lab; *Μαλλοῦς* edd. rell.; tum *ὁ Σκῦρος* BPcVbAgLab; *ὁ Σύρος* Va; *ὁ Σῦρος* rell. Articulus Siebelisio offensioni est; melius sane abesset. Uncis inclusit Smin.

4. *Μαλοῦντα* CBLa; *Μαλόντα* Vb et marg. R; *Καλοῦντα* VaLb MR; *Μαλλοῦντα* edd. rell.

5. *διαβήσῃ* e coni. B; *μεταβήσῃ* rell. edd. codd.

6. *προσαντεστέρας* Böckh. Smai. BPcVa(?)AgLa; *πρόσαντες τέρας* AVbMLb, quod a X in *πρόσαντες πέρας* mutatum receperunt KFSmin.; *προσαντεστέρα* C; *προσαντιπέρας* Pors.; *προσάντους ἑτέρας* Cor.

7. *τὸ κατὰ* suspicatur S. — *ἑρμαιον* Lb.

8. *ὅροι Μεσσηνίων πρὸς Μεγαλοπ. καὶ οὗτοι* BPcAgVbLab; et sic fuit in MVa; *ὅροι πρὸς Μεγαλ. Μεσσηνίων καὶ οὗτοι* AXKFCSB. Diximus de hoc loco Vol. I. Praefat. p. XXVII, ubi, quod ad argumentum ipsum quidem nihil facit, at non satis accurate tamen docuimus editiones et codices plerosque habere *μεσσηνίων καὶ οὗτοι καὶ ἀγάλματα*. Porro lin. 10 sic imprimendum erat *εὑρέ* # *τις*, ut seq. „*idem signum*" habeat quo referatur. Denique monemus in altero huius capitis apographo (duplicem enim capitum 35—37 habemus collationem) versu 13. afferri „vide in Cod. p. 859" in altero „389."

9. Post *Δήμητρος* deleta distinctione maiore posuimus minimam, tum *ἔστι* mutavimus in *ἔτι*, et post *πεποίηται* expunximus *δὲ*.

10. *δοκεῖ* VabMLab. — *ἑστήκει* La.

θορίῳ τῆς Μεσσηνίας καὶ Ἀρκάδων ἐνταῦθα εἱστήκει.
(3) Ἡ δὲ ἐς[11] *Λακεδαίμονα ἐκ Μεγάλης πόλεως ὁδὸς,* 3
ἐπὶ μὲν τὸν Ἀλφειὸν στάδιοι[12] *τριάκοντά εἰσιν· ἀπὸ δὲ*
τοῦδε[13] *παρὰ ποταμὸν ὁδεύσας Θειοῦντα, (κάτεισι δὲ*
καὶ ὁ Θειοῦς οὗτος ἐς τὸν Ἀλφειὸν) ἀπολιπὼν οὖν τὸν
Θειοῦντα ἐν ἀριστερᾷ σταδίους[14] *ἀπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ τεσ-*
σαράκοντα ἥξεις μάλιστα ἐς Φαλαισίας· ἀπέχουσι δὲ αἱ
Φαλαισίαι[15] *σταδίους εἴκοσι τοῦ Ἑρμαίου τοῦ κατὰ Βε-* 671
λεμίναν. (4) Λέγουσι μὲν δὴ οἱ Ἀρκάδες τὴν Βελεμίναν 4
τῆς σφετέρας οὖσαν τὸ ἀρχαῖον[16] *ἀποτεμέσθαι Λακεδαι-*
μονίους· λέγειν δὲ οὐκ εἰκότα[17] *ἐφαίνοντό μοι καὶ ἄλ-*
λων εἵνεκα καὶ μάλιστα ὅτι μοι δοκοῦσι Θηβαῖοι μηδὲ[18]
τοῦτο ἐλασσουμένους περιϊδεῖν τοὺς Ἀρκάδας, εἴ σφισιν
ἔσεσθαι σὺν τῷ δικαίῳ τὸ ἐπανόρθωμα ἔμελλεν. (5) Εἰσὶ 5
δὲ ἐκ Μεγάλης πόλεως καὶ ἐς τὰ χωρία ὁδοὶ τὰ ἐντὸς

simulacrum fecit in Messeniae et Arcadum confinio, hic olim stetisse coniicio. (3) Viae quae Megalopoli Lacedaemonem ducit triginta sunt ad Alpheum stadia. Inde iuxta Thiuntem fluvium iter est; hic etiam Thius in Alpheum influit. Relicto ad laevam Thiunte confectis XL circiter ab Alpheo stadiis, ad Phalaesias accedas. Absunt Phalaesiae stadia XX a Mercurii templo quod ad Beleminam est. (4) Narrant Arcades Beleminam olim ad suos fines pertinentem a Lacedaemoniis abscissam. Sed enim non satis rationi consentanea dicere mihi videntur. Neque enim fuisset hac in parte Arcadum causa a Thebanis neglecta, si iure vindicari eum agrum posse arbitrati essent. (5) Megalopoli ad castella aliquot quae intra Arcadiae fines

11. *ἐς* BPcVaAgLab; *εἰς* rell. edd. VbM.

12. *σταδίοις* Vb.

13. *ἀπὸ δὲ τοῦδε* Smai. BVaM; *ἀπὸ δὲ τοῦ* Ag; *δὲ* om. edd. rell. PcVbLab. Tum *ὁδεύσας* Smai. BPc VaM (non *ὁδεύσα*) AgLb; *ὁδεύσης* La; *ὁδεύσεις* edd. rell. Vb. Totus locus videtur mancus; in Va lectio confusione et omissione corrupta: *ἀπὸ δὲ τοῦδε παρὰ ποταμὸν ὁδεύσας Θειοῦντα ἐν ἀριστερᾷ σταδίους τριάκοντά εἰσιν· ἀπὸ δὲ τοῦδε παρὰ ποταμὸν ὁδεύσας Θειοῦντα ἐν ἀριστερᾷ σταδίους ἀπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ τεσσαράκοντα. ἥξεις μάλιστα ἐς Φαλαισίας.* Ante *ἀπολιπὼν* (*ἀπολειπὼν*, sic LaVbAg) excidisse quaedam videntur.

14. Vel *σταδίοις*, quod S voluit, vel *ἕξεις* legendum videtur; sq. *τοῦ* om. La.

15. *Φαλασίαι* Va; *φειλαισίαι* Lb. — mox *κατὰ* om. Va. — *βελεμίαν* M; *βελημνίαν* Ag.

16. *τὸ ἀρχαῖον* om. Ag. — *ἀποτέμεσθαι* Lb.

17. *οὐκ* (fin. lineae) *ότα* Vb.

18. *μὴ δὲ* MLb; „malim *μηδ' ἂν τοῦτο.*" B. Mox *ἐλασσουμένους* BPcVabAgLab; *ἐλασσωμένους* AX; *ἠλασσωμένους* Sylb. KFSC; *ἠλασ-*

Ἀρκαδίας, ἐς μὲν[19] Μεθύδριον ἑβδομήκοντα στάδιοι καὶ ἑκατὸν, τρισὶ δὲ ἀπὸ Μεγάλης πόλεως ἀπωτέρω[20] σταδίοις καὶ δέκα Σκιάς[21] τε καλούμενον χωρίον καὶ Ἀρτέμιδος Σκιάτιδος ἐρείπιά ἐστιν ἱεροῦ· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ ἐλέγετο Ἀριστόδημος[22] ὁ τυραννήσας. ἐντεῦθεν μετὰ σταδίους ὡς[23] δέκα πόλεως Χαρισιῶν ὑπομνήματά ἐστιν οὐ πολλά, σταδίων δὲ ἄλλων[24] δέκα ἐστὶν ἀπὸ Χαρι-
6 σιῶν ἐς Τρικολώνους ὁδός. (6) Πόλις[25] δὲ ἦσαν καὶ οἱ Τρικόλωνοί ποτε· μένει δὲ αὐτόθι καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἐπὶ λόφου Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ ἄγαλμα τετράγωνον, καὶ δένδρων περὶ τὸ ἱερόν ἐστιν ἄλσος· ταύταις[26] μὲν δὴ οἱ Λυκάονος παῖδες ἐγένοντο οἰκισταί, Ζοιτίαν[27] δὲ απω-

sunt, ac primum quidem ad Methydrium via est stadiorum C et LXX. Tredecim a Megalopoli stadiis longius abest vicus qui Scias dicitur, ubi templi eius, quod Sciatidis Dianae fuit, reliquiae; condidisse dicitur Aristodemus dum in Arcadibus dominaretur. Abhinc X ferme stadiis Charisiorum (urbs ea quondam fuit) vestigia ostenduntur et ea quidem non ita multa; inde ad Tricolonos totidem stadiûm via est. (6) Fuerunt olim et ipsi Tricoloni urbs. Mansit ibi ad haec usque tempora in colle Neptuni templum cum quadrato signo. Lucus templum ambit multis opacus arboribus. Eam urbem Lycaonis filii condiderunt. Zoetian vero a Tricolonis XV plus

σουμένους M. Annon τουτ' ἂν ἐλ.? Deinde περιειδεῖν M, ι sup. ει. — ἐπανόρθομα La; idem ἄρκαδας.

19. ἐς BPcLab; εἰς edd. rell.; seq. μὲν inseruimus cum Böckh. B.

20. ἀποτέρω Ag.

21. Σκιάς Sylb. CSB; probat Palmer; et sic legisse videtur Steph. Byz.; Σκιά AXKFMVabPc AgLb; nomen procul dubio decurtatum; σκιάδη La. Tum Σκιάτιδος Sylb. Palm. CSBPdVb(?); Σκιαδίτιδος AXKFMVaPcLab; σκιάτιδος καὶ σκιαδίτιδος Ag. Nobis viam monstrante La placet Σκιάδις τε καλούμενον χωρίον καὶ Ἀρτέμιδος Σκιαδίτιδος ἐρείπιά —.

22. ὁ ἀριστόδ. Vb.

23. ὡς om. Ag. — Χαρισιῶν SB; αρισίων edd. rell. MVabLab; χαρισσίων Ag; idem accentus etiam postea.

24. ἀπόλλων Vb; seq. ἐστὶν om. B.

25. πόλεις MVab. — ποτε. μένει δὲ CSmai. Am. PcdAg; ποτὲ μὲν. εἰ δὲ MVaLb; ποτέ μιν (ε sup. ι) πέντέ που στάδια καὶ δέκα σταδίοις κειμένην δέον (δὲ οὐ?) ἦν δὲ αὐτόθι Vb (στάδια — δέον litura deleta); ποτέ. μένἐι δὲ αὐτόθι La; ποτὲ μέν. ἦν δὲ αὐτ. AXK; ποτε μέν. ἦν δὲ FSmin. — ἐπὶ λόφον Lb.

26. ταύταις CSmai. BPcAgLab; ταύτας MVab; ταύτης AXKF. — λυκάονες VabLb.

27. ζοιτείαν Vb; ζοιτέαν Va. Tum τρικολώνων Sylb. FCSBPcVab AgLa; τρικωλώνων M; τρικωλάνον A; τρικολώνου XK; seq. πέντε — τρικολώνων om. VaM.

τέρω μὲν Τρικολώνων πέντε που καὶ δέκα σταδίοις, κει-
μένην δὲ οὐ κατ' εὐθὺ ἀλλ' ἐκ Τρικολώνων ἐς ἀριστε-
ρὰν,[28] Ζοιτέα οἰκίσαι τὸν Τρικολώνου λέγουσι. Παρω-
ρεὺς δὲ ὁ νεώτερος Τρικολώνου[29] τῶν παίδων Παρωρίαν
καὶ οὗτος ἔκτισεν, ἀπέχουσαν Ζοιτίας σταδίους δέκα·
ἔρημοι δὲ καὶ[30] ἐς ἐμὲ ἦσαν ἀμφότεραι· μένει δὲ ἐν 7
Ζοιτίᾳ Δήμητρος ναὸς καὶ Ἀρτέμιδος· [οἳ καὶ ἐς ἐμὲ
ἦσαν][31] ἐρείπια δὲ πόλεων καὶ ἄλλα, Θυραίου μὲν στα-
δίοις[32] πέντε ἀπωτέρω Παρωρίας καὶ δέκα, τὰ δὲ Ὑψοῦν-
τός ἐστιν ἐν ὄρει κειμένῳ μὲν ὑπὲρ τοῦ πεδίου, καλου-
μένῳ δὲ Ὑψοῦντι· ἡ δὲ Θυραίου τε καὶ Ὑψοῦντος με-
ταξὺ ὀρεινὴ[33] πᾶσά ἐστι καὶ θηριώδης· Λυκάονος δὲ
εἶναι Θυραῖόν τε καὶ Ὑψοῦντα προεδήλωσεν ἡμῖν ὁ λό-
γος. (7) Τρικολώνων δέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ πρῶτα μὲν ἀνάν- 8
της ὁδὸς ἐπὶ πηγὴν καλουμένους Κρουνούς·[34] σταδίους

minus stadiis distantem non recto sane itinere sed ad laevam divertentibus, Zoeteum Tricoloni filium coloniam deduxisse tradunt. At Paroreus Tricoloni et ipse minor natu filius, Parorian excitavit a Zoetia non longius stadia X. Deserta aetate mea utraque est. Extant hac aetate Zoetiae Cereris et Dianae delubra. Alia etiam urbium ruinosa visuntur monumenta; Thyraei a Paroria intervallo stadiûm XV, Hypsuntis in monte supra planitiem. Monti idem quod oppido nomen. Media inter Thyraeum et Hypsuntem regio tota montana, tota feris referta. Fuisse Lycaonis filios Thyraeum et Hypsuntem superius a nobis est indicatum. (7) Tricolonis ad dexteram via primum acclivis est ad fontem, cui Cruni (Salientes) nomen. A Crunis XXX

28. ἀριστερᾷ PcAgLa; ἀριστερὰ VbLb, unde ἐν ἀριστερᾷ coniicimus; cf. c. 36. not. 19. Tum ζοιτία M(?); ζητέα Vb. — οἰκίσαι Am. Sylb. CSB; οἰκήσαι Vb; οἰκῆσαι AXKF MVaPcAgLab. — λέγουσιν Ag.

29. τρικωλόνου Vb; τρικολόνου La; mox ζοιτοίας id.

30. καὶ delet Cor.; κατ' ἐμὲ? — Tum μένεὶ (sic) La.

31. οἳ καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν uncis inclusimus volente Böckh, nec improbante S; ἐς ἐμὲ ἦσαν ἐρείπια. Ἐρείπια coni. C. — οἳ καὶ ἐς ἐμὲ om. La; conf. quae diximus de hoc loco Vol. I. Praefat. p. LVI seq.

32. σταδίοις SB; σταδίους edd. rell. VabMPcAgLab; tum ἀποτέρω Vb.

33. ὀρινὴ La; ἔστιν Ag. — mox λυκάωνος Ag. — Sqq. δὲ εἶναι — τρικολώνων om. Vb. — θύραιόν τε Va; θυραιόν τε Lb.

34. καλουμένην CSmai.; κρονοὺς La; Κρουνοῦς Vb.

δὲ ὡς τριάκοντα καταβάντι ἐκ Κρουνῶν τάφος ἐστὶ Καλ-
672 λιστοῦς, χῶμα γῆς ὑψηλὸν,[35] δένδρα ἔχον πολλὰ μὲν τῶν ἀκάρπων πολλὰ δὲ[36] καὶ ἥμερα· ἐπὶ δὲ ἄκρῳ τῷ χώματι ἱερόν ἐστιν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Καλλίστης· δοκεῖν[37] δέ μοι καὶ Πάμφως μαθών τι παρὰ Ἀρκάδων πρῶ-
9 τος Ἄρτεμιν ἐν τοῖς ἔπεσιν ὠνόμασε Καλλίστην. Σταδίους δὲ αὐτόθεν μὲν πέντε καὶ εἴκοσι,[38] Τρικολώνων δὲ ἑκατὸν τοὺς σύμπαντας ἀπέχουσα ἐπί γε τοῦ Ἑλισσόντος,[39] κατὰ δὲ τὴν εὐθεῖαν Μεθυδρίου (αὕτη γὰρ δὴ ἐκ Τρικολώνων ἔτι λείπεται) Ἀνεμῶσά[40] τέ ἐστι χωρίον καὶ[41] ὄρος Φάλανθον, ἐν αὐτῷ δὲ ἐρείπιά ἐστι Φαλάνθου πόλεως· Ἀγελάου[42] δὲ τοῦ Στυμφήλου παῖδα εἶναι
10 τὸν Φάλανθον λέγουσιν. (8) Ὑπὲρ τούτου[43] δὲ πεδίον τέ ἐστιν Πώλου καλούμενον, καὶ μετ' αὐτὸ Σχοινοῦς ἀπὸ ἀνδρὸς Βοιωτοῦ Σχοινέως ἔχων[44] τὴν κλῆσιν. εἰ δὲ ὁ

stadiûm abest intervallo Callistus sepulcrum, editus terrae agger multis quum infoecundis tum pomiferis vestitus arboribus. In extrema tumuli parte attollit se Dianae aedes, cui Callistae (Pulcherrimae) cognomentum. Primus autem, quod sciam, Pamphus Dianam accepto ab Arcadibus nomine versibus Callisten appellavit. Iam vero stadia hinc XXV, a Tricolonis prorsus C, Helissontem versus, recta vero a Methydrio (sola enim haec de Tricolonis reliqua est) Anemosa vicus abest et mons Phalanthum. In monte Phalanthi urbis reliquiae sunt. Agelai, qui Stympheli fuit, Phalanthum filium fuisse dicunt. (8) Supra campus est qui Poli nuncupatur. Inde Schoenus oppidum, cui a Schoeneo Boeoto nomen. Quod si Schoëneus

35. ὑψιλὸν Ag. Tum ἔχον CSmai. BPcdVab(?)AgLab; ἔχων edd. rell. M.

36. δὲ om. MVa. — ἡμέτερα Lb.

37. δοκεῖ AVabMAgLab; deinde πᾶν φῶς RVaLbM; πάμφως R ad marg. πάνφως μαθόντι Ag; μαθών [τι] Smin.; μαθώντι M; μαθόν τι Va; mox ὠνόμασεν M.

38. εἴκοσιν Ag. — ἀπέχουσιν Lb.

39. Ἑλισσόντος Sylb. SBAg; Ἑλίσσοντος edd. rell. Lb; ἑλίσσοντος La; deinde τρικωλώνων Ag; τρικολωνῶν M; praecedens δὴ om. La.

40. λείπεται) † Ἀνεμῶσα Böckh.

41. καὶ ὄρος Φαλανθόν, ἐν αὐτῷ δὲ ἐρείπια ἔστι χωρίον καὶ ὄρος Φαλαθόν (sic) ἐν αὐτῷ δὲ ἐρείπιά ἐστι Φαλάνθου πόλεως Va; φαλανθὸν Lb, et sic deinceps.

42. ἀγελάδου Pd; ἀγελαίου Va. — στυμφύλου La. — φαλανθόν Vb; φίλανθον Va.

43. ὑπὲρ Smai. LaPacd (sec. C.); B ὑπὸ edidit, ita etiam edd. rell. VabMAgLb; S malit ὑπὸ τούτῳ. Mox Πώλου CSmai. BVabPacdMAg Lab; Πάλου Am. edd. rell. — σχοινοὺς La.

44. ἔχων Sylb. SBPcVaMAg (in

Σχοινεὺς ἀπεδήμησεν[45] οὗτος παρὰ τοὺς Ἀρκάδας, εἶεν ἂν καὶ οἱ τῆς Ἀταλάντης δρόμοι σύνεγγυς τῷ Σχοινοῦντι ὄντες[46] ἀπὸ τῆς τούτου θυγατρὸς τὸ ὄνομα εἰληφότες· ἑξῆς[47] δέ ἐστιν * * (ἐμοὶ δοκεῖν) καλούμενον, καὶ τοῖς πᾶσιν Ἀρκαδίαν εἶναι τὴν χώραν φασὶν ἐνταῦθα.

CAPUT XXXVI.

De Methydrio urbe eiusque memorandis — monte Thaumasio, ubi Rhea Iovem peperisse fertur — memorandis in via ad Maenalum, templo Boni Dei — Boreae venti sacris — memorandis ad Maenalium montem — colle, urbe et Mercurio Acacesio — templo Despoenae.

Τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἐς μνήμην οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ[1] αὐτὸ τὸ Μεθύδριον λείπεται· ὁδὸς δὲ ἐκ Τρικολώνων ἐς αὐτὸ στάδιοι[2] τριῶν δέοντες τεσσαράκοντα καὶ ἑκατόν· ὠνομάσθη μὲν δὴ Μεθύδριον ὅτι κολωνός ἐστιν ὑψηλὸς

ille in Arcadiam aliquando venit, curricula etiam quae Schoenunti proxima Atlantae dicuntur, ab eius filia nomen accepisse videri possunt. Dehinc, uti mea fert opinio, fuit *** nominatum. Arcadiae enim finibus haec omnia ab omnibus loca adscribuntur.

Cap. XXXVI. Sed ad hominum memoriam iam solum relictum est Methydrium; quo a Tricolonis via perducit stadium CXXXVII. Id nominis oppido est quod medio loco in-

Ag ω expunctum et supra lin. o); ἔχον edd. rell. VbLab; ἔχω M sec. Exc. nostra.

45. εἰ δὲ δ̱ ὁ σχοινεὺς (sic) La. — ἐπεδήμησεν VaLb. — εἶαν αν Lb.

46. post ὄντες expunximus οἱ cum Schleierm. BLb; Sylb. ante σύνεγγυς collocandum coniicit; αἱ ἀπὸ La.

47. ἑξῆς δέ ἐστιν.. (ἐμοὶ; loci manci medelam frustra conati sunt intpp.; nos cum SB volente Sylb. lacunam indicavimus. „Parum sanus locus; videtur legisse Amasaeus pro καλούμενον - καὶ ἄλλαι πόλεις. Ego vero puto in ἐμοὶ δοκεῖ latere nomen loci.“ Palm. Ms. — δοκεῖν B; δοκείη Pc; δοκεῖ rell. AgLa; Lb om. spatio vacuo relicto, unde lacuna ante καλούμενον indicanda videtur; seq. τοῖς om. Ag; deinde ἀρκ. εἶναι φασὶν τὴν χώραν ἐνταῦθα Va; ἐνταῦτα Lb.

Cap. XXXVI. 1. ὅτι εἰ μὴ Pc VbAgLab. Duae lectiones ὅτι μὴ et εἰ μὴ copulatae videntur. — τρικολωνῶν M.

2. στάδιοι Buttm. B; σταδίων rell. edd. codd. — ὀνομάσθη La. Mox δὲ ὄντες Vb.

Μαλοίτα[3] τε ποταμοῦ καὶ Μυλάοντος μέσος, ἐφ' ᾧ[4] τὴν
πόλιν ὁ Ὀρχομενὸς ᾤκιζε· πρὶν δὲ ἢ συντελεῖν ἐς τὸ
673 Μεγαλοπολιτικὸν γεγόνασι καὶ Μεθυδριεῦσιν ἀνδράσιν
2 Ὀλυμπικαὶ νῖκαι.[5] (2) Ἔστι δὲ ἐν Μεθυδρίῳ Ποσειδῶ-
νός τε[6] Ἱππίου ναός, οὗτος μὲν ἐπὶ τῷ Μυλάοντί ἐστι·
τὸ δὲ ὄρος τὸ Θαυμάσιον καλούμενον κεῖται μὲν ὑπὲρ
τὸν ποταμὸν τὸν Μαλοίταν.[7] ἐθέλουσι δὲ οἱ Μεθυδριεῖς[8]
τὴν Ῥέαν ἡνίκα τὸν Δία εἶχεν ἐν τῇ γαστρὶ ἐς τοῦτο ἀφι-
κέσθαι τὸ ὄρος, παρασκευάσασθαι[9] δὲ αὑτῇ καὶ βοή-
θειαν, ἢν ὁ Κρόνος ἐπ' αὐτὴν ἴῃ,[10] τόν τε Ὁπλάδαμον
3 καὶ ἄλλους ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν Γίγαντες· καὶ τεκεῖν
μὲν συγχωροῦσιν αὐτὴν ἐν μοίρᾳ τινὶ τοῦ Λυκαίου, τὴν
δὲ ἐς τὸν Κρόνον ἀπάτην καὶ ἀντὶ τοῦ παιδὸς τὴν λεγο-
μένην ὑπὸ Ἑλλήνων ἀντίδοσιν[11] τοῦ λίθου γενέσθαι

ter Maloetan et Mylaontem flumina illud olim Orchomenus in excelso colle condidit. Ac Methydrienses quidem antequam se Megalopolitanis adiungerent suos et ipsi Olympicorum ludorum victores praedicare potuerunt. (2) Est Methydrii Neptuni Equestris aedes ad Mylaontem fluvium. Thaumasius vero mons, qui est a miraculis appellatus, supra Maloetan amnem est. Huc se Rheam Iovem utero ferentem recepisse credi volunt Methydrienses, Hopladamo et aliis eius sociis Gigantibus in auxilium accitis si forte Saturnus vim ei ullam intentaret. Ac fatentur illi quidem Rheam in quadam Lycaei parte peperisse; dolo vero Saturnum pro puero lapide apposito in hoc

3. *Μαλοίτα* BLa; *μάλοιτά* VbM; *Μαλοιτᾶ* edd. rell.; *μάλιστά* Va et marg. M; *μαλίτα* Ag; *μαλοιτα*, sine accentu Lb.

4. *ἐφ' ᾧ* Sylb. FCSB; *ἐφ' ὃ* AXKVabMPcAgLab. Tum [ὁ] *Ὀρχομ.* Smin. — *ᾤκισε* Sylb. Smai.; *ὤριζεν* Ag.

5. *Μεθυδρ. ἀνδράσιν Ὀλυμπιονῖκαι* AXKFCSVabPcAgMLab; *Μεθυδρ. ἄνδρες Ὀλυμπιονῖκαι* Sylb. B; *Μεθυδρ. ἐν ἀνδράσιν Ὀλυμπιονῖκαι* coni. S; nobis facilius videtur *Μεθυδριεῦσιν ἀνδράσιν Ὀλυμπικαὶ νῖκαι.* — *Ὀλυμπιονίκαι* M Lab.

6. *τε* lacunam indicare videtur. Mox *μϊλάοντί ἐστιν* Ag.

7. *Μαλοίταν* Palm. B; „Aut hic *Μαλοίταν* aut supra *Μολοττόν*.“ Palm. Ms.; *Μολοττόν* rell.; *μολοτὸν*, *θέλουσι* Ag.

8. *Μεθυδρυεῖς* A; *μιθυδριεῖς* La. — *τὴν ῥέαι* Vb.

9. *παρεσκευάσασθαι* (sic?) Pc; *παρεσκεύασται* Ag; *παρεσκευάσασθαι* La; tum *αὑτῇ* B; *αυτή* (sic) La; *αὐτῇ* rell. edd.; porro *ἣν* Vab Lb.

10. *ἴῃ* Cor. Smai. B; *εἴη* VabM PcAgLab; *ἴοι* edd. rell. Mox *γίγαντες* Ag; *γιγᾶντες* La; sq. *μὲν* om. La; item seq. *αὐτήν*.

11. *ἀντίδωσιν* VabMLab.

φασὶν ἐνταῦθα. ἔστι δὲ πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους
σπήλαιον τῆς Ῥέας,[12] καὶ ἐς αὐτὸ ὅτι μὴ γυναιξὶ[13] μό-
ναις ἱεραῖς τῆς θεοῦ, ἀνθρώπων γε οὐδενὶ ἐσελθεῖν ἔστι
τῶν ἄλλων. Μεθυδρίου δὲ ὡς τριάκοντα ἀπέχει στα- 4
δίους[14] Νυμφασία πηγή· τοσοῦτοι δὲ ἀπὸ Νυμφασίας
ἕτεροι πρὸς τοὺς Μεγαλοπολιτῶν εἰσὶ καὶ Ὀρχομενίων
τε[15] κοινοὺς καὶ Καφυατῶν ὅρους. (3) Μεγαλοπολίταις 5
δὲ διὰ τῶν ἐπὶ τὸ Ἕλος[16] ὀνομαζομένων πυλῶν, διὰ τού-
των ὁδεύουσιν[17] ἐς Μαίναλον παρὰ τὸν ποταμὸν τὸν
Ἑλισσόντα[18] ἐστὶ τῆς ὁδοῦ ἐν[19] ἀριστερᾷ Ἀγαθοῦ Θεοῦ
ναός· εἰ δὲ ἀγαθῶν οἱ θεοὶ δοτῆρές[20] εἰσιν ἀνθρώποις,
Ζεὺς δὲ ὕπατος θεῶν ἐστιν, ἑπόμενος[21] ἄν τις τῷ λόγῳ
τὴν ἐπίκλησιν ταύτην Διὸς τεκμαίροιτο εἶναι. προελθόντι

ipso monte circumventum prodidere. Spectatur in montis iugo spelunca Rheae; quo nulli hominum, praeterquam solis deae sacra facientibus foeminis introire fas est. A Methydrio stadia plus minus XXX abest Nymphasia fons; totidem intersunt a Nymphasia ad communes Megalopolitanorum, Orchomeniorum et Caphyatum fines. (3) Ac Megalopolitanis quidem per angustias, quae portae ad Helos (lacum) nominantur, via patet ad Maenalum praeter Helissontem contendentibus. Ad eius viae laevam Boni Dei aedes est. Quod si Dî hominibus bonorum auctores sunt, deorum vero supremus est Iupiter, recte quidem hoc Iovis maxime proprium cognomen esse coniicere

12. ῥαίας Vb.

13. γυναιξὶν Ag; mox ἀνθρώπων γε BAgPcLa; ἀνθρ. δὲ edd. rell. M VabLb.

14. σταδίαν Vb; σταδείους La; tum ἀπὸ νυμφασίαης (lectio ambigua) La.

15. τε om. VaM; mox Καφυάτων Vb. — εἰσι καὶ Ὀρχ. — δὲ διὰ τῶν om. Lb.

16. ἕλος B; Ἕλος edd. rell.; ἕλος La.

17. ὁδεύουσιν ἐς e corr. B; ὁδὸς ἐσιοῦσιν ἐς edd. rell. VabMPcAgLab; ἐσιοῦσίν ἐστιν ἐς coni. F; ὁδὸς ἰοῦσιν coni. S. — μέναλον Vb; μέλον, να sup. vers., La.

18. ποταμὸν ἑλισσόντα, sine τὸν, Va; ἑλίσποντα; ἑλισπόντα M (ἑλισσόντα sec. Exc. nostra); ἑλλησπόντα Vb; ἑλλήσποντα AgLb; Ἑλίσσοντα aliae edd. ut supra. — Ἑλισσόντα (Ἑλίσσοντα). — ἔστι δὲ τῆς ὁδοῦ AXKFSmin. Va; Ἑλισσόντα ἐστί. τῆς δὲ ὁδοῦ Pors. CSmai. Nos cum B distinctionem omnino sustulimus, et cum eodem et PacdVbAgLab δὲ expunximus. Silet M, unde cum K conspirare eum concludimus.

19. ἐς ἀριστερὰ PacdAg; sequitur C; ἐς ἀριστερᾷ La; seq. θεοῦ om. VabMLb.

20. δωτῆρες AgLa.

21. ἑπόμενος VabAgLab, quod recepimus, probantibus Cor. S; ἑπομένως rell. Mox ἐπίκλησι Va.

δὲ οὐ πολὺ[22] ἔστι μὲν γῆς χῶμα Ἀριστοδήμου τάφος,
ὃν οὐδὲ[23] τυραννοῦντα ἀφείλοντο μὴ ἐπονομάσαι Χρη-
στὸν, ἔστι δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἐπίκλησιν Μαχανίτιδος,[24]
ὅτι βουλευμάτων ἐστὶν ἡ θεὸς παντοίων καὶ ἐπιτεχνημά-
6 των[25] εὑρέτις. (4) Πεποίηται δὲ ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ
Βορέᾳ τῷ ἀνέμῳ τέμενος, καὶ οἱ[26] Μεγαλοπολῖται θυσίας
θύουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ θεῶν οὐδενὸς Βορέαν ὕστε-
ρον ἄγουσιν ἐς τιμὴν ἅτε σωτῆρα γενόμενόν σφισιν ἀπὸ
Λακεδαιμονίων τε καὶ Ἄγιδος. ἑξῆς δὲ Ὀϊκλέους[27] τοῦ
Ἀμφιαράου πατρὸς μνῆμά ἐστιν. εἴ γε δὴ ἐπέλαβεν αὐ-
τὸν τὸ[28] χρεὼν ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ μὴ τῆς ἐπὶ Λαομέδοντα[29]
Ἡρακλεῖ στρατείας μετασχόντα. μετὰ τοῦτό ἐστι Δήμη-
674 τρος καλουμένης ἐν Ἕλει[30] ναός τε καὶ ἄλσος· τοῦτο

possis. Paulo hinc longius terrae agger est, Aristodemi sepulcrum; cui viro ne ipsa quidem tyrannis Boni cognomen eripuit. Minervae etiam illic Machinatricis delubrum; hoc deae cognomen inde est, quod ipsa omnis generis consiliorum et artium hominibus inventrix extitit. (4) Ad viae dexteram Boreae area dicata est, cui anniversarium sacrum Megalopolitani faciunt, neque ulli deorum maiores habent honores, quod per eum contra Lacedaemoniorum et Agidis conatum servati fuerint. Proximo loco est recta progredienti Oiclei Amphiarai patris sepulcrum; si modo in Arcadia ille, ac non ad Troiam, quum Herculem adversus Laomedontem profectum secutus esset, extremum diem obiit. Exinde est Cereris quae ad Helos (lacum) nominatur, fanum cum luco; ab urbe nihilo lon-

22. πολὺν VaMLab; πολλῷ Vb, ῷν sup. ῷ.

23. ὃν δὲ οὐ τυρ. VaM (ὅνδε οὐ τυρ. sec. S.) — ἐπονομᾶσαι Lb.

24. Μαχανίτιδος AXKCSmai. B VbPacdAgLb; Μηχανίτιδος FSmin. VaM; Μαχανάτιδος Cor.; μαχίτιδος La.

25. ἐπιτεχνημάτων τοῦ ναοῦ — de hac lectione quam e M profert S v. Vol. I. Praef. p. XXVII. — εὑρετίς Smin. quod tamen in ed. mai. improbat; cf. de accentu huius verbi Schaefer ad Apollon. Rhod. Schol. III, p. 219. ***.

26. καὶ οἱ ALb. De ἄγειν ἐς τιμὴν cf. Epist. crit. in fronte Vol. II.

27. Ἰοκλέους PacdVabMAgLab; idem se restituisse affirmat C. sed cum rell. edd. habet Ὀικλέους.

28. τὸν χρεὼν M.

29. Λαομέδοντα Sylb. FCSB; Λαομέδοντι AXKPcVabLbMAg et omisso praecedente τῆς, La. — στρατείας Sylb. FCSB; στρατίας VaLa; στρατιᾶς AXKVbMAgLb.

30. ἕλει B; Ἕλει edd. rell. Tum σταδίοις SB; σταδίους edd. rell. VabPcLabMAg. Mox τῆς πόλεως — ἀπωτέρω om. Va; idem in M bis positum videtur; in Excerptis enim nostris sic: ἀπωτέρω*; imo margine asteriscus repetitur addita nota „adhuc τῆς πόλεως γυναιξὶ δὲ ἐς αὐτὸ ἔσοδος ἔστι μόναις· τριάκοντα δέ ἐστιν ἀποτέρω.“ — ἀποτέρω La.

σταδίοις πέντε ἀπωτέρω τῆς πόλεως, γυναιξὶ δὲ ἐς αὐτὸ
ἔσοδος ἔστι μόναις· τριάκοντα δέ ἐστιν ἀπωτέρω στα- 7
δίοις Παλίσκιος[81] ὀνομαζομένη χώρα. ἐκ Παλισκίου δὲ
ἀφιέντι[82] μὲν ἐν ἀριστερᾷ τὸν Ἔλαφον ὄντα οὐκ ἀένναον
καὶ προελθόντι ὅσον εἴκοσι σταδίους, ἄλλα τε ἐρείπια
Περαιθέων[83] καὶ ἱερὸν λείπεται Πανός, (5) ἢν δὲ[84]
τὸν χειμάῤῥουν διαβῇς, κατ' εὐθὺ πέντε μὲν σταδίοις
καὶ δέκα ἀπωτέρω τοῦ ποταμοῦ πεδίον ἐστί,[35] διελθόντι
δὲ τοῦτο, τὸ[36] ὄρος ὁμώνυμον τῷ πεδίῳ τὸ Μαινάλιον.
τοῦ δὲ ὄρους ὑπὸ τοῖς καταλήγουσι[37] πόλεως σημεῖα
Λυκόας καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν καὶ ἄγαλμά ἐστι χαλκοῦν
Λυκοάτιδος. ἐν δὲ τοῖς κατὰ μεσημβρίαν[38] τοῦ ὄρους
Σουμητία ᾤκιστο.[39] ἐν τούτῳ δέ εἰσι τῷ ὄρει καὶ αἱ[40] 8
καλούμεναι Τρίοδοι, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἀρκάδος τοῦ Καλλι-
στοῦς ἀνείλοντο ἐντεῦθεν κατὰ τὸ ἐκ Δελφῶν μάντευμα
οἱ Μαντινεῖς. λείπεται δὲ καὶ αὐτῆς ἔτι ἐρείπια Μαινά-
λου, ναοῦ τε σημεῖα Ἀθηνᾶς καὶ στάδιον ἐς ἀθλητῶν

gius abest quam stadia V. Huc solis mulieribus ingredi fas est. Mox stadiûm XXX spatio confecto ager adiacet Paliscius nomine. Unde relicto ad sinistram Elapho amne minime illo quidem perenni, intra stadia circiter XX ad Perethensium reliquias pervenias; inter quas Panos templum reliquum est. (5) Quod si torrentem transeas, illinc recta promoventi ad decimum quintum ferme stadium campi sunt, et eodem quo campi nomine mons Maenalius. Ad imum montem Lycoae urbis vestigia, et Dianae fanum ac signum ex aere cognomento Lycoatidis. In ea montis parte quae ad meridiem est Sumatia olim urbs munita fuit. In eodem monte locus, quae Triodi (Trivia) nuncupantur; unde Mantinenses Delphici oraculi monitu Arcadis Callistus filii ossa sustulerunt. Maenali etiam ipsius adhuc ruinae extant et Minervae aedis. Stadia

31. πολίσκιος VaM; sed mox παλισκίου iidem; παλίσκι Ag; παλισκέου La.

32. ἀφέντι malit S, quod placet; seq. μὲν inseruimus cum BPcAgLab. — ἀέναον Lab.

33. Παραιθέων Sylb. CSB; Παραιθέως AXKFVabPcLbMAgLa.

34. ἢν δὲ Cor., BPcAgLa; ἢν δὴ edd. rell. VabMLb; tum τὴν χειμ. B.

35. ἐστὶν MAg.

36. τὸ inseruimus cum LaAg. — μενάλιον VbM.

37. καταλήγουσιν Ag.

38. μεσυμβρίαν VabM. — Σουμιτία AXK; Σουματία Sylb. Palm. Ms. σουμητεία Ag.

39. Nonne ᾤκητο? ὤκιστο La.

40. καὶ αἱ om. AXK. — καλλίστους Lb; mox id. ἔτι τὰ ἐρείπια expuncto τά; tum ἐς ἐς ἀθλ. id.

ἀγῶνα, καὶ τὸ ἕτερον αὐτῶν ἐς ἵππων δρόμον. τὸ δὲ
ὄρος τὸ Μαινάλιον ἱερὸν μάλιστα εἶναι Πανὸς νομίζου-
σιν,[41] ὥστε οἱ περὶ αὐτὸ καὶ ἐπακροᾶσθαι συρίζοντος[42]
9 τοῦ Πανὸς λέγουσι. (6) Τοῦ δὲ τῆς Δεσποίνης ἱεροῦ
καὶ Μεγαλοπολιτῶν τοῦ ἄστεως[43] στάδιοι τεσσαράκοντα
μεταξύ εἰσιν· ἥμισυ μὲν τῆς ὁδοῦ πρὸς τοῦ Ἀλφειοῦ
τὸ ῥεῦμα, διαβάντων δὲ μετὰ μὲν[44] δύο ἀπὸ τοῦ Ἀλ-
φειοῦ σταδίους Μακαρεῶν[45] ἐστὶν ἐρείπια, αὐτόθεν δὲ
ἐς[46] ἐρείπια ἄλλα τὰ Δασεῶν ἑπτά εἰσι στάδιοι,[47] το-
σοῦτοι δὲ ἐκ Δασεῶν πρὸς τὸν Ἀκακήσιον[48] ὀνομαζόμε-
10 νον λόφον· ὑπὸ τούτῳ δὲ τῷ λόφῳ πόλις τε ἦν[49] Ἀκα-
κήσιον, Ἑρμοῦ τε Ἀκακησίου λίθου πεποιημένον ἄγαλμα
καὶ ἐς ἡμᾶς ἐστὶν ἐπὶ τοῦ λόφου· τραφῆναι δὲ Ἑρμῆν
675 παῖδα αὐτόθι καὶ Ἄκακον τὸν Λυκάονος γενέσθαι οἱ τρο-

praeterea duo ad athletarum pugnas alterum, ad equorum alterum cursus appositum. Maenalium certe montem tam proprium esse Panos praedicant ut fistula canentem deum se audire accolae affirmare non dubitent. (6) Inter Dominae fanum et Megalopolitanorum moenia stadia intersunt XL, et dimidia quidem viae pars usque ad Alpheum fluvium; quo transmisso stadia duo absunt Macareorum ruinae. Inde VII stadiis absunt rudera Daseorum, totidem a Daseis Acacesius tumulus. Infra eum Acacesium urbs fuit, et Mercurii Acacesii e marmore signum hac etiamnum aetate in eo tumulo exstat. Enutritum illic Mercurium puerum et Acacum Ly-

41. *νομίζουσιν* volentibus Palm. Ms. FC. recepimus cum B; *ὀνομάζουσιν* edd. rell. VabPcMAgLab.

42. *συρίζοντες* VaM; tum *λέγουσιν* Ag.

43. *ἄστεος* XKFCVaLaM. Tum AXK virgulas habent post *ἄστεως* et *ὁδοῦ*, punctum post *διαβάντων*; FC virgulam post *εἰσιν*, punctum post *διαβάντων*; S colon post *εἰσιν*, virgulam post *ὁδοῦ*, colon post *διαβάντων*; B colon post *εἰσιν*, virgulam post *ῥεῦμα*.

44. *διαβάντων δὲ μετὰ μὲν δύο* Schleierm. B; *διαβάντων μετὰ μὲν δύο* Pc; *διαβάντων. μετὰ μὲν δύο* Lb; *διαβάντων μετὰ μὲν δύ'* Vb; *διαβάντων* (·) *μετὰ δὲ δύο* edd. rell. VaMAgLa; *ἥμισυ μὲν τῆς ὁδοῦ πρ. τ. Ἀλφ. τὸ ῥεῦμα. Διαβάντι δὲ μετὰ δύο.* C. O. Müller Dor. II, 447.

45. *Μακαρεῶν* SBPcVa(?); *Μακαρέων* edd. rell. VbMLab.

46. *δέ ἐστιν* pro *δὲ ἐς* VabPcAg Lab. — *ἐρίπια ἀλλαζόμενον λόφον*, omisso versu medio, La. — *Δασέων* h. l. et postea AXKFCMVb Lb.

47. *στάδια* Vb, *οι* sup. *α*; tum *τοσοῦτοι* Sylb. FCSB; *τοσούτοις* AXKVaMPcAg; *τοσούτους* Vb, in Lb duplex correctura in terminatione est, ita ut *τοσοῦτοι* — *οις* et -*ους* adsit, accentu tamen non mutato. Mendum adhuc loco subesse videtur.

48. *Ἀνακήσιον* A.

49. *πόλις τινὶ Ἀκ.* VabMLabPc* Ag (*ἀκακήσια* Ag).

φεὰ Ἀρκάδων ἐστὶν ἐς αὐτὸν λόγος. διάφορα[50] δὲ τούτοις Θηβαῖοι, καὶ αὖθις οὐχ ὁμολογοῦντα τοῖς Θηβαίων Ταναγραῖοι λέγουσιν.

(7) Ἀπὸ δὲ Ἀκακησίου τέσσαρας σταδίους ἀπέχει τὸ ἱερὸν τῆς Δεσποίνης. πρῶτα μὲν δὴ αὐτόθι[51] Ἡγεμόνης ναός ἐστιν Ἀρτέμιδος καὶ χαλκοῦν ἄγαλμα ἔχον δᾷδας· ποδῶν ἓξ εἶναι μάλιστα αὐτὸ εἰκάζομεν.

CAPUT XXXVII.

Sacri Despoenae septi memoranda — Despoenae et Cereris earumque solii signa — de Anyto et Titanibus — speculo miro — Megaro et sacris Despoenae — de Despoena — luco Despoenae — Panis templo — Pane et Erato vaticinantibus.

Ἐντεῦθεν δὲ ἐς τὸν ἱερὸν περίβολον τῆς Δεσποίνης ἐστὶν ἔσοδος·[1] ἰόντων δὲ ἐπὶ τὸν ναὸν στοά τέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ, καὶ ἐν τῷ τοίχῳ λίθου λευκοῦ τύποι πεποιημένοι, καὶ τῷ[2] μὲν εἰσιν ἐπειργασμέναι[3] Μοῖραι καὶ Ζεὺς ἐπίκλησιν Μοιραγέτης, δευτέρῳ δὲ Ἡρακλῆς τρίποδα Ἀπόλλωνα ἀφαιρούμενος· ὁποῖα δὲ ἐς αὐτοὺς ἐπυνθανόμην γενέσθαι, δηλώσω καὶ τοῦτο ἢν ἐς τοῦ Φωκικοῦ

caonis filium eius nutricium fuisse, Arcadum sermo vulgavit. Longe diversa Thebani memorant; ac rursus a Thebanis dissentiunt Tanagraei. (7) Ab Acacesio distat stadia quatuor Despoenae (Dominae) fanum. Illic primum visitur Hegemones Dianae aedes. Aeneum deae signum faces praefert; pedum VI magnitudine id signum esse coniicimus.

CAP. XXXVII. Hinc ad sacrum Dominae septum aditus est. Accedentibus ad aedem et porticus ad dexteram est, et in pariete inclusa sigilla e candido marmore; una in parte Parcae et Parcarum dux (Moerageten vocant) Iupiter; in altera Hercules Apollini tripodem eripiens. Quae vero de his audierim, si quando ad eam Phocensis historiae partem quae

50. διαφορὰν Vb; διαφορά Lb. — ταναγραίων VaMLb. — Mox ἀκακήνου La.
51. αὐτόθεν Ag; χαλκῆς La. — Ceterum §. 7 capiti proximo tribuit B.

CAP. XXXVII. 1. ἔςοδος SBPcVab(?)MLab; εἴςοδος edd. rell. — ἰόντων La.
2. τὸ Va.
3. ἐπειργασμέναι Sylb. SBPcAg La; εἰργασμέναι edd. rell. VabMLb.

2 λόγου τὰ[4] ἔχοντα ἐς Δελφοὺς ἀφικώμεθα. ἐν δὲ τῇ στοᾷ τῇ παρὰ τῇ Δεσποίνῃ μεταξὺ τῶν τύπων τῶν κατειλεγμένων πινάκιόν ἐστι γεγραμμένον, ἔχον τὰ ἐς[5] τὴν τελετήν. Νύμφαι δέ εἰσι καὶ Πᾶνες ἐπὶ τῷ γ' τύπῳ,[6] ἐπὶ δὲ τῷ τετάρτῳ Πολύβιος ὁ Λυκόρτα· καί οἱ ἐπίγραμμά ἐστιν ἐξ ἀρχῆς τε μὴ ἂν σφαλῆναι τὴν Ἑλλάδα, εἰ Πολυβίῳ τὰ πάντα ἐπείθετο,[7] καὶ ἁμαρτούσῃ δι' ἐκείνου βοήθειαν αὐτῇ γενέσθαι μόνου. πρὸ δὲ τοῦ ναοῦ Δήμητρί τέ ἐστι βωμὸς καὶ ἕτερος[8] Δεσποίνῃ, μετ' αὐτὸν
8 δὲ μεγάλης Μητρός. (2) Θεῶν δὲ αὐτὰ[9] τὰ ἀγάλματα, Δέσποινα καὶ ἡ Δημήτηρ τε καὶ ὁ θρόνος ἐν ᾧ καθέζονται, καὶ τὸ ὑπόθημα[10] τὸ ὑπὸ τοῖς ποσίν ἐστιν ἑνὸς ὁμοίως λίθου· καὶ οὔτε τῶν ἐπὶ τῇ ἐσθῆτι οὔτε ὁπόσα

ad Delphos pertinet pervenero, tunc exponam. In porticu vero ad Dominae fanum, inter ea quae percensui sigilla tabula est, in qua pictae sunt initiorum ceremoniae. Tertio loco Nymphae inter sigilla et Panes sunt; quarto Polybius, Lycortae filius. Inscriptio testatur nihil ab initio offensuram fuisse Graeciam, si Polybii consiliis paruisset; iam vero graviter affectae unum illum praesidio fuisse. Ante fanum arae erectae, Cereri una, Dominae altera, Deûm magnae matri tertia. (2) Signa Cereris et Herae, solium in quo sedent et item quod pedibus subiacet scabellum e solido et unico lapide sunt. Nam neque vestes, neque extranea quaedam solii ornamenta

4. τὰ om. Va sq. ἐς Δελφοὺς om. VaM; tum ἀφικόμεθα Va.

5. γεγραμμένον ἔχον τὰ ἐς Lab; idem probant Hermann. de pictur. et R. Rochette peintures ant. inéd. p. 123; γεγραμμένον ἔχον ἐς Va et MAg ad marg.; γεγραμμένον ἔχοντα ἐς MAg; γεγραμμένα ἔχον τὰ ἐς edd. VbPc(?).

6. ἐπὶ τῷ γ' τύπῳ e coni., ad quam accedit Letronne in Epist. ad Böckh (in Appendice aux lettres d'un antiquaire a. 1837.) ἐπὶ τῷ τρίτῳ scribens; ἐπὶ τὸν τύπον La; ἐπὶ ** τῶν τύπων SB; ἐπὶ [τρίτῳ] τῶν τύπων C; voluit ἐπὶ τῷ τρίτῳ τῶν τύπων cum Sylb.; ἐπὶ τῶν τύπων rell.; ἐφ' ἑνὶ τῶν τύπων Rochette d. l. — ἀνασφαλῆναι Lb.

7. ἐποιεῖτο MVabPcLab; ἐποιοῖτο Ag. — δι' ἐκείνου CSBMVabPodLab; δι' 'κείνου Ag; δι' ἐκεῖνον XKF; δε' ἐκεῖνον A. — αὕτη La. — μόνου CSBMVaPcdAgLab; μόνον edd. rell. Vb. — πρότερον (expunct.) πρὸ δὲ τοῦ et βωμὸν La.

8. ἕτερον AVbAgLb.

9. Μητρός. Θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ scripsimus e vestigiis codd.; μητρὸς θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ PcLab; μητρὸς καὶ θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ Ag; δὲ om. MVab; μητρὸς θεῶν. (2) Αὐτὰ δὲ τὰ edd.

10. ὑπόδημα Va.

εἴργασται περὶ τὸν θρόνον οὐδέν ἐστιν ἑτέρου[11] λίθου προσεχὲς σιδήρῳ καὶ κόλλῃ, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐστὶν εἷς[12] λίθος. οὗτος οὐκ ἐσεκομίσθη[13] σφίσιν ὁ λίθος, ἀλλὰ κατὰ ὄψιν ὀνείρατος λέγουσιν αὐτὸν ἐξευρεῖν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τὴν γῆν ὀρύξαντες. τῶν δὲ ἀγαλμάτων ἐστὶν ἑκατέρου μέγεθος κατὰ τὸ Ἀθήνησιν ἄγαλμα μάλιστα τῆς Μητρός· Δαμοφῶντος[14] δὲ καὶ ταῦτα ἔργα. ἡ μὲν οὖν 4
Δημήτηρ[15] δᾷδα ἐν δεξιᾷ φέρει, τὴν δὲ ἑτέραν χεῖρα[16] ἐπιβέβληκεν ἐπὶ τὴν Δέσποιναν· ἡ δὲ Δέσποινα σκῆπτρόν τε καὶ τὴν[17] καλουμένην κίστην ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχει· 676
τῇ δὲ ἔχεται τῇ δεξιᾷ[18] τῆς κίστης. τοῦ θρόνου δὲ ἑκατέρωθεν Ἄρτεμις μὲν παρὰ τὴν Δήμητρα ἕστηκεν ἀμπεχομένη[19] δέρμα ἐλάφου καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων φαρέτραν[20] ἔχουσα, ἐν δὲ ταῖς χερσὶ τῇ μὲν λαμπάδα ἔχει, τῇ δὲ δράκοντας δύο· παρὰ δὲ[21] τὴν Ἄρτεμιν κατάκειται κύων.

ullo vel ferri vel glutinis coagmento compacta sunt, sed uno prorsus omnia lapide constant. Neque vero eum lapidem aliunde deportatum, sed somnii monitu quo loco fodiendo tellurem aperuerant inventum memorant. Utriusque simulacri magnitudo instar eius est quod Matris deum Athenis visitur. Sunt et haec Damophontis opera. Ceres ipsa facem dextera praefert, laevam Herae admovet. Hera sceptrum et vas, quae cista dicitur, genibus sustinet, dextera cistae adhibita. Sunt etiam ab utraque throni parte simulacra; Cereri assistit Diana cervina pelle velata, pendente ex humeris pharetra; altera manu lampadem, dracones duos altera gestat. Adiacet canis de ve-

11. ἑτέρου coni. K, recep. C Smai. B; ἕτερον edd. rell. LabVab MPcAg. — προςέσχε Lb; tum κόνλη Ag.

12. ἔστιν οἷς λίθ. Vb; ἐστὶν om. Ag.

13. ἐςεκομίσθη BPcAgLab; ἐκομίσθη edd. rell. VaM; ἐκοσμήσθη Vb.

14. δαμαφῶντος Va; δημοφῶντος Lb.

15. οὖν μῆρ Vb.

16. χεῖρα om. VabMLb; recte fortasse; χεῖραν AgLa. — σκῆπτορ La.

17. καὶ τὴν καλ. volentib. F. Schneider. recep. S; τὴν om. edd. rell. codd.

18. τῇ δὲ ἔχεται σκήπτρου, τῇ δὲ δεξιᾷ coni. F., repetivit C; τῆς δὲ ἔχεται τῇ δεξιᾷ Cor., quod non displicet si expunxeris seq. τῆς κίστης. Tum τῆς κίστης; articulum adiecimus cum Cor. SB. — δήμητραν Lab.

19. ἀ.πεχομένη (sic) Va.

20. Mirum quod primus B (in erratis) vitiosum φάρετραν correxit φαρέτραν ἔχουσαν Va; tum χερσὶν Ag.

21. δὲ om. VabMLb. Tum κατάκεινται κυνῶν MVa; κυωνοιαι (sic) Lb; κατάκεινται κυνῶ (sec. alteram nostram collationem) M.

5 οἷαι θηρεύειν[22] εἰσὶν ἐπιτήδειοι. (3) Πρὸς δὲ τῆς Δεσποίνης τῷ ἀγάλματι ἕστηκεν Ἄνυτος σχῆμα ὡπλισμένου[23] παρεχόμενος. φασὶ δὲ οἱ περὶ τὸ ἱερὸν τραφῆναι τὴν Δέσποιναν ὑπὸ τοῦ Ἀνύτου καὶ εἶναι τῶν Τιτάνων καλουμένων καὶ τὸν Ἄνυτον. Τιτᾶνας[24] δὲ πρῶτος ἐς ποίησιν ἐσήγαγεν Ὅμηρος, θεοὺς εἶναι φήσας[25] ὑπὸ τῷ καλουμένῳ Ταρτάρῳ· καὶ ἔστιν ἐν Ἥρας ὅρκῳ τὰ ἔπη. παρὰ δὲ Ὁμήρου[26] Ὀνομάκριτος παραλαβὼν τῶν Τιτάνων τὸ ὄνομα Διονύσῳ τε συνέθηκεν ὄργια καὶ εἶναι τοὺς Τιτᾶνας τῷ Διονύσῳ τῶν παθημάτων ἐποίησεν αὐτουργούς.[27]
6 τὰ μὲν δὴ ἐς τὸν Ἄνυτον ὑπὸ Ἀρκάδων λέγεται, Δήμητρος δὲ Ἄρτεμιν θυγατέρα εἶναι καὶ οὐ Λητοῦς,[28] ὄντα Αἰγυπτίων τὸν λόγον Αἰσχύλος ἐδίδαξεν Εὐφορίωνος τοὺς Ἕλληνας. τὰ δὲ ἐς Κούρητας[29] (οὗτοι γὰρ ὑπὸ τῶν ἀγαλμάτων πεποίηνται) καὶ τὰ ἐς Κορύβαν-

naticorum genere. (3) Herae signo Anytus adstat armati hominis habitu. Hunc aeditui Herae nutricium fuisse tradunt, illum quidem de Titanibus unum. Sane Titanas primus omnium Homerus suis carminibus commentus est, deos esse earum sedium incolas narrans quibus Tartara nomen est. Ea de re poëtae versus in Iunonis iureiurando sunt. Sumpto deinde ab Homero Titanum nomine Onomacritus, quo libro Liberi Patris orgia exposuit, illorum opera gravibus affectum aerumnis Liberum versibus mandavit. Sed quae ad Anytum pertinent ab Arcadibus memoriae prodita sunt. Cereris vero filiam, non Latonae, Dianam fuisse ab Aegyptiis acceptum sermonem Graecos docuit Aeschylus Euphorionis filius. Iam de Curetibus (nam hi infra ea signa cernuntur) deque Corybantibus qui in basi

22. θηρεύοῦσι (i. e. θηρεύειν?) Vb. — ἐπιτήδειον La; tum ἄγαλμ (post μ apex compendii cum duobus punctulis et supra vers. τα) La.

23. ὡπλισμένον M.

24. τιτάνας MLab; deinde ἐπήγαγεν Pc; ἐςείγαγεν Va.

25. φήσας e coni.; σφᾶς edd. codd.; tum τῶν καλουμένων (expuncto utroque ν finali) Vb. Locus Homeri est Il. XIV, 279.

26. Ὁμήρῳ Va; deinde ὀνομακρητὸς MVa; ὀνομάκριτος A; ὄνομα κριτός Vb; ὄνομάκριτος La; ὀνομακριτὸς Lb.

27. αὐτουργεὺς Vb, expuncto ε et supra posito ο. Tum τάδε μὲν δὴ Cor.

28. ἐς Λητοῦς in M esse affirmat S; errore ut suspicamur; in proxime enim sequentibus ἐς pro οὐ habet M, ubi tacet S (v. not. 31.). Mox τὸν τὸν λόγον Vb.

29. κουρήτας VbLab. — καὶ τὰς ἐς Lb.

τας ἐπειργασμένους[30] ἐπὶ τοῦ βάθρου (γένος δὲ οἶδε
ἀλλοῖον καὶ οὐ Κούρητες)[31] τὰ ἐς τούτους παρίημι[32]
ἐπιστάμενος. (4) Τῶν δὲ ἡμέρων οἱ Ἀρκάδες δένδρων[33] 7
ἁπάντων πλὴν ῥοιᾶς ἐσκομίζουσιν ἐς τὸ ἱερόν. ἐν δεξιᾷ
δὲ ἐξιόντι ἐκ[34] τοῦ ναοῦ κάτοπτρον ἡρμοσμένον[35] ἐστὶν
ἐν τῷ τοίχῳ· τοῦτο ἢν τις προσβλέπῃ τὸ κάτοπτρον
ἑαυτὸν[36] μὲν ἤτοι παντάπασιν ἀμυδρῶς ἢ οὐδὲ[37] ὄψεται
τὴν ἀρχήν, τὰ δὲ ἀγάλματα τῶν θεῶν καὶ αὐτὰ καὶ τὸν
θρόνον ἔστιν ἐναργῶς θεάσασθαι. (5) Παρὰ δὲ τὸν ναὸν 8
τῆς Δεσποίνης[38] ὀλίγον ἐπαναβάντι ἐν δεξιᾷ Μέγαρόν
ἐστι καλούμενον, καὶ τελετήν τε[39] δρῶσιν ἐνταῦθα καὶ

insculpti sunt, (alius enim sunt generis Corybantes atque Curetes) omnia consulto missa facio. (4) Infra hoc fanum Arcades pomiferarum omnium arborum praeterquam Punicae mali fructum inferunt. Ad dexteram e delubro egredienti speculum in tectorio parietis apte inclusum est; in quod qui inspexerit suam ipsius imaginem aut parum perspicue aut prorsus nihil cernet; dearum tamen signa et solium ipsum dilucide intuebitur. (5) Praeter Herae fanum paululum ascendentibus ad dexteram est quod Megaron vocant. Ibi arcana sacra cele-

30. *ἐπειργασμ.* Heyne antiq. Aufs. I, p. 15. SBVa(?)PcAgLab; *ἀπειργ.* edd. rell. MVb.

31. *γένος δὲ οἶδε ἀλλοῖον καὶ οὐ Κούρητες*; ingeniosam recepimus Bekkeri coniecturam. Dictum est contra eos qui Curetes et Corybantes non differre affirmabant; sic v. g. *Κούρητες καὶ Κορύβαντες καὶ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι οἱ αὐτοί εἰσιν*, Schol. Arat. v. 33. — *ἑνὸς δὲ οἶδα ἀλλοῖον* edd. codd. praeter La; qui *ἑνὸς δὲ οἶδα* sine *ἀλλοῖον* habet; *καὶ οὐ Κούρητος* edd. PcAg; *καὶ οὐ κουρῆτας* Vb; *καὶ ἐς κουρῆτας* M (sec. S, qui tamen silet de *ἐς*); *καὶ ἐς κουρῆτα* MVa; *καὶ οὐ κουρητάς* La; *καὶ οὐ κουρήτας* Lb; *γένους δὲ οὗτοι ἀλλοίου καὶ οἱ Κούρητες* coni. S. Sic transponit verba Am. „Iam de Curetibus (nam hi infra ea signa cernuntur, etsi unius intelligo longe alium quam Curetis habitum esse) deque Corybantibus" cet. Vide Lobeckium de hoc loco disputantem, Aglaopham. II, p. 1139. not.

32. *παρίειμι* Vb.

33. *δένδρων* om. Va.

34. *ἐξιόντι ἐκ πρὸς Μεγαλοπολίτας καὶ οὗτοι* Va. Qui Codicem M. contulit voci *ἐκ* asteriscum apposuit et in margine adnotavit: „sequuntur quae supra p. 670 usque ad p. 673 (ed. K.) omissa erant *πρὸς Μεγαλοπολίταις* (sic) *καὶ οὗτοι καὶ ἀγάλματα* etc. v. 670." V. supra ad cap. 35, not. 8.

35. *ἡρμωσμένον* Ag; tum *στοίχῳ* La. — *προβλέπῃ* Lb. — *κάτοπτον* M.

36. *ἑαυτὴν* Vb, *ὁ* sup. *ῆ*.

37. *οὐδὲ* Pors. SBPcAgLab; *οὐδὲν* edd. rell. Am. VabM.

38. *τῆς δὲ σποίνης* M (*δὲ ποίνης* sec. Exc. nostra).

39. *τε* om. VaM. — *ἱέρια ὅς ἀρχ.* La.

τῇ Δεσποίνῃ θύουσιν ἱερεῖα οἱ Ἀρκάδες πολλά τε[40] καὶ ἄφθονα· θύει[41] μὲν δὴ αὐτῶν ἕκαστος ὅ τι κέκτηται· τῶν ἱερείων δὲ οὐ τὰς φάρυγγας ἀποτέμνει,[42] ὥσπερ ἐπὶ
677 ταῖς ἄλλαις θυσίαις, κῶλον[43] δὲ ὅ τι ἂν τύχῃ, τοῦτο
9 ἕκαστος ἀπέκοψε τοῦ θύματος. (6) Ταύτην δὲ[44] μάλιστα θεῶν σέβουσιν οἱ Ἀρκάδες τὴν Δέσποιναν, θυγατέρα δὲ αὐτὴν Ποσειδῶνός φασιν εἶναι[45] καὶ Δήμητρος· ἐπίκλησις ἐς τοὺς πολλούς ἐστιν αὐτῇ[46] Δέσποινα, καθάπερ καὶ τὴν ἐκ Διὸς[47] Κόρην ἐπονομάζουσιν, ἰδίᾳ[48] δέ ἐστιν ὄνομα Περσεφόνη,[49] καθὰ Ὅμηρος καὶ ἔτι πρότερον Πάμφως[50] ἐποίησαν· τῆς δὲ Δεσποίνης τὸ ὄνομα
10 ἔδεισα[51] ἐς τοὺς ἀτελέστους γράφειν. (7) Ὑπὲρ δὲ τὸ

brantur, Heraeque victimas complures et peropimas mactant Arcades, et immolant quidem pro suis quisque copiis. Neque vero hostiarum guttura desecant uti aliis in sacris, sed artum quem quisque fortuito primum apprehenderit, illum praecidit. (6) Hanc dearum omnium maxime venerantur Arcades. Filiam eam esse dicunt Neptuni et Cereris, eaque vulgo Despoena (Domina) cognominatur, sicut eam quae e Iove et Cerere nata est Coren (Puellam) cognominare solent, quum peculiari nomine Persephone (Proserpina) vocitetur, ut Homerus et ante hunc Pamphus in sua poesi declarant. Despoenae autem nomen non sum ausus ad profanos prodere.

40. τε om. Smai. „videtur τε eliminandum; quod inter δεξιᾷ et ἀποτέμνειν Mosq. omisit τε forsan hoc ipsum est.“ S. Neutiquam!

41. θύειν VabPcAgLab; ἕκαστον La.

42. ἀποτέμνει Sylb. C, probat F; ἀποτέμειν VabMAgLa; ἀποτέμνειν edd. rell. PcLb. Non inepte fortasse legas ἀπέτεμεν.

43. κῶλον δὲ — θύματος om. Ag. — ἀπέκομψεν Vb, μ expunct.

44. δὲ adiecimus e Va. — θυγατέραν Vb.

45. φασιν εἶναι BPcAgLab; εἶναί φασι edd. rell. VabM. Post φασι distinguunt AXK; volentibus Palm. Ms. Sylb. K. distinctionem post Δήμητρος reiecerunt FCSB. — δήμητρον La.

46. αὐτῇ iubente K recep. CS; sic habere videtur Va; αὕτη edd. rell. VbMPcAgLab.

47. ἐκ τοῦ διὸς Vb; mox ἐκπονομάζουσιν Ag.

48. ἰδίᾳ δὲ Smai. VbPa, ἴδιον τε C; ἴδιον δὲ Cor.; ἰδίᾳ τε edd. rell.; οἷά τε VaM; οἷα τε; ad marg. ἰδία τε R; ἰδά τε La; ἰατέ Pc**Ag Lb; ἰετέ Pd; ᾗ ἰδίᾳ τε coni. F.

49. Περσεφόνη AXK; correxit Sylb.; tum καθάπερ AgLa.

50. πᾶν φῶς MVbLb; παμφὼς Va; πάνφως Ag; seq. δὲ om. Vab MPcLab.

51. ἔδεισα AXKFCSmai. BVabM PcAgLab; ἔδεισαν in mentem venit Facio, quod recep. Smin.; ἔδεισεν Am.; tum τὰς Ag. — ἀτελέστους Pors. Smai. BAgRLab; ἀκελάστους VaM; ἀτελεστέρους edd. rell. VbPc et marg. R. — δεσποι ἱερὸν (sic) La.

καλούμενον Μέγαρόν ἐστιν ἄλσος τῆς Δεσποίνης ἱερὸν θριγκῷ λίθων[52] περιεχόμενον· ἐντὸς δὲ αὐτοῦ δένδρα καὶ ἄλλα καὶ ἐλαία[53] καὶ πρῖνος ἐκ ῥίζης μιᾶς πεφύκασιν· τοῦτο οὐ γεωργοῦ σοφίας ἐστὶν ἔργον. ὑπὲρ δὲ τὸ ἄλσος καὶ Ἱππίου[54] Ποσειδῶνος, ἅτε πατρὸς τῆς Δεσποίνης, καὶ θεῶν ἄλλων εἰσὶ βωμοί· τῷ τελευταίῳ δὲ ἐπίγραμμά ἐστι θεοῖς αὐτὸν τοῖς πᾶσιν εἶναι κοινόν.
(8) Ἐντεῦθεν δὲ ἀναβήσῃ[55] διὰ κλίμακος ἐς ἱερὸν Πα- 11
νός· πεποίηται δὲ καὶ στοὰ ἐς τὸ ἱερὸν καὶ ἄγαλμα οὐ μέγα. θεῶν δὲ ὁμοίως τοῖς δυνατωτάτοις[56] καὶ τούτῳ μέτεστι τῷ Πανὶ ἀνθρώπων τε εὐχὰς ἄγειν ἐς τέλος καὶ ὁποῖα ἔοικεν ἀποδοῦναι πονηροῖς· παρὰ τούτῳ τῷ Πανὶ πῦρ[57] οὔ ποτε ἀποσβεννύμενον καίεται. (9) Λέγεται δὲ ὡς τὰ[58] ἔτι παλαιότερα καὶ μαντεύοιτο οὗτος ὁ θεός, προφῆτιν[59] δὲ Ἐρατὼ νύμφην αὐτῷ γενέσθαι ταύτην
ἣ Ἀρκάδι τῷ Καλλιστοῦς συνῴκησε.[60] μνημονεύουσι δὲ 12

(7) Supra aedem eam, quod vocari diximus Megaron, Despoenae sacer lucus est ambiente lapidum maceria. In eo luco ét aliae sunt arbores et ex una atque eadem radice olea et ilex enatae, quod sane nulla effectum est agricolarum arte. Supra lucum Equestris Neptuni (nempe qui Herae pater credatur) et aliorum deorum arae sunt. Earum extremam indicat inscriptio communem esse illam Dis omnibus. (8) Illinc per scalam in Panos delubrum ascendas. Adiacet delubro porticus; intus est numinis haud sane magnum simulacrum. Huic deo aeque ac potentissimis quibusque et hominum vota rata habere et merita improbos poena afficere attributum est. Ignis ei perpetuus ardet. (9) Quin et responsa oraculorum priscis temporibus reddere solitum autumant; eiusque interpretem Erato Nympham fuisse, quae cum Arcade Callistus filio nupta

52. λίθον Ag. — ἐντὸς—ἄλλα bis Va.

53. ἐλαία coni. CS, recepit B; ἐλαῖαι edd. rell. codd.; πρῖνοι „ilices“ Am. Tum πεφύκασιν MAg; πεφύκασι rell.

54. ἱππείου Ag.

55. ἀναβήβήσῃ (sic) Vb; ἀναβάσει La. — κλήμακος VbAg.

56. δυνωτάτοις Va; tum ὁποῖα ἔδωκεν VaLbMR (ad marg. R ἔοικεν).

57. πῦρ om. Vb; τῷ πυρὶ πυρ Lb.

58. τὰ om. Va.

59. προφοίτην Ag. — καλλίστους Lb.

60. σύνῴκισε AX; correxit Sylb. Deinceps ἔπη e coni. B; ἐπὶ rell. edd. codd.; praeter Lb, qui om.

καὶ ἔπη τῆς Ἐρατοῦς ἃ δὴ καὶ αὐτὸς ἐπελεξάμην.[61] ἐνταῦθα ἔστι μὲν βωμὸς Ἄρεως, ἔστι δὲ ἀγάλματα[62] Ἀφροδίτης ἐν ναῷ, λίθου τὸ ἕτερον λευκοῦ, τὸ δὲ ἀρχαιότερον αὐτῶν ξύλου· ὡσαύτως δὲ καὶ Ἀπόλλωνός[63] τε καὶ Ἀθηνᾶς ξόανά ἐστι· τῇ δὲ Ἀθηνᾷ καὶ[64] ἱερὸν πεποίηται.

CAPUT XXXVIII.

De Lycosura omnium urbium prima et vetustissima — monte Lycaeo eiusque parte Cretea dicta — Nymphis, quae Iovem nutriverunt, et fonte Hagno — Panis templo in Lycaeo — Lycaei montis admirandis, Iovis Lycaei sacro luco — templo et sacris Apollinis Parrhasii — agro Thisoensi et pluribus fluviis Achelois — montibus Nomiis et Panis templo.

678 Ἀνωτέρω δὲ ὀλίγον τείχους τε περίβολος τῆς Λυκο-
σούρας[1] ἐστὶ, καὶ οἰκήτορες ἔνεισιν οὐ πολλοί· πόλεων
δὲ ὁπόσας ἐπὶ[2] τῇ ἠπείρῳ ἔδειξε γῆ καὶ ἐν νήσοις, Λυκό-
σουρά ἐστι[3] πρεσβυτάτη, καὶ ταύτην εἶδεν ὁ ἥλιος πρώ-
την· ἀπὸ ταύτης δὲ οἱ λοιποὶ ποιεῖσθαι πόλεις μεμαθή-
2 κασιν ἄνθρωποι.[4] (2) Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς

fuerit; de qua eadem carmina memoriae produntur quae ipsi etiam percensuimus. Est eodem in loco Martis ara; sunt intra aedem Veneris duo signa e candido alterum marmore, vetustius alterum e ligno. Apollinis item e ligno et Minervae, prisca sunt signa; Minèrva cellam etiam suam habet.

Cap. XXXVIII. Paululum supra hunc locum Lycosurae murorum ambitus extat, intra quem pauci sunt incolae. Urbium certe omnium quas vel continens terra, vel insulae sustinent, vetustissima est Lycosura; hanc primam omnium sol aspexit, et ad huius exemplum urbes ceteri homines condere didicerunt. (2) Ad laevam Herae Lycaeum mons est quem

61. ἐπελεξάμην ἐνταῦθα. Ἔστι AXKFLb; mox ἄρεος VaMLb.
62. ἄγαλμα Ag.
63. ὡσαύτως δὲ Ἀπόλ. e coni. C; ὡσ. καὶ Ἀπ. καὶ Ἀθ. SM. Mox τῇ δὲ Ἀθηνᾷ καὶ ἱερόν ἐστι καὶ οἰκήτορες ἔνεισιν etc., med. om. Va.
64. καὶ om. Ag.

Cap. XXXVIII. 1. λυκόσουρας La. — ἐστὶν Ag. — οἰκήτορος Vb; οἰκήτερες M. — οἱ πολλοὶ Lb.
2. ἐπεὶ Va; om. La. — ἠπείρων La. — γῆ AX. — ἐν ὅσοις Vb.
3. Λυκοσούρα ἐστὶ SMVab(?)Lb. — οἶδεν Vb; ἴδεν Va; seq. ὁ suspectum putat S.
4. οἱ ἄνοι Vb. — λυκαῖον Lab.

Δεσποίνης τὸ ὄρος ἐστὶ τὸ Λύκαιον· καλοῦσι δὲ αὐτὸ καὶ Ὄλυμπον, καὶ Ἱεράν τε[5] ἕτεροι τῶν Ἀρκάδων κορυφήν· τραφῆναι δὲ τὸν Δία φασὶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ· καὶ χώρα τέ ἐστιν ἐν τῷ Λυκαίῳ Κρητέα καλουμένη (αὕτη δὲ ἡ Κρητέα ἐστὶν ἐξ ἀριστερᾶς Ἀπόλλωνος ἄλσους[6] ἐπίκλησιν Παῤῥασίου) καὶ τὴν Κρήτην ἔνθα ὁ Κρητῶν ἔχει λόγος τραφῆναι Δία, τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι καὶ οὐ τὴν νῆσον[7] ἀμφισβητοῦσιν οἱ Ἀρκάδες. (3) Ταῖς Νύμ- 3
φαις δὲ[8] ὀνόματα, ὑφ' ὧν τὸν Δία τραφῆναι λέγουσι, τίθενται Θεισόαν[9] καὶ Νέδαν καὶ Ἁγνώ· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Θεισόας πόλις ᾠκεῖτο ἐν τῇ Παῤῥασίᾳ[10] (τὰ δὲ ἐπ' ἐμοῦ μοίρας τῆς Μεγαλοπολίτιδός ἐστιν ἡ[11] Θεισόα κώμη), τῆς Νέδας δὲ ὁ ποταμὸς τὸ ὄνομα ἔσχηκε,[12] τῆς δὲ Ἁγνοῦς ἡ ἐν τῷ ὄρει τῷ Λυκαίῳ πηγὴ ἣ[13] κατὰ τὰ αὐτὰ ποταμῷ τῷ Ἴστρῳ πέφυκεν ἴσον παρέχεσθαι τὸ ὕδωρ ἐν χειμῶνι ὁμοίως καὶ ἐν ὥρᾳ θέρους. ἢν δὲ αὐχμὸς 4
χρόνον ἐπέχῃ[14] πολὺν καὶ ἤδη σφίσι τὰ σπέρματα ἐν τῇ

Olympum etiam, Sacrum alii Arcadum iugum nuncupant. In hoc monte educatum Iovem vulgo traditum est. Ager est in Lycaeo quae Cretea vocatur, ad laevam luci qui Apollini sacer est cognomento Parrhasio. Hunc esse locum in quo sit educatus Iupiter, non autem Cretam insulam, contra Cretensium sermonem contendunt Arcades: (3) Nymphas etiam nominant quae Iovem nutrierint, Thisoan, Nedan et Hagno; et a Thisoa quidem nominata fuit urbs olim frequens in Parrhasiorum finibus; est vero nunc Thisoa pagus Megalopolitani agri pars. Neda flumini nomen dedit, fonti Hagno, qui in Lycaeo monte perinde ut Ister fluvius parem aquarum molem aestate aeque atque hieme volvere solet. Quod si forte diuturna siccitate

5. τε Ag; γε edd. MVabPcLb; ἱερᾶν γε La.
6. ἄλσεος Va; mox Παρασίου VabM. — τραφ. διὰ τὸ χωρ. Lb.
7. καὶ οὐ δία τὴν νῆσον VabM (in hoc διὰ); διὰ χωρ. τοῦτο καὶ οὐ διὰ τὴν ν. Ag; καὶ διὰ τὴν νῆσον La; καὶ οὐ διὰ τ. ν. Lb.
8. ταῖς δὲ Νυμφ. δὲ ὀν. Va. Mox λέγουσιν Ag.
9. Θεισόαν et mox Θεισόα FCB; Θείσοαν et Θείσοα S; Θεισώαν et Θεισώα AXKVaMAgLa; θεισῶαν et θεισώα Vb; θεισῶα Lb. — ἁγνώ La. Mox θεισώας VabMLab; θησώας Ag. — ᾤκητο Lb.
10. Πεῤῥησία Va; Πεῤῥασία VbM.
11. ἔστιν ἐν θεισ. VabM.
12. ἔσχηκεν AXKAg. — ἀγνοὺς La, seq. ἡ om. id.
13. post πηγὴ cum B inseruimus ἥ.
14. ἐπέχει Vb.

γῇ καὶ τὰ δένδρα αὐαίνηται,[15] τηνικαῦτα ὁ ἱερεὺς τοῦ Λυκαίου Διὸς προσευξάμενος ἐς τὸ ὕδωρ καὶ θύσας[16] ὁπόσα ἐστὶν αὐτῷ νόμος, καθίησι[17] δρυὸς κλάδον ἐπιπολῆς καὶ οὐκ ἐς βάθος τῆς πηγῆς· ἀνακινηθέντος δὲ τοῦ ὕδατος ἄνεισιν[18] ἀχλὺς ἐοικυῖα ὁμίχλῃ, διαλιποῦσα δὲ ὀλίγον γίνεται νέφος ἡ ἀχλύς, καὶ ἐς αὑτὴν[19] ἄλλα ἐπαγομένη τῶν νεφῶν ὑετὸν τοῖς Ἀρκάσιν ἐς τὴν γῆν
5 κατιέναι ποιεῖ. (4) Ἔστι δὲ ἐν τῷ Λυκαίῳ Πανός τε ἱερὸν καὶ περὶ αὐτὸ ἄλσος δένδρων, καὶ ἱππόδρομός τε καὶ πρὸ αὐτοῦ στάδιον· τὸ δὲ ἀρχαῖον τῶν Λυκαίων ἦγον τὸν ἀγῶνα ἐνταῦθα.[20] ἔστι δὲ αὐτόθι καὶ ἀνδριάντων βάθρα, οὐκ ἐνόντων ἔτι ἀνδριάντων· ἐλεγεῖον δὲ ἐπὶ τῶν βάθρων ἑνὶ[21] Ἀστυάνακτός φησιν εἶναι τὴν εἰκόνα, τὸν δὲ Ἀστυάνακτα εἶναι γένος τῶν ἀπὸ Ἀρκάδος.[22] (5) Τὸ δὲ ὄρος παρέχεται τὸ Λύκαιον[23] καὶ
6 679 ἄλλα ἐς θαῦμα καὶ μάλιστα τόδε. τέμενός ἐστιν ἐν αὐτῷ[24]

solum laboret atque ex eo segetes et stirpes exarescant, ibi Lycaei Iovis sacerdos ad aquam eius fontis cum precatione conversus riteque re divina mactatis hostiis peracta, e quercu ramum non alte sed in summam aquam porricit; existit commota aqua ater halitus nebulae persimilis, neque ita multo post nubes inde attollitur moxque plurium nubium accessione obducto coelo Arcadum fines optatis imbribus perfunduntur. (4) Est in Lycaeo Panos etiam fanum condenso circumseptum luco; adiacet Hippodromus, Hippodromo stadium; in eo iam tum ab initio Lupercalia celebrabantur. Sunt ibidem aliquot statuarum cippi, statuis amotis; eorum unius inscriptio elegis testatur fuisse eam Astyanactis effigiem, viri ex Arcadis prosapia oriundi. (5) Mons ipse Lycaeus multa quae visentes admirentur habet; hoc inter cetera: Area est Lycaei Iovis quo

15. ἀναίνηται Vb; mox λυκίου Vb.

16. ὕδωρ καθύσας M.

17. καθίησι BPcAgLab; idem voluerat S; καθίη Va; καθείη Vb, ε expunct.; καθίει rell. edd. M(?). — ἐπὶ πολῆς AVbLa. Mox γῆς pro πηγῆς Lb.

18. ἄνυσιν M; mox διαλίπουσα AgLa; διαλείπουσα Lb.

19. αὐτὴν B; αὑτὴν edd. rell.; mox τῶν εεφῶν (sic) La. — ἀρκᾶσιν M. — τῶν λυμαίων Lb.

20. ταῦθα A.

21. ἑνὶ adiecimus cum Am. CBPd Vb, marg. RLa; ἕνι Pc*; ἐνὶ Ag; ἐν RLb; ἐς Va; om. edd. rell. — Tum φησιν Sylb. KFCSBVabMPc AgLab; φασιν AX.

22. ἀρκάδων VaM.

23. Λυκαῖον AXVabLab.

24. ἐν ἑάυτῷ (sic) Λυκίου Vb;

Λυκαίου Διός, ἔσοδος δὲ οὐκ ἔστιν ἐς αὐτὸ ἀνθρώποις· ὑπεριδόντα δὲ τοῦ νόμου καὶ ἐσελθόντα ἀνάγκη πᾶσα αὐτὸν ἐνιαυτοῦ πρόσω μὴ βιῶναι· καὶ τάδε ἔτι ἐλέγετο, τὰ ἐντὸς τοῦ τεμένους γενόμενα ὁμοίως πάντα καὶ θηρία καὶ ἀνθρώπους οὐ παρέχεσθαι σκιάν· καὶ διὰ τοῦτο ἐς τὸ τέμενος θηρίου καταφεύγοντος οὐκ ἐθέλει οἱ συνεσπίπτειν[25] ὁ κυνηγέτης, ἀλλὰ ὑπομένων ἐκτὸς καὶ ὁρῶν τὸ θηρίον οὐδεμίαν ἀπ' αὐτοῦ θεᾶται σκιάν. χρόνον μὲν δὴ τὸν ἴσον ἔπεισί τε ὁ ἥλιος τὸν ἐν τῷ[26] οὐρανῷ καρκίνον καὶ ἐν Συήνῃ[27] τῇ πρὸ Αἰθιοπίας[28] οὔτε ἀπὸ δένδρων, οὔτε ἀπὸ τῶν[29] ζῴων γενέσθαι σκιὰν ἔστι· τὸ δὲ ἐν τῷ Λυκαίῳ τέμενος τὸ αὐτὸ ἐς τὰς σκιὰς ἀεί τε καὶ[30] ἐπὶ πασῶν πέπονθε τῶν ὡρῶν. ἔστι δὲ ἐπὶ 7
τῇ ἄκρᾳ τῇ ἀνωτάτω[31] τοῦ ὄρους γῆς χῶμα, Διὸς τοῦ Λυκαίου[32] βωμός, καὶ ἡ Πελοπόννησος τὰ πολλά ἐστιν

hominibus non est accessus; si quis loci religione contemta introierit necesse omnino est eum intra annum e vita excedere. Mirum est etiam quod aiunt, tam homines quam bestias, quae forte intra eius loci ambitum se immiserint, nullas e corporibus suis umbras reddere; ac feras quidem venator illuc confugientes non consequitur, sed foris consistens nullam sane umbram ab eius corpore mitti animadvertit. Ea certe anni parte qua Cancer Solem gestat, Syenae quae Aethiopiae finitima urbs est, nullae ex arboribus, nec animantibus aut ceteris corporibus umbrae se ostendunt; verum in illa Lycaei area hoc nulla non anni parte contingit. In supremo montis iugo est terrae tumulus, Lycaei Iovis ara, unde omnis prope Peloponnesus prospici potest. Ante aram duae

λυκαίου — ἐς αὐτὸ om. La. — Deinceps *ὁμοίως* om. La. — De re cf. Plat. Rep. VIII, 228. Polyb. XVI, 10, 7. Plutarch. Quaest. gr. 39 (p. 300. C).

25. *συνεπιπίπτειν* M; *συνεπίπτειν* VaM (sec. Exc. nostra).

26. *τῷ* om. Ag.

27. *ἐν συνόῃ* Vb, marg. R; *ἐν σιήνῃ* Ag; *ἐσοήνῃ* MRLb; *ἐν σκήνῃ* La. — Tum *πρὸ* BPcAgLa; *πρὸς* edd. rell. VabM; *τὸ πρὸς* Lb.

28. *Αἰθιοπίας* BVbMPc*AgLab; *Αἰθιοπίαν* C („d'après les Mss. 1410. 1411.“ = Pcd); *Αἰθιοπίᾳ* edd. rell. E Va nihil enotavimus; de M silent Excerpta nostra.

29. *τῶν* om. Va. — *σκιάν· ἔστι δὲ τόδε ἐν τῷ λυκαί* (sic) *τέμενος* Vb; *σκιάν· ἔστι δὲ τὸ ἐν τ. Λ. τέμ. τῷ αὐτῷ ἐς τ. σκ.* Va; *σκιὰν. ἔστι τόδε ἐν* Lb.

30. *καὶ* om. Ag. — *πεπονθετῶν*, omisso sq. *ὡρῶν* La.

31. *ἀνωτάτῳ* AKFC. — *τοὺς ὄρ.* Vb; *τοὺς ὄρ.* VaLa.

32. *Λυκίου* Vb; praecedens *τοῦ* om. Va.

ἀπ' αὐτοῦ σύνοπτος· πρὸ δὲ τοῦ βωμοῦ κίονες δύο ὡς
ἐπὶ[33] ἀνίσχοντα ἑστήκασιν ἥλιον· ἀετοὶ[34] δὲ ἐπ' αὐτοῖς
ἐπίχρυσοι τά γε ἔτι παλαιότερα ἐπεποίηντο. ἐπὶ τούτου
τοῦ βωμοῦ[35] τῷ Λυκαίῳ Διῒ θύουσιν ἐν ἀποῤῥήτῳ·
πολυπραγμονῆσαι δὲ οὔ μοι τὰ ἐς τὴν θυσίαν ἡδὺ ἦν,
8 ἐχέτω δὲ ὡς ἔχει καὶ ὡς ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς. (6) Ἔστι[36]
δὲ ἐν τοῖς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὄρους Ἀπόλλωνος ἱερὸν
ἐπίκλησιν Παῤῥασίου·[37] τίθενται δὲ αὐτῷ καὶ Πύθιον
ὄνομα. ἄγοντες δὲ τῷ θεῷ κατὰ ἔτος ἑορτὴν θύουσι
μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ κάπρον τῷ Ἀπόλλωνι[38] τῷ Ἐπικουρίῳ,
θύσαντες δὲ ἐνταῦθα αὐτίκα τὸ ἱερεῖον[39] κομίζουσιν ἐς
τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Παῤῥασίου σὺν αὐλῷ τε
καὶ πομπῇ, καὶ τά τε μηρία ἐκτεμόντες[40] καίουσι καὶ δὴ
καὶ ἀναλίσκουσιν αὐτόθι τοῦ ἱερείου τὰ κρέα. ταῦτα
9 μὲν οὕτω ποιεῖν νομίζουσι. (7) Τοῦ Λυκαίου δὲ τὰ
πρὸς τῆς ἄρκτου γῆ [τε] ἡ Θεισοαία·[41] οἱ δὲ ἄνθρωποι

eminent pilae ad solis fere exortum; insistunt aquilae inauratae pervetusti operis. Ad hanc aram Iovi Lycaeo in operto sacra faciunt. Sacri eius ritus curiose mihi exquirere non est collibitum; quare ita se habeant, ut praesenti et prisci temporis religione sanciti sunt. (6) In ea montis parte quae ad Orientem spectat, est Apollinis fanum cognomento Parrhasii; eundem Pythium appellant. Ei deo festos quotannis dies dum agitant, aprum Apollini Epicurio (Auxiliari) immolant in foro; ibi re divina peracta in Apollinis Parrhasii hostiam statim deportant cum solenni pompa ad tibiae cantum; femora deinde excisa adolent, viscera quidem eodem in loco absumunt; haec patrio more religio sancita est. (7) In Lycaei parte quae ad Aquilonem vergit, Thisoensis ager est. Incolae prae ce-

33. ἐπὶ τὸ ἀνίσχ. Ag. (ἐπὶ τὸν ἀνίσχοντα?).

34. αὐτοὶ Vb; tum ἐπ' αὐτῆς AXK; mox τὰ δὲ ἔτι VabMLab; τὰ δὲ ἔτη Ag.

35. ἐπὶ τοῦ βωμ. Va (qui distinguit post βωμοῦ); ἐπὶ τούτου τοῦ βωμ. Pors. BPcAgLab; ἐπὶ τούτου βωμοῦ edd. rell. VbM(?) Postea ὡς ἔχει καὶ om. La; haud male.

36. ἔτι Pc.

37. Παρασίου VhAgM; postea etiam Va. Mox αὐτὸ καὶ AgLab.

38. τῷ Ἀπόλλωνι om. Vb; at in Ἐπικουρίῳ ἐπι per correcturam ex ἀπο ortum videtur.

39. τὸ ἱερὸν VaLa. — καὶ σὺν αὐλῷ Lb.

40. ἐκτέμνοντες La. — καίουσιν Ag. — νομίζουσιν MAg.

41. τὰ πρὸς τῆς γῆς ἡ θεισωαία Va; τὰ πρὸς τῆς γῆς ἡ θεισοαία M; τὰ πρὸς τῆς γῆ τε ἡ θ. Lb; τὰ πρὸς τῆς ἄρκτου τε ἡ θεισωγήαίααία (sic, γήαία litura dele-

μάλιστα οἱ ταύτῃ[42] νύμφην τὴν Θεισόαν ἄγουσιν ἐν τιμῇ. Διὰ δὲ τῆς χώρας τῆς Θεισοαίας ῥέοντες ἐμβάλλουσιν 680 ἐς τὸν Ἀλφειὸν Μυλάων, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Νοῦς[43] καὶ Ἀχελῷος καὶ Κέλαδός τε καὶ Νάλιφος. Ἀχελῴῳ δὲ τῷ Ἀρκάδι εἰσὶν ἄλλοι δύο ὁμώνυμοί τε αὐτῷ ποταμοὶ καὶ τὰ ἐς δόξαν φανερώτεροι· τὸν μέν γε ἐπὶ τὰς Ἐχινάδας κατιόντα Ἀχελῷον διὰ τῆς Ἀκαρνάνων καὶ δι' Αἰτωλίας[44] ἔφησεν ἐν Ἰλιάδι Ὅμηρος ποταμῶν[45] τῶν πάντων ἄρχοντα εἶναι, ἕτερον δὲ Ἀχελῷον ῥέοντα ἐκ Σιπύλου τοῦ ὄρους ἐποιήσατο αὐτόν τε τὸν ποταμὸν καὶ τὸ ὄρος τὸν Σίπυλον[46] τοῦ λόγου προσθήκην τοῦ ἐς Νιόβην· τρίτῳ δ' οὖν[47] καὶ τῷ περὶ τὸ ὄρος τὸ Λύκαιόν ἐστιν ὄνομα

teris numinibus Thisoan Nympham venerantur. Perlabentes amnes influunt in Alpheum, Mylaon, Nus, Achelous, Celadus et Naliphus. Acheloo Arcadico cognomines alii duo amnes sunt multo illi quidem nobiliores. Eorum alterum ad Echinadas insulas per Acarnanas et Aetolos decurrentem Homerus in Iliade fluviorum regem nuncupavit, alterum idem poëta e Sipylo monte fluentem cum ipso monte ad ea quae de Niobe prodidit, adiecit. Tertio huic ipsi Acheloo nomen est qui

tum) Vb; θεισωέα Ag. Fortasse γῇ ἐστιν ἡ Θεισ., nisi profundius cubat mendum; interea τε sepsimus. Tum μάλιστά οἱ A.

42. ταύτην VabMLb. Tum Θείσοαν iterum S; θυσώαν Vb; θεισόαν Lab; Θεισῶαν VaM; θεισώαν Ag; deinde Θεισοαίας Sylb. KFCSB; Θεισόας AXPcVbLab; θεισώας VaM; θυσόας Ag; mox ῥέοντος Vb; ἐμβάλουσιν Ag.

43. Ῥοῦς malit S. — ἀχελῶνος La, in quo vestigium ι adscripti deprehendimus. — Pro Κέλαδος Spanh. ad Callim. h. in Dian. 107. scribendum putat Κελάδων; Lennep. ad Coluth. I, c. 5. p. 24. mavult Κλαδέος vel Κλαδάος, ut idem fluvius praeter Pausan. V, 7, 1. (nos ibi Κλάδεος scripsimus) Xenophonti appellatur H. Gr. VII, 4, 29. (Κλαδάου ap. Xenoph. a nominativo Κλάδαος derivandum videtur); Κελάδων est etiam Hom. Il. VII, 133 et Strab. VIII, 343 (68 Tzsch.) Cf. Palmer. Exerc. p. 304. Mutare non audemus, quum haec omnia eiusdem fluvii nomina fuisse non constet. Deinde Νάλιφος BPcLa; Νάφιλος edd. rell. MVabAgLb.

44. καὶ διὰ σιπυλίας Va; δι' ἀντολίας Vb; δι' αὐτωλίας (αἰ sup. αὐ) M. Seq. ἔφησεν inseruimus cum AgLab; ἔφη B e Pc, in quo tamen ἔφη^εν (sic); om. rell.; at post Ἰλιάδι inserunt δὲ AXKM(?) Vb. Homeri loci sunt Il. 21, 194 sq. 24, 615 sq.

45. ποταμῶν Sylb. CSBPcdAgLa; ποταμὸν edd. rell. MVab. — ἀχιλῶον La.

46. τὸν Σίπυλον BPcVbAgLab; τὸ Σίπυλον edd. rell MVa. Tum προθήκην AVb; προςθήκοντα τοῦ La. — λοιποῦ pro λόγου Ag.

47. δὲ οὖν Va. — καὶ τῷ Sylb. FCSBM (in hoc ὁ sup. ῷ) PcAgLab; καὶ τὸ AXKVab. — λυκαῖον et ἀχελῶνος La; vid. not. 43. et cap. 38, not. 4. 23.

11 Ἀχελῷος. (8) Τῆς Λυκοσούρας[48] δέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ Νόμια ὄρη καλούμενα, καὶ Πανός τε[49] ἱερὸν ἐν αὐτοῖς ἐστὶ Νομίου, καὶ τὸ χωρίον ὀνομάζουσι Μέλπειαν, τὸ ἀπὸ τῆς σύριγγος μέλος ἐνταῦθα Πανὸς εὑρεθῆναι λέγοντες· κληθῆναι δὲ τὰ ὄρη Νόμια προχειρότατον μέν ἐστιν εἰκάζειν ἐπὶ τοῦ Πανὸς ταῖς νομαῖς, αὐτοὶ[50] δὲ οἱ Ἀρκάδες νύμφης εἶναί φασιν ὄνομα.

CAPUT XXXIX.

De fluvio Platanistone in via ad Phigaliam urbem — Phigalo et Phigalensium discessu ac reditu — Phigaliae urbis situs et memoranda — Bacchi Acratophori templum et signum.

Παρὰ δὲ τὴν Λυκόσουραν[1] ὡς ἐπὶ ἥλιον δυσμὰς ποταμὸς Πλατανιστὼν[2] παρέξεισιν· ἀνδρὶ δὲ ἰόντι ἐς Φιγαλίαν ἀνάγκη πᾶσα[3] διαβῆναι τὸν Πλατανιστῶνα. μετὰ δὲ αὐτόν[4] ἐστιν ἄνοδος ὅσον τε σταδίους[5] τριάκοντα
2 ἢ πλείους τῶν τριάκοντα οὐ πολλῷ. (2) Τὰ δὲ ἐς τὸν Λυκάονος Φίγαλον (οὗτος γὰρ δὴ[6] τῇ πόλει τὸ

praeter Lycaeum montem labitur. (8) Lycosurae ad dexteram consurgunt montes qui Nomii dicuntur. Est in illis Nomii Panos fanum. Vicum Melpean (Modulatricem) nominant, quod fistulae modos illic Pani primum excogitatos dictitant. Nomios vero montes a Panos pastionibus vocatos fuisse obvia esse possit et exposita cuivis coniectura; ipsi tamen Arcades de Nymphae cuiusdam nomine vocitari affirmant.

Cap. XXXIX. Lycosuran praeterfluit Occidentem versus fluvius, cui Platanistou nomen; quem traiicere necesse habent qui Phigalian contendunt. A flumine clivus se attollit stadia non minus XXX, sed neque altius multo. (2) Quae vero ad Lycaonis filium Phigalum pertinent (fuit enim is primus urbis

48. λυκορᾶς Ag (Λυκοςώρας?).
49. τε inseruimus cum BPcAgLa.
50. αὐτὸν Vb. — νύμφαις Ag.

Cap. XXXIX. 1. Λυκοσούραν SLab.
2. Πλατανίστων VaLb.
3. πᾶσαν Va; mox πλανιστῶνα Ag; τῶν πλατανιστῶνα La.
4. αὐτόν Am. FCSBM (sup. vers.) Va; αὐτό AXK Sylb. VbPcRAg LabM. — ἄνωδος Vb, o sup. ω.
5. σταδίοις coni. F. — πλείους Buttm. B; πλείοσι edd. rell. VabM PcRLab; πλείοσιν Ag; deinde τοῖς τρ. VaPcRAgLab.
6. δὴ om. Va.

ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο οἰκιστὴς) καὶ ὡς μετέβαλεν[7] ἀνὰ χρόνον
ἀπὸ Φιάλου Βουκολίωνος τὸ ὄνομα ἡ πόλις καὶ αὖθίς
τε ἀνεσώσατο τὸ ἀρχαῖον, τόδε μὲν καὶ πρότερον ἔτι
ἐσήμαινεν ἡμῖν ὁ λόγος. λέγεται δὲ καὶ ἄλλα· οὐκ ἀξιό-
χρεα[8] ἐς πίστιν, ἄνδρα αὐτόχθονα εἶναι τὸν Φίγαλον
καὶ οὐ Λυκάονος παῖδα· τοῖς δὲ εἰρημένον[9] ἐστὶν ὡς ἡ
Φιγαλία νύμφη τῶν καλουμένων εἴη Δρυάδων. Λακε- 3
δαιμόνιοι δὲ ἡνίκα Ἀρκάσιν ἐπεχείρησαν[10] καὶ ἐσέβαλον 681
ἐς τὴν Φιγαλίαν στρατιᾷ, μάχῃ τε νικῶσι τοὺς ἐπιχωρί-
ους, καὶ ἐπολιόρκουν προσκαθεζόμενοι·[11] κινδυνεύοντος
δὲ ἁλῶναι τοῦ τείχους ἐκδιδράσκουσιν οἱ Φιγαλεῖς ἢ καὶ[12]
οἱ Λακεδαιμόνιοι σφᾶς ἀφιᾶσιν ἐξελθεῖν ὑποσπόνδους.
ἐγένετο δὲ ἡ τῆς[13] Φιγαλίας ἅλωσις καὶ Φιγαλέων ἡ ἐξ
αὐτῆς φυγὴ Μιλτιάδου μὲν Ἀθήνῃσιν ἄρχοντος, δευτέρῳ
δὲ ἔτει τῆς τριακοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἣν Χίονις Λάκων
ἐνίκα τὸ τρίτον. Φιγαλέων δὲ τοῖς διαπεφευγόσιν[14] ἔδο- 4

Phigaliae conditor) et ut post a Phialo Bucolionis filio civitas eá nomen acceperit, ac deinde rursus pristina appellatio invaluerit, est a nobis in hoc ipso rerum Arcadicarum commentario expositum. Traduntur etiam alia fide non satis digna: indigenam hominem Phigalum fuisse, non autem Lycaonis filium. Ex quorundam sermone Phigalia Nympha una de Dryadibus fuit. Quo tempore Lacedaemonii Arcadas bello adorti in Phigalensium fines cum exercitu invaserunt, incolis proelio victis urbem obsidione cinxerunt, quumque parum abesset quin muri expugnarentur, Phigalenses vel effugere, vel sub certis conditionibus a Lacedaemoniis dimissi sunt. Excisa est Phigalia Phigalensibus omnibus eiectis, Miltiade summum Athenis magistratum gerente, Olympiadis tricesimae, qua tertiam palmam tulit Chionis Lacon, anno secundo. Qui e Phi-

7. μετέβαλλεν Vb. Mox Φιάλου Am. XKFCSB; Φιγάλου AVaM; Φιγαλοῦ PcAgLab; Φυγαλοῦ Vb.

8. ἀξιόχρεα Pors. BVabMPcLab; ἀξιώχρεα Ag; ἀξιόχρεω edd. rell.

9. εἰρημένοις ον (sic) Vb. [ων superscript]

10. ἐπεχείρσαν Vb. Mox ἐσέβαλον Sylb. KFCSBVa(?)AgM(?); ἐςέβαλλον AXVbPcLab; deinde στρατιᾷ XKFCSB; στρατείᾳ AVabMAg Lab.

11. προςκαθεζ. Sylb. Pors. SB; προκαθεζ. AXKFCVabMAgLab; tum κινδυνεύοντες M sup. vers.

12. ἢ καὶ οἱ BPcVabAgLab; ἢ om. edd. rell. silet M. — ἀφίασιν La.

13. δὲ ἡ τῆς BLabPcAg; δὲ ἐκ τῆς AVab; δὲ τῆς XKFCSM. — μελτιάδου Lb. — χίονος La; χιονὶς Lb.

14. διαπεφευγῶσιν Vb; τὸ ἐς διαπεφ. La.

ξεν ἀφικομένοις ἐς Δελφοὺς ἐρωτᾶν ὑπὲρ καθόδου τὸν θεόν· καί σφισιν ἡ Πυθία καθ᾽ αὑτοὺς μὲν πειρωμένοις[15] ἐς Φιγαλίαν κατελθεῖν οὐχ ὁρᾶν ἔφη κάθοδον, εἰ δὲ λογάδας ἑκατὸν ἐξ Ὀρεσθασίου προσλάβοιεν, τοὺς μὲν ἀποθανεῖσθαι παρὰ τὴν μάχην,[16] Φιγαλεῦσι δὲ ἔσεσθαι δι᾽ αὐτῶν κάθοδον. Ὀρεσθάσιοι[17] δὲ ὡς τὴν γενομένην τοῖς Φιγαλεῦσιν ἐπύθοντο μαντείαν, ἄλλος ἔφθανεν ἄλλον[18] σπουδῇ λογάδων τε τῶν ἑκατὸν αὐτὸς ἕκαστος γενέσθαι καὶ ἐξόδου τῆς ἐς Φιγαλίαν μετασχεῖν. παρελθόντες δὲ ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν ἄγουσιν ἐς πάντα ἐπὶ τέλος τὸν χρησμόν· καὶ γὰρ αὐτοῖς λόγου[19] μαχεσαμένοις ἀξίως ἐπεγένετο ἡ τελευτὴ καὶ ἐξελάσαντες τοὺς Σπαρτιάτας παρέσχον Φιγαλεῦσιν ἀπολαβεῖν τὴν[20] πατρίδα. (3) Κεῖται δὲ ἡ Φιγαλία ἐπὶ μετεώρου μὲν καὶ ἀποτόμου τὰ πλέονα, καὶ ἐπὶ τῶν[21] κρημνῶν ᾠκοδομη-

galensibus eam cladem effugerant censuerunt Delphici Apollinis oraculum de reditu consulendum. Sciscitantibus responsum est, si soli per se ipsos redire conati essent nullam fore iam reliquam postliminii spem; at si ab Oresthasio centum lectissimos viros assumsissent illos quidem ad unum in pugna perituros, Phigalenses vero reditus compotes fore. Oresthasii eo responso cognito optimus quisque certatim in eam expeditionem nomina dedere. Congressi vero cum Lacedaemoniorum praesidio ratam omni ex parte oraculi vocem fecere. Strenue enim dimicantes Spartanis pulsis quum ipsi ad unum mortem oppetiissent, Phigalensibus patriam reddidere. (3) Sita est Phigalia edito et praerupto loco, et in ipsis rupibus ex-

15. πειρωμένοις Sylb. SBAgLa; πειρωμένους edd. rell. MPcLb; e Vab nihil enotavimus. Mox οὐ χρᾶν pro οὐχ ὁρᾶν Pors.

16. μάχας M. — δι᾽ αὐτὸν Lb.

17. ὄρεσθαι ὀρεσθάσιοι La. — δὲ ἐς τὴν Ag. — γεναμένην MVb Ag; seq. τοῖς recepimus e VaLa; τὴν VbLb; om. rell.

18. ἄλλον om. Pc. Mox καὶ post γενέσθαι om. La. — φιγαλείας La; tum δὲ ante ἐπὶ om. idem.

19. καὶ γὰρ αὐτοῖς λόγ. μαχ. ἀξ. edd. (praeter Smai.) VbPcAgLa; καὶ γὰρ λόγ. μαχ. αὐτοῖς Lb; καὶ λόγ. γὰρ αὐτοῖς ἀξ. Va; καὶ λόγ. γὰρ μαχ. ἀξ., sine αὐτοῖς, Smai. M. — μαχεσομένοις AX. — ἐπεγένετο BPcAgLa; ἐγένετο edd. rell. MVab Lb.

20. τὴν recepimus cum BPcAgLab; om. rell. — δὲ post κεῖται om. La.

21. Ante πλέονα deleta virgula inseruimus τὰ; post πλέονα expunximus δὲ cum VabPcAgLab, eiusque loco virgulam posuimus; deinde ὑπὸ quod habent edd. codd. mutavimus in ἐπὶ, cuius permutationis exempla sunt innumera. Locos similes vide c. 14, 4. X, 34, 7. X, 85, 8. — οἰκοδομημένα AXMVabPcAgLa. — τείχει et ὁμαλός La.

μένα ἐστὶ τείχη σφίσιν, ἀνελθόντι δὲ ὁμαλής ἐστιν ὁ λόφος ἤδη καὶ ἐπίπεδος. ἔστι δὲ Σωτείρας[22] τε ἱερὸν ἐνταῦθα Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν λίθου· ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἱεροῦ καὶ τὰς πομπάς σφισι[23] πέμπειν κατέστη.
(4) Ἐν δὲ τῷ γυμνασίῳ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ ἀμπε- 6
χομένῳ[24] μὲν ἔοικεν ἱμάτιον, καταλήγει δὲ οὐκ ἐς πόδας ἄλλα ἐς[25] τὸ τετράγωνον σχῆμα. πεποίηται δὲ καὶ Διονύσου ναός· ἐπίκλησις μέν ἐστιν αὐτῷ παρὰ τῶν ἐπιχωρίων Ἀκρατοφόρος, τὰ κάτω δὲ οὐκ ἔστι σύνοπτα τοῦ ἀγάλματος ὑπὸ δάφνης τε φύλλων καὶ κισσῶν· ὁπόσον δὲ αὐτοῦ καθορᾶν ἔστιν, ἐπαλήλιπται[26] ** κιννάβαρι ἐκλάμπειν· εὑρίσκεσθαι[27] δὲ ὑπὸ τῶν Ἰβήρων ὁμοῦ τῷ χρυσῷ λέγεται.

structa sunt moenia. Montis iugum ascendentes excipit plana et minime salebrosa area, in qua Sospitae Dianae aedes est stante marmoreo signo. Ab eo templo more maiorum pompas ducere sollenne habent. (4) In gymnasio simulacrum Mercurii positum est vestiti hominis specie, in quadrangulam figuram desinens neque pedum tenus expolitum. Libero etiam Patri templum erectum est. Acratophorum cognomento incolae appellant. Signi partes inferiores conspici nequeunt, quod hederae et lauri densa fronde velantur; quae in conspectu sunt cinnabari oblita ** illuminantur. Cinnabari ipsum cum auro erui tradunt ex Iberorum metallis.

22. σωτῆρας Ag. — ἀρτέμιδος ἐνταῦθα Va.

23. σφίσιν Ag.

24. ἀπε . . χομένῳ (litera ambigua) Va; seq. μὲν om. VaLa.

25. ἀλλὰ ἐς SMVabAgLab; ἀλλ' ἐς edd. rell. — ἐπίκλισιν La. — ἐπιχωρίσον La.

26. παλήλιπται Va; inter ἐπαλή-λ·πται et κιννάβαρι lacunam indicat B.

27. εὑρίσκεται AgLa. — ἰβήρῳ, β sup. expuncto ρ, Vb.

CAPUT XL.

In Arrhachionis signo priscae formae ratio memoratur — de Arrhachione pancratiasta ob victoriam post mortem ab Eleis coronato — de eodem honore Creuganti habito, et caestibus, qui *μειλίχαι* dicuntur.

682 Φιγαλεῦσι δὲ ἀνδριάς ἐστιν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἀῤῥαχίωνος[1] τοῦ παγκρατιαστοῦ, τά τε ἄλλα ἀρχαῖος καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶ τῷ σχήματι· οὐ διεστᾶσι[2] μὲν πολὺ οἱ πόδες, καθεῖνται δὲ παρὰ πλευρὰν[3] αἱ χεῖρες ἄχρι τῶν γλουτῶν· πεποίηται μὲν δὴ ἡ εἰκὼν λίθου· λέγουσι δὲ καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτὴν[4] γραφῆναι· καὶ τοῦτο μὲν ἠφάνιστο ὑπὸ τοῦ χρόνου. (2) Τῷ δὲ Ἀῤῥαχίωνι ἐγένοντο

Cap. XL. Est Phigalensibus in foro pancratiastae Arrhachionis statua quum cetera pervetus, tum ipsa maxime figura. Pedes modico distant intervallo, manus lateribus haerent ad coxendices demissae. E lapide statua est; cui fuisse adscriptum elogium dicunt, sed illud vetustas abolevit. (2) Tulit

Cap. XL. 1. Maxima est varietas in scribendo huius Pancratiastae nomine: *ἀρχίονος, ἄρχωνι, ἀῤῥαχῶνος, ἄρχωνα, ἄρχων, ἄρχων, ἄρχωνα, ἄρχωνος* M (falsa refert S); *ἀρχίων* Phral., *ἀρχίονος, ἄρχωνι, ἀῤῥαχίωνος, ἄρχωνα, ἄρχων, ἄρχων, ἄρχωνα, ἄρχωνος* Va; *ἀρχίονος, ἄρχοντι, ῥαχίωννος, ἀρχίωνα, ἀραχίων, ἀρχίων, ἀγχίωνα, ἀρχίονος* Vb; *ἀρχίονος, ἄρχωνι, ἀῤῥαχίωνος, ἀρχίωνα* (bis), *ἀρχίων* (bis), *ἀρχίωνος* Pc; *ἀρχίονος, ἀρχίονι, ἀῤῥαχιῶνος, ἀρχίονα, ἀρχίων* (bis), *ἀρχίωνα* Ag; *ἀρχίονος, ἀῤῥυχίονι, ἀῤῥυχίωνος, ἀῤῥυχίωνα, ἀῤῥυχίων* (bis), *ἀῤῥυχίωνα, ἀῤῥυχίωνος* La; *ἀρχίωνος, ἄρχωνι, ἀῤῥαχίωνος, ἀρχίωνα, ἀρχίων* (bis), *ἀγχίωνα, ἀρχίωνος* Lb. Apud Philostratum Icon. II, 6. p. 787. et Euseb. Chron. p. 150. Scal. hoc nomen scribitur *Ἀῤῥιχίων*; apud Suidam *Ἀῤῥαχίων*; at varietatem iam invenit Lexicographus; praecedens enim titulus *Ἀραχί καὶ ἀρχί, ἐπιῤῥήματα*, sensu carens, nihil aliud continet, quam varias lectiones *Ἀραχίων* et *Ἀρχίων*, ut recte observavit Bernhardy. Nos in re dubia cum B praetulimus *ω*, edd. rell. *ο*. A Xenophon. Anab. VI, 3 (5) 2. 8. Parrhasius quidam commemoratur *Ἀρηξίων*, quod nomen num huc referendum sit nescimus. In titulo Delphico ap. Böckh. C. I. I, no. 1706. vers. 17. *Ἀρχίων* occurrit Apollinis sacerdos. — *παγκρατιάστου* Lb.

2. *διέστασι* Pc*. Tum *πολὺ* Sylb. FCSBMVab(?); *πολὺν* AXKPcAg Lab. — *οἱ παῖδες* Lb; mox *καθεῖνται* Am. Sylb. FCSBPa(?); *κάθεινται* Pc*La; *κάθηνται* AXKVabM AgLb.

3. *πλευρὰν* CBPdVb; *πλευρᾷ* edd. rell. VaMPcAgLab. — *γλούτων* Lb; *γλοῦτων* M.

4. *αὐτὴν* BPcVabMAgLab; *αὐτῇ* edd. rell.

Ὀλυμπικαὶ [5] νῖκαι δύο μὲν Ὀλυμπιάσι ταῖς πρὸ
τῆς [6] τετάρτης καὶ πεντηκοστῆς, ἐγένετο δὲ καὶ ἐν αὐτῇ [7]
σὺν δικαίῳ τε ἐκ τῶν Ἑλλανοδικῶν καὶ Ἀῤῥαχίωνος
αὐτοῦ τῇ ἀρετῇ. ὡς γὰρ δὴ πρὸς τὸν καταλειπόμενον [8] 2
ἔτι τῶν ἀνταγωνιστῶν ἐμάχετο ὑπὲρ τοῦ κοτίνου, ὁ μὲν
προέλαβεν ὅστις δὴ ὁ ἀνταγωνιζόμενος, καὶ τοῖς ποσὶ
τὸν Ἀῤῥαχίωνα εἶχεν ἐξωκὼς, καὶ τὸν τράχηλον ἐπίεζεν
ἅμα αὐτοῦ ταῖς χερσίν· ὁ δὲ Ἀῤῥαχίων ἐκκλᾷ [9] τὸν ἐν
τῷ ποδὶ τοῦ ἀνταγωνιζομένου δάκτυλον, καὶ Ἀῤῥαχίων
τε τὴν ψυχὴν ἀφίησιν ἀγχόμενος καὶ ὁ ἄγχων τὸν Ἀῤῥα-
χίωνα ὑπὸ τοῦ δακτύλου τῆς ὀδύνης κατὰ τὸν καιρὸν
ἀπαγορεύει τὸν αὐτόν. Ἠλεῖοι δὲ ἐστεφάνωσάν τε καὶ
ἀνηγόρευσαν νικῶντα τοῦ Ἀῤῥαχίωνος τὸν νεκρόν.
(3) Ἐοικὸς δὲ καὶ Ἀργείους οἶδα ἐπὶ Κρεύγᾳ ποιήσαν- 3
τας [10] Ἐπιδαμνίῳ πύκτῃ· καὶ γὰρ Ἀργεῖοι τεθνεῶτι ἔδο-
σαν [11] τῷ Κρεύγᾳ τῶν Νεμείων τὸν στέφανον, ὅτι ὁ πρὸς

Arrhachion palmas duas e superioribus Olympiadibus, et quarta supra quinquagesimam tam iusta eorum qui ludis praesidebant sententia, quam virtute sua meruit. Quum enim victis aliis adversariis unus quocum de oleastro certaret relictus esset, ille eodem impetu et pedibus praeventum Arrhachionem incinxit et manibus collum obstrinxit. Eius digitum Arrhachion pedis infregit, et dum strangulatus iam animam ageret, prae digiti dolore adversarius eodem temporis momento se victum professus est. Elei itaque Arrhachionis cadaveri victoriam et coronam praeconis voce adiudicarunt. (3) Consimile fuisse iudicium Argivorum de Creugante Dyrrhachino pugile novi. Ei enim iam mortuo Nemeorum coronam detulerunt, quod Damoxenus Syracusanus

5. Ὀλυμπιακαὶ SCMVaAg. Tum Ὀλυμπιᾶσι SM.

6. πρὸς ταῖς Vab; πρὸς τῆς Lb; Ὀλυμπιάσι [ταῖς] πρὸ τῆς τετάρτης κ. πεντεκοστῆς [Ὀλυμπιάδος], ἐγένετο δὲ Scalig. ad Euseb. Chron. p. 257.

7. ἐς αὐτῇ MAg; ἐς αὐτὴν Vb; ἐς αὐτῇ (i. e. -ην) Va; mox Ἐλλαδικῶν VaM; deinde αὐτῇ τῇ VaR (R ad marg. αὐτοῦ Lb.

8. καταλιπούμενον Va; καταλιπόμενον VbLab. — ἐπίεζε M; idem mox ἀφίησι.

9. ἐγκλᾷ Am. sec. Sylb.; ἔκλα maluit K. — ὑπὸ τ. δακτύλου <καὶ ἀρχίων τε τὴν ψυχὴν> τῆς ὀδύνης Lb.

10. κρεῦγα MVa; ποιήσαντες Va; ἐπιηρεύγα La; in Lb in εύ et α rasura.

11. ἔδωσαν XKF (C in addendis correxit). — τῷ κρευγάτων, νεμείων Lb; νεμίων AgLa. — συρακόσιος Lab.

αὐτὸν μαχόμενος Δαμόξενος Συρακούσιος παρέβη τὰ ὡμολογημένα[12] σφίσιν ἐς ἀλλήλους. ἐφέξειν[13] μὲν γὰρ ἔμελλεν ἑσπέρα πυκτεύουσιν αὐτοῖς, συνέθεντο δὲ ἐς ἐπήκοον[14] ἀνὰ μέρος τὸν ἕτερον ὑποσχεῖν αὐτῶν τῷ ἑτέρῳ πληγήν. τοῖς δὲ πυκτεύουσιν οὐκ ἦν πω[15] τηνικαῦτα ἱμὰς ὀξὺς ἐπὶ τῷ καρπῷ τῆς χειρὸς ἑκατέρας, ἀλλὰ ταῖς μειλίχαις[16] ἔτι ἐπύκτευον, ὑπὸ τὸ κοῖλον δέοντες[17] τῆς χειρὸς, ἵνα οἱ[18] δάκτυλοι σφίσιν ἀπολείπωνται γυμνοί· αἱ δὲ[19] ἐκ βοέας ὠμῆς ἱμάντες λεπτοὶ τρόπον τινὰ ἀρχαῖον πεπλεγμένοι δι' ἀλλήλων ἦσαν αἱ[20] μειλίχαι.
4 τότε οὖν ὁ μὲν τὴν πληγὴν ἀφῆκεν ἐς τοῦ Δαμοξένου
683 τὴν κεφαλὴν, ὁ δὲ ανασχεῖν τὴν χεῖρα ὁ Δαμόξενος ἐκέλευσε τὸν Κρεύγαν·[21] ἀνασχόντος δὲ παίει τοῖς δακτύλοις ὀρθοῖς[22] ὑπὸ τὴν πλευράν· ὑπὸ δὲ ἀκμῆς τε τῶν ὀνύχων καὶ βίας τῆς πληγῆς τὴν χεῖρα ἐς τὸ ἐντὸς[23] κα-

eius adversarius pacta inter ipsos conventa violarat. Nam quum diem pugilatu ad vesperum exemissent inter eos ita convenerat cuncta audiente spectatorum corona, ut vicissim alter in quam iussus esset corporis partem singulas alterius plagas acciperet. Nondum instituerant pugiles caestus, attenuato in acutum loro, ad utriusque manus articulum (quem Graeci *καρπὸν* vocant) religare; sed e crudo bovis corio implicatis arte quadam vetere inter se lorulis (Milichas appellabant) et ad volas revinctis depugnabant; quo fiebat ut digiti nudi relinquerentur. Tunc quidem Creugas prior Damoxeno in caput plagam inflixit. Damoxenus illum manum immotam sustinere iussit. Quod quum ille fecisset Damoxenus rectis digitis partem eam alvi petiit, quae infra costas est. Ea vero fuit quum unguium duritia, tum percussionis impetus, ut im-

12. ὁμολογημένα Ag.
13. ἐφήξειν Böckh. B; in idem incidit Palm. Ms. Mox idem ad ἱμὰς ὀξὺς adnotat: „suspectae voces. — seq. μὲν om. VaM.
14. ἐπίκοον VabM; ἐπέκοον (?) M sec. S.
15. πω Sylb. SB; που edd. rell. VabMPcAgLab.
16. μειλιχίαις Vb.
17. δὲ ὄντες VabMAgLb (M δὲ ὄντος sec. Exc. nostra).
18. οἱ om. Va; mox ἀπολείπονται AgLa.
19. αἱ δὲ Buttm. B; οἱ δὲ edd. rell. VabMPcAgLab; tum βοέας B PcLab; βοείας rell.
20. αἱ om. Va.
21. Κρεῦγαν Va; sine accentu Lb.
22. ὀρθῆς VaM; mox χεῖραν Va.
23. ἐς τὸ ἔσω Phral.; ἐντὸς καὶ θεὶς ἐπιλαβόμενος (θεὶς litura deletum) et mox αὐτίκα θεὶς ὁ Κραῦγας ἀφίησιν Vb, unde confusionis origo facile perspicitur; καὶ post

θεὶς καὶ ἐπιλαβόμενος τῶν σπλάγχνων ἐς τὸ ἐκτὸς ἕλκων ἀπέῤῥηξε· καὶ ὁ μὲν τὴν ψυχὴν αὐτίκα ὁ Κρεύγας ἀφίησιν. οἱ δὲ Ἀργεῖοι τὸν Δαμόξενον ἅτε τὰ συγκείμενα ὑπερβάντα καὶ ἀντὶ μιᾶς κεχρημένον πολλαῖς[24] ἐς τὸν ἀντίπαλον ταῖς πληγαῖς ἐξελαύνουσι, τῷ Κρεύγᾳ δὲ τὴν νίκην. τεθνεῶτι ἔδοσαν[25] καὶ ἐποιήσαντο εἰκόνα ἐν Ἄργει ἣ[26] καὶ ἐς ἐμὲ ἔκειτο ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκίου.

CAPUT XLI.

Polyandrium in Phigalensium foro — fluvius Lymax unde dictus — de Neda fluvio — Eurynome eiusque sacris — montibus Phigaliae, Cotylio et Elaio, vico Bassis et templo Apollinis Epicurii — Lymacis fluvii fonte et loco Cotylo dicto.

Φιγαλεῦσι[1] δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ πολυάνδριον τῶν λογάδων τῶν Ὀρεσθασίων[2] ἐστὶ καὶ ὡς ἥρωσιν αὐτοῖς ἐναγίζουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος. (2) Ποταμὸς δὲ ὁ καλούμε- 2

missa manu viscera apprehenderit eaque dilaniata extraxerit. Expiravit statim Creugas. Argivi Damoxenum, quod pactis non stetisset, quippe qui non uno sed pluribus ictibus adversarium confecisset, verberatum area eiecerant, Creugae iam mortuo palmam detulerunt eidemque statuam Argis posuerunt, quae ad meam usque aetatem in Lycii Apollinis fuit.

Cap. XLI. Habet Phigalensium forum commune sepulcrum lectissimae illius (de qua ante dictum) Oresthasiorum manus; iis eodem quo heroibus ritu quotannis inferias mittunt.

καθεὶς recepimus cum SB e Phral. LabAgVaPc et vestigiis Vb; om. edd. rell. ἐς τὸ ἐκ τῆς ἕλκ. La. Mox ἀπέῤῥηξεν Ag.

24. πολλὰς VaMVb; πολλαῖς marg. Vb; mox ἐξελαύνουσιν AgM.

25. ἔδωσαν VbAg. In Vb supra lin. ο.

26. ἐν Ἄργει. καὶ Sylb. KFCSB; ἐν Ἀργεῖ. καὶ AX; μὲν ἀργεῖ. καὶ La; μὲν ἄργει. καὶ Lb; μὲν ἀργεῖοι καὶ MVabAg, unde ἐν Ἄργει ἣ καὶ eruimus, quod Am. etiam legisse videtur. Tum ἐντὸς τοῦ Ἀπόλλωνος B; ἐν τοῦ Ἀπ. Am. Ag Lab; ἐν τῷ Ἀπ. rell.

Cap. XLI. 1. φυγαλεῦσι Vb; in Lb φυγ. corr. in φιγ.

2. Ὀρεθασίων A. — ἐστὶν Ag. — ἡρῶσιν MVb.

νος Λύμαξ[3] ἐκδίδωσι μὲν ἐς τὴν Νέδαν[4] παρ' αὐτὴν
ῥέων Φιγαλίαν· γενέσθαι δὲ τοὔνομά φασι τῷ ποταμῷ
καθαρσίων τῶν Ῥέας εἵνεκα. ὡς γὰρ δὴ[5] τεκοῦσαν τὸν
Δία ἐκάθηραν ἐπὶ ταῖς ὠδῖσιν αἱ Νύμφαι, τὰ καθάρματα
ἐς τοῦτον ἐμβάλλουσι[6] τὸν ποταμόν· ὠνόμαζον δὲ ἄρα
οἱ ἀρχαῖοι[7] αὐτὰ λύματα. μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, ἀπο-
λυμαίνεσθαί τε ἐπὶ [τῇ[8]] λύσει τοῦ λοιμοῦ τοὺς Ἕλ-
ληνας καὶ ἐμβάλλειν[9] τὰ λύματα εἰπὼν σφᾶς ἐς θάλασ-
3 σαν. (3) Εἰσὶ δὲ αἱ πηγαὶ τῆς Νέδας ἐν ὄρει τῷ Κεραυ-
σίῳ· τοῦ Λυκαίου δὲ[10] μοῖρά ἐστι. καθότι [δὲ] ἐγγύ-
τατα ἡ Νέδα[11] Φιγαλέων τῆς πόλεως γίνεται, κατὰ τοῦτο
οἱ Φιγαλέων παῖδες ἀποκείρονται τῷ ποταμῷ τὰς κόμας·
τὰ δὲ πρὸς[12] θαλάσσῃ καὶ ἀναπλεῖται ναυσὶν οὐ μεγάλαις

(2) Fluvius, qui Lymax dicitur, Phigaliam praeterfluens cum Neda coniungitur. Hoc ei nominis a Rheae purgatione inditum ferunt, quod nymphae quum Rheam post sedatos eius partus quo Iovem edidit dolores, lustralibus aquis lavissent, ista piamina quae veteres *λύματα* vocant, in hunc fluvium abiecerunt. Testatur idem Homerus, dum Graecos ob levationem pestis sese lustrasse lustrationisque piamina (*λύματα* et ipse nominat) in mare proiecisse canit. (3) Nedae fontes in Ceraunsio monte sunt; mons ipse Lycaei pars est. Qua quam proxime ad Phigalensium urbem adlabitur Neda ibi eius civitatis pueri crinem fluvio detondent. Nedae alveus mari proximus na-

3. *μύλαξ*, sup. vers. *λύμ*, Vn. Ambigimus de vero huius fluvii nomine; hoc quidem loco praeter Vn omnes edd. codd. habent *Λύμαξ*; at segmento 4. eodem fere consensu codd. habent *Λύμας*, deinde boni codices *τῷ λύμᾳ*, et postea sunt qui offerant *τῷ λυκάονι* et *τῷ λύματι*; conf. nott. 15. 42. 48. Nobis *ὁ Λύμας*, *τῷ Λύμᾳ* genuina scriptura esse videtur.

4. *τὴν ἔνδαν* PcAgLbVn (hic *νέδαν* in marg.); *νίδαν* La. — *τὸ ὄνομά φασιν* Ag.

5. *δὴ* om. Vb. — *ὠδοῖσιν* MVb; *ὠδεῖσιν* Ag.

6. *ἐκβάλλουσι* Pc; *ἐμβάλουσι* M. — *ὀνόμαζον* La.

7. *ἀρχαῖοι* Pors. BPcAgLa; *Ἀχαιοὶ* edd. rell. MVabLb. — Hom. Il. I, 314.

8. *τῇ* om. PcAgLab.

9. *ἐμφάλλειν* Vb; aliquot versibus ante idem *ἐμφ* (hoc expunct.) *ἐμβάλλουσι*; *ἐμβάλειν* Ag. — *κεραυνσίω* La.

10. *δὲ* post *Λυκαίου* om. Ag; *δὲ* post *καθότι* om. VabAgLab.

11. *νέφα* M; mox *γίνηται* (*γίνεται*, *η* sup. *ε*, sec. Exc. nostra) idem; *γίνεται — Φιγαλέων* om. La.

12. *κόμας τὰς πρὸς* VaAg; *τὰς δὲ πρὸς* La, unde *δὲ* recepimus, expuncto eo quod post *θαλάσσῃ* inserunt edd., quod vero om. VabPcAgLab; silet M; *τὰς πρὸς* in VaAg nihil aliud est quam itidem *τὰ δὲ πρός*.

ἡ Νέδα. ποταμῶν δὲ[13] ὁπόσους ἴσμεν Μαίανδρος μὲν
σκολιῷ μάλιστα κάτεισι τῷ ῥεύματι, ἔς τε τὸ ἄνω καμ-
πὰς καὶ αὖθις ἐπιστροφὰς παρεχόμενος πλείστας, δεύτερα 684
δὲ ἑλιγμῶν γε ἕνεκα φέροιτο ἂν ἡ Νέδα. (4) Σταδίοις 4
δὲ ὅσον δώδεκα ἀνωτέρω[14] Φιγαλίας θερμά τέ ἐστι λου-
τρὰ καὶ τούτων οὐ πόῤῥω κάτεισιν ὁ Λύμαξ[15] ἐς τὴν
Νέδαν· ᾗ δὲ συμβάλλουσι[16] τὰ ῥεύματα, ἔστι τῆς Εὐ-
ρυνόμης τὸ ἱερὸν, ἅγιόν τε ἐκ παλαιοῦ καὶ ὑπὸ τραχύ-
τητος τοῦ χωρίου δυσπρόσοδον· περὶ αὐτὸ καὶ κυπά-
ρισσοι πεφύκασι πολλαί τε καὶ ἀλλήλαις συνεχεῖς. τὴν 5
δὲ Εὐρυνόμην ὁ μὲν τῶν Φιγαλέων δῆμος ἐπίκλησιν εἶναι
πεπίστευκεν[17] Ἀρτέμιδος· ὅσοι δὲ αὐτῶν παρειλήφασιν
ὑπομνήματα ἀρχαῖα, θυγατέρα Ὠκεανοῦ φασὶν εἶναι τὴν
Εὐρυνόμην, ἧς δὴ[18] καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐποιήσατο
μνήμην, ὡς ὁμοῦ Θέτιδι ὑποδέξαιτο[19] Ἥφαιστον. ἡμέρᾳ
δὲ τῇ αὐτῇ κατὰ ἔτος ἕκαστον τὸ ἱερὸν ἀνοιγνύουσι[20]
τῆς Εὐρυνόμης, (τὸν δὲ ἄλλον χρόνον οὔ σφισιν ἀνοι-
γνύναι καθέστηκε) [καὶ][21] τηνικαῦτα δὲ καὶ θυσίας δη-

vigiis haud sane magnis subnavigatur. Amnium quos novimus omnium maxime obliquo cursu labitur Maeander plurimisque se retro flexibus convertit. Secundas revolutionum nomine Neda sibi vindicare queat. (4) Stadiis fere XII supra Phigaliam calidarum aquarum balneae sunt, a quibus non longe in Nedam Lymax descendit. In eorum animum confluenti veteri religione sanctissimum fanum est Eurynomes, ob loci asperitatem aditu difficile. Circa ipsum multae et condensae surgunt cupressi. Eurynomen Phigalensium plebs Dianae cognomen esse credit; quicunque vero antiquitatis monumenta pertractarunt Oceani fuisse filiam norunt, cuius et Homerus in Iliade fecerit mentionem, quum eam una cum Thetide Vulcanum excepisse dixerit. Stato quotannis die Eurynomes templum aperiunt; aperiri alio tempore mos patrius

13. ποταμεῶν μὲν ὀπ. MVbPcAg Lab. — μέανδρος VbM; in hoc αι sup. ε. — λαμπὰς Lb.

14. ἀπωτέρω Müller Dor. II, 447.

15. ὁ λύμας PcAgLa; ὁ λύμαις Va, ὅλυμας Vb; ὀλυμας (sic) Lb.

16. συμβάλουσι Va; συμβάλλουσιν Ag. — δυςπρόςοδος La; tum idem ὁ μὲν τὸν Φιγαλ.

17. πεπιστεύκασιν B.

18. δὴ inseruimus cum BLbVab MPcAg; ἧς δὲ καὶ La. — Hom. Il. XVIII, 398.

19. ὑποδέξατο AXK.

20. ἀνοίγουσιν Vb; ἀνοιγνύουσιν Ag; tum ἀνοιγνῦναι M; ἀνοιγύναι Vb.

21. καὶ recepimus e Vab; κατέστη καὶ τηνικ. (sic, brevis lacuna) Lb. — Mox θείουσιν Ag.

6 μοσίᾳ τε καὶ ἰδιῶται θύουσιν. ἀφικέσθαι μὲν δή μοι τῆς ἑορτῆς οὐκ ἐξεγένετο ἐς καιρὸν, οὐδὲ[22] τῆς Εὐρυνόμης τὸ ἄγαλμα εἶδον· τῶν Φιγαλέων δὲ[23] ἤκουσα ὡς χρυσαῖ τε τὸ ξόανον συνδέουσιν[24] ἁλύσεις καὶ εἰκὼν γυναικὸς τὰ ἄχρι[25] τῶν γλουτῶν, τὸ ἀπὸ τούτου δέ ἐστιν ἰχθύς· θυγατρὶ[26] μὲν δὴ Ὠκεανοῦ καὶ ἐν βυθῷ τῆς θαλάσσης ὁμοῦ Θέτιδι οἰκούσῃ παρέχοιτο ἄν τι ἐς γνώρισμα αὐτῆς ὁ ἰχθύς. Ἀρτέμιδι δὲ οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν μετά γε[27] τοῦ εἰκότος λόγου μετείη τοιούτου σχήματος.
7 (5) Περιέχεται δὲ ἡ Φιγαλία ὄρεσιν, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ὑπὸ τοῦ καλουμένου[28] Κωτιλίου, τὰ δὲ ἐς δεξιὰν[29] ἕτερον προβεβλημένον ἐστὶν αὐτῆς[30] ὄρος τὸ Ἐλάϊον· ἀπέχει δὲ τῆς πόλεως ἐς τεσσαράκοντα τὸ[31] Κωτίλιον μάλιστα σταδίους· ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χωρίον τέ ἐστι[32] κα-

non est. Sacra eo die publice ac privatim fiunt. Mihi certe non contigit ut eo tempore adessem, neque Eurynomes simulacrum videre potui. Audivi de Phigalensibus aureis catenis revinctum esse, foeminea facie usque ad summa femora, cetera piscis figura. Ad filiam igitur Oceani quae una cum Thetide in mari profundo habitat cognoscendam afferat aliquid piscis. Quae sane forma nulla satis probabili ratione Dianae convenire posse videatur. (5) Incingitur Phigalia montibus, a laeva Cotilio, a dextera imminet qui Elaius vocatur. Distat ab urbe Cotilius stadia prope XL. In eo vicus est,

22. οὐ δὲ A.

23. δὲ om. VabMLbPcAg; δ' ἤκουσα La.

24. συνδέουσιν CSmai. BPacdAg Lab; om. edd. rell. VabM Phral. Lacunam iam viderunt Sylb. Palm. eamque indicat Smin. „λείπει τι, ἴσως κατέχουσι.“ Palm. Ms.

25. τὰ ἄχρι Sylb. CSBPacdAgLa; τῇ ἄκρῃ Vab; τὰ ἄκρῃ Lb; τὰ ἄκρα edd. rell., deinde γλούτων VbLb. — Tum ἰχθῦς ALb.

26. θυγατρὶ — αὐτῆς ὁ ἰχθύς· codicibus PacdAgLab debemus, et receperunt CSmai. B; rell. edd. VabM. Phral. om. Pro οἰκούσῃ Pc* AgLb habent οἴκους ἤ, pro ἄν τι iidem et La ἄν τις; pro παρέχοιτο (quod in supplementis ipse habet) C. expressit παράσχοιτο; sequitur S.

27. γε om. Va. — Mox τούτου σχ. La.

28. γαλουμένου Vb. Tum Κωτύλου VabPadM; Κωτίλου PcAg Lab; Κωτιλίου B; Κοτυλίου edd. rell.

29. δεξιὰν SBVaM; δεξία Vb; δεξιὰ edd. rell. LbPc; δεξιᾷ AgLa.

30. αὐτοῖς VbAg. Tum Ἐλαΐον A; Ἐλάϊνον PdAgLa. „Ἔλυιον legit Gyraldus 3° Deorum ut ait Ortelius in Elaium.“ Palm. Ms.

31. τὸ om. Vb; tum Κωτύλιον VabM; Κωτίλιον BPcAgLab; Κοτύλιον edd. rell.; in Pad Κωτυλ— est; terminationem ambiguam relinquit C. Deinde μάλιστα σταδίους om. VaM.

32. ἐστιν Ag.

λούμενον Βᾶσσαι καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἐπικουρίου, λίθου καὶ αὐτὸς καὶ ὁ[33] ὄροφος. ναῶν δὲ 8
ὅσοι Πελοποννησίοις εἰσί, μετά γε τὸν ἐν Τεγέᾳ[34] προτιμῷτο οὗτος ἂν τοῦ λίθου τε ἐς κάλλος καὶ τῆς ἁρμονίας εἵνεκα. τὸ δὲ ὄνομα ἐγένετο τῷ Ἀπόλλωνι ἐπικουρήσαντι ἐπὶ νόσῳ λοιμώδει,[35] καθότι καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐπωνυμίαν ἔλαβεν Ἀλεξίκακος ἀποτρέψας καὶ τού- 685
τοις τὴν νόσον· ἔπαυσε[36] δὲ ὑπὸ τὸν [τῶν] Πελοπον- 9
νησίων καὶ Ἀθηναίων πόλεμον καὶ τοὺς Φιγαλέας, καὶ οὐκ ἐν ἑτέρῳ καιρῷ· μαρτύρια[37] δὲ αἵ τε ἐπικλήσεις ἀμφότεραι τοῦ Ἀπόλλωνος ἐοικός τι[38] ὑποσημαίνουσαι καὶ Ἰκτῖνος ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ ἐν Φιγαλίᾳ ναοῦ, γεγονὼς τῇ ἡλικίᾳ κατὰ Περικλέα καὶ Ἀθηναίοις τὸν Παρθενῶνα καλούμενον κατασκευάσας. ἐδίδαξε δὲ ὁ λόγος ἤδη μοι τὸ ἄγαλμα[39] εἶναι τοῦ Ἀπόλλωνος Μεγαλοπολιτῶν ἐν τῇ

cui nomen Bassae et Apollinis Epicurii aedes, lapideus Deus ipse, lapideum lacunar. Templorum sane omnium quae in Peloponneso sunt, excepto eo uno quod Tegeae est, quum lapidis pulchritudine, tum vero structurae concinnitate est hoc longe praestantissimum. Cognomen illud est Apollini tributum, quod pestilentia laborantibus opem tulerit; qua etiam de causa est idem Apollo apud Athenienses Alexicacus (Averruncus) quod pestilentem morbum ab ipsis quoque averterit nuncupatus. Bello certe quod cum Peloponnesiis Athenienses gessere, neque alio omnino tempore, hoc Dei extitit in Phigalenses meritum. Testatur id tum cognominum rei congruentium similitudo, tum vero quod Ictinus architectus, qui templum exaedificavit Phigaliae, iisdem quibus Pericles Athenis temporibus vixit; idemque Atheniensibus aedem eam quem Parthenonem vocant, erexit. In superiore quidem huius commentarii parte expositum est fuisse Apollinis signum hoc in

33. αὐτὸς καὶ ὁ ὄρ. coni. F, recep B; αὐτὸς ὄρ. edd. rell. Vab MPcAgLb; αὐτὸς ὁ ὄρ. Cor.; probat S; ἐπικουρίου καὶ αὐτῷ ὄροφος La.

34. ἐν γετέα Vb, τ sup. γ et γ sup. τ. — πριτιμῷτο Va.

35. λοιμώδη Vb; mox παρὰ Ἀθ. AgLab; ἀλεξίκακον Lb. — ἀποστρέψας La.

36. ἔπαισε vel ἐπίεσε Cor.; posterius probat S; mox τὸν om. Vab Ag; τῶν om. Lab.

37. μαρτύρια Cor. Smai. B; μαρτυρία edd. rell. PcLab; e VabMAg nihil enotavimus.

38. ἐοικότι MVa; ἐοικόσιν Lb. — ἰκτίνος VaLa; ἰκτῆνος Vb; Ἐκτῖνος A. — τοῦ ῥυφιγαλία ναοῦ et παρθένονα La.

39. τὰ ἀγάλματα Vb.

ἀγορᾷ.[40] (6) Ἔστι δὲ ὕδατος ἐν τῷ ὄρει τῷ Κωτιλίῳ[41] πηγή· καὶ ὅπου συνέγραψεν ἤδη[42] τις ἀπὸ ταύτης τῷ ποταμῷ τὸ ῥεῦμα τῷ Λύμακι ἄρχεσθαι, συνέγραψεν οὔτε αὐτὸς θεασάμενος, οὔτε ἀνδρὸς ἀκοὴν[43] ἰδόντος· ἃ καὶ ἀμφότερα παρῆσαν[44] ἐμοί· τὸ μὲν ποταμοῦ ῥεῦμα ὃν[45] ἑωρῶμεν, τῆς δὲ ἐν τῷ Κωτιλίῳ πηγῆς οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐξικνούμενον τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ ἐντὸς ὀλίγου[46] παντάπασιν ἀφανὲς γινόμενον. οὐ μὴν[47] οὐδὲ ὅπου τῆς Ἀρκάδων ἐστὶν ἡ πηγὴ τῷ Λύμακι[48] ἐπῆλθε πολυπραγμονῆσαί μοι. ἔστι δὲ ὑπὲρ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἐπικουρίου Κώτιλον[49] μὲν ἐπίκλησιν· Ἀφροδίτη δέ ἐστιν ἐν τῷ Κωτίλῳ·[50] καὶ αὐτῇ ναός τε ἦν οὐκ ἔχων ἔτι ὄροφον καὶ ἄγαλμα ἐπεποίητο.

Megalopolitanorum foro. (6) In Cotilio fons est, a quo qui Lymacem amnem ortum ducere historiae mandavit, id sane scripsit quod neque ipse vidit, neque ab iis qui viderint audivit. Nam amnis quidem illius profluentem vidimus; at e fonte qui in Cotilio est manantem aquam intra modicum soli spatium omnino evanescentem observavimus; non tamen in qua esset Arcadiae parte Lymacis fons in mentem venit curiosius investigare. Est supra Apollinis Epicurii eo loco quod cognomento Cotilon appellatur, Veneris aedes sine tecto; in quo signum deae extat.

40. ἀριστερᾷ MR, sed uterque ἀγορᾷ in marg.; sq. δὲ om. M.

41. Κωτυλίῳ Va; Κωτιλίῳ BPcAgLa; Κοτιλίῳ Vb; Κοτυλίῳ edd. rell.; in Lb κωτυλίῳ corr. in κωτιλίῳ. Silet M.

42. ἤδη cum B inseruimus e PcAgLab; συνέγραψέ τις rell.; tum τῷ post ῥεῦμα om. Va. — Λύμα PcAg; τωλυμα (sic) Lb.

43. ἀκοὴν BVabPacdMLab; ἀκοῇ edd. rell. (praeter C) ἀνδρὸς ἀκούσας ἰδόντος C; ἀνδρὸς ἀκοὴν ἰδόντος ἀκούσας Pa.

44. παρῆν malit S. ἃ καὶ — ἐμοί om. Am.

45. ὃν FSB; ὂν AXKCVbAgLab; ὃ MVa. — κωτυλίῳ VaAg; κοτιλίῳ Vb; κωτιλίῳ Lab; edd. ut supra. — ἐξηκνούμενον Ag.

46. ἐντὸς ἰλλίου Ag; ἰλίγου Lb.

47. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Schneider.

48. τῷ Λυκάονι Vb; τῷ λύματι Ag. — Tum δὲ bis La.

49. Κώτυλον M; κωτύλῳ VaAg; Κωτίλῳ PcVbLab; Κώτιλον B; κότυλον edd. rell.

50. τῷ Κωτίλῳ] τῷ recepimus cum C (in suppl. se addidisse articulum affirmans in contexta inserere oblitus est) Smai. Pa; ἐν κοτύλῳ Va; ἐν Κωτίλῳ AXKBVbMLb; ἐν (τῷ) Κοτύλῳ FCS; ἐν κωτύλῳ Ag; ἐν κοτίλῳ La. Tum αὕτη Lb VabMAg; αὐτή La. Deinde ναός τε ἦν B: τε ναός τε ἦν PcAgLab; τε ναὸς ἦν edd. rell. VabM. Omnino locus vix sanus, fortasse mutilus.

CAPUT XLII.

De monte Elaïo et Cereris Nigrae antro — de Cereris luctu et secessu Phigalensium narratio — de Cereris Nigrae prisco signo — illius recentiori signo ab Onata confecto — Cereris Nigrae sacris.

Τὸ δὲ ἕτερον τῶν ὀρῶν τὸ Ἐλάϊον[1] ἀπωτέρω μὲν
Φιγαλίας ὅσον τε σταδίοις τριάκοντά ἐστι· Δήμητρος δὲ
ἄντρον αὐτόθι ἱερὸν ἐπίκλησιν Μελαίνης. (2) Ὅσα μὲν
δὴ οἱ ἐν Θελπούσῃ λέγουσιν ἐς μίξιν τὴν Ποσειδῶνός
τε καὶ Δήμητρος, κατὰ ταὐτά[2] σφισιν οἱ Φιγαλεῖς νο-
μίζουσι. τεχθῆναι δὲ ὑπὸ τῆς Δήμητρος οἱ Φιγαλεῖς φα-
σὶν οὐχ ἵππον, ἀλλὰ τὴν Δέσποιναν ἐπονομαζομένην[3]
ὑπὸ Ἀρκάδων· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου λέγουσι θυμῷ τε ἅμα 2
ἐς τὸν Ποσειδῶνα αὐτὴν[4] καὶ ἐπὶ τῆς Περσεφόνης τῇ
ἁρπαγῇ πένθει χρωμένην, μέλαιναν ἐσθῆτα ἐνδῦναι καὶ
ἐς τὸ σπήλαιον τοῦτο ἐλθοῦσαν ἐπὶ χρόνον ἀπεῖναι πο-
λύν. ὡς δὲ[5] ἐφθείρετο μὲν πάντα ὅσα ἡ γῆ τρέφει, τὸ
δὲ ἀνθρώπων γένος καὶ ἐς πλέον ἀπώλλυτο ὑπὸ τοῦ[6] 686
λιμοῦ, θεῶν μὲν ἄλλων ἠπίστατο[7] ἄρα οὐδεὶς ἔνθα ἀπε-

Cap. XLII. Elaius, mons alter, abest a Phigalia stadia prope XXX. Est eo in loco antrum Cereris cognomento Nigrae. (2) Cum iis certe quae de Cereris cum Neptuno concubitu Thelpusii prodiderunt, ea conveniunt quae Phigalenses eadem de re sentiunt. Peperisse vero Cererem non equum memorant, sed eam quae ab Arcadibus Despoena cognominatur; ac nigram quidem illam vestem, tum ira in Neptunum, tum luctu de Proserpinae raptu commotam sumsisse; in hunc certe specum quum se abdidisset, diu lucem vitasse. Quum igitur omnes quos terra educat fructus corrumperentur et homines passim fames conficeret, diis ceteris Cereris latebras

Cap. XLII. 1. Ἐλάϊνον LaVb Ag (in Vb ν prius expunctum). — ἀποτέρω AgLa. Tum Φιγαλέας Va M; mox ἐστιν Ag. — ἐν ἐλπούσῃ Lb.
2. ταυτὰς M (ταύτας sec. exc. nostra); ταῦτα AgLab; νομίζουσιν Ag.
3. ἐπονομάζειν μένην Vb.
4. αὐτῆς VabMAgLab; mox περσεφώνης Ag.
5. δὴ Ag. tum ἐφείρετο Va; mox μὲν om. M. — ἀπόλυτο La.
6. articulum τοῦ admisimus cum B e PcAgLa.
7. ἐπίστατο VabMLb; mox ἀπέκρυπτο AgLa.

3 κέκρυπτο ἡ Δημήτηρ· τὸν δὲ Πᾶνα ἐπιέναι μὲν τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἄλλοτε[8] αὐτὸν ἐν ἄλλῳ θηρεύειν τῶν ὀρῶν, ἀφικόμενον δὲ καὶ[9] πρὸς τὸ Ἐλάιον κατοπτεῦσαι τὴν Δήμητρα, σχήματός[10] τε ὡς εἶχε καὶ ἐσθῆτα ἐνεδέδυτο ποίαν· πυθέσθαι δὴ[11] τὸν Δία ταῦτα παρὰ τοῦ Πανὸς, καὶ οὕτως ὑπ' αὐτοῦ πεμφθῆναι τὰς Μοίρας παρὰ τὴν Δήμητρα·[12] τὴν δὲ πεισθῆναί[13] τε ταῖς Μοίραις καὶ ἀποθέσθαι μὲν τὴν ὀργὴν, ὑφεῖναι δὲ καὶ τῆς λύπης. (3) Σφᾶς δὲ ἀντὶ τούτων φασὶν οἱ Φιγαλεῖς[14] τό τε σπήλαιον νομίσαι τοῦτο ἱερὸν Δήμητρος καὶ ἐς αὐτὸ ἄγαλμα ἀναθεῖναι[15] ξύλου· πεποιῆσθαι δὲ οὕτω σφίσι τὸ ἄγαλμα· καθέζεσθαι μὲν ἐπὶ πέτρᾳ, γυναικὶ δὲ ἐοι-
4 κέναι τἆλλα[16] πλὴν κεφαλήν· κεφαλὴν δὲ καὶ κόμην[17] εἶχεν ἵππου, καὶ δρακόντων τε καὶ ἄλλων θηρίων εἰκόνες προσεπεφύκεσαν[18] τῇ κεφαλῇ· χιτῶνα[19] δὲ ἐνεδέδυτο καὶ ἐς ἄκρους τοὺς πόδας· δελφὶς δὲ ἐπὶ τῆς χειρὸς ἦν αὐτῇ,[20] περιστερὰ δὲ ἡ ὄρνις ἐπὶ τῇ ἑτέρᾳ. ἐφ' ὅτῳ μὲν

ignorantibus Pana per Arcadiae montes alias alios inter venandum errantem quum ad Elaium venisset, ibi Cererem offendisse tali cum habitu et vestitu; Iovem re de Panos oratione cognita Parcas misisse, quibus deprecantibus compressa ira et luctu lenito placata Ceres fuerit. (3) In rei memoriam se Phigalenses dicunt antrum illud cum ligneo simulacro deae dedicasse; simulacrum ita fabricasse, ut saxo insideret muliebri figura, praeter caput, quod equinum atque adeo cum iuba esset, draconibus et aliis feris ad caput alludentibus, reliquo corpore ad imos pedes tunica velato; altera manu delphinem, columbam altera praeferente. Quae simulacri ratio sit homini neque ulla in re imprudenti eidemque tum alia-

8. ἄλλό τε X.
9. καὶ inseruimus cum BPcLab; ἐλάϊνον La.
10. σχήματός τε — τὴν Δήμητρα(ν) om. Va; σχήματος δὲ τὲ La (τε δὴ ?).
11. δὴ BPcLab; δὲ rell.
12. Δήμητραν AXKBPcVb; Δήμητρα FCSMAgLab.
13. πισθῆναι Ag.
14. φυγαλεῖς Ag.
15. ἀναθῆναι VabAgLab.
16. τἀλλα B; τἄλλα VabMLab; τὰ ἄλλα edd. rell.; mox alterum κεφαλὴν om. Vb. — Ad rem cf. C. O. Müller Aeginet. p. 97. Creuzer Symbol. I, p. 85 ed. 3a.
17. κώμην M.
18. προσεπεφήκεσαν Vb, ὐ sup. ή.
19. χιτῶνα Cor. BLa; probat S; χιτῶνι Pors.; χιτὼν edd. rell. Vab MPcAgVnLb; tum καὶ ἐς Pors. BLa; probat S; ἐς om. edd. rell. VabMPcAgLb. — ἄκρου τοὺς La.
20. αὐτὴ Va.

δή οἱ τὸ [21] ξόανον ἐποιήσαντο οὕτως ἀνδρὶ οὐκ ἀσυνέτῳ γνώμην, ἀγαθῷ δὲ καὶ τὰ ἐς μνήμην, δῆλά ἐστι· [22] Μέλαιναν δὲ ἐπονομάσαι φασὶν αὐτὴν ὅτι καὶ [23] ἡ θεὸς
μέλαιναν τὴν ἐσθῆτα εἶχε. τοῦτο μὲν δὴ τὸ ξόανον οὔτε 5
ὅτου ποίημα ἦν, οὔτε ἡ φλὸξ τρόπον ὅντινα ἐπέλαβεν αὐτὸ μνημονεύουσιν. (4) Ἀφανισθέντος δὲ τοῦ ἀρχαίου Φιγαλεῖς οὔτε ἄγαλμα ἄλλο ἀπεδίδοσαν τῇ θεῷ, καὶ ὁπόσα ἐς ἑορτὰς καὶ θυσίας, τὰ πολλὰ δὴ παρῶπτό σφισιν, ἐς ὃ ἡ ἀκαρπία ἐπιλαμβάνει τὴν γῆν, καὶ ἱκετεύσασιν αὐτοῖς χρᾷ τάδε ἡ Πυθία·

Ἀρκάδες Ἀζᾶνες [24] βαλανηφάγοι οἳ Φιγάλειαν 6
Νάσσασθ' [25] ἱππολεχοῦς Δηοῦς κρυπτήριον ἄντρον,
Ἥκετε [26] πευσόμενοι λιμοῦ λύσιν ἀλγινόεντος,
Μοῦνοι [27] δὶς νομάδες, μοῦνοι πάλιν ἀγριοδαῖται.
Δηὼ [28] μέν σε ἔπαυσε νομῆς, Δηὼ δὲ νομήων

rum rerum non imperito, tum vero in antiquitatis memoria probe versato, satis perspicuum fuerit. Nigram sane appellatam tradunt quod pullum sumserit vestimentum. Cuius opus ligneum illud fuerit signum, vel quonam modo sit flammis correptum non est memoriae proditum. (4) Phigalenses quidem illo prisco deleto aliud non modo non restituere, sed quae ad statas etiam caeremonias et sacra pertinebant magna ex parte neglexerunt. Quare quum fruges agri ferre desissent deprecantibus respondit Pythia:

Arcades Azanes vos glandivori, Phigalean
Almae qui Cereris spelaea reposta habitatis:
Scitatum accestis causamque famisque levamen,
Soli bis nomades, baccis bis agrestibus alti.
Ipsa Ceres flavam segetem subtraxit, et ipsa

21. μὲν δὴ τὸ VaLa; μὲν διῒ τὸ PcLbAgVn (in hoc manu sec. δὴ, omisso οἱ). οὕτω Ag. — ἀσυνέτου Va.
22. ἔστιν MAg.
23. καὶ om. Ag. — ἡ θεοὶ La. — εἶχεν MAgLab.
24. ἀζάνες Va; ἐξανες (sic) Lb; ἀξανὸς Ag. — φιγαλίαν VabM (φιγάλιαν sec. Exc. nostra).
25. νάσσασθαι Va; νάσασθ' Vb. — Δηιοῦς AMVab; δηιους (sic; ι erasum et subscriptum) Lb. — ἄνδρον Va.
26. ἵκετε et λυμοῦ (ι sup. υ) Vb.
27. μόνοι δὶς M; δυςνομάδες Va; δὺς R. — μόνοι πάλιν Vab.
28. Δηὼ — Δηϊὼ A; δηιὼ bis M VabR; δη,ὼ (sic bis) Lb. — σ' ἔπ. AVa; σέσε ἔπ. MVb. — νομήων, ά sup. vers. La.

687 Ἑλκησισταχύων,[29] καὶ ἀναστοφάγον πάλι θῆκε,
Νοσφισθεῖσα γέρα[30] προτέρων τιμάς τε παλαιάς.
Καί σ' ἀλληλοφάγον θήσει τάχα καὶ τεκνοδαίτην,[31]
Εἰ μὴ πανδήμοις λοιβαῖς χόλον ἱλάσεσθε,[32]
Σήραγγός[33] τε μυχὸν θείαις κοσμήσετε τιμαῖς.

7 ὡς δὲ οἱ Φιγαλεῖς[34] ἀνακομισθὲν τὸ μάντευμα ἤκουσαν, τά τε ἄλλα ἐς πλέον τιμῆς ἢ τὰ πρότερα τὴν Δήμητρα[35] ἦγον καὶ Ὀνάταν[36] τὸν Μίκωνος Αἰγινήτην πείθουσιν ἐφ' ὅσῳ δὴ μισθῷ ποιῆσαί σφισιν ἄγαλμα Δήμητρος. τοῦ δὲ Ὀνάτα[37] τούτου Περγαμηνοῖς ἐστὶν Ἀπόλλων χαλκοῦς, θαῦμα ἐν τοῖς μάλιστα μεγέθους τε ἕνεκα[38] καὶ ἐπὶ τῇ τέχνῃ. τότε δὴ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀνευρὼν γραφὴν

Foecundam invidit miseris pastoribus herbam.
Praemiaque eripiens et prisci commoda honoris,
Liba iterum donata deis absumere adegit:
Coget ea et natos et mandere membra vicissim,
Ni festo plebes placet libamine divam,
Divinoque sacros exornet honore recessus.

Accepto Phigalenses responso et aliis maioribus multo quam ante honoribus deam affecerunt, et Onatae Miconis filio Aeginetae quanti poposcerat novum signum faciendum locarunt. Huius Onatae Pergameni ostendunt aeneum Apollinem tum magnitudine tum artificio spectabilem. Idem sane vir vel

29. ἕλκησι σταχύων AVb; ἑλκεισιν σταχίων La; ἕλκησιν σταχύων PcAgLbVn; ἑλκεσισταχύων Va. — ἀναστοφάγον S; ἀναστροφάγων Vb; ναστοφάγων ALb et R. marg.; ναστοφάγον edd. rell. BPc(?)Ag(?)La; ἀναστροφείγων M (in hoc o sup. ρ) VaR. — πάλιν MVaRVn; παληθῆκε La.

30. γ' ἄρα MVbPcAgVnLabR (in hoc γέρα ad marg.); e Va nihil enotavimus. — τιμᾶς τε παλαιᾶς La. — καί σ' ἀλληνοφάγον La.

31. τεκνοδάστην M (τεκνοδάς της sec. Exc. nostra) VaRVnLb; τεκνοδάρτην Vb et supra lin. R; τεκνοδέστην (ά sup. έ) εἰ μή που πανδ. Ag. — λοιβέας La.

32. ἱλάσεσθε Cor. VaPc; ἱλάσσεσθε edd. MVbAgLb; ἱλάσσεσθαι La.

33. σήριγγος Va; σύραγγος Ag. — κοσμίσεται La. — τιμὰς MVa.

34. φυγαλεῖς Vb; seq. τὸ om. MVa. — ἄγαλμα ad marg. μάντευμα R.

35. Δήμητραν AXKVbLab.

36. Ὀνάταν BPcVaAgLab; Ὀνόταν M; Ὀνατᾶν edd. rell. silet Vb. Mox ἐφ' ὅσῳδὴ BPcAgLab; ἐφ' ὅτῳ δὴ rell.

37. Ὀνάτα BPcVaMAgLab; Ὀνατᾶ edd. rell.; ὀνότα Vb. — Περγαμινοῖς VbLb.

38. εἵνεκα BPcLab; ἕνεκα rell. Tum τότε δὴ La; τότε δὲ rell.

ἢ μίμημα τοῦ[39] ἀρχαίου ξοάνου, τὰ πλείω δὲ,[40] ὡς
λέγεται, καὶ κατὰ ὀνειράτων ὄψιν, ἐποίησε χαλκοῦν Φι-
γαλεῦσιν[41]. ἄγαλμα, γενεᾷ[42] μάλιστα ὕστερον τῆς ἐπὶ
τὴν Ἑλλάδα ἐπιστρατείας τοῦ Μήδου.[43] μαρτυρεῖ δέ 8
μοι τῷ λόγῳ· κατὰ γὰρ[44] τὴν Ξέρξου διάβασιν ἐς τὴν
Εὐρώπην Συρακουσῶν τε ἐτυράννει καὶ Σικελίας τῆς
αλλης Γέλων ὁ Δεινομένους· ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Γέλων
ἐς Ἱέρωνα ἀδελφὸν Γέλωνος περιῆλθεν ἡ ἀρχή. Ἱέρωνος
δὲ ἀποθανόντος πρότερον πρὶν ἢ τῷ Ὀλυμπίῳ Διῒ ἀναθεῖ-
ναι[45] τὰ ἀναθήματα ἃ εὔξατο[46] ἐπὶ τῶν ἵππων ταῖς νίκαις,
οὕτω Δεινομένης ὁ Ἱέρωνος ἀπέδωκεν ὑπὲρ τοῦ πατρός· 9
Ὀνάτα[47] καὶ ταῦτα ποιήματα. καὶ ἐπιγράμματα[48] ἐν
Ὀλυμπίᾳ, τὸ μὲν ὑπὲρ τοῦ ἀναθήματός ἐστιν αὐτῶν·

priscam aliquam tabulam, vel signum ligneum nactus ad eius similitudinem aeneum hoc Phigalensibus signum fecit; quin etiam maiorem eius partem ad somniorum imagines effinxisse dicitur. Aetate certe hoc opus fecit post Persarum in Graeciam irruptionem; testimonio orationi meae ea res est quod Xerxis in Europam transmissio in idem tempus incidit quo Syracusis et in reliqua Sicilia dominabatur Gelon, Dinomenis filius, cui demortuo Hieron frater successit. Iam vero quum et hic e vita excessisset antequam Olympio Iovi dona quae pro equestribus victoriis voverat, persolvisset, eius filius Dinomenes patris vicem implevit. Sunt vero ea quoque dona Onatae opera. Extant sane in Olympia inscriptiones; inter quas haec dono illorum est addita:

39. τοῦ om. AXK. — μνῆμα τοῦ ἀρχ. M.

40. δὲ BPcVabAgLab; τοῦδε edd. rell.; silet M.

41. φιγαλεῦσιν om. VaLbMVn.

42. γενεᾷ e coni. B (idem, γενεῇ, iam proposuerat S); γενεαῖς μάλιστα [δύω] C; γενεαῖς edd. rell. PcVabMVnAgLab; asteriscum posuit S; „aliquot aetatibus" Am.; δυοῖν inseri voluit etiam Müller Aeginet. p. 106.

43. δήμου, (ad marg. μήδου Vn) VnLb.

44. γὰρ om. Vab.

45. ἀναθῆναι VabMAg.

46. εὔξατο SBPcVaMAgLa; εὔξαιτο VbLb; ηὔξατο edd. rell; seq. Ἱέρωνος om. VaM; ὁ Ἱέρωνος BAgPcLa, unde articulum recepimus a reliquis omissum.

47. Ὀνάτα BPcAgVaLa; Ὀνότα VbMLb; Ὀνοτᾶ A; Ὀνατᾶ edd. rell.

48. ἐπιγράμματα Am.SBPcAgLab; ἐπίγραμμα edd. rell. VabM.

Σόν ποτε νικήσας, Ζεῦ Ὀλύμπιε,[49] σεμνὸν ἀγῶνα
  Τεθρίππῳ[50] μὲν ἅπαξ, μουνοκέλητι δὲ δίς,
Δῶρ'[51] Ἱέρων τάδε σοι ἐχαρίσσατο· παῖς δ' ἀνέθηκε
  Δεινομένης πατρὸς μνῆμα Συρακοσίου.

10 688 τὸ δὲ ἕτερον λέγει τῶν ἐπιγραμμάτων·

Υἱὸς μέν με[52] Μίκωνος Ὀνάτας[53] ἐξετέλεσσεν
  Νάσῳ[54] ἐν Αἰγίνῃ δώματα ναιετάων.

ἡ δὲ ἡλικία τοῦ Ὀνάτα[55] κατὰ τὸν Ἀθηναῖον Ἡγίαν καὶ
11 Ἀγελάδαν[56] ἂν συμβαίνοι τὸν Ἀργεῖον. (5) Ταύτης μάλιστα ἐγὼ τῆς Δήμητρος ἕνεκα ἐς Φιγαλίαν[57] ἀφικόμην καὶ ἔθυσα τῇ θεῷ καθὰ καὶ οἱ ἐπιχώριοι νομίζουσιν, οὐδὲν, τὰ δὲ ἀπὸ[58] τῶν δένδρων τῶν ἡμέρων τά τε ἄλλα καὶ ἀμπέλου καρπὸν καὶ μελισσῶν[59] τε κηρία καὶ ἐρίων

Iupiter, Eleo rediit qui a pulvere victor,
  Quadrigaque semel, iniuge bis et equo.
Voverat haec Hieron; natus monumenta parentis
  Dinomenes posuit clara Syracosii.

Alterius vero haec est sententia:

Ista Micone satus simulacra effinxit Onatas,
  Insula in Aegina cui patria atque domus.

Aetate floruit Onatas eadem fere qua Hegias Atheniensis et Argivus Agelades. (5) Huius ego maxime Cereris spectandae causa Phigalian diverti; ac deae quidem hostiam plane nullam cecidi, sed patrio incolarum ritu e consitis arboribus et in primis e vite fructus obtuli: favos praeterea et lanas, non

49. Ὀλύμπιας Va; ὀλύμπια, ε sup. α, La.

50. τεθρίππῳ — ἐχαρίσσατο om. Vb. — μουνοκέλητι, ω sup. ο, M; μούνῳ κέλητι Ag; κέλητι Va.

51. δῶρα MVaAgLab. — ἱερῶν Lb. — ἐχαρίσατο VaAg. — παῖδ' ἀνέθ. M (silent Exc. nostra) Vb; παῖ δ' ἀνέθ. Ag. — δηνομένης Vb. — συρακουσίου Vab.

52. μέν με Hermann. B; μὲν AX PcVa; με MVbVnAgLab; μέν γε Sylb. KFCS.

53. Ὀνάτας BPcVabMLab; Ὀνατᾶς edd. rell.; tum ἐξετέλεσσεν XK FCB; ἐξετέλεσεν AVabLb; ἐξετέλεσσε Iacobs. SLa.

54. νάσῳ om. VaLb. — Αἰγίνᾳ Iacobs.

55. Ὀνάτα BPcVaAgM; Ὁνάτα Vb; ὀνάτου Lb; Ὀνατᾶν edd. rell.; ὀνόματος (expunct.) ὀνάτα La.

56. Ἀγελάδα VabM. — ἂν συμβαίνοι] ἂν a voce praecedente absorptum nos adiecimus; συμβαίνοι VabAgLab; συμβαίνει edd. rell. BM(?).

57. φιλαγαλίαν Va.

58. οὐδὲν θύειν τόδε ἀπὸ La; seq. τῶν om. Va. — ἡμετέρων Va.

59. μελησσῶν Vb.

τὰ μὴ ἐς ἐργασίαν πω ἥκοντα, ἀλλὰ ἔτι ἀνάπλεα τοῦ οἰσύπου, [ἃ][60] τιθέασιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ᾠκοδομημένον πρὸ τοῦ σπηλαίου· θέντες δὲ καταχέουσιν αὐτῶν ἔλαιον. ταῦτα ἰδιώταις τε ἀνδράσι καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος Φιγαλέων[61] τῷ κοινῷ καθέστηκεν ἐς τὴν θυσίαν· ἱέρεια δέ σφισίν 12
ἐστιν ἡ δρῶσα, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ τῶν ἱεροθυτῶν[62] καλουμένων ὁ νεώτατος· οἱ δέ εἰσι τῶν ἀστῶν τρεῖς ἀριθμόν. (6) Ἔστι δὲ δρυῶν τε ἄλσος περὶ τὸ[63] σπήλαιον καὶ ὕδωρ ψυχρὸν ἄνεισιν ἐκ πηγῆς. τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ ὑπὸ τοῦ Ὀνάτα[64] ποιηθὲν οὔτε ἦν κατ' ἐμὲ, οὔτε εἰ ἐγένετο[65] ἀρχὴν Φιγαλεῦσιν, ἠπίσταντο οἱ πολλοί· τῶν 13
δὲ ἐντυχόντων ἡμῖν ἔλεγεν ὁ πρεσβύτατος, γενεαῖς πρότερον τρισὶν ἢ κατ' αὐτὸν ἐμπεσεῖν ἐς τὸ ἄγαλμα ἐκ τοῦ ὀρόφου πέτρας, ὑπὸ τούτων δὲ καταγῆναι καὶ ἐς ἅπαν

illas quidem ad lanificii opus purgatas sed plane succida et suis sordibus referta vellera, haec illi ad aram porriciunt quae pro spelunca extructa est; porrectis oleum superinfundunt; haec sacra cum a privatis hominibus, tum quotannis publico ritu a Phigalensibus peraguntur. Sacerdos foemina sacris praeest ministrante e sacrificulis (Hierothytas appellant) natu minimo, sunt vero ii tres e civium numero. (6) Ambit speluncam quercuum lucus praegelida e fonte erumpente aqua. Ipsum sane quod Onatas fecerat simulacrum neque quum ego illuc veni amplius exstabat neque an unquam exstitisset Phigalensium multitudo compertum habebat; audivi tamen grandem natu hominem, quicum forte sum congressus, quum diceret tribus ante se natum aetatibus vetus illud signum collapsis e culmine saxis ita confractum, ut species eius omnis

60. ἃ tanquam ineptum sepsimus; nisi malis fortasse ἀνατιθέασιν. — καταχέουσιν bis Va. — ἔλαιον αὐτῶν MVa.

61. Φιγαλέων inseruimus cum B PcAgLa. — τὸ κοινὸν Vb, per correcturam τῷ κοινῷ.

62. ἱεροθύτων AXKFCLab. — θεώτατοι M (sec. Exc. nostra νεώτατοι) VaR; in hoc νεώτατος ad marg.; θεώτατος AgLb; οἱ θεώτατος La.

63. ἐπὶ τὸ MVaR; in hoc περὶ in marg. — ψυχρόν τε ἄνεισιν Va. Tum ἐκ πηγῆς scripsimus e coniectura; centies apud Pausaniam ὕδωρ ἄνεισιν ἐκ πηγῆς; conf. ne exemplum desit, VII, 27, 9. IV, 33, 4. VIII, 13 fin.; ἐκ τῆς γῆς edd. codd. Vix ulla permutatio est frequentior; ex innumeris exemplis vide hoc ipso libro cap. 8. notas 9. 18. cap. 22, not. 15. cap. 38, not. 17. c. 54, 1.

64. Ὀνάτα BPcVaAgLa; Ὀνότα VbLb, quae varietas constans fere unde sit derivanda nobis quidem non constat; Ὀνατᾶ quod hoc etiam loco habent edd. ortum est e linea circumflexa qua nomina propria in libris mstis designari solent.

65. ἐγίνετο Vb. Mox πέτραις La.

ἔφασκεν αὐτὸ ἀφανισθῆναι· καὶ ἔν γε[66] τῷ ὀρόφῳ δῆλα καὶ ἡμῖν ἔτι ἦν, καθὰ ἀπεῤῥώγεσαν αἱ πέτραι.

CAPUT XLIII.

De urbe Pallantio — Euandro Pallantii ad Tiberim conditore — Antonini Pii rebus bello gestis et beneficiis in Graecas et alias gentes collatis — illius filii Antonini rebus gestis.

Ἀπαιτεῖ δὲ ἡμᾶς τὸ μετὰ τοῦτο ὁ λόγος τό τε Παλλάντιον, εἰ δή τι αὐτόθι ἐστὶν ἐς[1] μνήμην, καὶ καθ' ἥντινα βασιλεὺς αἰτίαν Ἀντωνῖνος ὁ πρότερος πόλιν τε ἀντὶ κώμης ἐποίησε[2] Παλλάντιον καὶ σφισιν ἐλευθερίαν
2 *καὶ ἀτέλειαν ἔδωκεν εἶναι φόρων. (2) Φασὶ δὴ[3] γενέσθαι καὶ γνώμην καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄριστον τῶν Ἀρκάδων ὄνομα Εὔανδρον· παῖδα δὲ αὐτὸν νύμφης τε εἶναι, θυγατρὸς τοῦ Λάδωνος, καὶ Ἑρμοῦ· σταλέντα δὲ ἐς ἀποικίαν καὶ ἄγοντα Ἀρκάδων τῶν ἐκ Παλλαντίου στρατιάν,[4] παρὰ τῷ ποταμῷ πόλιν τῷ Θύβριδι[5] οἰκίσαι·*
689 *καὶ Ῥωμαίων μέρος τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως ὃ[6] ᾤκεῖτο*

pristina aboleretur; et sane in ipso culmine vestigia facile cernebam unde saxa corruerant.

Cap. XLIII. Postulat locus hic ut ad Pallantium transeam quaeque memoratu illic digna ut oratione persequar; nec omittam quare Imperator D. Antoninus maior urbem ex pago fecerit et incolis libertatem et a tributis immunitatem dederit. (2) Euandrum narrant Nympha Ladonis filia et Mercurio genitum consilio et bellica virtute Arcadas ceteros antecelluisse. Hunc in coloniam missum deducta e Pallantio in locum Tiberi proximum Arcadum manu oppidum condidisse, quod urbis Romae postea pars fuerit; appellatum vero de Arcadici

66. ἔν τε Vb. — ἡμῖν ἔτι bis La.

Cap. XLIII. 1. ἐς BPcAgLab; εἰς rell. edd. Tum ἐς αἰτίαν Lb.

2. ἐποίησεν Ag.

3. ᾧ δὴ VbMPcAgLb; ὧ δὴ Va; ὢ δὴ La; cf. Vol. I. praef. p. XXVI. Tum γενέσθαι καὶ γνώμ. BPcAgLa; καὶ γν. γενέσθαι rell. Mox ante θυγατρὸς Nymphae nomen excidisse videtur.

4. στρατείαν A. — παλαντίου Lb.

5. θύβριδι VabPcAgLab; ob codd. consensum recepimus; Θύμβρ. edd.

6. ὃ La; ὅπερ edd.; om. MVabPcAgLb. — οἰκεῖτο MVabAg.

ὑπὸ τοῦ Εὐάνδρου καὶ Ἀρκάδων τῶν συνακολουθησάντων,[7] ὄνομα ἔσχε Παλλάντιον κατὰ μνήμην τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ· χρόνῳ δὲ ὕστερον μετέπεσε[8] τὸ ὄνομα ἐν ἀναιρέσει γραμμάτων τοῦ τε λ καὶ τοῦ ν. τούτων μὲν τῶν λεγομένων εἵνεκα Παλλαντιεῦσιν ἐκ βασιλέως ἐγένοντο δωρεαί. (3) Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, ὅτῳ καὶ ἐς Παλλαντιεῖς[9] 3
ἐστὶν εὐεργετήματα, πόλεμον μὲν Ῥωμαίοις ἐθελοντὴς ἐπηγάγετο οὐδένα, πολέμου δὲ ἄρξαντας Μαύρους, Λιβύων[10] τῶν αὐτονόμων τὴν μεγίστην μοῖραν, νομάδας τε ὄντας καὶ τοσῷδε ἔτι δυσμαχωτέρους[11] τοῦ Σκυθικοῦ γένους ὅσῳ μὴ ἐπὶ ἁμαξῶν,[12] ἐπὶ ἵππων δὲ αὐτοί τε καὶ αἱ γυναῖκες ἠλῶντο,[13] τούτους μὲν ἐξ ἁπάσης ἐλαύνων τῆς χώρας ἐς τὰ ἔσχατα ἠνάγκασεν ἀναφυγεῖν Λιβύης, ἐπί τε Ἄτλαντα τὸ ὄρος καὶ ἐς τοὺς πρὸς τῷ Ἄτλαντι ἀνθρώπους. ἀπετέμετο δὲ καὶ τῶν ἐν Βριττα- 4
νίᾳ[14] Βριγάντων τὴν πολλήν, ὅτι ἐπεσβαίνειν καὶ οὗ-

oppidi nomine ab ipso Euandro et inquilinorum comitatu Pallantium: quod nomen consecuta aetas duabus literis l et n submotis immutavit. Haec ipsa res Antoninum Caesarem adduxit ut de Pallantiensibus quamoptime mereretur. (3) Hic Antoninus qui tam benigne Pallantiensibus fecit, nullius omnino belli gerendi Romanis voluntarius auctor fuit; sed Mauros Libyum suis legibus viventium partem maximam vagos et errantes, (quippe qui inter Nomadas censentur) Scythicis gentibus eo minus expugnabiles quod non plaustris, sed equis cum uxoribus invecti errant; eos ille quum priores bellum movissent finibus pulsos suis in ultimas Africae solitudines ad Atlantem montem eiusque montis accolas populos expulit. Brigantibus vero qui in Britannia sunt, quod Genunios populi

7. συνακολουθησάτων M. — ὄνομα δὲ ἔσχε Ag. — ταλλάντιον Vb. — ἐν ἀρκαδίας La.

8. μετέπεσεν Ag; μετέτ τὸ (sic, lacuna) Lb. — ἀνευρέσει Va et M marg.; sq. τε om. Va. — λελεγμένων Lab. Mox ὁ (p. rasur.) τῷ καὶ Lb.

9. Παλαντιεῖς A. — εὐεργετήματα AgLa; εὐεργέτημα edd. MVab PcLb.

10. λυβίων Vb. — Deinceps τόσῳ δὲ Lb; τόσῳδε M.

11. δυσμαχοτέρους LbVbM (in hoc ω sup. ο); δυσμα..οτέρους La.

12. ἐπὶ ἁμαξ. Casaub. ad Capitolin. in Antonin. Pio p. 27. B; ἐφ' ἁμ. Smin.; ἐπ' ἁμαξ. Smai. AgLab; ἐπ' ἁμ. edd. rell. MVab.

13. εἵλωντο MVab (εἱλῶντο M sec. 8); ἥλωντο Lb; ἠλῶντι La. — τούτους Casaub. ad Capitolin. Antonin. P. p. 27. Smai. B; τοὺς edd. rell. MVabPcAgLab.

14. ἐν βριτανίᾳ Vb; τῷ (τῶν sup. vers.) μὲν βριταγανέα M; τῷ μεν

τοι[15] σὺν ὅπλοις ἦρξαν ἐς τὴν Γεννουνίαν[16] μοῖραν, ὑπηκόους Ῥωμαίων. Λυκίων δὲ καὶ Καρῶν[17] τὰς πόλεις Κῶν τε καὶ Ῥόδον ἀνέτρεψε μὲν βίαιος[18] ἐς αὐτὰς κατασκήψας σεισμός· βασιλεὺς δὲ Ἀντωνῖνος καὶ ταύτας ἀνεσώσατο δαπανημάτων τε ὑπερβολῇ καὶ ἐς[19] τὸν ἀνοικισμὸν προθυμίᾳ. χρημάτων δὲ[20] ἐπιδόσεις ὁπόσας καὶ Ἕλλησι καὶ τοῦ βαρβαρικοῦ τοῖς δεηθεῖσι,[21] καὶ ἔργων κατασκευὰς ἔν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ περὶ Ἰωνίαν καὶ περὶ Καρχηδόνα τε καὶ ἐν γῇ τῇ Σύρων, τάδε μὲν ἄλλοι ἔγραψαν[22] ἐς τὸ ἀκριβέστατον· ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπελείπετο[23] οὗτος καὶ ἄλλο τοιόνδε ἐς μνήμην. ὅσοις τῶν ὑπηκόων πολίταις ὑπῆρχεν εἶναι Ῥωμαίων, οἱ δὲ παῖδες ἐτέλουν σφίσιν ἐς τὸ Ἑλληνικόν, τούτοις ἐλείπετο ἢ

Romani socios armis lacessierant, magnam agri partem ademit. Praeterea quum Lyciorum et Carum urbes, Coon etiam et Rhodon terrae vehemens motus evertisset, eas Antoninus infinitis prope sumtibus et summa in coloniis deducendis diligentia restituit. Nam quoties et Graecos et Barbaros inopia laborantes pecunia iuverit, qua operum magnificentia Graeciam, Ioniam, Syriam et postremo Carthaginem exornarit, est ab aliis accuratissime scriptum. Idem Imperator aliud huiusmodi liberalitatis suae monumentum reliquit. Sociis qui iure Quiritium donati essent, si eorum liberi cum Graecis censeri se mallent, his nihil supererat nisi ut bona sua civibus Romanis

βριταγανεα βριγαντων (sic) Lb; τῷ μὲν βριταγένεια Ag; τῶν μὲν βριταγείνεα Va. — κριγάντων MVa. — τὴν πόλιν La.

15. οὗτοις MVaAgLb; οὗτοι Va correct.; tum τοῖς ante ὅπλοις delevimus cum SBPcVaMAgLa; συνόπλοις Lb; seq. ἐς inseruimus cum SBPcVaMAgLa.

16. γαινουνίαν Lab; γεννουνίαν Ag; K literam initialem digamma aeolicum esse opinatur.

17. σαρῶν VaM.

18. βιαίως Vb, o sup. ω; βιαῖος Lb; tum εἰς edd. Lb; deinde κατασκάψας Vb. Conf. II, 7, 1.

19. ἐς om. Va; tum προθυμίαν M; in Va ν̄ erasum.

20. τε Va.

21. δεηθεῖσιν ἔδωκε coni. S. Mox καὶ ἔργων BPcAgLab; idem coni. S; καὶ ἔργον VabM; καὶ ὧν ἔργων edd. rell., quod ex hac scriptura καὶ ἔργον (ων sup.) ortum videtur. Porro κατασκευὰς ἔν τε B e coni.; κατεσκεύασεν ἔν γε Pc; κατεσκεύασέ γε AgLa, κατεσκεύασέ τε VaMLb; κατεσκεύασεν ἔν τε edd. rell.; κατασκευάσεις ἔν τε coni. S; κατεσκεύασέ τ.. γε τῇ Vb (literae punctulis notatae ambiguae).

22. τάδε μὲν ἄλλοις ἔγραψαν M AgLb; τάδε μὲν ἐν ἄλλοις ἔγραψα Va. Ceterum conf. Epistol. critic. Volum. II. praemissam Pag. VII. — Tum ἀκριβέστερον, p. corr. ἀκριβέστατον Va.

23. ὑπελίπετο B; ὑπελείπετο edd. rell. VabMPcAgLab; tum καὶ ἀλλότριον δὲ ἐς LbMAgR (ad marg. R ἄλλο τοιόνδε); καὶ ἀλλότριον ἐς Va. — ὅ τοις Lb.

κατανεῖμαι[24] τὰ χρήματα ἐς οὐ προσήκοντας ἢ ἐπαυξῆσαι[25] τὸν βασιλέως πλοῦτον, κατὰ νόμον δή τινα· Ἀντωνῖνος δὲ ἐφῆκε καὶ τούτοις διδόναι σφᾶς παισὶ τὸν κλῆρον, προτιμήσας[26] φανῆναι φιλάνθρωπος ἢ ὠφέλιμον ἐς χρήματα φυλάξαι νόμον. τοῦτον Εὐσεβῆ τὸν βασιλέα[27] ἐκάλεσαν οἱ Ῥωμαῖοι διότι[28] ἐς τὸ θεῖον τιμῇ μάλιστα ἐφαίνετο χρώμενος. δόξῃ δὲ ἐμῇ[29] καὶ τὸ ὄνομα τὸ Κύρου φέροιτο ἂν τοῦ πρεσβυτέρου, πατὴρ ἀνθρώπων καλούμενος. (4) Ἀπέλιπε[30] δὲ καὶ ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ παῖδα ὁμώνυμον. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος οὗτος ὁ δεύτερος καὶ τούς τε Γερμανοὺς, μαχιμωτάτους καὶ πλείστους τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ βαρβάρων, καὶ ἔθνος τὸ Σαυροματῶν,[31] πολέμου καὶ ἀδικίας ἄρξαντας τιμωρούμενος ἐπεξῆλθεν.[32]

ad ipsos non pertinentibus legarent, vel si collibitum fuisset in Principis fiscum referrent; licere voluit Antoninus ipsis etiam filios haeredes facere, quum satius esse duceret laudem humanitatis mereri, quam appositam illam ad pecuniam accumulandam legem servare. Hunc Romani Pium cognomine appellarunt, quod honorandi numinis divini studiosissimus fuerit; sed opinione mea Cyri etiam maioris cognomen promeruit, ut scilicet communis hominum pater diceretur. (4) Imperii reliquit successorem eiusdem nominis filium. Is Germanos omnium totius Europae barbarorum pugnacissimos et numero plurimos, Sarmatarum quoque gentem, a quibus multis iniuriis et iniusto bello fuerat provocatus, armis domuit.

24. ἢ κατανεῖμαι Böckh. B; ἢ κότα νεῖμαι La; εἰκότα νεῖμαι edd. rell. VabPcMAgLb; in Vb νεῖμαι p. corr. ex εἶναι. Mox προςήκοντα Pc.

25. ἐπ' αὐξῆσαι Va.

26. κλῆρον ὁ προτιμήσας PcMAg; κλῆρον ὃς προτ. φανεῖναι La; κλῆρον ὁ προτιμῆσαι VabLb. Mox ὠφέλημον VabMLab.

27. βασιλέαν Vb; ἐκάλεσεν La.

28. διὸ τῇ PcAg; δι' ὃ τῇ Lb.

29. ἐμοὶ VabMLb; δόξα δὲ ἐμῇ La; φερειτο id.

30. Ἀπέλιπε B; ἀπέλειπε edd. rell. VabMPcAgLab. — ἀντονῖνος La.

31. σαυρωματῶν Vb; σαυρομάτων Lab. — ἀρκαδίας pro ἀδικίας Va. — ἄρξαντα AVabMAgLb.

32. ἐπεξῆλθεν BAgPc; ἐπεξῆλθε edd. rell. Lab.

CAPUT XLIV.

Via a Megalopoli Pallantium et Tegeam versus — urbs Haemoniae, Oresthasii atque Aseae urbis reliquiae — Alphei et Eurotae fluviorum fontes et coniunctio — mons Boreum et locus Choma dictus — memoranda Pallantii, templum Deorum Purorum — campus Manthuricus, mons Cresium et templum Aphnei in eo — fons Leuconius.

Τὰ δὲ [δὴ][1] ἐπίλοιπα ἡμῖν τοῦ Ἀρκαδικοῦ λόγου
ἔστιν ἐκ Μεγάλης πόλεως ἐς Παλλάντιον[2] ὁδὸς καὶ ἐς
Τεγέαν ἄγουσα αὕτη μέχρι τοῦ καλουμένου Χώματος.[3]
Κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν Λαδόκειά[4] σφισιν ὠνόμασται τὰ
πρὸ τοῦ ἄστεως,[5] ἀπὸ Λαδόκου τοῦ Ἐχέμου. (2) Καὶ
μετὰ ταῦτα Αἱμονιαὶ[6] πόλις ἦσαν τὸ ἀρχαῖον· οἰκιστὴς
δὲ Αἵμων[7] ἐγένετο αὐταῖς ὁ Λυκάονος· διαμεμένηκε δὲ
2 καὶ[8] ἐς τόδε Αἱμονιὰς τὸ χωρίον τοῦτο ὀνομάζεσθαι. μετὰ
δὲ Αἱμονιὰς ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ πόλεώς ἐστιν Ὀρεσθασίου
691 καὶ ἄλλα ὑπολειπόμενα ἐς μνήμην καὶ Ἀρτέμιδος ἱεροῦ[9]
κίονες ἔτι· ἐπίκλησις[10] δὲ Ἱέρεια τῇ Ἀρτέμιδί ἐστι. τὴν

Cap. XLIV. Sed reliquas iam partes institutae de Arcadum rebus historiae persequamur. A Megalopoli Pallantium et Tegean usque, ad eum locum qui Choma (Agger) dicitur, via ducit. In ea suburbanus vicus est qui Ladocea a Ladoco Echemi filio nominatur. (2) Adiacebant priscis temporibus Haemoniae urbs, cuius fuerat conditor Haemon Lycaonis filius. Usus obtinuit in hoc usque tempus ut locus ille Haemoniae nominetur. Ab Haemoniis discedenti ad dexteram viae Oresthasii urbis et aliae exstant reliquiae et e Dianae templo columnae. Dianae sane illi cognomentum fuit Sacrificula.

Cap. XLIV. 1. *δὴ* om. SVaMLb. 2. *Παλάντιον* Va; mox *Τέγεαν* AXKFC. — *ἄγουσαν* La, in quo genuinae lectionis vestigium latere videtur; scribendum enim *ἄγουσα, ἡ αὐτὴ* putamus; cf. segm. 5 et 7. 3. *χρώματος* Ag. 4. *Λαδόκεια* Am. SB; *Λαδογκέα* edd. rell.; *λαδοιμέα* VbPcAg; *δολοσμέα* VaLbM; *λαδοσμένα* La. 5. *ἄστεος* VaLb; tum *ἐχέλου* VaM. 6. *αἱμονίαι* VabLb; *αἱμόνιαι* PcAg. — *πόλις* Sylb. Palm. Ms. FCSBLa; *πόλεις* AXKMVabPcAgLb. 7. *αἶμων* VbLab. — *αὐτῆς* Sylb. 8. *καὶ* addimus e Lab. — *αἱμονίας* PcAgLb. — Mox *αἱμονίαν* Va; *αἱμονιὰν* M et *αἱμονίων* VaAgLb. 9. *ἱερὸν* AgLb. — *κύονες* La. 10. *ἐπίκλησις* Am. Sylb. FCSB PcAgLb; *ἐπίκλησιν* AXKMVabLa. — *ἐστιν* MAgLb; *ἀρτεμίδιδι ἐστι* La.

δὲ εὐθεῖαν ἰόντι ἐξ Αἱμονιῶν Ἀφροδίσιόν τέ ἐστιν ὀνομαζόμενον καὶ μετ' αὐτὸ ἄλλο χωρίον τὸ Ἀθήναιον·[11] *τούτου δὲ ἐν ἀριστερᾷ ναός ἐστιν Ἀθηνᾶς καὶ ἄγαλμα ἐν αὐτῷ λίθου. τοῦ Ἀθηναίου δὲ μάλιστα εἴκοσι ἀπωτέρω* 3
σταδίοις[12] *ἐρείπια Ἀσέας*[13] *ἐστὶ, καὶ ὁ λόφος ἀκρόπολίς ποτε*[14] *οὖσα τείχους σημεῖα ἔχει καὶ ἐς τόδε.* (3) *Σταδίους δὲ ὅσον πέντε ἀπὸ Ἀσέας τοῦ Ἀλφειοῦ μὲν ὀλίγον ἄπο τῆς ὁδοῦ, τοῦ δὲ Εὐρώτα παρ' αὐτήν ἐστιν ἡ πηγὴ*[15] *τὴν ὁδόν· πρός τε τοῦ Ἀλφειοῦ τῇ πηγῇ ναός τε Μητρὸς θεῶν ἐστὶν οὐκ ἔχων ὄροφον, καὶ λέοντες δύο λίθου*[16] *πεποιημένοι. τοῦ δὲ Εὐρώτα τὸ ὕδωρ* 4
ἀνακεράννυται[17] *πρὸς τὸν Ἀλφειὸν, καὶ ὅσον ἐπὶ εἴκοσι σταδίους κοινῷ προΐασι τῷ ῥεύματι· κατελθόντες δὲ ἐς χάσμα ὁ μὲν αὐτῶν ἄνεισιν αὖθις ἐν τῇ γῇ τῇ*[18] *Λακεδαιμονίων ὁ Εὐρώτας, ὁ δὲ Ἀλφειὸς ἐν Πηγαῖς*[19] *τῆς Μεγαλοπολίτιδος.* (4) *Ἔστι δὲ ἄνοδος ἐξ Ἀσέας*[20] *ἐς τὸ ὄρος τὸ Βόρειον καλούμενον, καὶ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ τοῦ*

Haemoniis recta pergenti vici sunt Aphrodisium primo ac deinde Athenaeum. In laeva huius parte est Minervae delubrum cum signo lapideo. Ab Athenaeo stadia ferme XX Aseae ruinae distant, et ubi arx olim fuit tumulus; arcis adhuc exstant murorum vestigia. (3) Ab Asea stadia non amplius V non longe a via Alphei, deinde iuxta ipsam viam Eurotae fons abest. Alphei fonti Matris deûm aedes proxima est sine tecto; ibi duo sunt leones e lapide. Admiscetur Alpheo Eurotae aqua fluuntque ambo amnes communi alveo ad stadia prope XX, exceptique exinde eodem cuniculo erumpit Eurotas in Laconica terra, Alpheus Pegis in Megalopolitanorum finibus. (4) Ab Asea acclivis est via ad Boreum montem, in cuius summo vertice veteris templi vestigia remanent. Tem-

11. *ἀθηναῖον* VaLb.
12. *εἰκόσι* (sic) *ἀπωτ. σταδ. εἴκοσιν ἐρ.* Va; *ἀποτέρω* La.
13. *Ἀσέα* cf. supra cap. 3, not. 26.
14. *τότε* BPcdLa. — *ἀπὸ τῆς ὁδ.* Lb. — *εὐρῶτα* M.
15. *ἔστιν ἡ πηγὴ* La; *ἔστι πηγὴ* rell.; seq. *τε* om. Va; *δὲ* mavult F. — *οὐκ ἔχον* La.
16. *λίθου δύο* PcAgLab.
17. ante *πρὸς* omisimus *τε* cum SBVaM, cuius originem videmus in La, in quo *ἀγνακεράννυτέται*. Mox *προΐασι* Sylb. KFCSB; *προσΐασι* AXVabMPcAgLab.
18. *ἐν τῇ γῇ Λακ.* Vb; praestat *ἐν γῇ τῇ Λακ.* — seq. *ὁ Εὐρώτας* glossema putat S; non immerito.
19. *πηγαῖς*, litera minuscula AXK Am.; *πογαὶς* La. — tum *μεγάλης πολίτιδος* Ag.
20. *ἐς Ἀσέας* BAgPc; *ἄνιδος ἐξ ἀσεὰς* La. — *βόριον* VaMAgLab. — Mox *ἀθηνᾶς τε* La.

ὅρους σημεῖά ἐστιν ἱεροῦ· ποιῆσαι δὲ τὸ ἱερὸν Ἀθηνᾷ τε σωτείρᾳ καὶ Ποσειδῶνι Ὀδυσσέα ἐλέγετο ἀνακομισθέντα
5 ἐξ Ἰλίου. τὸ δὲ ὀνομαζόμενον Χῶμα ὅροι Μεγαλοπολίταις τῆς γῆς πρὸς Τεγεάτας καὶ Παλλαντιεῖς εἰσί·[21] καὶ τὸ Παλλαντικὸν πεδίον ἐστὶν ἐκτραπεῖσιν ἐς ἀριστερὰν ἀπὸ τοῦ Χώματος. (5) Ἐν δὲ Παλλαντίῳ ναός τε καὶ ἀγάλματα λίθου Πάλλαντος, τὸ δὲ ἕτερόν ἐστιν Εὐάνδρου· καὶ Κόρης τε τῆς Δήμητρος ἱερὸν, καὶ οὐ πολὺ ἀπωτέρω Πολυβίου[22] σφίσιν ἀνδριάς ἐστι. τῷ λόφῳ δὲ τῷ ὑπὲρ[23] τῆς πόλεως ὅσα ἀκροπόλει τὸ ἀρχαῖον ἐχρῶντο· λείπεται δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἐπὶ κορυφῇ[24] τοῦ λόφου
6 θεῶν ἱερόν· ἐπίκλησις μὲν δή ἐστιν αὐτοῖς Καθαροί, περὶ μεγίστων δὲ αὐτόθι καθεστήκασιν οἱ ὅρκοι· καὶ ὀνόματα μὲν τῶν θεῶν οὐκ ἴσασιν ἢ καὶ[25] εἰδότες οὐκ ἐθέλουσιν ἐξαγορεύειν· Καθαροὺς δὲ ἐπὶ τοιῷδε ἄν τις κληθῆναι τεκμαίροιτο, ὅτι αὐτοῖς οὐ κατὰ ταὐτὰ[26] ὁ
692 Πάλλας ἔθυσε καθὰ καὶ ὁ πατὴρ οἱ τῷ Λυκαίῳ Διΐ.
7 (6) Τοῦ δὲ καλουμένου Χώματος ἐν δεξιᾷ πεδίον ἐστὶ

plum aedificasse Ulyssem Minervae Sospitae tradunt et Neptuno Ilio in patriam reducem. Eo certe loco quem Choma vocant, agri fines inter Megalopolitanos, Tegeatas et Pallantienses sunt. Pallantici quidem campi ad laevam a Chomate divertentes excipiunt. (5) In Pallantio delubrum et in eo marmoreae statuae Pallantis et Euandri; Proserpinae praeterea Cereris filiae fanum et modico intervallo ostenditur Polybii statua. Eo colle qui urbi imminet, quoque pro arce priscis temporibus oppidani utebantur, manet adhuc in collis vertice fanum deorum, qui Cathari (Puri) cognomine sunt appellati; per quos de rebus maximis iusiurandum concipere religione sancitum habent. Singulorum certe nomina vel ignorant, vel scientes in vulgus prodenda non putant; sed Puros ex eo vocari coniiciendum relinquitur quod illis Pallas non eodem ritu sacrum fecit quo pater eius Iovi Lycaeo. (6) Ad dexteram loci eius qui Agger dicitur, campi Manthurici sunt. Patent

21. εἰσὶν Ag; παλαντιεῖς La; tum ἐκτραπεῖσιν id.
22. Πολιβύου Vb; mox ἐστὶν Ag.
23. τὸ ὑπὲρ AgLab, sq. ὅσα uncis notat S; in ὡς mutant Pors. C; delendum censent F. Schneider; post ὅσα distinguit F.
24. κορυφὴν VabMPcAgLab.
25. εἰ καὶ AgLb; ἢ καὶ om. La. — οὐκ ἐθέλουσιν VbLa; οὐ θέλουσιν rell.
26. ταῦτα AgLab; ὁ πάλας La; seq. καθὰ om. id., recte fortasse. — ἐστιν τὸ M.

τὸ Μανθουρικόν· ἔστι[27] δὲ ἐν ὅροις ἤδη Τεγεατῶν τὸ πεδίον [ὂν][28] σταδίων που πεντήκοντα μάλιστα ἄχρι Τεγέας. Ἔστι δὲ ὄρος οὐ μέγα ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ καλούμενον Κρήσιον· ἐν δὲ αὐτῷ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀφνειοῦ[29] πεποίηται· Ἀερόπῃ γὰρ Κηφέως[30] τοῦ Ἀλεοῦ συνεγένετο Ἄρης, καθὰ οἱ Τεγεᾶται λέγουσι·[31] καὶ ἡ μὲν 8
ἀφίησιν ἐν ταῖς ὠδῖσι τὴν ψυχὴν, ὁ δὲ παῖς καὶ τεθνηκυίας εἴχετο ἔτι τῆς μητρὸς,[32] καὶ ἐκ τῶν μαστῶν εἷλκεν αὐτῆς γάλα πολὺ καὶ ἄφθονον·[33] καὶ (ἦν γὰρ τοῦ Ἄρεως γνώμη[34] τὰ γινόμενα) τούτων εἵνεκα Ἀφνειὸν τὸν θεὸν ὀνομάζουσι·[35] τῷ δὲ παιδίῳ ὄνομα τεθῆναί φασιν Ἀέροπον. (7) Ἔστι δὲ κατὰ τὴν ἐς Τεγέαν ὁδὸν Λευκώνιος καλουμένη κρήνη· θυγατέρα[36] δὲ Ἀφείδαντος λέγουσιν

hi iam intra Tegeatûm fines ad ipsum usque Tegeae oppidum stadia pene L. Ad viae dexteram surgit mons nomine Cresius non utique magnus; in quo templum aedificarunt Aphnei, (Lacturni, vel Uberis). Nam quum Aeropae Cephei filiae, Alei nepti, vitium Mars (vulgatus hic est Tegeatarum sermo) obtulisset, puella quidem inter pariendum animam efflavit, at puer matrem complexus iam exanimem lactis e mamillis eius profluentem copiam hausit; id Martis voluntate fiebat; eius rei gratia Aphneum nuncupant deum (Martem); puero ipsi Aeropo nomen fuit. (7) Iuxta Tegeaticam viam aqua est cognomento Leuconia, nempe a Leucone puella, quam Aphi-

27. ἔτι Va; seq. ἐν om. La.

28. ὂν delendum putat F; σταδίον La, unde praecedens ὂν lectionis varietatem inepte insertam esse haudquaquam est improbabile. Seq. που om. Vb. — τὸ γέας La.

29. Ἀφνειοῦ Am. Sylb. Palm. Ms. FCSBLa; Ἀλφειοῦ AXKVabMPc AgLb; Ἀφλειοῦ et postea Ἀφλειὸν Anon. ap. Siebel.

30. Κηφέος VaM. Tum τοῦ ἀλφέου La; ἀλέου Lb. — Ἀλεοῦ et Τεγεᾶται; de accentu saepius iam dictum.

31. λέγουσιν Ag. Mox ὠδεῖσι MAgLa; ὠδεῖσιν Vb.

32. εἴχετο ἔτι τῆς μητρὸς BPcAg Lab; τῆς μητρ. εἴχ. ἔτι edd. rell. VabM.

33. ἄφθορον coni. C. — καὶ τὴν ἦν γὰρ La; ἄρεος VaLb.

34. γνώμη AXKB; ι subscribunt Sylb. edd. rell. — ἀφθειὸν La.

35. ὀνομάζουσιν AgLb. — τὸ δὲ πεδίον AgM; τὸ δὲ παιδίον LbVa et M sup. vers.; τῷ δὲ πεδίῳ Vb; τὸ δὲ παιδίῳ La. — τεθεῖναι Vb. — ἀεροπὸν Lab.

36. θυγάτηρ Ag. — ἀφήδαντος Va.

εἶναι τὴν Λευκώνην· καὶ οὗ[37] πόῤῥω τοῦ Τεγεατῶν οἱ ἄστεος μνῆμά ἐστιν.[38]

CAPUT XLV.

De Tegeatarum regione et urbe — Tegeatarum rebus bello gestis et Ancaei Echemique fortiter factis — templo Minervae Aleae — eius recentioris templi uberior descriptio.

Τεγεᾶται δὲ ἐπὶ μὲν Τεγεάτου τοῦ Λυκάονος[1] τῇ χώρᾳ φασὶν ἀπ᾽ αὐτοῦ[2] γενέσθαι μόνῃ τὸ ὄνομα, τοῖς δὲ ἀνθρώποις κατὰ δήμους εἶναι τὰς οἰκήσεις, Γαρεάτας καὶ Φυλακεῖς[3] καὶ Καρυάτας[4] τε καὶ Κορυθεῖς, ἔτι δὲ Πωταχίδας καὶ Οἰάτας,[5] Μανθυρεῖς τε καὶ Ἐχευήθεις·[6] ἐπὶ δὲ Ἀφείδαντος[7] βασιλεύοντος καὶ ἔνατός σφισι δῆμος[8] προσεγένετο Ἀφείδαντες. τῆς δὲ ἐφ᾽ ἡμῶν πόλεως

dantis fuisse filiam tradunt; cuius non procul a Tegeatarum urbe sepulcrum monstratur.

Cap. XLV. Et sub Tegeate quidem Lycaonis filio religioni duntaxat ab eo nomen impositum Tegeatae ferunt; incolas ipsos curiatim habitasse, nimirum Gareatas, Phylacenses, Caryatas, Corythenses, Potachidas, Oeatas, Manthyrenses et Echeuethenses. Ad has dum Aphidas regnaret nonam accessisse curiam dicunt, Aphidantes. Hanc certe quae nunc ex-

37. *καί οἱ οὗ* e coni. B; *οἱ* om. rell.; nos *οἱ* inseruimus post *Τεγεατῶν* cum La, in quo *Τεγεατῶνοι*. In *ἄστεος* h. l. consentiunt edd. codd.

38. *ἐστιν* B; *ἐστι* rell.

Cap. XLV. 1. *Τεγεάτου τοῦ Λυκ.* edd.; *Τεγέα τῇ Λυκ.* VbPcAgLab; *Τεγεατῇ Λυκ.* M; *τεγέα τῇ λυκάονος τῇ λυκάονος* (sic) Va „sub Tegeo Lycaonis filio" Am. Codicum lectio ad *Τεγεάτῃ Λυκάονος* deducit.

2. *ἀπ᾽ αὐτῆς* Vb; *ἀπ᾽ αὐτῶν* (litura delet.) *ἀπ᾽ αὐτοῦ* La.

3. *Φυλακεῖς* Am. Sylb. SB, probat F; *Ψυλακεῖς* edd. rell. VabMPcAgLab.

4. *Καφυάτας* Sylb.

5. *καὶ Οἰάτας Μανθ.* Buttm. B, probat S auctar.; *καὶ οἱ τὰς Μανθ.* VaMPcdVnAgLab, in quo nomen omissum latere iam suspicatur C; *καὶ Μανθ.* edd. rell. Vb. — *Μανθυρεῖς*, alibi per $\overline{ου}$ exaratur nomen, ut c. 44, 7. Post *Μανθυρ.* inseruimus *τε* cum BPcAgLab.

6. *ἐχενίθες* M; *ἐχευῖθας* (-ας ambig.) Va; *ἐχευνίθεις* Vb; *ἐχευηθῦς* Ag; *ἐχευιθεῖς* La; *ἐχευιθυς* (sic) Lb.

7. *ἀφίδαντος* VbAgVnLb.

8. *δῆμος* inseruimus cum CSmai. BPacdAgLab. — Tum *Ἀφίδαντες* AXVbAgVnLab; *ἀφείδαντος* Va et M sup. vers.; *ἀφείδαντες* M. „Ortelius legebat *Ἀφείδαντον* (sic); sed forte melior vulgata." Palm. Ms. — *ἄλεως* Vb; *ἄλεος* VaLab, ut cum aliis saepe alibi.

οἰκιστὴς ἐγένετο Ἀλεός. (2) *Τεγεάταις*[9] *δὲ παρὲξ ἢ τὰ*[10] 2
Ἀρκάδων κοινά, ἐν οἷς ἔστι μὲν ὁ πρὸς Ἴλιῳ πόλεμος, ἔστι δὲ τὰ Μηδικά τε καὶ ἐν Διπαιεῦσιν ὁ πρὸς Λακεδαιμονίους ἀγών,[11] *παρὲξ οὖν τῶν*[12] *καταλελεγμένων ἰδίᾳ Τεγεάταις ἐστὶν αὐτοῖς τοσάδε ἐς δόξαν. τὸν γὰρ* 693
ἐν Καλυδῶνι ὗν Ἀγκαῖος[13] *ὑπέμεινεν ὁ Λυκούργου τρωθείς, καὶ Ἀταλάντη*[14] *τοξεύει τὸν ὗν καὶ ἔτυχε πρώτη τοῦ θηρίου· τούτων εἵνεκα*[15] *αὐτῇ ἡ κεφαλή τε τοῦ ὑὸς*[16] *καὶ τὸ δέρμα ἀριστεῖα ἐδόθη. Ἡρακλειδῶν δὲ ἐς* 3
Πελοπόννησον κατιόντων Ἔχεμος ὁ Ἀερόπου[17] *Τεγεάτης ἐμονομάχησεν ἰδίᾳ πρὸς Ὕλλον καὶ ἐκράτησε τοῦ Ὕλλου τῇ μάχῃ. Λακεδαιμονίους τε οἱ Τεγεᾶται πρῶτοι Ἀρκάδων σφίσιν ἐπιστρατεύσαντας ἐνίκησαν καὶ αἰχμαλώτους αἱροῦσιν*[18] *αὐτῶν τοὺς πολλούς.*

stat urbem, coloniam deduxit Aleus. (2) Tegeatis praeter communes Arcadum res, in quibus est Troianum bellum, res contra Medos gestae et pugna quae in Dipaeensibus cum Lacedaemoniis commissa est, itaque praeter commemorata seorsum Tegeatis ipsis haec gloriae sunt. Aprum Calydonium Ancaeus Lycurgi filius accepto etiam vulnere sustinuit; et Atalanta quum prima omnium belluam sagitta transfixisset, virtutis ergo capite et pelle apri donata est. Iam vero redeuntibus in Peloponnesum Herculis liberis Echemus Aeropi filius e Tegeatis singulari certamine Hyllum superavit. Lacedaemonios etiam armis se invadentes primi omnium Arcadum Tegeatae fuderunt magnumque captivorum numerum ceperunt.

9. *Τεγεάται* MVa.

10. *παρὲξ ἢ τὰ* e coni. quam postea confirmatam vidimus codice La; *παρὲξ τὰ* BPc(?); idem coniectura invenit S; *παρέξεισι τὰ* VaM (in hoc *παρ ἔξεισι τὰ* sec. Exc. nostra); *παρέξει τὰ* AgLb; *παρὲξ εἰσὶ μὲν τὰ* edd. rell. Vb; *παρέξιμεν* pro *παρὲξ εἰσὶ* Pors., *παρὲξ* delet Schneider. Mox post *κοινὰ* expunximus *ἐς δόξαν* cum BMVaPcAgLab; *κοινὰ δόξαν* Vb. Delenda esse verba iam vidit S.

11. *ἀγὼν* om. Vb.

12. *παρὲξ οὖν τῶν* e corr. Böckh. B, a La confirmata; *παρέξουσι τῶν* PcMVaVnAgLb; *παρὲξ δὲ τῶν* edd. rell. Vb; *πάρεξ* hic et supra AXK La; tum *καταλελεγμένων* BPcVaAg Lab; *κατειλεγμένων* edd. rell. Vb; silet M.

13. *ἀγκαῖος — τὸν ὗν* om. La.

14. *ἀταλάντι* M; *τοξεύειν* La.

15. *θηρίουτων* (sic) *εἵνεκα* Vb; tum *κεφαλῇ* VaMLb; annon *ἡ κεφαλή*? quum habeat articulum La, inserere non dubitavimus; om. *ἡ* rell.

16. *υἱὸς* VaLa; at *ι* erasum in Va. — *ἀριστία* VabMAg et sine accentu Lb.

17. *ἀεῤῥόπου* Ag.

18. *αἱροῦσιν* Sylb. KFCSBAgPc La; *αἵρουσιν* AMVaLb; *αἶρουσιν* XVb.

4 (3) Τεγεάταις δὲ Ἀθηνᾶς τῆς Ἀλέας[19] τὸ ἱερὸν τὸ
ἀρχαῖον ἐποίησεν Ἀλεός· χρόνῳ δὲ ὕστερον κατεσκευά-
σαντο οἱ Τεγεᾶται τῇ θεῷ ναὸν μέγαν τε καὶ θέας ἄξιον·
ἐκεῖνο[20] μὲν δὴ πῦρ ἠφάνισεν ἐπινεμηθὲν ἐξαίφνης, Διο-
φάντου[21] παρ' Ἀθηναίοις ἄρχοντος, ὑστέρῳ[22] δὲ ἔτει
τῆς ἕκτης καὶ ἐνενηκοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἣν Εὐπόλεμος
5 Ἠλεῖος ἐνίκα στάδιον. (4) Ὁ δὲ ναὸς ὁ ἐφ'[23] ἡμῶν
πολὺ δή τι τῶν ναῶν ὅσοι Πελοποννησίοις εἰσὶν ἐς κα-
τασκευὴν προέχει τὴν ἄλλην καὶ ἐς μέγεθος. ὁ μὲν δὴ
πρῶτός ἐστιν αὐτῷ[24] κόσμος τῶν κιόνων Δώριος, ὁ δὲ
ἐπὶ τούτῳ[25] Κορίνθιος· ἑστήκασι δὲ καὶ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ
κίονες ἐργασίας τῆς Ἰώνων. ἀρχιτέκτονα δὲ ἐπυνθανό-
μην Σκόπαν αὐτοῦ γενέσθαι τὸν Πάριον, ὃς[26] καὶ ἀγάλ-
ματα πολλαχοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὰ δὲ καὶ[27] περὶ
6 Ἰωνίαν τε καὶ Καρίαν ἐποίησε. τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀετοῖς
ἔστιν ἔμπροσθεν ἡ θήρα τοῦ ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου· πε-

(3) Ac Tegeatis quidem Aleae Minervae vetus templum Aleus aedificavit; interiecto dein tempore aliud ipsi cives erexerunt et magnitudine et reliqua exaedificatione spectantium admiratione dignissimum. Nam quum prius illud subito igne conflagrasset, Diophanto Athenis annuum principatum obtinente, anno eo qui Olympiadem consecutus est XCVI, qua victor e stadio Eleus Eupolemus discessit, ita instauratum est, (4) ut tum loci spatio, tum vero ornatu reliquo facile templa cetera quae in Peloponneso sunt superet. Triplex columnarum se attollit ordo; primus est Dorici operis, alter Corinthiaci; tertius extra templum Ionicae columnae sunt. Architectum fuisse eius operis accepi Scopam Parium, qui signa tum in multis veteris Graeciae locis, tum vero in Ionia et Caria fecit. In fastigii antica parte expressa est apri Calydonii venatio; me-

19. Ἀλέας ALbM saepius; mox ἄλεος LbVb; ἄλεος La.

20. ἐκεῖνον Smin. VaM (sec. exc. nostra ἐκεῖνο, ν sup. vers.). Tum πᾶν LbRAg (R ad marg. πῦρ). Mox ἐφεξῆς, ad marg. ἐξαίφνης R.

21. διοφάντους Va; διοφάντος(?) M (sec. exc. nostra διοφάντα, ει sup. ι, ος sup. α); διοφάντα Lb.

22. δευτέρῳ suspicatur Goldh., quod placet; Ol. XCVI, 2. Diophantum Athenis praetura functum testatur Diod. Sicul. XIV, 82; ubi vid. Wesseling. et Clinton. Fast. Hell. II, pag. 93. Tum ἐνενικοστῆς VbAgLab; ἐν εννενηκοστῆς Va. — ἣν εὐπόλ. Lb.

23. ὑφ' ἡμ. Vb. mox ὅσοι τῶν πελοπ. Ag.

24. αὐτῶν VabAgVnLab.

25. τοῦτο MVaAgVnLb; τοῦτον La.

26. Παρίωνος καὶ VaMAgVnLb.

27. καὶ om. Vab. — ἐποίησεν M.

πεποιημένου[28] δὲ κατὰ μέσον μάλιστα τοῦ ὑὸς, τῇ μέν
ἐστιν Ἀταλάντη καὶ Μελέαγρος καὶ Θησεὺς Τελαμών τε
καὶ Πηλεὺς καὶ Πολυδεύκης καὶ Ἰόλαος, ὃς τὰ πλεῖστα
Ἡρακλεῖ συνέκαμνε[29] τῶν ἔργων, καὶ Θεστίου παῖ-
δες, ἀδελφοὶ δὲ Ἀλθαίας, Πρόθους[30] καὶ Κομήτης·
κατὰ δὲ τοῦ ὑὸς[31] τὰ ἕτερα Ἀγκαῖον ἔχοντα ἤδη τραύ- 7
ματα καὶ ἀφέντα τὸν πέλεκυν ἀνέχων ἐστὶν Ἔποχος·
παρὰ δὲ αὐτὸν Κάστωρ καὶ Ἀμφιάραος Ὀϊκλέους,[32]
ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Ἱππόθους ὁ Κερκύονος[33] τοῦ Ἀγαμήδους
τοῦ Στυμφήλου, τελευταῖος δέ ἐστιν εἰργασμένος Πειρί-
θους. τὰ δὲ ὄπισθε[34] πεποιημένα ἐν τοῖς ἀετοῖς Τηλέ-
φου πρὸς Ἀχιλλέα ἐστὶν ἐν Καΐκου[35] πεδίῳ μάχη.

diam ferme urgent feram ab una parte Atalanta, Meleager, Theseus, Telamon, Peleus, Pollux et Iolaus, qui Herculi aerumnarum maxima ex parte socius fuit; praeterea Thestii filii, Althaeae fratres, Prothous et Cometes; ad alterum belluae latus Ancaeum iam saucium securimque abiicientem Epochus sublevat. Adstant Castor et Oiclis filius Amphiaraus; adsistunt etiam Hippothous Cercyonis filius, Agamedis nepos, Stymphali pronepos; postremus omnium in eo opere est Pirithous. Postica fastigii pars pugnam habet Telephi et Achillis in Caici campis.

28. *πεποιημένου* Goldh. CSmai. BLb; *πεποιημένον* PcdVabMVnAg La; *πεποιημένοι* edd. rell. — *τοῦ υἱὸς* La.

29. *συνέκναμε* M; *συνέκαμε* Sylb.

30. *προθοῦς* AgLa; sine accentu Lb.

31. *τοῦ ὑὸς* BPcAg; *τοῦ υἱὸς* Lab; *ὑὸς*, sine articulo edd. rell. MVa; *υἱὸς* Vb. — *ἀναγκαῖον* Lab.

32. *Ἀμφιάραος Ὀϊκλέους* recepimus e La; *ἀμφ. ὁ Ἰοκλέους* MVab; *ὁ Ἰκλέους* APcdAgLb; *ὁ Ὀκλέους* C (in suppl. probat *ὁ Ἰοκλ.*); *ὁ Ὀϊκλέους* edd. rell.; cf. c. 2, not. 18.

33. *Κερκύονο* M; sequens *τοῦ* om. AVabMAgLab; mox *τελευτέος* Ag.

34. *ὄπισθε* BLb; *ὄπισθεν* edd. rell. La.

35. *Καΐκου* FCSBLaMPcVb; *καϊκοῦ* AgLb; *Καΰκου* AXK; *Καΐκου πεδίον* Va.

CAPUT XLVI.

Minervae Aleae priscum signum et apri Calydonii dentes ab imperatore Augusto ablati — plura deorum signa diversis in locis bello ablata memorantur.

601 *Τῆς δὲ Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀλέας τὸ ἀρχαῖον, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ ὑὸς*[1] *τοῦ Καλυδωνίου τοὺς ὀδόντας ἔλαβεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς Αὔγουστος, Ἀντώνιον πολέμῳ*[2] *καὶ τὸ Ἀντωνίου νικήσας συμμαχικόν, ἐν ᾧ καὶ*[3] *οἱ Ἀρκάδες*
2 *πλὴν Μαντινέων ἦσαν οἱ ἄλλοι. (2) Φαίνεται δὲ οὐκ ἄρξας ὁ Αὔγουστος ἀναθήματα καὶ ἕδη*[4] *θεῶν ἀπάγεσθαι παρὰ τῶν κρατηθέντων, καθεστηκότι δὲ ἐκ παλαιοῦ χρησάμενος. Ἰλίου τε γὰρ ἁλούσης καὶ νεμομένων τὰ λάφυρα Ἑλλήνων Σθενέλῳ τῷ Καπανέως*[5] *τὸ ξόανον τοῦ Διὸς ἐδόθη τοῦ Ἑρκείου·*[6] *καὶ ἔτεσιν ὕστερον πολλοῖς Δωριέων ἐς Σικελίαν*[7] *ἐσοικιζομένων Ἀντίφημος ὁ Γέλας οἰκιστής, πόλισμα Σικανῶν*[8] *Ὀμφάκην πορθήσας, μετεκόμισεν ἐς Γέλαν*[9] *ἄγαλμα ὑπὸ Δαιδάλου πεποιημένον.*

Cap. XLVI. Vetus Minervae Aleae signum et simul Calydonii apri dentes asportavit Caesar Augustus, victo Antonio eiusque partibus, in quibus Arcades prope omnes fuere praeter Mantinenses. (2) Non primus tamen Augustus proditur deorum signa ac donaria devictis a se gentibus eripuisse, sed fuit hoc ei a priscis iam tum temporibus tralatitium; siquidem exciso Ilio quum inter se Graeci spolia dividerent Sthenelo Capanei filio Hercei Iovis signum obtigit. Multisque post annis quum Dorienses in Siciliam transmigrarent, Antiphemus, is qui Gelan deduxit, Omphace Sicanorum oppido direpto simulacrum a Daedalo fabricatum Gelan deportavit. Persarum vero regem

Cap. XLVI. 1. *ὑιὸς* VbLa; *τοῦ Καλλιδωνίου* Vb.
2. *πολέμῳ* Sylb. B; *πολεμῶν* edd. rell. VabMPcLbAg; *πόλεμον* La.
3. *καὶ* om. Vb.
4. *ἤδη* La. — *ἐπάγεσθαι* VabPc AgLab.
5. *Καμπανέως* Va; *σθενέλῳ τῷ καπ.* La.
6. *Ἑρκείου* A; *ἑρκίου* VabM; *ἑρκίου* Lab, seq. *πολλοῖς* om. La.
7. *συκελίαν* Ag; *ἐςοικιζομένων ἀντιγέλαν ἄγαλμα* La; conf. quae diximus Vol. I. praef. p. XXXI.
8. *πολίσμασιν κανῶν* VbAg; *πολίσμασικανῶν* (sic) Lb.
9. *ἐς φιγαλίαν* MVa.

βασιλέα τε τῶν Περσῶν Ξέρξην τὸν Δαρείου, χωρὶς ἢ 3
ὅσα[10] ἐξεκόμισε τοῦ Ἀθηναίων ἄστεως, τοῦτο μὲν ἐκ
Βραυρῶνος[11] ἄγαλμα ἴσμεν τῆς Βραυρωνίας λαβόντα Ἀρ-
τέμιδος, τοῦτο δὲ αἰτίαν ἐπενεγκὼν Μιλησίοις[12] ἐθελο-
κακῆσαι σφᾶς ἐναντία Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἑλλάδι ναυμαχή-
σαντας, τὸν χαλκοῦν ἔλαβεν[13] Ἀπόλλωνα τὸν ἐν Βραγχίδαις·
καὶ τὸν μὲν[14] ὕστερον ἔμελλε χρόνῳ Σέλευκος καταπέμ-
ψειν[15] Μιλησίοις. Ἀργείοις δὲ τὰ ἐκ Τίρυνθος ἔτι καὶ
ἐς ἐμὲ, τὸ μὲν παρὰ τὴν Ἥραν ξόανον, τὸ δὲ ἐν[16] τοῦ
Ἀπόλλωνός ἐστιν ἀνακείμενον τοῦ Ἡλείου.[17] Κυζικηνοί 4
τε ἀναγκάσαντες πολέμῳ Προκοννησίους γενέσθαι σφίσι
συνοίκους Μητρὸς Δινδυμήνης[18] ἄγαλμα ἔλαβον ἐκ Προ-
κοννήσου· τὸ δὲ ἄγαλμά ἐστι χρυσοῦ, καὶ αὐτοῦ τὸ πρόσ-
ωπον ἀντὶ ἐλέφαντος ἵππων τῶν ποταμίων ὀδόντες εἰ-
σὶν εἰργασμένοι. βασιλεὺς μὲν δὴ Αὔγουστος καθέστη-

Xerxem Darii filium, praeter ea ornamenta, quae ex ipsa Athenarum urbe amovit, scimus et ex Braurone Brauroniae Dianae signum avexisse; eundemque Milesiis criminatum quod illi de industria navali proelio in Graecia cum Atheniensibus infelicius pugnassent, aeneum qui in Branchidis fuerat Apollinem ademisse, quem multis post annis Seleucus iisdem remisit Milesiis. Argivis hac ipsa etiamnum aetate signa quae ex Tirynthe ablata fuerant, alterum in Iunonis, in Apollinis Elei alterum reposita sunt. Iam Cyziceni quum Proconnesios bello adegissent ut sibi inquilini essent, Dindymenae matris signum e Proconneso asportarunt; aureum illud fuit, facies, quum ebur deesset, e fluvialis equi dentibus est fabricata. Augustus ergo (ut ad eum redeamus) in signis ac donis au-

10. χωρὶς ἢ ὅσα BPcAgLa; χωρέση ὅσα MVa; χωροση ὅσα (sic) Lb; χωρὶς ὅσα edd. rell. Vb. — ἐξεκόμησε MLab; ἐξ..ςκόμησε Va. — ἄστεος Vab.

11. κραυρῶνος et κραυρωνίας A Vb; βραυβρωνίας Va; βραυρῶνος καὶ ἄγαλμα MVaPcAgLab; quidni Βραυρῶνος τὸ ἄγαλμα? articulo aegre caremus.

12. μυλησίοις Ag.

13. ἔλαυεν Ag; τοῦ χαλκοῦν ἔλαβεν La; βραγχίδες Lb.

14. τὸν μὲν SBVab(?)M (silent Exc. nostra); τὸ μὲν edd. rell. PcAgLab.

15. καταπέμψιν La; μελησίοις Vb. Conf. Böckh. Corp. Inscr. II, p. 552. Mox τύρηνθος et κυζηνοὶ Vb.

16. ἐν τοῦ Lab; ἐκ τοῦ Ag; ἐντὸς τοῦ B; ἐν τῷ τοῦ edd. rell. M Vab; conf. c. 40. not. 27.

17. Λυκίου coni. F, quod placet; conf. II, 19, 3; ἡλίου Vb. — κυζηκινος Ag; κυζηκηνοὶ Lab.

18. Δινδυμένης ALb; διδυμήνης Vb. — ἔλαβεν MVb. — προκονήσου AgLb. — ἔστιν Ag.

κότα ἐκ παλαιοῦ καὶ ὑπό τε Ἑλλήνων νομιζόμενα καὶ βαρβάρων εἰργάσατο. Ῥωμαίοις δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀλέας ἐς τὴν ἀγορὰν τὴν ὑπὸ Αὐγούστου ποιηθεῖσαν, ἐς ταύτην ἐστὶν[19] ἰόντι· τοῦτο μὲν δὴ ἐνταῦθα
695 ἀνάκειται ἐλέφαντος διὰ παντὸς πεποιημένον, τέχνη δὲ Ἐνδοίου.[20] τοῦ δὲ ὑὸς τῶν ὀδόντων κατεᾶχθαι[21] μὲν τὸν ἕτερόν φασιν οἱ ἐπὶ τοῖς θαύμασιν·[22] ὁ δ' ἔτι ἐξ αὐτῶν λειπόμενος ἀνέκειτο ἐν βασιλέως κήποις, ἐν ἱερῷ Διονύσου, τὴν περίμετρον τοῦ μήκους παρεχόμενος[23] ἐς ἥμισυ μάλιστα ὀργυιᾶς.

CAPUT XLVII.

De recentiori Minervae Aleae signo — donaria et memoranda templi Aleae Minervae recensentur — de ludis, qui Alaea et Halotia dicebantur — templo Minervae Poliatidos et Dianae Hegemones.

Τὸ δὲ ἄγαλμα ἐν Τεγέᾳ τὸ[1] ἐφ' ἡμῶν ἐκομίσθη μὲν ἐκ δήμου τοῦ Μανθουρέων, Ἱππία δὲ παρὰ τοῖς Μαν-

ferendis et Graecorum et Barbarorum iam longe usu confirmata est exempla secutus. Ac Aleae quidem Minervae signum Romani positum habent in eius fori aditu quod est ab Augusto dedicatum. Est vero signum id ex ebore totum; Endoeus opus fecit. Ex apri dentibus alterum diffractum dicunt ii quorum curae sunt huiusmodi miracula commissa, alter in Liberi Patris aede quae est in Caesaris hortis, suspensus visitur; nihilo ille quidem passus unius dimidio brevior.

Cap. XLVII. Aleae quod nunc Tegeae signum est e curia Manthurensium, apud quos deae Hippiae (Equestris) cogno-

19. ἐστιν om. La. — δὴ καὶ ἐνταῦθα Ag.
20. Ἐνδοίου CSBPcAgLab; Ἐνδίου Am. edd. rell. MVab. — συὸς AgLa.
21. κατεᾶχθαι BAg; κατεάχθαι coni. K, recep. FCSMVaRLab; κατέχεσθαι edd. rell. Vb et R marg.; κατεαγῆναι Palmer. „κατατήκεσθαι ἢ κατάγεσθαι pro κατεαγῆναι" Palm. Ms.
22. τὸν ἕτ. φ. οἱ ἐπὶ τοῖς τραύμασι Palmer. — δ' ἔτι BPcAgLab; δὲ ἔτι rell.
23. παρεχόμενος BPcAgLab; περιεχόμενος edd. rell. MVab. — ὀργυίας VaLb.
Cap. XLVII. 1. τὸ om. La. — Μανθουριέων AXKFC; mox Μανθουρεῦσιν SBVb(?); Μανθουριεῦσιν edd. rell. MVaPcAgLab. Tum Ἱππίας coni. F; ἵππεια Ag.

θουρεῦσιν εἶχεν ἐπίκλησιν, ὅτι τῷ ἐκείνων λόγῳ γινομένης[2] τοῖς θεοῖς πρὸς Γίγαντας μάχης ἐπήλασεν Ἐγκελάδῳ[3] ἵππων τὸ ἅρμα. Ἀλέαν μέντοι καλεῖσθαι[4] καὶ ταύτην ἔς τε Ἕλληνας τοὺς ἄλλους καὶ ἐς αὐτοὺς Πελοποννησίους ἐκνενίκηκε.[5] τῷ δὲ ἀγάλματι τῆς Ἀθηνᾶς τῇ μὲν Ἀσκληπιὸς, τῇ δὲ Ὑγίεια[6] παρεστῶσά ἐστι λίθου τοῦ Πεντελησίου, Σκόπα δὲ ἔργα Παρίου. (2) Ἀναθήματα δὲ ἐν τῷ ναῷ τὰ ἀξιολογώτατα, ἔστι μὲν τὸ δέρμα ὑὸς[7] τοῦ Καλυδωνίου (διεσήπετο δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ ἐς ἅπαν ἦν τριχῶν ἤδη ψιλόν[8]), εἰσὶ δὲ αἱ πέδαι κρεμάμεναι,[9] πλὴν ὅσας ἠφάνισεν αὐτῶν ἰὸς, ἃς γε ἔχοντες Λακεδαιμονίων οἱ αἰχμάλωτοι τὸ πεδίον Τεγεάταις ἔσκαπτον. κλίνη[10] τε ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ αὐτῆς εἰκὼν γραφῇ μεμιμημένη,[11] Μαρπήσσης τε ἐπίκλησιν Χήρας γυναι- 2

mento colebatur, deportatum fuit. Cognominis ea fuerat causa quod in Deorum adversus Gigantes pugna Manthurenses ipsi prodidere, deam in Enceladum bigas immisisse. Sed Aleam vocari eam et apud Graecos reliquos, et apud Peloponnesios maxime usus obtinuit. Deae quidem adsistunt hinc Aesculapius, illinc Hygia e Pentelico marmore, Scopae Parii opera. (2) In templo memoratu dignissima dona sunt: Apri Calydonii corium putre iam prae vetustate et setis undique nudatum. Sunt praeterea suspensae compedes illae, etsi ex illis multas ferrugo abolevit, quibus vincti Lacedaemonii captivi Tegeatis in agro fodiendo opus faciebant. Lectus praeterea Minervae sacer eiusque imago pingendo efficta. Ad haec Te-

2. γινομένοι M (sec. Excerpta nostra γινομένοις, ης sup. οις); γινομένοις VbLab. — γήγαντας Vb; γιγάντας La.

3. Ἐνκελάδῳ AAgLab; ἐν κελάδῳ Vab.

4. καλεῖται Vb, σθαι sup. ται.

5. ἐκνενίκησε VaMLb; ἐκνενίκησεν Vb.

6. Ὑγεία AXKFCVabMLab; tum παρεστῶσαν La; mox πεντέλησι Ag. — Παρείου VabMAgLab.

7. συὸς AgLa. — Καλκιδονίου Vb.

8. ψιλῶν MVaLb.

9. κρεμμάμεναι Vb. — ἐφάνισεν Va. Deinceps αὐτῶν ἰὸς, ἃς γε ἔχ. e corr. B; αὐτῶν, ἢ ὅσας γε ἔχ. Pc; αὐτῶν. ἢ ὅσα γε ἔχ. MVa Ag; αὐτῶν. ηοςαγε (sic) ἔχ. Lb; αὐτῶν ὁ χρόνος ὅσα γε ἔχ. La; αὐτῶν ὁ χρόνος ἢ ὅσας γε ἔχ. edd. rell. Vb; ἢ expungendum censet F, uncis notat S. Nobis maxime placet: αὐτῶν ὁ χρόνος καὶ ὁ ἰὸς, ἃς γε ἔχ. quae copulata etiam videmus loco gemino I, 15. fin.

10. κλήνη Va; κλείνη Ag. — Quum εἰκὼν de hominibus fere et heroibus heroinisque usurpare soleat Pausanias (cf. etiam Siebel. ad I, 8, 5.) scribendum suspicamur: καὶ Αὔγης εἰκών; eadem confusio saepius recurrit; cf. not. 19.

11. μεμιγμένη Vb; seq. τε om. id. — χώρας La.

3 κὸς Τεγεάτιδος ἀνάκειται τὸ ὅπλον· ταύτης μὲν[12] δὴ
ποιησόμεθα καὶ ὕστερον μνήμην. ἱερᾶται δὲ τῇ Ἀθηνᾷ
παῖς χρόνον οὐκ οἶδα ὅσον τινὰ, πρὶν δὲ ἡβάσκειν· καὶ
οὐ πρόσω, τὴν ἱερωσύνην.[13] τῇ θεῷ δὲ ποιηθῆναι τὸν
βωμὸν ὑπὸ Μελάμποδος τοῦ Ἀμυθάονος λέγουσιν. εἰρ-
γασμέναι[14] δὲ ἐπὶ τῷ βωμῷ Ῥέα μὲν καὶ Οἰνόη νύμφη
παῖδα ἔτι νήπιον Δία ἔχουσιν· ἑκατέρωθεν δέ εἰσι τέσ-
σαρες ἀριθμὸν,[15] Γλαύκη καὶ Νέδα καὶ Θεισόα[16] καὶ
Ἀνθρακία, τῇ δὲ Ἴδη καὶ Ἁγνὼ[17] καὶ Ἀλκινόη τε καὶ
Φρίξα. πεποίηται δὲ καὶ Μουσῶν καὶ Μνημοσύνης
4 ἀγάλματα.[18] (3) Τοῦ ναοῦ δὲ οὐ πόῤῥω στάδιον χῶμα
γῆς ἐστὶ, καὶ ἄγουσιν ἀγῶνας ἐνταῦθα, [τὸν μὲν][19]
606 Ἀλεαῖα ὀνομάζοντες ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, τὸν δὲ Ἁλώτια,[20]
ὅτι Λακεδαιμονίων τὸ πολὺ ἐν τῇ μάχῃ ζῶντας εἷλον.

geatidis foeminae Viduae cognomento scutum: sed huius mulieris posterius mentionem faciemus. Deae rem divinam facit puella. Quam longum tempus virginitatem conservet non satis scio; illud habeo compertum antequam pubescat se illam sacerdotio abdicare. Erectam a Melampode Amythaonis filio aram Minervae tradunt. Arae insistunt Rhea et Oenoe Nympha parvulum Iovem tenentes, utrinque quaternis adsistentibus Nymphis: ab una parte Glauce, Neda, Thisoa et Anthracia; ab altera, Ida, Hagno, Alcinoe et Phrixa. Musarum etiam ibidem et Mnemosynes signa sunt. (3) A templo non longe stadium est, terrae agger ad quem ludos faciunt, Aleaea de Minervae nomine, et Hilotia, ex eo quod in pugna vivos e Lacedaemoniis multos ceperant. Ad eam templi partem quae

12. μὲν om. Va. Mox χρόνου Lb.

13. ἱερωσίνην Ag.

14. ἐργασμέναι Vb. — ἑκατέροθεν Lb.

15. ἀριθμὸν om. M, at habet in marg.

16. θεισόα Vb; θεισώα VaMAg Lab; de accentu vide supra cap. 38. not. 9. — ἀνθράκια La.

17. τῇ δὲ ἤδη ἀγνὼ Vb; ἀγνὼ La. — ἀλκυόνη Va; ἀλκυνόη (ῡ p. corr.) Vb; ἀλκιόη La.

18. ἀγάλματα SBVa(?); ἄγαλμα edd. rell. VbMPcAgLab. — σταδίου χῶμα Lb.

19. τὸν μὲν om. BMVbPcAgLab; e Va nihil enotavimus. Tum Ἀλαῖα A; ἀλαίας Va; ἀλαία Lb; ἀλεα Vb; ἀλέα Ag; Ἀλαῖα rell. Nos utraque scriptura copulata Ἀλεαῖα scripsimus ex auctoritate inscriptionis Tegeaticae ap. Böckh. C. I. I, p. 702. ubi aliquoties ΑΛΕΑΙΑ; semel ΑΛΕΑ. Etiam Schol. Pind. Ol. VII, 153. habet Ἀλεαῖα.

20. Ἀλώτια A; ἀλωτία Vab; ἀλωτία AgLab; „Hilotia“ Am. — Mox πρὸς om. La.

ἔστι δὲ ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον τοῦ ναοῦ κρήνη, καὶ ἐπὶ
ταύτῃ βιασθῆναι τῇ κρήνῃ φασὶν Αὔγην[21] ὑπὸ Ἡρακλέ-
ους, οὐχ ὁμολογοῦντες Ἑκαταίῳ τὰ ἐς αὐτήν. ἀπωτέρω
δὲ τῆς κρήνης ὅσον σταδίοις τρισὶν ἐστιν Ἑρμοῦ ναὸς
Αἰπύτου. (4) Τεγεάταις[22] δέ ἐστι καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἀθη- 5
νᾶς Πολιάτιδος· ἑκάστου δὲ ἅπαξ ἔτους ἱερεὺς ἐς αὐτὸ
ἔσεισι·[23] τὸ τοῦ ἐρύματος ἱερὸν ὀνομάζουσι, λέγοντες
ὡς Κηφεῖ[24] τῷ Ἀλεοῦ γένοιτο δωρεὰ παρὰ Ἀθηνᾶς ἀνά-
λωτον ἐς τὸν[25] πάντα χρόνον εἶναι Τεγέαν· καὶ αὐτῷ
φασὶν ἐς φυλακὴν τῆς πόλεως ἀποτεμοῦσαν τὴν θεὸν
δοῦναι τριχῶν τῶν Μεδούσης. ἐς δὲ τὴν Ἄρτεμιν τὴν 6
Ἡγεμόνην τὴν αὐτὴν τοιάδε λέγουσιν. Ὀρχομενίων τῶν
ἐν Ἀρκαδίᾳ τυραννίδα ἔσχεν Ἀριστομηλίδας· ἐρασθεὶς δὲ[26]
Τεγεάτιδος παρθένου καὶ ἐγκρατὴς ὅτῳ δὴ τρόπῳ γενό-
μενος ἐπιτρέπει τὴν φρουρὰν αὐτῆς Χρονίῳ· καὶ ἡ μὲν

ad Aquilonem spectat, fons est, prope quem vitiatam ab Hercule Augen ferunt; quod tamen ab iis quae Hecataeus hac de re scripsit discrepat. A fonte stadia ferme III Mercurii Aepyti cognomento aedes distat. (4) Habent et aliud Tegeatae templum Minervae Poliatidi dedicatum. Eo singulis annis semel duntaxat ingreditur sacerdos mas. Propugnaculi templum appellant, ac vulgo proditum est Cepheo Alei filio Minervam Tegean inexpugnabilem donato ei detonso de Medusae capite crine praestitisse. De Diana vero, quam Hegemonen (Ductricem) appellant, talis propemodum sermo est. In Orchomeniis qui in Arcadia sunt, dominabatur tyrannus Aristomelidas. Is quum Tegeatide virgine quam amabat quoquo modo potitus esset ac eam cum praesidio ad se perducendam

21. *Αὔγην* Am. Sylb. Palm. Ms. FCSBLa; *αὐτὴν* AXKPcVbLb; *αὐτὸν* Ag; *Αὔγην—Ἑκαταίῳ τὰ ἐς* om. VaM.

22. *τεγεάται* Lb. — *ἄλλον* Va. — *πολιτιάδος* La.

23. *εἴσισι* AgLa; *εἴςεισι* rell. — Tum *τοῦτο* pro *τὸ τοῦ* La. — *ἐρύμαντος* MVaPcAgLab; post *ἐρύματος* expunximus *δὲ* cum BMVaPcAgLab; *τὸ δὲ τοῦ ἐρύμ.* vult S; post *ὀνομάζουσι* inserunt *δὲ* MVa; *δὲ* in contextis omissum, tum margini adscriptum et ab alio alio loco insertum videtur; nos scribendum putamus duce La: *τοῦτο δὲ ἐρύματος ἱερὸν ὀνομάζουσι.*

24. *Κήφει* MVaLb, sine accentu La; deinde *τοῦ ἀλέου* VaLab; *τοῦ ἀλεοῦ* M.

25. *ἐς τὸν* om. AgLa. — Post *Ἡγεμόνην* suspectum est, nec immerito, *τὴν αὐτὴν* Gerhardo Prodrom. p. 135, b.

26. *δὲ* om. VaPcAgLb.

πρὶν[27] ἀναχθῆναι παρὰ τὸν τύραννον ἀποκτίννυσιν[28] ἑαυτὴν ὑπὸ δείματός[29] τε καὶ αἰδοῦς, Χρόνιον δὲ Ἀρτέμιδος ἐπήγειρεν[30] ὄψις ἐπὶ Ἀριστομηλίδαν· φονεύσας δὲ ἐκεῖνον καὶ ἐς Τεγέαν φυγὼν ἐποίησεν ἱερὸν τῇ Ἀρτέμιδι.

CAPUT XLVIII.

In foro Tegeatarum legislatorum signa pilis sustinentur — de variis coronis victoriae insignibus — Martis signo Gynaecothoea dicto — Iovis Telii ara et signo quadrangulo — Ilithyia genicula (ἐν γόνασι), ac de Auges partu varia narratio — de reliquis in Tegeatarum foro memorandis.

Τῆς ἀγορᾶς δὲ μάλιστα ἐοικυίας πλίνθῳ κατὰ τὸ σχῆμα, Ἀφροδίτης ἐστὶν ἐν αὐτῇ ναὸς καλούμενος ἐν πλινθίῳ[1] καὶ ἄγαλμα λίθου. στήλαις[2] δὲ ἐπειργασμένοι τῇ μὲν Ἀντιφάνης ἐστὶ καὶ Κροῖσος καὶ Τυρωνίδας[3] τε καὶ Πυρίας, οἳ νόμους Τεγεάταις θέμενοι τιμὰς καὶ ἐς

Chronio cuidam commendasset, puella antequam ad tyrannum perduceretur prae metu et pudore sibi mortem conscivit; Chronium Diana oblatis nocturnis visis ad opprimendum Aristomelidan incitavit. Patrato itaque facinore quum Tegean Chronius confugisset, Dianae templum dedicavit.

Cap. XLVIII. In foro, quod laterculi figuram prae se fert, Veneris aedes est, quae in Plinthio (Laterculo) appellatur, cum signo marmoreo. Pilis duabus statuae impositae extant: uni Antiphanes, Croesus, Tyronidas et Pyrias, qui quum Tegeatibus leges tulissent hunc sibi honorem meruerunt.

27. πρὶν πρὶν, bis, alterum litura deletum. Tum „malim ἀχθῆναι“ B; ἀθηνᾶ MLbPcRAg (R ad marg. ἀναχθῇ); ἀθηνὰ Va; πρὶν ἂν ἀναχθῇ Pors.; quidni πρὶν ἂν ἀχθῇ? Nobis placet πρὶν ἀναχθῆναι, quod quum offerat La recepimus; πρὶν ἀναχθῇ rell.

28. ἀποκτίννυσιν Pors. SBAgPc; ἀποκτείννυσιν edd. rell.; ἀποκτείνουσιν Vb, o expuncto; ἀποκτένουσιν VaM; ἀποκτέννυσιν Lab.

29. ὑπὸ λήματος Lobeck de Orph. aet. I, p. 19 (Aglaoph. I, p. 279.).

30. ἐπείγειρεν Vb, η sup. vers., ὄφιν La.

Cap. XLVIII. 1. ἐν πλινθίῳ BPcAgLab; ἐν πλίθῳ AVb.; ἐν πλίνθῳ rell.

2. στείλαις Vb.

3. Τυραννίδας Vb et Lb p. corr.; mox οἱ MLb.

τόδε παρ' αὐτῶν ἔχουσιν· ἐπὶ δὲ τῇ ἑτέρᾳ στήλῃ πεποιη-
μένος ἐστὶν Ἰάσιος, ἵππου τε ἐχόμενος[4] καὶ κλάδον ἐν
τῇ δεξιᾷ φέρων φοίνικος· νικῆσαι δὲ ἵππῳ φασὶν ἐν
Ὀλυμπίᾳ τὸν Ἰάσιον, ὅτε [ὁ] Ἡρακλῆς ἔθετο ὁ Θηβαῖος
τὰ Ὀλύμπια. (2) Ἐν μὲν δὴ Ὀλυμπίᾳ[5] κοτίνου τῷ νι- 2
κῶντι δίδοσθαι[6] στέφανον καὶ ἐν Δελφοῖς δάφνης, τοῦ μὲν 697
ἤδη τὴν αἰτίαν ἀπέδωκα ἐν τοῖς ἐς Ἠλείους, τοῦ δὲ καὶ
ἐν τοῖς ἔπειτα δηλώσω· ἐν Ἰσθμῷ δὲ ἡ πίτυς[7] καὶ τὰ ἐν
Νεμέᾳ σέλινα ἐπὶ τοῦ Παλαίμονος καὶ τοῦ Ἀρχεμόρου[8]
τοῖς παθήμασιν ἐνομίσθησαν. οἱ δὲ ἀγῶνες φοίνικος
ἔχουσιν οἱ πολλοὶ στέφανον· ἐς δὲ τὴν δεξιάν ἐστι καὶ
πανταχοῦ τῷ νικῶντι ἐςτιθέμενος[9] φοῖνιξ· ἐνομίσθη δὲ
ἐπὶ τοιῷδε· Θησέα ἀνακομιζόμενον[10] ἐκ Κρήτης φασὶν 3
ἐν Δήλῳ ἀγῶνα ποιήσασθαι τῷ Ἀπόλλωνι, στεφανοῦν δὲ
αὐτὸν τοὺς νικῶντας τῷ φοίνικι· τοῦτο μὲν δὴ ἄρξαι
λέγουσιν ἐντεῦθεν, τοῦ δὲ φοίνικος τοῦ ἐν Δήλῳ μνή-
μην ἐποιήσατο καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσέως ἱκεσίᾳ πρὸς τὴν
Ἀλκίνου θυγατέρα. (3) Ἔστι δὲ καὶ Ἄρεως ἄγαλμα ἐν 4

Alteri pilae insistit Iasius laeva equum detinens, dextera palmae ramum ferens. Equo in Olympia dicitur vicisse Iasius quo primum tempore Thebanus Hercules Olympiorum conventum instituit. (2) Qua vero de causa victori in Olympia ex oleastro, Delphis e lauro corona detur, de superiore iamdudum in commemorandis Eleorum rebus exposuimus, de laurea suo loco agemus. In Isthmo autem pinum, in Nemea apium ad Palaemonis atque Archemori casus testandos, dari institutum est. Ludis sane plerisque palmae corona decernitur victoresque cuncti ubique locorum palmam dextera praeferunt. Eius rei huiusmodi traditur initium fuisse. Theseum aiunt e Creta reducem Deli ludos Apollini fecisse victoresque palma coronasse. Palmae quidem quae Deli fuit mentionem fecit etiam Homerus iis versibus, quibus Ulyssis ad Alcinoi filiam misericordiam implorantis orationem exposuit. (3) Est etiam in Tegeatum foro Martis signum pilae in-

4. ὠχούμενος Va. — Deinceps ὁ ante Ἡρακλῆς om. BPcLa.

5. ἐν μ. δὴ Ὀλυμπίᾳ om. Pc. Tum τῶν νικῶν τι δίδ. Vb.

6. διδόναι Va.

7. πύτυς Vb, ι sup. ύ; mox σέληνα id.; νεμαίᾳ Lab.

8. ἀρχεμόῤῥου AgLabM.

9. ἔστι θέμενος AgLab; tum φοῖνιξ B; idem voluit S; φοίνιξ edd. rell. Lab.

10. ἀναγκαζόμενον Ag. — νικόντας La; tum ἀλκίου id. — Homeri locus est Od. VI, 162 sqq.

τῇ Τεγεατῶν ἀγορᾷ· τοῦτο ἐκτετύπωται μὲν ἐπὶ στήλῃ,[11] Γυναικοθοίναν δὲ ὀνομάζουσιν αὐτόν. ἐπὶ γὰρ τὸν[12] Λακωνικὸν πόλεμον καὶ Χαρίλλου τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως τὴν πρώτην ἐπιστρατείαν[13] λαβοῦσαι αἱ γυναῖκές σφισιν ὅπλα ἐλόχων[14] ὑπὸ τὸν λόφον ὃν Φυλακτρίδα ἐφ᾽ ἡμῶν ὀνομάζουσι· συνελθόντων δὲ τῶν στρατοπέδων καὶ τολμήματα ἀποδεικνυμένων ἑκατέρωθεν τῶν ἀνδρῶν
5 πολλά τε καὶ ἄξια μνήμης, οὕτω φασὶν ἐπιφανῆναί σφισι τὰς γυναῖκας καὶ εἶναι τὰς ἐργασαμένας[15] ταύτας τῶν Λακεδαιμονίων τὴν τροπὴν, Μάρπησσαν δὲ τὴν Χήραν ἐπονομαζομένην[16] ὑπερβαλέσθαι τῇ τόλμῃ τὰς ἄλλας γυναῖκας, ἁλῶναι δὲ ἐν τοῖς Σπαρτιάταις καὶ αὐτὸν Χάριλλον· καὶ τὸν μὲν ἀφεθέντα ἄνευ λύτρων, καὶ ὅρκον Τεγεάταις δόντα μήποτε Λακεδαιμονίους[17] στρατεύσειν ἔτι ἐπὶ Τεγέαν, παραβῆναι τὸν ὅρκον, τὰς γυναῖκας δὲ τῷ

sculptum, Gynaecothoenan nominant. Laconico enim bello quum primum Charillus Lacedaemoniorum rex cum exercitu in Arcadum fines invasisset, foeminae arreptis armis sub collem subsederunt, quem aetate nostra Phylactrida (Praesidiarium) vocant. Congressis vero ad pugnam exercitibus quum viri utrinque praeclara et memoratu dignissima ederent facinora, postremo foeminae subita eruptione ex insidiis facta in fugam Lacedaemonios ipsae verterunt. Virtute quidem foeminas anteisse ceteras praedicant Marpessam, cui Cherae (Viduae) cognomen fuit. Captum in pugna ipsum Charillum tradunt; dimissum deinde gratis quum se iureiurando obligasset, bellum nunquam amplius Tegeatibus illaturum; attamen postea minime quod fuerat iuratus servasse. Sed tunc foeminas aiunt

11. ἐπὶ στήλῃ SBVabMAgLb; ἐπὶ τῇ στήλῃ edd. PcLa. Tum Γυναικοθοίναν Sylb. CSB; „legit Henr. Stephanus γυναικοθοίναν; eum vide in appendice ad Dicaearchum.“ Palm. Ms.; γυναικόθοιαν edd. rell. Vab MPcLb; γυναικοθοίαν AgLa.

12. ὑπὸ γὰρ τὸν vel ἐπὶ γ. τοῦ Λακωνικοῦ πολέμου Sylb.; illud praefert F; γὰρ om. VbLa; γὰρ τὸν om. MVaPcAgLb. Mendum latet.

13. ἐπιστρατίαν VabMAg; ἐπιστράτιαν La.

14. ἀλόχων M; mox τῶν λόφων Vb, o sup. ω. Deinde φυλακτίδα VaM; ὀνομάζουσιν AgLaM.

15. ἐργαζομένας Vb; ἐργασμένας La. — μαρπήσαν VbLb; χῆραν MVb; χῶραν La; χώραν LbVb.

16. ἐπονομαζομένην BPcAgLab; ὀνομαζομένην edd. rell. VabM; tum ὑπερβαλλέσθαι VbAg; ὑπερβάλλεσθαι Va. — ὅρκον Lb.

17. Λακεδαιμονίοις Löscher referente Sylb.

Ἄρει θῦσαί τε ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἰδίᾳ τε[18] ἐπινίκια καὶ
τοῦ ἱερείου τῶν κρεῶν οὐ μεταδοῦναι σφᾶς τοῖς ἀνδρά-
σιν· ἀντὶ τούτων μὲν τῷ Ἄρει γέγονεν ἐπίκλησις. (4) Πε- 6
ποίηται δὲ καὶ Διὸς Τελείου[19] βωμὸς καὶ ἄγαλμα τετρά- 698
γωνον· περισσῶς γάρ δή τι τῷ σχήματι τούτῳ φαίνον-
ταί μοι χαίρειν οἱ Ἀρκάδες. καὶ μνήματά ἐστιν ἐνταῦθα[20]
Τεγεάτου τοῦ Λυκάονος καὶ Μαιρᾶς[21] γυναικὸς τοῦ Τε-
γεάτου· θυγατέρα δὲ[22] Ἄτλαντός φασιν εἶναι τὴν Μαιρὰν,
ἧς δὴ καὶ Ὅμηρος ἐποιήσατο μνήμην ἐν Ὀδυσσέως λό-
γοις πρὸς Ἀλκίνουν[23] περί τε ὁδοῦ τῆς ἐς Ἅιδην καὶ
ὁπόσων[24] ἐθεάσατο ἐκεῖ τὰς ψυχάς. (5) Τὴν δὲ Ει- 7
λείθυιαν[25] οἱ Τεγεᾶται (καὶ γὰρ[26] ταύτης ἔχουσιν ἐν τῇ
ἀγορᾷ ναὸν καὶ ἄγαλμα) ἐπονομάζουσιν αὐτὴν Ἐν γόνα-
σι,[27] λέγοντες ὡς Ναυπλίῳ παραδοίη τὴν θυγατέρα
Ἀλεὸς[28] ἐντειλάμενος ἐπαναγαγόντα[29] αὐτὴν ἐς θάλασ-

Marti seorsum victoriam gratulatas hostiae exta cum viris communicare noluisse, ex eoque Marti cognomen, quod iam diximus, impositum. (4) Ara etiam Adulti Iovis erecta est, cum signo quadrangulo. Praecipue enim tali figura delectari mihi Arcades videntur. Ad haec sepulcra in eodem foro sunt, Tegeatae Lycaonis filii et eius uxoris Maerae, quam Atlantis fuisse filiam dicunt; cuius mentionem Homerus fecit in iis quos cum Alcino Ulysses habuit sermonibus de via ad inferos, quorum animas ibi conspexerit enumerans. (5) Lucinam vero Tegeatae (habent enim ipsius etiam in foro aedem et signum) cognomento En gonasi (Ingeniculam) appellant, ex eo nempe (uti aiunt) casu, quod quum Aleus Nauplio filiam tradidisset

18. ἰδιά VbLab; ἴδια VaM; sequens τε recepimus cum BPcVabMAgLab; γε edd. rell. Tum καὶ τοῦ ἱερείου τῶν κρεῶν BPcVaMAgLab; καὶ τῶν τοῦ ἱερ. κρ. edd. rell. Vb.

19. τελίου Va.

20. ἐντεῦθεν Vb. Deinde τέγεάν τοῦ τελυκάονος PcLab; τεγέαν τοῦ Λυκ. (?) M (sec. S); τεγέαν τοῦ τε Λυκ. MVaAg; τεγέας, τοῦτε Λυκ. Vb.

21. Μαίρᾶς et Μαῖραν S, ut c. 8, 1; μηρᾶς La.

22. δὲ om. VaMAgLab; ante θυγατέρα collocat Vb; ἣν δὴ La; mox Ὀδυσσέοις VbLb.

23. ἀλκίνους M; ἀλκίνοον Vb. — Hom. Od. XI, 326.

24. ὀπόσων BPcAgLab; ὁπόσας edd. rell. VabM. — Sq. τὰς om. Ag.

25. ἠλείθειαν Vb; ἠλειθυίαν Va; mox εἰληθυίας Va.

26. γὰρ FCSBVabMPcAgLab; δὲ AXK; καὶ ταύτης δὲ vel καὶ γὰρ δὴ καὶ ταύτης Sylb.

27. Αὔγην ἐν γόνασιν Valcken. Diatr. p. 164; εὐγόνασιν M; εὐγόνασιν Va.

28. θυγατέραν Ἄλεος VaM; ἄλεος etiam Lb. — ἐντιλάμενος Vb.

29. ἐπαναγαγόντα e coni.; ἐπανα-

σαν καταποντῶσαι· τὴν δὲ, ὡς ἤγετο, πεσεῖν τε ἐς γόνατα καὶ οὕτω τεκεῖν τὸν παῖδα ἔνθα τῆς Εἰλειθυίας[30] ἐστὶ τὸ ἱερόν. οὗτος ὁ λόγος διάφορος μέν ἐστιν ἑτέρῳ λόγῳ, λάθρα τὴν Αὔγην τεκεῖν[31] τοῦ πατρὸς καὶ ἐκτεθῆναι τὸν Τήλεφον λέγοντι ἐς τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον, καὶ τῷ παιδὶ[32] ἐκκειμένῳ δοῦναι γάλα ἔλαφον· λέγεται δὲ οὐδὲν ἧσσον καὶ οὗτος ὑπὸ Τεγεατῶν[33] ὁ λόγος.
8 (6) Πρὸς δὲ τῷ ἱερῷ τῆς Εἰλειθυίας ἐστὶ Γῆς βωμός· ἔχεται δὲ τοῦ βωμοῦ λίθου λευκοῦ στήλη· ἐπὶ δὲ αὐτῆς Πολύβιος ὁ Λυκόρτα καὶ ἐπὶ ἑτέρᾳ στήλῃ τῶν παίδων τῶν Ἀρκάδος Ἔλατός ἐστιν εἰργασμένος.

CAPUT XLIX.

De Philopoemene eiusque rebus gestis.

Οὐ πόῤῥω[1] δὲ τῆς ἀγορᾶς θέατρόν τέ ἐστι καὶ πρὸς αὐτῷ βάθρα εἰκόνων χαλκῶν·[2] αὐταὶ δὲ οὐκ εἰσὶν ἔτι αἱ

ac mandasset ut secum abductam in mare demergeret, illa dum abduceretur in genua prociderit atque ita filium enixa sit eo loco, ubi Lucinae templum dedicarunt. Ab hoc diversus est eorum sermo, qui Augen dicunt clam patre Telephum enixam in Parthenium montem eum abiiciendum curasse, ibique puero exposito cervam lac praebuisse. Hoc certe ipsi etiam Tegeatae vulgarunt. (6) Prope Lucinae, ara est Telluris. Pilae duae eminent iuxta aram; earum una e candido lapide Polybium Lycortae filium, Elatum altera, unum de Arcadis filiis, sustinet.

Cap. XLIX. Non longe a foro theatrum est, cum sedibus aenearum statuarum. Statuae quidem ipsae non ex-

γαγόντας Vb; ἐπανάγοντες VaMAg La (sed in hoc α sup. ἐς) Lb; ἐπανάγοντα edd. Pc. — Mox ὡς ἐγένετο La.

30. εἰλειθείας ἐστὶν Ag.

31. αὐτὴν τεκεῖν VaR (ad marg. R. αὔγην) La.

32. πεδὶ Ag; tum δοῦναι Va; διδόναι edd. VbM(?)PcAgLab.

33. τεγεάτων VaLb.

Cap. XLIX. 1. οὐ πόρδω La; ἐστιν Ag.

2. Nonne χαλκᾶ? Sic βάθρον χαλκοῦν v. g. V, 22, 1. V, 24, 1. Tum αὐταὶ Am. Pors. BAgPc; αὗται edd. rell. VabMLab; δὲ ἐφ'. Lab; tum ἔτι, ς sup. vers. La.

εἰκόνες· ἐλεγεῖον δ' ἐφ' ἑνὶ τῶν βάθρων ἐστὶ Φιλοποί-
μενος τὸν ἀνδριάντα[3] εἶναι. τούτου δὲ Ἕλληνες τοῦ
Φιλοποίμενος οὐχ ἥκιστα ἀλλὰ καὶ μάλιστα ἔχουσι[4] μνή-
μην γνώμης τε εἵνεκα ἣν παρέσχετο, καὶ ἐπὶ[5] τῶν ἔργων
ὁπόσα ἐτόλμησε. τὰ μὲν δὴ ἐς γένους δόξαν ὁ πατήρ 2
οἱ Κραῦγις[6] Ἀρκάδων ἐλείπετο οὐδενὸς τῶν ἐν Μεγάλῃ
πόλει· τελευτήσαντος δὲ τοῦ Κραύγιδος ἐπὶ παιδὶ ἔτι
νηπίῳ τῷ Φιλοποίμενι ἐπετρόπευσεν αὐτὸν ἀνὴρ Μαν-
τινεὺς Κλέανδρος, φεύγων μὲν[7] ἐκ Μαντινείας καὶ ἐν 699
Μεγάλῃ πόλει μετοικῶν μετὰ[8] τὴν οἴκοθεν συμφορὰν,
ξενίας δὲ ὑπαρχούσης αὐτῷ πατρικῆς ἐς οἶκον τὸν Κραύ-
γιδος. διδασκάλοις[9] δὲ ὁμιλῆσαι τὸν Φιλοποίμενα καὶ
ἄλλοις καὶ Μεγαλοφάνει τε καὶ Ἐκδήλῳ λέγουσι·[10] τοὺς
δὲ Ἀρκεσιλάου φασὶν εἶναι Πιταναίου μαθητάς. (2) Μέ- 3
γεθος μὲν δὴ καὶ[11] σώματος ῥώμην ἀπέδει Πελοποννη-

stant, sed in earum sedium una incisi elegi testantur, statuam illam Philopoemenis fuisse. Huius viri memoriam, quum ob eius prudentiam, tum vero ob rerum gestarum magnitudinem maxime inviolatam servant Graeci. Quod ad generis claritatem attinet, pater ei Megalopoli fuit Craugis nulli civium suorum secundus. Is moriens adhuc impuberi Philopoemeni tutorem dedit Cleandrum Mantinensem, qui domo exul Megalopolis inquilinus, Craugidis domo, ut paterno hospitio, assidue in temporum suorum calamitate illa usus est. Praeceptoribus tum aliis, tum Megalophani et Ecdelo, Arcesilai Pitanaei discipulis, operam dedisse Philopoemenem tradunt. (2) Corporis quidem magnitudine ac robore nullo Peloponne-

3. ἀνδριάντος M; seq. εἶναι om. VaM.

4. ἔχουσιν Ag; εἵνεκα SBVabMPcAgLa; ἕνεκα AXKFCLb; παρέχετο La.

5. ἐπὶ SBPcdMVab(?)AgLab; ἔτι edd. rell. — ἐτόλμησεν M.

6. Κραύγις AVbM; Κραῦγοις La; „παρὰ Πλουτάρχῳ Κραῦσις.“ Palm. Ms. seq. Ἀρκάδων om. Smin. VaM. — ἔλοιπετο (sic) La; φιλοποίμενον id.

7. μὲν om. Ag.

8. μετὰ scripsimus pro κατὰ, quod habent edd. codd.; cf. VI, 25, not. 28; mox δὲ post ξενίας expungendum videtur. — πατρικὴν La.

9. διδασκαλίοις Vb. — μεγαλοφανεῖτε La; μεγαλοφανεῖ τὲ LbM.

10. Ἐνδήλῳ M sup. vers.; Εὐδήλω Va; quae scriptura praeferenda videtur. „ὁ δὲ Πλούταρχος Ἔκδημον καὶ Δημοφάνην καλεῖ αὐτοὺς, ἐν Φιλοποιμ. βίῳ, καὶ σὺν Πλουτάρχῳ Σουΐδας ἔν τινι στίχῳ, ἐν ἑτέρῳ δὲ σὺν τῷ Παυσανίᾳ ὡς ἀπ' ἀμφοτέρων εἰληφὼς ἃ ἔγραφε.“ Palm. Ms. Cf. Polyb. X, 25. Plutarch. Philop. cap. 1. Tum λέγουσιν Ag; deinde τοῦ δὲ VaRAg (ad marg. R τοὺς) LabM.

11. καὶ om. Va. — τὸ δὲ <ἀσκῆσαι> εἶδος Lb.

σίων οὐδενὸς, τὸ δὲ εἶδος ἦν τοῦ προσώπου κακός. καὶ
ἐπὶ μὲν τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας ὑπερεφρόνησεν[12] ἀσκῆ-
σαι, γῆν δὲ ἣν ἐκέκτητο ἐργαζόμενος οὐδὲ τὰ θηρία ἠμέ-
λει[13] τὰ ἄγρια ἐξαιρεῖν. ἐπιλέγεσθαι δὲ καὶ βιβλία φα-
σὶν αὐτὸν σοφιστῶν τε τῶν εὐδοκιμούντων παρ' Ἕλλησι
καὶ ὅσα[14] ἐς πολέμων μνήμην καὶ εἰ δή τι ἔχει[15] δι-
δασκαλίαν στρατηγημάτων. καταστήσασθαι δὲ τὸν βίον
πάντα ἐθέλων γνώμης τῆς Ἐπαμεινώνδου[16] καὶ ἔργων
εἶναι τῶν ἐκείνου μίμησιν, οὐ τὰ πάντα[17] ἦν ἐξισωθῆ-
ναι δυνατός· Ἐπαμεινώνδᾳ γὰρ τά τε ἄλλα ἡ ψυχὴ καὶ
μάλιστα[18] πράως εἶχε τὰ ἐς ὀργὴν, τῷ δὲ Ἀρκάδι μετῆν
4 γε[19] θυμοῦ. (3) Καταλαβόντος δὲ Κλεομένους Μεγάλην
πόλιν[20] Φιλοποίμην οὔτε τῆς συμφορᾶς ἐξεπλάγη τὸ
ἀπροσδόκητον, καὶ τῶν ἐν ἡλικίᾳ τὰ δύο[21] μάλιστα μέρη
καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἀπέσωσεν ἐς Μεσσήνην, συμ-

siorum inferior fuit, sed facie foeda. Sacrorum quidem certaminum coronas omnino contempsit, agro, quem possidebat, colendo deditus; a venatione et feris conficiendis minime alienus. Legisse dicitur eruditorum apud Graecos hominum libros, eos potissimum, quibus vel bellicae res vel imperatorum consilia mandata essent. Quum vero ita totam instituere vitam conaretur, ut Epaminondae tum ingenium tum res gestas ceu viva imago exprimeret, non in omnibus illum exaequare potuit. Fuit enim Epaminondas miti prorsus ingenio et animi lenitate summa; quum hic ad iram esset proclivior. (3) Oppressa vero a Cleomene Megalopoli, nihil inopinata clade perculsus militaris aetatis amplius duas partes, foeminas praeterea et pueros Messenen salvos perduxit. Erant enim Messenii eo tempore Arcadum amici et socii. Quum

12. ὑπερεφρόνησαν Ag; γῆν δὲ ἣν La.
13. ἠμέλλει Vb. — ἐξαιρεῖν Sylb. SBVab(?)Pc; ἐξαίρειν edd. rell. Ag Lab. — φαύσιν M.
14. Ἕλλησι καὶ ὅσα AXKFCLab; Ἕλλησιν καὶ ὅσα BPcAg; Ἕλησιν καὶ ὅσα Vb; Ἕλλησιν ὅσα SVaM.
15. καὶ εἴ τι ᾔδει ἔχειν Suid.; καὶ εἴδη τι La; in Lb καὶ sup. vers.
16. Ἐπαμεινώνδου Va; ἐπαμινώνδου rell.
17. οὐ τὰ πάντα MLab; οὗ οὐ (sic videtur) τὰ πάντα εἶναι ἐξ. Va; οὐ μὴν πάντα Suid. — Ἐπαμινώνδα edd. codd.
18. „καὶ μάλιστα] malim κάλλιστα καί.“ B; ἡ ψυχὴ κάλλιστα ἔχουσα ἦν καὶ πρᾷος μάλιστα ἐς ὀργήν Suid., unde eruit S. ἡ ψ. κάλλιστα καὶ μάλιστα πράως εἶχε τὰ ἐς ὀργήν. Placet Bekkeri ratio.
19. μεστὴν γε Ag.
20. μεγάλην πόλιν πόλιν (bis) Vb.
21. ἡλικία καταδύο Va.

μάχων σφίσιν ἐν τῷ τότε καὶ εὔνων τῶν Μεσσηνίων ὄν-
των· καὶ (ἦσαν γὰρ τῶν διαπεφευγότων οἷς ὁ[22] Κλεο-
μένης ἐπεκηρυκεύετο μεταγινώσκειν τε ἐπὶ τῷ τολμήματι
καὶ[23] πρὸς Μεγαλοπολίτας ἐθέλειν σπένδεσθαι κατιόντας
ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν) ἔπεισεν ἐν κοινῷ τοὺς πολίτας ὁ Φιλο-
ποίμην μεθ᾽ ὅπλων τὴν κάθοδον οἴκαδε εὑρίσκεσθαι,
μηδὲ[24] ἐς ὁμολογίας τε καὶ σπονδὰς ἰέναι.[25] (4) Γενο- 5
μένης δὲ ἐν Σελασίᾳ[26] πρὸς Κλεομένην[27] τε καὶ Λακεδαι-
μονίους μάχης, ἣν Ἀχαιοὶ καὶ Ἀρκάδες ἀπὸ τῶν πόλεων
πασῶν, σὺν δέ σφισιν καὶ Ἀντίγονος ἐμαχέσατο ἄγων ἐκ
Μακεδονίας στρατιάν, ἐτέτακτο μὲν τηνικαῦτα ὁ Φιλο- 700
ποίμην ἐν τοῖς ἱππεῦσιν, ἐπεὶ δ᾽ ἐν τῷ[28] πεζῷ τοῦ
ἔργου τὸ πλεῖστον ἑώρα ληψόμενον τὴν κρίσιν, ὁπλίτης
ἑκὼν ἐγένετο, καὶ αὐτὸν λόγου κινδυνεύοντα ἀξίως τῶν
τις ἐναντίων δι᾽ ἀμφοτέρων ἔπειρε τῶν μηρῶν·[29] ὁ δὲ 6
καὶ ἐς τοσοῦτον ὅμως πεπεδημένος τά τε γόνατα ἐνέκλινε[30]

itaque exulum magnam partem Spartanus rex per caduceatores (quod eorum quae crudelius in Megalopolitanos admisisset iam poeniteret) sub certis foederis conditionibus ad reditum adhortaretur, universis civibus suis Philopoemen ut armis mallent, quam icto foedere patriam recipere, facile persuasit. (4) In eo vero proelio, quod Achaei et Arcades ex omnibus urbibus cumque ipsis Antigonus ex Macedonia transportato exercitu contra Cleomenem et Lacedaemonios ad Selasiam commisere, equitatum Philopoemen rexit; ubi vero rei summam in peditatu positam vidit, pedes et ipse cum gravi armatura dum periclitatur audacius, utrumque femur tragula traiectus est, ac licet hoc pacto impeditus esset tamen inflexis genibus

22. ὁ om. Va. Tum ἀπεκηρυκεύετο MLb; μεταγινώσκειν Vab (hic μεταγινώσκ" = ειν, quod confundens cum " = ον librarius in ων sibi corrigere visus est) Ag; μεταγιγνώσκειν BPcLab; ἐπεκηρυκεύετο· μεταγιγνώσκων edd. rell. Silet M.

23. καὶ inseruimus cum B. Tum ἐθέλειν BPcAgLab; ἐθέλει edd. rell. VabM.

24. μηδὲ AgLa; μὴ edd. MVab PcLb; sq. ἐς et καὶ om. La.

25. ἱέναι VbLb.

26. Σικελίᾳ AVabM; σελασίᾳ Ag; geminant λ rell.; in La ambigua est lectio.

27. Κλεομένην FCSBVabMPcAg Lb; κλεομένης (?) La; Κλεομένη AXK; tum γε Vb, τ sup. γ; sq. καὶ om. La.

28. δὲ τῷ πεζ. Va (lectio ambig.) ἐπὶ (LbAg), δὲ αὐτῷ πεζ. Ag; δὲ ἐν Lab. Deinde ἑόρα λειψόμενον Vb. — ὁπλήτης La.

29. ἔπειρε τῶν μηρῶν om. Vb. — μοιρῶν Lb; mox τοσοῦτο BPcLa, seq. πεπεδημένος om. Pc.

30. ἐνέκλεινε VabMLab.

καὶ ἐς τὸ πρόσω χωρεῖν ἐβιάζετο, ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν ποδῶν[31] τοῦ κινήματος τὸ δόρυ ἔκλασεν. ἐπεὶ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὁ Κλεομένης ἐκρατήθησαν καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἀνέστρεψε[32] Φιλοποίμην, ἐνταῦθα ἐξ ἀμφοτέρων αὐτοῦ τῶν[33] μηρῶν οἱ ἰατροὶ τῇ μὲν τὸν σαυρωτῆρα ἐξεῖλκον[34] τῇ δὲ τὴν αἰχμήν. Ἀντίγονος δὲ ὡς ἐπύθετο[35] καὶ εἶδεν αὐτοῦ τὰ τολμήματα, ἐποιεῖτο σπουδὴν
7 ἐπάγεσθαι Φιλοποίμενα ἐς Μακεδονίαν.[36] τῷ δὲ Ἀντιγόνου μὲν ὀλίγον μελήσειν ἔμελλε· περαιωσάμενος[37] δὲ νηΐ ἐς Κρήτην (πόλεμος γὰρ κατεῖχεν αὐτὴν ἐμφύλιος) ἐπετέτακτο[38] ἡγεμὼν μισθοφόρος. ἐπανήκων δὲ ἐς Μεγάλην πόλιν αὐτίκα ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ᾕρητο[39] ἄρχειν [καὶ] τοῦ ἱππικοῦ, καὶ σφᾶς ἀρίστους Ἑλλήνων ἀπέφαινεν[40] ἱππεύειν. Ἀχαιῶν δὲ καὶ ὅσοι συντεταγμένοι τοῖς Ἀχαιοῖς ἦσαν περὶ Λάρισον[41] μαχομένων ποτα-

tanta vi progredi conabatur, ut hastile valido pedum motu frangeretur. Victis certe hostibus in castra reportato ex altero femore spiculum, ex altero missilis fragmentum extractum est. Viri ingentem virtutem admiratus Antigonus omni studio ut se in Macedoniam sequeretur operam dedit. At ille neglecto Antigoni invitatu, in Cretam quae tunc civili bello ardebat transmisit, ibique mercenarii ducis munia obiit. Mox Megalopolin reversum equestribus copiis Achaei praefecerunt. Et eos quidem quibus ipse imperavit equites longe optimos praestitit. Quum Achaei eorumque socii ad Larisum amnem

31. πέδων VabAgLb; παίδων M, έ sup. αί.
32. ἀνέστρεφεν Ag.
33. ἀμφοτέρων αὐτοῦ τῶν μηρῶν (μοιρῶν Lb) CBPcdAgLab; idem eruit F e Suidae lectione ἀμφ. αὐτῶν τῶν μηρῶν; ἀμφοτέρων χ αὐτοῦ μοιρῶν (sic) Vb; ἀμφ. αὐτοῦ μηρῶν odd. rell. VaM.
34. ἐξῆλκον VbM, in hoc εἶ sup. vers.
35. ἐπείθετο Vb, ύ sup. εί; mox ἴδεν AMAgLab.
36. λακεδαιμονίαν Ag. — τῷ δὴ ἀντ. La; ἔμελλεν M.
37. παρεωσάμενος Ag.
38. ἐπετέκτατο Va. Mox μισθοφόροις Sylb.
39. ᾕρητο Pors. BAgPcLa; ἡρεῖτο odd. rell. VabM; ἠρῆτο Lb; seq. καὶ cum S uncis notavimus.
40. ἀπέφηνεν Vb. — ἱππεύειν Ἀχαιῶν τε... ἦσαν. καὶ περὶ Λαρ. AXKFCVbPc; ἱππεύειν· Ἀχαιῶν τε... ἦσαν περὶ SBVaMAgLa; ἱππεύειν ἀχ. τε — ἦσαν· περὶ Lb; nos suadente B. δὲ scripsimus pro τε; perversa distinctio reliquas procreavit corruptelas.
41. λάρισσον Vb; deinde ποταμῶν Va.

μὸν πρὸς Ἠλείους καὶ τὸ Αἰτωλικὸν[42] ἐπικουροῦντας κατὰ συγγένειαν Ἠλείοις, πρῶτα μὲν Δημόφαντον ἀπέκτεινεν αὐτοχειρίᾳ τοῖς ἐναντίοις ἡγεμόνα ὄντα τῆς ἵππου, δεύτερα δὲ καὶ τὸ[43] ἄλλο ἱππικὸν τῶν Αἰτωλῶν καὶ τῶν Ἠλείων ἐτρέψατο.

CAPUT L.

Philopoemen arma Achaeorum cum aliis mutat — in pugna ad Mantineam bene rem gerit — in ludis Nemeis plausu excipitur — ad eum occidendum a Philippo Demetrii filio percussores mittuntur — de Philopoemenis rebus contra Nabin et Lacedaemonios gestis.

Ἅτε δὲ ἤδη τῶν Ἀχαιῶν ἀφορώντων[1] ἐς αὐτὸν καὶ τὰ πάντα ἐκεῖνον ποιουμένων, τοῖς τεταγμένοις αὐτῶν ἐν τῷ πεζῷ μετέβαλε[2] τῶν ὅπλων τὴν σκευήν. φοροῦντας[3] γὰρ μικρὰ δοράτια καὶ ἐπιμηκέστερα ὅπλα κατὰ τοὺς Κελτικοὺς θυρεοὺς[4] ἢ τὰ γέῤῥα τὰ Περσῶν ἔπεισε θώρακάς τε ἐνδύεσθαι καὶ ἐπιτίθεσθαι[5] κνημῖδας, πρὸς δὲ ἀσπίσιν Ἀργολικαῖς[6] χρῆσθαι καὶ τοῖς δόρασι μεγά-

contra Eleos et Aetolos cognationis causa opem Eleis ferentes, pugnarent suamet manu Demophantum hostilis equitatus praefectum interfecit ac deinde ceteras Aetolorum et Eleorum equestres copias in fugam vertit.

Cap. L. Iam vero quum Achaei in eum unum intuerentur omniaque ad eum unum deferrent, peditatus ante omnia armaturam immutavit. Quum enim ante brevibus hastis uterentur et scutis oblongioribus, proinde ac sunt Gallica et Persica, ut loricis et ocreis corpus tegerent militibus persuasit; Argo-

42. αἰτολικὸν Ag. — ἐπικουροῦντας BPcVabMAgLab; ἐπικουροῦν edd. rell. — „Damophantum" Am.

43. τὸ om. Vb.

Cap. L. 1. ἀφορόντων VbAg; deinde τὰ πάντα ἐκτείνων Ag; κατὰ πάντα ἐκεῖνων Vb, o sup. ω. Amasaeum legisse καὶ τὰ πάντα δι' ἐκείνου ποι. suspicatur F., ipse praefert ἐκείνου ποιουμένου.

2. μετέβαλλε VbAg.

3. φοροῦντας SB; φοροῦντες edd. rell. VabMPcAgLab.

4. θηραιοὺς LbVabM; θυραιοὺς AgLa; βελτικοὺς Pc.

5. περιτίθεσθαι Cor. — κνημίδας Va.

6. ἀργολικὰς VaMAg; ἀργολικᾶς La; ἀργόλικας Lb.

2 λοις. (2) Μαχανίδου δὲ ἐν Λακεδαίμονι ἀναφύντος[7]
τυράννου καὶ αὖθις πολέμου τοῖς Ἀχαιοῖς πρὸς Λακε-
δαιμονίους καὶ Μαχανίδαν[8] συνεστηκότος, ἡγεῖτο μὲν
τοῦ[9] Ἀχαϊκοῦ Φιλοποίμην· γινομένης[10] δὲ πρὸς Μαν-
701 τινείᾳ μάχης Λακεδαιμονίων μὲν οἱ ψιλοὶ τοὺς ἀσκεύ-
ους[11] τῶν Ἀχαιῶν νικῶσι, καὶ φεύγουσιν αὐτοῖς ἐπέ-
κειτο ὁ Μαχανίδας, τῇ δὲ φάλαγγι[12] ὁ Φιλοποίμην τῶν
πεζῶν τρέπεται τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ὁπλίτας, καὶ
ἀναχωροῦντι ἀπὸ τῆς[13] διώξεως Μαχανίδᾳ συντυχὼν
ἀποκτίννυσιν[14] αὐτόν. Λακεδαιμονίοις δὲ ἠτυχηκόσι τῇ
μάχῃ[15] περιεγεγόνει μείζων ἢ[16] κατὰ τὸ πταῖσμα εὐ-
3 τυχία γεγονόσιν ἐλευθέροις ἀπὸ τοῦ τυράννου. (3) Μετὰ
δὲ οὐ πολὺ ἀγόντων Νέμεια Ἀργείων ἔτυχε μὲν τῶν
κιθαρῳδῶν τῷ ἀγῶνι ὁ Φιλοποίμην παρών· Πυλάδου
δὲ Μεγαλοπολίτου[17] μὲν ἀνδρὸς γένος, κιθαρῳδοῦ δὲ

licos addidit clypeos et hastas maiores. (2) Praeterea quum Lacedaemone tyrannus Machanidas exortus esset eoque duce Spartani iam novum bellum cum Achaeis gererent, dux fuit Achaici exercitus Philopoemen. Proelio apud Mantineam inito Spartanorum expediti milites Achaeorum levem armaturam fuderunt fugientesque Machanidas persequebatur. Ibi Philopoemen cum peditum phalange gravem armaturam Spartanorum repulit, Machanidam a persecutione se recipientem quum in eum incidisset occidit. Lacedaemoniis quidem in pugna victis ex ipsa tamen clade fortuna meliorem eventum ostendit, quod scilicet a tyranni dominatu libertatem consecuti sunt. (3) Non multo vero post Nemea celebrantibus Argivis, quum ludis interesset certantibus citharoedis Philopoemen, ac tunc forte Pylades Megalopolitanus, homo magni inter citha-

7. ἀναφῦντος AVbM; ἀναφοῦντος La.

8. μαχανίδα Va; μαχανίδου Ag.

9. μὲν περὶ (πυρὶ Ag) τοῦ VaPc AgLb.

10. γενομένης Vb; tum πρὸς μαντινείαν Ag.

11. ἀσκεύους Sylb. Palm. Ms. SBAgLa; probant KC; ἀσκαίους AXKFCVbMPcLb; ἀσκίους Va; σκαιοὺς coni. F.; „veteranos“ Am.; tum νικῶσιν Ag.

12. φάρυγγι Ag.

13. ὑπὸ τῆς Va.

14. ἀποκτίννυσιν SB; ἀποκτείνυσιν edd. rell. AgLab; ἀποκτείνυσιν VbM; ἀποκτείνουσιν Va.

15. τῇ μάχῃ p. corr. e τὴν μάχην Va.

16. ἢ Cor. SB; et sic esse videtur in La; est in Lb; ἡ edd. rell. VbMPcAg; e Va nihil enotavimus. Mox πολὺν VbM. Deinde τῷ κιθαρρωδῶν Ag.

17. Μεγαλοπολύτου A; tum μέλανδρος Ag; μένανδρος Lb. — κιθαρῳδοῦ δὴ La.

τῶν ἐφ' αὐτοῦ δοκιμωτάτου[18] καὶ ἀνῃρημένου Πυθικὴν νίκην, τότε[19] ᾄδοντος Τιμοθέου νόμον τοῦ Μιλησίου Πέρσας, καὶ καταρξαμένου[20] τῆς ᾠδῆς,

Κλεινὸν ἐλευθερίας τεύχων[21] μέγαν Ἑλλάδι κόσμον,

ἀπεῖδεν ἐς τὸν Φιλοποίμενα τὸ Ἑλληνικὸν, καὶ ἐπεσημήναντο[22] τῷ κρότῳ φέρειν ἐς ἐκεῖνον τὸ ᾆσμα. τοιοῦτο[23] ἐς Θεμιστοκλέα ἄλλο ἐν Ὀλυμπίᾳ πυνθάνομαι συμβῆναι· καὶ γὰρ Θεμιστοκλέους ἐς τιμὴν[24] ἐπανέστη
τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ θέατρον. (4) Φίλιππος δὲ ὁ Δημητρίου 4
Μακεδόνων βασιλεὺς, ὃς καὶ Ἄρατον φαρμάκῳ τὸν Σικυώνιον[25] ἀπέκτεινεν, ἀπέστειλεν ἄνδρας ἐς Μεγάλην πόλιν φονεῦσαί σφισι Φιλοποίμενα ἐντειλάμενος· ἁμαρτὼν δὲ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἐμισήθη πᾶσαν. Θηβαῖοι δὲ κεκρατηκότες μάχῃ Μεγαρέας καὶ ἤδη τοῦ Μεγαρικοῦ τείχους ἐπιβαίνοντες, ἀπάτῃ τῶν Μεγαρέων μετελθόντων αὐτοὺς ὡς ἥκοι Φιλοποίμην σφίσιν ἐς τὴν πόλιν, ἐς

roedos nominis (quippe qui Pythicam palmam tulerat) carmen illud Milesii Timothei pronuntiaret, qui Persae appellantur, canticum exorsus:

Qui libertatis decus affert nobile Graiis:

coniecerunt in Philopoemenem Graeci universi oculos et plausu ingenti edito certam significationem dederunt, eum versum illi maxime convenire et ad unum omnino esse referendum. Talem accepimus Themistocli in Olympia habitum honorem, quum in theatrum intranti spectatores universi assurrexere. (4) Philippus quidem Demetrii filius, Macedonum rex, is qui Aratum veneno peremit, Megalopolin ad Philopoemenem occidendum percussores miserat; verum quum facinus illi perficere nequissent invidiam sibi Philippus cunctae Graeciae concitavit. Quum vero Thebani victis acie Megarensibus urbem ipsam iam prope superatis muris expugnassent, oppidanorum astu de Philopoemenis adventu dissipato tantus est hostibus

18. δοκιμωτάτου Sylb. Cor. Pors. Smai. B; δοκιμωτάτων edd. rell. VabMPcVnAgLab.

19. post τότε omisimus cum Va δὲ, quod habent edd. et codd. rell.

20. καταραξαμένου M.

21. τεύχω ap. Plutarch. Philop. c. 11.

22. ἐπεσημαίναντο VbM; sq. ἐς om. Lb.

23. τοιοῦτον Vb, ν expunct.

24. ἔστι μὴν LbVn, ad marg. ἐς τιμὴν Vn. Tum τῶν ἐν Va; τῷ ἐν M.

25. Σικυώνιον — φονεῦσαί σφισι om. Va.

τοσοῦτον[26] εὐλαβείας προῆλθον ὡς οἴκαδε ἀποχωρῆσαι
5 καταλιπόντες[27] ἄπρακτον τοῦ πολέμου τὸ ἔργον. (5) Ἐν
δὲ Λακεδαίμονι αὖθις ἐπανέστη τύραννος Νάβις,[28] ὃς
702 Πελοποννησίων πρώτοις ἐπέθετο Μεσσηνίοις· ἐπελθὼν
δέ σφισιν ἐν νυκτὶ καὶ οὐδαμῶς τὴν ἔφοδον ἐλπίζουσιν,
εἷλε μὲν πλὴν[29] τῆς ἀκροπόλεως τὸ ἄστυ, ἀφικομένου
δὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν στρατιᾷ[30] Φιλοποίμενος ἐξέ-
6 πεσεν ὑπόσπονδος ἐκ Μεσσήνης. Φιλοποίμην δὲ ὡς ἐξῆ-
κέν οἱ στρατηγοῦντι[31] ὁ χρόνος καὶ ἄρχειν ἄλλοι τῶν
Ἀχαιῶν ᾕρηντο, αὖθις ἐς Κρήτην διέβη[32] καὶ ἐπεκούρησε
Γορτυνίοις πολέμῳ πιεζομένοις.[33] ποιουμένων δὲ ἐν
ὀργῇ διὰ τὴν ἀποδημίαν τῶν Ἀρκάδων αὐτὸν[34] ἐπάνεισί
τε ἐκ Κρήτης καὶ Ῥωμαίους πόλεμον κατελάμβανεν ἐπα-
7 νῃρημένους πρὸς Νάβιν. παρεσκευασμένων δὲ[35] ἐπὶ τὸν
Νάβιν ναυτικὸν τῶν Ῥωμαίων ὁ Φιλοποίμην ὑπὸ προ-
θυμίας μεθέξειν ἔμελλε τοῦ ἀγῶνος, ἅτε δὲ ἐς ἅπαν

terror iniectus, ut confestim reportato domum exercitu eam obsidionem missam fecerint. (5) Iam rursus erat Spartae exortus tyrannus Nabis. Is prae ceteris Peloponnesiorum populis primos Messenios bello lacessivit; ac nocte quidem inopinantes adortus urbem iam totam praeter arcem ceperat. Insequenti vero die praesto fuit cum auxiliis Philopoemen; quo factum ut ille a Messene discedere sub certis conditionibus coactus fuerit. Iam vero quum imperandi finem tempus attulisset et novi imperatores ab Achaeis delecti essent, rursus in Cretam Philopoemen transmisit Gortyniis bello pressis opem laturus. Sed eius peregrinationem quum Arcades offensiore animo ferrent, reversus ex Creta in ea incidit tempora quibus contra Nabin arma Romani ceperant; et comparata sane atque instructa classe se Philopoemen, qua erat in bellicis rebus alacritate, eius expeditionis socium praebuit. Verum ut erat

26. τοσοῦτο BPcLa; εὐλαβίας La.
27. καταλειπόντες (sic) Vb.
28. ναύβις Vb; νάβισος Ag; νάβισσος La; tum μεσσήνιος VaM (μεσσηνίος sec. Exc. nostra).
29. πρὶν Vb. — ἀφικόμενον Lab.
30. στρατείᾳ AVaMVnLab. — ὑπόσπονδον La; mox idem ἐξῆκον.
31. στρατηγοῦντος, p. corr. — τι Vb. — ἤρυντο La.
32. διέβην Vb; mox γορτινίοις id.
33. πιεζουμένοις PcVnLa; seq. ἐν om. Vb.
34. αὐτῶν VabLb; deinde ἐπάνεισί τε Vb; τε ἐς κρήτην Lb.
35. δὲ om. Ag. Mox ναυτικῷ La, ἔμελλεν AgLa.

ἀπείρως θαλάσσης ἔχων τριήρους ἔλαθεν[36] ἐπιβὰς ῥεού-
σης, ὥστε καὶ ἐσῆλθε Ῥωμαίους καὶ τὸ ἄλλο συμμαχι-
κὸν μνήμη τῶν ἐπῶν ὧν ἐν[37] καταλόγῳ πεποίηκεν Ὅμη-
ρος ἐπὶ τῇ Ἀρκάδων ἀμαθίᾳ[38] τῇ ἐς θάλασσαν. ἡμέραις 8
δὲ ὕστερον τῆς ναυμαχίας οὐ πολλαῖς Φιλοποίμην καὶ
ὁ σὺν αὐτῷ λόχος φυλάξαντες νύκτα ἀσέληνον τὸ στρα-
τόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων κατεμπιπρᾶσιν[39] ἐν Γυθίῳ.
ἐνταῦθα ἀπέλαβεν[40] ἐν δυσχωρίαις Νάβις Φιλοποίμενά
τε αὐτὸν καὶ ὅσοι περὶ αὐτὸν τῶν Ἀρκάδων ἦσαν· ἦσαν
δὲ ἄλλως μὲν ἀγαθοὶ τὰ ἐς πόλεμον ἀριθμὸν δὲ οὐ
πολλοί. Φιλοποίμην δὲ τὴν τάξιν ἣν[41] τεταγμένους ἀπῆ- 9
γεν ὀπίσω, ταύτην ὑπαλλάξας τὰ μάλιστα[42] ἰσχυρὰ τῶν
χωρίων πρὸς αὑτοῦ[43] καὶ οὐ πρὸς τῶν πολεμίων ἐποίη-
σεν[44] εἶναι· κρατήσας δὲ τῇ μάχῃ Νάβιν καὶ τῶν Λα-
κεδαιμονίων ἐν τῇ νυκτὶ καταφονεύσας πολλούς, δόξης
ἔτι ἐς πλέον παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἤρθη. μετὰ δὲ[45] ταῦτα 10

navalium rerum plane expers triremem forte conscendit rimosam. Quod quum a Romanis et reliquis fuisset sociis animadversum, subiit eorum versuum recordatio quibus Homerus Arcadas navigationis ignaros esse enumeratione navium testatur. Paucis diebus post navale proelium, lunae silentis opportunitate usus immissa suorum manu Lacedaemoniorum ad Gythium castra incendit. Ibi Nabis iniquo loco Philopoemenem et Arcadum qui cum eo erant manum circumvenit. Erant ii sane exigui numero, sed virtute praestantes. Ibi Philopoemen ordinibus quos in suis retro ducendis instituerat mutatis effecit, ut loci munitio non ab hostibus sed a se staret. Mox proelio victo Nabi et Lacedaemoniorum quam plurimis nocte illa caesis, in maiore multo fuit apud omnes Graecos nominis cele-

36. ἔλαβεν Va. Mox ἐςῆλθεν Ag. — ῥωμαίοις Lb.
37. ὡς ἐν VaLab. Hom. Il. II, 614.
38. συμμαχία VaMR (ad marg. R ἀμαθία).
39. κατεμπίπρασιν VbRLa; κατεμπίπρασι MVaLb; κατ' ἐπίμπρασιν Ag; κατεμπιμπρᾶσιν Pors. sequens ἐν om. VaMPcRAgLb. Tum Γηθίῳ AVb; Τυθίῳ MVaRAg; πιθύῳ Lb.
40. ἐνταῦθα πέλαβεν Va; ἀπέλανεν Ag; δυςχορίαις La; δυςχερίαις VabM. — ὅσον περὶ Lb.
41. ἦν τετ. VbLbMAg; tum ἀπῆγον Ag.
42. τὰ ἕκαστα Ag.
43. αὐτοῦ B; αὑτοῦ edd. rell.; πρὸ σαυτοῦ Lb.
44. ἐποίησεν — Λακεδαιμονίων om. Ag. Mox ἤρθη M.
45. δὲ om. Va.

Νάβις μὲν ἐς εἰρημένον χρόνον σπονδὰς παρὰ Ῥωμαίων εὑράμενος τελευτᾷ, πρὶν ἢ οἱ[46] τοῦ πολέμου τὰς ἀνοχὰς ἐξήκειν, ὑπὸ ἀνδρὸς Καλυδωνίου, κατὰ μὲν δὴ[47] συμμαχίας πρόφασιν ἥκοντος, πολεμίου δὲ τῷ ἔργῳ καὶ ἐπ' αὐτὸ[48] ἐσταλμένου τοῦτο ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν.

CAPUT LI.

Philopoemenis res gestae porro enumerantur — de Philopoemenis morte.

703 Φιλοποίμην δὲ ὑπὸ τὸν καιρὸν[1] ἐσπεσὼν τοῦτον ἐς τὴν[2] Σπάρτην ἠνάγκασεν ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν Λακεδαιμονίους συντελέσαι. μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον Τίτος[3] μὲν Ῥωμαίων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα ἡγεμὼν καὶ Διοφάνης ὁ Διαίου[4] Μεγαλοπολίτης, ἄρχειν ἐν τῷ τότε ᾑρημένος τῶν Ἀχαιῶν, ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα, ἐπενεγκόντες αἰτίαν Λακεδαιμονίοις βουλεύειν σφᾶς νεώτερα ἐς Ῥωμαίους· Φιλοποίμην δέ, καίπερ ἐν τῷ παρόντι ἰδιώ-

britate. His ita gestis Nabis inducias cum Romanis pepigit; sed antequam praefinitum tempus exisset a Calydonio homine, qui societate verbo simulata (fuerat enim ab Aetolis subornatus) re se hostem esse demonstravit, est interemptus.

Cap. LI. Philopoemen tunc facta in Spartam irruptione Lacedaemonios ut se in Achaeorum concilium contribuerent, adegit. Non multo post Titus Flaminius, cui bellum in Graecia decretum fuerat, et Diophanes Diaei filius Megalopolitanus, quem tunc sibi ducem Achaei delegerant, ad Lacedaemonis moenia cum infesto exercitu accesserunt, id nempe Lacedaemoniis crimini dantes quod novas res contra Romanos moliti essent. At Philopoemen, etsi privatus tunc erat, por-

46. οἱ om. Pc.

47. μὲν edd.; δὴ VabPcAgLab; silet M; nos utrumque coniunximus.

48. αὐτῷ VbMLb, αὐτὸ p. corr. Va. Tum ἐσταλμένον Vb; ἐπεσταλμένον Va; seq. τῶν om. Va.

Cap. LI. 1. τῶν καιρῶν Vb (ὂν, ὸν sup. vers.).

2. τὴν om. Va; tum εἰς edd.; ἐς La. — ἀχαιϊκὸν Lb.

3. Τῖτος Vab; τρίτος Ag.

4. Δικαίου Vb, κ expunct. — ἤλαυνῶν (sic) La.

της ὢν, ἀπέκλεισεν ὅμως ἐπιοῦσιν αὐτοῖς τὰς[5] πύλας. 2
Λακεδαιμόνιοι δὲ τούτων τε[6] εἵνεκα καὶ ὧν ἐς ἀμφοτέρους τοὺς τυράννους ἐτόλμησεν, ἐδίδοσαν[7] οἶκον αὐτῷ τὸν Νάβιδος ἐς πλέον ἢ τάλαντα[8] ἑκατόν· ὁ δὲ ὑπερεφρόνησέ τε[9] τῶν χρημάτων καὶ ἐκέλευε τοὺς Λακεδαιμονίους θεραπεύειν δόσεσιν[10] ἀνθ' αὐτοῦ τὸν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Ἀχαιῶν πιθανὸν τῷ πλήθει· ταῦτα δὲ ἐς Τιμόλαον αὐτῷ λέγουσιν ὑποσημαίνεσθαι. ἀπεδείχθη δὲ καὶ αὖθις Ἀχαιῶν στρατηγῆσαι.[11] Λακεδαιμονίων δὲ τηνικαῦτα 3
ἐς ἔμφυλον προηγμένων στάσιν τριακοσίους μὲν τῆς στάσεως μάλιστα αἰτίους ἐξέβαλεν ἐκ Πελοποννήσου καὶ τῶν Εἱλώτων[12] τε ἀπέδοτο ὅσον τρισχιλίους, τείχη[13] δὲ περιεῖλε τῆς Σπάρτης, καὶ τοῖς ἐφήβοις[14] προεῖπε μὴ τὰ

tas tamen occludendas irruentibus hostibus curavit. Ob haec merita et ob res in utrumque tyrannum gestas Lacedaemonii domum Nabidis talentis centum et eo pluris aestimatam, ei donarunt: at ille pecuniam eam reiecit; iussit autem eum, qui in Achaico conventu plurimum auctoritate apud multitudinem valeret, ea largitione conciliari; in quo Timolaum ab eo significatum fuerunt qui crederent. Iam vero rursus ei ab Achaeis imperio decreto quum Lacedaemonii iam civile bellum capesserent, trecentos ille homines seditionum auctores e Peloponneso eiecit et publicorum servorum prope tria millia vendidit, urbisque muros demolitus puberibus omnibus iis exer-

5. τὰς volente Cor. adiecimus; idem B. fecit. Tum Λακ. δὲ BPc(?); idem coni. assecutus erat S; τε edd. rell. VabMAg; λακεδαιμονίοις τε La.

6. τε om. Va; mox εἰς edd. Lb.

7. ἐδίδωσαν Vb.

8. ἔς τε πλέον ἢ τάλαντα Pors.; „Νάβιδος, καὶ ἐς πλέον καὶ τάλαντα. J'ai mis d'après le Mss. 1411. καὶ au lieu de ἢ, mais je crois qu'il faut καὶ ἐς πλέον." C; alterum igitur καὶ de suo addidisse videtur. — ταλάντω Lb, unde scribendum videtur ἢ ταλάντων ἑκατόν; ἐς fortasse delendum.

9. ὑπερφρωνές τε La; ὑπέρφρων ἔς τε VaMR (ad marg. R. ὑπερεφρόνησε) Lb; ὑπερεφρόνησεν ἔς τε Vb; ὑπέρφρονός τε Ag.

10. δόσεων VabMLab; δώσεων Ag; tum τοὺς ἐν Sylb., quod suadente F. receperunt CSmai.; confirmat La; τῶν ἐν rell. edd. codd.; mox τοὺς πιθανοὺς vult C; πιθανοὺς edd. codd. Nobis ob seqq. scribendum visum est τὸν — πιθανόν. Tum praestat fortasse τῷ Ἀχαιῶν. — τιμήλαον La.

11. στρατηγῆσαι BPcVaMRAg Lab; στρατηγὸς edd. rell. Vb, marg. R.

12. εἱλώτων A; καὶ τὴν τῶν εἱλώτων La.

13. τείχει AVabAgLb.

14. ἐφοίβοις Vb; προεῖπεν Ag.

ἐκ τῶν νόμων τῶν Λυκούργου μελετᾶν, ἐφήβοις δὲ τοῖς
Ἀχαιῶν κατὰ ταὐτὰ[15] ἀσκεῖσθαι· καὶ τοῖς μὲν ὕστερον
ἀποδώσειν ἔμελλον Ῥωμαῖοι παιδείαν[16] τὴν ἐπιχώριον·
4 Ἀντίοχον δὲ ἀπόγονον Σελεύκου τοῦ ὀνομασθέντος Νι-
κάτορος[17] καὶ Σύρων τὴν σὺν αὐτῷ στρατιὰν[18] Μανίου
καὶ Ῥωμαίων ἐν Θερμοπύλαις νικησάντων,[19] καὶ Ἀρισταί-
νου τοῖς Ἀχαιοῖς τοῦ Μεγαλοπολίτου παραινοῦντος ἐπαι-
704 νεῖν τὰ Ῥωμαίοις ἀρέσκοντα ἐπὶ παντὶ μηδὲ ἀνθίστασθαί
σφισιν ὑπὲρ μηδενός, ὁ Φιλοποίμην[20] ἀπεῖδεν ἐς τὸν
Ἀρίσταινον σὺν ὀργῇ καὶ αὐτὸν τῇ Ἑλλάδι ἔφη τὴν πε-
πρωμένην ἐπιταχύνειν· Λακεδαιμονίων δὲ τοὺς φεύγον-
τας Μανίου καταδέξασθαι θέλοντος,[21] τῷ μὲν ἀντέπρα-
ξεν ἐς τὸ βούλευμα, ἐκείνου δὲ ἀπελθόντος τότε ἤδη κα-
5 τελθεῖν τοὺς φυγάδας ἐφίησιν ἐς Σπάρτην. (2) Ἔμελλε
δ' ἄρα ὑπεροψίας δίκη περιήξειν[22] καὶ Φιλοποίμενα.
ὡς γὰρ δὴ τῶν Ἀχαιῶν ὄγδοον ἀπεδείχθη τότε ἡγεμών,
ἀνδρὶ οὐ τῶν ἀδόξων[23] ὠνείδισεν ἁλῶναι ζῶντα ὑπὸ

citationibus in quibus ex Lycurgi lege versabantur, interdixit; contra vero ut eas Achaeorum puberes susciperent, edixit. Sed patria postea instituta Spartanorum pueris Romani restituerunt. Iam Antiocho ad Seleucum, cui Nicator cognomen fuit, genus referente, Syrorumque auxiliis a Romanis Manii ductu ad Thermopylas victis, quum Aristaenus Megalopolitanus Achaeos hortaretur, ut Romanorum imperata omni ex parte facerent neque ulla omnino in re ipsis adversarentur, turbato illum prae ira vultu aspiciens accelerare dixit Graeciae fatum. Manio deinde Lacedaemoniorum exules restituere contendenti acriter pro concione restitit. Post illius vero profectionem exules omnes Philopoemenis permissu Spartam redierunt. (2) Sedenim et ipsum aliquando iusta manebat ob nimiam animi elationem poena. Nam quum Achaeorum imperator iam octavum renunciatus fuisset, homini cuidam haudquaquam ob-

15. ταῦτα LabAg; tum ἀσκῆσθαι VabM.
16. παιδίαν VbAgLa.
17. νικάνορος VabLa Palm. Ms.; tum σύρρων Ag.
18. στρατείαν AVaMLab; deinde Μανιλίου AXK Am.; sic et infra.
19. νικησάντων om. VabMPcAg Lab. Haud dubie a Musuro intrusum est.
20. ὁ φιλοποίμην — ἔφη om. Va M. — ἀπεῖδε μηδενὸς ἐς τὸν — τῇ ἑλλάδη Vb. — ἀρισταίνετον Lb.
21. θέλοντας Vb, ο sup. α; τῷ μὲν — ἀπελθόντος om. VaM. — Mox δὲ ἄρα Lb.
22. περιέξειν Ag.
23. ἐνδόξων Va.

τῶν πολεμίων αὐτόν· καὶ (ἦν γὰρ τηνικαῦτα ἐς Μεσση-
νίους Ἀχαιοῖς ἔγκλημα) Λυκόρταν[24] σὺν τῇ στρατιᾷ[25] ὁ
Φιλοποίμην ἀποστέλλει δῃώσοντα τῶν Μεσσηνίων τὴν
χώραν. αὐτὸς δὲ τρίτῃ μάλιστα ὕστερον ἡμέρᾳ πυρετῷ
τε ἐχόμενος πολλῷ καὶ πρόσω βεβιωκὼς[26] ἑβδομήκοντα
ἐτῶν, ὅμως ἠπείγετο μετασχεῖν Λυκόρτᾳ τοῦ ἔργου·
ἱππέας δὲ καὶ πελταστὰς[27] ἦγεν ὅσον ἑξήκοντα. (3) Λυ- 6
κόρτας μὲν δὴ καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς ἀνέστρεφον[28]
ἤδη τηνικαῦτα ἐς τὴν οἰκείαν[29] οὔτε ἐργασάμενοι μέγα
Μεσσηνίους οὐδὲν οὔτε αὐτοὶ παθόντες· Φιλοποίμενα[30]
δὲ (ἐβλήθη γὰρ ἐν τῇ μάχῃ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπέπεσεν
ἀπὸ τοῦ ἵππου) ζῶντα ἐς Μεσσήνην ἄγουσιν αὐτόν.
συνελθόντων δὲ αὐτίκα ἐς ἐκκλησίαν διάφοροι παρὰ πολὺ
καὶ οὐ πάντων κατὰ ταὐτὰ ἐγίνοντο αἱ[31] γνῶμαι. Δεινο- 7
κράτης δὲ[32] καὶ ὅσοι τῶν Μεσσηνίων ἦσαν δυνατοὶ χρή-
μασι παρεκελεύοντο ἀποκτεῖναι Φιλοποίμενα, οἱ δὲ τοῦ
δήμου περιποιῆσαι τὰ μάλιστα εἶχον σπουδήν, πλέον τι

scuro quod vivus in hostium potestatem venisset, obiecit; neque ita multo post coortis inter Messenios et Achaeos inimicitiarum causis Lycortam cum exercitu misit Philopoemen ad Messeniorum agrum depopulandum, ipse triduo post, etsi vehementi febri laborabat ac iam annum impleverat LXX, quin tamen eius excursionis particeps esset se continere non potuit. Secutus igitur Lycortam est cum equitibus et peltatis circiter LX. (3) At Lycortas totaque eius manus quum neque hostes ullo damno affecissent, neque ipsi quicquam grave passi essent, incolumes domum rediere. Philopoemen inter dimicandum accepto in capite vulnere quum ex equo concidisset, vivus Messenen pertractus est, ubi advocata concione quum sententiae variarent, Dinocrates et Messeniorum locupletissimi quique occidendum omnino Philopoemenem censebant, at plebs magno studio eum vindicabat a potentiorum iniuria, Graeci

24. *Λυκόρτου* Pc.
25. *στρατείᾳ* AVaMAgLab; deinde *δηώσαντα* VbLb.
26. *τε βεβιωκὼς* Ag; tum *ὁμοίως* MR (ad marg. R *ὅμως*); deinde *ἐπείγετο* VabM.
27. *πελταστὰς* CBPcdAgLa; probat F.; *πέλτας* edd. rell. VabMLb.
28. *ἀνέστρεφεν* VabMLab.
29. *οἰκείαν* coni. S, recep. B Ag(?); *οἰκίαν* edd. rell. VabMPc Lab; tum *μεσσηνίοις* Ag.
30. *Φιλοποίμεν* M; *Φιλοποίμην* VaLb. — *ἐβλήθην* Vb; seq. *γὰρ* om. VabMLb.
31. *αἱ* om. Vb; tum *δινοκράτης* AgVbLabM (VbM etiam postea; in Lb postea *ι* est in correctura).
32. „*δὲ*] rectius *μὲν* aut *μέν γε*“ B; tum *ὅσσοι* A.

ἢ παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ πατέρα ὀνομάζοντες. Δεινοκράτης δὲ καὶ ἀκόντων Μεσσηνίων ἔμελλεν[33] ἄρα Φιλο-
8 ποίμενα ἀναιρήσειν ἐσπέμψας φάρμακον. Λυκόρτας δὲ μετ' οὐ πολὺ ἀθροίσας ἔκ τε Ἀρκαδίας καὶ παρὰ[34] Ἀχαιῶν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ Μεσσήνην, καὶ ὁ δῆμος αὐτίκα ὁ τῶν Μεσσηνίων προσεχώρησε[35] τοῖς Ἀρκάσι, καὶ οἱ[36] Φιλοποίμενι αἰτίαν θανάτου παρασχόντες ἁλόντες πλὴν Δεινοκράτους,[37] ὑπέσχον τιμωρίαν οἱ ἄλλοι· Δεινοκράτης δὲ ἀφίησιν αὐτοχειρίᾳ τὴν ψυχήν· κατάγουσι[38] δὲ καὶ ἐς Μεγάλην πόλιν τοῦ Φιλοποίμενος τὰ ὀστᾶ οἱ Ἀρκάδες.

CAPUT LII.

De fortium virorum Graeciae proventu in Philopoemene exstincto — viri fortes Graeciae breviter recensentur — versus Philopoemenis signo inscripti memorantur.

705 Καὶ ἤδη τὸ μετὰ τοῦτο[1] ἐς ἀνδρῶν ἀγαθῶν φορὰν ἔληξεν ἡ Ἑλλάς. (2) Μιλτιάδης μὲν γὰρ ὁ Κίμωνος

nominis parentem, eo etiam ad laudem insignioribus titulis appellantes. Sed Dinocrates Messeniis invitis veneno misso hominem de medio tollendum curavit. Quod facinus Lycortas non multo post, ex Arcadia et Achaia comparato exercitu ultus est. Cui se Messenii quum dedidissent, omnes qui Philopoemeni necis auctores fuerant praeter Dinocratem (is enim sibi ipsi manus conscivit) comprehensi poenas dederunt. Ossa Philopoemenis Arcades Megalopolim reportarunt.

Cap. LII. In quo sane viro bonorum et fortium virorum omnis prope est in Graecia consumta progenies. (2) Primus

33. ἔμελλέ [τε] B; nos ἔμελλεν ἄρα scripsimus; ἔμελλέ τε ἄρα edd. VabMPcAgLab; mox ἀναιρήσεις M. — ἐςπέψας Vb.

34. παρ' Ἀχ. AgLab.

35. προεχώρησε AVaLb; προεχώρησεν Vb; προςεχώρησεν τοῖς ἀρκάσιν Ag; ἀρκάσιν etiam Lb; ἀρκᾶσι M.

36. καὶ οἱ Φ. e coni. B; sequimur confirmante La; καὶ Φ. edd. rell. VabLbMPcAg.

37. λεινοκράτους τιμορίαν Ag; δηνοκράτους La; in Lb δειν est in correctura.

38. κατάγουσιν Ag.

Cap. LII. 1. τούτων Va; sq. φορὰν om. La.

τούς τε ἐς Μαραθῶνα ἀποβάντας τῶν βαρβάρων κρα-
τήσας μάχῃ καὶ τὸν Μήδων[2] ἐπισχὼν στόλον, ἐγένετο
εὐεργέτης πρῶτος κοινῇ τῆς Ἑλλάδος, Φιλοποίμην δὲ[3]
ὁ Κραύγιδος ἔσχατος. οἱ δὲ πρότερον Μιλτιάδου λαμ-
πρὰ ἔργα ἀποδειξάμενοι, Κόδρος τε ὁ Μελάνθου[4] καὶ
ὁ Σπαρτιάτης Πολύδωρος καὶ Ἀριστομένης ὁ Μεσσή-
νιος καὶ εἰ δή τις ἄλλος, πατρίδας ἕκαστοι τὰς αὑτῶν
καὶ οὐκ ἀθρόαν[5] φανοῦνται τὴν Ἑλλάδα ὠφελήσαντες.[6]
Μιλτιάδου δὲ ὕστερον Λεωνίδας ὁ Ἀναξανδρίδου[7] καὶ 2
Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους ἀπώσαντο ἐκ τῆς Ἑλλάδος Ξέρ-
ξην ὁ μὲν ταῖς ναυμαχίαις ἀμφοτέραις, Λεωνίδας[8] δὲ
ἀγῶνι τῷ ἐν Θερμοπύλαις. Ἀριστείδην δὲ τὸν Λυσιμά-
χου καὶ Παυσανίαν τὸν Κλεομβρότου Πλαταιᾶσιν[9] ἡγη-
σαμένους, τὸν μὲν τὰ ὕστερον ἀφείλετο[10] ἀδικήματα

etenim Miltiades Cimonis filius Persis ad Marathonem fusis et classe contra eundem hostem comparata cunctae Graeciae salutem attulit; postremus Craugidis filius Philopoemen. Nam qui ante Miltiadem praeclara suae virtutis documenta dederunt, Codrus Melanthi filius, Spartanus Polydorus, Messenius Aristomenes, et si qui possunt alii cum his enumerari, patriam quisque suam iure videri possint, non universam Graeciam servasse. Post Miltiaden vero, et Leonidas Anaxandridae et Neoclis filius Themistocles Xerxem e Graecia expulerunt, duobus hic navalibus proeliis, ille nobili ad Thermopylas pugna. De Aristide Lysimachi et Pausania Cleombroti filio, qui ad Plataeas Graecis duces praefuerunt, nihil attinet hoc loco dicere, quod huic proditionis crimen,

2. καὶ τὸν τῶν Μηδονῶν ἐπισχὼν La, in quo plures copulatas videmus lectiones: τὸν Μῆδον, τῶν Μήδων et τὸν Μήδων; hoc nos probavimus; τὸν πρὸς τὸν AXKF CSMVabPcAgRLb; unde τὸν πρῶτον coniecit C, quod recepit B. — Μῆδον AXKFCSVbPcAg et marg. R; δῆμον MVaRLb; τοῦ Μήδου B; Μήδων coni. C; τὸν πρὸς τῶν Μήδων coni. K.

3. δὲ om. VabMAgLb. — Κραύγιδας AVabM; κραυγίδας Lb.

4. μελάνθου Vb, θ expunct.

5. ἀθρόως Va; ἀθρόον M, ως sup. ον; ἀθρόαν BPcAgLa; quod voluerat Abresch. ad Thuc. p. 245, ἀθρόον edd. rell. VbLb.

6. ὠφελήσαντας Va.

7. ἀναξανδρίδους VabMAgLab.

8. λαιωνίδας Ag; ἀριστήδην La.

9. Πλαταιᾶσιν BLbM; Πλαταίασιν S; Πλαταιάσιν edd. rell.; tum ἡγησαμένους Buttm. BLa; ἡγησάμενον FCSVaM; ἡγησαμένου AXK VbPcAgLb. Nostra Excerpta M silent.

10. ἀφείλετο ἀδ. S. C. Schäfer. B; ἀφεῖλε τὰ ἀδ. VaMAgLab; ἀφεῖλεν ἀδ. edd. rell. Pc; ὑφεῖλε (super ὑ est ἀ) τὰ ἀδ. Vb.

εὐεργέτην μὴ ὀνομασθῆναι τῆς Ἑλλάδος, Ἀριστείδην δὲ
ὅτι ἔταξε φόρους[11] τοῖς τὰς νήσους ἔχουσιν Ἕλλησι·
πρὸ[12] Ἀριστείδου δὲ ἦν ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἀτελὲς φό-
3 ρων. Ξάνθιππος δὲ ὁ Ἀρίφρονος καὶ Κίμων, ὁ μὲν
ὁμοῦ Λεωτυχίδῃ[13] τῷ βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ τὸ Μή-
δων ναυτικὸν ἔφθειρεν ἐν Μυκάλῃ, Κίμωνι δὲ πολλὰ
καὶ ἄξια ζήλου κατειργασμένα ἐστὶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων.
τοὺς δὲ ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ[14] πρὸς Ἀθηναίους
πολέμου, καὶ μάλιστα αὐτῶν τοὺς εὐδοκιμήσαντας,
φαίη τις ἂν αὐτόχειρας καὶ ὅτι ἐγγύτατα καταπον-
4 τιστὰς[15] εἶναι σφᾶς τῆς Ἑλλάδος. κεκακωμένον δὲ ἤδη
τὸ Ἑλληνικὸν Κόνων ὁ Τιμοθέου καὶ Ἐπαμεινώνδας[16]
ἀνεκτήσατο ὁ Πολύμνιδος, ὁ μὲν ἐκ τῶν νήσων καὶ
ὅσα ἐγγυτάτω θαλάσσης, Ἐπαμεινώνδας δὲ ἐκ τῶν πό-
λεων τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Λακεδαιμονίων[17] τὰς φρου-
ρὰς καὶ ἁρμοστὰς ἐκβαλόντες[18] καὶ δεκαδαρχίας καταπαύ-

illi imposita omnibus insulis vectigalia, quum antea omnes Graeci nominis populi a tributis immunes fuissent, servatae Graeciae gloriam eripuerunt. Xanthippus quidem Ariphronis et Cimon, ille deleta Persarum classe ad Mycalen Leotychide Spartanorum rege adiuvante, hic multis et aemulatione dignissimis facinoribus de Graecis optime meriti sunt. At omnes qui bello Peloponnesiaco, quod est contra Athenienses gestum, exercitibus praefuerunt atque ex iis gloria praestantissimum quemque iure quis Graeciae parricidas et prope (ut ita dicam) demersores appellarit. Graecorum certe imperium iam graviter perculsum Conon Timothei et Polymnidis filius Epaminondas ad spem salutis aliquam revocarunt; quum uterque, ex insulis ille et maritimis locis, ex urbibus hic mediterraneis praesidia et Lacedaemoniorum praefectos, quos Harmostas vocabant, eiecissent decurionesque in singulis civitati-

11. φόρα VabM; mox ἕλλησιν AgLb.

12. πρὸς Va.

13. λεωτυχίδι VbM.

14. Πελοποννησιακοῦ non satis aptum et a margine in contexta illatum videtur.

15. καταποντιστὰς CSmai. BPcd AgLab; ποντιστὰς edd. rell. VabM; οἱονεὶ καταποντιστὰς Sylb.

16. ἐπαμεινώνδας Va; ἐπαμινώνδας rell.; seq. ἀνεκτήσατο — Ἐπαμινώνδας om. VaM; ἀνεκτήσαντο CSmai. Pd; tum πολύμνηδος Ag; mox ἐπαμινώνδας edd. codd. — πολέμων pro πόλεων La.

17. Λακεδαιμονίων om. AXKVb. — τὰς φρουρὰς — καταπ. Ἐπαμινώνδας bis habet La, semel in fine codicis antiquioris expunctum; tum in principio recentioris repetitum non sine varietate lectionis.

18. ἐκβαλλόντες VaAgLa antiq.; ἐκβαλόντες La recent.; ἐκβάλλον-

σαντες. Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ πόλεσιν οὐκ ἀφανέσι, Μεσ- 106
σήνῃ καὶ Μεγάλῃ πόλει τῇ Ἀρκάδων, λογιμωτέραν τὴν
Ἑλλάδα ἐποίησεν. εἶναι δὲ ἁπάντων Ἑλλήνων καὶ[19] Λεω- 5
σθένην τίθεμαι καὶ Ἄρατον εὐεργέτας· ὁ μέν γε[20] τὸ
Ἑλλήνων μισθοφορικὸν τὸ ἐν[21] Πέρσαις περὶ πέντε
που μυριάδας ἐπὶ θάλασσαν καταβάντας ναυσὶν ἐς τὴν
Ἑλλάδα ἀνέσωσε καὶ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου· τὰ δὲ ἐς Ἄρα-
τον ἐδήλωσεν ἤδη[22] μοι τοῦ λόγου τὰ ἐς Σικυωνίους.
(3) Τὸ δὲ ἐπίγραμμά ἐστιν ἐπὶ τῷ Φιλοποίμενι τὸ ἐν 6
Τεγέᾳ·

Τοῦδ᾽[23] ἀρετὰ καὶ δόξα καθ᾽ Ἑλλάδα, πολλὰ μὲν ἀλκαῖς
Πολλὰ δὲ καὶ βουλαῖς ἔργα πονησαμένου,
Ἀρκάδος αἰχμητᾶ Φιλοποίμενος, ᾧ μέγα κῦδος
Ἕσπετ᾽[24] ἐνὶ πτολέμῳ, δούρατος ἁγεμόνι.

bus in ordinem coegissent. Epaminondas ad haec duarum minime obscurarum urbium, Messenes et Arcadicae Megalopolis accessione Graecam illustriorem reddidit. Adnumerandi Graeciae parentibus iure etiam fuerint Leosthenes et Aratus. Ille enim Graecos conductitios qui Persis stipendia fecerant, ad quinquaginta prope militum millia, in naves impositos invito etiam Alexandro in Graeciam incolumes reportavit. Arati vero merita ex iis cognosci possunt, quae de Sicyoniorum rebus gestis supra iam conscripsimus. (3) Ad Philopoemenis quidem statuam Tegeae talis legitur inscriptio:

Cuius virtutem mirata est Graecia, quique
Multa manu gessit multaque consilio,
Arcados invicti Philopoemenis haec monumenta,
Quem belli ornavit gloria clara ducem.

τες VbPc. — δεκαδαρχίας BAgPc La antiq. Lb; δεκαρχίας edd. rell. MVabLa recent.; cf. IX, 6, not. 13. — Ἐπαμεινώνδας La recent.; Ἐπαμινώνδας edd. MVabAgPcLa antiq. Lb; mox λογιμωτέρων Lb; tum ἡ πάντων idem.

19. καὶ om. Ag. — τίθεμαι Sylb. FCSB; τιθέναι edd. rell. MVab PcAgLab.

20. γε om. SMVa.

21. τὸ ἐν e corr. B; καὶ ἐν edd. rell. MVabPcAgLb; neque τὸ neque καὶ habet La. Mox καταβάντες M VaAgLab; ἀνέσωσεν La.

22. ἐδήλωσεν ἤδη e coni.; ἐδήλωσε δὴ edd. codd.; tum συκιωνίους Ag; τὸ post Φιλοποίμενι om. La. — ἐν τεγέα Lb.

23. τοῦ δ᾽ AXLa.

24. ἕπετ᾽ VaMLb; πολέμῳ La. — ἡγεμόνι Lb.

τοῦ Τεγεάτου τῶν παίδων ἐλείποντο[15] μετοικῆσαι σφᾶς ἑκουσίως ἐς Κρήτην, Κύδωνα καὶ Ἀρχήδιον[16] καὶ Γόρτυνα· καὶ ἀπὸ τούτων φασὶν ὀνομασθῆναι τὰς πόλεις Κυδωνίαν καὶ Γόρτυνά τε[17] καὶ Κατρέα. Κρῆτες δὲ οὐχ[18] ὁμολογοῦντες τῷ Τεγεατῶν λόγῳ Κύδωνα μὲν Ἀκακαλλίδος θυγατρὸς Μίνω[19] καὶ Ἑρμοῦ, Κατρέα δέ φασιν εἶναι Μίνω, τὸν δὲ Γόρτυνα[20] Ῥαδαμάνθυος.
5 Ἐς δὲ αὐτὸν Ῥαδάμανθυν Ὁμήρου μέν ἐστιν ἐν Πρωτέως πρὸς Μενέλαον λόγοις ὡς ἐς τὸ πεδίον ἥξοι[21] Μενέλαος τὸ Ἠλύσιον, πρότερον δὲ ἔτι Ῥαδάμανθυν ἐνταῦθα ἥκειν.[22] Κιναίθων δὲ ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησεν ὡς[23] Ῥαδάμανθυς μὲν Ἡφαίστου, Ἥφαιστος δὲ εἴη[24] Τάλω, Τάλων δὲ εἶναι Κρητὸς παῖδα. οἱ μὲν δὴ Ἑλλήνων λόγοι διάφοροι[25] τὰ πλέονα καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶ τοῖς[26] γέ-

erant ultro in Cretam migrare oportuisse Cydonem, [Catreum] Archedium, Gortynem; a quibus urbes nominatae fuerint, Cydonia, Gortyn, Catreus. Cretenses tamen neutiquam huic Tegeatûm sermoni assentientes Cydonem Acacallide Minois filia et Mercurio genitum dicunt; at Catreum Minois, Rhadamanthi Gortynem filios fuisse. De Rhadamantho quidem Homerus prodidit in Protei et Menelai colloquio, in Elysios campos Menelaum venturum, quo multo prius Rhadamanthus iam venerit. Cinaethon vero versibus mandavit Rhadamanthum Vulcani, Vulcanum Tali, Talum Cretis filium fuisse. Sunt sane Graecorum scripta quum in plerisque, tum in iis maxime quae ad gentilitates pertinent, inter se dissidentia.

15. ἐλείποντο coni. F, recep. B; probant SPors.; ὡς Τεγεάτου τ. παίδων οἱ ἐλείποντο coni. C; ἔδει τὸν τόπον edd. rell. VabMPcdAg Lab. — κυδωνία Lb.

16. Ἀρχήδιον BPcdVabMAgLab; Ἀρχίδιον AXKFCSmai.; Κατρέαν Berkel. ad Steph. Byz. s. v. Κάτρη; Κατρέα τε Smin.; „Cydonem, Catreum, Archidium" Am. Desideratur sane Catrei nomen. Tum γόρτινα Vb (sic et postea). — καὶ ἀπὸ τούτου La.

17. τε om. B.

18. οὐκ ὁμολ. Ag. — τῶν τεγ., expuncto ν, Lb; τεγεατῶ La; tum κύδωνα La; ἀνακάλλιδος Lb.

19. μείνω AgLb; μήλω La; deinceps μείνω iterum Lb.

20. γόρτυν ἀραδαμ. et mox ἀραδάμανθυν La; ῥαδαμάνθυν Lb; ῥαδαμάνθιος, ῥαμάνθυν et ῥαδαμάνθην Vb.

21. ἥξει VbPc; ἕξει Lb. Locus Homeri est Od. IV, 563.

22. ἥκειν e coni.; οἰκεῖν edd. codd. — Κιναιθών edd. ante SLa; κίναιθον Ag; in Lb κιμαίθων per correcturam ut videtur e καὶ βαίθων.

23. ὡς om. MVabAgLa et praecedente ἐποίησε Lb. — ἥφαιστον pro ἡφαίστου Lb.

24. δ' εἴη La; εἴη ταλωτάλου, ταλώταλον δὲ εἶναι Va; τάλον pro Τάλων MVbAg; τάλως ad marg. La.

25. διάφορα Va.

26. ταῖς γέν. Vb.

νεσίν εἰσι. (3) Τεγεάταις[27] δὲ τοῦ Ἀγυιέως τὰ ἀγάλ- 6
ματα τέσσαρα εἰσιν ἀριθμὸν, ὑπὸ φυλῆς ἓν[28] ἑκάστης
ἱδρυμένον· ὀνόματα δὲ αἱ φυλαὶ παρέχονται Κλαρεῶτις,
Ἱπποθοῖτις,[29] Ἀπολλωνεᾶτις, Ἀθανεᾶτις· καλοῦνται δὲ
ἀπὸ τοῦ κλήρου ὃν τοῖς παισὶν Ἀρκὰς ἐποίησεν ὑπὲρ
τῆς χώρας, καὶ ἀπὸ Ἱππόθου[30] τοῦ Κερκύονος. ἔστι 7
δὲ καὶ[31] Δήμητρος ἐν Τεγέᾳ καὶ Κόρης ναὸς ἃς ἐπονο-
μάζουσι Καρποφόρους, πλησίον δὲ Ἀφροδίτης καλου-
μένης Παφίας· ἱδρύσατο αὐτὴν Λαοδίκη, γεγονυῖα μὲν,
ὡς καὶ πρότερον ἐδήλωσα, ἀπὸ Ἀγαπήνορος ὃς ἐς Τροίην
ἡγήσατο Ἀρκάσιν, οἰκοῦσα δ' ἐν[32] Πάφῳ. τούτου δέ 708
ἐστιν οὐ πόῤῥω Διονύσου τε ἱερὰ δύο καὶ Κόρης βωμὸς
καὶ Ἀπόλλωνος ναὸς καὶ ἄγαλμα ἐπίχρυσον· Χειρίσοφος 8
δὲ ἐποίησε, Κρὴς μὲν γένος, ἡλικίαν δὲ αὐτοῦ καὶ τὸν

(3) Agyieo apud Tegeatas signa quatuor; singula a singulis tribubus posita sunt. Tribuum ipsarum nomina perhibentur, Clareotis, Hippothoitis, Apolloneatis, Athaneatis; sic appellatae ab agri sorte quam liberis Arcas proposuit suis, et simul ab Hippothoo Cercyonis filio. Est praeterea Tegeae Cereris et Proserpinae fanum; Frugiferas deas nominant. Prope Veneri cognomine Paphiae templum dedicavit Laodice, cui Agapenor pater, is qui bello Troiano Arcadum dux fuit; Paphi tamen illa vixit, uti alio est a nobis loco prius explicatum. Ab eo templo non longe absunt Liberi Patris delubra duo, Proserpinae ara, Apollinis aedes cum inaurato simulacro. Ea omnia Chirisophus fecit, Cretensis patria, de

27. τεγεᾶται Lb; τεγεάται AX Vb. — ἀνιέως Ag. Mox ἐστιν reponere iubet S in annot. et in corrigendis in calce vol. IV.

28. ἓν inseruimus cum BPcAg; ἐν Lab; om. rell. Tum ἱδρυμένον BPcVabAgLab; ἱδρυμέναν A; ἱδρυμένα edd. rell.; silet M. — Deinde ὀνόμα F, vitio typoth.; in ὄνομα mutat C. — κλαρεώτις Lb.

29. Ἱπποθοῖτις BLa; Ἱπποθοΐτις edd. rell. VbLb; ἱπποθοίτις, ώ sup. ί, M; ἱπποθοῶτις Va. — Tum Ἀπολλωνεᾶτις BPcVa; Ἀπολλωνέατις C; Ἀπολλωνεάτις edd. rell. Lb; ἀπολλενιάτις Vb; ἀπολλωνιᾶτις La, quae forma quum ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΑΙΣ sit in Inscriptione Tegeatica ap. Böckh. I, p. 699. col. 1. v. 47. probanda videtur. — Deinde Ἀθανεᾶτις BLa; Ἀθανεάτις edd. rell. VbLb, ἀθηναιάτις Ag; om. MVa; ad rem conf. omnino Böckh. d. l. p. 701. — ὄντος παισὶ La.

30. ἱππώθου AgLb. — Κερκύωνος AXKFCMVabPcAgLab; quae forma retinenda videtur.

31. καὶ om. Va; ἔτι δὲ καὶ La. — ὡς μὲν ὡς (prius ὡς expunctum) La; τροίαν idem.

32. δὲ ἐν AgLab. — πάθῳ RLb; πάφφ R marg. Post Χειρίσοφος addimus δὲ e La.

διδάξαντα οὐκ ἴσμεν. ἡ δὲ δίαιτα ἡ ἐν Κνώσῳ[33] Δαιδάλῳ παρὰ Μίνῳ[34] συμβᾶσα ἐπὶ μακρότερον δόξαν τοῖς Κρησὶ καὶ ἐπὶ ξοάνων ποιήσει παρεσκεύασε. παρὰ δὲ τῷ Ἀπόλλωνι ὁ Χειρίσοφος ἕστηκε λίθου πεποιημένος.
9 καλοῦσι δὲ οἱ Τεγεᾶται καὶ ἑστίαν[35] Ἀρκάδων κοινήν· ἐνταῦθά ἐστιν ἄγαλμα Ἡρακλέους· πεποίηται δέ οἱ[36] ἐπὶ τοῦ μηροῦ τραῦμα ἀπὸ τῆς μάχης ἣν πρῶτον[37] Ἱπποκόωντος τοῖς παισὶν ἐμαχέσατο. (4) Τὸ δὲ χωρίον τὸ ὑψηλὸν, ἐφ'[38] οὗ καὶ οἱ βωμοὶ Τεγεάταις εἰσὶν οἱ πολλοὶ, καλεῖται μὲν Διὸς Κλαρίου,[39] δῆλα δὲ ὡς ἐγένετο ἡ ἐπίκλησις τῷ θεῷ τοῦ κλήρου τῶν παίδων
10 εἵνεκα τῶν Ἀρκάδος. ἄγουσι δὲ ἑορτὴν αὐτόθι Τεγεᾶται κατὰ ἔτος· καί σφισιν ἐπιστρατεῦσαι Λακεδαιμονίους ποτὲ[40] ὑπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἑορτῆς λέγουσι, καὶ (νείφειν γὰρ τὸν θεὸν) τοὺς μὲν ῥιγοῦν καὶ ὄντας[41] ἐν

cuius aetate et magistro comperti nihil habemus. Longior certe Gnosi apud Minoem Daedali commoratio Cretenses in signorum etiam opificio nobilitavit. Adsistit Apollini ipse Chirisophus e marmore. Habent etiam Tegeatae aedem aliam, quem communem Arcadum focum vocant. Est ibi Herculis simulacrum; in femore cicatrix cernitur, ex vulnere quod in prima cum Hippocoontis filiis dimicatione accepit. (4) Excelsior quidam vicus, in quo complures Tegeatae aras habent, Clarii dicitur Iovis; cognomen manifestum est a sortitione Arcadis filiorum ductum. Festos dies quotannis eo in loco agitant Tegeatae; ac Lacedaemonios quidem, eo se sacro occupatis, cum exercitu fines invasisse memorant; multa vero quum se effunderet e coelo nix prae frigore hostes graviter sub armis laborasse; interea se clam illis ignes accendisse;

33. geminant σ edd. codd. praeter La in quo κνωσῷ.
34. Μίνω edd. ante S. — κρησὶν Ag.
35. Ἑστίαν edd. ante S, litera maiuscula; ἔστιν La.
36. δὲ ἡ ἐπὶ VbM (in M οἱ sup. vers.); δὲ ἐπὶ τοῦ μηροῦ οἱ B; μοιροῦ Vb.
37. πρῶτος AXKFVabMPcAgLab. „Rectius πρῶτον vel πρώτην.“ Sylb.; illud nos recepimus cum S, hoc CB. — mox ποσὶν Ag; ὑψηλλὸν La.
38. ἀφ' οὗ VabM; in Vb υ expunctum. Tum γενεάταις Vb. — οἱ βωμοὶ οἱ πολλοὶ ad ἑστίαν Ἀρκάδων κοινήν referendum videtur, ubi multarum Arcadiae civitatum aras fuisse haud inepta est suspicio.
39. Καρίου VbMAg; κελαρείου Lb.
40. ποτὲ ex emend. B; τότε edd. rell. VabMPcAgLab; mox λέγουσιν Ag. Tum νείφειν BPcMVbAgLab; νίφειν edd. rell.; silet Va.
41. ὄντα Va.

τοῖς ὅπλοις κάμνειν, αὐτοὶ δὲ ἐκείνων κρύφα πῦρ[42]
καῦσαι, καὶ ὡς οὐκ ἠνωχλοῦντο ὑπὸ τοῦ κρυμοῦ,[43] τὰ
ὅπλα ἐνδύντες ἐξελθεῖν τε ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ
σχεῖν ἐν τῷ ἔργῳ πλέον φασίν. (5) Ἐθεασάμην[44] δὲ
καὶ ἄλλα ἐν Τεγέᾳ τοσάδε, Ἀλεοῦ οἰκίαν καὶ Ἐχέμου
μνῆμα καὶ ἐπειργασμένην[45] ἐς στήλην τὴν Ἐχέμου πρὸς
[τὸν][46] Ὕλλον μάχην. ἐκ Τεγέας δὲ ἰόντι ἐς τὴν Λα- 11
κωνικὴν ἔστι μὲν βωμὸς ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ Πανός,
ἔστι δὲ καὶ Λυκαίου Διός· λείπεται δὲ καὶ θεμέλια ἱερῶν.
οὗτοι μὲν δή εἰσιν οἱ βωμοὶ[47] σταδίοις δύο ἀπωτέρω
τοῦ τείχους· προελθόντι δὲ ἀπ' αὐτῶν μάλιστά που
σταδίους ἑπτὰ ἱερὸν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Λιμνάτιδος καὶ
ἄγαλμά ἐστιν ἐβένου ξύλου· τρόπος δὲ τῆς ἐργασίας ὁ
Αἰγιναῖος[48] καλούμενος ὑπὸ Ἑλλήνων. τούτου[49] δὲ

moxque frigoris incommodo liberatos armis arreptis hosti occurrisse victoresque paulo post revertisse. Conspicatus et alia Tegeae sum, Alei domum, Echemi sepulcrum et in pila incisam Echemi cum Hyllo pugnam. (5) A Tegea in Laconicum agrum pergentibus ad laevam viae est Panos ara, est etiam Iovis Lycaei. Restant adhuc templorum fundamenta. Arae quidem hae a muris absunt stadia II. Progressi stadia ferme VII ad Limnatidis Dianae pervenient. In ea aede ex ebeno signum est. Operis forma cuiusmodi quae a Graecis

42. πῦρ om. Vb; in Lb πῦρ καῦσαι p. corr. e πῦρ τεαῦσαι; mox ἠνοχλοῦντο MLb.

43. κρύους Va; κρημοῦ La. — ἐνδύντες Pors. CSBPcVabMAgLab; ἐνδοῦντας AXK (M sec. Exc. nostra ἐνδοῦντες); ἐνδύντας Sylb. F. — τὸ πλέον La.

44. ἐθεάμην Va. — τόσα δὲ Lb.

45. ἐπηργασμένην VbAg. Mox τοῦ Ἐχέμ. CSB; volente F; idem habere videtur Va; τὸ Ἐχ. VbM AgLb (τὸν M sec. Exc. nostra); τὴν Ἐχ. edd. rell. Pc; τὴν ἐχέμου πρὸς La, quod recepimus; post Ἐχέμου inserunt τὴν rell.

46. τὴν πρὸς τὴν Ὕλλ. AVb; πρὸς ὕλλον, sine τὸν, Lb; placet.

47. εἰσὶ δίβωμοι Ag; εἰσι δ" βωμοὶ (sic) Lb. — ἀποτέρω La.

48. αἰγινέος Ag.

49. τούτου coni. SBVa; τούτους MAgLb; τούτων edd. rell. PcVbLa; sequens δὲ inseruimus e Va; idem latet haud dubie in AgMLb, ubi compendium quo δὲ scribitur adhaesit voci praecedenti. Deinde ὅσων Vb. Mox Κνακεάτιδος Smai. CBAgPcLab(?); Κνατεάτιδος edd. rell. VbM; Κναγεάτιδος Sylb; Κνεάτιδος Va.

ὅσον δέκα ἀπωτέρω σταδίοις Ἀρτέμιδος Κναχεάτιδός ἐστι ναοῦ[50] τὰ ἐρείπια.

CAPUT LIV.

De Alpheo flumine Lacedaemoniorum et Tegeatarum fines constituente — Alphei singulari cursu — Orestis sepulcro et fluvio Garate — memorandis in via, quae a Tegea Argos ducit, templo Bacchi Mystae — monte Parthenio.

709 Λακεδαιμονίοις δὲ καὶ Τεγεάταις ὅροι τῆς γῆς ὁ ποταμός ἐστιν ὁ Ἀλφειός· τούτου τὸ ὕδωρ ἄρχεται μὲν ἐν Φυλάκῃ,[1] κάτεισι δὲ οὐ πόῤῥω τῆς πηγῆς καὶ ἄλλο ὕδωρ ἐς αὐτὸν[2] ἀπὸ πηγῶν μεγέθει μὲν οὐ μεγάλων, πλεόνων δὲ ἀριθμόν· καὶ διὰ τοῦτο τῷ χωρίῳ Σύμβολα γέγονεν
2 ὄνομα. (2) Φαίνεται δὲ ὁ Ἀλφειὸς παρὰ τοὺς ἄλλους ποταμοὺς[3] φύσιν τινὰ ἰδίᾳ[4] παρεχόμενος τοιάνδε· ἀφανίζεσθαί τε[5] γὰρ κατὰ γῆς ἐθέλει πολλάκις καὶ αὖθις ἀναφαίνεσθαι. προελθὼν μέν γε[6] ἐκ Φυλάκης καὶ τῶν καλουμένων Συμβόλων ἐς τὸ πεδίον κατέδυ τὸ Τεγεατικόν· ἀνατείλας δὲ ἐν Ἀσέᾳ[7] καὶ τὸ ῥεῦμα ἀναμίξας τῷ

Aeginaea appellatur. Absunt hinc stadia circiter X Dianae Cnaceatidis templi ruinae.

Cap. LIV. Lacedaemoniis et Tegeatis agri fines Alpheus est amnis. Eius caput ad Phylacen, unde non procul influit in eum aqua e fontibus orta non utique magnis, sed numero pluribus; et idcirco Symbola (confluentes) est ei loco nomen. (2) Alpheus ipse longe alia quam ceteri amnes est praeditus natura. Abdit enim se infra terram saepe et rursus exoritur. E Phylace primum et e Symbolis emanans mergit se in Tegeatico agro; mox in Asaea erumpens et Eurotae aquas per-

50. ἔστι ναοῦ e corr. SB; ἔστιν Ἀλεοῦ edd. rell. Pc; ἔστιν ἀλέου Ag Lb; ἔστιν Ἀλέου Vab; ἔστιν Ἀλέου M; ἐστί· καὶ ἀλέου La; Ἀλείου, „Alei heroum" coni. F; ἔστιν ἐπ' Ἀλφειοῦ τὰ Sylb.; probant Palm. Ms. C.

Cap. LIV. 1. φυλακῇ Lab. — πόῤῥω Vb; mox τῆς πηγῆς Goldh. Cor. SB; τῆς γῆς edd. rell. VabM PcAgLab.

2. αὐτὴν (ὸ super ὴ) Vb. Mox πλέον Ag.

3. ποταοὺς A. Tum φησίν τινα Vb; φυσίν M.

4. ἰδίᾳ recepimus e Va; ἰδίαν edd. VbPcM(?)AgLab. — περιεχόμ. Ag.

5. τε om. VaM. — ἐθέλειν AX VabAgLab.

6. γε] imo γάρ. — φυλακῆς Lab.

7. Ἀσέᾳ FCSB; ἐνασέα La;

Εὐρώτᾳ τὸ δεύτερον ἤδη[8] κάτεισιν ἐς τὴν γῆν· ἀνα- 3
σχὼν δὲ ἔνθα Πηγὰς ὀνομάζουσιν οἱ Ἀρκάδες καὶ παρὰ
γῆν τε τὴν Πισαίαν καὶ παρὰ Ὀλυμπίαν ἐξελθών, ἐκ-
δίδωσιν ὑπὲρ Κυλλήνης, ἐπινείου τοῦ Ἠλείων, ἐς τὴν
θάλασσαν. ἔμελλε δὲ ἄρα[9] μηδὲ Ἀδρίας ἐπισχήσειν αὐ-
τὸν τοῦ πρόσω· διανηξάμενος δὲ καὶ τοῦτον,[10] μέγα οὕ-
τω καὶ βίαιον πέλαγος, ἐν Ὀρτυγίᾳ τῇ πρὸ Συρακουσῶν
ἐπιδείκνυσιν[11] Ἀλφειός τε ὢν καὶ πρὸς Ἀρέθουσαν τὸ
ὕδωρ ἀνακοινούμενος.[12] (3) Ἡ δὲ[13] εὐθεῖα ἐπὶ Θυρέαν 4
τε καὶ κώμας τὰς ἐν τῇ Θυρεάτιδι ἐκ Τεγέας παρείχετο
ἐς συγγραφὴν Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος μνῆμα, καὶ ὑφε-
λέσθαι Σπαρτιάτην τὰ ὀστᾶ αὐτόθεν οἱ Τεγεᾶται λέγου-
σι·[14] καθ' ἡμᾶς δὲ οὐκέτι πυλῶν ἐντὸς ἐγίνετο[15] ὁ
τάφος. ῥεῖ δὲ καὶ Γαράτης[16] ποταμὸς κατὰ τὴν ὁδόν.
διαβάντι δὲ τὸν Γαράτην καὶ προελθόντι σταδίους δέκα
Πανός ἐστιν ἱερὸν καὶ πρὸς αὐτῷ δρῦς, ἱερὰ καὶ αὕτη

miscens suas cuniculo iterum absorptus emergit quo loco Pegas (Fontes) Arcades nominant; ac Pisaeum agrum et Olympiam praeterlapsus supra Cyllenen Eleorum navale in mare prorumpit. Neque potest cursum eius Adriatici maris concitatio retardare, quo minus et hoc, tam magnum et violentum internatans pelagus, ad Ortygiam Syracusarum insulam se Alpheum esse ostendat et Arethusae fonti permisceatur. (3) Recta sane via ad Thyrean et vicos qui intra Thyreatum fines sunt habet, quae merito in huius historiae commentarios referantur: Orestis Agamemnonis filii sepulcrum, ex quo revulsa a Spartano homine eius ossa memorant Tegeatae. Nostra quidem aetate sepulcrum eius non erat amplius intra muros. Praeterfluit viam Garates amnis; quem ubi transieris stadia prope X progressus Panos fanum offendas, et iuxta illud quercum deo

Ἀσαίᾳ AXKVabMPcAgLb. — εὑρέτα Lb.

8. ἤδη BPcAgLb; ἔτι edd. rell. VabMLa; mox εἰς Vb.

9. δὲ ἄλλα Va. — ἀνδρίας Va; ἀνδρείας VbM; ἀνδριὰς Ag; ἀδρειας (sic) Lb.

10. τοῦτον, πέλαγος μέγα οὕτω καὶ βίαιον B; eandem lectionem at cum virgula post πέλαγος habent AXMVab(Pc)AgLb; τοῦτο πέλαγος, μέγα οὕτω KFC; τοῦτο τὸ πέλαγος, μέγα Schaefer ad Gregor. Cor. p. 72. S; τοῦτον, μέγα οὕτω καὶ βίαιον πέλαγος La, quem verborum ordinem probavimus. — πρὸς συρακ. La.

11. ἐπειδείκνυσιν M; seq. ὢν om. Va.

12. ἀνακινούμενος MVa.

13. δὲ om. Vb. — θυραίαν MVab AgLb. — τὰς ἐν τῇ bis Lb.

14. λέγουσιν Ag.

15. ἐγίνατο Vb.

16. Γαρεάτης Sylb.; σαράτης, sed mox γαράτην La. — πρὸ αὐτῷ La.

τοῦ Πανός. (4) Ἡ δὲ ἐς Ἄργος[17] ἐκ Τεγέας ὀχήματι ἐπιτηδειοτάτη καὶ τὰ μάλιστά ἐστι λεωφόρος.[18] ἔστι δὲ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρῶτα μὲν ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἀσκληπιοῦ· μετὰ δὲ ἐκτραπεῖσιν ἐς ἀριστερὰν[19] ὅσον στάδιον Ἀπόλλωνος ἐπίκλησιν Πυθίου καταλελυμένον ἐστὶν ἱερὸν καὶ ἐρείπια ἐς ἅπαν. κατὰ δὲ τὴν εὐθεῖαν αἵ τε δρῦς εἰσι[20] πολλαὶ καὶ Δήμητρος ἐν τῷ ἄλσει τῶν δρυῶν ναὸς ἐν Κορυθεῦσι[21] καλουμένης· πλησίον δὲ ἄλλο ἐστὶν ἱερὸν
6 Διονύσου Μύστου. (5) Τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἄρχεται τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον· ἐν δὲ αὐτῷ τέμενος δείκνυται Τηλέφου, καὶ ἐνταῦθα παῖδα ἐκκείμενόν[22] φασιν αὐτὸν ὑπὸ ἐλάφου τραφῆναι. ἀπωτέρω[23] δὲ ὀλίγον Πανός ἐστιν ἱερὸν, ἔνθα Φιλιππίδῃ[24] φανῆναι τὸν Πᾶνα καὶ εἰπεῖν τὰ πρὸς αὐτὸν[25] Ἀθηναῖοί τε καὶ κατὰ ταὐτὰ Τε-
7 γεᾶται λέγουσι. παρέχεται δὲ τὸ Παρθένιον καὶ ἐς λύρας

sacram. (4) Iam quae a Tegea Argos ducit via vehiculis pervia et populari trita est itinere. Adiacent ipsi viae primum quidem aedes Aesculapii cum suo signo. Deinde divertentibus ad laevam unum ferme stadium est Apollinis cognomento Pythii eversa aedes, cuius ipsa duntaxat exstant rudera. Secundum rectam viam locus est quercu plurima condensus. In eo querceto templum est Cereris cognomine Corythensis, (Galeatae). Proxima Liberi Patris aedes; Mystae (Arcani) vocant. (5) Inde Parthenius mons incipit. In eo sacra Telephi area ostenditur, in qua altum a cerva Telephum puerum dicunt. Paululum abest Panos fanum, ubi Philippidae occurrisse Pana, et quae ei opus erant monuisse tam Athenienses quam Tegeatae praedicant. Praebet saltus Parthenius testudines ad lyras

17. ἄγος Vb. — ὀχήματος La; ἐσχήματι Ag; ὀχήμασιν Cor.; conf. II, 15, 2. ib. not. Mox τὰ om. Ag; displicet praecedens καὶ quo facile careremus.

18. ἔτι λεοφόρος Vb; λεωφόρον Va; λεοφώρος M.

19. ἀριστερὰ PcAgLab.

20. εἰσὶν Ag.

21. ἐν Κορυθεῦσι Sylb. SCB; probat F, ἐκ Κορυθέουσι AXKF MVbAgLb; ἐν (?) κορυθέουσι Pc; ἐκ κορυθόοις Va; ἐν κορυνθεοῦς La; „mendosa vox“ Palm. Ms. — τὸ post ὄρος om. La.

22. ἐνταῦθα κείμενον παῖδα Va; literis suprapositis ordo vulg. restituitur.

23. ἀποτέρω AgLa.

24. φιλιππίδι M; φιλίππιδι Va Lb; φιλλίπδι (sic) Vb, expuncto altero λ; φιλιππήδῃ Ag.

25. εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν τὰ Ἀθηναῖοι coni. K, favet La, qui om. τὰ, ita ut excidisse et loco alieno insertus videatur articulus. — κατὰ ταῦτα Lb. — λέγουσιν AgM.

ποίησιν χελώνας ἐπιτηδειοτάτας,[26] ἃς οἱ περὶ τὸ ὄρος ἄνθρωποι καὶ αὐτοὶ λαμβάνειν δεδοίκασι[27] καὶ ξένους οὐ περιορῶσιν αἱροῦντας· ἱερὰς γὰρ σφᾶς εἶναι τοῦ Πανὸς ἥγηνται. ὑπερβαλόντι[28] δὲ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ἔστιν ἐν τοῖς ἤδη γεωργουμένοις Τεγεατῶν ὅρος[29] καὶ Ἀργείων κατὰ Ὑσιὰς τὰς ἐν τῇ Ἀργολίδι. αἵδε μὲν Πελοποννήσου μοῖραι[30] καὶ πόλεις τε ἐν ταῖς μοίραις καὶ ἐν ἑκάστῃ πόλει τὰ ἀξιολογώτατά ἐστιν ἐς μνήμην.

compingendas quam accommodatissimas. Sed eas accolae capere verentur neque a peregrinis capi sinunt, quod Pani sacras putant. Ubi iugum superaveris ac iam in subiacentia arva descenderis, illic fines inter Tegeatas et Argivos sunt, ad Hysias in Argivo agro. Hae quidem Peloponnesi regiones sunt et urbes in singulis regionibus. Persecuti autem ea sumus in singulis urbibus, quae hac historiae commemoratione dignissima duximus.

26. ἐπιτηδειωτάτας Vb. — χελῶνας M.

27. δεδοίκασι καὶ SBMVa; δεδοίκασιν ἀεὶ (αἰεὶ Ag) καὶ edd. rell. VbPcAgLa; δεδοίκασι ναίει καὶ Lb.

28. ὑπερβαλόντι B; ὑπερβάλλοντι edd. rell. MVabPcAgLab.

29. ὅρος SBVbPcAgLb; ὄρος M VaLa; ὅροι καὶ Ἀργείων καθ' ἃ αἱ ἐν τῇ κατὰ Ὑσιὰς ἐν Ἀργολίδι AXK; εἰσὶν ἐν τοῖς — ὅροι — καθ' ἃ καὶ ἐν τῇ Sylb.; καθ' ἃ καὶ ἐν τῇ recepit F; ὅροι καὶ Ἀργείων, κατὰ Ὑσιὰς, αἳ ἐν τῇ Ἀργολίδι C, secutus, ut videtur, codicem Pc; dicit enim B (cuius nos expressimus lectionem); „τὰς] αἱ ἐν τῇ Pc;“ at non pro τὰς, sed pro τὰς ἐν τῇ Pc αἱ ἐν τῇ habere videtur; ὅρος [καὶ Ἀργείων, καθ' ἃ αἱ ἐν τῇ] κατὰ Ὑσιὰς Smai.; ὅρος [καὶ Ἀργ. καθ' ἃ καὶ ἐν τῇ] κατὰ Ὑσιὰς Smin.; ὄρος καταύσιας ἐν ἀργολίδι Va; ὄρος καταύσια ἐν ἀργολίδι M; ὅρος καὶ ἀγείων (sic) καθὰ ὕσιαὶ αἱ ἐν τῇ καταύσιαν ἐν ἀρκολίδι (sic) Vb; ὅρος ἀργείων καταύσιασαι (i. e. καταύσιας) ἐν τῇ ἀργολίδι AgLb; ὅρος καὶ ἀργείων, καθὰ ὕσίαι αἱ ἐν τῇ ἀργολίδι La; similes turbas Hysiae excitarunt capite 6, ubi vid. not. 15.

30. μοῖρα Smai. (vitio typoth.); mox μοῖραις A; seq. ἐν om. La. In libri fine Ἀθηναίοις δὲ — Πλαταιεῖς adiiciunt LabVbAg, quae in Boeoticis repetuntur. Tum: Ἑλλάδος περιηγήσεως. ἀρκαδικῶν τέλος. ἄρχονται δὲ ὧδε τὰ βοιωτικά. Pc; τέλος τῶν ἀρκαδικῶν τοῦ ὀγδόου λόγου. πανσανίου ἑλλάδος βοιωτικά· λόγος Θ'. Ag.

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ

ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ

ΒΟΙΩΤΙΚΑ.

ΒΟΙΩΤΙΚΑ SEU LIB. IX.

CAPUT I.

Boeotia Atticae finitima a Boeoto nomen accepit — de Plataeënsibus eorumque regibus ac rebus contra Xerxem gestis — Plataeënses bis eiecti et restituti.

Ἀθηναίοις δὲ ἡ Βοιωτία καὶ κατὰ ἄλλα τῆς Ἀττικῆς 711
ἐστὶν ὅμορος, πρὸς δὲ Ἐλευθερῶν[1] οἱ Πλαταιεῖς. Βοιω-
τοὶ δὲ τὸ μὲν πᾶν ἔθνος ἀπὸ Βοιωτοῦ τὸ ὄνομα ἔσχηκεν,
ὃν Ἰτώνου παῖδα καὶ νύμφης [δὴ][2] Μελανίππης, Ἴτωνον
δὲ Ἀμφικτύονος εἶναι λέγουσι·[3] καλοῦνται δὲ κατὰ πό-
λεις ἀπό τε ἀνδρῶν καὶ τὰ πλείω γυναικῶν. (2) Οἱ δὲ
Πλαταιεῖς τὸ ἐξ ἀρχῆς (ἐμοὶ δοκεῖν) εἰσὶν αὐτόχθονες·
ὄνομα δέ σφισιν[4] ἀπὸ Πλαταίας, ἣν θυγατέρα εἶναι 712

Cap. I. Atheniensibus vero Boeotia quum ex aliis partibus Atticae finitima est, tum eos ad Eleutheras contingunt Plataeenses. Boeoti quidem tota in universum gens a Boeoto nomen accepere, quem Itoni et Melanippes Nymphae, Itonum ipsum Amphictyonis fuisse filium dicunt. Oppidatim nomina multa a viris, sed a foeminis plura nacti sunt. (2) Plataeenses quidem opinione mea indigenae sunt. Nomen illis inditum putant a Plataea [Asopi] amnis filia. In regum et hos fuisse

Tit.: *Βοιωτικά*. Lab.

Cap. I. 1. *Ἐλευθέρων* VabM AgLab.

2. *νύμφη ἡ δὴ μελ.* Vb; *νύμφης εἶναι μελ.* La; *δὴ* non satis aptum videtur; *μελανίπης* M; tum *ἰτώνου* Lb.

3. *λέγουσιν* Ag.

4. *δέ σφισιν* Sylb. S. BLaAgPc; *δέ φασιν* edd. rell.; *ὡς* subintelligit K; *δέ φησιν* MLb (in M *α* sup. *η*); *δέ φασιν* Va (p. correct.); *δέ ἐστιν φησιν* Vb; *ἐστιν* litura deletum. Tum *Πλαταιᾶς* AXKFCVab MLb.

2 [Ἀσωποῦ][5] τοῦ ποταμοῦ νομίζουσιν. ὅτι μὲν δὴ καὶ[6]
οὗτοι τὸ ἀρχαῖον ἐβασιλεύοντο δῆλά ἐστι·[7] βασιλεῖαι γὰρ
πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ οὐ δημοκρατίαι[8] πάλαι κα-
θεστήκεσαν. τῶν δὲ βασιλέων ἄλλον[9] μὲν οὐδένα οἱ
Πλαταιεῖς ἴσασι, μόνον δὲ Ἀσωπὸν[10] καὶ ἔτι πρότερον
Κιθαιρῶνα· καὶ τὸν μὲν ἀφ' αὐτοῦ[11] θέσθαι τῷ ὄρει
τὸ ὄνομα, τὸν δὲ τῷ[12] ποταμῷ λέγουσι. δοκῶ δὲ καὶ
τὴν Πλάταιαν,[13] ἀφ' ἧς κέκληται [καὶ] ἡ[14] πόλις, βα-
3 σιλέως Ἀσωποῦ καὶ οὐ τοῦ ποταμοῦ παῖδα εἶναι. Πλα-
ταιεῦσι δὲ πρὸ μὲν[15] τῆς μάχης ἣν Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
ἐμαχέσαντο οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐς δόξαν· μετασχόντες δὲ τοῦ
Μαραθῶνι ἀγῶνος, ὕστερον καταβεβηκότος ἤδη Ξέρ-
ξου[16] καὶ ἐς τὰς ναῦς ἐτόλμησαν μετ' Ἀθηναίων ἐσβῆ-
ναι, Μαρδόνιον δὲ τὸν Γωβρύου[17] Ξέρξῃ στρατηγοῦντα

priscis temporibus imperio satis omnibus constat; tota enim Graecia olim regibus paruit, quum nondum respublicae institutae fuissent. Alium tamen e suis regibus neminem quam Asopum, et eo superiorem Cithaeronem norunt; a quorum altero flumini, ab altero monti nomen fuerit. Et ipsam sane Plataean, a qua urbs nomen acceperit, facile ut credam adducor fuisse regis Asopi, non amnis filiam. Huius civitatis ante Marathoniam pugnam nullum exstat memorabile facinus. In eo proelio quum Athenienses adiuvissent, post Xerxis in Graeciam irruptionem cum iisdem Atheniensibus alacriter naves conscenderunt; et intra suosmet deinde fines Mardonium Gobryae filium, Xerxis copiarum praefectum, male multarunt.

5. [Ἀσωποῦ] inseruimus cum C; lacunam indicat S.
6. μὲν οὖν καὶ B.
7. ἐστι Lab; ἐστιν edd. — βασιλεῖαι Va; βασιλεία VbMAgLb; βασιλέα La.
8. δημοκρατία VbAgLa; δημοκρατεία Lb.
9. ἄλλο Va.
10. μίνον δὲ ἀσωποῦ M; μόνον δὲ Ἀσωποῦ Vb; μόνου δὲ ἀσωποῦ Lb.
11. ἀφ' αὐτοῦ Smin. B; ἀπ' αὐτοῦ edd. rell. VabMAgLab.
12. τῷ om. Va; tum λέγουσιν M Ag; in La ν erasum.
13. Πλαταιὰν VaLb; πλαται ἀφ' ἧς (sic) Vb; πλαταίαν La.
14. καὶ ἡ πόλις BAgPcLb; articulum necessarium esse viderunt iam Cor. S. καὶ ἡ om. edd. rell. VabM; articulum sine καὶ habet La; quod placet. Mox πλαταιουσιν M.
15. πρὸς μὲν AVb.
16. Ξέρξη A. Mox μετ' Ἀθ. B VaPcLb; μετὰ Ἀθ. edd. rell. Vb AgLa.
17. μαρδώνιον Vb; deinde γωβρίου VbLa; σωβρύνου VaM; σωβρύου Lb; τοβρύου Ag. — ἀμύναντο La.

ἠμύναντο ἐν τῇ σφετέρᾳ. (3) Δὶς δὲ σφᾶς κατέλαβε γε-
νέσθαι τε ἀναστάτους[18] καὶ αὖθις ἐς Βοιωτίαν καταχθῆ-
ναι. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ πολέμου τοῦ Πελοποννησίοις πρὸς 4
Ἀθηναίους γενομένου Λακεδαιμόνιοι πολιορκίᾳ Πλάταιαν[19]
ἐξεῖλον· ἀνοικισθείσης δὲ ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἣν πρὸς βα-
σιλέα τῶν Περσῶν γενέσθαι τοῖς Ἕλλησιν ἔπραξεν[20] Ἀν-
ταλκίδας ἀνὴρ Σπαρτιάτης, καὶ τῶν Πλαταιέων κατελ-
θόντων ἐξ Ἀθηνῶν τοὺς δὲ αὖθις ἔμελλεν[21] ἐπιλήψεσθαι
κακὸν δεύτερον. ἐκ μέν γε τοῦ ἐμφανοῦς πόλεμος πρὸς
τοὺς Θηβαίους οὐκ ἦν συνεστηκώς· ἀλλὰ οἱ Πλαταιεῖς
μένειν τὴν εἰρήνην σφίσιν ἔφασαν ὅτι τὴν Καδμείαν[22]
Λακεδαιμονίοις κατασχοῦσιν οὔτε βουλεύματος οὔτε ἔρ-
γου μετεσχήκεσαν.[23] Θηβαῖοι δὲ ἀπέφαινον τήν τε εἰρή- 5
νην Λακεδαιμονίους[24] εἶναι τοὺς πράξαντας, καὶ ὕστερον
παραβάντων ἐκείνων λελύσθαι καὶ ἅπασιν ἠξίουν τὰς
σπονδάς. οὐκ ἀνύποπτα[25] οὖν ἡγούμενοι οἱ Πλαταιεῖς
τὰ ἐκ τῶν Θηβαίων διὰ φυλακῆς εἶχον ἰσχυρᾶς τὴν πό-

(3) Bis autem evenit ut sedibus suis pellerentur et rursus in Boeotiam restituerentur. Bello enim Peloponnesiaco Lacedaemonii diu obsessam Plataeam expugnarunt. Iam vero restituta per eam pacem, quam Graecis a Persarum rege Antalcidas homo Spartanus confecit, quum ii qui Athenas confugerant in patriam redissent, nova iterum clade afflicta est. Nam quum nullum omnino propalam bellum Thebanis indixissent, ac sibi cum illis pacem esse dicerent, quod dum Cadmea a Lacedaemoniis occuparetur neque consilii, neque operis eius participes fuissent; Thebani tamen praetendebant, Lacedaemonios eam pacem fecisse, quam quum deinde violassent eidem culpae affines esse interpretabantur omnes quibus communi foedere cautum fuisset. Quum itaque Plataeensibus suspecta esset Thebanorum voluntas urbem firmissimo praesidio

18. ἀστάτους M; in marg. ἀναστάτους.
19. Πλαταῖαν VaM; Πλαταίαν VbLb; πλαταία La.
20. πρᾶξαι PcAg; πράξαι VaM Lb (M praecedente ἕλλησι). Tum ἀντιαλκίδας VbM; ἀνταλκήδας Ag; ἀντιαλκήδας Lb; mox τῷ Πλατ. M.
21. ἔμελλον AgLa. — συνεστως, in marg. στηκὼς La.
22. Καδμίαν VbMAgLb. Mox κατασχοῦσιν — Λακεδαιμονίους om. Pc; κατασχοῦσιν M, ῆ super οῦ; κατασχήσειν Va; κατασχήσουσιν Vb; κατασχοῦσιν edd. Lab.
23. κατεσχήκεσαν Ag.
24. λακεδαιμονίοις Vb. Mox λεῖσθαι, ύ sup. εῖ id.
25. οὐκανύποπτα ALa; οὐκ ἂν ὕποπτα VabMLb; in M spiritus asper expunctus.

λιν, καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς ὁπόσοι ἀπωτέρω τοῦ ἄστεως[26]
713 ἦσαν, οὐδὲ ἐς τούτους ἀνὰ πᾶσαν ἤρχοντο ἡμέραν,[27]
ἀλλὰ (ἠπίσταντο γὰρ τοὺς Θηβαίους ὡς πανδημεὶ καὶ
ἅμα ἐπὶ πλεῖστον εἰώθεσαν βουλεύεσθαι) παρεφύλασσον
τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ[28] καθ' ἡσυχίαν
6 ἐφεώρων τὰ ἑαυτῶν καὶ οἱ ἔσχατοι γεωργοῦντες.[29] Νεο-
κλῆς δὲ ὃς τότε Βοιωταρχῶν ἔτυχεν ἐν Θήβαις (οὐ γὰρ
αὐτὸν οἱ Πλαταιεῖς ἐλελήθεσαν[30] ἐπὶ τῇ τέχνῃ) προεῖπε
τῶν Θηβαίων ἕκαστόν τέ τινα ἰέναι[31] πρὸς τὴν ἐκκλησίαν
ὁμοῦ τοῖς ὅπλοις, καὶ σφᾶς αὐτίκα οὐ τὴν εὐθεῖαν[32]
ἀπὸ τῶν Θηβῶν τὴν πεδιάδα, τὴν δὲ ἐπὶ Ὑσιὰς[33] ἦγε

tuebantur. Qui vero agros a moenibus longinquiores habebant, non quavis diei hora in eos veniebant, sed observatis concionum temporibus, quas illi et alias frequentes ex omni populi parte celebrare soliti erant; tunc demum quum in unum consultandi causa convenissent, sua qui extremum agrum colerent quiete curabant. At Neocles Thebanus, qui summum tunc in Boeotis magistratum gerebat, quum Plataeensium astum deprehendisset, suis imperavit ut in concionem quilibet cum armis veniret. Quo facto, statim omnes Plataeas duxit, non sane recta per campestrem agri partem, sed Hysias versus qua

26. ἄστεος VaAgLab. — ἀνὰ πᾶν La.

27. τὴν ἡμέραν PcLab. Deinde ἠπίσταντο coni. K, probat Goldh. Porson, ediderunt CSB, confirmant AgPc(?)La; ἠλπίσαντο edd. rell. MVab; corruptelae causam aperit Lb, qui ἠπίσαντο habet. Seq. ὡς inseruimus cum Pors. B; καὶ ἅμα, ὡς ἐπὶ (ἅμ' ὡς ἐπὶ Palm. Ms.) πλεῖστον εἰώθεσαν, βουλ. Palm. FC, praeterea εἰωθότας malit C, ἠλπίσαντο . . . πανδημεί, καθὰ ἐπὶ πλ. εἰώθεσαν, βουλ. Sylb.; τ. Θηβ. πανδ. καὶ ἅμα ἐπὶ πλ. εἴωθεν βουλ. coni. Siebel.

28. „Malim τοσούτῳ“ B; placet. — κατησυχίαν Ag.

29. „An pro οἱ ἔσχατοι γεωργ. est οἱ ἔσχατα γεωργ. legendum?“ S. — Mox νεωκλῆς Vb.

30. ἐλελύθεσαν MVa (in hoc ῡ e corr.).

31. ἕκαστόν τέ τινα La; τε om. rell. Tum recepimus ἰέναι, cum Sylb. B; εἶναι edd. rell. VabMPc AgLab.

32. εὐθεῖαν Vb. Deinde Θηβῶν Sylb. FCSB. Palm. Ms.; Θηβαίων AXKVabMPcAgLab. Tum τὴν πεδιάδα Am. CBPcVabM (? in hoc ἐπὶ tantum omitti referunt S et exc. nostra) AgLab; „cum Clavierio scripsi τ. Θηβῶν τὴν πεδιάδα, τὴν δὲ ἐπὶ“ S; at non scripsit; Θηβῶν τὴν δὲ ἐπὶ τὴν πεδιάδα Smai. et min. F.; Θηβ. τήν τε ἐπὶ τὴν πεδιάδα A; τήν τε ἐπὶ τὴν Πεδιάδα XK. Ineptum hoc τὴν δὲ ἐπὶ s. τήν τε ἐπὶ nihil aliud est quam lectionis varietas ad seq. τὴν δὲ ἐπὶ, loco inepto inepte recepta.

33. τὴν δὲ ἐπὶ Ὑσ. Sylb. Palm. Ms. CSmai. BAgPcLab; τήν τε ἐπὶ Ὑσ. edd. rell. VabM. — Ὑσιὰς SB; Ὑσίας voluit F; Ὑσίαν VabMLb; Ὑσιῶν edd. rell. PcLa; ὑσίων Ag. — ἦγεν M. — Mox ἐλευθέρων Ag VabLab.

πρὸς Ἐλευθερῶν τε καὶ τῆς Ἀττικῆς, ᾗ μηδὲ σκοπὸς
ἐτέτακτο ὑπὸ τῶν Πλαταιέων,[34] γενήσεσθαι δὲ περὶ
τὰ τείχη[35] περὶ μεσοῦσαν μάλιστα ἔμελλε τὴν ἡμέραν.
Πλαταιεῖς δὲ ἄγειν Θηβαίους νομίζοντες ἐκκλησίαν ἐς 7
τοὺς ἀγροὺς ἀποκεκλειμένοι[36] τῶν πυλῶν ἦσαν. πρὸς δὲ
τοὺς ἐγκαταληφθέντας[37] ἐποιήσαντο οἱ Θηβαῖοι σπον-
δὰς, ἀπελθεῖν σφᾶς πρὸ ἡλίου δύντος ἄνδρας μὲν σὺν
ἑνὶ, γυναῖκας δὲ δύο ἱμάτια ἑκάστην ἔχουσαν. συνέβη
τε ἐναντία τοῖς Πλαταιεῦσιν ἐν τῷ τότε ἡ τύχη ἢ
ὡς ὑπὸ Ἀρχιδάμου καὶ Λακεδαιμονίων τὸ πρότερον
ἥλωσαν· Λακεδαιμόνιοι μὲν[38] γε αὐτοὺς ἐξεπολιόρκησαν
ἀπείργοντες διπλῷ τείχει[39] μὴ ἐξελθεῖν τοῦ ἄστεως, Θη-
βαῖοι δὲ ἐν τῷ[40] τότε ἀφελόμενοι μὴ ἐσελθεῖν σφᾶς ἐς
τὸ τεῖχος. ἐγένετο δὲ ἡ ἅλωσις Πλαταίας[41] ἡ δευτέρα 8
μάχης μὲν τρίτῳ τῆς ἐν Λεύκτροις ἔτει[42] πρότερον,

scilicet Eleutheris et ex Attica acceditur, ubi speculator a Plataeensibus nullus erat, et qua meridiana fere hora ad Plataearum muros erat adventurus. Oppidani itaque concione occupatos Thebanos rati in agros effusi exclusi sunt; cum iis qui intra muros deprehensi sunt hostes pepigerunt, ut cum singulis viri, mulieres cum binis vestimentis ante solis occasum exirent. Diverso autem longe casu oppressi tunc sunt Plataeenses quam olim a Lacedaemoniis duce Archidamo. Tunc enim quum obsiderentur duplici muro interclusi sunt; at eos Thebani moenibus excluserunt. Accidit haec altera oppressio Plataeensibus anno tertio ante Leuctricam pugnam,

34. *Πλαταιέων γενήσεσθαι τείχη* edd. codd. praeter La. Post *Πλαταιέων* lacunam indicavit B. „exciderunt haec fere: *ταύτη δὲ ὁδεύσων ὑπὸ τὰ Πλαταιέων*“ B; Kühnius distinguendum post *ἐτέτακτο* et ante *ὑπὸ* inserendum *καὶ* putavit; secuti sunt FCS; *καὶ ὑπὸ τὰ τῶν* Cor. Nos e La locum restituimus, post *Πλαταιέων* distinguendo, post *γενήσεσθαι* inserendo *δὲ περὶ τὰ*, quod om. rell.

35. *τύχη* AXK; verum iam vidit K. Mox *ἔμελε* A; *ἔμμελεν* M.

36. *ἀποκεκλειμένοι* BLb; *ἀποκεκλιμένοι* PcAgLa; *ἀποκεκλισμένοι* Vab; *ἀποκεκλεισμένοι* rell.

37. *ἐγκαταλειφθέντας* Va (*ει* ambig.) Mox *τὰς σπονδ.* Va. Tum *πρὸς ἡλ.* VaM et *δύνοντος* Vb.

38. *μέν* addidit e coni. B; accedit La; pro *γε* maluit *γὰρ* Sylb.

39. *τείχη* Vb, *ει* sup. *η*; mox *ἄστεος* VaAgLa; in Lb est correctura.

40. *ἐν τῷ* om. Vb.

41. *Πλαταιᾶς* edd. ante SVabM; *Πλαταίας* SBPcAg(?)Lab; vid. supra; seq. *ἡ* om. La; *ἡδυτέρα* Lb; tum *τοῖς ἐν* La.

42. *ἔστι πρότ.* Ag. — *ἔτι πρότ.* Lb; ad rem cf. Clinton. F. H. p. 118. Krüg. — *ἐν* post *παρέσχεν* om. La.

Ἀστείου δὲ Ἀθήνῃσιν ἄρχοντος. καὶ ἡ μὲν πόλις ὑπὸ
714 τῶν Θηβαίων καθῃρέθη πλὴν τὰ ἱερά, τοῖς δὲ Πλαταιεῦσιν ὁ τρόπος τῆς ἁλώσεως σωτηρίαν παρέσχεν ἐν ἴσῳ πᾶσιν· ἐκπεσόντας δὲ σφᾶς ἐδέξαντο αὖθις οἱ Ἀθηναῖοι. Φιλίππου δὲ ὡς ἐκράτησεν ἐν Χαιρωνείᾳ[43] φρουράν τε ἐσαγαγόντος ἐς Θήβας καὶ ἄλλα ἐπὶ καταλύσει τῶν Θηβαίων πράσσοντος,[44] οὕτω καὶ οἱ Πλαταιεῖς ὑπ' αὐτοῦ κατήχθησαν.

CAPUT II.

Hysiarum et Erythrarum urbium reliquiae — Mardonii sepulcrum — Actaeonis petra et de Actaeone narratio — tumuli occisorum in pugna Plataeënsi et ludi Eleutheria dicti — de memorandis urbis Plataeae, Iunonis *Τελείας* templo et signo.

Γῆς δὲ τῆς Πλαταιΐδος[1] ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ὀλίγον τῆς εὐθείας ἐκτραπεῖσιν ἐς δεξιὰ Ὑσιῶν καὶ Ἐρυθρῶν ἐρείπιά ἐστι. πόλεις δέ ποτε τῶν Βοιωτῶν ἦσαν, καὶ νῦν ἔτι ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῶν Ὑσιῶν ναός ἐστιν Ἀπόλλωνος ἡμίεργος[2] καὶ φρέαρ ἱερόν· πάλαι δὲ ἐκ τοῦ φρέα-

Athenis Asteo principatum obtinente. Urbs tota a Thebanis praeter deorum templa excisa est. Excidii modus civibus aeque omnibus saluti fuit. Eiecti enim primum ab Atheniensibus iterum recepti fuere; deinde Philippus victoria apud Chaeronean parta quum Thebanis praesidium imposuisset ac omnia ad eorum perniciem moliretur, ipsos etiam tunc Plataeenses in pristinas sedes reduxit.

Cap. II. Agri quidem Plataici sub Cithaerone paululum a recta digressis ad laevam Hysiarum et Erythrarum rudera sunt. Urbes olim Boeotorum fuere, ac nunc etiam inter Hysiarum ruinas Apollinis templum est dimidiata sui parte perfectum. Sacer praeterea puteus; de quo (uti Boeoti ipsi ser-

43. *χερωνία* MLb; *χερωνεία* Va AgLa; *χεῤῥωνεία* Vb. Tum *ἐσάγοντος* VaM (sec. exc. nostra); *ἐσαγόντος* VbM (sec. S.).

44. *πράσσοντας* VbLb; *πράσσοντες* Va (ες correctum est, ut videtur in ας); *πράσοντος* Ag.

Cap. II. 1. *πλαταΐδος* La; tum *ὑσιῶν* id.; *δεξιὰν ὑσίων* Ag (etiam postea *ὑσίων* AgLb). — *πόλις* Lb; sq. *δὲ* addimus e La.

2. *ἡμιεργὸς* Ag.

τος κατὰ τὸν[3] Βοιωτῶν λόγον ἐμαντεύοντο πίνοντες. (2) Ἐπανελθοῦσι δὲ ἐς τὴν λεωφόρον ἔστιν αὖθις ἐν 2
δεξιᾷ Μαρδονίου[4] λεγόμενον μνῆμα εἶναι. καὶ ὅτι μὲν εὐθὺς ἦν μετὰ τὴν μάχην ἀφανὴς[5] ὁ Μαρδονίου νεκρὸς ἔστιν ὡμολογημένον, τὸν δὲ θάψαντα οὐ κατὰ ταὐτὰ[6] ὅστις ἦν λέγουσι. φαίνεται δὲ Ἀρτόντης[7] ὁ Μαρδονίου πλεῖστα μὲν δοὺς Διονυσοφάνει δῶρα ἀνδρὶ Ἐφεσίῳ, δοὺς μέντοι καὶ ἄλλοις Ἰώνων ὡς[8] οὐδὲ ἐκείνοις ἀμελὲς γενόμενον ταφῆναι Μαρδόνιον. αὕτη μὲν ἀπ' Ἐλευθερῶν[9] ἐς Πλάταιαν ἄγει. (3) Τοῖς δὲ ἐκ 3
Μεγάρων[10] ἰοῦσι πηγή τέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ καὶ προελθοῦσιν ὀλίγον πέτρα·[11] καλοῦσι δὲ τὴν μὲν Ἀκταίωνος κοίτην ἐπὶ ταύτῃ καθεύδειν φάμενοι τῇ πέτρᾳ τὸν Ἀκταίωνα ὁπότε κάμοι[12] θηρεύων, ἐς δὲ τὴν πηγὴν ἐνιδεῖν λέ-

mone suo vulgarunt) bibentes olim vaticinabantur. (2) Hinc in militarem viam reversi offendant ad dexteram Mardonii quod esse aiunt sepulcrum; cadaver quidem Mardonii statim a proelio e conspectu sublatum fuisse consentiente ab omnibus voce proditum est, sed in eo qui sepelierit non item consentiunt. Satis illud constat Artontem Mardonii filium luculenta dona Dionysophani homini Ephesio et aliis quibusdam Ionici nominis dedisse, ut nec illis Mardonii sepeliendi curam negligentibus. Atque haec quidem via ab Eleutheris Plataean ducit. (3) Eodem vero Megaris contendentibus ad dexteram fons et paulo progressis longius saxum est; Actaeonis cubile nuncupant. Nam super eo dormire Actaeonem solitum dicunt a venatione fatigatum, atque inde Dianam in fonte proximo la-

3. τὸν Sylb. KFCSBAgPcLb, τῶν AXVabMLa. Tum ἐματεύοντο Va.

4. μαρδωνίου hic et postea Vb.

5. ἀφανεὶς Vab; mox ὁμολογημένον Vb.

6. ταῦτα VbLb; tum λέγουσιν AgM.

7. αὐτόντης Va; ἀντόντης MAg Lb; φαίνεται ἀρόντης La. Mox δοὺς BPcAgLab; idem coniectura assecutus est S; διδοὺς edd. rell. VaM; δι (fin. lin.) διδοὺς Vb.

8. ὡς, om. Va. Deinde ἐμελὲς γινόμενον Ag.

9. Ἐλευθέρων AVabLab. — πλαταιὰς Va; πλαταίαν VbLab; deinde ἄγειν Vb, expuncto ν.

10. μαγάρων M; ἰοῦσιν Ag. — mox προςελθοῦσιν Lb.

11. πέτρα Am. Cod. Casaub. FC SBVaMPcAgLab; πέτραν Vb; πέραν AXK. Mox Ἀκταίωνος κοίτην, ἐπὶ B; Ἀκταίωνος, καὶ τὴν ἐπὶ Pc VaMAgLb; Ἀκταίωνος, καὶ ἐπὶ edd. rell. VbLa. Nobis pro καὶ τὴν in mentem venerat κλίνην. — ταύτην La. — Porro φάμενοι τῇ B; φασὶν οἱ τῇ PcMAgLb; φασὶν οἱ τὴν Va; φασὶν τῇ Vb; φασὶ τῇ edd. rell.; καθεύδει φασὶν τὸν ἀκτ. τὴν πέτρα La.

12. κάμῃ Vb, οι sup. η.

γουσιν αὐτὸν λουμένης[13] Ἀρτέμιδος ἐν τῇ πηγῇ. Στησίχορος[14] δὲ ὁ Ἱμεραῖος ἔγραψεν ἐλάφου περιβαλεῖν δέρμα Ἀκταίωνι τὴν θεὸν, παρασκευάζουσάν οἱ τὸν ἐκ τῶν κυνῶν[15] θάνατον, ἵνα δὴ μὴ γυναῖκα Σεμέλην[16]
4 λάβοι. ἐγὼ δὲ ἄνευ θεοῦ πείθομαι νόσον λύσσαν τοῦ[17] Ἀκταίωνος ἐπιλαβεῖν τοὺς κύνας· μανέντες δὲ καὶ οὐ διαγινώσκοντες[18] διαφορήσειν ἔμελλον πάντα τινὰ ὅτῳ περιτύχοιεν. καθότι δὲ τοῦ Κιθαιρῶνος Πενθεῖ τῷ Ἐχίονος[19] ἐγένετο ἡ συμφορὰ, ἢ Οἰδίποδα ὅπῃ[20] τεχθέντα ἐξέθεσαν, οἶδεν οὐδεὶς, καθάπερ γε[21] ἴσμεν τὴν Σχιστὴν
715 ὁδὸν τὴν ἐπὶ Φωκέων, ἐφ' ᾗ τὸν πατέρα Οἰδίπους ἀπέκτεινεν, [ὁ δὲ Κιθαιρὼν τὸ ὄρος Διὸς ἱερὸν Κιθαιρωνίου[22] ἐστὶν] ἃ δὴ καὶ ἐς πλέον ἐπέξειμι ἐπειδὰν ἐς αὐτὰ ὁ λόγος καθήκῃ[23] μοι. (4) Κατὰ δὲ τὴν ἔσοδον

vantem aspexisse. Stesichorus Himeraeus Actaeonem a Diana cervi pelle circumdatum scripsit, incitatis ad eum lacerandum canibus ne Semelen uxorem duceret. Ego vero sine deae instinctu Actaeonis canes rabie correptos credo eosque quum in furore neminem internoscerent, obvium quemque fuisse discerpturos. Qua in parte Cithaeronis Pentheo Echionis filio pernicies evenerit, aut recens natus Oedipus ubinam expositus fuerit, novit plane nemo; nam bivium non ignoramus in quo patrem Oedipus occidit. In Phocensibus enim vulgo monstratur. Est Cithaeron Cithaeronio Iovi sacer, de quo tunc agemus copiosius quum ad ea quae illic exstant pervenerit oratio. (4) Circa ipsum prope ad Plataean aditum sepulcra eo-

13. *λουομένης* VaAg.

14. *στησίχωρος* VbMAgLb; *ἡμεραῖος* VbM.

15. *κοινῶν* M. — Sq. *δὴ* om. Ag.

16. *σεμέλη* Vb; mox *θεῶν* Vb, *οὗ* sup. *ὧν*.

17. *τὴν* Vb.

18. *διαγινώσκοντες* VaAgLab; *διαγιγν.* edd. M(?)VbPc(?).

19. *ἐχίωνος* VbLa.

20. *ὅπῃ* BPcLa; *ὅποι* edd. rell. MVabLb; silet Ag.

21. *γε* inseruimus cum BPcLab. Mox ὁ *οἰδίπους* La. — *κιθαίρων* La.

22. „*κιθαιρωνίας* PcAgLb, quod et ipsum verum est, siquidem exciderunt nonnulla inter *Κιθαιρωνίου* et *Κιθαιρωνίας*“ B. Sane non satis expeditus videtur locus, quum verba *ἃ δὴ* etc. quo apte referantur non habeant, nec de Cithaeronio Iove alio loco mentio fiat. Nobis quidem *ὁ δὲ Κιθαιρὼν* — *Κιθαιρωνίου ἐστὶν* additamentum loco alieno insertum, et *ἃ δὴ* cet. ad Oedipodis historiam referendum videtur. Vid. X, 5, 2. Nos interea verba turbantia tanquam e margine illata uncis circumscripsimus. Cf. Vol. II, p. XVI.

23. *καθήκῃ μοι* Pors. Cor. SB PcAg(?)La; *καθήκει μοι* edd. rell. VbM; *καθήκειμι* Va; *καθήκοι μοι* Lb.

μάλιστα τὴν ἐς Πλάταιαν[24] τάφοι τῶν πρὸς Μήδους
μαχεσαμένων[25] εἰσί. τοῖς μὲν οὖν λοιποῖς ἐστιν Ἕλ-
λησι μνῆμα κοινόν,[26] Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Ἀθηναίων
τοῖς πεσοῦσιν ἰδίᾳ τέ εἰσιν οἱ[27] τάφοι καὶ ἐλεγεῖά ἐστι
Σιμωνίδου γεγραμμένα ἐπ' αὐτοῖς. οὐ πόῤῥω δὲ ἀπὸ
τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων Διός[28] ἐστιν Ἐλευθερίου βω-
μός· τούτους[29] μὲν δὴ χαλκοῦ, τοῦ Διὸς δὲ τόν τε βω-
μὸν καὶ τὸ ἄγαλμα ἐποίησαν λευκοῦ λίθου. ἄγουσι δὲ 6
καὶ νῦν ἔτι ἀγῶνα διὰ ἔτους πέμπτου, τὰ[30] Ἐλευθέρια,
ἐν ᾧ μέγιστα γέρα[31] πρόκειται δρόμου· θέουσι δὲ ὡπλι-
σμένοι πρὸ τοῦ βωμοῦ. τρόπαιον δὲ ὃ[32] τῆς μάχης τῆς
Πλαταιᾶσιν ἀνέθεσαν οἱ Ἕλληνες, πεντεκαίδεκα σταδίοις
μάλιστα ἕστηκεν ἀπωτέρω τῆς πόλεως.

(5) Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ πόλει προϊοῦσιν ἀπὸ τοῦ βω- 7
μοῦ καὶ τοῦ ἀγάλματος ἃ τῷ Διῒ πεποίηται τῷ Ἐλευ-
θερίῳ, Πλαταίας[33] ἐστὶν ἡρῷον· καί μοι[34] τὰ ἐς αὐ-

rum spectantur, qui cum Persis pugnantes ceciderunt. Ac reliquis sane Graecis unum est et commune conditorium, at Lacedaemoniis et Atheniensibus eo proelio peremptis sui separatim sunt tumuli et in illis inscripti Simonidis elegi. A communi illo Graecorum monumento non procul ara dicata fuit Iovi Eleutherio. Sepulcra quidem ex aere facta, Iovis ara et signum e candido lapide. Ad eam aram ludos quinto quoque anno Eleutheria etiamnum faciunt maximis de cursu propositis praemiis. Armati ante aram decurrunt. Trophaeum quod a Plataeensi pugna victores Graeci erexere, XV ut plurimum stadia ab urbe distat. (5) Intra urbem ipsam quum introieris, ea parte qua ara est signum Iovis Eleutherii, Plataeae heroicum videas monumentum. De ea iam ante et

24. *Πλαταιὰν* Va; *Πλαταίαν* Vb Lab.

25. *μαχεσομένων* Lb; *εἰσὶν* Ag; mox *ἕλλησιν* id.

26. *κενὸν* Vb.

27. *τέ ἐστιν οἱ* Vb. *ἐλεγεῖά εἰσι* La.

28. *τῶν Ἑλλήνων τάφου τρόπαιον καὶ Διὸς* coni. C.

29. *τούτους* e coni.; *τούτου* Va MLb; *τούτων* AXVb; *τοῦτον* Sylb. KFCBAgLa; *τοῦτο* S; *βωμός τούτων* Palm. („mendosa vox pro qua legit Amas. *τάφον* .... Desunt aliorum Deorum nomina post *βωμός*.“ Palm.Ms.); tum *χαλκοῦν* VbLa.

30. *δὲ* ante *Ἐλευθέρια* delent Schneider Cor. BPcLa; in *δὴ* mutat Sylb.

31. *γέρα* BVaMPcRAgLa; idem haud dubie voluit C, in quo vitiose: *τὰ γέρα Ἐλευθέρια, ἐν ᾧ μέγιστα πρόκειται*; *δῶρα* edd. rell. Vb, marg. R; *γέρη* Lb.

32. *ὃ* om. VaLb; mox *τοῖς πλαταιεῦσιν* Va; *τῆς τοῖς πλατ.* Lb. De *Πλαταίασιν* et *Πλαταιᾶσιν* iam est monitum non uno loco.

33. *Πλαταιᾶς* VaM.

34. *καίτοι* Lb; tum *ἐς αὐτὴν* vel

τὴν ἤδη, τὰ λεγόμενα καὶ ὁποῖα αὐτὸς[35] εἴκαζον, ἔστιν εἰρημένα. Πλαταιεῦσι δὲ ναός ἐστιν Ἥρας θέας ἄξιος μεγέθει τε[36] καὶ ἐς τῶν ἀγαλμάτων τὸν κόσμον. ἐσελθοῦσι μὲν Ῥέα τὸν πέτρον κατειλημένον[37] σπαργάνοις, οἷα δὴ τὸν παῖδα ὃν ἔτεκε, Κρόνῳ κομίζουσά[38] ἐστι· τὴν δὲ Ἥραν Τελείαν καλοῦσι, πεποίηται δὲ ὀρθὸν μεγέθει ἄγαλμα μέγα· λίθου δὲ ἀμφότερα τοῦ Πεντελησίου, Πραξιτέλους δέ ἐστιν ἔργα. ἐνταῦθα[39] καὶ ἄλλο Ἥρας ἄγαλμα καθήμενον Καλλίμαχος ἐποίησε· Νυμφευομένην δὲ τὴν θεὸν ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε ὀνομάζουσιν.

CAPUT III.

De Iunone Nympheuomene dicta narratio — quaenam signa antiquitus Daedala dicta, et inde Daedalum artificem nomen accepisse asseritur — de festi Daedalorum ratione — de festis Daedalorum minorum et maiorum — antrum Nympharum Cithaeronidum, Sphragidium dictum.

Ἥραν ἐφ᾽ ὅτῳ[1] δὴ πρὸς τὸν Δία ὠργισμένην ἐς Εὔ-
716 βοιάν φασιν ἀναχωρῆσαι, Δία δέ, ὡς οὐκ ἔπειθεν αὐ-

quae dicantur et quae ipse opiner exposui. Habent Plataeenses Iunonis aedem spectatu dignissimam tam magnitudine quam signorum ornatu. In primo ingressu Rhea saxum fasciis involutum pro puero quem pepererat, ad Saturnum defert. Templi numen Telean (adultam) Iunonem vocant. Recto statu fabricatum signum est ingenti prope magnitudine. Signum utrumque e Pentelico lapide Praxiteles fecit. Sedentem vero Iunonem eodem in templo fecit Callimachus. Nympheuomenen (Desponsatam) nominant ob huiusmodi rei eventum.

Cap. III. Iunonem aiunt iratam Iovi, incertum qua de causa, in Euboeam secessisse; Iovem, quum placare eam

ἐπ᾽ αὐτῇ Sylb.; illud nos recepimus cum BPcAg(?); hoc probat Cor.; ἐπ᾽ αὐτὴν edd. rell. VabMLb; ἐπ᾽ αὐτὸν La. Mox ἤδη τε λεγ. Cor. Nos cum B distinximus post ἤδη, rell. post λεγόμενα.

35. αὐτὸς Sylb. CSBLa; αὐτοὶ edd. rell. VabMPcAgLb.

36. δὲ LbVab; θέας τε ἀξ. μεγέθει τε καὶ ἐς τὸν ἀγ. La.

37. κατειλημένον Valck. Pors. Cor. SBPcVaMAg; κατειλημμένον edd. rell. VbLab.

38. νομίζουσα Ag; mox καλοῦσιν MAg; πεποίητε La.

39. Post ἐνταῦθα distinguunt AXK, καθήμενον om. La.

Cap. III. 1. ἐφ᾽ ὅτω Am. Sylb. FCSBPcVabMAgLab; ἐφ᾽ ὅσῳ AXK. — ἀναχωρῆσαι φασὶν La. Tum

τήν, παρὰ Κιθαιρῶνα λέγουσιν ἐλθεῖν δυναστεύοντα ἐν Πλαταιαῖς τότε· εἶναι γὰρ τὸν[2] Κιθαιρῶνα οὐδενὸς σοφίαν ὕστερον. οὗτος οὖν κελεύει τὸν Δία ἄγαλμα ξύλον ποιησάμενον ἄγειν ἐπὶ βοῶν ζεύγους ἐγκεκαλυμμένον, λέγειν δὲ ὡς ἄγοιτο[3] γυναῖκα Πλάταιαν τὴν Ἀσωποῦ,[4]
καὶ ὁ μὲν ἔπρασσε κατὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ Κιθαιρῶ- 2
νος, Ἥρα δὲ ἐπέπυστό τε αὐτίκα καὶ αὐτίκα ἀφίκετο.[5] ὡς δὲ ἐπλησίαζε τῇ ἁμάξῃ[6] καὶ τοῦ ἀγάλματος τὴν ἐσθῆτα περιέῤῥηξεν, ἥσθη τε τῇ ἀπάτῃ ξόανον εὑροῦσα ἀντὶ νύμφης γυναικός, καὶ διαλλαγὰς ποιεῖται[7] πρὸς τὸν Δία. (2) Ἐπὶ ταύταις ταῖς διαλλαγαῖς Δαίδαλα[8] ἑορτὴν ἄγουσιν, ὅτι οἱ πάλαι τὰ ξόανα ἐκάλουν δαίδαλα· ἐκάλουν δὲ, ἐμοὶ δοκεῖν, πρότερον ἔτι[9] ἢ Δαίδαλος ὁ Παλαμάονος ἐγένετο Ἀθήνῃσι· τούτῳ δὲ ὕστερον ἀπὸ

non potuisset, ad Cithaeronem qui tunc Plataeensibus imperabat venisse; fuisse vero Cithaeronem nemini calliditate secundum. Eius monitu Iupiter simulacrum e ligno fabricavit illudque plaustro vestimentis velatum imposuit, in vulgus vero prodidit Plataeam eam esse Asopi filiam quae sibi esset desponsa. Id ubi ad Iunonis aures pervasit accurrit illico, et ad plaustrum accedens veste conscissa ligneam esse effigiem comperit, quam novam esse nuptam putarat. Falsam se itaque laetanti animo ferens facile in gratiam cum Iove rediit. (2) In eius rei memoriam festos celebrant dies quae Daedala nuncupantur, quod prisci lignea signa Daedala vocitabant. Quod sane nominis ante natum Athenis Daedalum Palamaonis filium usurpatum crediderim; quin post a daedalis, (ligneis

δυναστεύοντα — Κιθαιρῶνα in contextis omissa ad marg. habet La. — πλαταίαις LbM.

2. τὸν om. VbLa. — ζεύγος La.

3. ἄγοιτο p. corr. ex ἄγειν τὸ, ut videtur, Va; tum Πλαταιὰν Va; Πλαταῖαν Vb; πλαταίαν, ut solent Lab.

4. ἀσωπὸν VaMLb, deinde ἔπρασσεν VbLa.

5. ἐπέπυστο αὐτίκα : καὶ αφίκετο Va; at in marg. : γρ. καὶ αὐτίκα ἀφίκετο; Ag καὶ αὐτίκα om.; ἐπέστυ τότε αὐτίκα Va.

6. ἀμάζῃ Va; ἀμάξῃ La, qui sic solet. Plura sunt vestigia e quibus hoc vocabulum a Pausania spiritu leni scriptum fuisse suspiceris, Ionum more; conf. Eustath. ad Hom. Il. XII, 448. p. 913. ad Il. XXII, 146. p. 1263. ad Il. XXIV, 711. p. 1372. Quum hoc Iliadis loco Homerus ἐπ' ἄμαξαν dicat, immerito fortasse VIII, 43, 3 (ubi vid. not. 12) ἐπ' ἀμαξῶν a nobis mutatum est in ἐπὶ ἁμαξῶν.

7. ποιῆται Ag.

8. δέδαλα Vb. — οἱ παλαιοὶ La.

9. ἔτι usque ὕστερον om. Vb. — ὁ παλαίμονος Va; οἱ παλάμωνος La. — ἀθήνησιν Ag. — δεδάλων La.

τῶν δαιδάλων ἐπίκλησιν γενέσθαι δοκῶ καὶ οὐκ ἐκ γενε-
3 τῆς[10] τεθῆναι τὸ ὄνομα. (3) Δαίδαλα οὖν ἄγουσιν οἱ Πλαταιεῖς ἑορτὴν[11] δι' ἔτους ἑβδόμου μέν, ὡς ἔφασκεν ὁ τῶν ἐπιχωρίων ἐξηγητής, ἀληθεῖ μέντοι λόγῳ δι' ἐλάσσονος καὶ οὐ τοσούτου[12] χρόνου· ἐθελήσαντες δὲ ἀπὸ Δαιδάλων[13] ἐς Δαίδαλα ἕτερα ἀναριθμῆσαι τὸν μεταξὺ χρόνον ἐς τὸ ἀκριβέστατον[14] οὐκ ἐγενόμεθα οἷοί τε.
4 ἄγουσι δὲ οὕτω τὴν ἑορτήν. δρυμός ἐστιν Ἀλαλκομενῶν οὐ πόῤῥω· μέγιστα[15] τῶν ἐν Βοιωτίᾳ στελέχη δρυῶν ἐστὶν[16] ἐνταῦθα. ἐς τοῦτον οἱ Πλαταιεῖς ἀφικόμενοι τὸν δρυμὸν προτίθενται μοίρας κρεῶν ἑφθῶν· ὄρνιθες δὲ οἱ μὲν ἄλλοι σφίσιν ἥκιστά εἰσι δι' ὄχλου,[17] τῶν κοράκων δὲ (οὗτοι γάρ σφισιν ἐπιφοιτῶσιν) ἔχουσιν ἀκριβῆ[18] τὴν φρουράν· τὸν δὲ αὐτῶν ἁρπάσαντα κρέας, ἐφ' ὅτῳ τῶν δένδρων καθεδεῖται φυλάσσουσιν· ἐφ' οὗ δ' ἂν καθεσθῇ, τεμόντες[19] ποιοῦσιν ἀπὸ τούτου τὸ

scilicet simulacris) non autem proprio ac germano nomine Daedalo ipsi cognomen impositum fuisse arbitror. (3) Celebrantur Daedala septimo quoque anno, sicuti mihi narrabat interpres patriae suae antiquitatum; re autem vera breviore temporis ambitu. Verum quum subtiliter enumerare vellemus media tempora a Daedalis ad altera Daedala, neutiquam id consequi potuimus. Ludi certe tali peraguntur ritu. Lucus est non longe ab Alalcomenis; ibi caudices quercuum in Boeotia maximi sunt. In eum lucum venientes Plataeenses carnium frusta elixarum exponunt. Et sane cum avibus aliis minus est eis negotii, corvorum vero turbam, quod ii omnium maxime in exta involant, quam diligentissime arcent. Observant autem si qua earum alitum carnem abripuerit, in qua consederit arbore. Nam ex ea sola materiam caedunt ad dae-

10. οὐκ ἐγενετῆς Vb.
11. ἑορτὴν usque ἐξηγητὴς om. MVa.
12. καὶ οὗτος οὐ τοῦ χρόνου Vb; καὶ οὗτος τοῦ χρ. VaMAgLb.
13. ἀπὸ δαιδάλου VaM(?)PcAg Lb: deinde ἐς δαίδαλ' ἕτερ' ἀναρ. Va; ἕτερ' ἀναρ. etiam M; ἐναριθμῆσαι La.
14. ἀκριβέστατον et ἀκριβέστερον Va, alterum p. corr. Mox ἀλαλκωμένων Vb; ἀλαλκομένων VaMLa; ἀλακομένων Lb.
15. πόῤῥω· μέγιστα BPcMAgLb; πόῤῥω· μάλιστα Va; πόῤῥω μέγιστος edd. rell. VbLa; iidem et Lb distinguunt post Βοιωτίᾳ.
16. ἐστὶν om. VaM. — προστίθενται La.
17. δ' ὄχλου Va. — κεράκων Ag; seq. γὰρ om. Va.
18. ἀκριβῆν La; seq. τὴν om. Va. Tum τὸν δὲ αὐτὸν MVa.
19. δὲ ἂν καθεστῇ τετεμόντες (τετεμ e corr.) Va etiam Ag καθεστῇ.

δαίδαλον· δαίδαλον γὰρ δὴ καὶ τὸ ξόανον αὐτὸ ὀνομάζουσι.[20] (4) Ταύτην μὲν ἰδίᾳ οἱ[21] Πλαταιεῖς ἑορτὴν ἄγουσι Δαί- 5
δαλα μικρὰ ὀνομάζοντες· Δαιδάλων δὲ ἑορτὴν τῶν μεγάλων καὶ οἱ[22] Βοιωτοί σφισι συνεορτάζουσι, δι' ἑξηκοστοῦ δὲ ἄγουσιν ἔτους· ἐκλιπεῖν γὰρ τοσοῦτον χρόνον 717
τὴν ἑορτήν φασιν, ἡνίκα οἱ Πλαταιεῖς ἔφευγον. ξόανα δὲ τεσσαρακαίδεκα[23] ἕτοιμά σφισίν ἐστι κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον παρασκευασθέντα ἐν Δαιδάλοις[24] τοῖς μικροῖς. ταῦτα ἀναιροῦνται κλήρῳ[25] Πλαταιεῖς, Κορωναῖοι, Θε- 6
σπιεῖς, Ταναγραῖοι,[26] Χαιρωνεῖς, Ὀρχομένιοι, Λεβαδεῖς, Θηβαῖοι· διαλλαγῆναι γὰρ καὶ οὗτοι Πλαταιεῦσιν[27] ἠξίωσαν καὶ συλλόγου μετασχεῖν κοινοῦ καὶ ἐς Δαίδαλα θυσίαν ἀποστέλλειν,[28] ὅτε Κάσσανδρος ὁ Ἀντιπάτρου τὰς

dalum fabricandum; hoc enim nomine signum vocant. (4) Privatim Plataeenses sacrum faciunt quae parva Daedala appellant. Daedala sane magna Boeotii omnes conventu suo celebrant, sexagesimo quoque demum anno. Tamdiu enim solenne sacrum intermissum tradunt, quum Plataeenses domo eiecti exularent. Et in parvis quidem Daedalis signa quotannis comparata quaternadena promunt: quae sortiti inter se, tollunt Plataeenses, Coronaei, Thespienses, Tanagraei, Chaeronenses, Orchomenii, Lebadenses, Thebani. Nam et hi cum Plataeensibus in gratiam redire communemque cum aliis conventum frequentare et victimam ad Daedala concelebranda mittere instituerunt, post restitutas nempe a Cassandro Anti

20. ὀνομάζουσιν Ag.

21. οἱ addimus e La; ἄγουσιν M. — ἑωρτὴν ut saepius Vb; ἑοτὴν M.

22. οἱ om. VabMAgLab; συνεορτάζουσιν Ag.

23. τεσσαρακαίδεκα recepimus e Va; τεσσαρεςκαίδεκα edd. VbMPc AgLab.

24. δεδάλοις, ut saepius, AgLa.

25. κλήρου Va.

26. ταναγρέοι MVbLb; in M αι sup. ε, Ταναγρεῖος (Ταναγρῆος) erat dialecto Boeotica; conf. Böckh. Corp. Inscr. I, no. 1562. 1563. et quae dixit vir doctissimus p. 721. 722. — χερωνεῖς MVabAgLab. — λευαδεῖς Ag; formam Λεβαδεὺς tuentur loci Pausaniae IX, 40, 3. 5. Polyb. 27, 1. et tituli ap. Böckh. I, no. 1603. pag. 779. no. 1621. pag. 787. II, no. 1936. pag. 44; alias etiam formas offerunt inscriptiones: Λεβαδειεὺς Böckh. d. l. no. 1588. pag. 770. coll. pag. 755; Λεβαδειείοις ibidem pag. 759; de forma Boeotica Λεβαδεῖος vid. Böckh. pag. 721. 755. Λεβαδαίων est apud Plutarch. Sull. cap. 16, nisi ibi Λεβαδέων rescribendum est cum edd. novissimis. Conf. etiam Tzschuck. ad Strab. IX, pag. 469.

27. Πλαταιαῖσιν Vb. Mox κατασχεῖν VbMAgLb.

28. ἀποστέλλειν CSmai. BPcVaM Lab; ἀποστελεῖν Vb; ἀποσταλεῖν edd. rell.

Θήβας ἀνῴκισε. τῶν δὲ πολισμάτων ὁπόσα ἐστὶν ἐλάσ-
7 σονος λόγου, συντέλειαν[29] αἱροῦνται. Τὸ δὲ ἄγαλμα κο-
μίσαντες[30] παρὰ τὸν Ἀσωπὸν καὶ ἀναθέντες ἐπὶ ἅμαξαν
γυναῖκα ἐφιστᾶσι νυμφεύτριαν· οἱ δὲ αὖθις κληροῦνται
καθ' ἥντινα τάξιν τὴν πομπὴν ἀνάξουσι·[31] τὸ δ' ἐν-
τεῦθεν τὰς ἁμάξας ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ πρὸς ἄκρον τὸν[32]
Κιθαιρῶνα ἐλαύνουσιν. εὐτρέπισται δέ σφισιν ἐπὶ τῇ
κορυφῇ[33] τοῦ ὄρους βωμός· ποιοῦσι δὲ τρόπῳ τοιῷδε
τὸν βωμόν· ξύλα τετράγωνα ἁρμόζοντες πρὸς ἄλληλα
συντιθέασι[34] κατὰ ταὐτὰ καὶ εἰ λίθων ἐποιοῦντο οἰκο-
8 δομίαν, ἐξάραντες δὲ ἐς ὕψος φρύγανα[35] ἐπιφέρουσιν. αἱ
μὲν δὴ πόλεις καὶ τὰ τέλη θήλειαν[36] θύσαντες τῇ Ἥρᾳ
βοῦν ἕκαστοι καὶ ταῦρον τῷ Διΐ, τὰ ἱερεῖα οἴνου καὶ
θυμιαμάτων πλήρη καὶ τὰ δαίδαλα ὁμοῦ καθαγίζουσιν[37]

patri filio Thebas. Quae vero oppida minore sunt dignatione ea societates inter se ineunt ad Daedala communibus sumtibus concelebranda. Ad Asopi ripas simulacrum deportant eique in currum imposito addunt mulierem pronubam. Tum rursus sortiti quo quisque populus loco pompam ipsam traducat, plaustra a flumine in summum Cithaeronis verticem agunt. Ara ibi in ipso iugo parata est; eam aram hoc exaedificant modo. Quadrata ligna tam apte inter se componunt ut lapidum structuram fecisse videri possint; sarmenta eo congesta in fastigium erigunt. Et urbes quidem cum magistratibus (?) Iunonem mactata bove, Iovem tauro, vino et odoribus refertis hostiis,

29. συντελίαν VabLbM; συντέλια M (sec. S); συντέλειαν κληροῦνται coni. K; αἱροῦνται τὸ sine distinctione AX. — τὸ [δὲ] ἄγαλμα C; nos e La adscivimus δὲ; om. rell.

30. κομίσαντες Sylb. B; probat S; κοσμήσαντες edd. rell. VabMPcAg Lab. — ἐφιστᾶσιν M.

31. ἄξουσι Cor.; ἀνάξουσιν Ag; τὸ δὲ ἐντ. Lab.

32. post τὸν inserunt Θηβαῖον AXK.

33. ἐπὶ τῇ κορυφῇ BPcLa; ἐπὶ κορυφῇ edd. rell. VaMLb; ἐπὶ κορυφὴν Vb. — τοὺς ὄρους Lb.

34. συνθέασιν Ag; tum κατὰ ταῦτα VbLb.

35. φρίγανα Ag.

36. θήλειαν FCSBVabLbMPcAg; κατὰ τέλη θείληαν La; τελείαν AX K; θηλεῖαν M sec. exc. nostra; τελείᾳ — τῇ Ἥρᾳ Am. legisse videtur. Tum θύσαντες (θυσα p. corr.) Va; seq. καὶ om. Vb; κατὰ ταῦρον Ag Lb.

37. καθαγίζουσιν coni. F; recepit B; confirmat La, in quo καθαγίζουσιν (sic), quae lectio corruptelae simul causam aperit; καθίζουσιν rell. edd. codd.; καθίζουσι M; καθίζουσι et καθαγίζουσι vidimus confusa etiam IV, 31, not. 25.

ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἰδιῶται δὲ ὁπόσα δὴ θύουσιν[38] οἱ πλούσιοι· τοῖς δὲ[39] οὐχ ὁμοίως δυναμένοις τὰ λεπτότερα τῶν προβάτων θύειν καθέστηκε, καθαγίζειν δὲ τὰ ἱερεῖα ὁμοίως πάντα· σὺν δέ σφισι καὶ αὐτὸν τὸν βωμὸν ἐπιλαβὸν τὸ πῦρ ἐξανήλωσε· μεγίστην δὲ[40] ταύτην φλόγα
καὶ ἐκ μακροτάτου σύνοπτον οἶδα ἀρθεῖσαν. (5) Ὑπὲρ[41] 9
δὲ τῆς κορυφῆς ἐφ' ᾗ τὸν βωμὸν ποιοῦνται πέντε που 718
μάλιστα καὶ δέκα ὑποκαταβάντι σταδίους νυμφῶν ἐστιν ἄντρον[42] Κιθαιρωνίδων, Σφραγίδιον μὲν ὀνομαζόμενον,[43] μαντεύεσθαι δὲ τὰς νύμφας τὸ ἀρχαῖον αὐτόθι ἔχει λόγος.

venerantur; simulque daedala super ara concremant. Homines privati ditiores immolant quidquid id est, quibus vero minus est copiarum e minoribus tantum immolant gregibus. Aram correptam ignis cum iis omnibus quae porrecta fuerint comburit. Flammam in sublime attolli maximam maximeque e longinquo spectabilem novimus. (5) Supra iugum illud in quo aram extruunt, ubi stadia ferme XV descenderis antrum videas Cithaeronidum Nympharum; Sphragidium nominant. Vaticinatas ibi priscis temporibus Nymphas sermo hominum vulgavit.

38. ὁπόσα δὴ e coni. coll. X, 18, 5, (ubi ἱερεῖα θύσειν οἷα δὴ καὶ ὅσα ἀριθμόν); ὁπόσα edd. rell. VabMPcAgLab; ὁπόσα καὶ ἰδιῶται θύουσιν οἱ πλούσιοι coni. K; ἰδιῶται δὲ, ὁπόσα αἱ πόλεις, θύουσιν coni. C; ἰδιῶται δὲ καθ' ὁπόσα θύουσιν Pors.; post δὲ et θύουσιν distinguendo satis fecisse sibi videntur SB. Tum οὐ πλούσιοι VaM. Conferendus est omnino locus geminus X, 32, 16.

39. οἷς δὲ Pors., probat S; τοῖς δ' οὐχ Va. Deinde δυναμένοις e coniectura; δύναμις edd. VabMPcAgLab; δυνατοῖς Buttm. Mox καθέστηκεν Ag. — ἐπιλαβὼν La.

40. δὴ BPcLb. Tum ταύτην τὴν φλ. malit S; quod probamus.

41. Ὑπὲρ edd. codd. „Nonne ὑπὸ?“ B. Fortasse correctura margini adscripta adhaesit vocabulo ὑποκαταβάντι.

42. ἄνδρον Va.

43. Σφραγιτίδων μὲν ὀνομαζομένων coni. C. Probat Lobeck Paralipom. p. 50 seq. Cf. Plutarch. Aristid. cap. 11.

CAPUT IV.

De templo et signo Minervae Areae — reliquis Plataeae memorandis — fluvio Oeroë et de Scoli reliquiis.

Πλαταιεῦσι[1] *δὲ Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Ἀρείας ἐστὶν ἱερόν· ᾠκοδομήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων ἃ τῆς μάχης σφίσιν Ἀθηναῖοι*[2] *τῆς Μαραθῶνι ἀπένειμαν. τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα ξόανόν ἐστιν ἐπίχρυσον, πρόσωπον δέ οἱ καὶ χεῖρες ἄκραι*[3] *καὶ πόδες λίθου τοῦ Πεντελησίου εἰσί· μέγεθος μὲν οὐ πολὺ δή τι ἀποδέει*[4] *τῆς ἐν ἀκροπόλει χαλκῆς, ἣν καὶ αὐτὴν Ἀθηναῖοι τοῦ Μαραθῶνι ἀπαρχὴν*[5] *ἀγῶνος ἀνέθηκαν· Φειδίας δὲ καὶ*[6] *Πλαταιεῦσιν ἦν ὁ τῆς Ἀθηνᾶς*
2 *τὸ ἄγαλμα ποιήσας. γραφαὶ δέ εἰσιν ἐν τῷ ναῷ Πολυγνώτου μὲν Ὀδυσσεὺς τοὺς μνηστῆρας ἤδη κατειργασμένος, Ὀνασία δὲ*[7] *Ἀργείων ἐπὶ Θήβας ἡ προτέρα στρατεία· αὗται μὲν δή εἰσιν ἐπὶ*[8] *τοῦ προνάου τῶν τοίχων*

Cap. IV. Minervae etiam Areae (Martiae) apud Plataeenses fanum est; de manubiis erectum fuit quas e pugna Marathonia cum Plataeensibus Athenienses communicarunt. Signum e ligno est inauratum; eius os, summae manus et pedes e Pentelico lapide; magnitudine prope pari cum ea Minerva quam Athenienses in arce ex aere de Marathonia praeda ceu primitias dedicarunt. Minervam sane illam Plataeensibus Phidias fecit. Picturae in aede sunt Polygnoti, Ulysses patrata procorum caede; Onasiae, Argivorum prior ad Thebas expeditio. Atque hae quidem picturae in parietibus primi aditus cernuntur.

Cap. IV. 1. *Πλαταιᾶσι* Buttm. B., qui tamen postea non opus esse hac coniectura vidit.

2. *ἀθηναῖ* Ag; mox ante *Μαραθῶνι* delevimus *ἐν* cum BPcVabAg Lab.

3. *ἄκρες* VaM; om. Vb; mox *λίθου Πεντεσιλίου* Vb; *πεντέλησι* Ag.

4. *μέγ. μὲν* (fin. fol.) *πολὺ δή τοι ἀποδ.* Vb; *μεγ. μὲν δὴ οὐ* Lb. — *ἀποῖδε τῆς* VaLbMPcAgR (ad marg. R *ἀποδέει*); *ἀποδέοι* praeferendum censet S. Tum *χαλκῆς Ἀθηνᾶς* coni. C.

5. *ἀπ' ἀρχῆς* Va; *ἀπαυχῆς* MAg Lb.

6. *καὶ* om. Vb.

7. *Ὀνασία δὲ* B; *ὄνασι δὲ* PcVa MAg; *ὀνάσιος δὲ* VbLa; *ὄνοσι δὲ* Lb; *Ὀνατᾶ δὲ* edd. rell.; cap. 5, not. 52. — *δὲ Ἄργους* (*ἄγους* Pc Ag) *τοῦ καὶ Ἀργείου ἐπὶ* VaPcM Ag; *δὲ ἄργους οὐ καὶ ἀργίου ἐπὶ θ.* Lb; *δὲ ἐπὶ Θηβ.* Vb. Haud inepte fortasse inde coniicimus: *Ὀνασία δὲ τοῦ Ἀργείου ἐπὶ Θήβας ἡ προτ. στρατ.* (*ἡ πρωτέρα* Vb; *στρατία* VbAg; *πλατεία* La).

8. *εἰσὶν ἔτι τοῦ* Va.

αἱ γραφαί· κεῖται[9] δὲ τοῦ ἀγάλματος πρὸς τοῖς ποσὶν εἰκὼν Ἀριμνήστου. ὁ δὲ Ἀρίμνηστος ἔν τε τῇ πρὸς Μαρδόνιον[10] μάχῃ καὶ ἔτι πρότερον ἐς Μαραθῶνα Πλαταιεῦσιν ἡγήσατο. (2) Ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἐπίκλησιν 3
Ἐλευσινίας ἱερὸν ἐν Πλαταιαῖς[11] καὶ Λήϊτου μνῆμα· τῶν δὲ ἡγεμόνων οἳ Βοιωτοὺς ἐς Τροίαν ἤγαγον, μόνος[12] ἀνέστρεψεν οἴκαδε οὗτος ὁ Λήϊτος. τὴν δὲ κρήνην τὴν Γαργαφίαν Μαρδόνιος καὶ ἡ ἵππος συνέχεεν ἡ Περσῶν, ὅτι τὸ Ἑλλήνων στράτευμα τὸ ἀντικαθήμενόν σφισιν ἀπ' αὐτῆς ἔπινεν· ὕστερον μέντοι τὸ[13] ὕδωρ ἀνεσώσαντο οἱ Πλαταιεῖς. (3) Ἐκ Πλαταίας[14] δὲ ἰοῦσιν ἐς Θήβας πο- 4
ταμός ἐστιν Ὠερόη·[15] θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν Ὠερόην τοῦ Ἀσωποῦ λέγουσι. πρὶν δὲ ἢ διαβῆναι τὸν Ἀσωπόν, παρ' αὐτὸ τὸ ῥεῦμα ἀποτραπεῖσιν[16] ἐς τὰ κάτω καὶ προελθοῦσιν ὅσον τεσσαράκοντα στάδια ἔστιν ἐρείπια Σκώλου· Δήμητρος δὲ καὶ Κόρης ἐν τοῖς ἐρειπίοις οὐκ ἐξειργασμένος ὁ ναός, ἡμίσεα δὲ καὶ ταῖς θεαῖς ἐστι[17]

Ad pedes deae est Arimnesti imago. Dux hic Plataeensium fuit in pugna contra Mardonium et ante etiam ad Marathonem. (2) Est et Cereris cognomento Eleusiniae Plataeis sacellum et Leiti sepulcrum. Unus hic ex omnibus Boeotorum ducibus e bello Troiano domum rediit. Gargaphiae dactum aquae Mardonii equitatus corrupit, quod Graecorum copiae quae contra se stabant illa aqua utebantur. Est tamen fons ille post a Plataeensibus restitutus. (3) In via quae a Plataea Thebas ducit fluvius est Oeroe. Filiam fuisse Asopi Oeroen dicunt. In citeriore Asopi ripa ad inferiora flectentibus stadium intervallo prope XL, Scoli ruinae sunt, inter quas extat imperfecta aedes Cereris et Proserpinae cum dimidiatis dearum

9. κεῖνται Vb. — τοῖς προσὶν Lb.

10. μαρδώνιον Vb; idem postea μαρδώνιος et sic saepius; ἐν μαραθῶνα La.

11. πλαταίες Ag; πλαταίαις Lb.

12. μόνον VaM. Mox λήϊος Vb.

13. τὸ om. Ag.

14. Πλαταιᾶς edd. ante SVab.

15. Ὠερόη CSBPcLb; Περόη edd. rell. VaM; in Vb scriptum erat ὠερείη; id correctum in ὠερόη, postea litura deletum et Περόη exaratum; ὠερύη (υ ambig.) La; deinceps ὠεράην La; Ὠερόην CSBPcVb; Περόην edd. rell. VaLbM. In Ag π expunctum, et ω supra lin. Mox λέγουσιν Ag.

16. ἀποστραπεῖσιν Vb; per corr. τρ.

17. ἐστὶν Ag.

τὰ ἀγάλματα. ἀποκρίνει δὲ καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τῆς Θηβαίων τὴν Πλαταιΐδα[18] ὁ Ἀσωπός.

CAPUT V.

De primis Thebaidis incolis et regibus, Ogygo, Cadmo — Polydoro, Pentheo — Amphione et Zetho — de Amphionis musica arte varia narratio — de Laïo et Oedipode — Polynice et Eteocle — Thebis ab Argivis captis et de Thersandro — de Tisameno et reliquis Thebanorum regibus.

719 Γῆν δὲ τὴν Θηβαΐδα οἰκῆσαι πρῶτον λέγουσιν Ἐκτῆνας,[1] βασιλέα[2] δὲ εἶναι τῶν Ἐκτήνων ἄνδρα αὐτόχθονα Ὤγυγον· καὶ ἀπὸ τούτου τοῖς πολλοῖς τῶν ποιητῶν ἐπίκλησις ἐς τὰς Θήβας ἐστὶν Ὠγύγιαι.[3] καὶ τούτους μὲν ἀπολέσθαι λοιμώδει[4] νόσῳ φασίν, ἐσοικίσασθαι δὲ μετὰ τοὺς Ἐκτῆνας ἐς τὴν χώραν Ὕαντας καὶ Ἄονας[5] Βοιώτια, ἐμοὶ δοκεῖν,[6] γένη καὶ οὐκ ἐπηλύδων ἀνθρώπων. Κάδμου δὲ καὶ τῆς Φοινίκων στρατιᾶς[7] ἐπελθούσης μά-

signis. Dividit adhuc a Thebano Plataeensem agrum Asopus.

Cap. V. Qui primi Thebaidem terram tenuerint Ectenas fuisse tradunt, quorum rex fuerit Ogygus, homo indigena. Ab eo nempe poetarum complures Thebas Ogygias cognomine appellant. Periisse hunc populum ferunt pestilentia. Successisse in eas sedes Hyantas et Aonas, Boeoticas, opinor, non alienigenas gentes. Iam vero quum in ea loca Cadmus Phoenicum copias adduxisset, proelio fusi Hyantes postera nocte profugere. Aonas Cadmus supplices manere et cum Phoenicibus permisceri

18. Πλαταΐδα AXK; πλατανίδα, omisso praecedente articulo La.

Cap. V. 1. Hoc loco et posthac Ἐκτῆνας, Ἐκτήνων, Ἐκτῆνας scripsimus, Ἔκτηνας, Ἐκτήνων, Ἔκτηνας BPcAg (?); Ἑκτῆνας, Ἑκτήνων, Ἑκτῆνας AXKFCS; cum spiritu leni, semel ἐκτήνας, Vb; ἐκτήνας, ἐκτείνων La; ἔκτηνας (sic bis), ἀκτήνων Lb; ἀκτήνας (bis), ἀκτήνων MVa (in exc. nostris e M semel tantum invenimus ἀκτήνας); „Ectenas“ Am.

2. βασιλέα — τούτου τοῖς om. Vb.

3. Ὠγυγίαι AXK; correxit Sylb.; ἐστὶν (ἔστιν Va, ἔστιν Vb) ὠγυγία MVabAgLab (M ὠγύγια sec. Exc. nostr.)

4. λοιμώδη Ag.

5. Ἀόνας A.

6. δοκεῖ Va.

7. στρατείας AVabMAgLb. — ἐκδιδράσκουσιν M.

χῃ νικηθέντες οἱ μὲν Ὕαντες ἐς τὴν νύκτα τὴν ἐπερχο-
μένην ἐκδιδράσκουσι, τοὺς δὲ Ἄονας ὁ Κάδμος γενομέ-
νους ἱκέτας καταμεῖναι καὶ ἀναμιχθῆναι τοῖς Φοίνιξιν εἴα-
σεν.[8] τοῖς μὲν οὖν Ἄοσι κατὰ κώμας ἔτι ἦσαν[9] αἱ 2
οἰκήσεις, Κάδμος δὲ τὴν πόλιν τὴν καλουμένην ἔτι καὶ
ἐς ἡμᾶς Καδμείαν[10] ᾤκισεν. αὐξηθείσης δὲ ὕστερον τῆς
πόλεως οὕτω τὴν Καδμείαν ἀκρόπολιν συνέβη τῶν κάτω
γενέσθαι Θηβῶν. Κάδμῳ δὲ γάμος τε ἐπιφανὴς ὑπῆρξεν
(εἰ δὴ θυγατέρα Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως[11] κατὰ λόγον τὸν
Ἑλλήνων ἔσχε)[12] καὶ αἱ θυγατέρες εἰλήφασιν αὐτῷ φή-
μην, Σεμέλη[13] μὲν τεκεῖν ἐκ Διός, Ἰνὼ δὲ θεῶν εἶναι
τῶν θαλασσίων. ἐπὶ μὲν δὴ Κάδμου μέγιστον μετά γε 3
αὐτὸν Κάδμον ἠδύναντο οἱ Σπαρτοί, Χθόνιος καὶ Ὑπερή-
νωρ καὶ Πέλωρος καὶ Οὐδαῖος· Ἐχίονα δὲ ὡς προέχοντα
κατ᾽ ἀνδραγαθίαν γαμβρὸν ἠξίωσεν ὁ Κάδμος ποιήσα-
σθαι. τοὺς δὲ ἄνδρας τούτους (οὐ γάρ τι[14] ἠδυνάμην

facile passus est; et illi quidem vicatim habitarunt, Cadmus vero oppidum, cui et nunc idem est nomen, Cadmeam condidit. Sed aucta postea urbe inferioribus moenibus pro arce Cadmea fuit. Illustres omnino Cadmi nuptiae fuere, si, quod Graecorum monumentis proditum est, Martis et Veneris filiam uxorem duxit. Ipsius quoque filiae in magna famae celebritate fuere, quod Semele ex Iove pepererit, Ino in marinas deas relata fuerit. Eodem Cadmo regnante magnae secundum Cadmum opes fuere Spartorum: quorum nomina Chthonios, Hyperenor, Pelorus et Udaeus; nam Echionem virtutis ergo quem sibi generum adsclsceret dignum Cadmus duxit. Hos sane viros, quod nihil amplius comperti habeam, fabulae as-

8. εἴασε SLb; ἴασιν Ag. — tum ἄνοσοι pro ἄοσι La.

9. ἔτι ἦσαν coni. K., recep. FCSB; ἐπήεσαν (ἐπήεσαν) AXKVabMPc AgLab; πεπήγεσαν Sylb. — οἰκή-σεις VaM. — δάσμος pro κάδμος Lb.

10. καδμίαν MVabLb; καδμείαν usque οὕτω τὴν om. La. — ᾤκησεν VbLb. Mox τὴν καδμίαν (VabAg Lb) ἀκρόπ. τῶν κάτω συνέβη θηβῶν. Κάδμω (sup. τῶν κάτω litera β, sup. συνέβη litera α, quibus ordo vulg. restituitur) Va; συνέβη γενέσθαι τῶν κάτω θηβῶν La; unde videmus, γενέσθαι in contextis omissum et margini adscriptum ab aliis alio loco insertum esse; nobis codicis La placet ordo. — εἰ δὲ θυγ. La.

o

11. ἄρεος (sec. Exc. nost. ἄρεως M.) MVaLb. Tum τὸν Ἑλλήνων Lb; τῶν Ἑλλ. rell.

12. ἔσχεν Ag. — θυγατέραις Va. — εἰλήφεσαν La. — αὐτοῦ φήμ. C.

13. σεμέλην μὲν M sup. vers. Vab AgLab; σεμέλην δὲ M. — ἀνὼ Ag. — σπάρτοι Lb et mox σπάρτους. — ἐχίωνα — προὖχοντα La.

14. γάρ τοι Vb; ἠδυνάμην La.

ἐς αὐτοὺς παρευρεῖν) ἕπομαι τῷ μύθῳ, Σπαρτοὺς διὰ
τὸν τρόπον ὅντινα ἐγένοντο[15] ὀνομασθῆναι. Κάδμου
δὲ ἐς Ἰλλυριοὺς[16] καὶ Ἰλλυριῶν ἐς τοὺς καλουμένους
Ἐγχέλεας μετοικήσαντος[17] Πολύδωρος ὁ Κάδμου τὴν
4 ἀρχὴν ἔσχε. (2) Πενθεὺς δὲ ὁ Ἐχίονος ἴσχυε[18] μὲν καὶ
αὐτὸς κατὰ γένους ἀξίωμα καὶ φιλίᾳ[19] τοῦ βασιλέως,
120 ὢν δὲ ἐς τὰ λοιπὰ ὑβριστὴς καὶ ἀσεβὴς[20] Διονύσου δί-
κην ἔσχεν ἐκ τοῦ θεοῦ. Πολυδώρου δὲ ἦν Λάβδακος·
ἔμελλε δὲ ἄρα αὐτόν, ὥς οἱ παρίστατο ἡ τελευτή, παῖδα
ἔτι ἀπολείψειν,[21] καὶ ἐπιτρέπει τόν τε υἱὸν καὶ τὴν ἀρ-
5 χὴν Νυκτεῖ. τὰ δὲ ἐφεξῆς μοι τοῦ λόγου[22] προεδήλωσεν
ἡ Σικυωνία συγγραφή, τοῦ δὲ Νυκτέως τὸν θάνατον
ὅντινα γένοιτο τρόπον, καὶ ὡς ἐς Λύκον ἀδελφὸν Νυ-
κτέως ἥ τε[23] ἐπιμέλεια τοῦ παιδὸς περιῆλθε καὶ ἡ Θη-
βαίων δυναστεία. Λύκος δὲ παρέδωκε μὲν αὐξηθέντι
Λαβδάκῳ τὴν ἀρχήν· γενομένης δὲ οὐ μετὰ πολὺ καὶ

sentiens Spartos a satu quo dicuntur e terra editi appellatos crediderim. Post Cadmi in Illyrios et Encheleas Illyricum populum migrationem Polydorus eius filius paternum imperium tenuit. (2) Pentheus quidem Echionis filius et generis dignitate et regis amicitia plurimum pollebat; verum quum esset insolentior et plane impius Libero Patri violati numinis poenas dedit. Polydoro Labdacus filius fuit. Hunc pater quum e vita decederet una cum regno Nycteo in tutelam tradidit. Quae huc pertinent reliqua mihi in Sicyoniarum rerum commentario exposita sunt; cuiusmodi scilicet mors Nyctei fuerit et quemadmodum ad Lycum eius fratrem pueri tutela et Thebanorum principatus pervenerit. Et is quidem Labdaco iam adulto regnum restituit. Sed quum non ita multo post et ipse Labda-

15. ἐγένετο VaM.

16. Ἰλλιριοὺς et καλλουμένους Vb; ἐς ἰλλυρίου καὶ ἰλλυρίων Ag. tum ἀγχέλεας VaM; ἐγχελέας La.

17. μετοικίσαντος Vb.

18. ὁ ἰγχύονος ἴσχιε Vb; ὁ αἰσχίνης Ag; ὁ αἰχίονος RLb, ad marg. ἐχίονος K.; ὁ ἐχίωνος La.

19. φιλίᾳ BPcVaMRAgLab; φιλίαν edd. rell.; φόβῳ τ. βασ. Vb, marg. R.

20. post ἀσεβὴς virgulam habent AXK; correxit Sylb. — λάμβδακος La.

21. ἀπολήψειν Ag. seq. om. VaPcLbMAg; tum νυκτὶ AgLb. —

22. μοι τοῦ λόγ. BPcAgLab; τ. λογ. μοι rell. mox συκιωνία Ag. — γραφὴ MVaAgLb; συγγραφῇ ὅντινα, mediis omissis La.

23. τε ἐπιμ. VbAgLab; τ' ἐπιμ. edd. VaMPc; tum παιδὸς om. Va.; deinde περιεῆλθεν Vb. — τὴν ἀρχὴν λαβδάκῳ La.

τούτῳ τῆς τελευτῆς ὁ δὲ ἐπετρόπευσεν[24] αὖθις Λάϊον Λαβδάκου παῖδα. (3) Λύκου δὲ ἐπιτροπεύοντος δεύτε- 6
ρον κατίασιν Ἀμφίων καὶ Ζῆθος[25] δύναμιν ἀγείραντες. καὶ Λάϊον μὲν ὑπεκκλέπτουσιν[26] οἷς ἦν ἐπιμελὲς μὴ γενέσθαι τὸ Κάδμου γένος ἐς τοὺς ἔπειτα ἀνώνυμον· Λύκου δὲ οἱ τῆς Ἀντιόπης παῖδες τῇ μάχῃ κρατοῦσιν· ὡς δὲ ἐβασίλευσαν, τὴν πόλιν τὴν κάτω προσῴκισαν τῇ Καδμείᾳ[27] καὶ Θήβας ὄνομα ἔθεντο κατὰ συγγένειαν τὴν[28] Θήβης. μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ καὶ Ὅμηρος ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ· 7

Οἳ πρῶτοι Θήβης[29] ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο,
Πύργωσάν τ', ἐπεὶ οὐ μὲν[30] ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο
Ναιέμεν εὐρύχορον[31] Θήβην, κρατερώ περ ἐόντε.

(4) Ὅτι δὲ Ἀμφίων ᾖδε καὶ τὸ[32] τεῖχος ἐξειργάζετο πρὸς

cus diem suum obiisset, rursus Lycus Labdaci filium Laium in tutelam suam recepit. (3) Lyco iam iterum tutelam gerente Amphion et Zethus collecta militum manu agrum invadunt; et Laium quidem periculo subtraxerunt ii quibus curae fuit providere, ne Cadmei generis nomen in posterum aboleretur. Lycum Antiopes filii proelio vicerunt. Iidem regno potiti oppidum inferius cum Cadmea coniunxerunt; urbem totam Thebas ob cognationem quae cum Thebe ipsis fuit, nuncuparunt. Huius rei testimonio mihi sunt Homeri in Odyssea versus:

Qui portis septingeminis et turribus altis
Cinxerunt Thebas. Neque enim sine turribus ausi
Incolere, invicti quanquam illi viribus essent.

(4) De Amphionis vero cantu et quod muros ad lyram ere-

24. ἐπετρόπευεν VbPc.
25. τῆθος M. Tum ἀγείραντες CSB; idem Am. legisse videtur; ἀγείροντες Hartung referente Sylb.; ἐγείραντες edd. rell. VabMPcAg Lab.
26. ὑπεκκλέπτουσιν VaLb; ὑποκλέπτουσιν edd. VbMPcAgLa; tum ἧς Ag.
27. καδμία VaMLb.
28. τὴν Θήβ. BAgPcLb; τῆς Θήβ. edd. rell. VabMLa; Conf. II, 5, 2. — Hom. Od. XI, 263. — μαρτ. δή μοι Lb.
29. Θήβας AXVabMPcAgLab; correxit Sylb. — πυργώσαντες La.
30. οὔ μιν AXKFCVbAgPcLa; οὐ μὲν SBVaM.; deinde γε ἐδύν. Vb; γε δύν. La.
31. εὐρύχωρον VabMAgLab; mox κρατερῶ Vb. κρατερὰ La. — ἐόντι Ag.
32. ἦδε καὶ τεῖχ. edd.; ἦδε ἢ τεῖχ. Pc; ἦδεν τεῖχ. Va; ἠδέη τεῖχ. Vb; ἡ δὲ η (?) M. ἤδεη sine acc. Ag. sine accentu et spiritu Lb. — La ἦδε καὶ om., et habet τὸ τεῖχος, unde articulum recepimus.

τὴν λύραν οὐδένα ἐποιήσατο λόγον ἐν τοῖς ἔπεσι.[33] δό-
ξαν δὲ ἔσχεν Ἀμφίων ἐπὶ μουσικῇ τήν τε ἁρμονίαν τὴν
Λυδῶν κατὰ κῆδος τὸ[34] Ταντάλου παρ' αὐτῶν μαθὼν
8 721 καὶ χορδὰς ἐπὶ τέσσαρσι ταῖς πρότερον τρεῖς ἀνευρών.[35]
ὁ δὲ τὰ ἔπη τὰ ἐς Εὐρώπην ποιήσας φησὶν Ἀμφίονα[36]
χρήσασθαι λύρᾳ πρῶτον Ἑρμοῦ διδάξαντος. πεποίηκε
δὲ καὶ λίθων καὶ θηρίων[37] ὅτι καὶ ταῦτα ᾄδων ἦγε.
Μυρὼ δὲ Βυζαντία ποιήσασα ἔπη[38] καὶ ἐλεγεῖα Ἑρμῇ
βωμόν φησιν ἱδρύσασθαι πρῶτον Ἀμφίονα καὶ ἐπὶ τού-
τῳ λύραν παρ' αὐτοῦ λαβεῖν. λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐν Ἅιδου
δίκην δίδωσιν ὁ Ἀμφίων ὧν ἐς Λητὼ καὶ τοὺς παῖδας
9 καὶ αὐτὸς ἀπέρριψε· κατὰ δὲ[39] τὴν τιμωρίαν τοῦ Ἀμφί-
ονος ἔστι[40] ποιήσεως Μινυάδος, ἔχει δὲ ἐς Ἀμφίονα
κοινῶς καὶ ἐς τὸν Θρᾷκα Θάμυριν. (5) Ὡς δὲ τὸν

xerit, nullam prorsus fecit mentionem. Hanc in musicis famam idcirco est Amphion consecutus quod a Lydis ob Tantali affinitatem Lydios modos didicit primusque chordas tres ad quatuor a superioribus inventas addidit. Atenim qui carmina in Europam fecit is memoriae prodidit, Amphionem Mercurio magistro lyrae primum usum didicisse, cantu vero saxa et feras duxisse. At Myro Byzantia quae heroicum carmen et elegos scripsit, Amphionem tradit primum omnium Mercurio aram dedicasse et idcirco lyram ab eo accepisse. Aiunt etiam apud inferos Amphionem ob eas contumelias plecti quibus Latonam et eius filios affecit. Ac de eius quidem poena in ea poesi mentio est cui Minyas nomen; spectabat vero Amphionis aeque ac Thamyridis Thracis poenam. (5) Posteaquam vero Amphionis

33. ἔπεσιν Ag. — τῶν λυδῶν La; tum κῦδος id.

34. τοῦ Ταντ. Va; τὸν ταντ. Ag Lb.

35. ἀνευρών Sylb. KFCSBVab M(?)AgLab; ἐνευρών AXPc. — Mox φασὶν La.

36. ἀμφίωνα Lb; tum λύραν Vb.

37. „post θηρίων deesse videtur δημητῆρα aut quid simile.“ B. in Add. Fortasse ante λίθων excidit περὶ. — ἦγεν La. — ᾄδων M.

38. Μυρὼ δὲ Βυζαντία ποιήσασα ἔπη CSmai. B.; Μύρων δὲ Βυζάντιος ποιήσας ἔπη edd. rell. Vb La; Μύρων δὲ Βυζαντία (βυζάντιος Ag) ποιήσας ἐς ἔπη PcVaAg Lb; ποιήσας ἐς ἔπη etiam M; de Βυζαντία silent excerpta. Μυρὼ δὲ Βυζαντιὰς ἡ ποιήσασα ἔπη coni. S. — Tum ἀμφίωνα AgLab, saepius. Mox δίδωσιν ὁ ἀμφ. La; unde articulum inseruimus.

39. „κατὰ δὲ] an forte τὰ δ' ἐς.“ B. Locus vix sanus. ἀπέρριψεν Ag La. Mox τιμηνίαν pro τιμωρίαν Va. — ἀμφίωνος AgVb (Vb etiam postea) Lb, et omisso praecedente τοῦ La.

40. ἔστι ἔπη ποι. Sylb.

*οἶκον τὸν Ἀμφίονος καὶ Ζήθου τὸν μὲν ἡ νόσος ἡ λοι-
μώδης ἠρήμωσε,[41] Ζήθῳ δὲ τὸν παῖδα ἀπέκτεινεν ἡ τε-
κοῦσα κατὰ δή τινα ἁμαρτίαν, ἐτεθνήκει δὲ ὑπὸ λύπης
καὶ αὐτὸς ὁ Ζῆθος, οὕτω Λάϊον ἐπὶ βασιλείᾳ[42] κατά-
γουσιν οἱ Θηβαῖοι. Λαΐῳ δὲ βασιλεύοντι καὶ γυναῖκα* 10
*ἔχοντι Ἰοκάστην μάντευμα ἦλθεν ἐκ[43] Δελφῶν ἐκ τοῦ
παιδός οἱ τὴν τελευτήν, εἰ τέκοι τινὰ Ἰοκάστῃ, γενήσε-
σθαι. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τούτῳ τὸν Οἰδίποδα[44] ἐκτίθησιν·
ὁ δὲ καὶ τὸν πατέρα ἀποκτενεῖν ἤμελλεν[45] ὡς ηὐξήθη,
καὶ τὴν μητέρα ἔγημε. παῖδας δ' ἐξ αὐτῆς οὐ δοκῶ οἱ
γενέσθαι, μάρτυρι Ὁμήρῳ χρώμενος, ὃς ἐποίησεν ἐν
Ὀδυσσείᾳ·*

Μητέρα τ' Οἰδιπόδαο ἴδον καλὴν Ἐπικάστην,[46] 11
*Ἣ μέγα[47] ἔργον ἔρεξεν ἀϊδρείῃσι νόοιο,
Γημαμένη ᾧ υἱεῖ· ὁ δ'[48] ὃν πατέρ' ἐξεναρίξας
Γῆμεν· ἄφαρ δ' ἀνάπυστα[49] θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισι.*

domus pestilentia deleta est, et Zethus quum genitum ex se puerum ipsa ob certam noxam mater peremisset animi aegritudine contabuit; ibi Laio Thebani regnum detulerunt. Duxit Laius Iocastam uxorem. Accepit vero ab Apolline Delphico responsum, a filio, si quis ei ex Iocasta nasceretur, ipsum interfectum iri. Quare recens natum Oedipum exposuit. At ille quum adolevisset et patrem occidit et matrem ipsam uxorem duxit. Filios vero nullos ex ea omnino genuisse testimonio mihi sunt qui in Odyssea leguntur Homeri versus:

Vidi etiam Oedipodis matrem, formosam Epicasten,
Quae foedo imprudens temeravit crimine vitam
Gnati iuncta toro; genitorem occiderat ille.
Mox tamen in lucem visum hoc proferre Diis est.

41. *ἐρήμοσε* Vb; *ἐρήμωσε* Lb. — *ἡ λοιμώδεις* La.

42. *βασιλείᾳ* Sylb. FCSBVbPc Lab; *βασιλέα* AXK; *βασιλεῖ* Va; tacet M.

43. *ἦλθε ἐκ* AXK; *μάντευμα* — *Ιοκάστην* (sic) bis in Vb.

44. *Οἰδήποδα* Vb.

45. *ἤμελλεν* AXKFBVab(?)Pc Lb; *ἔμελλεν* CSMAgLa; tum *ἠξήθη* M; at *ἠν* ad marg. — Hom. Od. XI, 271. — Tum *δὲ ἐξ* Lab; *οἰδιπόδα οἶδον* La.

46. *καλὴν Ἰοκάστην* Va. — *μαλὴν ἐπὶ ʽκάστην* (sic) Lb; *ἐπ' Ἰοκάστην* (*ἐπι* supra) (i. e. *Ἰοκάστην*) MLa.

47. *μέγαν* Lab. — *ἀνδρείῃσι* Va.

48. *ὃ δ'* M; *ὃδ'* Lb; *πατέρα* VbLa; *ἐξαναρίξας* Va.

49. *ἀναπύστα* Va; *ἀνάπυστα* h. l. et v. sq. Ag. — *θέσσαν* La; *ἀνθρώποισιν* Lab.

πῶς οὖν ἐποίησαν[50] ἀνάπυστα ἄφαρ, εἰ δὴ τέσσαρες ἐκ
722 τῆς Ἐπικάστης ἐγένοντο παῖδες τῷ Οἰδίποδι;[51] ἐξ Εὐρυγανείας δὲ τῆς Ὑπέρφαντος ἐγεγόνεσαν· δηλοῖ δὲ καὶ ὁ τὰ ἔπη[52] ποιήσας ἃ Οἰδιπόδια ὀνομάζουσι, καὶ Ὀνασίας Πλαταιᾶσιν ἔγραψε κατηφῆ τὴν Εὐρυγάνειαν ἐπὶ
12 τῇ[53] μάχῃ τῶν παίδων. (6) Πολυνείκης[54] δὲ περιόντος μὲν καὶ ἄρχοντος Οἰδίποδος ὑπεξῆλθεν[55] ἐκ Θηβῶν δέει μὴ[56] τελεσθεῖεν ἐπὶ σφίσιν αἱ κατᾶραι[57] τοῦ πατρὸς, ἀφικόμενος δὲ ἐς Ἄργος καὶ θυγατέρα Ἀδράστου

Qui igitur cogitari potest, Deos hoc mox patefecisse, si nimirum quatuor liberi nascebantur Oedipo ex Epicasta? Verum Euryganea illos Hyperphantis filia peperit; quod is qui carmina illa condidit quae Oedipodia nominant, declarat. Onasias etiam Plataeensibus tristem demisso vultu ob filiorum dimicationem pinxit Euryganeam. (6) Polynices enimvero vivente adhuc et imperante Oedipo Thebis discessit, metuens ne diris quibus ipsos pater devoverat esset obnoxius. Quum autem Argos con-

50. ἐποίησεν (corr. in αν) Va. Deinde τέσσαρες γενεαὶ (γενs AgLb) ἐκ τῆς ἐπικάστης (ἐπὶ ʽκάστης, sic, Lb) ἐγένοντο PcAgLb; τέσσαρες γενεαὶ ἐπ' ἰοκάστης MVa; τέσσ. ἐκ τῆς ἐπ' ἰοκάστης La; τέσσ. ἐπ' ἰοκάστης Vb; τέσσ. ἐξ Ἰοκάστης edd. Nos ἐκ τῆς Ἐπικάστης reposuimus; cf. not. 46. et cap. 26. not. 13.

51. οἳ quod ante ἐξ Εὐρυγαν. habent edd., expunximus cum Vab PcAgLab (silet M) et post Εὐρυγανείας e La inseruimus δέ. Tum Εὐρυγάνειας et Εὐρυγάνειαν AXK; εὐρυγανίας VaLa (M sec. exc. nostra) et εὐρυγανίαν Va; εὐρυγανύας VbM (sec. S.) et εὐρυγανύαν VbM (sec. S; silent exc. nostra); εὐρυγαννίας et εὐρυγάννιαν Ag; εὐρυγαννῖαν La; ἐξευρυγαννας (sic) et εὐρυγαννίαν Lb. — Tum ὑπέρφατος Lb. Post ἐγεγόνεσαν signum interrogandi habet S.

52. τὰ ἔποι La. — „Οἰδιπόδειαν malle videtur Porsonus.“ B. — Mox Ὀνασίας Am. AXKFBMVa PcAgLab; ὀν ασίας (sic) Vb; Ὀνατᾶς Sylb. CS. C. O. Müller Aeginet. p. 107; idem probat G. Rathgeber in Ersch u. Gruber allg. Encyclop. III, 3. s. v. Onatas p. 412, not. 22; Ὀνάτας Palm. Ms. conf. cap. 4, not. 7. Deinceps Πλαταιεῦσιν legisse videtur Am., et sic habet M supra vers. — ἔγραφεν MAg.

53. ἐπὶ δὲ τῇ Va (in hoc δὲ vel τε ambig.) MLb (ἐπὶ δὴ τῇ?).

54. πολυνίκης MVaLbAg, et Vb sup. vers. — Post περιόντος inseruimus μὲν cum BPcAg(?)Lab; om. edd. rell. MVab.

55. ὑπεξῆλθεν BPcAgLab (in La π punctulis notatur); ἐξῆλθεν edd. rell. MVab.

56. δὲ εἰ μὴ MVaLb; δὲ μὴ Vb; δὲ ...... εἰ μὴ lacuna dimidiati fere versus) La. — τελεθεῖεν, σ sup. vers., Lb.

57. ἑκάτερα MVaLab (sec. S δὲ μὴ et εἰ ἑκάτερα est in M; subest confusio); ἑκατέρα AgR, in hoc αἱ κατάραι ad marg.; αἱ κατᾶραι om. Vb; habet vero αἱ κατάραι ad marg. et sic edd. praeter B.

λαβὼν κατῆλθεν ἐς Θήβας μετάπεμπτος[58] *ὑπὸ Ἐτεο-*
κλέους μετὰ τὴν τελευτὴν Οἰδίποδος· κατελθὼν δὲ ἐς
διαφορὰν προήχθη τῷ Ἐτεοκλεῖ, καὶ οὕτω τὸ δεύτερον
ἔφυγε. δεηθεὶς δὲ Ἀδράστου δοῦναί οἱ δύναμιν τὴν κα-
τάξουσαν,[59] *τήν τε στρατιὰν ἀπόλλυσι καὶ πρὸς τὸν*
Ἐτεοκλέα αὐτὸς μονομαχεῖ κατὰ πρόκλησιν· καὶ οἱ μὲν 13
μονομαχοῦντες ἀποθνήσκουσιν, ἐς δὲ Λαοδάμαντα τὸν
Ἐτεοκλέους καθηκούσης τῆς βασιλείας Κρέων ὁ Μενοι-
κέως ἐδυνάστευεν ἐπιτροπεύων τὸν παῖδα. (7) *Ἤδη*
δὲ Λαοδάμαντος ηὐξημένου καὶ ἔχοντος τὴν ἀρχὴν
δεύτερον[60] *τότε ἄγουσιν [Ἀργεῖοι] τὴν στρατιὰν ἐπὶ*
τὰς Θήβας. ἀντεστρατοπεδευμένων[61] *δὲ καὶ τῶν Θηβαίων*
περὶ Γλίσαντα,[62] *ὡς ἐς χεῖρας συνῆλθον Αἰγιαλέα μὲν*
τὸν[63] *Ἀδράστου Λαοδάμας ἀποκτίννυσι· κρατησάντων*
δὲ τῇ μάχῃ τῶν Ἀργείων Λαοδάμας σὺν τοῖς ἐθέλουσιν
ἕπεσθαι Θηβαίων ὑπὸ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἀπεχώρησεν
ἐς Ἰλλυριούς.[64] *τὰς δὲ Θήβας ἑλόντες οἱ Ἀργεῖοι παρα-* 14

fugisset et iam filiam ei nuptum dedisset Adrastus, Eteoclis fratris accersitu post Oedipi mortem Thebas revertit. Orto vero de imperio cum fratre dissidio iterum exulavit, fretusque soceri opibus dum regnum conatur recipere exercitum quidem perdidit; congressi vero ex provocatione singulari certamine fratres ambo mutuis confecti vulneribus ceciderunt. Successit Eteocli Laodamas filius imperium regente Creonte, Menoecei filio, pueri tutore. (7) Adoleverat iam Laodamas ac penes ipsum regnum erat, quum iterum Argivi Thebas oppugnatum exercitum misere. Iis cum exercitu Thebani occurrerunt ad Glisantem, quumque ad manus ventum esset ibi Aegialeum Adrasti filium Laodamas occidit. Ab Argivis vero proelio superatus cum ea Thebanorum manu quae illum ultro secuta est, insequenti nocte fuga se in Illyrios recepit. Hostes captas

58. *μετάπεμπος* Ag. Deinde *ἔφυγεν* AgM.

59. *κατέξουσαν* MLb. Tum *στρατείαν* AVaMLb; *στρατεῖαν* Vb. — *ἀπόλλυσιν* LbAg; *ἀπόλυσι* La. — *πρόπλησιν* Lb; mox idem *ὁ μὲν οἰκέως*.

60. *δεύτεραν* Smin. (vitio typoth.); seq. *Ἀργεῖοι* om. VabMPcAgLab; *ἄγουσι* VbLabM; *στρατείαν* AVab Lb; *στρατίαν* La.

61. *ἀντεστρατοπεδευομένων* Vb. — Sq. *δὲ* om. Ag.

62. *γλίσσαντα* VaM; *γλήσσαντα* La. De nominis scriptura vid. Tz. ad Strab. IX. p. 457, et Intp. ad Stephan. Byz. s. n.

63. *με τὸν* A; *μὲν τῶν* AXVbM (at in hoc *τὸν* supr. vers.) — *ἀποκτείννυσι* AXKFCVaMLb; *ἀποκτείνεισιν* Vb; *ἀποκτίννυσιν* Ag.

64. *ἰλυριοὺς* Ag.

διδόασι Θερσάνδρῳ Πολυνείκους[65] παιδί. ὡς δὲ τοῖς σὺν Ἀγαμέμνονι ἐς Τροίαν στρατεύουσιν ἡ διαμαρτία τοῦ πλοῦ γίνεται καὶ ἡ πληγὴ περὶ Μυσίαν, ἐνταῦθα καὶ τὸν[66] Θέρσανδρον κατέλαβεν ἀποθανεῖν ὑπὸ Τηλέφου μάλιστα Ἑλλήνων ἀγαθὸν γενόμενον ἐν τῇ μάχῃ, καί οἱ
123 τὸ μνῆμα ἐς Καΐκου[67] πεδίον ἐλαύνοντί ἐστιν ἐν Ἐλαίᾳ πόλει λίθος ὁ[68] ἐν τῷ ὑπαίθρῳ τῆς ἀγορᾶς· καὶ ἐναγίζειν οἱ ἐπιχώριοί φασιν αὐτῷ. (8) Τελευτήσαντος δὲ Θερσάνδρου καὶ δεύτερα ἐπί τε Ἀλέξανδρον καὶ ἐς Ἴλιον ἀθροιζομένου[69] στόλου Πηνέλεων ἄρχοντα εἵλοντο, ὅτι οὐκ ἐν[70] ἡλικίᾳ πω Τισαμενὸς ἦν ὁ[71] Θερσάνδρου. Πηνέλεω δὲ ἀποθανόντος ὑπὸ Εὐρυπύλου τοῦ Τηλέφου Τισαμενὸν βασιλέα αἱροῦνται, Θερσάνδρου τε ὄντα καὶ Δημωνάσσης[72] τῆς Ἀμφιαράου. τῶν δὲ Ἐρινύων[73] τῶν Λαΐου καὶ Οἰδίποδος Τισαμενῷ μὲν οὐκ ἐγένετο μήνιμα,[74]

Thebas Thersandro Polynicis filio tradidere. Iam vero quum Agamemnonis copiarum pars dum ad Troianum bellum contenderet ab instituto navigationis cursu aberrasset et in Mysia cladem accepisset, fors ita tulit ut Thersander, cuius in ea pugna prae ceteris Graecis virtus enituerat, a Telepho occideretur; est vero ei monumentum erectum circa Caici campos in Elaea urbe, lapis in subdiali fori parte; quo in loco ei parentant, ut ipsi dicunt, incolae. (8) Thersandro mortuo altera iam classe contra Paridem et Troianos comparata Peneleum sibi ducem delegerunt, quod Tisamenus Thersandri filius nondum per aetatem erat imperio capessendo idoneus. Interfecto ab Eurypylo Telephi filio Peneleo, regem Tisamenum declarant, Thersandro et Demonassa Amphiarai filia genitum. Ac is quidem dirarum Laii et Oedipi expers fuit; at eas non effu-

65. *Πολυνίκους* AgLb; tum *ὥς τε τοῖς* Va.

66. *τὸν* om. Va. Mox *ἀποθανεῖν* om. VabPcMAgLab. A Musuro profectum videtur.

67. *Καΰκου* AXK; *καϊκοῦ* Lb. Tum *καιδίον* La. — *ἐλαύνοντ' ἐστὶν* Va; *ἐλαύνοντές ἐστιν* Ag; *ἐλαύνουσί τέ ἐστιν* Vb; *ἐλαύνουσίν τε ἐστὶν* La; *ἐλαύνον τὲ ἐστιν ἐν ἐλαιαπόλει* Lb. Corruptus locus videtur.

68. *ὁ* om. AXKFC.

69. *ἀθροιζόμενον* Vb.

70. *οὐκ ἐν* VabMPcAgLb; *οὐ γὰρ ἐν* edd.; *ὅτι οὐκ ἐν* La, quod recepimus.

71. *ὁ* om. Va; mox *ἀποθανόντις* La. — *αἱροῦνται* M.

72. *δημονάσσης* VbM.

73. *Ἐρινύων* BPcLa; *Ἐριννύων* edd. rell. MVabLb. De nominis scriptura vid. quae ad VIII, 25, 6. diximus; addendum tamen Lobeckium ad Soph. Aiac. p. IX. literam geminatam defendere.

74. *μνῆμα* VaPcMAgLab.

Αὐτεσίωνι δὲ τῷ Τισαμενοῦ, ὥστε καὶ παρὰ τοὺς Δωριέας μετῴκησε[75] τοῦ θεοῦ χρήσαντος. Αὐτεσίωνος δὲ ἀπελθόντος,[76] οὕτω βασιλέα εἵλοντο Δαμασίχθονα Ὀφέλτου τοῦ Πηνέλεω. τούτου δὲ ἦν τοῦ Δαμασίχθονος Πτολεμαῖος, τοῦ δὲ Ξάνθος, ὃν Ἀνδρόπομπος[77] μονομαχήσαντά οἱ δόλῳ καὶ οὐ σὺν τῷ δικαίῳ κτείνει. τὸ δὲ ἐντεῦθεν διὰ πλειόνων πολιτεύεσθαι μηδὲ ἀπ' ἀνδρὸς ἑνὸς ἠρτῆσθαι τὰ πάντα ἄμεινον ἐφαίνετο τοῖς Θηβαίοις.[78] 16

CAPUT VI.

De Thebanorum rebus bello gestis — calamitatibus quibusdam divinitus significatis.

Τῶν δέ σφισιν ἐν ἀγῶσι[1] πολέμου γενομένων εὐτυχημάτων, καὶ ὅσα[2] ἑτέρως, τοσάδε φανερώτατα ὄντα εὕρισκον. ἐκρατήθησαν[3] ὑπὸ Ἀθηναίων μάχῃ Πλαταιεῦσιν ἀμυνάντων, ὅτε σφᾶς ἐπέλαβεν[4] ὑπὲρ τῶν ὅρων πολεμῆσαι τῆς χώρας. προσέπταισαν δὲ καὶ δεύτερον Ἀθη-

git Autesion Tisameni filius, qui nempe ad Dorienses ex oraculo migrare coactus est. Eo iam profecto regem illi surrogarunt Damasichthonem nepotem Penelei, Opheltae filium. Damasichthoni Ptolemaeus filius fuit; Xanthus Ptolemaeo, quem Andropompus in singulari certamine non virtute, sed dolo perculit. Placuit in posterum Thebanis non uni amplius, sed pluribus reipubl. summam committere.

Cap. VI. Quae vero ipsis vel prospera vel secus in belli certaminibus evenerunt, haec ego maxime memoratu digna comperi. Victi ab Atheniensibus proelio sunt quum illi eo bello quod de agri finibus gerebatur, Plataeensibus opem tulissent. Alteram etiam cladem acceperunt ad Plataeam cum iisdem

75. μετῴκισε MVab; μετῴκησεν La.

76. ἀπελθόντος p. corr. ex ἀποθανόντος Va; tum δαμοσίχθονα M (sec. S); mox δαμοσίχθονος VaM.

77. ὃν Ἀνδρόπομπος edd. (praeter S) PcVabLa; οὗ ἀνδρόπομπος MLb; ὃν ὁ Ἀνδροπόμπου Palm. S; ὃν Μέλανθος Ἀνδροπόμπου Sylb.

78. Θηβαίων VaMLb.

Cap. VI. 1. ἀγῶνι Vb.

2. ὅσα e coni.; ὡς edd. codd.; nisi malis ὅσ' ἕτ.

3. ἐκρατ. δὲ ὑπὸ Vb.

4. ὑπέλαβεν VabPcAgLab; silet M; — ἀντιταξ. ἀθηναίοις La.

ναίοις ἀντιταξάμενοι περὶ Πλάταιαν,[5] *ἡνίκα δοκοῦσιν*
2 *ἑλέσθαι τὰ βασιλέως Ξέρξου πρὸ τῶν Ἑλληνικῶν. τῆς δὲ αἰτίας ταύτης δημοσίᾳ σφίσιν οὐ μέτεστιν, ὅτι ἐν ταῖς Θήβαις ὀλιγαρχία καὶ οὐχὶ ἡ πάτριος πολιτεία τηνικαῦτα ἴσχυεν. εἰ γοῦν Πεισιστράτου τυραννοῦντος ἔτι ἢ τῶν*[6] *παίδων Ἀθήνησιν ἀφίκετο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὁ βάρβαρος, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ καὶ Ἀθηναίους κατέλαβεν ἂν ἔγκλημα*
3 *μηδισμοῦ. ὕστερον μέντοι καὶ Θηβαίοις νίκη κατ'*[7]
724 *Ἀθηναίων ἐπὶ Δηλίῳ τῷ*[8] *Ταναγραίων ἐγένετο, καὶ Ἱπποκράτης τε ὁ Ἀρίφρονος, [ὁ] στρατηγῶν*[9] *Ἀθηναίοις καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς τὸ πολὺ ἔπεσε. Λακεδαιμονίοις δὲ παραντίκα μὲν ἀπελθόντος τοῦ Μήδου καὶ ἄχρι τοῦ Πελοποννησίων πρὸς Ἀθηναίους πολέμου τὰ ἐκ Θηβῶν εἶχεν ἐπιτηδείως. διαπολεμηθέντος*[10] *δὲ τοῦ πολέμου καὶ Ἀθηναίοις καταλυθέντος τοῦ ναυτικοῦ, μετ' οὐ πολὺ Θηβαῖοι μετὰ Κορινθίων ἐς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους*

Atheniensibus acie congressi, quo tempore Xerxis amicitiam Graecorum saluti anteponere visi sunt. Verumtamen huius rei culpa non fuit penes universum populum; tunc enim paucorum principatus, non patria reipublicae administratio vigebat. At profecto si Pisistrati filii Barbaris in Graeciam invadentibus adhuc Athenis dominati fuissent, dubitari non potest quin ipsi quoque Athenienses, quod in Persarum studia propensiores essent crimine vacaturi non fuissent. Posteriore dein tempore rursus Athenienses ad Delium in Tanagraeis victi sunt a Thebanis et Hippocrates Ariphronis filius imperator cum magno militum numero cecidit. Lacedaemoniis certe statim post Persarum discessum usque ad id bellum quod Peloponnesii Atheniensibus intulerunt, cum Thebanis optime convenit. Bello autem confecto et exarmata iam Atheniensium classe non ita multo post Thebani una cum Corinthiis arma contra Lacedae-

5. *Πλαταίαν* VabLab, quod deinceps non amplius enotabimus. — *ἑλληκῶν* La; *δ' αἰτίας* et *οὐχ ἡ πάτρ.* La.

6. *τυραννοῦντος ἔτι ἢ τῶν* CSB VabMPcAgLab; *τυραννοῦντος ἔτι τῶν* A; *τυραννούντων ἔτι τῶν* Am. XKF. — *ὅπως οὐκ ἀθην.* Lb.

7. *νικήσαντ' Ἀθ.* Ag.

8. *τῷ* om. Va; deinde *ταναγρέων* VabM.

9. *ὁ στρατηγῶν* SB; *ὃς στρατηγῶν* VaPcLbM; *ὡς στρατηγῶν* Ag; *ὃς στρατηγὸς ἦν* edd. rell. VbLa. Melius abest articulus; *ὃς* nihil aliud esse videtur quam varia lectio ad *ὢν* in *στρατηγῶν*, quae in contexta inepte recepta necessario sequens *ἦν* procreavit. Tum *στρατείας* AVb; *στρατίας* VaLbM. — *ἔπεσεν* La. — *ἐπιτηδέως* Lb.

10. *διαπολεμησθέντος* M. — *χρηγηθέντες* Lb.

πόλεμον προήχθησαν. κρατηθέντες δὲ μάχῃ περὶ Κόρινθόν τε καὶ ἐν Κορωνείᾳ,[11] νικῶσιν αὖθις ἐν Λεύκτροις ἐπιφανεστάτην νίκην ὁπόσας γενομένας[12] Ἕλλησιν ἴσμεν κατὰ Ἑλλήνων· καὶ δεκαδαρχίας[13] τε ἃς Λακεδαιμόνιοι κατέστησαν ἐν ταῖς πόλεσιν ἔπαυσαν καὶ ἁρμοστὰς τοὺς Σπαρτιάτας ἐκβάλλουσιν. ὕστερον δὲ καὶ τὸν[14] Φωκικὸν πόλεμον, ὀνομαζόμενον δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων ἱερὸν, συνεχῶς δέκα ἔτεσιν ἐπολέμησαν. (2) Εἴρηται[15] δέ μοι καὶ ἐν τῇ Ἀτθίδι συγγραφῇ τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ σφάλμα συμφορὰν γενέσθαι τοῖς πᾶσιν Ἕλλησι, Θηβαίους δὲ καὶ ἐς πλέον κατέλαβεν, οἷς γε καὶ ἐσήχθη ἐς τὴν πόλιν φρουρά.[16] Φιλίππου δὲ ἀποθανόντος καὶ ἐς Ἀλέξανδρον ἡκούσης τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς, Θηβαίοις[17] ἐπῆλθεν ἐξελεῖν τὴν φρουράν. ποιήσασι δὲ ταῦτα προεσήμαινεν αὐτίκα ὁ θεὸς τὸν ἐπιόντα ὄλεθρον, καί σφισιν ἐν Δήμητρος ἱερῷ Θεσμο- 4 5

monios moverunt. Quum vero pugna ad Corinthum et Coroneam superati fuissent, mox ad Leuctra omnium quas de Graecis Graecos unquam reportasse noverimus maxime illustrem sunt victoriam adepti. Tunc et decurionatus quos in civitatibus constituerant Lacedaemonii, sustulerunt; et Harmostas eiecerunt. Phocicum deinde bellum, quod Sacrum Graeci appellarunt, annos perpetuos X gesserunt. (2) In rerum Atticarum historia iam ante conscripsimus cladem illam ad Chaeroneam universis Graecis calamitosam fuisse; Thebanorum tamen inprimis res vehementer attrivit. Sunt enim illi victorum praesidium coacti intra urbis moenia recipere, quod post Philippi demum mortem regnante iam Alexandro eiecere. Quo facto futura eis pernicies est divinitus significata. Nam quum in

11. *Κορωνείᾳ* Smai. B; *Κυρωνείᾳ* C, vit. typ.; *Χαιρωνεία* edd. rell. Pc; *χερωνεία* VbAgLa; *χερωνία* VaMLb (*χαιρωνία* M sec. Exc. nostra).

12. *γινομένας* VabM.

13. *δεκαρχίας* VbLa, quam formam Pausaniae restituendam censet Cor.; at vide VIII, 52, not. 18. IX, 32, not. 43; *δεκαδαρχία* habet etiam Diod. Sic. XIV, 13. — Mox *ἁρμοσταὶ* M.

14. „*τὸν* et *τῶν φωκ.* Mosq." S. (sec. Exc. nostra *τὸν* p. correct. e *τῶν*); mox *πόλεμον* bis Va.

15. *εἴρηται* bis VaLb. Mox *τὸ δὲ ἐν χερωνεία* La; *χερωνείᾳ* etiam AVabAgM; *χαιρωνίᾳ* M (sec. S.); *χερωνία* Lb; quam varietatem curiose deinceps enotare operae non est pretium. — *θηβαίοις* La. — *ἕλλησιν* M.

16. *φρουρᾶ* Vb. Deinde *ἡκούσης* om. VaMLb; *τῆς μακεδόνο* Lb.

17. *θηβαίους* Va; tum *ἐξελθεῖν* VaM.

φόρου σημεῖα[18] ἐγένετο ἐναντία ἢ πρὸ τοῦ ἔργου τοῦ
6 ἐν Λεύκτροις. τότε μὲν γὰρ τοῦ ἱεροῦ τὰς θύρας ὑφάσματι[19] ἀράχναι λευκῷ, κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων ἔφοδον μέλανι ἐξύφηναν. λέγεται δὲ καὶ Ἀθηναίοις ὗσαι τέφραν ὁ θεὸς ἐνιαυτῷ πρότερον,[20] πρὶν ἢ τὸν πόλεμον τὸν ἐπαχθέντα ὑπὸ Σύλλα τὰ μεγάλα σφίσιν ἐνεγκεῖν παθήματα.

CAPUT VII.

Thebani eiecti a Cassandro restituuntur — de Cassandri odio in Alexandri domum eiusque morte — Cassandri liberorum fatis — Thebanis in bello Mithridatico a Sylla multatis.

Τότε δὲ τοὺς Θηβαίους γενομένους ἀναστάτους ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ διαπεσόντας ἐς Ἀθήνας ὕστερον Κάσσανδρος[1] ὁ Ἀντιπάτρου κατήγαγεν· ἐς δὲ τῶν Θηβῶν τὸν οἰκισμὸν προθυμότατοι μὲν ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, συνεπελά-
125 βοντο δὲ καὶ Μεσσήνιοι καὶ Ἀρκάδων οἱ Μεγάλην πό-
2 λιν ἔχοντες. (2) Δοκεῖ[2] δέ μοι τὰς Θήβας οἰκίσαι ὁ

Legiferae Cereris sub Leuctricae pugnae tempus araneae albas circa templi valvas texuissent telas, adorientibus iam fines Macedonibus longe diversa portendentes nigro omnia opere compleverunt. Proditum etiam est annalibus in Attica terra cinere pluisse anno uno antequam Syllae arma ingens Atheniensibus exitium importassent.

Cap. VII. Thebani ab Alexandro expulsi quum Athenas profugi se recepissent, a Cassandro Antipatri filio restituti sunt. Ac ad Thebas quidem instaurandas egregiam quae ceteris operam navarunt Athenienses, adiuvantibus certe Messeniis et Megalopolitanis. (2) Restituisse vero Thebas Cassandrum credi-

18. σημία Vb; tum ἐγένετο S e coni. Vb; ἐγένοντο edd. rell. VaM PcLab. — ὃ πρὸ τοῦ Lb. — τὰς θήρας La.
19. ὑφ' αἵματι Ag; ὑφάσματα La. — λευκοῦ Lb.
20. πρότετον M; deinceps πρὶν ἢ τοῦ ἄλλου πολέμου τὸν πόλεμον τ. ὑπαγχθέντα (ἄλλου πολέμου litura deletum) Vb.

Cap. VII. 1. κάσανδρος La; tum προθυμώτατοι Vb.

2. „Finite legendum vel δοκεῖ vel ᾤκισε." Sylb.; δοκεῖ FCSB; δοκεῖν AXKVabMPcAgLab. Tum τὰς μὲν Θ. AXKFCVb. Deinceps οἰκίσας Va; οἰκῆσαι AgLa. — κάσανδρος iterum La.

Κάσσανδρος κατὰ ἔχθος Ἀλεξάνδρου μάλιστα· ἐπεξῆλθε[3]
δὲ καὶ τὸν πάντα οἶκον Ἀλεξάνδρου φθείρων· ὃς Ὀλυμ-
πιάδα γε παρέβαλε[4] καταλεῦσαι τοῖς ἐπ' αὐτὴν Μακε-
δόνων παρωξυσμένοις,[5] καὶ τοὺς παῖδας Ἀλεξάνδρου
τόν τε ἐκ Βαρσίνης Ἡρακλέα καὶ Ἀλέξανδρον τὸν ἐκ Ῥω-
ξάνης, ἀπέκτεινεν ὑπὸ φαρμάκων. οὐ μὴν οὐδὲ αὐτὸς
χαίρων τὸν βίον κατέστρεψεν· ἐπλήσθη[6] γὰρ ὑδέρῳ καὶ
ἀπ' αὐτοῦ ζῶντι ἐγένοντο εὐλαί.[7] (3) Τῶν δέ οἱ παί- 3
δων Φίλιππον μὲν τὸν πρεσβύτατον, ὡς μετ' οὐ πολὺ
παρέλαβε τὴν ἀρχήν, ἀπήγαγεν[8] ὑπολαβοῦσα νόσος φθι-
νώδης, Ἀντίπατρος δὲ[9] μετ' ἐκεῖνον Θεσσαλονίκην τὴν
μητέρα ἀποκτίννυσι,[10] Φιλίππου τε οὖσαν τοῦ Ἀμύντου
καὶ Νικασιπόλιδος· ἀπέκτεινε δὲ Ἀλεξάνδρῳ[11] νέμειν
πλέον εὐνοίας αἰτιασάμενος. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἦν νεώτα-
τος τῶν Κασσάνδρου παίδων· ἐπαγαγόμενος[12] δὲ Δη-
μήτριον τὸν Ἀντιγόνου καθεῖλε μὲν δι' ἐκείνου καὶ ἐπι-

derim Alexandri maxime odio. Eius enim domum totam funditus evertere contendit. Nam et Olympiadem Alexandri matrem iis Macedonum qui in eam acerrimis flagrabant odiis, lapidibus obruendam tradidit; et Alexandri filios Herculem ex Barsine, Alexandrum ex Rhoxane susceptos venenis peremit. Neque ipse tamen satis fortunatus e vita discessit. Ex morbo enim aquae subter cutem fusae vivens etiamnum erumpentibus undique vermibus extabuit. (3) Ex eius vero liberis Philippum natu maximum regno iam inito tabida corporis lues sustulit. Cui quum successisset Antipater Thessalonicen matrem interfecit, Philippo Amyntae filio et Nicasipolide genitam. Parricidii ea fuit causa quod ea plus benevolentiae Alexandro, qui erat Cassandri liberum minimus, impertiret. At Alexander accito in auxilium Demetrio Antigoni filio, interempto fratre Antipatro matris quidem caedem ultus est; verum intel-

3. ἐπεξῆλθεν Ag.

4. παρέλαβε VaLab; παρέλαβεν Vb; παρέβαλεν Ag.

5. παρωξυσμένους Vb; παροξυσμένοις La.

6. ἐπελήφθη e coni. B; ἐπλήθη AXKFCVbPc; ὑπλήθη VaM; ὑπλήσθη Ag; ἐπλήσθη Pors. Schäfer ad Greg. Cor. p. 540. SLab. Conf. Bekker. Anecd. p. 169.

7. οὐλαί Vb. — φιλίππου La; tum ὃς μετ' id.

8. ὑπήγαγεν Va; tum ἐπιλαβοῦσα coni. S; non displicet.

9. δὲ om. VaMAgLb; an forte δὲ ὁ μετ' ἐκ.? — tum ἐκείνην VaLb.

10. ἀποκτίννυσι SBLa; ἀποκτείνυσι edd. rell. VaMAgLb; ἀποκτείνυσιν Vb; mox τὴν ἀμύντου Ag.

11. ἀλέξανδρο Ag; mox αἰτισάμενος VaMLa. — „qui erat Antipatri liberùm minimus.“ Am.

12. ἐπαγαγόμενος BPcLabAg(?); ἐπαγόμενος edd. rell. VabM.

μωρήσατο τὸν ἀδελφὸν Ἀντίπατρον, ἀνεφάνη[13] μέντοι φονέα
4 ἐξευρηκὼς ἑαυτῷ καὶ οὐ σύμμαχον. Κασσάνδρῳ μὲν ὅστις δὴ θεῶν τὴν δίκην ἔμελλεν ἀποδώσειν. (4) Θηβαίοις δὲ ἐπὶ μὲν Κασσάνδρου πᾶς ὁ ἀρχαῖος περίβολος ἀνῳκίσθη, ἔδει δὲ ἄρα καὶ ὕστερον κακῶν σφᾶς μεγάλων γεύσασθαι. Μιθριδάτῃ γὰρ καταστάντι ἐς τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον προσεχώρησαν Θηβαῖοι κατ'[14] ἄλλο, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐδέν, τοῦ δὲ Ἀθηναίων δήμου φιλίᾳ. Σύλλα δὲ ἐσβαλόντος[15] ἐς τὴν Βοιωτίαν δεῖμα ἔσχε τοὺς Θηβαίους, καὶ ἐγνωσιμάχησάν[16] τε αὐτίκα καὶ ἐτράποντο
5 αὖθις ἐς τὴν Ῥωμαίων φιλίαν. Σύλλας[17] δὲ ἐς αὐτοὺς ἐχρῆτο ὅμως τῷ θυμῷ, καὶ ἄλλα τε ἐξεῦρεν ἐπὶ λύμῃ τῶν Θηβαίων καὶ τὴν ἡμίσειαν ἀπετέμετο αὐτῶν τῆς χώρας κατὰ πρόφασιν τοιαύτην. ἡνίκα ἤρχετο τοῦ[18]
726 πρὸς Μιθριδάτην πολέμου, χρημάτων ἐσπάνιζε· συνέλεξεν οὖν[19] ἔκ τε Ὀλυμπίας ἀναθήματα καὶ τὰ ἐξ Ἐπιδαύρου καὶ τὰ ἐκ Δελφῶν ὁπόσα ὑπελίποντο[20] οἱ Φω-

lexit percussorem paratum quem sibi socium adsciverat. A Cassandro itaque deorum aliquis quisquis ille fuerit meritam poenam exegit. (4) Thebanis Cassandri auspiciis vetus omnis murorum ambitus est restitutus. Sed oportuit etiam in posterum magnorum eos malorum minime expertes esse. Quum enim Mithridati cum Romanis bellanti se adiunxissent, nulla (opinor) alia ratione quam publica Atheniensium amicitia adducti, Sylla cum exercitu in Boeotiam ingresso periculi terrore studia statim sua, mutata sententia, ad Romanos converterunt. Non tamen Sylla propterea quicquam de sua in illos ira remisit. Nam et alia ad Thebanorum fortunas comminuendas excogitavit et dimidia agri eos parte multavit. Factum vero suum huiusmodi praetexuit causa. Quum primum bellum contra Mithridatem gerere coepit ob pecuniae inopiam donaria omnia conflavit ex Olympia, ex Epidauro, ex Delphici etiam Apollinis templo quae Phocenses reliqua fecerant; inde

13. *ἀνεφάνη* BPcAg(?)VaMLb; *ἐφάνη* edd. rell. VbLa; seq. *μέντοι* om. Pc; *μὲν τὸν* La. — *κασσάνδρου μὲν* La; mox *γεύσεσθαι* id.
14. *κατὰ ἄλλο* Vb. — *ἀθηναίου δήμου* La.
15. *ἐςβαλλόντος* (= *ἐςβαλόντος*) VabLa.
16. *ἔγνω συμμαχῆσαν* AgLa.
17. *σύλλα* VabM.
18. *τοῦ* om. VaM.
19. *γοῦν* Va.
20. „Nonne *ὑπελίποντο?*“ B. At iam occupaverat coniecturam S; quum accedat La recepimus, *ὑπελείποντο* rell.

κεῖς· ταῦτα μὲν δὴ διένειμε τῇ στρατιᾷ,[21] τοῖς θεοῖς δὲ 6
ἀντέδωκεν ἀντὶ τῶν χρημάτων γῆς τὴν ἡμίσειαν τῆς Θηβαΐδος. τὴν μὲν δὴ ἀφαίρετον χώραν ὕστερον Ῥωμαίων χάριτι ἀνεσώσαντο οἱ Θηβαῖοι, τὰ δὲ ἄλλα ἐς τὸ ἀσθενέστατον[22] ἀπ' ἐκείνου προήχθησαν· καί σφισιν ἡ μὲν κάτω πόλις πᾶσα ἔρημος ἦν ἐπ' ἐμοῦ πλὴν τὰ ἱερά, τὴν δὲ ἀκρόπολιν οἰκοῦσι Θήβας καὶ οὐ Καδμείαν καλουμένην.[23]

CAPUT VIII.

De Potniarum reliquiis, memorandis et templo Bacchi Aegoboli — loco, ubi Amphiaraus terrae hiatu absorptus — septem Thebarum portis, earumque nominibus.

Διαβεβηκότι δὲ ἤδη τὸν Ἀσωπὸν καὶ τῆς πόλεως δέκα[1] μάλιστα ἀφεστηκότι σταδίους Ποτνιῶν ἐστιν ἐρείπια, καὶ ἐν αὐτοῖς ἄλσος Δήμητρος καὶ Κόρης. τὰ δὲ ἀγάλματα ἐν τῷ ποταμῷ τῷ παρὰ τὰς Ποτνιὰς *** τὰς θεὰς[2] ὀνομάζουσιν. ἐν χρόνῳ δὲ εἰρημένῳ δρῶσι καὶ

coactum stipendium militi divisit. Quo vero sacrilegii infamiam redimeret dimidiam agri Thebani partem diis adiudicavit. Sed Romanorum liberalitate ereptum agrum postea Thebani receperunt. Ceteroquin ex eo tempore ad summam reducti sunt imbecillitatem. Aetate mea inferior urbs tota, delubris deorum exceptis, deserta est; arx tantum habitatur, Thebarum non Cadmeae amplius nomine.

Cap. VIII. Ubi Asopum transieris, ab urbe ipsa X intervallo stadium Potniarum ruinae sunt, et inter ipsas Cereris et Proserpinae lucus. Signa in flumine Potnias praeterlabente ** deas appellant. Iis stato tempore et alia patrio ritu

21. στρατιᾷ XKFCSBLa; στρατείᾳ AVabMAgLb. — ἡμισείαν La.
22. ἀσθενέστερον et ἀσθενέστατον (alterum p. corr.) Vb.
23. καλουμένου M; ην sup. ου.

Cap. VIII. 1. πόλ. δὲ μάλ. Va M; πόλ. δὲ καὶ μάλ. Vb; mox Ποτνίων VabLbM.
2. Locus corruptus; nos, nisi quod lacunam indicavimus, lectionem retinemus AXKFVabMPcAg (τὰς ante θεὰς om. Ag) Lab. Aliae sunt coniecturae: „Ex Am. sic legere queas: τὰ δὲ ἀγάλματα οἱ τῷ ποταμῷ παροικοῦντες Ποτνιάδας θεὰς ὀνομάζουσι. Amas. tamen legit *Potnias deas*, non *Potniadas*.“ Sylb. „Leg. οἱ παρὰ τῷ ποταμῷ; ceteroquin mihi dubium

ἄλλα ὁπόσα καθέστηκέ σφισι, καὶ ἐς τὰ μέγαρα[3] καλούμενα ἀφιᾶσιν ὗς τῶν νεογνῶν· τοὺς δὲ ὗς τούτους ἐς τὴν ἐπιοῦσαν τοῦ ἔτους ὥραν ἐν Δωδώνῃ φασίν[4] ἐπι *** λόγῳ· τῷ δὲ ἄλλος πού τις πεισθήσεται.[5] ἐνταῦθα καὶ
2 Διονύσου ναός ἐστιν Αἰγοβόλου. θύοντες γὰρ τῷ θεῷ προήχθησάν ποτε ὑπὸ μέθης ἐς ὕβριν, ὥστε καὶ τοῦ Διονύσου τὸν ἱερέα[6] ἀποκτείνουσιν· ἀποκτείναντας δὲ αὐτίκα ἐπέλαβε νόσος λοιμώδης, καί σφισιν ἀφίκετο μάντευμα[7] ἐκ Δελφῶν τῷ Διονύσῳ θύειν παῖδα ὡραῖον· ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον τὸν θεόν φασιν αἶγα[8] ἱε-

faciunt sacra et intra eas aedes quae Megara (Basilicas) vocant lactentes sues mittunt; eos exacto anno iisdem fere anniversariis diebus apud Dodonam *** aiunt. Id ut credat sibi qui volet in animum inducat. Est ibidem et Liberi Patris aedes, cognomine Aegoboli (Capram iaculantis). Ita enim aliquando accidit, ut dum sacrificarent per temulentiam eo vecordiae processerint, ut ipsum Liberi Patris sacerdotem occiderint. Quod piaculum quum atrox pestilentia consecuta esset, ex Delphici Apollinis responso puerum Libero iam pubescentem mactandum acceperunt. Sed non multis post annis deum ipsum ca-

non est, quin recte mox legatur τὰς Ποτνιάδας θεάς.“ K; „Etiamsi vulgata probare velimus, ἐν tamen corruptum et pro eo ἐπὶ scribendum esse liquet.“ F; τὰ δὲ ἀγάλματα τὰ παρὰ τῷ ποταμῷ τὰς Ποτνιάδας θεὰς ὀνομάζουσι Pors.; τὰ δὲ ἀγ. ἐπὶ τῷ ποτ. τῷ παρὰ τὰς Ποτνιὰς Ποτνιάδας θεὰς ὀνομ. C; τὰ δὲ ἀγ. ἐν τῷ ποτ. τῷ παρὰ τὰς Ποτνιάδας θεὰς ὀνομ. Smai.; τὰ δὲ ἀγ. τὰ ἐν τῷ ποτ. τῷ παρὰ, τὰς Ποτνιάδας θεὰς ὀνομ. Smin.; τὰ δὲ ἀγ. τὰ ἐπὶ τῷ ποτ. τῷ παρὰ τὰς Ποτνιὰς τὰς θεὰς ὀνομάζουσιν B. — Non unum vocabulum, sed integer versus excidisse videtur. Ceterum Ποτνίας VbLab. — εἰρημένα La.

3. Μέγαρα XKFCSmin. Cf. Creuzer Symbol. IV. p. 473. not. Lobeck. Aglaoph. p. 829. — ἀφιᾶσι M. — τοὺς δὲ καὶ ὗς La.

4. Lacunam indicavimus cum B La; excidit versus; post φασίν (φασίνί vitio typoth.) asteriscum habet Smai.; φασὶν ἐπὶ X λόγῳ τῷ δὲ F; ἔτους ὁρᾷν ἐν Smin.; „apud Dodonam pascere.“ Am.; φασὶν ἐπιφανῆναι· λόγῳ coni. C. O. Müller Orchom. p. 61; φασὶν ἐπιφαίνεσθαι. Λόγῳ δὲ τῷδε Cor.; pro ἐν Δωδώνῃ Lobeck Aglaoph. p. 829. suspicatur ἀναδῦναι vel ἀναδοθῆναι. — „Amasaeus legit ἐπινέμειν [pro ἐπὶ λόγῳ] melius.“ Palm. Ms. — ἐπιλόγῳ SMVbLb; fortasse φασὶν ἐπι [***. τῷ] λόγῳ τῷδε ἄλλος; tum τῷδε SVaLa; deinde ἄλσος VabMLb; porro πού τις SBLa; ποῦ τις edd. rell.; που τίς Va; ποῦ τὶς VbLb.

5. πεισθήσηται VaM; πιθήσεται Ag. — Αἰγοβόρου coni. K; αἰγοβούλον Vb; υ expunct.

6. ἱερέαν Vb; mox ἀποκτείναντες Vab.

7. μάντευμα pro ἅμα est coniectura Siebelisii quam recepimus.

8. αἶ pro αἶγα Vb.

ῥεῖον ὑπαλλάξαι σφίσιν ἀντὶ τοῦ παιδός. δείκνυται δὲ
ἐν Ποτνιαῖς[9] καὶ φρέαρ· τὰς δὲ ἵππους τὰς ἐπιχωρίους 127
τοῦ ὕδατος πιούσας[10] τούτου μανῆναι λέγουσιν. (2) Ἐκ 3
δὲ τῶν Ποτνιῶν ἰοῦσιν ἐς Θήβας ἔστιν ἐν δεξιᾷ περίβο-
λος τῆς ὁδοῦ[11] οὐ μέγας καὶ κίονες ἐν αὐτῷ· διαστῆναι
δὲ Ἀμφιαράῳ τὴν γῆν ταύτῃ[12] νομίζουσιν, ἐπιλέγοντες
καὶ τάδε ἔτι, μήτε ὄρνιθας ἐπὶ τῶν κιόνων καθέζεσθαι[13]
τούτων, μήτε πόαν τὴν[14] ἐνταῦθα μήτε ἥμερον ζῷον,
μήτε τῶν ἀγρίων νέμεσθαι. (3) Θηβαίοις δὲ ἐν τῷ πε- 4
ριβόλῳ τοῦ ἀρχαίου τείχους ἑπτὰ ἀριθμὸν ἦσαν πύλαι,
μένουσι δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι. τεθῆναι δὲ τὰ ὀνόματα
ἐπυνθανόμην[15] σφίσιν ἀπό τε Ἠλέκτρας ἀδελφῆς Κάδμου,
καὶ Προιτίσιν[16] ἀπὸ ἀνδρὸς τῶν ἐπιχωρίων· ἡλικίαν δὲ
Προίτου καὶ τὸ ἀνωτέρω γένος χαλεπὰ ἦν εὑρεῖν. τὰς
δὲ Νηΐστας[17] ὀνομασθῆναί φασιν ἐπὶ τῷδε· ἐν ταῖς χορ-

pellam pro puero supposuisse tradunt. Potuiis etiam puteus monstratur, e quo potantes equas in furorem agi praecipites tradunt. (2) Qua est a Potniis Thebas iter ad viae dexteram circumsepta est area non utique magna in eaque columnae positae. Ibi terram discessisse credunt quum Amphiaraus subito soli hiatu est absorptus. Addunt ad fabulam, neque aves illis columnis insidere neque eius areae herbam ullum vel mansuetum, vel ferum animal attingere. (3) Thebani in veterum murorum ambitu portas VII habuere, quae adhuc manent. Sumsisse audio nomina, Electridem ab Electra Cadmi sorore; Proetidem a Proeto homine indigena. Qua vero hic aetate vixerit et unde genus duxerit perdifficile erat inventu. Neistas nominarunt quod in cithara chordarum unam,

9. ποτνίαις VabLab; mox ποτνίων Vab, ποτλίων Lb. — τὰς δὲ ὅπους La.

10. ποιούσας et μανεῖναι Ag.

11. περίβολος τῆς ὁδοῦ τε edd. codd. excepto La; περίβολός τε τῆς ὁδοῦ Pors.; nos ineptum illud τε expunximus cum La.

12. ταύτῃ Sylb. FCSB, ταύτην AXKMVabLab. — ἐπιλέγοντές τε καὶ La.

13. καθίζεσθαι Ag.

14. τὴν Sylb. FCSBMVabPcAg Lab; τοὺς AXK. Mox μήτε τι τῶν Sylb.

15. ἐπυθανόμην Va. — ἠλύκτρας La. Tum „σφίσιν] hic excidit Ἠλέκτρας." K; concisam cum Sylb. orationem et Electrae nomen subintelligendum iudicat S; nobis vel corrupta vel manca videtur oratio, quod verba ἀπό τε satis iam indicare videntur. Tota haec pagina in archetypo varie fuit corrupta.

16. προίτισιν Va; προιτισι (sic) Lb.

17. νῆσας MVa; νήσας VbPcAg Lab; Νηΐτας edd.; Νηΐτιδας legisse Amasaeum („Neitidem nominarunt)

δαῖς νήτην[18] καλοῦσιν ἐξ αὐτῶν·[19] ταύτην οὖν τὴν χορδὴν Ἀμφίονα ἐπὶ ταῖς πύλαις ταύταις ἀνευρεῖν λέγουσιν. ἔτι δὲ[20] ἤκουσα καὶ ὡς Ζήθου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀμφίονος τῷ παιδὶ ὄνομα Νῆϊς[21] γένοιτο, ἀπὸ τούτου δὲ
728 5 τοῦ Νήϊδος τὰς πύλας κληθῆναι ταύτας. πύλας δὲ Κρηναίας,[22] τὰς δὲ Ὑψίστας ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε ὀνομάζουσι· ** πρὸς δὲ ταῖς Ὑψίσταις Διὸς ἱερὸν ἐπίκλησίν ἐστιν Ὑψίστου. τὰς δὲ ἐπὶ ταύταις πύλας ὀνομάζουσιν Ὠγυγίας.[23] τελευταῖαι δέ εἰσιν Ὁμολοΐδες·[24] ἐφαίνετο δὲ εἶναί μοι καὶ τὸ ὄνομα νεώτατον ταῖς πύλαις ταύταις,
6 αἱ δὲ Ὠγύγιαι[25] τὸ ἀρχαιότατον. τὰς δὲ Ὁμολοΐδας

cui Nete nomen, Amphion ante hanc portam invenisse dicitur. Audivi etiam illud aliquando, Zethi, qui frater Amphionis fuit, filio Neis nomen fuisse, et ab isto Neide portae nomen datum. Iam Crenaeam portam a fonte denominant. Altissimam vero ex eo nominant quod est ad eam portam Iovis Altissimi cognomine sacellum. Praeter eas quas connumeravimus portas est quae Ogygia nominatur, et omnium postrema Homolois, cuius nomen ita nuperrimum esse facile apparet, ut Ogygiae antiquissimum. Dicta vero est Homolois

suspicatur Sylb. Nos Νηΐστας h. l. et postea scripsimus, quam nominis formam probavit etiam Unger Thebanar. rerum specim. p. 35 sq., ubi idem ex Hesychio apposite laudat: νήϊστα, ἔσχατα, κατώτατα; conf. cap. 25, not. 2.

18. νίτην Vb.

19. ἐξ αὐτῶν] locus vix sanus; τὴν ὀξυτάτην coniecit C. Kuhnium secutus, qui τὴν ὀξυτάτην αὐτῶν proposuit; τὴν ἐσχάτην Valcken. ad Schol. Eurip. Phoen. 1111. pag. 730; idem probat Kuhn Ind. Graec. ad Aelian. V. H. pag. 424; tuetur vulgatam Unger d. l. ex graecae proprietatis constructione exposita a Wyttenb. ad Plat. Phaed. pag. 285. Schaefer Ind. Graecit. ad Gregor. Corinth. pag. 986. Dissen. ad Pindar. Nem. IX, 41. pag. 492; ipse tamen τὴν νήτην malit. — ἀμφίωνα AgLb.

20. ἔτι δὲ e coniectura; ἤδη δὲ edd. MVabPcAgLa; ἤδε δὲ Lb. — ἀμφίωνος VbLb. — τὸ παιδίον ὁ μανῆις Ag.

21. νῆϊς VabLa. — ἀπὸ τοῦδε τοῦ νηΐδος La.

22. ἠρηναίας Ag. — ὕψιστα Vb. — ὀνομάζουσιν Ag. Sequentem lacunam alii aliter implere conati sunt, frustra omnes.

23. Ὠγυγίας ἀπὸ Ὠγύγου coni. C. — τελευταῖα VaLa.

24. Ὁμολοΐδες et deinceps Ὁμολοΐδας recepimus e MVabAgLab; e Bekkeri silentio nolimus argumentari de lectione codicis Pc; „καὶ Θηβῶν αἱ πρὸς τῷ ὄρει ὁμολοΐδες πύλαι.“ Stephan. Byz. s. n. Ὁμόλη. Eandem formam habet Hesychius; Ὁμολωΐδες et Ὁμολωΐδας edd., quam formam habent Apollod. III, 6, 6. (ubi „Ὁμολωΐδας et Ὁμολοΐδας utrumque bene scribitur,“ observat Heyne) et Tzetz. ad Lycophr. 520.

25. αἱ δὲ ὡς γυγίαι Ag; ὠγυγίαι et mox φησὶν Lb.

*κληθῆναί φασιν ἐπὶ τοιῷδε· ἡνίκα ὑπὸ Ἀργείων μάχῃ
πρὸς Γλίσαντι[26] ἐκρατήθησαν, τότε ὁμοῦ Λαοδάμαντι
τῷ Ἐτεοκλέους[27] ὑπεξίασιν οἱ πολλοί· τούτων οὖν μοῖρα
τὴν μὲν ἐς τοὺς Ἰλλυριοὺς πορείαν ἀπώκνησε,[28] τραπό-
μενοι δὲ ἐς Θεσσαλοὺς καταλαμβάνουσιν Ὁμόλην, ὀρῶν[29]
τῶν Θεσσαλικῶν καὶ εὔγεων μάλιστα καὶ ὕδασιν ἐπιῤῥεο-
μένην· Θερσάνδρου δὲ τοῦ Πολυνείκους ἀνακαλεσαμένου* 7
*σφᾶς ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, τὰς πύλας διὰ ὧν τὴν κάθοδον
ἐποιοῦντο ἀπὸ τῆς Ὁμόλης ὀνομάζουσιν Ὁμολοΐδας.
ἐρχομένῳ[30] δὲ ἐκ Πλαταίας ἔσοδος ἐς τὰς Θήβας κατὰ
πύλας[31] ἐστὶν Ἠλέκτρας, καὶ ταύτῃ Καπανέα τὸν Ἱππό-
νου[32] βιαιοτέρας ποιούμενον πρὸς τὸ τεῖχος τὰς προσβο-
λὰς βληθῆναι κεραυνῷ λέγουσι.*

ex eo, quod in pugna cum Argivis ad Glisantem accepta clade, quum multi Laodamantem Eteoclis filium secuti profugissent, eorum pars una ab itinere in Illyrios capessendo abhorruit, conversi autem in Thessalos Homolen occuparunt omnium qui in Thessalia sunt montium maxime fertilem et aquis irriguum. Illinc a Thersandro Polynicis filio postliminio revocati portam, qua redeuntes urbem introierunt, Homoloidem ab Homole nuncuparunt. A Plataea quidem venientes Electris porta accipit. Ad eam Capaneum Hipponoi filium dum vehementiore impetu muros ascendere conatur fulmine ictum corruisse memorant.

26. *Γλισᾶντι* AXKFC; *γλίσσαντι* (*γλίσαντι* sec. Exc. nostra) M; silet Va; conf. de scriptura et accentu nominis Tzschuck. ad Strab. IX, pag. 457, not. 2.

27. *τῷ ἐτεοκλέα*, marg. *ἐτεοκλέους* R. — *μοῖραι* Lb.

28. *πορίαν* MVaAgLb; *ἀπόκνησε* MVa; *πορρείαν ἀπώκνησεν* La; in Lb *ἀπώκνησε* (sic) in textu; *ἀπώκνησε* ad. marg.

29. *ὀρῶν* ALb; tum *εὐγαίων* Va Lb; *εὔγαιων* M; *εὐγέων* Vb. — *ἐπιρεομένην* Ag; post hanc vocem Lb repetit *ὀρῶν τῶν θεσσαλικῶν*. — *θερσ. δὲ τῶν τοῦ πολ.* La; *πολυνίκους* Lb.

30. *ἀρχομένῳ* MVabAgLb; *ἐρχομένων* La.

31. *πύλην ἔστιν* MVa; *πύ ἔστιν* (sic) Vb. — *ἠλέκτρῳ* Lb.

32. *τὸν ἵππον οὗ* Ag; tum *βιαιοτέτερας* (sic) Vb.

CAPUT IX.

De Argivorum primo bello contra Thebas suscepto — Thersandri et Epigonorum bello contra Thebanos — carmine de hoc bello composito.

Τὸν δὲ πόλεμον τοῦτον ὃν ἐπολέμησαν Ἀργεῖοι νομίζω πάντων ὅσοι πρὸς Ἕλληνας ἐπὶ τῶν καλουμένων Ἡρώων ἐπολεμήθησαν[1] *ὑπὸ Ἑλλήνων, γενέσθαι λόγου μάλιστα ἄξιον. ὁ μέν γε Ἐλευσινίων πρὸς Ἀθηναίους τοὺς ἄλλους, ὡσαύτως δὲ καὶ Θηβαίων πρὸς Μινύας, τήν τε ἔφοδον δι' ὀλίγου τῶν*[2] *ἐπιστρατευσαμένων καὶ ἐν μάχῃ παρέσχοντο μιᾷ τὴν κρίσιν, ἐς ὁμολογίας τε αὐτίκα ἐτρά-*
2 *ποντο καὶ σπονδάς. ὁ δὲ Ἀργείων στρατὸς ἐς Βοιωτίαν τε μέσην ἀφίκετο ἐκ μέσης Πελοποννήσου, καὶ ὁ Ἄδραστος ἐξ Ἀρκαδίας καὶ παρὰ*[3] *Μεσσηνίων συμμαχικὰ ἤθροισεν. ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς Θηβαίοις μισθοφορικὰ ἦλθε*
729 *παρὰ Φωκέων καὶ ἐκ τῆς Μινυάδος*[4] *χώρας οἱ Φλεγύαι. γενομένης δὲ πρὸς τῷ Ἰσμηνίῳ*[5] *μάχης ἐκρατήθησαν οἱ*

Cap. IX. Atque hoc quidem bellum quod Argivi gesserunt, eorum omnium quae heroicis temporibus inter Graecos gesta fuere, longe dignissimum quod hominum memoriae proderetur fuisse existimo. Est enim ab Eleusiniis cum reliquis Attici nominis populis, et a Thebanis cum Minyis ita pugnatum, ut una fere exercituum excursione et unico conflictu debellatum fuerit, conversis mox ad concordiam et foedera hominum animis. At Argivorum exercitus in mediam Boeotiam ex media venit Peloponneso; et Adrastus ex Arcadia et a Messeniis auxilia in unum cogit; quum interea Thebanis auxilio copiae a Phocensibus missae venirent et ex Minyade terra Phlegyae. Proelio vero ad Ismenum inito in ipso con-

Cap. IX. 1. *ἐπολέμησαν* Lb. — *λόγον* idem. — *δὲ* post *ὡσαύτως* om. Va; num fortasse *δὲ καὶ ὁ Θηβαίων*? — *μισύας* Ag.

2. Post *τῶν* inserunt *δὲ* Smin. MVabLbPcAg; om. edd. rell. La; post *ὀλίγου* distinguit Smin. — *ἐπιστρατευμάτων* Ag; seq. *καὶ* om. Smin. MVa. — *μία* MVabLb.

3. *παρὰ* om. MLb.

4. *μιννάδος* MVb. — *φλεγυίαι* VabLb; *φλεγυῖαι* La.

5. *ἰσμινίῳ* VabLb. „*γρ. Ἰσμήνῳ*“ [imo *Ἰσμηνῷ*] Palm. Ms.; idem tamen expuncta hac coniectura addit: „tamen infra sic scribit rursus vers. 24. [cap. 10, 2.]; est igitur templum Ismenii Apollinis.“ *ad Ismenum* Am.

Θηβαῖοι τῇ συμβολῇ, καὶ ὡς ἐτράποντο καταφεύγουσιν
ἐς τὸ τεῖχος· ἅτε δὲ οὐκ ἐπισταμένων τῶν Πελοποννη- 3
σίων[6] μάχεσθαι πρὸς τὸ τεῖχος, ποιουμένων δὲ θυμῷ
μᾶλλον ἢ σὺν ἐπιστήμῃ τὰς προσβολὰς, πολλοὺς μὲν
ἀπὸ τοῦ τείχους βάλλοντες[7] φονεύουσιν αὐτῶν οἱ Θη-
βαῖοι, κρατοῦσι δὲ ὕστερον καὶ τοὺς ἄλλους ἐπεξελθόν-
τες τεταραγμένοις,[8] ὡς τὸ σύμπαν στράτευμα πλὴν Ἀδρά-
στου φθαρῆναι. ἐγένετο δὲ καὶ αὐτοῖς τὸ ἔργον οὐκ
ἄνευ κακῶν μεγάλων· καὶ ἀπ᾽ ἐκείνου τὴν[9] σὺν ὀλέθρῳ
τῶν κρατησάντων Καδμείαν ὀνομάζομεν[10] νίκην. (2) 4
Ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον ὁμοῦ Θερσάνδρῳ στρατεύ-
ουσιν ἐπὶ τὰς Θήβας οὓς Ἐπιγόνους καλοῦσιν Ἕλληνες.
δῆλοι δέ εἰσι καὶ τούτοις οὐ τὸ Ἀργολικὸν μόνον οὐδὲ
οἱ Μεσσήνιοι καὶ Ἀρκάδες ἠκολουθηκότες, ἀλλὰ καὶ ἔτι
ἐκ Κορίνθου καὶ Μεγαρέων[11] ἐπικληθέντες ἐς τὴν συμ-
μαχίαν· ἤμυναν δὲ καὶ Θηβαίοις οἱ πρόσοικοι καὶ μάχη
πρὸς Γλίσαντι[12] ἀπὸ ἀμφοτέρων ἐγένετο ἰσχυρά. τῶν 5

gressu Thebani superati et in fugam versi intra moenia se recepere; quumque essent Peloponnesii earum artium quibus urbes oppugnantur omnino ignari, et ira incitati improvide impetum facerent, eorum multos de muris Thebani occidebant; quin facta etiam eruptione dissipatos turbatis ordinibus reliquos perculerunt. Totus itaque exercitus uno Adrasto excepto est ad internecionem caesus. Sed ea Thebanis victoria magna stetit clade. Ex eo usurpatum, ut si qua victores pernicies opprimat, Cadmea victoria dicatur. (2) Non multis post annis Thersandro duce Thebas adorti illi sunt quos Epigonos Graeci vocant. Satis autem constat, eorum signa secutos non tantum Argivos, Messenios et Arcadas, sed in auxilium accitos Corinthios etiam et Megarenses. Thebanis rursus opem finitimi tulere. Acriter utrinque est ad Glisantem dimicatum. E The-

6. πελοποννησίους, ων sup. vers. Vb. — πρὸς τὸ τεῖχος La; articulum om. rell., quem nos probavimus quoniam non in universum Peloponnesiorum inscitiam notat Pausanias, sed de hac sola Thebarum loquitur obsidione.

7. βαλόντες Ag.

8. „mallem τεταραγμένους“ F.

9. τὴν e coni. B; τὰ edd. rell. codd. — καδμίαν Ag.

10. ὀνομάζομεν B; ὀνομαζομένην VaPcRAgLb; ην procul dubio est correctura praecedentis τὰ; ὀνομάζουσι edd. rell. Vb, R marg.; silet M; καδμείαν νίκην ὀνομάζουσιν La. — ὕστερον ἐμοῦ Lb. — δηλοὶ M; δῆλοί τέ εἰσι La.

11. Μεγάρων malit S.

12. γλίσαντι M; γλίσαντα Va; Γλισᾶντι AXKFCSmai. cf. supra c. 8. not. 26. — ἀπ᾽ ἀμφ. La.

δὲ Θηβαίων οἱ μὲν αὐτίκα ὡς ἡττήθησαν ὁμοῦ Λαοδάμαντι[13] ἐκδιδράσκουσιν, οἱ δὲ ὑπολειφθέντες πολιορκίᾳ παρέστησαν. (3) Ἐποιήθη[14] δὲ ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον καὶ ἔπη Θηβαΐς· τὰ δὲ ἔπη ταῦτα Καλλῖνος[15] ἀφικόμενος αὐτῶν ἐς μνήμην ἔφησεν Ὅμηρον τὸν ποιήσαντα εἶναι· Καλλίνῳ δὲ πολλοί τε καὶ ἄξιοι λόγου[16] κατὰ ταὐτὰ ἔγνωσαν. ἐγὼ δὲ τὴν ποίησιν ταύτην μετά γε Ἰλιάδα καὶ τὰ ἔπη τὰ ἐς Ὀδυσσέα ἐπαινῶ μάλιστα. πολέμου μὲν δὴ ὃν[17] Ἀργεῖοι καὶ Θηβαῖοι τῶν Οἰδίποδος παίδων εἵνεκα ἐπολέμησαν ἐς τοσόνδε ἔστω μνήμη.

CAPUT X.

De memorandis prope Thebas — Apolline Ismenio, Minerva ac Mercurio Pronais — Mantus sella — Apollinis Ismenii annuo sacerdote — Martis fonte et Caantho.

Πολυάνδριον[1] δὲ οὐ μακρὰν ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐστί· κεῖνται[2] δὲ ὁπόσους κατέλαβεν ἀποθανεῖν Ἀλεξάνδρῳ καὶ

banis multi statim post cladem acceptam cum Laodamante effugerunt, reliqui per obsidionem expugnati sunt. (3) Et hoc quidem bellum est versibus perscriptum, quibus Thebaidis nomen est inditum. Eorum versuum Callinus mentionem faciens ab Homero factos censet, cui multi et ii non ignobiles auctores assentiuntur. Ego certe poesin illam secundum Homeri sane Iliadem et Odysseam plurimi facio. Et hactenus de bello quod gessere cum Thebanis Argivi Oedipi filiorum causa, satis multa.

Cap. X. Non longe a portis commune sepulcrum exstat eorum qui in acie cum Alexandro Macedone confligentes mortem

13. λαομέδοντι Vb.

14. ἐποιήθην A; tum ταῦτα καὶ ἐπὶ LbMPcdRAg; ταῦτα καὶ ἔπη Va. In R correctum τοῦτον καὶ ἔπη. — Θηβαΐς Hemsterh. Ruhnken. Schellenb. Franck.; probant FC; recep. SB; Θηβαίοις edd. rell. Vab MPcRAgLab.

15. Καλλῖνος Sylb., quod nos cum aliis (cf. Clint. F. Hell. I. p. 353) probamus, quum aliquot lineis post in Va a pr. man. legatur Καλλίνῳ, quod p. corr. in Καλαίνῳ mutatum est. καλλαίνῳ in Ag; Κάλαινος Sylb. Smai.; Καλαῖνος et Καλαίνῳ edd. rell. Va (p. corr.) VbM PcLab; Καλλίμαχος Ruhnk. ad Callim. Fr. I. p. 439. ed. Ernesti.

16. λόγοι Va et M sup. vers. Tum ταῦτα VaAgLab; seq. ἔγνωσαν om. Ag. Mox κατὰ τὰ ἔπη ἐς La.

17. οὗ AXK.

Cap. X. 1. πολιάνδριον Ag.

2. κεῖται LaAg; tum ὁπόσας Vb M; in hoc ov sup. vers.

Μακεδόσιν ἀντιτεταγμένους. οὐ πόῤῥω δὲ ἀποφαίνουσι χωρίον ἔνθα Κάδμου[3] *λέγουσιν (ὅτῳ πιστὰ) τοῦ δράκοντος ὃν ἀπέκτεινεν ἐπὶ τῇ κρήνῃ τοὺς ὀδόντας σπεί-* 730 *ραντα, ἄνδρας δὲ ἀπὸ τῶν ὀδόντων ἀνεῖναι τὴν γῆν.*
(2) *Ἔστι δὲ λόφος ἐν δεξιᾷ τῶν πυλῶν ἱερὸς Ἀπόλλωνος·* 2 *καλεῖται δὲ ὅ τε λόφος καὶ ὁ θεὸς Ἰσμήνιος, παραῤῥέοντος*[4] *τοῦ ποταμοῦ ταύτῃ τοῦ Ἰσμηνοῦ.*[5] *πρῶτα μὲν δὴ λίθου κατὰ τὴν ἔσοδόν ἐστιν Ἀθηνᾶ καὶ Ἑρμῆς ὀνομαζόμενοι Πρόναοι· ποιῆσαι δὲ αὐτὸν Φειδίας, τὴν δὲ Ἀθηνᾶν λέγεται Σκόπας· μετὰ δὲ ὁ ναὸς ᾠκοδόμηται. τὸ δὲ ἄγαλμα μεγέθει τε ἴσον τῷ ἐν Βραγχίδαις*[6] *ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος οὐδὲν διαφόρως ἔχον· ὅστις δὲ τῶν ἀγαλμάτων τούτων*[7] *τὸ ἕτερον εἶδε καὶ τὸν εἰργασμένον ἐπύθετο, οὐ μεγάλη οἱ*[8] *σοφία καὶ τὸ ἕτερον θεασαμένῳ Κανάχου*[9] *ποίημα ὂν ἐπίστασθαι. διαφέρουσι δὲ τοσόνδε· ὁ μὲν*

oppetiere. Monstrant proximo loco campum, in quo occisi a Cadmo ad vicinum fontem draconis dentium facta semente (si fabulae est fides habenda) terra homines edidit. (2) Ad portae Homoloidis dexteram collis est Apollini sacer; et collis et deus eodem nomine Ismenius dicitur Ismeno fluvio praeterfluente. In ipso ad aedem aditu Minervae et Mercurii marmorea signa sunt; Pronai (Vestibulares) appellantur; Mercurium Phidias, Minervam Scopas fecisse dicitur. Templum proxime erectum est; in eo signum magnitudine ei quod in Branchidis est, par, specie etiam ipsa ab illo nihil differt. Eorum signorum si quis alterum viderit et a quo factum fuerit cognoverit, nimirum ille haud magno negotio quum alterum intueatur Canachi opus esse cognoscat; tantum interest quod ille in Branchidis

3. *Κάδμον* SVabMPaLa; *Κάδμου* edd. rell. Lb; *Κάδμῳ* Pc. — *λέγουσι* M; *ὅτε πιστὰ* La; tum *σπείραντα* SPaLa; *σπείραντος* edd. rell. VabMPcAgLb. Rectius fortasse *σπεῖραι*; seq. *δὲ* om. C. volente F; *δὴ* coni. K; *τε* Vb.

4. *παραρέοντος* Vb.

5. *τοῦ Ἰσμηνοῦ* Am. BPcAg; idem Va habere videtur; *ἰσμήνου* Palm. Ms. probat nominis formam *ἰσμηνοῦ* apud Pausaniam Spanh. ad Callim. in Del. 80. *Ἰσμηνίου* rell. *τοῦ* om. C. — *πρόναος* Lb. — *φειδείας* La; tum *δὲ ναὸς* sine o La.

6. *ἴσον τῷ ἐν Βρ. ἐστὶ* BPcLaAg; *ἴσον ἐστι τῷ ἐν Βρ.* edd. rell.; *ἴσον ἐστὶν τὸ ἐν βρ. καὶ* Vb; *τῷ ἐν Βραγχίδαις* om. VaMLb; *ἐν* om. PcAg; tum *ἔστη* Ag.

7. *τοῦτο τὸ ἕτερ.* Va. Tum *εἶδε* Sylb. FCSB; *οἶδε* edd. rell. VabMPcLab; *οἶδεν* Ag; mox *ἐπείθετο* Vb.

8. *ἡ σοφία* Ag.

9. *Κανάχου θεασαμένω* (*ν̄* p. corr. e *μ̄*) Va; literis supra vers. positis ordo vulg. restituitur.

γὰρ ἐν Βραγχίδαις χαλκοῦ, ὁ δὲ Ἰσμήνιός ἐστι κέδρου.
3 (3) Ἔστι δὲ[10] ἐνταῦθα λίθος, ἐφ' ᾧ Μαντώ φασι τὴν
Τειρεσίου καθέζεσθαι· οὗτος μὲν[11] πρὸ τῆς ἐσόδου κεῖ-
ται καί οἱ τὸ ὄνομά ἐστι καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Μαντοῦς δίφρος.
ἐν δεξιᾷ δὲ τοῦ ναοῦ λίθου[12] πεποιημένας εἰκόνας Ἡνιό-
χης εἶναι, τὴν δὲ Πύῤῥας[13] λέγουσι, θυγατέρας δὲ αὐ-
τὰς εἶναι Κρέοντος, ὃς ἐδυνάστευεν ἐπιτροπεύων Λαο-
4 δάμαντα τὸν Ἐτεοκλέους. (4) Τόδε γε καὶ[14] ἐς ἐμὲ ἔτι
γινόμενον οἶδα ἐν Θήβαις· τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἰσμηνίῳ παῖδα
οἴκου τε δοκίμου καὶ αὐτὸν εὖ μὲν εἴδους,[15] εὖ δὲ ἔχοντα
καὶ ῥώμης, ἱερέα ἐνιαύσιον ποιοῦσιν· ἐπίκλησις[16] δέ
ἐστίν οἱ δαφναφόρος,[17] στεφάνους γὰρ φύλλων δάφνης
φοροῦσιν οἱ παῖδες. εἰ μὲν οὖν πᾶσιν ὁμοίως καθέ-
στηκεν ἀναθεῖναι[18] δαφνηφορήσαντας χαλκοῦν τῷ θεῷ
τρίποδα, οὐκ ἔχω δηλῶσαι, δοκῶ δὲ οὐ πᾶσιν εἶναι

Apollo ex aere, Ismenius hic e cedro est. (3) Est eodem in loco saxum super quo Manto Tiresiae filiam sedisse tradunt; prominet ante ipsum templi vestibulum; nostra etiamnum aetate Mantus sellam vocant. Ad templi dexteram effigies e marmore sunt; eas esse dicunt Heniochae et Pyrrhae filiarum Creontis qui dum Laodamanti Eteoclis filio tutor esset, imperium tenuit. (4) Apollini Ismenio hac etiam aetate Thebani puerum claris natalibus, forma et robore praestantem, annuum sacerdotem deligunt. Daphnaphorus (Lauriger) ei cognomen est, quod serta e lauri foliis gestant pueri. Non habeo satis compertum an omnes qui laurigeri munus obierint ex patrio instituto aeneum Apollini tripodem dedicent; existimo certe

10. δ' ἐνταῦθα BPcLab; mox Τηρεσίου VabMAgLb. Tum καθίζεσθαι BAgPcLb.

11. μὲν bis Va; μέντοι Ag. — πρὸς τῆς Lb. — ἔτι καὶ ἐς ἡμᾶς ἔστι La.

12. λίθου om. Ag. — ἡνιοχῆς Lb.

13. Πυῤῥᾶς Va, sine acc. Lb; Πυρᾶς Vb. — mox λέγουσιν AgM. — δὲ καὶ αὐτὰς La.

14. τὸ δέ γε καὶ AXKFCLb; τόδε γε καὶ Sylb. SBAgPc; τὸ δὲ καὶ Va. Tum ἐπ' ἐμὲ Pc. — τὸ δέ γε καὶ ἐς ἐμὲ ἐπιγινόμενον La.

15. αὐτὸν εὐμενίδους VaLbMR (R ad marg. εὖ μὲν εἴδους); αὐτὸν εὐμενίδας Ag; tum δὲ ἔχ. VabLab; δ' ἔχ. edd.

16. ἐπίκλησιν Va; deinde ἡ pro οἱ id.

17. δαφναφόρος BAgPc; δαφνοφόρος edd. rell. VabMLb; δναφόρος La; δαφνηφόρος coni. K. Deinde στεφάνης Vb; mox φίλων M, ὑ sup. ι.

18. ἀναθῆναι VabAgLa; tum δάφνη φορήσαντας Vb; δάφνης φορήσαντας M; δάφνης φορήσαντα VaAg; δαφνοφορήσαντας La; δάφνης φωρήσαντα LbM (sec. Exc. nostra).

νόμον· οὐ γὰρ δὴ[19] πολλοὺς ἑώρων αὐτόθι ἀνακειμένους· οἱ δ' οὖν εὐδαιμονέστεροι τῶν παίδων ἀνατιθέασιν. ἐπιφανὴς δὲ μάλιστα ἐπί τε ἀρχαιότητι καὶ τοῦ ἀναθέντος τῇ δόξῃ τρίπους ἐστὶν Ἀμφιτρύωνος[20] ἀνάθημα ἐπὶ Ἡρακλεῖ δαφνηφορήσαντι. (5) Ἀνωτέρω δὲ τοῦ Ἰσμηνίου 5
τὴν κρήνην ἴδοις ἄν,[21] ἥντινα Ἄρεώς φασιν ἱερὰν εἶναι καὶ δράκοντα ὑπὸ τοῦ Ἄρεως ἐπιτετάχθαι φύλακα τῇ πηγῇ. πρὸς ταύτῃ τῇ κρήνῃ τάφος[22] ἐστὶ Καάνθου· 731
Μελίας δὲ ἀδελφὸν[23] καὶ Ὠκεανοῦ παῖδα εἶναι Κάανθον λέγουσι, σταλῆναι δὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ζητήσοντα ἡρπασμένην τὴν ἀδελφήν. ὡς δὲ Ἀπόλλωνα εὑρὼν[24] ἔχοντα τὴν Μελίαν οὐκ ἐδύνατο ἀφελέσθαι, πῦρ ἐτόλμησεν ἐς τὸ τέμενος ἐνεῖναι τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦτο ὃ νῦν[25] καλοῦσιν Ἰσμήνιον, καὶ αὐτὸν ὁ θεός, καθά φασιν οἱ Θηβαῖοι, τοξεῦσαι. Καάνθου μὲν ἐνταῦθά ἐστι μνῆμα, Ἀ- 6
πόλλωνι δὲ παῖδας ἐκ Μελίας γενέσθαι λέγουσι Τήνερον καὶ Ἰσμήνιον·[26] Τηνέρῳ μὲν Ἀπόλλων μαντικὴν δίδωσι,

nulla lege illos teneri. Paucos enim illic tripodas vidi. E ditissimis certe orti parentibus pueri dedicant. Eorum tripodum est maxime insignis tum operis vetustate, tum hominis dignitate, quem Amphitruo dedicavit Hercule laurum gestante. (5) Supra Ismenii, fontem videas quem Marti sacrum dictitant et a Marte fontis custodiam draconi demandatam. Prope est Caanthi tumulus; Meliae fratrem, Oceani fuisse filium Caanthum dicunt, missum vero a patre sororem raptam quaesitum; quum in Apollinis eam esse potestate comperisset neque omnino abducere puellam potuisset, ignem in lucum, quem Ismenium vocant, iniicere ausum; ob eam rem (uti narrant Thebani) sagittis ab Apolline confixum. Est illic quidem Caanthi sepulcrum. E Melia vero Apollinem aiunt filios duos suscepisse, Tenerum et Ismenium; illi divinationem dedisse,

19. δὴ om. Va.
20. ἀμφιτρίωνος Vb; mox δάφνη φορήσαντι Vb.
21. ἴδοισαν VbMLb; tum ἄρεος hic et postea VaM.
22. ταφὶς Ag; tum κάνθου et κάνθον Va; mox καάνθου id.; sic etiam La; sed inter α et α litera, ut videtur λ, erasa est.
23. μελίας δελφὸν Ag; ἀδελφὸς La. — ὠκεανῶ Vb; mox λέγουσιν Ag.
24. ἀνευρὼν VaM; Ἀπόλλων ἀνευρὼν RAg (ad marg. R ἀπόλλωνα εὑρὼν) Lb. — ἠδύνατο La.
25. τοῦτο ὃ νῦν CSmai. BVabPc AgLb(?); τοῦτο ὃ οὖν M; τοῦτο ὃν νῦν La; τοῦτο οὖν edd. rell.
26. Ἰσμηνὸν et Ἰσμηνοῦ e coni. B; Ἰσμηνίον Va; ἠσμίνιον Vb.

τοῦ[27] δὲ Ἰσμηνίου τὸ ὄνομα ἔσχεν ὁ ποταμός. οὐ μὴν οὐδὲ τὰ πρότερα ἦν ἀνώνυμος, εἰδὴ[28] καὶ Λάδων ἐκαλεῖτο πρὶν Ἰσμήνιον[29] γενέσθαι τὸν Ἀπόλλωνος.

CAPUT XI.

Memoranda Thebarum, Amphitryonis domus — imagines mulierum, quae Pharmacides dicuntur, et Herculis templum — de Daedalo et Icaro — signis et ornamentis templi Herculis — ara Apollinis Spondii.

Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῶν πυλῶν ἃς ὀνομάζουσιν Ἠλέκτρας, οἰκίας[1] ἐστὶν ἐρείπια ἔνθα οἰκῆσαί φασιν Ἀμφιτρύωνα διὰ τὸν Ἠλεκτρύωνος θάνατον φεύγοντα ἐκ Τίρυνθος· καὶ τῆς Ἀλκμήνης ἐστὶν ἔτι ὁ θάλαμος ἐν τοῖς ἐρειπίοις δῆλος. οἰκοδομῆσαι δὲ αὐτὸν[2] τῷ Ἀμφιτρύωνι Τροφώνιόν φασι καὶ Ἀγαμήδην, καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτῷ ἐπιγραφῆναι τόδε·

Ἀμφιτρύων ὅτ'[3] ἔμελλ' ἀγαγέσθαι δεῦρο γυναῖκα

ab Ismenio fluvium nomen accepisse; quum tamen neque ante nomine caruisset. Nam et priusquam Ismenius Apollini nasceretur Ladon hic amnis nuncupabatur.

Cap. XI. Ad laevam eius portae cui Electridi nomen, domus rudera sunt, quam inhabitasse Amphitruonem memorant quum e Tirynthe ob Electryonis caedem fugisset. Visitur adhuc inter ea rudera Alcmenae thalamus, quem a Trophonio et Agamede Amphitruoni exaedificatum Thebani dicunt, id olim attestante inscriptione:

Uxorem Alcmenen olim quum huc ducere vellet

27. *δίδωσιν* M. — *τοῦ τοῦ δὲ* Va.
28. *εἰ δὴ* XKFCBLaPcAg; *ἤδη* ASVb; *ἦδε* Va; *εἴδη* Lb; silet M.
29. *Ἰσμηνὸν* B.

Cap. XI. 1. *οἰκείας* Lb; tum *διὰ τὸν* bis Va. — *ἠλεκτρίωνος* et *τύρυνθος* Vb. — *ἀλμήνης* Lb.
2. *αὐτῷ* Vb; *ον* sup. vers., tum *ἀμφιτρίωνι* VbLb; sic etiam postea; *τροφώνιον* om. La; *τροφόνιον* M; mox *τροφόνιος* VbM. — *φασιν* Ag La.
3. *ἀμφιτρύων τ' ἔμελλεν* Va (*ος* sup.); *ἀμφιτρύωνός τ' ἔμελλεν* LbMRAg (ad marg. R *ἀμφιτρύων ὅτ'*). *ἀμφιτρίωνός τε ἔμελλεν* Vb. Tum *ἀναθέσθαι* VabMPcAgLab.

Ἀλκμήνην, θάλαμόν θ' ειλίξατο[4] τοῦτον ἑαυτῷ
Ἀγχάσιος[5] δ' ἐποίησε Τροφώνιος ἠδ' Ἀγαμήδης.

τοῦτο[6] μὲν ἐνταῦθα οἱ Θηβαῖοι γραφῆναι[7] λέγουσιν· 2
ἐπιδεικνύουσι δὲ Ἡρακλέους τῶν παίδων τῶν[8] ἐκ Μεγάρας
μνῆμα, οὐδέν τι ἀλλοίως[9] τὰ ἐς τὸν θάνατον λέγοντες
ἢ Στησίχορος ὁ Ἱμεραῖος καὶ Πανύασις ἐν τοῖς ἔπεσιν
ἐποίησαν. Θηβαῖοι δὲ καὶ τάδε ἐπιλέγουσιν, ὡς Ἡρακλῆς
ὑπὸ τῆς μανίας καὶ Ἀμφιτρύωνα ἔμελλεν ἀποκτιννύναι,[10]
πρότερον δὲ[11] ἄρα ὕπνος ἐπέλαβεν αὐτὸν ὑπὸ τοῦ λί-
θου τῆς πληγῆς· Ἀθηνᾶν δὲ εἶναι τὴν ἐπαφεῖσάν οἱ[12]
τὸν λίθον τοῦτον ὅντινα Σωφρονιστῆρα ὀνομάζουσιν.
(2) Ἐνταῦθά εἰσιν ἐπὶ τύπου γυναικῶν εἰκόνες· ἀμυ- 3

Amphitryon, thalamum hunc sibi legit, quem fabricarunt
Anchasius docta arte Trophonius atque Agamedes.

Ostendunt etiam Herculis ex Megara liberum sepulcrum; de eorum morte iis omni ex parte assentiuntur quae sunt ab Himeraeo Stesichoro et Panyasi in versus relata. Addunt vero Thebani Herculem prae insania ipsum etiam Amphitruonem occisurum fuisse nisi lapide ictus somno se dedisset; eum lapidem Minervam iecisse; Sophronistera (resipiscendi auctorem) nominant. (2) Sunt eodem in loco foeminarum iam fere eva-

4. Locus corruptus; quum nulla succurrat medela quamvis vitiosum θ' ειλίξατο retinuimus cum MVb Lb; θ' ἴλιξατο Va; τ' ειλίξατο BPcAg; γελλέξατο A; γ' ἐλλέξατο Anthol. Pal. II, 796. XKFCS; γ' ειλίξατο La; γ' ἐκλέξατο Anthol. Br. III, 179; θάλαμόν οἱ ἐλέξατο τοῦτον, ὃν αὐτῷ Ἀγχάσιός τ' ἐποίησε G. Hermann., quod non displicet.

5. Ἀγχάσιος edd. VbPcAgLa et R marg.; ἀγχιάσιος M (sec. S); ἀγχιάσιως M (sec. Exc. nostra); ἀγχιασίως R; ἀγχασίως VaLb; Ἀγχίσιος Lobeck. ab Anchisia Arcadiae monte, Pausan. VIII, 12; Ἀγχόῖος coni. S ab Anchoe Boeotiae oppido, Strab. IX, 406. Plin. h. n. IV, 12; quod probant G. Hermannus et C. O. Müller. Orchom. p. 157. 212. Nos obscuram Trophonii patriam indicari extra dubium positum neutiquam putamus; terminatio ῶς a codd. oblata ad adverbium potius quale ἀσκασίως est deducere videtur.

6. τοῦτο Hartung. SB; τοῦτον edd. rell. codd.

7. ταφῆναι coni. K.

8. τῶν om. Va; mox οὐδέν τοι MVabR.

9. ἀλλοίως BPcVb(?)Ag, marg. R; ὁμοίως edd. rell. VaLbMR; οὐδέν τι ἀλλοῖον Palm. Ms.; ἀλλόγως La; tum ἑστησίχορος Vb; ἡμεραῖος VaM; deinceps Πανύασσις AVaLb.

10. ἀποκτιννύναι SBLaPc; ἀποκτεινύναι, ε sup. ει, Lb; ἀποκτεινύναι edd. rell. VabM; quod probant Bast et Schäfer in Epimetro I. p. XXIX. Lipsiensi Pluti Arist. editioni praefixo. ἀποκτειννύναι Ag.

11. δὲ om. VaM.

12. ἐπαφῆσάν οἱ Vb.

732 δρότερα ἤδη τὰ ἀγάλματα· ταύτας καλοῦσιν οἱ Θηβαῖοι Φαρμακίδας, πεμφθῆναι δὲ ὑπὸ τῆς Ἥρας φασὶν ἐμπόδια εἶναι ταῖς ὠδῖσιν[13] Ἀλκμήνης· αἱ μὲν δὴ ἐπεῖχον Ἀλκμήνην μὴ τεκεῖν· Τειρεσίου δὲ θυγατρὶ Ἱστορίδι σόφισμα ἔπεισιν ἐς τὰς Φαρμακίδας, ἐς[14] ἐπήκοον αὐτῶν ὀλολύξαι· τετοκέναι γὰρ τὴν Ἀλκμήνην· οὕτω τὰς μὲν ἀπα-
4 τηθείσας ἀπελθεῖν, τὴν δὲ Ἀλκμήνην τεκεῖν φασίν. ἐνταῦθα Ἡράκλειόν ἐστιν, ἀγάλματα[15] δὲ τὸ μὲν λίθου λευκοῦ Πρόμαχος καλούμενον, ἔργον δὲ Ξενοκρίτου[16] καὶ Εὐβίου Θηβαίων· τὸ δὲ ξόανον τὸ ἀρχαῖον Θηβαῖοί τε εἶναι Δαιδάλου νενομίκασι καὶ αὐτῷ[17] μοι παρίστατο ἔχειν οὕτω. (3) Τοῦτον ἀνέθηκεν αὐτὸς, ὡς λέγεται, Δαίδαλος ἐκτίνων[18] εὐεργεσίας χάριν. ἡνίκα γὰρ ἔφευγεν ἐκ Κρήτης πλοῖα οὐ μεγάλα αὑτῷ[19] καὶ τῷ παιδὶ Ἰκάρῳ ποιησάμενος, πρὸς δὲ καὶ ταῖς ναυσὶν (ὃ μή πω τοῖς τότε ἐξεύρητο) ἱστία ἐπιτεχνησάμενος, ὡς τοῦ Μίνω ναυτικοῦ τὴν εἰρεσίαν φθάνοιεν[20] ἐπιφόρῳ τῷ ἀνέμῳ

nidae imagines extra aream exstantes. Pharmacidas (Veneficas) vocant Thebani; missas vero a Iunone aiunt quo parturienti Alcmenae impedimento essent. Sed eas dum Alcmenae partum inhiberent Tiresiae filiam Historidem tali astu elusisse. Ex eo namque loco unde ipsae facile audire possent, alta voce iubilavit quasi peperisset Alcmena; illas ea voce deceptas abisse; Alcmenam illico puerum enixam. Herculis illic templum cum signo e candido lapide; Promachum (propugnatorem) vocant. Xenocriti et Eubii Thebanorum opus. Nam ligneum simulacrum prisci operis Daedali fuisse arbitrantur; quod ut credam et ipse facile adducor. (3) Dedicasse ipse Daedalus fertur ut bene de se merito gratias referret. Quum enim e Creta fugiens sibi et Icaro filio non magna aedificasset navigia primusque omnium velificationem adinvenisset, quo Minois classem, quae remis tantum utebatur, secundo

13. τοῖς ὠδοῖσιν Vb, o expunct., ὠδίσιν Va. — ἀλμήνης (sic) La; mox Τηρεσίου VaM; tum ἱστορίδα Ag.
14. ἐς suadente F recepimus cum SB, [ἐς] ἐπήκοον C; om. edd. rell. VabMPcAgLab. — αὐτὸν La. — ὀλωλύξαι Vb, o sup. ω.
15. ἀγάλματα SBPc(?); ἄγαλμα edd. rell. VabMAgLab. — δὲ post ἔργον fortasse delendum.
16. „Xenocrati“ Am. — Εὐβοίου Vb.
17. δεδάλου νενομίκασιν ἐν αὐτῷ Ag; seq. μοι om. VabMLb.
18. ἐκτείνων AVabMLb.
19. αὐτῷ B; αὑτῷ edd. rell. — ἰκαρίῳ La; tum τοῖς ναυσὶν Va.
20. φανοῖεν VaMAgLb, φθάνειεν La; φθανοῖεν M sec. Exc. nostra.

χρώμενοι, τότε αὐτὸς μὲν σώζεται Δαίδαλος, Ἰκάρῳ δὲ[21] 5
κυβερνῶντι ἀμαθέστερον ἀνατραπῆναι τὴν ναῦν λέγου-
σιν· ἀποπνιγέντα[22] δὲ ἐξήνεγκεν ὁ κλύδων ἐς τὴν ὑπὲρ
Σάμου[23] νῆσον ἔτι οὖσαν ἀνώνυμον. ἐπιτυχὼν δὲ Ἡρα-
κλῆς γνωρίζει τὸν νεκρὸν, καὶ ἔθαψεν ἔνθα καὶ νῦν ἔτι[24]
αὐτῷ χῶμα οὐ μέγα ἐπὶ ἄκρας ἐστὶν ἀνεχούσης ἐς τὸ
Αἰγαῖον·[25] ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰκάρου τούτου ὄνομα ἥ τε νῆ-
σος καὶ ἡ περὶ αὐτὴν θάλασσα[26] ἔσχηκεν. (4) Θηβαίοις 6
δὲ τὰ ἐν τοῖς ἀετοῖς Πραξιτέλης[27] ἐποίησε τὰ πολλὰ τῶν
δώδεκα καλουμένων ἄθλων· καί σφισι τὰ ἐς τὰς ὄρνιθας
ἐνδεῖ τὰς ἐπὶ Στυμφάλῳ[28] καὶ ὡς ἐκάθηρεν Ἡρακλῆς
τὴν[29] Ἠλείαν χώραν· ἀντὶ τούτων δὲ ἡ πρὸς Ἀνταῖον 783
πάλη πεποίηται. Θρασύβουλος δὲ ὁ Λύκου καὶ Ἀθηναίων
οἱ σὺν αὐτῷ τυραννίδα τὴν[30] τῶν τριάκοντα καταλύσαν-
τες (ὁρμηθεῖσι γάρ σφισιν ἐκ Θηβῶν ἐγένετο ἡ[31] κάθο-

impulsi vento anteverterent, tunc ipse quidem incolumis appulit; Icari vero navem imperitia gubernantis eversam tradunt; sub undis enectum maris aestu delatum in insulam iuxta Samum cuius nomen nondum proditum fuerat; Herculem quum forte in illa loca venisset agnitum cadaver sepelisse, ubi hac etiam aetate non magnus terrae agger exstat in promontorio quod Aegaeo mari imminet. Ab Icaro sane et insulam et quod eam incingit mare nomen accepisse. (4) Thebanis sub ipso templi culmine circa tholum complures ex duodecim Herculis laboribus fecit Praxiteles. Quae praetermisit sunt Stymphali aves et Eleae terrae purgatio; pro illis est cum Antaeo lucta. Thrasybulus quidem Lyci filius totaque illa Atheniensium exulum manus, quod Thebis moventes expulsis XXX tyrannis patriam recepissent, in Herculis fano Minervam

21. δὲ καὶ κυβερν. Va.
22. ὑποπνιγέντα Ag.
23. ὑπὲρ Σάμου CSmai. BLa; ὑπεργάμου PcAgLb; περγάμου AXKFVabM; περὶ Σάμου Palm. Valck.; probat F; παρὰ Σάμῳ Smin.
24. νῦν ἔστιν MVab; ν. ἐστιν Ag Lb; θαλάσσης pro ἄκρας, La.
25. Αἰγαῖον Am. Camerar. FCSB VabMLaAg; Αἴγεον Pc; αἰγέον Lb, Ἄγανον AXK; „malim ego Ἄργινον vel Ἄργεννον." K; „γρ. Αἴγαιον ut Sylburgius." Palm. Ms.
26. θάλασσαν A; ἔσχηκεν BPcAg La; ἔσχηκε rell.
27. πραξυτέλης Vb.
28. ὄνιθας δεῖ τ. ἐπὶ στυφάλω Vb; δεῖ etiam La.
29. τὴν om. Ag.
30. τὴν inseruimus cum B; tum τριάκ. τυραννήσαντες καταλύσαντες Vb; vox media litura deleta. ὁρμηθεῦσι A; idem mox ἡ Θηβ.
31. ἡ FCSBVabMPcLabAg; om. AXK (nisi fortasse in A vitio tantum typoth. ante Θηβῶν collocatum est.)

δος) Ἀθηνᾶν καὶ Ἡρακλέα κολοσσοῦ[32] ἐπὶ λίθου τύπου τοῦ Πεντέλησιν, ἔργα δὲ Ἀλκαμένους, ἀνέθηκαν[33] ἐς τὸ Ἡράκλειον. τοῦ δὲ Ἡρακλείου[34] γυμνάσιον ἔχεται καὶ στάδιον, ἀμφότερα ἐπώνυμα τοῦ θεοῦ. (5) Ὑπὲρ δὲ
7 τὸν Σωφρονιστῆρα λίθον βωμός ἐστιν Ἀπόλλωνος ἐπίκλησιν Σποδίου,[35] πεποίηται δὲ ἀπὸ τῆς τέφρας τῶν ἱερείων· μαντικὴ δὲ καθέστηκεν αὐτόθι ἀπὸ κληδόνων,[36] ᾗ δὴ καὶ Σμυρναίους μάλιστα Ἑλλήνων χρωμένους οἶδα· ἔστι γὰρ καὶ Σμυρναίοις[37] ὑπὲρ τὴν πόλιν κατὰ τὸ ἐκτὸς τοῦ τείχους Κληδόνων ἱερόν.

et Herculem ipsum colossi specie (?) e Pentelico lapide, Alcamenis opus, posuerunt. Iam vero gymnasium et stadium, utrumque de Herculis nomine appellatum, cum templo coniuncta sunt. (5) Supra lapidem Sophronistera est Apollinis ara cognomento Spodii e victimarum cineribus congesta. Ominum ibi divinatio observatur, qua prae ceteris maxime Graecis uti Smyrnaeos novi. Est enim apud illos quoque extra moenia supra urbem ad omina captanda sacrata aedes.

32. *κολοσσοὺς* Sylb. (s. *Κολοσσαίους*) CS; *κολοσσοῦ* edd. rell. VabM PcAgLab. Tum *τύπου λίθου* volente F. recep. CS; *τύπων λίθου* voluit K. *λίθου τύπου* edd. rell. Vab LbMPcAg; *ἐπὶ λίθου τούτου τοῦ πεντελλησίου* La; *πεντελῆσιν* Lb. — *τοῦ* praeced. om. Va. Locum corruptum quum nulla satis placeat medela intactum reliquimus.

33. *ἀνέθεσαν* B; *ἀνέθεκαν* Pc; *ἀνέθηκαν* edd. rell. VabMAgLab. Tum *Ἡρακλεῖον* VabLa; cf. III, 15, 5. not. 14.

34. *Ἡρακλείου* Buttm. B; *Ἡρακλέους* edd. rell. (uncis notat Smin.) VaMPcAgLab; *ἡρακλέως* Vb.

35. *Σποδίου* Victor. Sylb. C (marg.) BPcVab(?)AgLb; idem margini exemplaris Ald. in biblioth. Gotting. adscriptum est; *Σπονδίου* edd. rell. La. Cf. Sophocl. Oed. Tyr. 21. — *τῶν ἱερέων* Lb.

36. *κλυδόνων* MVa; in M *υ* sup. *η*. — Tum *ἤδη καὶ* VabMLb.

37. *σμυρναία* VaMLb. Deinde *κλυδόνων* VaM; *κλειδόνων* Vb; *κληδόνων* FC.

CAPUT XII.

Apollinis Polii cultus apud Thebanos — de Cadmo Phoenice, non Aegyptio, et Minervae Phoenicio et Aegyptio nomine — varia, quae de Harmoniae nuptiis ac de Semele narrantur — de Pronomo tibicine et variis modorum generibus.

Τῷ δὲ Ἀπόλλωνι Θηβαῖοι τῷ Σποδίῳ[1] ταύρους ἔθυον τὸ ἀρχαῖον· καί ποτε παρούσης σφίσι τῆς ἑορτῆς ἥ τε ὥρα κατήπειγε[2] τῆς θυσίας καὶ οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὸν ταῦρον οὐχ ἧκον· οὕτω δὴ παρατυχούσης ἁμάξης τὸν ἕτερον τῶν βοῶν τῷ θεῷ θύουσι,[3] καὶ ἀπ' ἐκείνου ἐργάτας βοῦς θύειν νομίζουσι. λέγεται δὲ καὶ ὅδε[4] ὑπ' αὐτῶν λόγος, ὡς[5] ἀπιόντι ἐκ Δελφῶν Κάδμῳ τὴν ἐπὶ Φωκέων[6] βοῦς γένοιτο ἡγεμὼν τῆς πορείας,[7] τὴν δὲ βοῦν ταύτην παρὰ βουκόλων εἶναι τῶν Πελάγοντος ὠνητήν·[8] ἐπὶ δὲ ἑκατέρᾳ τῆς βοὸς πλευρᾷ[9] σημεῖον ἐπεῖναι[10] λευ-

Cap. XII. Apollini vero cognomine Spodio tauros priscis temporibus immolabant Thebani; sed quum ita accidisset ut stato festoque die hostiam caedendi tempus instaret, qui vero ut taurum adducerent missi fuerant non venirent, de plaustro praetereunte bovem alterum arreptum mactarunt; ex quo institutum operario bove facere. Vulgatus est praeterea inter Thebanos sermo, Cadmum Delphis Phocensi via Thebas ducente venientem ducem itineris bovem habuisse, emptam illam de Pelagontis bubulcis et in utroque latere insignem fuisse

Cap. XII. 1. *Σποδίῳ* Boeckh. C. I. I, p. 785. B; *πολιῷ* edd. rell. VabMPcAgLab (in hoc *π* ambig.); *Πολίῳ* Sylb.; *Πολιεῖ* coni. S.

2. *ἥ τε ἑώρακα τῇ πηγῇ τῆς θ.* VaAg; *ἡ* (*ἡ τε* sec. Exc. nostr.) *ἑώρακα τῇ πηγῇ τῆς θ.* (*ε* sup.) M; *ἥτε ὥρα κατήπειγε* Vb; *ητεεώρακα τῇ πηγῇ τῆς* (sic) Lb; mox *οἱ* om. VaMPcAg Lb. — *πεμφέντες* M. — *οὕτω δὴ* La, unde *δὴ* recepimus.

3. *θύονσιν* MAgLa; mox *θύειν* La ad marg.

4. *ὧδε* VbMLab; *ὧδε* Va. — *ἐπ' αὐτῷ* Lb.

5. *ὡς* inseruimus cum Sylb. FCSB.

6. *ἐπὶ φωκέων* AXKFCSmai. B VabMPcAgLab; „videtur legendum esse *τὴν ἐπὶ Θηβαίων* vel saltem *τὴν ἀπὸ Φωκέων.*" Sylb. *τὴν ἀπὸ φωκ.* Smin.; *τὴν διὰ Φωκ.* Valcken. ad Schol. Eurip. Phoen. 11, p. 120. ed. Lips. Iusto argumento Siebelis tuetur *ἐπί*.

7. *ἡγωμὼν* M. — *πορίας* VabM Lb. — *βοῶν ταύτην* Lb.

8. *ὠνητων* Ag, o sup. ω.

9. *ἑκατέρᾳ — πλευρᾷ* CSBVaMPc Ag; *ἑκατέρα* (?) — *πλευρᾶς* Vb habere videtur; habet La; *ἑκατέρας — πλευρᾶς* edd. rell.; *τῆς βόας* Ag; *ἑκατέρα τῆς βοας* (sic) *πλευρᾶς* Lb.

10. *ἐπεῖναι* coni. K, probat F, recep. CSB; *ἔτι εἶναι* edd. rell.

κὸν, εἰκασμένον κύκλῳ τῆς σελήνης ὁπότε εἴη πλήρης.
2 ἔδει δὲ ἄρα Κάδμον καὶ τὸν σὺν αὐτῷ στρατὸν ἐνταῦθα
οἰκῆσαι κατὰ τοῦ θεοῦ τὴν μαντείαν[11] ἔνθα ἡ βοῦς
ἔμελλε καμοῦσα ὀκλάσειν· ἀποφαίνουσιν ουν καὶ[12] τοῦτο
734 τὸ χωρίον. (2) Ἐνταῦθά ἐστι μὲν ἐν[13] ὑπαίθρῳ βωμὸς
καὶ ἄγαλμα Ἀθηνᾶς·[14] ἀναθεῖναι δὲ αὐτὸ Κάδμον λέ-
γουσι. τοῖς οὖν νομίζουσιν ἐς γῆν ἀφικέσθαι Κάδμον
τὴν Θηβαΐδα Αἰγύπτιον καὶ οὐ Φοίνικα ὄντα, ἔστιν ἐναν-
τίον τῷ λόγῳ τῆς Ἀθηνᾶς ταύτης τὸ ὄνομα, ὅτι Ὄγγα[15]
κατὰ γλῶσσαν τὴν Φοινίκων καλεῖται καὶ οὐ Σάϊς κατὰ
3 τὴν Αἰγυπτίων φωνήν. (3) Φασὶ δὲ οἱ Θηβαῖοι, κα-
θότι[16] τῆς ἀκροπόλεως ἀγορά σφισιν ἐφ' ἡμῶν πεποίη-

candida nota in lunae speciem iam plenae. Oportebat autem Cadmum cum sociis et exercitu ex oraculi responso ibi consistere, quo loco bos fessa procubuisset. Illum ipsum locum hodie quoque ostendunt. (2) In eo sub divo ara est Minervae cum signo quod a Cadmo dedicatum perhibent. Refellitur facile eorum error, qui in Thebanorum fines Aegyptium, non Phoenicem Cadmum venisse putant, vel ipso huius Minervae nomine; Onga enim Phoenicum, non Sais Aegyptiorum lingua dicitur. (3) Tradunt praeterea Thebani, quo loco est

VabMPcAgLab. Tum ὁπότε εἴη πλήρης om. Vb.

11. μαντίαν Vb.

12. „lisez ἀποφαίνουσιν οὖν τοῦτο τὸ χωρίον (en retranchant la conjonction) ou bien ἀποφαίνουσιν οὖν κατὰ τοῦτο τὸ χ. (en la changeant en préposition). La phrase s'expliquerait alors par une ellipse, ἀποφαίνουσιν οὖν [τὴν ὄκλασιν γενέσθαι] κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον.“ Cor. — καὶ τὸ χωρίον τοῦτο VaM; καὶ τοῦτο τὸ χορίον La.

13. ἐνταῦθα ἔστι μὲν ἐν ὑπαίθρ. FCSLa; ἐνταῦθα ἔστιν ἐν ὑπ. Pors. B; ἐνταῦθα ἔστι μὲν Ἀθηνᾶς ἐν ὑπ. βωμ. Sylb.; ἐνταῦθά ἐστι μὲν ὑπ. Va; ἐνταῦθα ἔστι μὲν ὑπ. AXKMVbPcAgLb.

14. Ἀθηνᾶς Am. Hartung; suadente F receperunt C (inter uncos) SBPc(?); om. edd. rell. MVabAg Lab. Tum ἀναθῆναι MVabLa. — λέγουσιν MAg. — ἐς BPcLab; εἰς edd. rell.

15. Ὄγγα Smin. (Lips. 1819) et mai. C (Par. 1821) B; Ὄγκα probante Sylb. Canterus Nov. lect. l. 6. c. 10; Σίγγα MVaPcAgLa et sine accentu Lb; σίγγα Vb; Σίγα Am. AXKF (qui tamen Ὄγγα vel Ὄγκα probat). De nominis scriptura conferendi sunt omnino Siebelis. ad h. l., Böckh. Corp. Inscr. Gr. ad n. 43. T. I, p. 77. C. O. Müller in Encyclop. Halensi s. v. Pallas-Athene, p. 100. — Deinde οὐ σαΐς VbLa; οὐ σὰν Va; οὐσαΐς M sec. S; sic fere: οὐσᾶύς sec. Exc. nostra, in quo duae lectiones, οὐ σὰν et οὐ σαΐς copulatae videntur; καὶ οὖσαν καὶ κατὰ Lb. Tum φασὶν δὲ Lab.

16. καθ' ὅ τι Cor. — ἀγορᾶς AgLb.

ται Κάδμου τὸ ἀρχαῖον οἰκίαν εἶναι· θαλάμων[17] δὲ ἀπο-
φαίνουσι τοῦ τε Ἁρμονίας ἐρείπια καὶ ὃν Σεμέλης φα-
σὶν εἶναι· τοῦτον δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἄβατον φυλάσσου-
σιν ἀνθρώποις. Ἑλλήνων δὲ τοῖς ἀποδεχομένοις ᾆσαι
Μούσας[18] ἐς τὸν Ἁρμονίας γάμον, τὸ χωρίον ἐστὶν ἐπὶ
τῆς ἀγορᾶς ἔνθα δή φασι τὰς θεὰς ᾆσαι. λέγεται δὲ καὶ 4
τόδε, ὡς ὁμοῦ τῷ κεραυνῷ βληθέντι ἐς τὸν Σεμέλης θά-
λαμον[19] πέσοι ξύλον ἐξ οὐρανοῦ· Πολύδωρον δὲ τὸ
ξύλον τοῦτο χαλκῷ λέγουσιν ἐπικοσμήσαντα Διόνυσον
καλέσαι Κάδμειον.[20] πλησίον δὲ Διονύσου ἄγαλμα, καὶ
τοῦτο Ὀνασιμήδης[21] ἐποίησε δι᾽ ὅλου πλῆρες ὑπὸ τοῦ
χαλκοῦ· τὸν βωμὸν[22] δὲ οἱ παῖδες εἰργάσαντο οἱ Πραξι-
τέλους. (4) Ἀνδριάς τέ ἐστι Προνόμου ἀνδρὸς αὐλή- 5
σαντος ἐπαγωγότατα[23] ἐς τοὺς πολλούς. τέως μέν γε
ἰδέας αὐλῶν τρεῖς ἐκτῶντο οἱ αὐληταί, καὶ τοῖς μὲν αὐ-

arcis nunc forum Cadmi olim domum fuisse, Thalamorum quoque ruinas ostendunt, quorum unum Harmoniae, alterum Semeles fuisse dicunt, quem aetate etiam nostra ab hominum accessu custodiunt. Est a Graecis in litteras relatum, Musas Harmoniae nuptias carmine celebrasse. Fidem iis qui hoc credant facit, quod in foro est locus ubi deas cantasse aiunt. Est etiam memoriae proditum, cum eo fulmine quo icta est Semele de coelo lignum decidisse in eius thalamum; quod quum aere Polydorus exornasset Liberum Cadmeum appellaverit. Prope est Liberi signum quod Onasimedes e solido aere fecit. Aram vero Praxitelis filii elaborarunt. (4) Posita illic etiam statua est Pronomi tibicinis, qui unus maxime apposite omnium ad aures multitudinis permulcendas tibiis cecinit. Ante id tempus tres tibiarum species tibicinibus erant comparatae;

17. θάλαμον Va et M sup. vers. — ἀποφαίνουσιν MAgLa. Tum τοῦ δὲ ἁρμ. MVabLb; τοῦ μὲν ἁρμ. La, quod non displicet. — καὶ οὐ σεμέλης La.

18. μούσαις Ag. — χορίον La; τὸν χωρίον Lb. — φασὶν Ag.

19. θάλαμον Va correctus.

20. καδμεῖον edd. ante S; κάδμιον MLbAg; κάδμον La; eadem lectio margini adscripta aliquot lineis post (not. 22.) vocis βωμὸν locum occupasse videtur.

21. ὀνασσιμίδης VaLb; ὁ νασσιμίδης Vb; ὀνασιμίδης La; geminant σ rell. — ἐποίησεν M; tum διόλου AXKVbLb; verum iam viderunt Sylb. K.

22. βωμὸν SCVaMRAgLb; Κάδμον Am. edd. rell. VbPcLa et R ad marg. Mox Πραξυτέλους Vb, ut saepius.

23. ἐπαγωγότα VaMAgLb; ἐπαγογώτατα Vb; ἐπαγωγώτατα La. — μέν τε Lb.

λημα ηὔλουν τὸ[24] Δώριον, διάφοροι δὲ αὐτοῖς ἐς ἁρ-
735 μονίαν τὴν Φρύγιον ἐπεποίηντο οἱ αὐλοί, τὸ δὲ καλούμενον Λύδιον ἐν[25] αὐλοῖς ηὔλεῖτο ἀλλοίοις. Πρόνομος δὲ ἦν[26] ὃς πρῶτος [μὲν] ἐπενόησεν αὐλοὺς ἐς ἅπαν ἁρμονίας[27] εἶδος ἔχοντας ἐπιτηδείως, πρῶτος δὲ διάφορα
6 ἐς τοσοῦτο[28] μέλη ὑπ' αὐλοῖς ηὔλησε τοῖς αὐτοῖς. λέγεται δὲ ὡς καὶ τοῦ προσώπου τῷ σχήματι καὶ τῇ τοῦ[29] παντὸς κινήσει σώματος περισσῶς δή τι ἔτερπε τὰ θέατρα· καί οἱ καὶ ᾆσμα πεποιημένον ἐστὶν [ὡς][30] προσόδιον ἐς Δῆλον τοῖς ἐπ' Εὐρίπῳ[31] Χαλκιδεῦσι. τοῦτόν τε οὖν ἐνταῦθα οἱ Θηβαῖοι καὶ Ἐπαμεινώνδαν τὸν Πολύμνιδος ἀνέθεσαν.

aliae namque Doricis modis fabricatae, aliis Phrygiam harmoniam exprimebant, et diversae ab his ad Lydios adhibebantur modos. At Pronomus eiusmodi primus excogitavit tibias quae ad omnia harmoniae genera essent accommodatae, primusque tam diversos generibus modos iisdem tibiis effinxit. Idem etiam vultus habitu et insuper totius corporis motu mirifice dicitur spectatores in theatris delectasse. Exstat eius cantilena quam Chalcidensibus Euripi incolis fecit, ut eo carmine Delum venientes loci numina salutarent. Huic itaque viro Thebani et Epaminondae Polymnidis filio in quo diximus loco statuas posuere.

24. ηὐλοῦντο δώρ. MVaLb; ηὔλουντο δώρ. M. sec. S; mox αὐτῆς ἐς AXVabMLb; correxit iam Sylb.
25. ἐν suspectum censet F. — ηὐλεῖτο ἀ λοίοις (sic) Lb.
26. δ' ἦν B. seq. μὲν inserendum esse primus vidit S; postea idem visum est Bekkero. — De Pronomo cf. Böckh. C. I. I, p. 348.
27. ἁρμονίαν VaMLab; ἁρμονίαν Vb ς sup. ν; seq. εἶδος addimus e La. — εἴχοντας A.
28. τοσοῦτο SBPcVabMLab; τοσοῦτον edd. rell. Tum ὑπ' αὐλοῖς — τοῖς αὐτοῖς SB; ὑπ' αὐτοῖς — τοῖς αὐλοῖς edd. rell. VabMPcAgLab; τοῖς αὐτοῖς — τοῖς αὐλοῖς Schweigh. ad Athen. XIV, 631. — λέγεται δὲ καὶ ὡς τοῦ La.

29. καὶ τῇ τοῦ Pors. Iacobs. ad Philostr. Imag. p. 337, B. καὶ ἐπὶ τοῦ AXKF codd.; καὶ ἔτι του Sylb. CS. — κίνησιν Lb; κινῆσι Ag. — περισσῶς Vb.

30. ὡς uncis notavimus cum S; ἐς VabMPcAgLab. Tum προσόδιον Smin. (1819) mai. Cor. B; προσῴδιον edd. rell. PcVabMAgLab.

31. ἐπὶ τῷ Εὐρίπῳ vult S; ἐπ' εὐρύπῳ La. Mox ἐπαμεινώνδαν La; Ἐπαμινώνδαν rell. — Per diphthongum habet nomen inscriptio Boeotica ap. Böckh. Corp. Inscr. I, no. 1625; conf. etiam Strab. IX, p. 414 (473 Tz.) ibique Tzsch. — Πολυΐμνιδος La.

CAPUT XIII.

De Epaminonda eiusque rebus bello gestis — bello Lacedaemoniorum cum Thebanis — Scedaso eiusque filiabus — pugna apud Leuctra cum Lacedaemoniis commissa.

Τῷ δ' Ἐπαμεινώνδᾳ[1] τὰ μὲν τῶν προγόνων ὑπῆρχεν
ἐς γένους δόξαν, ὁ δέ οἱ πατὴρ χρημάτων εἵνεκα μέσου
ἀνδρὸς ἀπέδει[2] Θηβαίου· διδάγματα δὲ[3] αὐτοῖς τά τε
ἐπιχώρια ἔμαθεν ἐς τὸ ἀκριβέστατον καὶ ὡς ἤδη[4] μει-
ράκιον ἦν ἐφοίτησεν ὡς Λύσιν, ἄνδρα γένος μὲν Ταραν-
τῖνον, ἐπιστάμενον δὲ τοὺς[5] Πυθαγόρου τοῦ Σαμίου
λόγους. λέγεταί δὲ ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἡνίκα ἐπολέμουν
Λακεδαιμόνιοι Μαντινεῦσι,[6] πεμφθῆναι σὺν ἄλλοις ἀν-
δράσιν ἐκ Θηβῶν Λακεδαιμονίοις ἀμύνειν·[7] ἔχοντα δὲ
τραύματα ἐν τῇ μάχῃ Πελοπίδαν ἐξέσωσεν ἐς ἅπαν ἀφι-
κόμενος κινδύνου. χρόνῳ δὲ ὕστερον κατὰ πρεσβείαν ἐς 2
Σπάρτην ἥκοντα Ἐπαμεινώνδαν,[8] ὅτε Λακεδαιμόνιοι συν-

Cap. XIII. Epaminondae quidem maiores valde illustres generis claritate fuere, eius vero pater tenuiore fuit inter Thebanos re familiari quam alius permediocris quivis; filium tamen patriis disciplinis accuratissime erudiendum curavit; ipse ab ineunte iam adolescentia ad Lysin Tarentinum se discendi causa contulit hominem Pythagorae Samii praeceptis instructum. Bello quod gessere cum Mantinensibus Lacedaemonii missus esse dicitur cum aliis Thebanis in Lacedaemoniorum auxilium Epaminondas. Is Pelopidam saucium magno suo periculo in pugna servavit. Ac deinde quum legatus venisset Spartam quo tempore Lacedaemonii pacem eam quae Antal-

Cap. XIII. 1. δὲ Ἐπ. Vb; δ' Ἐπ. rell.; Ἐπαμινώνδᾳ edd. codd. — χρημάτωρ Lb.
2. ἀποδεῖ VaMRAg (ad marg. R ἀπέδει) Lb.
3. δὲ Sylb.; probante F recep. Smin. B; τε edd. rell. VabMPcAg Lab; tum αὐτός coni. F.; αὖθις coni. K. — ἔμαθον Va.
4. ὢν Pors. CSmai. B; ὡς edd. rell. MVabPcAgLab; καὶ ἤδη μειράκ. ὂν Pors.; „prius ὡς delendum, vel ὡς ἤδη μειράκιον accipiendum παρενθετικῶς." Sylb.; hoc probarunt FSmin.; ὡς ἦν δὴ μειρ. coni. F; nos ὡς quod omnes offerunt codd. retinuimus et post μειράκιον cum La inseruimus ἦν. — μειράκειον Vb.
5. τοὺς Πυθ. BAgPcLa; τοῦ edd. rell. (S. inter uncos) LbVab M. — ἐπαμιν. edd. codd.
6. μαντινεῦσιν AgLa. — ἀνδρᾶσιν M.
7. ἀμύνειν BPcVaMAgLb; ἐπαμύνειν edd. rell. VbLa. Tum „verius fortasse σχόντα." B.
8. ἐπαμινώνδαν Va; ἐπαμυνώνδαν

τίθεσθαι τοῖς Ἕλλησιν ἔφασαν εἰρήνην τὴν[9] ἐπὶ Ἀνταλ-
κίδου καλουμένην, τηνικαῦτα Ἐπαμεινώνδαν ἤρετο[10]
Ἀγησίλαος εἰ κατὰ πόλιν ὀμνύναι[11] Βοιωτοὺς ἐάσουσιν
ὑπὲρ τῆς εἰρήνης· οὔ πρότερόν γε, εἶπεν,[12] ὦ Σπαρτιᾶ-
ται, πρὶν ἢ καὶ τοὺς περιοίκους ὀμνύοντας κατὰ πόλιν
3 ἴδωμεν τοὺς ὑμετέρους. (2) Ὡς δὲ ὁ Λακεδαιμονίων καὶ
Θηβαίων ἐξῆρτο[13] ἤδη πόλεμος καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι
δυνάμει καὶ αὐτῶν[14] καὶ τῶν συμμάχων ἐπὶ τοὺς Θη-
βαίους ᾔεσαν, Ἐπαμεινώνδας μὲν ἔχων τοῦ στρατοῦ
μοῖραν ἀντεκάθητο ὑπὲρ τῆς Κηφισίδος[15] λίμνης ὡς
736 ποιησομένων ταύτῃ Πελοποννησίων τὴν ἐσβολήν. Κλεόμ-
βροτος δὲ[16] ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐπὶ Ἀμβρώσου[17]
τρέπεται τῆς Φωκέων· ἀποκτείνας δὲ Χαιρέαν,[18] ὃς φυ-
λάσσειν διετέτακτο τὰς παρόδους, καὶ ἄλλους τοὺς σὺν

cidae vocatur sancire decreverant, et Epaminondam rogasset Agesilaus, numquid singulas Boeotiae urbes in pacem iurare siturі essent Thebani; respondit ille: Non utique, Spartani, priusquam vestros videamus singularum urbium finitimos iurasse. (2) Iam vero quum bellum inter Lacedaemonios et Thebanos coeptum esset geri et Lacedaemonii quum suis, tum sociorum opibus freti Thebanos urgerent, ipse cum exercitus parte supra Cephisidem paludem, qua Peloponnesii eruptionem facturi videbantur, castra posuit. At Cleombrotus Lacedaemoniorum rex ad Ambrosum in Phocenses agmen vertit: mox Chaerea et iis quibus fuerat eius aditus custodia commissa interfectis,

Vb; sic saepius, etiam A. Ἐπαμιν. rell.

9. τὴν om. VabMLab; deinde ἀλτακίδου Va.

10. ᾔρετο M; ἤρετο A; εἴρετο La. — Ἐπαμιν. edd. codd., et sic ubique, ubi silemus.

11. ὀμνῦναι MLbVb; ἐάσωσιν Ag.

12. εἶπεν om. Ag; tum Σπαρτιᾶται SCVabMPcLab; Σπαρτιᾶτα B Ag?; Σπαρτιάτα edd. rell.; „Spartane.“ Am.; πρὶν καὶ La.

13. ἐξῆπτο Pors. C. marg.

14. αὐτῶν B; αὑτῶν edd. rell.; sequens καὶ om. VaM. cf. IV, 16, 4. — ὑπὸ τοὺς θηβ. La; ἐπαμειμώνδας La; per ι rell.

15. Κηφισίδος BPcVaMLaAg; κηφίσιδος Lb; Κηφίσσιδος edd. rell.; Κιφισσίδος Vb. Tum ποιησαμένων Va; deinde ταύτης VabMAg Lb.

16. δὲ om. VaM.

17. Ἀμβρύσου SB; ἀμβρώσου Ag; Ἀμβρώσσου AVbPcLab; ἀμβρωσσοῦ M; ἀμβρόσσου Va; Ἀμβρυσσοῦ edd. rell.; „Ambryssum“ Am. Ἄμβρωσος ubique Pausaniae restituendum. v. X, 36, not. 1. — τῶν φωκ. Lb.

18. χεραίαν Va. Mox φυλάσσει La. — τοὺς παρόδ. VbM; τοὺς παρόδρυς Lb.

αὐτῷ Θηβαίους, ὑπερέβη καὶ ἐς Λεῦκτρα[19] ἀφικνεῖται
τὰ Βοιώτια· ἐνταῦθα καὶ αὐτῷ[20] Κλεομβρότῳ καὶ Λα- 4
κεδαιμονίων τῷ κοινῷ σημεῖα ἐγένετο ἐκ τοῦ θεοῦ. τοῖς
βασιλεῦσιν αὐτῶν ἐς τὰς ἐξόδους πρόβατα εἵπετο θεοῖς
τε εἶναι θυσίας καὶ πρὸ τῶν[21] ἀγώνων καλλιερεῖν· ταῖς
δὲ ποίμναις[22] ἡγεμόνες τῆς πορείας ἦσαν αἶγες· κατοιά-
δας[23] οἱ ποιμένες ὀνομάζουσιν αὐτάς. τότε οὖν ὁρμή-
σαντες[24] ἐς τὴν ποίμνην λύκοι τοῖς μὲν προβάτοις ἐγί-
νοντο[25] οὐδὲν βλάβος, οἱ δὲ τὰς αἶγας τὰς κατοιάδας
ἔκτεινον. (3) Ἐλέγετο δὲ καὶ μήνιμα ἐς τοὺς[26] Λακε- 5
δαιμονίους ἐκ τῶν θυγατέρων εἶναι τῶν Σκεδάσου. Σκε-
δάσῳ γὰρ περὶ Λεῦκτρα οἰκοῦντι θυγατέρες Μολπία γί-
νεται καὶ Ἱππώ· ταύτας ἐς ὥραν ἤδη προηκούσας Λακε-
δαιμονίων ἄνδρες βιάζονται παρὰ θέμιδα[27] Φρουραρχί-

ad Leuctra in Boeotiam penetravit. Eo in loco quum ipsi Cleombroto, tum universis Lacedaemoniorum copiis dira ostenta evenerunt. Mos fuit regibus Spartanis ad bellum proficiscentibus ovium greges in extremo agmine habere, ut inde quum hostias diis mactarent, tum ante certamina rimarentur, an laetos exta successus portenderent. Earum pecudum duces itineris erant caprae, quas Catoeadas nominant pastores. Tunc quidem gregem invadentes lupi ovibus nullam sane noxam intulerunt, solas vero Catoeadas necarunt. (3) Dicuntur etiam Lacedaemonii filiarum Scedasi diras clade illa luisse. Scedaso enim Leuctris domicilium habenti filiae fuere Molpia et Hippo. Eas iam nubiles Lacedaemonii homines iura divina

19. *Λῦκτρα* A; *Λεῦκτραν* VaM (sec. S); *Λεύκτραν* VbMLb; *λεύκτρα* La.

20. *καὶ ἐν τῷ Κλ.* Va. — *Κλεομβρώτω* Vb; *κλεοβρότω* Lb.

21. *πρώτων ἀγ.* VabMLb. — *καλιερεῖν* La.

22. *ποιμναι* (expunctis *αι* et supra lin. *ε*) *ὠνομάζουσιν*, omissis reliquis Ag; *πορίας* VbLb.

23. *κατοιάδες* Va; *κατοιαδας* sine accentu Lb; *ἀγοιάδας* suspicatur Sylb.

24. *ὡρμήσαντες* Va et M sup. vers.

25. *ἐγίνοντο* Vb; *ἐγίνετο* Va; *ἐγίγνοντο*, *ε* sup. *ον*, M sec. Exc. nostra, *ἐγίγνεντο* sec. S; *ἐγίγνοντο* rell.

26. *ἐς τὰς* Ag; mox *ἐκ τῶν θυγατέρων* La, articulum om. rell. — *λεῦκτραν* VaAg; *λεύκτραν* MVbLb; *λεύκτρα* La. — *μόλπεια* Lb; *Μιλητία* est ap. Plutarch. Narrat. Amator. cap. 3, ubi facinus patrasse dicuntur δύο *Σπαρτιᾶται νεανίαι.*

27. *παρὰ θέμιδας* Va; *παρὰ Θέμιδα* C et litera minuscula Smai.; eandem rem referens Plutarchus Pelopid. cap. 20. dicit *γενομένης δὲ χαλεπῆς οὕτω καὶ παρανόμου πράξεως*, recte sane de violata hospitii sanctitate; *Παραθεμίδας* edd. rell. MVbPcAgLab; quod sequitur *καὶ*

*δας καὶ Παρθένιος. καὶ αἵ τε παρθένοι παραυτίκα (οὐ
γάρ σφισιν ἀνεκτὰ[28] ἐφαίνετο εἶναι τὰ τῆς ὕβρεως) ἀ-
πάγχουσιν αὐτάς· καὶ ὁ[29] Σκέδασος ὡς ἐς Λακεδαίμονα
ἐλθόντι οὐδεμία ἐγένετο αὐτῷ δίκη, οὕτως[30] ἐς τὰ Λεῦ-
6 κτρα ἐπανήκων αὐτὸν διεργάζεται. τότε δὲ ὁ Ἐπαμεινών-
δας Σκεδάσῳ καὶ ταῖς[31] παισὶν ἐνήγιζέ τε καὶ εὔχετο, ὡς
οὐ μᾶλλον ὑπὲρ σωτηρίας Θηβαίων ἢ καὶ τιμωρίας
ἐκείνων[32] τὸν ἀγῶνα ἐσόμενον. τῶν δὲ Βοιωταρχούντων
οὐ κατὰ ταὐτὰ[33] ἐγίνοντο αἱ γνῶμαι, διεστήκεσαν δὲ
πολὺ ἀπ' ἀλλήλων· Ἐπαμεινώνδᾳ μὲν γὰρ ἤρεσκε[34] καὶ
Μάλγιδι καὶ Ξενοκράτει κατὰ τάχος πρὸς τοὺς Λακε-
δαιμονίους ποιεῖσθαι[35] μάχην, Δαμοκλείδας[36] δὲ καὶ*

violantes Phrurarchidas et Parthenius per vim vitiarunt. Puellae tam insignem contumeliam minime ferendam ratae laqueo vitam finierunt. Ipse etiam Scedasus quum Spartae iudicium postulanti datum non fuisset, Leuctra reversus voluntaria morte dedecus effugit. Huic Scedaso tunc Epaminondas eiusque filiabus parentavit, votaque nuncupavit professus proelium non magis pro Thebanorum salute, quam eam iniuriam ulciscendi causa commissum iri. Sed Boeotii nominis ducum non una omnino fuit sententia. Nam Epaminondae, Malgidi et Xenocrati placebat quam celerrime pugnam capessere; Damoclidas

(*Παραθεμίδας καὶ Φρ.*) expunximus cum C; idem delere iubet S in corrigendis ad calcem Tomi IV. Tum *Φρουραρχίδας* BPcAgLab; *Φρουδαρχίδας* rell. — *παρθένιας*, *ο* sup. *α*, Va. Ad rem conf. praeter locos iam citatos, Plutarch. de Herod. malign. p. 669. Diod. Sic. XV, 54.

28. *ἀνακτὰ* Va; *ἄνακτα* Lb. — *ὕβρεως*, *ο* sup. *ω*, M. — *αὐτὰς* MLb.

29. *ὁ* om. SMVa. Tum *ὡς ἐς* scripsimus cum La; *ὡς* om. rell. Quod post *Λακεδαίμονα* edd. inserunt *γάρ*, id nos expunximus cum MVabAgLab, neque in Pc id inveniri putamus. Conf. de hoc loco Vol. I, pag. V. — *ἐλθόντα* Ag; *ἐλθὼν* Va et M marg.

30. *οὕτως* Sylb. CB; *οὗτος* edd. rell. codd. — *λεύκτρα* Lab. — *αὐτὸν* MLb.

31. *ταῖς* Sylb. SBLa; *τοῖς* edd. rell. MVabPcAgLb. Deinde *ἐνήγιζέ τε καὶ εὔχετο* B; *ἐναγίζει τε καὶ εὔχεται* S; *ἐνήγιζέ τε καὶ ηὔχετο* edd. rell.; *εὐαγίζεται* (sic) *καὶ εὔχεται* MVa; *ἐνηγίζεται καὶ εὔχεται* Vb; *ἐνηγίζετο καὶ εὔχετο* Ag; *ἐνηγίζετο καὶ ἔσχετο* La; *ἐνηγίζεται καὶ εὔχετο* Lb. — seq. *οὐ* om. Va.

32. *ἐκείνων* Sylb. B.; *ἐκείνῳ* edd. rell. VabMPcAgLab; tum *ἐσώμενον* Ag.

33. *ταῦτα* VaAgLab; mox *πολὺν* VabAgLb; deinde *ἀλλήνων* M.

34. *ἤρεσκε*, *η* sup. *ε* med. M; *ἤρεσκεν* Ag; tum *Μαλγίδι* VabLab; *τιμαρχίδη* coni. K; *τιμαρχίδι* coni. C; *Μαλκίτας* vocatur a Plutarch. Pelopid. c. 35., quae nominis forma verior videtur.

35. *ποιεῖσθαι* om. Va.

36. *Δαμοκλίδας* VabMLab; *Δαμοκλείδας* nunc etiam ap. Plutarch. Pelop. 8; mox *συμβάλειν* VabLa; deinde *ἕων* VaLbM; *ἴων* Ag.

Δαμόφιλος καὶ Σιμάγγελος συμβάλλειν μὲν οὐκ εἴων,
ἐκέλευον δὲ ὑπεκθεμένους ἐς τὴν Ἀττικὴν γυναῖκας καὶ
παῖδας ὡς πολιορκησομένους[37] αὐτοὺς παρασκευάζεσθαι.
τῶν μὲν δὴ ἓξ ἐς τοσοῦτον ἦν κεχωρισμένα τὰ βουλεύ- 787
ματα· προσγενομένης[38] δὲ ψήφου τοῖς περὶ τὸν Ἐπα- 7
μεινώνδαν τοῦ ἑβδόμου τῶν Βοιωταρχῶν,[39] ὃς ἐφρούρει
μὲν τὴν κατὰ τὸν Κιθαιρῶνα ἐσβολήν,[40] ὄνομα δὲ ἦν οἱ
Βακχυλίδης[41] τούτου τοῦ ἀνδρὸς, ὡς ἐπανῆλθεν ἐς τὸ
στρατόπεδον, προσθεμένου τοῖς περὶ[42] τὸν Ἐπαμεινών-
δαν, τότε καὶ[43] πᾶσιν ἐδέδοκτο ἀγῶνι διακρίνεσθαι. τῷ 8
δὲ Ἐπαμεινώνδᾳ καὶ ἐς ἄλλους Βοιωτῶν ὕποπτα ἦν, ἐς
δὲ τοὺς Θεσπιεῖς καὶ περισσότερον· δείσας οὖν μὴ σφᾶς
παρὰ τὸ ἔργον προδῶσιν, ἀποχώρησιν παρεῖχεν ἀπὸ
στρατοπέδου τοῖς ἐθέλουσιν οἴκαδε· καὶ οἱ Θεσπιεῖς τε
ἀπαλλάσσονται πανδημεὶ καὶ εἴ τισιν[44] ἄλλοις Βοιωτῶν

vero Damophilus et Simangelus congrediendum neutiquam censebant, sed coniugibus et liberis in Atticam amandatis ad obsidionem sustinendam quae pertinerent esse omnia comparanda. Atque horum quidem sex in hunc modum consilia variarunt. Ubi vero septimi, qui ad Cithaeronis angustias praesidio fuerat praefectus, Bacchylides ei nomen fuit, suffragio est eorum qui Epaminondae assensi fuerant sententia comprobata, decreverunt omnes proelio belli fortunam experiri. Erant quum alii ex Boeotis Epaminondae suspecti, sed prae ceteris Thespienses. Veritus igitur ne dum manus consererentur partes proderent, potestatem fecit omnibus qui vellent e castris domum concedendi. Quare quum Thespienses, tum reliqui Boeoti qui a Thebanis erant alienio-

37. πολυορκισομένους Vb, η sup. ι; πολιορκησαμένους La; πολιορκουμένους Lb.

38. προσγενομένου BAgPcLb; προσγινομένου edd. rell. VabM; προσγινομένης coni. S; προσγενομένης La, quod recepimus. — ψήφῳ Sylb. SB; ψήφου edd. rell. VabM PcAgLab. — τοῖς πρὸς, ad marg. περὶ R; tum ἀμινώνδαν RAgLb; cf. not. 43.

39. Βοιωταρχῶν Smai. VabLb; Βοιωτάρχων edd. rell. La.

40. ἐσλιβήν, p. corr. ἐσβολὴν Vb; τὴν praecedens om. Va.

41. Βακχυλίδης, quod e coni. olim reposueramus confirmavit La, in quo βακχυλλίδης; ἦν (sine οἱ) βαγχυλίδης (alterum λ sup. lin.) Va; βαγχυλλίδης Vb; βραγχυλλίδης Lb; „Branchyllides“ Am.; Βραγχυλίδης rell.; Βραχυλλίδης voluit K. — ὑπανῆλθεν Va. — προσθεμένους MVabLb.

42. πρὸς Va, nisi hoc referendum est ad not. 38. — Ἐπαμυνώνδαν A; ἀμυνώνδαν Vb; ἀμινώνδαν Lb.

43. καὶ om. Va; deinde ἐδέδεκτο Va.

44. εἴ τισιν BPcAg; εἴ τοισιν La; οἷς τισιν edd. rell. VabM; εις τισιν (sic) Lb.

9 ὑπῆν δύσνοια ἐς τοὺς Θηβαίους. (4) Ὡς δὲ ἐς χεῖρας[45]
συνῄεσαν, ἐνταῦθα οἱ σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων ἅτε
αὐτοῖς καὶ τὸν πρὸ τοῦ χρόνον[46] οὐκ ἀρεσκόμενοι τὸ
ἔχθος μάλιστα ἐπεδείκνυντο,[47] οὔτε κατὰ χῶραν μένειν
ἐθέλοντες, ἐνδιδόντες δὲ ὅπῃ σφίσιν οἱ πολέμιοι προσ-
φέροιντο.[48] αὐτοὺς δὲ Λακεδαιμονίους καὶ Θηβαίους
ἐξ ἴσου[49] καθίστη τοὺς μὲν ἐμπειρία τε ἡ προϋπάρχουσα
καὶ ἅμα αἰδουμένους μὴ καταλῦσαι τῆς Σπάρτης[50] τὸ
ἀξίωμα, Θηβαῖοι δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ πρὸ γυναι-
10 κῶν[51] καὶ παίδων τὸν κίνδυνον ἐφεστηκότα ἑώρων. ὡς
δὲ ἄλλοι τε Λακεδαιμονίων τῶν ἐν τέλει καὶ ὁ βασιλεὺς
ἐτεθνήκει Κλεόμβροτος,[52] ἐνταῦθα τοὺς Σπαρτιάτας καὶ
ταλαιπωρουμένους ἐπελάμβανεν ἀνάγκη μὴ[53] ἐνδιδόναι·
παρὰ γὰρ τοῖς Λακεδαιμονίοις αἴσχιστον[54] ἐδέδοκτο εἶναι
βασιλέως νεκρὸν ἐπὶ ἀνδράσι πολεμίοις γενόμενον περιο-
11 φθῆναι. Θηβαίοις μὲν ἡ νίκη[55] κατείργαστο ἐπιφανέ-

res, sub suae quique nationis signis discessere. (4) Quum vero ad manus ventum esset, Lacedaemoniorum socii conceptum in illos iam ante animo odium facile declararunt, nempe qui neque locum tenuerint et in quam partem hostis impressionem fecisset, terga dederint. Aequavit inter duas acies certamen quod pristina rei militaris scientia et patriae gloriae retinendae cura Spartanos incitabat: Thebani sibi pro patria, pro coniugibus et liberis propositum certamen videbant. Postea vero quam et alii de Lacedaemoniorum primoribus et rex ipse Cleombrotus occubuit, ibi Spartanos tametsi graviter affectos adegit necessitas, ut locum pugnando tuerentur suum. Erat enim magno apud Lacedaemonios dedecori regis cadaver sinere in hostium esse potestate. Thebani certe victoriam

45. χεῖρες Ag.

46. χρόνου AXKFM(?); verum iam viderant KF.

47. ἀπεδείκνυντο VaLa.

48. προφέροιντο AVabM.

49. ἐξίσου Vb.

50. σπάρτης bis Vb; seq. δὲ om. VabMAgLb; δὲ ὑπὲρ La, quod recepimus; δ' ὑπὲρ edd.

51. γυναικῶν τε FCS; γυναικ. δὲ AXKVabMLb: om. particulam BPc Ag(?)La; ea esse videtur, quam ante ὑπὲρ iidem fere omittunt codd.

52. Κλεόμβρωτος Vb; deinde ἐνταῦθα καὶ τοὺς VabMPcAgLab (ἐνταῦθά γε?).

53. ἀνάγκη ἐπελάμβανεν μὴ M.

54. αἴσχιστον — πολεμίοις om. VaM.

55. ἡνίκα La; κατειργάσατο Va; deinde ἐπιφανεστάτη S, quod Sylburgio iam in mentem venerat. — εἴλοντο, ἂν ad marg. La.

στατα πασῶν ὁπόσας κατὰ Ἑλλήνων ἀνείλοντο Ἕλληνες·
Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν τοὺς τεθνεῶτας διενο-
οῦντο ὡς θάψοντες,[56] καὶ ἀποστέλλουσι κήρυκα ἐς τοὺς
Θηβαίους. Ἐπαμεινώνδας δὲ ἐπιστάμενος ὡς ἐπικρύπτε-
σθαι τὰς συμφορὰς ἀεί ποτε οἱ Λακεδαιμόνιοι πεφύκα-
σιν,[57] ἔφασκεν ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν προτέροις αὐτῶν
διδόναι τοῖς συμμάχοις, ἐπὶ δ᾽ ἐκείνοις[58] ἀνελομένοις
οὕτω καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἠξίου[59] θάπτειν τοὺς
αὑτῶν. ὡς δὲ τῶν συμμάχων οἱ μὲν οὐδέν᾽ ἀρχὴν[60] 12
ἀνῃροῦντο ἅτε οὐ τεθνεῶτός σφισιν οὐδενὸς, τῶν δὲ
ὀλίγον ἐφαίνετο εἶναι τὸ διεφθαρμένον, οὕτω Λακεδαι- 738
μόνιοί τε ἔθαπτον τοὺς αὑτῶν[61] καὶ ἤδη Σπαρτιάτας
ἐξελήλεγκτο εἶναι τοὺς κειμένους. ἀπέθανον δὲ Θηβαίων
τε[62] καὶ ὅσοι παρέμειναν Βοιωτῶν ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα
ἄνδρες,[63] Λακεδαιμονίων δὲ αὐτῶν πλείους ἢ χίλιοι.

adepti sunt omnium praeclarissimam quas de Graecis Graeci unquam reportaverint. Postero die Lacedaemonii suorum cadavera ad sepulturam misso ad Thebanos caduceatore poposcerunt. Epaminondas vero quum sciret maxime in dissimulandis calamitatibus suis callidos esse Spartanos, sociis se prius eorum cadavera tollendi facultatem daturum respondit; ac deinde se facile suos a Lacedaemoniis humari passurum. Quod quum ita constitutum esset, sociorum aliis suos non fuit omnino quod tollerent quum neminem amisissent; alii quam paucissimos desiderarunt; tum demum Lacedaemonii suos sustulerant et Spartanis confiteri necesse fuit suorum illam stragem fuisse maxime. De Thebanorum quidem et eorum qui permanserant Boeotorum numero septem duntaxat et XL desiderati fuere, quum e Lacedaemoniis ipsis plures quam mille cecidissent.

56. θάψαντες VaM.
57. πε (fin. pag.) κασιν Vb; πεφύκασιν om. La; tum ἐκ τῶν νεκρ. Vb.
58. ἐπεὶ δ᾽ ἐκ. VaMAg; ἐπεὶ δὲ ἐκ. VbLab. Tum ἀνελομένοις C Smai. BPcAgLab; om. edd. rell. VabM.
59. ἠξίου Sylb. FCSB; ἠξίουν AXKVabMPcAgLab; tum αὑτῶν B La; αὐτῶν edd. rell.
60. οὐδέν᾽ ἀρχ. e coni.; οὐδὲν ἀρχ. SB; οὐδὲν οὐδὲ ἀρχ. M; οὐδὲ edd. rell. VabPcAgLab.
61. αὑτῶν BLb; αὐτῶν edd. rell.; tum ἐξελήλεκτο AVb; ἐξελέλεγκτο M sec. S; ἐξελέληκτο Va; ἐξελέληγκτο M sec. Exc. nostra.
62. τε inseruimus e La, qui om. seq. καί.
63. ἄνδρας VaM. Tum αὐτῶν καὶ ἤδη σπαρτιάτας ἐξελέληκτο εἶναι πλείους ἢ χ. Va (at verba ἤδη — εἶναι litura deleta); αὐτῶν χιλίους πλείους ἢ χίλιοι Vb (χιλίους litura deletum). Conf. Xenoph. H. Gr. VI, 4, 15. Diodor. Sic. XV, 56.

CAPUT XIV.

De iis, quae Leuctricam pugnam consecuta sunt — Epaminondas Thespienses, qui Ceressum confugerant, eiicit — Epaminondas ab Arcadibus arcessitur, Megalopolin condit et Messenen restituit — Epam. Iphicratem fugat — Epam. capitis arcessitur.

Τὸ μὲν[1] δὴ παραυτίκα ὁ Ἐπαμεινώνδας μετὰ τὴν μάχην Πελοποννησίων τοῖς λοιποῖς ἀπιέναι προειπὼν ἐπὶ τὰ οἰκεῖα Λακεδαιμονίους ἐν τοῖς Λεύκτροις εἶχεν ἀπειλημμένους· ὡς δὲ ἤκουε[2] τοὺς ἐκ τῆς πόλεως Σπαρτιάτας βοηθήσοντας τοῖς σφετέροις ἐς[3] Λεῦκτρα ἰέναι πανδημεί, δίδωσιν οὕτω τοῖς ἀνδράσιν ἀπελθεῖν ὑποσπόνδους,[4] ἔφη τε ἄμεινον ἔσεσθαι τὸν πόλεμόν σφισιν ἐκ Βοιωτῶν ἐς
2 τὴν Λακεδαίμονα ἀπώσασθαι. Θεσπιεῦσι δὲ ὑφορωμένοις τήν τε[5] ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῶν Θηβαίων δυσμένειαν καὶ τὴν ἐν τῷ παρόντι αὐτῶν τύχην[6], τὴν μὲν πόλιν ἔδοξεν ἐκλιπεῖν ἀναφεύγειν δὲ ἐς Κερησσόν. ἔστι δὲ ἐχυρὸν[7] χωρίον ὁ Κερησσὸς ἐς τὴν Θεσπιέων,[8] ἐς ὃ καὶ πάλαι ποτὲ ἀνεσκευάσαντο κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τὴν[9] Θεσσα-

Cap. XIV. Post pugnam edicto permisit ceteris Peloponnesiis ut domos quique suas redirent; soles Lacedaemonios ad Leuctra interclusos tenuit. Verum quum certior factus esset populariter Spartanos ex urbe effusos suis in auxilium venire, hostibus quo vellent abeundi sub certis conditionibus potestatem dedit, suis asserens multo esse optabilius ex Boeotia bellum in Laconiam propulsare. Thespiensibus, quod et vetera in se Thebanorum odia et recentem eorum felicitatem suspectam haberent, visum est urbe relicta Ceressum confugere. Est Ceressus castellum in Thespiensi agro munitissimum, quo et ante multo in agrum suum cum exercitu invadentibus Thes-

Cap. XIV. 1. Τὸ μὲν SBVabM PcAgLab; καὶ μὲν edd. rell. Tum παραυτίκα AXK.
2. ἤκουεν Sylb. Pors. B; ἤκουε Smai.; ἤκουον edd. rell. VabMPc AgLab. — βοηθήσαντας Lb.
3. εἰς edd.; ἐς La. — Λεύκτρα A; λεύκτα Vb; hoc loco λεῦκτρα La; deinde εἶναι VaAgLab.
4. ὑποσπόνδας Ag.
5. τε om. Va; tum τῶν θηβῶν idem.
6. ψυχὴν AgPcR (ad marg. R. τύχην). LbMVa (ψύχην M sec. S).
7. ἰσχυρὸν Vb.
8. ἐν τῇ suadente F., C; γῆς τῆς Sylb. Nobis vel ἐν τῇ vel ἐν γῇ τῇ scribendum videtur. — θεσπιαίων MAgLb.
9. ἐπιστρατίαν τῶν θεσσ. Ag.

λῶν. οἱ δὲ Θεσσαλοὶ[10] τότε, ὡς ἑλεῖν τὸν Κερησσόν σφισι πειρωμένοις[11] ἐφαίνετο ἐλπίδος κρεῖσσον, ἀφίκοντο ἐς Δελφοὺς παρὰ τὸν θεόν, καὶ αὐτοῖς γίνεται μάντευμα 3
τοιόνδε·

Λεῦκτρά[12] τέ μοι σκιόεντα μέλει καὶ Ἀλήσιον οὖδας,
Καί μοι τὼ[13] Σκεδάσου μέλετον δυσπενθέε κούρα.
Ἔνθα μάχη πολύδακρυς ἐπέρχεται· οὐδέ τις αὐτὴν
Φράσσεται[14] ἀνθρώπων, πρὶν κούριον ἀγλαὸν ἥβην
Δωριέες ὀλέσωσ'[15] ὅταν αἴσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.
Τουτάκι δ' ἔστι[16] Κερησσὸς ἁλώσιμος, ἄλλοτε δ' οὐχί. 739

(2) Τότε δὲ ὁ Ἐπαμεινώνδας ὡς τοὺς Θεσπιεῖς[17] κατα- 4
φεύγοντας ἐς τὸν Κερησσὸν ἐξεῖλε, πρὸς τὰ ἐν Πελοποννήσῳ παραυτίκα ἔσπευδεν ἅτε καὶ τῶν Ἀρκάδων προθύ-

salis, se receperant. Quo tempore quum Ceressi expugnandi spes post longos conatus Thessalos frustrata esset, Delphos Dei consulendi causa miserunt a quo huiusmodi oraculum est redditum:

Leuctra mihi umbrosa est curae quoque Alesia tellus,
Et Scedasi soboles geminae miseranda puellae.
Pugna illic atrox miscebitur; haud erit ullus
Qui sciat hoc hominum, lumen iuvenile priusquam
Perdiderint Dores, fatalis ubi ingruet hora.
Tunc quoque non alio capietur Marte Ceressus.

(2) Epaminondas expugnato Ceresso ac Thespiensibus qui illuc confugerant eiectis ad Peloponnesi res ordinandas maturavit, magno studio accersentibus Arcadibus; ac primo statim ad-

10. οἱ θεσσαλοὶ δὲ AgLab; οἱ δὲ θεσσ. δὲ Vab; mox τὸ Κερ. AVab AgLb.

11. πειρωμένους VaM. — ἐλπ. κρῆσσον La; κρίσσον Lb.

12. Λεύκτρα AVbLab; mox μέλλει Ag. — ἀλίσιον MVb; ἀλίσιον Va; αὐλίσιον M sec. Exc. nostra.

13. τὼ Sylb. SB; τῶν edd. rell. VbMPcLabAg; τὸν Va. Tum σκεδάσσου Va; σκεδάλου Ag. — δυςπενθέα κοῦρα Vab; δυςπενθέεα Lb.

14. φράσσεται et mox πλὴν κούρ. Va; κούρων coni. S.

15. ὀλέσωσιν AVaMAgLb; ὀλέλωσιν M sec. Exc. nostra; ὀλέσσωσι Vb; δορίες ἐξολέσωσ' La. — αἴσημον VaM.

16. τουτάκη La; τοῦ ταχιδεστι (sic) καρησσὸς Lb; δὲ ἔστι Ag. — ἄλλο τε A.

17. τότε δὲ ὁ Ἐπ. ὡς τοὺς Θεσπ. e coni. quam confirmavit La; τότε δὲ ὁ Ἐπ. ὃς θ. Vb; τότε δὲ ὁ Ἐπ. θ. VaMPcAgLb; τότε δὲ ὡς Ἐπ. Θ. edd. — Seq. τοὺς adiecimus e La; καταφυγόντας malit S. — τὸν om. Va. — ἐξῆλθε Ag.

μως μεταπεμπομένων· ἐλθὼν δὲ Ἀργείους μὲν προσελάβετο ἑκουσίους[18] συμμάχους, Μαντινέας δὲ κατὰ κώμας ὑπὸ Ἀγησιπόλιδος διῳκισμένους ἐς τὴν ἀρχαίαν συνήγαγεν αὖθις πόλιν· τὰ δὲ πολίσματα τὰ Ἀρκάδων ὁπόσα εἶχεν ἀσθενῶς, καταλῦσαι πείσας τοὺς Ἀρκάδας, πατρίδα ἐν κοινῷ σφίσιν ᾤκισεν, ἣ Μεγάλη καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι καλεῖται πόλις.
5 ὁ μὲν δὴ χρόνος βοιωταρχοῦντι Ἐπαμεινώνδᾳ διήνυστο,[19] τεθνάναι δὲ ἐτέτακτο ἐπιλαβόντα ἄνδρα τῆς ἀρχῆς. ὁ[20] οὖν Ἐπαμεινώνδας ὑπεριδὼν ὡς οὐκ ὄντα ἐν καιρῷ τὸν νόμον ἐβοιωτάρχει· καὶ ἀφικόμενος τῷ στρατῷ πρὸς τὴν Σπάρτην, ὡς οὐκ ἀντεπῆγεν Ἀγησίλαος μαχούμενος,[21] οὕτω πρὸς τὸν οἰκισμὸν τρέπεται Μεσσήνης, καὶ οἰκιστής Μεσσηνίοις τοῖς νῦν ἐστιν Ἐπαμεινώνδας· καί μοι τὰ ἐς τὸν οἰκισμὸν ἐδήλωσε τὰ
6 ἐς αὐτοὺς ἔχοντα Μεσσηνίους.[22] (3) Ἐν τούτῳ δὲ[23] οἱ τῶν Θηβαίων σύμμαχοι κατέτρεχον διασκεδασθέντες χώραν τὴν Λακωνικὴν καὶ ἥρπαζον τὰ ἐξ αὐτῆς· τοῦτο

ventu Argivos eius amicitiam expetentes socios adscivit, Mantinenses in vicos ab Agesipolide dispersos in veterem urbem reduxit; Arcadibus auctor fuit ut parvis oppidis, quibus ad se tuendum deerant vires, deletis, communem sibi patriam conderent, quae ad nostra usque tempora Megale polis (magna urbs) nominatur illius auspiciis aedificata. Exacto imperii tempore quum lex capitis poenam ei qui imperium continuasset, irrogaret, alienissimo reipublicae tempore non esse existimans legis rationem habendam imperium retinuit, profectusque cum exercitu Spartam, quum Agesilaus ad pugnam suos non eduxisset ad Messenem restituendam cogitationem convertit suam. Eos enim qui nunc nomen servant Messenios ipse restituit Epaminondas; qua de re in exponendis Messeniorum rebus quae opus fuere a me sunt explicata. (3) Interea quum Thebanorum socii dissipati fines Laconici agri excursionibus et dire-

18. ἑκουσίους BPc(?); idem coniectura assecutus erat S; ἑκουσίως edd. rell. VabMAgLa; in Lb ἑκου-σίοος (ους superscr.). — Antea Ἀργείοις Vb. eodem vitio. — καταλύσαι M.
19. διήνοιστο Ag. tum τεθνᾶναι VaLa; ἐπιλαυόντα Ag.

20. ὁ om. VaMPcAg; ἄνδρα. τῆς ἀρχῆς οὖν Lb.
21. μαχουμένους VaMPcAgLb. — πρὸς τὸν οἰκισμὸν La; τὸν om. rell. — ἐδήλωσεν M.
22. μεσσηνίους om. Ag.
23. δὲ inseruimus cum CSBVab MPcAgLab; om. edd. rell.

Ἐπαμεινώνδᾳ παρέστησεν ὀπίσω Θηβαίους ἐς Βοιωτίαν ἀπαγαγεῖν·[24] καὶ ὡς προϊὼν τῷ στρατῷ κατὰ Λέχαιον[25] ἐγίνετο καὶ διεξιέναι τῆς ὁδοῦ τὰ στενὰ καὶ δύσβατα ἔμελλεν,[26] Ἰφικράτης ὁ Τιμοθέου πελταστὰς καὶ ἄλλην
Ἀθηναίων ἔχων δύναμιν ἐπιχειρεῖ[27] τοῖς Θηβαίοις. Ἐπα- 7
μεινώνδας δὲ τοὺς ἐπιθεμένους τρέπεται καὶ πρὸς αὐτὸ ἀφικόμενος Ἀθηναίων τὸ ἄστυ, ὡς ἐπεξιέναι μαχουμένους τοὺς Ἀθηναίους ἐκώλυεν Ἰφικράτης, ὁ δὲ αὖθις ἐς τὰς Θήβας ἀπήλαυνε.[28] (4) Καὶ δίκην μὲν ἔφυγεν[29] ὑπὲρ θανάτου διότι ἐβοιωτάρχησεν ἐξήκοντος ἤδη τοῦ χρόνου· λέγονται δὲ οἱ δικάζειν λαχόντες οὐδὲ ἀρχὴν περὶ αὐτοῦ θέσθαι τὴν ψῆφον.

ptionibus infestos reddidissent, adduxit ea res Epaminondam ut in Boeotiam exercitum reportaret; quumque iam ad Lechaeum accederet ac prope esset ut ex locorum angustiis et difficultatibus evaderet, occurrit Iphicrates Timothei filius cum cetratis et aliis Atheniensium copiis quas contra Thebanos ducebat. Ibi Epaminondas invadentes in fugam vertit, et ad ipsa Athenarum moenia persecutus simulac egredi ad pugnam suos vetuit Iphicrates Thebas agmen retro egit. (4) Iam vero quum domi causam capitis dixisset quod exacto iam imperii tempore Boeoticam praeturam continuasset, ii quibus iudicandi sors obtigerat ne suffragium quidem eorum quisquam inierunt.

24. ἀπαγαγεῖν Sylb. SB; ἐπαγαγεῖν edd. rell. VabMPcAgLab.

25. λέχεον VabLbMAg; λεχέον La. — διεξεῖναι Va (εῖ p. corr.) M AgLb; διεξεῖ τῆς Vb.

26. ἤμελλεν BAgPcLb; sic etiam Vb habere videtur; tum εἰφηκράτης Ag.

27. ἐπιχειρὶ Ag; ἐπεχείρει La. — τῆς Θηβ. Ag.

28. ἀπήλαυνεν. καὶ οὐ δίκην μὲν ἀπήλαυνε καὶ δίκ. Ag.

29. Annon ἔφυγεν? — Quod quum habeat La, recepimus; ἔφευγεν rell. De eadem re Plutarch. Pelop. 25.: θανάτου γὰρ ἀμφότεροι δίκας ἔφυγον. — δικάζ. μαχοντες (sine accentu) Lb.

CAPUT XV.

Thebani Alexandro, Thessalorum tyranno, Pelopidam in vinculis tenenti bellum inferunt — Thebani Orchomenios expellunt — Epaminondas ad Mantineam a Gryllo Atheniensi occiditur — quae signo Epaminondae inscripta fuerunt, memorantur.

740 *Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν Θεσσαλίᾳ δυναστεύων Ἀλέξανδρος Πελοπίδαν*[1] *ἐλθόντα (ἀφίκετο δὲ ὡς παρὰ ἄνδρα*[2] *ἰδίᾳ τε εὔνουν αὐτῷ*[3] *καὶ Θηβαίων φίλον τῷ κοινῷ) παραγενόμενον [δὴ]*[4] *τὸν Πελοπίδαν ὁ Ἀλέξανδρος δήσας εἶχεν ὑπὸ ἀπιστίας τε καὶ ὕβρεως. Θηβαῖοι δὲ*[5] *ἐπεξιέναι παραυτίκα ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὥρμηντο. ἡγεμόνας μὲν*[6] *τῆς ἐξόδου Κλεομένην καὶ Ὕπατον*[7] *ἐποιήσαντο βοιωταρχοῦντας ἐν τῷ τότε, Ἐπαμεινώνδᾳ*[8] *δὲ συνέβαινεν ἐν*
2 *τοῖς στρατευομένοις τετάχθαι. γεγονυίας δὲ ἐκτὸς*[9] *Πυλῶν οἱ τῆς δυνάμεως ἐπιτίθεταί σφισιν ἐν δυσχωρίαις*

Cap. XV. Postea vero quum Alexander Thessaliae tyrannus Pelopidam ad se quum privata tum publica fretum amicitia venientem in vincula coniecisset, ut eam hominis perfidiam et contumeliam ulciscerentur Thebani contra illum statim exercitum compararunt, ducesque eius expeditionis Cleomenem declararunt et Hypatum, qui tum temporis Boeotarcharum munere fungebantur. Privatus erat et inter ordinarios milites Epaminondas. Ad angustias iam Thermopylarum pervenerant, quum Alexander ex insidiis inter aspreta erum-

Cap. XV. 1. *Πελοπίδην* Va; *Πελοπίδας* Vb.

2. *ἄνδρα* om. Va.

3. *αὑτῷ* BLa; *αὐτῷ* rell. — *φίλω* Vb, *ον* sup. *ω*.

4. *δη* om. VabPcAgLab. Tum *Πελοπίδαν* Vb.

5. *δὲ* om. Va. Tum *ἐπεξιέναι* Sylb. Cor. Smai. BPcLabAg; *ὑπεξιέναι* edd. rell. VabM. — *παρ' αὐτίκα* A. — *ὥρμητο* La.

6. post *μὲν* inserunt *οὖν* AXKFCVbLa. — *ἡγεμόνας — βοιωταρχοῦντας* Cor. B; singularem habent edd. rell. VabMPcAgLab. — *Κλεομένη* AXKSmai.

7. *Ὕπατον* e coni. B; *ὑπ' αὐτὸν* edd. rell. VaMPcAgLab; *ὑπ' αὐτοῦ* (p. corr. — *ὸν*) Vb. Alterius Boeotarchae nomen latere sub his vocibus suspicatus iam est Cor., at vacuum nomini reliquit spatium. *ὕπατον* coni. C. — *ἐποιήσατο* La. Post *τότε* addunt *τὴν στρατιὰν* AS (sic voluerunt etiam Sylb. K); *τὴν στρατείαν* XKF.

8. *Ἐπαμινώνδᾳ* BPcVab(?)AgLa; *ἐπανώνδα* Lb; *Ἐπαμινώνδαν* edd. rell.; silet M. — *συνέβενεν* La.

9. *ἐντὸς* Sylb. — Deinceps *καὶ οἱ Βοιωτάρχαι — ἐναντ. Ἐπαμινώνδαν* in contextis omissa ad marg. habet La. — *ἐπανώνδαν* Lb.

λοχήσας ὁ Ἀλέξανδρος. ὡς δὲ ἐφαίνετο ἄπορα εἶναι τα τῆς σωτηρίας, οὕτω δὴ ὅ τε λοιπὸς στρατὸς ἡγεμόνα ποιοῦνται τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ οἱ Βοιωτάρχαι παραχωροῦσιν ἑκουσίως τῆς ἀρχῆς. Ἀλέξανδρος δὲ οὔτε ἔτι ἐθάῤῥει τὸν πόλεμον στρατηγοῦντα ὁρῶν τοῖς ἐναντίοις Ἐπαμεινώνδαν καὶ ἑκὼν Πελοπίδαν[10] ἀφίησιν. (2) Ἐν 3
ὅσῳ δὲ[11] ἀπῆν ὁ Ἐπαμεινώνδας Ὀρχομενίους Θηβαῖοι ποιοῦσιν ἀναστάτους ἐκ τῆς χώρας· συμφορὰν δὲ τὴν ἀνάστασιν τοῖς Ὀρχομενίοις[12] ἐνόμιζεν ὁ Ἐπαμεινώνδας, καὶ οὔ ποτ' ἂν ἐξεργασθῆναι τόλμημα τοιοῦτον αὐτοῦ γε παρόντος ἔφασκεν ὑπὸ Θηβαίων. ὡς δὲ βοιωταρχεῖν 4
αὖθις[13] ᾕρητο[14] καὶ στρατῷ Βοιωτῶν ἀφίκετο αὖθις ἐς Πελοπόννησον, ἐκράτησε μὲν περὶ Λέχαιον[15] Λακεδαιμονίους μάχῃ, σὺν δέ σφισιν Ἀχαιῶν Πελληνέας καὶ Ἀθηναίων οὓς Χαβρίας ἦγεν ἐξ Ἀθηνῶν. Θηβαίοις δὲ ἦν καθεστηκὼς[16] τοὺς μὲν ἄλλους ὁπόσους αἰχμαλώτους

pens hosti negotium coepit facessere. Universus itaque exercitus quum spem salutis in dubium vocari animadverteret Epaminondae, ipsis Boeotiae praefectis summa voluntate assentientibus, imperium decrevit. Enimverò Alexander se belli aleae simulac ad Epaminondam imperium translatum intellexit committere non est ausus ac Pelopidam ultro dimisit. (2) Dum aberat Epaminondas Orchomenios Thebani suis sedibus expulerant; quod ille tulit indignissime neque omnino factum ex republica censuit; quin etiam affirmavit, si adfuisset nullo pacto tantum se a Thebanis facinus committi passurum fuisse. Interea quum ipsi iterum imperium decerneretur, cum exercitu rursus in Peloponnesum veniens Lacedaemonios ad Lechaeum proelio fudit, cumque iis ex Achaeis Pellenenses et ex Atheniensibus eos quos duxerat Chabrias. Erat a Thebanis constitutum, ut quoscunque ex aliis populis capti-

10. *Πελοπίδην* VabMLab.

11. *ἐν ὅσῳ δὲ* BPcVaLaAg; *ἑνὸς ὣ δὲ* VbLb; *ἑνὸ ὧδε* M, (*ἑνὸς ὧδε* sec. Exc. nostra); *ἐν ᾧ δὲ* S; *ἕως δὲ* edd. rell.

12. *τῶν Ὀρχομενίων* Sylb. C; displicet dativus. — seq. ὁ om. Vb. — *οὐκώταν* Lb.

13. *αὖθις* CB; *οὐδεὶς* edd. rell. VabMPcAgLab; *ὅδε* coni. K; vel *τούτοις* scribendum, vel hoc loco *αὖθις* recipiendum, proximum vero *αὖθις* eliminandum suspicatur S; interim [*οὐδεὶς*] scripsit in ed. mai.

14. *ᾕρητο* A; *ᾕρειτο* VaM (*ἡρεῖτο* sec. Exc. nostra); *ἡιρειτο* (sic) Vb; *ἤρετο* La; tum *στρατῷ* SBVabMPc LabAg; *στρατὸς* edd. rell.

15. *λέχεον* VabMAg; *ἐλέχεον* La; *περιλέχεον* Lb.

16. *καθεστηκότος* VabMAgLb.

εἷλοιεν ἀφιέναι χρημάτων, τοὺς δὲ ἐκ Βοιωτῶν φεύγον-
τας ζημιοῦν θανάτῳ. πόλισμα οὖν ἑλὼν Σικυωνίων
Φολβίαν,[17] ἔνθα ἦσαν τὸ πολὺ οἱ Βοιώτιοι φυγάδες,
γ' μνῶν[18] ἀφίησι τοὺς ἐγκαταληφθέντας, ἄλλην σφίσιν
741 5 ἣν ἔτυχε πατρίδα ἐπονομάζων ἑκάστῳ. (3) Ὡς δὲ ἀφί-
κετο πρὸς Μαντίνειαν[19] τῇ στρατιᾷ, νικῶν καὶ τότε ὑπὸ
ἀνδρὸς ἀπέθανεν Ἀθηναίου,[20] καὶ Ἀθήνῃσιν ἐν ἵππων
μάχῃ τὸν Ἐπαμεινώνδαν ὁ ἀνὴρ οὗτος γέγραπται φο-
νεύων[21] Γρῦλος ὁ Ξενοφῶντος, Ξενοφῶντος δὲ τοῦ Κύρῳ
ὁδοῦ μετασχόντος[22] ἐπὶ βασιλέα Ἀρταξέρξην καὶ ὀπίσω
τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ θάλασσαν ἡγησαμένου.
6 (4) Τῷ δὲ ἀνδριάντι[23] τοῦ Ἐπαμεινώνδα καὶ ἐλεγεῖα

vos haberent pretio dimitterent, Boeotici vero nominis exules capitis damnatos occiderent. At Epaminondas quum Sicyoniorum oppidum Phoebiam expugnasset, in quo maxima pars erat Boeotorum exulum, eos qui comprehensi fuerant, depensis tribus minis dimisit. Nam alienae singulos patriae nominibus, ut ei in mentem venit, recensuit. (3) Iam vero quum ad Mantinean victoriam esset adeptus ab Atheniensi milite est interfectus; et Athenis ubi equestris pugna picta est miles ille, Grylus Xenophontis filius, Epaminondam occidens ostenditur. Eius pater Xenophon nempe is fuit qui se Cyro minori contra fratrem Artaxerxen susceptae expeditionis comitem praebuit idemque reduces ad mare Graecos reportavit. (4) Ad Epaminondae statuam elegi adscripti sunt, quibus et alia de

17. Φοιβίαν Am. Sylb. e Steph. Byz. SB; Φουβίαν edd. rell. VabM PcAgLab. — „Amasaeus legit Φοίβιαν; videtur deesse aliquid. Ortelius legit Φοιβιαν.“ Palm. Ms.

18. Locus vexatus; στιγμὴν edd. codd.; τιμῆς vel ἐπὶ τιμῇ Sylb.; illud laudatores habuit Valcken. S; „notis compunctos“ Am., unde ἐστιγμένους Pors.; at hanc iusti medii rationem locum prorsus non potuisse habere satis est manifestum; neque magis placent aliae coniecturae; ἐς στιγμὴν, à l'instant, Cor., vel ἐς στιγμὴν „notis patriae inustis“ F; σίγα μὴν alia est coni. F; ἔτι γε μὴν K. Nos persuasi hac voce latere pretium quo taxatos dimiserit Epaminondas, captivos scripsimus γ' μνῶν, cui quum adhaereret ς vocabuli praecedentis, facile lectio vulgata inde nasci potuit.

19. μαντινείαν VbLab; mox τὴν στρατείαν VabMLb; τῇ στρατείᾳ A; τὴν στρατείαν ἥκων Ag; τῇ στρατίᾳ La.

20. ἀθηναίων MLb; in M vero ου sup. ων. Tum ἐν ἀθήνησιν VabM. — ἐν ἵππῳ La. — ἐπαμινῶνδαν M.

21. φονεύων om. VaMLb. — Γρῦλος (γρύλος) La; Γρύλλος rell. (?)

22. μετασχοῦντος Vb. — ἀνταξέρξην Vb.

23. ἀνδρὶ ἀντὶ τοῦ VbR (ad marg. R ἀνδριάντι) La. Tum Ἐπαμινώνδα SBPcMAg; Ἐπαμινῶνδα Va; Ἐπαμινώνδου edd. rell. Vb Lab.

ἐπεστιν ἄλλα τε ἐς αὐτὸν λέγοντα καὶ ὅτι Μεσσήνης γένοιτο οἰκιστὴς καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὑπάρξειεν[24] ἐλευθερία δι' αὐτοῦ· καὶ οὕτως ἔχει τὰ ἐλεγεῖα·

Ἡμετέραις βουλαῖς Σπάρτη μὲν[25] ἐκείρατο δόξαν,
Μεσσήνη δ' ἱερὴ[26] τέκνα χρόνῳ δέχεται,
Θῆβαι[27] δ' ὅπλοισιν μεγάλη πόλις ἐστεφάνωται,
Αὐτόνομος δ' Ἑλλὰς πᾶσ' ἐν ἐλευθερίῃ.

τούτῳ μὲν τοσαῦτα ἦν ἐς δόξαν.

CAPUT XVI.

Reliqua Thebarum memoranda, Ammonis delubrum a Pindaro dedicatum — de tribus Veneris cognominibus ab Harmonia inditis — Cereris Θεσμοφόρου templum et signum — Bacchi Lysii delubrum.

Οὐ πόῤῥω δέ ἐστι ναὸς Ἄμμωνος· καὶ τὸ[1] ἄγαλμα ἀνέθηκε μὲν Πίνδαρος, Καλάμιδος δέ ἐστιν ἔργον. ἀπέ-

eo praedicantur et quod per ipsum fuerit Messene restituta et Graecis parta libertas. Elegi huiusmodi sunt:

Consiliis nostris laus est attrita Laconum,
Messenen tandem pulsa redit soboles,
Iam valido armorum septae munimine Thebae,
Legibus et fruitur Graecia tota suis.

Atque haec quidem ad viri gloriam pertinent.

Cap. XVI. Proxime abest ab Epaminondae statua Ammonis delubrum, cui signum Calamidis opus Pindarus dedi-

24. ὑπάρξει VabAgLb; ὑπάρξειεν La; ὑπάρξαι rell.
25. μὲν ἐκείρατο — μεγάλη πόλις om. VaM.
26. ἱερὴ B; ἱερὴ Vb, ὰ sup. ή; ἱερὰ edd. rell. PcAgLb; δ' ἱρα La, id. om. sq. χρόνῳ.
27. Θήβης Sylb.; Nominativum tamen ab ipso Pausania scriptum videri, fatetur; illud nihilominus laudant FC. — ὅπλοισιν S. ex Anthol., BLa; ὅπλοισι edd. rell. VbAg; ὅπλοισί (i. e. — σιν) Lb. Tum Μεγάλη π. Sylb. C; μεγαλόπολις AgLb.

Cap. XVI. 1. καὶ τῷ La; sq. μὲν id. habet ad marg. — ἀνέθηκαν M. Tum „Valckenarius proposuit lectionem Σκάλμιδος (voluit Σκάλμιδος, imo Σμίλιδος) haud dubie propter aetatem, ne Calamis aequalis videretur Pindari.“ S. — καλαμίδος Lb.

πεμψε δὲ ὁ Πίνδαρος καὶ Λιβύης ἐς[2] Ἀμμωνίους τῷ Ἄμμωνι ὕμνον· καὶ οὗτος καὶ ἐς[3] ἐμὲ ἦν ὁ ὕμνος ἐν τριγώνῳ στήλῃ παρὰ τὸν βωμὸν ὃν Πτολεμαῖος ὁ Λάγου τῷ Ἄμμωνι ἀνέθηκε.[4] Θηβαίοις δὲ μετὰ τοῦ Ἄμμωνος τὸ ἱερὸν οἰωνοσκοπεῖόν τε Τειρεσίου καλούμενον καὶ
2 πλησίον Τύχης ἐστὶν ἱερόν· φέρει μὲν δὴ Πλοῦτον παῖδα, ὡς δὲ Θηβαῖοι λέγουσι,[5] χεῖρας μὲν τοῦ ἀγάλματος καὶ πρόσωπον Ξενοφῶν εἰργάσατο Ἀθηναῖος, Καλλιστόνικος[6] δὲ τὰ λοιπὰ ἐπιχώριος. σοφὸν μὲν δὴ καὶ[7] τούτοις τὸ βούλευμα ἐσθεῖναι Πλοῦτον ἐς τὰς χεῖρας ἅτε μητρὶ ἢ τροφῷ τῇ Τύχῃ, σοφὸν[8] δὲ οὐχ ἧσσον Κηφι-
742 σοδότου· καὶ γὰρ οὗτος τῆς Εἰρήνης τὸ ἄγαλμα Ἀθη-
3 ναίοις Πλοῦτον ἔχουσαν πεποίηκεν. (2) Ἀφροδίτης δὲ Θηβαίοις[9] ξόανά ἐστιν οὕτω δὴ ἀρχαῖα ὥστε καὶ ἀναθήματα Ἁρμονίας εἶναί φασιν [αὐτά], ἐργασθῆναι δὲ

cavit. Idem etiam ad Ammonios usque in Libyam Ammoni hymnum misit. Mea quidem aetate in triangula pila hymnus iste Pindari exstabat, ad aram quam Lagi filius Ptolemaeus Ammoni statuit. Secundum Ammonis apud Thebanos Tiresiae est, quod Auguraculum appellatur. Proxime Fortunae aedes; fert dea Plutum infantem. Tradunt Thebani, manus et os eius signi fabricasse Xenophontem Atheniensem, reliqua Callistonicum civem suum. Callidum sane fuit commentum, in manus Fortunae tanquam vel matris vel nutricis Plutum ponere. Neque minus prudenter Cephisodotus, qui Pacem Atheniensibus fecit Plutum in sinu habentem. (2) Sunt etiam Thebanis Veneris signa lignea tam antiqua ut ab Harmonia posita dicantur. Fabricata ea quidem sunt de rostris Cadmi

2. ἐς Ἀμμ. BPcVa(?)RAgLab; ἐπ' Ἀμμ. edd. rell. VbM(?), marg. R. Tum ὕμνον Schneider in Heynii Pindar. III, p. 48. SB; ὕμνους edd. rell. VabMPcAgLab. Locus turbatus, fortasse mutilus.

3. καὶ οὗτος καὶ ἐς recepimus e VaM; καὶ οὗτος ἐς SM (sec. S.); οὗτος καὶ ἐς edd. rell. VbPcLab; οὗτος δὲ καὶ Ag. — τριγόνῳ Lb; τριγ. στέλλη La; tum ὁ λάγω id.

4. ἀνέθηκεν AgLa. — ἱερόν ἐστιν La.

5. λέγουσιν Ag.

6. Κάλλιστον. νῖκος VaMLb; κάλλιστον, νίκος RAg (ad marg. R καλλιστόνικος); sec. Exc. nostra κάλλιον νῖκος habet M; sequens δὲ om. Vb.

7. μέν τοι καὶ Va. Tum ἐσθῆναι Vb.

8. σοφῷ MVaAgR (ad marg. R σοφὸν) Lb. — κηφισσοδότου Vb.

9. ἀθηναίοις MR (ad marg. R) θηβαίοις Lb. — ξόανανά ἐστιν Vb. — δὲ ἀρχ. XK. — αὐτὰ post φασὶν om. La.

αὐτὰ ἀπὸ[10] τῶν ἀκροστολίων ἃ ταῖς Κάδμου ναυσὶν ἦν
ξύλου πεποιημένα· καλοῦσι δὲ Οὐρανίαν, τὴν δὲ αὐ-
τῶν Πάνδημον, καὶ Ἀποστροφίαν τὴν τρίτην· ἔθετο δὲ
τῇ Ἀφροδίτῃ τὰς ἐπωνυμίας ἡ Ἁρμονία, τὴν μὲν Οὐρα- 4
νίαν[11] ἐπὶ ἔρωτι καθαρῷ καὶ ἀπηλλαγμένῳ πόθου σωμά-
των, Πάνδημον δὲ ἐπὶ ταῖς μίξεσι,[12] τρίτα δὲ Ἀποστρο-
φίαν, ἵνα ἐπιθυμίας τε[13] ἀνόμου καὶ ἔργων ἀνοσίων
ἀποστρέφῃ[14] τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. πολλὰ γὰρ τὰ
μὲν ἐν Βαρβάροις ἠπίστατο ἡ Ἁρμονία τὰ δὲ καὶ παρ'
Ἕλλησιν ἤδη τετολμημένα, ὁποῖα καὶ ὕστερον ἐπὶ τῇ
Ἀδώνιδος μητρὶ καὶ ἐς Φαίδραν τε τὴν Μίνω καὶ ἐς τὸν
Θρᾷκα Τηρέα ᾄδεται. (3) Τὸ δὲ τῆς Δήμητρος ἱερὸν 5
τῆς Θεσμοφόρου Κάδμου καὶ τῶν ἀπογόνων οἰκίαν ποτὲ
εἶναι λέγουσι·[15] Δήμητρος δὲ ἄγαλμα ὅσον ἐς στέρνα
ἐστὶν ἐν τῷ φανερῷ· καὶ ἀσπίδες ἐνταῦθα ἀνάκεινται
χαλκαῖ·[16] Λακεδαιμονίων δὲ ὁπόσοι τῶν ἐν τέλει περὶ
Λεῦκτρα ἐτελεύτησαν φασὶν εἶναι. (4) Πρὸς δὲ ταῖς 6

navium. Tres Veneres sunt quarum unam Coelestem, Popularem alteram, tertiam Apostrophiam nominant; cognomina imposuit Harmonia, Uraniae purum significans et corporum cupiditate vacantem amorem; Popularis ob Venerios congressus; iam vero Apostrophiae numen coli instituit (Aversatricis), quo ab exlege cupiditate et incestis stupris hominum genus averteret. Multa enim apud Barbaros, multa apud Graecos sciebat Harmonia per nefarios concubitus turpiter commissa, qualia postea de Adonidis matre, de Phaedra Minois filia deque Tereo Thraciae rege decantata sunt. (3) Cereris quidem legiferae fanum Cadmi et eius posterum domum aliquando fuisse dicunt. Deae simulacrum supra pectus duntaxat in aperto est. Fixa eo in loco sunt aenea scuta; fuisse illa procerum Lacedaemoniorum aiunt qui ad Leuctra ceciderant. (4) Ad eam portam quae Proetis dicitur theatrum

10. ὑπὸ Lb. — ἀκροστολίων Sylb. FCSB; ἀκροστόλων AXK; ἐργοστόλων VabPcAgLab; silet M.

11. τὴν μὲν ἁρμονίαν Vb, marg. R, La. — ἐρωτικὰ θαρῷ Lb. — ἀπηλλαγμένου VbMLab; ἀπηλαγμένου (ᾱ med. ambig. et alterum λ sup. lin.) Va.

12. μίξαισιν MR; μίξεσιν Ag. Tum τρίτην edd.; τρίτη VaMR (in R α super η); τρίτα VbPcAg Lab.

13. τε om. VaMLb; deinde ἀνώμου M, ό sup. ώ.

14. ἀποστρέφει VaMAg. — φαίδραν Lb. — μείνω id.

15. λέγουσιν Ag.

16. χαλκαὶ VabLa; seq. δὲ om. La, quod non displicet; mox λεύκτρα VbLab.

καλουμέναις πύλαις Προιτίσι[17] θέατρον ᾠκοδόμηται, καὶ ἐγγυτάτω τοῦ θεάτρου Διονύσου ναός ἐστιν[18] ἐπίκλησιν Λυσίου· Θηβαίων γὰρ αἰχμαλώτους ἄνδρας ἐχομένους[19] ὑπὸ Θρᾳκῶν, ὡς ἀγόμενοι κατὰ τὴν Ἁλιαρτίαν ἐγίνοντο, ἔλυσεν ὁ θεὸς καὶ ἀποκτεῖναί σφισι τοὺς Θρᾷκας παρέδωκεν ὑπνωμένους. ἐνταῦθα οἱ Θηβαῖοι τὸ ἕτερον τῶν ἀγαλμάτων[20] φασὶν εἶναι Σεμέλης (ἐνιαυτοῦ δὲ ἅπαξ ἑκάστου τὸ ἱερὸν ἀνοιγνύναι φασὶν[21] ἐν ἡμέραις τα-
7 κταῖς), καὶ οἰκίας τῆς[22] Λύκου τὰ ἐρείπια καὶ Σεμέλης μνῆμά ἐστιν· Ἀλκμήνης δὲ οὐ μνῆμα, γενέσθαι δὲ αὐτὴν
743 ὡς ἀπέθανε λίθον[23] φασὶν ἐξ ἀνθρώπου, καὶ Μεγαρεῦσι τὰ ἐς αὐτὴν οὐχ ὁμολογοῦσι· διάφορα δὲ καὶ τὰ λοιπὰ ὡς τὸ[24] πολὺ ἀλλήλοις λέγουσιν Ἕλληνες. Θηβαίοις δὲ ἐνταῦθα καὶ τὰ μνήματα πεποίηται τῶν Ἀμφίονος[25] παίδων, χωρὶς μὲν τῶν ἀρσένων, ἰδίᾳ δὲ ταῖς παρθένοις.

surgit. Theatro proxima est Liberi Patris aedes cognomento Lysii. Cognominis causa, quod quum olim captivos complures ex Thebanis vinctos Thraces abducerent, eos quum ad Haliartiorum fines ventum esset vinculis solutos deus dimisit illisque Thracas somno oppressos occidendos praebuit. Alterum quod in ea aede signum est, Semeles esse dicunt Thebani; ac statis quidem diebus quotannis templum aperiri referunt. Sunt ibidem Lyci domus ruinae et sepulcrum Semeles; nam Alcmenae sepulcrum non est; sed eam post mortem in lapidem conversam memorant, neque omnino de ea idem est Thebanis qui Megarensibus sermo. Dissentiunt enim plerumque inter se aliis item de rebus plerisque omnibus Graeci. Erecta etiam ibi sunt a Thebanis Amphionis liberis monumenta seorsum maribus a foeminis.

17. προςτίσι M; πρόςτισι Lb; πρός τισι VaR (ad marg. R προιτίσι). Deinde ἐγγυτάτου Va.

18. ἐστιν om. Vb, haud inepte.

19. ἐχομένους om. Va. — ὀλιγαρτίαν La.

20. τῶν αἰχμαλώτων Vb.

21. ἀνοιγνύναι σφίσιν (vel ἀνοιγῆναί σφισιν) Sylb.; illud recep. SB, habent Pc, Va(?)AgLa; ἀνοιγῦναί σφ. K; ἀνοιγνῦναί σφισι AXFCMLb; ἀνοιγύναι Vb. Nos pro σφίσιν scripsimus φασιν, et ἔθος quod post σφίσιν inserunt edd., delevimus cum VabMPcAgLab. Cf. de hoc loco Vol. I. p. V.

22. τῆς om. Va; ἐρίπια (sic constanter) sine articulo, La.

23. λίθος Va. — ὁμολογοῦσιν AgLa. — μεγαρεῦσιν M.

24. τάλοιπα Va; ἐς τὸ VaR (ad marg. R ὡς). — ἀλλήλους VbLb. — ἕλληνας Lb.

25. ἀμφίωνος VbAgLab; mox τοῖς παρθ. VaAgLb.

CAPUT XVII.

De aliis Thebarum memorandis, Dianae Eucleae delubro et Antipoeni filiabus pro patria mortem sponte oppetentibus — Minervae Zosteriae signis — Zethi et Amphionis sepulcro — de Phoco et Antiope narratio — de saxis, quae Amphionis cantum secuta sunt.

Πλησίον δὲ Ἀρτέμιδος[1] ναός ἐστιν Εὐκλείας· Σκόπα δὲ τὸ ἄγαλμα ἔργον. ταφῆναι δὲ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ θυγατέρας Ἀντιποίνου λέγουσιν Ἀνδρόκλειάν[2] τε καὶ Ἀλκίδα. μελλούσης γὰρ[3] πρὸς Ὀρχομενίους γίνεσθαι μάχης Θηβαίοις καὶ Ἡρακλεῖ λόγιόν σφισιν ἦλθεν ἔσεσθαι τοῦ πολέμου κράτος ἀποθανεῖν αὐτοχειρίᾳ θελήσαντος ὃς ἂν[4] τῶν ἀστῶν ἐπιφανέστατος κατὰ γένους ἀξίωμα ᾖ. Ἀντιποίνῳ[5] μὲν οὖν (τούτῳ γὰρ τὰ ἐς τοὺς προγόνους μάλιστα ὑπῆρχεν ἔνδοξα) οὐχ ἡδὺ ἦν[6] ἀποθνήσκειν πρὸ τοῦ δήμου, ταῖς δὲ Ἀντιποίνου θυγατράσιν ἤρεσκε·[7] διεργασάμεναι δὲ αὐτὰς[8] τιμὰς ἀντὶ τούτων ἔχουσι. τοῦ 2

Cap. XVII. Prope est Dianae delubrum Eucleae, (Gloriosae). Signum Scopae opus est. Sepultas in templo Antipoeni filias dicunt Androcleam et Alcidem. Quum enim Thebani duce Hercule cum Orchomeniis proelium commissuri essent, oraculum redditum est, eius belli victoriam penes eos fore quorum civis qui generis claritate praestaret sibi ipsi manus ultro conscisceret. Erat Antipoenus natalium dignitate omnium suorum civium facile princeps, sed adduci is non poterat ut libenter mortem pro populi salute oppeteret; at eius filiae alacriter se devoverunt. Necem itaque quum sibi ipsae conscissent publicos promeritae sunt honores. Ante aedem Eu-

Cap. XVII. 1. Post *Ἀρτέμιδος* distinguit A.

2. *ἀνδροκλίαν* LbVabM; *ἀνδροκλείαν* La.

3. *γὰρ* om. VaM. — *προ ορχομενίοις* (sic) La; mox *γίγνεσθαι* edd. codd. praeter La, in quo *γίν.* — Mox *ἐθελήσαντος* id.

4. *ἂν* om. Va. — *γένος* VaLbAg et manu prima R. Tum *ἀξίωμα ᾖν* Vb; *ἀξιώματι* (sine *ᾖ*) VaMR (ad marg. R *ἀξίωμα ᾖ*); *ἀξιωμανι* (sic) Ag; *ἀξιωμανιαντιποίνω* (sic) Lb.

5. *ἀντιποίνου* Ag.

6. *ἠδύνην* M; *ἠδύννην* Vb, *ν* medio expuncto; *οὐχηδυνην* (sic) Lb; *ἡδίστην* M sec. Exc. nostra.

7. *θυγατρᾶσιν* M; *ἤρεσκεν* AgLa.

8. *αὐτὰς* MLb; *ἔχουσιν* Ag.

ναοῦ δὲ τῆς Εὐκλείας Ἀρτέμιδος λέων ἐστὶν ἔμπροσθε[9]
λίθου πεποιημένος· ἀναθεῖναι δὲ ἐλέγετο Ἡρακλῆς Ὀρχο-
μενίους καὶ τὸν βασιλέα αὐτῶν Ἐργῖνον τὸν Κλυμένου
νικήσας[10] *τῇ μάχῃ. πλησίον δὲ Ἀπόλλων τέ ἐστιν ἐπί-*
κλησιν Βοηδρόμιος[11] *καὶ Ἀγοραῖος Ἑρμῆς καλούμενος,*
Πινδάρου καὶ τοῦτο ἀνάθημα. ἀπέχει δὲ ἡ πυρὰ τῶν
Ἀμφίονος[12] *παίδων ἥμισυ σταδίου μάλιστα ἀπὸ τῶν*
τάφων· μένει δὲ[13] *ἡ τέφρα καὶ ἐς τόδε ἔτι ἀπὸ τῆς*
3 *πυρᾶς.*[14] (2) *Πλησίον δὲ Ἀμφιτρύωνος*[15] *δύο ἀγάλ-*
ματα λίθινα λέγουσιν Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Ζωστηρίας· λα-
βεῖν γὰρ τὰ ὅπλα αὐτὸν[16] *ἐνταῦθα ἡνίκα Εὐβοεῦσι καὶ*
Χαλκώδοντι ἔμελλεν ἀντιτάξεσθαι· τὸ δὲ ἐνδῦναι τὰ ὅπλα
ἐκάλουν ἄρα οἱ παλαιοὶ ζώσασθαι· καὶ δὴ Ὅμηρον Ἄρει[17]
τὸν Ἀγαμέμνονα ποιήσαντα ἐοικέναι τὴν ζώνην, τῶν ὅπλων
4 *τὴν σκευήν φασιν εἰκάζειν.* (3) *Ζήθῳ δὲ μνῆμα καὶ*

cleae Dianae leo e lapide factus collocatus est. Dedicasse dicitur Hercules victis in pugna Orchomeniis et eorum rege Ergino Clymeni filio. Proxime abest Apollo Boedromius et qui Agoraeus (Forensis) vocatur Mercurius; fuit et hoc Pindari donum. Distat liberorum Amphionis rogus a sepulcris dimidium stadii. Permanet adhuc huius rogi cinis. (2) Prope duo sunt Minervae lapidea signa Zosteriae cognomento ab Amphitruone, ut perhibent, dedicata; illic enim dicitur arma induisse cum Euboeensibus et Chalcodonte congressurus. Ipsum vero arma induere veteres Cingere (*ζώσασθαι*) dixerunt. Nam et Homerum quum Agamemnonem Marti similem zona fecisset de armorum ornatu id intelligi voluisse putant. (3) Ex-

9. *ἔμπροσθε* BPcVab(?)LbAg, *ἔμπροσθεν* edd. rell. La; tum *ἀναθῆναι* AXKFCVabLa. — *ἐρσῖνον* La.

10. *νίκη τὰς τῇ μάχ.* VaR (ad marg. R *νικήσας*); *νικητὰς τῇ* Lb.

11. *βοηβρόμιος* Va; p. corr. *δ*; *βοηδρόμος* La.

12. *τοῦ ἀμφίονος* VaMR (ad marg. R *τῶν*); *τῶ ἀμφίωνος* Vb; *τοῦ ἀμφίωνος* Lb.

13. *μὲν εἰ δὲ* M; *μὲν, εἰ δὲ* Va Ag; *μὲν . εἰ δέη τεφ.* Lb.

14. „in eo rogo“ Am.

15. *ἀμφιτρίωνος* Vb, idem om. seq. *λίθινα*.

16. *αὐτῶν* MVaLbAg; ordine inverso *αὐτὸν τὰ ὅπλα* La; *τὰ ὅπλα αὐτὴν* vult R. A. Unger Libri I. Thebanarum rerum specim. p. 17; etiam Cael. Rhodigin. Lectt. antiq. XXII, 19. pag. 1251. ad Minervam referendam esse orationem sibi persuasit. — *τὸ δὲ ἐνδῦναι* usque *ζώσασθαι* om. Ag. — *ὅμηρος* La.

17. *ἄρη*, *ει* sup. *η*, Vb. — *τοῦ ἀγαμέμνονος* MVaAgLb. — *εἴκαζεν*, p. correct. vulgat., La. Hom. Il. II, 479.

Ἀμφίονι[18] ἐν κοινῷ γῆς χῶμά ἐστιν οὐ μέγα. ὑφαιρεῖσθαι δ'[19] ἐθέλουσιν ἀπ' αὐτοῦ τῆς γῆς οἱ Τιθορέαν ἐν τῇ Φωκίδι ἔχοντες,[20] ἐθέλουσι δὲ ἐπειδὰν τὸν ἐν οὐρανῷ ταῦρον ὁ ἥλιος διεξίῃ· τηνικαῦτα γὰρ ἢν ἀπ'[21] αὐτοῦ λαβόντες γῆν τῷ Ἀντιόπης μνήματι[22] περιάψωσι, Τιθορεεῦσιν οἴσει καρπὸν ἡ[23] χώρα, Θηβαίοις δὲ οὐχ ὁμοίως. καὶ ἐπὶ τούτῳ φρουρὰν οἱ Θηβαῖοι τότε ἔχουσι[24] τοῦ μνήματος. (4) Ταῦτα δὲ αἱ πόλεις αὗται πεπιστεύκασιν ἐκ χρησμῶν τῶν Βάκιδος.[25] ἔστι γὰρ καὶ τάδε ἐν[26] τοῖς χρησμοῖς· 74

stat Zethi et Amphionis commune monumentum terrae non sane magnus tumulus; ex eo qui Tithorean Phocensium incolunt terram surripere magnopere student; eo vero id agunt tempore quum Sol Taurum permeat. Tunc enim si amotam ex eo tumulo terram ad Antiopes monumentum adiecerint ager suus Tithorensibus foecundior redditur, Thebanis longe secus; quare per eos dies diligenter sepulcrum custodiunt Thebani. (4) Id ita esse ex fatidicis Bacidis carminibus persuasum est utrique urbi. Sunt vero ea carmina huiusmodi:

18. ἀμφίωνι VbLa; tum χῶμά ἐστιν e coni.; χώματι AXKFCVab MPcAgLab; χῶμά τι Pors. S; χῶμα, sine τι, Böckh. B.

19. δ' om. VaLbMAg; δὲ La. — τιθορέαν La.

20. ἔχουσιν Vb; (a man. corr. — οντες); voluitne fortasse οἳ — ἔχουσιν? — ἐν τῷ οὐρανῷ La.

21. ἢν ἀπ' VabLb; deinde τὸ Ἀντ. Va.

22. Haec pagina in codice illo unde nostri fluxerunt misere fuit corrupta, ita ut multa oculorum aciem effugerent; quare ex ingenio supplere quae perierant conati sunt librarii interpolatores, in exprimendis vestigiis operam collocarunt religiosiores; cf. notae 35. 40. μνήματι τιθορεεῦσιν (?) MPc; μνήματι θορεεῦσι Ag; μνήματιθορεευσινοισι (sic) Lb; μνῆμα τιθοριεῦσιν Va, omnes sine περιάψωσι, quod in codicibus tantum laevigatis AVb (in hoc μνήματι τὶ περιάψωσι θορεεῦσιν, unde verbum e margine illatum nomini τι — θορεεῦσιν interpositum suspiceris) occurrere itaque ab interpolatore non satis apte insertum videtur. De La ambigimus, e quo θορεεῦσιν tantum enotavimus. Quare ne aliena inferamus sic: ἢν ἀπ' αὐτοῦ λαβόντες γῆν τῷ Ἀντιόπης μνήματι *** Τιθορεεῦσιν οἴσει, vel cum Va, quo alludunt etiam reliqui bonae notae codices, τὸ Ἀντιόπης μνῆμα *** Τιθορεεῦσιν scribendum putamus. Τιθορεῦσιν Sylb. Smai. C; Τιθοραιεῦσιν Sylb. Smin. Variant in his formis libri et inscriptiones. Conf. ad X, 32, 9.

23. ἡ om. Va.

24. ἔχουσιν Ag.

25. βάκκιδος AMVb; in Va alterum κ sup. vers.; βαύκιδος Pc et sine accentu Lb.

26. τὰ ἐν VaLb.

Ἀλλ᾽ ὁπόταν Τιθορεὺς Ἀμφίονί[27] τε Ζήθῳ τε
Χύτλα καὶ εὐχωλὰς μειλίγματ᾽ ἐνὶ χθονὶ[28] χεύῃ,
Θελγομένου[29] ταύροιο κλυτοῦ μένει ἠελίοιο·
Καὶ τότε δὴ πεφύλαξο πόλει κακὸν οὐκ ἀλαπαδνὸν
Ἐρχόμενον· καρποὶ γὰρ ἀποφθινύθουσιν ἐν αὐτῇ
Γαίης[30] δασσαμένων, Φώκου δ᾽ ἐπὶ σῆμα φερόντων.

6 Φώκου δὲ μνῆμα ὁ Βάκις[31] εἴρηκεν ἐπὶ αἰτίᾳ τοιᾷδε. ἡ γυνὴ τοῦ Λύκου Διόνυσον θεῶν μάλιστα ἦγεν ἐν τιμῇ· παθούσης[32] δὲ αὐτῆς τὰ λεγόμενα Διόνυσος νεμεσᾷ[33] τῇ Ἀντιόπῃ· ἐπίφθονοι δὲ ἀεί πως παρὰ θεῶν αἱ ὑπερβολαὶ τῶν τιμωριῶν εἰσί·[34] λέγουσιν [οὖν] Ἀντιόπην μανῆναι, καὶ ἐκστᾶσαν τῶν φρενῶν κατὰ πᾶσαν πλανᾶσθαι τὴν Ἑλλάδα, Φῶκον δὲ[35] τὸν Ὀρνυτίωνος τοῦ

Inferias quando a Tithorensi plebe precesque
Et vota accipiet cum fratre Amphione Zethus
Phoebus Agenoreum irradiat cum lumine Taurum;
Tum noxam ingentem vitato quae ingruit urbi.
Nam fruges in agris pereunt, si siveris illos
Demere de terra Phocique apponere busto.

Phoci monumentum Bacis ideo dixit quod Lyci uxor prae ceteris diis Libero Patri honorem habebat. Quum vero passa esset quae vulgo prodita sunt, Bacchum Antiopae aiunt vehementer succensuisse, et ex eo (uti immodicae semper fere apud deos sunt invidiosae animadversiones) immisso furore mente captam per totam Graeciam Antiopen errasse; Phocum

27. ἀμφίωνί VbM, et sic deinceps; in La ω in ο correctum videtur.

28. μειλίγματ᾽ ἐνὶ χθονὶ recepimus e Va (in quo ι a manu rec. deletum videtur) La; μειλίγματά τ᾽ ἐν χθ. AXKFCSmin. B; μειλίγματ᾽ ἐν χθ. MVbAgLb; μειλίγματα ἐν χθ. Blomf. ad Aeschyl. Pers. p. 167 (158) Smai. — χεύῃ om. MVaPcLb.

29. θελγομένοιν MVabPcAgLab; θερμομένου edd.; neutrum satis placet. — ταῦροι κλύτου MVa; ταῦροι κλυτουμενει (sic) Lb; κλυτῷ malit B. — ἡ ἐλίοιο Vb.

30. γαίης bis Vb. — δασαμένων VaAg.

31. βάκκις MVab. — τοιᾶτε Lb.

32. παθούσης correcturam Kuhnii receperunt FCSB; „γρ. παθούσης. ἀλλ᾽ ἐπέχω. ὀρθῶς ἔχει ἡ γραφὴ ὡς ἐκ τῶν κάτω σελίδι 350 [X, 32, 11.] τεκμαίρεται." Palm. Ms.; πεθούσης AXKMVab PcAgLab.

33. νεμέσαι MVaRLb; in R νεμεσᾷ ad marg.

34. εἰσὶν MAg; seq. οὖν om. B MVabPcAgLab. Mox κατὰ πᾶσαν PcAgLb; ἀνὰ πᾶσαν edd. MVab; neque ἀνὰ neque κατὰ habet La.

35. δὲ om. MVaLb. Quae sequuntur fragmenta tantum et lectionum vestigia sunt. Nos editionum

Σισύφου περιτυχεῖν αὐτῇ καὶ ἔχειν γυναῖκα ἰασάμενον· καὶ δὴ ὁ τάφος ἐν κοινῷ τῇ Ἀντιόπῃ καὶ Φώκῳ πεποίη- 745
ται. (5) *Τοὺς δὲ*[36] *παρὰ τὸ Ἀμφίονος μνῆμα λίθους,*[37] 7
οἳ κάτωθεν ὑποβέβληνται μήτε[38] *ἄλλως εἰργασμένοι πρὸς τὸ ἀκριβέστατον, ἐκείνας εἶναι [φασι]*[39] *τὰς πέτρας, αἳ τῇ ᾠδῇ τοῦ Ἀμφίονος ἠκολούθησαν. τοιαῦτα δὲ ἕτερα λέγεται καὶ περὶ Ὀρφέως, ὡς κιθαρῳδοῦντι*[40] *ἕποιτο αὐτῷ τὰ θηρία.*

vero Ornytione Sisyphi filio genitum, insaniae morbo eam liberasse (?) et uxorem duxisse; quocirca commune Antiopae et Phoco monumentum positum fuit. (5) At eos lapides qui Amphionis tumulo subiacent nulla cura aut arte elaborati, ea tradunt esse saxa quae Amphionis cantum secuta fuerant. Etiam de Orpheo carminibus proditum est feras fidibus canentem secutas.

retinuimus laevigatam lectionem, quam solus offert marg. R; proxime accedunt VbLa; nam *φῶκον δὲ περιτυχεῖν αὐτῇ τὸν ὀρνυτίωνος τοῦ σισύφου καὶ ἔχειν* Vb; *ὀρνυτίωνος τοῦ σισύφου περιτυχεῖν αὐτὴν καὶ ἔχειν* La. Vestigia genuinae lectionis conservarunt codd. rell.: *περιτίθησιν ἥτις ἦν καὶ ἔχ.* MVaPcR (*περιττίθησιν ἥτις ἦν* M sec. S.); *περιτίθεσιν, ἥτις οὖν καὶ ἔχειν* Ag; *περιτιθοσιν* (sic) *ἥτις ἦν καὶ ἔχειν* Lb; *παριστορῆσαι ἥτις !ἦν* coni. S. „Amasaeus haec verba *περιτυχεῖν αὐτῇ* plane praetermisit, forsan quia in codice eius lectu erant difficiliora; etiam Mosquensis librarius haesisse in iis legendis videtur ideoque dupliciter scripsisse (?) *ιθησιν* et *ἥτις ἦν*, servato *περι*, quod legi poterat.“ S. Divinavit corruptelae causam vir doctissimus. Si conferimus X, 32, 11 (vid. Vol. I, p. XLVI.) de lacuna non dubitabimus, quam tamen e literarum vestigiis, quum spatia intermedia non sint indicata et literae scriptura continua copulatae, explere non audemus. Plures evanuisse videntur versus; fragmenta sic fere disponenda suspicamur: *τοῦ σισύφου περι ... τιθ ... ησιν ... ητις ην ... καὶ ἔχειν γυναῖκα ἰασάμενον* — nisi *οσιν* et *ουν* malis; nobis quidem *οσιν* ideo veri similius videtur, quod *περιτίθησιν* facilius a manu correctrice profectum putari possit.

36. Etiam quae sequuntur corrupta sunt; nos *τοὺς δὲ παρὰ τὸ Ἀμφ.* scripsimus cum La; *τοὺς δὲ παρὰ Ἀμφ.* edd.; *τοῦ παρὰ ἀμφ.* MVabPcAgLb.

37. *τοὺς λίθους* MVaPcAgLb; *τοὺς* correctura videtur ad praecedens (not. 36) *τοῦ.* — *ὑποβέβληται* La.

38. *μή τι* Hermann. ad Viger. p. 805.

39. *φασι* om. MVabPcAgLab; facile subintelligitur.

40. Locus interpolatus: *τοιαῦτα δὲ ἕτερα λέγεται καὶ περὶ Ὀρφέως, ὡς κιθαρῳδοῦντι πεποίηται* (*πεποίησαι* La) *αὐτῷ ἀκολουθεῖν τὰ θηρία.* edd. VbLa; *Ὀρφέως. κιθαρῳδοῦντι* expuncto *ὡς* coni. S. At profundius cubat mendum; *ἀκολουθεῖν* om. MVaPcAgLb. Scripturam evanidam quum recte legere non possent librarii ad literarum vestigia sibi effinxerunt *πεποίηται*; quod quum non apte quadraret ad reliquum sermonem, de sensu et constructione minus curiosi *ἀκολουθεῖν* inseruerunt. Nos eiecto inquilino literarum evanescentium secuti vestigia pro *πεποίηται* scripsimus *ἕποιτο*.

CAPUT XVIII.

Memoranda sepulcra in via a Thebis Chalcidem versus, Menalippi — Tydei — sepulcra Oedipi filiorum et sacra, quae ibi fiunt — sepulcrum Hectoris et Oedipodius fons.

Ἐκ Θηβῶν δὲ ὁδὸς ἐς Χαλκίδα κατὰ πύλας ταύτας ἐστὶ τὰς Προιτίδας.[1] τάφος δὲ ἐπὶ τῇ λεωφόρῳ[2] δείκνυται Μελανίππου Θηβαίων ἐν τοῖς μάλιστα ἀγαθοῦ τὰ πολεμικά· καὶ ἡνίκα ἐπεστράτευσαν οἱ Ἀργεῖοι Τυδέα [τε][3] ὁ Μελάνιππος οὗτος καὶ ἀδελφὸν τὸν[4] Ἀδράστου Μηκιστέα ἀπέκτεινε, καί οἱ καὶ αὐτῷ τὴν τελευτὴν ὑπὸ
2 Ἀμφιαράῳ[5] γενέσθαι λέγουσι. (2) Τούτου δὲ ἐγγύτατα τρεῖς εἰσιν ἀργοὶ λίθοι· Θηβαίων δὲ οἱ τὰ ἀρχαῖα μνημονεύοντες Τυδέα[6] φασὶν ἐνταῦθα εἶναι τὸν κείμενον, ταφῆναι δὲ αὐτὸν[7] ὑπὸ Μαίονος· καὶ ἐς μαρτυρίαν τοῦ λόγου παρέχουσι[8] τὸ ἐν Ἰλιάδι ἔπος·

Τυδέος[9] ὃν Θήβῃσι χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει.

Cap. XVIII. Thebis Chalcidem ab hac Proetide porta iter est. In ipsa militari via Melanippi sepulcrum ostenditur viri bellicis laudibus Thebanorum longe praestantissimi, qui quum Thebas Argivi oppugnatum venissent, Tydeum et Mecisteum Adrasti fratrem occidit; interfectus vero et ipse ab Amphiarao dicitur. (2) Huic tumulo proximi sunt rudes lapides tres. Qui Thebanorum vetustas res commemorant ibi Tydeum situm esse autumant et a Maeone sepultum. Homeri vero ex Iliade versum in huius rei testimonium proferunt:

Tydeos alta tegit Thebis quem terra sepultum.

Cap. XVIII. 1. κατὰ πύλας ἔστι προίτιδας Va; κατὰ πύλας ταύτας ἐστὶ τὰς προιτίδας BPcAg Lab; ταύτας om. rell. — προίτιδας Lab.

2. λεοφόρῳ Ag.

3. τε om. VabPcAgLab.

4. ἀδελφὸν τὸν Am. CLa; ἀδελφῶν τοῦ Lb; ἀδελφῶν τῶν rell.; cf. Herodoti locum a S iam laudatum, V, 67. — μηκιστέα τε ἀπεκτ. VabLa; μήκιν τὲ ἀπεκτ. MR (ad marg. R μηκιστέα); μήκις τὲ ἀπ. Lb.

5. Ἀμφιαράου Sylb. CSmai.; Ἀμφιάρεω Buttm. — λέγουσιν Ag. — ἀργεῖ La.

6. τυδήα Va; τηδέα Ag; mox εἶναι om. VaLbMR (R addit ad marg.); εἶναι αὐτὸν κείμ. (αὐτὸν postea deletum) Vb; εἶναι τὸν ἐνταῦθα κείμ. vult C.

7. αὐτὸν om. MVa; uncis notavit Smin. Tum μαίωνος Ag.

8. παρεχόντων ἐν VabMAgLab; ἔτος La. — Hom. Il. XIV, 114.

9. Τυδέως Va et M sup. vers.; τυδέα La; mox Θήβῃ σιχυτὴ A; τύχη (expunct.) χυτὴ La.

(3) Ἑξῆς δέ ἐστι[10] τῶν Οἰδίποδος παίδων μνήματα καὶ 3
τὰ[11] ἐπ' αὐτοῖς δρώμενα ἃ οὐ θεασάμενος πιστὰ ὅμως
ὑπείληφα εἶναι. φασὶ γὰρ καὶ ἄλλοις οἱ Θηβαῖοι τῶν
καλουμένων ἡρώων καὶ τοῖς παισὶν ἐναγίζειν τοῖς Οἰδί-
ποδος· τούτοις δὲ ἐναγιζόντων αὐτῶν τὴν φλόγα, ὡσαύ-
τως δὲ καὶ τὸν[12] ἀπ' αὐτῆς καπνὸν διχῇ διΐστασθαι.
ἐμὲ δὲ ἐπηγάγοντο[13] ὧν λέγουσιν ἐς πίστιν ἰδόντα ἄλλο
τοιόνδε. ἐν Μυσίᾳ[14] τῇ ὑπὲρ Καΐκου πόλισμά ἐστι 4
Πιονίαι,[15] τὸν δὲ οἰκιστὴν οἱ ἐνταῦθα Πίονιν τῶν τινὰ
ἀπογόνων τῶν Ἡρακλέους φασὶν εἶναι· μελλόντων δὲ ἐνα-
γίζειν αὐτῷ καπνὸς αὐτόματος ἄνεισιν[16] ἐκ τοῦ τάφου·
ταῦτα μὲν οὖν συμβαίνοντα εἶδον.[17] Θηβαῖοι δὲ καὶ
Τειρεσίου[18] μνῆμα ἀποφαίνουσι πέντε μάλιστα καὶ δέκα
ἀπωτέρω[19] σταδίοις ἢ Οἰδίποδος τοῖς παισίν ἐστιν ὁ
τάφος· ὁμολογοῦντες δὲ καὶ οὗτοι συμβῆναι Τειρεσίᾳ

(3) Exin proxima sunt Oedipi filiorum sepulcra. Ad ea quae fiunt sacra etsi ipse non spectavi, narrantibus tamen fidem habui. Aiunt enim Thebani, et aliis ex iis qui heroes vocantur, et Oedipi filiis inferias a se mitti. His certe dum adolent, quum flammam, tum emissum ex ea fumum in partes duas discedere. Id ego ut crederem facile me adduxit quod in Mysia, quae supra Caicum est, vidi. Est ibi modica urbs Pioniae appellata, cuius conditorem Pionin de posteris Herculis unum perhibent. Huic dum parentant sponte fumus e sepulcro exilit. Hoc ipse dum accideret vidi. Tiresiae etiam monumentum, quod abest a sepulcro filiorum Oedipi stadia ferme XV, ostendunt Thebani. Verum quum et ipsi fateantur

10. ἔστιν Ag; ἐξ ἧς δέ ἐστιν La.

11. καὶ τὰ om. VaMPcAgLb; καὶ om. CSmai.; habet La. Mox ἃ suadente F. om. CSmai.; nobis in καὶ potius videtur mutandum. (τὰ δ' ἐπ' αὐτοῖς δρώμενα καὶ οὐ θεασάμενος — ? ita ut καὶ post μνήματα loco alieno in sermonem e margine illatum videatur.)

12. τῶν MVab.

13. ἐπηγάγοντο e correct. B; ἐπηγάγετο edd. rell. VabLbMPcAg; ἐπισάγετο La; tum ὂν Ag.

14. μησσία, in marg. μυσία Vb; ἀσία Va et M marg. (Exc. nostra e M sic: Μυσίᾳ, ita et cod., iam vero Ἀσία). — τῆς ὑπὲρ Lb. Tum Καΐκου FCSBVabMPcAgLa; Καΰκου AXK; καικοῦ Lb.

αἱ

15. Πιονία Vb; Πιονίαι Va. — οἰκιστήν οἱ A. — πιόνιν La; tum δὲ ἐναγ. Lab; δ' ἐναγ. rell.

16. ἄνισιν Ag.

17. εἶδον Pors. Smai. BPcVb(?) La; ἴδον edd. rell. VaLbMAg.

18. Τηρεσίου MAg; mox Τηρεσία VbLb. — ἀποφαίνουσιν Ag.

19. ἀποτέρω σταδίοισιν δίκοδος Ag; ἀποτέρω σταδίοις οἰδίπ. La.

τὴν τελευτὴν[20] ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ τὸ παρὰ σφίσιν ἐθέλουσιν[21] εἶναι κενὸν μνῆμα. (4) Ἔστι δὲ καὶ Ἕκτορος Θη-
746
5 βαίοις τάφος τοῦ Πριάμου πρὸς Οἰδιποδίᾳ[22] καλουμένῃ κρήνῃ· κομίσαι δὲ αὐτοῦ τὰ ὀστᾶ ἐξ Ἰλίου φασὶν ἐπὶ τοιῷδε μαντεύματι·

Θηβαῖοι[23] Κάδμοιο πόλιν καταναιετάοντες,
Αἴκ'[24] ἐθέλητε πάτραν οἰκεῖν σὺν ἀμύμονι πλούτῳ,
Ἕκτορος ὀστέα Πριαμίδου κομίσαντες ἐς[25] οἴκους
Ἐξ Ἀσίης[26] Διὸς ἐννεσίῃς ἥρωα σέβεσθαι.

6 τῇ δὲ Οἰδιποδίᾳ[27] κρήνῃ τὸ ὄνομα ἐγένετο ὅτι ἐς αὐτὴν τὸ αἷμα ἐνίψατο ὁ[28] Οἰδίπους τοῦ πατρῴου φόνου. πρὸς δὲ τῇ πηγῇ τάφος ἐστὶν Ἀσφοδίκου· καὶ ὁ Ἀσφόδικος οὗτος ἀπέκτεινεν ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Ἀργείους Παρθενοπαῖον[29] τὸν Ταλαοῦ, καθὰ οἱ Θηβαῖοι λέγου-

Tiresiam in Haliartia e vita excessisse, honorarium esse qui apud se est tumulum credunt. (4) Est etiam ad eam quae Oedipodia appellatur aquam Hectoris Priami filii apud Thebanos monumentum. Eius enim ossa ex huiusmodi oraculo ab Ilio se deportasse tradunt:

Excelsa incolitis Cadmi qui moenia Thebas,
Si patriam optatis nunquam non esse beatam,
Ex Asia transferte domum magni Hectoris ossa;
Hic Iovis imperio heroem sua iusta manebunt.

Oedipodia vero aqua idcirco est nuncupata quod in ea paternae caedis cruorem Oedipus abluerit. Proxime ad eius aquae fontem est Asphodici sepulcrum. Hic Asphodicus, sicuti narrant Thebani, Parthenopaeum Talai filium, dum pugna cum

20. *τελετὴν* VaM.

21. *ἐλθοῦσιν* VaLbMRAg (*ἐθέλουσιν* R ad marg.); *ἐλθοῦσι*, omisso praeced. *τὸ παρὰ σφίσιν* La; mox *κενὸν*, *ε* expuncto super lin. *αι* Ag; *καινὸν* Lb.

22. *Οἰδίποδα* VbAg; *οἰδιπόδια* Lb.

23. *Θηβαῖοι — οἰκεῖν σὺν* om. VaM. — *καδμειόπολιν* Lb.

24. *αἴ κα θέλ.* Vb; *αικαθέλητε* (sic) Lb. tum *πέτραν* Ag. — *ἀμύμωνι* VaM (in hoc o sup. vers.); *ἄμμονι* Vb.

25. *τε* pro *ἐς* VaAgLb.

26. *ἐξασίης* Va. tum *ἐνεσίης* Ag. — *ἥρωας* Vab. Deinde *σέβεσθαι* ASVabMAgLab; *σέβεσθε* XKFCB.

27. *Οἰδιπόδια* VabLb. Mox *ἐπ' αὐτ.* Pc. — *ἐνέψατο* Lb.

28. *ὁ Οἰδ.* La; *ὁ* om. rell.; tum *φώνου* Ag; in La *ω* corr. in o. — *ἀσφοδικοῦ* Lb.

29. *Παρθενόπαιον* VaLb; *Παρθενόπιον* Vb; tum *Ταλάου* VabLb.

σιν, ἐπεὶ[30] τά γε ἐν Θηβαΐδι ἔπη τὰ ἐς τὴν[31] Παρθενοπαίου τελευτὴν Περικλύμενον τὸν ἀνελόντα φησὶν εἶναι.

CAPUT XIX.

De loco Teumeso et Minervae Telchiniae templo — Glisantis reliquiis et loco Serpentis Caput dicto — monte et Iove Hypato — Harmatis et Mycalesi urbium reliquiis ac Cereris Mycalesiae templo — Aulide et memorandis ibi.

Ἐπὶ ταύτῃ τῇ λεωφόρῳ χωρίον ἐστὶ Τευμησός·[1] Εὐρώπην δὲ ὑπὸ Διὸς κρυφθῆναί φασιν ἐνταῦθα. ἕτερος δὲ ἐς ἀλώπεκα ἐπίκλησιν Τευμησίαν[2] λόγος ἐστίν, ὡς ἐκ μηνίματος Διονύσου τὸ θηρίον ἐπ' ὀλέθρῳ τραφείη Θηβαίων, καὶ ὡς ὑπὸ τοῦ κυνὸς ὃν Πρόκριδι[3] τῇ Ἐρεχθέως ἔδωκεν Ἄρτεμις ἁλίσκεσθαι μέλλουσα αὐτή τε[4] λίθος ἐγένετο ἡ ἀλώπηξ καὶ ὁ κύων οὗτος. καὶ Ἀθηνᾶς ἐν Τευμησῷ[5] Τελχινίας ἐστὶν ἱερὸν ἄγαλμα οὐκ

Argivis committeretur, occidit. Nam Thebaidis carmina quae sunt de Parthenopaei caede, Periclymenum eius interfectorem fuisse testantur.

Cap. XIX. In hac eadem militari via vicus est Teumesus, ubi occultatam a Iove Europam ferunt. Est et alius de Teumesia vulpe sermo hinc ortus, Bacchum scilicet iratum ad Thebanorum perniciem eam feram ali voluisse; quae quum iam prope] ab eo cane quem Procridi Erechthei filiae Diana dono dedit caperetur, et vulpes et canis in lapidem sunt conversi. Est Teumesi etiam Minervae Telchiniae aedes in qua nullum exstat signum. Deae cognomen coniici potest a Tel-

30. ἐπὶ AgLb; tum τάδε ἐν VaM. Deinceps ἐν τῇ Θηβ. vult. F.

31. τὴν om. Va. Mox φησὶν SB PcMAgLb; idem esse videtur in Vb; φασὶν edd. rell. VaLa et M sup. vers.

Cap. XIX. 1. Τευμισσὸς Vb; τελμισὸς La; σ geminant rell.

2. Τευμησίαν AXKFCVaLab; τευμησίου Vb; τευμησείαν M; τευμησία Ag; geminato σ rell.

3. Προκρίδι Sylb. KFCSBVaPc Ag, marg. R; Προχρίδι AXVbLb; πρὸς κνίδη La; Πρόκνιδι MR.

4. τε om. VaM; mox ἡ om. Va; αὐτή τε La; αὕτη τε rell.

5. τευμήσσω VaLb; nos constanter simplici σ scripsimus. — τριχωνίας pro τελχινίας, La; cf. Lobeck Aglaopham. p. 1188. sq.

ἔχον, ἐς δὲ τὴν ἐπίκλησιν αὐτῆς ἔστιν εἰκάζειν ὡς τῶν
ἐν Κύπρῳ ποτὲ οἰκησάντων Τελχίνων ἀφικομένη μοῖρα
2 ἐς Βοιωτοὺς ἱερὸν ἱδρύσατο Ἀθηνᾶς Τελχινίας. (2) Τευ-
μησοῦ[6] δὲ ἐν ἀριστερᾷ σταδίους προελθόντι ἑπτὰ Γλί-
σαντός[7] ἐστιν ἐρείπια, πρὸ[8] δὲ αὐτῶν ἐν δεξιᾷ τῆς
ὁδοῦ χῶμα οὐ μέγα ὕλῃ τε ἀγρίᾳ σύσκιον καὶ ἡμέροις
747 δένδροις· ἐτάφησαν δὲ αὐτόθι οἱ μετὰ Αἰγιαλέως ποιη-
σάμενοι τοῦ Ἀδράστου τὴν ἐς Θήβας στρατείαν,[9] ἄλλοι
τε Ἀργείων τῶν ἐν τέλει καὶ Πρόμαχος ὁ Παρθενοπαίου·
τῷ δὲ Αἰγιαλεῖ γενέσθαι τὸ μνῆμα ἐν Παγαῖς[10] πρότερον
3 ἔτι ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Μεγαρίδι ἐδήλωσα. κατὰ δὲ τὴν
ἐς Γλίσαντα εὐθεῖαν[11] ἐκ Θηβῶν λίθοις χωρίον περι-
εχόμενον λογάσιν Ὄφεως καλοῦσιν οἱ Θηβαῖοι κεφαλήν,
τὸν ὄφιν[12] τοῦτον, ὅστις δὴ ἦν,[13] ἀνασχεῖν ἐνταῦθα ἐκ
τοῦ φωλεοῦ λέγοντες[14] τὴν κεφαλήν, Τειρεσίαν δὲ ἐπι-

chinibus, qui in Cypro olim fuerunt, exstitisse. Eorum enim partem quum in Boeotos venissent ibi Minervae credibile est templum Telchiniae dedicasse. (2) A Teumeso stadia ad laevam VII progressis Glisantis ruinae se ostendunt, et ante illas ad viae dexteram tumulus non sane magnus quum agresti silva, tum consitis arboribus opacus. Illic humati sunt qui Aegialeum Adrasti filium sunt ad bellum Thebanum secuti Argivorum proceres, et inter eos Promachus Parthenopaei filius. Aegialeo vero ipsi Pagis monumentum erectum esse iam ante, dum Megarensium res persequerer, exposui. Qua Thebis recta Glisantem iter est regiunculam videas rudibus lapidibus circumseptam: Serpentis caput Thebani vocant. Serpentem sane, quocunque illc fuerit nomine appellandus, e caverna lustri sui caput ibi exerentem gladio a Tiresia, quum

6. τευμισσοῦ A; τευμίσου Vb; τευμήσσου VaLb; τευμήσου Ag; τελμησσοῦ La; τευμησσοῦ rell.

7. Γλίσαντος hic et postea SB VabMPcAgLab; Γλισᾶντος edd. rell.

8. πρὸ volente F. recep. CB; πρὸς edd. rell. VabMPcAgLab; tum αὐτοῖς Sylb., laudat S; αὐτῶ Vb La.

9. στρατίαν Ag; στρατεῖαν M.

10. Παγαῖς Am. AXKBPcVbAg La; Παγαῖs M, η sup. α; Πηγαῖς edd. rell. Va; πάγαις Lb.

11. εὐθεῖαν corr. in εὐθείαν Va; εὐθύαν La.

12. ante ὄφιν inserunt δὲ AXK FC.

13. ἦν FCSBVaLbM. In Ag omittitur, in R deletum est. καὶ AXKVbLa, marg. R.

14. λέγοντες SBPcVaMLb; λέγουσι edd. rell. La; λέγουσιν Vb. — μάχαιρα La. — Lacunam subesse suspicamur.

τυχόντα ἀποκόψαι μαχαίρᾳ· τὸ μὲν δὴ χωρίον τοῦτο ἐπὶ λόγῳ καλεῖται τοιῷδε. (3) Ὑπὲρ δὲ Γλίσαντός ἐστιν[15] ὄρος Ὕπατος καλούμενον, ἐπὶ δὲ αὐτῷ[16] Διὸς Ὑπάτου ναὸς καὶ ἄγαλμα. τὸν δὲ ποταμὸν τὸν χείμαῤῥον[17] Θερμώδοντα ὀνομάζουσιν. ἀναστρέψαντι δὲ ἐπί τε[18] Τευμησὸν καὶ ὁδὸν τὴν ἐς Χαλκίδα Χαλκώδοντος μνῆμά ἐστιν, ὃς ἀπέθανεν ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος μάχης πρὸς Θηβαίους Εὐβοεῦσι γενομένης.[19] (4) Ἑξῆς δὲ πόλεων[20] 4
ἐρείπιά ἐστιν Ἅρματος καὶ Μυκαλησσοῦ· καὶ τῇ μὲν τὸ[21] ὄνομα ἐγένετο ἀφανισθέντος, ὥς οἱ Ταναγραῖοί φασιν, ἐνταῦθα Ἀμφιαράῳ[22] τοῦ ἅρματος, καὶ οὐχ ὅπου λέγουσιν οἱ Θηβαῖοι· Μυκαλησσὸν δὲ ὁμολογοῦσιν ὀνομασθῆναι διότι καὶ ἡ βοῦς[23] ἐνταῦθα ἐμυκήσατο ἡ Κάδμον καὶ τὸν σὺν αὐτῷ στρατὸν ἄγουσα[24] ἐς Θήβας. ὅντινα δὲ τρόπον ἐγένετο ἡ Μυκαλησσὸς ἀνάστατος τὰ ἐς

forte illuc venisset, percussum tradunt, atque ex eo nomen inditum loco. (3) Supra Glisantem mons est cui nomen Hypati (Supremi); et in eo Supremi Iovis est templum cum signo. Torrentem fluvium praeterlabentem Thermodontem nuncupant. Teumesum versus et in viam quae Chalcidem ducit regressis in conspectu est Chalcodontis monumentum; qui quum proelium inter Thebanos et Euboeenses fieret ab Amphitryone est occisus. (4) Cernuntur exinde urbium Harmatos et Mycalesi ruinae; illi nomen, quod eo in loco, non autem ubi Thebani dicunt, Amphiaraum cum curru in terrae voraginem descendisse Tanagraei memorant. Mycalesum vero appellatam est utriusque populi consensus, quod bos ea quae ad Thebas Cadmo et eius sociis dux fuit illic immugierit. Quemadmodum vero Mycalesus fuerit ad vastitatem redacta,

15. *ὑπὲρ γλίσαντος ἔστιν* Va.
16. *αὐτὸ* Ag.
17. *χείμαρον* VabMAgLa.
18. *τε* om. AXKFCVa; tum *τευμησὸν* Va; *τεύμησον* Ag; geminato *σ* rell.; sine accentu Lb.
19. *γενομένης* (s. *γινομένης* Sylb.) Sylb. FCSB; *γειναμένης* AXKLa; *γιναμένης* Vb; *γεναμένης* MVaPc AgLb.
20. *πόλεων* Am. CSmai. B; *πόλεως* edd. rell. MVabPcAgLab. Mox *μυκαλισσοῦ* Ag; *μυκαλήσσου* La; hoc loco geminato *σ* omnes, nos, quod semel monemus, ubique simplici, quamvis forma nominis Boeotica *Μυκαλεττὸν* pro *σ* geminato pugnare videtur. Cf. Strab. IX, p. 404 (405 Tz.).
21. *τὸ* om. Pc.
22. *ἅμ' Ἀμφιαράῳ* Pors. — *μυκάλησσον* La; sic solet; deinde *διότι καὶ* La; *καὶ* om. rell.
23. *βοῦν* M. Mox *Κάδμου* Vab.
24. *ἀγαγοῦσα* Steph. Byz. s. v. *Μυκαλησσός*.

5 *Ἀθηναίους ἔχοντα ἐδήλωσέ μοι τοῦ λόγου. πρὸς θά-
λασσαν δὲ τῆς Μυκαλησσοῦ*[25] *Δήμητρος Μυκαλησσίας
ἐστὶν ἱερόν· κλείεσθαι δὲ αὐτὸ ἐπὶ νυκτὶ ἑκάστῃ καὶ
αὖθις ἀνοίγεσθαί φασιν ὑπὸ Ἡρακλέους, τὸν δὲ
Ἡρακλέα εἶναι τῶν Ἰδαίων καλουμένων Δακτύλων. δεί-
κνυται δὲ αὐτόθι καὶ θαῦμα τοιόνδε· πρὸ τοῦ ἀγάλμα-
τος τῶν ποδῶν τιθέασιν ὅσα ἐν ὀπώρᾳ*[26] *πέφυκε γίνε-
σθαι· ταῦτα δὲ διὰ παντὸς μένει*[27] *τεθηλότα τοῦ ἔτους.*
6 (5) *Τοῦ δὲ Εὐρίπου τὴν Εὔβοιαν κατὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς
Βοιωτῶν διείργοντος, τῆς τε*[28] *Δήμητρος ἐν δεξιᾷ τὸ
ἱερὸν τῆς Μυκαλησσίας καὶ ὀλίγον ἀπ' αὐτοῦ προελθόν-
τι*[29] *ἐστὶν Αὐλίς· ὀνομασθῆναι δὲ ἀπὸ τῆς Ὠγύγου*[30]
748 *θυγατρός φασιν αὐτήν. ναὸς δὲ Ἀρτέμιδός ἐστιν ἐν-
ταῦθα καὶ ἀγάλματα λίθου λευκοῦ, τὸ μὲν δᾷδας φέ-
ρον,*[31] *τὸ δὲ ἔοικε τοξευούσῃ. φασὶ δὲ ἐπὶ τοῦ βω-
μοῦ μελλόντων ἐκ μαντείας τῆς Κάλχαντος Ἰφιγένειαν
τῶν*[32] *Ἑλλήνων θύειν, τὴν θεὸν ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον*

est a me in ea quae ad Atheniensium res pertinet historia expositum. In ea quae ad mare spectat Mycalesi parte est Cereris Mycalesiae fanum; occludi illud singulis noctibus et aperiri ab Hercule ferunt; Herculem vero ipsum de iis unum esse qui sunt Idaei Dactyli appellati. Ostenditur eodem in loco huiusmodi miraculum: Ad simulacri pedes poma omnia quae ferre solet autumnus exponunt; ea quam recentissima totum annum perdurant. (5) Ad Euripi, qua parte is Euboean a Boeotiorum finibus dividit, et Mycalesiae Cereris dexteram paulo longius progressis est Aulis. Nuncupatam credunt ab Ogygi filia. Est ibi Dianae aedes et duo in ea e candido marmore signa; faces altera praefert, iaculanti est altera similis. Ad eius templi aram quum ex Calchantis vaticinio essent Graeci Iphigeniam immolaturi pro puella cer-

25. *μυκαλησσοῦ* Va; tum *Μυκαλησσίας ἐστὶν* BAgPcLab; *ἐστιν Μυκαλησσίας* rell.; mox *κλίεσθαι* Ag.

26. *ὀπώρῳ* AVabMLb. Tum *πέφυκε γίνεσθαι· ταῦτα δὲ διὰ* edd. VbLa; *πέφυκεν ἡ γέφυρα διὰ* Va MPcAgR (corr. in R ad marg.) Lb; conf. Vol. I, pag. XLV seq. et Creuzer in Münch. gel. Anz. 1838. no. 93. p. 749 sqq.

27. *μένει* om. Va; tum *τεθηλοτάτου ἔτ.* VaLb.

28. *τῆς δὲ δήμ.* La; *ἐν δεξιᾷ τὸ ἱερὸν* BPcAgLab; *τὸ ἱερὸν ἐν δεξιᾷ* rell. — *μυκαλλησσίας καὶ ὀλυγον* Vb, *ι* sup. *υ*.

29. *προελθόντος* VabAg; *προελθοῦσιν* La; *προςελθόντος* Lb.

30. *ὠγύτου* Ag.

31. *φέρων* VaLa. — *φησὶ* Lb.

32. *τὴν* Va; tum *ἀντ'* bis Vb. — Locus Homeri est Il. II, 307.

τὸ ἱερεῖον ποιῆσαι. πλατάνου δὲ ἧς καὶ Ὅμηρος ἐν 7
Ἰλιάδι ἐποιήσατο μνήμην, τὸ ἔτι τοῦ ξύλου περιὸν[33] φυ-
λάσσουσιν ἐν τῷ ναῷ. λέγεται δὲ, ὡς ἐν Αὐλίδι[34] πνεῦ-
μα τοῖς Ἕλλησιν οὐκ ἐγίνετο ἐπίφορον, φανέντος δὲ
ἐξαίφνης ἀνέμου σφίσιν οὐρίου θύειν[35] τῇ Ἀρτέμιδι ὅ
τι ἕκαστος εἶχε, θήλεά τε ἱερεῖα καὶ ἄρσενα ὁμοίως·
καὶ ἀπ' ἐκείνου διαμεμένηκεν[36] ἐν Αὐλίδι πάντα τὰ ἱε-
ρεῖα εἶναι δόκιμα. δείκνυται δὲ καὶ ἡ πηγὴ παρ' ἣν ἡ
πλάτανος ἐπεφύκει, καὶ ἐπὶ λόφου πλησίον τῆς Ἀγα-
μέμνονος σκηνῆς οὐδὸς[37] χαλκοῦ. φοίνικες δὲ πρὸ 8
τοῦ ἱεροῦ πεφύκασιν, οὐκ ἐς ἅπαν ἐδώδιμον[38] παρε-
χόμενοι καρπὸν ὥσπερ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, τοῦ δὲ ἐν
Ἰωνίᾳ τῶν φοινίκων καρποῦ πεπανώτερον. ἄνθρωποι δὲ
ἐν τῇ Αὐλίδι οἰκοῦσιν οὐ πολλοὶ, γῆς δέ[39] εἰσιν ουτοι κεραμεῖς. νέμονται δὲ Ταναγραῖοι ταύτην τε τὴν χώραν καὶ ὅση[40] περὶ Μυκαλησόν ἐστι καὶ Ἅρμα.

vam mactandam submisisse deam perhibent. Platani vero eius cuius in Iliade mentionem facit Homerus, nunc etiam in templo reliquam e trunco partem servant. Proditum memoriae est, quum Aulide adversis tempestatibus Graeci detinerentur ubi repente secundi venti flare coeperunt, mactasse statim eos Dianae quascunque vel foeminas vel mares habuit quisque in promptu hostias; mansisse dehinc ritum ut quavis hostia Aulide litari possit. Ostenditur etiam fons ad quem platanus enata est: et prope in terrae verruca Agamemnonis tabernaculi aeneum limen; palmae vero ante aedem surgunt fructum ferentes, qui non est omnino suavis edentibus uti palmulae ex Palaestina; mitiorem tamen iis quae in Ionia leguntur. Homines non sane multi Aulidem incolunt, et ii omnes figulinam exercent. Agrum istum et totam Mycalesi atque Harmatos viciniam colunt Tanagraei.

33. περὶ ὃν AgLb.

34. ἐν ἰλιάδι Ag. Mox ἕλλησι M. Tum ἐτείνετο ἐπίφ. Pc; ἐγένετο La; ἔτινε τὸ ἐπίφ. VaLb; οὐκέτι ἔ τὸ ἐπιφ. Ag.

35. post θύειν omisimus μὲν cum CSBVaLbMPcAg; habent edd. rell. VbLa. Mox θήλεά τι B (vit. typoth.).

36. διαμέμνηκεν VbMLb; M ad marg. habet vulgatam. — ἱερεία Vb.

37. οὖδος VbMLb. — χαλκοῦς Schneider.

38. ἐδώδιμοι AgLb.

39. δὲ γῆς εἰσ. Ag; δὲ post νέμονται om. Lb.

40. ὅση Sylb. FCSBLab; ὅσοι AXKVabMPcAg; tum ἐστι Sylb. FCSBMLabAg; ἐστιν Vb; εἰσι edd. rell. VaPc et M sup. vers.

CAPUT XX.

De Delio, Apollinis templo — Tanagrae conditore, denominatione et memorandis — de Tritone et Baccho narratio.

Ἔστι δὲ τῆς Ταναγραίας ἐπὶ θαλάσσῃ καλούμενον Δήλιον· ἐν δὲ αὐτῷ[1] καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς ἐστιν ἀγάλματα. (2) Ταναγραῖοι δὲ οἰκιστήν σφισι[2] Ποίμανδρον γενέσθαι λέγουσι Χαιρησίλεω[3] παῖδα τοῦ Ἰασίου τοῦ Ἐλευθῆρος· τοῦτον δ'[4] Ἀπόλλωνός τε καὶ Αἰθούσης εἶναι τῆς Ποσειδῶνος· Ποίμανδρον δὲ γυναῖκά φασιν ἀγαγέσθαι Τάναγραν θυγατέρα Αἰόλου· Κορίννῃ[5]
2 *δέ ἐστιν ἐς αὐτὴν πεποιημένα Ἀσωποῦ παῖδα εἶναι. ταύτης τοῦ βίου προελθούσης ἐπὶ μακρότατον, τοὺς περιοίκους φασὶν[6] ἀφελόντας τὸ ὄνομα τήν τε γυναῖκα αὐτὴν καλεῖν Γραῖαν καὶ ἀνὰ χρόνον τὴν πόλιν· διαμεῖναί τε[7] τὸ ὄνομα ἐς τοσοῦτον ὥς] καὶ Ὅμηρον ἐν καταλόγῳ ποιῆσαι·*

Cap. XX. In Tanagraeorum finibus ad mare est quod Delium vocatur. In eo sunt Dianae et Latonae signa. (2) Urbis suae primordia Tanagraei Poemandro Chaeresilai filio, Iasii nepoti, Eleutheris pronepoti, accepta referunt; et Eleutherem quidem ex Apolline et Aethusa Neptuni filia genitum dicunt, Poemandrum ipsum in matrimonio habuisse Tanagram Aeoli filiam; Corinna versibus mandavit Asopi illam fuisse. Hanc eo aetatis vivendo processisse ut vicini dempto ei hoc nomine quum mulierem ipsam tum progressu temporis urbem quoque Graean (anum) appellarint, ac nomen istud eousque permansisse, ut Homerus quo loco Graecorum populos recenset hoc utatur versu:

Cap. XX. 1. αὐτῷ] τῷ AgPe Lb. — ἀρτέμιδους La.
2. σφισιν Ag. — λέγουσιν LaM.
3. χαιρεσιλέω Vb; χαιρεσίδεω Ag.
4. τοῦτον δ' om. VaLbMPcAg; τόνδ' La; recte fortasse. — Αἰθούσης Am. SBPcAgLa; ἐθούσσης VabM; Αἰθούσσης edd. rell. Lb. — Mox τῆς Ποσ. Am. SB; τοὺς Ποσ. edd. rell. VabMAgLab. — ποίμανδρος La.
5. κορρίννη Vb; „Κορίννης" Palm. Ms. — ἐς αὐτὴν om. Va; mox ἀσώπου Ag.
6. φησιν PcLb. — γραίαν La; et sic postea.
7. τε om. Va. — ὅμηρος La.

Θέσπειαν[8] Γραῖάν τε καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν. 749

χρόνῳ δὲ ὕστερον τὸ ὄνομα τὸ ἀρχαῖον ἀνεσώσαντο.[9] 3
(3) Ἔστι[10] δ' Ὠρίωνος μνῆμα ἐν Τανάγρᾳ, καὶ ὄρος Κηρύκιον ἔνθα Ἑρμῆν τεχθῆναι λέγουσι,[11] Πόλος τε ὀνομαζόμενον[12] χωρίον· ἐνταῦθα Ἄτλαντα καθήμενον πολυπραγμονεῖν τά τε ὑπὸ γῆς φασὶ[13] καὶ τὰ οὐράνια, πεποιῆσθαι δὲ καὶ Ὁμήρῳ[14] περὶ τούτου·

Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος,[15] ὅςτε θαλάσσης
Πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς
Μακράς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.[16]

(4) Ἐν δὲ τοῦ Διονύσου τῷ ναῷ θέας μὲν καὶ τὸ ἄγαλμα ἄξιον, λίθου τε ὂν Παρίου καὶ ἔργον Καλάμιδος, 4

Thespian Graeanque et latam arvis Mycalesum.

Sed interiecto dein tempore pristinum nomen recepit. (3) Est etiam Tanagrae Orionis monumentum et Cerycius mons, in quo editum in lucem Mercurium tradunt; Polus praeterea qui dicitur vicus. In eo Atlantem consedisse ferunt, et quae sub terra sunt et res coelestes exacta nimis diligentia investigantem. Quod ab Homero etiam dictum norunt:

Filia magnanimi Atlantis, qui caerula ponti,
Qui coelum ac terras prospectat, quique columnis
Proceris gemini dirimit confinia mundi.

(4) Est in Liberi Patris aede dignum quod spectetur simulacrum ex Pario marmore, Calamidis opus. Admirationem

8. θεσπεῖαν τε γραῖαν καὶ εὐρύχωρον Va (etiam LabAg εὐρύχωρον). θεσπείαν γραίαν τὲ καὶ εὐρύχωρον μυκαλλησσόν Vb; μυκάλλησσον La. — Hom. Il. II, 498.

9. ἀνεσώσαντο BPcVb(?)LbAg; ανεσώσατο rell.

10. Ἔστιν Ὠρ. BMVabPcAgLb; ἔστι καὶ Ὠρ. edd. rell.; ἔστι δ' Ὠρ. La, quod recepimus.

11. λέγουσιν Ag. Tum πόλος e coni. B; πολοσόν edd. rell. codd.; Πόλοσσόν τε [voluit Πολοσσόν τε s. Πολοσῶν τε] E. Gerhard. lectione academica Archemoros und die Hesperiden. Berol. 1838. p. 34.

12. ὀνομάζουσι SMVa. Duplex erat loci scriptura πόλος ὀνομαζόμενον et πόλον ὀνομάζουσι; lectio πόλον terminationi suprascripta ον (πολος) et in versum recepta monstrum procreavit πολοσόν.

13. ὑπὸ γῆς La; ὑπὸ γῆν rell. — φασὶν AgLa; sq. τὰ om. VabLb.

14. Ὁμήρῳ om. VaM; πεποίηται malit F. — Hom. Od. I, 52. — Tum περὶ τούτου BPcVaMAgLb; περὶ τοῦ Ἄτλαντος edd. rell. VbLa, hic tamen omisso seq. Ἄτλαντος, de quo omisso silent nostra Excerpta e M.

15. ὀλνόφρονος A; ὀλόφρονος Lb.

16. ἔχουσαν LbR, ἔχουσιν R marg.

θαῦμα δὲ παρέχεται μεῖζον ἔτι[17] ὁ Τρίτων. ὁ μὲν δὴ σεμνότερος ἐς αὐτὸν λόγος τὰς γυναῖκάς φησι[18] τὰς Ταναγραίων πρὸ τοῦ Διονύσου τῶν ὀργίων ἐπὶ θάλασσαν καταβῆναι καθαρσίων εἵνεκα, νηχομέναις δὲ ἐπιχειρῆσαι τὸν Τρίτωνα, καὶ τὰς γυναῖκας εὔξασθαι[19] Διόνυσόν σφισιν ἀφικέσθαι βοηθόν· ὑπακοῦσαί τε δὴ τὸν θεὸν καὶ τοῦ Τρίτωνος κρατῆσαι τῇ μάχῃ. ὁ δὲ ἕτερος λόγος ἀξιώματι μὲν ἀποδεῖ τοῦ προτέρου, πιθανώτερος δέ ἐστι. φησὶ γὰρ δὴ οὗτος, ὁπόσα ἐλαύνοιτο ἐπὶ θάλασσαν βοσκήματα ὡς ἐλόχα τε ὁ Τρίτων καὶ ἥρπαζεν· ἐπιχειρεῖν δὲ αὐτὸν καὶ τῶν πλοίων τοῖς λεπτοῖς, ἐς ὃ οἱ Ταναγραῖοι κρατῆρα οἴνου προτιθέασιν αὐτῷ, καὶ τὸν αὐτίκα[20] ἔρχεσθαι λέγουσιν ὑπὸ τῆς ὀσμῆς, πιόντα[21] δὲ ἐῤῥῖφθαι

intuentibus maiorem Triton affert, de quo dignitatis est quidam plenior sermo: Tanagraeorum matronas antequam Liberi Patris arcana celebrarent ad mare, quo expiationis causa lavarent, descendisse; in eas natantes Tritonem impetum fecisse; implorantibus numinis opem Bacchum praesto fuisse, et ab eo pugna Tritonem superatum. Alter vero est sermo non ille quidem superiori par dignitate, sed a fide hominum minus abhorrens: Quaecunque ad mare agerentur pecora ex insidiis Tritonem adgriri et rapere, invadere etiam leviora navigia solitum. Tandem Tanagraei vini craterem exponunt; ad eum quum accurrisset Triton odore allectus potum et somno

17. μεῖζον ἔτι BPcLab; μείζων ἔτι Ag; ἔτι μεῖζον rell.

18. φησι Sylb. KFCSB; φασι AX. Tum τὰς Ταναγραίων πρώτας Διονύσου τὰ ὄργια μυηθείσας ἐπὶ θάλασσαν καταβῆναι edd.; φασὶ τὰς ταν. αὐτοῦ διονύσου πρῶται τὰ ὄργια ἐπὶ θάλ. Va; φασὶ (α ambig.) τ. ταν. πρῶτον διονύσου τὰ ὄργια (ων sup. α) ἐπὶ θάλ. Vb; φασι (φασίν Ag) τ. ταν. αἱ τοῦ διονύσου πρῶται τὰ ὄργια ἐπὶ θάλ. PcAgLb; φασι τ. ταν. ἐκ τοῦ διονύσου πρῶται τὰ ὄργια ἐπὶ θάλ. MR; in R ἐκ τοῦ expunct., πρώτων ad marg., et in ὄργεια (sic) α expunct. et ων sup. lin. Ex his vestigiis olim scripsimus: τὰς Ταναγραίων τοῦ Διονύσου πρὸς τὰ ὄργια ἐπ' θάλ., quum μυηθείσας a Musuro parum feliciter intrusum esse appareat; nunc quum in La hanc inveniamus lectionem: φασὶ τὰς ταναγραίων πρὸ τῶν διονύσου ὀργίων ἐπὶ θάλ., reponere non dubitavimus: φησι τὰς Ταναγραίων πρὸ τοῦ Διονύσου τῶν ὀργίων ἐπὶ θάλασσαν. Cf. Vol. I. pag. V.

19. εὔρασθαι Ag. — μὲν δεῖ (ἀπο — ad marg.), δεῖ p. corr. e δὴ, La; μὲν ἀπὸ δὴ Lb. — ελοχατε (sic) Lb.

20. καὶ τὰ ναυτικὰ MVaR (ad marg. R τὸν αὐτίκα); καὶ τὸ ναυτικὰ Lb. Tum ἕλκεσθαι coni. C.

21. ποιόντα MVbAg. — ἐῤῥῖφθαι B; ἐῤῥίφθαι edd. rell. MVabAg Lab.

κατὰ τῆς ἠϊόνος[22] ὑπνωμένον, Ταναγραῖον δὲ ἄνδρα πελέκει παίσαντα ἀποκόψαι τὸν αὐχένα αὐτοῦ· καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔπεστιν[23] αὐτῷ κεφαλή. ὅτι δὲ μεθυσθέντα εἷλεν,[24] ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ Διονύσου νομίζουσιν ἀποθανεῖν αὐτόν.

CAPUT XXI.

Tritonum forma describitur — de tauris Aethiopicis — alce — martichora seu androphago, et serpentibus volucribus.

Εἶδον[1] δὲ καὶ ἄλλον Τρίτωνα ἐν τοῖς Ῥωμαίων θαύ- 750
μασι, μεγέθει τοῦ παρὰ Ταναγραίοις ἀποδέοντα. παρέχονται δὲ ἰδέαν οἱ Τρίτωνες * *[2] ἔχουσιν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κόμην οἷα[3] τὰ βατράχια τὰ ἐν[4] ταῖς λίμναις χρόαν τε καὶ ὅτι τῶν τριχῶν οὐκ ἂν ἀποκρίναις[5] μίαν ἀπὸ τῶν ἄλλων· τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα φολίδι[6] λεπτῇ πέφρικέ σφισι

correptum in litore se prostravisse; mox a Tanagraeo homine bipenni caput ei a cervice abscissum; eo factum ut et nunc sine capite cernatur. Quoniam vero tunc eum temulentum cepit a Baccho occisum crediderunt hominem.

CAP. XXI. Vidi ego et alium Tritonem inter Romanorum spectacula cetera, sed hoc qui apud Tanagraeos est magnitudine certe inferiorem. Hanc prae se ferunt Tritones figuram: Capitis coma persimilis est palustri apio colore, et capillum omnino nullum ab aliis possis discernere; reliquum corpus

22. ἠϊόνος Sylb. Va; „ἠϊόνος. ἠόνος γὰρ τῶν ποιητῶν ἐστί. Palm. Ms; ἠόνος edd.; ἠόνος Lb; ἤονος Vb; ἠνόνος La, quod nihil aliud est quam ἠϊόνος. Mox πελέκι Ag.

23. οὐκ ἔπεστιν BPcAgLab; οὐκ ἔστιν rell.; οὐκέτι ἔστιν?

24. εἷλον CSmai. B; εἶδον edd. rell.; εἶδεν MVabPcAgLab; unde εἷλεν eruimus; ἀνεῖλον malit S.

CAP. XXI. 1. ἴδον Ag; τοῖς ῥωμαίοις θαύμασιν La; placet.

2. Τρίτωνες· ἔχουσιν; lacunam indicavimus cum Va, qui habet inter Τρίτωνες et ἔχουσιν spatium purum septem vel octo literarum; addendum esse τοιάνδε suspicatur K; accedit Cor. παρέχ. δὲ τοιάνδε ἰδέαν scribens; παρέχ. τήνδε ἰδέαν coniecit F., recep. C. — παρέχοντα La.

3. οἷαν Camerar., οἷα La; id. βατράχεια.

4. τὰ ἐν] articulum adiecimus e Va.

5. ἀποκρίναις recepimus e Va; idem coniectura iam reposuit B; ἀποκρίναο La; ἀποκρίναιο edd. rell. PcMAgLb (o sup.); ἀποκρίναι Vb; tum ἐπὶ τῶν Ag.

6. φόλίδι (sic) Vb; sine accentu Lb. — πέφρικέ σφ., ω sup. ρι, M; πέφυκε σφ. Va; σφισι om. Ag.

κατὰ ἰχθὺν ῥίνην.[7] βράγχια δὲ ὑπὸ τοῖς ὠσὶν ἔχουσι
καὶ ῥῖνα[8] ἀνθρώπου, στόμα δὲ εὐρύτερον καὶ ὀδόντας
θηρίου·[9] τὰ δὲ ὄμματα, ἐμοὶ δοκεῖ, γλαυκὰ καὶ χεῖρές
εἰσιν αὐτοῖς καὶ δάκτυλοι καὶ ὄνυχες τοῖς ἐπιθέμασιν
ἐμφερεῖς τῶν κόχλων· ὑπὸ δὲ τὸ στέρνον[10] καὶ τὴν
γαστέρα οὐρά σφισιν ἀντὶ ποδῶν οἷα περ τοῖς δελφῖσίν
2 ἐστιν. (2) Εἶδον δὲ καὶ ταύρους τούς τε Αἰθιοπικοὺς
(οὓς ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι ὀνομάζουσι[11] Ῥινόκερως, ὅτι
σφίσιν ἐπ' ἄκρᾳ τῇ ῥινὶ[12] ἓν ἑκάστῳ κέρας καὶ ἄλλο
ὑπὲρ αὐτὸ οὐ μέγα, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς οὐδὲ ἀρχὴν
κέρατά ἐστι.) καὶ τοὺς ἐκ Παιόνων· οὗτοι[13] δὲ οἱ ἐκ
Παιόνων ἔς τε τὸ ἄλλο σῶμα δασεῖς καὶ ἀμφὶ τὸ στέρ-
νον μάλιστά εἰσι καὶ τὴν γένυν· καμήλους[14] τε Ἰνδικὰς
3 χρῶμα εἰκασμένας παρδάλεσιν. (3) Ἔστι δὲ ἄλκη[15] κα-

squama inhorrescit minuta, quali squatus piscis: branchias infra aures habent, nares hominis, rictum oris latiorem et pantherae dentes; oculi glauci mihi esse visi sunt; manus etiam illis sunt digitique et ungues ea forma qua superiores conchyliorum testae; sub ventre et pectore pro pedibus cauda uti delphinis. (2) Vidi etiam Aethiopicos tauros, quos ex re ipsa Rhinocerotas nominant quod illis e nare extrema cornu prominet, et paulo superius alterum non sane magnum; in capite nullum prorsus habent. Praeterea et Paeonios tauros spectavi, hirto corpore quum omni ex parte tum praecipue pectoribus et mentis. Nec minus Indicos camelos; eodem prope quo pardi sunt colore. (3) Est etiam fera quam Alcen

7. κατὰ ἰχθὺν Cor. BPcAg Lab; κατ' ἴσην Sylb.; κατὰ ἰσχὺν edd. rell. VabM. — ῥίνην Cor. BPcMVabAgLa et sine accentu Lb; ῥίνης edd. rell.; ῥίνῃς M sec. S. Tum βράγχεια M; βραγχεία VabAgLb.

8. ῥίνα Vb; ῥίνα ἀνθρωπίνη La; ἀνθρωπίνην placet.

9. „pantherae dentes" Am.; mox ὀνόματα Vb et M marg. — λευκὰ Va; γλαυκαὶ M. — ἐμφερὲς Lb.

10. τὸ στέρνον; articulum recepimus cum BPc; in Vb στέρνου esse videtur. Tum ἄρα MVaR; in hoc οὐρὰ ad marg.; οὐράς Lb; πτερὰ legisse videtur Am.; vertit enim *pinnulae;* probant Goldh. (Flossfedern) et C (nageoires). Bene οὐρά tuetur S. loco Phavorini, ubi Trito superne homo, τὰ δὲ ἐξ ὀμφαλοῦ μέχρις οὐραίου δελφὶς dicitur. — οἷαπερ MLb; οἷ περ La. Tum δελφίσιν VabLb; δεσφίσιν M sec. Exc. nostra; δελφοῖσιν La.

11. ὀνομάζουσιν Ag. — ῥινοκέρωτας C suadente F.

12. ῥηνὶ MVb in hoc ι sup. η. Tum ἐν LbR; in hoc ἓν ad marg.

13. οὗτοι — Παιόνων om. Va.

14. καμίλους MVbLb. — χῶμα La.

15. ἄλκη hic et postea, Sylb. SB; ἀλκὴ edd. rell. La; ἀλκήσου M; ἀκήσου (?) Va; ἄλκη VbLb; ἔστιν δὲ ἀλκή σου M sec. Exc. nostra.

λούμενον θηρίον, εἶδος μὲν ἐλάφου καὶ καμήλου μεταξὺ, 751
γίνεται δὲ ἐν τῇ Κελτῶν γῇ· θηρίων δὲ ὧν ἴσμεν μόνην ἀνιχνεῦσαι καὶ προϊδεῖν οὐκ ἔστιν ἀνθρώπῳ·[16] σταλεῖσι δὲ ἐς ἄγραν ἄλλων καὶ τήνδε ἐς χεῖρά ποτε δαίμων ἄγει· ὀσφρᾶται[17] μέν γε ἀνθρώπου καὶ πολὺ ἔτι ἀπέχουσα, ὥς φασι, καταδύεται δ' ἐς φάραγγας καὶ σπήλαια τὰ βαθύτατα· οἱ θηρεύοντες οὖν, ὁπότε ἐπὶ βραχύτατον,[18] σταδίων τὴν πεδιάδα χιλίων ἢ καὶ ὄρος περιλαβόντες τὸν κύκλον μὲν οὐκ ἔστιν ὅπως διαλύσουσιν,[19] ἐπισυνιόντες δὲ ἀεὶ τὰ ἐντὸς γινόμενα[20] τοῦ κύκλου πάντα αἱροῦσι τά τε ἄλλα καὶ τὰς ἄλκας· εἰ δὲ μὴ τύχοι ταύτῃ φωλεύουσα[21] ἑτέρα γε ἄλκην ἑλεῖν ἐστὶν οὐδεμία μηχανή.
(4) Θηρίον δὲ ἐν τῷ Κτησίου[22] λόγῳ τῷ ἐς Ἰνδοὺς, 4
(Μαρτιόρα[23] ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων φη-

dicunt, media quadam inter cervum et camelum specie; gignitur in terra Celtica belluarum hanc unam nequeunt homines aut investigare, aut praevidere; sed alias indagantibus feras hanc fortuito nanciscuntur. Praesentit alioqui hominem olfactu ex longo intervallo, ac statim in retrusos anfractus et speluncas confugit. Venatores ubi campestres vel montanos saltus ad stadia ferme mille in orbem continenti indagine cinxerint, ita ut constanter omnes quem quisque ceperit in eo ambitu locum obtineant, ad intimos eadem agminis forma recessus progressi feras omnes in medio comprehendunt et inter eas Alcen; quae si forte lustrum in ea regione non habuerit, nulla utique reliqua est ad capiendum solertia. (4) Iam vero eam belluam, quam Ctesias in historia de Indis Marti-

16. ἀνθρώπῳ Sylb. CSB; ἀνθρώπων edd. rell. VabMPcAgLab; tum σταλεῖσιν — καὶ τήνδε πö χεῖρα ποτὲ δαιμονα γει Ag.

17. ὀφρᾶται Vb; tum ἀνθρώπου SBVaMLa; ἄνθρωπον edd. rell. VbPc; ἀνθρώπους Lb; sequens καὶ om. BPcAgLb (ἀνθρώπους = ἀνθρώπου καὶ) φασιν — δὲ ἐς La.

18. βραχύτατον CSmai. BAgLa; βαθύτατον edd. rell. VabLbMPc; mox πεδίαν (ν expuncto) Ag.

19. διαλύσουσιν BAgLa; διαλύσωσιν Pc; διαλύουσιν edd. rell. MVabLb; tum ἐπισυνιέντες VaLb; ἐπισυνιόντος Vb.

20. γινόμενα Vb; γιγν. rell. Tum ἐροῦσιν Ag.

21. φολεύουσα Va. — οὐδεμιᾷ μηχανῇ La. Porro δ' ἐν τῷ Lab. Scribendum fortasse θηρίον δὲ τὸ ἐν Κτησ.

22. κασίου Va; seq. τῷ om. La.

23. Μαρτιχόρα Smin. ex ipso Ctesia, commendans hanc scripturam e Philostr. Vit. Apollon. III, 14 (45), Aelian. Hist. An. IV, 21. ubi Schneider hanc scripturam etiam Aristoteli H. An. II, 1. vindicat ex codice. Lingua Persica Mard i. q. *homo*, chor i. q. *comedens*, teste Tychsen. ad calcem Tomi I. Idearum Heerenii; „Mantichoram“ Am.; ὁ Μαρτιόρα malit F.

σὶν[24] ἀνδροφάγον λελέχθαι) εἶναι[25] πείθομαι τὸν τίγριν· ὀδόντας δὲ αὐτὸ[26] τριστοίχους καθ' ἑκατέραν τὴν γένυν[27] καὶ κέντρα ἐπὶ ἄκρας ἔχειν τῆς οὐρᾶς, τούτοις δὲ τοῖς κέντροις ἐγγύθεν ἀμύνεσθαι καὶ ἀποπέμπειν ἐς τοὺς ποῤῥωτέρω[28] τοξότου ἀνδρὸς ὀϊστῷ ἴσον, ταύτην οὐκ ἀληθῆ τὴν φήμην οἱ Ἰνδοὶ δέξασθαι δοκοῦσί μοι παρ' ἀλλήλων ὑπὸ τοῦ ἄγαν ἐς τὸ θηρίον δείματος. ἠπατήθησαν δὲ καὶ ἐς τὴν χρόαν αὐτοῦ, καὶ ὁπότε[29] κατὰ τοῦ ἡλίου φανείη σφίσιν ὁ τίγρις τὴν αὐγὴν[30] ἐρυθρός τε δοκεῖ καὶ ὁμόχρους, ἢ ὑπὸ τῆς ὠκύτητος, ἢ[31] εἰ μὴ θέοι, διὰ τὸ ἐν ταῖς ἐπιστροφαῖς συνεχὲς, ἄλλως τε καὶ

choram ab illis scribit appellari, a Graecis Androphagum, non aliam a Tigride esse crediderim. Dentium illi in maxilla altera triplicem ordinem esse et in extrema cauda aculeos habere quibus et se cominus tueatur et venatores eminus tanquam sagittis petat, hanc ego famam, quae veluti per manus tradita inter Indos increbuit, minime veram esse arbitror, sed prae nimio terrore fuisse homines hallucinatos. Nam in colore etiam decepti sunt, quum rubrum esse dixerint; quod videlicet si quando eam in sole viderint, talem ac similem prope soli colorem, prae se ferre visa sit. Aut id fortassis ex celeritate accidit. Ut enim nullum omnino suscipiat cursum, continuo tamen se huc illuc convertit nec ex propinquo

24. φησὶν corr. F.; recep. SB; σφίσιν edd. rell. VabMPcAgLab. — ἀνδραφάγον La.

25. εἶναι corr. F., recep. SB; οἱ edd. rell. VabMPcAgLab.

26. αὐτὸ Sylb. KFCSBAgPcLab; αὐτῷ AXVabM. tum τριστίχους Vb La; τριστόγχους M; mox κατὰ ἑκατέραν Sylb.; recep. καθ' ἑκατέραν SB; κατὰ (καθ' PcAg) ἑτέραν edd. rell. VabMPcAgLab; sequens τὴν om. Va; delere punctulis videtur Vb.

27. γένυν MVb; γένην La; tum ἔχειν SBVabMPcAgLab; ἔχει edd. rell. Pendet infinitivus a seqq., quare cum B distinctionem maiorem post οὐρᾶς mutavimus in minimam. — ἐγγύθεν ἀμυν. Sylb. Pors. SB; ἐγγύθι ἐναμύν. edd. rell. VbMPcAg; ἐγγύθι ἐν ἀμύνεσθαι VaLb; ἐγ-α-γύθι ἐννμύνεσθαι (sic) La. Possis etiam ἐγγύθι ἐπαμύνεσθαι. Recte ni fallimur addendum τε post ἐγγύθεν censet B.

28. πορωτέρω Vb; mox ὀϊστὸν Ag.

29. καὶ ὁπότε — ὁμόχρους] offensioni est locus; fortasse leg. αὐτοῦ, καθὸ ὅτε — ἐδόκει." B; τ' ἐδόκει iam occupavit S. Nobis scribendum videtur: [καὶ] ὁπότε κατὰ τοῦ ἡλίου φανείς σφισιν ὁ τίγρις τὴν αὐγὴν, ἐρυθρός τ' ἐδόκει κ. ὁμόχρ. Pro φανείη habent φανεῖν LbRVa (R ad marg. φανείη); φανεῖ Ag.

30. τὴν αὐγὴν BPc; τὴν αὐτὴν VaMAgLb; om. edd. rell. VbLa. — ὁμόχρους οἱ ὑπὸ La.

31. ἢ iubente K. inseruimus cum FCSB; εἰ εἰ AgLb; εἰ καὶ μὴ Sylb. — ἐγγύθι La.

οὐκ ἐγγύθεν γινομένης τῆς θέας. δοκῶ δὲ, εἰ καὶ[32] Λιβύης τις ἢ τῆς Ἰνδῶν ἢ Ἀράβων γῆς ἐπέρχοιτο τὰ 752
ἔσχατα, ἐθέλων θηρία ὁπόσα παρ᾽ Ἕλλησιν ἐξευρεῖν, τὰ μὲν οὐδὲ ἀρχὴν αὐτῶν εὑρήσειν, τὰ δὲ οὐ κατὰ ταὐτὰ[33] ἔχειν φανεῖσθαί οἱ. οὐ γὰρ δὴ ἄνθρωπος μόνον ὁμοῦ 6
τῷ ἀέρι[34] καὶ τῇ γῇ διαφόροις οὖσι διάφορον κτᾶται καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ τὸ αὐτὸ ἂν πάσχοι τοῦτο. ἐπεὶ καὶ τὰ θηρία αἱ ἀσπίδες τοῦτο μὲν ἔχουσιν αἱ Λίβυσσαι παρὰ τὰς Αἰγυπτίας τὴν χρόαν, τοῦτο δὲ ἐν[35] Αἰθιοπίᾳ μελαίνας τὰς ἀσπίδας οὐ μεῖον ἢ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡ γῆ τρέφει.[36] οὕτω χρὴ πάντα τινὰ μήτε ἐπίδρομον τὴν γνώμην, μήτε ἀπίστως ἔχειν ἐς τὰ σπανιώτερα. ἐπεί[37] τοι καὶ ἐγὼ πτερωτοὺς ὄφεις οὐ θεασάμενος πείθομαι, διότι[38] ἀνὴρ Φρὺξ ἤγαγεν ἐς Ἰωνίαν σκορπίον ταῖς[39] ἀκρίσιν ὁμοιότατα πτερὰ ἔχοντα.

sine periculo spectare licet. Equidem existimo, si quis vel Africae vel Indiae aut Arabiae extremos fines peragret, ut cognoscat numquid sint illis in locis quotcunque sunt apud Graecos animalium formae, primum eorum multas non inventurum, deinde quae sunt eiusdem generis feras alia longe esse specie ei visum iri. Neque enim homines tantum ex coeli terraeque varietate diversam obtinent formam, sed idem et reliquis accidit animantibus. Nam quum Libycae aspides eodem sint quo Aegyptiacae colore, in Aethiopia haud minus quam homines nigras terra alit. Quocirca neque ad assentiendum proclivior quisquam esse debet, neque se omnino incredulum ad ea quae sint rariora praebere. Volucres ego serpentes nuspiam spectavi; ut reperiri tamen credam eo maxime adducor, quod homo Phryx scorpium locustis simillimas pinnas habentem in Ioniam attulit.

32. εἰ κἂν La; ἐπάρχοιτο Ag. — αὐτῶν εὑρήσειν La; αὐτὸν εὑρ. rell.
33. κατὰ ταῦτα VabAgLb; καταυτὰ La.
34. ἀέρει Vb; mox διάφορα κτᾶται Ag.
35. δὲ ἐν VbAgLab; δ᾽ ἐν edd.; δὴν ἐν Αἰθ. Va; μελαίνας Sylb. K. FCSBPcLab; μέλανας AXVabM. — οὐμιονητοὺς (sic, καὶ, sup. vers.) Lb.
36. τρέφη Vb; tum τινα ἐπίδρ., sine μήτε Va; μήτ᾽ ἐπίδρ. La.
37. ἐπὶ AgLbR (ad marg. R. ἐπεὶ). Sq. τοι om. Vb; ἐπεί τι La. — πτερῶ τοὺς ὄφ. VaM; πτερωτοὺς τοὺς Ag.
38. δὲ ὅτι VabMPcAgLab. Fort. οὐ θεασάμενος πείθομαι. πείθομαι δὲ ὅτι ἀνήρ? Amasaeus vertit quasi scriptum esset οὐκ ἐθεασάμην. πείθομαι δὲ ὅτι ἀνήρ.
39. ταῖς ἀκρίσιν om. Va.

CAPUT XXII.

De templis et signis, quae Tanagrae sunt — Mercurio Criophoro et Promacho — Corinnae monumento — gallinaceorum duobus generibus — monte Mesapio, urbe Anthedone eiusque memorandis, Cabirorum templo — loco, qui Glauci saltus appellatur.

Ἐν Ταναγρᾳ δὲ παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου Θέμι-
δός ἐστιν, ὁ δὲ Ἀφροδίτης, καὶ ὁ τρίτος τῶν ναῶν Ἀ-
πόλλωνος, ὁμοῦ δὲ αὐτῷ καὶ[1] Ἄρτεμίς τε καὶ Λητώ.
(2) Ἐς δὲ τοῦ Ἑρμοῦ τὰ ἱερὰ τοῦ τε Κριοφόρου καὶ
ὃν Πρόμαχον καλοῦσι, τοῦ μὲν ἐς τὴν ἐπίκλησιν λέ-
γουσιν, ὡς ὁ Ἑρμῆς σφίσιν ἀποτρέψαι[2] νόσον λοιμώδη
περὶ τὸ τεῖχος κριὸν περιενεγκών, καὶ ἐπὶ τούτῳ[3] Κά-
λαμις ἐποίησεν ἄγαλμα Ἑρμοῦ φέροντα[4] κριὸν ἐπὶ τῶν
ὤμων. ὃς δ' ἂν εἶναι τῶν ἐφήβων προκριθῇ τὸ εἶδος
κάλλιστος, οὗτος ἐν τοῦ Ἑρμοῦ τῇ ἑορτῇ περίεισιν[5] ἐν
2 κύκλῳ τοῦ τείχους ἔχων ἄρνα ἐπὶ τῶν ὤμων. τὸν δὲ
Ἑρμῆν λέγουσι[6] τὸν Πρόμαχον Ἐρετριέων ναυσὶν ἐξ

Cap. XXII. Sunt Tanagrae iuxta Liberi Patris, delubra tria; Themidis unum alterum Veneris delubrum, Apollinis tertium, in quo cum Apollinis etiam Dianae et Latonae signa posita sunt. (2) Quod vero ad Mercurii templa duo attinet, quorum alterum Criophori, (Arietem portantis) Promachi (Propugnatoris) alterum nuncupant, superioris quidem cognominis eam esse causam dicunt, quod pestilentiam Mercurius averterit circumlato in murorum ambitum ariete; ob eamque rem Mercurium Tanagraeis Calamis fecit arietem humeris portantem. Qui sane puberibus ceteris forma praestare iudicatus fuerit is festo Mercurii die agnum humeris portans muros circumambulat. Propugnatorem vero Mercurium idcirco vocari

Cap. XXII. 1. καὶ om. La; placet. — ἐκ δὲ τοῦ VaPcAgLab; tum κριφιοφόρου Pc; καλοῦσιν Ag LabM.

2. ἀποστρέψαι VaMAgLa; mox κριῶν Vb.

3. τούτω Sylb. KFCSBVbLaPc; τοῦτο AXVaLbM; τούτου Ag. — καλαμὶς MVaLb.

4. φέρον Cor. VaM marg. Tum ὡς δ' ἂν Ag. — τῇ ἑρμοῦ Lb.

5. περίεισιν Am. Sylb. FCSBAg PcLb; παρίεισιν VabM (sec. S. παριῆσιν); παρίησιν AXK; περίησι La; id. om. sq. ἐν, quo facile caremus; tum ἔχον id.

6. λέγουσιν Ag; tum ante ναυσὶν inserunt ἐν AXKVbLa.

Εὐβοίας ἐς τὴν Ταναγραίαν σχόντων[7] τούς τε ἐφήβους
ἐξαγαγεῖν ἐπὶ τὴν μάχην καὶ αὐτὸν ἅτε ἔφηβον στλεγγίδι[8]
ἀμυνόμενον μάλιστα ἐργάσασθαι τῶν[9] Εὐβοέων τροπήν.
κεῖται δὲ ἐν τοῦ Προμάχου τῷ ἱερῷ τῆς τε[10] ἀνδράχνου
τὸ ὑπόλοιπον· τραφῆναι δὲ ὑπὸ τῶν δένδρων τὸν Ἑρ-
μῆν τούτων νομίζουσιν. οὐ πόῤῥω δὲ θέατρόν τε καὶ
πρὸς αὐτῷ[11] στοὰ πεποίηται. εὖ δέ μοι Ταναγραῖοι
νομίσαι[12] τὰ ἐς τοὺς θεοὺς μάλιστα δοκοῦσιν Ἑλ- 753
λήνων, χωρὶς μὲν γὰρ αἱ οἰκίαι[13] σφίσι, χωρὶς δὲ τὰ
ἱερὰ ὑπὲρ αὐτὰς[14] ἐν καθαρῷ τέ ἐστι καὶ ἐκτὸς ἀνθρώ-
πων. (3) Κορίννης[15] δέ, ἣ μόνη δὴ ἐν Τανάγρᾳ ᾄσματα 3

aiunt, quod invadentibus aliquando classe ex Euboea Tanagraeum agrum Eretriensibus, ephebos in pugnam eduxerit; et ipse etiam velut ephebus strigili armatus prae ceteris Euboeenses in fugam verterit. In Promachi, portulacae arboris, (quae est Graecis andrachne) quod plantae eius fructu nutritum Mercurium prodidere (?) reliquiae dedicatae sunt. Non procul theatrum et porticum erexerunt. In eo sane Tanagraei praecipuam quandam prae cunctis Graecis religionis rationem mihi habuisse videntur, quod seorsum a profanis aedibus deorum templa aedificanda curarunt, in pura scilicet area et ab hominum negotiationibus seiuncta. (3) Corinnae

7. ἐχόντων Ag.

8. στλεγγύδι VabLb.

9. τὴν Εὐβ. Sylb. Smin.

10. τῷ ἱερῷ τῆς τε — νομίζουσιν; plura sunt quae in hoc loco offendant; primum enim quo referatur τε (quod cum Va omittere nolimus) non apparet, quare Siebelisio non immerito suspicio lacunae subnata videtur; deinde articulus et singularis numerus in τῆς ἀνδράχνου et ὑπὸ τῶν δένδρων τούτων haud apte sibi respondent, inprimis quum τούτων ad eam ipsam arborem cuius reliquiae antea commemoratae fuerant nos advertat. Quum τούτῳ habeat B e PcAg (τούτων, o sup. ω expuncto, et accentus in circumflexum mutatus in La), scribendum nobis videtur ὑπὸ τῷ δένδρῳ — τούτῳ; pro τραφῆναι malis fortasse φανῆναι vel ἀφανισθῆναι, vel simile quid. — ἀρδράχου M; ἀνδάχου et ἀρδάχου, alterum e corr. Va; ἀδράχνου La.

11. αὐτὸ Ag; mox εὖ δαί μοι La et sine accentu et spiritu Lb.

12. νομῆσαι Ag.

13. χωρὶς μέν γε αἱ οἰκ. e coni. B; χ. μὲν γὰρ οἰκ. CPcLbAg; χωρὶς μὲν οἰκ. SVaMLa; χωρὶς μὲν οἰκ (sic, lacuna 4—5 literarum) Vb; χωρ. μὲν τὸ οἰκ. edd. rell., nos χωρὶς μὲν γὰρ αἱ οἰκ. — Tum οἰκίαι; „legendum videtur τὰ οἰκεῖα vel αἱ οἰκίαι.“ Sylb.; οἰκίαι (sine articulo) placuit etiam Kuhnio; recep. S, et cum articulo B; οἰκίας edd. rell. VabMPcAgLab; σφίσιν VbAgLa.

14. ὑπὲρ αὐτὰς e corr. B; ὑπὲρ αὐτῆς AXKFVabMPcAgLab; ἅπερ αὐτοῖς coni. KCS; „ὑπὲρ αὐτῶν vel ἀπ᾽ αὐτῶν“ Sylb.; παρ᾽ αὐτοῖς Cor.

15. Κορρίννης VLM; mox ἐν om. VaMPcLb; τάναγρα Lb.

*ἐποίησε, ταύτης ἔστι μὲν μνῆμα ἐν περιφανεῖ[16] τῆς πό-
λεως, ἔστι δὲ ἐν τῷ γυμνασίῳ γραφὴ, ταινίᾳ τὴν κεφα-
λὴν ἡ Κόριννα[17] ἀναδουμένη τῆς νίκης εἵνεκα[18] ἣν Πίν-
δαρον ᾄσματι ἐνίκησεν ἐν Θήβαις. φαίνεται δέ μοι νι-
κῆσαι τῆς διαλέκτου τε εἵνεκα (ὅτι ᾖδεν οὐ τῇ φωνῇ
τῇ Δωρίδι ὥσπερ ὁ Πίνδαρος, ἀλλὰ ὁποίᾳ[19] συνήσειν
ἔμελλον Αἰολεῖς), καὶ ὅτι ἦν γυναικῶν τότε δὴ[20] καλ-*
4 *λίστη τὸ εἶδος, εἴ τι τῇ εἰκόνι δεῖ τεκμαίρεσθαι.* (4) *Ἔστι
δὲ καὶ γένη δύο ἐνταῦθα ἀλεκτρυόνων, οἵ τε μάχιμοι[21]
καὶ οἱ κόσσυφοι καλούμενοι· τούτων δὲ τῶν κοσσύφων
μέγεθος μὲν κατὰ τοὺς Λυδοὺς ἐστιν ὄρνιθας, χρόα δὲ
ἐμφερὴς κόρακι, κάλλαια[22] δὲ καὶ ὁ λόφος κατὰ ἀνεμώ-
νην μάλιστα· λευκὰ δὲ[23] σημεῖα οὐ μεγάλα ἐπί τε ἄκρῳ
τῷ ῥάμφει[24] καὶ ἐπὶ ἄκρας ἔχουσι τῆς οὐρᾶς.[25] οὗτοι*

quidem, quae sola apud Tanagraeos cantica fecit, in celebri urbis loco est monumentum; in gymnasio ipsa picta est taenia redimita, victoriae illud insigne quod Thebis carmine Pindarum vicerit. Vicisse eam arbitror et linguae causa, (neque enim Dorica, uti Pindarus, cecinit, sed ea quam essent facile Aeolenses percepturi) et quod fuerit ea sui temporis foeminarum formosissima, si qua ex imagine petenda est coniectura. (4) Sunt Tanagrae gallinaceorum genera duo, pugnaces et qui cossyphi (Merulae) dicuntur. Hi eadem sunt qua Lydorum aves magnitudine, colore corvo similes, palearia et crista ad anemones similitudinem; notas habent candidas in rostri et caudae extrema parte non utique magnas. Haec pro-

16. *περιφανεῖς* A; *περιφανὲς* VabM. — *ἔστιν* (Ag) *μ. μν. ἐμπεριφανὲς* LbAg; *ἐν περιφανῆ* La.

17. *ἡ Κορίννη* VaLab; *ἡ Κορρίννη* Vb; *ἡ Κόριννα* supra versum Pc.

18. *ἕνεκα* Vb; deinde *ἣν* Pors. Smai. BVaMPcAg; *ἦν* Lb; *ἧ* AVb La; *ᾗ* edd. rell. *Πίνδαρος* VaM. — *ᾄσματα* La; mox id. om. *τε* post *διαλέκτου*.

19. *ἀλλ' ὁποία* Va; *ἀλλὰ ὁποία* La; cui nos *ι* subscripsimus; *ὁποῖα* rell.

20. *τότε δὴ* correctura F., probata a C., rec. a B.; *τότε ἤδη* AXKFCVabMPcAgLab; *τῶν τότε ἤδη* coni. K; *τῶν τότε ἥδε* Pors. S; *τῶν τότε ἥδε ἡ* Welcker in Creuzer Meletem. II. p. 17. Mox *εἴ τι* coni. F. Pors. SBLa; *εἴ τις* edd. rell. VabMPcAgLb. Tum *τῇ εἰκ.* Pors. Cor. BLa; *ἔστη εἰκ.* Pc; *ἔτι εἰκ.* AXKFCVabM; *ἔτη εἰκ.* AgLb; *ἐπὶ τῇ εἰκ.* S. — *λεκτρυόνων* Lb.

21. *μάχικοι* Va. Tum *κόσσυμφοι* AM (sec. S); *κόσσύμφοι* (sic) Vb; *κόσυφοι* Ag. — *τούτων δὲ τῶν* La; *δὲ* om. rell.

22. *κάλλεα* Vb; *κάλεα* La; *καλαια* (sic) Lb.

23. *δὲ* om. Vb. — *ἐπὶ τῇ ἄκρῳ* M.

24. *ῥάφει* VabMLb.

25. *τῆς οὐρᾶς* Sylb., probat F., recep. SB; *τὰς οὐρὰς* edd. rell. VabMPcAgLab. — *μὲν τοιοῦτο* SBVabMPcLabAg; *μέν τοι τοῦτο* edd. rell. — *παρέχοντι* La.

μὲν τοιοῦτο παρέχονται τὸ εἶδος. (5) Τῆς δὲ Βοιω- 5
τίας τὰ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Εὐρίπου[26] Μεσσάπιον ὄρος καλούμενον καὶ ὑπ' αὐτῷ[27] Βοιωτῶν ἐπὶ θαλάσσης πόλις ἐστὶν Ἀνθηδών. γενέσθαι δὲ τῇ πόλει τὸ ὄνομα οἱ μὲν ἀπὸ Ἀνθηδόνος νύμφης, οἱ δὲ Ἄνθαν[28] δυναστεῦσαι λέγουσιν ἐνταῦθα, Ποσειδῶνός τε παῖδα καὶ Ἀλκυόνης[29] τῆς Ἄτλαντος. Ἀνθηδονίοις δὲ μάλιστά που κατὰ μέσον[30] τῆς πόλεως Καβείρων ἱερὸν καὶ ἄλσος περὶ αὐτό ἐστι,
πλησίον δὲ[31] Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς ναός, καὶ ἀγάλμα- 754
τα[32] λίθου λευκοῦ. Διονύσου τε ἱερὸν πεποίηται καὶ 6
ἄγαλμα πρὸ τῆς πόλεως κατὰ τὸ ἐς τὴν ἤπειρον. ἐνταῦθά εἰσι μὲν τάφοι τῶν Ἰφιμεδείας καὶ Ἀλωέως παίδων· γενέσθαι δέ σφισι τοῦ βίου τὴν τελευτὴν ὑπὸ Ἀπόλλωνος κατὰ τὰ αὐτὰ Ὅμηρος πεποίηκασι καὶ Πίνδαρος * * * ὡς[33] ἐπιλάβοι τὸ χρεὼν αὐτοὺς ἐν Νάξῳ τῇ

pemodum eorum forma est. (5) In ea Boeotiae parte quae ad laevam Euripo est, Messapius mons se attollit. Infra eum est maritima Boeotiorum urbs Anthedon. Nomen ei contigisse tradunt vel ab Anthedone Nympha, vel ab Antha Neptuni filio ex Alcyone Atlantis filia, quod is huius loci dominatu fuerit aliquando potitus. Est apud Anthedonios medio maxime urbis loco Cabirorum templum cum sacro luco; ab eo proxime abest Cereris et Proserpinae aedes. Signa dearum e candido marmore. Liberi vero Patris templum cum simulacro fecerunt ante urbis moenia, qua ad mediterranea iter est. Sunt eo in loco Iphimedeae et Aloei filiorum sepulcra. Fuisse ab Apolline interemptos, Pindaro cum Homero convenit; * * * in Naxo

26. εὐρύπου La; Μεσσάπιον Am. Sylb. FCSB; μεσσάβιον Ag; Μεσάβιον AXKVabMPcLab.

27. αὐτῶν Vb.

28. Ἄνθαν Sylb. FCSBPcAg(?) La; Ἀνθὰν MVabLb; Ἀνθᾶνα AXK „ab Anthane“ Am.

29. Ἀλκυώνης AVaMLb; ἀλκίονης Vb. Tum ἀνθηδονίης Vb, οι sup. η.

30. μέσον M; mox καμβύρων La; ἄλσος, hic et alibi, Va.

31. δὲ inseruimus cum BPc(?); idem voluerunt F. Goldh. Cor.; Amas. distinguit post Καβείρων ἱερὸν et omittit punctum ante πλησίον.

32. ἀγάλματα BAgPcLab; ἄγαλμα edd. rell. VabM. Mox aptius fortasse Διονύσου δὲ ἱερὸν. — πρὸς τῆς πόλ. La.

33. πεποιήκασιν Ag. Post Πίνδαρος lacunam indicavimus suadente S. qui haec fere: Πίνδαρος· προστίθησι δὲ Πίνδαρος ὡς excidisse suspicatur; καὶ Πίνδαρος [ὁ δέ φησιν] ὡς edidit C. — Hom. Od. XI, 318. Pind. Pyth. IV, 156 (88). — ἐπιλάβη — ἐνάξω La. — κειμένον Lb.

ὑπὲρ Πάρου κειμένῃ. (6) Τούτων τε δή[34] ἐστι τῇ Ἀν-
θηδόνι μνήματα καὶ ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ καλούμενον Γλαύ-
7 κου πήδημα. εἶναι δὲ αὐτὸν ἁλιέα, καὶ ἐπεὶ τῆς πόας[35]
ἔφαγε δαίμονα ἐν θαλάσσῃ γενέσθαι καὶ ἀνθρώποις τὰ
ἐσόμενα ἐς τόδε προλέγειν, οἵ τε ἄλλοι πιστὰ ἥγηνται καὶ
οἱ τὴν θάλασσαν πλέοντες πλεῖστα ἀνθρώπων[36] ἐς τὴν
Γλαύκου μαντικὴν κατὰ ἔτος ἕκαστον λέγουσι. Πινδάρῳ
δὲ καὶ Αἰσχύλῳ πυνθανομένοις[37] παρὰ Ἀνθηδονίων, τῷ[38]
μὲν οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐπῆλθεν ᾆσαι τὰ ἐς Γλαῦκον, Αἰσχύλῳ
δὲ καὶ ἐς ποίησιν δράματος ἐξήρκεσε.

CAPUT XXIII.

Memoranda ad Thebarum portam Proetidem — Pindari monumentum et varia de Pindaro — de urbe Acraephnio et monte Ptoo — urbe Larymna.

Θηβαίοις δὲ πρὸ τῶν πυλῶν ἐστὶ τῶν Προιτίδων καὶ[1] τὸ Ἰολάου καλούμενον γυμνάσιον, καὶ στάδιον κατὰ ταὐτὰ[2]

quae supra Parum est vitam finiisse. (6) Horum sunt Anthedone monumenta. Est praeterea ad mare locus, quem Glauci saltum nuncupant. Piscatorem fuisse Glaucum et repente herba quadam gustata inter maris deos receptum et futura etiamnum praedicere quum alii credidere, tum praecipue naviculatores multa quotannis de eius divinatione memorant. Quae quum ab Anthedoniis Pindarus et Aeschylus accepissent, illi quidem curae non fuit multa de Glauco versibus suis mandare, quum Aeschylus totius fabulae argumentum a Glauco deduxisset.

Cap. XXIII. Apud Thebanos ad Proetidem portam est quod Iolai vocatur gymnasium, et item stadium quale in

34. δὲ δὴ Va. ἐστι om. Ag. „Fortasse scriptum fuit ἐστιν ἐν τῇ." S. Non displicet; at conf. c. 31, 6, ib. not. 28. ἀνθηδόνη Vb.

35. τὰς πόας VaR (ad marg. R. τῆς).

36. ἀνθρώπου Vb. Mox λέγουσιν Ag. — πυνδάρεω Lb.

37. πινθανομένοις (θ̄ p. corr. e δ̄, quasi πινδαρ - scribere voluisset) Vb.

38. τῶν μὲν LbMAg; τὸν μὲν Va, M supra lin.

Cap. XXIII. 1. καὶ om. Vb.

2. κατὰ ταῦτα AgLb; καὶ ταῦτα Va; κὰν ταυτὰ Vb. Tum τῶν ἐν Va; τῶ ἔτε ἐν Vb, ἐ in ἔτε expunct.

τῷ τε ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ τῷ[3] Ἐπιδαυρίων γῆς χῶμα· ἐν-
ταῦθα δείκνυται καὶ ἡρῷον Ἰολάου. τελευτῆσαι δὲ ἐν
Σαρδοῖ τόν τε Ἰόλαον αὐτὸν[4] καὶ Ἀθηναίων καὶ Θε-
σπιέων τοὺς συνδιαβάντας ὁμολογοῦσι καὶ οἱ Θηβαῖοι.
(2) Ὑπερβάντι δὲ τοῦ σταδίου τὰ ἐν δεξιᾷ δρόμος ἵππων 2
καὶ ἐν αὐτῷ Πινδάρου μνῆμά ἐστι.[5] Πίνδαρον δὲ ἡλι-
κίαν ὄντα νεανίσκον καὶ ἰόντα ἐς Θεσπιὰς[6] ὥρᾳ καύ-
ματος περὶ μεσοῦσαν μάλιστα ἡμέραν κόπος καὶ ὕπνος
ἀπ' αὐτοῦ κατελάμβανεν. ὁ μὲν δὴ ὡς εἶχε κατακλίνε-
ται βραχὺ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ· μέλισσαι δὲ αὐτῷ καθεύδοντι
προσεπέτοντό τε[7] καὶ ἔπλασσον πρὸς τὰ χείλη τοῦ κηροῦ·
ἀρχὴ μὲν Πινδάρῳ ποιεῖν ᾄσματα ἐγένετο τοιαύτη· εὐ- 3
δοκιμοῦντα δὲ αὐτὸν ἤδη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἐς
πλέον δόξης ἦρεν ἡ Πυθία[8] ἀνειποῦσα Δελφοῖς, ὁπό- 755

Olympia et apud Epidaurios, terrae scilicet agger. Ostenditur etiam eo in loco Iolai heroicum monumentum. E vita vero illum in Sardinia excessisse simulque ex Atheniensibus et Thespiensibus qui cum eo illuc transmiserant, ipsi etiam Thebani confitentur. (2) Superata dextra stadii parte est Hippodromus et in eo Pindari monumentum. Pindarum quum esset adhuc adolescentulus Thespias proficiscentem, per aestatem meridiano calore fessum somnus arctior complectebatur. Is igitur quo erat habitu paululum supra viam decumbit. Apes ad dormientem advolant et ad labia favos ei affingunt. Hoc fuit carmina pangendi Pindaro initium. Quum vero iam late per totam Graeciam magna esset famae celebritate ad summum gloriae fastigium eundem evexit Pythiae vox, qua

3. καὶ ἐπὶ τῷ Va; καὶ τῶν La. — Ἐπιδαυρίων Sylb. Palm. Ms. FCS BLa; ἐπὶ λαυρίων Am. AXKPcAg; Ἐπιλαυρίων VabMLb.

4. αὐτῶν Vb, sup. ὸν; tum θεσπεσιέων Lb. — ὁμολογοῦ ιν Ag.

5. ἐστι om. Va; ἐστιν AgLab.

6. θεσπίας Vab; θεσπεσίας AgLb; θεσπείας La. Post Θεσπιὰς delevimus θέρους cum Va, volente idem Pors. et probante S; „καύματος] inserendum post hanc vocem videbitur ὄντος vel simile, vel tollendum id ipsum substantivum.“ Sylb.; „si nihil delendum, καὶ ante καύματος inserendum censeo.“ S; παρθέρουν M sec. S; παρθένους MRLb; ad marg. θέρους R, unde suspicio oritur librarios inepte callidos Θεσπίας pro accusativo adiectivi accepisse et perspicuitatis causa addidisse παρθένους, Thespienses scilicet virgines; quod monstrum ab aliis deinceps in θέρους mutatum est.

7. προςεπεττον τότε (sic) Vb; sq. καὶ om. La. — κηρίου malit S, non immerito.

8. πυθεία Ag. — ἂν εἰποῦσα Vb AgLb; tum ὁπόσον La; ὑπήρχοντο Va.

σων ἀπήρχοντο τῷ Ἀπόλλωνι μοῖραν καὶ Πινδάρῳ τὴν
ἴσην ἁπάντων νέμειν. λέγεται δὲ καὶ ὀνείρατος ὄψιν αὐ-
τῷ γενέσθαι προήκοντι[9] ἐς γῆρας· ἐπιστᾶσα ἡ Περσεφόνη
οἱ καθεύδοντι οὐκ ἔφασκεν ὑμνηθῆναι[10] μόνη θεῶν ὑπὸ
Πινδάρου,[11] ποιήσειν μέντοι καὶ ἐς αὐτὴν ᾆσμα Πίν-
4 δαρον ἐλθόντα ὡς αὐτήν.[12] [καὶ] τὸν μὲν αὐτίκα τὸ
χρεὼν ἐπιλαμβάνει πρὶν ἐξήκειν ἡμέραν δεκάτην ἀπὸ τοῦ
ὀνείρατος· ἦν δὲ ἐν Θήβαις γυνὴ πρεσβῦτις[13] γένους
εἵνεκα προσήκουσα Πινδάρῳ καὶ τὰ πολλὰ μεμελετηκυῖα[14]
ᾄδειν τῶν ᾀσμάτων· ταύτῃ Πίνδαρος ἐνύπνιον τῇ πρε-
σβύτιδι ἐπιστὰς ὕμνον ᾖσεν ἐς Περσεφόνην· ἡ δὲ αὐτίκα
ὡς ἀπέλιπεν[15] αὐτὴν ὁ ὕπνος ἔγραψε ταῦτα ὁπόσα τοῦ
ὀνείρατος ἤκουσεν ᾄδοντος. ἐν τούτῳ τῷ ᾄσματι ἄλλαι
τε ἐς τὸν Ἅιδην εἰσὶν ἐπικλήσεις[16] καὶ ὁ χρυσήνιος, δῆλα
5 ὡς ἐπὶ τῆς Κόρης τῇ ἁρπαγῇ. (3) Ἐντεῦθεν ἐς[17]
Ἀκραίφνιόν ἐστιν ὁδὸς τὰ πλείω πεδιάς. εἶναι δὲ ἐξ

Delphi iussi sunt aequam omnium quae Apollini deferrentur primitiarum partem Pindaro tribuere. Exacta iam aetate in somnis videre visus est adsistere Persephonem, et queri unam se ex omnibus diis non fuisse ipsius carminibus exornatam; verum ubi ad eam venisset suum etiam ipsi hymnum esse facturum. Paulo certe post, atque adeo ante decimum ab eo somnio diem, vitae muneribus est perfunctus. Erat Thebis anus quaedam Pindaro genere coniuncta et in plerisque eius canticis decantandis valde exercitata. Ei Pindarus se per quietem ostendens hymnum in Persephonem cecinit. Illa mox experrecta conscripsit omnia, quae cantantem Pindarum per visum in quiete audierat. In eo sane cantico inter alia Ditis cognomina est Chrysenius, [ab aureis nempe habenis] quod ad Proserpinae raptum pertinere satis constat. (3) A Pindari monumento ad Acraephnium itur via magna ex parte

9. προΐκοντι Ag. — ἐπιστᾶσαν περσεφόνην La.

10. ὑμνησθῆναι VaLa.

11. ὑπὸ Πινδάρου et mox Πίνδαρον om. Am.; a glossatore profecta videntur. — ποιήσει La.

12. ἐς αὐτὴν VaMR (ad marg. R ὡς); seq. καὶ om. VaMPcAgLab. — ἦν δὲ La.

13. πρεσβῦτις BLa; πρεσβύτις edd. rell. VabMLb. Mox ἕνεκα Va.

14 μὲν μελετηκυῖα VabAgLb; μελετηκυῖα La; τῇ πρεσβ. ἐνύπν. id.; πρεσβύτιδ' ἐπιστὰς Lb.

15. ἐπέλιπεν Va; ἀπέλειπεν Ag Lb. — ἄλλ' αἵται ἐς τ. ᾄδειν La.

16. ἐπικλίσεις M; tum χρυσήριος VaMLb.

17. ὡς Vb; mox πεδείας VaLb; πεδειὰς, marg. πεδιὰς Ag.

ἀρχῆς τε μοῖραν τῆς Θηβαΐδος τὴν πόλιν φασὶ[18] καὶ
ὕστερον διαπεσόντας Θηβαίων ἐς αὐτὴν ἄνδρας εὕρισκον,
ἡνίκα Ἀλέξανδρος ἐποίει τὰς Θήβας ἀναστάτους· ὑπὸ
δὲ ἀσθενείας[19] καὶ γήρως οὐδὲ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἀποσω-
θῆναι δυνηθέντες ἐνταῦθα ᾤκησαν. κεῖται μὲν τὸ[20] πό-
λισμα ἐν ὄρει τῷ Πτώῳ, θέας δὲ ἄξια ἐνταῦθα[21] Διο-
νύσου ναός ἐστι[22] καὶ ἄγαλμα. προελθόντι δὲ[23] ἀπὸ 6
τῆς πόλεως ἐν δεξιᾷ πέντε που καὶ δέκα σταδίους τοῦ
Ἀπόλλωνός ἐστι[24] τοῦ Πτώου τὸ ἱερόν. εἶναι δὲ Ἀθά-
μαντος καὶ Θεμιστοῦς παῖδα τὸν Πτῶον, ἀφ' οὗ τῷ τε
Ἀπόλλωνι[25] ἐπίκλησις καὶ τῷ ὄρει τὸ ὄνομα ἐγένετο,
Ἄσιος[26] ἐν τοῖς ἔπεσιν εἴρηκε. πρὸ δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου
καὶ Μακεδόνων ἐπιστρατείας[27] καὶ ὀλέθρου τοῦ Θη-
βαίων μαντεῖον ἦν[28] αὐτόθι ἀψευδές· καί ποτε ἄνδρα
Εὐρωπέα,[29] ὄνομα δέ οἱ εἶναι Μῦν, τοῦτον ἀποσταλέντα

plana. Fuisse ab initio eam urbem tradunt in Thebani agri parte, et compertum habeo confugisse illuc postea profugos e Thebanis homines, quo tempore Thebas Alexander evertit. Illi enim prae corporis imbecillitate et senectute quum ne in Atticam quidem recipere se potuissent, hoc loco considerunt. Situm est oppidum in Ptoo monte. Quae spectentur illic digna, Liberi Patris aedes et signum. Progressus stadia ferme XV ab urbe ad dexteram Apollinis Ptoi templum videas. Athamantis et Themistûs filium fuisse Ptoum (a quo Apollini cognomen et monti nomen datum) Asius versibus prodidit. Ante excisas ab Alexandro Thebas fuit eo in loco oraculum minime fallax. Venisse aliquando narrant Euro-

18. φασὶν AgLa.

19. ἀσθενίας Ag. — δυνηθέντας, ε sup. α, La.

20. τὸ om. Va.

21. ἐνταῦθα — δεξιᾷ om. Va.

22. ἔστιν Ag.

23. προελθ. μὲν Ag.

24. ἔστιν τοῦ Ag. — δὲ καὶ ἀθάμ. La.

25. Post Ἀπόλλωνι inserendum videtur ἡ; tum ἐγίνετο La.

26. Ante Ἄσιος expunximus ὡς cum CBVabPcAgLab; εἴρηκεν Ag La; εἴρηται Lb.

27. μακεδώνων ἐπιστρατίας Ag; tum ὀλέθρω Va; βηβαίων Lb.

28. μαντείονην M; μαντειόνην VbLb; ἦν om. Va; μαν ονην Ag. Tum αὐτόθι Pors. SBVaLa; αὐτόθεν edd. rell. VbMPcAgLb.

29. εὐροπέα VaLb; εὐρυπέα Vb La; tum μὺν M; μύντον τὸν ἀποστ. Va; μύντου τὸν Lb; ἀποσταλλένια Vb; ἀποσταμένα A.

ὑπὸ Μαρδονίου[30] τὸν Μῦν ἐπερέσθαι μὲν[31] φωνῇ τῇ
756 σφετέρᾳ, καί οἱ χρῆσαι τὸν θεὸν οὐχ ἑλληνίσαντα οὐδὲ
7 αὐτὸν διαλέκτῳ[32] τῇ Καρικῇ. (4) Ὑπερβαλόντων[33] δὲ τὸ ὄρος τὸ Πτῷον ἔστιν ἐπὶ θαλάσσης Βοιωτῶν πόλις Λάρυμνα· γενέσθαι δὲ αὐτῇ τὸ ὄνομά φασιν ἀπὸ Λαρύμνης τῆς Κύνου·[34] τοὺς δὲ ἀνωτέρω προγόνους δηλώσει[35] μοι τὰ ἔχοντα ἐς Λοκροὺς τοῦ λόγου. καὶ συνετέλει δὲ ἐς Ὀποῦντα[36] ἡ Λάρυμνα τὸ ἀρχαῖον· Θηβαίων δὲ ἐπὶ μέγα ἰσχύος προελθόντων,[37] τηνικαῦτα ἑκουσίως μετετάξαντο ἐς Βοιωτούς. Διονύσου δὲ ἐνταῦθα ναὸς καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν πεποίηται. λίμνη[38] δέ σφισίν ἐστιν ἀγχιβαθὴς, καὶ τὰ ὄρη τὰ ὑπὲρ τὴν πόλιν ὑῶν παρέχεται θήραν ἀγρίων.

pensem hominem Myn nomine, a Mardonio missum; ei roganti suae linguae verbis, respondisse Deum non Graeca, sed ipsum etiam Carica lingua. (4) Superato iam Ptoo monte est ad mare Boeotorum urbs Larymna; nomen inditum ferunt a Larymna Cyni filia. Eius natales altius repetam in exponendis Locrorum rebus. Cum Opunte olim censebatur Larymna; auctis deinde Thebanorum opibus ultro se ad Boeotos adiunxerunt. Est illic Liberi Patris delubrum, et recto statu simulacrum. Lacus proximus est praealti gurgitis. Qui supra urbem sunt montes luculentam praebent venatoribus aprorum copiam.

30. *μαρδωνίου* Vb. — *τὸν μυν*; sine accentu Lb; *τὸν μὲν* MVaR (ad marg. R. *μῦν*); deinde *ἐπερέσθαι* BPcVabAgLa; *ἐπέρεσθαι* edd. rell. Lb.

31. *τε* B e coni.; *δὲ* PcAgLb; *τῇ* edd. rell. R; *δὲ τῇ* Vab silet M; *μὲν* La, quod recepimus. — *ἑλλη-* (fin. lin.) *σάντα* La.

32. „Post *διαλέκτῳ* male excidit *δέ*.“ S. — *Καρικῇ* CSBPcAgLab, *Καφυκῇ* VaM (unde verum iam eruit F); *βαρβαρικῇ* edd. rell. Vb. — De hoc oraculo Apollinis Ptoi conf. Herod. VIII, 135. ibiq. Wessel. Pindar. Fragm. p. 595. Böckh. et eiusdem 'C. I. I, Tit. 1625. vers. 39 sqq.

33. *ὑπερβαλλόντων* VabAgLa. — *λάμυρα* La; *λάρυμνα* ad marg.

34. *Κύνου* SBPcVa(?)AgLab; *Κυνοῦ* edd. rell. Vb; conf. X, 1, n. 12.

35. *δηλώσοι* Vb; tum *ἔχοντας ἐς* Va. — Haec excidisse putat F; X, 38. sibi invenisse videtur S.

36. *ἐσωποῦντα ἡ λάριμνα* Vb; *ἐσοποῦντα* MLb (*δὲ σοποῦντα* M sec. Exc. nostra).

37. *ἐπανελθόντων* VaM; *παρελθόντων* Ag; *πανελθόντων* Lb.

38. *λίμνης* AgLb. — *ἀγχιβάθης* VbLb; *ἀγχύ βαθεῖα* (ῦ ambig. ob correcturam) Va; *ἀγχύη βαθεῖα* Va marg. An forte voluit *ἄγχι βαθεῖα*? Certe mendum latere videtur.

CAPUT XXIV.

Lacus Cephisis seu Copais et campus Athamantius — urbs Copae — Olmones et Hyettus urbes — urbs Cyrtones vel Cyrtone — Corsea et Halae urbes.

Ἐξ Ἀκραιφνίου δὲ ἰόντι εὐθεῖαν ἐπὶ λίμνην τὴν Κηφισίδα,[1] (οἱ δὲ Κωπαΐδα ὀνομάζουσι τὴν αὐτὴν) πεδίον καλούμενόν ἐστιν Ἀθαμάντιον· οἰκῆσαι δὲ Ἀθάμαντα ἐν αὐτῷ φασίν. ἐς δὲ τὴν λίμνην ὅ τε[2] ποταμὸς ὁ Κηφισός[3] ἐκδίδωσιν ἀρχόμενος ἐκ Λιλαίας τῆς Φωκέων, καὶ διαπλεύσαντί εἰσι Κῶπαι.[4] κεῖνται δὲ αἱ Κῶπαι πόλισμα ἐπὶ τῇ λίμνῃ. (2) Τούτου[5] δὲ καὶ Ὅμηρος ἐποιήσατο 2
ἐν καταλόγῳ μνήμην· ἐνταῦθα Δήμητρος καὶ Διονύσου καὶ Σαράπιδός ἐστιν ἱερά. λέγουσι δὲ οἱ Βοιωτοὶ καὶ πολίσματα ἄλλα πρὸς τῇ λίμνῃ ποτὲ, Ἀθήνας[6] καὶ Ἐλευσῖνα, οἰκεῖσθαι, καὶ ὡς ὥρᾳ[7] χειμῶνος ἐπικλύσασα ἠφάνισεν αὐτὰ ἡ λίμνη. οἱ μὲν δὴ ἰχθῦς[8] οἱ ἐν τῇ Κη-

Cap. XXIV. Acraephnio recta ad lacum cui Cephisis nomen, (Copaidem alii nominant) pergentes, campi accipiunt Athamantii dicti. Habitasse eo in loco Athamantem ferunt. Influit in lacum Cephisus amnis a Lilaea Phocensium ortus; per quem Copas navibus iter. (2) Sunt Copae parvum oppidum ad lacum sitae; eius in recensenda classe mentionem fecit Homerus. Cereris ibi sunt, Liberi et Sarapidis delubra. Aiunt Boeoti ad eum lacum etiam alia quondam oppida, Athenas et Eleusinem, habitata, quae per hibernos dies lacus eluvione fuerint deleta. Cephisidis pisces nihil ab aliorum

Cap. XXIV. 1. *Κηφισίδα* BPcVaAgLab; *Κυφισίδα* VbM; *Κηφισσίδα* edd. rell.; tum *κοπαΐδα ὀνομάζουσιν* Ag. — *ἐνταῦθά φασιν* La; placet.

2. *τε* expungit Cor.

3. *Κηφισὸς* BAgPcLab; geminant sibilantem edd. rell. VabM.

4. *καὶ διαπλεύσαντί εἰσι Κῶπαι*; recepimus coniecturam Facii; *καὶ διαπλεύσαντι ἐς Κώπας* edd. Vab MPcAgLab; *καὶ* expunxit Cor.; ante *καὶ* alii interpungunt distinctione maxima, alii minima. — *διαπλεῦσαί ἐστι* (*ἔστι*) Kconi.; *κεῖνται — μνήμην* parenthesi includunt Sylb. CB; *κεῖνται* [*δὲ*] Smin. Tum *ἔτι τῇ* VbMR (ad marg. R *ἐπὶ*).

5. *τοῦτο* VabM. — Hom. Il. II, 502.

6. ante *Ἀθήνας* inserunt *καὶ* AXKS. — *ἀθηνᾶς* VabMLb. — *Ἐλευσῖνα* MVaLb; *ἐλευσεῖνα* Ag ad marg.

7. *ὡς ἄρα* Vb.

8. *οἰχθεὶς* Ag.

φισίδι[9] *οὐδέν τι διάφορον ἐς ἄλλους ἰχθῦς τοὺς λιμναί-*
ους ἔχουσιν, αἱ δὲ ἐγχέλεις[10] *αὐτόθι καὶ μεγέθει μέγι-*
3 *σται καὶ ἐσθίειν εἰσὶν ἥδισται.* (3) *Κωπῶν*[11] *δὲ ἐν ἀρι-*
στερᾷ σταδίους προελθόντι ὡς δώδεκα εἰσὶν Ὄλμωνες,[12]
Ὀλμωνέων δὲ ἑπτά που στάδια Ὕηττος ἀφέστηκε,[13] *κῶ-*
μαι νῦν τε οὖσαι καὶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς· μοίρας δὲ, ἐμοὶ
δοκεῖν,[14] *τῆς Ὀρχομενίας εἰσὶ καὶ αὗται καὶ πεδίον τὸ*
Ἀθαμάντιον. καὶ ὅσα μὲν ἐς Ὕηττον ἄνδρα Ἀργεῖον καὶ
Ὄλμον[15] *τὸν Σισύφου λεγόμενα ἤκουον, προσέσται*[16]
757 *καὶ αὐτὰ τῇ Ὀρχομενίᾳ συγγραφῇ· θέας δὲ ἄξιον ἐν*
μὲν Ὄλμωσιν οὐδ' ἐπὶ[17] *βραχύτατον παρεῖχον οὐδὲν, ἐν*
Ὑήττῳ δὲ ναός ἐστιν Ἡρακλέους, καὶ ἰάματα εὕρασθαι
παρὰ τούτου[18] *τοῖς κάμνουσιν ἔστιν, ὄντος οὐχὶ ἀγάλμα-*
4 *τος σὺν τέχνῃ, λίθου δὲ ἀργοῦ κατὰ τὸ ἀρχαῖον.* (4)
Ὑήττου δὲ στάδια ὡς εἴκοσιν ἀπέχουσι[19] *Κύρτωνες·*

lacuum piscibus praecipuum habent. Anguillae certe ex eo lacu maximae et esu suavissimae. (3) Copis ad laevam stadia prope XII progresso sunt Olmones. Ab Olmonibus stadia VII distat Hyettus. Vici nunc sunt uti ab initio semper fuerunt; et mea quidem opinione ad Orchomeniorum fines pertinent cum Athamantiis campis. De Hyetto vero homine Argivo quae accepi, et Olmo Sisyphi filio, in Orchomeniorum historiam conferam. Olmonibus ne minima quidem res ulla satis digna quae spectetur exstat. Hyetti Herculis delubrum visitur, et ex eo morborum remedia expetuntur. Signum non est arte elaboratum, sed rudis prisco more lapis. (4) Ab Hyetto absunt Cyrtones stadia circiter XX. Modico olim op-

9. *Κηφισίδι* (v. supra not. 1.) B PcMVabLa; *Κηφισσίδι* edd. rell., *κηφεισίδι* AgLb; tum *ἐς ἀλλήλους* VabAgLb.

10. *ἐγχέλυς* LaVb, (*εις* sup. *υς* Vb); *καὶ* post *αὐτόθι* om. La; placet.

11. *κώπην* MVaAgR (in R *ς* sup. *ν*, ad marg. *κωπῶν*) Lb; tum *σταδίῳ* (*ους* sup. *ῳ*) Vb. — *ἐλθόντι* La.

12. *ὀλμῶνες* Vb; *ὀλμονέων* VbAg; *ὀλμῶνες* et *ὀλμονέων* La; in Lb *ολμωνες* (sic) et *ὀλμωνέων*. „Ortelius legebat suo tempore (?) *Ἄλμωνες*.“ Palm. Ms.

13. *ἑπτά πτου* Ag; *ἀφέστηκεν* AgLa; mox *καὶ* om. MVab.

14. *δοκεῖ* MVa; mox *ὑήττην* La.

15. *Ἄλμον* Palm. (*Ἄλμον* Palm. Ms.) Smin.; *ὄλμων* Ag; *ὦλμον* La; *ὄλμοντου* Lb; tum *Συσύφου* A.

16. *πρεσέσται* A; deinde *καὶ ταυτα* malit S. — *ὀλμῶσιν* La; *ὀλμῶσιν* Lb.

17. *οὐδὲ ἐπὶ* VbLa; sq. *οὐδὲν* om. Ag. — *ὑηττῷ* La.

18. *παρὰ τοῦ* VaMLb; *παρὰ τοῦτο κάμνουσιν* (sic, lacuna 3—4. literarum) Vb; unde confirmatur Facii coniectura *παρὰ τούτου*; et sic habet La, quare recepimus; *παρ' αὐτοῦ* rell.

19. *ἀπέχουσι* om. Pc; *ἀπέχουσιν· Κυρτ.* VbAg; *ἀπέχουσιν* M.

τὸ δὲ ἀρχαῖον ὄνομα τῷ πολίσματί φασιν[20] εἶναι Κυρτώνην· ᾤκισται δὲ ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ, καὶ Ἀπόλλωνός ἐστιν ἐνταῦθα ναός τε καὶ ἄλσος· ἀγάλματα δὲ ὀρθὰ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν. ἔστι δὲ αὐτόθι καὶ ὕδωρ ψυχρὸν ἐκ πέτρας ἀνερχόμενον· νυμφῶν δὲ ἱερὸν ἐπὶ τῇ πηγῇ καὶ ἄλσος οὐ μέγα ἐστίν· ἥμερα[21] δὲ ὁμοίως πάντα ἐν τῷ ἄλσει δένδρα. (5) Ἐκ δὲ[22] Κυρτώνων ὑπερβαλόντι[23] τὸ ὄρος πόλισμά ἐστι Κορσεία, ὑπὸ δὲ αὐτῷ δένδρων ἄλσος οὐχ ἡμέρων, πρῖνοι δὲ[24] τὸ πολύ εἰσιν· Ἑρμοῦ δὲ ἄγαλμα οὐ μέγα ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ ἄλσους ἕστηκε· τοῦτο ἀπέχει Κορσείας ὅσον τε ἥμισυ[25] σταδίου. καταβάντων δὲ ἐς τὸ χθαμαλὸν ποταμὸς Πλατάνιος καλούμενος ἐκδίδωσιν ἐς τὴν θάλασσαν· ἐν δεξιᾷ δὲ τοῦ ποταμοῦ Βοιωτῶν ἔσχατοι ταύτῃ πό-

pido priscum fuisse nomen Cyrtonen dicunt. Conditum est in summo monte; et Apollinis illic est templum et lucus; Apollinis recto statu et Dianae sunt signa. Frigida emanat e saxo aqua. Proximum fonti est Nympharum sacellum et exiguus lucus, in quo omnes arbores consititiae sunt. (5) A Cyrtonibus monte iam superato est oppidum Corsea, infra lucus silvestrium arborum, ilicum magna ex parte. In aprica luci regione sub divo est Mercurii signum non omnino magnum. Abest a Corsea lucus stadii fere dimidium. Ubi in planitiem descensum fuerit Platanius amnis illic in mare exit. Ad fluminis dexteram sunt Boeotorum extremi, qui Halas té-

20. τὸ δὲ ἀρχ. ὄνομα τῷ πολίσματί φασιν εἶναι La, quod recepimus; ὄνομα δὲ τὸ ἀρχ. τῷ πολίσματί φασιν B; inserendum esse ὄνομα vidit Sylb.; τὸ δὲ ἀρχαῖον [ὄνομα] τῷ πολ. suasore F. dedit C.; τὸ δὲ ἀρχ. πολίσματι ὄνομά φασιν e Stephano Byz. s. v. Κύρτωνες eruerunt Pors. S; ὄνομα om. edd. codd. rell.; Κύρτωνες δὲ τὸ ἀρχ. VabPcAgLb. „Lege πόλισμά τι (?).“ K. Haud dubie deleto articulo? Tum Κιρτώνην PcAg.

21. ἡμέρα Vb; idem om. seq. ἐν.

22. ἐκ δὲ Sylb. Steph. Byz. Smin. BPcVaLabAg; ἐκ δὴ edd. rell. Vb silet M. — Κυρτώνην Va.

23. ὑπερβαλόντι e coni., quam confirmavit Lb; ὑπερβάλλοντι edd. VabMPcAgLa; tum ἐστιν Ag. — Κορσία Vb. „Stephanus legebat Χορσία; sed male; verum nomen Κορσίαι, ut Diodorus et Demosthenes et Scylax.“ Palm. Ms. et mox Κορσίας Vab. — πρίνοι Lb.

24. δὲ e coni.; τε Va; om. rell. — mox πολὺν MAg. — κορσειᾶς La.

25. ὅσον τὸ ἥμ. vult. K. — πλατάνιον La; ἐς τὴν θάλασσαν id., τὴν om. rell.

λισμα οἰκοῦσιν Ἁλὰς[26] ἐπὶ θαλάσσῃ ᾗ τὴν Λοκρίδα ἤπειρον ἀπὸ τῆς Εὐβοίας διείργει.[27]

CAPUT XXV.

Prope Thebarum portam Neïtin monumentum Menoecei — locus, ubi Oedipi filii singulari certamine ceciderunt, et locus Syrma Antigones dictus — trans fluvium Dircen Pindari domus reliquiae et matris Dindymenes templum — Themidis templum et signum — lucus Cereris Cabiriae et Cabirorum templum — de origine arcanorum sacrorum apud Thebanos et de Cabiraeis — de Cabirorum sacris violatis.

Θηβαίοις[1] δὲ τῶν πυλῶν ἐστὶν ἐγγύτατα τῶν Νηΐστῶν[2] Μενοικέως μνῆμα τοῦ Κρέοντος· ἀπέκτεινε δὲ ἑκουσίως αὑτὸν κατὰ τὸ μάντευμα τὸ ἐκ Δελφῶν, ἡνίκα Πολυνεί-

nent, accolae eius maris, quod Locrorum continentem agrum ab Euboea dividit.

Cap. XXV. Sed ut Thebas revertamur, ad Neistas portas est Menoecei Creontis filii monumentum, qui seipsum ultro occidit ex oraculo Delphici Apellinis quo tempore Polyni-

26. Ἁλὰς e Stephano XKFCSB; Ἄλλὰς A; ἅλας VabMLab (ἅλιας M sec. Exc. nostra). — ᾗ τὴν Lb.

27. διήργει VaMLb; in Vb ῃ ambig.; in La ει corr. e η.

Cap. XXV. Accuratissime hoc caput a Theodoro Sypsomo ad codices Parisinos conferendum curavit vir clarissimus Ludovicus de Sinner.

1. Θηβαίαις Va. — πολλῶν M.

2. Νηΐτων Va; sic (Νηΐτῶν) appellantur hae portae apud Aeschyl. sept. contra Theb. 445 (ubi tamen Νηΐτισι legunt alii; cf. Schütz. ad h. l. et Hesych. s v. νηΐται ibiq. Intpp.) et Eurip. Phoen. 1104. Νηϊτέων edd. Pd; Νηιέτων VbAgLb; Νηΐετῶν Pc*; Νηΐδων PaLa; silet M; si formas hoc loco et infra (conf. not. 23) a codd. oblatas accuratius inspicimus, a Pausania Νηΐστῶν scriptum esse non est quod dubitemus; nam νηΐετων nihil aliud est quam νηΐστων, quum forma literae σ rotunda ab ε punctulo tantum differat; scriptum autem fuisse νηιτων (with ε above) probat lectionis varietas; alii enim ε rotundum (c), addito punctulo in ε mutatum, ante, alii post τ in ipsam lineam receperunt; scripturam nativam memorabili casu conservavit A, (vid. not. 23) ubi c illud in spiritum mutatum tuetur locum suum supra versum. Unger Thebanar. rerum specim. p. 36. ubique per ς, aut ore Thebanorum pronunciatum per ττ scribendum esse nomen copiose docet. Etiam cap. 8. not. 17. σ offerunt codices. — Deinceps μενικέως, Vb; μενεκέως M (μενικέως, οι sup. ι, sec. exc. nostra); infra Μενικέως AVb. Tum μνῆ pro μνῆμα Ag.

χης[3] καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς ἀφίκοντο ἐξ Ἄργους. τοῦ
δὲ Μενοικέως ἐπιπέφυκε ῥοιὰ[4] τῷ μνήματι· τοῦ καρποῦ
δέ ὄντος πεπείρου[5] διαῤῥήξαντί σοι τὸ ἐκτὸς λοιπὸν ἔστιν[6]
εὑρεῖν τὸ ἔνδον αἵματι ἐμφερές· αὕτη μὲν δὴ τεθηλὸς δέν-
δρον ἐστὶν ἡ ῥοιά· ἄμπελον[7] δὲ φῦναι μὲν οἱ Θηβαῖοι παρὰ
σφίσι πρώτοις φασὶν ἀνθρώπων, ἀποφῆναι[8] δὲ οὐδὲν ἔτι
ἐς αὐτὴν ὑπόμνημα εἶχον. (2) Τοῦ δὲ Μενοικέως οὐ πόῤ- 2
ῥω τάφου τοὺς παῖδας λέγουσιν Οἰδίποδος μονομαχήσαν-
τας ἀποθανεῖν ὑπὸ ἀλλήλων· σημεῖον δὲ τῆς μάχης αὐ-
τῶν κίων, καὶ ἀσπὶς ἔπεστιν[9] ἐπ' αὐτῷ λίθου. δείκνυται 758
δέ τι χωρίον· ἐνταῦθα Ἥραν Θηβαῖοί φασιν Ἡρακλεῖ παιδὶ
ἔτι ὄντι[10] ἐπισχεῖν γάλα κατὰ δή τινα ἀπάτην ἐκ Διός· κα-
λεῖται δὲ ὁ σύμπας οὗτος τόπος[11] Σύρμα Ἀντιγόνης· ὡς

ces cum Argivorum exercitu Thebas oppugnatum venit. Ad eius tumulum malus Punica enata est, cuius poma, quum maturuerint, rupto exteriore cortice sanguinis nescio quid simile ostendunt. Haec quidem arbor adhuc virens est. At vitem etiam Thebani quum apud se primum e terra prodisse dicant, eius tamen rei indicium quod hoc tempore monstrent nullum habent. (2) Non longe a Menoecei sepulcro Oedipi filios aiunt singulari certamine pugnantes mutuis vulneribus concidisse. Pugnae eius documentum pila erecta cum lapideo scuto. Ostenditur etiam locus in quo Iunonem Herculi infanti mammam praebuisse quodam Iovis dolo tradunt. Haec universa regio Syrma (Tractus) Antigones nuncupatur, quod Antigone, quum Polyni-

3. πολυνίκης VbLbPd.

4. ῥιὰ A; ῥοία Vb.

5. ὡραίου MVaR; in hoc πεπείρου ad marg.; πρέου AgLbPc*; πλέου Pd; quae lectiones ad ὡραίου deducunt potius quam ad πεπείρου, ω mutato in π ob formae affinitatem, et αι in ε per pronuntiationem. (ὡρέου, πρέου, πλέου).

6. ἔστιν inseruimus cum BPacdAgLab; om. rell.; „exteriore cortice" Am.; unde coniicimus: διαῤῥήξαντί σοι τὸ ἐκτὸς λέπιον ἔστιν εὑρεῖν; insolitus certe est usus vocabuli λοιπόν.

7. ἔμελον Va; ἔμελλον Vb. — φύναι La. — σφίσιν M; seq. πρώτοις φασὶν om. MVa.

8. ἀποφῦναι AMVaLb. — ὑπ' ἀλλήλων La. — μάχης αὐτῷ Pd; tum κύων pro κίων Lb.

9. ἔπεστι M. — Locus ubi Iuno Herculi mammam praebuisse dicebatur, pars eius erat regionis, quam Syrma Antigonae nominabant, quare sic fortasse scribendum: δείκνυται δέ τι (s. δ' ἔτι cum Pc*) χωρίον ἔνθα Ἥραν, sive male absorpto altero vocabulo ἐνταῦθα ἔνθα.

10. ὄντι inseruimus e Va; ἔτι ὄντι om. Lb.; ὄντι om. rell. — γάμου pro γάλα Pc.

11. οὗτος τόπος Barth. ad Stat. Theb. XII, 411; recepit B; τόπος om. edd. rell. MVabPacdAgLab; οὗτος in τόπος mutare vult C.

γὰρ τὸν τοῦ Πολυνείκους[12] ἄρασθαί οἱ προθυμουμένη νεκρὸν[13] οὐδεμία ἐφαίνετο ῥαστώνη, δεύτερα[14] ἐπενόησεν ἕλκειν αὐτὸν, ἐς ὃ εἵλκυσέ τε καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τοῦ Ἐτεο-
3 κλέους ἐξημμένην τὴν πυράν. (3) Διαβάντων[15] δὲ ποταμὸν καλούμενον ἀπὸ γυναικὸς τῆς Λύκου Δίρκην, (ὑπὸ ταύτης δὲ ἔχει λόγος Ἀντιόπην κακοῦσθαι, καὶ δι' αὐτὸ[16] ὑπὸ τῶν Ἀντιόπης παίδων συμβῆναι τῇ Δίρκῃ τὴν τελευτήν[17]) διαβᾶσιν οὖν τὴν Δίρκην οἰκίας[18] τε ἐρείπια τῆς Πινδάρου καὶ μητρὸς Δινδυμήνης[19] ἱερὸν, Πινδάρου μὲν ἀνάθημα, τέχνη δὲ τὸ ἄγαλμα Ἀριστομήδους τε καὶ Σωκράτους Θηβαίων. μιᾷ[20] δὲ ἐφ' ἑκάστων ἐτῶν ἡμέρᾳ καὶ οὐ πέρα, τὸ ἱερὸν ἀνοίγειν νομίζουσιν. ἐμοὶ δὲ ἀφικέσθαι τε ἐξεγεγόνει[21] τὴν ἡμέραν ταύτην, καὶ τὸ ἄγαλμα εἶδον[22] λί-

cis cadaver nullo conatu tollere quivisset, trahere illud aggressa eo pertraxit usquedum in accensum iam Eteoclis rogum coniecit. (3) Trans amnem cui a Lyci uxore Dirce nomen, (ab ea vero Antiopen fama fuit iniuriosius tractatam et ob eam causam ab Antiopes filiis interfectam) hoc amne Dirce transmisso, videas Pindari domus ruinas et Dindymenae matris sacrarium a Pindaro dedicatum. Signum deae Aristomedis et Socratis Thebanorum opus. Die unico anniversario sacrarium aperire solenne habent. Eo ipso die mihi ut adessem contigit, quare signum id fuit mihi

12. πολυνίκους VbLb. — σαραθαῖοι Ag. — προθυμουμένης (eraso ης per correcturam η) Lb.

13. τὸν νεκρὸν MVaLbPc*Pd, quae articuli geminatio Pausaniae sermoni propria esse videtur; vid. exempla ad IX, 38, not. 8. congesta. — οὐ δὲ μία A. — ῥαστόνη Ag.

14. δευτερὰ Va; δευτέρα Pd et Lb, qui distinguit post hanc vocem. Deinde ἐπένθησεν MVaLbAgPc* PdR; in hoc corr. ad marg.; (ἐπένησεν M sec. S.). — εἴλκεισέν Ag; ἕλκυσε Pd.

15. διαβάν τῶν δέ Va; mox ὑπὸ γυναικὸς VaLb. — τοῦ λύκου VbPa; in hoc τῆς sup. vers. — ἀντιγόνην LaPa; in hoc γ expunctum et π supra ν expunct.

16. διὰ τοῦτο edd.; διὰ τῶν Vb PcdAgLb; διὰ τὸν, unde δι' αὐτὸ eruimus, quod postea a LaPa confirmatum vidimus; silet M. Deinde ὑπὸ SBPacdAgLab; ἀπὸ edd. rell. Vb; om. Va; seq. τῶν adiecimus e LaPa; hoc idem librarii cuiusdam negligentia omissum et margini adscriptum inde in locum alienum remigrans αὐτὸ post διὰ expulit.

17. τελετὴν Va. — διάβασιν Lb.

18. οἰκείας Ag; tum πινδάλου (ρ sup. λ expunct.) Vb.

19. διδυμήνης Vb; δινδυμίνης La. — ἀνάθυμα Vb.

20. μία MVabLbPd. — ἡμέραν Vb.

21. ἐγεγόνει Va. Mox κατὰ ἡμέραν coni. C; τὴν ἡμετέραν Lb.

22. εἶδον Sylb. S. ed. mai. B.; ἴδον edd. rell. Vb, marg. R, La Pa; ἴδιον VaLbMRAgPcd; seq. λίθου ὂν om. VabMAgLbPc; ὂν om. LaPa. — Πεντελησίου VaLa Pa*; πεντελῆσι LbPc*; πεντέλησι edd. MVbAgPd.

θου [ὂν] τοῦ Πεντέλησι καὶ αὐτὸ καὶ τὸν θρόνον. (4) Κα- 4
τὰ δὲ τὴν ὁδὸν ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν Νηϊστῶν[23] τὸ μὲν Θέ-
μιδός ἐστιν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα λευκοῦ λίθου, τὸ δὲ ἐφεξῆς
Μοιρῶν[24], τὸ δὲ Ἀγοραίου Διός· οὗτος μὲν δὴ λίθου πε-
ποίηται, ταῖς Μοίραις δὲ οὐκ ἔστιν ἀγάλματα. καὶ ἀπωτέ-
ρω[25] μικρὸν Ἡρακλῆς ἕστηκεν ἐν ὑπαίθρῳ Ῥινοκολού-
στης[26] ἐπωνυμίαν ἔχων ὅτι τῶν κηρύκων, ὡς οἱ Θηβαῖοι
λέγουσιν, ἀπέτεμεν ἐπὶ λώβῃ[27] τὰς ῥῖνας, οἳ παρὰ Ὀρχο-
μενίων ἀφίκοντο ἐπὶ τοῦ δασμοῦ τὴν ἀπαίτησιν. (5) Στα- 5
δίους δὲ[28] αὐτόθεν πέντε προελθόντι καὶ εἴκοσι Δήμη-
τρος Καβειρίας[29] καὶ Κόρης ἐστὶν ἄλσος· ἐσελθεῖν δὲ τοῖς
τελεσθεῖσιν[30] ἔστι. τούτου δὲ τοῦ ἄλσους ἑπτά που στα-
δίους τῶν Καβείρων τὸ ἱερὸν ἀφέστηκεν. οἵτινες δέ εἰσιν
οἱ Κάβειροι[31] καὶ ὁποῖά ἐστιν αὐτοῖς καὶ τῇ μητρὶ[32] τὰ
δρώμενα, σιωπὴν ἄγοντι ὑπὲρ αὐτῶν συγγνώμη παρὰ ἀν-
δρῶν φιληκόων ἔστω μοι. (6) Τοσοῦτον[33] δὲ δηλῶσαί 6

spectandi copia: est autem e Pentelico marmore, sicuti et solium. (4) Circa viam a portis Neistis Themidis fanum est cum signo e candido lapide, Parcarum quoque et Iovis Forensis. Marmoreus est Iupiter, Parcis nulla sunt signa. Modico loci intervallo stat sub divo Hercules cognomine Rhinocolustes, quod caduceatoribus iis qui ab Orchomeniis ad tributum poscendum missi fuerant, (sicuti narrant Thebani) ad contumeliam nares praecidisset. (5) Stadia progressus V et XX Cabiriae Cereris et Proserpinae lucum videas, quo intrare initiatis duntaxat fas est. Ab hoc luco distat stadia fere septem Cabirorum aedes. Qui vero sint Cabiri et quo ritu ipsis et Magnae matri (?) sacra fiant, reticenti mihi ab iis hominibus, quos haec audiendi studium tenet, esto venia. (6) Hoc unum me nulla prohibet religio vel

23. *Νηϊτῶν* XKFCBPcd; *νηϊστῶν* VabMAgLb; *Νηϊτῶν* A; *Νηϊτέων* S; *νηΐδων* LaPa (Sec. Exc. nostra M habet *νηϊετῶν*.) cf. not. 2.

24. *μοῖραι* Va; mox *ἄγαλμα* Pd.

25. *ἀποτέρω* AgLa. — *ἠρακλέους* LaPa.

26. *ῥινοκωλούστης* Vb.

27. *τώβῃ* Ag. tum *τὰς ῥίνας* MVaLab; *τὰς μοίρας ῥίνας* (*μοίρας* litura del.) Vb; deinde *οἱ* X.

28. *σταδίους* ^{δὲ} (sic) Pa; tum *αὐτόθι* VaMLabPc*Pd.

29. *Καβειραίας* Pors.; *Καβηρίας* VbAg.

30. *τελεθεῖσιν* Va.

31. *Κάβαροι* M.

32. „Fortasse quispiam malit *καὶ Δήμητρι*. Amasaeus legit *καὶ τῇ Μητρί*.“ S. — *σιοπὴν* Vb; mox *φιλικόων* Vb.

33. *Τοσοῦτο* S. ed. min. B; *τοσοῦτον* Camerar. Sylb. Cor. Pors. S. ed. mai. LaPa; *τοσούτου* (?) CPd; *τοσούτων* edd. rell.; *τοσούτω* VabLbMPcAg; seq. *δὲ* om. Va LbPcd; sine accentu est in AVb. — *μοι*, *ε* sup. *οι*, La.

με καὶ ἐς ἅπαντας ἐκώλυσεν οὐδὲν, ἥντινα λέγουσιν ἀρχὴν
οἱ Θηβαῖοι γενέσθαι τοῖς δρωμένοις. πόλιν γάρ ποτε ἐν
τούτῳ φασὶν εἶναι τῷ χωρίῳ καὶ ἄνδρας ὀνομαζομένους
Καβείρους[34]. Προμηθεῖ δὲ ἑνὶ τῶν Καβείρων καὶ Αἰτναίῳ
τῷ Προμηθέως ἀφικομένην Δήμητρα[35] ἐς γνῶσιν παρακα-
ταθέσθαι σφίσιν· ἥτις μὲν δὴ ἦν ἡ παρακαταθήκη καὶ τὰ
ἐς αὐτὴν γινόμενα[36] οὐκ ἐφαίνετο ὅσιόν μοι γράφειν· Δή-
7 μητρος δ' οὖν[37] Καβείροις δῶρόν ἐστιν ἡ τελετή. κατὰ δὲ
τὴν Ἐπιγόνων στρατείαν καὶ ἅλωσιν τῶν Θηβῶν[38] ἀνέστη-
σαν μὲν ὑπὸ τῶν Ἀργείων οἱ Κάβειροι, ἐξελείφθη[39] δὲ ἐπὶ

in vulgus efferre, tale fuisse sacrorum initium cuiusmodi a Thebanis traditur. Civitatem enim quondam in hoc loco et homines fuisse memorant, qui Cabiri sint nominati: eorum uni Prometheo eiusque filio Aetnaeo, hospitibus suis, Cererem depositi nescio quid commisisse. Quicquid enim illud fuerit et quid in ea re fieri soleat, literis mandare fas mihi non duxi. Initia certe fuere Cabiris Cereris donum. Quo tempore Argivorum exercitus, qui sunt Epigoni appellati, Thebas expugnarunt eiectis e sedibus suis Cabiris, intermissa per aliquod tempus initia fue-

34. *Καβειραίους* voluit F, ut forma sibi constet; *Καβείρους* edd. MVabPadPc*AgLab. Porsonus contra in sequentibus pro *Καβειραίων* (*καβειρέων* Ag et post rasuram per correcturam Lb), quod habent edd. codd. (non omnes) scribere iubet *Καβείρων*, quem sequimur, quum *Καβείρων* habeant LaPa. Fuit haec pagina in archetypo corrupta ita ut plurima legentibus facesserent difficultates, multa e vestigiis tantum restitui possent; nobis quidem non fit credibile eadem pagina eosdem appellatos fuisse *Καβείρους*, *Καβειραίους* et inaudito genitivo *Καβειριτῶν*; quem quum Stephanus Byzantinus e loco nostro iam proferat, corruptelam antiquam fuisse perspicimus, formam vero probam neutiquam inde velimus concludere. Conf. nota nostra 44. — *προμυθέως*, *η* sup. *υ*, Vb.

35. *Δήμητρα* Pors. La; *Δήμητραν* rell. Est forma sequioris Graecitatis, quales *μητέραν*, *ἄνδραν*, *γυναῖκαν*, *θυγατέραν* ex inscriptionibus notavit Böckh. C. I. I. Nr. 1781. pag. 866. II. Nr. 2089. p. 142. et p. 108. — *ἐς γνῶσιν* [*τι*] *παρακ.* C, volente nimirum Facio, qui ex Amasaei versione recte hoc eruere sibi visus est. Nobis secus videtur. Tum *ἐς αὐτοὺς* *ἡν* sup. *οὺς*, Pa.

36. *γινόμενα* Cor. LaPa; *γενόμενα* rell. — *ἐφαίνετό μοι ὅσιον* Va.

37. *δ' οὖν* B e corr.; *γοῦν* edd. rell. codd. — *Καβείροις* scripsimus e coniectura; *Καβειρίοις* Vb, quam formam Stephan. Byz. in exemplari suo invenisse videtur; dicit enim *Καβείριοι ἔθνος Βοιωτίας, ὡς Παυσανίας ἐννάτῳ*; *καβειραίους* Va; *Καβειραίοις* edd. et codd. rell., quam formam invenit idem Stephan. Byz. sic referens: *καὶ Κάβειρος, Καβειρία, ἀφ' οὗ* [id quomodo?] *τὸ Καβειραῖος καὶ Καβειραία*. — *Καβειραίης* Camerar.; *Καβειραίας* Porson, quod probare videtur B. — Mox *ἡ τελευτὴ* Ag h. l. et paullo post; in La *υ* est erasum.

38. *θηβαίων* (sic) Vb. — *οἱ Καβειραῖοι* edd. codd.

39. *ἐξελήφθη* AVb; *ἐξελέφθη*

χρόνον τινὰ καὶ ἡ τελετή. Πελαργὴν δὲ ὕστερον τὴν Ποτνέως[40] καὶ Ἰσθμιάδην Πελαργῇ συνοικοῦντα καταστήσασθαι μὲν τὰ ὄργια αὐτοῦ[41] λέγουσιν ἐξ ἀρχῆς, μετενεγκεῖν δὲ αὐτὰ ἐπὶ τὸν Ἀλεξιάρουν[42] καλούμενον· τότε δὴ τῶν[43] 8
ὅρων ἐκτὸς ἐμύησεν ἡ Πελαργὴ τῶν ἀρχαίων, Τηλώνδης δὲ[44] καὶ ὅσοι γένους τῶν Καβείρων ἐλείποντο κατῆλθον αὖθις ἐς[45] τὴν Καβειραίαν. Πελαργῇ[46] μὲν δὴ κατὰ μάντευμα ἐκ Δωδώνης καὶ ἄλλα ἔμελλον[47] ἐς τιμὴν καταστή-

runt, donec Pelarge Potnei filia cum Isthmiade viro suo mysteriorum ritum restituit; extra fines tamen, in eum locum quem Alexiarun vocant, initia transtulerunt. Illo igitur tempore extra antiquos fines Pelarge celebravit initia, Telondes vero et qui reliqui fuerunt de Cabirorum gente in Cabiraeam terram redierunt; Pelargae ipsi ex Dodones responso et alii sunt honores

Va; ἐξελίφθη AgLb. deinde χρόνου, p. corr. χρόνον Va. — πελάργην Pad.

40. Ποτνιέως Müller Orchom. p. 125; Πιτνέως, PaLaVb; tum ἰσθιάδην PdAg. — πελάργη LaPa.

41. αὐτῶν λέγ. Sylb.; suadente K. recep. C. S.

42. Ἀλεξιάρουν BVabMPacdAgLab; Ἀλεξιάρην edd. rell.

43. τότε δὴ e coni.; ὅτι δὲ CSBMVabPcAgLabPad; δὲ om. edd. rell.; τότε μὲν τ. ὅρ. — ἀρχαίων. Τηλώνδης δὲ coni. K; ὅτε καὶ τῶν Cor. Kuhnii coniecturam probat F. At non satisfacit. — ὀρῶν Vb; sine accentu Lb.

44. δὲ om. CBVaPcdAgLab; silet M; uncis circumscripsit S; in τε mutat Goldh. Mox γένους Καβειριτῶν edd. codd. praeter Parisinos; Καβειραίων vult F; in Lb ει et ι est post rasuram e correctura; pro ῑ fuisse videtur ᾱῑ. Ut ineptae inconstantiae crimine eximamus Pausaniam Καβειριτῶν in elementa resolvere et τῶν Καβείρων scribere non dubitavimus. Confirmant rationem nostram codd. Pariss.; γένους τοῦ Καβειριτῶν habent Pc*Pd; γένους τῶν Καβειριτῶν Pa, unde τῶν vel correcturae causa ad τοῦ adscriptum, vel in textu omissum marginique appositum, postea inepte cum Καβείρων copulatum apparet. Ceterum varias huius nominis formas hoc in loco iam invenit Stephan. Byz. — ἐλείποντο Pors. Smai. BVa; ἐλίποντο edd. rell. VbAgLabPacd. Tum „nisi quid excidit, legendum κατάγουσιν.“ B; κατίασιν Sylb. Nos e LaPa recepimus κατῆλθον; rell. κατελθοῦσιν. Post κατελθοῦσιν virgula distinguit S et animo repetit μετήνεγκον Goldhagenum secutus. (?)

45. ἐς VabLa; εἰς rell. Tum Καβειρίαν Va, quae forma placet; καβηρέαν, αί sup. έ, Vb; καβειρέαν Pc*.

46. Πελαργῇ Am., volentibus Goldh. F, recep. CSB; in Smai. tamen id repetitum esse invito editore e commentario perspicimus; „Πελαργήν, inquit, est accusativus absolutus.“ (?) πελάργη LaPa; Πελαργὴν edd. rell. MVabPcd; πελαιγὴν AgLb. Seq. δὴ om. LaPa.

47. ἔμελλον B e coni.; ἔμελλεν edd. rell. MVabPacdAgLab. — καταστήσασθαι CBMVabPacdAgLab; καταστήσεσθαι edd. rell.; de significatione passiva huius formae videndus est Siebel. ad h. l. et ad cap. 13, 3. Porro καί οἱ θυσίαν Vb; καί οἱ θυσία edd. MVa; καὶ ἡ θυσία PacdAgLab, quod voluit F, et lectioni ἔμελλεν et καταστήσεσθαι (passiva signi-

σασθαι καὶ οἱ θυσία φέρον[48] ἐν τῇ γαστρὶ ἱερεῖον. (7) Τὸ
δὲ μήνιμα τὸ ἐκ τῶν Καβείρων ἀπαραίτητόν ἐστιν ἀνθρώ-
9 ποις, ὡς ἐπέδειξε[49] δὴ πολλαχῇ. τὰ γὰρ δὴ δρώμενα ἐν
Θήβαις ἐτόλμησαν ἐν Ναυπάκτῳ κατὰ ταὐτὰ[50] ἰδιῶται δρᾶ-
σαι, καὶ σφᾶς οὐ μετὰ πολὺ ἐπέλαβεν ἡ δίκη. ὅσοι δὲ ὁμοῦ
Μαρδονίῳ τῆς στρατιᾶς[51] τῆς Ξέρξου περὶ Βοιωτίαν ἐλεί-
φθησαν, τοῖς παρελθοῦσιν αὐτῶν ἐς[52] τὸ ἱερὸν τῶν Κα-
βείρων τάχα μέν που καὶ χρημάτων μεγάλων ἐλπίδι, τὸ
πλέον δὲ, ἐμοὶ δοκεῖν[53], τῇ ἐς τὸ θεῖον ὀλιγωρίᾳ, τούτοις
παραφρονῆσαί τε συνέπεσεν αὐτίκα καὶ ἀπώλοντο[54] ἐς θά-
10 λασσάν τε καὶ ἀπὸ τῶν κρημνῶν ἑαυτοὺς ῥίπτοντες. Ἀλε-
ξάνδρου δὲ[55] ὡς ἐνίκησε τῇ μάχῃ Θήβας τε αὐτὰς καὶ σύμ-
πασαν τὴν Θηβαΐδα διδόντος πυρὶ, ἄνδρες τῶν ἐκ Μακε-
760 δονίας ἐλθόντες ἐς[56] τῶν Καβείρων τὸ ἱερὸν ἅτε ἐν γῇ τῇ

decreti et ut foeta hostia ei fieret institutum. (7) Cabirorum religiones qui violassent inexpiabilis sceleris poenam effugere non potuisse, certissimis rerum eventis saepius compertum est. Nam quae Thebis fierent sacra quum essent Naupacti profani homines ausi usurpare, non multo post fraudem luerunt. Ex illis etiam de Xerxis copiis, qui duce Mardonio in Boeotia stativa habuerunt, quae pars in Cabirorum fanum introire non dubitavit, vel ingentis praedae allecti cupiditate, vel potius (uti ego arbitror) ad numinis contemptum, subita omnes insania correpti partim se in mare abiecere, partim de praeruptis rupibus praecipites dedere. Quumque Alexander superatis proelio Thebanis urbem et agrum igni ferroque pervastasset, qui e Macedonibus intra Cabirorum fanum (velut in hostico) irruperunt

ficatione) aptissimum videtur; at profundius cubare corruptelam suspicamur.

48. φέρων Ag.

49. ἐπέδειξεν Ag.

50. ταῦτα VaAgLbPc*Pd; mox κατὰ πολὺν Pc*; πολὺν etiam Vb AgLbPd. Deinceps μαρδωνίω Vb; μαρδωνίου Pd.

51. στρατιᾶς Sylb. CSB; στρατίας Va; στρατείας edd. rell. VbAg LabPa*cd. Tum ἐλείφθησαν Sylb. Am. (unde ἠυλίσθησαν eruit Sylb.) CSBPacdLa; ἐλήφθησαν edd. rell. VabLbM; ἐλίφθησαν Ag.

52. ἐς BPcVabLabPacd; εἰς edd. rell.

53. δοκεῖν coniecit S, recepit B, habet Vb (at ν expuncto) et Pd; δοκεῖ edd. rell. VaMPacAgLab. E Va enotavimus sic: δοκεῖ. τὸ; nunc ambigimus utrum τὸ habeat pro τῇ, an omittat τῇ ἐς.

54. ἀπόλλοντο (ό ambig.) Vb; ἀπώλλοντö Ag.

55. δὲ om. Vb.

56. ἐς om. VaAgLbPc*d. Mox ἐν τῇ γῇ bis, Vb; semel Lab; deinde πολεμία, p. corr. πολέμια Vb.

πολεμίᾳ κεραυνοῖς τε ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀστραπαῖς ἐφθάρησαν. οὕτω μὲν τὸ ἱερὸν τοῦτό ἐστιν[57] *ἐξ ἀρχῆς ἅγιον.*

CAPUT XXVI.

Campus Teneri et templum Herculis Hippodetae — de Sphinge varia narratio — Onchesti reliquiae — urbs Thespia — signum Iovis Saotae et alia deorum signa Thespiae posita.

Τοῦ Καβειρίου[1] *δὲ ἐν δεξιᾷ πεδίον ἐστὶν ἐπώνυμον Τηνέρου μάντεως, ὃν Ἀπόλλωνος παῖδα εἶναι καὶ Μελίας*[2] *νομίζουσι, καὶ Ἡρακλέους ἱερὸν μέγα ἐπίκλησιν Ἱπποδέτου*[3]*· τούς τε γὰρ Ὀρχομενίους φασὶν ἐς τοῦτο ἀφῖχθαι*[4] *στρατιᾷ, καὶ τὸν Ἡρακλέα νύκτωρ τοὺς ἵππους λαβόντα*[5] *συνδῆσαί σφισι τοὺς ὑπὸ τοῖς ἅρμασιν.* (2) *Προελθόντων δὲ τὸ ὄρος ἐστὶν ὅθεν τὴν Σφίγγα λέγουσιν ὁρμᾶσθαι*[6] *ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν ἁρπαζομένων αἴνιγμα ᾄδουσαν. οἱ* 2

omnes aut fulminibus, aut e coelo missis ignibus exanimati sunt. Tanta fuit iam tum ab initio eius templi religio.

Cap. XXVI. Ad dexteram Cabirorum campus est, a Tenero vate Teneri dictus; Apollinis hunc et Meliae filium fuisse putant. Est etiam magnum Herculis templum cognomento Hippodetae. Herculem enim aiunt, quum ab Orchomeno exercitus in hunc locum venisset, Orchomeniorum equos noctu apprehensos ad currus vinculis impedisse. (2) Paululum hinc abest mons unde Sphingem fama fuit ex insidiis erumpere solitam decantato aenigmate, quotquot illud solvere non potuissent eos

57. *μὲν τὸ ἱερὸν τοῦτό ἐστιν* B PacdVabAgLab; sic haud dubie etiam M e quo *τοῦτό ἐστιν* enotatur; *μὲν ἱερὸν τοῦτό ἐστιν ἐξ* S; *μὲν ἱερόν ἐστι τοῦτο τὸ ἐξ* edd. rell.

Cap. XXVI. 1. *Καβειρίου* Sylb. SB; *Καβείρου* edd. rell. VbMPcAg Lab; *τοῦ δὲ Καβείρου δὲ* Va; *τοῦ Καβείρων* vult K, accedere videtur Am. — *παιδίον* La; id. *μάντεος*.

2. *Μελείας* Vab. — *νομίζουσιν* Ag.

3. *Ἱπποδέτου* Camerar. Sylb.; probant F. Palm. Ms., recep. CSB *ἱπποδότου* edd. rell. Am. VabMPcAg Lab. Mox *Ὀργομενίους* Vb. — *ἐς τοῦτο φασὶν* La, quod placet.

4. *ἀφίχθαι* VabLb. — *στρατείᾳ* AVabMAgLab.

5. *λαθόντα* coni. C; *λαβόντας* Ag. Tum *ἅρμασιν* B, *ἅρμασι* edd. rell. Lab.

6. *λέγουσι ὀνομᾶσθαι* Va. In Lb seq. *ἀρπ* est post rasuram e correctura.

δὲ κατὰ λῃστείαν σὺν δυνάμει ναυτικῇ πλανωμένην φασὶν
αὐτὴν ἐς τὴν πρὸς[7] Ἀνθηδόνι σχεῖν θάλασσαν, καταλαβοῦ-
σαν δὲ τὸ ὄρος τοῦτο ἁρπαγαῖς χρῆσθαι, πρὶν ἐξεῖλεν Οἰ-
δίπους αὐτὴν ὑπερβαλόμενος[8] πλήθει στρατιᾶς, ἣν ἀφί-
3 κετο ἔχων ἐκ Κορίνθου. λέγεται δὲ καὶ ὡς νόθη Λαΐου θυ-
γάτηρ εἴη, καὶ ὡς τὸν χρησμὸν τὸν[9] Κάδμῳ δοθέντα ἐκ
Δελφῶν διδάξειεν αὐτὴν κατὰ εὔνοιαν ὁ Λάϊος· ἐπίστασθαι
δὲ πλὴν τοὺς βασιλέας οὐδέν’ ἄλλον[10] τὸ μάντευμα. ὁπότε
οὖν τῇ Σφιγγὶ ἀμφισβητήσων τις ἀφίκοιτο[11] τῆς ἀρχῆς,
(γενέσθαι γὰρ τῷ Λαΐῳ ἐκ παλλακῶν[12] υἱοὺς, καὶ τὰ χρη-
σθέντα ἐκ Δελφῶν ἐς Ἐπικάστην[13] μόνην καὶ τοὺς ἐξ ἐκεί-
4 νης ἔχειν παῖδας) τὴν οὖν Σφίγγα χρῆσθαι[14] σοφίσμασιν
ἐς τοὺς ἀδελφοὺς, ὡς τὸν Κάδμῳ γενόμενον[15] χρησμὸν

abreptos interemisse; etsi dicunt alii eam cum navalibus copiis praedonum more palantem ad Anthedonem e mari applicuisse, deinde hoc monte occupato latrocinia exercuisse, usquedum eam Oedipus interfecit numeroso exercitu, quem Corintho eduxerat, superatam. Traditum etiam est Laii notham fuisse filiam, quam pater oraculum, quod Delphis Cadmus acceperat, pro sua in illam benevolentia edocuisset. Praeter reges enim neminem hoc oraculum cognovisse. Quoties itaque de regno esset controversia, ad Sphingem consulendi causa finitimi ventitabant. Fuere Laio ex pellicibus filii; sed responsum illud Pythii Apollinis Epicastae tantum et liberis quos Laius ex ea suscepisset, notum aiunt fuisse. A Sphinge autem dolo fratres ita circumventos, ut ex ipsis quaereret, num datum Cadmo responsum, si Laii

7. πρὸς τὴν ἐν Ἀνθ. Va.

8. ὑπερβαλλόμενος VbAgLa; tum στρατείας AVbAgLab; στρατεῖᾶς (sic) Va. — καὶ ὡς τὸν — ὁ λάϊος La ad marg.

9. τὸν Κάδμ. Sylb. S ed. min. B; τῷ Κάδμ. edd. rell. VabMAgPc Lab. — κατ’ εὔνοιαν La.

10. πλὴν Sylb. Cor. B; πρὶν edd. rell. VabMPcAgLab; πρότερον coni. F; πρὶν ἢ alia est coni. Sylb. Tum οὐδέν’ ἄλλον Cor. B; οὐδένα ἄλλον Cor. Sylb.; οὐδὲν ἄλλο ἢ edd. rell. VaMPcAgLab; ουδεν (sic) ἄλλο ἢ Vb; οὐδένα δ’ ἄλλον coni. F; πρὶν τοὺς* οὐδένα ἄλλον Pors., cuius tamen ratio subobscura est, sic enim editum est: οὐδὲν ἄλλο ἢ] οὐδένἀ (sic) ἄλλο N“ et linea seq. „τοὺς * βασιλέας dele.“ Voluit procul dubio οὐδένα s. οὐδέν’, deletis verbis τοὺς βασιλέας.

11. ἀφίκοντο Va; ἀφοίκοιτο Vb.

12. παλακῶν VabLb. — υἱὸς Va MR (ad marg. R υἱοὺς).

13. εἰς ἐπὶ ἰοκάστην Va; ἐς ἐπ’ ἰοκάστην VbM; v supra cap. 5, Nr. 46 et 50.

14. χρησθῆναι Vb. — σοφίσμασιν Vb, ν expunct.; an σοφίσματι?

15. γενόμενον Sylb. SBLa; γινόμενον edd. rell. VabMPcAgLb. Tum εἰδείεν ἂν B; εἰδείεν edd. rell., marg. RLa; εἴδη ἕνα PcAgLb; εἰ-

εἰδεῖεν ἂν Λαΐου γε ὄντες· οὐκ ἔχοντας δὲ αὐτοὺς ἀποκρί-
νασθαι, θανάτῳ ζημιοῦν, ἅτε οὐ προσηκόντως ἀμφισβη-
τοῦντας γένους τε καὶ ἀρχῆς. Οἰδίπους δὲ ἄρ'[16] ἀφίκετο
ὑπὸ ὀνείρατος δεδιδαγμένος τὸν χρησμόν. (3) Ἀπὸ δὲ 761
τοῦ ὄρους[17] τούτου πέντε ἀπέχει καὶ δέκα σταδίους πό- 5
λεως ἐρείπια Ὀγχηστοῦ· φασὶ δὲ ἐνταῦθα οἰκῆσαι Ποσει-
δῶνος παῖδα Ὀγχηστόν[18]. ἐπ' ἐμοῦ δὲ ναός τε καὶ ἄγαλ-
μα Ποσειδῶνος ἐλείπετο Ὀγχηστίου καὶ τὸ ἄλσος ὃ δὴ καὶ
Ὅμηρος ἐπήνεσεν[19]. (4) Τραπομένῳ δὲ ἀπὸ τοῦ Καβει- 6
ρίου[20] τὴν ἐν ἀριστερᾷ καὶ προελθόντι ὡς πεντήκοντα
σταδίους Θέσπια[21] ὑπὸ τὸ ὄρος τὸν Ἑλικῶνα ᾤκισται·
θυγατέρα[22] δὲ εἶναι Θέσπιαν λέγουσιν Ἀσωποῦ, καὶ ἀπὸ
ταύτης κληθῆναι τὴν πόλιν· οἱ δὲ Θέσπιόν φασιν ἐξ Ἀθη-
νῶν ἐλθόντα τὸ ὄνομα τῇ πόλει δοῦναι· γεγονέναι δὲ ἀπὸ
Ἐρεχθέως αὐτόν. (5) Θεσπιεῦσι δὲ ἐν τῇ πόλει Σαώτου 7

filii essent, cognitum haberent; quod si negassent, capite eos statim condemnabat, eo scilicet crimine quod non essent ex ea gente, ad quam regnum, de quo disceptabant, pertineret. Venisse vero ad illam Oedipum, ex quodam somnio de oraculo edoctum. (3) A monte, de quo iam diximus, XV absunt stadia Onchesti urbis ruinae; ubi quondam habitasse dicunt Onchestum Neptuni filium. Aetate quidem mea delubrum et signum extat Neptuni Onchestii, et lucus quem suis Homerus carminibus ornavit. (4) Qui deflexerint a Cabirorum ad sinistram stadia circiter L, Thespiam pervenient. Urbs ea infra Heliconem montem condita fuit. A Thespia Asopi filia vocatam aiunt. Sunt qui dicant Thespium Athenis profectum urbi nomen dedisse, genus autem illum ab Erechtheo duxisse. (5) Est adhuc in

θυῖαν VabMRLa marg. Deinde ὄντος VabMLab; F inde eruit: εἴδυῖαν· Λαΐου γε ὄντας, οὐκ ἔχοντας δὲ. Nondum sanus videtur locus. — προσηκόντος La.

16. ἄρα VbAgLab; tum δεγμένος M, at δεδιδαγμένος ad marg.

17. τοῦ ὄρους om. Va.

18. Ὀγχηστόν SBPcVb (?); Ὄγχηστον edd. rell. VaLab; φασὶ δὲ — Ὀγχηστόν om. Ag.

19. ἐπήνεσεν BVab(?)La; ἐπήνεσε edd. rell. Lb. Hom. Il. II, 506; hymn. in Merc. 186.

20. ἀπὸ τοῦ τοῦ Καβειρίου Vb; ἀπὸ τοῦ μοιρακίου Va; ἀπὸ τοῦ μορακίου M; ἀπὸ καβειρίω La; μειρακίου Lb. „Si verus est numerus immane quantum errant qui Graeciae chartas concinnarunt.“ Palm. Ms.

21. Θέσπια SBVabM; Θέσπεια edd. rell. PcLab; θεσπεῖα Ag; mox θεσπίαν Va; θεσπείαν LbVb; θέσπειαν AgLaAXKFC.

22. θυγατέραν Vab. — εἶναι λέγουσιν θέσπειαν La; tum οἱ δὲ θέσπειαν id.

Διός ἐστι[23] *χαλκοῦν ἄγαλμα ἔτι. λέγουσι δὲ ὡς λυμαινομένου τὴν πόλιν ποτὲ αὐτοῖς δράκοντος προστάξειεν ὁ θεὸς τὸν*[24] *κλήρῳ τῶν ἐφήβων κατὰ ἔτος ἕκαστον λαχόντα δίδοσθαι τῷ θηρίῳ. τῶν μὲν δὴ διαφθαρέντων μνημονεύειν τὰ ὀνόματα οὔ φασιν· ἐπὶ δὲ Κλεοστράτῳ*[25] *λαχόντι τὸν ἐραστὴν αὐτοῦ Μενέστρατον λέγουσιν*[26] *ἐπιτεχνήσασθαι.*
8 *χαλκοῦν θώρακα ἐποιήσατο ἔχοντα ἐπὶ ἑκάστῃ τῶν φολίδων*[27] *ἄγκιστρον ἐς τὸ ἄνω νεῦον· τοῦτον τὸν θώρακα ἐνδὺς παρέδωκε τῷ δράκοντι ἑκουσίως*[28] *αὐτόν· παραδοὺς δὲ ἀπολεῖσθαί*[29] *τε καὶ αὐτὸς ἀπολεῖν ἔμελλε τὸ θηρίον. ἀντὶ τούτου μὲν τῷ Διὶ γέγονεν ἐπίκλησις Σαώτης. τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ Διονύσου καὶ αὖθις Τύχης, ἑτέρωθι δὲ Ὑγιείας·*[30] *** τὴν δὲ Ἀθηνᾶν τὴν Ἐργάνην καὶ αὐτὴν καὶ Πλοῦτόν οἱ παρεστηκότα ἐποίησε**.*

oppido aeneum Saotae (Servatoris) Iovis signum. Inde ortum habuit religio, quod quum in cives insigni feritate draco saeviret deus imperaverit ephebos quotannis singulos sorte ductos ferae exponi; et ceterorum quidem qui periere nomina exoleverunt; eorum uni Cleostrato amatorem Menestratum loricam aeneam faciundam curasse, resupinatis extrorsum hamis consertam; eam loricam puer indutus quum ultro draconi occurrisset, mortem quidem oppetiit, sed ipsam etiam feram exanimavit. Ex eo rei eventu Iovi Servatori cognomen extitit. Liberi signum, Fortunae deinceps, et Salubritatis * * Minervam praeterea cognomento Erganen et ei adsistentem Plutum fecit * *.

23. *ἐστιν* Ag; in La *ν* erasum. — „praestat fortasse *ἄγαλμα· ἐπιλέγουσι.*" B; occupaverat hanc coniecturam S; mox *λυκαινομένου* Va.

24. *τὸν* Sylb. FCSBM sec. S; in Va *τῶ* correctum est in *τὸν*; *τῷ* edd. rell. VbPcLa; *τῶν κλήρων* Ag; *τῶν κλήρω* Lb; tum *ἔτος* bis Va.

25. *κλεωστράτῳ* AgLa, mox *αὐτὸν* VaLbMAg.

26. *τοιάδε λέγουσιν* C. marg.; *λέγουσι* M; tum *θόρακα* Vb; mox *ἑκάστην* id.

27. *φολίδων* Pors. SBPcAgLa; *φωλίδων* edd. rell. VabMLb. — *ἄνω νεῦον* Am. SBPcAgLab; *ἀγωνεῦον* *ν* VaM; *ἀγκω ῥεῦον* (sic) Vb; *ἄνω*, sine *νεῦον* edd. rell.

28. *ἀκουσίως* Vb, *ἑ* sup. *ἀ*. — sq. *δὲ* om. La.

29. *ἀπολῦσθαί* (*εῖ* sup. *ῦ*) et *ἀπολλεῖν* Vb. — *ἔμελλεν* AgM. — Annon ordine inverso *αὐτὸς καί?* — mox *ἐπίκλησις γίνεται* La.

30. *Ὑγιείας* SB; *Ὑγείας* edd. rell. VabAgLab. — „nisi *τήν τε* scribas, lacuna erit ante *τὴν*." B. Lacunam indicavimus; mox *τὴν δὲ Ἐργ.* CVaMAgLb. — Statuarii excidit nomen, fortasse plura; illud nomen *Θήρων* fuisse suspicatur F; recepit inter uncos C. — *ἐποίησεν* La.

CAPUT XXVII.

De praecipuo Cupidinis cultu apud Thespienses — de Cupidinis natalibus varia narratio — de Cupidinis signis a Lysippo et Praxitele confectis eiusque recentiore signo — Venere et Phryne Praxitelis, aliisque memorandis Thespiae — Herculis templum et de Thestii filiabus narratio.

Θεῶν δὲ οἱ Θεσπιεῖς τιμῶσιν Ἔρωτα μάλιστα ἐξ ἀρχῆς,[1] *καὶ σφισιν*[2] *ἄγαλμα παλαιότατόν ἐστιν ἀργὸς λίθος. ὅστις δὲ ὁ καταστησάμενος*[3] *Θεσπιεῦσιν Ἔρωτα θεῶν σέβεσθαι*[4] *μάλιστα, οὐκ οἶδα. σέβονται δὲ οὐδέν τι ἧσσον καὶ Ἑλλησποντίων Παριανοί, τὸ μὲν ἀνέκαθεν ἐξ Ἰωνίας καὶ Ἐρυθρῶν ἀπῳκισμένοι, τὰ δὲ ἐφ'*[5] *ἡμῶν τελοῦντες ἐς Ῥωμαίους. (2) Ἔρωτα δὲ ἀνθρώπων*[6] *μὲν οἱ πολλοὶ* 2
νεώτατον θεῶν εἶναι καὶ Ἀφροδίτης παῖδα ἥγηνται, Λύ- 762
κιος δὲ Ὠλὴν, ὃς[7] *καὶ τοὺς ὕμνους τοὺς ἀρχαιοτάτους ἐποίησεν Ἕλλησιν, οὗτος ὁ*[8] *Ὠλὴν ἐν Εἰλειθυίας ὕμνῳ μητέρα Ἔρωτος τὴν Εἰλείθυιάν*[9] *φησιν εἶναι. Ὠλῆνος*

Cap. XXVII. Venerantur Thespienses iam tum ab initio maxime deorum omnium Cupidinem, cuius est signum vetustissimum rude quoddam saxum. Qui primus tantos apud Thespienses prae ceteris Dis honores Cupidini habendos censuerit compertum certe non habeo. Non minore vero cultu Pariani qui circa Hellespontum sunt, ex Ionia oriundi (Erythris nempe huc colonia deducta, at nostra aetate Romanis parent) eundem prosequuntur deum. (2) Cupidinem certe vulgus hominum natu deorum minimum et Veneris filium putant. Lycius vero Olen, qui antiquissimos Graecis fecit hymnos, in Lucinae hymno, matrem esse Cupidinis Lucinam ipsam dicit.

Cap. XXVII. 1. *μὲν ἐξαρχῆς* Va.

2. *σφι* Ag; *σφιν* (*σφ*ᴬ) Lb; — *ἀγάλματα* M. (ante correcturam). — *λίθος ἀργὸς* La; literis supra positis ordo vulg. restituitur.

3. *καταστησάμενος* Sylb. FCSB La; *καταιτησάμενος* AXKVa (in *αι* correct.) VbMPcLb; *καταιτιασάμενος* Ag.

4. *σεβεύεσθαι* et mox *σεύονται*; *ἑλισποντίων* Ag.

5. *δὲ ἐφ'* VabLb; *δ' ἐφ'* edd.

6. *ἀνθρώπων* Vb, marg. RLa; *ἄνθρωποι* edd. VaMPcRAgLb.

7. *Ὠλῆνος καὶ* MR (ad marg. R. *ὤλην ὃς καί*); *ὤληνος καὶ* Ag. et sine accentu Lb; *ὤλην* La; seq. *ὃς καὶ* — *Ὠλὴν* om. id.; mox *ἕλλησι* Ag; *ἑλλησίου τοσωλην* (sic) Lb.

8. *ὁ* om. VaMAgLb.

9. *Ἐληθυίαν* Va. — *φασὶν* La; *ὤληνος* Lab.

δὲ ὕστερον Πάμφως[10] τε ἔπη καὶ Ὀρφεὺς ἐποίησαν· καί
σφισιν[11] ἀμφοτέροις πεποιημένα ἐστὶν ἐς Ἔρωτα, ἵνα ἐπὶ
τοῖς δρωμένοις Λυκομίδαι[12] καὶ ταῦτα ᾄδωσιν· ἐγὼ δὲ
ἐπελεξάμην[13] * * ἀνδρὶ ἐς λόγους δᾳδουχοῦντι, καὶ τῶν
μὲν οὐ πρόσω ποιήσομαι μνήμην·[14] Ἡσίοδον δὲ ἢ τὸν
Ἡσιόδῳ Θεογονίαν ἐσποιήσαντα οἶδα γράψαντα ὡς Χάος
πρῶτον, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Γῆ τε καὶ Τάρταρος καὶ Ἔρως[15]
3 γένοιτο. Σαπφὼ δὲ ἡ Λεσβία πολλά τε καὶ οὐχ ὁμολο-
γοῦντα ἀλλήλοις ἐς Ἔρωτα ᾖσεν.[16] (3) Θεσπιεῦσι δὲ
ὕστερον χαλκοῦν εἰργάσατο Ἔρωτα Λύσιππος, καὶ ἔτι
πρότερον τούτου Πραξιτέλης λίθου τοῦ Πεντέλησι,[17] καὶ
ὅσα μὲν εἶχεν ἐς Φρύνην καὶ τὸ ἐπὶ Πραξιτέλει τῆς γυ-

Et qui post Olenem carmina fecerunt, Pamphus et Orpheus, de Cupidine uterque nonnulla versibus mandarunt suis, quae Lycomidae in initiis celebrandis cantarent. Ego sane illa legi, * * quum in colloquium venissem cum homine qui sacras deae lampadas praeferebat; sed prolixiorem de his non faciam mentionem. Hesiodum quidem, vel quicunque is fuerit qui a se scriptum de origine deorum carmen Hesiodi nomine ediderit, satis scio prodidisse Chaos primum, Terram deinde, Tartarum et Cupidinem genitos. At Lesbia Sappho multa de Amore et ea non satis inter se consentanea cecinit. (3) Thespiensibus post ex aere Cupidinem elaboravit Lysippus, et ante eum e marmore Pentelico Praxiteles. De Phrynes quidem in

10. *Παμφώς τε* Va; sine accentu Lb; deinde *Ὀρφώς* Va.

11. *καί σφισι καὶ* AXKPcLa; *καὶ σφίσι καὶ* VbLb; alterum *καὶ* om. FCSBVaMAg.

12. *Λυκομίδαι* Palm. (non Sylb.) Meurs. (v. Siebel. ad 1, 22, 7.) SB. „γρ; *Λυκομίδαι ὡς ἄνω* p. 111. *ἢ λυκομήδαι.*" Palm. Ms; *Λυκομήδει* AXK; *Λυκομῆδαι* FC; *λυκομίδια* VbMPcAgLb. *Λυκομήδεια* et p. corr. — *ια*, Va; *τὰ λυκομήδεια* La. — De nominis forma cf. Lobeck Aglaoph. II, p. 982, ubi cum Passow. ad Mus. p. 53. *Λυκομῆδαι* defendit contra Siebel. et Böckh. Corp. Inscr. I, p. 441 et Nr. 386.

13. *ἐπεξελεξάμην* Vb. Post hanc vocem lacunam indicavimus, post *λόγους* S; quum *ἐλθὼν* excidisse suspicatus esset Sylb., post *λόγους* id receperunt B. et inter uncos C, probantibus FS. At plura excidisse videntur.

14. *μνήμην* om. VaM. Mox *ἡσιόδου θεογ.* Va. — Hesiod. Theog. 116 sqq. — *οἶδε* Lb.

15. *Ἔρω* M.

16. *ᾔσεν* BPcVb(?); *ᾖσε* edd. rell. Lb. — *ἀλλήλοις ἐς Ἔρωτα του Πραξιτέλους* Va. (med. om.)

17. *τοῦ Πεντελῆσι* (imo *Πεντέλησι*) BPcAg, qui *τοῦ* om.; *τοῦ Πεντελησίου* edd. rell.; *τε πεντελῆσι* Lb; *τε Πεντελησίου* Va; *τε Πεντελῆσιν* M; *τε Πεντέλησιν* Vb; *λίθου πεντελλησίου* La. — *φρύνυν* La.

ναικὸς σόφισμα ἑτέρωθι ἤδη μοι δεδήλωται· πρῶτον
δὲ τὸ ἄγαλμα κινῆσαι τοῦ Ἔρωτος λέγουσι Γάϊον δυ-
ναστεύσαντα ἐν Ῥώμῃ, Κλαυδίου[18] δὲ ὀπίσω Θεσπιεῦ-
σιν ἀποπέμψαντος Νέρωνα[19] αὖθις δεύτερα ἀνάσπα-
στον ποιῆσαι· καὶ τὸν μὲν φλὸξ αὐτόθι διέφθειρε· τῶν 4
δὲ ἀσεβησάντων[20] ἐς τὸν θεὸν, ὁ μὲν ἀνθρώπῳ στρα-
τιώτῃ διδοὺς ἀεὶ τὸ[21] αὐτὸ σύνθημα μετὰ ὑπούλου
χλευασίας ἐς τοσοῦτο[22] προήγαγε θυμοῦ τὸν ἄνθρω-
πον ὥστε σύνθημα διδόντα αὐτὸν διεργάζεται. Νέρωνι
δὲ παρὲξ ἢ[23] τὰ ἐς τὴν μητέρα ἐστὶ καὶ ἐς γυναῖκας γα-
μετὰς ἐναγῆ τε καὶ ἀνέραστα τολμήματα.[24] τὸν δὲ ἐφ'
ἡμῶν Ἔρωτα ἐν Θεσπιαῖς[25] ἐποίησεν Ἀθηναῖος Μηνόδω-
ρος, τὸ ἔργον τὸ Πραξιτέλους μιμούμενος. (4) Ἐνταῦ- 5
θα καὶ αὐτοῦ[26] Πραξιτέλους Ἀφροδίτη[27] καὶ Φρύνης 163
ἐστὶν εἰκὼν, λίθου καὶ ἡ Φρύνη καὶ ἡ θεός. ἔστι δὲ καὶ
ἑτέρωθι Ἀφροδίτης Μελαινίδος[28] ἱερὸν καὶ θέατρόν τε καὶ

Praxitelem dolo alio iam loco res est a me exposita. Primum omnium e sede sua Cupidinem hunc Thespiensem amotum a Caio Romano Imperatore tradunt; Thespiensibus deinde remissum a Claudio Nero iterum Romam reportavit; ibi est igni consumtus. Eorum vero, qui eius numen violaverant, alter a milite, cui tesseram obscoenam eandem semper per ludibrium dare solebat, est occisus; Nero deinde in matrem et nuptas scelerata et ab amore longe aliena est ausus facinora. Qui aetate nostra Thespiis est Cupido eum fecit Menodorus Atheniensis, Praxitelis opus imitatus. (4) Est eo ipso in loco Venus et Phrynes effigies, utraque e marmore; utramque Praxiteles ipse fecit. In alia urbis parte est Melaenidis Veneris aedes, forum praeterea et theatrum valde quae spectentur digna. Ibi posita

18. *Κλαυδίου*, p. corr. *Κλαύδιον* Va.
19. *νέρων* VabMAgLab, seq. *δεύτερα* om. Va; *δευτέρα* Lb. — *ἀνάστατον* AgLa et Va marg.
20. *εὐσεβησάντων* Va.
21. *στρατιώτηδι δοῦσα: εἰ τὸ* Va; *διδοῦσα εἰ τὸ* MLb; *διδοὺς ἀεὶ· εἰ τὸ* Vb; *στρατιώτι διδοῦσα εἰ* Ag.
22. *τοσοῦτον* Vb; tum *προήγαγεν* AgM. — *θυμοῦ* Sylb. SCBPc AgLab; „*θυμοῦ* vulg. citat Victor. V. L. 18, 21.“ Porson.; *θυμῷ* AXK FVabM. — *διδόντα συνθ. αὐτόν* La. — *νέρωνι* Lb.
23. *παρὲξ ἢ τὰ* corr. B; *πάρεξ τὰ* La; *παρεξῆς τὰ* edd. rell. Vab LbMPcAg; tum *ἐστὶν* Ag; *ἔστι δὲ καὶ* La.
24. *τολμήματα* om. Va.
25. *θεσπίαις* VabMLab; *θεσπεσίαις ἐποίησε μημούμενος* Ag; *τὸ δὲ ἔργον* La.
26. *καὶ αὐτοῦ* FCSBVaMPcAg Lb; *καὶ* om. AXKVbLa.
27. *ἀφροδίτης* VabPcAgLa.
28. *Μελαινίδος* Sylb. SBAgPc;

ἀγορὰ θέας ἄξια· ἐνταῦθα Ἡσίοδος ἀνάκειται χαλκοῦς. τῆς ἀγορᾶς[29] οὐ πόῤῥω Νίκη τε χαλκοῦ καὶ ναὸς Μουσῶν ἐστὶν οὐ μέγας· ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῷ μικρὰ λίθου
6 πεποιημένα. (5) Καὶ Ἡρακλέους Θεσπιεῦσίν ἐστιν ἱερόν· ἱερᾶται δὲ αὐτοῦ[30] παρθένος, ἔστ' ἂν ἐπιλάβῃ τὸ χρεὼν αὐτήν. αἴτιον δὲ τούτου φασὶν εἶναι τοιόνδε, Ἡρακλέα ταῖς θυγατράσι[31] πεντήκοντα οὔσαις ταῖς Θεστίου[32] συγγενέσθαι πάσαις πλὴν μιᾶς ἐν τῇ αὐτῇ νυκτί· ταύτην δὲ οὐκ ἐθελῆσαί οἱ τὴν μίαν μιχθῆναι· ** νομίζοντα[33] δικάσαι μένειν παρθένον πάντα αὐτὴν τὸν βίον ἱερωμένην[34] αὐτῷ.
7 ἐγὼ δὲ ἤκουσα μὲν καὶ ἄλλον λόγον ὡς διὰ πασῶν ὁ Ἡρακλῆς τῶν Θεστίου παρθένων διεξέλθοι τῇ

est Hesiodi ex aere statua, et non longe a foro Victoria ex aere et Musarum delubrum non utique magnum; signa in eo e lapide parva. (5) Habent Herculis etiam Thespienses templum; sacerdotio fungitur puella ad extremum usque vitae tempus virginitatem retinens. Eius rei causam talem afferunt. Herculem tradunt Thestii filias quinquaginta (tot enim erant) eadem nocte constuprasse, una excepta; eam solam obsequi recusasse, ** sacerdotem sibi perpetuae virginitatis lege data legisse. Audivi tamen alios, qui omnes plane Thestii quinquaginta filias ab Hercule eadem una nocte vitiatas et ei sin-

Μελαίνιδος edd. rell. VabLab; *Μελανίδος* vult F, quod a Sylb. occupatum erat.

29. Post *ἀγορᾶς* cum La delevimus *τε*; suadente F in *δὲ* mutavit C. A verbis *Τῆς ἀγορᾶς* segmentum novum incipit.

30. „Fuerat olim: *ἱερᾶται δὲ αὐτῷ.*“ K (quod in malam partem accepit F, nec recte intellexisse videtur S, *olim* i. e. a Pausania, scriptum fuisse *αὐτῷ* dicere vult K); secuti sunt FC.

31. *Ἡρακλέα ταῖς πέτρασιν ὄυσαις* (sic) *θυγατράσιν πέντ. οὖσ.* (*πέτρασιν ὄυσαις* litura deletum; marg. *γρ. τράσι.*) Vb; *θυγατράσιν* AgLa; *θυγατέραις*, ad marg. *τρᾶσι*, M.

32. *θεσπίου* scribunt Hartung et Scheff. ad Theon. Progymn. c. 2; mox *πᾴσας* Vb.

33. *μιχθῆναι τὸν δὲ νομίζοντα* edd.; quum *τὸν δὲ* omittant codd. omnes, ex interpolatione Musuri profectum esse haud inanis est coniectura; at nihil profecimus hac interpolatione quum *νομίζοντα* (pro quo *μηνίσαντα* volunt KC, *νεμεσήσαντα* Cor.) sensu carere videatur; debebat saltem Musurus ut sententiae consuleret et ex homoeoptoto omissionis causam aperiret, *τὸν δὲ ὑβρισθῆναι* vel simile quid inserere. Nos interea *τὸν δὲ* expulimus, lacunam indicavimus. Cf. quae de hoc loco dicta sunt in Epistola critica, Vol. II, p. XIV sq. Mox *μαίνειν*, ε sup. *αί*, Vb.

34. *ἱερουμένην* MVabPcLab; *ἱερεουμένην* Ag.

αὐτῇ νυκτὶ, καὶ ὡς ἄρσενας παῖδας αὐτῷ πᾶσαι τέκοιεν,[35]
διδύμους δὲ ἥ τε νεωτάτη καὶ ἡ πρεσβυτάτη· ἐκεῖνο δὲ
οὐκ ἔστιν ὅπως ἡγήσομαι πιστὸν, Ἡρακλέα ἐπὶ τοσοῦ-
τον[36] ὀργῆς ἀνδρὸς φίλου θυγατρὶ ἀφικέσθαι. πρὸς δὲ
καὶ ἡνίκα ἔτι[37] ἦν μετ' ἀνθρώπων, τιμωρούμενός τε ἄλ-
λους ὑβρίζοντας καὶ μάλιστα ὅσοι θεῶν ἀσεβεῖς ἦσαν, οὐκ
ἂν αὐτός γε[38] κατεστήσατο αὐτῷ ναόν τε καὶ ἱέρειαν ὥσ-
περ δὴ θεός.[39] ἀλλὰ γὰρ ἐφαίνετό μοι τὸ ἱερὸν τοῦτο ἀρ- 8
χαιότερον ἢ κατὰ Ἡρακλέα εἶναι τὸν Ἀμφιτρύωνος,[40] καὶ
Ἡρακλέους τοῦ καλουμένου[41] τῶν Ἰδαίων Δακτύλων, οὗ
δὴ καὶ Ἐρυθραίους τοὺς ἐς Ἰωνίαν[42] καὶ Τυρίους ἱερὰ
ἔχοντας εὕρισκον. οὐ μὴν οὐδ'[43] οἱ Βοιωτοὶ τοῦ Ἡρα-
κλέαυς ἠγνόουν τοῦτο[44] τὸ ὄνομα, ὅπου γε αὐτοὶ τῆς
Μυκαλησίας Δήμητρος Ἡρακλεῖ τῷ Ἰδαίῳ τὸ ἱερὸν ἐπι-
τετράφθαι λέγουσιν.

gulas mares filios peperisse narrarent, et quidem geminos natu maximam et minimam. Ego vero adduci nunquam possim ut credam, Herculem in amici hominis filiam ira tam acri incitari potuisse. Praeterea qui, dum inter homines esset, aliorum iniurias et in deos in primis impietatem est severe ultus, qui sibi ipse aut templum aedificandum curasset, aut sacerdotio demandato se pro deo haberi voluisset? Sed omnino hoc mihi templum multo vetustius esse visum est, quam ut Herculis, qui Amphitruonis fuit, aetate dedicatum existimari possit. Et haud scio, an Herculi potius qui de Idaeis Dactylis unus fuit, templi eius dedicatio sit tribuenda, quum et Erythraeos in Ionia, et Tyrios sua illi templa erexisse noverim. Neque vero Boeoti istius Herculis nomen ignorarunt, quum Cereris Mycalesiae dicant aedem Idaeo Herculi commissam.

35. τέκοιεν om. MVaLb. — καὶ πρεσβ., sine ἡ, Lb.
36. τοσοῦτο BPcVa(?)Lb; mox θυγεστρὶ Vb.
37. ἔτι inseruimus cum BPcAg.
38. γε FCSB; τε edd. rell. VabMPcAgLab; mox ἱερείαν VaLab.
39. imo θεῷ; „se pro deo haberi" Am.
40 ἀμφιτρίωνος VbAg.
41. καλουμένων S; mox οὗς δὴ VabMLab.
42. ἐν Ἰωνίᾳ Am.
43. οὐδ' om. Ag; οὐδὲ Lab.
44. τούτου Sylb.; probante F recepit C. — ὅπου καὶ malit Sylb. — Sq. τῆς om. Ag; mox Μυκαλησίας A; geminant σ rell.

CAPUT XXVIII.

De monte Helicone — serpentum veneni varia natura.

Ὁ δὲ Ἑλικὼν ὀρῶν τῶν[1] ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐν τοῖς μάλιστά ἐστιν εὔγεως καὶ δένδρων ἡμέρων[2] ἀνάπλεως· καὶ οἱ τῆς[3] ἀνδράχνου θάμνοι παρέχονται τὸν πανταχοῦ καρ-
764 πὸν αἰξὶν[4] ἥδιστον. λέγουσι δὲ οἱ περὶ τὸν Ἑλικῶνα οἰκοῦντες καὶ ἁπάσας ἐν τῷ ὄρει τὰς πόας καὶ τὰς ῥίζας ἥκιστα[5] ἐπὶ ἀνθρώπου θανάτῳ φύεσθαι. καὶ δὴ καὶ τοῖς ὄφεσι τὸν ἰὸν ποιοῦσιν ἐνταῦθα ἀσθενέστερον αἱ νομαί, ὥστε καὶ διαφεύγουσι[6] τὰ πολλὰ οἱ δηχθέντες ἢ[7] ἀνδρὶ Λίβυϊ γένους τοῦ Ψύλλων ἢ καὶ ἄλλως[8] προσ-
2 φόροις ἢν[9] ἐπιτύχωσι τοῖς φαρμάκοις. (2) Ἔστι μὲν δὴ ὁ ἰὸς τοῖς ἀγριωτάτοις[10] τῶν ὄφεων καὶ ἄλλως ὀλέ-

Cap. XXVIII. Helicon montium qui in Graecia sunt omnium praestat soli bonitate et arborum frugiferarum crebritate. In eo portulacae frutices passim fructum ferunt longe suavissimum capris pabulum. Aiunt incolae earum quae ibi gignuntur herbarum aut radicum nullas omnino esse homini mortiferas, quin et serpentum virus loci eius pastionibus infirmari; atque adeo, ut si quem serpens ulla momorderit, is ubi vel de genere Psyllorum qui in Africa sunt quenquam, aut aliquod ad id effectum medicamentum nancisci potuerit, facile periculo liberetur. (2) Est alioqui teterrimae cuiusque serpentis venenum et homini et ceteris aeque animantibus per

Cap. XXVIII. 1. ὀρώντων Ag Lb; seq. ἐν τοῖς om. Vb.

2. ἡμέρων recepimus cum BPc AgLa; om. rell. — ἀνάπλεος La.

3. ἡ τῆς Vb; οἱ τῆς A. — ἀδράχνου La; ἄνδραχνοι sine θάμνοι Pc. Tum τῶν παντ. καρπὸν Cor. SB; τῶν παντ. καρπῶν coni. K; τὸν παντ. καρπὸν edd. rell. MVab PcAgLab; „ἡ οὖν ἄνδραχνος οὐκ ἔστιν ὥςπερ νομίζεται portulaca ῥωμαϊστί." Palm. Ms.

4. αἰξὶν recepimus e marg. La, qui in contextis omittit; ἕξει edd. et codd. rell.; γεύσει Sylb.; ἔσει Cor. vocabulo novo. Deinde λέγουσι Sylb. Palm. Ms. FCSB; ἄγουσι AXKMVabPcLab; ex Ag nihil enotavimus.

5. ἥκιστα Sylb. Palm. Ms. FCS BVbPcAgLa; ἥδηστα A; ἥδιστα XKMVaLb. — ἀνθρώπῳ et ἀστενέστερον La.

6. διαφεύγουσιν et διχθέντες Ag.

7. ἢν. B e coni.; tum λυϊ Ag; λιβύϊ Lb.

8. ἄλλοις voluit F.

9. ἢν om. BPcAgVaLb; habent edd. rell. MVbLa.

10. ἀγριοτάτοις MLa; ἀγροτάτοις VbLb; ἀγροτέροις Va; non displicet comparativus.

θριος ἔς τε ἀνθρώπους καὶ ζῷα ὁμοίως τὰ πάντα, συν-
τελοῦσι δὲ οὐχ ἥκιστα ἐς ἰσχύν σφισι[11] τοῦ ἰοῦ καὶ αἱ
νομαί, ἐπεί τοι καὶ ἀνδρὸς ἀκούσας οἶδα Φοίνικος ὡς
ἐν τῇ ὀρεινῇ[12] τῆς Φοινίκης ἀγριωτέρους[13] τοὺς ἔχεις
ποιοῦσιν αἱ ῥίζαι. ἔφη δὲ ἄνθρωπον[14] ἰδεῖν αὐτὸς ἀπο-
φεύγοντα ὁρμὴν ἔχεως, καὶ τὸν μὲν ἐπί τι ἀναδραμεῖν
δένδρον, τὸν δὲ ἔχιν[15] ὡς ἦλθεν ὕστερος ἀποπνεῦσαι
πρὸς τὸ δένδρον τοῦ ἰοῦ καὶ οὐ ζῆν ἔτι τὸν ἄνθρωπον.
τούτου μὲν τοιαῦτα ἤκουσα, ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῇ Ἀράβων 3
ὅσοι[16] τῶν ἔχεων περὶ τὰ δένδρα τὰ πάλσαμα[17] οἰκοῦσι
τοιάδε ἄλλα ἐς αὐτοὺς συμβαίνοντα οἶδα. μέγεθος μὲν
κατὰ μυρσίνης[18] θάμνον τὰ πάλσαμά ἐστι, φύλλα δὲ
αὐτοῖς κατὰ τὴν πόαν τὸ σάμψουχον.[19] ἔχεων δὲ τῶν
ἐν τῇ Ἀραβίᾳ[20] καθ' ὁπόσους καὶ πλείονες καὶ ἐλάσ-
σονες ὑπὸ ἕκαστον αὐλίζονται δένδρον· τροφὴ γὰρ αὐ-
τοῖς ὁ τῶν παλσάμων ἐστὶν ὀπὸς ἡδίστη, καὶ ἔτι καὶ
ἄλλως τῇ σκιᾷ τῶν φυτῶν χαίρουσιν. ἐπὰν[21] οὖν συλ- 4

se lethale, fit vero illud ex pabuli natura ad perniciem valentius. Audivi siquidem Phoenicem hominem, quum diceret, in montana Phoenices parte radicum quarundam pastu viperas magis efferari. Quin etiam se vidisse affirmabat hominem, qui ut insequentis viperae impetum declinaret in arborem quandam celeri se fuga receperit, viperamque paulo post quum assequi hominem non posset, venenum arbori afflasse et hominem mox vivere desiisse. Haec ille. De viperis vero iis quae in Arabia inter balsami arbores versantur, diversum quiddam accepi; id huiusmodi est. Sunt balsami arbores ea qua myrti stirpes magnitudine; folia illis qualia herbae amaraco. Habent sua circa eas plantas cubilia viperae, plures

11. *σφισιν* Ag. — Mox *ἀκούσας* om. La.

12. *ὀρίνη* VabLb; *ὀρινῇ* Ag; tum *τῆς Φοιν.* recepimus e VaLab; *τῇ φ.* edd. VbMPcAg.

13. *ἀγριοτέρους* VaAgLa. — *ἔφει* La.

14. *ἀνθρώπων* VbLb. — *ὄχεως* La.

15. *ἔχειν* VbLb. — *ὕστερον*, ς sup. ν, La; tum id. *μέν τοι ταῦτα*, quod placet.

16. *ὅς οἱ* Ag; *ὄχεων* La.

17. *πάλσαμα*, sic constanter X KVaMPcRAgLb; A, marg. R bis, Vb semel *πάσαλμα*; — *πάσαλμα* bis, semel *παλσάμου* et bis *παλσάμων* La; *βάλσαμα* suadente K receperunt FCS. — *οἰκοῦσι* — *πάλσαμα* om. Va.

18. *μυρσήνης* VbAg.

19. *σάμψυχον* Ag; sic etiam ap. Dioscorid. III, 47.

20. *Ἀραβοίᾳ* Ag; tum *καθοπόσους* MLb; *καθ' ὁπόσον* Sylb. Locus vix sanus. — *ἐλάσσοντες* Lb.

21. *ἐπᾶν* Vb.

λέγειν τοῦ παλσάμου τὸν ὀπὸν ἀφίκηται τοῖς Ἴραφιν ὥρα, ξύλων δύο ἕκαστος σκυτάλας ἐπὶ τοὺς ἔχεις ἐσφέρει,[22] κροτοῦντες δὲ τὰ ξύλα ἀπελαύνουσι τοὺς ἔχεις· ἀποκτείνειν δὲ αὐτοὺς οὐκ ἐθέλουσιν ἱεροὺς τῶν παλ-
763 σάμων νομίζοντες. ἢν δὲ καὶ ὑπὸ ἔχεων δηχθῆναί τῳ συμβῇ, τὸ μὲν τραῦμά ἐστιν ὁποῖον καὶ ὑπὸ σιδήρου, δεῖμα δὲ ἄπεστι τὸ ἀπὸ τοῦ ἰοῦ· ἅτε[23] γάρ σιτουμένοις τοῖς ἔχεσι μύρων τὸ εὐοσμότατον[24] μετακεράννυσί σφισιν ἐκ τοῦ θανατώδους ἐς τὸ ἠπιώτερον ὁ ἰός. ταῦτα μὲν δὴ ἔχοντά ἐστιν οὕτω.

CAPUT XXIX.

De Ephialte, Oto et urbe Ascra — Musis, earum nominibus numeroque, ac de Piero — memorandis Heliconis, fonte Aganippe, Eupheme Musarum nutrice, et de Lino.

Θῦσαι δὲ ἐν Ἑλικῶνι Μούσαις[1] πρώτους καὶ ἐπονομάσαι τὸ ὄρος ἱερὸν εἶναι Μουσῶν Ἐφιάλτην καὶ Ὦτον[2]

uno, alio pauciores loco; est enim eis balsami liquor cibus multo suavissimus, ipsa etiam fruticis umbra maxime delectantur. Ubi sua fuerit legendo humori tempestivitas, veniunt in sacrum lucum Arabes cum binis ligneolis bacillis singuli; eorum complosu bestias fugant, occidi vero magna est religio, quod sacras et genios veluti quosdam esse balsami putant. Quod si quem morsu appetierint, plaga est qualis e ferri vulnere, sed veneni omnino expers, quod scilicet balsami pastu, liquoris unius omnium odore praestantissimi, veneni acerbitas illa pristina mitescit. Et haec quidem ita se habent.

Cap. XXIX. In Helicone primos omnium sacra Musis fecisse et Musis eum montem consecrasse Ephialten et Otum

22. φέρει malit S; ὄχεις ἐςφέρειν La. — ἀπεστη (sic) Lb.
23. ἀπὸ τόνδε· ἅτε Va; ἀπὸ τοῦδε· ἅτε M.
24. εὐοδμότατον B; εὐοσμιώτατον VbMLab; in Va ῶ est ambiguum. — μετὰ κράννσι (sic) La.

Cap. XXIX. 1. Μοῦσαις (sic) καὶ ἐπωνομάσαι πρώτους τὸ ὄρος Va.
2. ὤστον MLb; mox οἰκῆσαι La Vb; in hoc οἰκίσαι per correcturam.

λέγουσιν, οἰκίσαι δὲ αὐτοὺς καὶ Ἄσκρην,[3] καὶ δὴ καὶ Ἡγησίνους ἐπὶ τῷδε ἐν τῇ Ἀτθίδι ἐποίησεν·

Ἄσκρῃ δ' αὖ παρέλεκτο Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Ἣ δή οἱ τέκε[4] παῖδα περιπλομένων ἐνιαυτῶν
Οἴοκλον, ὃς[5] πρῶτος μετ' Ἀλωέος ἔκτισε παίδων
Ἄσκρην, ἥθ'[6] Ἑλικῶνος ἔχει πόδα πιδακόεντα.

ταύτην τοῦ Ἡγησίνου τὴν ποίησιν[7] οὐκ ἐπελεξάμην· ἀλ- 2
λὰ πρότερον ἄρα ἐκλελοιπυῖα ἦν πρὶν ἢ[8] ἐμὲ γενέσθαι. Κάλλιππος δὲ Κορίνθιος ἐν τῇ ἐς Ὀρχομενίους συγγραφῇ μαρτύρια[9] ποιεῖται τῷ λόγῳ τὰ Ἡγησίνου ἔπη·[10] ὡσαύτως δὲ καὶ ἡμεῖς πεποιήμεθα[11] παρὰ τοῦ Καλλίππου

tradunt, eosdem etiam Ascram condidisse; quod Hegesinus in eo quod de Attica terra scripsit poëmate, his versibus indicavit:

Ast Ascrae optato potitur Neptunus amore,
Mox illi quae progenuit volventibus annis
Oeoclum, natis olim qui iunctus Aloei
Udi ad radices Heliconis condidit Ascran.

Hanc Hegesini poësim ego nunquam legi, quando ante me natum prorsus evanuerat; sed Callippus Corinthius in historia quam de Orchomeniorum rebus conscripsit, eorum Hegesini versuum testimonio utitur; eos itaque nos ab ipso Callippo

3. καὶ ἐς ἄσκρ. Vb; ἄσηριν Ag. Mox παρελέλεκτο La.

4. ἤδη οἷ τέκε VaLbR; in hoc ἣ δὴ ad marg.

5. Οἰόκλος ὃς AVb; οιοκλονος (sic) Lb; οἰόκλονος (ἰοκλ. sec. Exc. nostra) πρῶτ. M; οἰόκλον πρῶτ. (ος sup.) (sic) Va.

6. ἀσηρήνη τ' ἑλικ. Ag; ἄσικρην (ι expuncto) ἧ τ' ἑλικ. La; ἀσκρηνηθ' (sic) Lb.

7. ταύτην τὴν (τε M sec. Exc. nostra) κλῆσιν (κλήσιν Va) οὗ τὴν ποίησιν MVaLbR; in hoc τοῦ ἡγησίνου ad marg.; τὴν ποίησιν om. Vb; seq. οὐκ om. Va; seq. ἦν om. Lb.

8. πρινὴ ALb; πρὴν (ι sup. η) ἣ Vb.

9. μαρτύριον Va; μαρτύ, ρ sup. lin., Vb; μαρτυρία PcAgLab; μάρτυρα edd. Nos μαρτύρια scripsimus. Cf. VIII, 25, not. 42. VIII, 41, not. 37. Lobeck Paralipom. p. 261. — Tum πεποίηται Vb.

10. τὰ ἡγησ. ἔπη AgLa quod probavimus; τὰ Ἡγησ. (ἡγησ. M) τὰ ἔπη edd. ante BMVabPcLb; alterum articulum eiiciendum, aut ταῦτα Ἡγ. τὰ ἔπη legendum censet Cor.; τοῦ Ἡγησ. τὰ ἔπη Pors. B; conf. tamen IX, 38, not. 8.

11. ποιησόμεθα VaR (ad marg. R πεποιήμεθα) Lb. Tum scripsimus παρὰ τοῦ Καλλ. e coni.; παρ' αὐτοῦ Καλλ. edd. codd.

διδαχθέντες.[12] Ἄσκρης μὲν δὴ πύργος εἷς ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἄλλο οὐδὲν ἐλείπετο ἐς μνήμην. (2) Οἱ δὲ τοῦ Ἀλωέως παῖδες[13] ἀριθμόν τε Μούσας ἐνόμισαν τρεῖς εἶναι[14] καὶ ὀνόματα αὐταῖς ἔθεντο Μελέτην καὶ Μνήμην καὶ Ἀοι-
3 δήν. χρόνῳ δὲ ὕστερόν φασι[15] Πίερον Μακεδόνα, ἀφ' οὗ καὶ Μακεδόσιν ὠνόμασται[16] τὸ ὄρος, τοῦτον ἐλθόντα ἐς Θεσπιὰς[17] ἐννέα τε Μούσας καταστήσασθαι καὶ τὰ ὀνόματα τὰ[18] νῦν μεταθέσθαι σφίσι. ταῦτα δὲ ἐνόμιζεν[19] οὕτως ὁ Πίερος ἢ σοφώτερά οἱ εἶναι φανέντα, ἢ κατά τι μάντευμα, ἢ παρά του[20] διδαχθεὶς τῶν Θρᾳκῶν· δεξιώτερον γὰρ τά τε ἄλλα ἐδόκει τοῦ Μακεδονικοῦ τὸ ἔθνος εἶναι πάλαι τὸ Θρᾴκιον καὶ οὐχ ὁμοίως ἐς
4 τὰ θεῖα ὀλίγωρον.[21] εἰσὶ δ' οἳ καὶ αὐτῷ θυγατέρας ἐννέα Πιέρῳ γενέσθαι λέγουσι,[22] καὶ τὰ ὀνόματα ἅπερ
766 ταῖς θεαῖς τεθῆναι[23] καὶ ταύταις· καὶ ὅσοι Μουσῶν

sumsimus. Ascrae aetate mea turris unica reliqua fuit et praeterea nihil quod posset memoriae prodi. (2) Aloei quidem filii Musas numero tres religione sanxerunt, nomina vero illis imposuerunt, Meleten, Mnemen et Aoeden (meditationem, memoriam et cantionem). Tempore dein satis multo post Pierum Macedonem ferunt, a quo uni de Macedoniae montibus nomen, quum Thespias venisset, ut novem Musae hisce quibus nunc appellantur nominibus colerentur instituisse, aut quod rectius id duxisset, aut quod ex oraculo quopiam id ei imperatum fuisset, aut postremo quod ea in re Thracum esset disciplinam secutus; Thracica enim gens olim Macedonicam dexteritate cum aliis in rebus antecellere videbatur, tum in rebus divinis haud pari atque Macedones erant incuria. Sunt qui Pierum ipsum filias novem habuisse dicant easque de Musarum nominibus appellasse; et quotquot a Graecis Musa-

12. διδαχθέντος M et Va sup. vers. Mox πῦργος MVaLa; deinde ἐς ἐπ' (εἰς ἐπ' M sec. Exc. nostra) MVaLbR; in hoc εἰς ad marg.

13. τοῦ παῖδες MPcAgLb; τούτου παῖδες Va, omnes sine Ἀλωέως; τοῦ Ἀλωέως παῖδας La; tum εἰνόμισαν MVbLb.

14. τρεῖς εἶναι MVabAg; ordine inverso edd. Lab.

15. φασιν AgLa. — πείρον La.

16. ὠνόμασθαι VaLa.

17. θεσπίας MVabLb; θεσπείας La.

18. τὰ om. Ag.

19. ὠνόμαζεν Ag; tum οὗτος La. — σοφότερα Va et M sup. vers. — κατὰ τὸ μάντ. La.

20. παράτου A; παρὰ τοῦ La; mox διαταχθεὶς Pc.

21. ὀλιγώτερον Vb.

22. λέγουσιν Ag.

23. τεθεῖναι Vb. Mox ad Mimnermi ἐλεγεῖα conf. Schneidewin in Addendis ad Delect. Poet. Elegiac.

παῖδες ἐκλήθησαν ὑπὸ Ἑλλήνων θυγατριδοῦς εἶναι σφᾶς Πιέρου· Μίμνερμος δὲ ἐλεγεῖα ἐς τὴν μάχην ποιήσας τὴν Σμυρναίων πρὸς Γύγην τε καὶ Λυδούς, φησὶν[24] ἐν τῷ προοιμίῳ θυγατέρας Οὐρανοῦ τὰς ἀρχαιοτέρας Μούσας, τούτων δὲ ἄλλας νεωτέρας εἶναι Διὸς παῖδας.
(3) Ἐν Ἑλικῶνι δὲ πρὸς τὸ ἄλσος ἰόντι τῶν Μουσῶν 5
ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἡ Ἀγανίππη[25] πηγὴ (θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν Ἀγανίππην τοῦ Τερμησοῦ[26] λέγουσι· ῥεῖ δὲ καὶ οὗτος ὁ Τερμησὸς περὶ τὸν Ἑλικῶνα.) τὴν δὲ εὐθεῖαν ἐρχομένῳ πρὸς τὸ ἄλσος ἔστιν εἰκὼν Εὐφήμης ἐπειργασμένη λίθῳ· τροφὸν δὲ εἶναι τὴν Εὐφήμην λέγουσι τῶν Μουσῶν· ταύτης τε οὖν εἰκὼν καὶ μετ' αὐτὴν Λίνος[27] 6

rum filii sunt appellati eos Pieri e filiabus nepotes fuisse. At Mimnermus, qui elegis pugnam Smyrnaeorum contra Gygen et Lydos conscripsit, in ipsa operis ingressione prima antiquiores Musas Coeli, alias illis natu posteriores Iovis filias memorat. (3) In Helicone qua iter ad Musarum lucum ad laevam fons est Aganippe; filiam Aganippen Termesi fuisse dicunt; circumfluit autem hic Termesus Heliconem. Recta ad lucum Musarum pergentibus est Euphemes effigies in lapide sculpta. Fuisse Euphemen tradunt Musarum nutricem. Est illi proxima Lini statua e parvo saxo in speluncae modum

24. *Λυδούς, φησὶν* volente K recepimus cum SB; *λύδους φασὶν* La; *λύδου σφίσιν* AgLb; *Λυδόν σφισιν* VaR; *λυδὸν φησὶν* edd. rell. M et marg. R; *λυδῶν φησὶν* Vb; *λύδουσφίσιν* Pc.

25. *ἀγανίπη* Va.

26. *Τερμησοῦ* et *Τερμησὸς* scripsimus; *Περμησσοῦ* et *Περμησσὸς* Hartung. Sylb. SB; *Περμήσσου* et *Πέρμησσος* FC; *Τερμήσσου* et *Τέρμησσος* AXKMVbLb; *τερμήσου* et *τέρμησσος* Ag; *τερμησσοῦ* et *τερμησσὸς* VaPc; *τερμησσοῦ* et *τερμισὸς* La. Quum bis unanimi consensu codices offerant *τερμ.*, ab eorum auctoritate recedere noluimus. Strabo IX, 407 (430 Tz.) eundem fluvium nominat *Περμησσὸς* (*Περμισσὸς* cod. Mosq.), et p. 411 (460) *Περμησσοῦ*. In Theogonia Hesiodea 5. variat lectio; Orellius *Περμησσοῖο* edidit, Göttling. cum Zenodoto *Τερμησσοῖο*, quod plures etiam exhibent codices. „*τοῖς πολλοῖς Περμήσσος* [imo *Περμησσὸς* s. *Πέρμησσος*] *λέγεται. Ὀρφεὺς δὲ στίχ. ρκ' [ρκδ'] ἀργοναυτ. Τελμισσὸν ἔχει πρὸς Θεσπίας.* Palm. Ms. At etiam hoc loco variat lectio inter *Τερμησσοῖο*, *Τερμησοῖο*, *Τελμισσοῖο*, *Τελμισοῖο*, *Τελμησοῖο*. Facile itaque Hermanni (opuscc. VI, p. 152) probamus suspicionem, duplicem eiusdem nominis formam, *Τερμησσὸς* et *Περμησσὸς* exstitisse putantis. — *λέγουσιν· ἐρεῖ* Lb; *ἐρεῖ* etiam PcAg.

27. *Λῖνος* constanter Vab et (ni fallimur) M; semel *λίνον* Lb. De variis Linis, nominisque scriptura cf. Clinton Fast. hell. I, p. 341 sqq. Schweigh. in Var. Lect. ad Herod. II, 79. Servius ad Virg. Eclog. IV, 57, qui locus a Clintonio perperam acceptus est.

ἐστὶν ἐν πέτρᾳ μικρᾷ σπηλαίου τρόπον εἰργασμένῃ· τούτῳ κατὰ ἔτος ἕκαστον πρὸ τῆς θυσίας τῶν Μουσῶν ἐναγίζουσι.[28] λέγεται δὲ ὡς ὁ Λίνος οὗτος παῖς μὲν Οὐρανίας εἴη καὶ Ἀμφιμάρου τοῦ Ποσειδῶνος, μεγίστην δὲ τῶν τε ἐφ' αὐτοῦ[29] καὶ ὅσοι πρότερον ἐγένοντο λάβοι δόξαν ἐπὶ μουσικῇ, καὶ ὡς Ἀπόλλων[30] ἀποκτείνειεν αὐ-
7 τὸν ἐξισούμενον κατὰ τὴν ᾠδήν. ἀποθανόντος δὲ τοῦ Λίνου τὸ ἐπ' αὐτῷ[31] πένθος διῆλθεν ἄρα καὶ ἄχρι τῆς βαρβάρου πάσης ὡς καὶ Αἰγυπτίοις ᾆσμα γενέσθαι Λίνον· καλοῦσι δὲ τὸ ᾆσμα Αἰγύπτιοι τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ Μανέρων.[32] οἱ δὲ Ἕλλησιν[33] ἔπη ποιήσαντες, Ὅμηρος μὲν ἅτε ᾆσμα Ἕλλησιν ὂν[34] ἐπιστάμενος τοῦ Λίνου τὰ παθήματα ἐπὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἔφη τῇ ἀσπίδι ἄλλα τε ἐργάσασθαι τὸν Ἥφαιστον καὶ κιθαρῳδὸν παῖδα ᾄδοντα τὰ[35] ἐς Λίνον·

cavato prominens; huic parentant quotannis antequam sacra Musis faciant. Genitum Linum Amphimaro Neptuni filio ex Urania vulgo proditum est; Musices eum gloria superiores omnes anteisse et ab Apolline, cui se cantu conferebat, occisum. De Lini quidem morte ad Barbaras etiam gentes luctus pervenit; siquidem apud Aegyptios carmen usurpatum est, quod Linum Graeci dixerunt, appellarunt ipsi tamen Aegyptii id patria voce Maneron; sed Graeci poetae et in primis Homerus eius cantilenae tanquam Graecae mentionem fecerunt. Quum enim Lini casus cognitos haberet, in Achillis scuto Vulcanum inter alia caélasse commentus est puerum fidibus canentem Linum:

28. ἐναγίζουσιν AgLa. — ἀμφιαράου La.

29. ἐφ' αὐτοῦ BPcAgLab; ἐφ' ἑαυτ. rell.

30. ἀπόλλωνα Vab (Vb α expunct.). Tum ἀποκτείννειεν AX. — κατὰ τὴν ὁδόν La.

31. αὐτῷ Sylb. Pors. SBPcAgLb; αὐτὸ edd. rell. VabMLa; tum βαρβαρικῆς pro βαρβάρου πάσης SM; at marg. M: γρ. τῆς βαρβάρου πάσης. — γενέσθαι λίνου La.

32. Μανέρων Am. Sylb. FCSB; Ἠμανέρων AXKPcAgLa; ἠμανέρων VabM; sine spiritu Lb.

33. Ἕλληνες Va; mox ἅτε om. VaM.

34. Ἕλλησιν ὂν coni. F, recep. CSBLa (at ον praeterea habet supra σιν); Ἑλλήσιον VaLbMPcAg; Ἑλλήσιον ὂν Vb; Ἑλλήνιον AXKF.

35. τὰ ex ingenio adiecit S, habent etiam BPcAg(?) om. edd. rell. VabMLab.

Τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι[36] *παῖς φόρμιγγι λιγείῃ*
Ἱμερόεν κιθάριζε, Λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδεν.[37]

Πάμφως δὲ ὅς[38] *Ἀθηναίοις τῶν ὕμνων ἐποίησε τοὺς* 8
ἀρχαιοτάτους, οὗτος ἀκμάζοντος[39] *ἐπὶ τῷ Λίνῳ τοῦ* 767
πένθους Οἰτόλινον ἐκάλεσεν αὐτόν. Σαπφὼ δὲ ἡ Λεσβία τοῦ Οἰτολίνου[40] *τὸ ὄνομα ἐκ τῶν ἐπῶν τῶν Πάμφω*[41] *μαθοῦσα Ἄδωνιν*[42] *ὁμοῦ καὶ Οἰτόλινον ᾖσεν. Θηβαῖοι δὲ λέγουσι παρὰ σφίσι ταφῆναι τὸν Λίνον, καὶ ὡς μετὰ τὸ πταῖσμα τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ*[43] *τὸ Ἑλληνικὸν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου κατὰ δή τινα ὄψιν ὀνείρατος τὰ ὀστᾶ ἀνελόμενος τοῦ Λίνου κομίσειεν*[44] *ἐς Μακεδονίαν· ἐκεῖνον μὲν* 9
δὴ αὖθις ἐξ ἐνυπνίων[45] *ἄλλων ὀπίσω τοῦ Λίνου τὰ ὀστᾶ ἐς Θήβας ἀποστεῖλαι, τὰ δὲ ἐπιθήματα τοῦ τάφου καὶ ὅσα σημεῖα ἄλλα ἦν*[46] *ἀνὰ χρόνον φασὶν ἀφανισθῆ-*

Quos inter medios iuvenis testudine dulci
Suave Linum arguto cecinit modulamine pulchrum.

At Pamphus, qui Atheniensibus hymnos antiquissimos fecit increbrescente ob Lini mortem luctu, Oetolinum (Flebilemlinum) dixit; Sappho deinde Lesbia sumto e Pamphi versibus Oetolini nomine Adonim ipsa simul et Oetolinum decantavit. Thebani vero sepultum apud se Linum fuisse autumant, addentes Philippum Amyntae filium profligatis ad Chaeroneam Graecis somnii cuiusdam monitu Lini eruta ossa in Macedoniam transportasse; mox itidem alio commotum somnio Thebas reportanda curasse. Sepulcri vero omnem superficiem ac plane vestigia omnia temporis diuturnitate abolita. Narrant

36. *τοῖσι* AVabM; *τοῖς σι δ' ἐνὶ* Ag. — *μέσσοις* VabMAg; *τοῖσι δὲνὶ μέσσοισι* La; *τοῖσι δ' ἐνιμμέσσοις* (sic) Lb.

37. *ἃ εἶδεν* Vb; *κάλονα εἶδεν* MLb. — Hom. Il. XVIII, 569.

38. *ὡς* VabM.

39. *ἀκμάζοντες* Va. — *τοὺς πενθ.* M. Tum *Οἰτόλινον* Sylb. SB; *Οἰτολίνου* edd. rell.; *οἱ τὸν λῖνον* (*λίνον* Ag) MPcAgLbM et sine accentu Va; *οἳ τὸν λῖνον* Vb et marg. R; *οἳ τὸν λίνον* La.

40. *τοῦ οἰτόλίνου* (sic) Va; *τοῦ οἱ τὸ λίνου* MR; *τοῦ οἱ τοῦ λίνου* La et marg. R; *τοῦ λίνου* Vb.

41. *σάπφω* Vb; *σαπφὼ*, ad marg. *πάμφω* R.

42. *Ἄδωνιν* A; deinde *οἱ τὸν λίνον* VbLb; *οἳ τὸν λῖνον* La; *οἱ τὸ λῖνον* Lb; *οἰτόλὶνον* Va; *οἱ τὸλίνον* Ag; tum *ᾖσεν* BPcAg; *ᾖσε* edd. rell. Lab.

43. *χερωνία* MVabLb; *χερωνεία* A; *τῷ ἐν χερ.* La; mox *ὀνείρατος ὄψιν* La.

44. *κομίσειεν* XKFCSB; *κομίσειν* La; *κομίσει* AAgLb; *κομήσει* Vb; *κομίζει* Va. Mox *ἐκεῖνος* La.

45. *ἐξ ἐν ὑπνίων* Vb; *ἐξ ὑπνίων* Va; *ἐξ αἰγυπτίων* Ag. Mox *ἀποστῆλαι* Vb, et *ἐπιθύματα*, *ή* sup. *ύ*, idem.

46. *ἄλλα ἢ* Ag; *ἄλλα ἡ* Lb. — *ἀφανησθῆναι* Vb.

ναι. λέγεται δὲ καὶ ἄλλα τοιάδε ὑπὸ Θηβαίων, ὡς του Λίνου τούτου γένοιτο ὕστερον ἕτερος Λίνος καλούμενος Ἰσμηνίου, καὶ ὡς Ἡρακλῆς ἔτι παῖς ὢν ἀποκτείνειεν[47] αὐτὸν διδάσκαλον μουσικῆς ὄντα. ἔπη δὲ οὔτε ὁ Ἀμφιμάρου Λίνος, οὔτε ὁ τούτου γενόμενος ὕστερον ἐποίησαν· ἢ καὶ ποιηθέντα ἐς τοὺς ἔπειτα οὐκ ἦλθεν.[48]

CAPUT XXX.

De Musarum aliorumque signis in Helicone — poetarum Musicae laude celebratorum signis — de Orpheo varia narratio — de fluvio Helicone — urbe Libethra et Orphei monumento — Lycomidis.

Ταῖς Μούσαις δὲ ἀγάλματα μὲν πρῶτά ἐστι Κηφισοδότου τέχνη πάσαις· προελθόντι δὲ οὐ πολὺ, τρεῖς μέν εἰσιν αὖθις Κηφισοδότου,[1] Στρογγυλίωνος δὲ ἕτερα τοσαῦτα, ἀνδρὸς βοῦς καὶ ἵππους ἄριστα εἰργασμένου· τὰς δὲ ὑπολοίπους[2] τρεῖς ἐποίησεν Ὀλυμπιοσθένης. καὶ Ἀπόλλων χαλκοῦς ἐστὶν[3] ἐν Ἑλικῶνι καὶ Ἑρμῆς μαχόμενοι περὶ τῆς[4] λύρας καὶ Διόνυσος, οἱ[5] μὲν Λυσίππου, τὸ δὲ ἄγαλμα ἀνέθηκε Σύλλας τοῦ Διονύσου τὸ

etiam Thebani fuisse alterum minorem Linum qui sit Ismenii dictus, quem Hercules puer dum ab eo Musicam doceretur occiderit. Carmina certe neque superior ille Amphimari, neque hic posterior ulla fecere; vel quae fortassis fecerunt ad posteritatis memoriam non pervenerunt.

Cap. XXX. Musarum ibi signa sunt omnium Cephisodoti opus. Paulo hinc longius Cephisodoti aliae sunt Musae tres; Strongylionis totidem hominis qui boves et equos unus omnium optime expressit; reliquas tres fecit Olympiosthenes. Est praeterea in Helicone Apollo aeneus et Mercurius de Lyra inter se litigantes et Bacchus; illi quidem opus Lysippi; Liberi Patris vero erecto statu simulacrum dedicavit Sylla, omnium

47. ἀποκτείνειεν BPcAgLa; ἀπέκτεινεν edd. rell. MVabLb.
48. ἦλθεν BPcVab(?)La; ἦλθε edd. rell. Lb.
Cap. XXX. 1. κιφησοδότου Ag.
2. ὑπολείπους Vb; τοὺς δὲ ὑπολ. La. — ὀλυμπιοσθενεῖς Lb.
3. ἐστὶν om. Va.
4. πρὸ τῆς Va.
5. οἱ μὲν e corr. Sillig. Catal. Artif. p. 258 et B; ὁ μὲν edd. rell. VabMPcAgLab; tum ὃ ἀνέθηκε coni. F.

ὀρθὸν, ἔργον τῶν Μύρωνος θέας μάλιστα ἄξιον μετά γε τὸν Ἀθήνῃσιν Ἐρεχθέα· ἀνέθηκε δὲ[6] οὐκ οἴκοθεν, Ὀρχομενίους δὲ ἀφελόμενος τοὺς Μινύας· τοῦτό ἐστι τὸ ὑπὸ Ἑλλήνων λεγόμενον θυμιάμασιν ἀλλοτρίοις τὸ θεῖον σέβεσθαι. (2) Ποιητὰς δὲ ἢ[7] καὶ ἄλλως ἐπιφανεῖς ἐπὶ 2
μουσικῇ, τόσων εἰκόνας ἀνέθεσαν, Θάμυριν μὲν αὐτόν τε ἤδη τυφλὸν καὶ λύρας κατεαγυίας[8] ἐφαπτόμενον· Ἀρίων δὲ ὁ[9] Μηθυμναῖός ἐστιν ἐπὶ δελφῖνος. ὁ δὲ Σα- 768
κάδα τοῦ[10] Ἀργείου τὸν ἀνδριάντα πλάσας, οὐ συνεὶς[11] Πινδάρου τὸ ἐς αὐτὸν προοίμιον, ἐποίησεν οὐδὲν ἐς τὸ μῆκος τοῦ σώματος εἶναι τῶν αὐλῶν μείζονα τὸν αὐλητήν. κάθηται δὲ καὶ Ἡσίοδος κιθάραν ἐπὶ τοῖς γόνασιν 3
ἔχων, οὐδέν τι οἰκεῖον Ἡσιόδῳ φόρημα·[12] δῆλα γὰρ δὴ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν[13] ἐπῶν ὅτι ἐπὶ ῥάβδου δάφνης ᾖδεν.[14] περὶ δὲ Ἡσιόδου τε ἡλικίας καὶ Ὁμήρου πολυπραγμονήσαντι ἐς τὸ ἀκριβέστατον οὔ μοι γράφειν ἡδὺ ἦν,[15] ἐπι-

Myronis operum (Erechtheo qui Athenis est excepto) longe quod spectetur dignissimum. Neque vero de suo Sylla donum dedit, sed illud Orchomeniis Minyis eripuit. Hoc illud est Graecis usurpatum verbum, Deos alienis suffimentis venerari. (2) Poetarum etiam et aliorum Musicae laude insignium virorum illic statuas videas, inter eos Thamyrin iam caecum fractam lyram attrectantem: Arion Methymnaeus delphino insidet; Sacadae vero Argivi qui effigiem finxit, quod Pindari de eo carminis exordium non intellexit, corporis magnitudine nihilo tibicinem tibiis grandiorem fecit. Sedet ibidem Hesiodus citharam genibus sustinens, quod tamen non fuit eius gestamen, quum (sicuti licet ex ipsis eius carminibus colligere) ad Lauri virgam caneret. De Hesiodi vero et Homeri aetate etsi mihi sunt omnia diligentius conquisita, non est tamen libitum meam ea de re sententiam explicare, quum sciam et alios et eos

6. δὲ om. Va; ἀφικόμενος τοὺς μηνύας La; id. om. sq. τό.

7. ἢ om. La.

8. λύραν καταγυίαν Cod. Pal.; καταγυίας VaMAg; καταγύας Lb.

9. ὁ adiecimus cum BPcVbAg Lab. — In Μηθυμναῖος consentiunt edd. codd.; vid. X, 19. not. 10.

10. Σάκα τοῦ VbLa.

11. συνιεὶς edd. praeter B, marg. RVb; συνεὶς B; σύνεισι PcAgLb; συνοίσει VabRLa et sup. vers. M; συνοίκει M.

12. φώρημα MVb.

13. αὐτοῦ τῶν Sylb. C; τῶν om. La; seq. ἐπὶ om. MVa; tum ῥάβδου BMVaPcAgRLab; ῥάβδῳ edd. rell. Vb et sup. vers. R. — δαφνησηδεπεριδεησι ὁδοῦ (sic) Lb.

14. ᾖδεν BPcVab(?); ᾖδε edd. rell. Ag; οἶδε La. — ἀκριβέστερον, ατον sup. vers. Lb.

15. ἡδύη M sec. S; ἡδύην VbM;

σταμένῳ τὸ φιλαίτιον ἄλλων τε καὶ[16] οὐχ ἥκιστα ὅσοι
4 κατ' ἐμὲ ἐπὶ ποιήσει τῶν ἐπῶν καθεστήκεσαν. (3) Ὀρφεῖ δὲ τῷ Θρᾳκὶ πεποίηται μὲν παρεστῶσα αὐτῷ Τελετή, πεποίηται δὲ περὶ αὐτὸν λίθου τε καὶ χαλκοῦ θηρία ἀκούοντα ᾄδοντος.[17] πολλὰ μὲν [δὴ] καὶ ἄλλα πιστεύουσιν οὐκ ὄντα Ἕλληνες, καὶ δὴ καὶ Ὀρφέα Καλλιόπης τε εἶναι Μούσης καὶ οὐ τῆς Πιέρου, καί οἱ τὰ θηρία ἰέναι[18] πρὸς τὸ μέλος ψυχαγωγούμενα, ἐλθεῖν δὲ καὶ ἐς τὸν Ἅδην ζῶντα αὐτὸν παρὰ τῶν κάτω θεῶν τὴν γυναῖκα αἰτοῦντα. ὁ δὲ Ὀρφεύς, ἐμοὶ δοκεῖν,[19] ὑπερεβάλετο ἐπῶν κόσμῳ τοὺς πρὸ αὐτοῦ,[20] καὶ ἐπὶ μέγα ἦλθεν ἰσχύος οἷα πιστευόμενος εὑρηκέναι τελετὰς θεῶν καὶ ἔργων ἀνοσίων καθαρμοὺς νόσων τε ἰάματα καὶ τροπὰς μηνιμάτων
5 θείων. τὰς δὲ γυναῖκάς φασι[21] τῶν Θρᾳκῶν ἐπιβουλεύειν μὲν αὐτῷ θάνατον, ὅτι σφῶν τοὺς ἄνδρας ἀκολουθεῖν ἔπεισεν αὐτῷ[22] πλανωμένῳ, φόβῳ δὲ τῶν ἀνδρῶν οὐ τολμᾶν· ὡς δὲ ἐνεφορήσαντο οἶνον,[23] ἐξεργά-

inprimis qui nostro tempore ad conscribenda poemata se applicant, contentiosos esse. (3) Thracio quidem Orpheo Teletae (Mysterii) simulacrum adsistit; circumstant canentem ferae in marmore et aere expressae. Graeci alia multa quae nunquam evenerunt pro veris habent, et illud inter cetera, Orpheum Calliopes filium fuisse, Musae scilicet, non eius quae Pieri filia fuerit; allicere solitum cantu feras; eundem ad inferos vivum descendisse quo exoratis inferûm diis uxorem reciperet. Atenim opinione mea Orpheus carminis concinnitate omnes qui ante ipsum fuerunt, longo superavit intervallo. Magnam autem ex eo est auctoritatem consecutus, quod et deorum initia et nefariorum facinorum expiationes creditus est adinvenisse; morborum etiam remedia et iratorum numinum placationes. Thracum vero foeminas insidias ei primum fecisse quod secum viros quacunque errans huc illuc traheret, virorum tamen metu non statim ausas facinus perpetrare; deinde

ἠδύνην (sic legimus scripturae compendium) Va, ad marg.: γρ. ἡδύ; ἡδείην Lb.
16. καὶ om. VabM.
17. ᾄδοντα (supra lin. ος) Vb. Tum μὲν δὴ καὶ AXKFCVbAgLa; δὴ om. SBVaMPcLb, quare uncis sepsimus.
18. εἶναι Va.
19. δοκεῖ VaMLa; tum ὑπερεβάλλετο VbAgLa.
20. αὐτοῦ B; mox οἷς VabM; τελευτὰς MVb.
21. φασιν Ag.
22. αὐτῷ B; αὐτῷ edd. rell. — ἔπεισεν αὐτῷ ἀκολουθεῖν La.
23. οἶνον BPcVabMRAgLb; οἴνου edd. rell., marg. RLa.

ζονται τὸ τόλμημα, καὶ τοῖς ἀνδράσιν ἀπὸ τούτου κατέστη[24] μεθυσκομένοις ἐς τὰς μάχας χωρεῖν. εἰσὶ δὲ οἵ φασι κεραυνωθέντι[25] ὑπὸ τοῦ θεοῦ συμβῆναι τὴν τελευτὴν Ὀρφεῖ· κεραυνωθῆναι δὲ αὐτὸν τῶν λόγων εἵνεκα ὧν ἐδίδασκεν ἐν τοῖς μυστηρίοις οὐ πρότερον ἀκηκοότας ἀνθρώπους. ἄλλοις δὲ προειρημένον[26] ἐστὶν, ὡς προ- 6
αποθανούσης οἱ τῆς γυναικὸς ἐπὶ τὸ Ἄορνον[27] δι' αὐτὴν τὸ ἐν τῇ Θεσπρωτίδι ἀφίκετο· εἶναι γὰρ πάλαι νεκυομαν- 769
τεῖον[29] αὐτόθι· νομίζοντα δέ οἱ ἕπεσθαι[28] τῆς Εὐρυδίκης τὴν ψυχὴν καὶ ἁμαρτόντα[30] ὡς ἐπεστράφη, αὐτόχειρα αὐτὸν ὑπὸ λύπης[31] αὑτοῦ γενέσθαι. λέγουσι δὲ οἱ Θρᾷκες ὅσαι τῶν[32] ἀηδόνων ἔχουσι νεοσσιὰς ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Ὀρφέως ταύτας ἥδιον[33] καὶ μεῖζόν τι ᾄδειν.

mero largius hausto quod cogitaverant perfecisse. Ex eo institutum ut viri non nisi temulenti ad proelia exirent. Sunt qui dicant fulmine ictum concidisse; hoc mortis genere peremptum quod initiorum arcana profanis et rudibus hominibus tradidisset. Est et illud memoriae proditum, uxore mortua venisse illum ad Aornum Thesprotiae, quod ibi pervetus esset per umbrarum evocationem oraculum; ibi quum Eurydices animam sequi se putasset et sua se opinione falsum respiciens animadvertisset, ultro sibi ipsi moerore confectum manus conscivisse. Addunt Thraces, luscinias quae circa Orphei sepulcrum nidos habeant, suaviores quam ceteras et vocaliores cantus edere.

24. καθέστη Vab. — μεθυσκομένοις VaLb; μεθυσκομένης, supra lin. οις R; μεθυσκομένους edd. Vb PcM(?)AgLa, marg. R.

25. κεραυνοθέντι VbM; mox κεραυνοθῆναι VabM. — οὐ πρότ. ἀνθρώπους ἀκηκοότας ἄλλοι δὲ La.

26. προσειρημένον vel εἰρημένον malit S; displicet lectio recepta; fuit fortasse in codice ἀποθανούσης; correctura $\overline{\pi\rho o}$ e margine irrepsit in locum alienum.

27. Ἄοῤῥον A; ἄορον VaM.

28. νεκυομαντεῖον Smai. BLa; νεκυομάντιον FCSmin.; νεκυμάντιον AXKPcAg et sine accentu Lb; νεκυμάντειον Va; νεκυμαντεῖον Vb; silet M.

29. ἔσεσθαι PcLa.

30. ἁμαρτῶντα Vb; ἁμαρτώντα Ag; ἁμαρτάνοντα La.

31. λείπης Vb; deinde αὐτοῦ M La.

32. ὅσοι τῶν La, unde eruimus ὅσαι τῶν; [ὡς] αἳ τῶν C; αἳ τῶν edd. rell.; οἱ τῶν VabPc; οἳ τῶν MLb; αυ, quibus expunctis οἱ sup. vers. Ag. Tum ἀηδόνων La. — νεοσσιὰς FCSM; νεοσσίας VbLb; νοσσιὰς AXKBPc(?) et praecedente ἔχουσιν La; νεωσσίας Ag; silet Va.

33. ἡδεῖον VaM; ἡδεῖων (ο super ω) Ag; ἥδιον (ι p. ras. et corr.) Lb; tum ἄγειν AVaMAgLb.

7 *Μακεδόνων*[34] *δὲ οἱ χώραν τὴν ὑπὸ τὸ*[35] *ὄρος τὴν Πιερίαν*
ἔχοντες καὶ πόλιν Δῖον φασὶν ὑπὸ τῶν γυναικῶν γενέ-
σθαι τὴν τελευτὴν ἐνταῦθα τῷ Ὀρφεῖ. ἰόντι δὲ ἐκ Δίου
τὴν ἐπὶ τὸ ὄρος καὶ στάδια προεληλυθότι εἴκοσι[36] *κίων τέ*
ἐστιν ἐν δεξιᾷ καὶ ἐπίθημα ἐπὶ τῷ κίονι ὑδρία λίθου·
ἔχει δὲ τὰ ὀστᾶ τοῦ Ὀρφέως ἡ ὑδρία, καθὰ οἱ ἐπιχώριοι[37]
λέγουσιν. (4) *Ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς Ἑλικών·*[38] *ἄχρι στα-*
8 *δίων ἑβδομήκοντα πέντε προελθόντι τὸ ῥεῦμα ἀφανίζεται*
τὸ ἀπὸ τούτου κατὰ τῆς γῆς· διαλεῖπον[39] *δὲ μάλιστα*
δύο καὶ εἴκοσι στάδια ἄνεισι τὸ ὕδωρ αὖθις, καὶ ὄνομα
Βαφύρας[40] *ἀντὶ Ἑλικῶνος λαβὼν κάτεισιν ἐς θάλασσαν*
ναυσίπορος. τοῦτον οἱ Διασταὶ[41] *τὸν ποταμὸν ἐπιῤῥεῖν*
διὰ παντὸς τῇ γῇ[42] *τὰ ἐξ ἀρχῆς φασί, τὰς γυναῖκας δὲ*
αἳ τὸν Ὀρφέα ἀπέκτειναν ἐναπονίψασθαί οἱ θελῆσαι[43]
τὸ αἷμα, καταδῦναί τε ἐπὶ τούτῳ[44] *τὸν ποταμὸν ἐς τὴν*

Macedones vero qui subiectam Pieriae monti terram incolunt et urbem Dion, eo ipso in loco a foeminis occisum Orpheum autumant. A Dio montem versus stadia XX progressis columna est ad dexteram; superimposita columnae est lapidea urna; in ea Orphei ossa condita esse regionis eius incolae dicunt. (4) Praeterfluit hunc locum Helicon amnis. Is ultra stadium LXXV infra terram se abdit; occulto dein meatu stadia XXII elapsus se denuo ostendit, et Baphyrae nomine pro Helicone sumto in mare se navigabilis infert. Hunc amnem Diastae aperto quondam alveo decurrisse aiunt; ab eo vero primum tempore quo mulieres illae quae Orpheum occiderant, sanguinem abluere conatae sunt, terram subiisse, ne

34. *Μακεδόνων* CSBVaMPcAg Lb; *Μακεδόνες* edd. rell. VbLa; mox *χώρα* VaM; *χῶρα* Vb.

35. *τὸ* inseruimus cum BPcAgLab. — *δίον* La; *πολινδιον* (sic) Lb.

36. *εἴκοσι* om. Vb (haud dubie scriptum erat *προεληλυθότι κ' κίων*).

37. *περιχώριοι* Ag; tum *λέγουσιν* Smai. MAg; *λέγουσι* edd. rell. Lab.

38. *Ἑλικῶνι* VbLbAg; *Ἑλίκων* La. — *Ἑλικών· ἄχρι πέντε προελθόντι τὸ* BPcVaAgLb; *Ἑλικὼν ἄχρι — πέντε· προελθόντι δὲ τὸ* edd. rell. VbLa; silet M.

39. *διαλιπὸν* Vb, marg. R, quod fortasse recipiendum; *διαλειπὼν* La; tum *δύο κ. εἴκ. μάλιστα στάδ.* id.; placet. Mox *ἄνισι* Ag.

40. *βαθύρας* (*θ* ambig.) Va; in Vb; *βοφύρας* esse videtur; *καφυρᾶς* La. — *ναυσιπόρος* M.

41. *Διάσται* FCVaM, sine accentu Lb; *Διασταὶ* SBAg?; *διάται* A; *δίαται* Vb; *Διᾶται* XKPc; *ἰδίαται* La.

42. *τῇ γῇ* ambig. in Va. Mox *ἀπέκτειαν* Ag.

43. *θελῆσαι* om. Vb; tum *τὸ* pro *τε* Va.

44. *τούτῳ* om. Vb. mox *ἵνα μὴ δὴ* Va.

γῆν, ἵνα δὴ μὴ τοῦ φόνου καθάρσια τὸ ὕδωρ παράσχηται. (5) Ἤκουσα δὲ καὶ ἄλλον ἐν Λαρίσῃ[45] λόγον, 9
ὡς ἐν τῷ Ὀλύμπῳ πόλις οἰκοῖτο[46] Λίβηθρα, ᾗ ἐπὶ Μακεδονίας τέτραπται τὸ ὄρος, καὶ εἶναι οὐ πόῤῥω[47] τῆς πόλεως τὸ τοῦ Ὀρφέως μνῆμα. ἀφικέσθαι δὲ τοῖς Λιβηθρίοις[48] παρὰ τοῦ Διονύσου μάντευμα ἐκ Θρᾴκης, ἐπειδὰν[49] ἴδῃ τὰ ὀστᾶ τοῦ Ὀρφέως ἥλιος,[50] τηνικαῦτα ὑπὸ συὸς ἀπολεῖσθαι Λιβηθρίοις τὴν πόλιν. οἱ μὲν δι'[51] οὐ πολλῆς φροντίδος ἐποιοῦντο τὸν χρησμὸν, οὐδὲ ἄλλο τι θηρίον οὕτω μέγα[52] καὶ ἄλκιμον ἔσεσθαι νομίζοντες 770
ὡς ἑλεῖν σφίσι τὴν πόλιν, συὶ δὲ[53] θρασύτητος μετεῖναι μᾶλλον ἢ ἰσχύος. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει τῷ θεῷ συνέβαινέ σφισι 10
τοιάδε· ποιμὴν περὶ μεσοῦσαν μάλιστα τὴν ἡμέραν ἐπικλίνων αὐτὸν[54] πρὸς τοῦ Ὀρφέως τὸν τάφον, ὁ μὲν ἐκάθευδεν ὁ ποιμήν, ἐπῄει δέ οἱ καὶ[55] καθεύδοντι ἔπη

pollutis ea caede foeminis ad expiandum scelus aquas praeberet suas. (5) Ab hoc longe diversum Larisae sermonem audivi: urbem olim in Olympo celebrem, Libethra nomine, fuisse, qua mons in Macedoniam se immittit; ab ea urbe non longe Orphei monumentum abesse; Libethriis olim e Thracia a Liberi Patris oraculo responsum allatum, a sue urbem deletum iri quum primum Orphei ossa sol aspexisset; de hoc illos oraculo sollicitos esse oportere se nihil putasse, quod nullam omnino feram vel tantam vel tantis praeditam viribus existere posse, quae urbem eiusmodi posset exscindere, suem vero magis fiducia quadam, quam suo robore niti crederent. Atqui ubi diis visum est haec acciderunt. Pastor quidam meridie recubuit fessus ad Orphei tumulum. Is quum forte

45. *Λαρίσῃ* BPcMAgLb; *Λαρίσσῃ* edd. rell. VabLa. — *ὀλυμπίῳ* La.

46. *οἴκοιτο* Vab; mox *ἡ* VbMLb; sequens *ἐπὶ* om. MVab. „*γρ. Μακεδονίαν.*“ Palm. Ms.

47. *πόρρω* Vb; mox *τὸ* om. Vb.

48. *Λιβηθρί* Vb, *αις* sup. vers., *λιβηθραίοις* La, quod probamus; *λιβηθρίοις* rell. (*λιθρίοις* Lb).

49. *ἐπὰν* Va; *ἐπεὶ δ' ἂν* A; *ἐπειδ' ἂν* Vb; tum *ἤδη* AgLa.

50. *ὁ ἥλιος* malit F. — Hoc loco in *λιβηθρίοις* consentiunt codd.

51. *δι'* Sylb. KFCSB; *δὴ* AX VabMPcAgLab.

52. *μέγα οὕτω* VaM; mox *ἔπεσθαι* Va. — *σφισιν* M.

53. *συὶ δὲ θρασ.* correcturam K laudatam a FS receperunt CB; *οὐ δὲ* AVbLa; *οὐδὲ* edd. rell. VaMPc AgLb. — *συνέβεμ* (?) *σφίσι* La.

54. *αὐτοῦ* VaM; *ἑαυτὸν* Vb.

55. *ποιμὴν ἐπεὶ δὲ οἱ δεύοι καὶ καθ.* M; *ἐπήει δέ οἱ καθεύδοντι* La; *ποιμὴν ἐπεὶ οἱ δεύοι καὶ καθ.* RVa (in marg. *ἐνδίῳ* Va; *ἐπῄει δὲ, οἱ* R); *ποιμὴν καὶ καθεύδοντι* Vb. *ἐπῄει δεύοι καὶ* Ag; *ἔπη εἰδεύοι* Lb. Locus videtur corruptus; fortasse legendum est: *ἐπῄει δέ οἱ ἐν-*

τε ᾄδειν τῶν Ὀρφέως καὶ μέγα καὶ[56] ἡδὺ φωνεῖν. οἱ
οὖν ἐγγύτατα νέμοντες ἢ καὶ ἀροῦντες,[57] ἕκαστοι τὰ ἔργα
ἀπολείποντες ἠθροίζοντο ἐπὶ τοῦ ποιμένος τὴν ἐν τῷ
ὕπνῳ ᾠδήν· καί ποτε ὠθοῦντες ἀλλήλους καὶ ἐρίζοντες
ὅστις ἐγγύτατα ἔσται τῷ ποιμένι ἀνατρέπουσι τὸν κίονα,
καὶ κατεάγη τε[58] ἀπ' αὐτοῦ πεσοῦσα ἡ θήκη καὶ εἶδεν[59]
11 ἥλιος ὅ τι ἦν τῶν ὀστῶν[60] τοῦ Ὀρφέως λοιπόν. αὐτίκα
δὲ ἐν τῇ ἐπερχομένῃ νυκτὶ ὅ τε[61] θεὸς κατέχει πολὺ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ποταμὸς ὁ[62] Σῦς (τῶν δὲ
περὶ τὸν Ὄλυμπον χειμάῤῥων[63] καὶ ὁ Σῦς ἐστί) τότε
οὖν οὗτος ὁ ποταμὸς κατέβαλε[64] μὲν τὰ τείχη Λιβη-
θρίοις, θεῶν δὲ[65] ἱερὰ καὶ οἴκους ἀνέτρεψεν ἀνθρώπων,
ἀπέπνιξε δὲ τούς τε[66] ἀνθρώπους καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει
ζῷα ὁμοίως τὰ πάντα. ἀπολλυμένων[67] δὲ ἤδη Λιβηθρίων

somno se dedisset, in somnis coepit Orphei versus magna et suavi voce decantare. Ea voce qui proximis locis vel pascebant, vel forte arabant commoti, intermisso opere ad illam dormientis pastoris cantilenam accurrerunt. Ibi quum ita, ut fit, alterum alter trudentes impellerent, dum proxime quisque ad pastorem certant accedere, columnam evertunt; ea ruente fracta est urna, quo factum ut Orphei ossa sol aspiceret. Ea deinde quae insecuta est nocte ingenti aquae vi de coelo effusa Sus amnis (unus hic est de Olympi torrentibus) Libethriorum muros deiecit, sacras et profanas aedes evertit, homines ipsos et animalia cuncta quae intra moenia

δίῳ καθεύδοντι; — mox ᾄδην Ag La; ἄδην Lb.

56. καὶ om. MVa. — οἱ νῦν ἐγγ. La.

57. ἀρκοῦντες, sec. man. ἀροῦντες Va.

58. κατεάγηται ἀπ' Ag; tum ὑπ' αὐτοῦ VaLa.

59. εἶ pro εἶδεν M; sed εἶδεν ad marg.; deinde ὁ ante ἥλιος omisimus cum SBVaMPcLb; habent edd. rell. VbAgLa; conf. not. 50.

60. εἴ τι ἦν vel ὅ τι ἦν Pors.; illud B, hoc, sensu flagitante, nos probavimus; diversa est ratio loci IX, 38, 5.; ἐς τὴν VaMRAg; εἰς τὴν Lb; om. edd. rell. VbPcLa. — τῶν ὀστῶν VaMRAgLb; τὸ τῶν ὀστῶν coni. F., recep. C; τὰ ὀστᾶ edd. rell. VbPc, marg. R, La. Nostra et Siebelisii Excerpta Mosq. nullam hoc loco notant varietatem; Facius ἐς τὴν τῶν ὀστῶν inde profert, et ὁ ἥλιος τὸ τῶν ὀστῶν τοῦ Ὀρφ. λοιπόν coniicit. Seq. λοιπὸν om. VbLa.

61. ὅτε AX.

62. ποτ. ὁ Σῦς BPcVaMAgLb; ὁ om. edd. rell. VbLa.

63. χειμάρων VbAgLa; mox ἐστὶν AgLaM.

64. κατέβαλε Am. Sylb. FSCBAg Pc; κατέλαβε AXKVabMLab. — λιβηθρίης La; λιβηθίοις M.

65. δὲ om. VabAgLabM; mox ἀνέστρεψεν — ἀπέπνιξεν Ag.

66. τε om. Vb.

67. „malim ἀπολομένων." B. Placet, ὀπολυμένων La; ἀπολλυμένω Lb.

οὕτως οἱ ἐν Δίῳ[68] Μακεδόνες, κατά γε τὸν λόγον τοῦ Λαρισαίου[69] ξένου ἐς τὴν ἑαυτῶν τὰ ὀστᾶ κομίζουσι τοῦ Ὀρφέως. ὅστις δὲ περὶ ποιήσεως ἐπολυπραγμόνησεν[70] ἤδη, τοὺς Ὀρφέως ὕμνους οἶδεν ὄντας[71] ἕκαστόν 12
τε αὐτῶν ἐπὶ βραχύτατον καὶ τὸ σύμπαν οὐκ ἐς ἀριθμὸν πολὺν πεποιημένους· (6) Λυκομίδαι[72] δὲ ἴσασί τε καὶ ἐπᾴδουσι τοῖς δρωμένοις· κόσμῳ μὲν δὴ[73] τῶν ἐπῶν δευτερεῖα φέροιντο ἂν μετά γε[74] Ὁμήρου τοὺς ὕμνους, τιμῆς δὲ ἐκ[75] τοῦ θείου καὶ ἐς πλέον ἐκείνων ἔχουσιν.

fuerunt extinxit. Deletis iam Libethriis Macedones qui Dion tenebant (uti mihi Larisaeus hospes narrabat) Orphei ossa Dion translata sibi vindicarunt. Iam vero qui sunt in poetarum scriptis non indiligenter versati satis norunt in Orphei hymnis singulis brevitatem summam quaesitam, neque omnino multos numero esse; (6) Lycomidae eos plane qui sint sciunt, et initiis suis concinunt; ac sunt illi quidem carminis elegantia et ornatu primi secundum Homeri hymnos; honor eis sane maior quam illis divinitus obtigit.

68. *ἐνδίῳ* A.

69. *λαρισσίου* La; *λαρεισαίου* Ag Lb; geminatum *σ* commendat Porson; tum *ξένον* MVa. — *κομίζουσιν* Ag.

70. *πολυπραγμόνησεν* Ag; tum *εἴδη* MVa; distinximus cum B post, rell. edd. ante *ἤδη*. *τοῦ ὀρφ.* Va.

71. *οἱ δέοντας* Va; *οἰδέοντας* Ag Lb (hic sine spir. et accentu); *οἱ δὲ ὄντας* M; *οἶδεν* (sic) *ὄντ.* Vb. „Fortasse scribendum *τοὺς Ὀρφέως ὕμνους οἶδε, ἕκαστόν τε* etc. *omnes singulos.*“ Lobeck. Aglaoph. I, p. 390.

72. *Λυκομίδαι* Palm. Ms. SBAg LbPc; *Λυκομίδαις* Vab; *λυκομίδας* M; *Λυκομῆδαι* edd. rell. La. cf. I, 22, not. 46. IX, 27, not. 12.

73. *κόσμῳ δὲ δὴ* Ag. tum *δευτερία* VabLb; *δευρία* M; *δευτερίαν* Ag.

74. *Ὁμήρου τε* VabMAgLb; *Ὁμήρου γε* rell.; Pors. *γε* post *μετὰ* transponit; quum accedat La, sequimur.

75. *ἐκ* delere velit F; Amasaeum *ἐς τὸ θεῖον* legisse suspicatur Sylb. *ἔχουσιν* Smai. BPcMVab(?)Ag; *ἔχουσι* edd. rell. Lab.

CAPUT XXXI.

Arsinoës signum in Helicone — Priapi signum et cultus — tripodes in Helicone positi, festum Musea dictum, Hippocrene — de Hesiodi carminibus – Hesiodi morte — fluvio Lamo, Narcissi fonte et de ipso Narcisso varia narratio.

771 *Καὶ Ἀρσινόης ἐστὶν ἐν Ἑλικῶνι εἰκὼν ἣν Πτολεμαῖος ἔγημεν ἀδελφὸς ὤν· τὴν δὲ Ἀρσινόην στρουθὸς*[1] *φέρει χαλκῆ τῶν ἀπτήνων· πτερὰ μέν γε καὶ αὗται κατὰ ταὐτὰ*[2] *ταῖς ἄλλαις φύουσιν, ὑπὸ δὲ βάρους καὶ διὰ μέγεθος*[3] *οὐχ οἷά τέ ἐστιν ἀνέχειν σφᾶς ἐς τὸν ἀέρα τὰ*
2 *πτερά.* (2) *Ἐνταῦθα καὶ Τηλέφῳ τῷ Ἡρακλέους*[4] *γάλα ἐστὶν ἔλαφος παιδὶ μικρῷ διδοῦσα, καὶ βοῦς τε παρ' αὐτὸν*[5] *καὶ ἄγαλμα Πριάπου θέας ἄξιον·*[6] *τούτῳ τιμαὶ τῷ θεῷ δέδονται μὲν καὶ ἄλλως, ἔνθα εἰσὶν αἰγῶν νομαὶ καὶ προβάτων ἢ καὶ ἑσμοὶ*[7] *μελισσῶν, Λαμψακηνοὶ*[8] *δὲ καὶ ἐς πλέον ἢ θεοὺς τοὺς ἄλλους νομίζουσι,*[9] *Διονύσου*

Cap. XXXI. Arsinoes etiam in Helicone statua est, quam Ptolemaeus etsi germanus frater erat uxorem tamen duxit. Ea statua aeneo insidet passeri (struthocamelo) ex involucrum genere. Habent hi quidem alas uti alites ceteri, sed prae corporis mole humo se in sublime nequeunt attollere. (2) Est ibidem cerva Telepho Herculis filio infanti mammam praebens, et bos proximo loco. Inter cetera eius loci insignia spectacula est Priapi signum. Huic deo et alibi honorem habent quibus capellarum et ovium greges vel apum alvearia curae sunt, sed eum prae Dis cunctis venerantur Lampsaceni, Libero Pa-

Cap. XXXI. 1. *στρουθός* om. VaMLb.

2. *κατὰ ταὐτὰ* BLa; *κατὰ ταῦτα* PcAgLb; *κατὰ τὰ αὐτὰ* rell.

3. *μεγέθους* VabLb.

4. *Ἡρακλέως* Vb, *ους* sup. *ως*; sq. *ἔλαφος* om. La.

5. *αὐτῶν* Vb, *ὸν* sup. *ῶν*. — *πριάμου* Lb.

6. *ἄξιος ον* (*ος* et *α* litura del.) Vb.

7. De scriptura *ἑσμοὶ* quam recepit S (ex auctoritate G. Hermanni, qui tamen circumspecte addit: „ad verbum *ἑσμὸς* quod attinet, id si cum leni spiritu scribitur, usui hoc cuidam tribuendum puto, sed ei nescio an pravo.“ Opuscc. II, p. 256.) videantur scriptores ab eo laudati; *ἐς ἐμοὶ* Ag.

8. *Λαμψακινοὶ* (VbMAg) *δὲ καὶ ἐς* Vb, unde *καὶ* recepimus a reliquis omissum.

9. *νομίζουσιν* Ag.

τε[10] αὐτὸν παῖδα εἶναι καὶ Ἀφροδίτης λέγοντες. (3) Ἐν 3
δὲ τῷ Ἑλικῶνι καὶ ἄλλοι τρίποδες κεῖνται καὶ ἀρχαιότα-
τος ὃν ἐν Χαλκίδι λαβεῖν τῇ ἐπ' Εὐρίπῳ[11] λέγουσιν
Ἡσίοδον νικήσαντα ᾠδῇ.[12] περιοικοῦσι δὲ καὶ ἄνδρες
τὸ ἄλσος, καὶ ἑορτήν τε ἐνταῦθα οἱ Θεσπιεῖς καὶ ἀγῶνα
ἄγουσι[13] Μουσεῖα, ἄγουσι δὲ καὶ τῷ Ἔρωτι,[14] ἆθλα οὐ
μουσικῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀθληταῖς τιθέντες. ἐπανα-
βάντι δὲ στάδια ἀπὸ τοῦ ἄλσους τούτου ὡς εἴκοσιν
ἔστιν ἡ τοῦ ἵππου καλουμένη κρήνη· ταύτην τὸν Βελ-
λεροφόντου[15] ποιῆσαί φασιν ἵππον ἐπιψαύσαντα ὁπλῇ
τῆς γῆς. (4) Βοιωτῶν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἑλικῶνα οἰκοῦν- 4
τες παρειλημμένα[16] δόξῃ λέγουσιν ὡς ἄλλο Ἡσίοδος[17]
ποιῆσαι οὐδὲν ἢ τὰ ἔργα· καὶ τούτων δὲ[18] τὸ ἐς τὰς

tri e Venere genitum dictitantes. (3) Sunt in Helicone et alii tripodes dedicati et unus inter hos antiquissimus, quem Chalcide ad Euripum Euboeae de carminibus praemium tulisse Hesiodum tradunt. Lucum circumquaque accolunt finitimi. Thespienses dies festos agitant et ludos Musea. Cupidinis etiam ludos faciunt, quibus non solum musicis hominibus, sed athletis etiam sua exposita praemia. Supra lucum stadia ferme XX ascendentibus est fons, qui Equi dicitur. Elicuisse hunc ungula terram fodientem Bellerophontis equum tradunt; ob eam rem Hippucrenen nominatum. (4) Boeotiorum quidem populi, qui circa Heliconem domicilia habent, ex opinione quadam a maioribus accepta Hesiodum negant aliud quicquam praeter illud poema, quae Opera appellantur, scriptum reli-

10. δὲ Ag.

11. Εὐρίππω Va.

12. ἀδήν Vab; ᾠδή Lab. — τὸ ἄλσος conf. cap. 29, 5.

13. ἄγουσιν Ag, tum μουσῖα Vb; Μουσῶν M; μουσεῖα ad marg.; Μούσεια malit S; accedimus.

14. τὰ Ἐρώτια Meurs. Graecia feriat. s. v. Ἐρώτια; cf. Böckh. C. I. I, p. 679. Mox μουσικοῖς Osann sylloge p. 199. — ἄλσου La; εἴκοσι id., in Lb εἴκοσῑ (i. e. ιν). — καλουμένου Lb.

15. βελερεφόντου VbAg; βελεροφόντου La.

16. παρειλημμένα AXKFCBMVab PcAgLab; παρειλημμένῃ Am. S; παρειληφέναι Porson. — δόξει Ag.

17. ὁ πίνδαρος, ad marg. γρ. ἡσίοδος, Ag; tum ποιήσει VabLb; ποιήσειεν La, quod recipiendum fortasse.

18. δὲ om. Ag; tum τὸ Sylb. FCSBLa; τὰ AXKMVbPcAgLb; τὰ — προοίμια Va. Nobis eiecto προοίμιον scribendum videtur τὰ ἐς τὰς Μούσας, sicut mox τὸ ἐς τὰς Ἔριδας. Margini quidam adscripserat προοίμιον, declaraturus quid id sit τὰ ἐς τὰς Μούσας; glossema in interpolationem abiit parum idoneam, quare ut rationibus grammaticis satisfacerent τὸ — προοίμιον scripsit La, τὰ — προοίμια Va.

Μούσας ἀφαιροῦσι προοίμιον, ἀρχὴν τῆς ποιήσεως εἶναι τὸ ἐς τὰς Ἔριδας λέγοντες· καί μοι[19] μόλυβδον ἐδείκνυσαν ἔνθα ἡ πηγή, τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου λελυμασμένον· ἐγγέγραπται[20] δὲ αὐτῷ τὰ Ἔργα. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα κεχωρισμένη[21] τῆς προτέρας, ὡς πολύν τινα ἐπῶν ὁ Ἡσίοδος ἀριθμὸν ποιήσειεν, ἐς γυναῖκάς τε ᾀδόμενα,[22] [καὶ] ἃς μεγάλας ἐπονομάζουσιν Ἠοίας, καὶ Θεογονίαν
772 τε[23] καὶ ἐς τὸν μάντιν Μελάμποδα, καὶ ὡς Θησεὺς ἐς[24] τὸν Ἅιδην ὁμοῦ Πειρίθῳ καταβαίη, παραινέσεις[25] τε Χείρωνος ἐπὶ διδασκαλίᾳ δὴ τῇ Ἀχιλλέως, καὶ ὅσα ἐπὶ

quisse, quin et ex eo Musarum invocationem quae in exordio est removent, principium statuentes carminis eum locum fuisse qui de Contentionibus est. Quin et plumbeam mihi tabulam ostenderunt iuxta fontem positam, sed vetustate magna ex parte vitiatam. In ea scriptum est carmen illud ipsum quae Opera inscribuntur. Diversa est ab hac eorum sententia, qui multa alia versuum volumina Hesiodo adscribunt, ea videlicet quae in mulieres decantata sunt, [et] quas magnas Eoeas nominant; Deorum gentilitatem (Theogoniam), in Melampodem vatem carmen, Thesei cum Pirithoo ad inferos descensum, Chironis praeceptiones ad Achillem scilicet instituendum et

19. *καί μοι* usque *λελυμασμένον* om. MVa. — *μόλυβδον* BVb(?)PcAgLab; *μόλιβδον* rell.; conf. II, 37, not. 20. et IV, 35, not. 32, quo loco eadem haec forma recipienda erat. — *ἐδείκνησαν* La; in Lb lectio est ambigua. — *λελυμασμένον* Sylb.; probante F receperunt CS, et sic habent BPcAgLb; *λελυσμένον* La; *λελυμασμεν ἐγγ.* (sic, spatium purum) Vb; *λελυμασμένα* edd. rell. MVa.

20. *ἐγγέγραπται* Schaefer ad Lamb. Bos. p. 137. CSBPcVabAgLab; *ἐγέγραπται* M; *γέγραπται* edd. rell.; *γέγραπται δὲ ἐν αὐτῷ* coni. F.

21. *κεχωρισμένα* VabPcAg; *ἕτερα κεχωρισμένα* Lab; recte fortasse.

22. *ᾀδώμενα* Ag; seq. *καὶ* om. Schleiermacher B et sic scribit Clint. Fast. Hell. I, p. 382; eodem fere redit Harlesii (ad Fabricii B. Gr. I, p. 580) transpositio *ἃς καί*, quam commendat Fritzsche de Aristoph. Daetal. p. 103. n. 61. Nos propter Schol. Apollon. Rhod. II, 181, ubi feminarum Catalogus ab Eoeis distingui videtur, *καὶ* eiicere quidem non audemus, uncis tamen circumscripsimus. Conferendi sunt quos de hac quaestione laudat scriptores Siebelis. — *ἐπωνομάζουσιν* Vb. — *ἠνίας* pro *Ἠοίας* La.

23. *τε* om. BPc(?).

24. *ἐς* BPcVab(?)La; *εἰς* edd. rell. Lb. — *πειριθῶ* Vb. — *καταβήη* La.

25. *παραινέσεις* Pors. B; idem coniectura assecutus est S; *παραίνεσις* AXKFCSMVabPcAgLab. Deinceps *δὴ τῇ* Am. Sylb. Smai. CB Va(?)PcAgLb; [*δὲ*] *τῇ* Smin.; *δὲ τῇ* edd. rell. MVbLa; neque *δὲ* neque *τε* ferendum, sed eiicienda est particula e decreto Fritzschii d. l.

Ἔργοις τε καὶ ἡμέραις. οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσι[26] *καὶ ὡς μαντικὴν Ἡσίοδος διδαχθείη παρὰ Ἀκαρνάνων· καὶ ἔστιν ἔπη μαντικὰ, ὁπόσα [τε] ἐπελεξάμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐξηγήσεις ἐπὶ τέρασιν.*[27] (5) *Ἐναντία δὲ καὶ ἐς τοῦ* 6
Ἡσιόδου τὴν τελευτήν ἐστιν εἰρημένα. ὅτι μὲν γὰρ οἱ παῖδες τοῦ Γανύκτορος Κτίμενος καὶ Ἄντιφος ἔφυγον ἐς Μολυκρίαν ἐκ Ναυπάκτου διὰ τοῦ Ἡσιόδου τὸν φόνον καὶ αὐτόθι ἀσεβήσασιν ἐς Ποσειδῶνα ἐγένετο τῇ Μολυκρίᾳ[28] *σφίσιν ἡ δίκη, τάδε μὲν*[29] *καὶ οἱ πάντες κατὰ ταὐτὰ εἰρήκασι· τὴν δὲ ἀδελφὴν τῶν*[30] *νεανίσκων οἱ μὲν ἄλλου τού φασιν αἰσχύναντος Ἡσίοδον*[31] *λαβεῖν οὐκ ἀληθῆ τὴν τοῦ ἀδικήματος δόξαν, οἱ δὲ*[32] *ἐκείνου γενέσθαι τὸ ἔργον. τὰ μὲν δὴ*[33] *ἐς Ἡσίοδον καὶ αὐτὸν καὶ ἐς*

quae Operibus et Diebus subnecti solent. Didicisse iidem Hesiodum divinandi artem tradunt ab Acarnanibus, et exstant sane eius de divinatione carmina, quae ipsi legimus, ac praeterea ostentorum enarrationes. (5) Contraria etiam quaedam de Hesiodi morte narrantur. Nam Ganyctoris filios ob Hesiodi necem, Ctimenum et Antiphum, ex Naupacto Molycriam confugisse, et quod illic ob violatum Neptuni numen poenam susceperint, omnium haec eadem sunt sermonibus vulgata; sed adolescentum sororem quum alius vitiasset in stupri suspicionem falso Hesiodum vocatum alii dixere, alii vero illum haud dubie culpa non vacasse. Ac de iis quidem quae de Hesiodo eiusque versibus valde inter se dissidentia memoran-

At quomodo intrusa cogitari potest? Recte locum suum tuetur; si vero eiicienda est, non sola sed *ἐπὶ διδασκαλίᾳ δὴ τῇ Ἀχιλλέως* ad marginem releganda erunt. Ad seq. *καὶ ὅσα ἐπὶ Ἔργοις τε καὶ ἡμ.* conferendus est Proclus ad Hesiod. opp. et dies in fine: *τούτοις δὲ ἐπάγουσί τινες τὴν ὀρνιθομαντείαν, ἅτινα Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος ἀθετεῖ.* Goettling. Praef. ad Hesiod. p. XX.

26. *λέγουσιν* Ag. Mox *Ἡσίοδος* usque *μαντικὰ* om. Ag. — *τε* post *ὁπόσα* quomodo ferri possit non videmus.

27. *τέρασιν* Sylb. FCSBPcAg(?); *πέρασιν* AXKMVabLab. Mox *λευτὴν* pro *τελευτὴν* La; correctura huic vitio vel praecedenti *πέρασιν* in margine adscripta *τε* post *ὁπόσα* procreasse videtur.

28. *τῇ Μολυκρίᾳ* Pors. B; *τῇ Μολυκρίδι* AXKFSMVabPcAgLb; [*ἐν*] *τῇ Μολυκρίδι* C; *τιμολυκρίδι* La; om. Am., neque nos desideramus.

29. *τὰ μὲν* MVaLb; mox *ταῦτα* VaLbAg. — *εἰρήκασιν* Ag.

30. *τῷ* A. — *ἄλλου* Sylb. FCSB MVaLa; *ἄλλοι* AXKVbPcAgLb. — *τοῦ* Vab.

31. *ἡσιόδου* Va.

32. *οὐδὲ* MVaAgLb.

33. *δὴ* om. Va.

7 τὰ ἔπη διάφορα[34] ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω. (6) Ἐπὶ δὲ
ἄκρᾳ τῇ κορυφῇ τοῦ Ἑλικῶνος ποταμὸς οὐ μέγας ἐστὶν
ὁ[35] Λάμος. Θεσπιέων δὲ ἐν τῇ γῇ Δονακών ἐστιν ὀνο-
μαζόμενος·[36] ἐνταῦθά ἐστι Ναρκίσσου πηγή, καὶ τὸν
Νάρκισσον ἰδεῖν ἐς τοῦτο τὸ ὕδωρ φασίν, οὐ συνέντα
δὲ ὅτι ἑώρα σκιὰν τὴν ἑαυτοῦ λαθεῖν τε αὐτὸν[37] ἐρα-
σθέντα αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ[38] τοῦ ἔρωτος ἐπὶ τῇ πηγῇ οἱ
συμβῆναι τὴν τελευτήν. τοῦτο μὲν δὴ παντάπασιν εὔη-
θες,[39] ἡλικίας ἤδη τινὰ ἐς τοῦτο ἥκοντα ὡς ὑπὸ ἔρω-
τος[40] ἁλίσκεσθαι, μηδὲ ὁποῖόν τι ἄνθρωπος καὶ ὁποῖόν
8 τι ἀνθρώπου σκιὰ διαγνῶναι. ἔχει δὲ καὶ ἕτερος ἐς[41]
αὐτὸν λόγος, ἧσσον μὲν τοῦ προτέρου γνώριμος, λεγό-
μενος δὲ καὶ οὗτος, ἀδελφὴν γενέσθαι Ναρκίσσῳ δίδυ-
773 μον, τά τε ἄλλα ἐς ἅπαν ὅμοιον τὸ εἶδος καὶ ἀμφοτέροις
ὡσαύτως κόμην εἶναι, καὶ ἐσθῆτα ἐοικυῖαν αὐτοὺς ἐν-

tur, satis dictum hactenus fuerit. (6) In summo Heliconis iugo (?) fluvius est Lamus non magnus ille quidem. In Thespiensium vero finibus vicus est, qui Donacon dicitur. In eo fons Narcissi appellatus, quod in ea se aqua Narcissus aspexisse dicatur, donec suam illam esse umbram non intelligens sui ipsius imprudens amore caperetur atque ex eo ad eundem fontem extabesceret. Absurdum vero hominem iam eo aetatis provectum ut capiatur amore ne dignoscere quidem quid sit homo et quid hominis umbra. Alius etiam de Narcisso sermo proditus est minus quam superior vulgatus, auctores tamen et hic suos habet; sororem ei geminam fuisse quum oris specie omni ex parte similem, tum vero coma et vestitu nihil dif-

34. *διαφορὰ* Ag; tum *τοσοῦτο* VaMLb. Mox *ἐπὶ δὲ ἄκρᾳ τῇ κορυφῇ* — quid tandem hoc est? scribendum est *ὑπό*.

35. „*ὁ* ante *Λάμος* videtur eliminandum.“ S. Tum *Δονακών* scripsimus cum SB. „Post *γῇ* cum Buttmanno omisi *ἡ*.“ B; at iam omiserat S. in editione utraque. *Ἡδονάκων* Am. AC; *ἡ Δονάκων* XKFVabM(?)AgPcLb. *ἡ δινάκων* La; *Θεσπιέων ἐν τῇ γῇ ἡδονικῶν ἐστιν ὀνομαζομένη* [*ἐνταῦθά ἐστι Ναρκίσσου*] *πηγὴ* Creuzer Plotin. de pulchr. praepar. §. 10.

36. *ὀνομαζόμενος* CSBVaPcMAg Lb; *ὀνομαζομένη* AXKFVbLa.

37. *αὐτὸ* A; *λαβεῖν τε αὐτὸν* La.

38. *ἐπὶ τοῦ ἔρ.* MR (ad marg. R *ὑπὸ*) Lab.

39. *ἔνθες* M; *ἔνιθες* Vb. Tum *ἡλικίας* CSmai. BVaMPcRAgLb; *ἠλιθιότητος* edd. rell. Vb, marg. R, La.

40. *ὡς καὶ ὑπὸ* Ag; *ὡς αὐτοῦ ἔρ.* Sylb.; *σκιᾶς* deesse suspicatur K. Tum *μὴ δὲ* VbM; posterius *τι* om. La.

41. *ἐς* BLa; *εἰς* edd. rell. — *ἀδελφὴ* La; *αἰσθῆτα* id.

δύεσθαι, καὶ δὴ καὶ[42] ἐπὶ θήραν ἰέναι μετὰ ἀλλήλων·
Νάρκισσον δὲ ἐρασθῆναι τῆς ἀδελφῆς, καὶ ὡς ἀπέθανεν
ἡ παῖς φοιτῶντα ἐπὶ τὴν πηγὴν συνιέναι μὲν ὅτι τὴν
ἑαυτοῦ σκιὰν ἑώρα, εἶναι δέ οἱ καὶ συνιέντι[43] ῥᾳστώνην
τοῦ ἔρωτος, ἅτε οὐχ ἑαυτοῦ σκιὰν δοξάζοντι ἀλλὰ εἰ-
κόνα ὁρᾶν τῆς ἀδελφῆς. νάρκισσον δὲ ἄνθος ἡ γῆ καὶ 9
πρότερον ἔφυεν, ἐμοὶ δοκεῖν,[44] εἰ τοῖς Πάμφω[45] τε-
κμαίρεσθαι χρή τι ἡμᾶς ἔπεσι· γεγονὼς γὰρ πολλοῖς
πρότερον ἔτεσιν ἢ Νάρκισσος ὁ Θεσπιεὺς, Κόρην τὴν
Δήμητρός φησιν[46] ἁρπασθῆναι παίζουσαν καὶ ἄνθη συλ-
λέγουσαν, ἁρπασθῆναι[47] δὲ οὐκ ἴοις ἀπατηθεῖσαν ἀλλὰ
ναρκίσσοις.

ferenti; solitos simul venari; a puero sororem amatam; ea quum forte diem suum obisset ventitare illum ad fontem solitum, in quo quum suam intueretur umbram ac suam omnino esse non ignoraret, ob similitudinem tamen quae inter ipsos fuerat tanquam si non suam, sed sororis imaginem prae oculis haberet, desiderii ex eo sui solatium aliquod capere consuesse. Narcissum vero florem et ante multo e terra editum puto, quantum ex Pamphi versibus licet coniicere. Multis enim ante Thespiensem Narcissum annis, Proserpinam Cereris filiam a Dite raptam scripsit, dum luderet et flores legeret; neque violis illam, sed narcissis deceptam.

42. καὶ om. Va.

43. συνιέντα AVabMLa.

44. δοκεῖ VaM.

45. Πάμφῳ A; ἐκ' ἄμφω Lb. Mox ἔπεσιν Ag. — νάρκισος La; δήμητρας id.

46. φασιν AVabLab. — ἁρπασθῆναι μὲν παιζ. vult S.

47. ἁρπασθῆναι Sylb. CSBLaPc Ag; ἁρπασθεῖσαν edd. rell. VabM Lb. — οὐχ ἴοις Va; οὐ κίοις Vb; οὐκίοις M.

CAPUT XXXII.

De Creuside navali Thespiensium — urbe Thisbe — urbe Tipha — urbe Haliarto — Lysandri praeclare factis — de Lysandri flagitiose factis.

Τοῖς δὲ ἐν Κρεύσιδι,[1] ἐπινείῳ τῷ Θεσπιέων, οἰκοῦσιν ἐν κοινῷ μέν ἐστιν οὐδὲν, ἐν ἰδιώτου[2] δὲ ἀνδρὸς ἄγαλμα ἦν Διονύσου, γύψου πεποιημένον καὶ ἐπικεκοσμημένον γραφῇ. πλοῦς δὲ[3] ἐς Κρεῦσίν ἐστιν ἐκ Πελοποννήσου σκολιός τε καὶ ἄλλως[4] οὐκ εὔδιος· ἄκραι τε γὰρ ἀνέχουσιν ὡς μὴ κατ' εὐθὺ τῆς θαλάσσης περαιοῦσθαι[5] καὶ ἅμα ἐκ τῶν ὀρῶν καταπνέουσιν ἄνεμοι βίαιοι.

2 *(2) Πλέοντι δὲ ἐκ Κρεύσιδος[6] οὐ πλαγίῳ, παρὰ δὲ αὐτὴν Βοιωτίαν, πόλις ἐστὶν[7] ἐν δεξιᾷ Θίσβη. πρῶτα μὲν ὄρος ἐστὶ πρὸς θαλάσσῃ, τοῦτο δὲ[8] ὑπερβαλόντα πεδίον σε ἐκδέξεται καὶ μετὰ τοῦτο ἄλλο ὄρος· ἐν δὲ ταῖς[9]*

Cap. XXXII. Qui Creuside (quod est Thespiensium navale) habitant, nihil illi publice habent memoratu dignum. In privati hominis aedibus est Liberi Patris signum e gypso, pictura illuminatum. Creusin e Peloponneso navigatio est obliqua et omnino parum tranquillo mari minus tuta. Nam excurrentibus in mare promontoriis ita sinuantur littora ut recti cursus teneri nequeant; ex proximis praeterea montibus venti spirant concitatius. (2) A Creuside non transverso itinere navigantibus, sed Boeotiae oram ipsam legentibus, Thisbe urbs occurrit ad dexteram. Ac primum quidem proximus mari mons est; hunc ubi superaveris te planities excipiet; alius subinde

Cap. XXXII. 1. *Κρεύσιδι* Smai. Vb, marg. R; *Κρευσίδι* edd. rell.; *δὲ ἱερεῦσιδι* La; *Κρευσὶν* Pc; *νηρεῦσιν* M; *ἐνηρεῦσιν* RAgLb; *ἐγηρεῦσιν* Va. — *τῶν θεσπ.* La.

2. *ἰδίῳ τοῦ* AgLb; sq. *ἦν* om. Ag.

3. *πλοῦς δὲ* om. Vb; tum *ἐν ἠρεῦσιν* Va; *ἐνηρεῦσιν* MR (ad marg. R *ἐς κρεῦσιν*); *εσηρεῦσιν* (sic) Lb.

4. *ἄλλος* VaMLab; *ἄλλους* Ag.

5. *περεοῦσθαι* Vb; mox *βιαῖοι* Ag.

6. *ἐκ νηρευσίδος* MVaR; *Κρευσίδος* edd. quae supra, not. 1.; etiam Lb. Tum *οὐ πλαγίῳ* scripsimus e coni., nisi malis fortasse *πλαγίως*; *οὐ πλάνω* VaLbPcAgR; *οὐκ ἄνω* edd. VbLa et R marg.; „an *οὐ πελαγίῳ*?“ B. „neque in altum provectis“ Am.

7. *ἐστὶν* om. Ag; mox *ἐστὶν πρὸς* edd. ante B, Ag.

8. *ἐστὶ τοῦτο δὲ* A. — *ὑπερβαλόντα* Cor. B; *ὑπερβάλλοντα* edd. rell. MVabPcAgLab. — *δὲ* pro *σὲ* La. — *δέξεται* Va.

9. *τοῖς* AVabM. — *ὑπορείαις* Va La; *ὑπωρείοις* Vb, *αι* sup. *οι*;

ὑπωρείαις ἐστὶ πόλις. Ἡρακλέους δὲ ἱερὸν καὶ ἄγαλμα
ὀρθὸν ἐνταῦθά ἐστι[10] λίθου, καὶ Ἡράκλεια ἑορτὴν ἄγουσι.
τὸ δὲ πεδίον τὸ μεταξὺ τῶν ὀρῶν ἐκώλυεν οὐδὲν λίμνην 3
ὑπὸ πλήθους εἶναι τοῦ ὕδατος, εἰ μὴ[11] διὰ μέσου χῶμά
σφισιν ἐπεποίητο ἰσχυρόν· καὶ οὕτω παρὰ ἔτος ἐς μὲν
τὰ ἐπέκεινα[12] τοῦ χώματος ἐκτρέπουσι τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ
ἐπὶ τὰ ἕτερα αὐτοῦ γεωργοῦσι. Θίσβην δὲ λέγουσιν ἐπι-
χώριον εἶναι νύμφην ἀφ᾽ ἧς ἡ πόλις[13] τὸ ὄνομα ἔσχη-
κεν. (3) Παραπλέοντι δὲ αὐτόθεν[14] πόλισμά ἐστιν οὐ 4
μέγα ἐπὶ θαλάσσῃ Τίφα.[15] Ἡράκλειόν τε Τιφαιεῦσίν ἐστι 774
καὶ ἑορτὴν ἄγουσιν ἐπέτειον. οὗτοι Βοιωτῶν μάλιστα ἐκ
παλαιοῦ τὰ θαλάσσια ἐθέλουσιν εἶναι σοφοί, Τῖφυν[16]
ἄνδρα μνημονεύοντες ἐπιχώριον, ὡς προκριθείη γενέσθαι

mons et in eius ima parte urbs ipsa; in ea Herculis templum in quo signum recto statu e lapide. Herculi ludos quae Heraclea appellantur, faciunt. Quod inter montes camporum iacet, nihil, quin defluentium aquarum copia stagnum perpetuum sit, prohibet, nisi valido aggere per medium ducto quotannis aquam in alteram partem avertant et alteram interea campi partem colant. Thisben ipsam, a qua urbi nomen, nympham esse indigenam dicunt. (3) Hinc praeternavigantibus modicum est oppidum maritimum Tipha. Herculis illic delubrum, in quo sacrum faciunt anniversarium. Tiphaeenses praecipuam sibi prae cunctis Boeotiis maritimarum rerum peritiam iam tum ab initio vindicant, Tiphyn praedicantes, cui

ὑπωρίαις Lb; mox ἐστιν ἡ πόλις vult S, quod non displicet. Frequentis eiusmodi corruptelae exemplum proxime adest cap. 33, ubi vid. not. 10.

10. ἐστιν λίθου Ag; ἄγουσιν AgM. Tum Ἡρακλεῖα VbM; (Ἡρακλείαν sec. F.); ἡρακλεία Lb; Ἡρακλεῖ Va. Mox ἐκώλυεν οὐδὲν αν scribendum videtur, ut VIII, 7, 1.

11. εἰ δὲ μὴ Va. — χρῶμα σφίσιν Vb.

12. ἐπ᾽ ἐκεῖνα VaR ad marg. R. ἐπέκεινα Lb. — ἐκτρέπουσιν M. — γεωργοῦσιν Ag. — θήσβην La.

13. ἀφ᾽ ἧς πόλεις Va; ἀφ᾽ ἡ πόλις Vb. Tum ἔσχηκεν BPcVab(?) La; ἔσχηκε edd. rell. Lb.

14. αὐτόθεν Am. B. VbLa; αὐτόθι edd. rell. VaMPcAgLb.

15. Τῖφα Smai.; recte fortasse. „Θουκυδίδης τοῦτο πόλισμα Σίφας καλεῖ πληθυντικῶς. Ortelius ait Sylburgium annotasse τιφαι dici dorice pro σιφαι. (Sed id non invenitur in suis notis; dedit Ortelius notas Sylburgii ampliores; quod et ex aliis locis deprehenditur); et id est in suis notis.“ Palm. Ms.; parenthesi inclusa Palmer. ipse litura delevit. — Tum Τιφιεῦσιν MLb; Τιφεεῦσιν esse videtur in Va. Tum ἐστιν καὶ ἑωρτὴν Ag; mox ἐπέτιον VabMAg; ἐπαίτιον La. — ἐθέλουσιν La; θέλουσιν rell.

16. Τῖφυν SB; Τίφυν edd. rell. La; Τίφην VabLbM. — μνημονεύουσιν La.

τῆς Ἀργοῦς κυβερνήτης· ἀποφαίνουσι δὲ καὶ πρὸ τῆς πόλεως ἔνθα ἐκ Κόλχων ὀπίσω κομιζομένην ὁρμίσασθαι[17]
5 τὴν Ἀργὼ λέγουσιν. (4) Ἀπὸ δὲ Θεσπίας ἰόντι ἄνω πρὸς ἤπειρόν ἐστιν Ἁλίαρτος. ὅστις δὲ Ἁλιάρτου γέγονεν ἢ Κορωνείας οἰκιστὴς, οὔ με ἀπὸ τῶν ἐς Ὀρχομενίους ἐχόντων εἰκὸς ἦν χωρίζειν. κατὰ δὲ τὴν ἐπιστρατείαν[18] τοῦ Μήδου φρονήσασιν Ἁλιαρτίοις τὰ Ἑλλήνων, μοῖρα τῆς Ξέρξου στρατιᾶς[19] γῆν τέ σφισιν ὁμοῦ καὶ τὴν πόλιν ἐπεξῆλθε καίουσα. ἐν Ἁλιάρτῳ δέ ἐστι Λυσάνδρου τοῦ Λακεδαιμονίου[20] μνῆμα· προσβαλὼν γὰρ τῶν Ἁλιαρτίων[21] πρὸς τὸ τεῖχος στρατιᾶς ἔκ τε Θηβῶν ἐνούσης ἔνδον καὶ ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἐπεξελθόντων τῶν πολεμίων ἔπεσεν
6 ἐν τῇ μάχῃ. (5) Λύσανδρον δὲ τὰ μὲν ἐς τὰ[22] μάλιστα ἐπαινέσαι, τὰ δὲ[23] καὶ πικρῶς ἔστι μέμψασθαι. σοφίαν μέν γε τοιαύτην ἐπεδείξατο· ἡγούμενος Πελοποννησίων ταῖς[24] τριήρεσιν Ἀντίοχον κυβερνήτην ὄντα Ἀλκιβιάδου,[25]

nominatim Argus navis gubernacula credita sunt, suum fuisse indigenam. Ostendunt etiam extra oppidum locum quo Argo ipsam Colchis reversam applicuisse dicunt. (4) Supra Thespiensium fines interius est Haliartus. Huius urbis et item Coroneae quisnam fuerit conditor, seorsum ab Orchomeniorum historia exponere non erat consentaneum. Persico certe bello quod in Graecorum amicitia constanter perstitisset Haliartus, pars una Xerxis copiarum agrum et urbem Haliartiorum igni ferroque vastavit. Est Haliarti Lysandri Lacedaemonii monumentum. Quum enim ad muros oppugnandi causa accessisset, defenderetur autem oppidum Atheniensium et Thebanorum praesidio, eruptione ab hostibus facta in pugna occubuit. (5) Lysandrum quidem summis laudibus ornandum et eundem acriter accusandum censuerim. Nam prudentiam in re bellica tunc maximam ostendit, quum Peloponnesiacae ipse classis impe-

17. ὁρμίσασθαι Sylb. Schaefer. ad L. Bos. p. 85. CSB; κομίσασθαι edd. rell. VabMPcAgLab; „applicuisse“ Am. — Tum τῶν Vb, ἢ sup. ῶ. — ἀπὸ δὲ σπίας Lb.

18. ἐπιστρατείαν SVabMLab; στρατείαν rell.; στρατίαν Ag; tum τοῦ δήμου VaR (ad marg. R. μήδου).

19. στρατείας hic et paulo post A VabMAgLb.

20. τοῦ μακεδονίου Va.

21. τῶν Ἁλιαρτίων Smin. B; τῷ Ἁλιάρτῳ edd. rell. VabMPcAgLab.

22. Λύσανδρος. τὰ μὲν ἐς τὰ VabM; λύσανδρον. τὰ μὲν LbAg; λύσανδρος δὲ τὰ μὲν La; ἐπαινέσας id.

23. τὰ δὲ — τοιαύτην om. VaM Lb. — ἐπεδέξατο Lb.

24. τοῖς Va. Nos cum B distinximus post ἐπεδείξατο; rell. edd. post τριήρεσιν. — ἀντιόχου La.

25. ἀλκιάδου Va.

φυλάξας Ἀλκιβιάδην ἀπόντα τοῦ ναυτικοῦ,[26] τηνικαῦτα
τὸν Ἀντίοχον ἐπηγάγετο[27] ἐς ἐλπίδα ὡς ὄντα ἀξιόμαχον
ναυμαχῆσαι Λακεδαιμονίοις, καὶ ἀναγαγόμενον[28] ὑπὸ
θράσους τε καὶ ἀλαζονείας ἐνίκησεν αὐτὸν οὐ πόῤῥω τοῦ
Κολοφωνίων ἄστεως.[29] ὡς δὲ καὶ δεύτερα ὁ Λύσανδρος 7
ἐπὶ τὰς τριήρεις ἀφίκετο ἐκ Σπάρτης ἡμερώσατο μὲν οὕτω
Κῦρον[30] ὡς χρήματα, ὁπότε ἐς τὸ ναυτικὸν αἰτοίη, πα-
ρεῖναί οἱ κατὰ καιρόν τε[31] καὶ ἄφθονα· ὁρμούντων δὲ 775
ναυσὶν ἑκατὸν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς Ἀθηναίων, εἷλεν αὐτῶν
τὰ πλοῖα[32] ἐσκεδασμένους ἐπί τε ὕδωρ τοὺς ναύτας καὶ
ἐπὶ ἀγορὰν φυλάξας. παρέσχετο δὲ καὶ ἔργον τοιόνδε
ἐς δικαιοσύνην. Αὐτολύκῳ τῷ παγκρατιάσαντι (οὗ δὴ 8
καὶ εἰκόνα ἰδὼν οἶδα[33] ἐν Πρυτανείῳ τῷ Ἀθηναίων)
τούτῳ τῷ ἀνδρὶ ἐς ἀμφισβήτησιν ὅτου δὴ κτήματος
Ἐτεόνικος ἦλθεν ὁ Σπαρτιάτης· ὡς δὲ ἄρα λέγων[34] ἡλί-
σκετο οὐ δίκαια, (ἦν γὰρ δὴ τηνικαῦτα Ἀθηναίοις τῶν

rator Antiochum Alcibiadis gubernatorem, eo tempore observato quo aberat imperator, in spem adduxit Lacedaemoniis se parem esse posse ad congrediendum navali proelio, ac deinde eum non longe a Colophoniorum moenibus arrogantia et temeritate suffultum vicit. Iam vero triremium iterum a Spartanis imperio accepto Cyrum minorem ita delinivit, ut pecuniam ille ad classem tuendam quoties et quantum petisset quoque maxime tempore opus esset, perliberaliter suppeditaret. Quumque Athenienses ad Aegospotamos centum navium stativa haberent, tempus illud speculatus quo navales socii aquatum et ad commeatus sibi e foro curandos profecti fuerant, classem illam occupavit. Iustitiae etiam tale specimen dedit. Autolyco pancratiastae, cuius ego imaginem in Prytaneo Athenis vidi, cum Eteonico Spartano homine erat de pecunia nescio qua controversia. Ibi Spartanus, qui iure causae multo esset disceptando inferior, quod erat tunc Atheniensium civitas in tri-

26. ἀπὸ τοῦ ναυτ. VaPcRAgLb; ἀπόντα ναυτ. Vb; ἀπόντα τοῦ ν. R ad marg.

27. ἐπογάγετο Vb; tum ἀξιώμαχον Ag.

28. ἀναγόμενον VaLb; ἀγόμενον Vb; mox ἀλαζονίας AVabMAgLab.

29. ἄστεος VaMLab; deinde δευτέρα ALb.

30. Κύρον (ῆ super ύ) M; κύριον Ag; κύρον Lab. — ὁπότε δὲ τὸ ν. αιτοιη (sic) Lb.

31. τε om. VaLa. Mox εἶλεν M.

32. „malim τὰς πλείους.“ B. Non displicet; favet La qui habet τὰ πλεῖα. — ἐπὶ τὸ ὕδωρ La.

33. εἶδα Va; tum πρυτανίῳ Ag.

34. λέων Ag. — ἀμυνάμενος La; ἀμυνόμενον Lb.

τριάκοντα ἡ ἀρχὴ καὶ παρῆν ἔτι ὁ Λύσανδρος) τούτων εἵνεκα Ἐτεόνικος πληγῶν τε ἄρχειν ἐπήρθη καὶ ἀμυνάμενον τον Αὐτόλυκον ἦγεν ἐπὶ Λύσανδρον, παντάπασιν ἐκεῖνον ἐς χάριν τὴν ἑαυτοῦ δικάσειν[35] ἐλπίζων· Λύσανδρος δὲ ἀδικεῖν Ἐτεόνικον[36] κατέγνω καὶ ἀπέπεμψεν ἀτιμάσας τῷ
9 λόγῳ. (6) Τάδε μὲν[37] Λυσάνδρῳ τὰ ἐς δόξαν ὑπάρχοντα ἦν, ἄλλα δὲ τοσάδε[38] ὀνείδη. Φιλοκλέα γὰρ Ἀθηναῖον[39] ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς καὶ αὐτὸν στρατηγοῦντα καὶ Ἀθηναίων τῶν ἄλλων ὅσον τετρακισχιλίους αἰχμαλώτους ὄντας ἀπέκτεινεν ὁ Λύσανδρος, καί σφισιν οὐδὲ ἀποθανοῦσιν[40] ἐπήνεγκε γῆν, ὃ καὶ Μήδων τοῖς ἀποβᾶσιν ἐς Μαραθῶνα ὑπῆρξε παρ᾽[41] Ἀθηναίων, καὶ αὐτῶν Λακεδαιμονίων τοῖς πεσοῦσιν ἐν Θερμοπύλαις ἐκ βασιλέως Ξέρξου. μείζονα δὲ ἔτι Λακεδαιμονίοις ὀνείδη γενέσθαι παρεσκεύασεν[42] ὁ Λύσανδρος ἐπί τε δεκαδαρχίαις[43] ἃς κατέστησε ταῖς πό-
10 λεσι[44] καὶ ἐπὶ τοῖς Λάκωσιν ἁρμοσταῖς. Λακεδαιμονίων

ginta virûm potestate et aderat adhuc Lysander, eo processit insolentiae ut non dubitaverit adversarium plagis lacessere eundemque praesenti se animo defendentem ad Lysandrum pertraxerit, confisus nempe ad gratiam illum pronunciaturum. At Lysander Eteonicum iniuriarum damnatum cum infamia et convicio dimisit. (6) Et haec quidem Lysandro magnam existimationem pepererunt. Alia vero fere totidem eius facta magno illi dedecori fuere. Ad Aegospotamos Philoclem Atheniensem de classis praetoribus unum, et Atheniensium ad quatuor millia dedititiorum occidit ac mortuis terram iniici vetuit; quum et Persis qui ad Marathonem ceciderant Atheniensium, et iis Lacedaemoniis qui ad Thermopylas mortem oppetierant, Xerxis concessu sepultura contigerit. Deinde maiorem Lacedaemoniis ex eo invidiam concitavit, quod et Decemviratus in sociis civitatibus et Laconicos Harmostas constituit. Po-

35. δικάζειν Va.
36. Ἐτεονίκην Vab.
37. τὰ μὲν VaM; deinde τὰ δὲ ἐς Va. An forte τῷ μὲν Λυσ. τάδε ἐς?
38. τόσσα Vb; τὰ Lb; τόσαδε Pors.; nos cum La scripsimus τοσάδε; rell. τόσα.
39. imo Ἀθηναῖον; cf. locum geminum cap. 6, 3.
40. ἀποθανοῦσι Ag. — ἐν τοῖς ἀποβ. La.
41. ὑπῆρξεν παρὰ Ag; παρὰ etiam Lab.
42. παρασκεύασεν A; παρασκευάσινσεν Vb, σιν expunct.
43. δεκαρχίαις Vab; δεκαδαρχίαις edd. PcAgLab; cf. c. 6. not. 13.
44. πόλεσιν Ag.

δὲ χρήματα οὐ νομιζόντων κτᾶσθαι κατὰ δή τι μάντευμα, ὡς ἡ[45] φιλοχρηματία μόνη γένοιτο ἂν ἀπώλεια τῇ Σπάρτῃ, ὁ δὲ καὶ[46] χρημάτων πόθον σφίσιν ἐνεποίησεν ἰσχυρόν. ἐγὼ μὲν δὴ Πέρσαις τε ἑπόμενος καὶ δικάζων 116
νόμῳ γε τῷ[47] ἐκείνων, βλάβος κρίνω Λακεδαιμονίοις μᾶλλον ἢ ὠφέλειαν γενέσθαι Λύσανδρον.

CAPUT XXXIII.

De monte Tilphuso, fonte Tilphusa ac de Tiresia — memorandis Haliartiorum, templo dearum Praxidicarum — fluvio Lophi — vico Alalcomenis — Syllae flagitiose factis ac morte — fluvio Tritone.

Ἐν Ἁλιάρτῳ δὲ[1] τοῦ τε Λυσάνδρου μνῆμα καὶ Κέκροπος τοῦ Πανδίονός ἐστιν ἡρῷον. τὸ δὲ ὄρος τὸ Τιλφούσιον καὶ ἡ Τιλφοῦσα[2] καλουμένη πηγὴ σταδίους μάλιστα Ἁλιάρτου πεντήκοντα ἀπέχουσι.[3] λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ[4] Ἑλλήνων Ἀργείους μετὰ τῶν Πολυνείκους[5] παί-

stremo quum Spartani nullam omnino acquirendae pecuniae rationem haberent, quod ex quodam oraculo acceperant, Spartae solam pecuniae cupiditatem fatalem fore, hic eos ad pecuniae studium vehementer incitavit. Quibus ego rebus adductus et simul Persarum auctoritatem ac legem secutus, Lysandri principatum Spartanis perniciosiorem potius quam utiliorem exstitisse censuerim.

Cap. XXXIII. Ad Haliartum vero ut redeam est illic et Lysandri monumentum et Cecropis Pandionis filii heroica cella. Mons Tilphusius et Tilphusa item fons qui dicitur, ab Haliarto stadia abest quinquaginta ut maxime. Traditum etiam est Graecorum monumentis, Argivos quum Polynicis filios secuti The-

45. ἡ om. Va; mox ἀπόλεια Vb; ἀπώλια Ag; conf. Ang. Mai in Nov. Collect. Script. vet. e Vatican. codd. edita II, p. 3.

46. ἃ δὲ καὶ VaLbMR (ad marg. R ὅδε, quod voluerat Pors., nec nobis displicet.)

47. νόμων τε τῶν VabM; νόμῳ τε τῶν AgLb, neque τε neque γε habet La. — ὠφελίαν Lb.

Cap. XXXIII. 1. „Fortasse quispiam suspicetur δὴ pro δὲ legendum esse.“ S, propter c. 32, 5. Tum „μνημονικὸν σφάλμα· οὐ γὰρ ἦν Κέκροψ Πανδίονος, ἀλλὰ Ἐρεχθέως τοῦ Πανδίονος.“ Palm. Ms.

2. τιλφούσα Va; τιλφουσία La.

3. ἀπέχουσα VaMLb.

4. ἀπὸ VabMLb; καὶ ὑπὸ La; καὶ om. rell. — ἐλλήλων Lb.

5. Πολυνίκους VbAgLb.

δων ἑλόντας Θήβας ἐς Δελφοὺς τῷ θεῷ καὶ ἄλλα τῶν
λαφύρων καὶ Τειρεσίαν[6] ἄγειν· καὶ (εἴχετο γὰρ δίψῃ)
καθ' ὁδόν φασιν αὐτὸν πιόντα ἀπὸ τῆς Τιλφούσης ἀ-
2 φεῖναι τὴν ψυχήν· καὶ ἔστι[7] τάφος αὐτῷ πρὸς τῇ πη-
γῇ. τὴν δὲ θυγατέρα τοῦ Τειρεσίου[8] δοθῆναι μέν φασι
τῷ Ἀπόλλωνι ὑπὸ τῶν Ἀργείων, προστάξαντος δὲ τοῦ θεοῦ
ναυσὶν ἐς τὴν νῦν[9] Ἰωνίαν καὶ Ἰωνίας ἐς τὴν Κολοφωνίαν
περαιωθῆναι· καὶ[10] ἡ μὲν αὐτόθι συνῴκησεν ἡ Μαντὼ
Ῥακίῳ Κρητί· τὰ δὲ ἄλλα ἐς Τειρεσίαν, ἐτῶν τε ἀριθμὸν
ὧν[11] γεγράφασιν αὐτὸν βιῶναι, καὶ ὡς ἐκ γυναικὸς ἐς[12]
ἄνδρα ἠλλάγη, καὶ ὅτι Ὅμηρος ἐποίησεν ἐν Ὀδυσσείᾳ
συνετὸν εἶναι γνώμην Τειρεσίαν[13] τῶν ἐν Ἅιδου μόνον,
ταῦτα μὲν καὶ οἱ πάντες ἴσασιν ἀκοῇ. (2) Ἁλιαρτίοις
δέ ἐστιν ἐν ὑπαίθρῳ θεῶν ἱερὸν[14] ἃς Πραξιδίκας καλοῦ-
σιν· ἐνταῦθα ὀμνύουσι μέν, ποιοῦνται δὲ οὐκ ἐπίδρο-

bas cepissent dum ad Delphicum Apollinem cum reliqua praeda vatem etiam Tiresiam pertraherent, sitientem illum in via hausta de Tilphusa fonte aqua animam statim egisse. Est eius sepulcrum ad ipsum fontem. Vatis filiam Manto ab Argivis Apollini aiunt sacratam; sed transmisisse eam classe (iubente deo) Colophonem in Ioniam ibique Rhacio Cretensi nuptam. Quae de Tiresia dicuntur alia, de annorum scilicet quem vixisse scripserunt numero, et quod vir evaserit ex foemina, quodque in Odyssea Homerus eum unum sapientem esse apud inferos dixerit, omnia haec omnes iam toties audita norunt. (2) Est apud Haliartios sub divo dearum aedes quas vocant Praxidicas (Vindices); ad earum aram iusiurandum concipiunt quod

6. *Τηρεσίαν* VaMLa; seq. *καὶ* om. VaMPcAgLb. — *ἤχετο* La.

7. *ἔτι* Vb. Post *τάφος* inserunt *ἐν τῷ* AXK. Tum *θυγατέραν* Vb.

8. *Τηρεσίου* VabM.

9. *νῦν* CSBVabMAgLb; om. rell. edd. PcLa; mox *καὶ* [*ἐκ*] *Ἰων.* suadente F. rec. C; *ἰονίας* La.

10. *καὶ* inseruimus cum VaMAgLb; tum *συνῴκεισε* M; *συνώκησεν ἡ Μάντω* (*μάντω* etiam M) *ῥακιώ κρῆτον* Vb, (*κρῆτον* etiam M sec. S); *συνώκει σημάντορα κιώκρητον* Va; *συνώκει. σημάντωρα κιωκρητὶ* Lb; *συνώκη σημάντωρα κιώκρητϊ* Ag; *συνῴκησεν ἡ μαντῷ* La, quod placet; *συνῴκησε Μαντώ*, sine *ἡ* rell.; deinceps *Τηρεσίαν* VaM. — *ἐτῶν τε* — *Τειρεσίαν* om. La.

11. *ἀριθμὸν* Sylb. CB; probat S; *ἀριθμοῦ* edd. rell. VabMPcAgLb; *ὧν* coni. SB; *ὅσα* Sylb.; *ὃν* C; *ὡς* edd. rell. VabMPcAgLb.

12. *εἰς* edd.; tum *ἄνδρας* A.

13. *Τειρεσία* Vb. — Hom. Od. X, 492 sqq.

14. *θεῶν ἢ ἱερ.* A.

μον τὸν ὅρκον· ταύταις[15] μέν ἐστι πρὸς τῷ ὄρει τῷ Τιλφουσίῳ τὸ ἱερόν· ἐν Ἁλιάρτῳ δέ εἰσι ναοί, καί σφισιν οὐκ ἀγάλματα ἔνεστιν, οὐκ ὄροφος ἔπεστιν· οὐ μὴν οὐδὲ οἷς τισὶν ἐποιήθησαν,[16] οὐδὲ τοῦτο ἠδυνάμην πυθέσθαι. (3) Ἔστι δὲ ἐν[17] τῇ Ἁλιαρτίᾳ ποταμὸς Λόφις. 4
λέγεται δὲ τῆς χώρας αὐχμηρᾶς οὔσης τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ ὕδατος οὐκ ὄντος ἐν αὐτῇ ἄνδρα τῶν δυναστευόντων ἐλθόντα ἐς Δελφοὺς[18] ἐπερέσθαι τρόπον ὅντινα ὕδωρ εὑρήσουσιν ἐν τῇ γῇ· τὴν δὲ Πυθίαν προστάσσειν, ὃς 777
ἂν[19] ἐπανήκοντι ἐς Ἁλίαρτον ἐντύχῃ οἱ πρὸ τῶν ἄλλων, τούτου δεῖν[20] φονέα γενέσθαι αὐτόν· ἐντυχεῖν τε δὴ αὐτῷ παραγενομένῳ τὸν υἱὸν Λόφιν, καὶ τὸν οὐ μελλήσαντα[21] τῷ ξίφει τὸν νεανίσκον παῖσαι· καὶ τὸν μὲν ἔτι ἔμπνουν περιθεῖν, ὅπου δὲ ῥυῆναι τὸ αἷμα,[22] ὕδωρ ἐν-

non facile temeritatis coarguitur. Est haec aedes dearum ad montem Tilphusium. Haliarti vero delubra sunt in quibus signa nulla, quum tecto etiam careant; ne id quidem quibus dicata fuerint numinibus percontando cognoscere potui. (3) Perfluit Haliartidem terram Lophis fluvius. Aiunt quum regio ab initio squalida siccitate laboraret nec ullas haberet aquas, virum eo tempore unum de primoribus Delphos venisse ad consulendum, qua ratione aqua inveniri posset; responsum accepisse, ut qui primus Haliartum redeunti obvius factus esset illum occideret; quare quum reduci primus filius Lophis occurrisset, nihil cunctatum stricto gladio puerum percussisse; illum adhuc spirantem huc illuc cursitasse, ubicunque vero humi fu-

15. ταύτας Va; tum ὄρει τὸ Vb; πρὸς τὸ ὄρος τῷ La. — εἰσὶν ναοὶ Lb.

16. ἐποιήθησαν Boeckh. B; „quibus dicata fuerint“ Am.; ἐποίησαν edd. rell. VabMPcAgLab.

17. ἐν om. Va. — Ἁλιαρτίᾳ Pors. B; cf. c. 31. n. 28; Ἁλιαρτίδι edd. rell. LabVaMPc, marg. R; ἁλιαρτώδι (ί sup. ώ) Vb; ἀλιάρτιδι Ag; ἀμαρτίδι R.

18. Δελφοῦς AVb; tum ἐπαιρέσθαι (αι expunctis et super lin. ε) Vb; ἐπαίρεσθαι Ag; ἐπέρεσθαι Lb.

19. ὡς αν VabM; οσαν (sic) Lb.

20. δεῖν BLbPcAg; δεῖ La; δὴ edd. rell. VabM. — ἐντυχεῖν δεῖ αὐτῷ La. — παραγενομένῳ coniectura assecutus est Buttmann; (in idem fere incidit S. qui παραγινομένῳ legendum esse suspicatur), recep. B; παρθένον μὲν ᾧ VaMPcAgLb; παρθένον μένους Vb; παρθενομένους Sylb. (mendosam tamen vocem, et nomen proprium potius indicari dicit) CSLa; παρθενουμένους AXKF; πορευομένῳ Pors.

21. μελήσαντα Va. — τῷ ξίφει La ad marg. — ἔμπνους περιθην (sic) Lb.

22. „post αἷμα desideratur συνέβη, vel simile verbum; vel pro ῥυῆναι legendum ἐῤῥύη“ Sylb.

τεῦθεν ἀνεῖναι τὴν γῆν· ἐπὶ τούτῳ[23] μὲν ὁ ποταμὸς κα-
5 λεῖται Λόφις. (4) Ἀλαλκομεναὶ[24] δὲ κώμη μέν ἐστιν οὐ
μεγάλη, κεῖται δὲ ὄρους οὐκ ἄγαν ὑψηλοῦ πρὸς τοῖς
ποσὶν ἐσχάτοις· γενέσθαι δὲ αὐτῇ τὸ ὄνομα οἱ[25] μὲν
ἀπὸ Ἀλαλκομενέως ἀνδρὸς αὐτόχθονος (ὑπὸ τούτου δὲ
Ἀθηνᾶν τραφῆναι λέγουσιν), οἱ δὲ εἶναι καὶ τὴν Ἀλαλκο-
μενίαν τῶν Ὠγύγου θυγατέρων φασίν. ἀπωτέρω[26] δὲ
τῆς κώμης ἐπεποίητο ἐν τῷ χθαμαλῷ τῆς Ἀθηνᾶς ναὸς
6 καὶ ἄγαλμα ἀρχαῖον ἐλέφαντος.[27] Σύλλᾳ δέ ἐστι μὲν καὶ
τὰ ἐς Ἀθηναίους[28] ἀνήμερα καὶ ἤθους ἀλλότρια τοῦ
Ῥωμαίων, ἐοικότα δὲ τούτοις καὶ[29] τὰ ἐς Θηβαίους τε
καὶ Ὀρχομενίους· προσεξειργάσατο[30] δὲ καὶ ἐν ταῖς Ἀ-
λαλκομεναῖς τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα αὐτὸ συλήσας. τοῦ-
τον μὲν τοιαῦτα ἔς τε Ἑλληνίδας πόλεις καὶ θεοὺς τοὺς[31]
Ἑλλήνων ἐκμανέντα ἐπέλαβεν[32] ἀχαριστοτάτη νόσος πα-
σῶν· φθειρῶν[33] γὰρ ἤνθησεν, ᾗ τε πρότερον εὐτυχία

sus esset cruor, inde aquas e terra erupisse; ex eo fluvium nomen accepisse. (4) Alalcomenae non magnus est vicus ad radices imas modice editi montis. Loco nomen datum ferunt ab Alalcomene homine indigena, a quo fuerit Minerva enutrita. Dixere alii Ogygi filiam Alalcomeniam fuisse. Non ita procul a vico plano loco erecta fuit Minervae aedes; in ea priscum fuit ex ebore signum. Sylla quidem multa in Athenienses crudelia admisit facinora et a Romanorum more aliena; dissimilia non fuerunt quae in Thebanos et Orchomenios fecit. Quibus et addidit, quod illud ipsum quod Alalcomenis fuit Minervae signum eripuit. Hunc hominem, qui Graecorum civitates et patrios deos tam furenter vexarat, morbus omnium teterrimus oppressit, pediculis e toto corpore erumpentibus;

23. τοῦτο VbLbM.

24. ἀλαλκόμεναι VbLb; ἀλαλκωμεναὶ La; sequens δὲ om. Va.

25. οἱ μὲν; οἱ addidimus e B coniectura. — Ἀλαλκομενέως Berkel. ad Steph. Byz. s. v. Ἀλαλκ., SBVa MPcAgRLb; Ἀλαλκομένους edd. rell., marg. R, La; Ἀλαλκωμένους Vb. Mox ἀλκομενίαν Lb.

26. ἀποτέρω VbLa.

27. ἐλάφαντος Va. Tum Σύλλᾳ S; Σύλλα edd. rell. ἔστιν Ag.

28. ἀθηναίους τε Va; θηβαίους τε M (sec. Exc. nostra M habet θηβαίους et ἀθηναίους, alterum ex altero correctum; de τε silent); ἐς ἀθηναίους — τούτοις καὶ τὰ om. Ag.

29. δὲ καὶ τούτοις καὶ Va.

30. προςεξειργάτοσατο Vb, το med. expunct., προςεξείργαστο La. — ἀλαλκομέναις Lb.

31. τοὺς Ἑλλ. BPcAgLa; τῶν Ἑλλ. rell.

32. ἀπέλαβεν VabM; tum ἀχαριστωτάτη Ag.

33. φθειρῶν coni. K, FCSBPc VaVb(?)AgLab; φθοιρῶν M (φθο-

δοκοῦσα ἐς τοιοῦτο[34] περιῆλθεν αὐτῷ τέλος· τὸ δὲ ἱερὸν ἐν ταῖς Ἀλαλκομεναῖς[35] ἠμελήθη τὸ ἀπὸ τοῦδε ἅτε ἠρημωμένον τῆς θεοῦ. ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλο ἐπ' ἐμοῦ 7
τοιόνδε ἐς κατάλυσιν τοῦ ναοῦ· κισσός οἱ προσπεφυκὼς[36] μέγας καὶ ἰσχυρὸς διέλυσεν ἐκ τῶν ἁρμονιῶν καὶ διέσπα τοὺς λίθους ἀπ' ἀλλήλων. (5) Ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς ἐνταῦθα οὐ μέγας χείμαῤῥος· ὀνομάζουσι δὲ Τρίτωνα αὐτόν,[37] ὅτι τὴν Ἀθηνᾶν τραφῆναι παρὰ ποταμῷ Τρίτωνι ἔχει λόγος, ὡς δὴ τοῦτον τὸν Τρίτωνα ὄντα καὶ οὐχὶ τὸν[38] Λιβύων, ὃς ἐς τὴν πρὸς Λιβύῃ[39] θάλασσαν ἐκδίδωσιν ἐκ τῆς Τριτωνίδος λίμνης.

huc pristina hominis felicitas recidit. Ipsum certe templum erepto signo deseri deinceps ac negligi coeptum numine veluti orbatum. Contigit ad eius eversionem aetate mea alia huiusmodi calamitas. Agnata parietibus hedera magno et praevalido trunco ita se intra iuncturas et coagmenta serpendo immisit, ut lapides disiunxerit. (5) Hac torrens praeterlabitur non magnus quem Tritonem nuncupant, quod Minervam ad amnem Tritonem educatam vulgo proditum est; quasi hic ille Triton sit, non autem qui ex Tritonide palude, quae in Africa est, in Libycum mare descendit.

ρῶν, ει sup. ο, sec. Exc. nostra); φθειριῶν AXK.

34. τοιοῦτον Vb; mox τέλους M Lb (sec. Exc. nostra τέλος supra vers. M).

35. ἀλαλκομέναις VbLb; mox ἠρημωμένον Sylb. CSB; ἠρημωμένης edd. rell. VaMPcLab; ἐρημομένης VbAg. — δὲ ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἄλλο τοιόνδε La, qui verborum ordo placet.

36. προπεφυκὼς Va. — χείμαρος La, μείχαῤῥος Lb.

37. αὐτὸν ὅτι — τὸν τρίτωνα om. Vb.

38. τῶν λιβύων VabLab.

39. Λιβύῃ Sylb. SB; Λιβύην edd. rell. VabMPcAgLab.

CAPUT XXXIV.

De templo Minervae Itoniae — memorandis Coroneae, Iunonis signo Sirenas manu tenente — monte Libethrio — monte Laphystio, Hercule Charope et fluvio Phalaro — Orchomeno urbe eiusque conditoribus.

778 Πρὶν δὲ ἐς Κορώνειαν[1] ἐξ Ἀλαλκομενῶν ἀφικέσθαι, τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἐστὶ τὸ ἱερόν· καλεῖται δὲ ἀπὸ Ἰτώνου[2] τοῦ Ἀμφικτύονος, καὶ ἐς τὸν κοινὸν συνίασιν ἐνταῦθα οἱ Βοιωτοὶ σύλλογον. ἐν δὲ τῷ ναῷ χαλκοῦ πεποιημένα Ἀθηνᾶς Ἰτωνίας καὶ Διός ἐστιν ἀγάλματα· τέχνη δὲ Ἀγορακρίτου,[3] μαθητοῦ τε καὶ[4] ἐρωμένου Φειδίου. ἀνέθεσαν δὲ καὶ Χαρίτων ἀγάλματα ἐπ' ἐμοῦ.
2 λέγεται δὲ καὶ τοιόνδε, Ἰοδάμαν[5] ἱερωμένην τῇ θεῷ νύκτωρ ἐς τὸ τέμενος ἐσελθεῖν, καὶ αὐτῇ[6] τὴν Ἀθηνᾶν φανῆναι, τῷ χιτῶνι δὲ τῆς θεοῦ τὴν Μεδούσης ἐπεῖναι τῆς Γοργόνος κεφαλήν· Ἰοδάμαν[7] δέ, ὡς εἶδε, γενέσθαι λίθον, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτιθεῖσα[8] γυνὴ πῦρ

Cap. XXXIV. Antequam Coroneam ab Alalcomenis venias, Minervae Itoniae templum videas. Cognominis auctor fuit Itonus Amphictyonis filius. Huc ad commune concilium conveniunt Boeoti. In eo templo Itoniae ipsius Minervae et Iovis ex aere signa sunt, Agoracriti Phidiae discipuli, quique ei in amore fuit, opera. Gratiarum etiam aetate mea signa dedicata sunt. Memoriae proditum est Iodamam deae sacerdotium gerentem noctu intra sacrum templi septum venisse; Minervam ei se obtulisse cum palla, in qua Medusae Gorgonis caput inerat; eo conspecto statim Iodamam in lapidem

Cap. XXXIV. 1. *Κορωνίαν* VabAgLbM (hic *Κορωνείαν* sec. Exc. nostra). Mox *ἐστὶν* Ag.

2. *Ἰτώνου* Am. Hartung. Palm. Ms. CSB; *Ἰτωνίου* edd. rell. MVabPcAgLab. — *ἀμφικτύωνος* MVabAgLab. — *τὸν σύλλογον* La. Tum *ἐς δὲ τῷ ναῷ* La; *ἐν τῷ ναῷ δὲ* Lb.

3. *ἀγορακρήτου*, *ι* sup. *ή*, Vb; *ἀγορακριτοῦ* Lb.

4. *τε καὶ* e corr. B; *δὲ καὶ* edd. rell. VabMPcAgLab. Tum *ἀνάθεισαν* Va.

5. *Ἰοδάμαν* CSBPcVabMAgLab; *Ἰοδάμειαν* edd. rell.; tum *ἱερωσύνην* Ag; *τῷ θεῷ* La.

6. *αὐτῇ* corr. K, laudantibus F. Cor. recep. Smai. B; *αὐτὴν* edd. rell. VabMPcAgLab. — *τῆς μεδούσης* La; *τὴν μενδούσης* Lb.

7. *Ἰοδάμαν*, ut supra; v. not. 5; tum *οἶδε* AgLa; *εἶδε* Lb; *εἶδεν* edd.

8. *ἐπιτηθεῖσα* Vb; tum *πύραν ἁπᾶσαν* idem; *ἀνὰ* om. La.

ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐπὶ τῆς Ἰοδάμας[9] τὸν βωμὸν, ἐς τρὶς
ἐπιλέγει[10] τῇ Βοιωτῶν φωνῇ, Ἰοδάμαν ζῆν καὶ αἰτεῖν
πῦρ. (2) Κορώνεια[11] δὲ παρείχετο μὲν ἐς μνήμην ἐπὶ 3
τῆς ἀγορᾶς Ἑρμοῦ βωμὸν Ἐπιμηλίου, τὸν δὲ ἀνέμων.
κατωτέρω δὲ ὀλίγον Ἥρας ἐστὶν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα ἀρ-
χαῖον, Πυθοδώρου τέχνη Θηβαίου· φέρει δὲ ἐπὶ τῇ
χειρὶ Σειρῆνας.[12] τὰς γὰρ δὴ Ἀχελῴου θυγατέρας ἀνα-
πεισθείσας φασὶν ὑπὸ Ἥρας καταστῆναι πρὸς τὰς Μού-
σας ἐς ᾠδῆς ἔργον·[13] αἱ δὲ, ὡς ἐνίκησαν, ἀποτίλασαι
τῶν Σειρήνων τὰ πτερὰ ποιήσασθαι[14] στεφάνους ἀπ'
αὐτῶν[15] λέγονται. (3) Κορωνείας[16] δὲ σταδίους ὡς 4
τεσσαράκοντα ὄρος ἀπέχει τὸ Λιβήθριον· ἀγάλματα δὲ ἐν
αὐτῷ Μουσῶν τε καὶ Νυμφῶν ἐστὶν ἐπίκλησιν Λιβη-
θρίων· καὶ πηγαὶ (τὴν μὲν Λιβηθριάδα[17] ὀνομάζουσιν,
ἡ δὲ ἑτέρα Πέτρα) γυναικὸς μαστοῖς εἰσὶν εἰκασμέναι,

obriguisse, eamque ob rem mulierem quotidie ad Iodamae aram ignem apponentem ter Boeotorum voce effari, Iodamen vivere ignemque sibi deposcere. (2) Coronea habuit ad memoriam insignia, Mercurii Epimelii in foro aram, et item Ventorum alteram. Paulo infra eas aras Iunonis sacellum est cum pervetere signo; Pythodorus illud Thebanus fecit; Sirenas manu praefert. Acheloi enim filias narrant Iunonis suasu in cantus certamen Musas provocare ausas; victis Musas pinnas ex alis convellisse deque illis coronas sibi fecisse. (3) Abest a Coronea stadia ferme XL mons Libethrius; signa in eo Musarum et Nympharum sunt cognomine Libethriarum; fontes ibidem (alterum Libethriadem nominant, alter Petra est) muliebrium mammarum similitudinem gerunt et aqua inde lacti

9. Ἰοδάμας CSBVabM, marg. R La; Ἰοδαμίας PcLbRAg; Ἰοδαμείας edd. rell.; mox τρὶς Sylb. SBLa; τρεῖς edd. rell. VabMPcAg Lb.

10. ἐπιλέγει coni. F; recep. SB, habet La; ἐπιλέγειν edd. rell. Vab MLbPcAg.

11. Κορωνεία AgVbLbM (sic postea saepius); Κορωνία (sic et postea) Va et M sec. S; tum παρέχετο VaM. — ἐπιλημίου La; πυθοδόρου id.

12. σειρήνας VabLbM; imprudenter C coniecturam emisit Σειρῆνας ἀπτέρας. Mox ἀχαιλώου M.

13. ἔριν Valcken. ad Theocrit. Adoniaz. p. 300; probat Pors.; ἔριδα coni C.

14. [καὶ] ποιήσασθαι avi sinistra edidit C. — „cognomine Libethridum“ Am.

15. ἐπ' αὐτῶν Ag.

16. κορωνείους Ag. — ἐστὶν ἐπίκλ. La; ἐπικλ. ἐστι rell.

17. λιβηθρίδα VbAg; tum πέτρα ante S, lit. minusc.; Πιέρα Buttm.

5 καὶ ὅμοιον γάλακτι ὕδωρ ἀπ' αὐτῶν ἄνεισιν. (4) Ἐς δὲ τὸ ὄρος τὸ Λαφύστιον καὶ ἐς τοῦ Διὸς τοῦ Λαφυστίου[18] τὸ τέμενός εἰσιν ἐκ Κορωνείας στάδιοι μάλιστα εἴκοσι. λίθου μὲν τὸ ἄγαλμά ἐστιν· Ἀθάμαντος δὲ θύειν Φρίξον[19] καὶ Ἕλλην ἐνταῦθα μέλλοντος πεμφθῆναι κριὸν τοῖς παισί φασιν ὑπὸ Διὸς, ἔχοντα τὸ ἔριον[20] χρυσοῦν, καὶ ἀποδρᾶναι σφᾶς ἐπὶ τοῦ κριοῦ τούτου.
779 ἀνωτέρω δέ ἐστιν Ἡρακλῆς Χάροψ ἐπίκλησιν· ἐνταῦθα δὲ οἱ Βοιωτοὶ λέγουσιν ἀναβῆναι τὸν Ἡρακλέα ἄγοντα τοῦ Ἅιδου τὸν κύνα. ἐκ δὲ Λαφυστίου[21] κατιόντι ἐς τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς τὸ ἱερὸν ποταμός ἐστι Φάλαρος ἐς
6 τὴν Κηφισίδα ἐκδιδοὺς λίμνην. (5) Τοῦ δὲ ὄρους τοῦ Λαφυστίου πέραν ἐστὶν Ὀρχομενὸς, εἴ τις[22] Ἕλλησιν ἄλλη πόλις ἐπιφανὴς καὶ αὕτη ἐς δόξαν. εὐδαιμονίας δέ ποτε ἐπὶ μέγιστον προαχθεῖσαν ἔμελλεν ἄρα ὑποδέξεσθαι[23] τέλος καὶ ταύτην οὐ πολύ τι ἀποδέον ἢ Μυκήνας τε καὶ Δῆλον. περὶ δὲ τῶν ἀρχαίων τοιαῦτ' ἦν[24]

similis scaturit. (4) Ad Laphystium montem et sacram Iovi Laphystio aream a Coronea stadium XX iter ut longissimum. Dei signum e lapide est. Quum esset Athamas hic Phrixum et Hellen immolaturus submissum a Iove pueris aurei velleris arietem dicunt, quo vecti illi aufugerint. Superius aliquanto est Hercules cognomento Charops (quasi paetis vel caesiis oculis dixeris). Hac ascendisse Herculem Boeti dicunt Ditis canem trahentem. Qua a Laphystio ad Itoniae Minervae descenditur, est amnis Phalarus qui in Cephisidem influit paludem. (5) Trans Laphystium montem est Orchomenus, illustris si qua est alia Graecis urbs et rerum gestarum gloria insignis. Ad opes vero summas et felicitatem maximam evectam idem prope qui Mycenas et Delon rerum exitus perculit. De priscis vero eius rebus haec propemodum memoriae

18. λαφιστύου Vb; mox Κορωνίας VabM; tum εἴκοσιν Ag.

19. Φρύξον VbLb; mox Ἕλην Va; ἕλληνα Ag; πεφθῆναι Va; tum παισὶν AgM.

20. τὸ ἱερὸν Vb; ἱέρειον AgLa; tum ἀποδρᾶναι FCSBAgLaM (sec. S); ἀποδρᾶν VaLbM; ἀποδρᾶσαι AXKPc; ἀποδράσαι Vb. — χάρωψ La, ut ap. Suidam. — κῦνα M.

21. λαφυστύου Vb; mox Κηφισσίδα idem.

22. εἴ τις Pors. Adversar. pag. 310 (275) Cor. SBLa; εἰ τῆς Ag; εἰ τοῖς edd. rell. VabMPcLb; tum ἄλλην Vb, ν expuncto.

23. ἱποδέξασθαι VabLab.

24. τοιαῦτ' ἦν BPcLa; τοιαύτην VaMRAgLb; τοιαῦτα ἦν edd. rell. Vb, marg. R. — μνημονεύουσι M.

ὁπόσα καὶ μνημονεύουσιν. Ἀνδρέα[25] πρῶτον ἐνταῦθα
Πηνειοῦ παῖδα τοῦ ποταμοῦ λέγουσιν ἐποικῆσαι, καὶ
ἀπὸ τούτου τὴν γῆν Ἀνδρηΐδα ὀνομασθῆναι. παραγενο- 7
μένου δὲ ὡς αὐτὸν Ἀθάμαντος ἀπένειμε[26] τῆς αὐτοῦ
τῷ Ἀθάμαντι τήν τε περὶ τὸ Λαφύστιον[27] χώραν καὶ
τὴν νῦν Κορώνειαν καὶ Ἁλιαρτίαν. Ἀθάμας δὲ ἅτε οὐ-
δένα οἱ παίδων τῶν ἀρσένων λελεῖφθαι[28] νομίζων (τὰ
μὲν γὰρ ἐς Λέαρχόν τε καὶ Μελικέρτην ἐτόλμησεν αὐτός,
Λεύκωνι δὲ ὑπὸ νόσου τελευτῆσαι συνέβη, Φρίξον δ'
ἄρα[29] οὐκ ἠπίστατο ἢ αὐτὸν περιόντα ἢ γένος ὑπολει-
πόμενον Φρίξου)[30] τούτων ἕνεκα ἐποιήσατο[31] Ἁλίαρτον
καὶ Κορωνὸν[32] τοὺς Θερσάνδρου τοῦ Σισύφου· Σισύ-
φου γὰρ ἀδελφὸς ἦν ὁ Ἀθάμας. ὕστερον δὲ ἀναστρέ- 8
ψαντος[33] ἐκ Κόλχων οἱ μὲν αὐτοῦ Φρίξου φασίν, οἱ δὲ
Πρέσβωνος (γεγονέναι δὲ Φρίξῳ τὸν[34] Πρέσβωνα ἐκ τῆς
Αἰήτου θυγατρὸς) οὕτω συγχωροῦσιν οἱ Θερσάνδρου
παῖδες οἶκον μὲν τὸν Ἀθάμαντος Ἀθάμαντι καὶ τοῖς ἀπὸ

mandata fuere. Consedisse hoc in loco primum omnium tradunt Andrea Penei fluminis filium, et ab eo Andreidem terram nominatam; ad eum quum venisset Athamas concessisse ei agrum totum qui circa Laphystium est, nec non eam regionem quae nunc Coronea et Haliartia dicitur. Athamas quum nullam sibi virilem prolem superstitem esse putaret, (quod nempe quae per insaniam in Learchum et Melicerten ipsemet fecisset meminerat, et Leuconi morbus vitam ademerat, Phrixum vero adhuc vivere aut liberos ei susceptos omnino ignorabat) ob hanc causam Thersandri (filius is erat Sisyphi) liberos Coronum et Haliartum adoptarat. Nam Sisyphi ipse frater erat. Quum redisset autem e Colchis vel Phrixus ipse, ut quidam dicunt, vel (ut alii malunt) Presbon, quem ex Aeetae filia genuerat Phrixus, censuerunt Thersandri filii, Athamantis regnum iure quasi postliminii ipsi Athamanti et eius

25. *ἀνδρέαν* MPcAgLb; et *Πηνιοῦ* MAgLb; *πηνίου* Vb.
26. *ἀπένημε* AVaMAg; *ἀπέν..μεν* (lit. med. ambig.) Vb; praecedens *Ἀθάμαντος* om. La.
27. *λαφύσιον* Va; *λαφύδιον* VbMLb. — *κορωνίαν* Lb.
28. *λελίφθαι* MAgLb. — *λελήφθαι* Vb.
29. *δὲ ἄρα* VaAgLab.
30. *Φρίξου* delet Pors.; mox *εἵνεκα* BAgPcLb; *ἕνεκα* rell. edd. MVabLa.
31. *ἐςεποιήσατο* Sylb., quod placet; duriusculum est cum S. subintelligere *παῖδας*.
32. *Κόρωνον* Smai. La. — *τοῦ θερσ.* La.
33. *ἀναστρέψαντες* (o super ε) Vb.
34. *τὸν* om. Ag. — *κορωνίας* Lb M, saepius.

ἐκείνου προσήκειν, αὐτοὶ δὲ (μοῖραν γὰρ δίδωσί σφισιν
Ἀθάμας τῆς γῆς) Ἁλιάρτου καὶ Κορωνείας ἐγένοντο οἰκι-
9 σταί. πρότερον[35] δὲ ἔτι τούτων Ἀνδρεὺς Εὐίππην θυ-
γατέρα[36] Λεύκωνος λαμβάνει παρὰ Ἀθάμαντος γυναῖκα,
καὶ υἱὸς Ἐτεοκλῆς αὐτῷ γίνεται,[37] Κηφισοῦ δὲ τοῦ
ποταμοῦ κατὰ τῶν[38] πολιτῶν τὴν φήμην, ὥστε καὶ τῶν
ποιησάντων τινὲς Κηφισιάδην[39] τὸν Ἐτεοκλέα ἐκάλεσαν
10 ἐν τοῖς ἔπεσιν. οὗτος ὡς ἐβασίλευσεν ὁ Ἐτεοκλῆς τὴν
780 μὲν χώραν ἀπὸ Ἀνδρέως ἔχειν τὸ ὄνομα εἴασε,[40] φυλὰς
δὲ Κηφισιάδα, τὴν δὲ ἑτέραν ἐπώνυμον αὑτῷ[41] κατεστή-
σατο. ἀφικομένῳ δὲ πρὸς αὐτὸν Ἅλμῳ[42] τῷ Σισύφου δί-
δωσιν οἰκῆσαι τῆς χώρας οὐ πολλήν· καὶ αἱ κῶμαι τότε
ἐκλήθησαν[43] Ἅλμωνες ἀπὸ τοῦ Ἅλμου τούτου· χρόνῳ δὲ
ἐξενίκησεν ὕστερον εἶναι τῇ κώμῃ[44] Ὄλμωνας.

soboli reddendum; accepta itaque ab Athamante agri parte Coroneae et Haliarti conditores fuere. Sed et ante horum reditum Andreus Euippen Leuconis filiam despondente Athamante uxorem duxerat, ex qua natus est ei Eteocles, etsi pervulgata inter cives fama Cephisi amnis satu genitus est; quocirca et poetarum quidam Cephisiaden Eteoclem carminibus appellarunt. Suscepto Eteocles regno agrum ab Andreo vocari facile sivit, tribus vero duas constituit, quarum unam Cephisiadem, alteram de suo nomine Eteoclean iussit appellari. Venienti autem ad se Almo Sisyphi filio soli non magnam utique partem concessit; ab Almo itaque vici tunc Almones nuncupati fuere. Iis deinde quae insecuta sunt temporibus usus obtinuit ut vicus Olmones appellaretur.

35. πρώτερον Ag.
36. θυγατέραν Va.
37. γίγνεται Ag; tum κηφισσοῦ Vb; κιφισοῦ La.
38. τῶν adiecimus cum BPcLab; silet Ag.
39. κηφιάδην VabLb; deinde τὴν AX. — ἐκάλεσαν — τὸν δὲ Ἐτεοκλέα (cap. seq.) om. La.
40. εἴασε SB; εἴασεν edd. rell. Lb.
41. αὐτῷ edd. ante S; deinde καταστήσατο Va; κατεστήσαντο Pors.
42. Ἄλμῳ A (postea Ἄλμ.) CSLb; adspirant edd. rell. Variat nominis forma; supra cap. 24. fuit Ὄλμος cf. ibi not. 15. Tum γῆς pro τῆς χώρας Va.
43. καὶ ἡ κώμη τότε ἐκλήθη Smin.; malit tamen καὶ κώμη τότε μὲν ἐκλήθη; mox ὕστερον ὄνομα εἶναι vult idem.
44. τινὰ κώμην Vb, marg. R? Tum Ὄλμωνας Facii coniecturam probat S et recepit in ed. min.; item B adspirata tamen litera. Ἄλμωνας edd. rell. VbMPcAgR; Ἄμωνας Va; ἅλμωνες et ἅλμωνας Lb. „γρ. Ὄλμωνας, ὡς ἄνω p. 300. [c. 24, 3.] imo melius Ἅλμωνας. tamen dubito, nam videtur hoc loco innuere prius Almonas dictas postea mutasse nomen.“ Palm. Ms. — Ἄλμωνας [ὄνομα] C. Nobis ὕστερον κληθῆναι τὴν κώμην scribendum videtur.

CAPUT XXXV.

De Gratiarum vario numero et nominibus — Gratiarum imaginibus et signis.

Τὸν δὲ Ἐτεοκλέα λέγουσιν οἱ Βοιωτοὶ Χάρισιν[1] ἀνθρώπων θῦσαι πρῶτον· καὶ ὅτι μὲν τρεῖς εἶναι Χάριτας κατεστήσατο ἴσασιν, ὀνόματα δὲ οἷα[2] ἔθετο αὐταῖς οὐ μνημονεύουσιν. ἐπεὶ Λακεδαιμόνιοί γε εἶναι Χάριτας δύο καὶ Λακεδαίμονα ἱδρύσασθαι τὸν Ταϋγέτης[3] φασὶν αὐτὰς καὶ ὀνόματα θέσθαι Κλητὰν[4] καὶ Φαεννάν. ἐοι- 2
κότα μὲν δὴ Χάρισιν ὀνόματα καὶ ταῦτα,[5] ἐοικότα δὲ καὶ παρ' Ἀθηναίοις· τιμῶσι γὰρ ἐκ παλαιοῦ καὶ Ἀθηναῖοι Χάριτας, Αὐξὼ[6] καὶ Ἡγεμόνην. τὸ γὰρ τῆς Καρποῦς[7] ἐστὶν οὐ Χάριτος ἀλλὰ Ὥρας ὄνομα·[8] τῇ δὲ ἑτέρᾳ τῶν Ὡρῶν νέμουσιν ὁμοῦ τῇ Πανδρόσῳ τιμὰς οἱ Ἀθηναῖοι, Θαλλὼ τὴν[9] θεὸν ὀνομάζοντες. παρὰ δὲ Ἐτεο- 3

Cap. XXXV. Eteoclem sane Boeoti primum omnium Gratiis sacra fecisse memorant; ac tres quidem religione sanxisse norunt omnes; quae vero eis nomina indiderit non meminerunt. Nam Lacedaemonii Gratias duntaxat duas colunt, quas Lacedaemonem Taygetae filium dedicasse tradunt, easque Cletan et Phaennan nominasse. Consentanea sane Gratiis ista nomina, consentanea etiam quae Athenienses usurparunt. Nam et ipsi iam tum ab antiquis temporibus Gratias venerantur, Auxo et Hegemonen. Nam Carpus nomen non Gratiae, sed Horae (fructuum tempestivitatis) est. Horarum alteri communes cum Pandroso honores Athenienses habent; Thallo (Ger-

Cap. XXXV. 1. *χάριν* Ag.
2. *δέ οἱ* La; *οἷα* ad marg.; tum *αὐτοῖς* Ag. — *ἐπὶ λακ.* Lb.
3. *ταυγέτην* Lb. — *αὐτῆς*, p. corr. *αὐτὰς* Vb. — *φασὶ ναύτας* Lb.
4. *Κλητὰν* Sylb. MLa; *Κλυτὰν* B; *Κλητᾶν* VabAgLb; et M ante correcturam; *Κλιτᾶν* AXKFCAm.; *Κλῆταν* Smai.; *Κλήταν* Smin. Tum *Φαεννάν* Sylb. BPc, M per corr. *φαεινὰν* La; *Φαεννᾶν* XKFCVab Ag et M ante correct.; *Φαενᾶν* A; *Φαένναν* S; *κιφαεννᾶν* Lb.
5. *καὶ ταῦτα* om. Ag; tum *παρὰ* VabLb.
6. *αὐξὰν* (α ambig.) Va; *αὔξω* Lb. — *ἡγεμονίαν* VaM; *ἡγεμονίην* AgLb.
7. *Καρπούς* Vb; sequens *ἐστὶν* om. VaM. *ἀλλ'* La.
8. *ὀνόματα* Vb; mox *ἑτέρας*, ς expunct. et *τημὰς* id.
9. *Θαλλὼ τὴν* corr. KFCSBVa PcAgLa; *Θαλλωτὴν* edd. rell. Vb LbAm; silet M.

κλέους τοῦ Ὀρχομενίου[10] *μαθόντες τρισὶν ἤδη νομίζο-
μεν Χάρισιν εὔχεσθαι· καὶ Ἀγγελίων τε καὶ Τεκταῖος, οἵ
γε Διονύσου τὸν Ἀπόλλωνα*[11] *ἐργαζόμενοι Δηλίοις τρεῖς
ἐποίησαν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ Χάριτας· καὶ Ἀθήνησι*[12]
*πρὸ τῆς ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐσόδου Χάριτές εἰσι καὶ αὗ-
ται τρεῖς· παρὰ δὲ αὐταῖς τελετὴν ἄγουσιν ἐς τοὺς πολ-*
4 781 *λοὺς ἀπόῤῥητον. Πάμφως μὲν δὴ πρῶτος ὧν ἴσμεν
ᾖσεν*[13] *ἐς Χάριτας, πέρα*[14] *δὲ οὔτε ἀριθμοῦ πέρι, οὔτε
ἐς τὰ ὀνόματά ἐστιν*[15] *οὐδὲν αὐτῷ πεποιημένον. Ὅμηρος
δὲ (ἐμνημόνευσε*[16] *γὰρ Χαρίτων καὶ οὗτος) τὴν μὲν*

minatricem) nominant. Accepto sane ab Orchomenio Eteocle ritu tribus iam Gratiis vota concipimus. Atque Angelio quidem et Tectaeus, qui Liberi patris (??) qui Apollinem Deliis fecerunt, tres in eius manibus Gratias posuere. Athenis in arcis vestibulo Gratiae sunt et ipsae numero tres, quarum initia vulgo incognita eo ipso in loco peragunt. Pamphus omnium quos ipsi novimus primus carmina in Gratias cecinit; earum tamen neque numerum definivit neque nomina tradidit. Et ipse Gratiarum mentionem Homerus fecit. Vulcani uxorem earum unam

10. *ὀρχομενοῖο* Ag.

11. Locus corruptus, cuius alteram partem intactam reliquimus. *Ἀγγελίων τε καὶ Τεκταῖος* correxit Sylb.; „*γρ. καὶ Ἀγγελίων καὶ Τέκταιος καὶ ὅσοι γε.* ut optime Sylburg.“ Palm. Ms.; probante K, receperunt FCSB; *οἵ γε Διονύσου τὸν Ἀπόλλωνα* alii aliter restituere conati sunt *οἱ Διποίνου καὶ Σκύλλιδος μαθηταί, οἱ τὸν Ἀπ.* Sylb., quod nimium; quare *οἵ [γε] Διποίνου τὸν Ἀπόλλωνα* dedit B; at durior est vocis *μαθηταὶ* omissio et semper cum Scyllide copulatus nominatur Dipoenus; offendit praeterea *γε*; — *οἵ γε Διόνυσον καὶ τὸν Ἀπόλλωνα* C, quod primus (ex Am.) eruit F; *οἵ γε [Διονύσου] τὸν Ἀπ.* S; *Τεκταῖος (καὶ ὅσοι γε Διονύσου) τὸν Ἀπόλλ.* coni. K; *καὶ ἀγγελιῶν τέκται καὶ ὅσοι γε Διονύσου τὸν Ἀπόλλωνα* AXK; *καὶ ἀγγελιῶν τε καὶ τέτακται ὅσοιγε (τὲ* Ag) *Διονύσου τ. Ἀπ.* MPcAgLb; *καὶ ἀγγελιῶν τέτακται· καὶ ὅσοι γε διονύσου τ. ἀπόλλ.* La; *καὶ ἀγγελιῶν τε. καὶ τέτακται ὁσοιγε* (sic) *διονύσου τ. Ἀπ.* Va; *καὶ ἀγγελιῶν τέτακται· καὶ ἀθήνησι* (med. om.) Vb. Pro *Διονύσου* scribendum esse fortasse *χρυσοῦ* est suspicio C. O. Mülleri per literas nobiscum communicata. Cf. etiam Sillig. Catal. Artif. p. 47. Tum *ἐργασάμενοι* Sylb. Cor. *δηλείοις* Ag. — Conf. Plutarch. de Mus. p. 2081 (1136).

12. *καὶ Ἀθήνησι — ᾖσεν ἐς Χάριτας* om. VaM. — *πρὸς τῆς* Ag; mox *ἐσόδου* om. Vb; tum *εἰσὶν* Ag. — *πέμφως* La.

13. *ἰσμένησεν* AgLb.

14. *πέρα*, coni. KFCSBVaMPc AgLb; *πέρας* AXKVbLa.

15. *δὲ ὄν τε ἀριθμοῦ περὶ ου τὰ ἑπτὰ ὀνόματά ἐστιν* Va; *δὲ οὔτε ἀριθμοῦ περὶ οὗ ὄντε* ‸ *τὰ* *ὀνόματά ἐστιν* Vb; *ἀριθμοῦ περὶ οὗ τὲ ἑπτὰ ὀνόμ.* Lb; *οὗ τὲ* etiam M; nec haec sana videntur.

16. *ἐμνημόνευσεν* M. Tum *Χαρήτων* Vb. — Hom. Il. XIV, 267, 275. XVIII, 382. — Tum *ὑφαίστου* M; *λέγειν* Vb. — *λέγει εἶναι* La.

*Ἡφαίστου γυναῖκα εἶναι λέγει καὶ ὄνομα αὐτῇ τίθεται Χάριν· Πασιθέας[17] δὲ εἶναί φησιν ἐραστήν ** [ἐν δὲ] Ὕπνου[18] τοῖς λόγοις τὸ ἔπος ἐποίησεν·*

> *Ἦ[19] μέν μοι δώσειν Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων.*

τούτου δὲ εἵνεκα ὑπόνοια δή παρέστη τισὶν ὡς Χάριτας ἄρα καὶ πρεσβυτέρας οἶδεν[20] ἄλλας Ὅμηρος. Ἡσίοδος δὲ ἐν Θεογονίᾳ (προσιέσθω[21] δὲ ὅτῳ φίλον τὴν Θεογονίαν) ἐν δ' οὖν[22] τῇ ποιήσει ταύτῃ τὰς[23] Χάριτάς φησιν εἶναι Διός τε καὶ Εὐρυνόμης, καὶ σφισιν ὀνόματα Εὐφροσύνην[24] τε καὶ Ἀγλαΐαν εἶναι καὶ Θαλίαν· κατὰ ταὐτὰ δὲ ἐν ἔπεσίν ἐστι τοῖς Ὀνομακρίτου. Ἀντίμαχος δὲ

dixit, quam Gratiam proprio appellavit nomine. Pasitheae vero amatorem perhibet * *. Idem ubi Somnum loquentem inducit talem reliquit versum:

> Iuncturam mihi te Charitum unam posteriorum.
> [Pasithean]

Ex eo suspicati quidam sunt, quum iuniores Gratias nominet vetustiores illum scisse alias fuisse. Iam vero in eo poemate quo deorum Hesiodus originem explicat, (licet enim per me Hesiodo qui volet Theogoniam asserat) sed eo in libro Gratias Iovis et Eurynomes filias Hesiodus esse dixit, et nomina protulit Euphrosynen, Aglaian et Thaliam. Eademque quoque nomina suis versibus mandavit Onomacritus. Antimachus ne-

17. *Χάρι . .* (correctura) *πᾶσι θέας* Va; *πᾶσι. θέας* LbM; tum *φασὶν* LbVab (in Vb *η* super *α*); *φασιν* MAg.

18. Post *ἐραστήν* excidisse *Ὕπνου* viderunt Hartung, Sylb. F, recepit B; quum offendat *δὲ* sequens, quod in *γὰρ* mutat Buttmann, asterisco hiatum indicavit S. Nobis quidem persuasum est librarium a *Ὕπνου* ad *Ὕπνου* (in Va *ōυ* est ambiguum et *Ὑ* sine accentu) aberrasse et *ἐν δὲ*, quod om. VaMPcAgLb, ab alio profectum esse librario, qui impeditam orationem hoc modo expedire sibi visus est. Quare hiatum indicavimus, *ἐν δὲ* uncis inclusimus.

19. *ἡ* MLb; tum *μοι* ABVabMPc AgLab; *ἐμοὶ* edd. rell.

20. *οἱ δὲ* AgR (ad marg. R *οἶδεν*) Lb. — *ὡς χάριτας ἄλλας καὶ πρεσβυτέρας οἶδεν ὅμηρος* La, haud inepte.

21. *προσιέστω* VaMAgLb (in hoc corr. in *σθω*). — Hesiod. Theogon. 907.

22. *ἐν δ' οὖν* BPcVaAgLab; *ἰδοὺν* M; *ἐν γοῦν* edd. rell. Vb.

23. *τὰς* om. Va. — *ἐστὶν* pro *φησιν* VaMAgLab.

24. *Εὐφροσύνη* VbLb; seq. *εἶναι* om. Va; deinde *Θαλίαν* scripsimus cum Smai. VabMAgLa; *Θάλειαν* edd. rell. Lb (in hoc *ει* corr. in *ι* videtur); mox *ταῦτα* VaLb. — *ὄνομα κριτοῦ* Lb.

οὔτε ἀριθμὸν Χαρίτων οὔτε ὄνομα[25] εἰκὼν Αἴγλης εἶναι
θυγατέρας καὶ Ἡλίου φησὶν αὐτάς. Ἑρμησιάνακτι δὲ τῷ
τὰ ἐλεγεῖα γράψαντι τοσόνδε[26] οὐ κατὰ τὴν τῶν πρότε-
ρον δόξαν ἐστὶν αὐτῷ[27] πεποιημένον ὡς ἡ Πειθὼ Χαρί-
6 των εἴη καὶ αὐτὴ μία. (2) Ὅστις δὲ ἦν ἀνθρώπων ὁ γυ-
μνὰς πρῶτος Χάριτας ἤτοι πλάσας ἢ γραφῇ μιμησάμε-
νος, οὐχ οἷόν τε ἐγένετο πυθέσθαι[28] με, ἐπεὶ τά γε ἀρ-
χαιότερα ἐχούσας ἐσθῆτα οἵ τε πλάσται[29] καὶ κατὰ ταὐτὰ
ἐποίουν οἱ ζωγράφοι, καὶ Σμυρναίοις τοῦτο[30] μὲν ἐν
τῷ ἱερῷ τῶν Νεμέσεων ὑπὲρ τῶν ἀγαλμάτων χρυσῶν[31]
Χάριτες ἀνάκεινται, τέχνη Βουπάλου,[32] τοῦτο δὲ σφισιν
ἐν τῷ ᾠδείῳ[33] Χάριτός ἐστιν εἰκών, Ἀπελλοῦ[34] γραφή,
782 Περγαμηνοῖς δὲ ὡσαύτως ἐν τῷ Ἀττάλου θαλάμῳ, Βου-
7 πάλου καὶ αὗται· καὶ πρὸς τῷ ὀνομαζομένῳ Πυθίῳ Χά-
ριτες καὶ ἐνταῦθά εἰσι[35] Πυθαγόρου γράψαντος Παρίου·
Σωκράτης τε ὁ Σωφρονίσκου πρὸ τῆς ἐς τὴν ἀκρόπολιν

que certum numerum Gratiarum, neque nomina prodidit, Aegles tantum et Solis filias esse dixit. Hermesianacti elegorum scriptori (quod nemo ante eum tradidit) Pitho (Suadela) ùna est de Gratiarum numero. (2) At qui primus Gratias vel finxerit nudas vel pingendo nudas ostenderit, nusquam comperi. Apud priscos enim homines cum vestimento eas tam a fictoribus, quam a pictoribus factas novi. Nam et apud Smyrnaeos quum in Nemesium fano supra Nemesium simulacra aurea Gratiae positae sunt, quas Bupalus fecit; tum vero in Cantorum statione (Odeum ipsi vocant) Gratiae imago Apellis opus est. Pergameni etiam in Attali thalamo et in eo templo quod Pythium nuncupant, suas habent et ipsi Gratias, quas pinxit Pythagoras Parius. Socrates ad haec Sophronisci filius

25. *ὀνόματα*, coniecturam Sylb. recep. Smin. B; fortasse *οὔτε τι ὄνομα*; seq. *εἶναι* om. Va.

26. *τόσόν δε* A; *τόσον δὲ* Lb. — *προτέρων* Lb.

27. *ἐν τῷ* Ag; mox *Πυθὼ* Vb.

28. *πείθεσθαι* VaLa (in Va ει ambig.).

29. *πλᾶσται* LabVab. Praec. *τε* om. Ag; deinde *ταῦτα* VaAgLb.

30. *τούτω* VaMAgLb.

31. *χρυσῶν* CSmai. PcAgLb; *χρυσοῦ* edd. rell. MVabLa; scribendum videtur *ἐν τῷ ἱερῷ τῶν Νεμέσεων ὑπὲρ τῶν ἀγαλμάτων τῶν χρυσῶν*.

32. *βουτάλου* VaMLb; *βουπτάλου* Vb; seq. *τοῦτο δὲ* — *Βουπάλου* om. VaMLb.

33. *ᾠδίω* Vb.

34. *ἀπόλλου* Ag.

35. *εἰσιν* Ag; mox *παρξίου* Ag; *Σαμίου* Sillig. Catal. Artif. p. 402, e Plin. 34, 8; quod tamen improbat Letronne Peint. murale p. 157.

ἐσόδου Χαρίτων εἰργάσατο ἀγάλματα[36] Ἀθηναίοις. καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ὁμοίως ἅπαντα ἐν ἐσθῆτι·[37] οἱ δὲ ὕστερον, οὐκ οἶδα ἐφ᾽ ὅτῳ, μεταβεβλήκασι[38] τὸ σχῆμα αὐταῖς. Χάριτας γοῦν οἱ κατ᾽ ἐμὲ ἔπλασσόν τε καὶ ἔγραφον γυμνάς.

CAPUT XXXVI.

De reliquis Orchomeni regibus, Almo, Phlegya — Phlegyarum bello contra Delphos et exitio — Minya et Minyis — Orchomeno et Hyetto.

Γενομένης δὲ Ἐτεοκλεῖ τῆς τελευτῆς ἡ βασιλεία περιῆλθεν ἐς τὸ Ἄλμου[1] γένος· Ἄλμῳ δὲ αὐτῷ μὲν θυγατέρες Χρυσογένεια ἐγένετο καὶ Χρύση·[2] Χρύσης δὲ τῆς Ἄλμου καὶ Ἄρεως ἔχει φήμη γενέσθαι Φλεγύαν· καὶ τὴν ἀρχήν, τοῦ[3] Ἐτεοκλέους ἀποθανόντος ἄπαιδος, ὁ
Φλεγύας ἔσχεν οὗτος. τῇ μὲν δὴ χώρᾳ τῇ πάσῃ Φλεγυ- 2
αντίδα[4] ὄνομα εἶναι μετέθεντο ἀντὶ Ἀνδρηΐδος, πόλις δὲ

ante arcis vestibulum Gratiarum Atheniensibus signa fecit. Ea sane omnia sunt veste velata. Qua vero his posteriores ratione ita Gratiarum ornatum immutaverint, ut omnes plane nudas fecerint quibus eas vel fingendo vel pingendo exprimere curae fuit, mihi certe compertum non est.

Cap. XXXVI. Quum vivendi finem fecisset Eteocles ad Almi posteritatem regnum pervenit. Filiae Almo fuere Chrysogenea et Chryse. E Chryse fama est Phlegyan Marti genitum. In Eteoclis imperium hic ipse Phlegyas successit quum ille mares filios non reliquisset. Totius tunc regionis immutatum est nomen, ut quae Andreis prius vocabatur Phlegyan-

36. ἄγαλμα Ag.
37. αἰσθῆτι Ag.
38. μεταβεβλήκασιν A.

Cap. XXXVI. 1. Ἄλμου; de nominis scriptura v. supra cap. 34, not. 42. hoc loco et deinceps ἄλμου Lb; ἄλμου La; αὐτῷ θυγατέρες μὲν id.

2. Χρυσή et mox Χρυσῆς VaM; χρυσῆ, χρυσῆς Lb; Χρυσῆς etiam Steph. Byz. s. v. Φλεγύα. — ἄρσος Lb.

3. τοῦ recepimus e Va et distinximus post ἀρχήν; τὴν habent rell.; S. distinguit post Ἐτεοκλέους et post ἄπαιδος; F τὴν delendum censet.

4. Φλεγυαντίδα; retinuimus hanc scripturam a Sylb. propositam, a FC SB receptam; a VaPcAgLbM (φλεγυηντίδα M sec. Exc. nostra) confirmatam; Φλεγυάντιδα AXK; Φλε-

ἐγένετο[5] *ἥ τε ἐξ ἀρχῆς οἰκισθεῖσα ἡ*[6] *Ἀνδρηΐς, καὶ προσέκτισεν ὁ Φλεγύας ὁμώνυμον αὑτῷ,*[7] *τοὺς τὰ πολεμικὰ ἀρίστους Ἑλλήνων συλλέξας ἐς αὐτήν.* (2) *Καὶ ἀπέστησάν τε ἀνὰ χρόνον ἀπὸ τῶν ἄλλων Ὀρχομενίων ὑπὸ ἀνοίας καὶ τόλμης οἱ Φλεγύαι*[8] *καὶ ἦγον καὶ ἔφερον τοὺς προσοίκους· τέλος δὲ καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν*[9] *συλήσοντες στρατεύουσι τὸ ἐν Δελφοῖς, ὅτε καὶ Φιλάμμων λογάσιν Ἀργείων ἐπ'*[10] *αὐτοὺς βοηθήσας αὐτός τε ἀπέθανεν ἐν*
3 *τῇ μάχῃ καὶ οἱ*[11] *τῶν Ἀργείων λογάδες. τοὺς δὲ Φλεγύας*[12] *πολέμῳ μάλιστα Ἑλλήνων χαίρειν μαρτυρεῖ μοι καὶ ἔπη*[13]*· τῶν ἐν Ἰλιάδι περὶ Ἄρεως καὶ Φόβου τοῦ Ἄρεως πεποιημένα·*

tis dicta fuerit. Fuit etiam iam tum ab initio condita urbs Andreis, cui aliam de se appellatam addidit Phlegyas, congregatis in eam bellica virtute praestantissimis quibusque e tota Graecia. (2) Abiunxerunt vero se insequentibus dein temporibus amentia et audacia impulsi a reliquis Orchomeniis Phlegyae, finitimorum bona agere et rapere aggressi; postremo arma converterunt sua ad Apollinis Delphici fanum diripiendum. Contra quos quum Philammon Delphis opem ferens lectam Argivorum manum duxisset, ipse una cum fortissimis viris pugnans cecidit. Bellicae in primis rei studia prae cunctis Graeciae populis Phlegyas fuisse consectatos testimonio mihi sunt Homeri versus, quos in Iliade fecit de Marte et Terrore Martis filio:

γυατίδα voluit Porson., quod quamvis a Vb (*φλεγυάττιδα*) et La (*φλεγυάτιδα*) comprobatum recipere tamen noluimus; genitivum *Φλεγύαντος* pro *Φλεγύου* ex Euripide producunt Schol. Apollon. Rhod. Paris. III, 62. et Bekker. Anecd. gr. pag. 1185; et nostram nominis formam fortasse ex hoc ipso loco habet Stephan. Byz. s. v. *Φλεγύα: λέγεται δὲ ἡ χώρα Φλεγυαντίς.* Conferenda est Schaeferi nota ad Schol. Apollon. Rhod. d. l. p. 224*. — Mox *μετέθετο* Sylb.

5. *τε ἐγέν.* SMVabAgLab; *τ' ἐγέν.* AXKFCPc; *δ' ἐγέν.* coni. F, recepit B; nos *δὲ ἐγέν.* scripsimus.

6. *ἣ* VbLb.

7. *αὐτῷ* MLb.

8. *Φλεγῦαι* Vb.

9. *τέλος δὲ αὐτὸ τὸ ἱερὸν* Vb, marg. R, La; tum *συλήσοντες* (ō e corr.) Va; *συλλήσαντες* Ag; *συλλήσοντες* La; *φιλάμων* id. Legendum videtur *τότε καὶ Φιλάμμων.*

10. *ἐς αὐτ.* VbLa.

11. *καὶ ἡ* Ag.

12. *Φλεγυίας* Vb; tum *πολέμῳ* B; *πολέμοις* edd. rell. VbLa; *πολέμων* AgPcMVaLb. — *ἑλλήλων* Lb.

13. *καὶ ἐπὶ τῶν* VaMAg; *καὶ ἐπὶ τῶ γ'ἐν* Lb; *ἄρεος* (bis) MLb. — Hom. Il. XIII, 301.

Τὼ μὲν[14] ἄρ' εἰς Ἐφύρους πόλεμον μετα θωρήσσεσθον,
Ἠὲ μετὰ[15] Φλεγύας μεγαλήτορας.

Ἐφύρους δὲ ἐνταῦθα, ἐμοὶ δοκεῖν,[16] τοὺς ἐν τῇ Θε- 783
σπρωτίδι ἠπείρῳ[17] λέγει. τὸ μὲν δὴ Φλεγυῶν γένος ἀνέτρεψεν[18] ἐκ βάθρων ὁ θεὸς κεραυνοῖς συνεχέσι καὶ ἰσχυροῖς σεισμοῖς, τοὺς δὲ ὑπολειπομένους νόσος ἐπιπεσοῦσα ἔφθειρε λοιμώδης, ὀλίγοι δὲ καὶ ἐς τὴν Φωκίδα διαφεύγουσιν ἐξ αὐτῶν. (3) Φλεγύᾳ δὲ οὐ γενομένων παίδων 4
ἐκδέχεται Χρύσης τὴν ἀρχήν, Χρυσογενείας[19] τε ὢν τῆς Ἄλμου[20] καὶ Ποσειδῶνος. τούτῳ δὲ υἱὸς γίνεται Χρύσῃ Μινύας καὶ ἀπ' αὐτοῦ Μινύαι καὶ νῦν ἔτι ὧν ἦρχεν ὀνομάζονται. πρόσοδοι δὲ ἐγίνοντο[21] τῷ Μινύᾳ τηλι-

Illi Ephyros ambo contra tunc arma ferebant,
Sive acreis animi Phlegyas.

Ephyros ibi (ut mihi quidem videtur) nominat qui Thesproticum Epirum incolunt; at Phlegyarum genus prope omne crebris fulminibus et telluris vehementissimis motibus deus funditus abolevit; qui reliqui fuere eos pestilentia absumsit, praeter paucos qui in Phocidem effugerunt. (3) Phlegya sine liberis extincto imperium excepit Chryses, e Chrysogenea Almi filia et Neptuno natus. Huius Chrysae filius fuit Minyas, a quo ii quibus imperavit populi hac etiam aetate Minyae nominantur. Huic tam ampla fuere vectigalia ut superiores omnes

14. τὼ μὲν Va; τὸ μὲν Vb; τῶ μὲν ἄρα σεφύρους Lb; εἰς FCSBPc Vb(?)Lab; εἰσ' AXKM; ἠσ' M sup. vers.; in Va lectio est ambigua. — πολέμου VaM. — μεταθωρήσσεσθον edd. ante S; μεταθωρήσεσθον MLb; μετεθωρύσεσθον Va; μέτα θωρήσεσθον VbLa.

15. καὶ μετὰ VaM; κημετα (sic) Lb. Frequens literarum κ et η permutatio in Pausaniae codicibus aperte docet qualis literae κ forma in illo codice fuerit, a quo descripti sunt nostri; ex eiusmodi indiciis exploratâ satis doctrinâ palaeographicâ haud improbabili argumentatione de codicis illius aetate concludere possumus; ηε in κε mutatam sponte quasi in καὶ abiit. — δὲ post Ἐφύρους om. La.

16. „Alterum e duobus infinitis verbis, δοκεῖν et λέγειν, finite ponendum, et si λέγει scribas, parentheticῶς accipiendum est ἐμοὶ δοκεῖν.“ Sylb. hoc probavimus cum Smai. B, illud FCSmin.; δοκεῖν AXKVbPcM(?)Ag; δοκεῖ Va; μοι δοκεῖν La; λέγειν AXKVbLa; om. VaMPcAgLb.

17. ἠπείρῳ SB; Ἠπείρῳ edd. rell.; Ἐφύρᾳ Cor. — φλεγύων Va Lb.

18. ἀνέστρεψεν Ag.

19. Χρυσογενίας VaMLb; Χρυσογένείας (sic) Vb; χρυσογενιαστέων τῆς Ag.

20. σάμου PcMAgLb; tum post καὶ inserunt τοῦ AXKVbLa.

21. ἐγένοντο La; μηνία Vb; deinde τηλικαῦται Am. Sylb. CSBPc

καῦται μέγεθος ὡς ὑπερβαλέσθαι[22] *τοὺς πρὸ αὐτοῦ πλούτῳ· θησαυρόν τε ἀνθρώπων ὧν ἴσμεν Μινύας πρῶ-*
5 *τος ἐς ὑποδοχὴν χρημάτων ᾠκοδομήσατο. Ἕλληνες δὲ ἄρα εἰσὶ*[23] *δεινοὶ τὰ ὑπερόρια ἐν θαύματι τίθεσθαι μείζονι ἢ τὰ οἰκεῖα, ὁπότε γε ἀνδράσιν ἐπιφανέσιν*[24] *ἐς συγγραφὴν πυραμίδας μὲν τὰς παρὰ Αἰγυπτίοις ἐπῆλθεν ἐξηγήσασθαι πρὸς τὸ*[25] *ἀκριβέστατον, θησαυρὸν δὲ τὸν Μινύου καὶ τὰ τείχη τὰ ἐν Τίρυνθι*[26] *οὐδὲ ἐπὶ βραχὺ ἤγαγον μνήμης, οὐδὲν*[27] *ὄντα ἐλάττονος θαύματος.*
6 (4) *Μινύου δὲ ἦν Ὀρχομενός· καὶ*[28] *ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ἥ τε πόλις Ὀρχομενὸς καὶ οἱ ἄνδρες ἐκλήθησαν Ὀρχομένιοι· διέμεινε δὲ οὐδὲν ἧσσον καὶ Μινύας ἐπονομάζεσθαι σφᾶς ἐς διάκρισιν ἀπὸ Ὀρχομενίων τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ. παρὰ τοῦτον*[29] *τὸν Ὀρχομενὸν βασιλεύοντα Ὕηττος ἀφίκετο ἐξ Ἄργους, φεύγων ἐπὶ τῷ Μολύρου*[30]

divitiis vicerit, primusque omnium, de quibus aliquid accepimus, Minyas aerarium ad pecuniam servandam aedificavit. At Graeci exterarum gentium res accuratius exornantes in maiori eas quam suas ipsorum miraculo posuere, quandoquidem clarissimi historiarum scriptores Aegyptiorum pyramidas accuratius et magnificentius extulerunt, quum de Minyae aerario et Tirynthis muris, operibus nihilo minore dignis admiratione, ne brevem quidem fecerint mentionem. (4) Minyae filius fuit Orchomenus. Eo regnante ei urbs Orchomenus, et populus Orchomenii appellati. Mansit tamen nihilominus Minyarum etiam cognomen, quo ab iis qui in Arcadia sunt Orchomeniis distinguerentur. Ad hunc Orchomenum regnum iam obtinentem Hyettus venit Argis, fugiens ob Molyri Arisbantis filii cae-

Ag; τηνικαῦται Lb; τηνικαῦτα edd. rell. VabMLa. — μέγεθος La ad marg.

22. ὑπερβαλέσθαι AXKFBLb; ὑπερβάλλεσθαι Smai. AgPcM, ὑπερβαλλέσθαι (sic) VabLa.

23. εἰσὶν Ag; tum δεινὰ Smai. (vit. typoth.).

24. ἐπιφανέσιν om. VaM.

25. τὸ om. VabMLab.

26. τείρυνθε Ag; τειρυνθίου δὲ Lb; mox βραχὺν MLb. — ἤγαγεν Va.

27. οὐδὲν Sylb. Cor. SBMAg; οὐδὲ edd. rell. VabPcLa; οὐδενὸς ὄντα ἐλάττονος θ. coni. F. Silent nostra et Siebelisii excerpta e M, e quo F laudat οὐδέν; silet etiam Lb, unde οὐδὲν eum habere suspicamur.

28. καὶ om. AXK; tum τοῦ pro τούτου MVa. — καὶ μινύσας Lb.

29. τοιοῦτον Va; mox Ὑηττὸς A; postea vero Ὕηττος.

30. Μολούρου Am. M sup. vers. Tum ἀρίβαντος Vb; ἀρέσβαντος La. Postea ἀρίβαντος (sic) Vb. — γαμετὴν Lb. — ὅσοι νῦν La.

φόνῳ τοῦ Ἀρίσβαντος, ὅντινα ἀπέκτεινεν ἐπὶ γυναικὶ ἑλὼν γαμετῇ· καὶ αὐτῷ τῆς χώρας ἀπένειμεν Ὀρχομενὸς ὅση νῦν περί τε Ὕηττόν ἐστι[31] τὴν κώμην καὶ ἡ ταύτῃ προσεχής. Ὑήττου δὲ ἐποιήσατο μνήμην καὶ ὁ τὰ ἔπη 7
συνθεὶς ἃς[32] μεγάλας Ἠοίας καλοῦσιν Ἕλληνες·

Ὕηττος δὲ Μόλυρον[33] Ἀρίσβαντος φίλον υἱὸν
Κτείνας ἐν μεγάροις εὐνῆς ἕνεχ᾽ ἧς[34] ἀλόχοιο,
Οἶκον ἀποπρολιπὼν φεῦγ᾽ Ἄργεος ἱπποβότοιο, 784
Ἷξεν[35] δ᾽ Ὀρχομενὸν Μινυήϊον· καί μιν ὅ γ᾽ ἥρως
Δέξατο καὶ κτεάνων μοῖραν πόρεν ὡς ἐπιεικές.

πρῶτος δὲ οὗτος ὁ Ὕηττος δίκην μοιχείας λαβὼν δῆλός 8
ἐστι· καὶ χρόνῳ ὕστερον[36] Δράκοντος Ἀθηναίοις θεσμοθετήσαντος[37] ἐκ τῶν ἐκείνου κατέστη νόμων οὓς ἔγραφεν[38] ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἄλλων τε ὁπόσων ἄδειαν[39] εἶναι χρὴ, καὶ δὴ καὶ τιμωρίας μοιχοῦ. τὸ δὲ ἀξίωμα τῶν

dem, quem in uxoris adulterio deprehensum interfecerat. Ei partem agri Orchomenus concessit eam quae circa Hyettum vicum est cum tota vicinitate. Hyetti mentionem fecit is etiam qui ea carmina composuit quae sunt Eoeae magnae appellatae:

Hyettus casti temerata ob foedera lecti
Filium Arisbantis quum stravit caede Molyrum,
Herbosis longe profugus discessit ab Argis,
Orchomenumque adiit Minyeum; excepit amicis
Aedibus illum heros fortunarumque benigno
Pectore participem non abnuit esse suarum.

Satis constat primum omnium Hyettum hunc de adulterio poenam sumsisse. Multo enim post Dracon, quum leges Athenis in magistratu ferret, quibus de poena et impunitate factorum cavit, de adulteriis quoque libere poenas sumi posse promul-

31. ἐπὶ τὴν Ag; ἐστιν τὴν M.
32. συνθεῖσας μεγ. MVa; συνθήσας μεγαλαςηοίας AgLb; οἰήας La.
33. μόλουρον Am. VbAgLa et sine accentu Lb.
34. εἵνεκ᾽ ἧς (sine spiritu) Ag; tum ἀλόχου Va. — οἶκον ἄπο προλιπὼν La. — ἄρετος ἱπποβ. La.
35. ἶξον Vb; ῥίξεν PcAg; ῥίζε M (sec. S) Lb; ῥίζε MVaR; hic ἶξε ad marg. Deinde Μινύειον S; μινύηον La; tum καὶ μινογ᾽ ἥρως Lb.
36. ὕστερον καὶ δράκ. MVaPcAg Lb.
37. θεσμοθεθήσαντος A; θεσμωτεθήσαντος Ag; νομοθετήσαντος Vb.
38. ἔγραφεν habere videtur Va.
39. ἄδιαν Ag; tum τὸ δ᾽ αξ. La.

Μινυῶν[40] *ἐπὶ τοσοῦτο ἤδη προήκτο ὥστε καὶ Νηλεὺς Κρηθέως βασιλεύων Πύλου*[41] *γυναῖκα ἔσχεν ἐξ Ὀρχομενοῦ Χλῶριν Ἀμφίονος τοῦ Ἰασίου.*[42]

CAPUT XXXVII.

Almi genere exstincto, regnum Orchomeni ad Clymenum transit — dein ad Erginum — de Trophonio et Agamede narratio — Ascalapho et Ialmeno regnantibus Minyae ad Troiam tendunt — Orchomenii a Thebanis eiecti a Philippo Amyntae filio restituuntur.

Ἔδει δὲ ἄρα πανσθῆναι καὶ τὸ Ἄλμου γένος· οὐχ υπολείπεται γὰρ παῖδα Ὀρχομενὸς, καὶ οὕτως ἐς Κλύμενον τὸν[1] *Πρέσβωνος τοῦ Φρίξου περιῆλθεν ἡ ἀρχή. Κλυμένου δὲ γίνονται παῖδες,*[2] *πρεσβύτατος μὲν Ἐργῖνος,*[3] *ἐπὶ δὲ αὐτῷ Στράτιος καὶ Ἄῤῥων*[4] *καὶ Πύλεος νεώτατος δὲ Ἀζεύς.*[5] (2) *Κλύμενον μὲν ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ Ὀγχηστίου*[6] *Ποσειδῶνος Θηβαίων φονεύουσιν ἄνδρες ἐξ*

gavit. Eo iam Minyarum nomen dignitatis provectum fuerat, ut et Neleus Crethei filius Pyli rex, ex Orchomeno uxorem Chlorin Amphionis ex Iasio geniti filiam duxerit.

Cap. XXXVII. At evenit ut Almi etiam proles aliquando interiret. Nam quum liberos Orchomenus non suscepisset, ad Clymenum Presbonis filium, Phrixi nepotem, imperium transiit. Filios hic habuit natu maximum Erginum, minores Stratium, Arrhonem, Pyleum et postremum Azeam. (2) Clymenum ipsum, dum festi dies Onchestii Neptuni agitarentur, Thebani

40. *μινύων* VabLb. Tum *τοσουτο* BMVaPcLb; *τοσούτω* VbAg; *τοσοῦτον* edd. rell. La. — *προῖκτο* A; *προήκτω* Ag.
41. *πύλον* Vb; *πύλου βασιλεύων* La. — *ὀρχομένους* M sec. S; *ὀρχομενοῦς* MAg. — *Χλῶριν* Hartung. Sylb. Palm. Ms. FCSB; *Χλόριν* Va; *ἄοριν* M; *Ἄωριν* AXKVbPcAg Lab; *Aorin* Am. — *ἀμφίωνος* La.
42. *Ἰασίου* Hartung. Palm. Exerc. p. 431. FC (in versione tamen „Iasus") B; *Ἰάσου* S. ex Homer. Od. XI, 283 et Pherecyde (v. fragmenta ed. Sturz p. 119 sq.); *Ἰλασίου* edd. rell. Am. MVabPcAg Lab.

Cap. XXXVII. 1. *τῶν* La; *Φρύξου* Vb; *ξίφου* La.
2. *παῖδες* om. Va.
3. *Ἐργεῖνος* constanter VabMAg Lb (hic semel *ἐργίνου*).
4. *Ἄργων* esse videtur in Va. Deinde *Πύλεως* VbAg.
5. *Ἀζεύς* Camerar. Palm. Ms. CSB; *Ἀξεύς* edd. rell. VabMPcAgLab. — Hom. Il. II, 513.
6. *ἐγχηστίου* Ag. — *βηβαίων* Lb.

ἀφορμῆς μικρᾶς ἐς ἅπαν θυμοῦ προαχθέντες· Ἐργῖνος
δὲ ὁ πρεσβύτατος τῶν Κλυμένου παίδων τὴν βασιλείαν
παραλαμβάνει. δύναμιν δὲ αὐτίκα αὐτός τε καὶ οἱ ἀδελ- 2
φοὶ συλλέξαντες ἦλθον ἐπὶ τὰς Θήβας· καὶ μάχῃ μὲν
ἐκράτησαν, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου χωροῦσιν ἐς ὁμολογίαν
Θηβαίους[7] κατὰ ἔτος ἕκαστον τελεῖν δασμὸν τοῦ Κλυ-
μένου φόνου. Ἡρακλέους δὲ ἐπιτραφέντος[8] ἐν Θήβαις,
οὕτω τοῦ δασμοῦ τε ἠλευθερώθησαν οἱ Θηβαῖοι καὶ οἱ
Μινύαι μεγάλως[9] τῷ πολέμῳ προσέπταισαν. Ἐργῖνος 3
δὲ ἅτε κεκακωμένων[10] ἐς τὸ ἔσχατον τῶν πολιτῶν πρὸς
μὲν τὸν Ἡρακλέα ἐποιήσατο[11] εἰρήνην, πλοῦτον δὲ τὸν
πρότερον καὶ εὐδαιμονίαν ἐκείνην ἀνασώσασθαι ζητῶν 785
ἠμέλησεν ἁπάντων ὁμοίως τῶν ἄλλων, ὥστε καὶ ἔλαθεν
ἄγαμος καὶ ἄπαις ἀφικόμενος ἐς γῆρας. ὡς δὲ αὐτῷ
χρήματα συνείλεκτο,[12] ἐνταῦθα ἐπεθύμησέν οἱ γενέσθαι
παῖδας·[13] ἐλθόντι δὲ ἐς Δελφοὺς καὶ ἐρομένῳ περὶ παί- 4
δων χρᾷ τάδε ἡ Πυθία·

homines ex causa admodum levi vehementi ira concitati occiderunt. Erginus patri Clymeno aetatis iure in regnum successit. Is mox cum fratribus exercitu comparato Thebas adortus proelio primum hostes fudit; icto deinde foedere pecunia se annua Thebani de Clymeni caede satisfacturos pacti sunt. Sedenim quum Hercules Thebis adolevisset, tributo liberati sunt Thebani et Minyarum opes bello magnopere accisae. Eo tempore Erginus, ut qui confectos iam prope belli calamitatibus cives suos videret, pacem quidem cum Hercule fecit, ad pristinas autem opes et felicitatem redintegrandam conversus ita prae hac una cura omnia contempsit cetera, ut senectus eum coelibem et orbum oppresserit. Magna demum congesta pecunia cupiditas eum liberos suscipiendi cepit. Quare quum Delphos ea de re consulturus venisset, huiusmodi responsum accepit:

7. Θηβαίους om. Pc.

8. ἐπιτραφέντος e coni. SB; S. tamen recipere ausus non est; ἐπιστραφέντος edd. rell. VabMPcAg Lab; mox ἐλευθερώθησαν Ag.

9. μεγάλας LbVa (ω sup. α Va); tum προσείπταισαν Vb.

10. κακωμένων Vb.

11. ἐποιήσαντο Va.

12. συνείλεκτο SBPc(?)Lab; συνήλεκτο VaAg; συνέλεκτο edd. rell. Vb; silet M; tum ἐπεθύμει δέ οἱ VaM.

13. παῖδ..ς (ob correcturam ambig.) Va. — ἐς ἀδελφοὺς Vb. — ἐρωμένω Vab.

Ἐργῖνε Κλυμένοιο[14] παῖ Πρεσβωνιάδαο,
Ὄψ'[15] ἦλθες γενεὴν διζήμενος, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
Ἱστοβοῆϊ[16] γέροντι νέην ποτίβαλλε κορώνην.

(3) Λαβόντι δὲ αὐτῷ νέαν γυναῖκα[17] κατὰ τὸ μάντευμα Τροφώνιος γίνεται καὶ Ἀγαμήδης.[18] λέγεται δὲ ὁ Τροφώνιος Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ οὐκ Ἐργίνου· καὶ ἐγώ τε πείθομαι καὶ ὅστις παρὰ Τροφώνιον ἦλθε δὴ μαντευσόμενος. τούτους φασίν, ὡς ηὐξήθησαν, γενέσθαι δεινοὺς θεοῖς τε ἱερὰ κατασκευάσασθαι καὶ βασίλεια ἀνθρώποις· καὶ γὰρ τῷ Ἀπόλλωνι τὸν ναὸν ᾠκοδόμησαν τὸν ἐν[19] Δελφοῖς καὶ Ὑριεῖ τὸν θησαυρόν. ἐποίησαν δὲ ἐνταῦθα τῶν λίθων ἕνα εἶναι σφίσιν[20] ἀφαιρεῖν κατὰ τὸ ἐκτός· καὶ οἱ μὲν[21] ἀεί τι ἀπὸ τῶν τιθεμένων ἐλάμβανον.

Ergine o Clymeni proles Presbonidae, ad aram
Exquirens sobolem venisti sero; sed et nunc
Temoni vetulo validum praetendito rostrum.

(3) Quum igitur oraculi monitu adolescentulam uxorem duxisset, Trophonius et Agamedes ex eo matrimonio nati sunt; etsi traditum est, Apollinis, non Ergini filium fuisse Trophonium; quod ego ut credam facile adducor, et facile sibi id persuasum habeat quicunque ad Trophonii oraculum accesserit. Ii quum ad virilem aetatem pervenissent, solertia in deorum templis et hominum regalibus tectis aedificandis praestiterunt. Erexerunt itaque Delphis Apollini templum et Hyrieo aerarium. In eius pariete lapidem unum ita collocarant, ut extrorsum eum, quum vellent, eductum eximerent. Quoties itaque libitum esset, clam introeuntes aliquid reposi-

14. ἔργειν ἐκ λυμένοιο Ag. Tum πρεσβηωνάδα M; πρεσβυιωνάδα Va; πρεσβειωνάδα Ag; πρεσβήων ἀοίδαο Vb; εργεινε κλυμένοιο παι πρεσβηωναδα (sic omnino) Lb, qui saepissime praesertim in nominibus propriis omittere spiritus et accentus, pluraque vocabula scriptura continua copulare solet.

15. ὄψε Va; ὀψὲ MVbAgLb.

16. εἰστοβοῆϊ VaAg et sine accentu Lb; ἰστοβοῆϊ Vb. — ποτιβάλλε Lab.

17. δὲ γυναῖκα αὐτῷ νέαν B; νέα Va; νέαν γυναῖκα αὐτῷ νέαν La.

18. Ἀγαμίδης hic et postea VbM; seq. δὲ om. AXK; tum τροφόνιος Vb.

19. ᾠκοδομήσαντο ἐν MVabPcAg Lab, unde ᾠκοδόμησαν τὸν ἐν fecerunt SB; ᾠκοδομήσαντο τὸν ἐν edd. rell.

20. ἕνα εἶναί σφισιν BPcAgLa; εἶναι ἐνᾶ (fin. lin.) αφισιν (sic) Va; εἶναι ἕνα σφίσιν rell. Tum μετὰ τὸ ἐκτ. Lb.

21. εἰ μὲν Va.

Ὑριεὺς[22] δὲ εἴχετο ἀφασίᾳ κλεῖς μὲν καὶ σημεῖα τὰ ἄλλα
ὁρῶν ἀκίνητα, τὸν δὲ ἀριθμὸν ἀεὶ τῶν χρημάτων ἐλάσ-
σονα. ἵστησιν οὖν ὑπὲρ τῶν ἀγγείων, ἐν οἷς ὅ τε ἄρ- 6
γυρος ἐνῆν καὶ ὁ χρυσός οἱ, πάγας ἤ[23] τι καὶ ἄλλο ὃ
τὸν ἐσελθόντα καὶ ἀπτόμενον τῶν χρημάτων καθέξειν
ἔμελλεν· ἐσελθόντος δὲ τοῦ Ἀγαμήδους τὸν μὲν ὁ δε-
σμὸς[24] κατεῖχε, Τροφώνιος δὲ ἀπέτεμεν αὐτοῦ τὴν κε-
φαλήν, ὅπως μὴ ἡμέρας ἐπισχούσης ἐκεῖνος γένοιτο[25] ἐν
αἰκίαις καὶ αὐτὸς μηνυθείη μετέχων τοῦ τολμήματος. 786
καὶ Τροφώνιον μὲν ἐνταῦθα ἐδέξατο ἡ γῆ διαστᾶσα ἔνθα
ἐστὶν ἐν τῷ[26] ἄλσει τῷ ἐν Λεβαδείᾳ βόθρος τε Ἀγαμή- 7
δους καλούμενος καὶ πρὸς αὐτῷ στήλη. Τὴν δὲ ἀρχὴν
τῶν Ὀρχομενίων ἔσχεν Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος Ἄρεως[27]
εἶναι λεγόμενοι· μητρὸς δὲ Ἀστυόχης ἦσαν τῆς Ἄκτορος
τοῦ Ἀζέως[28] τοῦ Κλυμένου· καὶ ὑπὸ τούτοις ἡγεμόσι

tae pecuniae auferebant. Enimvero Hyrieum ea res vehementer sollicitum habebat, praesertim quum et claves et signa cetera incorrupta cerneret, pecuniae tamen numerum quotidie comminui animadverteret. Super vasis igitur in quibus erat reposita pecunia, laqueos disposuit, vel aliud quid eiusmodi, quo simulac pecuniam quis esset attingere conatus captus teneretur. Ingressus itaque Agamedes in vinculis haesit. Trophonius fratris caput statim praecidit, veritus nempe ne quum illuxisset per tormenta quaestione habita et ipse ab illo, quod furti fuisset socius, indicaretur. Trophonius quidem terrae haustus est hiatu eo ipso in loco, quo exstat in luco, qui est Lebadeae, fovea quae Agamedis dicitur, columna superemineute. Orchomeniorum posthaec regnum obtinuere Ascalaphus et Ialmenus, quos Marti Astyoche Actoris filia, Azei neptis, Clymeni proneptis, peperisse dicebatur. Hos ad Troiam duces

22. ὑρυὶς Vb; mox κλεισμένα καὶ idem; κεκλεισμένα καὶ La. — καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα Va. Tum ἐλάσσονα (ἐλάττονα edd. codd. rell.) usque ad τῶν χρημάτων La habet ad marg.

23. χρυσὸς ἢ πάγας (παγὰς AXK; correxit K) ἢ Ag; ἀγγίων et χρυσὸς ἡ παγας (sine accentu) Lb; deinceps ἀγάλματος pro Ἀγαμήδους Lb; ἀγαμίδους h. l. et postea M.

24. δασμὸς MLb. — κατεῖχεν Ag.

25. γένοιτο BVab(?)PcAgLab; γένηται edd. rell.; silet M. — αἰκείαις AgLb. — μινυθείη Lb.

26. ἐστὶ τὸ La; ἐστὶ τῷ MVab PcAgLb. — ἄλγει pro ἄλσει Ag. Tum λεβαδίᾳ MVbLab; λιβαδίᾳ Ag. — ἴαλμος La.

27. ἄρεος MVaLb; mox λεγόμενος Va.

28. Ἀζέως v. supra, not. 5. — τοῦ Ἀζέως e Smai. excidit.

8 Μινύαι[29] στρατεύουσιν ἐς Τροίαν. μετέσχον Ὀρχομένιοι καὶ τοῖς Κόδρου παισὶν ἐς Ἰωνίαν[30] τοῦ στόλου. Γενομένους δὲ ἀναστάτους ὑπὸ Θηβαίων κατήγαγεν αὖθις ἐς Ὀρχομενὸν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ δαιμονίου σφίσιν ἐς τὸ ἀσθενέστερον ἔμελλεν ἀεὶ ῥέψειν.

CAPUT XXXVIII.

Memoranda apud Orchomenios — Minyae thesaurus — Minyae et Hesiodi sepulcra — de Actaeonis cultu — Melane et Cephisso fluviis — Orchomeniorum divitiis et urbe Aspledone.

Ὀρχομενίοις δὲ πεποίηται καὶ[1] Διονύσου, τὸ δὲ ἀρχαιότατον Χαρίτων ἐστὶν ἱερόν. τὰς μὲν δὴ πέτρας σέβουσί τε μάλιστα καὶ τῷ[2] Ἐτεοκλεῖ φασὶν αὐτὰς πεσεῖν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· τὰ δὲ ἀγάλματα τὰ σὺν[3] κόσμῳ πεποιημένα ἀνετέθη μὲν ἐπ' ἐμοῦ, λίθου δέ ἐστι καὶ ταῦτα.
2 (2) Ἔστι δέ σφισι καὶ κρήνη[4] θέας ἀξία· καταβαίνουσι

Orchomenii secuti sunt. Eius etiam coloniae, quam in Ioniam Codri filii deduxerunt, consortes Orchomenii fuere. Suis vero a Thebanis eiectos sedibus Orchomenum Philippus Amyntae filius reduxit. Sed eorum res adversa fortuna gravius semper afflixit.

Cap. XXXVIII. Apud Orchomenios Liberi Patris templum exstat, et (quod maxime priscum est) Gratiarum. Saxa vero quaedam praecipua colunt veneratione quae excepisse Eteoclem e coelo delapsa ferunt; nam quae expolitius fabricata sunt signa et ipsa e lapide, aetate mea dedicata fuere. (2) Fons etiam illic est insigni opere exornatus; in eum descendunt

29. μινύες VbLb.

30. ἰονίαν Ag. — γενομένου La.

Cap. XXXVIII. 1. Ante καὶ inserunt μὲν AXKF.

2. τῷ om. Va; seq. φασὶν om. VabPcAgLb; post οὐρανοῦ collocat La. De re conferendi sunt loci a Siebelisio laudati Strab. IX, p. 414 (475 Tzsch.), Schol. ad Theocrit. 16, 104. et Hesiodus ap. Schol. Pind. Ol. XIV. Ceterum Facii πέτρας pro genitivo habentis opinionem immerito adoptare nobis videtur Siebelisius.

3. τὰ σὺν e coni.; articulum om. edd. codd.

4. κρίνη La; κρήνης Va.

δὲ ἐς αὐτὴν ὕδωρ οἴσοντες.[5] θησαυρὸς δὲ ὁ Μινύου,
θαῦμα ὂν τῶν ἐν Ἑλλάδι αὐτῇ καὶ τῶν ἑτέρωθι[6] οὐδε-
νὸς ὕστερον, πεποίηται[7] τρόπον τοιόνδε· λίθου μὲν
εἴργασται, σχῆμα δὲ περιφερές ἐστιν αὐτῷ, κορυφὴ δὲ
οὐκ ἐς ἄγαν ὀξὺ ἀνηγμένη· τὸν δὲ ἀνωτάτω τῶν λίθων
φασὶν ἁρμονίαν παντὶ εἶναι τῷ οἰκοδομήματι. τάφοι δὲ
Μινύου τε καὶ Ἡσιόδου. (3) Καταδέξασθαι[8] δέ φασιν 3
οὕτω τοῦ Ἡσιόδου τὰ ὀστᾶ. νόσου καταλαμβανούσης
λοιμώδους καὶ ἀνθρώπους καὶ τὰ βοσκήματα ἀποστέλ-
λουσι[9] θεωροὺς παρὰ τὸν θεόν. τούτοις δὲ[10] ἀπο-
κρίνασθαι λέγουσι τὴν Πυθίαν, Ἡσιόδου τὰ ὀστᾶ ἐκ τῆς
Ναυπακτίας ἀγαγοῦσιν ἐς τὴν[11] Ὀρχομενίαν, ἄλλο δὲ
εἶναί σφισιν οὐδὲν ἴαμα· τότε[12] δὲ ἐπερέσθαι δεύτερα 787

qui aquatum veniunt. Minyae aerarium unum est de Graeciae miraculis, nulli omnino eorum quae uspiam alibi sint operum magnificentia secundum. Ad hunc autem modum exstructum est. Lapidei sunt omnes parietes, rotunda operis forma, non valde in acutum se attollente fastigio; supremum lapidem toti aedificio coagmentationem esse dicunt. Sepulcra visuntur Minyae et Hesiodi. (3) Hesiodi quidem ossa hoc se modo recepisse narrant. Saeviente in homines et pecudes pestilentia, missos ad oraculum consultores responsum tulisse, ad sedandam luem unicum illud fore remedium, si ex Naupactio agro in Orchomenium Hesiodi ossa deportassent; aliam sane nullam reperiri posse mali levationem. Percontatos rursus eos in qua tandem

5. ἀρύσαντες coni. C; si quid mutandum, praestat ὑδρεύσοντες; at salva est lectio vulgata; φέροντες ὕδωρ habemus v. g. X, 31, 11.

6. θαῦμα ὂν (ὃν Va) τῶν ἐν Ἑλλ. αυτῇ καὶ ἑτέρωθι CSmai. BPcAg VaLb et omisso ἐν (sec. nostra et Siebelisii Excerpta; τῶν ἐν τῇ Ἑλλ. sec. F) M; θαῦμα τῶν ἐν τῇ Ἑλλ. αὐτῇ κ. τῶν ἑτέρ. Smin.; θαῦμα τῶν ἐν τῇ Ἑλλ. ὂν κ. τῶν ἑτέρ. edd. rell. Vb; θαύματα τῶν ἐν τῇ ἑλλ. ὧν κ. τῶν ἑτέρ. La. Nos τῶν ante ἑτέρωθι retinuimus.

7. πεποίηται δὲ Vb.

8. καταδέξασθαι usque Ἡσιόδου om. Va; δὲ om. La. — οὕτω SB; οὕτως edd. rell. VbAgLab. Pro τοῦ habet τὰ Ag; τὰ ἡσιόδου ὀστᾶ La; non male; conf. exempla gemina V, 14, not. 23. VII, 21, not. 27. IX, 29, not. 10. X, 9, not. 26. X. 6, not. 25; eodem referenda videntur VII, 7, not. 30. VII, 21, not. 27. X, 25, not. 19. X, 34, not. 17. Frequens omnino apud Pausaniam articuli repetiti est usus, quare cautius hac in re est procedendum.

9. ἀποστέλλουσιν Ag.

10. δὲ om. AXKFC. — ἀποκρίνασθαι Cor. SBMVabPcAgLab; ἀποκρίνεσθαι edd. rell. — λέγουσιν M.

11. ἐς τὴν om. Ag.

12. τότε SBMVabPcAgLab; τοὺς edd. rell.

ὅπου τῆς Ναυπακτίας αὐτὰ ἐξευρήσουσι, καὶ αὖθις τὴν
4 Πυθίαν εἰπεῖν, ὡς μηνύσοι[13] κορώνη σφίσιν· οὕτω τοῖς
θεοπρόποις ἀποβᾶσιν ἐς τὴν γῆν πέτραν[14] τε οὐ πόῤῥω
τῆς ὁδοῦ καὶ τὴν ὄρνιθα ἐπὶ τῇ πέτρᾳ φασὶν ὀφθῆναι,
καὶ τοῦ Ἡσιόδου [τε] τὰ ὀστᾶ εὗρον ἐν χηραμῷ[15] τῆς
πέτρας, καὶ ἐλεγεῖα ἐπὶ τῷ μνήματι ἐπιγέγραπται·

Ἄσκρη[16] μὲν πατρὶς πολυλήιος, ἀλλὰ θανόντος
  Ὀστέα πληξίππων γῆ Μινυῶν[17] κατέχει
Ἡσιόδου, τοῦ πλεῖστον ἐν Ἑλλάδι κῦδος ὀρεῖται[18]
  Ἀνδρῶν κρινομένων ἐν βασάνῳ σοφίης.[19]

5 (4) Περὶ δὲ Ἀκταίωνος[20] λεγόμενα ἦν Ὀρχομενίοις, λυ-
μαίνεσθαι τὴν γῆν πέτραν[21] ἔχον εἴδωλον. ὡς δὲ ἐχρῶντο

Naupactii agri parte essent illa reperturi, respondisse Pythiam, locum cornicem monstraturam. Quum itaque in terram e navi exscendissent qui sciscitatum missi fuerant, non longe a via cornicem conspexisse saxo insidentem, ibique Hesiodi ossa inventa in eius saxi latebra. Hi elegi sepulcro eius inscripti sunt:

Hesiodi patria est frumenti fertilis Ascra,
  Sed bello insignes ossa tenent Minyae:
Huius in Argolicis excellit gloria terris,
  Iudicium quibus est, ingeniumque sagax.

(4) Iam vero de Actaeone vulgatum inter Orchomenios fuit, vexari agrum a larva quae saxo insideret. Ea de re consulto

13. μηνύσοι BPcAg; μηνύσει edd. rell. Lab; μινύοις VaM; μινύσι Vb.

14. πέτραν Sylb. FCSBVab(?) PcAgLab; πέραν AXK; silet M. — ὠδοῦ La; idem post Ἡσιόδου om. τε, quod delendum esse iam vidit Göttling. Hesiod. Praef. p. VII.

15. χημαρῷ M. Deinde ἐπιγέγραπται recepimus e Siebelisii correctura, probata a Göttling. d. l.; ἐπιγέγραπτο MVab; ἐπεγέγραπτο edd. et codd. rell.; hoc μνῆμα monumentum est Orchomenium.

16. ἄσκρι ἡ Ag; ἄκρη La. — πολυλάϊος MVa. — πλῆξ' ἵππων MLb; at πληξίππων marg. M. — γῇ ut solet M.

17. μινύων VabLb.

18. „ὀρεῖται non liquet in Pc." B; ὄρειται Ag; sine accentu et spiritu Lb.

19. σοφίας MVbAgLab. — Diverso ordine (3. 4. 1. 2.) hos versus habet cod. Vatic. Hesiodi ap. Göttl. p. XLIV. cum hac varietate: „Vat. πληξίππου Μινύης· Μινύης (scr. Μινύης) etiam Vat." (?) Tum πλεῖστον ἐν ἀνθρώποις κλέος ἐστίν. — ἐν βασάνοις idem.

20. ἀκταίονος VaAgLb; ἀκτήονος, αί sup. ή, M; ἀκτέονος Vb; mox ἀκταίονος MVabAgLb; et sic deinceps ἀκταίονι.

21. πέτρα PcAgLb; πέτρας RLa; πέρας Vb. Deinde εἶχον La; εἶδον Vb et R marg.; ἔχ... (ambig.) Va. Corruptela latere videtur.

ἐν Δελφοῖς, κελεύει σφίσιν ὁ θεός, ἀνευρόντας[22] εἴ τι ἦν Ἀκταίωνος λοιπόν, κρύψαι γῇ·[23] κελεύει δὲ καὶ τοῦ εἰδώλου χαλκῆν ποιησαμένους[24] εἰκόνα πρὸς τῇ[25] πέτρᾳ σιδήρῳ δῆσαι· τοῦτο καὶ αὐτὸς δεδεμένον[26] τὸ ἄγαλμα εἶδον, καὶ τῷ Ἀκταίωνι ἐναγίζουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος. στα- 6 δίους δὲ ἀφέστηκεν ἑπτὰ Ὀρχομενοῦ ναός τε Ἡρακλέους καὶ ἄγαλμα οὐ μέγα. (5) Ἐνταῦθα τοῦ ποταμοῦ τοῦ[27] Μέλανός εἰσιν αἱ πηγαί, καὶ ὁ Μέλας ἐς λίμνην καὶ οὗτος τὴν[28] Κηφισίδα ἐκδίδωσιν. ἐπέχει μὲν δὴ καὶ ἄλλως τῆς Ὀρχομενίας τὸ πολὺ ἡ λίμνη, χειμῶνος δὲ ὥρᾳ[29] νότου τὰ πλείω[30] πνεύσαντος ἔπεισιν ἐπὶ πλέον τῆς χώρας τὸ ὕδωρ. Θηβαῖοι δὲ τὸν ποταμὸν τὸν Κηφισόν 7 φασιν[31] ὑπὸ Ἡρακλέους ἐς τὸ πεδίον ἀποστραφῆναι τὸ Ὀρχομένιον· τέως δὲ αὐτὸν[32] ὑπὸ τὸ ὄρος ἐς θάλασσαν ἐξιέναι πρὶν ἢ τὸν Ἡρακλέα τὸ χάσμα ἐμφράξαι τὸ διὰ τοῦ ὄρους.[33] ἐπίσταται μὲν οὖν καὶ Ὅμηρος λι- 188

oraculo Delphico iussi sunt, si quas reperissent Actaeonis reliquias eas ut terra tegerent; praeterea ut larvae simulacrum ex aere factum ad saxum ferro adligarent; quod ipse adligatum vidi. Actaeoni quidem quotannis parentant. Abest ab Orchomeno stadia septem Herculis templum, in quo non magnum utique signum. (5) Sunt ibi Melanis fluvii fontes, qui et ipse in Cephisidem paludem influit. Magnam sane partem Orchomenii agri ea palus occupat, ex eaque hieme anni Austro plerumque flante latius stagnat aqua. Narrant Thebani ab Hercule Cephisum amnem in Orchomeniorum campos aversum, quum antea per montanos cuniculos in mare exiret; eos meatus occlusisse Herculem. Sed novit sane Homerus

22. ἀνευρόντος Va.

23. γῇ BVa(?)Lb; τῇ PcMAg, in quo sequitur lacuna; τῇ γῇ edd. rell. VbLa. — κελένει M.

24. ποιησάμενος Va.

25. τῇ inseruimus cum Cor. Smai.; πρὸς πέτρας La; deinde distinximus cum BLa post δῆσαι, reliqui post τοῦτο.

26. δεδεγμένον Vb; tum ἴδον Ag.

27. τοῦ adiecimus cum BPcVaVb(?) AgLab. — μήλανος Va. Post πηγαὶ Lb inserit καὶ ἄγαλμα οὐ μέγα; tum ὁ λέλας M et omisso praecedente καὶ Lb.

28. τῇ M; deinde Κηφισσίδα Vb; seq. δὴ om. Va.

29. ὥρᾳ Sylb. F. CSBLa; ὥραν AXKVabMPcAgLb; tum οὐ pro νότου PcAg; οὐ VaMLb.

30. τὰ πλείω Smai. BPcVaMAg Lb; πλείω edd. rell. VbLa; πλεῖον Cor.; mox ἄπεισιν MVaAgLb.

31. φασιν post Κηφισόν collocant BVabMPcAgLab; post ἀποστραφῆναι edd. rell.

32. αὐτὸς Ag. — χάσμα M.

33. διὰ τὸ ὄρους Va. — τὸ pro οὖν Lb.

μνην[34] ἄλλως τὴν Κηφισίδα οὖσαν[35] καὶ οὐχ ὑπὸ Ἡρακλέους πεποιημένην· καὶ ἐπὶ τῷδε εἴρηκε·

Λίμνῃ κεκλιμένος[36] Κηφισίδι.

8 (6) Ἔχει δὲ οὐδὲ εἰκότα[37] λόγον τοὺς Ὀρχομενίους μὴ καὶ τὸ χάσμα ἐξευρεῖν καὶ τοῦ Ἡρακλέους ἀναῤῥήξαντας[38] τὸ ἔργον ἀποδοῦναι τὴν διέξοδον τῷ Κηφισῷ τὴν ἀρχαίαν, ἐπεὶ[39] μηδὲ ἄχρι τῶν Τρωϊκῶν χρήμασιν ἀδυνάτως εἶχον. μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος ἐν Ἀχιλλέως ἀποκρίσει πρὸς τοὺς παρὰ Ἀγαμέμνονος[40] πρέσβεις·

Οὐδ' ὅσ'[41] ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται.

δῆλα δήπουθεν ὡς καὶ τότε προσιόντων[42] τοῖς Ὀρχομε-
9 νίοις χρημάτων πολλῶν. Ἀσπληδόνα[43] δὲ ἐκλιπεῖν τοὺς οἰκήτορας φασιν ὕδατος σπανίζοντας·[44] γενέσθαι δὲ τὸ

fuisse paludem Cephisidem absque Herculis opera: Paludi enim, inquit, acclivis Cephisidi. (6) Neque satis est verisimile, non fuisse Orchomenios apertis cuniculis et Herculis obice disiecto pristinum exitum flumini reddituros, quando ne Troicis quidem temporibus opes illi desiderarunt. Testis est idem Homerus eo loco quo Agamemnonis legatis respondentem Achillem facit:

Non ea quae Orchomenum portantur cuncta.

Ex quo plane colligi potest, magnam Orchomeniis tunc quoque pecuniam suppeditasse. Aspledonem quidem ob aquarum penuriam desertam tradunt; nomen vero urbi contigisse ab As-

34. λήμνην Vb; deinde Κηφισίδα SBAgPc; Κηφισιάδα edd. rell. Vb MLab; κηφιασιάδα Va. — Hom. Il. V, 709.
35. θύουσαν MPcAg et p. corr. Lb (sine accentu); θίουσαν M sec. S; „an φῦσαν?" B.
36. κεκλημένος VbAg (ι super η Vb); tum Κήφισίδα VabMAgLb; κηφισσίδι La.
37. οὐδ' ἐοικότα λέγον Vb.
38. ἀναῤῥήξαντος VaM, simplici ρ Lb; ἀνωρήξαντας Vb; ἀνορύξας La. An forte ἀνορύξαντας? — ἀρχαῖαν M.
39. ἐπὶ AgLb. — ἄχρι τῷ Vb.
40. Ἀγαμέμνονος Sylb., probat F recep. SB, confirmat La; Ἀγαμέμνονι edd. rell. VabMPcAgLb. — Hom. Il. IX, 381.
41. ὅς AVabAgLb; sequens ἐς om. Va; tum ποτίνεισθαι M; ποτινείσεται Va; ποτιννείσεται VbAg; ποτινείσεται A; ποτιννεῖσθαι, σ sup. θ, Lb.
42. προϊόντων VaLb.
43. ἀσπλήδονα et postea ἀσπλήδονος (Ἀσπλήδωνος A) Vb; sine accentu Lb. — ἐκλείπειν Lb.
44. σπανίζοντος VabPcAgLab.

ὄνομα ἀπὸ[45] Ἀσπληδόνος τῇ πόλει, τοῦτον δὲ εἶναι νύμφης τε Μιδείας[46] καὶ Ποσειδῶνος. ὁμολογεῖ δὲ καὶ ἔπη σφίσιν[47] ἃ ἐποίησε Χερσίας, ἀνὴρ Ὀρχομένιος·[48]

> Ἐκ δὲ Ποσειδάωνος[49] ἀγακλειτῆς τε Μιδείας
> Ἀσπληδὼν[50] γένεθ' υἱὸς ἀν' εὐρύχορον πτολίεθρον.

τοῦδε[51] τοῦ Χερσίου τῶν ἐπῶν οὐδεμία ἦν ἔτι κατ' ἐμὲ μνήμη, ἀλλὰ καὶ τάδε ἐπηγάγετο ὁ Κάλλιππος[52] ἐς τὸν αὐτὸν λόγον τὸν ἔχοντα ἐς Ὀρχομενίους. τούτου δὲ τοῦ Χερσίου καὶ ἐπίγραμμα οἱ Ὀρχομένιοι τὸ[53] ἐπὶ τῷ Ἡσιόδου τάφῳ μνημονεύουσι.

pledone, quem Midea Nympha Neptuno pepererit. Id confirmant versus a Chersia facti, viro Orchomenio:

> Neptunoque tridentifero insignique Midea
> Aspledon satus est, ampla spectandus in urbe.

Aetate certe mea Chersiae carmina iam vetustas aboleverat; hos tamen ipsos versus Callippus retulit in libro de Orchomeniis. Eidem sane Chersiae epigramma Orchomenii attribuunt, quod Hesiodi sepulcro inscriptum fuit.

45. ὑπὸ Va. — Hoc loco ἀσπλήδονος Lb.

46. Μηδείας VabMPcAgLb; Μιδείας edd. La.

47. ἔπη σφίσιν SB; ἔπη φησὶν VaMPcAgLb; ἔπη edd. rell., at φασὶν inserunt post χερσίας AXKVb La. Tum ἐποίησεν Vb.

48. Ὀρχομενίοις (ος super οις) Va; ὀρχομενὸς Ag.

49. Ποσειδάονος VabMAg; Ποσειδάονως A. Tum μηδείας VabM; μηδείης Ag; μιδείας Lab cum edd.

50. ἀσπληδὼν VaLb; γίνεθ' Va; γενέσθαι Vb; tum εὐρύχωρον Va AgLa et sup. vers. M.

51. τοῦδε τοῦ e coni. B; οὐδὲ τοῦ edd. rell. codd.; οὐ δὲ τοῦ La; tum χερσαίου Va; mox οὐδὲ μία Vb.

52. Κάλλιπος Va. — ἐς τὸν λόγον τὸν αὐτὸν τὸν Lb. Mox ante ἐπίγραμμα inserendum videtur τὸ; respicit enim epigramma segmento quarto commemoratum.

53. τῷ ἐπὶ Va. — De Callippo vid. cap. 29, 2.

CAPUT XXXIX.

De Lebadia, olim Midea dicta — Hercyna puella et fluvio eiusque antro — Trophonii templo ac signo aliisque memorandis — Trophonii oraculum consulendi ratione — Trophonii oraculo.

Τὰ[1] μὲν δὴ πρὸς τῶν ὀρῶν Φωκεῖς ὑπεροικοῦσιν Ὀρχομενίων, ἐν δὲ τῷ πεδίῳ Λεβάδειά[2] ἐστιν αὐτοῖς ὅμορος. αὕτη τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ᾤκεῖτο ἐπὶ μετεώρου καὶ ὠνομάζετο[3] Μίδεια ἀπὸ τῆς Ἀσπληδόνος μητρός· Λεβάδου δὲ ἐξ Ἀθηνῶν ἐς αὐτὴν ἀφικομένου κατέβησάν τε ἐς τὸ χθαμαλὸν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐκλήθη Λεβάδεια[4] ἡ πόλις ἀπ' αὐτοῦ. πατέρα δὲ τοῦ Λεβάδου[5] καὶ καθ' ἥν-
780 *τινα αἰτίαν ἦλθεν, οὐκ ἴσασιν ἄλλο ἢ γυναῖκα εἶναι Λε-*
2 *βάδου Λαονίκην.[6] (2) Κεκόσμηται μὲν δὴ τὰ ἄλλα σφίσιν ἡ πόλις ὁμοίως τοῖς[7] Ἑλλήνων μάλιστα εὐδαίμοσι, διείργει[8] δὲ ἀπ' αὐτῆς τὸ ἄλσος τοῦ Τροφωνίου * * *.*

Cap. XXXIX. Qua montes consurgunt Phocenses supra Orchomenios habitant, in campestri vero planitie Lebadea illis est finitima. Haec olim et ipsa in edita regionis parte habitabatur, Mideae nomine, ab Aspledonis nempe matre. Lebado vero Athenis in ea loca profecto in plana incolae descenderunt, et Lebadea a Lebado ipso nomen accepit, cuius neque pater quis fuerit norunt, neque quam ob causam illuc venerit; tantum illud sciunt, uxorem ei Laonicen fuisse. (2) Exornata urbs est operibus haud minus quam alia quaevis maxime florentium Graeciae urbium. Separat ab ea Tro-

Cap. XXXIX. 1. *τὸ μὲν* Lb. — *ὄρων* id. — *οἱ Φωκεῖς* Vb.

2. *Λεβάδεια* Sylb. SB; *Λεβαδεία* edd. rell. VabLb; *λεβαδία* MLa. conf. de nominis scriptura Tzsch. ad Strab. IX, p. 469. — *ὅμηρος* Lb.

3. *ὀνομάζετο* VaAgLa. — *Μηδεία* VabMAg. — Hic *ἀσπληδόνος* etiam Lb.

4. *Λεβάδεια* ut supra, not. 2; *Λεβαδεία* edd. ante S, VaLb; *Λεβαδία* VbMLa; in sequentibus *Λεβαδεία* constanter Vab.

5. *Λεβάδου — γυναῖκα εἶναι* om. M.

6. *Λαονίκην* CSmai. BPcMAg Lb; *Νίκην* edd. rell. VaLa; *λακονίκην* M sec. Exc. nostra; om. Vb.

7. aptius fortasse *ταῖς*; mox *εὐδαίμοσιν* Ag.

8. *διείργειν* VaMLb; *διείργει * δὲ* Smai.; nos hiatum indicavimus cum B. post *Τροφωνίου*. Excidisse *Ἕρκυνα ὁ ποταμός* vel *ὁ ποταμὸς Ἕρκυνα* suspicati sunt Goldh. C; at latius patet hiatus. — *φασὶν ἐντ.*

φασὶ δ' ἐνταῦθα Ἕρκυναν[9] ὁμοῦ Κόρῃ τῇ[10] Δήμητρος παίζουσαν καὶ ἔχουσαν χῆνα[11] ἀφεῖναι τοῦτον ἄκουσαν· ἐς δὲ ἄντρον κοῖλον ἐσπτάντος[12] καὶ ὑπὸ λίθον ἀποκρύψαντος αὐτὸν,[13] ἐσελθοῦσα ἡ Κόρη λαμβάνει τὸν ὄρνιθα ὑπὸ τῷ λίθῳ κατακείμενον· ῥυῆναί τε δὴ τὸ ὕδωρ ὅθεν ἀνείλετο ἡ Κόρη τὸν λίθον, καὶ ὀνομασθῆναι τὸν ποταμὸν ἐπὶ τούτῳ λέγουσιν Ἕρκυναν·[14] καὶ ἔστι 3
μὲν πρὸς τῇ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ ναὸς Ἑρκύνης, ἐν δὲ αὐτῷ παρθένος χῆνα ἔχουσα ἐν ταῖς χερσίν· εἰσὶ δὲ ἐν[15] τῷ σπηλαίῳ τοῦ ποταμοῦ τε αἱ πηγαὶ καὶ ἀγάλματα ὀρθὰ, περιειλιγμένοι[16] δέ εἰσιν αὐτῶν τοῖς σκήπτροις δράκοντες·[17] ταῦτα εἰκάσαι μὲν ἂν τις[18] Ἀσκληπιοῦ τε εἶναι καὶ Ὑγιείας, εἶεν δ' ἂν Τροφώνιος καὶ Ἑρ-

phonii lucus **; quo loco Hercynam tradunt cum Cereris filia ludentem anserem e manibus invitam dimisisse; volitantem illum subisse cavernosum antrum ibique se sub lapide occultasse; Proserpinam subingressam, avem a fuga retraxisse; quo loco lapidem submoverat aquam erupisse; qui postea fuerit Hercyna amnis appellatus. Manet ad fluminis ripas Hercynae fanum, et signum in eo, virgo anserem manibus praeferens. Fluvii fontes intra speluncam sunt, et stantia simulacra, quorum sceptris dracones circumvoluti sunt. Coniiciat quis esse illa Aesculapii et Hygiae. Sed suspicari etiam

BPcVaAgLb; φασὶ δὲ ἐντ. SVb; φασὶν δὲ ἐντ. edd. rell.; φασὶ δ' ἐντ. La; quod probamus.

9. ἕρκυραν Vb; ἑρκύναν Va; Ἕρκυναν A; ἑκκυρανόμου Lb; ἑρκυννανόμου Ag; ὁμοῦ Κόρῃ om. Va.

10. τὴν Va; τῆς M. Haec Hercyna, cuius templum Lebadiae commemorat Livius 45, 27., Tzetza ad Lycophr. 153. teste filia fuit Trophonii (Iovis Trophonii? v. Liv. d. l.); apud Lycophronem ipsum Cereris est cognomen. Nondum satis explicitae sunt hae religiones. Nobis quidem lectio codicis Va Ἕρκυναν τὴν Δήμητρος narrationis tenori atque argumento multo accommodatior videtur quam lectio vulgata, dummodo in seqq. bis ἡ κόρη litera minuscula scribitur. Fuit fortasse in Lebadensium religione Hercyna Iovis Trophonii et Cereris filia. — παίζουσαν δὲ καὶ Va.

11. χῆναν Va; ἀφῆναι MVbAg. — ἄνδρον La.

12. ἐσπάντος Ag.

13. αὐτὸν MLb. — ἐλθοῦσα Vb. — ὑπὸ τὸν λίθον La.

14. ἕρκυραν Vb; ἕρκυνναν constanter Ag; variat Pc; ἕρκυναν plerumque La; ἕρκυνναν plerumque Lb.

15. δ' ἐν BPcLb.

16. περιειλισμένοι M; περιειλημμένοι AgVb (in Ag ι sup. η, in Vb ιγ sup. ημ); deinde δὲ .... εἰσὶν (vox quaedam litura deleta) Vb.

17. σκήπτροις αἱ πηγαὶ (πηγ ambig.) δράκοντος Va.

18. μὲν ἂν ἄν τις Va; ἂν om. Pc MAgLb; tum Ὑγιείας SBAgPc; Ὑγείας edd. rell. VabMLab.

κυνα, ἐπεὶ μηδὲ τοὺς δράκοντας Ἀσκληπιοῦ μᾶλλον ἢ[19] καὶ Τροφωνίου νομίζουσιν ἱεροὺς εἶναι. ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ μνῆμά ἐστιν Ἀρκεσιλάου· Λήϊτον δὲ ἀνακομίσαι
4 τοῦ Ἀρκεσιλάου τὰ ὀστᾶ ἐκ Τροίας. (3) Τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἐν τῷ ἄλσει Τροφωνίου ναὸς καὶ ἄγαλμά ἐστιν, Ἀσκληπιῷ καὶ[20] τοῦτο εἰκασμένον· Πραξιτέλης δὲ ἐποίησε τὸ ἄγαλμα. ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἱερὸν ἐπίκλησιν Εὐρώπης καὶ Ζεὺς Ὑέτιος ἐν ὑπαίθρῳ. ἀναβᾶσι δὲ ἐπὶ τὸ[21] μαντεῖον καὶ αὐτόθεν ἰοῦσιν ἐς τὸ πρόσω τοῦ ὄρους, Κόρης ἐστὶ καλουμένη θήρα[22] καὶ Διὸς Βασιλέως ναός· τοῦτον μὲν δὴ διὰ τὸ μέγεθος ἢ καὶ τῶν πολέμων τὸ ἀλλεπάλληλον[23] ἀφείκασιν ἡμίεργον· ἐν δὲ ἑτέρῳ ναῷ[24] Κρόνου καὶ Ἥρας καὶ Διός ἐστιν ἀγάλματα. ἔστι
5 δὲ καὶ Ἀπόλλωνος ἱερόν. (4) Κατὰ δὲ τὸ μαντεῖον τοιάδε γίνεται. ἐπειδὰν[25] ἀνδρὶ ἐς τοῦ Τροφωνίου κατιέναι δόξῃ, πρῶτα μὲν τεταγμένων ἡμερῶν δίαιταν ἐν οἰκήματι ἔχει·[26] τὸ δὲ οἴκημα Δαίμονός τε ἀγαθοῦ καὶ Τύχης

liceat esse Trophonii et Hercynae, quum non magis Aesculapio quam Trophonio dracones consecratos censeant. Prope amnem est Arcesilai monumentum. Reportasse e Troia Arcesilai ossa Leitum dicunt. (3) In luco maxime insignia sunt, Trophonii templum et signum ad Aesculapii similitudinem et hoc factum; Praxiteles illud fecit. Est ibidem Cereris cognomento Europae sacellum, et sub divo Iupiter Pluvius. Ad oraculum ascendentibus atque inde ad ulteriora montis pergentibus occurrit Proserpinae (ut vocant) Venatio et Iovis Regis templum; quod propter spatii magnitudinem, vel propter continuata bella dimidia tantum ex parte perfectum reliquerunt. In alio templo, Saturni, Iunonis et Iovis simulacra sunt. Apollinis etiam illic est fanum. (4) Quod ad oraculum pertinet observatur ritus huiusmodi. Ubi statuerit quis in Trophonii descendere, primum dierum certum numerum est ei in aedicula quadam commorandum; est illa Bono Genio

19. ἢ Vb. — ἐπεὶ δὲ τῷ La. — τῆς ἀρκεσιλάου Lb.
20. ἔστιν Ἀσκληπιοῦ. καὶ VaLa. — ὑέτειος Lb.
21. ἀναβάσει δὲ ἐ. τῷ μ. Ag; ἀναβάσει Lb; ἀναβάσι M.
22. καλουμένη θήρα Sylb. SB VaPcAgLb; καλουμένη Θήρα C; καλουμένη θῆρα M; καλουμένη θήρας AVb; καλ. Θήρας XK; καλουμένης Σωτείρας coni. K. Goldh.; καλουμένης Θήρας FLa.
23. ἀλεπάλληλον Va.
24. ναοὶ AVabMAgLab.
25. ἐπειδ' ἂν Va; tum ἐς τὸν idem.
26. ἔχειν, (ν expuncto Ag) Ag La. — Annon διαιτώμενος δὲ?

ἱερὸν ἐστιν ἀγαθῆς· διαιτώμενός τε ἐνταῦθα τά τε ἄλλα καθαρεύει[27] καὶ λουτρῶν εἴργεται θερμῶν·[28] τὸ δὲ λου- 790 τρὸν ὁ ποταμός ἐστιν ἡ Ἕρκυνα[29] καί οἱ καὶ κρέα ἄφθονά ἐστιν ἀπὸ τῶν θυσιῶν· θύει γὰρ δὴ ὁ κατιὼν αὐτῷ τε τῷ Τροφωνίῳ καὶ τοῦ Τροφωνίου τοῖς παισί, πρὸς δὲ Ἀπόλλωνί τε καὶ Κρόνῳ καὶ Διὶ ἐπίκλησιν Βασιλεῖ καὶ Ἥρᾳ τε Ἡνιόχῃ καὶ Δήμητρι[30] ἣν ἐπονομάζοντες Εὐρώπην τοῦ Τροφωνίου φασὶν εἶναι τροφόν. καθ' ἑκά- 6 στην δὲ τῶν θυσιῶν ἀνὴρ μάντις παρὼν ἐς τοῦ ἱερείου τὰ σπλάγχνα ἐνορᾷ, ἐνιδὼν δὲ προθεσπίζει[31] τῷ κατιόντι εἰ δὴ αὐτὸν εὐμενὴς ὁ Τροφώνιος καὶ ἵλεως δέξεται· τῶν μὲν δὴ ἄλλων ἱερείων τὰ σπλάγχνα οὐχ ὁμοίως δηλοῖ τοῦ Τροφωνίου τὴν γνώμην, ἐν δὲ νυκτὶ ᾗ κάτεισιν[32] ἕκαστος, ἐν ταύτῃ κριὸν θύουσιν ἐς[33] βόθρον, ἐπικαλούμενοι τὸν Ἀγαμήδην· θυμάτων δὲ τῶν πρότερον πεφηνότων αἰσίων λόγος ἐστὶν οὐδείς, εἰ μὴ[34] καὶ τοῦδε τοῦ κριοῦ τὰ σπλάγχνα τὸ αὐτὸ θέλοι[35] λέγειν· ὁμολο-

et Bonae Fortunae sacra. Illic degens et alia suscipit expiationum genera et calidis abstinet aquis; Hercyna fluvio se abluit. Carnes ei de victimis large suppeditant. Immolat enim qui huc descendit, Trophonio et filiis, Apollini praeterea, Saturno, Iovi cui Regi cognomen, Iunoni Heniochae et Cereri, quam Europen nominant ac fuisse Trophonii nutricem perhibent. Adest aruspex, qui caesarum hostiarum viscera inspectat; ex ea inspectione vaticinatur, numquid Trophonius placatus iam et propitius consultorem sit accepturus. Alia tamen exta non tam perspicue Trophonii mentem denunciant, verum ea qua quis nocte descendit, arietem mactat ad ipsam foveam, invocato Agamedis numine. Exta priora pro nihilo ducuntur etiam si maxime fuerint laeta, nisi huius quoque arietis exta idem portendant. Id ubi ita evenerit, ut extorum consentiat

27. καθερεύει M.

28. θεσμῶν M; tum τὸν δὲ Vb; τῶν δὲ λουτρῶν M; λουτρῶν etiam Lb; λουτρῷ M sec. Exc. nostra.

29. ἡ Ἑρκύνα Va; ἡ ἑρκύνα La; ἡ ἕρκυννα Lb; tum καί οἱ καὶ κρ. BVabMPcAgLab; καί οἱ κρ. edd. rell. (καὶ οἱ κρ. Smai. vit. typ.) — καὶ τοῖς τροφ. παισὶ La.

30. δήμητρος VaM.

31. ἐν ἰνδὼν δὲ προθέπροθεσπίζει (sic) Vb; mox ἵλεος M.

32. κατάεισιν Ag; κάτεισιν La et sic postea bis, tum ἐνταῦθα κριὸν RVbLa.

33. ἐς τὸ βόθρ. Vb; tum ἀγαμήδη VaMPcLb. — αἰσίων λόγ. Lb.

34. ἢν μὴ MAgLb; μὴ Va. seq. καὶ addunt CSMAgLb.

35. θέλοι BPcLbAg; θέλειν (p. corr. θέλει) Va; θέλει rell.

γούντων δὲ καὶ τούτων, τότε ἕκαστος ἤδη κάτεισιν εὔελ-
7 πις· κάτεισι δὲ οὕτω.[36] πρῶτα μὲν ἐν[37] τῇ νυκτὶ αὐ-
τὸν ἄγουσιν ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὴν Ἕρκυναν,[38] ἀγαγόντες
δὲ ἐλαίῳ χρίουσι[39] καὶ λούουσι δύο παῖδες τῶν ἀστῶν
ἔτη[40] τρία που καὶ δέκα γεγονότες, οὓς Ἑρμᾶς ἐπονο-
μάζουσιν· οὗτοι τὸν[41] καταβαίνοντά εἰσιν οἱ λούοντες
καὶ ὁπόσα χρὴ διακονούμενοι ἅτε παῖδες. τὸ ἐντεῦθεν
ὑπὸ τῶν ἱερέων[42] οὐκ αὐτίκα ἐπὶ τὸ μαντεῖον, ἐπὶ δὲ
ὕδατος πηγὰς ἄγεται·[43] αἱ δὲ ἐγγύτατά εἰσιν ἀλλήλων.
8 ἐνταῦθα δὴ[44] χρὴ πιεῖν αὐτὸν Λήθης τε ὕδωρ καλού-
μενον, ἵνα λήθη γένηταί οἱ πάντων ἃ τέως[45] ἐφρόντιζε, καὶ
ἐπὶ τῷδε[46] ἄλλο αὖθις ὕδωρ πίνει[47] Μνημοσύνης, ἀπὸ
τούτου τε[48] μνημονεύει τὰ ὀφθέντα οἱ καταβάντι. θεα-
701 σάμενος δὲ ἄγαλμα ὃ ποιῆσαι Δαίδαλόν[49] φασιν, (ὑπὸ

significatio, bona cum spe descendit consultor; atque hoc maxime modo initiatus hocque ritu descendit. Deducunt sacrificuli eum noctu ad Hercynam fluvium; ibi hominem oleo perungunt et abluunt pueri duo ex oppidanorum liberis annos ferme tredecim nati; Hermas (Mercurios) illos nuncupant. Hi sunt qui descendentem abluunt, quique ministrant quae sunt opus omnia, utpote ministri. Hinc non statim ad oraculum a sacrificulis, sed prius ad aquae fontes ducitur; sunt vero duo inter se proximi. Bibenda illic est Lethes quae dicitur aqua, quo cunctorum ei, quae antea illi erant curae, oblivio contingat; Mnemosynes deinde (Memoriae) aquas potat, ut quae intra ea penetralia viderit omnia memoria contineat. Iam simulacrum, quod fecisse Daedalum autumant, contem-

36. οὕτως Va.
37. ἐν om. AXK.
38. τὴν Ἑρκύναν A; τὸν Ἑρκύναν Vab; τὴν ἑρμῆναν La; τ. ἑρκύνναν Lb.
39. χρίουσιν Ag; tum καὶ καλοῦσι VaM; καὶ λύουσι Ag.
40. ἔπη Vb; mox Ἑρμὰς VabLb; οὓς om. Ag.
41. τὸν καταβαίνοντα; articulum adiecimus cum VabAgLab; mox λύοντες Vb.
42. ἱερῶν PcAgLb; ὑπὸ τὸ μαντ. La.
43. ἄγεται om. MPcAgLb.
44. δὲ Ag; ποιεῖν Lb; λίθης La; idemque mox λίθη.
45. ἅτε ὡς VbAgLb.
46. τόδε VabMAgLab.
47. πίνει e coni.; „potat“ Am.; in πίνειν consentiunt edd. MVab PcAgLab.
48. τε BVabMPcLabAg, probat F; δὲ C; τὸ edd. rell. Tum μνημονεύει CVabMAgLab; probat F; idem haud dubie est in Pc; μνημονεύειν edd. rell.
49. δαίδαλον Vb.

δὲ τῶν ἱερέων[50] οὐκ ἐπιδείκνυνται πλὴν ὅσοι παρὰ τὸν Τροφώνιον μέλλουσιν ἔρχεσθαι) τοῦτο τὸ ἄγαλμα ἰδὼν καὶ θεραπεύσας τε καὶ εὐξάμενος ἔρχεται πρὸς τὸ μαντεῖον, χιτῶνα ἐνδεδυκὼς λινοῦν καὶ ταινίαις τὸν χιτῶνα ἐπιζωσθεὶς[51] καὶ ὑποδησάμενος ἐπιχωρίας κρηπῖδας.
(5) Ἔστι δὲ τὸ μαντεῖον ὑπὲρ τὸ ἄλσος ἐπὶ τοῦ ὄρους. 9
κρηπὶς μὲν ἐν κύκλῳ περιβέβληται λίθου λευκοῦ, περίοδος δὲ τῆς κρηπῖδος κατὰ ἅλων[52] τὴν ἐλαχίστην ἐστίν· ὕψος δὲ ἀποδέουσα[53] δύο εἶναι πήχεις. ἐφεστήκασι[54] δὲ ἐπὶ τῇ κρηπῖδι ὀβελοὶ καὶ αὐτοὶ χαλκοῖ καὶ αἱ συνέχουσαι σφᾶς ζῶναι·[55] διὰ δὲ αὐτῶν θύραι πεποίηνται. τοῦ περιβόλου δ' ἐντὸς[56] χάσμα γῆς ἐστὶν οὐκ αὐτόματον, ἀλλὰ σὺν τέχνῃ καὶ ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ ἀκριβέστατον ᾠκοδομημένον. τοῦ δὲ οἰκοδομήματος τούτου τὸ[57] 10
σχῆμα εἴκασται κριβάνῳ· τὸ δὲ εὖρος ἡ διάμετρος αὐτοῦ τέσσαρας[58] παρέχοιτο ἂν ὡς εἰκάσαι[59] πήχεις· βά-

platus (nemini prorsus id ostendunt sacerdotes, praeterquam iis qui ad Trophonium sunt accessuri) eo signo conspecto et cum multa religione votis nuncupatis, ad oraculum progreditur tunicam indutus lineam ac taeniis incinctus, soleis popularibus in pedes inductis. (5) Est vero oraculum supra lucum in monte, crepido in orbem candido saxo circumducta. Crepidinis ambitus est instar areae minimae, altitudine minore quam cubitum duum. Erecti sunt super crepidine obelisci, tam ipsi quam zonae, quibus continentur, aenei. Inter eos media sunt ostia. Intra ambitum specus est, non natura, sed arte et certo proportionis modulo quam sollertissime exstructus. Eius subterraneae cellulae forma furno persimilis, cuius latitudo dimensa per rectam lineam ab imo ambitu ad summum, cu-

50. ἱερῶν VabMPcAgLab. — ἐπεδείκνυνται La; tum εὔχεται πρὸς idem.
51. ὑποζωσάμενος Pc. tum ὑπιχωρίας M; κρηπίδας VabLbM.
52. ἄλλων VbLa; ἄλλον, ω super ο, Ag.
53. ἀποδέουσα vel ἀποδέον τι coni. S; illud recepit in ed. min. sicque edendum fuisse etiam in ed. mai. docet index Corrigendorum ad calcem Tomi IV; habet etiam B; ἀποδέουσι edd. rell. VabMLab; ἀποδέουσιν Ag.
54. ἀφεστήκασι LbM; ἐφεστήκασιν La; mox ὀβελοῖ A; ὀβέλοι Vb. — χαλκοὶ M.
55. σφαζωναι AgLb.
56. δὲ ἐντὸς VbLab.
57. τὸ om. MLb; mox κριβανῳ Ag.
58. τέσσαρες (α sup. ε) Vb.
59. ὡς ἂν εἰκ. M; mox τοῦ κοδομήματο M sec. S.

θος δὲ τοῦ οἰκοδομήματος οὐκ ἂν οὐδὲ τοῦτο εἰκάζοι[60] τις ἐς πλέον ὀκτὼ καθήκειν πηχῶν. κατάβασις δὲ οὐκ ἔστι πεποιημένη σφίσιν ἐς τὸ ἔδαφος, ἐπειδὰν δὲ ἀνὴρ ἔρχηται παρὰ τὸν Τροφώνιον, κλίμακα[61] αὐτῷ κομίζουσι στενὴν καὶ ἐλαφράν· καταβάντι δέ ἐστιν ὀπὴ μεταξὺ τοῦ τε ἐδάφους καὶ τοῦ οἰκοδομήματος· σπιθαμῶν τὸ εὖρος
11 δύο, τὸ δὲ ὕψος ἐφαίνετο[62] εἶναι σπιθαμῆς. ὁ οὖν κατιὼν κατακλίνας[63] ἑαυτὸν ἐς τὸ ἔδαφος, ἔχων μάζας μεμαγμένας[64] μέλιτι προεμβάλλει τε ἐς τὴν ὀπὴν τοὺς πόδας καὶ αὐτὸς ἐπιχωρεῖ, τὰ γόνατά οἱ τῆς ὀπῆς ἐντὸς γίνεσθαι[65] προθυμούμενος· τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα αὐτίκα ἐφειλκύσθη τε[66] καὶ τοῖς γόνασιν ἐπέδραμεν, ὥσπερ ποταμῶν ὁ μέγιστος καὶ ὠκύτατος συλληφθέντα[67] ὑπὸ δίνης ἀποκρύψειεν ἄνθρωπον. τὸ δὲ ἐντεῦθεν τοῖς ἐντὸς τοῦ ἀδύτου γενομένοις οὐχ εἷς οὐδὲ ὁ[68] αὐτὸς τρό-

bita aequarit plus minus IV. In altum subsidit hiatus haud amplius octo fere cubitum. Nulli vero gradus constructi sunt, qui ingressos ad imum solum demittant, sed ad Trophonium descensuri scalas admovent angustas aeque atque habiles. Ubi descensum fuerit, medium inter solum et antri testudinem cavernula est latitudine duarum spithamarum, altitudo vero unius esse spithamae videbatur. Qui eo penetrarit, humi procumbens, melle subactas offas tenens, pedes prius in cavernulam illam immittit; mox toto ipse cum corpore sequens genua in cavernam inserere nititur; ibi statim reliquum corpus veluti attractum genua sequitur, non aliter ac si maximus et velocissimus amnis vorticibus correptum hominem ex oculis subducat. Qui certe intra penetrale descenderint, futura non

60. εἰκάζει VbMLa; tum καθήκοι MAgLb. Deinde δὲ οὐκ ἔστιν ὀπὴ μεταξὺ, med. om. La.

61. κλήμακα Ag. Mox ἐπιθυμῶν pro σπιθαμῶν Lb.

62. ἐφαίνεται M; ἐμφαίνεται sec. Exc. nostra.

63. κατακλείνας Ag. — καὶ ἐς τὸ ἔδαφ. La.

64. μεμιγμένας μέλι Va; tum προεμβάλει VabLa.

65. γίνεσθαι Vb; γενέσθαι edd. VaMPcAgLab.

66. ἐφειλκύσθη τε (... ob correct. ambig.) Va; ἐφειλκίσθη Vb; ἐφολκύσθη Ag. — ὀκύτατος La.

67. συλληφθέντα e coni. „correptum" Am.; συνδεθέντα edd. codd.; tum ὑπὸ ὀδύνης Va; ὑπ' ὀδύνης La.

68. οὐδ' ὁ BPcLa; ὁ om. LbM.

πος ἐστὶν ὅτῳ[69] διδάσκονται τὰ μέλλοντα, ἀλλά πού
τις καὶ εἶδε[70] καὶ ἄλλος ἤκουσεν. ἀναστρέψαι δὲ ὀπίσω
τοῖς καταβᾶσι διὰ[71] στομίου τε ἔστι τοῦ αὐτοῦ καὶ προ-
εκθεόντων σφίσι τῶν ποδῶν. ἀποθανεῖν δὲ οὐδένα τῶν 302
καταβάντων λέγουσιν, ὅτι μὴ μόνον τῶν Δημητρίου τι- 12
νὰ δορυφόρων· τοῦτον δὲ οὔτε ποιῆσαι περὶ τὸ ἱερόν
φασιν οὐδὲν τῶν νενομισμένων, οὔτε χρησόμενον τῷ
θεῷ καταβῆναι, χρυσὸν δὲ καὶ ἄργυρον ἐκκομιεῖν ἐλπί-
σαντα ἐκ τοῦ ἀδύτου·[72] λέγεται δὲ καὶ τούτου τὸν νε-
κρὸν ἑτέρωθι ἀναφανῆναι καὶ οὐ κατὰ στόμα ἐκβλη-
θῆναι τὸ ἱερόν. ἐς μὲν δὴ τὸν ἄνθρωπον λεγομένων καὶ
ἄλλων εἴρηταί μοι τὰ ἀξιολογώτατα· τὸν δὲ ἀναβάντα 13
παρὰ τοῦ Τροφωνίου παραλαβόντες αὖθις[73] οἱ ἱερεῖς
καθίζουσιν ἐπὶ θρόνον Μνημοσύνης καλούμενον[74] κεῖται
δὲ οὐ πόῤῥω τοῦ ἀδύτου καθεσθέντα δὲ ἐνταῦθα ἀνερω-
τῶσιν ὁπόσα εἶδέ τε καὶ ἐπύθετο· μαθόντες δὲ ἐπιτρέ-
πουσιν αὐτὸν ἤδη τοῖς προσήκουσιν· οἱ δὲ ἐς τὸ οἴκη-
μα ἔνθα καὶ πρότερον διῃτᾶτο παρά τε Τύχῃ καὶ Δαί-

uno et eodem cognoscunt modo; ex visis alius, ex auditis alius id consequitur. Per easdem fauces patet omnibus reditus; pedes vero praeeunt. Neminem omnino ex iis, qui eo pervaserint, non reducem evasisse affirmant, uno excepto, qui de spiculatoribus Demetrii fuit; illum certe neque eorum quicquam sacrorum, quae fieri ad fanum illud religione sancitum est, fecisse, et non sciscitandi causa, sed quod argentum et aurum se asportaturum sperarat, introisse aiunt. Eius itaque cadaver alibi visum aiunt, et non per sacrum hiatus illius ostium eiectum. De quo quidem homine quum dicantur etiam alia, ea ipse quae narratu duxi dignissima exposui. Consultorem a Trophonio reversum sacrificuli in solio statim collocant, quod Mnemosynes vocant; positum illud est non procul ab adyto. Ab eo percontantur, quaecunque vel visa, vel audita reportarit. Ea ubi accepere, suis illum reddunt. Hi sublatum hominem in cellam Bonae Fortunae et Boni Genii, in

69. οὕτω VaM.

70. οἶδε Ag. — ἄλλως e coni. F. — ἀναστρέψας La.

71. τα (sic) pro διὰ Va; προελθόντων σφίσι La; καταβαινόντων id.

72. ἀδυνάτου Vb; seq. καὶ om. AXK.

73. αὖθις CSmai. BVaMPcAgLb; εὐθὺς edd. rell. VbLa.

74. μὲν καλούμενον AgLb; recte fortasse.

μοσι ἀγαθοῖς,[75] ἐς τοῦτο ἀράμενοι κομίζουσι κάτοχόν τε
ἔτι τῷ δείματι καὶ ἀγνῶτα[76] ὁμοίως αὑτοῦ τε καὶ τῶν
πέλας. ὕστερον μέντοι τά τε ἄλλα οὐδέν τι[77] φρονή-
14 σει μεῖον ἢ πρότερον καὶ γέλως ἐπάνεισίν οἱ. γράφω δὲ
οὐκ ἀκοὴν,[78] ἀλλὰ ἑτέρους τε ἰδὼν καὶ αὐτὸς τῷ[79] Τρο-
φωνίῳ χρησάμενος. τοὺς δὲ ἐς τοῦ[80] Τροφωνίου
κατελθόντας ἀνάγκη σφᾶς ὁπόσα ἤκουσεν ἕκαστος ἢ εἶ-
δεν ἀναθεῖναι[81] γεγραμμένα ἐν πίνακι. Λείπεται δ' ἔτι[82]
καὶ τοῦ Ἀριστομένους ἐνταῦθα ἡ ἀσπίς· τὰ δὲ ἐς[83] αὐτὴν
ὁποῖα ἐγένετο ἐδήλωσα ἐν τοῖς προτέροις τοῦ λόγου.

qua veniens primum commoratus fuerat, reducunt, multo illum quidem adhuc terrore attonitum, et suimet atque omnium adsistentium oblitum. Resipiscit tamen paulo post, et pristina ei mens et risus redit. Scribo autem non solum audita, sed quae et aliis accidisse vidi et egomet sum expertus, quum ad Trophonium consulendi causa ipse etiam venerim. Coguntur sane omnes qui a Trophonio redeunt, quaecunque vel audierunt, vel viderunt, tabulae inscripta illic suspendere. Servatur illic Aristomenis scutum in hanc usque diem; de quo iam ante, quae dicenda fuerunt, a me sunt exposita.

75. *Δαίμονι ἀγαθῷ* volente F. recep. SB; idem habet Va; *δαίμοσιν ἀγαθῷ* M sec. F; *Δαίμονι ἀγαθοῖς* Sylb. Lb, quod placet; *ἀγαθῶς* (sec. S. et Exc. nostra) M; *Δαίμοσιν ἀγαθοῖς* edd. rell. VbPc AgLa; *ἐν τούτῳ* La; mox *κομίζουσιν* Ag.

76. *ἄγνωστα* Ag; tum *αὐτοῦ* AX KSmai. BAg; *αὑτοῦ* edd. rell. M Lb.

77. *οὐδέν τοι* Vb, — *φρονήσῃ* VabLb; *φρονῆσῃ* Ag; *φρονήσῃ σημεῖον* La.

78. *ἀκοῇ* S.

79. *τῷ* om. AXKF.

80. *ἐς τοὺς* Va.

81. *ἀναθῆναι* VbM.

82. *δ' ἔτι* Sylb. FCSBAgPc(?); *δέ τι* AXKVabMLab.

83. *ἐς* om. Vb; deinde *πρωτέροις* Vb. — Vid. IV, 16, 7. 32, 6.

CAPUT XL.

Unde Boeotiis oraculum Trophonii innotuerit, memoratur — de Daedali operibus — urbe Chaeronea, olim Arne dicta — binis tropaeis in regione Chaeronensium ac de Macedonibus tropaea non admittentibus — polyandrio Thebanorum prope urbem Chaeroneam — Chaeronensium cultu sceptri Agamemnonis, quod hastam vocant.

Τὸ δὲ μαντεῖον οἱ Βοιωτοὶ τοῦτο οὐ[1] πεπυσμένοι πρότερον ἐπ' αἰτίᾳ τοιᾷδε ἔγνωσαν. θεωροὺς ἀφ' ἑκάστης πόλεως ἄνδρας ἀποστέλλουσιν[2] ἐς Δελφούς· οὐ γὰρ δή σφισιν ἔτος δεύτερον ὗεν ὁ θεός·[3] τούτοις αἰτοῦσιν ἐπανόρθωμα τοῦ αὐχμοῦ προσέταξεν ἡ Πυθία,
παρὰ Τροφώνιον ἐς Λεβάδειαν[4] ἐλθοῦσιν εὕρασθαι παρὰ 198
ἐκείνου τὸ ἴαμα. ὡς δὲ ἐς τὴν Λεβάδειαν ἐλθόντες οὐκ 2
*ἐδύναντο εὑρεῖν τὸ μαντεῖον, ἐνταῦθα τῶν ἐξ Ἀκραιφνίου πόλεως Σάων (οὗτος δὲ ἦν καὶ ἡλικίᾳ[5] τῶν θεωρῶν πρεσβύτατος) εἶδεν ἑσμὸν μελισσῶν[6] ** ὅποι ποτ' ἂν ἀποτράπωνται[7] καὶ αὐτοὺς ἕπεσθαι· αὐτίκα δὴ τὰς μελίσσας ἐς τοῦτο ἐσπετομένας[8] ὁρᾷ τῆς γῆς, καὶ συνεσ-*

Cap. XL. Hoc oraculum quum antea prorsus ignoraretur, ex huiusmodi casu ad Boeotos eius pervenit notitia. Quum unum et alterum iam annum nullis terra imbribus irrigaretur, e singulis civitatibus Delphos missi sunt qui opem implorarent. His siccitatis remedium exposcentibus Pythius Apollo imperavit, ut Lebadean euntes a Trophonio mali auxilium quaererent. Lebadean itaque profecti quum oraculum reperire non possent, Saon quidam Acraephniensis, collegarum natu maximus, quum apum examen conspexisset, ** quocunque illae divertissent sequi. Ubi igitur eas ad specum advolantes

Cap. XL. 1. *οἱ πεπυσμ.* VbLa; *οὐ πεπυσμ.* Va et M sec. F; (*σύμπεπυσμ.* sec. S. et Exc. nostra M).
2. *ἀποστέλλουσιν* AM.
3. *ἰσοθεος* LbVn, ad marg. *ὗε ο* Vn; *εἶεν ὁ θ.* La. Tum *αἰτοῦσιν* om. Ag.
4. *Λεβάδειαν* v. supra cap. 39, not. 2. Sqq. *ἐλθοῦσιν — Λεβάδειαν* om. Ag. — *παρ' ἐκείνου* La.
5. *ἡλίᾳ* Va; mox *εἰ δὲ* AgVaLb; ad marg. Va; *γρ. εἶδε.* tum *ἑσμὲν* Ag; *ἑσμὸν* S, ut c. 31, not. 7.
6. post *μελισσῶν* indicavimus lacunam cum B; excidisse *καὶ οἱ παρέστη* vel simile quid monet Buttm.; at plura exciderunt.
7. *ἀποτραπῶνται* VaLb; tum *αὐτὸς* vult K; *αὐτοῖς* F. — *αὐτίκα δέ?*
8. *ἐσπεττομένας* MVab; deinde *συνεσῆλθε* B; *συνεισῆλθε* edd. rell.

ἦλθέ σφισιν ἐς τὸ μαντεῖον. τοῦτον τὸν Σάωνα καὶ τὴν
ἱερουργίαν τὴν καθεστηκυῖαν καὶ ὁπόσα περὶ τὸ χρηστή-
ριον δρῶσιν ἄλλα διδαχθῆναι παρὰ τοῦ Τροφωνίου φα-
σίν.[9] (2) Δαιδάλου δὲ τῶν ἔργων δύο μὲν ταῦτά ἐστιν
3 ἐν Βοιωτίᾳ,[10] Ἡρακλῆς τε ἐν Θήβαις καὶ παρὰ Λεβα-
δεῦσιν[11] ὁ Τροφώνιος, τοσαῦτα δὲ ἕτερα ξόανα ἐν Κρή-
τῃ,[12] Βριτόμαρτις ἐν Ὀλοῦντι[13] καὶ Ἀθηνᾶ παρὰ Κνω-
σίοις· παρὰ τούτοις δὲ καὶ ὁ τῆς Ἀριάδνης χορὸς, οὗ
καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι[14] μνήμην ἐποιήσατο, ἐπειργασμέ-
νος ἐστὶν ἐπὶ λευκοῦ λίθου. καὶ Δηλίοις[15] Ἀφροδίτης
ἐστὶν οὐ μέγα ξόανον, λελυμασμένον τὴν[16] δεξιὰν χεῖρα
ὑπὸ τοῦ χρόνου· κάτεισι δὲ ἀντὶ ποδῶν ἐς τετράγωνον
4 σχῆμα. πείθομαι τοῦτο Ἀριάδνην λαβεῖν παρὰ Δαιδά-
λου, καὶ ἡνίκα ἠκολούθησε τῷ Θησεῖ τὸ ἄγαλμα ἐπε-
κομίζετο οἴκοθεν· ἀφαιρεθέντα δὲ αὐτῆς τὸν Θησέα οὕ-

vidit, et ipse subiit in oraculum. Saonem hunc sacrorum omnem ritum et quae inter consulendum fieri fas est edoctum a Trophonio memorant. (2) Ex omnibus Daedali operibus in Boeotia duo exstant, Hercules Thebis et apud Lebadenses Trophonius; totidem in Creta e ligno, Britomartis ad Oluntem et apud Gnosios Minerva. Habent iidem et Ariadnae chorum, cuius in Iliade Homerus mentionem fecit, in candido lapide. Est et apud Delios Venus eiusdem artificis opus, non magnum sane signum e ligno et exesa vetustate manu dextera; pedum loco in quadrangulam figuram desinit. Crediderim signum hoc a Daedalo Ariadnam accepisse secumque illud abeuntem cum Theseo asportasse; Theseum certe Delii tradunt Ariadna ei

Vb; συνῆλθε La; συνεισῆλθεν marg. VaR; συνέσεται MVaR; συνεσ ἔσται Pc; συνες εται LbVn Ag; in hoc post συνες lacuna maior; συνεσέρχεται suspicatur S; at patet latius lacuna; duorum verborum fragmenta in συνεσ εται conservata et sic scribendum videtur: τῆς γῆς, καὶ συνεσ * * εταί σφισιν; in hac codicis archetypi pagina multa fuerunt corrupta.

9. φασίν BPcAgLa; φασί edd. rell. Lb.

10. Βοιωτίᾳ SBVabMPcAg; Βοιωτοῖς edd. rell. Am. Lab.

11. λευαδεῦσι Ag; λεναδεῦσιν MVb; λιβαδεῦσιν La; conf. c. 8. not. 26.

12. ἐν κρήνῃ VaM; tum Κριτόμαρτις VbLa.

13. ἐπολοῦντι VaMAgLab; ἐπ' ὀλοῦντι (ἐπ' Ὀλ.) rell., nos ἐν Ὀλ. scripsimus. Tum Κνωσίοις Vb; geminant σ edd. MVaPcAgLb; in La alterum σ supra vers. De nominis scriptura conf. Bekker. comment. crit. in Plat. Legg. II, p. 173. Mionnet Descript. d. Médailles. Suppl. IV, p. 309 sq.

14. Hom. Il. XVIII, 591 sq.

15. δηρίοις M.

16. τῇ Vb; τῇ δεξιᾷ La; deinde χεῖραν Va; mox κάτεισιν Ag.

τω φασὶν οἱ Δήλιοι τὸ ξόανον τῆς θεοῦ ἀναθεῖναι[17] τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ, ἵνα μὴ οἴκαδε ἐπαγόμενος[18] ἐς ἀνάμνησίν τε Ἀριάδνης ἐφέλκηται[19] καὶ ἀεὶ νέας ἐπὶ τῷ ἔρωτι εὑρίσκηται τὰς συμφοράς. πέρα δὲ[20] οὐκ οἶδα ὑπόλοιπα ὄντα τῶν Δαιδάλου· τοῖς γὰρ ἀνατεθεῖσιν[21] ὑπὸ Ἀργείων ἐς τὸ Ἥραιον καὶ ἐς Γέλαν[22] τὴν ἐν Σικελίᾳ κομισθεῖσιν ἐξ Ὀμφάκης ἀφανισθῆναί σφισιν ὁ χρόνος καθέστηκεν αἴτιος. (3) Λεβαδέων δὲ ἔχονται Χαιρωνεῖς·[23] ἐκαλεῖτο δὲ ἡ πόλις καὶ τούτοις Ἄρνη τὸ ἀρχαῖον· θυγατέρα δὲ εἶναι λέγουσιν Αἰόλου τὴν Ἄρνην, ἀπὸ δὲ ταύτης κληθῆναι καὶ[24] ἑτέραν ἐν Θεσσαλίᾳ πόλιν· τὸ δὲ νῦν τοῖς Χαιρωνεῦσιν ὄνομα γεγονέναι ἀπὸ Χαίρωνος, ὃν Ἀπόλλωνός φασιν εἶναι, μητέρα δὲ αὐτοῦ Θηρὼ τὴν[25] Φύλαντος εἶναι. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ τὰ 194 ἔπη τὰς μεγάλας Ἠοίας[26] ποιήσας·

adempta Apollini Delio dedicasse, ne scilicet sibi si illud retinuisset iam domum reverso Ariadnae desiderium commoveret, atque ita ex ea recordatione novis amoris aculeis ureretur. Praeter haec nulla (quod sciam) iam reliqua sunt Daedali opera. Nam quae in Iunonis dedicarunt Argivi, et quae in Sicilia ab Omphace Gelam deportata fuere, cuncta temporis abolevit diuturnitas. (3) Lebadensibus proximi sunt Chaeronenses. Eorum urbs olim Arne est appellata; filiam Aeoli Arnen fuisse dicunt, a qua urbs altera etiam in Thessalia Arne fuerit nuncupata. Hoc autem quod nunc urbs habet nominis, contigisse ei a Chaerone, quem Apollinis fuisse filium arbitrantur ex Thero Phylantis filia. Testatur hoc qui magnas fecit Matutinas, quas Eoeas inscripsit, his versibus:

17. ἀναθῆναι VabMLa; deinde τὸ ἄγαλμα ἀπόλλωνι (ἄγαλμα litura deletum) Vb; τῷ δηλίῳ om. Ag.

18. ἀπαγόμενος vult F; seq. τε om. La.

19. ἐφέλκεται LbVa; εὑρίσκεται et συμφορᾶς La.

20. πέρα δὲ οὐκ VaR; παρὰ δὲ οὐκ PcMAgLb; παρὰ δὲ ταῦτα οὐκ edd. marg. VaRLa; παρὰ δὲ ταῦτα ὑπόλ., sine οὐκ οἶδα Vb.

21. ἀναθεῖσιν Va.

22. ἐς γέγαν Vb; ἐς γέλα ἴν (sic) Va; ἐς γέλαιν M; γελαῖον Lb; tum κομισθεῖσαν Vb; κομισθεῖσα Ag; κομισθεῖσαν LbM; deinde ἐξομφάκης M.

23. Χερωνεῖς VaLa. — Mox λέγουσιν εἶναι La; χερωνεῦσιν id.

24. καὶ om. Ag. Mox χέρωνας AgLa.

25. θηράττην Φύλ. Va; θηρωτὴν φ. AgLb. — cf. c. 35, not. 9. Θουρὼ est ap. Plut. Sull. c. 17; at Θηρὼ etiam ap. Hellanic. (Steph. Byz. s. v. Χαιρώνεια Hellanic. Fragm. Sturz p. 83.)

26. οἵας VaLaVb (hic p. corr. ἠοίας); ηοιας (sine spir. et acc.) Lb.

6 *Φύλας δ'*[27] *ὤπυιεν κούρην κλειτοῦ Ἰολάου*
Λειπεφίλην·[28] *ἣν δ' εἶδος Ὀλυμπιάδεσσιν ὁμοίη,*
Ἱππότην[29] *δέ οἱ υἱὸν ἐνὶ μεγάροισιν ἔτικτεν*
Θηρώ[30] *τ' εὐειδῆ ἰκέλην φαέεσσι σελήνης.*
Θηρὼ δ' Ἀπόλλωνος ἐν ἀγκοίνῃσι[31] *πεσοῦσα*
Γείνατο Χαίρωνος[32] *κρατερὸν μένος ἱπποδάμοιο.*

Ὅμηρος δ' ἐπιστάμενος, ἐμοὶ δοκεῖν, Χαιρώνειάν[33] *τε ἤδη καὶ Λεβάδειαν καλουμένας, ὅμως τοῖς ἀρχαίοις ἐχρήσατο ὀνόμασιν ἐς αὐτάς, καθότι καὶ Αἴγυπτον τὸν πο-*

Illustri Phylas iunxit sibi natam Iolao
Lipephilam, divas quae formae aequabat honore:
Hac illi natus praecelsa est editus aula;
Et Thero formosa, oculis aequanda Dianae.
Thero dein Phoebi sacro dignata cubili,
Chaeronem generavit equos clarum arte domandi.

Mea quidem sententia norat Homerus Chaeroneam et Lebadean appellari; sed maluit priscis uti earum urbium nominibus, sicuti et flumen Aegyptum potius quam Nilum dixit.

27. *Φυλάδ'* VaM; *Φύλα δ'* M sec. S; *φύλας* (alterum *λ* sup. vers.) *δ'* La; tum *ὤπυιεν* SBAgPc; *ὤπυιε* edd. rell. VabMLb; *ὄπυεν* (*ὄ* corr. ex *ὤ* vel contra) La; mox *κλῦτοη* VabM; *κλειτὴν* La.

28. Corruptam editionum lectionem in hoc versu retinendam duximus, secuti Siebelisii, Bekkeri et Hermanni exemplum. *Λειπεφίλην· ἣν δ' εἶδος* edd.; *Λειπεφιλήνη· εἶδος* VaM; *Δεῖπε φιλήνην· εἶδος* Vb; *λείπε φιλήνην εἶδος* PaLa; *Λεῖπε φιληνη εἶδος* AgPc (sec. B; „*λεῖπε φιληνὴ ει.* cetera evanuerunt.“ S); *Λεῖπε φιλήνη εἶδος* Pd; *λειπεφιληνηειδος* (sic) Lb; *Λειποφίλην* est in Hesiod. Loesner. p. 440. Kuhnius *Λειπεφίλη* nomen nihili indicat; et *Δηϊφίλην* legendum; *λείπει* vero defectus notam versui tertio appositam esse suspicatur, quod et nobis videtur. Tum *Ὀλυμπιάδεσσι* Va; *Ὀλυμπιάδεσιν* VbLa; deinde *ὁμοίῃ* A; *ὅμοιον* Vb La; om. VaMPcAgLb; exitus versus fuisse videtur: *Ὀλυμπιάδεσσιν ὁμοίην.*

29. *Ἱππότη* VaMPc (*Ἱππότῃ* B, vitio haud dubie operarum) Lb; *Ἱππότην* FCS; *ἱπποίτην* La; *Ἱππήτην* Vb, *οἱ* sup. *ή*; om. AXK; *Ἱππότεα δὲ* Sylb. Boissonade; *ἠδ' οἱ Ἱππότε' υἱὸν* coni. K; *Ἱππώτην δέ οἱ* Palm.; *ἣ δέ οἱ ... υἱὸν* Hesiod. Loesner. — *οἱ* om. Va; „forte *Ἱππότην δέ οἱ υἱόν·* vel *ἣ δέ οἱ .... υἱὸν ἐνὶ μεγ. ἔτικτεν,* ut in ... Hesiodi.“ Palm. Ms.

30. *θηρῶ* VabM. — *εὐηδῆ* Vb. — *ἰκέλην* AXK. — *φάεσσι* VabMAg; *θηρωτ' εὐειδηικελην φαεσσι σελήνης* (sic) Lb.

31. *ἀγκοίνησιν* Vb; *ἀγκοίησι* La.

32. *χέρωνος* AgLb. — Mox *δ'* post *Ὅμηρος* om. La; *δὲ* Lb; *δοκεῖ* La.

33. *Χαιρωνίαν* Vb; *Χαιρωνείαν* LbM. — Hom. Il. II, 507. Od. IV, 581. XIV, 257. — Mox *Χαιρωνεύαν* M.

ταφὸν εἶπεν, οὐ Νεῖλον. (4) Χαιρωνεῦσι δὲ δύο ἐστὶν 7
ἐν τῇ χώρᾳ τρόπαια, ἃ Ῥωμαῖοι καὶ Σύλλας ἔστησαν[34]
Τάξιλον καὶ στρατιὰν τὴν Μιθριδάτου κρατήσαντες. Φί-
λιππος δὲ οὐκ ἀνέθηκεν ὁ Ἀμύντου τρόπαιον, οὔτε
ἐνταῦθα οὔτε ὁπόσας μάχας ἄλλας βαρβάρους ἢ καὶ
Ἕλληνας ἐνίκησεν· οὐ γάρ τι Μακεδόσιν ἱστάναι τρό- 8
παια ἦν νενομισμένον. λέγεται δὲ ὑπὸ Μακεδόνων Κά-
ρανον[35] βασιλεύοντα ἐν Μακεδονίᾳ κρατῆσαι μάχῃ Κισ-
σέως, ὃς ἐδυνάστευεν ἐν χώρᾳ[36] τῇ ὁμόρῳ· καὶ ὁ μὲν
τρόπαιον ὁ Κάρανος[37] κατὰ νόμους τοὺς Ἀργείων ἔστη-
σεν ἐπὶ τῇ νίκῃ· ἐξελθόντα[38] δέ φασιν ἐκ τοῦ Ὀλύμ-
που λέοντα ἀνατρέψαι τε τὸ τρόπαιον [καὶ][39] ἀφανι-
σθῆναι * * * [συνεῖναι τῇ] γνώμῃ, Κάρανον δὲ[40] οὐκ 9
εὖ βουλεύσασθαι, βαρβάροις τοῖς περιοικοῦσιν ἐς ἔχθραν[41]
ἐλθόντα ἀδιάλλακτον καταστῆναι· χρῆναι γὰρ μήτε ὑπὸ

(4) In Chaeronensium agro duo sunt trophaea; ea dux Romanorum Sylla erexit Taxilo fuso Mithridatis copiarum duce. Amyntae quidem filius Philippus neque ad Chaeroneam, neque uspiam vel de Barbaris, vel de Graecis a se victis ullum erexit trophaeum; neque fuit omnino patrius Macedonibus mos, victorias suas trophaeis ullis testatas relinquere. Est a Macedonibus ipsis traditum, Caranum regem suum victo in pugna Cisseo, qui finitimis imperabat, Argivorum ritu trophaeum constituisse. Erumpentem autem ex Olympo leonem illud subvertisse, * * * evanuisse, [intellexisse Macedones]; Caranum autem haud prudenter fecisse, quod advena barbaros vicinos ad inimicitiam implacabilem eo monumento irritasset;

34. ἔστησαν AM; tum στρατιὰν Sylb. FCSB; στρατείαν edd. rell. VaMAgLab; στρατίαν Vb. — μιθρηδάτου Ag. — Mox ἄλλας μάχας La. — μακεδόσι M.

35. Κάρανον SB; Καρανὸν edd. rell. VabLab; et sic postea.

36. ἐδυνάστευε χώρα VaMPcAg Lb; ἐδυνάστευεν ἐχώρᾳ τῇ ὁμήρῳ La.

37. τρόπαιον ἀναρνάνος Vb; mox ἀργείους Pc.

38. ἀπελθόντα VaMPcAgLb; unde ἐπελθόντα scribendum videtur. — mox ἀνατρίψαι M sec. S.

39. Locus corruptus et procul dubio mutilus; τρόπαιον . . . ἀφανισθῆναι . . . γνώμῃ B; sic (praeter lacunae notas) VaMPcAgLb; τρόπαιον καὶ ἀφανισθῆναι· (ἀφανησθῆναι Vb) συνεῖναι δὲ (τῇ Vb, τε La) γνώμῃ edd. rell. VbLa; nos retinuimus inter uncos verba a B VaMPcAgLb omissa, mutato δὲ cum Vb in τῇ; ante συνεῖναι posuimus asteriscum.

40. Κάρανον δὲ (de accentu v. supra not. 35) BVabMPcAgLb; δὲ om. edd. rell. La.

41. εὔθραν Ag; tum ἀδιάλακτον VbLa; ἀδιάλλακτον καταστῆναι· χρῆναι γὰρ μήτε SBVaMPcAgLb; ἀδιάλλακτον· καταστῆναί τε χρῆναι μήτε edd. rell. VbLa. — ὑπ' αὐτοῦ La.

αὐτοῦ Καράνου[42] μήτε ὑπὸ τῶν ὕστερον βασιλευσάντων
795 Μακεδονίας τρόπαια ἵστασθαι, εἰ ἐς[43] εὔνοιάν ποτε τοὺς προσχώρους ὑπάξονται. μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ καὶ Ἀλέξανδρος οὐκ[44] ἀναστήσας οὔτε ἐπὶ Δαρείῳ τρόπαια
10 οὔτε ἐπὶ ταῖς Ἰνδικαῖς νίκαις. (5) Προσιόντων δὲ[45] τῇ πόλει πολυάνδριον Θηβαίων ἐστὶν ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· ἐπιγέγραπται[46] μὲν δὴ ἐπίγραμμα οὐδέν, ἐπίθημα δὲ ἔπεστιν αὐτῷ λέων· φέροι δ' ἂν ἐς τῶν ἀνδρῶν μάλιστα τὸν θυμόν· ἐπίγραμμα δὲ ἄπεστιν,[47] ἐμοὶ δοκεῖν, ὅτι οὐδὲ[48] ἐοικότα τῇ τόλμῃ σφίσι τὰ ἐκ
11 τοῦ δαίμονος ἠκολούθησεν. (6) Θεῶν δὲ μάλιστα[49] Χαιρωνεῖς τιμῶσι τὸ σκῆπτρον ὃ ποιῆσαι Διί φησιν Ὅμηρος Ἥφαιστον, παρὰ δὲ[50] Διὸς λαβόντα Ἑρμῆν

neque enim ab ipso Carano neque ab iis, qui postea regnaturi essent in Macedonia, trophaeum erigi debuisse; quod nempe sibi ad reditum in gratiam cum hostibus loci aliquid relictum voluerunt. Satis certum fuit huius rei argumentum, quod Alexander neque de Dario, neque de Indicis victoriis trophaeum ullum erigendum curavit. (5) Proximo urbi loco est commune Thebanis sepulcrum, iis qui in acie contra Philippum stantes ceciderunt. Nulla est apposita inscriptio. Insigne tumuli leo est ad eorum virorum animi magnitudinem significandam. Inscriptum (ut opinor) propterea nihil est, quod illorum hominum virtutem dii non fortunassent. (6) Deorum omnium maxime colunt Chaeronenses sceptrum illud, quod Iovi fabricasse Vulcanum cecinit Homerus, a Iove acceptum

42. αὐτοῦ ἀκαρνάνου μήποτ' ὑπὸ (ποτ' ambig.) Va; mox τρόπαια BAgPcLa; τρόπαιον edd. rell. M VabLb.

43. εἰ ἐς BVaMPcAgLb; ἵν' ἐς edd. rell. Vb; ἵν' εἰ εὐν. La; tum προςχωρίους Va; εὔνγαοιαν (sic?) M; deinde ὑπάξονται BAgPcLab; ὑπάξωνται Smai. VaM; ὑφέλξωνται edd. rell.; ὑφέλκονται Vb; ἐφέλξωνται Abresch. ad Thucyd. p. 555. fortasse ἦν — ὑπάξωνται.

44. οὐκ om. VaM. — δαρίῳ La.

45. δὲ om. Va. — πολιάνδριον La; id. om. sq. τῷ.

46. ante ἐπιγέγραπται inserunt οὐκ edd. ante B, Vb; ἐπίγραμμα μὲν δὴ οὐκ ἐπιγέγρ. La; deinde οὐδὲν e corr. B; οὐδὲ Ag; οὐ (οὐ Pc) δὲ MVaPc; οὐδε Lb; om. edd. rell. VbLa. Tum ἐπίθημα Sylb. Smin. BPc(?); ἐπίσημα edd. rell. M VbLa; ἐπισῆμα VaAg; ἐπὶ σῆμα Lb. Seq. δὲ om. MVaPcAg; δ' La; mox φέρει La. — ἐκ τῶν Ag. — τὸν ἀνδρ. La.

47. ἔπεστιν (ἔ ambig.) καὶ ἐμοὶ Va. — δοκεῖ VaM.

48. οὐδὲ BMVaAgLb; οὐκ edd. rell. VbLa; om. Pc et (sec. S) M; mox τῇ τομῇ VaAgLb. — ἠκολούθησεν LabPcB; ἠκολούθησε rell. edd.

49. μᾶλλον Buttm.

50. δὲ om. MVaAgLb. — Hom. Il. II, 101—107. — tum λαβόντας A.

δοῦναι Πέλοπι, Πέλοπα δὲ Ἀτρεῖ καταλιπεῖν, τὸν δὲ Ἀτρέα Θυέστῃ, παρὰ Θυέστου δὲ ἔχειν Ἀγαμέμνονα· τοῦτο οὖν τὸ σκῆπτρον σέβουσι[51] δόρυ ὀνομάζοντες· καὶ εἶναι μέν τι[52] θειότερον οὐχ ἥκιστα δηλοῖ τὸ ἐς τοὺς ἀνθρώπους ἐπιφανὲς ἐξ αὐτοῦ· φασὶ δὲ ἐπὶ[53] τοῖς 12
ὅροις αὐτῶν[54] καὶ Πανοπέων τῶν ἐν τῇ Φωκίδι εὑρεθῆναι, σὺν δὲ αὐτῷ καὶ χρυσὸν εὕρασθαι τοὺς Φωκεῖς, σφίσι δὲ[55] ἀσμένοις ἀντὶ χρυσοῦ γενέσθαι τὸ σκῆπτρον. κομισθῆναι δὲ αὐτὸ ἐς τὴν Φωκίδα ὑπὸ Ἠλέκτρας τῆς Ἀγαμέμνονος πείθομαι. ναὸς δὲ οὐκ ἔστιν αὐτῷ δημοσίᾳ πεποιημένος, ἀλλὰ κατὰ ἔτος[56] ἕκαστον ὁ ἱερώμενος[57] ἐν οἰκήματι ἔχει τὸ σκῆπτρον· καί οἱ θυσίαι[58] ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν θύονται καὶ τράπεζα παράκειται παντοδαπῶν κρεῶν καὶ πεμμάτων πλήρης.

Mercurium dedisse Pelopi, Pelopem Atreo reliquisse, Atreum Thyesti; a Thyeste per manus traditum tenuisse Agamemnonem. Hoc praecipue sceptrum venerantur Hastam nominantes. Divinitatis ei nescio quid inesse declarat id, quod ex ipso ad homines illos illustris quidam splendor pervenit. In suo et Phocensium Panopeorum confinio illud repertum Chaeronenses dicunt; aurum etiam cum eo: sed facile a Phocensibus aurum retineri passos, modo ut ipsi sceptrum haberent. Ab Electra Agamemnonis filia in Phocidem exportatum putarim. Templum ei nullum est publice dedicatum, sed quotannis sacri eius curator in suis aedibus sceptrum statuit. Ei res divina quotidie fit, mensa apposita cuiusvis generis carnibus et bellariis referta.

51. σέβουσιν edd. ante S; σεύουσι Ag.
52. τοι AgLa.
53. φασὶν ἐπὶ VaPcAgLb; δ' ἐπὶ La; φασὶν etiam M.
54. αὐτὸν AVb; Πανωπέων VaMLab.
55. φησὶ δὲ VaLbMAg. — σκῆπτον M.
56. καὶ ἔτος Ag.
57. ἱερόμενος VabMLa. Praec. ὁ om. Ag; mox ἔχῃ Ag.
58. αἱ θυσίαι VaAgLb; mox καμμάτων Ag.

CAPUT XLI.

De Vulcani artis operibus — Eriphyles monili — praecipitio supra Chaeroneam, quod Petrachus appellatur.

Ὁπόσα δὲ εἶναι τῶν Ἡφαίστου ποιηταί τε ᾄδουσι[1]
καὶ τῶν ἀνθρώπων ἠκολούθηκεν ἡ[2] φήμη, τούτων ὅτι
μὴ τὸ[3] Ἀγαμέμνονος σκῆπτρον ἄλλο γε οὐδὲν ἀξιόχρεών
ἐστιν ἐς πίστιν.[4] Λύκιοι μέν γε ἐν Πατάροις ἐν τῷ ναῷ
τοῦ Ἀπόλλωνος χαλκοῦν ἐπιδεικνύουσι κρατῆρα, ἀνάθη-
796 μα εἶναι φάμενοι Τηλέφου καὶ ἔργον Ἡφαίστου· καὶ
σφᾶς, ὥς γε[5] εἰκός, λέληθε Θεόδωρον καὶ Ῥοῖκον Σα-
2 μίους εἶναι τοὺς διαχέαντας χαλκὸν πρώτους. Πατρεῖς
δὲ οἱ[6] Ἀχαιοὶ λόγῳ μὲν λέγουσιν ὅτι Ἡφαίστου ποίημά
ἐστιν ἡ λάρναξ ἣν Εὐρύπυλος[7] ἤνεγκεν ἐξ Ἰλίου, ἔργῳ[8]
δὲ οὐ παρέχουσιν αὐτὴν θεάσασθαι. (2) Ἔστι δὲ Ἀμα-
θοῦς[9] ἐν Κύπρῳ πόλις· Ἀδώνιδος ἐν αὐτῇ καὶ Ἀφρο-
δίτης ἱερόν ἐστιν ἀρχαῖον· ἀνακεῖσθαι δὲ ἐνταῦθα λέ-
γουσιν ὅρμον Ἁρμονίᾳ μὲν δοθέντα[10] ἐξ ἀρχῆς, καλού-

Cap. XLI. Omnium vero Vulcani operum, quae et poëtarum carmina et assentiens hominum fama celebravit, aliud sane nullum, quam sceptrum hoc, magna dignandum aestimatione est fide hominum receptum. Lycii quidem Pataris in Apollinis, aeneum ostentant craterem, Telephi donum esse dictitantes et Vulcani opus; ignorant scilicet illi (ut par est) primos, qui aes fuderint, Theodorum et Rhoecum Samios fuisse. Patrenses in Achaeis Vulcani, verbo duntaxat, opus esse dicunt arcam eam, quam Eurypylus ab Ilio exportarit; re nullam in conspectu ponunt. (2) Est in Cypro urbs Amathus; in ea Adonidis et Veneris fanum vetustissimum, in quo positum tradunt monile Harmoniae ab initio datum; quod Eriphyles

Cap. XLI. 1. ᾄδουσιν Ag.
2. ἠκολούθηκεν ἡ φ. BPcAgLa; ἠκολούθησε φ. Smin. VaMLb (in hoc p. rasur. et corr.) ἠκολούθησεν ἡ φ. rell.
3. ὅτι τὸ μὴ VabMLb; ἀξιόχρεον La.
4. ἐπίστι sq. lacuna Ag.
5. ὥστε Ag; ὡς τὸ?
6. μὲν οἱ Vb.
7. Ἐρύπυλος, εὐ sup. ἐ, M; εὐρύπολις, ο super ι, Ag.
8. ἐγὼ AgLb. — παρέχουσι M.
9. ἀθαμοῦς M, μ sup. θ et θ sup. μ.
10. δεθέντα MLb.

μενον δὲ Ἐριφύλης, ὅτι αὐτὴ[11] δῶρον ἔλαβεν ἐπὶ τῷ ἀνδρί· ὃν ἀνέθεσαν μὲν οἱ παῖδες ἐς Δελφοὺς οἱ Φηγέως (τρόπον δὲ ὅντινα ἐκτήσαντο αὐτὸν ἐδήλωσεν ἤδη μοι τὰ ἐς Ἀρκάδας ἔχοντα), ἐσυλήθη δὲ ὑπὸ τυράννων τῶν ἐν Φωκεῦσιν. οὐ μὴν παρὰ Ἀμαθουσίοις[12] γε ἐν τῷ ἱερῷ
3 τοῦ Ἀδώνιδος, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐστίν· ἐν Ἀμαθοῦντι μὲν γάρ ἐστι λίθοι χλωροί,[13] συνδέοντος χρυσοῦ σφᾶς ὁ ὅρμος· τὸν δὲ τῇ Ἐριφύλῃ[14] δοθέντα Ὅμηρός φησιν ἐν Ὀδυσσείᾳ πεποιῆσθαι[15] χρυσοῦ, καὶ οὕτως ἔχει·

Ἣ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα,[16]

οὐ μὴν οὐδὲ ἠγνόει[17] τοὺς ὅρμους τοὺς ποικίλους· ἐν 4
μέν γε[18] τοῖς Εὐμαίου λόγοις πρὸς Ὀδυσσέα, πρὶν ἢ ἐκ Πύλου Τηλέμαχον ἀφικέσθαι σφίσιν ἐπὶ τὴν αὐλήν, ἐν τούτοις τοῖς λόγοις ἐστίν·

tamen vocatur, quod hoc illa dono accepto virum suum prodiderit. Id Phegei filii Delphis dedicarunt. Ad eos vero quemadmodum pervenerit, ubi de Arcadum rebus egimus expositum est. Illud postea Phocensium tyranni templo spoliato abstulerunt. Neque enim est (sententia mea) apud Amathusios in Adonidis, quod Eriphyles fuit; quum hoc Amathusiorum monile sit e viridibus lapidibus auro revinctum, Homerus vero illud quod Eriphylae donatum fuit in Odyssea aureum dicat fuisse:

Dura, viri sacro vitam quae vendidit auro.

quum non ignoraret tamen poëta variorum etiam monilium opificium. Quo enim loco cum Ulysse loquitur Eumaeus, priusquam e Pylo Telemachus veniens ad stabula divertisset, versus ibi eius huiusmodi sunt:

11. αὔτη VbLa. — Deinceps τὰς ἐς ἀρκ. Lb. Conf. VIII, 24.

12. ἀμαθουσίαις Ag. — μὲν γάρ pro μὲν γάρ Lb.

13. λίθοι χλωροὶ BVabMPcAg Lab; λίθων χλωρῶν edd. rell.; Exc. nostra e M de λίθοι silent; tum συνδέοντες PcAg (in Ag ε super ο) La.

14. ἐριφύλη Vb. — φασὶν La.

15. πεποιεῖσθαι AgLa.

16. τιμήεντα Ag. — Hom. Od. XI, 326 sq.

17. ἠγνόη Vb.

18. μέν τοι γε Vb. — πρὸς Ὀδυσσέα — λόγοις om. La. — mox πριν ἢ M; ἢ om. Va.

Ἦλθ' ἀνὴρ πολύιδρις[19] ἐμοῦ πρὸς δώματα πατρὸς,
Χρύσεον ὅρμον ἔχων, μετὰ δ' ἠλέκτροισιν ἔερτο.[20]

καὶ ἐν Πηνελόπης[21] δώροις· ἄλλους τε γὰρ τῶν μνηστήρων δῶρα καὶ Εὐρύμαχον[22] διδόντα Πηνελόπῃ πεποίηκεν·

Ὅρμον δ' Εὐρύμαχος[23] πολυδαίδαλον αὐτίκ' ἔνεικε
Χρύσεον, ἠλέκτροισιν ἐερμένον, ἠέλιον ὥς.[24]

Ἐριφύλην δὲ οὐ χρυσῷ καὶ λίθοις ποικίλον[25] δέξασθαί φησιν ὅρμον. οὕτω τὸ εἰκὸς[26] τῷ σκήπτρῳ πρόσεστιν εἶναι μόνον ποίημα Ἡφαίστου.

191 (3) Ἔστι δὲ ὑπὲρ τὴν πόλιν κρημνὸς Πετραχὸς κα-
6 λούμενος· Κρόνον δὲ ἐθέλουσιν ἐνταῦθα ἀπατηθῆναι δεξάμενον[27] ἀντὶ Διὸς πέτρον παρὰ τῆς Ῥέας, καὶ ἄγαλμα Διὸς οὐ μέγα ἐστὶν ἐπὶ κορυφῇ τοῦ ὄρους. ἐνταῦθα[28] ἐν τῇ Χαιρωνείᾳ[29] μύρα ἀπὸ ἀνθῶν ἕψουσι

Namque mei sollers subiens vir tecta parentis,
Attulit electro fulgens auroque monile.

inter ea etiam dona, quae Penelope a procis accipit, ab Eurymacho monile perbelle distinctum datum memorat:

Ornatum varie Eurymachus torquem attulit aureum,
Lucentem electro, Phoebi velut ignea lampas.

At Eriphylen non distinctum auro et lapidibus monile dicit accepisse. Eo fit, ut unicum hoc superesse sceptrum statui possit ex omnibus Vulcani operibus. (3) Supra Chaeroneae moenia est praerupta montis crepido, qui Petrarchus appellatur. Eo loco deceptum a Rhea Saturnum credi volunt oblato lapide pro Iove. In montis vertice non magnum est Iovis simulacrum. Unguenta e floribus coquendo conficiunt Chaero-

19. πολυΐδρις ALb; πολύνδρης La; mox πατρὸς om. Ag.

20. ἔερτο A; ἔερτα Lb; ἔορτο VabMPcAgVn; εὔρετο La. — Hom. Od. XV, 459 sq.

21. Πηνελόποις Vb; mox ἄλλω (ους super ω) Vb; ἄλλως La.

22. εὐρίμαχον Vb.

23. Εὐρυμάχῳ Sylb. ex Hom. Od. XVIII, 295, probat F.

24. ἠέλον A; ἠελίωνος VabMPcVnAg (ἠέλιος ὡς Vn ad marg.); ἐεργμαῖνον ἠελίωνος La; ἐερμενονηελιωνος (sic) Lb.

25. ποικίλον M, ως sup. ον. — φασὶν La.

26. τῷ εἰκότι AVabMAgLb.

27. δεξαμεν (sic) Vb.

28. ἐνταῦθα prioribus iungendum vel οἱ ἐν legendum esse suspicatur Sylb.

29. Χαιρωνία Vb; Χερωνείᾳ Ag.

κρίνου καὶ ῥόδου καὶ ναρκίσσου[30] καὶ ἴρεως· ταῦτα ἀλγηδόνων ἰάματα ἀνθρώποις γίνεται.[31] τὸ δὲ ἐκ τῶν ῥόδων ποιούμενον, εἰ καὶ ἀγάλματα εἰργασμένα ξύλου[32] χρίοις, ῥύεται καὶ ταῦτα σηπεδόνος.[33] ἡ δὲ ἶρις φύεται μὲν ἐν ἕλεσι, μέγεθος δ' ἐστὶν[34] ἴση κρίνῳ, χροιὰν δὲ οὐ λευκὴ, καὶ ὀσμὴν ἀποδεῖ κρίνου.

nenses, rosa, lilio, narcisso, gladiolo, praesens contra hominum dolores remedium. Rosaceo quidem si lignea simulacra perunxeris, facile contra omnem materiae tabem defenderis. Nascitur iris palustribus locis, lilio par magnitudine, colore minime candida, odore minus quam lilium vehementi.

tum μῦρα, ἢ sup. α, M; μῦρα Va Lb; ἀνθέων Smin. — ἐφοῦσι Lb; seq. καὶ ῥόδου om. Va.

30. ναρκίσου Vb. — ἱερέως VbM Lb.

31. γίνεται ἀνθρώποις M. — mox ἀλγήματα pro ἀγάλματα La.

32. εἰργασμένα ^ἐκ ξύλου Va. — χρείοις MAgLb.

33. σηπεδόνος conf. F, recep. CSB; confirmant VbLa; σηπεδόνας edd. rell. VaM (hic σκηπεδόνας sec. Exc. nostra) PcAgLb; tum ὡς δὲ pro ἡ δὲ RLb. Tum ἴρις VabRLab; φισίνεται MR (R corr. ad marg.); est correctura ad seq. ἔσται, inepte inserta.

34. ἔσται MPcAgLb; δέ ἐστιν La; id. κρήνῳ. — χροὰν PcLb; χρόαν AgLa. Subscribit Pc Ἑλλάδος περιηγήσεως Θ. Βοιωτικά. — Ag τέλος τῶν βοιωτικῶν τοῦ θ^ου λόγου.

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ

ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ

ΦΩΚΙΚΑ.

ΦΩΚΙΚΑ SEU LIB. X.

CAPUT I.

Phocidis nominis origo et situs — Phocensium res contra Thessalos gestae — Phocensium clades, et Phocica desperatio — Phocensium victoria de Thessalis — Phocensium alia victoria de Thessalis astutia parta — Phocensium a Persarum partibus defectio.

Γῆς δὲ τῆς Φωκίδος[1] ὅσον μὲν περὶ Τιθορέαν[2] καὶ 798
Δελφούς ἐστιν αὐτῆς ἐκ παλαιοτάτου φανερὰ τὸ ὄνομα τοῦτο εἰληφυῖά ἐστιν ἀπὸ ἀνδρὸς Κορινθίου Φώκου τοῦ Ὀρνυτίωνος· ἔτεσι δ' ὕστερον οὐ πολλοῖς ἐξενίκησε καὶ ἁπάσῃ γενέσθαι τῇ ἐφ' ἡμῶν[3] καλουμένῃ Φωκίδι, Αἰγινητῶν[4] ναυσὶν ἐς τὴν χώραν διαβάντων ὁμοῦ Φώκῳ τῷ Αἰακοῦ.[5] τὰ μὲν δὴ ἀπαντικρὺ Πελοποννήσου, καὶ τὰ 2

Cap. I. Phocidis partem eam quae circa Tithoream et Delphos est, satis constat ab initio nomen a Phoco Ornytionis filio, homine Corinthio, sumsisse; non ita multis vero post annis Aeginetis cum Phoco Aeaci filio classe in ea loca appulsis, ut regio, quanta nunc est, Phocis vocaretur usus obtinuit. Enimvero Phocenses, qua Peloponnesum ex adverso

Tit. *Φωκικά, λοκρῶν ὀζολῶν* VabPcLb. *Παυσανίου ἑλλάδος φωκικά, λοκρῶν ὀζολῶν λόγος δέκατος* Ag. *φωκικά* La.

Cap. I. 1. *Τῆς δὲ φωκίδος* Vab (hic omissa litera initiali) La, recte fortasse; *γῆς δὲ τῆς φωκ.* ALb; tum *ὅσην* Ag.

2. *τιθεωρίαν* Vb, ο sup. ω. — *δὲ ὕστερον* La.

3. *ἐφ' ἡμῶν* Sylb. Smai. CBPcAg Lab; *καθ' ἡμᾶς* Sylb. Smin.; *καθ' ἡμῶν* AXKFVabM.

4. *αἰγινήτων* AXLb; *αἰγηνήτων* Vb. — *ὁμοῦ* La.

5. *αἰακῶ* Va.

ἐπὶ Βοιωτίας καθήκουσιν ἐπὶ θάλασσαν οἱ Φωκεῖς, τῇ μὲν ἐς Κίῤῥαν[6] τὸ ἐπίνειον Δελφῶν, τῇ δ' ἐπὶ Ἀντίκυραν πόλιν· τὰ δὲ πρὸς[7] τοῦ Λαμιακοῦ κόλπου Λοκροὶ σφᾶς παραθαλασσίους οἱ Ἐπικνημίδιοι κωλύουσιν εἶναι·[8] οὗτοι γάρ δή εἰσιν οἱ ταύτῃ[9] τὴν Φωκίδα ὑπεροικοῦντες, Σκαρφεῖς μέν [τοι][10] τὰ ἐπέκεινα Ἐλατείας, ὑπὲρ δὲ Ὑάμπολιν καὶ Ἄβας οἱ[11] πόλιν τε Ὀποῦντα καὶ Ὀπουντίων ἐπίνειον νεμόμενοι Κῦνον.[12]
3 (2) Τὰ δὲ ἐπιφανέστατα Φωκεῦσίν ἐστιν ἐν κοινῷ[13] ταῦτα. πολέμου γὰρ τοῦ πρὸς Ἰλίῳ μετεσχήκασι, καὶ Θεσσαλῶν ἐναντία ἐπολέμησαν πρότερον ἔτι[14] ἢ ἐλάσαι τὸν Μῆδον ἐπὶ Ἕλληνας, ὅτε δὴ[15] καὶ ἐπεδείξαντο οἱ Φωκεῖς ἔργα ἐς μνήμην.

prospectant quaque Boeotiam contingunt, maritimi sunt, inter Cirrham Delphorum navale et Anticyram urbem medii. Nam quo minus ad mare proxime accedant, ex ea parte qua est sinus Lamiacus, prohibent Locri Epicnemidii; hi enim ex ea parte supra Phocidem habitant, et Scarphenses quidem trans Elateam, super Hyampolin autem et Abas incolunt ii qui Opuntem et Opuntiorum navale Cynum tenent. (2) Quae Phocenses ad gloriam maxime illustria publicis opibus et consilio gesserunt haec fere commemorari possunt. Primum ad bellum Troianum auxilia misere; deinde ante Persarum in Graeciam irruptionem cum Thessalis bellarunt, quo tempore in-

6. *Κίῤαν* Va; altero ρ sup. vers.; *κίρκον* AVbMPcAgLab; mox *δ' ἐπὶ* BPcLab; *δὲ ἐπὶ* rell.

7. *πρὸς* SBPcAg(?), *πρὸ* edd. rell. MVabLab. — „qua est sinus Maliacus" Am. — Deinde *Ἐπικνημίδιοι* scripsimus cum La; *Ὑποκνημίδιοι* rell.; conf. cap. 13, not. 19. Formam nominis vulgatam tuetur S, propter glossam Phavorini *Ἐπικνημίδιοι· τῶν Λοκρῶν οἱ μὲν Ἐπικνημίδιοι, οἱ δὲ Ὑποκνημίδιοι ὀνομάζονται*, (quae quam vera sint alii videant) et propter Paus. X, 8, 2. 20, 2, ubi *Λοκροὺς τοὺς ὑπὸ τῷ ὄρει Κνήμιδι*; at quam haec sint infirma ex Eustathii loco ad Hom. Il. II, 529. p. 276. ed. Rom. perspicitur, ubi *οἱ δὲ Ἐπικνημίδιοι ὑπὸ ὄρος Κνημῖδα.*

8. *εἶναι* om. Va. Pro seq. *οὗτοι* Ag *οὐ.*

9. *ταύτῃ* Sylb. CSB; probant KF; *ταύτην* AXKF codd. — *ὑπερηκοῦντες* M; *ὑπεριηκοῦντες*, expuncto *ι*, Vb.

10. *μὲν τὰ ἐπέκ.* BPcAg.

11. *οἳ* Vb; *ἄβασοι* AgLb; *ἄβα. οἱ* (*ἄβαοι* sec. S) M, unde in codice e quo hi descripti sunt, forma rotunda (C) exaratam fuisse literam σ perspicitur. Seq. *τε* om. M.

12. *Κῦνον* SB; *Κυνον* (sic) C; *Κῦρον* Vab; *Κύρον* MLb; *Κύνον* AXKF; *κάννον* La. Conf. Hom. Il. II, 531.

13. *ἐν κυνῷ* AgLb. Sq. *ταῦτα* om. VabMLab; silent PcAg; nobis *ταῦτα* ab interpolatore profectum, et *τάδε ἐπιφ.* scribendum videtur; possis etiam *τὰ δὲ εἰπω ταῦτα.*

14. *ἔτι* om. AXKVbLa.

15. *ὃ δὴ* VabM (sec. exc. nostra M om. *ὅτε*).

κατὰ γὰρ τὴν Ὑάμπολιν, ᾗ τοὺς Θεσσαλοὺς προσεδέχοντο 190
ἐμβαλεῖν σφίσιν ἐς τὴν χώραν, ὑδρίας κεράμου πεποιημένας κατορύξαντες καὶ ἐπ' αὐτὰς γῆν ἐπιφορήσαντες ὑπέμενον τὴν ἵππον τῶν[16] Θεσσαλῶν· οἱ δὲ ἅτε οὐ προπεπυσμένοι τῶν Φωκέων τὴν τέχνην, ἐπελάσαντες[17] τοὺς ἵππους λανθάνουσιν ἐπὶ τὰς ὑδρίας. ἐνταῦθα[18] ἀπεχωλοῦντο μὲν οἱ ἵπποι τῶν ποδῶν ἐσπιπτόντων σφίσιν ἐς τὰς ὑδρίας, ἐκτείνοντο δὲ καὶ ἀπέπιπτον οἱ ἄνδρες ἀπὸ
τῶν ἵππων. ὡς δὲ οἱ Θεσσαλοὶ μείζονι ἢ τὰ πρότερα ἐς 4
τοὺς Φωκέας χρώμενοι τῇ ὀργῇ συνελέχθησαν ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν καὶ ἐς τὴν Φωκίδα ἐστρατεύοντο, ἐνταῦθα οἱ Φωκεῖς ἐν οὐ μικρῷ[19] ποιούμενοι δείματι τήν τε ἄλλην τῶν Θεσσαλῶν ἐς τὸν πόλεμον παρασκευὴν καὶ οὐχ ἥκιστα τῆς ἵππου τὸ πλῆθος καὶ ὁμοῦ τῷ ἀριθμῷ τὴν ἐς τοὺς ἀγῶνας τῶν τε ἵππων καὶ αὐτῶν μελέτην τῶν[20] ἱππέων, ἀποστέλλουσιν ἐς Δελφοὺς αἰτοῦντες τὸν θεὸν ἐκφυγεῖν τὸν ἐπιόντα κίνδυνον· καὶ αὐτοῖς ἀφίκετο μάντευμα·

signe ad memoriam facinus ediderunt. Ad Hyampolim enim qua intra ipsorum fines invasurum Thessalorum equitatum exploratum habebant, urnas fictiles defodere iisque terra superaggesta opertis, hostilis equitatus impetum sustinuerunt. Hostes, ut qui eas insidias non providerant, citatis equis excursione facta incauti in eas urnas inciderunt. Ibi quum eo casu fracti et debilitati fuissent equorum pedes, viri partim ex equis prolapsi partim caesi sunt. Ea re vehementius quam ante multo ira Thessali inflammati ex omnibus civitatibus accitis auxiliis, rursus Phocenses cum apparatissimo exercitu adorti sunt. Magnus Phocensibus incessit terror tum apparatum reliquum hostium, tum maxime equestres copias metuentibus, quod non ipso tantum numero, sed equorum et hominum in equestribus proeliis peritia atque exercitatione facile excellebant Thessali. Mittunt itaque Delphos qui de periculo propulsando oraculum consulant. Qui missi fuerant tale retulerunt responsum :

16. τὴν θεσσ. Va, recte fortasse.
17. ἐπελάσσαντες ALa; ἀπελάσαντες VaMLb; ἀπελάσσαντες Vb.
18. ἐνταῦθα — ὑδρίας om. M; mox ἐςπίπτον (τ superscr.) (i. e. ἐσπίπτοντες) Vb; ἐπιπτόντων Lb.
19. μικρῷ BAg(?)PcLab; σμικρῷ edd. rell. MVab. — δείγματι La.
20. τῶν om. M.

Συμβαλέω[21] θνητόν τε καὶ ἀθάνατον μαχέσασθαι,
Νίκην δ' ἀμφοτέροις δώσω, θνητῷ δέ νυ μᾶλλον.[22]

5 (3) Ταῦτα ὡς ἐπύθοντο οἱ Φωκεῖς,[23] λογάδας τε τριακοσίους καὶ Γέλωνα ἐπ' αὐτοῖς ἄρχοντα ἀποστέλλουσιν ἐς τοὺς πολεμίους ἄρτι ἀρχομένης νυκτὸς, προστάξαντές σφισι[24] κατοπτεῦσαί τε τὰ τῶν Θεσσαλῶν ὅντινα ἀφανέστατον δύναιντο τρόπον, καὶ αὖθις ἐς τὸ στράτευμα ἐπανήκειν κατὰ τῶν ὁδῶν τὴν μάλιστα ἄγνωστον,[25] μηδὲ ἑκόντας μάχης ἄρχειν. οὗτοι ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν οἱ[26] λογάδες ἀπώλοντο ἀθρόοι καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ ἡγούμενός σφισι Γέλων, συμπατούμενοί τε ὑπὸ τῶν ἵππων καὶ
6 ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν φονευόμενοι. καὶ ἡ συμφορὰ σφῶν κατάπληξιν τοῖς ἐπὶ τοῦ[27] στρατοπέδου τῶν Φωκέων τη-
800 λικαύτην ἐνεποίησεν, ὥστε [καὶ] τὰς[28] γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ ὅσα τῶν κτημάτων ἄγειν ἦν σφίσιν ἢ φέρειν, ἔτι

Mortalem atque deum committam cernere ferro,
Vincet uterque horum, sed plus mortalis habebit.

(3) Hoc Phocenses accepto oraculo delectos viros CCC duce Gelone in hostes mittunt; mandata vero illis dedere, ut noctis initio ex occulto quam maxime possent, quid Thessali molirentur speculatum irent; deinde in castra reverterentur caeco maxime itinere; ac ut omnino ne manus voluntate sua consererent. Hi omnes ad unum cum ipso Gelone duce suo periérunt, partim equorum pedibus conculcati, partim ab hostibus occisi. Ingentem ea clades pavorem in castra pertulit; atque eo ventum est desperationis, ut coniuges, liberos, fortunas ceteras, quas agere quisque aut ferre posset, vestem,

21. συμβαλλέω Vb. — μάχεσθαι idem.

22. δέ νυ μᾶλλον Camerar. Sylb. CSBLa; probat F; δὲ νῦν (νυν LbPcAg) ἄλλον edd. rell. VabMPc AgLb; δὲ νῦν ἄλλην coni. K; δέ νυν ἄθλον Müller Orchom. p. 415.

23. οἱ λοκρεῖς φωκεῖς (λοκρεῖς litura del.) Vb; seq. τε inseruimus cum Vb.

24. σφισιν Ag. — μετὰ τῶν Θεσσαλῶν κατοπτεῦσαι MLb; τε om. VaLb. — δύναιντο La; δύνανται edd. et codd. rell.

25. τὴν μάλ. ἄγνωστον correxit B; recepimus cum Smai.; τῶν μαλ. ἀγνώστων edd. rell. VabMPc AgLab.

26. οἱ om. Vb; deinde ἀπώλωντο Vb, ο sup. ω.

27. τοῦ στρατοπέδου; articulum addidimus e Va; στρατόπεδον B.

28. ὥστε τὰς, sine καὶ BPcAg(?) Va. — ἔτι δὲ καὶ ἐσθ. La; unde καὶ recepimus.

δὲ καὶ ἐσθῆτα καὶ χρυσόν τε[29] καὶ ἄργυρον καὶ τὰ
ἀγάλματα τῶν θεῶν ἐς ταὐτὸ συλλέξαντες πυρὰν ὡς[30]
μεγίστην ἐποίησαν, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἀριθμὸν τριάκοντα
ἄνδρας ἀπολείπουσι· προσετέτακτο[31] δὲ τοῖς ἀνδράσιν, 7
εἰ ἡττᾶσθαι τοὺς Φωκέας συμβαίνοι[32] τῇ μάχῃ, τότε δὴ
προαποσφάξαι μὲν τὰς γυναῖκάς τε καὶ παῖδας καὶ ὡς
ἱερεῖα[33] ἀναθέντας ταῦτά τε καὶ τὰ χρήματα ἐπὶ τὴν
πυρὰν καὶ ἐνέντας πῦρ οὕτως ἤδη διαφθαρῆναι καὶ αὐ-
τοὺς ἤτοι ὑπ'[34] ἀλλήλων ἢ ἐς τὴν ἵππον τῶν Θεσσαλῶν
ἐσπίπτοντας:[35] ἀντὶ τούτου μὲν ἅπαντα τὰ ἀνάλγητα[36]
βουλεύματα ἀπόνοια ὑπὸ Ἑλλήνων ὀνομάζεται Φωκική.
(4) Τότε δὲ οἱ Φωκεῖς ἐποιοῦντο αὐτίκα ἐπὶ τοὺς Θεσ-
σαλοὺς ἔξοδον· στρατηγοὶ δὲ ἦσάν σφισι[37] Ῥοῖός τε 8
Ἀμβρωσεὺς καὶ Ὑαμπολίτης Δαϊφάντης,[38] οὗτος μὲν [δὴ]

aurum, argentum, deorum signa, in unum coegerint. Ibi maximo exstructo rogo, viros XXX reliquerunt, quibus imperarunt, si ita accidisset ut qui ad proelium exissent hostibus succumberent, primo foeminas ac impuberes omnes iugularent et hostiarum instar in rogum coniicerent atque ignem immitterent; postremo et ipsi vel mutuis confoderent se vulneribus, vel ultro in medium hostium equitatum ruerent. Ex eo saeva omnia et immania consilia Graecorum verbo Phocica desperatio appellari coepta. (4) His ita constitutis contra Thessalos statim copias educunt; duces fuere Rhoeus Ambrosensis et Hyampolitanus Daiphantes; his equitum, peditum ille agmen

29. χρυσόν τε καὶ BAgPcLa; τε om. edd. rell. VabMLb.

30. ἐς μεγ. Vab.

31. προσέτακτο et mox ἢ ἡττᾶσθαι Va.

32. συμβαίνῃ, οι sup. η, Vb.

33. Restituimus locum beneficio codicis La, qui ὡς ἱερεῖα habet; ὅσοι λεία A; ὅση λεία edd. rell.; ὡς ἠλαία Lb et M sec. S; ὡς ἠλεῖα MVa; ὡς ἠλεία Ag; ὡς ἠλαῖα Vb. Tum ἀναθέντες, α sup. ε, Vb. Post hanc vocem inseruit δὲ B, τε Smai.

ταῦτά τε BPcAgLa; ταύτας τε MVabLb; ταύτας, sine τε, Smai.; ταύτην τε Smin. volente F; ταύτην, sine τε, edd. rell. — ἐνεέντας (ἐνιέντας?) La.

34. ἀπ' MVab; ἐπ' La.

35. ἐπίπτοντας (non ἐπιπίπτοντας) A; ἐςπίπτοντας BMPcVabAg Lab; ἐμπίπτοντας edd. rell.

36. ἐνάλγητα Ag; ἀναλγήματα Va. Pro ἀντὶ Butm. voluit ἀπό; quod aptius videtur.

37. σφισιν AXMAgLb. — „Rhoecus Ambryssensis" Am.; Ἀμβρυσσεὺς edd.; ἀμβροσσεὺς AMVabPc La; ἀμβροσεὺς VbAg; ἀναβροσεὺς, alterum σ sup. vers., Lb. Nos Ἀμβρωσεὺς scripsimus hic et postea, cf. X, 36, not. 1. Seq. καὶ Ὑαμπολίτης usque Ἀμβρωσεὺς om. M; ἰαμπολίτης Ag; ὑαμπολίτας Lb.

38. Δαϊφάντης CBPcAgLab; Δαϊφάνης edd. rell. MVab. Seq. δὴ om. BPcAgLb.

ἐπὶ τῇ ἵππῳ,[39] δυνάμεως δὲ τῆς πεζῆς[40] ὁ Ἀμβρωσεύς. ὁ δὲ χώραν ἐν[41] τοῖς ἄρχουσιν ἔχων τὴν μεγίστην μάντις ἦν [Τελλίας] ὁ Ἠλεῖος, καὶ ἐς τὸν Τελλίαν τοῖς Φω-
9 κεῦσι τῆς σωτηρίας ἀπέκειντο[42] αἱ ἐλπίδες. ὡς δὲ ἐς χεῖρας συνῄεσαν, ἐνταῦθα τοῖς Φωκεῦσιν ἐγίνετο ἐν ὀφθαλμοῖς τὰ ἐς τὰς γυναῖκας καὶ ἐς τὰ τέκνα δόξαντα, τήν τε σωτηρίαν οὐκ ἐν βεβαίῳ σφίσιν ἑώρων[43] σαλεύουσαν, καὶ τούτων εἵνεκα ἐς παντοῖα ἀφικνοῦντο[44] τολμήματα· προσγενομένου[45] δὲ καὶ τοῦ ἐκ θεῶν εὐμε-
801 10 νοῦς νίκην τῶν τότε ἀνείλοντο ἐπιφανεστάτην. τότε τὸ λόγιον[46] τὸ γεγενημένον τοῖς Φωκεῦσι παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησιν ἐγνώσθη· τὸ γὰρ σύνθημα κατὰ τὰ αὐτὰ ὑπὸ τῶν στρατηγούντων ἐδίδοτο

ducebat. Erat apud imperatores perhonorificus Eleo vati locus (Tellias hic fuit) in quo magnam salutis repositam spem Phocenses habuerunt. Ubi ad manus ventum est, continuo Phocensibus ante ipsos prope oculos fuerunt quae de coniugibus et liberis statuerant; animo vero obversabatur, quam ancipiti nutantis fortunae quasi quodam salo sua suspensa esset salus. Haec in causa fuerunt ut alacres cuiusvis discriminis aleam subirent. Confirmati etiam sunt quod ab extorum significatione in certissimam spem venerunt, fore sibi propitios deos. Victoriam igitur adepti sunt omnium, quae ante evenissent, maxime insignem. Ac tunc Apollinis ambiguum illud responsum omnibus Graecis innotuit. Tesserae namque a ducibus

39. τῆς ἵππῳ Va.

40. Post πεζῆς expunximus ἦρχεν cum BPcAgVabLab. Deinde Ἀμβροσσεὺς AVaLab; ἀμβροσεὺς Vb Ag; Ἀμβρυσσεὺς edd. rell.

41. ἐν om. MVabPcAgLab, quod igitur Musuro deberi videtur; excidisse hoc loco quaedam facile concedimus, sola praepositione expleri lacunam haud aeque; plura potius cum ipso vatis Elei nomine periisse suspicamur. Interea Telliae nomen inter uncos inseruimus, iubente Palmer. Ms. et Exerc. p. 433, cui etiam obsecutus est S. — ὁ ἥλιος La. Tum καὶ ἐς τοῦτον τὸν Τελλίαν coni. F. — φωκεῦσιν M.

42. ἀπέκειντο coni. K, recep. SB; ἐπέκειντο edd. rell. MVabPc AgLab. Seq. αἱ om. Va. Mox καὶ τέκνα, sine ἐς τὰ, La.

43. ἑώραν Va; post hanc vocem ἀλλὰ inserendum putant FC.

44. ἐς παντοιὰ (παντιὰ sec. S) ἀφίκοντο M; ἐς παντὶ ἀφικοῦντο τολμήματα (ι sup. α) Va; ἀφικοῦντο etiam Vb.

45. προσγινομένου Vb.

46. τότε τὸ λόγιον Va; τό τε λογ. τότε γεγ. La; τότε λόγ. XKFLb; τό τε λόγ. edd. rell. VbMPcAg; tum γεγραμμένον τοῖς φωκεῦσιν Ag.

ἐν ταῖς[47] μάχαις Θεσσαλοῖς μὲν Ἀθηνᾶς Ἰτωνίας, τοῖς δὲ ὁ ἐπώνυμος Φῶκος. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου καὶ ἀναθήματα οἱ Φωκεῖς ἀπέστειλαν ἐς Δελφοὺς Ἀπόλλωνι[48] καὶ Τελλίαν[49] τότε τὸν μάντιν καὶ ὅσοι μαχομένοις ἄλλοι σφίσιν ἐστρατήγησαν, σὺν δὲ αὐτοῖς καὶ ἥρωας τῶν ἐπιχωρίων· ἔργα δὲ αἱ εἰκόνες Ἀριστομέδοντός εἰσιν Ἀργείου. (5) Εὑρέθη δὲ καὶ ὕστερον τοῖς Φωκεῦσιν οὐκ 11
ἀποδέον[50] σοφίᾳ τῶν προτέρων. ὡς γὰρ δὴ τὰ στρατόπεδα ἀντεκάθητο περὶ τὴν ἐς τὴν[51] Φωκίδα ἐσβολήν, λογάδες Φωκέων πεντακόσιοι φυλάξαντες[52] πλήρη τὸν κύκλον τῆς σελήνης[53] ἐπιχειροῦσιν ἐν τῇ νυκτὶ τοῖς Θεσσαλοῖς, αὐτοί τε ἀληλιμμένοι[54] γύψῳ καὶ ἐνδεδυκότες ὅπλα λευκὰ ἐπὶ τῇ γύψῳ.[55] ἐνταῦθα ἐξεργασθῆναι[56] φόνον τῶν Θεσσαλῶν λέγεται πλεῖστον θειότερόν τι ἡγου-

eaedem dabantur in conflictu, Thessalis quidem Itonia Minerva, Phocensibus autem gentis auctor Phocus. Missa gratulandi causa Delphos dona Apollini Telliae vatis et ducum statuae, cumque iis gentilium heroum; Aristomedon eas Argivus fecit. (5) Neque vero post hoc factum callida Phocensibus consilia defuerunt. Constiterant aliquando in primo Phocidis aditu adversa castra. Ibi lecti homines e Phocensibus quingenti, observato eo tempore quo suum luna orbem explerat, Thessalos noctu adoriuntur, oblitis gypso corporibus et insuper dealbatis instructi armis. Ingentem memorant Thessalorum factam caedem, quod immissa divinitus per noctem

47. ταῖς adiecimus cum BPcAg; τοῖς La; id. om. ὁ post δέ.

48. Scripsimus Ἀπόλλωνι; Herodoto enim VIII, 27. οἱ μεγάλοι ἀνδριάντες οἱ περὶ τὸν τρίποδα συνεστεῶτες tantum commemorantur. cf. v. g. X, 23, 3. Ἀπόλλωνα edd. codd.

49. τελλαν La. — τε τὸν Pors. B; τότε τὸν AXKFVbMPcAgLab; τὸν τότε coni. K; „probante F. recep. CS; τελλίαν το ... μάντ. (media ambig.) Va. Schneider τότε post Δελφοὺς transponit. Mox ἄλλοις Lab. — εἰκόνος Lb.

50. ἀποδέοντο La; deinde σοφίᾳ SBVabMAgLab; σοφίας edd. rell. Pc; tum τῶν πρότερον suspicatur S, quod et nobis in mentem olim venerat.

51. τὴν om. Va.

52. φυλάξαντες BAgPc; φυλάσσοντες edd. rell. MVabLab; mox τὸν τὸν (bis) Vb.

53. σεμέλης VabM. — Mox αὐτίτε Lb.

54. ἀλληλιμμένοι VabAg.

55. ἐπὶ τῇ γύψῳ, recepimus coniecturam B; ὑπὸ τῇ γύψῳ AXKFC VaMPcAgLb; ὑπὸ γύψῳ Vb; ὑπὸ τῆς γύψου SC marg.; in La ἐπὶ τῇ γύψῳ; ἐπὶ mutatum est in ὑπό.

56. κατεργασθῆναι Vb. — θετταλῶν La.

μένων ἢ κατὰ ἔφοδον πολεμίων τὸ[57] ἐν τῇ νυκτὶ συμβαῖνον. ὁ δὲ Ἠλεῖος ἦν Τελλίας[58] ὃς καὶ ταῦτα τοῖς Φωκεῦσιν ἐμηχανήσατο ἐς τοὺς Θεσσαλούς. (6) Ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν Εὐρώπην ὁ Περσῶν στρατὸς διέβη, λέγεται τοὺς Φωκέας φρονῆσαι μὲν ὑπὸ ἀνάγκης τὰ βασιλέως, αὐτομολῆσαι δὲ ἐκ τῶν Μήδων καὶ ἐς τὸ Ἑλληνικὸν παρὰ τὸ ἔργον τὸ Πλαταιᾶσι[59] παρατάξασθαι.

CAPUT II.

Phocensibus, mulcta ab Amphictyonibus irrogata, Philemelus, ut Delphici Apollinis templum occupent, suadet — Phocenses Delphici Apollinis templum spoliant, et per X annos cum Thebanis bellum gerunt ducibus Philomelo — Onomarcho — Phayllo — Phalaeco.

Χρόνῳ δὲ ὕστερον κατέλαβεν αὐτοὺς ζημιωθῆναι χρήμασιν ὑπὸ [τῶν][1] Ἀμφικτυόνων· οὐ δὲ ἔχω τοῦ λόγου τὸ ἀληθὲς ἐξευρεῖν, εἴτε ἀδικήσασιν[2] ἐπεβλήθη σφίσιν, εἴτε Θεσσαλοὶ[3] κατὰ τὸ ἐκ παλαιοῦ μῖσος γενέσθαι
2 τὴν ζημίαν τοῖς Φωκεῦσιν ἦσαν οἱ πράξαντες. ἐχόντων
802 δὲ ἀθύμως αὐτῶν πρὸς τῆς ζημίας τὸ μέγεθος, Φιλό-

sibi visa, non hostium illud astu evenisse interpretabantur. Est hoc etiam ab Eleo Tellia in Thessalos excogitatum. (6) Iam vero quum in Europam Persae exercitum traiecissent, Phocenses fama fuit necessitate coactos in Xerxis partibus fuisse; sed mox a Barbaris desciscentes cum Graecis Plataeensi proelio in acie stetere.

Cap. II. Insequenti dehinc tempore multa est illis ab Amphictyonibus irrogata. Neque vero habeo satis veram eius rei causam compertam, nunquid noxam commeriti fuerint, an vero Thessali ob veteres inimicitias huius Phocensibus calamitatis infligendae auctores fuerint. Quum multae magnitudinem

57. ὅτι pro τὸ Va.
58. Πελίας Vb; κελλίας Lb; τελίας La; tum ὡς καὶ ταῦτα id. Conf. Herod. VIII, 27. 28.
59. Πλαταιᾶσι BLab; πλαταιᾶσιν Ag; in La ν erasum; Πλαταίασι vel Πλαταιάσι rell. edd. Verbb. Ἐπεὶ — παρατάξασθαι in principio cap. II. posuit B.

Cap. II. 1. τῶν om. BPcAgLa; mox οὐδὲ iunctim B; tuetur οὐ δὲ S ad Schaeferi appendicem ad Bastii Epist. crit. p. 30. provocans.
2. ἀδικήσασιν A; ἀδικήμασιν Vab Lab. — ἐπεσβλήθη AX; ἐπεπλήθη MLb; ἐπεμβλήθη VbLa; ἐπεμβλήθησαν Va.
3. θασσαλοὶ Vb; θασσαλὸς La.

μηλος σφᾶς ὑπολαβὼν ὁ Θεοτίμου, Φωκέων οὐδενὸς
ἀξιώματι[4] ὕστερος (πατρὶς δὲ αὐτῷ Λέδων[5] τῶν ἐν
Φωκεῦσιν ἦν πόλεων) οὗτος οὖν ὁ Φιλόμηλος τήν τε
ἔκτισιν[6] αὐτοῖς ἀδύνατον ἀπέφηνε τῶν χρημάτων καὶ
ἀνέπειθε τὸ ἱερὸν καταλαβεῖν τὸ ἐν Δελφοῖς, λέγων καὶ
ἄλλα ἐπαγωγὰ καὶ ὡς τὰ Ἀθηναίων καὶ ἐκ Λακεδαίμονος
ἐπιτήδεια ἐξ ἀρχῆς ἐστὶν αὐτοῖς, Θηβαίων δὲ καὶ[7] εἴ τις
ἄλλος καταστταίη σφίσιν ἐς πόλεμον, περιέσεσθαι καὶ ἀρε-
τῇ σφᾶς καὶ δαπάνῃ χρημάτων· ταῦτα τοῦ Φιλομήλου 3
λέγοντος οὐκ ἐγίνετο ἀκούσια[8] τῷ πλήθει τῶν Φωκέων
εἴτε τὴν γνώμην σφίσι τοῦ θεοῦ βλάπτοντος εἴτε καὶ αὐ-
τοῖς πεφυκόσιν ἐπίπροσθεν εὐσεβείας τὰ κέρδη ποιεῖσθαι.
(2) Τὴν δὲ τῶν Δελφῶν κατάληψιν ἐποιήσαντο οἱ Φω-
κεῖς Ἡρακλείδου μὲν πρυτανεύοντος[9] ἐν Δελφοῖς καὶ
Ἀγαθοκλέους Ἀθήνῃσιν ἄρχοντος, τετάρτῳ δὲ ἔτει πέμ-
πτης Ὀλυμπιάδος ἐπὶ ταῖς ἑκατὸν,[10] ἣν Πρῶρος[11] ἐνίκα

iniquissimo animo ferrent, exstitit Philomelus Theotimi filius, Phocensium nemini dignitate secundus; Ledon ei patria erat urbs Phocica. Is pro concione docuit, longe graviorem esse quae a se peteretur pecuniae summam, quam ut eam pendere ullo pacto possent; censuit itaque Apollinis Delphici templum spoliandum. Quum et alia valde ad persuadendum apposita afferret, et illud in primis, quod quum ab Atheniensibus et Lacedaemoniis iampridem sibi pacata essent omnia, facile Thebanos et alios quoscunque, qui se armis lacessissent, tum virtute, tum pecuniae impendiis possent superare; Philomeli oratio multitudinis valde secunda voluntate est accepta, sive quod mentem deus a rectis consiliis avertisset, seu quod is populus suapte natura religioni solitus esset quaestum anteponere. (2) Delphos occupare aggressi sunt Phocenses, principatum Delphis Heraclide, Agathocle Athenis obtinente, Olympiadis quintae et centesimae, e qua stadii palmam meruit

4. ἀξιώμασιν Ag.

5. Χέδων M; λάδων La.

6. ἔκτασιν Ag; tum ἀπέφυνε Vb; mox χρωμάτων et ἀνέπυθε idem. —ἐπαγωγὸς Lb.

7. καὶ om. Va.

8. ἄκουσι Pors.

9. προφητεύοντος Ag.

10. ἐπὶ ταῖς ἑκατὸν om. Va; in marg.: σφάλμα τῆς ὀλυμπιάδος, ἐπεὶ ἦν πλέον ἢ ρ̄ ὀλυμπιὰς, ἤτοι ρ̄ε̄.

11. Πρῶτος M; Πῶρος est ap. Diod. Sic. XVI, 2 (et 15), idque probat Sylb.; cf. etiam Niebuhr de versione armen. Chron. Euseb. p. 59 et Krause Olympia pag. 345.

4 Κυρηναῖος στάδιον. καταλαβοῦσι δὲ αὐτοῖς[12] τὸ ἱερὸν ξενικά τε αὐτίκα τὰ ἰσχυρότατα τῶν ἐν Ἕλλησιν ἠθροίσθη καὶ οἱ Θηβαῖοί σφισιν ἐς πόλεμον ἐκ τοῦ φανεροῦ καθεστήκεσαν διάφοροι καὶ τὰ πρότερα ὄντες. χρόνος μὲν[13] δὴ ἐγένετο ὃν ἐπολέμησαν δέκα ἔτη συνεχῶς· καὶ ἐν τοσούτῳ πολέμου μήκει[14] πολλάκις μὲν οἱ Φωκεῖς καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς ξενικὰ ἐνίκησε, πολλάκις δὲ ἦν τὰ τῶν Θηβαίων ἐπικρατέστερα. γενομένης δὲ κατὰ Νέωνα[15] πόλιν συμβολῆς ἐτράποντο οἱ Φωκεῖς, καὶ ὁ Φιλόμηλος ῥίπτει τε αὐτὸν ἐν τῇ φυγῇ[16] κατὰ ὑψηλοῦ καὶ ἀποτόμου κρημνοῦ καὶ ἀφίησιν[17] οὕτω τὴν ψυχήν· ἐτέτακτο δὲ καὶ ἄλλως τοῖς Ἀμφικτύοσιν ἐς τοὺς συνόντας[18] αὕτη
5 ἡ δίκη. (3) Μετὰ δὲ Φιλόμηλον τελευτήσαντα Ὀνομάρχῳ μὲν τὴν ἡγεμονίαν διδόασιν οἱ Φωκεῖς. ἐς δὲ τῶν Θηβαίων τὴν συμμαχίαν προσεχώρησε Φίλιππος ὁ Ἀμύντου· καί, ἐκράτησε γὰρ Φίλιππος τῆς συμβολῆς,[19] φεύγων ὁ[20] Ὀνόμαρχος καὶ ἐπὶ θάλασσαν ἀφικόμενος ἐνταῦθα

Prorus Cyrenaeus, anno quarto. Sacra pecunia potiti statim ex omnibus Graeciae partibus firmissimas mercenariorum militum cohortes conduxerunt. Thebani quidem aperte contra eos arma moverunt, nempe qui et ante offensiore in illos fuissent animo. Bellatum est continenter annos ipsos decem; quo temporis intervallo modo Phocenses cum suis conductitiis, modo Thebani victores discesserunt. Collatis demum apud Neonem urbem signis Phocenses terga vertere; Philomelus in fuga ex arduo et praerupto saxo quum se praecipitem dedisset, exanimatus est. Idem necis genus Amphictyonum decreto erat iis omnibus, qui eum secuti fuerant, constitutum. (3) Philomeli imperium Onomarcho Phocenses detulerunt; cum Thebanis vero societatem coivit Philippus Amyntae filius; et sane eius belli gerendi imperio suscepto hostes acie fudit. Onomarchus ad mare fugiens a suis militibus est iaculis con-

12. αὐτῆς Vb; αὐτῇ M (αὐτοῖς, ῃ sup. οἱ M sec. Exc. nostra); in Va lectio ambigua.

13. χρόνω μὲν Va.

14. μήκη Vb, ει sup. η.

15. Νεῶνα B. — πολὺν M. — ἐτράποντο BPcAgLab; ἐτράπησαν rell.

16. φυλακῇ VabMLab; φυλακὴ Ag. Silet Pc.

17. ἀμφίησιν Vb; tum ἐτέκτατο Va. — ἀμφικτύωσιν VbAg.

18. συλῶντας coni. FC marg.; probat S; seq. ἡ inseruimus iubente S. Palm. Ms. pro αὕτη vult αὐτῷ.

19. συμβουλῆς Vb; in La o corr. in ου.

20. ὁ Ὀνόμ. e corr. B; δ' Ὀνομ. edd. rell. VbMPaAgLab; δι' Ὀν.

ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν κατηκοντίσθη[21] τῶν οἰκείων, ὡς
τὴν ἧσσάν σφισιν ὑπὸ ἀτολμίας συμβᾶσαν[22] τῆς ἐκείνου
καὶ ἐς τὸ στρατηγεῖν ἀπειρίας. Ὀνομάρχῳ μὲν[23] τέλος 6
τοῦ βίου τοιοῦτον ἐπήγαγεν ὁ δαίμων, (4) στρατηγὸν 803
δὲ αὐτοκράτορα εἵλοντο ἀδελφὸν τοῦ Ὀνομάρχου Φαΰ-
λον.[24] * * παρεληλυθέναι τε δὴ ἄρτι ἐπὶ τῶν Φωκέων
τὴν ἀρχὴν καὶ ὄψιν ὀνείρατος ἰδεῖν τοιάνδε· ἐν τοῖς ἀνα-
θήμασι τοῦ Ἀπόλλωνος μίμημα ἦν χαλκοῦν[25] χρονιω-
τέρου, κατερρυηκότος τε ἤδη τὰς σάρκας[26] καὶ τὰ ὀστᾶ
ὑπολειπομένου μόνα· ἀνάθημα δὲ ὑπὸ Δελφῶν Ἱππο-
κράτους ἐλέγετο εἶναι τοῦ ἰατροῦ.[27] τούτῳ δὴ ἑαυτὸν
ἐοικέναι τῷ ἀναθήματι ἔδοξεν ὁ Φάϋλος· αὐτίκα δὲ[28]
ὑπολαβοῦσα αὐτὸν φθοώδης νόσος ἐπετέλει τοῦ ἐνυπνίου

fixus, ipsius ignavia et imperandi inscitia ea se clade affectos interpretantibus. Talem vitae finem divina veluti quaedam sors Onomarcho attulit. (4) Phocenses eius fratri Phaylo summa cum potestate imperium decreverunt. Ei vixdum ad imperandum aggresso talis oblata est per somnium species. Inter Apollinis donaria pervetus effigies quaedam fuit ex aere hominis, cui diuturniore morbo carne consumta, sola essent reliqua ossa; aiebant Delphi ab Hippocrate medico dedicatam. Huic Phaylus se similem factum videre visus est, ac paucis post diebus macie contabescens somnii eventum implevit.

Va; „alius forsan malit φεύγων τ'" S; eidem δ' delendum videtur.

21. κατικοντίσθη VbLa; κατεκοντίσθη Palm. (Ms.) e Diod. Sic. XVI, 35.

22. συμβὰν Va; mox ἀπτρίας Vb.

23. Ὀνομάρχῳ μὲν κ. λ. cum B cum sequentibus coniunximus; ὀνομάχῳ Vb.

24. Φάϋλον et hic et postea Vab MPcAgLab, quod recepimus Φαῦλος est ap. Suid.; Φαῦλος praefert Vales. ad Harpocrat. p. 194; geminant λ edd. Conf. Var. lect. ad Strab. IX. p. 510. Tzsch. — Ante παρεληλυθέναι lacunam indicavimus haec fere excidisse suspicati: λέγουσι δὲ τοῦτον τὸν Φάϋλον. Excidisse λέγεται vel φασὶ iudicavit iam F; ἴσως παρεληλυθέναι λέγεται marg. C. — ὀνείρατος om. La.

25. χαλκοῦν Sylb. Goldh. SB; idem vult cum FC; χαλκοῦ edd. rell. VabMPcAgLab. Post hanc vocem νεκροῦ inserendum censent Palmer. Exerc. p. 433 et Ms.; probante F idem repetit C. ἀνδρὸς potius; at de significatione vocis χρονιωτέρου ambigimus, proniores tamen in eam quae in versione expressa est. χρονιοτέρου Va, ω sup. ο.

26. τῆς σάρκας MR (ad marg. R τὰς); τῆς σαρκὸς Va.

27. ἱεροῦ, in marg. γρ. ἰατροῦ, VaR; ἱεροῦ, ατ super ε, Vb.

28. αὐτίκα δὴ La; φθοώδης BPc AgLb; φθινώδης La; φθιώδης Va M; φθιώδες Vb; φθινώδης edd. rell.; tum ἐπιτέλει VaM; ἐπὶ τέλει VbLb; ἐπιτελεῖ M sec. S; mox μαντίαν Va; μαντεῖαν M.

7 τὴν μαντείαν. (5) Φαΰλου δὲ ἀποθανόντος ἐς Φάλαικον τὸν παῖδα αὐτοῦ περιεχώρησεν ἡ ἐν[29] Φωκεῦσι δυναστεία· καὶ ἐπεὶ ἔσχεν ὁ Φάλαικος [αἰτίαν][30] ἰδίᾳ περιποιεῖσθαι τῶν ἱερῶν χρημάτων, ἐπαύθη τῆς ἀρχῆς. διαβὰς δὲ ναυσὶν ἐς Κρήτην ὁμοῦ Φωκέων τοῖς ᾑρημένοις[31] τὰ ἐκείνου καὶ μοίρᾳ τοῦ ξενικοῦ, Κυδωνίᾳ προσκαθήμενος (οὐ γάρ οἱ διδόναι χρήματα ἐβούλοντο αἰτοῦντι) τῆς στρατιᾶς τὸ πολὺ ἀπόλλυσι καὶ αὐτὸς ἀπώλετο.[32]

CAPUT III.

Belli Phocici vel sacri finis — nomina urbium Phocicarum eversarum ac restitutarum — de aliis bellis, quibus Phocenses interfuerunt.

Δεκάτῳ δὲ ὕστερον[1] ἔτει μετὰ τὴν τοῦ ἱεροῦ κατάληψιν ἐπέθηκεν ὁ Φίλιππος πέρας[2] τῷ πολέμῳ, Φωκικῷ τε καὶ ἱερῷ κληθέντι τῷ[3] αὐτῷ, Θεοφίλου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντος, ὀγδόης δὲ[4] Ὀλυμπιάδος καὶ ἑκατοστῆς ἔτει πρώτῳ, ἣν Πολυκλῆς ἐνίκα στάδιον Κυρηναῖος.

(5) Phaylo extincto ad Phalaecum filium patris principatus transiit. Huic, quod sacram pecuniam depeculatus esset, imperium est abrogatum, ac deinde, quum in Cretam classe transmisisset, una cum Phocensium et mercenariorum militum manu, qui videlicet eius sequi partes volebant, et Cydoniam urbem obsideret quod imperatam pecuniam illa civitas pendere recusasset, amisso exercitu ipse etiam periit.

Cap. III. Decimo anno post quam templum exspoliatum est, bello huic, quod idem Phocicum et Sacrum appellarunt, finem Philippus imposuit, principatum apud Athenienses obtinente Theophilo, octavae et centesimae Olympiadis, qua de stadio Polycles Cyrenaeus victor renunciatus est, anno

29. ἐν quod odd. codd. om. inseruimus suadente B. in Add. coll. c. 7, 1.

30. excidisse αἰτίαν viderunt Camerar. Sylb. Palm. Ms. F; asteriscum adhibet S; uncis circumscriptam vocem inserunt C. ante ἰδίᾳ, B. post ἐπεί. — Mox φάλικος Ag. — περιποιῆσθαι Va.

31. εἰρημένοις VbMLa.

32. ἀπ' ὤλετο A; ἀπόλετο Vb.

Cap. III. 1. ὕστερον om. S. M.

2. πέρσας Ag; πέρα La. Conf. Diod. Sic. XVI, 58.

3. τῷ inseruimus cum Sylb. SBPc AgLab.

4. δὲ om. Va. — Mox ἀλοῦσα La.

(2) *Καὶ ἐς ἔδαφος ἁλοῦσαι κατεβλήθησαν τῶν Φωκέων αἱ
πόλεις· ἀριθμὸς δὲ ἦν αὐτῶν Λίλαια*[5] *καὶ Ὑάμπολις
καὶ Ἀντίκυρα καὶ Παραποτάμιοι καὶ Πανοπεύς τε καὶ
Δαυλίς.*[6] *τούτων μὲν δὴ ὄνομα*[7] *ἦν ἐκ παλαιοῦ, καὶ* 2
οὐχ ἥκιστα ἐπῶν εἵνεκα[8] *τῶν Ὁμήρου· τὰς δὲ αὐτῶν
ἡ στρατιὰ*[9] *καταπρήσασα ἡ μετὰ Ξέρξου γνωριμωτέρας* 804
ἐς τὸ Ἑλληνικὸν ἐποίησεν, Ἐρωχὸν[10] *καὶ Χαράδραν καὶ
Ἀμφίκλειαν καὶ Νέωνά τε*[11] *καὶ Τιθρώνιον*[12] *καὶ Δρυ-
μαίαν.*[13] *αἱ δὲ ἄλλαι, πλήν γε δὴ Ἐλατείας, τὰ πρότερα
οὐκ ἐπιφανεῖς ἦσαν, Τραχίς τε ἡ*[14] *Φωκικὴ καὶ Μεδεὼν*

primo. (2) Phocensium quidem urbes expugnatae et solo aequatae fuere, quae iam enumerabuntur Lilaea, Hyampolis, Anticyra, Parapotamii, Panopeus, Daulis. Harum nomina sunt a priscis iam temporibus, neque non ex Homeri plurimum versibus celebrata. Alias obscuras ante, Erochum, Charadran, Amphiclean et Neonem, quum eas Xerxis exercitus concremasset, sua calamitas Graecis notiores reddidit. In quo etiam numero fuere Tithronium et Drymaea. Nam ceterae, praeter Elatean, ante hunc Phocii belli exitum minime illustres fuerunt, Trachis scilicet Phocica, Medeon Phocicus,

5. *Λιλαία* VabLab; conf. c. 33, not. 13. Apud Homerum quidem Il. II, 523 scribitur *Λίλαια*; at Pausaniae codices deducunt ad *Λιλαία*. *Λίλαια* est ap. Steph. Byz. s. n.; *Λίλαιον* Schol. ad Pind. Pyth. 1.; conf. etiam Steph. Byz. s. v. *Ἀναία*.

6. *Δαῦλις* AXKVbAgLb.

7. „Rescripsi *ὀνόματα* ex Amasaeo pro mendose vulgato *ὄνομα*.“ F. Sequitur C, at in marg. habet coniecturam *ὄνομα γνώριμον ἐκ παλ.*

8. *εἵνεκα*; recepimus Bekkeri correcturam; *ην ἐκ* edd. rell. VabMPcAgLab; „male bis positum *ἦν*, et vel hic vel inferius [superius] delendum mihi videtur.“ F. *ἥκιστα ἐκ* (*κ* expunctum) *τῶν νῦν* (per corr. *ἦν*) *ἐκ τῶν ὁμήρῃ* Ag. — Hom. Il. II, 519. sqq. —

9. *στρατιὰ* Sylb. S. B; *στρατεία* edd. rell. VabMAgLab; tum *καταπρύσασα* Vb, *ή* sup. *ύ*; *καταπροσήσασα* La; id. om. sq. *ἡ*; mox *γνωριμοτέρας* Va. Conf. Herodot. VIII, 33.

10. *ἐροχὸν* Va; *Ἔρωχον* S. ex Herodot. VIII, 33.

11. *Νέωνά τε* e coni.; *Νεωνὰς* ACVabM; sine accentu Lb; *Νεῶναϛ* BPcAg(?); *Νέωνα* XKFS, *νεώνας* La; „Neonem“ Am. Conf. cap. 2, not. 15. cap. 32. not. 48. *Νέωνα* est apud Herod. d. l.; in accentu variant Pausaniae codices; at formam *Νεῶνες* (*Νεῶναι*?) ab aliis commemoratam a Pausania adhibitam fuisse non credimus.

12. *καὶ Τιθρώνιον* CS. min. BVabMPcLabAg; *καί τε θρόνιον* A; *καὶ τιθρώνιον* edd. rell.; c. 33, 12, eodem consensu codd. offerunt ter *τιθρών.* cum omnibus edd., quare et hoc loco reposuimus; *Τιθρώνιον* tamen apud Herodot. d. l.; *Τιθρώνιον* Steph. Byz. s. n.

13. *δριμαίαν* Va.

14. *Τραχίς τε ἡ* e corr. Sylb. S. ed. min. B; probant K. Palm. et ex parte FC, qui *Τραχίν τε ἡ* malint; *Θρακίς τε ἡ* Smai. *Θρακίς τε καὶ* edd. rell. VabPcAgLab, *Θρακής*

ὁ Φωκικὸς καὶ Ἐχεδάμεια καὶ Ἄμβρωσος [15] καὶ Λέδων καὶ Φλυγόνιον [16] ἔτι καὶ Στῖρις. τότε δὲ [17] κατεσκάφησάν τε αἱ κατειλεγμέναι καὶ ἐς κώμας πλὴν Ἄβας φκίσθησαν αἱ ἄλλαι. [18] Ἀβαίοις δὲ ἐκτὸς ἀσεβείας ὑπῆρχε καθεστηκέναι, καὶ οὔτε τοῦ ἱεροῦ τῆς καταλήψεως οὔτε
3 τοῦ πολέμου μετεσχήκεσαν. ἀφῃρέθησαν δὲ οἱ Φωκεῖς καὶ μετεῖναί σφισιν ἱεροῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ συνόδου τῆς ἐς τὸ Ἑλληνικὸν, καὶ τὰς ψήφους αὐτῶν Μακεδόσιν ἔδοσαν οἱ Ἀμφικτύονες. ἀνὰ χρόνον μέντοι τοῖς Φωκεῦσιν αἱ πόλεις ἀνῳκίσθησαν καὶ ἐς τὰς πατρίδας κατήχθησαν ἐκ τῶν κωμῶν, πλὴν εἰ μὴ [19] ἀνοικισθῆναί τινας ἐκώλυσεν ἀσθένειά τε ἡ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἡ τῶν χρημά-

Echedamia, Ambrosus, Ledon et Phlygonium; amplius etiam Stiris. Omnes quas percensuimus, deletae et ad formam vicorum redactae, praeter Abas. Nam Abaci sacrilegii prorsus expertes fuerant, et non modo a templi direptione manus abstinuerant, sed a belli etiam societate abhorruerant. Est autem Phocensibus et fani Delphici et publici Graecorum conventus communione interdictum; ius vero suffragii, quod penes ipsos fuerat, ad Macedonas Amphictyones transtulerunt. Non longo interiecto deinde tempore ex vicis in suas quique patrias restituti urbes instaurarunt, praeter eas tamen quae ob pristinam tenuitatem et praesentem pecuniae inopiam refici

τε καὶ M; tum φωρικὴ Ag. Deinde *Μεδέων* Lab; ὁ φωκ. correxit K; idem voluit Palm. Exerc. pag. 433; probarunt FC; receperunt SB; καὶ φωκ. edd. rell. VabMPcAgLab; „Suspicor legendum *Θρακίς* τε ἡ φωκικὴ καὶ *Μεδέων* ὁ φωκ. scilicet ad differentiam *Θρακινα* τῆς πρὸς οἴτην (sic).“ Palm. MS. Conf. Strab. IX, 423 (529.)

15. *Ἄμβροσος* AMVabPcLab; *Ἄμβρυσος* edd. rell.; silet Ag; conf. cap. 36, not. 1.

16. „Polygonium“ Am. sec. Sylb. Seq. ἔτι καὶ a Pausaniae dicendi ratione alienum est, quare ἔτι δὲ καὶ scribendum putamus, sive quod magis placet τε καὶ; lectio vulgata e correctura versui supraposita, deinde in ipsum versum recepta ($\overset{\varepsilon}{\tau\iota}$) orta videtur. Tum *Στίρις* Palm. Graec. ant. descr. p. 647. 8 min. B; στερίς La; *Στεῤῥὶς* Am. edd. rell. MVab AgLb. Rectius *Στῖρις*. Plutarch. Cimon. 1. habet *Στεῖρις*; quae forma quum nec apud Pausaniam auctoritate bonorum codicum careat fortasse probanda est; conf. cap. 35, not. 42. cap. 36, not. 2; vid. praeterea cap. 35, not. 36.

17. δὲ om. Va; seq. τε inseruimus cum BPcAgLab. — *κατελεγμέναι* et *κόμας* Vb.

18. αἱ ἄλλαι om. Ag.

19. ἐι μὴ BPcMAgLb; εἰ edd. rell. VabLa. — ἡ ante ἐξ om. La. — mox καὶ οἱ θηβαῖοι La, unde articulum adscivimus propter morem Pausaniae solemnem.

των ἐν τῷ τότε ἔνδεια· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ οἱ Θηβαῖοι σφᾶς
ἦσαν οἱ κατάγοντες, πρὶν ἢ [20] τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ συμβῆ-
ναι πταῖσμα Ἕλλησι. (3) Καὶ [21] ἀγῶνος τοῦ ἐν Χαιρω- 4
νείᾳ μετέσχον οἱ Φωκεῖς, καὶ ὕστερον περὶ Λαμίαν καὶ
ἐν Κράνωνι ἐναντία Ἀντιπάτρου καὶ Μακεδόνων ἐμαχέ- 805
σαντο· Γαλάτας δὲ καὶ τὴν Κελτικὴν στρατιὰν [22] προθυ-
μότατα [23] ἠμύνοντο Ἑλλήνων, θεῷ τε τιμωροῦντες [24]
τῷ ἐν Δελφοῖς καὶ ἐς ἀπολογίαν ἅμα, ἐμοὶ δοκεῖν, τῶν
ἀρχαίων ἐγκλημάτων. τούτοις μὲν δὴ τοιαῦτα ὑπῆρχεν
ἐς μνήμην.

CAPUT IV.

De Panopeum urbe — Thyadibus feminis — reliquiis luti, ex quo Prometheus homines confecit — de Tityo — urbe Daulide — memorandis Daulidis — regione Tronis dicta.

Στάδια δὲ ἐκ Χαιρωνείας [1] εἴκοσιν ἐς Πανοπέας ἐστὶ πόλιν Φωκέων, εἴγε [2] ὀνομάσαι τις πόλιν καὶ τούτους οἷς

non potuerunt. Restitutionis eius duces et auctores Athenienses et Thebani fuerunt, antequam clade ad Chaeronean accepta Graecorum vires accisae essent. (3) Steterunt in acie ad Chaeronean ipsi etiam Phocenses, et postea ad Lamiam et Cranonem contra Antipatrum Macedonum regem pugnarunt. Gallorum iidem exercitum omnium Graecorum acerrime persecuti sunt; simul ut Apollinis Delphici iniuriam ulciscerentur, simul vero ut veterem infamiam abolerent. Atque haec de rebus gestis Phocensium commemorari possunt.

Cap. IV. A Chaeronea stadium XX via Panopeum ducit, urbem Phocensium, si modo urbem eam appellare par fue-

20. πρὶν ἢ BAgPcLa; πρινὴ edd. rell. VabMLb; mox χερωνεία Vab; seq. συμβῆναι — χαιρωνείᾳ om. Va.
21. καὶ om. Vb. — χαιρωνία La; deinde Λαμίαν S. ed. mai. Va (?); Λάμιαν edd. rell. AgLab; Λαμείαν et p. correct. Λάμιαν Vb. — κράννωνι Lb.
22. στρατείαν VaM; στρατειὰν Vb.
23. προθυμώτατα Ag; tum ἠμύνοντο VabMPcAgVnLab; ἠμύναντο edd.; seq. τε om. Va.
24. τιμωροῦντε A. — τὸ ἐν VaLa.

Cap. IV. 1. χερωνείας VaLa; ut plerumque. Tum εἴκοσι AXK; deinde „et Πανοπέας legi potest et Πανοπέα“ Sylb.; Πανοπέας ἐστὶ (ἐστὶν AgLa) πόλιν φωκ. BPcVb (?) AgLab; Πανοπέας ἐστὶ πόλις φωκ. VaM; Πανοπέας· ἔστι δὲ πόλις Φ. edd. rell.

2. εἴτε VabMVnAgLb; εἴ γε edd. La. — τούτοις Va; τούτου La.

γε οὐκ ἀρχεῖα, οὐ γυμνάσιόν ἐστιν,[3] οὐ θέατρον, οὐκ ἀγορὰν ἔχουσιν, οὐχ ὕδωρ κατερχόμενον ἐς κρήνην, ἀλλὰ ἐν[4] στέγαις κοίλαις κατὰ τὰς καλύβας μάλιστα τὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἐνταῦθα οἰκοῦσιν ἐπὶ χαράδρᾳ. ὅμως δὲ[5] ὅροι γε τῆς χώρας εἰσὶν αὐτοῖς ἐς τοὺς ὁμόρους, καὶ ἐς τὸν σύλλογον συνέδρους καὶ οὗτοι πέμπουσι τὸν Φωκικόν. καὶ γενέσθαι μὲν τῇ πόλει τὸ ὄνομα λέγουσιν ἀπὸ[6] τοῦ Ἐπειοῦ πατρὸς, αὐτοὶ δὲ οὐ Φωκεῖς Φλεγύαι δὲ εἶναι[7] τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐς τὴν γῆν διαφυγεῖν φασὶ τὴν[8]
2 Φωκίδα ἐκ τῆς Ὀρχομενίας. Πανοπέων[9] δὲ τὸν ἀρχαῖον θεώμενοι περίβολον ἑπτὰ εἶναι σταδίων μάλιστα εἰκάζομεν· ὑπῄει τε ἐπῶν ἡμᾶς τῶν Ὁμήρου μνήμη ὧν ἐποίησεν[10] ἐς Τιτυὸν, καλλίχορον τῶν Πανοπέων ὀνομάσας τὴν πόλιν, καὶ ὡς ἐν τῇ μάχῃ τῇ γε[11] ἐπὶ τῷ Πατρό-

rit, in qua cives non praetorium, non gymnasium, non theatrum, non forum ullum habent, non denique ullum perennis aquae conceptaculum. Concavas habitant casas, qualia sunt montana tuguria, ad profunde cavatum torrentis alveum; suis tamen limitibus a finitimis dividuntur, mittuntque certos homines, qui sibi attributum sedendi locum in Phocensium conventu teneant. Nomen urbi ab Epei patre ductum aiunt; ipsi tamen ab initio se Phlegyas fuisse non Phocenses, et in Phocidem ex Orchomeniorum finibus profugos transisse dicunt. Veterem Panopei ambitum vidimus, quem stadium fuisse septem coniicimus. Subiit Homeri versuum recordatio de Tityo; quibus Panopeum urbem *καλλίχορον* (choris deco-

3. Post *ἐστιν* cum B. distinctionem minimam posuimus pro maiore, item mox post *κρήνην*.

4. *ἀλλά γε ἐν* Va; at *γε* litura del.

5. *ἐπὶ χαράδρᾳ δὲ*, sine *ὅμως* Va; *χαράδρα*, *ι* sup. *α* primo, M; *ὁμοίως* MR (ad marg. *ὅμως* R.) Deinceps scribendum videtur *ὅροι τε τῆς χώρας*.

6. *λέγουσι καὶ ἀπὸ* Va. — *Ἐμπειοῦ* VbM; in M *ἐπει* sup. *ἐμπει*.

7. *αὐτοὶ δὲ οὐ Φωκεῖς Φλεγύαι δὲ*; retinuimus ingeniosam Bekkeri correcturam: *αὐτοὶ δὲ οἱ Φωκεῖς Φλεγύαι τε* edd. rell. VabMPcAgVn Lab, quod synecdochice pro *οἱ ἐν Φωκίδι Πανοπεῖς* accepit Sylb.; *αὐτοὶ δὲ οἱ Πανοπεῖς* Müller Orchom. p. 188. *αὐτοὶ δὲ οἱ ταύτῃ Φωκεῖς* malit S.

8. *τὸν Φωκ.* VbM; in M *ἡ* sup. *ὀν*.

9. *Πανοπῶν* AVabMAgLb; *πανοπέως* La; tum *ἡμᾶς ἐπῶν τῶν* La.

10. *ἐποιήσ* . . . (reliqua ob correcturam ambig.) Va. — Hom. Od. XI, 581. Il. XVII, 306. — *καλλίχωρον* (in *ω* est correctura.) Vb; in Lb correctum est *ω* in *ο*.

11. *τῇ δὲ* Vb, *γ* sup. *δ*; *τῇ γε* om. La; *τῇ τε* Lb.

κλου νεκρῷ καὶ Σχεδίον[12] τὸν Ἰφίτου βασιλεύοντα Φω-
κέων καὶ ἀποθανόντα ὑφ' Ἕκτορος κατοικεῖν εἶπεν ἐν τῷ
Πανοπεῖ.[13] τοῦτο μὲν[14] δὴ ἐφαίνετο ἡμῖν ἔχειν αἰτίαν,
φόβῳ τῶν Βοιωτῶν (κατὰ γάρ τοῦτό ἐστιν ἐκ τῆς[15] Βοι-
ωτίας ἡ ἐς τὴν Φωκίδα ἐσβολὴ ῥᾴστη) ἐνταῦθα οἰκεῖν
τὸν βασιλέα ἅτε φρουρίῳ τῷ Πανοπεῖ χρώμενον· τὸ 3
ἕτερον δὲ οὐκ ἐδυνήθην[16] συμβαλέσθαι πρότερον, ἐφ'
ὅτῳ καλλίχορον[17] τὸν Πανοπέα εἴρηκε, πρὶν ἢ ἐδιδάχθην 806
ὑπὸ τῶν παρ' Ἀθηναίοις[18] καλουμένων Θυιάδων. (2) Αἱ
δὲ Θυιάδες γυναῖκες μέν εἰσιν Ἀττικαί, φοιτῶσαι δὲ ἐς
τὸν Παρνασὸν[19] παρὰ ἔτος αὐταί τε καὶ αἱ γυναῖκες
Δελφῶν ἄγουσιν ὄργια Διονύσῳ· ταύταις ταῖς Θυιάσι
κατὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν[20] ὁδὸν καὶ ἀλλαχοῦ χοροὺς ἱστά-
ναι καὶ παρὰ τοῖς Πανοπεῦσι καθέστηκε· καὶ ἡ ἐπίκλη-
σις ἡ ἐς[21] τὸν Πανοπέα Ὁμήρου ὑποσημαίνειν τῶν

ram) nominat. Et in dimicatione de Patrocli cadavere Schedium Iphiti filium, Phocensium regem, qui ab Hectore occisus est, idem Homerus Panopei domicilium dicit habuisse. Huius quidem rei fuisse causam Boeotorum metum arbitror. Nam quum iis ex partibus Boeoticae genti valde esset pervia Phocis, Panopeo ille veluti pro arce utebatur. Alterum vero illud, quidnam ita Panopeum callichoron vocaverit, non potui coniectura consequi priusquam a Thyiadibus apud Athenienses id didicerim. (2) Sunt vero Thyiades Atticae foeminae, quae in Parnasum quotannis venientes una cum Delphicis mulieribus arcana Libero Patri agitant sacra. His inter vias et alibi et apud Panopenses choros instituere solennis ritus est. Quare videtur Homerus, quum eo nomine Pano-

12. *Σχεδίον* SBPcVa(?)Ag; *Σχέδιον* edd. rell. VbLab.

13. „*ἐν κλειτῷ Πανοπεῖ* scriptum esse a Pausania quispiam suspicetur ex Hom. Il. XVII, 307.“ S.

14. *μὲν* om. M.

15. *τῆς* om. M; mox *ῥάνστη* (*ῥάγστη* sec Exc. nostra) M; *ῥάγη* Vb. — *τὸ δὲ ἕτερον δὲ* La.

16. *ἐδυνήθη* VabAgLab. — *συμβάλλεσθαι* Vb; *συμβαλλέσθαι* La.

17. *Καλλίμαχον* LbVn; *καλλίχορον* ad marg. Vn. — *πρὶν ἢ* BPcAg La; *πρινὴ* edd. rell. MVab.

18. *παρὰ ἄθην* AgLb. — *θυάδων* et *θυάδες* La.

19. *Παρνασσὸν* edd. codd. praeter La, qui habet *παρνασόν*. — *παρὰ ἔτος* edd. MVbAgPcLab et R. ad marg.; *κατὰ ἔτος* RVa. Tum *αὐταί τε* scripsimus volente S; *αὗταί τε* rell. — *θυάσι* h. l. et postea La; et sic Am. legisse videtur „Thyades, Thyadibus“ cet.

20. *ἀθηναίων* M. — *καθέστηκεν* La.

21. *ἡ ἐς* BPcAgLa; *ἡ* om. edd. rell. MVabLb. — *χωρὸν* La; mox *πεντελλησίου* id.; *πεντελῆσιν* MLb.

4 Θυιάδων δοκεῖ τὸν χορόν. (3) Πανοπεῦσι δέ ἐστιν ἐπὶ τῇ ὁδῷ πλίνθου τε ὠμῆς οἴκημα οὐ μέγα καὶ ἐν αὐτῷ λίθου τοῦ Πεντέλησιν ἄγαλμα, ὃν Ἀσκληπιὸν, οἱ δὲ Προμηθέα[22] εἶναί φασι· καὶ παρέχονταί γε τοῦ λόγου μαρτύρια. λίθοι κεῖνταί σφισιν ἐπὶ τῇ χαράδρᾳ, μέγεθος μὲν ἑκάτερος[23] ὡς φόρτον ἀποχρῶντα ἁμάξης εἶναι, χρῶμα δέ ἐστι πηλοῦ σφίσιν, οὐ γεώδους ἀλλ' οἷς[24] ἂν χαράδρας γένοιτο ἢ χειμάῤῥου ψαμμώδους· παρέχονται δὲ καὶ ὀσμὴν[25] ἐγγύτατα χρωτὶ ἀνθρώπου· ταῦτα ἔτι λείπεσθαι τοῦ πηλοῦ[26] λέγουσιν ἐξ οὗ καὶ ἅπαν ὑπὸ τοῦ Προμηθέως τὸ γένος πλασθῆναι τῶν[27] ἀνθρώπων.
5 (4) Ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ χαράδρᾳ[28] καὶ Τιτυοῦ μνῆμά ἐστι· περίοδος μὲν τοῦ χώματος τρίτον[29] μάλιστά που σταδίου· τὸ δὲ ἔπος [ἐστὶν] ἐν Ὀδυσσείᾳ·

peum ornat, Thyiadum chorum significare voluisse. (3) Est Panopensibus in ipsa via e crudo laterculo sacellum et in eo signum e lapide Pentelico; quidam Aesculapium, alii Prometheum esse dicunt. Eius rei testimonia se habere putant, quod ad praeruptas proximi torrentis ripas saxa iacent duo magnitudine nihilo minore, quam ut plaustrum onerare queant singula. Color illis non terreni luti, sed qualis in sabulo rivorum et torrentium cernitur. Odorem etiam humani prope corporis referunt; reliquias esse aiunt has luti illius, e quo primum illum hominem, unde universum hominum genus exstitit, Prometheus finxerit. (4) Ad eundem torrentis alveum est Tityi sepulcrum; aggeris ambitus nihilo maior unius stadii triente. De Tityo versus in Odyssea est:

22. προμυθέα Vb et mox προμυθέως MVb. — φασιν MLa. — παρέχονταί τε´ γε τοῦ et μαρτυρία La.

23. ἑκάτερος BMVaPcAgLb; ἕκαστος edd. rell. VbLa et R ad marg.

24. οἷς Vb; mox χειμάρου id. — φαμώδης Va; ψαμμώδους Sylb. Pors. La; idem placuerat olim Siebelisio; ipse vero postea hanc opinionem retractavit. ψαμμώδης rell.

25. καὶ ἐς μὴν Vb.

26. τοῦ πηλοῦ om. MLb.

27. τὸν ἂν Ag.

28. χαράδρου Va; χώρᾳ (sic; α supra lin.) Vb; post χαράδρᾳ inserunt καὶ BPcAg Lab; om. rell.; πιτυοῦ Lb. —

29. τρίτου Lb. — στάδιον Pc; σταδίων, ων expunctum et supra lin. ου, Ag; seq. ἐστὶν a librario non vidente haec cum οὐκ ἐπὶ μεγ. πεπ. iungenda esse de suo additum suspicamur; ὅ ἐστιν maluit F., ἐς Τιτυὸν ingeniose Pors.; post σταδίου transponendum ἐστὶν suspicatur S. Post κείμενον distinguit Va.

Κείμενον ἐν δαπέδῳ, ὁ δ'[30] *ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα.*

οὐκ ἐπὶ μεγέθει πεποιῆσθαι τοῦ Τιτυοῦ φασὶν, ἀλλ'
ἔνθα ὁ Τιτυὸς ἐτέθη, Πλέθρα ἐννέα [ὄνομα][31] εἶναι τῷ
χωρίῳ. Κλέων δὲ ἀνὴρ Μάγνης, οἳ τῷ Ἕρμῳ[32] προσοι- 6
κοῦσιν, ἔφασκεν ἐς τὰ παράδοξα ἀπίστους εἶναι τῶν ἀν-
θρώπων οἷς ἂν μὴ παρὰ τὸν αὐτῶν[33] γένηται βίον θεά-
μασιν ἐπιτυχεῖν λόγου μείζοσιν· αὐτὸς δὲ καὶ Τιτυὸν
καὶ ἄλλους ἔφη πείθεσθαι γεγονέναι κατὰ τὴν φήμην·
τυχεῖν γὰρ δὴ ὢν ἐν Γαδείροις,[34] καὶ ἐκπλεῦσαι μὲν
αὐτός τε καὶ τὸν ἄλλον πάντα ὄχλον ἐκ τῆς νήσου κατὰ
τὸ Ἡρακλέους πρόσταγμα, ὡς δὲ αὖθις ἐπανήκειν ἐς
τὰ Γάδειρα, ἄνδρα εὑρεῖν θαλάσσιον ἐκπεπτωκότα ἐς 807
τὴν γῆν· τοῦτον πλέθρα μὲν πέντε μάλιστα ἐπέχειν,[35]
κεραυνωθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καίεσθαι.[36] οὗτος μὲν

Porrectumque novem Tityon per iugera terrae.

Hunc versum non ad Tityi magnitudinem pertinere existimant, sed illam qua situs est Tityus regionem Plethra ennea (i. e. Iugera novem) appellari. At Cleon Magnes (ex iis Magnesiis qui Hermi sunt accolae) eos maxime homines rerum miraculis fidem habere non consuesse dicebat, quibus in tota vita non contigisset quicquam intueri quod esset communi hominum opinione maius; se certe adduci posse ut crederet, et Tityum et alios ea magnitudine, quam fama prodidit, fuisse. Venisse enim forte se aliquando Gades, et ab ea insula cum tota sui comitatus turba, quod id Hercules imperasset, enavigasse; mox iterum Gades reversum, marinum hominem in litus eiectum invenisse nihilo breviorem iugerum quinque spa-

30. ὅ δ' A; ἐπ' ἐνιά La. — κεποιεῖσθαι Lab.

31. ὄνομα esse inserendum dudum nobis visum erat; quum in idem incidisse Schaeferum (ad Lamb. Bos. p. 85.) videamus; inter uncos inserere non dubitavimus; Πλέθρα litera maiuscula scripsimus. In Ag manu prima fuit τὸ χωρίον; in ὃν fortasse latet ὄνομα.

32. Ἑρμῷ VbAg. — Tum ἑπτὰ pro ἐς τὰ Lb.

33. αὐτῶν BAg; αὐτὸν VabLbM; αὐτῶν ἂν La.

34. δὴ ὢν ἐν Γαδ. FSB; δὴ ἐν Γαδ. C; δὴ ὢν Γαδ. edd. rell. Vab MPcAgLab; ἐμπλεῦσαι Ag; tum αὐτόν τε coni. F. recep. C. — ἄλλον ἅπαντα La; tum κατά τι Ἡρακλ. προστ. scribendum videtur.

35. ἀπέχειν A. — κεραυνοθέντα Vb. — ἐπὶ τοῦ θ. La.

36. κεῖσθαι Cor.; non displicet; om. Vb. Mox ἔλεγεν BPcVab(?)Ag Lab; ἔλεγε edd. rell. — ἑπτὰ om. La. Turbatus est procul dubio numerus, quod observavit etiam W. Gell itin. of Greece p. 203, nec fugit Dodwellum I, 1, p. 274. Sickl. et Mannert VIII, 179. Verum certe non tetigit Palmer. Gr. antiq. p. 648. ἑπτήκοντα (?) coniiciens; fortasse

7 δὴ ταῦτα ἔλεγεν. (5) Πανοπέως δὲ ὅσον στάδια ἑπτὰ
ἀπέχει Δαυλίς. οἱ δὲ ἐνταῦθα ἄνθρωποι πλῆθος μὲν
εἰσιν οὐ πολλοί, μεγέθει δὲ καὶ ἀλκῇ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι δο-
κιμώτατοι Φωκέων. τὸ δὲ ὄνομα τῇ πόλει τεθῆναι λέγου-
σιν ἀπὸ Δαυλίδος νύμφης, θυγατέρα δὲ [37] εἶναι τοῦ
Κηφισοῦ τὴν Δαυλίδα. τοῖς δέ ἐστιν εἰρημένον ὡς τὸ
χωρίον ἔνθα ἡ πόλις ᾠκίσθη παρείχετο συνεχῆ δένδρα,
καλεῖσθαι δὲ τὰ δασέα ὑπὸ [38] τῶν πάλαι δαῦλα· ἐπὶ
τούτῳ δὲ καὶ Αἰσχύλον [39] τὰ Γλαύκου τοῦ Ἀνθηδονίου
8 γένεια ὑπήνην ὠνομακέναι δαῦλον. (6) Ἐνταῦθα ἐν τῇ
Δαυλίδι παραθεῖναι [40] τῷ Τηρεῖ τὸν παῖδα αἱ γυναῖκες
λέγονται, καὶ ἀνθρώποις τῶν ἐπὶ τραπέζῃ μιασμάτων τοῦ-
το [41] ἦρξεν. ὁ δὲ ἔποψ ἐς ὃν ἔχει λόγος τὸν Τηρέα
ἀλλαγῆναι, οὗτος [ὁ [42]] ὄρνις μέγεθος μὲν ὀλίγον ἐστὶν
ὑπὲρ ὄρτυγα, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δέ οἱ τὰ πτερὰ ἐς λόφου
9 σχῆμα ἐξῆρται. [43] θαυμάσαι δὲ ἄξιον ὅτι ἐν τῇ γῇ ταύ-

tio, qui fulmine ictus incensus erat. (5) Distat a Panopeo stadia plus minus VII (?) Daulis. Oppidani in ea numero non multi sane sunt; proceritate vero et robore Phocensium hac ipsa etiam aetate longe praestantissimi. Nomen oppido a Daulide Nympha, Cephissi filia, impositum tradunt. Tradiderunt alii locum, in quo urbs munita est, condensum olim arboribus fuisse; a veteribus vero consepta silvis loca Daula appellata; et ex eo Aeschylum Glauci Anthedonii mentum Daulum dixisse. (6) In hac urbe Tereo filium epulandum apposuisse foeminae dicuntur; quod fuit pollutarum mensarum hominibus exordium. Upupa vero, in quam mutatum Tereum fama vulgavit, avis est paulo coturnice maior, surgentibus e vertice in cristae modum pinnulis. Dignum illud admiratione

εἴκοσι καὶ ἑπτὰ (κ' καὶ ἑπτά), nisi omnino ἑπτὰ ab interpolatore e coniectura pro numero evanido insertum esse malis, quod a La confirmari videtur.

87. δὲ om. Va. Mox Κηφισοῦ B AgPcLa; Κηφισσοῦ edd. rell. VabM Lb. — παρεῖχε La.

88. ἀπὸ τῶν Va; tum δαῦλα Sylb. FSCB; δαύλια AXKVbLa; δαυλίδα VaMPcAgLb. Conf. Eustath. ad Hom. Il. II, 520. p. 274. Stephan. Byz. s. n. Δαυλίς. Tzschuck. ad Strab. IX, p. 527.

39. αἰσχύλου VabM. Tum τὰ Γλ. BAgPcLab; τοῦ Γλ. edd. rell. VabM. Mox γένεια καὶ ὑπήνην Va; ἠπήνην (ὑ sup. ἠ) Vb; tum ὀνομακέναι Ag. — Ad rem cfr. Leopard. Emend. XI. c. 24.

40. παραθῆναι Ag.

41. τούτου VabLb.

42. ὁ inserunt VaLa.

43. ἐξῆρται Sylb. SB; ἐξήρηται

τῇ χελιδόνες οὔτε τίκτουσιν[44] οὔτε ἐκλέπουσί γε τὰ ᾠά, οὐδ᾽ ἂν ἀρχὴν πρὸς οἰκήματος ὀρόφῳ[45] νεοσσιὰν χελιδὼν ποιήσαιτο· λέγουσι δὲ οἱ Φωκεῖς ὡς τῇ Φιλομήλᾳ καὶ ὄρνιθι οὔσῃ Τηρέως δεῖμα[46] καὶ τῆς πατρίδος ἔπεστι τῆς Τηρέως. Δαυλιεῦσι δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν καὶ ἄγαλμά ἐστιν ἀρχαῖον· τὸ δὲ ξόανον τὸ ἔτι παλαιότερον λέγουσιν ἐπαγαγέσθαι Πρόκνην ἐξ Ἀθηνῶν. (7) Ἔστι δὲ τῆς Δαυλίας χώρα[47] καλουμένη Τρωνίς· ἐνταῦθα ἡρῷον ἥρω Ἀρχηγέτου πεποίηται· τὸν δὲ ἥρω τοῦτον Ξάνθιππον[48] οὐκ ἀφανῆ τὰ ἐς πόλεμον, οἱ δὲ Φῶκον εἶναι τὸν Ὀρνυτίωνος τοῦ Σισύφου φασίν. ἔχει[49] δ᾽ οὖν ἐπὶ ἡμέρᾳ τε πάσῃ τιμὰς καὶ ἄγοντες ἱερεῖα[50] οἱ Φωκεῖς τὸ μὲν αἷμα δι᾽ ὀπῆς ἐσχέουσιν ἐς τὸν τάφον, τὰ δὲ κρέα ταύτῃ σφίσιν ἀναλοῦν[51] καθέστηκεν. ἔστι δὲ καὶ ἄνοδος διὰ τῆς Δαυλίδος ἐς τὰ ἄκρα τοῦ Παρνασοῦ[52] 808

quod intra huius terrae fines hirundines neque pariunt, neque ex ovis pullos excludunt, nec omnino tectorum laquearibus ullos affigunt nidos. De Philomela vero Phocenses dicunt, etiam avem factam Terei perculsam terrore, extra eius patriae fines evolare. Est apud Daulienses Minervae fanum in quo pervetus Deae signum. Quod vero e ligno est, illo adhuc vetustius, deportasse Procnen Athenis ferunt. (7) Dauliadis terrae pars est regiuncula Tronis, in qua est heroicum monumentum Archegetae (heroi illi dicatum a quo gentis primordia exstiterunt). Hunc sunt qui dicant Xanthippum hominem bello clarum; alii Phocum Ornytionis filium, Sisyphi nepotem fuisse. Ei quotidianos habent honores, et hostiis mactatis sanguinem per cavernulam in sepulcrum infundunt; viscera eodem in loco consumere patrium illis est. E Daulide

edd. rell. VabMPcAgLb; ἐξήρρηται (p. correct.) La.

44. τίκτουσιν BPcVab(?)AgLab; τίκτουσι edd. rell.; tum οὔτ᾽ ἐκλ. Vb; ἐκλείπουσιν Ag.

45. ὀρόφων VabM. — νεωσσιὰν La; νεοσσίαν Lb.

46. post δεῖμα omisimus ἐφάνη cum BPcMAgLb; Τηρεὺς δεῖμα ἐφάνη voluit K; tum καὶ οὕτω καὶ πατρ. Va; καὶ οὕτω πατρ. edd. ante B, Vb; καὶ οὕτω τῆς πατρ. La, καὶ πατρ. sine οὕτω MLb; καὶ τῆς πατρ. BPc Ag(?), quod probans Buttmannus omisso ἐφάνη pro seq. ἀπέστη scribit ἔπεστι; quod recepimus. — λέγουσι M.

47. χώρας Va. Tum τρωνίς, θο sup. τρ, Va; δαυλίς MR, sed τρωνίς uterque ad marg. „Thronis" Am. Vitium latere videtur.

48. ξάνθικον Va.

49. ἔχειν AVbLb.

50. ἱερεία Vb; mox ἅμα Ag. Pro ἄγοντες aliud quid legisse videtur Am.; vertit enim „hostiis mactatis." Mox ταύτῃ om. M.

51. ἀνελοῦν Va. — ἄνωδος Vb.

52. Παρνασσοῦ La; geminato σ

μακροτέρα τῆς ἐκ Δελφῶν, οὐ μέντοι καὶ κατὰ ταὐτὰ χαλεπή.

CAPUT V.

Memoranda in via Delphos versus, aedes Phocicam dicta — via Schiste dicta et Oedipi fata — de Delphis et oraculo Delphico — Phemonoë, prima Apollinis sacerdote, et Boeo poëtria — Apollinis Delphici V templis paulatim exstructis.

Ἐς δὲ τὴν ἐπὶ Δελφῶν εὐθεῖαν [1] ἀναστρέψαντι ἐκ Δαυλίδος καὶ ἰόντι ἐπὶ τὸ πρόσω, ἔστιν οἰκοδόμημα ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ καλούμενον Φωκικὸν, ἐς ὃ ἀπὸ ἑκά-
2 στης πόλεως συνίασιν οἱ Φωκεῖς· μεγέθει μὲν μέγα τὸ
οἴκημα, [2] ἐντὸς δὲ αὐτοῦ κίονες κατὰ μῆκός εἰσιν [3] ἑστηκότες· ἀναβασμοὶ δὲ ἀπὸ τῶν κιόνων ἀνήκουσιν ἐς ἑκάτερον τοῖχον, καὶ ἐπὶ τῶν ἀναβασμῶν τούτων οἱ συνιόντες [4] τῶν Φωκέων καθέζονται. πρὸς δὲ τῷ πέρατι κίονες μὲν οὐκ εἰσὶν οὐδὲ ἀναβασμοὶ, Διὸς δὲ ἄγαλμα [5] καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἥρας, τὸ μὲν ἐν θρόνῳ τοῦ [6] Διὸς ἑκατέρωθεν δὲ ἡ μὲν κατὰ δεξιὰ, [7] ἡ δὲ κατὰ ἀριστερὰ παρε-

ad Parnasi iuga ascenditur; via illa quidem longiore, minus tamen multo quam ea est quae Delphis eodem ducit, difficili.

Cap. V. Reversis ad eam viam quae recta Delphos e Daulide fert, atque inde progressis, ad viae laevum aedificium est quod Phocicum vocant. Eo e singulis Phocici nominis urbibus conveniunt qui ad consultandum missi fuerint. Aedificii ingens est magnitudo, quam longe spatium interius patet columnis tectum sustinentibus. Gradus a columnis ad utrumque parietem attolluntur; in illis gradibus sua est Phocensium conventui sessio. In extremo aedificio neque columnae, neque gradus ulli sunt, sed Iovis illic signum in solio; Iuno ad dex-

rell. — οὐ μέντοι usque Δελφῶν capite seq. om. VbPc; καὶ ante κατὰ om. PaLa (οὐ μέντοι γε κατὰ ?). Verbb. ἔστι δὲ καὶ ἄνοδος — χαλεπή capiti V. tribuit B.

Cap. V. Hoc caput ad codd. Parisinos conferendum nobis curavit Ludovicus de Sinner.

1. ἀθεῖαν A; ἰθεῖαν XK. — καὶ ἰόντι om. Ag. — τῷ πρόσω La.

2. οἰκοδόμημα suspicatur S.

3. εἰσιν om. Va; mox ἀναβαθμοὶ malit cum Camerario Sylb.; at conf. Vol. II. p. XXXII. — ἀνήκουσιν usque ἀναβ. τούτων om. La.

4. συνιέντες MLb.

5. ἀγάλματα Va.

6. „τοῦ] malim τὸ“ B. Placet.

7. κατὰ τὰ δεξιὰ Lb; δεξιὰ sine praepositione et articulo PaLa. Tum

στῶσα Ἀθηνᾶ [8] πεποίηται. (2) Προϊὼν δὲ [9] αὐτόθεν 3
ἐπὶ ὁδὸν ἀφίξῃ καλουμένην Σχιστήν· ἐπὶ ταύτῃ τῇ [10] ὁδῷ τὰ ἐς τὸν φόνον τοῦ πατρὸς Οἰδίποδι [11] εἰργάσθη. ἔδει δὲ ἄρα παθημάτων τῶν Οἰδίποδος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπολειφθῆναι μνημόσυνα. τεχθέντος μέν γε διαπείραντες διὰ τῶν σφυρῶν κέντρα ἐκτιθέασιν αὐτὸν [12] ἐς τῆς Πλαταΐδος ὄρος [13] τὸν Κιθαιρῶνα· Κόρινθος δὲ καὶ ἡ ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ χώρα τροφὸς τῷ Οἰδίποδι ἐγένετο· γῆ δὲ ἡ Φωκὶς καὶ ὁδὸς ἡ Σχιστὴ τοῦ πατρῴου φόνου τὸ μίασμα ὑπεδέξατο· [14] Θηβαίοις δὲ καὶ ἐς πλέον γάμων τέ σφισι τῶν Οἰδίποδος καὶ ἀδικίας τῆς [15] Ἐτεοκλέους ἐστὶν ἡ φήμη. Οἰδίποδι μὲν [16] ὁδὸς ἡ Σχιστὴ καὶ 4
τόλμημα τὸ ἐπ' αὐτῇ κακῶν ἦρξε, καὶ τὰ τοῦ Λαΐου [17]

teram, ad laevam Minerva adsistit. (2) Hinc progressus ad viam pervenias, quam Schisten (scissam) nuncupant; in ea patris caedem Oedipus patravit. Et sane Oedipi ipsius casuum Graeciae pars quaelibet aliquod servat monumentum. Nam et recens natum, plantis pedum transfixis, in Cithaerone Plataeidis terrae monte exponi parentes iusserunt. Eum Corinthus et quae ad Isthmum iacet regio aluit. Phocidis illud trivium paternae caedis est scelere pollutum. Thebanis incestarum Oedipi nuptiarum et Eteoclis perfidiae perpetua fuit infamia sustinenda. Sed omnino Oedipo trivium hoc et quod in trivio commisit facinus omnium exstitit malorum initium.

κατὰ ἀριστερὰ Va; idem coniectura assecutus est Sylb.; probante Facio praepositionem inter uncos inseruit C; om. rell. Probanda est fortasse lectio codicum PaLa, utroque loco κατὰ omittentium — ἀριστερὰ om. AgPd.

8. ἀναθηνᾶ M.

9. προϊὼν δὲ XKFCBVaPa*cd AgLab; προϊὸν δὲ AVb et sine δὲ M; etiam S ed. utraque om. δὲ, non indicans qua auctoritate; idem tamen προϊών. Mox ἀφύξην AgLb. — σχίστην Pc*.

10. ἐπὶ ταύτῃ τῇ e correctura B; ἐπ' αὐτῇ τῇ VabAgLabPa*cd; ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ edd. rell., silet M.

11. οἰδίποδος Va; οἰδίποδ' Ag; tum ἠργάσθη Vb.

12. αὐτῶν Vb.

13. ἐς τῆς Πλαταΐδος ὄρος τὸν e coni.; „in Cithaerone Plataeidis terrae monte“ Am.; ἐς τὴν Πλαταΐδα ὄρος τὸν edd. codd.; ἐς τὴν Πλαταΐδα ἐς ὄρος τὸν Sylb.; ἐς τὸ τῆς Πλαταΐδος ὄρος τὸν coni. C.

14. ὑπεδέξαντο AgPad; tum δὲ δὲ καί, posterius δὲ per compendium Va.

15. ἀδικίας τῆς B; ἀδικίας τῶν MVabPa*cdAgLab; ἀδικιῶν τῶν edd. rell.

16. μὲν om. Va. — ἦρξεν M.

17. Post Λαΐου inserunt δὲ AXK FCMVabLa, quod in τε mutat S. Nobis quidem suspicio orta est καὶ post ἦρξε e ν ephelcystico natum (conf. Vol. I. pag. L) et sic legendum esse: κακῶν ἦρξεν, τὰ τοῦ Λαΐου δὲ μνήματα; nihil tamen mu-

μνήματα καὶ οἰκέτου τοῦ[18] ἑπομένου ἐνταῦθα ἔτι ἐν μεσαιτάτῳ τῆς τριόδου[19] ἐστὶ καὶ ἐπ' αὐτῶν λίθοι λογάδες σεσωρευμένοι· Δαμασίστρατον[20] δὲ ἄνδρα ἐν Πλαταιαῖς βασιλεύοντα ἐπιτυχεῖν τε κειμένοις τοῖς νεκροῖς καὶ θάψαι φασὶν αὐτούς. (3) Ἡ δὲ λεωφόρος αὐτόθεν ἡ ἐς Δελφοὺς καὶ προσάντης γίνεται μᾶλλον καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ χαλεπωτέρα. λέγεται δὲ πολλὰ μὲν καὶ διάφορα ἐς αὐτοὺς τοὺς Δελφούς, πλείω δὲ[21] ἔτι ἐς τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ μαντεῖον. φασὶ γὰρ δὴ τὰ ἀρχαιότατα Γῆς εἶναι τὸ χρηστήριον καὶ Δάφνιδα[22] ἐπ' αὐτῷ τετά-
809 χθαι πρόμαντιν ὑπὸ τῆς Γῆς· εἶναι δὲ αὐτὴν τῶν περὶ
6 τὸ ὄρος νυμφῶν.[23] ἔστι δὲ ἐν Ἕλλησι ποίησις (ὄνομα μὲν τοῖς ἔπεσίν ἐστιν Εὐμόλπια,[24] Μουσαίῳ δὲ τῷ Ἀν-

Laii certe et servuli qui eum sequebatur sepulcra in medio ibi adhuc exstant trivio, congestis in tumulum collectis lapidibus. Damasistratum Plataeis regnantem in cadavera incidisse eaque ad sepulturam sustulisse narrant. (3) Militaris hinc via, acclivis illa quidem et vel expedito homini difficilior, Delphos ducit. De ipsis quidem Delphis multa ac diversa traduntur atque in primis de oraculo Apollinis. Aiunt enim fuisse ab initio Telluris eam oraculorum sedem, et ab ipsa Tellure Daphnidem quae praesideret delectam; de Nymphis, quae montem incolerent Daphnidem unam fuisse. Poesin Graeci habent quae Eumolpia appellantur, cuius auctorem Musaeum

tamus quum δὲ a librariis propter praecedens μὲν additum videri possit; at saepius sibi respondent μὲν — καὶ per anacoluthon.

18. Locus memorabilis et procul dubio in archetypo male scriptus; καὶ οἰκέτου τοῦ ἑπομένου quod habent edd., in solo Pd conservatum videtur; καὶ οἱ καὶ τούτου ἑπομένου Pc*; καὶ οἱ καὶ τουτοῦ ἑπομένου MLb; καὶ οἰκὶ τούτου ἑπομένου Ag; manum correctricem agnoscimus in LaPa, quorum ille habet μνήματα τῶν τούτῳ ἑπομένων, hic μνήματα καὶ τῶν τούτῳ ἑπομένων; viam mediam tenent Vab; καὶ οἱ καὶ τούτῳ ἑπομένων Vb; καὶ οι (sic) καὶ τούτ.. (ου, ω ambig.) ἑπομένων Va. Tum ἐνταῦθα ἔτι e coniectura: ταῦτα ἔτι PadVabM AgLb edd.; ταύτα ἔτι A; ταύτὰ ἔτη Pc*; ταὐτά ἐστι coni. C, cui suppetias it La, in quo ταῦτα ἐστίν.

19. τριώδου Vb; τοῦ τρισίδου (οῦ et σί ambig.) Va; seq. ἐστὶ inseruimus e LaPa; om. rell. Deinde ἐπ' αὐτῷ AXMVabLabPac*d.

20. δαμίστρατον Va. — Mox προσάντις La; εὐζόνῳ id.; χαλεπωτέρω Lb; tum δὲ post λέγεται om. La.

21. πλεί δὲ Vb; mox φασὶν Ag.

22. Δάφνιδα BPacdVabMAgLa; δαφνίδα LbM sec. Exc. nostra; Δάφνην A; Δάφνην edd. rell.

23. νυμφῶν om. Va.

24. Εὐμόλπια scripsimus volente K; sic etiam Am. legisse videtur: Εὐμολπία edd. VbPacdAgLab et marg. R.; Ὀλύμπια Va; Ὀλυμπία MR. Mox Ἀντιφήμου VaLaPa; Ἀντιοφήμου edd. VbPcAgLb; silet M; conf. c. 12, not. 59.

τιφήμου προςποιοῦσι τὰ ἔπη) πεποιημένον οὖν ἐστὶν ἐν τούτοις Ποσειδῶνος ἐν κοινῷ καὶ Γῆς εἶναι τὸ[25] μαντεῖον, καὶ τὴν μὲν χρᾶν αὐτήν, Ποσειδῶνι δὲ ὑπηρέτην ἐς τὰ μαντεύματα εἶναι Πύρκωνα. καὶ οὕτως ἔχει τὰ ἔπη·

Αὐτίκα δὲ Χθονίης σφῶν δὴ πινυτὸν φάτο[26] μῦθον,
Σὺν δέ τε Πύρκων[27] ἀμφίπολος κλυτοῦ Ἐννοσιγαίου.

χρόνῳ δὲ ὕστερον ὅσον τῇ Γῇ μετῆν[28] δοθῆναι Θέμιδι ὑπ᾽ αὐτῆς λέγουσιν, Ἀπόλλωνα δὲ παρὰ Θέμιδος λαβεῖν δωρεάν· Ποσειδῶνι δὲ ἀντὶ τοῦ μαντείου Καλαυρίαν[29] ἀντιδοῦναί φασιν αὐτὸν τὴν πρὸ Τροιζῆνος.[30] ἤκουσα 7
δὲ καὶ ὡς ἄνδρες ποιμαίνοντες ἐπιτύχοιεν τῷ μαντείῳ,

perhibent, Antiphemi filium. In ea proditum est memoriae, commune Telluri et Neptuno oraculum illud fuisse; ipsam quidem Tellurem ore suo responsa dedisse, Neptunum interpretem habuisse Pyrconem. Ea de re versus huiusmodi sunt:

Vestra statim, Tellus, canitis sapientia verba,
Praelustrisque simul Neptuni Pyrco minister.

Postea Tellurem dicunt suam oraculi partem Themidi dedisse, Themidem vero eam donasse Apollini; Apollinem a Neptuno alteram etiam partem accepisse redonata ei pro isto oraculo Calauria quae ante Troezenem sita est insula. Audivi etiam qui dicerent, pastores quosdam dum pecus illac agerent, quum

25. *γῆς εἶ τὸ* Vb; *γῆς εἴ τὸ* Va. Mox scriptum fuit fortasse *καὶ Γῆν μὲν χρᾶν*. — *ὑπερέτην* Lb.

26. Retinuimus quum medela non succurrat corruptam lectionem; *χθονίης σφῶν* AXKFMVabPacdAgLb; *φάτε* (*φατέ, φατε*) iidem; *χθονίη σφὸν-φάτο* Sylb. C et Müller Orchom. p. 147; *χθονίη σφῶν φατε* Smin.; *χθονίη σφῷν — φατε* Smai.; *χθονίῆς σφῶν — φάτο*BLa; *αὐτῆς δὲ χθονίης σοφίη πιν. φάτο* Schneider; „Fortasse scribendum *Χθονίης φωνῇ-φάτο*, ut Pind. Ol. VI, 105. *ἀντεφθέγξατο πατρία ὄσσα.*“ Lobeck. Paralip. p. 818. not. 16. — *δὴ* om. MAgLbPcd.

27. *Πύρκων᾽* A. — *ἀμφιπόλος* AXLa; *ἀμφίπολις*MLb.— *ἐνοσιγαίου* MVabAgLbPc*d; *Ἐνν᾽οσιγαίου* A; *εἰνοσιγαίου* La, quod probandum videtur.

28. *ὅσον τῇ Γῇ μετῆν* FCS; praeclaram emendationem maxima ex parte Sylburgio debemus, qui *ὅσον τῇ Γῇ μετῆν* invenit; *ὅσον* recte retinendum statuunt KF, at *γῇ* litera minuscula scribit K; Porson. articulum expungit, sequitur B; *ὅσον ὀλίγη μεθ᾽ ἦν* AXKMVabAgPacd Lab. Mox *τοῦ* post *ἀντὶ* om. LaPa.

29. *Καλαυρίαν* SPac*dVabMAg Lab; *Καλαύρειαν* edd. rell.; conf. VI, 8, not. 15; tum *φασι* AX.

30. *πρὸς τροιζῆνας* Va, *ο* sup. *α*; tum *ποιμένοντες* Vb, *αι* sup. *ε* — *ἐπιτύχειεν* VbM; in Va *ει* ambig.

καὶ ἔνθεοί τε[31] ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἐμαντεύσαντο[32] ἐξ Ἀπόλλωνος. (4) Μεγίστη δὲ καὶ παρὰ πλείστων ἐς Φημονόην[33] δόξα ἐστίν, ὡς πρόμαντις γένοιτο ἡ Φημονόη τοῦ θεοῦ πρώτη καὶ πρώτη τὸ ἑξάμετρον ᾖσεν. Βοιὼ δὲ ἐπιχωρία γυνὴ ποιήσασα ὕμνον Δελφοῖς ἔφη κατασκευάσασθαι τὸ μαντεῖον τῷ θεῷ τοὺς ἀφικομένους ἐξ Ὑπερβορέων[34] τούς τε ἄλλους καὶ Ὠλῆνα· τοῦτον δὲ καὶ μαντεύσασθαι πρῶτον καὶ ᾆσαι πρῶτον
8 τὸ[35] ἑξάμετρον· πεποίηκε δὲ ἡ Βοιὼ τοιάδε·

Ἔνθα τοι εὔμνηστον χρηστήριον ἐκτελέσαντο[36]
Παῖδες Ὑπερβορέων Παγασὸς καὶ δῖος Ἀγυιεύς.

810 ἐπαριθμοῦσα δὲ καὶ ἄλλους τῶν Ὑπερβορέων ἐπὶ τελευτῇ[37] τοῦ ὕμνου τὸν Ὠλῆνα ὠνόμασεν·

Ὠλήν θ', ὃς[38] γένετο πρῶτος Φοίβοιο προφάτας,
Πρῶτος δ' ἀρχαίων ἐπέων τεκτάνατ'[39] ἀοιδάν.

prope ad eum locum ubi oraculum est, accessissent, repente terrae halitu divinitus afflatos Apollinis ipsius impulsu vaticinari coepisse. (4) Maxima vero inter plurimos fuit nominis celebritate Phemonoe, ut quae dei interpres prima fuerit, prima etiam hexametro oracula decantarit. Boeo tamen indigena mulier Delphis hymno composito, advenas ab Hyperboreis profectos oraculum Apollini dedicasse tradidit tum alios, tum Olena, qui primus vaticinatus eo in loco fuerit, primusque hexametrum repererit. Hi sunt quos Boeo fecit versus:

Hic posuere tibi iuvenes penetralia Phoebe,
Olim ab Hyperboreis Pagasusque et dius Agyieus.

Enumeratis aliis Hyperboreis in ipso hymni fine Olena nominavit:

Atque Olen, primus cecinit qui oracula Phoebi
Et veterum primus modulari carmina coepit.

31. γε M; ἔνθε οἱ sine τε, ad marg. ἔνθεοί τε Ag.
32. ἐμαντεύοντο BPc. — παρὰ πλεῖστον Pd.
33. φημοσύνην Ag. — δόξαν Vb M. — τὸ post πρώτη om. PaLa; ἥσεν LabM; ἦσε rell.
34. ὑπερβορείων Va; ὑπερβολρέων Vb. — τούτους τε ἄλλους Pd.
35. τὸ om. Pc; mox πεποίηται δὲ καὶ β. Ag.
36. ἐστελέσαντο VaM.
37. τελευτοῦ τοῦ Lb. — τὸν ὕμνον Va.
38. τε ὃς MAgLbPc*. — ἐγένετο AVabMLb. — προφάτης LaPa.
39. τεκτάνατ' BAgPacdLab; τεκτάναι τ' VabM; τεκτάναιτ' M sec.

οὐ μέντοι τά γε[40] ἥκοντα ἐς μνήμην ἐς ἄλλον τινὰ, ἐς
δὲ γυναικῶν μαντείαν ἀνήκει[41] μόνων. (5) Ποιηθῆναι 9
δὲ τὸν ναὸν[42] τῷ Ἀπόλλωνι τὸ ἀρχαιότατον δάφνης φασὶ,
κομισθῆναι δὲ τοὺς κλάδους ἀπὸ τῆς δάφνης τῆς ἐν[43]
τοῖς Τέμπεσι· καλύβης δ' ἂν σχῆμα οὗτός γε[44] ἂν εἴη
παρεσχηματισμένος ὁ ναός. δεύτερα δὲ λέγουσιν οἱ Δελ-
φοὶ γενέσθαι[45] ὑπὸ μελισσῶν τὸν ναὸν, ἀπό τε τοῦ[46]
κηροῦ τῶν μελισσῶν καὶ ἐκ [τῶν] πτερῶν·[47] πεμφθῆ-
ναι δὲ ἐς Ὑπερβορέους φασὶν αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλω-
νος. λέγεται δὲ καὶ ἕτερος λόγος, ὡς τὸν ναὸν κατε- 10
σκευάσατο ἀνὴρ Δελφὸς, ὄνομα δὲ αὐτῷ Πτερᾶν[48] εἶναι·
κατὰ τοῦτο οὖν γενέσθαι καὶ τῷ ναῷ τοὔνομα ἀπὸ τοῦ
οἰκοδομήσαντος·[49] ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ Πτερᾶ καὶ πό-

Communis tamen hominum opinio priscae memoriae auctoritatem secuta nullum praeter hunc virum, sed solas agnoscit mulieres oraculorum interpretes. (5) Antiquissimam dei aedem e lauro erectam tradunt; et lauri quidem ramos ex ea arbore decerptos quae ad Tempe est. Fuit aedis eius forma quasi tugurium quoddam. Alteram aediculam narrant ab apibus e cera et pinnulis compactam, quam ad Hyperboreos Apollo miserit. Alius etiam est ea de re sermo; aedem fabricasse hominem Delphum cui nomen fuerit Pteras, eamquè ob rem templo quoque nomen ab opifice inditum fuisse. Ab eodem Ptera Creticam etiam civitatem una litera addita Apteraeos

S; τεκτήνα τ' A; τεκτήνατ' XK; τεκτῆνατ' FCS.

40. τάδε Ag. Quae sequuntur non satis expedita videntur. „Communis tamen hominum opinio priscae memoriae auctoritatem secuta solas agnoscit mulieres.“ Am.

41. ἀνήκειν Ag; tum μένων, ὁ sup. ἑ, Vb.

42. τῷ ναῷ La; mox praestare videtur τὸν ἀρχαιότατον. — φασὶν MAg.

43. τοῖς ἐν AMLb; in M τῆς sup. vers. — ἐν τοῖς πήμασι La.

44. οὗτός γε Sylb. SB; οὕτως γε (γ' PdAg) edd. rell. MVabPacd AgLab; mox παρεσχημένος Sylb.

45. Post γενέσθαι in R est πτερῶν, sed expunctum; seq. τὸν ναὸν om. Vb.

46. ἀπὸ τοῦ τε BAg(?)VbLbPcd; locus turbatus videtur.

47. πετρῶν M; articulum praecedentem uncis inclusum inseruimus e La; rem notam enim innuit scriptor; sic ἐς ἣν ξυμβαλέσθαι λέγονται μέλιτται μὲν κηρὸν, πτερὰ δὲ ὄρνιθες Philostrat. Vit. Apollon. VI, 5. p. 270; idem cap. 6. p. 278. versiculum conservavit ξυμφέρετε πτερά τ' οἰωνοὶ κηρόν τε μέλιτται. Conf. Strab. IX, p. 421. (512 Tz.) τῶν δὲ ναῶν τὸν πτέρινον, ubi vid. not. — πεμφῆναι La; idem om. articulum ante Ἀπόλλωνος.

48. Πτερὰν VabLa; mox Πτερὰ VbLa. — τὸ ὄνομα La.

49. οἰκοδομήματος VbLaPd; οἰκοδη . . . . ντος (media ob correcturas ambigua) Va.

λιν Κρητικὴν προσθήκῃ γράμματος Ἀπτεραίους[50] φασὶν
ὀνομάζεσθαι. τὸν γὰρ δὴ λόγον τὸν ἔχοντα ἐς τὴν[51] ἐν
τοῖς ὄρεσιν αὐξομένην πτέριν, ὡς ἐκ τῆς πόας ταύτης
χλωρᾶς ἔτι διεπλέξαντο ναὸν, οὐδὲ ἀρχὴν προσίεμαι τὸν
11 λόγον τοῦτον. τὰ δὲ ἐς τὸν τρίτον τῶν ναῶν, ὅτι ἐγέ-
νετο ἐκ χαλκοῦ, θαῦμα οὐδὲν, εἴ γε Ἀκρίσιος μὲν[52] θά-
λαμον χαλκοῦν τῇ θυγατρὶ ἐποιήσατο, Λακεδαιμονίοις δὲ
Ἀθηνᾶς ἱερὸν Χαλκιοίκου καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι λείπεται, Ῥω-
μαίοις δὲ ἡ ἀγορὰ μεγέθους εἵνεκα καὶ κατασκευῆς τῆς
ἄλλης θαῦμα ουσα[53] παρέχεται τὸν ὄροφον χαλκοῦν·
οὕτω καὶ ναὸν τῷ Ἀπόλλωνι οὐκ ἂν ἄπο γε[54] τοῦ εἰκό-
12 τος εἴη γενέσθαι χαλκοῦν. τὰ μέντοι ἄλλα με[55] οὐκ
ἔπειθεν ὁ λόγος, ἢ Ἡφαίστου τὸν ναὸν τέχνην εἶναι, ἢ
τὰ ἐς τὰς ᾠδοὺς[56] τὰς χρυσᾶς ἃ δὴ Πίνδαρος ᾖσεν
ἐπ' ἐκείνῳ τῷ ναῷ·

Χρύσειαι[57] δ' ἐξ ὑπερῴου ἄειδον Κηληδόνες.

appellatam. Quod vero ex ea herba, quae in montibus crescens Pteris (id est filix) dicitur, adhuc viridi fuerit illud opus contextum, omnino ut credam non adducor. Tertium delubrum ex aere aedificatum fuisse, quod fama prodidit, mirum videri non debet, siquidem et filiae Acrisius thalamum ex aere fecit; et hac etiamnum aetate exstat apud Lacedaemonios Minervae fanum, cui a materia Chalcioeco cognomen est. Romae quoque forum tum magnitudine et ornatu reliquo spectantibus est admirationi, tum vero aeneo contegitur lacunari. Quare non omnino a vero alienum videri possit, aeneum fuisse Apollinis templum. Nam cetera iure fabulosa videantur, vel a Vulcano aedem illam exaedificatam, vel aureas in eo templo virgines cantasse, quod Pindarus commentus est, quum cecinit:

Aureae cantabant e laquearibus Flexanimae.

50. ἀπτερέους VaM; ἀπτερεούς Pc*Lab; ἀπτερούς Ag; ἀπτερεοῦς Pad.

51. ἐς τὴν om. Va. — Mox διεπλέξαντο p. correct. e δὲ ἐπλεξ. La. Mox τρίτον om. Pd.

52. μὲν om. Va. — τῇ θυγ. θάλαμ. χαλκ. La.

53. ἔχουσα Pors.

54. ἀπό γε AVabLaPd; ἀπό τε Lb; tum εἰκότως Vb, o sup. ω.

55. με inseruimus cum BAgLab Pacd.

56. ὀδοὺς PcLb; ὠδοὺς Vb; ᾠδοὺς supra ὀδοὺς M; ᾠδὰς Va; tum ἃς δὴ AXVbLabPc*d; ἃς, sine δὴ, Va.

57. Χρύσεια X; Χρύσιαι Vb; mox ὑπαρέτου Pc; ὑπερέτου PdLbMR;

οὗτος μὲν δὴ [58] ταῦτα ἐς μίμησιν, ἐμοὶ δοκεῖν, τῶν 811
παρ' Ὁμήρῳ Σειρήνων ἐποίησεν. οὐ μὴν οὐδὲ [59] τρόπον
ὅντινα ἀφανισθῆναι συνέπεσε τῷ ναῷ, κατὰ ταὐτὰ [60]
εἰρημένα εὕρισκον· καὶ γὰρ ἐς χάσμα γῆς ἐσπεσεῖν [61]
αὐτὸν καὶ ὑπὸ πυρὸς τακῆναι λέγουσιν. [62] τέταρτος δὲ 13
ὑπὸ Τροφωνίου μὲν εἰργάσθη καὶ Ἀγαμήδους, λίθου
δὲ αὐτὸν ποιηθῆναι μνημονεύουσι· [63] κατεκαύθη δὲ Ἐρ-
ξικλείδου [64] μὲν Ἀθήνῃσιν ἄρχοντος, πρώτῳ δὲ τῆς ὀγ-
δόης Ὀλυμπιάδος ἔτει καὶ πεντηκοστῆς, ἣν Κροτωνιά-
της ἐνίκα Διόγνητος. τὸν [65] δ' ἐφ' ἡμῶν τῷ θεῷ ναὸν
ᾠκοδόμησαν μὲν ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ Ἀμφικτύονες χρημά-
των, ἀρχιτέκτων δέ τις Σπίνθαρος [66] ἐγένετο αὐτοῦ
Κορίνθιος.

In quo plane Homerum videtur imitari voluisse de Sirenibus fabulantem. Sed neque quo casu fanum abolitum fuerit ab omnibus ad eundem modum rem expositam comperi. Sunt qui terrae hiatu haustum, alii qui igne colliquefactum dicant. Quartum sane templum Trophonius et Agamedes metati sunt, e lapide vero exstructum memorant. Conflagravit hoc principatum obtinente Athenis Erxiclide, octavae et quinquagesimae Olympiadis anno primo, qua palmam tulit Diognetus Crotoniates. Quod hac aetate exstat erexerunt de sacra pecunia Amphictyones. Eius operis architectus fuit Spintharus Corinthius.

ὀκηρέτου Ag. — ἃ εἶδον VabMR PdAgLb; ἃς εἶδον Pc*; (ἃ εἶδον sec. B.) — κηλήμονες AXKFCVabM PacdRAgLab; Κηληδόνες Casaub. SB. Ceterum uno versu haec scripsimus cum editoribus plerisque; in duos versus distribuit B. — ὑπερῴου | ἄειδον —; in tres Hermannus Χρυσέαι | δ' ἐξ-ἄειδον | Κηληδόνες.

58. δὴ om. Va.

59. οὐ μὴν δὲ Va; tum πρότερον VaRLb; ad marg. τρόπον VaR. — ὅτινα La.

60. κατὰ τὰ Pc.

61. ἐσπεσεῖν e coni.; ἐκπεσεῖν edd. VabMPacdAgLab; ἐμπεσεῖν Pors., probat S.

62. λέγουσιν BAgPcd; λέγουσι rell. edd. LabPa.

63. μνημονεύουσιν LaAg; tum κατεσκευάσθη VaMR (ad marg. R. κατεκαύθη); deinde μὲν pro δὲ, omisso μὲν ante Ἀθήνησιν, La.

64. ἐρξεικλείδου Va.

65. ἣν κροτ. ἡνίκα διόγν. τῶν δ' Ag; διόγνιτος τὸν δὲ ἐφ' Lab.

66. σπίνδαρος Va. Praecedens τις suspectum est.

CAPUT VI.

De vetustissimae urbis Delphorum conditore Parnaso — de urbis Lycoreae nomine varia narratio et de Delpho — cur Delphi Pytho appellati fuerint, varie narratur.

Πόλιν δὲ ἀρχαιοτάτην οἰκισθῆναί φασιν ἐνταῦθα ὑπὸ Παρνασοῦ,[1] Κλεοδώρας δὲ εἶναι νύμφης παῖδα αὐτόν· καί οἱ πατέρας, καθάπερ γε καὶ ἄλλοις[2] τῶν καλουμένων ἡρώων, Ποσειδῶνά τε θεὸν[3] καὶ Κλεόπομπον ἄνδρα ἐπονομάζουσιν· ἀπὸ[4] τούτου δὲ τοῦ Παρνασοῦ τῷ τε ὄρει τὸ ὄνομα[5] τεθῆναι λέγουσι, καὶ [ἀπὸ τούτου] Παρνασίαν ὀνομασθῆναι νάπην·[6] τῶν πετομένων τε ὀρνίθων τὴν ἀπ' αὐτῶν μαντείαν γενέσθαι[7] Παρνασοῦ τὸ
2 *εὕρημα· ταύτην μὲν[8] οὖν κατακλυσθῆναι τὴν πόλιν ὑπὸ τῶν ὄμβρων τῶν κατὰ Δευκαλίωνα συμβάντων,* (2) *τῶν δὲ ἀνθρώπων ὅσοι διαφυγεῖν[9] τὸν χειμῶνα ἠδυνήθησαν*

Cap. VI. Vetustissimam urbem olim eodem in loco a Parnaso conditam tradunt; Cleodorae Nymphae hunc filium fuisse, cui, sicuti et ceteris heroibus, e diis patrem Neptunum, ex hominibus Cleopompum attribuunt; et ab eo tum montem Parnasum, tum vero saltum Parnasium nominatum. Ab eodem praeterea Parnaso inventam affirmant ex avium volatu futurorum praedictionem; urbem vero ab ipso conditam imbribus deletam Deucalionis temporibus. (2) Ac tunc quidem qui aquarum vi oppressi non fuere luporum ululatum

Cap. VI. 1. *Παρνασοῦ* VaLa; *Παρνασσοῦ* rell.
2. *ἄλλοι* Va; tum *καλλουμένων* idem.
3. *θεὸν* Sylb. KFCSmin., La; *θεῶν* rell.; sequens *καὶ* om. Vb.
4. *ἐπονομάζουσιν· ἀπὸ* BPcAg Lab; *ἐπονομάζουσι· καὶ ἀπὸ* edd. rell. VabM. Mox *Παρνασσοῦ* edd. codd.
5. *τὸ ὄνομα — ὀνομασθῆναι* om. Pc. — *τεθεῖναι* Vb. Mox *ἀπὸ τούτου* uncis inclusimus cum FSB; delet C; *ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ* Buttmann., quod verum fortasse; nisi praestat *ἀπὸ τούτου* referre non ad Parnasum heroem, sed ad Parnasum montem. — *Παρνασσίαν* et mox *Παρνασσοῦ* edd. codd.; praeter La, qui utroque loco simplicem sibilantem habet.
6. *τῆς νάπης* Pc; *πεττομένων* Vb. Lectio codicis Pc et articulus ante *πετομένων* corruptelam indicare videntur; habet praeterea locus nescimus quid? salebrosi.
7. *γενέσθαι* om. Va.
8. *μὲν* om. Va. — *κατακλεισθῆναι* Vb, *υ* sup. *ει*; tum idem *δευκαλύονα*, *ω* sup. *ο*, *δευκαλλίωνα* La.
9. *φυγεῖν* Ag; mox *Παρνασσοῦ* edd. codd.; La ut supra not. 5.

λύκων ὠρυγαῖς ἀπεσώθησαν ἐς τοῦ Παρνασοῦ τα ἄκρα ὑπὸ ἡγεμόσι τῆς πορείας τοῖς θηρίοις,[10] πόλιν δὲ ἣν ἔκτισαν ἐκάλεσαν ἐπὶ τούτῳ Λυκώρειαν. λέγεται δὲ καὶ 3
ἄλλος[11] διάφορος λόγος τῷ προτέρῳ, Ἀπόλλωνι ἐκ νύμφης Κωρυκίας[12] γενέσθαι Λύκωρον, καὶ ἀπὸ μὲν Λυκώρου πόλιν Λυκώρειαν,[13] τὸ ἄντρον δὲ ὀνομασθῆναι τὸ Κωρύκιον[14] ἀπὸ τῆς νύμφης. λέγεται δὲ καὶ τάδε· Κελαινὼ θυγατέρα Ὑάμῳ τῷ Λυκώρου γενέσθαι, Δελφὸν[15] δὲ ἀφ' οὗ τῇ πόλει τὸ ὄνομα τὸ ἐφ' ἡμῶν ἐστι, Κελαινοῦς τε αὐτὸν τῆς Ὑάμου καὶ Ἀπόλλωνος εἶναι. οἱ δὲ Καστάλιόν[16] τε ἄνδρα αὐτόχθονα καὶ θυ- 4
γατέρα ἐθέλουσιν αὐτῷ γενέσθαι Θυίαν, καὶ ἱερᾶσθαί τε 812
τὴν Θυίαν Διονύσῳ πρῶτον[17] καὶ ὄργια ἀγαγεῖν τῷ θεῷ· ἀπὸ ταύτης δὲ καὶ ὕστερον ὅσαι τῷ Διονύσῳ μαίνονται Θυιάδας καλεῖσθαί φασιν ὑπὸ ἀνθρώπων·[18] Ἀπόλλωνος δ' οὖν παῖδα καὶ Θυίας νομίζουσιν εἶναι Δελφόν.[19] οἱ

secuti, feris ducibus ad Parnasi iuga confugerunt; quare quam illic urbem munierunt Lycorean vocarunt. Sed ab hoc etiam diversus vulgatus est sermo, Apollini ex Corycia Nympha genitum Lycorum, et ab eo Lycorean dictam; antrum vero Corycium de Nymphae nomine appellatum. Adiiciunt ad haec, Hyamo Lycori filio Celaeno filiam fuisse, e qua Delphum Apollo susceperit; unde nomen quod etiamnum nostra aetate usurpatur urbs acceperit. Alii Castalium tradunt hominem indigenam filiam habuisse Thyian nomine, quae quum Liberi sacerdotio fungeretur prima Libero Patri Orgia agitaverit: et ab ea, quae furore impulsae sacra Baccho faciant ab hominibus Thyiadas nuncupari referunt; Apollinis nempe filium et

10. τῶν θηρίων Va. — λυκαίρειαν La.

11. ἄλλως Ag. Deinde προτέρῳ voluit F; idem habent BAgPcLab; πρότερον edd. rell. MVa; compendium scribendi in Vb utrumque admittit.

12. κωρυκείας Ag, quam formam habet Etymol. M.

13. λυκώριαν Vb.

14. Καρύκιον A; κορύκιον Vb; mox δὲ om. Va; καὶ τάδε om. Ag.

15. ἀδελφὸν Ag. — τῇ πόλει τὸ ὄνομα τὸ ἐφ' BAgPcLb; τὸ ὄνομα ἐφ', sine τῇ πόλει τὸ, Va; τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἐφ' La; τὸ ὄνομα τῇ πόλει τὸ ἐφ' edd. rell. MVb. — ἐστὶν Ag. — κελαινοῦ La.

16. καστάλλιόν Vb; mox θυιὰν idem. — τε post ἱερᾶσθαι om. La.

17. πρῶτα Vb (πρώτην?); tum ἄγειν et θυάδας La. Deinceps φασιν scripsimus e coniectura, σφᾶς edd. codd.

18. ὑπ' ἀνθρ. Ag; seq. δ' et καὶ om. La.

19. ἀδελφὸν Ag.

5 δὲ μητρὸς μὲν[20] Μελαίνης φασὶν αὐτὸν, θυγατρὸς Κη-
φισσοῦ.[21] (3) Χρόνῳ δὲ ὕστερον καὶ Πυθὼ τὴν πόλιν,
οὐ Δελφοὺς μόνον ἐκάλεσαν οἱ περιοικοῦντες, καθὰ καὶ
Ὁμήρῳ πεποιημένα ἐν καταλόγῳ Φωκέων ἐστίν.[22] οἱ
μὲν δὴ γενεαλογεῖν τὰ πάντα ἐθέλοντες παῖδα εἶναι Δελ-
φοῦ Πύθιν, καὶ ἀπὸ τούτου[23] βασιλεύσαντος γενέσθαι
τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἥγηνται, λόγος δὲ ὃς ἥκει τῶν ἀν-
θρώπων ἐς τοὺς πολλοὺς, τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος
τοξευθέντα σήπεσθαί φησιν ἐνταῦθα, καὶ διὰ τοῦτο
[τὸ][24] ὄνομα τῇ πόλει γενέσθαι Πυθώ· πύθεσθαι γὰρ
δὴ τὰ σηπόμενα οἱ τότε ἔλεγον, καὶ τοῦδε ἕνεκα Ὅμη-
ρος πεποίηκεν ὡς ἡ τῶν Σειρήνων[25] νῆσος ἀνάπλεως
ὀστῶν εἴη, ὅτι οἱ τῆς ᾠδῆς αὐτῶν ἀκούοντες ἐπύθοντο
6 ἄνθρωποι. τὸν δὲ ἀποθανόντα ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος
ποιηταὶ μὲν δράκοντα εἶναι καὶ ἐπὶ τῷ μαντείῳ φύλακα

Thyiae Delphum fuisse autumant; sed alii matrem eius Melaenen perhibent Cephisi filiam. (3) Interiecto dein tempore urbem ipsam non solum Delphos, sed etiam Pytho nominarunt finitimi. Testantur id Homeri versus in Phocensium catalogo. Sedenim qui subtilius ad genealogias omnia reducere student, Delphi existimant filium fuisse Pythin, et ab eo dum regnaret urbi nomen impositum. Est insuper pervagato inter homines sermone vulgatum, ab Apolline sagittis confixum ibi computruisse eaque de causa urbem Pytho appellatam fuisse, quia eius temporis homines si qua putrescerent ea dicebant πύθεσθαι. Neque Homerus aliam ob causam Sirenum insulam fuisse ossium plenam dixit, quam quod in ea putrescerent eorum cadavera qui Sirenum cantilenis aures praebuissent. Qui ab Apolline occisus fuerit, draconem eum fuisse poetae scripsere, cui custodiam Tellus oraculi mandasset. Me-

20. „μὲν inter μητρὸς et Μελαίνης videtur delendum esse, nisi forte dicis post θυγατρὸς animo addendum esse δέ." (?) S. Patris nomen excidisse videtur; durinsculum enim est subintelligere Apollinem.

21. Κηφισοῦ BPcVaAgLab; geminant σ rell. — περικοῦντες Lb.

22. Hom. Il. II, 519. — πύθην La.

23. ἀπὸ τούτου e coni.; ἀπὸ τοῦ edd. VabMPcAgLab, „malim ἀπ' αὐτοῦ β." B. — ὡς ἥκει La.

24. τὸ om. BAg(?)PcLab. πυθέσθαι Lb. Mox εἵνεκα et ἐποίησεν La.

25. σειρηνῶν Va; σηρήνων La. Hom. Od. XII, 45 sq. — ἀκούοντες ἐνταῦθα ἐπύθοντο Sylb. — οἱ ἄνθρωποι La; de qua articuli geminatione vid. IX, 25, not. 13. IX, 38, not. 8. — τὸ δὲ ἀποθ. Lb. — τῷ μαντεῖον La.

ὑπὸ Γῆς τετάχθαι φασί,[26] λέγεται δὲ καὶ ὡς Κρίου[27] δυναστεύοντος ἀνδρὸς περὶ Εὔβοιαν παῖς γένοιτο ὑβριστὴς, καὶ ἐσύλησε μὲν τοῦ θεοῦ τὸ ἱερὸν, ἐσύλησε δὲ καὶ οἴκους ἀνδρῶν εὐδαιμόνων. ὡς δὲ ἐπεστράτευε καὶ δεύτερον,[28] ἐνταῦθα οἱ Δελφοὶ τὸν Ἀπόλλωνα ἱκέτευον ἀμῦναί[29] σφισι τὸν ἐπιόντα κίνδυνον· καὶ ἡ Φημονόη[30] 7
πρόμαντις τηνικαῦτα οὖσα ἐν ἑξαμέτρῳ σφίσιν[31] ἔχρησεν·

Ἀγχοῦ δὴ βαρὺν ἰὸν ἐπ' ἀνέρι Φοῖβος ἐφήσει
Σίντῃ Παρνησοῖο· φόνου δὲ Κρήσιοι ἄνδρες
Χεῖρας[32] ἁγιστεύουσι·[33] τὸ δὲ κλέος οὔ ποτ' ὀλεῖται. 813

moriae etiam proditum est, Crii cuiusdam potentis in Euboea hominis filium iniuriosum latrociniis viciniam illam totam quum vexaret, Apollinis templum violasse et simul diripere solitum locupletium domos. Quare quum iam iterum adfuturus cum infesta latronum manu expectaretur Delphis de vi repellenda consulentibus, internunciam dei Phemonoen hexametro responsum dedisse:

Phoebi missa manu sternet lethalis arundo
Parnasi vastatorem. Tunc caede piabunt
Hunc Cretes, facti nec fama abolebitur unquam.

26. τετάχθαι φασὶ (φασὶν Ag) B PcAg; ταχθῆναί φασι (φασιν MLa) edd. rell. MVbLab; τεχθῆναί φασι Va.

27. Κρίου Smai., ut supra VII, 27 fin.; Κριοῦ edd. rell. Lab. — ἀνδρὸς om. La.

28. δεύτερα Vb, ον sup. α.

29. ἀμύναι VaM.

30. Φημινόη MLb; φιμινόη Vb. Post τηνικαῦτα Ag, repetit πρόμαντις. — οὖσαν La.

31. σφίσιν recepimus e coniectura Siebelisii; φασὶν edd. codd.

32. ἄγχου δὲ βαρύνιον ἐπὰν ἐρὶ φοιβος (sic) ἐφ. σὺν τῇ παρνασσοῖο φόν. δὲ ἔκ κρησιν (sic) οἱ ἄνδρες Va; ἄγχου δὴ βαρύνιον ἐπὰν ἐρὶ φοιβος (sic) ἐφ. σίντῃ παρν. φόν. δὲ ἐκρήσοι (sic) οἱ ἄνδρες χεῖρες Vb (κ sup.); βαρύνιον ἐπανερίοι φοιβος (βαρύνιον πὰν ἐρίφιβος sec. exc. nostra) ἐφήσεισιν τῇ φόνου δὲ ἐκ κρησιν (sic) οἱ ἄνδρες χεῖρες M; ἐπὰν ἐρίφοιβος ἐφήσεισιν τῇ παρν. R, σίντῃ ad marg.; βαρύνιον. ἐπὰν ἐριφοῖβος ἐφ' ἥσει (sic) σίντ. παρν. φόν. δὲ ἐκ κρησὶν οἱ ἄνδρες χεῖρες Lb; δὲ ἐκρησι οἱ Ag; δὲ ἐκρήσιοι La. — Παρνησοῖο scripsimus cum La; geminant σ rell. — Pro Κρήσιοι malit Κρήγιοι Sylb.

33. ἁγιστεύουσιν Ag; ἀριστεύουσι La; „forsan erit qui ἁγιστεύσουσι malit.“ S. — ἐλεῖται, ὁ sup. ἐ, M.

CAPUT VII.

Templi Delphici spoliatores varii memorantur — de antiquissimi certaminis Pythici ratione et victoribus — tempore et ratione certaminum ab Amphictyonibus institutorum — corona laurea victoriae Pythicae praemio.

Ἔοικε[1] *δὲ ἐξ ἀρχῆς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς ὑπὸ ἀνθρώπων ἐπιβεβουλεῦσθαι*[2] *πλείστων ἤδη. οὗτός τε ὁ Εὐβοεὺς λῃστὴς καὶ ἔτεσιν ὕστερον τὸ ἔθνος τὸ Φλεγυῶν,*[3] *ἔτι δὲ Πύῤῥος ὁ Ἀχιλλέως ἐπεχείρησεν αὐτῷ, καὶ δυνάμεως μοῖρα τῆς Ξέρξου, καὶ οἱ χρόνον τε ἐπὶ πλεῖστον καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ τοῖς χρήμασιν ἐπελθόντες, οἱ ἐν Φωκεῦσι δυνάσται,*[4] *καὶ ἡ Γαλατῶν στρατιά. ἔμελλε δὲ ἄρα οὐδὲ τῆς Νέρωνος ἐς πάντα ὀλιγωρίας*[5] *ἀπειράτως ἕξειν, ὃς τὸν Ἀπόλλωνα πεντακοσίας θεῶν τε*[6] *ἀναμὶξ ἀφείλετο καὶ ἀνθρώπων εἰκόνας χαλκᾶς.*

2 (2) *Ἀρχαιότατον δὲ ἀγώνισμα γενέσθαι μνημονεύουσι καὶ ἐφ' ᾧ πρῶτον*[7] *ἆθλα ἔθεσαν, ᾆσαι ὕμνον ἐς τὸν*

Cap. VII. Res certe ita tulit ut multorum sacrilegiis Delphici Apollinis templum fuerit expositum. Post Euboeensem enim de quo iam diximus latronem, et Phlegyarum natio et Pyrrhus Achillis filius illud spoliare aggressi sunt; copiarum dehinc Xerxis pars, et (qui omnium maxime ac diutissime in dei pecunias involarunt) Phocensium principes, tum vero Gallorum exercitus sacram pecuniam diripere conati sunt. Non postremo Neronis impietatem dei donaria effugere potuerunt. Is enim quingentas aeneas partim deorum, partim vero hominum sustulit imagines.

(2) Antiquissimum fuisse omnium certamen memorant inter eos qui praemio proposito hymnum in Apollinis honorem

Cap. VII. 1. *ἔοικεν* Ag. — *δ' ἐξ.* Va.
2. *ἐπιβεβουλεῦσθαι* BVaRAgLb; *ὑποβεβουλεῦσθαι* Pc; *ἐπιβουλεύεσθαι* edd. rell. VbMLa et R ad marg.; mox *εἴδη* AgLb pro *ἤδη*.
3. *Φλεγυῶν* SB; *Φλεγύων* edd. rell. VabLab; antea *ἔτεσιν οὐ πολλοῖς ὕστ.* coni. C. — *ἐπεχώρησεν* La; *τὸ ἐπιπλεῖστον* La; *ἐπιπλεῖστον* Lb.
4. *δυνάσται* BLabPc; *δυνασταὶ* edd. rell.; mox *στρατιὰ* Sylb. SB; *στρατεία* edd. rell. VabAgLabM.
5. *ὀλιγορίας* VabM; tum *ἀπειράτων* Ag.
6. *τε* om. SM. — *χαλκὰς* M.
7. *πρώτων* (sic) La; (*πρώτῳ*?) — *ἆθλα* A. Sq. *ἔθεσαν* om. Ag. — *ῄσεν καὶ* M.

θεόν· καὶ ᾖσε καὶ ἐνίκησεν ᾄδων Χρυσόθεμις ἐκ Κρήτης, οὗ δὴ ὁ πατὴρ λέγεται Καρμάνωρ καθῆραι Ἀπόλλωνα. Χρυσοθέμιδος δὲ[8] ὕστερον Φιλάμμωνά τε ᾠδῇ μνημονεύουσι νικῆσαι καὶ ἐπ' ἐκείνῳ Θάμυριν τὸν Φιλάμμωνος. Ὀρφέα δὲ[9] σεμνολογίᾳ τῇ ἐπὶ τελεταῖς καὶ ὑπὸ φρονήματος τοῦ ἄλλου καὶ Μουσαῖον τῇ ἐς πάντα[10] μιμήσει τοῦ Ὀρφέως οὐκ ἐθελῆσαί φασιν αὐτοὺς ἐπὶ ἀγῶνι μουσικῆς ἐξετάζεσθαι.[11] φασὶ δὲ καὶ Ἐλευθῆρα ἀνελέσθαι 3
Πυθικὴν νίκην[12] μέγα καὶ ἡδὺ φωνοῦντα, ἐπεὶ ᾄδειν[13] γε αὐτὸν οὐχ αὑτοῦ τὴν ᾠδήν. λέγεται δὲ καὶ Ἡσίοδον ἀπελαθῆναι[14] τοῦ ἀγωνίσματος ἅτε οὐ κιθαρίζειν ὁμοῦ τῇ ᾠδῇ[15] δεδιδαγμένον. Ὅμηρος δὲ ἀφίκετο μὲν ἐς Δελφοὺς ἐρησόμενος ὁπόσα καὶ ἐδεῖτο, ἔμελλε δὲ αὐτῷ καὶ κιθαρίζειν διδαχθέντι ἀχρεῖον τὸ μάθημα ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς συμφορᾶς γενήσεσθαι. (3) Τῆς δὲ[16] τεσσαρα- 4

cecinissent; et primum quidem omnium psallentem vicisse Chrysothemin e Creta, cuius pater Carmanor Apollinem de caede purgasset. Post Chrysothemin Philammonem cantu vicisse memorant; post hunc Philammonis filium Thamyrin. Nam Orpheum mysteriorum scientia et reliqua vitae dignitate elatum, tum etiam Musaeum quod Orpheum sibi quem aemularetur proposuisset, negant in musicum illud certamen descendere voluisse. Tulisse narrant etiam Eleutherem Pythicam palmam vocis causa, quum alioqui cantilenam non suam decantasset. Hesiodum tradunt repulsam tulisse, quod carmina sua ad lyram canere non didicisset. Homerus Delphos quidem venit consulendi quod opus fuit causa; sed ei etiam si fidibus didicisset propter oculorum calamitatem nulli usui ars esse potuisset. (3) Quadragesimae demum et octavae

8. δὲ inseruimus ex AgLa; φιλάμωνα La; et sic postea.
9. δὲ om. Vab.
10. πάντας Vab; ἐκ πάντων Lb; deinde Ὀρφέων Vb; Ὀρφεον M (ὀρφέως ὀρφέων sec. Exc. nostra); ἐθελῆσαι idem.
11. ἐξετάξεσθαι A; tum φασὶ δὲ SBLb; φασὶν δὲ edd. rell.; in Vab compendium scripturae; sequens καὶ cum BAgPcLab recepimus; φασὶν — φωνοῦντα om. M.
12. νίκην om. Va.
13. ἐπᾴδειν γε coni. K, recep. F C; ᾔδειν Lb; δὲ pro γε malit F; τε Cor.
14. ἀπελαθῆναι BPcLab; idem voluit K; ἀπελασθῆναι rell. — κιθαρίζει La.
15. αὐδῇ Ag; tum δεδιγμένον Vb. — ἀχρεῖον τί μάθ. Lb.
16. τοῖς δὲ A. De sequentibus cf. Böckh. Corp. Inscr. Gr. I, p. 812 sqq. et ad Pindar. II, 2. p. 206 sqq.

κοστῆς Ὀλυμπιάδος καὶ ὀγδόης, ἣν Γλαυκίας ὁ Κρο-
τωνιάτης[17] ἐνίκησε, ταύτης ἔτει τρίτῳ ἆθλα ἔθεσαν οἱ[18]
Ἀμφικτύονες κιθαρῳδίας μὲν καθὰ καὶ ἐξ ἀρχῆς, προσ-
έθεσαν δὲ καὶ αὐλῳδίας ἀγώνισμα καὶ αὐλῶν· ἀνηγορεύ-
θησαν δὲ νικῶντες Κεφαλήν[19] τε Μελάμπους κιθαρῳδίᾳ[20]
καὶ αὐλῳδὸς Ἀρκὰς Ἐχέμβροτος, Σακάδας δὲ Ἀργεῖος
5 ἐπὶ τοῖς αὐλοῖς· ἀνείλετο δὲ ὁ Σακάδας οὗτος καὶ ἄλλας
814 δύο τὰς ἐφεξῆς ταύτης Πυθιάδας· ἔθεσαν δὲ καὶ ἆθλα
τότε ἀθληταῖς πρῶτον, τά τε ἐν Ὀλυμπίᾳ πλὴν[21] τεθρίπ-
που, καὶ αὐτοὶ[22] νομοθετήσαντες δολίχου καὶ διαύλου
παισὶν εἶναι δρόμον· δευτέρᾳ δὲ Πυθιάδι[23] οὐκ ἐπὶ
ἄθλοις ἐκάλεσαν ἔτι ἀγωνίζεσθαι, στεφανίτην δὲ τὸν
ἀγῶνα ἀπὸ[24] τούτου κατεστήσαντο· καὶ αὐλῳδίαν τε
κατέλυσαν καταγνόντες οὐκ εἶναι τὸ[25] ἄκουσμα εὔφημον·
ἡ γὰρ αὐλῳδία μελέτη τε ἦν αὐλῶν τὰ σκυθρωπότατα,

Olympiadis, qua vicit Glaucias Crotoniata, anno tertio certamina instituerunt Amphictyones, cantus ad citharam ut pridem; addiderunt tamen cantus ad tibiam, ipsarumque per se tibiarum certamen. Renunciati victores sunt de citharoedis Cephalen Melampus, de auloedis Echembrotus Arcas, de tibiis Sacades Argivus. Idem vero postea Sacadas binis deinceps Pythicis ludis vicit. Proposuerunt etiam tum primum praemia athletis, Olympica certamina imitantes exceptis quadrigis, et ipsi instituentes puerorum dolichi diaulique cursum. Altera iam Pythiade submotis praemiis coronarium duntaxat certamen ut esset statuerunt; auloedorum arte repudiata, quod triste nescio quid auditu et minime laeti ominis tibiis cane-

17. γλ. ἀκροτωνιάτης VabM; ὁ κρωτωνιάτης La; tum ἐπὶ τρίτῳ La. — ἆθλοι Lb.

18. οἱ om. Vb; ἀμφικτύωνες idem; sq. καθὰ om. La.

19. κεφαλῆν SVabMLab; geminant λ edd. rell. Nostram scripturam haud contemnendae auctoritatis codices tuentur etiam IV, 20, not. 27; ubi λ simplex praeferendum erat. — Tum Μελάμπους Boeckh.; ὃς λάμποι BVaLbMPcRAg; ὁ Λάμπου edd. rell. Vb; ὀλάμπου marg. RLa „Cephalon Lampi filius“ Am.

20. κιθαρῳδίαν Va; κιθαρῳδίας Vb; κιθαῤῥῳδίᾳ Ag. Mox Ἀρκὰς om. Va. — ἐφεξῆς ταύτῃ La; ἐφῆς, ταύτης Lb.

21. πρὶν τεθρ. VabMLab.

22. αὐτὸν vult F; mox πᾶσιν Vab MAgLab; δρόμον, ον sup. ου, La.

23. πυθνάδι A; πύθια δίον ἢ ἐπὶ M; πύδιαδί ου ἢ ἐπὶ (sic) Va.

24. ὑπὸ Ag. — τούτων Lb.

25. τὰ, ὁ sup. ὰ, Vb. — σκυθρωπότα La. Locum non intelligimus.

καὶ ἐλεγεῖα καὶ[26] θρῆνοι προσαδόμενα τοῖς αὐλοῖς. μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ τοῦ Ἐχεμβρότου τὸ ἀνάθημα, τρίπους χαλκοῦς ἀνατεθεὶς τῷ Ἡρακλεῖ [τῷ] ἐν Θήβαις· ἐπίγραμμα δὲ ὁ τρίπους εἶχεν· 6

Ἐχέμβροτος Ἀρκὰς ἔθηκε[27] τῷ Ἡρακλεῖ
Νικήσας τόδ' ἄγαλμ'[28] Ἀμφικτυόνων ἐν ἀέθλοις,[29]
Ἕλλησιν δ' ᾄδων[30] μέλεα καὶ ἐλέγους.

retur. Elegi enim et funebres modi cum tibiis congruebant. Testimonio mihi fuerit Echembroti donum; aeneus tripos Herculi Thebis dedicatus, cum huiusmodi inscriptione: ECHEMBROTUS ARCAS DEDICAVIT HOC SIMULACRUM HERCULI, QUUM PRAEMIUM LUDIS AMPHICTYONUM MERUISSET, DECANTATIS INTER GRAECOS MODULIS ET

26. καὶ om. MPcAgLb; χεμβρότου La; tum τῷ ἐν Θήβ. usque τῷ Ἡρακλεῖ La ad marg.; τῷ post Ἡρακλεῖ nobis suspectum.

27. ἀρκὰς θῆκε VaPaLa; ἀρκὰς θ' ἧκε PcAg; ἀρκασθ' ἧκε Pd; ἀρκάδ' ἧκε M; ἀρκάδας θῆκε Vb; ἀρκάθ' ἧκε Lb. Tum τῷ om. edd. ante S; habent articulum SBVabMAgPacdLab.

28. τόδε Ag; τὸ δ' Lb; ἄγαλμα VaAgLb; τὸ δὲ ἄγαλμ' Pd. — ἀφικτυόνων Pa.

29. ἀέθλοις Ignarra Palaest. Neap., Iacobs Anthol. II, 838. SB; ἄθλοις edd. rell. VabLbMPacdAg; in La inter ἄ et θ litera erasa.

30. Ἕλλησι δ' ἀείδων AXKFCPadLb; ἕλλησι δαείδων La; Ἕλλησιν δ' ἀείδων BPcAg; Ἕλλησι δ' ἀοίδων M; δ' ἀοιδῶν Vb; δ' ἀοιδῶν Va; Ἕλλησιν δ' ᾄδων Ignarra, Iacobs. S; ᾄδων καὶ μέλε' ἠδ' ἐλέγους Ignarra (?); ἐλεγεύς VbLb. De inscriptionis forma multa disputarunt viri docti; ante S uno tenore, quasi oratio prosaria esset, haec edebantur. Ignarra, Iacobs, S in verbis Ἐχέμβροτος — Ἡρακλεῖ orationem solutam, in sequentibus distichon invenerunt; accessit B. Hermannus alteram inscriptionis partem oratione soluta comprehensam negans sic scribit:

Ἡρακλεῖ ἥρωϊ Ἐχέμβροτος Ἀρκὰς ἔθηκε
Νικήσας τόδ' ἄγαλμ' Ἀμφικτυόνων ἐν ἀέθλοις
Ἑλλήνεσσι δ' ἀείδε μέλεα θρήνους τ' ἐλέγους τε.

Quae tamen restitutio iusto videtur audacior, atque vir clarissimus rationem suam ipse retractasse videtur; cf. ad VI, 14, 6. „Passovius per literas mihi significavit in verbis Ἐχέμβροτος Ἀρκὰς ἔθηκε videri sibi exitum latere hexametri cuius initium fuerit Ἡρακλέϊ. Idem qui nobis pentameter esse visus est an vere sit dubitans in hos eum numeros desiisse arbitratur

— μέλη τ' ἐλέγους θ' Ἕλλησιν ἀείδων.“ S.

Nobis maxime arrisit Siebelisii ratio, quam etiam probant Böckh. C. I. I, p. 883. Welckerus Sylloge Epigr. Graec. p. 191. et Osann Beiträge z. gr. u. röm. Lit.-Gesch. I, p. 310. Conferendi sunt Böttiger Attisch. Mus. I, 2. p. 340. Nic. Bach Allg. Schulz. 1829. p. 1106. Etiam in fine interdum quaedam addita fuisse οὐ σὺν μέτρῳ docet epigramma quod Sillig. Catal. artif. p. 241 e Pseudo-Plutarcho producit, cui adde V, 19, 3 et L. Ross Inscr. ined. gr. No. 29. Böckh. II, No. 2156.

κατὰ τοῦτο μὲν τῆς αὐλῳδίας ἐπαύσθη[31] τὸ ἀγώνισμα. προσέθεσαν δὲ καὶ ἵππων[32] δρόμον· ἀνηγορεύθη δὲ ἐπὶ τῷ ἅρματι Κλεισθένης ὁ Σικυῶνος[33] τυραννήσας. ογδόῃ
7 δὲ Πυθιάδι προσενομοθέτησαν κιθαριστὰς τοὺς ἐπὶ τῶν[34] κρουμάτων τῶν ἀφώνων, καὶ Τεγεάτης ἐστεφανοῦτο[35] Ἀγέλαος. τρίτῃ δὲ Πυθιάδι ἐπὶ ταῖς εἴκοσι[36] προστιθέασιν ὁπλίτην δρόμον, καὶ ἐπ' αὐτῷ Τιμαίνετος[37] ἐκ Φλιοῦντος ἀνείλετο τὴν δάφνην, Ὀλυμπιάσιν[38] ὕστερον πέντε ἢ[39] Δαμάρετος Ἡραιεὺς ἐνίκησεν. ὀγδόῃ δὲ ἐπὶ τεσσαράκοντα Πυθιάδι καὶ συνωρίδος εἶναι κατεστήσαντο δρόμον, καὶ Ἐξηκεστίδου[40] Φωκέως ἐνίκησεν ἡ συνωρίς. πέμπτῃ δὲ Πυθιάδι ἀπὸ ταύτης πώλους ἔζευξαν ὑπὸ ἅρματι· καὶ παρέδραμεν Ὀρφώνδα[41] Θηβαίου τέθριππον.
8 παγκράτιον δ' ἐν παισὶ[42] καὶ συνωρίδα τε πώλων καὶ

ELEGIS. Et haec sane fuit causa, quamobrem ad ludos auloedi amplius non admitterentur. Addiderunt deinde equorum cursum, et de quadrigis victor renunciatus est Clisthenes, is qui Sicyoniorum tyrannus fuit. Octava Pythiade addita haec lex est, ut assis fidibus canerent; coronam cepit Tegeates Agelaus. Vicesima demum tertia accessit ad cetera ludicra armatorum cursus; de quo lauream reportavit Timaenetus Phliasius, Olympiadibus quinque postea quam vicerat Damaretus Heraeensis. Octava post haec et quadragesima Pythiade bigis certari coeptum. Vicere Phocensis Execestidae iugales. Quinta ab ea pullis ad currum iunctis decursum est; antevertit Orphondae Thebani quadriga. Iam pancratium inter pueros

31. ἐπαύθη B.

32. ἵππων Am. annotante Sylb.; recep. CSmai.; ἱππέων rell. edd. codd.

33. „forsan Σικυῶνος vel Σικυωνίων." Sylb.; illud recepimus cum CSmai.; Σικυώνιος rell. „is qui Sicyoniorum tyrannus fuit." Am.

34. τῶν om. Va, haud male. — ἀφόνων MVa.

35. στεφανοῦτο Vb. — Tum ὀλυμπιάδι pro Πυθιάδι La.

36. εἴκοσιν Ag. — προτιθέασιν La; προςτιθίασιν (προςτιθέασι sec. Exc. nostra) M.

37. Τιμένετος, αι super ε primo, Vb; deinde φιλιοῦντος MLb; φλοιοῦντος Va. — ἀνήλετο Va; om. M.

38. ὀλυμπιᾶσιν S.

39. ἢ Ag. Tum Δημάρατος S; Δημάρετος edd. rell. codd.; nos Δαμάρετος restituimus; conf. VI, 10, 2. V, 8, not. 21. et Krause Olympia pag. 263. Deinde κραιεὺς MVaLb; conf. IX, 36, not. 15; ὁραιεὺς La; idem om. εἶναι post συνωρίδος.

40. ἐξικεστίδου La. — φωκέου Va

41. ὀρφῶνδα MVabAg; sine accentu Lb; Ὀρφνώνδα C.

42. παισὶν Ag, in La ν erasum. Mox συνωρίδα τε πώλων καὶ πῶλον κέλητα Sylb. CSmai.; συνωρίδα τε πῶλον καὶ κέλητα edd. rell. codd. praeter La, qui habet πώλων quod

πῶλον κέλητα πολλοῖς[43] ἔτεσιν ὕστερον κατεδέξαντο Ἠλείων, τὸ[44] μὲν πρώτῃ Πυθιάδι ἐπὶ ταῖς ἑξήκοντα, καὶ Ὀλαΐδας[45] ἐνίκα Θηβαῖος· διαλιπόντες[46] δὲ ἀπὸ ταύτης μίαν κέλητι ἔθεσαν δρόμον πώλῳ,[47] ἐνάτῃ δὲ ἐπὶ ταῖς ἑξήκοντα συνωρίδι πωλικῇ· καὶ ἐπὶ μὲν τῷ πώλῳ τῷ κέλητι Λυκόρμας ἀνηγορεύθη Λαρισαῖος,[48] Πτολεμαῖος 815
δὲ ἐπὶ τῇ συνωρίδι Μακεδών· ἔχαιρον γὰρ δὴ Μακεδόνες οἱ ἐν Αἰγύπτῳ καλούμενοι βασιλεῖς,[49] καθάπερ γε ἦσαν. (4) Δάφνης δὲ στέφανος ἐπὶ τῶν Πυθίων τῇ νίκῃ κατ' ἄλλο μέν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐστὶν οὐδέν, ὅτι δὲ τῆς Λάδωνος θυγατρὸς Ἀπόλλωνα ἐρασθῆναι κατέσχηκεν ἡ φήμη.

et bigam pullorum et iniugem pullum multis serius quam Elei annis admiserunt; pancratium scilicet prima et sexagesima Pythiade, qua Thebanus Olaidas vicit; una post hanc interiecta pullum induxerunt iniugem; nona vero et sexagesima pullorum bigas. Singulari pullo Lycormas Larissaeus, bigis victor renunciatus Macedo Ptolemaeus. Aegyptiorum enim reges Macedonas dici se (sicuti sane fuerunt) facillime passi sunt. (4) Lauream quidem Pythicis ludis peculiarem fuisse nulla alia de causa existimo, quam quod Daphnen Ladonis filiam adamatam ab Apolline fama vulgavit.

probavimus. Post κέλητα (μέλητα La) inserunt καὶ BPcLb.

43. πολλοῖς usque ἑξήκοντα om. M.

44. τὰ μὲν Pc; τὰ μὲν οὖν πρῶτα (οὖν expunct.) Lb.

45. Ὀλαΐδας B; Ὁλαΐδας VabLa; [ὁ] Λαΐδας S; ὁ Λαΐδας edd. rell. Ag; in Lb ambiguum est utrum Ὁλαΐδ. sit an ὁ λαΐδ.

46. διαλιπόντες Sylb. KFCSB; διαλιπόντος AXVaMPcAgLab; διαλειπόντος (sic) Vb. — μέλληπι La et sic postea. — δρόμῳ La.

47. πόλῳ VaAg; tum ἐνάτῃ ALa; ἐνάτῃ Vb, geminant ν rell.; seq. ἑξήκοντα om. Va. — πωλικωλικῇ Lb.

48. λαρυσσαῖος, ι super υ, Vb; λαρισσαῖος AgLa. — δ' ἐπὶ La.

49. ἔχ. γὰρ δὴ βασιλεῖς οἱ ἐν Αἰγ. καλούμ. Μακεδ. C.

CAPUT VIII.

De Amphictyonum consessus origine et denominatione — populis ab Amphictyone in commune consilium vocatis, et de Nicopolitanis ab Augusto adiectis — XXX Amphictyonibus, qui Pausaniae tempore fuerunt — memorandis urbis Delphorum, templo Minervae Pronoeae et Massaliotarum gente — fluvio Plisto et aqua Castaliae — sacro Apollinis septo.

*Καταστήσασθαι δὲ συνέδριον ἐνταῦθα Ἑλλήνων οἱ
μὲν Ἀμφικτύονα[1] τὸν Δευκαλίωνος νομίζουσι[2] καὶ ἀπὸ
τούτου τοῖς[3] συνελθοῦσιν ἐπίκλησιν Ἀμφικτύονας γενέ-
σθαι, Ἀνδροτίων δὲ ἐν τῇ Ἀτθίδι ἔφη[4] συγγραφῇ ὡς
τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀφίκοντο ἐς Δελφοὺς παρὰ τῶν προσοικούν-
των[5] συνεδρεύσοντες· καὶ ὀνομασθῆναι μὲν Ἀμφικτίο-
νας[6] τοὺς συνελθόντας, ἐκνικῆσαι δὲ ἀνὰ χρόνον τὸ νῦν[7]
2 σφίσιν ὄνομα. (2) Ὑπὸ μὲν δὴ Ἀμφικτύονος αὐτοῦ
φασὶν ἐς συνέδριον κοινὸν τοσάδε γένη τοῦ Ἑλληνικοῦ
συναχθῆναι· Ἴωνας,[8] Δόλοπας, Θεσσαλούς, Αἰνιᾶνας,*

Cap. VIII. Conventum hoc in loco Graecis constitutum ab Amphictyone primum Deucalionis filio satis constanti hominum sententia traditur, et ab eo consessum illum Amphictyonas appellatos. Androtio vero in Attica historia scribit, in Delphicum consessum initio e circumvicinis convenisse consiliarios, eosque qui eo convenire solerent *ἀμφικτίονας* (circumvicinos) nominatos fuisse; postmodum vero id obtinuisse nomen quo nunc appellatur, *Ἀμφικτύονες*. (2) Ab ipso quidem Amphictyone in commune consilium vocatos tradunt hos Graeci nominis populos, Ionas, Dolopas, Thessalos, Aenianas, Magne-

Cap. VIII. 1. *Ἀμφικτύωνα* La VbAg; tum *δευκαλύωνος* Vb; *δευκαλλίωνος* La.
2. *ὀνομάζουσι* VaMPcLab; *ὀνομάζουσιν* Vb et sec. Exc. nostra M.
3. *τοῖς* om. Va; tum *Ἀμφικτυόνας* A; *ἀμφικτίωνας* Vb.
4. *ἔφη* om. Pc.
5. *προσηκούντων* AVaM; *προσηκόντων* Vb. Tum *συνεδρεύοντες* VabMPcLab; *συνεδρεύσοντες* edd. Ag; *συνεδρεύοντες* non displicet.
6. *Ἀμφικτίονας* Sylb. SCB; *Ἀμφικτυόνας* AVa; *Ἀμφικτύονας* edd. rell. PcLab; *Ἀμφικτύωνας* VbAg; *Ἀφικτύονας* Palm. Exerc. p. 434. (et Ms.)
7. *τὸν νῦν* MAgLb; *συνέδριονασινὸν* (sic) La.
8. *ἴονας* Ag; *δέλοπας* La. — *Αἰνιᾶνας* Smin. BLa; *Αἰειᾶνας* A; *Αἰνειᾶνας* XKFCSmai. VaPcAgLb; *Ἐνειᾶνας* M, *αἰ* sup. *ἐ*; *Ἐνειάνας* Vb; conf. cap. 22, 8. 9.

Μάγνητας, Μαλιέας,[9] *Φθιώτας, Δωριεῖς, Φωκέας, Λο-*
κροὺς τῇ Φωκίδι ὁμόρους ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κνήμιδι.[10]
καταλαβόντων δὲ Φωκέων τὸ ἱερὸν, καὶ ὕστερον δεκάτῳ 816
ἔτει λαβόντος πέρας τοῦ πολέμου, μεταβολὴν[11] *καὶ τὰ*
Ἀμφικτυόνων ἔσχε. Μακεδόνες μὲν γὰρ τελεῖν ἐς Ἀμφι-
κτύονας εὕραντο, Φωκέων δὲ τὸ ἔθνος καὶ ἐκ τοῦ Δω-
ρικοῦ Λακεδαιμόνιοι μετασχόντες ἐπαύσαντο Ἀμφικτυο-
νίας·[12] *οἱ μὲν τοῦ τολμήματος ἕνεκα οἱ Φωκεῖς, οἱ δὲ*
συμμαχίας εὕραντο οἱ Λακεδαιμόνιοι τῆς Φωκέων ζη-
μίαν.[13] *Βρέννου δὲ τῶν Γαλατῶν στρατὸν ἀγαγόντος ἐς* 3
Δελφοὺς προθυμίαν ἐς τὸν πόλεμον οἱ Φωκεῖς πλείστην
τοῦ Ἑλληνικοῦ παρέσχοντο· καὶ ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου
μετασχεῖν Ἀμφικτυονίας αὖθις καὶ ἐς τὰ ἄλλα[14] *ἐγένετο*
ἀξίωμα αὐτοῖς ἀνασώσασθαι τὸ ἀρχαῖον. βασιλεὺς δὲ
Αὔγουστος μετεῖναι καὶ Νικοπολίταις τοῖς πρὸς τῷ Ἀκτίῳ
συνεδρίου τοῦ Ἀμφικτυόνων ἠθέλησε· Μάγνητας μὲν
οὖν καὶ Μαλιεῖς[15] *καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Φθιώτας*[16] *Θεσσα-*

tas, Maleenses, Phthiotas, Dorienses, Phocenses et Locros Phocidi finitimos, Gnemidis montis accolas. Postea vero quam Phocenses templum diripuerunt, decennali iam bello confecto mutationem etiam sensit Amphictyonum curia, siquidem Macedones locum in ea sunt adepti, Phocensium vero natio et ex Dorico nomine Lacedaemonii sunt ordine moti; illi ob admissum sacrilegium, hi quod opem Phocensibus tulissent, multa affecti. Verum quum Galli duce Brenno Delphos adorti fuissent, prae cunctis Graecis Phocenses strenue rem gessere; quare et Amphictyonatum et pristinam omnem dignitatem receperunt. Augustus deinde imperator Nicopolitanis etiam qui ad Actium sunt, locum esse inter Amphictyonas voluit; quum Magnetas, Maleenses, Aenianas et Phthiotas contribuere se

9. *Μαλιέας* Sylb. FCSBLa; *Μαλεέας* AXKVabLbMPcAg; tum *φθιότας* Ag. — Nonne *τοὺς Φωκίδι*?

10. *Κνήμιδι* BPcVb(?)Ag; *Κνημῖδι* edd. rell.; *κνημίδι* VaLa; sine accentu Lb.

11. *καταβολὴν* Vb.

12. *ἀμφικτύονας* Vb; seq. *οἱ μὲν* om. Pc.

13. *ζημίαν* Sylb. KFCSmin. BLa; *ζημίας* AXSmai. VabMPcAgLb. Tum *βέννου* VabMLb. Praestat deinde *τὸν Γαλατῶν*. *πλήστη* pro *πλείστην* La; mox *αὖθις* om. id.

14. *τἄλλα* BPc; *τἄλλα* Lb. — *μαγνήτας* Lb.

15. *Μαλεεῖς* AXK; tum *Αἰνειᾶνας* AXKFCSmai. VbLb; *Αἰνειᾶνες* Va; *μανειᾶνας* Ag.

16. *φθιότας* Vb; *φθειώτας* Ag. — *θεσσαλεῖς* Lb; seq. *συντελεῖν* om. MPcAgLb. Quum nonnisi *συντελεῖν ἐς Θεσσαλοὺς* dicere soleat Pausanias, hoc verbum ab inter-

λοῖς συντελεῖν, τὰς ψήφους δὲ ὅσαι τούτων τε καὶ Δολόπων, (οὐ γὰρ ἔτι ἦν Δολόπων γένος) Νικοπολίτας[17]
4 φέρειν. (3) Οἱ [δὲ][18] Ἀμφικτύονες οἱ ἐπ' ἐμοῦ τριάκοντα ἀριθμῷ ἦσαν. ἐκ Νικοπόλεως[19] μὲν καὶ Μακεδονίας τε καὶ Θεσσαλῶν, ἀπὸ ἑκάστων ἀριθμῷ[20] ἦσαν ἕξ. Βοιωτῶν δὲ (Θεσσαλίαν[21] γὰρ καὶ οὗτοι τὰ ἀρχαιότερα ᾤκησαν καὶ Αἰολεῖς τηνικαῦτα ἐκαλοῦντο) καὶ ἐκ Φωκέων
5 τε καὶ Δελφῶν, παρὰ τούτων δύο ἑκάστων· εἷς δὲ ἐκ[22] Δωρίδος τῆς ἀρχαίας· πέμπουσι δὲ καὶ Λοκροὶ οἵ τε καλούμενοι Ὀζόλαι καὶ οἱ πέραν Εὐβοίας ἕνα[23] ἑκάτεροι· καὶ Εὐβοεύς ἐστιν εἷς. Πελοποννησίων δὲ ἐξ Ἄργους καὶ Σικυῶνος καὶ Κορίνθου σὺν Μεγαρεῦσίν ἐστιν εἷς

Thessalis iussisset; suffragia vero quae illorum et Dolopum fuerant, (interierat enim iam Dolopum gens) ad Nicopolitanos transtulit. (3) Fuerunt aetate mea Amphictyones numero XXX. A Nicopoli, Macedonia et Thessalis seni; ex Boeotis vero (nam et hi priscis temporibus Thessaliae partem tenuerunt Aeolenses appellati) ex Phocensibus item et Delphis bini; unus ex vetere Dorica terra. Mittunt praeterea Locri qui *Ozolae* appellantur, et simul qui e regione Euboeae sunt, unum utrique. Unus Euboeensis; e Peloponneso ab Argis, Sicyone, Corintho et Megaris unus, et item unus Atheniensis accedit.

prete non satis apte insertum videtur; excidit haud dubie verbum, ut putamus, finitum, quale est προσέταξε; sequens infinitivus φέρειν per anacoluthiam haud insolitam subintellecto ἠθέλησε explicatur.

17. νικοπολίταις VabMPcLb.

18. δὲ om. VabMPcAgLb; habent edd. La.

19. ἐκ Νικοπόλεως — ἀριθμῷ ἦσαν om. VabM.

20. ἀπὸ ἑκάστων ἀριθμῷ ἦσαν ἕξ. Βοιωτῶν δὲ (Θεσσ.; sic scripsimus, viam monstrante Böckhio cum Buttmanno, e vestigiis codicis Lb, in quo ἀπὸ ἑκάστων ἀριθμῷ ἦσαν. ἐκ βοιωτῶν δὲ, θεσσ.; cui minus placet ratio nostra, duce La, in quo inter ἦσαν et ἐκ spatium est purum, post ἦσαν inserat ἕξ, ut numerale a seq. ἐκ absorptum videatur. Böckh. Buttm. eosque secutus B ἕξ inserunt post ἑκάστων; eodem loco δύο habent edd. praeter B, quod tamen in nullo invenitur codice; perperam enim e M id profert B, quum ab hoc et Vab haec periodus absit. ἐκ δὲ Βοιωτῶν edd. et codd. praeter Lb.

21. Θεσσαλίαν C; idem probat B in Addendis; Θεσσαλίας edd. rell. MVabPcAgLab; „Thessaliae partem" Am; conf. quae dicta sunt Vol. II, p. VIII, 6.; seq. καὶ om. La.

22. δὲ ἐκ AgLab; δ' ἐκ rell.

23. ἕννα. ἑκάτεροι καὶ εὐβοεῖς ἔστιν οἷς Vb; εὐβοεῖς etiam Lb; καὶ εὐβοεῦσιν ἔστιν εἷς La; seq. Πελοποννησίων usque Μεγ. ἐστιν εἷς om. AXKFSmin. MVabLa. Lacunam e PcdAgLb explerunt CSmai. B. De singulis populis conf. Clinton. Fast. Hell. I, p. 65.

καὶ εἷς Ἀθηναῖος. αἱ μὲν δὴ πόλεις Ἀθῆναι καὶ Δελφοὶ καὶ ἡ Νικόπολις, αὗται μὲν ἀποστέλλουσι[24] συνεδρεύσοντας ἐς Ἀμφικτυονίαν[25] πᾶσαν· ἀπὸ δὲ ἐθνῶν τῶν κατειλεγμένων[26] ἑκάστῃ πόλει ἀνὰ μέρος ἐς Ἀμφικτύονας καὶ ἐν χρόνου περιόδῳ συντελεῖν ἔστιν.

(4) Ἐσελθόντι δὲ ἐς τὴν πόλιν εἰσὶν ἐφεξῆς ναοί· 6
καὶ ὁ μὲν πρῶτος αὐτῶν ἐρείπια ἦν· ὁ ἐπὶ τούτῳ δὲ κενὸς[27] καὶ ἀγαλμάτων καὶ ἀνδριάντων· ὁ δὲ αὐτῶν τρίτος καὶ ὁ τέταρτος,[28] ὁ μὲν τῶν ἐν Ῥώμῃ βασιλευσάντων εἶχεν οὐ πολλῶν τινῶν εἰκόνας, ὁ τέταρτος δὲ Ἀθηνᾶς καλεῖται Προνοίας.[29] τῶν δὲ ἀγαλμάτων τὸ ἐν τῷ προνάῳ[30] Μασσαλιωτῶν ἀνάθημά ἐστι, μεγέθει τοῦ ἔνδον ἀγάλματος μεῖζον. οἱ δὲ Μασσαλιῶται Φωκαέων[31] 817
εἰσὶν ἄποικοι τῶν ἐν Ἰωνίᾳ, μοῖρα[32] καὶ αὕτη τῶν ποτὲ

Athenae quidem, Delphi et Nicopolis omnes obeunt Amphictyonum conventus. Nam ex ceteris quos enumeravimus populis per vices et stato temporis intervallo singulae urbes in Amphictyonum consessum conveniunt. (4) In primo urbis ingressu continentes sunt sacrae aedes quatuor; earum una ruinosa est; vacua est altera signis et statuis; tertia Romanorum Imperatorum non sane multorum habet imagines; quarta Minervae vocatur Pronoeae. E signis quod est in primo templi aditu Massiliensium donum fuit, et maius est quam id quod intus est. Sunt hi Phocaensium (quae Ioniae gens fuit) colonia, eorum nempe hominum pars qui ex Phocaea Har-

24. ἀποστέλλουσιν AgLa.
25. Ἀμφικτυονίαν — μέρος ἐς om. VaM; Va margini adscripta habet.
26. κατηλεγμένων Vb; mox ἀμφικτύωνας Ag.
27. καὶ ναὸς VaM; καινὸς VbAg Lb; tum αἰχμαλώτων Vb pro ἀγαλμάτων.
28. καὶ ὁ τέταρτος om. Vab.
29. Προναίας h. l. et postea Smin.; sed expedita est haec res a Lennepio ad Phalar. Epp. p. 143. (p. 160. ed. Schaefer.); conf. C. O. Müller in Encyclop. Halensi s. v. Pallas-Athene p. 101 sq. cum notis.
30. Deletâ post προνάῳ virgulâ cum AXKBLab distinximus post ἐστι, alii ante. — ἐστιν MAg.
31. Φωκαέων scripsimus cum Va La; sic etiam II, 31, 6. VII, 3, 8. 10; Φωκάων Vb; Φωκαιέων XKF CSB; at Φωκαεὺς dicitur ut Ἡραεὺς, Νικαεὺς, de qua forma conf. Böckh. Corp. Inscr. Gr. I. pag. 29; Φωκέων AMAgLb. Eadem corruptela saepius recurrit; conf. v. g. var. lect. ad Diod. Sic. V, 13.; Φωκαεὺς occurrit etiam in numis.
32. μοίρα Vb. — αὐτοὶ Sylb. KFCSB; αὐτὴ AXMVabLbAg; αὕτη La, quod probavimus.

Ἄρπαγον τὸν Μῆδον φυγόντων ἐκ Φωκαίας.[33] γενόμενοι δὲ ναυσὶν ἐπικρατέστεροι Καρχηδονίων, τήν τε γῆν ἣν ἔχουσιν ἐκτήσαντο καὶ ἐπὶ μέγα[34] ἀφίκοντο εὐδαιμο-
7 νίας. τῶν μὲν δὴ Μασσαλιωτῶν[35] χαλκοῦν τὸ ἀνάθημά ἐστι, χρυσοῦ δὲ ἀσπίδα ὑπὸ Κροίσου τοῦ Λυδοῦ[36] τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Προνοίᾳ δοθεῖσαν, ἐλέγετο[37] ὑπὸ [τῶν] Δελφῶν ὡς Φιλόμηλος αὐτὴν ἐσύλησε. πρὸς δὲ τῷ ἱερῷ τῆς Προνοίας Φυλάκου[38] τέμενός ἐστιν ἥρωος· καὶ ὁ Φύλακος οὗτος ὑπὸ Δελφῶν ἔχει φήμην[39] κατὰ τὴν
8 ἐπιστρατείαν σφίσιν ἀμῦναι τὴν Περσῶν. ἐν δὲ τοῦ γυμνασίου τῷ ὑπαίθρῳ πεφυκέναι ποτὲ ἀγρίαν φασὶν ὕλην,[40] καὶ Ὀδυσσέα, ἡνίκα ὡς τὸν[41] Αὐτόλυκον ἀφικόμενος μετὰ τοῦ Αὐτολύκου τῶν παίδων ἐθήρευε, τότε

pagum Medum fugere. Hi namque quum navali pugna Carthaginenses vicissent, occupata ea quam nunc incolunt regione ad magnas opes et luculentam fortunam sunt provecti. Et Massiliensium quidem aeneum est donum. Aureum vero scutum a Croeso Lydorum rege dedicatum Minervae Pronoeae aiebant Delphi Philomelum eripuisse. Adiunctum est Pronoeae templo Phylaci sacellum herois. Hunc Phylacum inter Delphos fama proditum est, auxilium ipsis tulisse Persis irruentibus. In ea gymnasii parte, quae sub dio est, densam aliquando silvam fuisse tradunt, ibique Ulyssem ad Autolycum

33. φωκέας AVabAgLa (in hoc αἱ sup. ἑ) Lb; in Va antea erat Μακεδονίας.

34. μέγαν Vb, ν expunct. — καὶ ἐπὶ μέγα ἀφικ. εὐδαιμονίας om. La. — ἀφείλοντο pro ἀφίκοντο Lb.

35. μεσσαλιωτῶν Vb; mox ἐστιν Ag; in La ν erasum.

36. λοιδοῦ, υ super οι, Ag. — δοθεῖσα Lb.

37. ἐγένετο, p. corr. ἐλέγετο Va; seq. τῶν om. La; ἐσύλησεν id.; tum. om. τῆς ante προνοίας idem.

38. φύλακος Va. Tum ἥρωος e coniectura; sic cap. 23, 2. οἱ δὲ καὶ τέταρτον τὸν Φύλακον ἐπιχώριον Δελφοῖς ἀπαριθμοῦσιν ἥρωα; ἡρῷον edd. (inter uncos S) MVab PcAgLab; ἐστι καὶ ἡρῷον Buttm. quod et nobis olim placuit; conf. Vol. I, pag. L; at solum τέμενος commemorat Herodot. VIII, 39, de heroo nihil; τέμενός ἐστιν· ἡρώων καὶ ὁ Φύλακος coni. S.

39. φήλην Ag. — ἐπιστρατίαν La; seq. σφίσιν om. M. — δὲ τῷ γυμν. Lb.

40. φασὶν ὕλην correxit B; φασίγλην MLbPcRAg; αἰπὺ δ' ὄρος προσέβαν καταειμένον ὕλῃ Παρνησοῦ Hom. Od. XIX, 431. φασὶν ὂν edd. rell. Vab, marg. R; φασὶν (p. compend.) ἣν La. Haec lectionis varietas apprime confirmat quae Vol. II, p. XXVII. disputata sunt.

41. ὡς τὸν BAgPcLab; πρὸς τὸν edd. rell. MVab. — ἀφικόμενος B Lab; ἀφικόμενον Pc; ἀφίκομεν τὰ (etiam Lb τὰ habet pro μετὰ) τοῦ Ag; ἀφίκετο edd. rell. MVab; post hanc vocem inserunt καὶ Sylb. FCS.

αὐτὸν τὸ τραῦμα τὸ[42] *ὑπὲρ τοῦ γόνατος ἐνταῦθα σχεῖν
ὑπὸ τοῦ συός.*[43] (5) *Τραπομένῳ δὲ ἐς ἀριστερὰν ἀπὸ
τοῦ γυμνασίου καὶ ὑποκαταβάντι οὐ πλέον, ἐμοὶ δοκεῖν,
ἢ τρία στάδια, ποταμός ἐστιν*[44] *ὀνομαζόμενος Πλει-
στός·*[45] *οὗτος ὁ Πλειστὸς ἐπὶ Κίῤῥαν τὸ ἐπίνειον*[46]
Δελφῶν καὶ τὴν ταύτῃ κάτεισι θάλασσαν. ἐκ δὲ τοῦ 9
*γυμνασίου τὴν ἐς τὸ ἱερὸν ἀνιόντι ἔστιν ἐν δεξιᾷ τῆς
ὁδοῦ τὸ ὕδωρ τῆς Κασταλίας,*[47] *καὶ πιεῖν ἡδύ. δοῦναι
δὲ τὸ ὄνομα τῇ πηγῇ γυναῖκα λέγουσιν ἐπιχωρίαν, οἱ δὲ
ἄνδρα Καστάλιον·*[48] *Πανύασις*[49] *δὲ ὁ Πολυάρχου πε-
ποιηκὼς ἐς Ἡρακλέα ἔπη θυγατέρα Ἀχελῴου τὴν Κασταλίαν φησὶν εἶναι· λέγει γὰρ δὴ*[50] *περὶ τοῦ Ἡρακλέους,*

Παρνησὸν[51] *νιφόεντα θοοῖς διὰ ποσσὶ περήσας
Ἵκετο Κασταλίης Ἀχελωΐδος ἄμβροτον ὕδωρ.*

proficiscentem, una cum ipsius Autolyci filiis venantem a sue vulnus supra genu accepisse. (5) Flectentibus ad laevam a gymnasio ac nihilo ferme longius quam stadia III descendentibus fluvius est Plistus nomine. Is ad Cirrham Delphorum navalem stationem et proximum mare defluit. Rursus a gymnasio sursum ad fanum tendenti ad viae dexteram Castaliae aqua praeterfluit, suavis illa quidem potu. Fonti nomen indigenam quandam mulierem dedisse ferunt; virum alii Castalium. Panyasis autem Polyarchi filius in iis versibus quos in Herculem fecit, Acheloi filiam fuisse Castaliam perhibet. Sic enim de Hercule loquens scripsit:

Parnasi ut celeri pede saxa nivalia liquit,
Castaliae tetigit iuges Acheloidos undas.

42. *τὸ* om. Ag.
43. *τῆς ὑὸς* malit S.
44. *ἐστιν* om. Va.
45. *Πλειστὸς* hic et postea volentibus Kuhnio et Tzsch. ad Strab. IX, p. 418. (495. Tz.) edidit S; sic etiam correxit Porson. ad c. 37. n. 33; eandem formam B habet in notula; *Πλεῖστος* edd. rell. MVab PcAgLab. — *οὗτος ὁ Πλειστὸς* om. Pc.
46. *Κύῤῥαν το τὸ ἐπίν.* Vb; *ἐπίτεινο* A; mox *ταύτην* Vb; tum *κάτεισιν* Ag.
47. *καὶ λοῦσθαι καλὸν* addit Buttm.; hoc vel simile quid addendum. — *ἐπιχωρίου* La.
48. *Κάλλιστον* Vb; *καστάλλιον* (accentus sup. *ά* deletus) Lb.
49. *Πανύασις* FCSBVabAgLa; *Πανύασσις* edd. rell. MPcLb. — *φασὶν* La.
50. *δὴ* inseruimus cum BPcAg La.
51. *πάρνησσον* Vb; *πάρνησον* N Lb; in hoc alterum *σ* sup. vers.; *πάρνασον* La; notandus est accentus; geminant *σ* rell. — *νειφόεντα* Vb; *νιφέοντα* A; *νηφόεντα* La. — *θεοῖς* pro *θοοῖς* Vb. — *ποσὶ* VaLa. — *κασταλλίης* La. — *ἄμβρωτον* Lb.

ἤκουσα δὲ[52] καὶ ἄλλο τοιόνδε· τὸ ὕδωρ τῇ Κασταλίᾳ
ποταμοῦ δῶρον εἶναι τοῦ Κηφισοῦ·[53] τοῦτο ἐποίησε
καὶ Ἀλκαῖος ἐν προοιμίῳ τῷ[54] ἐς Ἀπόλλωνα· βεβαιοῦν-
ται δὲ οὐχ ἥκιστα οἱ Λιλαιεῖς, οἳ ἐς τοῦ Κηφισοῦ τὴν
πηγὴν πέμματα ἐπιχώρια καὶ ἄλλα ὁπόσα νομίζουσιν
ἀφιᾶσιν ἔν τισιν[55] εἰρημέναις ἡμέραις, καὶ αὖθις ἐν τῇ
818 Κασταλίᾳ φασὶν αὐτὰ ἀναφαίνεσθαι. Δελφοῖς[56] δὲ ἡ
πόλις ἄναντες διὰ πάσης παρέχεται σχῆμα· κατὰ τὰ αὐτὰ
δὲ τῇ πόλει τῇ ἄλλῃ καὶ ὁ ἱερὸς περίβολος τοῦ Ἀπόλλω-
νος· οὗτος δὲ μεγέθει μέγας καὶ ἀνωτάτω τοῦ ἄστεώς[57]
ἐστι· τέτμηνται δὲ καὶ ἔξοδοι δι' αὐτοῦ συνεχεῖς.

Audivi etiam qui dicerent, aquam illam Castaliae Cephisi amnis donum esse. Hoc Alcaeus quoque versibus mandavit in prolusione quadam suorum in Apollinem versuum, et confirmant Lilaeenses, qui quum in Cephisi fontem patria quaedam bellaria et alia quae sunt more maiorum tradita statis quibusdam diebus quotannis porriciant, eadem in Castalia rursus emergentia conspici dicunt. Urbs ipsa Delphis quavis ex parte in clivum resupinatur. Et eodem sane est quo oppidum situ sacrum Apollinis septum; spatio illud quidem peramplum in suprema urbis parte eminet; scindunt se illinc multifidi exitus.

52. δή Va. — Κασταλλία Vb; κασταλίη M.

53. τῇ Κηφ. Va; Κηφισοῦ BAg PcLab; geminant σ edd. rell. Vab M; mox Κηφισοῦ etiam AXK; geminato tamen σ MVab.

54. τοῦ ἐς Ag.

55. ἐν τοῖς ιν εἰρ. Vb; ἔν τισιν om. La. — ἡμέραις om. VbPcAg Lb; mox Κασταλλίᾳ iterum Vb.

56. Δελφοῖς Sylb. CBAgPcLab; probat F; Δελφὶς edd. rell. VabM, tum δὲ ἡ Sylb. CBSAgPcLab; δὲ τὴ (ambig.) Va; δέ τι edd. rell. Vb M; δέ τε Palm. Ms. — διὰ πάσας La.

57. ἄστεος FCMLab; tum τέτμηντε Ag; mox διὰ τοὺς VabLbM; δι' αὐτοὺς Ag. Verbb. Δελφοῖς — συνεχεῖς capiti IX. adscripsit B.

CAPUT IX.

Donaria inprimis memoranda Delphis posita enumerantur — tauri aeneum signum et de eo narratio — Tegeatarum donaria — Lacedaemoniorum donaria — cladem Atheniensium ad Aegos potamos ducum proditione accidisse, oraculis firmatur — equi Durii signum aeneum ab Argivis dedicatum.

Ὁπόσα δὲ τῶν ἀναθημάτων[1] *εἶναί μοι λόγου μάλι-*
στα ἄξια[2] *ἐφαίνετο, ποιησόμεθα αὐτῶν μνήμην. Ἀθλη-* 2
τὰς μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἀγωνισταὶ μουσικῆς τῶν ἀνθρώπων
τοῖς πλείοσιν ἐγένοντο[3] *μετὰ οὐδενὸς λογισμοῦ, οὐ πάνυ*
τι ἡγοῦμαι σπουδῆς ἀξίους· ἀθλητὰς δὲ ὁπόσοι τι καὶ
ὑπελείποντο ἐς δόξαν, ἐν λόγῳ σφᾶς ἐδήλωσα τῷ ἐς
Ἠλείους. Φαΰλῳ[4] *δὲ Κροτωνιάτῃ (Ὀλυμπίασι μὲν οὐκ*
ἔστιν αὐτῷ νίκη, τὰς δὲ Πυθοῖ πεντάθλου δύο ἀνείλετο
καὶ σταδίου τὴν[5] *τρίτην· ἐναυμάχησε δὲ καὶ ἐναντία*
τοῦ Μήδου ναῦν τε παρασκευασάμενος[6] *οἰκείαν καὶ*

Cap. IX. Ea certe donaria, quae memoria in primis digna visa mihi fuerunt, persequar. Nam athletas et eos qui in musices certamen descenderunt non magnae apud plerosque aestimationis homines, non dignos iudico qui accurato studio memorentur; iis vero athletis qui illustria posteris gloriae monumenta reliquerunt, in iis quos de Eleis conscripsimus commentariis locum suum dedimus. Phaylo Crotoniatae (nulla quidem ei contigit Olympica palma; Pythicis vero ludis de quinquertio duas, de stadio tertiam tulit. Idem navali proelio cum Persis conflixit, quum propriam sibi navem aedificas-

Cap. IX. 1. *θεαμάτων* VabPcAgLab; *ἀναθημάτων* in solo M esse videtur.

2. *μάλιστα ἄξια ἐφ.* Va (correctura in *ἄξια* esse videtur); *ἄξια* om. AXKFVbMPcAgLab; *ἐφαίνετο* [*ἄξια*] volente Sylb., C et sine uncis B. Asteriscum posuit S. — *μουσικῆς ἐδήλωσα*, med. om. La.

3. *ἐγένετο* Va; *ἐγίνετο* MVbLbPcAg. — *μετ'* Ag. Tum *λογισμοῦ μετὰ τῆς σπουδῆς ἀθλητὰς*, omissis mediis, MPcAgLb; *πάνυ τοι* Vb; in codice archetypo hic locus evanidus et ab aliis alio modo e coniectura et e literarum vestigiis restitutus videtur: La quae legere non potuit omisit. — *τὸ ἐς ἠλείους* La.

4. *Φαΰλῳ* MVaLa; geminato *λ* reliqui; conf. cap. 2, not. 24. et Eustath. ad Od. VIII, 197. pag. 302. (1591.). Anthol. III, p. 192. — *κροτονιάτῃ* Lb. — *αὐτῶν νίκη* La.

5. *τὴν* om. VabLa.

6. *νῦν τε κατασκευασάμενος* Ag; *παρεσκευασμένος* Vab. — *οἰκεῖαν* M.

Κροτωνιατῶν ὁπόσοι ἐπεδήμουν[7] τῇ Ἑλλάδι ἀνεβίβασεν) τούτου ἔστιν[8] ἀνδριὰς ἐν Δελφοῖς. τὰ μὲν[9] δὴ
3 ἐς τὸν Κροτωνιάτην οὕτως εἶχεν. (2) Ἐσελθόντι δὲ ἐς τὸ τέμενος χαλκοῦς ταῦρος τέχνη μὲν Θεοπρόπου[10] ἐστὶν Αἰγινήτου, Κορκυραίων δὲ ἀνάθημα. λέγεται δὲ ὡς[11] ταῦρος ἐν τῇ Κορκύρᾳ καταλιπὼν τὰς ἄλλας βοῦς καὶ ἀπὸ τῆς νομῆς κατερχόμενος ἐμυκᾶτο ἐπὶ θαλάσσῃ· γινομένου δὲ ἐπὶ ἡμέρᾳ πάσῃ τοῦ αὐτοῦ κάτεισιν ἐπὶ θάλασσαν ὁ βουκόλος, καὶ εἶδεν[12] ἰχθύων τῶν θύν-
4 νων ἀτέκμαρτόν τι ἀριθμῷ πλῆθος. καὶ ὁ μὲν δῆλα τοῖς ἐν τῇ[13] πόλει Κορκυραίοις ἐποίησεν, οἱ δὲ (ἑλεῖν γὰρ τοὺς θύννους προαιρούμενοι τὴν ἄλλως[14] ταλαιπωρίαν εἶχον) θεωροὺς ἀποστέλλουσιν[15] ἐς Δελφούς· καὶ οὕτω Ποσειδῶνί τε ἐκεῖνον θύουσι τὸν ταῦρον καὶ

set et in eam Crotoniatas omnes qui forte in Graecia tum peregrinabantur, imposuisset.) huic Delphis statua posita fuit. Haec quae de Crotoniata homine dicerem habui. (2) Sacram ingressis aream taurus ex aere prae oculis est, Theopropi Aeginetae opus, Corcyraeorum donum. Proditum memoriae est, Corcyrae aliquando aliis bobus relictis taurum e pastu abeuntem contra pelagus mugitus edidisse; quumque idem singulis diebus faceret bubulcum ad mare descendisse, conspexisse vero infinitum prope thunnorum numerum. Quod quum indicasset Corcyraeis, illi (quod thunnos capere conati operam luserant) sciscitatum Delphos misere. Ex Apollinis vero respon-

7. ἐπεδήλουν VbLb.

8. ἀνεβίβασεν· ἔστιν Smai. MVabPcAgLb; ἐνεβίβασεν· ἔστιν Valcken. ad Herodot. VIII, 47; probante Schaefer. ad Dionys. de comp. verb. p. 32. receperunt Smin. CB; ἀνεβίβασε· καὶ ἔστιν AXKF; nos cum La scripsimus ἀνεβίβασεν· τούτου ἔστιν, cuius generis anacolutha apud Pausaniam non sunt rara. Sylb. post ἀνδριὰς desiderari putat αὐτῷ ἀνακείμενος; F post Δελφοῖς inserere malit αὐτοῦ; Schaefer. ad Lamb. Bos. καὶ ἔστιν οἱ ἀνδριὰς praefert. Nostra lectione omnia expedita sunt. — ἀνδριὰ A; ἀνδρείας VbLb.

9. τὰ μὲν Sylb. FCSBPcAg(?) La; τὸν μὲν AXKMVabLb.

10. Θεοπρεποῦς coni. C; θεοκόμπου La, quod placet; mox κορκυρέων Vb; κερκυραίων La.

11. ὁ pro ὡς VabMPcAgLab; καὶ post βοῦς om. La.

12. εἶδον Vb; mox θύνων AgLa.
β ᾱ
— ἀτέκμαρτόν τι τὸ πλῆθος ἀριθμῷ Va, voluit ἀριθμῷ τὸ πλῆθος; ἀτεκμαρτοῦντι ἀρ. πλ. La.

13. τῇ om. Va; τῇ πόλει τῇ κορκυραίων La; ἑλθεῖν γ. τ. θύνας id.

14. τὴν ἄλλως BPcLa; τηνάλως AVabLbMAg; τηνάλλως rell.; tum ταλαιπορίαν Va.

15. ἀποστέλουσιν A. — Postea ἐφεξῆς τεχ. sine δὲ La.

αὐτίκα μετὰ τὴν θυσίαν αἱροῦσι τοὺς ἰχθῦς· καί σφισι τὸ ἀνάθημα ἐν Ὀλυμπίᾳ τε καὶ ἐν Δελφοῖς ἐστιν ἡ δεκάτη τῆς ἄγρας. (3) Ἐφεξῆς δὲ Τεγεατῶν ἀναθήματα 819
ἀπὸ Λακεδαιμονίων Ἀπόλλων [τέ][16] ἐστι καὶ ἡ Νίκη, 5
καὶ οἱ ἐπιχώριοι τῶν ἡρώων Καλλιστώ τε ἡ Λυκάονος καὶ Ἀρκὰς ὁ ἐπώνυμος τῆς γῆς, καὶ οἱ τοῦ Ἀρκάδος παῖδες Ἔλατος[17] καὶ Ἀφείδας καὶ Ἀζάν· ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Τρίφυλος· τούτῳ δὲ ἦν οὐκ Ἐρατὼ τῷ[18] Τριφύλῳ μήτηρ, ἀλλὰ Λαοδάμεια ἡ Ἀμύκλα τοῦ ἐν Λακεδαίμονι βασιλεύσαντος· ἀνάκειται δὲ καὶ Ἔρασος Τριφύλου παῖς. 6
οἱ δὲ εἰργασμένοι τὰ ἀγάλματα Παυσανίας ἐστὶν Ἀπολλωνιάτης, οὗτος μὲν τόν τε Ἀπόλλωνα καὶ Καλλιστώ, τὴν δὲ[19] Νίκην καὶ τοῦ Ἀρκάδος τὴν[20] εἰκόνα ὁ Σικυώνιος Δαίδαλος· Ἀντιφάνης δὲ Ἀργεῖος καὶ[21] Σαμόλας Ἀρκὰς, οὗτος μὲν τὸν[22] Τρίφυλον καὶ Ἀζᾶνα, Ἔλατον δὲ καὶ Ἀφείδαντά τε[23] καὶ Ἔρασον ὁ[24] Ἀργεῖος. ταῦτα μὲν δὴ οἱ Τεγεᾶται ἔπεμψαν ἐς Δελφοὺς,

so taurum Neptuno mactant confectoque mox sacro pisces capiunt. Donum e decima praedae in Olympiam et Delphos mittunt. (3) Subinde sunt Tegeatarum de Lacedaemoniorum manubiis dona, Apollo et Victoria et indigenae heroes, Callisto Lycaonis filia, Arcas a quo regioni nomen et Arcadis filii Elatus, Aphidas et Azan, cumque his Triphylus; cuius mater non Erato fuit, sed Laodamea Amyclae Lacedaemoniorum regis filia. Dedicarunt etiam Erasum Triphyli filium. Apollinem et Callisto Pausanias Apolloniata, Victoriam et Arcadis effigiem Daedalus Sicyonius, Triphylum et Azana Samolas Arcas, Elatum, Aphidantem et Erasum Antiphanes Argivus fecit. Haec Tegeatae signa Delphos misere Lacedaemoniis bello ca-

16. τε om. VabPcAgLabM; seq. ἡ inseruimus cum VabMLb. — ἡ λικάωνος La.

17. ἔλαττος VabM; mox ἀζὰν VabLbM.

18. τῷ Τριφ. BPcVaAgLab; τῷ om. edd. rell. VbM; tum ἀλλὰ Λαοδάμεια Am. XKFCSBVa; ἀλλοδάμεια A; ἀλλ' ἀοδάμεια M; ἀλλοδάμια M sec. S; ἀλλ' ἀλοδάμεια Vb; ἀλλ' ἀλλοδάμεια PcAgLa; ἀλλ' ἀλοδάμια Lb.

19. τήν τε VabLbM.

20. τὴν, recepimus coniecturam Bekkeri; om. edd. codd.; mox ὁ Σικ. BPcAgLab; ὁ om. rell. edd. MVab.

21. καὶ om. Va; tum σκύλας Va; σακύλας MR (ad marg. R σαμόλας).

22. μέντοι τρ. Va; mox ἄζαντα VabMPcAgLab. (Nostra exc. e M: „ἄζαναα, sic.") — ἔλαττον Vab.

23. Ἀφείδαν τάτε A.

24. ὁ Ἀργ. SB; ὁ om. edd. rell. VabMPcAgLab.

Λακεδαιμονίους[25] ὅτε ἐπὶ σφᾶς ἐστρατεύσαντο αἰχμα-
7 λώτους ἑλόντες. (4) Λακεδαιμονίων δὲ ἀπαντικρὺ τού-
των ἀναθήματά ἐστιν ἀπ' Ἀθηναίων Διόσκουροι καὶ Ζεὺς καὶ Ἀπόλλων τε καὶ Ἄρτεμις· ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Ποσειδῶν τε καὶ Λύσανδρος ὁ Ἀριστοκρίτου στεφανούμενος ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος· Ἄβας τε, ὃς[26] τῷ Λυσάνδρῳ τότε ἐμαντεύετο, καὶ Ἕρμων ὁ τὴν ναῦν τοῦ Λυσάνδρου τὴν
8 στρατηγίδα κυβερνῶν. τοῦτον μὲν δὴ τὸν Ἕρμωνα[27] Θεόκοσμος ποιήσειν ἔμελλεν ὁ Μεγαρεύς, ἅτε ὑπὸ τῶν Μεγαρέων[28] ἐγγραφέντα ἐς τὴν πολιτείαν· οἱ δὲ Διόσκουροι Ἀντιφάνους[29] εἰσὶν Ἀργείου, καὶ ὁ μάντις τέχνη Πίσωνος[30] ἐκ Καλαυρίας τῆς Τροιζηνίων· Ἀθηνόδωρος δὲ καὶ Δαμέας[31], ὁ μὲν τὴν Ἄρτεμίν τε καὶ Ποσειδῶνα εἰργάσατο, ἔτι δὲ τὸν Λύσανδρον· Ἀθηνόδωρος δὲ τὸν Ἀπόλλωνα ἐποίησε[32] καὶ τὸν Δία· οὗ-
9 τοι δὲ Ἀρκάδες εἰσὶν ἐκ Κλείτορος. ἀνάκεινται δὲ καὶ ὄπισθεν τῶν κατειλεγμένων ὅσοι συγκατειργάσαντο τῷ

ptis, qui hostiliter eorum fines invaserant. (4) Sunt his e regione quae Lacedaemonii Atheniensibus superatis dedicarunt, Castores, Iupiter, Apollo, Diana, cumque his Neptunus et Aristocriti filius Lysander a Neptuno coronam accipiens; Abas praeterea, quo vate usus est Lysander, et qui fuit praetoriae navis gubernator Lysandro Hermon. Hunc Hermonem Theocosmus Megarensis finxit, quum fuisset ille in Megarensium civitatem adscriptus. Castores Antiphanis Argivi opus fuere. Vatem fecit Pison e Calauria Troezeniorum; Dameas Dianam, Neptunum et Lysandrum; Athenodorus Apollinem et Iovem; Arcades ambo ex Clitore fuerunt. Sunt a tergo iis quos iam

25. λακεδαιμονίοις Va; antea ἐν Δελφ. A; mox ἐστρατεύοντο Ag. — διόσκοροι Lb.

26. ἀβᾶς τε ὃς Vb; ἀβάστεος MR (in hoc ἄβας τε ὃς ad marg.) Lb; ἄβαστε ὡς Ag. — III, 11, 5. nominatur Ἁγίας quod genuinum vatis nomen esse videtur. — Mox τοῦ Λυσάνδρου La; τὴν Λυσάνδρ. rell.

27. ἕρμονα Vb.

28. μεγάρων Va. — ἐγγραφέντα om. Ag.

29. Ἀντιφανοῦς ALb; ἐστὶν ἀργ. La.

30. Πίσωνος FCSVaLa; Πίσσωνος Vb; Πίστωνος BAgPcLbM; Παίσωνος AXK; Πείσωνος Sylb.; Παύσωνος Camerar. cf. VI, 3, 5. Tum Καλαυρίας VabLa; Καλαυρείας rell. cf. cap. 5, not. 29. — τροιζινίων Va.

31. Δαμέας CSmai. BVabMPcAg La; Δαμίας edd. rell. Am; δαμείας Lb. Tum ὁ μὲν τὴν — δὲ τὸν om. M.

32. ἐποίησεν Ag. — τὰ ἐν αἰγ. ποτ. τῷ λυσάνδρῳ La.

Λυσάνδρῳ τὰ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ἢ αὐτῶν Σπαρτιατῶν ἢ ἀπὸ τῶν συμμαχησάντων· εἰσὶ δὲ οἵδε Ἄρακος [33] *μὲν καὶ Ἐριάνθης, ὁ μὲν αὐτῶν ἐκ Λακεδαίμονος, ὁ δὲ Ἐριάνθης Βοιώτιος· * * ὑπὲρ τοῦ Μίμαντος* [34]*, ἐντεῦθεν μὲν Ἀστυκράτης· Χῖοι δὲ Κηφισοκλῆς καὶ Ἑρμόφαντός τε καὶ Ἱκέσιος· Τίμαρχος δὲ καὶ Διαγόρας Ῥόδιοι·* [35] *Κνίδιος δὲ Θεόδαμος· ἐκ δὲ Ἐφέσου Κιμμέριος·* [36] *καὶ Μιλήσιος Αἰαντίδης. τούτους μὲν δὴ ἐποίησε Τίσανδρος, τοὺς δὲ ἐφεξῆς Ἄλυπος Σικυώνιος, Θεόπομπον* [37] *Μύνδιον καὶ Κλεομήδην Σάμιον καὶ ἐξ Εὐβοίας Ἀριστοκλέα τε* [38] *Καρύστιον καὶ Αὐτόνομον Ἐρετριέα καὶ Ἀριστόφαντον Κορίνθιον καὶ Ἀπολλόδωρον* [39] *Τροιζήνιον καὶ ἐξ Ἐπιδαύρου Δίωνα τῆς ἐν τῇ Ἀργολίδι.* [40] *ἐχόμενοι δὲ τούτων Ἀξιόνικός ἐστιν Ἀχαιὸς ἐκ Πελλήνης, ἐκ δὲ Ἑρμιόνος* [41] *Θεάρης, καὶ Φωκεὺς*

820 (beside line 5, right margin)

recensuimus positi qui ad Aegospotamos vel e Spartanis, vel e sociis Lysandro operam suam navarunt, Aracus et Erianthes, Lacedaemonius ille, hic Boeotius * * ad Mimantem; iam vero Astycrates, Cephisocles, Hermophantus, Hicesius, Chii; Timarchus et Diagoras Rhodii, Cnidius Theodamus, Ephesius Cimmerius, Milesius Aeantides. Hos omnes Tisander fecit. Qui deinceps nominabuntur Alypus fecit Sicyonius, Theopompum Myndium, Cleomedem Samium, ex Euboea Aristoclem Carystium, Autonomum Eretriensem, Aristophantum Corinthium, Apollodorum Troezenium, ex Epidauro quae in finibus Argivorum est Dionem. Adhaerent his Axionicus Achivus ex Pellene, ab Hermione Theares, Phocensis Pyrias, Comon Me-

33. *Ἄρακος* BPcLa; *Ἀρακὸς* edd. rell. Lb. — *Ἐριάνθης* BVaPcAg Lab; *Ἐρειάνθης* edd. rell. MVb; deinceps *Ἐριάνθης* BPc(?)VbLa; *Ἐρειάνθης* edd. rell. MVaAgLb.

34. *Μίμαντος* Camerar. XKFC SBMVa; *Μίναντος* AVbPcLb; *μείναντος* AgLa. Lacunam alii aliter explere conati sunt: *Βοιώτιος· ἐκ δὲ τῶν ὑπὲρ τ. Μίμ.* Sylb.; *ἐξ Ἐρυθρῶν τῶν ὑπὲρ τοῦ Μίμ.* K; „mutilus locus vel legendum *Γλίσαντος*.“ Palm. Ms. Omnes frustra.

35. *ῥόδιος* Va.

36. *κυμμέριος* Ag; seq. *καὶ* om. AXK. — *μηλήσιος*, *ι* sup. *η* primo, Vb.

37. *Θεόπομτον* A. Tum *Μύνδιον* scripsimus cum La; *Μήλιον* e coni. B; *Μίδιον* VabPcAgLb; *Μίδειον* edd. rell.

38. *τε* inseruimus cum BPcAgLa. — Tum *ἀριστόφανον τὸν κορ.* La.

39. *ἀπολλώδωρον* Vb.

40. *τῇ ἀρτέμιδι* Ag.

41. *Ἑρμιόνης* coni. K, probante F. recep. C; at conf. II, 34, n. 20; II, 34, 11. IV, 34, not. 30. et Vol. II, p. XXVIII. — *ἑρμίονος δὲ ἄρης* La.

Λακεδαιμονίους[25] ὅτε ἐπὶ σφᾶς ἐστρατεύσ… …νης[43]
7 λώτους ἑλόντες. (4) Λακεδαιμονίων δὲ … τε καὶ
των ἀναθήματά ἐστιν ἀπ' Ἀθηναίων Διό… …ρίνθιος καὶ
καὶ Ἀπόλλων τε καὶ Ἄρτεμις· ἐπὶ δὲ … …ικυρίδας καὶ
καὶ Λύσανδρος ὁ Ἀριστοκρίτου σ… …έους δὲ εἶναι[48]
Ποσειδῶνος· Ἄβας τε, ὃς[26] τ… δὲ πληγὴν Ἀθη-
τεύετο, καὶ Ἕρμων ὁ τὴν … …υ μετὰ τοῦ δικαίου
8 στρατηγίδα κυβερνῶν. τοῦ… προδοθῆναι γὰρ ἐπὶ
Θεόκοσμος ποιήσειν ἔμελ… …ντων, Τυδέα[51] δὲ εἰ-
Μεγαρέων[28] ἐγγραφέ… …ῶρα ἐδέξαντο παρὰ Λυσάν-
όσκουροι Ἀντιφάνου… τοῦ λόγου Σιβύλλης παρέχον-
τέχνη Πίσωνος[30]
νόδωρος δὲ καὶ … Ἀθηναίοισι βαρύστονα κήδεα θήσει
Ποσειδῶνα εἰ… …ρεμέτης,[53] οὗπερ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
δωρος δὲ …
9 τοι δὲ Ἀ…
ὄπισθεν…

…Agesimenes Sicyonius, Pythodotus Corinthius, Tely-
…cadius, Euantidas Ambraciotes. Postremi sunt om-
…picyridas et Eteonicus Lacedaemonii. Opera haec esse
pti… …nt Patroclis et Canachi. (5) Cladem certe, qua affecti
r… …nt ad Aegospotamos Athenienses dictitant illatam sibi non
…sto praelio, sed praetorum suorum proditione, quos pecunia hostes corrupissent; dona enim a Lysandro Tydeum et Adimantum accepisse. Eius rei testimonium ex Sibyllinis carminibus afferunt:

Ac tum Cecropidis luctum gemitusque ciebit
Iupiter altitonans, rerum cui summa potestas.

42. τε om. Ag; mox Κώμων CBPcAg; Κόνων edd. rell. MVab; κόμων Lab.

43. Ἀγεσιμένης Va; Ἀγαμένης CSmai. BM; Ἀγεμένης VbPcAg Lab; Ἀγιμένης edd. rell.; tum συώνιος Vb; σικυόνιος Ag.

44. καὶ om. VaLa.

45. Τηλυκράτης CBPcAgLab; τηλικράτης VaM; τηληκράτης Vb, ι sup. η medio; Τηλεκράτης rell. edd.

46. εὐαντίδης Va; tum τελευταῖοι coni. K. recep. C.

47. ἀγεόνικος LbM; ἐγεόνικος Ag. Epeonicen nominat Sillig. Catal. art. p. 138; tum λακεδόνιοι Vb; μακεδόνιοι VaMLb.

48. Post δὲ (in Lb accentus deletus est) inserunt ει οι αι Lb; ει οἳ αι Pc; εἴ οἵ αι Ag; id. in εἶναι mutavit Böckh. et sic edidit B; sequimur quum meliora non inveniamus. Mox κανάχους Ag.

49. ἐν om. Va.

50. ὁμολογοῦσιν Ag; om. Pc.

51. ταδέα Ag; mox τὸν χρησμὸν AgLa, quod non displicet.

52. τότε Vb; τὸ τ' Lb. — ἀθηναίοις Va; ἀθήνη (ἀθήνησι sec. Exc. nostra) M. — καὶ δεαθήσει Lb.

53. ὑψηβρεμέτης Ag.

Νηυσὶ φέρει πολέμοιο[54] *μάχην καὶ δηϊοτῆτα,*
Ὀλλυμέναις[55] *δολεροῖσι τρόποις, κακότητι νομήων.*
ἕτερα ἐκ Μουσαίου χρησμῶν μνημονεύουσι·

..ὶ γὰρ Ἀθηναίοισιν ἐπέρχεται ἄγριος ὄμβρος
..μόνων κακότητι·[56] *παραιφασίη δέ τις ἔσται,* 821
ἄλις ἡμύσουσι πόλιν,[57] *τίσουσι δὲ ποινήν.*

..ὴ[58] *ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.* (6) *Τὸν δὲ* 12
..ουμένης Θυρέας[59] *Λακεδαιμονίων ἀγῶνα*
, Σίβυλλα[60] *μὲν καὶ τοῦτον προεθέσπισεν,*
..ρήσοιτο ἐξ ἴσου ταῖς πόλεσιν. Ἀργεῖοι δὲ ἀξι-
..ες ἐσχηκέναι πλέον ἐν τῷ ἔργῳ χαλκοῦν[61] *ἵππον,*

Navibus infesti mittet certamina belli,
Quas dolus exitio dabit improbitasque regentum.
Alia etiam e Musaei oraculis memorant:

Et fera tempestas urgebit Cecrope cretos
Fraude ducum; sed certa aderunt solatia victis.
Namque urbem hostilem evertent (?) poenasque reposcent.

(6) Et haec quidem hactenus de pugna illa dicta sint. Nam eius etiam praelii, quod super Thyrea inter Lacedaemonios et Argivos commissum est, ancipitem eventum fore eadem Sibylla praedixerat. Sed Argivi secum praeclarius quam cum

54. *πολέμοισι* VabMAgLab.

55. *ὀλλυμένας* VaAgLab; *ὀλυμένας* Vb; tum *δολεροῖς* VbMAgLab; mox *νομείων* VbMAgLab. — *μνημονεύουσιν* M.

56. *κατότητι* A. — *παρεφασίη* Vb; *παραιφα* . . . (reliqua evanuerunt) Pc.

57. Retinuimus corruptam editionum usque ad B lectionem; *ἤγ' ἄλις ἡμύσουσι* Vb; *ἢ γάλις ἡμίσουσι ποινην τίσουσι δὲ ποινήν* Va; in marg. *γρ. ἢ τ̃ οὐλήσουσι πόλιν; ἤτ' οὐλήσουσι μὲν πόλιν* MR; *ἤ γ' ἄλις ἡμύσουσι πόλ.* PaLa, marg. R.; *ἡτταλόισ' ἡμούσουσι πολιν* BPc; S e Pc profert *ἡτταλόισῆμουσοῦσι*; *ἡτταλοισημουσοισι πόλ.* Pd; *ἡτταλοι σῆ μου σουσΐ* Ag; *ἡτταλοισημουσουσιπολιν τίσουσι* Lb; *οἵ γε μὲν οὐλήσουσι πόλιν* Heyne ad Hom. Il. Π, 148; *ἢ πόλει ἡμύσουσι πάλιν* Censor ed. Fac. in Neue allg. deutsch. Biblioth. XLI, 1, 3 (sec. S); *ἢ μὲν συλήσουσι πόλιν* Schneider Lex. s. v. *ἡμύω*; *ἣν ἄλις ἡμύσωσι πόλιν* Lobeck in literis ad Sieb. datis; *ἔσται. ἤ τε γὰρ οὐ λήσουσι πόλιν* Hermannus in epistola ad Sieb.; *ἔσται Ἧττα γ'· οὐ λήσουσι πόλιν* coni. S. Nihil placet.

58. *δὴ* om. VabMLb.

59. *θυραίας* VabMAgLab. — *καὶ ἀργείων ἀγῶνα* M.

60. *Σίβυλλα* BPcVa(?)Ag; *Σιβύλλα* edd. rell. VaLab. — *καὶ τοσοῦτον* La; mox *προεθέσπησεν* Ag. — *συμβήσοι τὸ* La.

61. *χαλκοῦντιν* A; unde *χαλκοῦν τινα* XKFC; nos *τινα* omisimus cum SBVabMPcAgLab.

τὸν δούρειον[62] δῆθεν, ἀπέστειλαν ἐς Δελφούς· τὸ δὲ ἔργον Ἀντιφάνους ἐστὶν Ἀργείου.

CAPUT X.

Signa ex decima Marathoniae pugnae dedicata — donaria Argivorum — Tarentinorum donaria et de urbe Tarento ex oraculo condita narratio — de Tarante.

Τῷ βάθρῳ δὲ τῷ ὑπὸ τὸν ἵππον τὸν δούρειον[1] [δὴ] ἐπίγραμμα μέν ἐστιν ἀπὸ δεκάτης τοῦ Μαραθωνίου[2] ἔργου τεθῆναι τὰς εἰκόνας· εἰσὶ δὲ Ἀθηνᾶ τε καὶ Ἀπόλλων καὶ ἀνὴρ τῶν στρατηγησάντων Μιλτιάδης· ἐκ δὲ τῶν ἡρώων καλουμένων Ἐρεχθεύς τε[3] καὶ Κέκροψ[4] καὶ Πανδίων,[5] οὗτοι μὲν δὴ καὶ Λεώς τε καὶ Ἀντίοχος ὁ ἐκ Μήδας[6] Ἡρακλεῖ γενόμενος τῆς Φύλαντος, ἔτι δὲ Αἰγεύς τε καὶ παίδων τῶν Θησέως Ἀκάμας,

hostibus actum rati aeneum equum ad effigiem lignei Delphos miserunt, ab Antiphane Argivo fabricatum.

Cap. X. In eius basi inscriptio indicabat, proxima signa ex decima Marathoniae pugnae dedicata. Ea sunt Minerva et Apollo, et ex iis qui imperium gesserunt Miltiades; ex iis vero qui heroum nomine celebrantur, Erechtheus, Cecrops et Pandion; Celeus etiam et Antiochus, quem suscepit Hercules ex Meda Phylantis filia; tum Aegeus et de Thesei filiis Aca-

62. δούρειον BPcLaAg; δούριον edd. rell. MVabLb; cf. cap. seq. n. 1. X, 26, 2. I, 23, 8. II, 29, 4. III, 18, 5; δούριον κλήθεντα coni. C. Quam apta hoc loco equi Troiani sit mentio alii videant.

Cap. X. 1. δούρειον BPcAg Lab; δούριον edd. rell. MVab; offendit seq. δὴ, quare quum omittat La uncis sepsimus; fortasse τὸν δούρειον δὴ, quod non vertit Am., e margine in textum illatum est; habent certe haec verba omnino glossematis speciem. Tum pro ὑπὸ Buttm. malit παρὰ; placet.

2. „malim Μαραθῶνι.“ B; deinceps τὰς ἐφεξῆς εἰκόνας Sylb. et sic fere vertit Am.: „proxima signa.“

3. τε e coni. quam postea confirmavit La; δὲ Va; om. rell.

4. Πέλοψ Vb.

5. δίων PcAgLbM (falsa e M refert S). — ουτοι μὲν δὴ CSmai. BVaMPcAgLb; om. edd. rell. Vb La. Deinde καὶ Λεώς τε Pors. C SB; κελεός τε VaMPcAgLab; καὶ κελεός τε edd. rell.; καὶ Λέων τε Palm. Exerc. 435 et Ms; καὶ κελεοσταὶ Vb.

6. Μήδας VabAgLab; Μιδείας rell. cf. ad I, 5, 2. et Wessel. ad Diod. Sic. IV, 37. — ἐγεός τε La.

οὗτοι μὲν καὶ φυλαῖς Ἀθήνησιν ὀνόματα κατὰ μάντευμα
ἔδοσαν τὸ ἐκ Δελφῶν· ὁ δὲ Μελάνθου Κόδρος καὶ Θη-
σεὺς καὶ Φυλεὺς ἔτι,[7] οὗτοι δὲ οὐκέτι τῶν ἐπωνύ-
μων εἰσί. τοὺς μὲν δὴ κατειλεγμένους Φειδίας ἐποίησε
καὶ ἀληθεῖ[8] λόγῳ δεκάτη καὶ οὗτοι τῆς μάχης εἰσίν.
Ἀντίγονον δὲ[9] καὶ τὸν παῖδα Δημήτριον καὶ Πτολε-
μαῖον τὸν Αἰγύπτιον χρόνῳ ὕστερον[10] ἀπέστειλαν ἐς
Δελφοὺς, τὸν μὲν Αἰγύπτιον καὶ εὐνοίᾳ τινὶ ἐς αὐτὸν,
τοὺς δὲ Μακεδόνας τῷ[11] ἐς αὐτοὺς δέει. (2) Πλη- 3
σίον δὲ τοῦ ἵππου καὶ ἄλλα ἀναθήματά ἐστιν Ἀργεί-
ων,[12] οἱ ἡγεμόνες τῶν ἐς Θήβας ὁμοῦ Πολυνείκει[13]
στρατευσάντων, Ἄδραστός τε ὁ Ταλαοῦ καὶ Τυδεὺς
Οἰνέως, καὶ οἱ ἀπόγονοι Προίτου, Καπανεὺς[14] Ἱππό-
νου καὶ Ἐτέοκλος ὁ Ἴφιος· Πολυνείκης τε καὶ Ἱππομέ-
δων[15] ἀδελφῆς Ἀδράστου παῖς· Ἀμφιαράου δὲ καὶ ἅρ-
μα[16] ἐγγὺς πεποίηται καὶ ἐφεστηκὼς Βάτων ἐπὶ τῷ ἅρ- 822

mas. Hi enim Atheniensium tribubus ex Apollinis Delphici oraculo cognomina dedere. In hoc numero porro sunt Melanthi filius Codrus, Theseus et Phyleus; ab his tamen non acceperunt tribus nomina. Atque hos quidem, quos percensuimus, Phidias fecit, et omnino de Marathoniae pugnae decima sunt. Antigonum postea et eius filium Demetrium ac simul Ptolemaeum Aegyptium Delphos miserunt; hunc benevolentia adducti, illos metu. (2) Sunt non procul ab illo equo alia etiam donaria Argivorum, ii videlicet duces qui Polynicis partes secuti Thebas oppugnatum iere, Adrastus Talai, Tydeus Oenei filius; Proeti etiam nepotes, Capaneus Hipponoi et Eteoclus Iphis filius; Polynices item et Hippomedon ex Adrasti sorore genitus. Positus est illic Amphiarai etiam currus: in eo Baton stat Amphiarai auriga et eidem etiam generis neces-

7. *Φυλεὺς ἔτι, οὗτοι* e coniectura; *φυλεύς* (*φιλεύς* Lb) *ἐστιν· οὗτοι* AXKFCSmin. MVabPcAgLb; *Φυλεὺς, οὗτοι* BSmai. La; mox *εἰσιν* MAg. — *κατελεγμένους* Ag.

8. *ἀληθῆ* AgLb. — *εἰσι* AXKFC.

9. *δὲ* om. Ag; seq. *τὸν* om. Va. — *αἴγυπτον* La.

10. *χρόνῳ δὲ ὕστ.* Va. — *ἀπέστειλλαν* La.

11. *τῶν* Vb.

12. ante *Ἀργείων* distinguunt AX.

13. *Πολυνίκη* VbM; *πολυνίκει* Lb; mox *Πολυνίκης* iidem; utroque loco in M *ει* sup. vers. — *τηδεὺς* La.

14. expunximus *καὶ* ante *Καπανεὺς* volentibus Palm. (etiam Ms) K, cum Smai. B.

15. *καὶ ὁ Ἱππομ.* VaPcAgLab; recipiendum fortasse; liberior enim apud Pausaniam est articuli usus.

16. *ἅρμα* om. Va.

ματι ἡνίοχός τε τῶν ἵππων καὶ τῷ Ἀμφιαράῳ καὶ ἄλ-
λως προσήκων κατὰ οἰκειότητα· τελευταῖος δὲ Ἀλιθέρ-
4 σης[17] ἐστὶν αὐτῶν. οὗτοι μὲν δὴ Ὑπατοδώρου καὶ
Ἀριστογείτονός[18] εἰσιν ἔργα, καὶ ἐποίησαν σφᾶς, ὡς
αὐτοὶ Ἀργεῖοι λέγουσιν, ἀπὸ τῆς νίκης ἥντινα ἐν Οἰ-
νόῃ[19] τῇ Ἀργείᾳ αὐτοί τε καὶ Ἀθηναίων ἐπίκουροι
Λακεδαιμονίους ἐνίκησαν. ἀπὸ δὲ τοῦ αὐτοῦ, ἐμοὶ δο-
κεῖν[20], ἔργου καὶ τοὺς Ἐπιγόνους ὑπὸ Ἑλλήνων[21] κα-
λουμένους ἀνέθεσαν οἱ Ἀργεῖοι. κεῖνται γὰρ δὴ εἰκό-
νες καὶ τούτων, Σθένελος[22] καὶ Ἀλκμαίων, κατὰ ἡλι-
κίαν, ἐμοὶ δοκεῖν, πρὸ Ἀμφιλόχου τετιμημένος· ἐπὶ δὲ
αὐτοῖς Πρόμαχος καὶ Θέρσανδρος καὶ Αἰγιαλεύς[23] τε
καὶ Διομήδης· ἐν μέσῳ δὲ Διομήδους καὶ τοῦ Αἰγια-
5 λέως[24] ἐστὶν Εὐρύαλος· ἀπαντικρὺ δὲ αὐτῶν ἀνδρι-
άντες [τέ] εἰσιν ἄλλοι· τούτους δὲ ἀνέθεσαν[25] οἱ Ἀρ-
γεῖοι τοῦ οἰκισμοῦ τοῦ Μεσσηνίων[26] Θηβαίοις καὶ

situdine coniunctus. Eorum postremus est Alitherses. Opifices horum fuere Hypatodorus et Aristogiton. Dedicatos Argivi dicunt de manubiis eius victoriae, qua ipsi ad Oenoen Argolicae terrae urbem Atheniensibus adiuvantibus de Lacedaemoniis potiti sunt. Ex eadem (opinor) pecunia eos etiam dedicarunt Argivi, qui sunt a Graecis Epigoni (posteri) appellati. Eorum enim sunt ibi positae imagines, Sthenelus et Alcmaeon aetatis causa, ut mihi quidem videtur, Amphilocho praepositus. His adiuncti Promachus, Thersander, Aegialeus et Diomedes. Inter Diomedem et Aegialeum medius est Euryalus. Sunt ex adverso aliae statuae. Eas miserunt Argivi quum in Messeniis restituendis Epaminondam Thebanorum du-

17. ἀληθεργὴς VabLb; ἀληθέργης Ag; ἀλιθέργης MLa; ἀλιθέρσης M sec. Exc. nostra.

18. ἀριστογειτωνός Vb.

19. Ἰννόῃ Vb.

20. μοι δοκεῖν AVbAgLab; μοι δοκεῖ Pc. — ἔργον Lb.

21. Ἑλλήνων Sylb. Palm. Ms. FCSBAm; ἀλλήλων AXKVabMPcAg Lab.

22. σθενέλεος La. — ἀκμαίων M; ἀλμαίων Vb. conf. VIII, 24, nott. 25. 41. 45. et omnino de variis huius nominis formis Dindorf ad Diodor. Sic. IV, 65.

23. αἰγυδεὺς (sec. Exc. nostra αἰγυδυεὺς, in marg. αἰγιαλεὺς) M; αἰγιεὺς VaLb; αἰγεὺς Vb. Seq. καὶ om. Vb. — διομήδους La.

24. αἰγιαλέος Ag. Mox τε post ἀνδριάντες om. La, quare uncis sepsimus ineptam particulam.

25. ἀνετέθεσαν Vb.

26. Μεσσηνῶν AXKVbLb. — ἐπαμεινώνδα La; cum ι rell.; tum μετασχόντες Sylb., probante K recep. FCSB; παρασχόντες AXKVabMPc LabAg.

Ἐπαμεινώνδᾳ μετασχόντες. ἡρώων δέ εἰσιν αἱ εἰκόνες,
Δαναὸς μὲν βασιλέων [27] ἰσχύσας τῶν ἐν Ἄργει μέγι-
στον, Ὑπερμνήστρα [28] δὲ ἅτε καθαρὰ χεῖρας μόνη τῶν
ἀδελφῶν· παρὰ δὲ αὐτὴν καὶ ὁ Λυγκεὺς [29] καὶ ἅπαν
τὸ ἐφεξῆς αὐτῶν [30] γένος τὸ ἐς Ἡρακλέα τε καὶ ἔτι
πρότερον [31] καθῆκον ἐς Περσέα. (3) Ταραντίνων δὲ 6
οἱ ἵπποι οἱ χαλκοῖ [32] καὶ αἰχμάλωτοι γυναῖκες ἀπὸ Μεσ-
σαπίων εἰσίν, ὁμόρων τῇ Ταραντίνων βαρβάρων, [33] Ἀγε-
λάδα δὲ ἔργα τοῦ Ἀργείου. Τάραντα δὲ ἀπῴκισαν μὲν
Λακεδαιμόνιοι, οἰκιστὴς δὲ ἐγένετο Σπαρτιάτης Φάλαν-
θος. στελλομένῳ δὲ ἐς ἀποικίαν τῷ Φαλάνθῳ [34] λό-
γιον ἦλθεν ἐκ Δελφῶν ὑετοῦ αὐτὸν [35] αἰσθόμενον ὑπὸ 823
αἴθρᾳ τηνικαῦτα καὶ χώραν κτήσεσθαι [36] καὶ πόλιν. τὸ 7
μὲν δὴ παραυτίκα [37] οὔτε ἰδίᾳ τὸ μάντευμα ἐπισκεψά-
μενος οὔτε πρὸς τῶν ἐξηγητῶν τινὰ ἀνακοινώσας κα-

cem iuvissent. Heroum ibi sunt effigies: Danaus rex cuius maximae fuerunt Argis opes; Hypermnestra quod una ex eius filiarum numero manus puras habuisset; prope eam Lynceus et omnes qui ab Hercule et eo altius repetitum a Perseo genus ducerent. (3) Iam Tarentinorum equi aenei et captivae foeminae dona sunt, quae Messapiis (Barbara gente, finitimis suis) victis miserunt; Ageladae sunt Argivi opera. Tarentum quidem coloniam Lacedaemonii deduxere duce Phalantho Spartano. Huic coloniam deducturo Delphis oraculum redditum est, quum sub aethra pluviam animadvertisset tunc se agri et urbis compotem fore. Sed quum neque per se illud responsum satis considerasset, neque omnino quenquam interpretum

27. *βασιλεύων* ASmin. VabMPc AgLb; *βασιλέων* edd. rell. La; seq. *ἰσχύσας* om. Va; tum *τῶν ἐν* scripsimus e La; *ἐν τῷ* rell.

28. *Ὑπερμήστρα* AVabAgLab; *Ὑπερμίστρα* Pc; silet M; tum *καθαρὰς* AMVbAgLb; *καθαρᾶς* Va (*μόνῃ* Smai., min., vit. typoth.)

29. [*ὁ*] *Λυγκ.* S; at conf. not. 15.

30. *αὐτῷ* Va.

31. „malim *ποῤῥώτερον* cum Sylburgio." B, quod sane aptius.

32. *χαλκοὶ* VabLab. Mox *Μεσσαπίων* SBPcLb; *Μεσαπίων* edd. rell. VabMLa. — *τῶν ταραντ.* La.

33. *βαρβάρων* om. Va; seq. *Ἀγελάδα* — *Ἀργείου* om. M; *ἀχελάδα* La, omisso sq. *δέ*.

34. *φιλάνθῳ* Ag.

35. *αὐτὸν* om. AXKVabLa tum *αιρα*, sic, M; *ὑπόαιθρα* A. — *καὶ χώρ.* usque *παραυτίκα* om. La.

36. *κτήσεσθαι* Sylb.; *κτίσεσθαι* Ag; *κτήσασθαι* edd. MVabPcLb; sequens *καὶ* om. M.

37. *παρὰ αὐτίκα* M. — *κατέσχεν* idem.

τέσχε ταῖς ναυσὶν ἐς Ἰταλίαν. ὡς δέ οἱ νικῶντι τοὺς βαρβάρους οὐκ ἐγίνετο[38] οὔτε τινὰ ἑλεῖν τῶν πόλεων οὔτε ἐπικρατῆσαι χώρας, ἐς ἀνάμνησιν ἀφικνεῖτο τοῦ[39] χρησμοῦ, καὶ ἀδύνατα ἐνόμιζέν οἱ τὸν θεὸν χρῆσαι,[40] μὴ γὰρ ἄν ποτε ἐν καθαρῷ καὶ αἰθρίῳ τῷ ἀέρι ὑσθῆναι. καὶ αὐτὸν ἡ γυνὴ ἀθύμως ἔχοντα (ἠκολουθήκει[41] γὰρ οἴκοθεν) τά τε ἄλλα ἐφιλοφρονεῖτο καὶ ἐς τὰ γόνατα ἐσθεμένη[42] τὰ αὐτῆς τοῦ ἀνδρὸς τὴν κεφαλὴν ἐξέλεγε τοὺς φθεῖρας· καί πως ὑπὸ εὐνοίας δακρῦσαι παρίσταται τῇ γυναικὶ ὁρώσῃ τοῦ ἀνδρὸς ἐς οὐδὲν προχωροῦντα τὰ πράγματα· προσέχει[43] δὲ ἀφειδέστε-
8 ρον τῶν δακρύων, καὶ (ἔβρεχε γὰρ τοῦ Φαλάνθου[44] τὴν κεφαλὴν) συνίησί τε τῆς μαντείας (ὄνομα γὰρ δὴ ἦν[45] Αἴθρα τῇ γυναικὶ) καὶ οὕτω τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ Τάραντα τῶν βαρβάρων εἷλε[46] μεγίστην καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεων. (4) Τάραντα δὲ

consuluisset, classe in Italiam applicuit. Ibi quum Barbaros vicisset, neque tamen vel urbe vel agro ullo potiri posset, oraculi ei in mentem venit memoria, ac plane sibi quod fieri nullo pacto posset dei voce significatum suspicari coepit; quod scilicet nunquam eventurum esset, ut puro serenoque coelo (quam aethran Graeci vocant) plueret. Hunc uxor animum despondentem (consecuta enim domo fuerat) amanter multis modis solabatur, et eius aliquando caput genibus sustentanti, dum pediculos legit, lacrymae prae mariti amore ob adversos eius casus et irritam spem mulieri obortae. Quare effusius flens viri caput perfudit. Tunc primum evolutae sunt oraculi ambages. Aethra enim uxori nomen erat. Ea itaque nocte quae diem illum consecuta est, Tarentum hostium urbem maritimam maximam et opulentissimam cepit. (4) Taranta qui-

38. ἐγένετο Vb.

39. τοῦ om. AXK.

40. χρῆσθαι Vb.

41. ἠκολούθει Va.

42. ἐσθείη Vb; ἐς μένει (θε η), ad marg. ἐσθεμένη R; ἐσμένη Lb. — τὰ ἑαυτῆς La. — φθείρας VbLa; mox εὐοίας M; in marg. εὐνοίας.

43. προέχει Sylb., laudant KF; προσέχειν Va. — δὲ καὶ ἀφ. Ag.

44. φιλάνθου Ag.

45. γὰρ ἦν δὴ ἦν, sic, Vb; ὄνομα γὰρ ἦν τῇ γυναικὶ Αἴθρα. (Αἴθρα etiam Vb.) Va. — δὴ om. La. — Αἴθρα SB; Αἴθρᾳ edd. rell. — Mox τῶν post Τάραντα om. La.

46. εἷλεν AgLa.

τὸν ἥρωα [47] Ποσειδῶνός φασι [48] καὶ ἐπιχωρίας Νύμφης παῖδα εἶναι· ἀπὸ δὲ τοῦ ἥρωος τεθῆναι τὰ ὀνόματα τῇ πόλει τε καὶ τῷ ποταμῷ· καλεῖται γὰρ δὴ Τάρας κατὰ τὰ αὐτὰ [49] τῇ πόλει καὶ ὁ ποταμός.

CAPUT XI.

De Sicyoniorum thesauro Delphis et Cnidiorum donariis — Siphniorum thesauro — de Liparaeis — Thebanorum, Atheniensium et Potidaeatarum thesauris — porticu ab Atheniensibus exstructa et aliis donariis.

Πλησίον [1] δὲ τοῦ ἀναθήματος τοῦ Ταραντίνων Σικυωνίων ἐστὶ θησαυρός· χρήματα δὲ οὔτ' [2] ἐνταῦθα ἴδοις ἂν [3] οὔτε ἐν ἄλλῳ τῶν θησαυρῶν. Κνίδιοι δὲ ἐκόμισαν ἀγάλματα ἐς Δελφοὺς Τριόπαν οἰκιστὴν τῆς Κνίδου παρεστῶτα [4] ἵππῳ, καὶ Λητὼ καὶ Ἀπόλλωνά τε καὶ Ἄρτεμιν ἀφιέντας [5] τῶν βελῶν ἐπὶ Τιτυὸν, τὰ δὲ [6] καὶ τετρωμένος ἐστὶν ἤδη τὸ σῶμα. ταῦτα ἕστηκε παρὰ
τὸν [7] Σικυωνίων θησαυρόν. (2) Ἐποιήθη δὲ καὶ ὑπὸ 2

dem heroem Neptuni et indigenae Nymphae filium fuisse dicunt; ab eo vero nomen impositum et urbi et flumini. Eodem enim fluvius quo urbs nomine vocatur Taras.

Cap. XI. Proximum est Tarentinorum dono Sicyoniorum thesaurus; verum pecunia neque in eo, neque in thesauro alio quoquam Delphici templi ulla est. Cnidii etiam signa Delphos attulerunt, Triopan Cnidi conditorem, equo adstantem; Latonam, Apollinem et Dianam sagittis Tityum petentes, saucio illum iam corpore. Haec iuxta Sicyoniorum thesaurum sunt. (2) A Siphniis etiam factus est thesaurus

47. ἥρωα et mox ἥρωος SBVaM; ἥρω utrobique edd. rell. VbPcAgLab.
48. φασιν Ag.
49. κατὰ ταυτὰ Ag.

Cap. XI. 1. πλησίων La. — σικιωνίων Ag.
2. οὔτε VbLa; οὐδὲ VaMLb.
3. ἴδοις ἂν SBPcAgLa; ἴδοισαν (sup. αν) VaMLb; ἴδοισ— Vb; ἤδη ἦσαν edd. rell. — κνήδιοι Ag. — τρίοπαν Lb.
4. παρεστώτα Vb.
5. ἀφιέντας SBMLb; ἐφιέντας edd. rell. VabPcAgLa.
6. ὁ δὲ Sylb.; τῷ δὲ coni. C; τοῦ δὲ — τετρωμένον Cor.
7. τῶν MVbAgLab; in M τὸν sup. vers. — τοιάδε M.

Λακεδαιμονίους[25] ὅτε ἐπὶ σφᾶς ἐστρατεύσαντο αἰχμα-
7 λώτους ἑλόντες. (4) Λακεδαιμονίων δὲ ἀπαντικρὺ τού-
των ἀναθήματά ἐστιν ἀπ' Ἀθηναίων Διόσκουροι καὶ Ζεὺς
καὶ Ἀπόλλων τε καὶ Ἄρτεμις· ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Ποσειδῶν τε
καὶ Λύσανδρος ὁ Ἀριστοκρίτου στεφανούμενος ὑπὸ τοῦ
Ποσειδῶνος· Ἄβας τε, ὃς[26] τῷ Λυσάνδρῳ τότε ἐμαν-
τεύετο, καὶ Ἕρμων ὁ τὴν ναῦν τοῦ Λυσάνδρου τὴν
8 στρατηγίδα κυβερνῶν. τοῦτον μὲν δὴ τὸν Ἕρμωνα[27]
Θεόκοσμος ποιήσειν ἔμελλεν ὁ Μεγαρεὺς, ἅτε ὑπὸ τῶν
Μεγαρέων[28] ἐγγραφέντα ἐς τὴν πολιτείαν· οἱ δὲ Δι-
όσκουροι Ἀντιφάνους[29] εἰσὶν Ἀργείου, καὶ ὁ μάντις
τέχνῃ Πίσωνος[30] ἐκ Καλαυρίας τῆς Τροιζηνίων· Ἀθη-
νόδωρος δὲ καὶ Δαμέας[31], ὁ μὲν τὴν Ἄρτεμίν τε καὶ
Ποσειδῶνα εἰργάσατο, ἔτι δὲ τὸν Λύσανδρον· Ἀθηνό-
δωρος δὲ τὸν Ἀπόλλωνα ἐποίησε[32] καὶ τὸν Δία· οὗ-
9 τοι δὲ Ἀρκάδες εἰσὶν ἐκ Κλείτορος. ἀνάκεινται δὲ καὶ
ὄπισθεν τῶν κατειλεγμένων ὅσοι συγκατειργάσαντο τῷ

ptis, qui hostiliter eorum fines invaserant. (4) Sunt his e regione quae Lacedaemonii Atheniensibus superatis dedicarunt, Castores, Iupiter, Apollo, Diana, cumque his Neptunus et Aristocriti filius Lysander a Neptuno coronam accipiens; Abas praeterea, quo vate usus est Lysander, et qui fuit praetoriae navis gubernator Lysandro Hermon. Hunc Hermonem Theocosmus Megarensis finxit, quum fuisset ille in Megarensium civitatem adscriptus. Castores Antiphanis Argivi opus fuere. Vatem fecit Pison e Calauria Troezeniorum; Dameas Dianam, Neptunum et Lysandrum; Athenodorus Apollinem et Iovem; Arcades ambo ex Clitore fuerunt. Sunt a tergo iis quos iam

25. λακεδαιμονίοις Va; antea ἐν Δελφ. A; mox ἐστρατεύοντο Ag. — διόσκοροι Lb.

26. ἀβᾶς τε ὃς Vb; ἀβάστεος MR (in hoc ἄβας τε ὃς ad marg.) Lb; ἄβαστε ὡς Ag. — III, 11, 5. nominatur Ἀγίας quod genuinum vatis nomen esse videtur. — Mox τοῦ Λυσάνδρου La; τὴν Λυσάνδρ. rell.

27. ἕρμονα Vb.

28. μεγάρων Va. — ἐγγραφέντα om. Ag.

29. Ἀντιφανοῦς ALb; ἐστὶν ἀργ. La.

30. Πίσωνος FCSVaLa; Πίσσωνος Vb; Πίστωνος BAgPcLbM; Παίσωνος AXK; Πείσωνος Sylb.; Παύσωνος Camerar. cf. VI, 3, 5. Tum Καλαυρίας VabLa; Καλαυρείας rell. cf. cap. 5, not. 29. — τροιζινίων Va.

31. Δαμέας CSmai. BVabMPcAg La; Δαμίας edd. rell. Am; δαμείας Lb. Tum ὁ μὲν τὴν — δὲ τὸν om. M.

32. ἐποίησεν Ag. — τὰ ἐν αἰγ. ποτ. τῷ λυσάνδρῳ La.

Λυσάνδρῳ τὰ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ἢ αὐτῶν Σπαρτιατῶν ἢ ἀπὸ τῶν συμμαχησάντων· εἰσὶ δὲ οἵδε Ἄρακος[33] *μὲν καὶ Ἐριάνθης, ὁ μὲν αὐτῶν ἐκ Λακεδαίμονος, ὁ δὲ Ἐριάνθης Βοιώτιος· * * ὑπὲρ τοῦ Μίμαν-* 820 *τος*[34], *ἐντεῦθεν μὲν Ἀστυκράτης· Χῖοι δὲ Κηφισοκλῆς καὶ Ἑρμόφαντός τε καὶ Ἱκέσιος· Τίμαρχος δὲ καὶ Διαγόρας Ῥόδιοι·*[35] *Κνίδιος δὲ Θεόδαμος· ἐκ δὲ Ἐφέσου Κιμμέριος·*[36] *καὶ Μιλήσιος Αἰαντίδης. τούτους μὲν δὴ ἐποίησε Τίσανδρος, τοὺς δὲ ἐφεξῆς Ἄλυπος Σικυώνιος, Θεόπομπον*[37] *Μύνδιον καὶ Κλεομήδην Σάμιον καὶ ἐξ Εὐβοίας Ἀριστοκλέα τε*[38] *Καρύστιον καὶ Αὐτόνομον Ἐρετριέα καὶ Ἀριστόφαντον Κορίνθιον καὶ Ἀπολλόδωρον*[39] *Τροιζήνιον καὶ ἐξ Ἐπιδαύρου Δίωνα τῆς ἐν τῇ Ἀργολίδι.*[40] *ἐχόμενοι δὲ τούτων Ἀξιόνικός ἐστιν Ἀχαιὸς ἐκ Πελλήνης, ἐκ δὲ Ἑρμιόνος*[41] *Θεάρης, καὶ Φωκεὺς*

recensuimus positi qui ad Aegospotamos vel e Spartanis, vel e sociis Lysandro operam suam navarunt, Aracus et Erianthes, Lacedaemonius ille, hic Boeotius * * ad Mimantem; iam vero Astycrates, Cephisocles, Hermophantus, Hicesius, Chii; Timarchus et Diagoras Rhodii, Cnidius Theodamus, Ephesius Cimmerius, Milesius Aeantides. Hos omnes Tisander fecit. Qui deinceps nominabuntur Alypus fecit Sicyonius, Theopompum Myndium, Cleomedem Samium, ex Euboea Aristoclem Carystium, Autonomum Eretriensem, Aristophantum Corinthium, Apollodorum Troezenium, ex Epidanro quae in finibus Argivorum est Dionem. Adhaerent his Axionicus Achivus ex Pellene, ab Hermione Theares, Phocensis Pyrias, Comon Me-

33. *Ἄρακος* BPcLa; *Ἀρακὸς* edd. rell. Lb. — *Ἐριάνθης* BVaPcAg Lab; *Ἐρειάνθης* edd. rell. MVb; deinceps *Ἐριάνθης* BPc(?)VbLa; *Ἐρειάνθης* edd. rell. MVaAgLb.

34. *Μίμαντος* Camerar. XKFC SBMVa; *Μίναντος* AVbPcLb; *μείναντος* AgLa. Lacunam alii aliter explere conati sunt: *Βοιώτιος· ἐκ δὲ τῶν ὑπὲρ τ. Μίμ.* Sylb.; *ἐξ Ἐρυθρῶν τῶν ὑπὲρ τοῦ Μίμ.* K; „mutilus locus vel legendum *Γίσαντος.*" Palm. Ms. Omnes frustra.

35. *ῥόδιος* Va.

36. *κυμμέριος* Ag; seq. *καὶ* om. AXK. — *μηλήσιος*, ι sup. η primo, Vb.

37. *Θεόπομπον* A. Tum *Μύνδιον* scripsimus cum La; *Μήλιον* e coni. B; *Μίδιον* VabPcAgLb; *Μίδειον* edd. rell.

38. *τε* inseruimus cum BPcAgLa. — Tum *ἀριστόφανον τὸν κορ.* La.

39. *ἀπολλώδωρον* Vb.

40. *τῇ ἀρτέμιδι* Ag.

41. *Ἑρμιόνης* coni. K, probante F. recep. C; at conf. II, 34, n. 20; II, 34, 11. IV, 34, not. 30. et Vol. II, p. XXVIII. — *ἑρμίονος δὲ ἄρης* La.

τε [42] Πυῤῥίας καὶ Κώμων Μεγαρεὺς καὶ Ἀγεσιμένης [43] Σικυώνιος· ἐκ δὲ Ἀμβρακίας καὶ [44] Κορίνθου τε καὶ Λευκάδος Τηλυκράτης [45] καὶ Πυθόδοτος Κορίνθιος καὶ Ἀμβρακιώτης Εὐαντίδας· [46] τελευτᾷ δὲ Ἐπικυρίδας καὶ Ἐτεόνικος [47] οἱ Λακεδαιμόνιοι· Πατροκλέους δὲ εἶναι [48]
11 καὶ Κανάχου φασὶν ἔργα. (5) Τὴν δὲ πληγὴν Ἀθηναῖοι τὴν ἐν [49] Αἰγὸς ποταμοῖς οὐ μετὰ τοῦ δικαίου συμβῆναί σφισιν ὁμολογοῦσι· [50] προδοθῆναι γὰρ ἐπὶ χρήμασιν ὑπὸ τῶν στρατηγησάντων, Τυδέα [51] δὲ εἶναι καὶ Ἀδείμαντον οἳ τὰ δῶρα ἐδέξαντο παρὰ Λυσάνδρου· καὶ ἐς ἀπόδειξιν τοῦ λόγου Σιβύλλης παρέχονται τῶν χρησμῶν·

Καὶ τότ' [52] Ἀθηναίοισι βαρύστονα κήδεα θήσει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, [53] οὗπερ κράτος ἐστὶ μέγιστον.

garensis, Agesimenes Sicyonius, Pythodotus Corinthius, Telycrates Leucadius, Euantidas Ambraciotes. Postremi sunt omnium Epicyridas et Eteonicus Lacedaemonii. Opera haec esse dicunt Patroclis et Canachi. (5) Cladem certe, qua affecti sunt ad Aegospotamos Athenienses dictitant illatam sibi non iusto praelio, sed praetorum suorum proditione, quos pecunia hostes corrupissent; dona enim a Lysandro Tydeum et Adimantum accepisse. Eius rei testimonium ex Sibyllinis carminibus afferunt:

Ac tum Cecropidis luctum gemitusque ciebit
Iupiter altitonans, rerum cui summa potestas.

42. *τε* om. Ag; mox *Κώμων* CBPcAg; *Κόνων* edd. rell. MVab; *κόμων* Lab.

43. *Ἀγεσιμένης* Va; *Ἀγαμένης* CSmai. BM; *Ἀγεμένης* VbPcAgLab; *Ἀγιμένης* edd. rell.; tum *συώνιος* Vb; *σικυόνιος* Ag.

44. *καὶ* om. VaLa.

45. *Τηλυκράτης* CBPcAgLab; *τηλικράτης* VaM; *τηληκράτης* Vb, *ι* sup. *η* medio; *Τηλεκράτης* rell. edd.

46. *εὐαντίδης* Va; tum *τελευταῖοι* coni. K. recep. C.

47. *ἀγεόνικος* LbM; *ἐγεόνικος* Ag. *Epeonicen* nominat Sillig. Catal. art. p. 138; tum *λακεδόνιοι* Vb; *μακεδόνιοι* VaMLb.

48. Post *δὲ* (in Lb accentus deletus est) inserunt *ει οι αι* Lb; *ει οἵ αι* Pc; *εἰ οἵ αι* Ag; id. in *εἶναι* mutavit Böckh. et sic edidit B; sequimur quum meliora non inveniamus. Mox *κανάχους* Ag.

49. *ἐν* om. Va.

50. *ὁμολογοῦσιν* Ag; om. Pc.

51. *ταδέα* Ag; mox *τὸν χρησμὸν* AgLa, quod non displicet.

52. *τότε* Vb; *τὸ τ'* Lb. — *ἀθηναίοις* Va; *ἀθήνη* (*ἀθήνησι* sec. Exc. nostra) M. — *καὶ δεαθήσει* Lb.

53. *ὑψηβρεμέτης* Ag.

Νησὶ φέρει πολέμοιο[54] *μάχην καὶ δηϊοτῆτα,*
Ὀλλυμέναις[55] *δολεροῖσι τρόποις, κακότητι νομήων.*

τὰ δὲ ἕτερα ἐκ Μουσαίου χρησμῶν μνημονεύουσι·

Καὶ γὰρ Ἀθηναίοισιν ἐπέρχεται ἄγριος ὄμβρος
Ἡγεμόνων κακότητι·[56] *παραιφασίη δέ τις ἔσται,* 821
Ἡι γ' ἅλις ἡμύσουσι πόλιν,[57] *τίσουσι δὲ ποινήν.*

ταῦτα μὲν δὴ[58] *ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.* (6) *Τὸν δὲ* 12
ὑπὲρ τῆς καλουμένης Θυρέας[59] *Λακεδαιμονίων ἀγῶνα καὶ Ἀργείων, Σίβυλλα*[60] *μὲν καὶ τοῦτον προεθέσπισεν, ὡς συμβήσοιτο ἐξ ἴσου ταῖς πόλεσιν. Ἀργεῖοι δὲ ἀξιοῦντες ἐσχηκέναι πλέον ἐν τῷ ἔργῳ χαλκοῦν*[61] *ἵππον,*

Navibus infesti mittet certamina belli,
Quas dolus exitio dabit improbitasque regentum.

Alia etiam e Musaei oraculis memorant:

Et fera tempestas urgebit Cecrope cretos
Fraude ducum; sed certa aderunt solatia victis.
Namque urbem hostilem evertent (?) poenasque reposcent.

(6) Et haec quidem hactenus de pugna illa dicta sint. Nam eius etiam praelii, quod super Thyrea inter Lacedaemonios et Argivos commissum est, ancipitem eventum fore eadem Sibylla praedixerat. Sed Argivi secum praeclarius quam cum

54. *πολέμοισι* VabMAgLab.

55. *ὀλλυμένας* VaAgLab; *ὀλυμένας* Vb; tum *δολεροῖς* VbMAgLab; mox *νομείων* VbMAgLab. — *μνημονεύουσιν* M.

56. *κατότητι* A. — *παρεφασίη* Vb; *παραιφα* . . . (reliqua evanuerunt) Pc.

57. Retinuimus corruptam editionum usque ad B lectionem; *ἧγ' ἅλις ἡμύσουσι* Vb; *ἡ γάλις ἡμίσουσι ποινηπ τίσουσι δὲ ποινήν* Va; in marg. *γρ. ἢ τ̄ οὐλήσουσι πόλιν; ἧτ' οὐλήσουσι μὲν πόλιν* MR; *ἤ γ' ἄλις ἡμύσουσι πόλ.* PaLa, marg. R.; *ἡτταλόισ' ἡμούσουσι πολιν* BPc; S e Pc profert *ἡτταλόισἧμουσσοῦσι; ἡτταλοισημουσσοισι πόλ.* Pd; *ἡτταλοι σἧ μου σουσί* Ag; *ἡτταλοισημουσουσιπολιν τίσουσι* Lb; *οἵ γε μὲν οὐλήσουσι πόλιν* Heyne ad Hom. Il. Π, 148; *ἣ πόλει ἡμύσουσι πάλιν* Censor ed. Fac. in Neue allg. deutsch. Biblioth. XLI, 1, 3 (sec. S); *ἣ μὲν συλήσουσι πόλιν* Schneider Lex. s. v. *ἡμύω*; *ἣν ἅλις ἡμύσωσι πόλιν* Lobeck in literis ad Sieb. datis; *ἔσται. ἥ τε γὰρ οὐ λήσουσι πόλιν* Hermannus in epistola ad Sieb.; *ἔσται Ἧττα γ'· οὐ λήσουσι πόλιν* coni. S. Nihil placet.

58. *δὴ* om. VabMLb.

59. *θυραίας* VabMAgLab. — *καὶ ἀργείων ἀγῶνα* M.

60. *Σίβυλλα* BPcVa(?)Ag; *Σιβύλλα* edd. rell. VaLab. — *καὶ τοσοῦτον* La; mox *προεθέσπησεν* Ag. — *συμβήσοι τὸ* La.

61. *χαλκοῦντιν* A; unde *χαλκοῦν τινα* XKFC; nos *τινα* omisimus cum SBVabMPcAgLab.

τὸν δούρειον[62] δῆθεν, ἀπέστειλαν ἐς Δελφούς· τὸ δὲ ἔργον Ἀντιφάνους ἐστὶν Ἀργείου.

CAPUT X.

Signa ex decima Marathoniae pugnae dedicata — donaria Argivorum — Tarentinorum donaria et de urbe Tarento ex oraculo condita narratio — de Tarante.

Τῷ βάθρῳ δὲ τῷ ὑπὸ τὸν ἵππον τὸν δούρειον[1] [δὴ] ἐπίγραμμα μέν ἐστιν ἀπὸ δεκάτης τοῦ Μαραθωνίου[2] ἔργου τεθῆναι τὰς εἰκόνας· εἰσὶ δὲ Ἀθηνᾶ τε καὶ Ἀπόλλων καὶ ἀνὴρ τῶν στρατηγησάντων Μιλτιάδης· ἐκ δὲ τῶν ἡρώων καλουμένων Ἐρεχθεύς τε[3] καὶ Κέκροψ[4] καὶ Πανδίων,[5] οὗτοι μὲν δὴ καὶ Λεὼς τε καὶ Ἀντίοχος ὁ ἐκ Μήδας[6] Ἡρακλεῖ γενόμενος τῆς Φύλαντος, ἔτι δὲ Αἰγεύς τε καὶ παίδων τῶν Θησέως Ἀκάμας,

hostibus actum rati aeneum equum ad effigiem lignei Delphos miserunt, ab Antiphane Argivo fabricatum.

Cap. X. In eius basi inscriptio indicabat, proxima signa ex decima Marathoniae pugnae dedicata. Ea sunt Minerva et Apollo, et ex iis qui imperium gesserunt Miltiades; ex iis vero qui heroum nomine celebrantur, Erechtheus, Cecrops et Pandion; Celeus etiam et Antiochus, quem suscepit Hercules ex Meda Phylantis filia; tum Aegeus et de Thesei filiis Aca-

62. δούρειον BPcLaAg; δούριον edd. rell. MVabLb; cf. cap. seq. n. 1. X, 26, 2. I, 23, 8. II, 29, 4. III, 18, 5; δούριον κλήθεντα coni. C. Quam apta hoc loco equi Troiani sit mentio alii videant.

Cap. X. 1. δούρειον BPcAg Lab; δούριον edd. rell. MVab; offendit seq. δή, quare quum omittat La uncis sepsimus; fortasse τὸν δούρειον δή, quod non vertit Am., e margine in textum illatum est; habent certe haec verba omnino glossematis speciem. Tum pro ὑπὸ Buttm. malit παρά; placet.

2. „malim Μαραθῶνι." B; deinceps τὰς ἐφεξῆς εἰκόνας Sylb. et sic fere vertit Am.: „proxima signa."

3. τε e coni. quam postea confirmavit La; δὲ Va; om. rell.

4. Πέλοψ Vb.

5. δίων PcAgLbM (falsa e M refert S). — ουτοι μὲν δὴ CSmai. BVaMPcAgLb; om. edd. rell. Vb La. Deinde καὶ Λεώς τε Pors. C SB; κελεός τε VaMPcAgLab; καὶ κελεός τε edd. rell.; καὶ Λέων τε Palm. Exerc. 435 et Ms; καὶ κελεοσταὶ Vb.

6. Μήδας VabAgLab; Μιδείας rell. cf. ad I, 5, 2. et Wessel. ad Diod. Sic. IV, 37. — ἐγενὸς τε La.

οὗτοι μὲν καὶ φυλαῖς Ἀθήνῃσιν ὀνόματα κατὰ μάντευμα
ἔδοσαν τὸ ἐκ Δελφῶν· ὁ δὲ Μελάνθου Κόδρος καὶ Θη-
σεὺς καὶ Φυλεὺς ἔτι,[7] οὗτοι δὲ οὐκέτι τῶν ἐπωνύ-
μων εἰσί. τοὺς μὲν δὴ κατειλεγμένους Φειδίας ἐποίησε
καὶ ἀληθεῖ[8] λόγῳ δεκάτη καὶ οὗτοι τῆς μάχης εἰσίν.
Ἀντίγονον δὲ[9] καὶ τὸν παῖδα Δημήτριον καὶ Πτολε-
μαῖον τὸν Αἰγύπτιον χρόνῳ ὕστερον[10] ἀπέστειλαν ἐς
Δελφούς, τὸν μὲν Αἰγύπτιον καὶ εὐνοίᾳ τινὶ ἐς αὐτόν,
τοὺς δὲ Μακεδόνας τῷ[11] ἐς αὐτοὺς δέει. (2) Πλη- 3
σίον δὲ τοῦ ἵππου καὶ ἄλλα ἀναθήματά ἐστιν Ἀργεί-
ων,[12] οἱ ἡγεμόνες τῶν ἐς Θήβας ὁμοῦ Πολυνείκει[13]
στρατευσάντων, Ἄδραστός τε ὁ Ταλαοῦ καὶ Τυδεὺς
Οἰνέως, καὶ οἱ ἀπόγονοι Προίτου, Καπανεὺς[14] Ἱππό-
νου καὶ Ἐτέοκλος ὁ Ἴφιος· Πολυνείκης τε καὶ Ἱππομέ-
δων[15] ἀδελφῆς Ἀδράστου παῖς· Ἀμφιαράου δὲ καὶ ἅρ-
μα[16] ἐγγὺς πεποίηται καὶ ἐφεστηκὼς Βάτων ἐπὶ τῷ ἅρ- 822

mas. Hi enim Atheniensium tribubus ex Apollinis Delphici oraculo cognomina dedere. In hoc numero porro sunt Melanthi filius Codrus, Theseus et Phyleus; ab his tamen non acceperunt tribus nomina. Atque hos quidem, quos percensuimus, Phidias fecit, et omnino de Marathoniae pugnae decima sunt. Antigonum postea et eius filium Demetrium ac simul Ptolemaeum Aegyptium Delphos miserunt; hunc benevolentia adducti, illos metu. (2) Sunt non procul ab illo equo alia etiam donaria Argivorum, ii videlicet duces qui Polynicis partes secuti Thebas oppugnatum iere, Adrastus Talai, Tydeus Oenei filius; Proeti etiam nepotes, Capaneus Hipponoi et Eteoclus Iphis filius; Polynices item et Hippomedon ex Adrasti sorore genitus. Positus est illic Amphiarai etiam currus: in eo Baton stat Amphiarai auriga et eidem etiam generis neces-

7. Φυλεὺς ἔτι, οὗτοι e coniectura; φυλεύς (φιλεύς Lb) ἐστιν· οὗτοι AXKFCSmin. MVabPcAgLb; Φυλεύς, οὗτοι BSmai. La; mox εἰσιν MAg. — κατελεγμένους Ag.

8. ἀληθῆ AgLb. — εἰσι AXKFC.

9. δὲ om. Ag; seq. τὸν om. Va. — αἴγυπτον La.

10. χρόνῳ δὲ ὕστ. Va. — ἀπέστειλλαν La.

11. τῶν Vb.

12. ante Ἀργείων distinguunt AX.

13. Πολυνίκη VbM; πολυνίκει Lb; mox Πολυνίκης iidem; utroque loco in M ει sup. vers. — τηδεὺς La.

14. expunximus καὶ ante Καπανεὺς volentibus Palm. (etiam Ms) K, cum Smai. B.

15. καὶ ὁ Ἱππομ. VaPcAgLab; recipiendum fortasse; liberior enim apud Pausaniam est articuli usus.

16. ἅρμα om. Va.

ματι ἡνίοχός τε τῶν ἵππων καὶ τῷ Ἀμφιαράῳ καὶ ἄλλως προσήκων κατὰ οἰκειότητα· τελευταῖος δὲ Ἀλιθέρσης[17] ἐστὶν αὐτῶν.
4 οὗτοι μὲν δὴ Ὑπατοδώρου καὶ Ἀριστογείτονός[18] εἰσιν ἔργα, καὶ ἐποίησαν σφᾶς, ὡς αὐτοὶ Ἀργεῖοι λέγουσιν, ἀπὸ τῆς νίκης ἥντινα ἐν Οἰνόῃ[19] τῇ Ἀργείᾳ αὐτοί τε καὶ Ἀθηναίων ἐπίκουροι Λακεδαιμονίους ἐνίκησαν. ἀπὸ δὲ τοῦ αὐτοῦ, ἐμοὶ δοκεῖν[20], ἔργου καὶ τοὺς Ἐπιγόνους ὑπὸ Ἑλλήνων[21] καλουμένους ἀνέθεσαν οἱ Ἀργεῖοι. κεῖνται γὰρ δὴ εἰκόνες καὶ τούτων, Σθένελος[22] καὶ Ἀλκμαίων, κατὰ ἡλικίαν, ἐμοὶ δοκεῖν, πρὸ Ἀμφιλόχου τετιμημένος· ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Πρόμαχος καὶ Θέρσανδρος καὶ Αἰγιαλεύς[23] τε καὶ Διομήδης· ἐν μέσῳ δὲ Διομήδους καὶ τοῦ Αἰγια-
5 λέως[24] ἐστὶν Εὐρύαλος· ἀπαντικρὺ δὲ αὐτῶν ἀνδριάντες [τέ] εἰσιν ἄλλοι· τούτους δὲ ἀνέθεσαν[25] οἱ Ἀργεῖοι τοῦ οἰκισμοῦ τοῦ Μεσσηνίων[26] Θηβαίοις καὶ

situdine coniunctus. Eorum postremus est Alitherses. Opifices horum fuere Hypatodorus et Aristogiton. Dedicatos Argivi dicunt de manubiis eius victoriae, qua ipsi ad Oenoen Argolicae terrae urbem Atheniensibus adiuvantibus de Lacedaemoniis potiti sunt. Ex eadem (opinor) pecunia eos etiam dedicarunt Argivi, qui sunt a Graecis Epigoni (posteri) appellati. Eorum enim sunt ibi positae imagines, Sthenelus et Alcmaeon aetatis causa, ut mihi quidem videtur, Amphilocho praepositus. His adiuncti Promachus, Thersander, Aegialeus et Diomedes. Inter Diomedem et Aegialeum medius est Euryalus. Sunt ex adverso aliae statuae. Eas miserunt Argivi quum in Messeniis restituendis Epaminondam Thebanorum du-

17. ἀληθεργὴς VabLb; ἀληθέργης Ag; ἀλιθέργης MLa; ἀλιθέρνης M sec. Exc. nostra.

18. ἀριστογείτωνός Vb.

19. Ἰννόη Vb.

20. μοι δοκεῖν AVbAgLab; μοι δοκεῖ Pc. — ἔργον Lb.

21. Ἑλλήνων Sylb. Palm. Ms. F CSBAm; ἀλλήλων AXKVabMPcAg Lab.

22. σθενέλεος La. — ἀκμαίων M; ἀλμαίων Vb. conf. VIII, 24, nott. 25. 41. 45. et omnino de variis huius nominis formis Dindorf ad Diodor. Sic. IV, 65.

23. αἰγιδεὺς (sec. Exc. nostra αἰγιδνεὺς, in marg. αἰγιαλεὺς) M; αἰγιεὺς VaLb; αἰγεὺς Vb. Seq. καὶ om. Vb. — διομήδους La.

24. αἰγιαλέος Ag. Mox τε post ἀνδριάντες om. La, quare uncis sepsimus ineptam particulam.

25. ἀνετέθεσαν Vb.

26. Μεσσηνῶν AXKVbLb. — ἐπαμεινώνδα La; cum ι rell.; tum μετασχόντες Sylb., probante K recep. FCSB; παρασχόντες AXKVabMPc LabAg.

Ἐπαμεινώνδᾳ μετασχόντες. ἡρώων δέ εἰσιν αἱ εἰκόνες, Δαναὸς μὲν βασιλέων[27] ἰσχύσας τῶν ἐν Ἄργει μέγιστον, Ὑπερμνήστρα[28] δὲ ἅτε καθαρὰ χεῖρας μόνη τῶν ἀδελφῶν· παρὰ δὲ αὐτὴν καὶ ὁ Λυγκεὺς[29] καὶ ἅπαν τὸ ἐφεξῆς αὐτῶν[30] γένος τὸ ἐς Ἡρακλέα τε καὶ ἔτι
πρότερον[31] καθῆκον ἐς Περσέα. (3) Ταραντίνων δὲ 6
οἱ ἵπποι οἱ χαλκοῖ[32] καὶ αἰχμάλωτοι γυναῖκες ἀπὸ Μεσσαπίων εἰσίν, ὁμόρων τῇ Ταραντίνων βαρβάρων,[33] Ἀγελάδα δὲ ἔργα τοῦ Ἀργείου. Τάραντα δὲ ἀπῴκισαν μὲν Λακεδαιμόνιοι, οἰκιστὴς δὲ ἐγένετο Σπαρτιάτης Φάλανθος. στελλομένῳ δὲ ἐς ἀποικίαν τῷ Φαλάνθῳ[34] λό-
γιον ἦλθεν ἐκ Δελφῶν ὑετοῦ αὐτὸν[35] αἰσθόμενον ὑπὸ 823
αἴθρᾳ τηνικαῦτα καὶ χώραν κτήσεσθαι[36] καὶ πόλιν. τὸ 7
μὲν δὴ παραυτίκα[37] οὔτε ἰδίᾳ τὸ μάντευμα ἐπισκεψάμενος οὔτε πρὸς τῶν ἐξηγητῶν τινὰ ἀνακοινώσας κα-

cem iuvissent. Heroum ibi sunt effigies: Danaus rex cuius maximae fuerunt Argis opes; Hypermnestra quod una ex eius filiarum numero manus puras habuisset; prope eam Lynceus et omnes qui ab Hercule et eo altius repetitum a Perseo genus ducerent. (3) Iam Tarentinorum equi aenei et captivae foeminae dona sunt, quae Messapiis (Barbara gente, finitimis suis) victis miserunt; Ageladae sunt Argivi opera. Tarentum quidem coloniam Lacedaemonii deduxere duce Phalantho Spartano. Huic coloniam deducturo Delphis oraculum redditum est, quum sub aethra pluviam animadvertisset tunc se agri et urbis compotem fore. Sed quum neque per se illud responsum satis considerasset, neque omnino quenquam interpretum

27. βασιλεύων ASmin. VabMPc AgLb; βασιλέων edd. rell. La; seq. ἰσχύσας om. Va; tum τῶν ἐν scripsimus e La; ἐν τῷ rell.

28. Ὑπερμήστρα AVabAgLab; Ὑπερμίστρα Pc; silet M; tum καθαρὰς AMVbAgLb; καθαρᾶς Va (μόνῃ Smai., min., vit. typoth.)

29. [ὁ] Λυγκ. S; at conf. not. 15.

30. αὐτῷ Va.

31. „malim πορρώτερον cum Sylburgio.“ B, quod sane aptius.

32. χαλκοὶ VabLab. Mox Μεσσαπίων SBPcLb; Μεσαπίων edd. rell. VabMLa. — τῶν ταραντ. La.

33. βαρβάρων om. Va; seq. Ἀγελάδα — Ἀργείου om. M; ἀχελάδα La, omisso sq. δέ.

34. φιλάνθῳ Ag.

35. αὐτὸν om. AXKVabLa tum αιρα, sic, M; ὑπόαιθρα A. — καὶ χώρ. usque παραυτίκα om. La.

36. κτήσεσθαι Sylb.; κτίσεσθαι Ag; κτήσασθαι edd. MVabPcLb; sequens καὶ om. M.

37. παρὰ αὐτίκα M. — κατέσχεν idem.

τέσχε ταῖς ναυσὶν ἐς Ἰταλίαν. ὡς δέ οἱ νικῶντι τοὺς βαρβάρους οὐκ ἐγίνετο[38] *οὔτε τινὰ ἑλεῖν τῶν πόλεων οὔτε ἐπικρατῆσαι χώρας, ἐς ἀνάμνησιν ἀφικνεῖτο τοῦ*[39] *χρησμοῦ, καὶ ἀδύνατα ἐνόμιζέν οἱ τὸν θεὸν χρῆσαι,*[40] *μὴ γὰρ ἄν ποτε ἐν καθαρῷ καὶ αἰθρίῳ τῷ ἀέρι ὑσθῆναι. καὶ αὐτὸν ἡ γυνὴ ἀθύμως ἔχοντα (ἠκολουθήκει*[41] *γὰρ οἴκοθεν) τά τε ἄλλα ἐφιλοφρονεῖτο καὶ ἐς τὰ γόνατα ἐσθεμένη*[42] *τὰ αὐτῆς τοῦ ἀνδρὸς τὴν κεφαλὴν ἐξέλεγε τοὺς φθεῖρας· καί πως ὑπὸ εὐνοίας δακρῦσαι παρίσταται τῇ γυναικὶ ὁρώσῃ τοῦ ἀνδρὸς ἐς οὐδὲν προχωροῦντα τὰ πράγματα· προσέχει*[43] *δὲ ἀφειδέστερον*
8 *τῶν δακρύων, καὶ (ἔβρεχε γὰρ τοῦ Φαλάνθου*[44] *τὴν κεφαλὴν) συνίησί τε τῆς μαντείας (ὄνομα γὰρ δὴ ἦν*[45] *Αἴθρα τῇ γυναικὶ) καὶ οὕτω τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ Τάραντα τῶν βαρβάρων εἷλε*[46] *μεγίστην καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεων.* (4) *Τάραντα δὲ*

consuluisset, classe in Italiam applicuit. Ibi quum Barbaros vicisset, neque tamen vel urbe vel agro ullo potiri posset, oraculi ei in mentem venit memoria, ac plane sibi quod fieri nullo pacto posset dei voce significatum suspicari coepit; quod scilicet nunquam eventurum esset, ut puro serenoque coelo (quam aethran Graeci vocant) plueret. Hunc uxor animum despondentem (consecuta enim domo fuerat) amanter multis modis solabatur, et eius aliquando caput genibus sustentanti, dum pediculos legit, lacrymae prae mariti amore ob adversos eius casus et irritam spem mulieri obortae. Quare effusius flens viri caput perfudit. Tunc primum evolutae sunt oraculi ambages. Aethra enim uxori nomen erat. Ea itaque nocte quae diem illum consecuta est, Tarentum hostium urbem maritimam maximam et opulentissimam cepit. (4) Taranta qui-

38. *ἐγένετο* Vb.

39. *τοῦ* om. AXK.

40. *χρῆσθαι* Vb.

41. *ἠκολούθει* Va.

42. *ἐσθείη* (θε η superscr.) Vb; *ἐς μένει*, ad marg. *ἐσθεμένη* R; *ἐσμένη* Lb. — *τὰ ἑαυτῆς* La. — *φθεῖρας* VbLa; mox *εὐοίας* M; in marg. *εὐνοίας*.

43. *προέχει* Sylb., laudant KF; *προσέχειν* Va. — *δὲ καὶ ἀφ.* Ag.

44. *φιλάνθου* Ag.

45. *γὰρ ἦν δὴ ἦν*, sic, Vb; *ὄνομα γὰρ ἦν τῇ γυναικὶ Αἴθρα.* (*Αἴθρα* etiam Vb.) Va. — *δὴ* om. La. — *Αἴθρα* SB; *Αἴθρᾳ* edd. rell. — Mox *τῶν* post *Τάραντα* om. La.

46. *εἷλεν* AgLa.

τὸν ἥρωα [47] Ποσειδῶνός φασι [48] καὶ ἐπιχωρίας Νύμφης παῖδα εἶναι· ἀπὸ δὲ τοῦ ἥρωος τεθῆναι τὰ ὀνόματα τῇ πόλει τε καὶ τῷ ποταμῷ· καλεῖται γὰρ δὴ Τάρας κατὰ τὰ αὐτὰ [49] τῇ πόλει καὶ ὁ ποταμός.

CAPUT XI.

De Sicyoniorum thesauro Delphis et Cnidiorum donariis — Siphniorum thesauro — de Liparaeis — Thebanorum, Atheniensium et Potidaeatarum thesauris — porticu ab Atheniensibus exstructa et aliis donariis.

Πλησίον [1] δὲ τοῦ ἀναθήματος τοῦ Ταραντίνων Σικυωνίων ἐστὶ θησαυρός· χρήματα δὲ οὔτ' [2] ἐνταῦθα ἴδοις ἂν [3] οὔτε ἐν ἄλλῳ τῶν θησαυρῶν. Κνίδιοι δὲ ἐκόμισαν ἀγάλματα ἐς Δελφοὺς Τριόπαν οἰκιστὴν τῆς Κνίδου παρεστῶτα [4] ἵππῳ, καὶ Λητὼ καὶ Ἀπόλλωνά τε καὶ Ἄρτεμιν ἀφιέντας [5] τῶν βελῶν ἐπὶ Τιτυὸν, τὰ δὲ [6] καὶ τετρωμένος ἐστὶν ἤδη τὸ σῶμα. ταῦτα ἕστηκε παρὰ τὸν [7] Σικυωνίων θησαυρόν. (2) Ἐποιήθη δὲ καὶ ὑπὸ 2

dem heroem Neptuni et indigenae Nymphae filium fuisse dicunt; ab eo vero nomen impositum et urbi et flumini. Eodem enim fluvius quo urbs nomine vocatur Taras.

Cap. XI. Proximum est Tarentinorum dono Sicyoniorum thesaurus; verum pecunia neque in eo, neque in thesauro alio quoquam Delphici templi ulla est. Cnidii etiam signa Delphos attulerunt, Triopan Cnidi conditorem, equo adstantem; Latonam, Apollinem et Dianam sagittis Tityum petentes, saucio illum iam corpore. Haec iuxta Sicyoniorum thesaurum sunt. (2) A Siphniis etiam factus est thesaurus

47. ἥρωα et mox ἥρωος SBVaM; ἥρω utrobique edd. rell. VbPcAgLab.
48. φασιν Ag.
49. κατὰ ταυτὰ Ag.

Cap. XI. 1. πλησίων La. — σικιωνίων Ag.
2. οὔτε VbLa; οὐδὲ VaMLb.
3. ἴδοις ἂν SBPcAgLa; ἴδοισαν (αν) VaMLb; ἴδοισ— Vb; ἤδη ἦσαν edd. rell. — κνήδιοι Ag. — τρίοπαν Lb.
4. παρεστώτα Vb.
5. ἀφιέντας SBMLb; ἐφιέντας edd. rell. VabPcAgLa.
6. ὁ δὲ Sylb.; τῷ δὲ coni. C; τοῦ δὲ — τετρωμένον Cor.
7. τῶν MVbAgLab; in M τὸν sup. vers. — τοιάδε M.

Σιφνίων ἐπὶ αἰτίᾳ τοιᾷδε θησαυρός. Σιφνίοις[8] ἡ νῆ-
σος χρυσοῦ μέταλλα[9] ἤνεγκε, καὶ αὐτοὺς τῶν προσιόν-
των ἐκέλευσεν ὁ θεὸς ἀποφέρειν δεκάτην ἐς Δελφούς·
οἱ δὲ τὸν θησαυρὸν ᾠκοδομήσαντο καὶ ἀπέφερον τὴν
824 δεκάτην. ὡς δὲ ὑπὸ ἀπληστίας[10] ἐξέλιπον τὴν φορὰν
ἐπικλύσασα ἡ θάλασσα ἀφανῆ τὰ μέταλλά σφισιν ἐποίη-
3 σεν. (3) Ἀνέθεσαν δὲ καὶ ἀνδριάντας Λιπαραῖοι ναυ-
μαχίᾳ κρατήσαντες Τυῤῥηνῶν.[11] οἱ δὲ Λιπαραῖοι οὗτοι
Κνιδίων μὲν ἦσαν ἄποικοι, τῆς δὲ ἀποικίας ἡγεμόνα γε-
νέσθαι φασὶν ἄνδρα Κνίδιον· ὄνομα δὲ εἶναί οἱ Πέν-
ταθλον Ἀντίοχος ὁ Ξενοφάνους Συρακούσιος ἐν τῇ Σι-
κελιώτιδι συγγραφῇ[12] φησί. λέγει δὲ καὶ ὡς ἐπὶ Πα-
χύνῳ τῇ ἄκρᾳ τῇ ἐν Σικελίᾳ κτίσαντες πόλιν αὐτοὶ μὲν
ἐκπίπτουσιν ὑπὸ Ἐλύμων καὶ Φοινίκων πολέμῳ πιεσθέν-
τες, τὰς νήσους δὲ ἔσχον ἐρήμους ἔτι ἢ[13] ἀναστήσαν-
τες τοὺς ἐνοικοῦντας, ἃς [καὶ[14]] κατὰ τὰ ἔπη τὰ Ὁμή-
4 ρεια Αἰόλου καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ὀνομάζουσι. τούτων Λιπά-

ob causam huiuscemodi. Siphniorum insula aurifodinas habet, de quarum fructibus iussit Apollo sibi decimam offerri. Illi certe thesauro condito decimam obtulerunt; postea vero quam nimio pecuniae retinendae studio ab ea religione desciverunt, maris alluvie metalla prorsus abolita sunt. (3) Statuas etiam Liparaei Tyrrhenis navali proelio victis dedicarunt. Liparaei ipsi Cnidiorum colonia fuerunt, cuius ducem hominem Cnidium Pentathlum nomine fuisse Antiochus Syracusanus Xenophanis filius in Siciliensi historia scriptum reliquit. Addit, Cnidios ex ea urbe, quam ad Pachynum Siciliae promontorium condiderant, ab Elymis et Phoenicibus bello pulsos insulas illas occupasse sive desertas, sive eiectis prioribus colonis, quae ex Homericis versibus nostra etiamnum aetate Aeoli nuncupan-

8. *Σιφνίοις* SBVabMPcAgLab; *Σιφνίων* edd. rell. Am.

9. *τάλαντα* PcVnLab; (ad marg. *μέταλλα* Vn). — *ἤνεγκεν* VnLbM.

10. *ἀπλειστίας* Ag.

11. *τυράννων* M; sed *τυῤῥήνων* ad marg.; *τηρρηννίων* (*υ* sup. *η* prior.) Vb; *τυρρηάνων* AgLb.

12. *συγραφῇ* Ag. Mox *ἐν κελίᾳ* (pro *ἐν Σικελίᾳ*) La.

13. *ἢ* coni. K. recep. FCSB; *οἳ* edd. rell. VbMPcAgLab; om. Va, quod voluerat Sylb.

14. *αἳ καὶ* Ag; *ἃς* [*καὶ*] B; offendit sane *καὶ*. Tum *Ὁμήρεια* XKFC SBPcAgLa; *Ὁμήρια* AVbM; *ἐμή-ρεια* Lb; *Ὁμήρου* Va, quod recipiendum fortasse. — *ὀνομάζουσιν* La. — Hom. Od. X, init. — *λιπαρὰν* La.

ραν μὲν κτίσαντες πόλιν ἐνταῦθα[15] οἰκοῦσιν, Ἱέραν δὲ καὶ Στρογγύλην καὶ Διδύμας γεωργοῦσι διαβαίνοντες ναυσὶν ἐς αὐτάς. ἐν δὲ τῇ Στρογγύλῃ καὶ πῦρ δῆλόν ἐστιν ἀνιὸν ἐκ τῆς γῆς· καὶ ἐν Ἱέρᾳ δὲ πῦρ τε[16] αὐτόματον ἐπὶ ἄκρας[17] ἀνακαίεται τῆς νήσου καὶ ἐπὶ θαλάσσῃ λουτρά ἐστιν ἐπιτήδεια, εἰ[18] δέξεταί σε ἠπίως τὸ ὕδωρ, ἐπεὶ ἄλλως γε χαλεπὸν ὑπὸ ζεστότητός ἐστιν[19] ἐμβαίνεσθαι. (4) Οἱ δὲ θησαυροὶ Θηβαίων ἀπὸ ἔργου τῶν[20] ἐς πόλεμον, καὶ Ἀθηναίων εἰσὶν[21] ὡσαύτως· Κνιδίους δὲ οὐκ οἶδα εἰ[22] ἐπὶ νίκῃ τινὶ ἢ ἐς ἐπίδειξιν εὐδαιμονίας ᾠκοδομήσαντο· ἐπεὶ Θηβαίοις γε ἀπὸ [τοῦ] ἔργου[23] τοῦ ἐν Λεύκτροις, καὶ Ἀθηναίοις ἀπὸ τῶν ἐς Μαραθῶνα ἀποβάντων ὁμοῦ διὰ τάδε εἰσὶν οἱ θησαυροί. Κλεωναῖοι δὲ ἐπιέσθησαν μὲν κατὰ τὸ αὐτὸ Ἀθη-

tur. Earum unam, cui Lipara nomen, quum munissent in ea domicilia statuerunt sua; Hieran, Strongylen et Didymas ad arationes reservarunt, et in eas sane navibus agri colendi causa transmittunt. In Strongyle haud dubie e terra ignis erumpit. In Hiera ignis e summo eius insulae promontorio sponte sua accensus evomitur. Proxime ad mare iis qui cautius descendunt balneae salubrium aquarum sunt, ceteroquin prae fervore in eam descendentibus incommodior est. (4) Dedicarunt Thebani etiam et Athenienses ob rem in proeliis bene gestam thesauros. De Cnidiis non habeo dicere victoriaene votum miserint, an vero suas opes ostentandi causa thesaurum aedificarint. Nam Thebani Leuctricae pugnae, Athenienses Marathoniae thesauris dedicatis memoriam exstare voluerunt. Cleonaei quum pestilentia nihil minus quam Athenienses la-

15. ἐνταῦτα Va. — ἱερὰν Lb. — γεωργοῦσιν M. — ἀνιὼν ἐκ La. — καὶ ἱερὰ (p. corr. ἱερᾷ et ἐν ad marg.) Lb.

16. πυρᾶ τε (sic) Va; δὲ πῦρ τὸ Lb (καὶ ἐν Ἱέρᾳ γε πῦρ τε αὐτ. ?) ἱερὰ πῦρ δὲ La; particula post Ἱέρᾳ facile caremus.

17. ἄκραν Va. — λουτρά εἰσιν La.

18. εἰ inseruimus e coni. S; ante δέξ. aliquid excidisse opinatus est K; λουτρά ἐστιν ἐπὶ τῇ δείλῃ δέξ. coni. F, assentitur C; post δείλῃ inserit δὲ Pors.; ἐπιτήδεια, ἃ δέξαιτ' ἂν σε καθιέμενον ἠπίως ἐς τὸ ὕδωρ Cor. — δέξεται FCSBVab MPcLabAg; δέξαιτο AXK.

19. τε pro ἐστιν Va.

20. ἔργου τὸν Va; ἔργου τοῦ Sylb.; ἔργων τῶν coni. F recep. C.

21. ἐστιν PcAgMR (ad marg. R. εἰσὶν) Lb; quod probat S, nec nobis displicet.

22. εἰ Sylb. KFCSB; ἢ AXVab MPcAgLab.

23. ἀπὸ ἔργου, sine τοῦ BPcAg (?)La. — ἐς μαραθῶνι La. Mox haeremus in ὁμοῦ διὰ τάδε.

ναίοις ὑπὸ νόσου τῆς λοιμώδους, κατὰ δὲ μάντευμα
825 *ἐκ Δελφῶν ἔθυσαν τράγον ἀνίσχοντι ἔτι τῷ ἡλίῳ, καὶ (εὕραντο γὰρ λύσιν*[24] *τοῦ κακοῦ) τράγον χαλκοῦν ἀποπέμπουσι*[25] *τῷ Ἀπόλλωνι. Ποτιδαιατῶν*[26] *δὲ τῶν ἐν Θρᾴκῃ καὶ Συρακουσίων, τῶν μέν ἐστιν ὁ θησαυρὸς ἀπὸ τοῦ Ἀττικοῦ τοῦ μεγάλου πταίσματος, Ποτιδαιᾶται*
6 *δὲ εὐσεβείᾳ τῇ*[27] *ἐς τὸν θεὸν ἐποίησαν.* (5) *Ὠικοδόμησαν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι στοὰν ἀπὸ χρημάτων ἃ ἐν τῷ πολέμῳ σφίσιν ἐγένετο*[28] *ἀπό τε Πελοποννησίων καὶ ὅσοι Πελοποννησίοις ἦσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ σύμμαχοι. ἀνάκειται δὲ καὶ πλοίων τὰ ἄκρα κοσμήματα*[29] *καὶ ἀσπίδες χαλκαῖ· τὸ δὲ ἐπίγραμμα τὸ ἐπ' αὐτοῖς*[30] *ἀριθμεῖ τὰς πόλεις ἀφ' ὧν οἱ*[31] *Ἀθηναῖοι τὰ ἀκροθίνια ἀπέστειλαν, τήν τε Ἠλείων καὶ Λακεδαιμονίων, Σικυῶνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Πελληνέας Ἀχαιῶν, Ἀμβρακίαν τε καὶ Λευκάδα καὶ αὐτὴν Κόρινθον. γενέσθαι δὲ ἀπὸ τῶν ναυμαχιῶν τούτων καὶ θυσίαν Θησεῖ*[32] *καὶ τῷ Ποσειδῶνι*

borassent, oraculi monitu Soli primum orienti caprum immolarunt, ac deinde lue sedata aeneum caprum Apollini miserunt. Coniuncti sunt Potidaeatarum qui sunt in Thracia, et Syracusanorum thesauri; hi cladem Atheniensium insignem, illi pietatem in deum suam thesauris collocandis testificati sunt. (5) Porticum etiam Athenienses de manubiis, quas tum Peloponnesiis, tum vero eorum sociis Graeci nominis eripuerant, dedicarunt. Affixa etiam sunt extrema navium ornamenta et scuta aenea. Civitates enumerat inscriptio, de quibus manubiarum primitias misere Athenienses, Elin, Lacedaemonem, Sicyonem, Megara, Pellenenses Achaeorum, Ambraciam, Leucadem, Corinthum ipsam. De navalibus hisce proeliis sacrificatum etiam esse Theseo et Neptuno in Rhio quod dicitur;

24. *γὰρ ἔτι λύσιν* Vb. (*ἔτι* expunct.)

25. *ἀποπέμπουσιν* Ag.

26. *Ποτιδιατῶν* M (*ε* sup. *ι*); *Ποτιδαιάτων* VabLb; *ποτιατῶν* La; mox *Ποτιδαιάται* edd. ante S, Lb; *Ποτιδέαται* VbAg. — Deinceps *ἔστι θησαυρὸς* La.

27. *εὐσεβείᾳ τῇ* recepimus Siebelisii coniecturam; *εὐσεβείας τῆς* rell. *εὐσεβοίας τῆς* Ag. — *ποὰν* pro *στοὰν* Lb.

28. *ἐγίνετο* Vb.

29. *βοσκήματα* VabMLb; tum *χαλκαὶ* VabLb, sexcenties alibi.

30. *ἐπ' αὐτῆς* Ag; tum *ἀριθμεῖται* M.

31. *οἱ* inseruimus cum BPcAgLab. — *ἀκροθύνια* Va; *ἀκροθήνια* Vb; *ἀκροθείνια* Ag; *ἀκοθίνια* La.

32. *θυσεῖ* VbM.

ἐπὶ τῷ ὀνομαζομένῳ Ῥίῳ [33]. καί μοι φαίνεται τὸ ἐπίγραμμα ἐς Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίχου ἔχειν [34] καὶ ἐς τοῦ Φορμίωνος τὰ ἔργα.

CAPUT XII.

De Herophile Sibylla eiusque carminibus et oraculis — Marpesso urbe — continuatur de Herophile narratio — de Sibylla Cumana, Demo dicta — Hebraeorum femina fatidica, Sabbe, et Phaënni ac Peleadibus fatidicis — viris fatidicis.

Πέτρα δέ ἐστιν [1] ἀνίσχουσα ὑπὲρ τῆς γῆς· ἐπὶ ταύτῃ Δελφοὶ στᾶσάν φασιν ᾆσαι τοὺς χρησμοὺς ὄνομα Ἡροφίλην, Σίβυλλαν [2] δὲ ἐπίκλησιν *** τὴν πρότερον γενομένην· ταύτην ταῖς μάλιστα ὁμοίως οὖσαν ἀρχαίαν εὕρισκον, ἣν θυγατέρα [3] Ἕλληνες Διὸς καὶ Λαμίας τῆς [4] Ποσειδῶνός φασιν εἶναι, καὶ χρησμούς τε αὐτὴν γυναικῶν πρώτην ᾆσαι καὶ ὑπὸ τῶν Λιβύων Σίβυλλαν [5] λέ-

refert inscriptio, cuius argumentum (uti mihi videtur) Phormionem Asopichi filium et eius res gestas innuit.

Cap. XII. Saxum illic eminet, in quo narrant Delphi stetisse et oracula cecinisse Herophilen priorem cognomine Sibyllam (?). Hanc vetustissimam fuisse comperi, quam Graeci e Iove et Lamia Neptuni filia natam ferunt primamque omnium mulierum oracula cecinisse et ab Afris Sibyllam nominatam

33. Ῥίῳ Palm. Exerc. p. 436.* et MS; probante K recep. FCSB, habet La; ὡρίῳ edd. rell. VaMPcAg Lb; in ὠ correcturam habet Vb. Conf. Thucyd. II, 84. Post φαίνεται distinxit F; secuti sunt CS; nos cum AXKB post Ῥίῳ, hucusque enim epigrammatis procedit argumentum; sequentia e scriptoris sententia dicta sunt; ob solemnem particularum καὶ et ὡς confusionem scribendum fortasse: ὡς ἐμοὶ φαίνεται — ἔχει.

34. ἔχειν] ἐστὶ edd. (praeter B.) VabM; om. BPcAgLb; „deest ἔχειν“ B; quum La habeat ἔχει Bekkeri coniecturam probavimus. Sequens καὶ om. M. φορμίονος Vb.

Cap. XII. 1. ἐστιν om. La; ὑπὲρ τῆς γῆς CSmai BPcAgLb; idem voluit F; ὑπὸ τῆς γῆς Smin. VaMR; ὑπὲρ ταύτης edd. rell. Vb, marg. R, La.

2. Σίβυλλαν hic et postea SBPc Va(?)Ag; Σιβύλλαν edd. rell. Vb Lab. Locus est mutilus; quum meliora non inveniamus Bekkerum secuti post ἐπίκλησιν lacunam indicavimus, quam sic fere explendam censet Böckh: ἐπίκλησιν· τὴν δὲ Σίβυλλαν τὴν πρότερον γενομένην, ταύτην. At versus integer excidisse videtur. Offendimus etiam in ὄνομα. Mox ἀρχαῖαν M.

3. θυγατέρας Va.

4. τοῦ Ποσ. Va.

5. Λίβυσσαν coni. S.

2 γουσιν ὀνομασθῆναι. ἡ δὲ Ἡροφίλη νεωτέρα μὲν ἐκεί-
826 νης, φαίνεται δὲ ὅμως πρὸ τοῦ πολέμου γεγονυῖα καὶ
αὕτη τοῦ Τρωϊκοῦ· καὶ Ἑλένην τε προεδήλωσεν [6] ἐν
τοῖς χρησμοῖς ὡς ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης
τραφήσοιτο ἐν Σπάρτῃ καὶ ὡς Ἴλιον ἁλώσεται [7] δι' αὐ-
τὴν ὑπὸ Ἑλλήνων. Δήλιοι δὲ καὶ [8] ὕμνον μέμνηνται
τῆς γυναικὸς ἐς Ἀπόλλωνα. καλεῖ [9] δὲ οὐχ Ἡροφίλην
μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἄρτεμιν ἐν τοῖς ἔπεσιν αὑτήν, καὶ
Ἀπόλλωνος γυνὴ γαμετή, τοτὲ δὲ [10] ἀδελφή, καὶ αὖθις
3 θυγάτηρ φησὶν εἶναι· ταῦτα μὲν δὴ μαινομένη τε καὶ [11]
ἐκ τοῦ θεοῦ κάτοχος πεποίηκεν. ἑτέρωθι δὲ εἶπε τῶν
χρησμῶν ὡς μητρὸς [12] μὲν ἀθανάτης εἴη μιᾶς τῶν ἐν
Ἴδῃ Νυμφῶν, πατρὸς δὲ ἀνθρώπου· καὶ οὕτω [13] λέγει
τὰ ἔπη·

Εἰμὶ δ' [14] *ἐγὼ γεγαυῖα μέσον θνητοῦ τε θεᾶς τε,*
Νύμφης [15] *ἀθανάτης, πατρὸς δὲ κητοφάγοιο,*

fuisse. Herophilen vero alteram illa recentiorem constat tamen et et ipsam ante Troianum bellum viguisse. Praedixit enim ad Asiae et Europae perniciem Spartae Helenam educatum iri, propter quam futurum esset ut Ilium everteretur a Graecis. Eius foeminae hymni in Apollinem Delii mentionem faciunt; ipsa vero se non Herophilen solum, sed Dianam etiam suis versibus vocat. Est ubi uxorem se, et ubi vel sororem, vel filiam Apollinis esse dicit; sed haec scilicet furens et divino afflatu perculsa. Alibi vero immortali matre, (Idaearum scilicet nympharum una) patre homine se natam dixit, hisce versibus:

Inter utrumque sequor medium divasque hominesque,
Nympha immortali sata, cetophago genitore.

6. *τραφήσῃ τὸ ἐν* La. — *ἐπροεδήλωσεν* Va.

7. *ἁλώσεται* om. MLb.

8. *καὶ* om. Vb; tum *ὕμνον* Sylb. CSBVabMPcAgLab; *ὕμνων* AXKF.

9. *καλεῖται* CAg; tum *οὐχ Ἡρ.* Smin. BPcAg; *οὐκ Ἡρ.* edd. rell. M; *οὐκ Ἡρ.* VaLa; *οὐ Ἡεροφ.* Vb; *οὐκ ἡεροφ.* Lb. — *μόνον* Sylb. SCBAg(?)La; *μόνην* edd. rell. VabMPcLb. — *γαμετὴν* La.

10. *τοτὲ δὲ* Sylb. SCBPcVab(?)AgLab; *τὸ δὲ* edd. rell. — *φασὶν* La.

11. *καὶ* om. Ag.

12. *μὴ πρὸς* VbMLb.

13. *οὕτως* Ag.

14. *δὲ ἐγὼ* Va; mox *θεᾶ τε* Ag.

15. Post *Νύμφης* delevimus *δ'* cum B; *δι'* AgLb. Tum *δὲ κητ.* BPcAgLb; in M. *δ' αὖ* mutatum in *δὲ*; *δ' αὖ* edd. rell. VabLa. — [Pro *Μάρπησσος*] „Suidas in *Σίβυλλ*

Μητρόθεν Ἰδογενής, πατρὶς δέ μοί ἐστιν ἐρυθρὴ
Μάρπησσος, μητρὸς ἱερή,[16] ποταμός τ' Αἰδωνεύς.

(2) Ἦν δὲ ἔτι καὶ[17] νῦν ἐν τῇ Ἴδῃ τῇ Τρωϊκῇ πόλεως 4
Μαρπήσσου τὰ ἐρείπια καὶ ἐν αὐτοῖς[18] οἰκήτορες ὅσον[19]
ἑξήκοντα ἄνθρωποι· ὑπέρυθρος[20] δὲ πᾶσα ἡ περὶ τὴν
Μάρπησσον γῆ καὶ δεινῶς ἐστὶν αὐχμώδης, ὥστε καὶ
τῷ Ἀϊδωνεῖ[21] ποταμῷ καταδύεσθαί τε ἐς τὴν χώραν,
καὶ ἀνασχόντι τὸ αὐτὸ αὖθις πάσχειν, τέλος δὲ καὶ
ἀφανίζεσθαι κατὰ τῆς[22] γῆς, αἴτιον, ἐμοὶ δοκεῖν, ἔστιν 827
ὅτι λεπτή τε κατὰ τοῦτο καὶ σηραγγώδης[23] ἐστὶν ἡ
Ἴδη. ἀπέχει δὲ Ἀλεξανδρείας τῆς ἐν τῇ Τρῳάδι τεσσα-
ράκοντα ἡ Μάρπησσος καὶ διακόσια στάδια. (3) Τὴν 5
δὲ Ἡροφίλην οἱ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ[24] ταύτῃ νεωκόρον

Ida meae matri patria est, mihi patria rubra
Marpessus, matri quae sacra, amnisque Aidoneus.

(2) Extant autem adhuc in Ida Phrygiae Marpessi urbis vestigia, quo loco sunt inquilini circiter LX. Tota est circa Marpessum terra subrufa et mire torrida. Quocirca quod Aidoneus amnis modo se subter terram abdat, modo rursus emergat, ac eiusmodi saepius repetitis vicibus postremo penitus occultetur, ad Idae montis naturam arbitror referendum, quod rarum est ac pertenue solum et multis cuniculis cavernosum. Abest ab Alexandrea quae est in Troade, Marpessus stadia ferme ducenta et quadraginta. (3) Et Herophilen quidem qui Alexandreae degunt Apollinis aiunt Sminthei ibi fuisse

habet *Μάρμισσον*; Stephan. d. urb. *Μέρμησσον.*" Palm. MS.

16. *ἱερὴ ἢ ποτ.* CVabMAgLb; probat F; deinde *τ'* BPc(?); *δ'* edd. rell. La; om. LbVabMAg. *ἀϊδονεύς* Vb.

17. „Post *καὶ* addiderim *νῦν*" B. Recepimus.

18. *αὐτῇ* Va.

19. *ὅσον* B; *ὅς ἂν* PcAgLb; *ὡς ἂν* M; *ὡσὰν* Va; *ὡς* edd. rell. Vb La.

20. *ὑπέριθρος* Vb; seq. *ἡ* recepimus e VaLa; iam Cor., probante S, *ἡ γῆ* voluerat. Deinde *τὴν Μάρπησσον* Sylb. SCB; et sic habere La e silentio suspicamur. *τὸ Μάρπησσον* FVbMLb; *τὸ Μάρπησον* AXK; *τὸν μάρπησσον* PcAg; *τὸ μαρπήσσιον* Va, quod omnium reliquarum lectionum continere videtur radicem. Sequens *γῆ* om. Vb.

21. *Ἀϊδωνεῖ* Sylb.; probantibus Palm. MS. Cor. KF recep. SCB; *Αἰδῶνι* edd. rell. VabMPcAgLab. Quae de sequentibus male intellectis coniecerunt interpretes silentio praetermittimus, nisi quod *καταδύεσθαί ἐστι τε ἐς* edidit. C. Fons omnium errorum in eo latebat, quod inter *γῆς* et *αἴτιον* plenius distinguebant edd. antiquiores. Veram distinctionem restituit S.

22. *τῆς* om. Va.

23. *συραγγώδης* Ag. — *ἀλεξανδρίας* La.

24. *Ἀλεξανδρία* Vb; tum *ταύτῃ* CBVabMPcAgLab; *ταύτην* edd.

τε τοῦ Ἀπόλλωνος γενέσθαι τοῦ Σμινθέως καὶ ἐπὶ τῷ ὀνείρατι τῷ Ἑκάβης χρῆσαί φασιν αὐτὴν ἃ δὴ καὶ ἐπιτελεσθέντα ἴσμεν. αὕτη ἡ Σίβυλλα ᾤκησε μὲν τὸ πολὺ
6 τοῦ βίου ἐν Σάμῳ, ἀφίκετο δὲ καὶ ἐς Κλάρον τὴν Κολοφωνίων, καὶ ἐς Δῆλόν τε καὶ ἐς Δελφούς· ὁπότε δὲ ἀφίκοιτο [25] ἐπὶ ταύτης ἱσταμένη τῆς πέτρας ᾖδε. τὸ μέντοι χρεὼν αὐτὴν [26] ἐπέλαβεν ἐν τῇ Τρῳάδι· καί οἱ τὸ μνῆμα ἐν τῷ ἄλσει τοῦ Σμινθέως ἐστὶ καὶ ἐλεγεῖον ἐπὶ τῆς στήλης·

Ἅδ' [27] ἐγὼ ἁ Φοίβοιο σαφηγορὶς εἰμι Σίβυλλα,
Τῷδ' [28] ὑπὸ λαϊνέῳ σάματι κευθομένα,
Παρθένος [29] αὐδάεσσα τὸ πρίν, νῦν δ' [30] αἰὲν ἄναυδος,
Μοίρᾳ ὑπὸ στιβαρῇ τήνδε [31] λαχοῦσα πέδην.
Ἀλλὰ [32] πέλας Νύμφαισι καὶ Ἑρμῇ τῷδ' ὑπόκειμαι,
Μοῖραν ἔχοισ' [33] Ἑκάτω τῆς τότ' ἀνακτορίης.

aedituam; Hecubae vero somnium interpretatam ita, ut rei, qui vulgo notissimus est, eventum divinarit. Magnam vitae partem egit haec Sibylla Sami; sed Claron etiam, quae Colophoniorum urbs est, venit; eadem Delon et Delphos; ac Delphis quidem de quo diximus saxo vaticinia edebat sua. Mors ei in Troade contigit; eius est sepulcrum in Sminthei luco incisis columnae elegis:

Illa ego sum Phoebi interpres non vana Sibylla,
Hic quae marmoreo contineor tumulo:
Vocalis quondam, aeternum nunc muta puella,
Heu nimis hac fati compede pressa gravi.
Mercurio tamen et Nymphis sociata quiesco,
Phoebo quod fuerim grata, ferens precium.

rell. — ἐς λάρον Lb. — καὶ post Κολοφωνίων om. La.

25. ἀφίκοντο Vb. — ὁπότε καὶ ἀφίκοιτο La.

26. αὐτὴν om. VaM. — ἔλαβεν Vb. — τῷ μνῆμα La; ἐπὶ τῆς στήλης La; τῆς om. rell.

27. ἆδε MVb; ἃ δὲ VaM sec. Exc. nostra; ἃ A; ἁδ' X; ἃ δ' La; tum ἀφοίβοιο A; ἀφοίβοιος RMVab AgLb; deinde σαφηγορὴς Vab; ἀφηγορὶς M; ἀφηγορίσειμι R; ἀφηγορῆσαι μοι Ag; ἀφηγορισειμι Lb.

28. τῶνδ' Va. — λαϊνέω - μοίρᾳ ὑπὸ om. M.

29. παρθένος om. Ag; tum αὐδήεσσα Jacobs Anthol. II, 792 (sec. 8; at αὐδάεσσα in ed. Lips. IV, 220).

30. δὲ Vab; δ' ἄειεν AgLb.

31. τῇδε MVaPcAgLb; non displicet; πέδην ambig. in Pc. Antea μοῖρα VabLb.

32. ἀλλὰς Va. — Νύμφασι A; νύμφαισιν Ag. — τῶδ' ὕπο κεῖμαι Vb.

33. ἔχοισ' AgLa; ἔχουσ' rell. Tum

ο μὲν δὴ παρὰ τὸ μνῆμα ἕστηκεν Ἑρμῆς λίθου τετρά-
γωνον [34] σχῆμα, ἐξ ἀριστερᾶς δὲ ὕδωρ τε κατερχόμενον
ἐς κρήνην καὶ τῶν Νυμφῶν ἐστι τὰ ἀγάλματα. [35] (4)
Ἐρυθραῖοι δὲ (ἀμφισβητοῦσι γὰρ τῆς Ἡροφίλης προθυ- 7
μότατα [36] Ἑλλήνων) Κώρυκόν τε καλούμενον ὄρος καὶ
ἐν τῷ ὄρει σπήλαιον ἀποφαίνουσι, τεχθῆναι τὴν Ἡρο-
φίλην ἐν αὐτῷ λέγοντες, Θεοδώρου [37] δὲ ἐπιχωρίου ποι-
μένος καὶ Νύμφης παῖδα εἶναι· Ἰδαίαν [38] δὲ ἐπίκλησιν
γενέσθαι τῇ Νύμφῃ κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, τῶν δὲ χω-
ρίων τὰ δασέα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἴδας τότε ὀνομάζε-
σθαι. τὸ δὲ ἔπος τὸ ἐς τὴν Μάρπησσον [39] καὶ τὸν πο-
ταμὸν τὸν Ἀϊδωνέα, τοῦτο οἱ Ἐρυθραῖοι τὸ ἔπος ἀφαι-
ροῦσιν ἀπὸ τῶν χρησμῶν. [40] τὴν δὲ ἐπὶ ταύτῃ χρη- 8
σμοὺς κατὰ ταὐτὰ εἰποῦσαν ἐκ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικοῖς [41] 828
εἶναι, καλεῖσθαι δὲ αὐτὴν Δημώ, συνέγραψεν Ὑπέροχος
ἀνὴρ Κυμαῖος. χρησμὸν [42] δὲ οἱ Κυμαῖοι τῆς γυναικὸς

Iuxta sepulcrum erectus est Mercurius e lapide figura quadrangula. Ad laevam aqua in conceptaculum delabitur ubi Nympharum signa sunt. (4) Erythraei (de Herophile enim hi acerrime Graecorum omnium certant) Corycum montem et in eo antrum ostendunt, in quo natam Herophilen dicunt. Parentes eius fuisse Theodorum pastorem indigenam et Nympham, cui fuerit cognomen Idaeae. Cognominis non esse aliam rationem, quam quod condensa arboribus loca Idas tunc homines appellarint. Versum quidem de Marpesso deque Aidoneo flumine eximunt Erythraei ex Herophiles carmine. Eam vero quae post hanc similiter oracula edidit, Cumanam ex Opicis fuisse ac Demo nominatam, Hyperochus vir Cumanus scripsit. Eius tamen foeminae praedictionem omnino nul-

Ἑκάτῳ Brunck, Jacobs; probat S; Ἑκάτῳ edd.; ἑκαταίῳ MVaAgLb. — ἐνακτορίης Va.

34. τετραγώνου Va.

35. ἔστιν ἀγάλματα La; ἀγάλματα ἐρυθρὰ. δὲ ἀμφ. Vb. — ἀμφισβητοῦσιν MAg; ἀμφισβοιτοῦσι A; seq. γὰρ om. M.

36. προθυμεότατα VabAg. — κόρυκόν Vb.

37. θεωδώρου Vb; αὐτῷ λέγοντας θεοδώρου ποιμένος La.

38. ἰδέαν VabAgLab.

39. κάρπησσον MLb.

40. τὸν χρησμὸν Ag; ἀφαιρεῖσθαι ἐκ τῶν χρησμῶν et mox χρησμοῖς κατὰ La. — κατὰ ταῦτα Lb.

41. τῆς ἐνοεπίκοις Lb; ἐν ἐπίκηοις (sec. Exc. nostra ἐν ἐπὶ κοις) M; κώμης τῆς ἐν ὀπικοῖς La; idem om. seq. αὐτὴν, quod placet.

42. χρησμὸν AXKFCBPcAgLa; χρησμῶν SMVabLb.

ταύτης οὐδένα [43] εἶχον ἐπιδείξασθαι, λίθον δὲ ὑδρίαν
ἐν Ἀπόλλωνος ἱερῷ δεικνύουσιν οὐ μεγάλην, τῆς Σιβύλ-
λης [44] ἐνταῦθα κεῖσθαι φάμενοι τὰ ὀστᾶ. [45] (5) Ἐπε-
9 τράφη δὲ καὶ ὕστερον τῆς Δημοῦς παρὰ Ἑβραίοις τοῖς
ὑπὲρ τῆς Παλαιστίνης [46] γυνὴ χρησμολόγος, ὄνομα δὲ
αὐτῇ Σάββη· Βηρόσου [47] δὲ εἶναι πατρὸς καὶ Ἐρυμάν-
θης μητρός φασι [48] Σάββην· οἱ δὲ αὐτὴν Βαβυλωνίαν,
10 ἕτεροι δὲ Σίβυλλαν [49] καλοῦσιν Αἰγυπτίαν. Φαεννὶς δὲ
θυγάτηρ βασιλεύσαντος ἀνδρὸς [50] ἐν Χάοσι, καὶ αἱ Πέ-

lam Cumani quam cuiquam ostenderent habuerunt; ostendunt tantum urnulam in Apollinis lapideam, in qua Sibyllae ossa condita referunt. (5) Post hanc Demo fatidica femina inclaruit apud Hebraeos qui supra Palaestinam sunt, Sabbam nomine, quam Beroso patre, matre Erymanthe genitam tradunt. Hanc alii Babyloniam, Aegyptiam alii Sibyllam vocant. Phaennis vero hominis in Chaonibus regnantis filia, et Peleae (co-

43. *ταύτης οὐδένα* Smai. CVa; et si recte intelligimus excerpta nostra, M; *ταύτης ἐς οὐδ.* edd. rell. (*ἐς* inter uncos Smin. B) VbAgLb; in La *ἐς* scriptura minuta insertum est; *ταύτης ἐπ' οὐδ.* Pc. Nobis scribendum videtur *ταύτης οὐδένα ἔτι*; hoc *ἔτι* a librario omissum et margini adscriptum facile abiit in *ἐπ*; quo facto in locum alienum remigrare debuit et sic *ἐπ' οὐδένα* et *ἐς οὐδένα* nobis procreavit; haec vocabuli fata manifesto exponit comparatio lectionum a Va, La et Pc oblatarum. — *ἐς ἀπόλλωνος* La.

44. *σιβύλης* Ag.

45. *τὰ τὰ ὀστᾶ* Vb. Quae sequuntur a nobis e coniectura integritati restituta sunt; *τὰ ὀστᾶ· ἐπεγράφη δὲ καὶ ὕστερον τῆς Δημοῦς παρὰ Ἑβραίοις — γυνὴ χρησμολόγος* AXK; suadente Salmasio F post *Δημοῦς* interpunxit distinctione maxima, eumque secuti SB a verbis *παρὰ Ἑβραίοις* novum segmentum incipiunt et ad *Δημοῦς* subintelligunt *ὄνομα*, quam facile et quam apte ipsi videant, praesertim quum ad sequentia etiam verbum finitum, v. g. *ἦν* subintelligendum sit. Nos minima mutatione locum sanamus, segmentum finientes verbis *τὰ ὀστᾶ*, pro *ἐπεγράφη* scribentes *ἐπετράφη* et distinctionem post *Δημοῦς* delentes. Verbum hoc compositum amat Pausanias; sic *ἐπετράφη δὲ νεότης καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Μεσσηνίας* IV, 14, 7. ubi in *ἐπεστράφη* depravatum est a quibusdam codicibus; *ἐπιτραφέντες δὲ αὐτόθι Ἐχέφρων καὶ Πρόμαχος* VIII, 24, 2; *Ἡρακλέους δὲ ἐπιτραφέντος ἐν Θήβαις* IX, 37, 2, ubi *ἐπιστραφέντος* codd. — *τῆς Δημοῦς* om. La, ab interprete fortasse profectum.

46. *παλαιστήνης* Vb.

47. *σαββήκη· ῥόσου* Pc; *σαββήβηρος οὐδὲ* Ag; *σάβη βηροσσοῦ* La; *σάββη κηροσουδε* (sic) Lb; *Βηρόσου* AVab; *Βηρώσου* XKFCSB et fortasse M; propter codicum consensum o tuemur.

48. *φασὶν* Ag; tum *σάβην* VbLa. Conf. Aelian. V. H. XII, 35. ib. Perizon.

49. *συβύλλαν* Vb. — *φαέννις* Lb.

50. *ἀνδρὸς* usque *ἐμαντεύσαντο* om. Ag. — *πέλιαι* La.

λειαι παρὰ Δωδωναίοις[51] ἐμαντεύσαντο μὲν ἐκ θεοῦ καὶ αὗται, Σίβυλλαι δὲ ὑπὸ ἀνθρώπων οὐκ ἐκλήθησαν. τῆς μὲν δὴ πυθέσθαι[52] τὴν ἡλικίαν καὶ ἐπιλέξασθαι τοὺς χρησμούς * * * Ἀντιόχου[53] γὰρ μετὰ τὸ ἁλῶναι Δημήτριον αὐτίκα ἐς τὴν ἀρχὴν καθισταμένου γέγονε Φαεννίς.[54] τὰς Πελειάδας δὲ Φημονόης τε ἔτι προτέρας γενέσθαι λέγουσι καὶ ᾆσαι γυναικῶν πρώτας τάδε τὰ[55] ἔπη·

Ζεὺς ἦν, Ζεύς ἐστι,[56] Ζεὺς ἔσσεται, ὦ μεγάλε Ζεῦ·
Γᾶ[57] καρποὺς ἀνίει, διὸ κλῄζετε ματέρα γαῖαν.

(6) Χρησμολόγους δὲ ἄνδρας Κύπριόν τε Εὔκλουν[58] 11
καὶ Ἀθηναῖον Μουσαῖον τὸν Ἀντιφήμου[59] καὶ Λύκον

lumbae) apud Dodonaeos, divinarunt illae quidem, Sibyllae tamen non fuerunt ab hominibus vocitatae. Phaennidis certe neque aetatem inquirere, neque vaticinia colligere est difficile (?); iisdem enim temporibus exstitit quibus regnum Antiochus capto Demetrio occupavit. Peleades vero Phemonoe fuisse dicunt aetate superiores et mulierum omnium primas versus illos decantasse:

Iupiter est, fuit, atque erit; o bone Iupiter alme!
Ge tribuit fruges, tellurem dicite matrem.

(6) Inter viros autem vates numerantur Euclus Cyprius, Atheniensis Musaeus Antiphemi filius, Lycus Pandionis, et ex Boe-

51. δωδωνέοις Vb.
52. Post πυθέσθαι F ἐστὶ (imo ἔστι) inseruit; post ἐπιλέξασθαι edd. praeter Smai. inserunt ῥᾴδιον, quod nos expunximus cum Smai. (qui tamen ἔστι inserit post ἐπιλέξασθαι) MVabPcAgLab; ἐπιλέξασίν ἐστι τοὺς C; nos post χρησμοὺς hiatum indicavimus cum La, in quo post hanc vocem spatium purum dimidiati versus.
53. ἄντιοι MPcAgR (ad marg. R ἀντιόχου) Lb; ἀντίοχον Vb.
54. φανέννης Ag; φαέννις Lb.

Tum Πελειάδας Sylb. KFCSB; Πελιάδας AXVabMAgLab; mox φημονίης Vb.
55. τὰ om. VaLa.
56. ἐστιν MVbAg; in La ν erasum. — ἔσεται VabMAgLb; deinde μεγ. ζεύς Va.
57. Γᾶ Camerar.; recep. SCB; probante Sylb. et Creuzer. Symbol. T. I. p. 25. ed. 3. coll. Philostr. Her. p. 98. Boiss. ὅτι Ζεὺς εἴη τὸ ζωογονοῦν, καὶ δι᾽ οὗ ἀνίσταται τὰ ἐκ τῆς γῆς πάντα; ἃ AXKF; σά καρποῦ MVb; σακάρποι PcAg; σά καρπου Va; τὰς εὐκάρπου La; σακαρπου ἀνιειδιοκληζετεμητέρα (sic) Lb; tum ἀνιείδιο Pc; ἀνιεῖ Ag. — κλήζεται M sup. vers.; κλήζεται τε Vb.

58. Εὔκλουν B; Εὔκλους VabPcAgLab; Εὔκλοον edd. rell. M(?); mox „malim Ἀθηναίους“ B; quod placet.
59. ἀντιφήμου Vb; Ἀντιοφήμου

τὸν Πανδίονος, τούτους τε γενέσθαι καὶ ἐκ Βοιωτίας Βάκιν[60] *φασὶ κατάσχετον ἄνδρα ἐκ Νυμφῶν· τούτων πλὴν Λύκου τῶν ἄλλων ἐπελεξάμην τοὺς χρησμούς. τοσαῦται*[61] *μὲν ἄχρι ἐμοῦ λέγονται γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἐκ θεοῦ μαντεύσασθαι· ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τῷ πολλῷ καὶ αὖθις γένοιτο ἂν ἕτερα τοιαῦτα.*

CAPUT XIII.

Donaria Delphis posita porro enumerantur — de bisontum, Paeonicorum taurorum, venatione — de Andriorum, Phocensium, Pharsaliorum, Macedonum, Corinthiorum, Thebanorum et Phliasiorum donariis — Mantineensium donarium et de Herculis cum Apolline pugna de Tripode narratio — de Graecorum ob pugnam Plataeënsem et Tarantinorum donario.

Βίσωνος δὲ ταύρου τῶν Παιονικῶν[1] *χαλκοῦ πεποιημένην κεφαλὴν Δροπίων*[2] *Δέοντος ἔπεμψεν ἐς Δελφοὺς βασιλεὺς Παιόνων.* (2) *Οὗτοι οἱ βίσωνες χαλεπώτατοι*
820 *θηρίων εἰσὶν ἁλίσκεσθαι ζῶντες, καὶ δίκτυα*[3] *οὐκ ἂν*

otia Bacis, quem Nympharum instinctu divinasse credunt. Horum omnium vaticinia, praeterquam Lyci, perlegi. Et haec quidem de foeminis et viris quibus ad hunc usque diem divinandi scientia divinitus contigit memoriae prodita sunt. Insequentibus dehinc seculis credi facile potest alios eiusmodi homines, qui futura praedicant, non defuturos.

Cap. XIII. Bisontis vero Paeonici tauri caput ex aere fabricatum Dropion Deontis filius, Paeoniorum rex, Delphos misit. (2) Bisontes belluarum omnium vivi difficillime capiuntur; nullae enim sunt adeo validae plagae quae irruentis ferae

edd. VaMPcLab; v. ad c. 5, 6. not. 24.

60. *Βάκκιν* AMVa. — *φασὶν* AgLa; mox *νυφῶν* Va.

61. *τοσαῦτα* AXLabVab. Tum *ἄχρι* SBVabMPcAgLa; *ἄχρις* edd. rell. Lb.

Cap. XIII. 1. *παιωνικῶν* Vb.

2. *δρωπίων* VabLab; tum *Δέοντος* Am. SCB; *δέοντος* AXKFM(?); *δὲ ὄντος* PcAgLab; *δὲ* Vab; *Λέοντος* Sylb.; quod non displicet; *Αὐτοδέοντος* vel *Αὐτολέοντος* e Diod. Sic. XX, 19. Schneider.

3. *δύκτια* Vb; tum „concisa et manca est structura; plena sic: *ὥστε τῇ ἐμβολῇ ἀντισχεῖν*“ Sylb.; probat Pors. qui *ὡς ἀντισχεῖν* inserit; *ὥστε τῇ ἐμβ. ἀντισχεῖν αὐτῶν* coni. C. „Poterit fortasse *ἰσχ. πρὸς τὴν ἐμβολὴν* scribi.“ S. Habet sane locus quod offendat; fortasse pro *οὕτω* scribendum *αὐτοῦ*.

οὕτω γένοιτο ἰσχυρὰ τῇ ἐμβολῇ. θηρεύονται δὲ οὗτοι τρόπον τοιόνδε·[4] ἐπειδὰν χωρίον οἱ ἀγρεύοντες πρηνὲς εὕρωσι[5] καθῆκον ἐς κοιλότητα, πρῶτα μὲν φράγματι ἰσχυρῷ πέριξ ὠχυρώσαντο·[6] δεύτερον δὲ τὸ κάταντες καὶ τὸ περὶ τῷ[7] πέρατι ὁμαλὸν αὐτοῦ νεοδάρτοις βύρσαις κατεστόρεσαν· ἢν δὲ τύχωσιν ἀποροῦντες[8] βυρσῶν, τότε καὶ τὰ αὖα τῶν δερμάτων ὑπὸ ἐλαίου σφίσιν ὀλισθηρὰ ποιεῖται. τὸ δὲ ἐντεῦθεν οἱ μάλιστα ἱππεύειν 2
ἀγαθοὶ συνελαύνουσιν ἐς τὸ εἰρημένον χωρίον τοὺς βίσωνας·[9] οἱ δὲ εὐθὺς ἐν ταῖς πρώταις τῶν βυρσῶν ὀλισθόντες[10] κατὰ τοῦ πρανοῦς κυλίνδονται, ἕως κατενεχθῶσιν ἐς τὸ ὁμαλόν· ἐῤῥιμμένοι[11] δὲ ἐνταῦθα ἠμέληνται κατ' ἀρχάς· τετάρτῃ δὲ ἢ πέμπτῃ μάλιστα ἡμέρᾳ τῶν μὲν ἤδη τοῦ θυμοῦ τὸ πολὺ ὁ λιμὸς ἀφαιρεῖ καὶ ἡ ταλαιπωρία. οἱ δέ σφισιν, οἷς τέχνη τιθασεύειν[12], προς- 3
φέρουσιν ἔτι κειμένοις πίτυος τῆς ἡμέρου καρπὸν προεκλέψαντες[13] ἐκ τῶν ἐλαχίστων ἐλύτρων· ἑτέρας δὲ οὐκ ἂν

impetum sustineant. Eius venatio ita comparatur. Supinum deligunt locum et in convallem declivem; eum praevalido septo undique muniunt; clivum deinde et proximam clivo planitiem recentibus boum coriis insternunt; recentium si non suppeditarit copia, arida aspersione olei lubricant. Ibi in equis exercitatissimi homines bisontes intra illum ambitum cogunt; qui per uncta coria delapsi in praeceps ad imam usque planitiem devolvuntur, illic ad quartum aut quintum ad summum diem neglecti relinquuntur; eorum iam plurimam ferociae partem fames et fatigatio abstulit. Tum qui eos mansuefaciendi artem callent iacentibus adhuc pineae nucis nucleos demto antea cortice exteriore (?) apponunt; alium enim cibum nullum bellua

4. τόνδε AgLb; ἐπεὶ δ' ἂν Va.
5. πρῆνες ἐξεύρωσι Vb; πρὶν ἐξεύρωσι VaLb; idem in M esse videtur e quo πρὶν enotatur; aliquot lineis post πρανοῦς, quod vix ferendum est. — φράματα La.
6. ὠχυρόσαντο Vb.
7. καὶ τῷ περὶ τῷ πέρ. VbLa; in M πέρατι pro περὶ τῷ esse perhibetur; habetne igitur τὸ πέρατι πέρατι? περὶ τῷ uncis includit S.
8. τύχωσιν ἀπορ. BPcAgLab; ἀπορ. τυχωσιν Vab; ἀπορ. τύχωσι rell.; tum βύρσων AVbLb; sic mox VbLb. — τὰ αὖ αὐτῶν (sic, spatium purum) La. — κἀγαθοί id.
9. βίσσωνας Vb; σίβωνας Lb.
10. ὀλισθῶντες VabMLb; ὀλισθέντες Excerpt. Palat.
11. ἐῤῥιμένοι VabMAg.
12. τιθασεύειν VabM; geminant σ rell.
13. προεκλέψαντες e corr. B; recep. Smai.; προελέξαντες VaM; προεκλέξαντες Schneider. Smin. Pc AgLb; πρὶν ἐκλέξαντες edd. rell.

τροφῆς τόγε παραυτίκα[14] ἅψαιτο τὰ θηρία· τέλος δὲ διαλαβόντες δεσμοῖς ἄγουσι.[15] καὶ τοὺς μὲν τρόπον αἱ-
4 ροῦσι τὸν εἰρημένον. (3) Τοῦ βίσωνος[16] δὲ τῆς κεφαλῆς καταντικρὺ τῆς χαλκῆς ἀνδριάς ἐστι θώρακά τε ἐνδεδυκὼς καὶ χλαμύδα[17] ἐπὶ τῷ θώρακι· Ἀνδρίων δὲ ἀνάθημα οἱ Δελφοὶ λέγουσιν Ἀνδρέα εἶναι τὸν οἰκιστήν. τό τε ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀθηνᾶς τε καὶ Ἀρτέμιδος Φωκέων ἀναθήματά ἐστιν ἀπὸ Θεσσαλῶν ὁμόρων τε πλὴν ὅσον[18] οἱ Λοκροὶ σφᾶς οἱ[19] Ἐπικνημίδιοι διείρ-
5 γουσι, καὶ ἀεὶ πολεμίων ὄντων. ἀνέθεσαν δὲ καὶ οἱ ἐν Φαρσάλῳ[20] Θεσσαλοὶ καὶ Μακεδόνων οἱ ὑπὸ τῇ Πιερίᾳ πόλιν Δῖον[21] οἰκοῦντες, Κυρηναῖοί τε[22] τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ ἐν Λιβύῃ, οὗτοι μὲν τὸ ἅρμα καὶ ἐπὶ τῷ ἅρματι ἄγαλμα Ἄμμωνος,[23] Μακεδόνες δὲ οἱ ἐν Δίῳ τὸν Ἀπόλλωνα ὃς εἰλημμένος[24] ἐστὶ τῆς ἐλάφου, Φαρσάλιοι δὲ Ἀχιλλέα τε ἐπὶ ἵππῳ, καὶ ὁ[25] Πάτροκλος συμπαραθεῖ

tunc appeteret; postremo vinculis districtos abigunt. Et ad hunc bisontes modum capiuntur. (3) Ex adverso bisontis capiti aeneo statua est loricam induta et supra loricam chlamydem; positam aiunt Delphi ab Andriis Andreo suae gentis auctori. Apollinis, Minervae et Dianae signa Phocensium dona sunt de victis Thessalis sempiternis hostibus suis, et finitimis illis quidem praeterquam ex ea parte qua a Phocide dirimuntur, Locris Epicnemidiis interiectis. Dedicarunt etiam Thessali qui ad Pharsalum sunt, et Macedones qui sub Pieria Dion urbem incolunt; tum vero Cyrenaei Graeci nominis in Libya; currum hi et in curru Ammonem; Diastae vero Apollinem cervam prensantem; Pharsalii Achillem equo insidentem, et Pa-

VbLa; mox ἐλύτρων om. Pc; ἐλύκτρων La. — ἐλαχίστων quid sibi velit, non satis perspicimus.

14. τό γε παρ. corr. BAg(?); τό τε παρ. VabMPcLab; τοπαρ. edd. rell.

15. ἄγουσιν AgM.

16. βύσωνος A; tum δὲ Sylb. F CSBLa; τε AXKVabMPcAgLb.

17. χλαρῦδα Vb; χαλκύδα Ag. — ἀνδριῶν Lb. — ἀνδρέα λέγ. εἶναι La.

18. ὅσον ὅσον (bis) Va.

19. οἱ inseruit B; secutus est Smai.; habet La; tum id. ἐπικνημίδιοι; rell. Ὑποκνημίδιος; cf. cap. I, not. 7.

20. ἐν φαρσάλῳ om. Vb.

21. πιερείᾳ π. δρῖον Ag; δίον La; sine acc. Lb.

22. Κυρηναῖος τὲ MVbLb; κυρηναῖός τε Ag; κυραῖοι τὲ La.

23. ἅρματι ἄγαλμα Ἄμμωνος (ἄκμωνος Va) CSmai. BPcVabAgLab; idem in M esse videtur quamvis Ἄμμωνος tantum ex eo enotatum invenimus; ἅρματι Ἄμμωνα edd. rell.

24. εἰλημένος Va.

25. ὁ om. S; ὀ Πάτροκλος — ἔκ-

οἱ τῷ ἵππῳ. Κορίνθιοι δὲ οἱ Δωριεῖς ᾠκοδόμησαν θη-
σαυρὸν καὶ οὗτοι· καὶ ὁ χρυσὸς ὁ ἐκ Λυδῶν ἀνέκειτο
ἐνταῦθα. τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦ Ἡρακλέους ἀνάθημά ἐστι 6
Θηβαίων, ὅτε Φωκεῦσιν ἐπολέμησαν τὸν ἱερὸν καλούμε- 830
νον πόλεμον. εἰσὶ καὶ εἰκόνες χαλκαῖ Φωκέων ἀναθέν-
των, ἡνίκα δευτέρᾳ συμβολῇ τὸ ἱππικὸν ἐτρέψαντο[26] τὸ
ἐκ Θεσσαλίας. Φλιάσιοι δὲ ἐκόμισαν ἐς Δελφοὺς Δία
τε χαλκοῦν καὶ ὁμοῦ τῷ Διῒ ἄγαλμα Αἰγίνης. (4) Ἐκ
δὲ Μαντινείας τῆς Ἀρκάδων Ἀπόλλων χαλκοῦς ἐστὶν ἀνά-
θημα· οὗτος οὐ πόῤῥω τοῦ Κυρηναίων[27] ἐστὶ θησαυ-
ροῦ. Ἡρακλῆς δὲ καὶ Ἀπόλλων ἔχονται τοῦ τρίποδος 7
καὶ ἐς μάχην περὶ αὐτοῦ καθίστανται·[28] Λητὼ μὲν
δὴ καὶ Ἄρτεμις Ἀπόλλωνα, Ἀθηνᾶ δὲ Ἡρακλέα ἐπέχουσι
τοῦ θυμοῦ· Φωκέων καὶ τοῦτό[29] ἐστιν ἀνάθημα, ὅτε
σφίσιν ἐπὶ τοὺς Θεσσαλοὺς Τελλίας ἡγήσατο ὁ[30] Ἠλεῖος,
τὰ μὲν δὴ[31] ἄλλα ἀγάλματα Δίυλλός τε ἐν κοινῷ καὶ
Ἀμυκλαῖος, τὴν δὲ Ἀθηνᾶν καὶ Ἄρτεμιν Χιονίς[32] ἐστιν

troclus cursu equum comitatur. Iam vero et Corinthii, qui in Doriensibus censentur, thesaurum aedificarunt, et in eo aurum a Lydis acceptum repositum est. Herculis signum donum est Thebanorum de bello quod cum Phocensibus gestum Sacrum appellarunt. Sunt et aeneae effigies, quas iidem posuerunt Phocenses fuso altero congressu Thessalorum equitatu. Delphos Phliasii comportarunt aeneum Iovem et cum Iove Aeginae simulacrum. (4) Ex Arcadum Mantinea Apollo aeneus est non procul a Cyrenaeorum thesauro. Hercules et Apollo tripodem prensitant, ac de eo iam prope sunt pugnam commissuri; sed Latona et Diana Apollinis, Minerva Herculis iram leniunt. Hoc ipsum etiam fuit Phocensium donum. Eo dedicarunt tempore quo ipsos contra Thessalos Tellias Eleus duxit. Signa cetera Diyllus et Amyclaeus communi opera fecerunt; Minervam et Dianam Chionis elaboravit. Fuisse hos

πῳ om. Am. AXKF; συμπαραθεῖ οἱ τῷ SCB; συμπαραθεῖν οἱ καὶ τῷ VabMPcAgLab; οἱ καὶ τῷ ἵππῳ. Καὶ Κορ. per errorem C.

26. ἐθρέψαντο Va; ἐκτρέψαντο La. — Sq. τὸ om. AgLa. — θεσσαλίαν Vb.

27. Κυρηναίων MPcLb; κυρρηναίων ἐστὶν Ag; Κηρηναίων Vb; Κορινθίων edd. VaLa; at in marg. γρ. Κυρηναίων Va.

28. καθίστανται p. corr. e κάθηνται Va.

29. καὶ τοῦτο Φωκέων B.

30. ὁ inseruimus cum S; τελλείας, expuncto ε poster., La.

31. μέν τοι Pc.

32. Χιονάς M; Χιόνης Vab; χιόνας AgLb; χιόνις La.

8 εἰργασμένος· Κορινθίους δὲ εἶναί φασιν αὐτούς. λέγεται[33] δὲ ὑπὸ Δελφῶν, Ἡρακλεῖ τῷ Ἀμφιτρύωνος ἐλθόντι ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὴν πρόμαντιν Ξενόκλειαν[34] οὐκ ἐθελῆσαί οἱ χρᾶν διὰ τοῦ Ἰφίτου τὸν φόνον, τὸν δὲ ἀράμενον τὸν τρίποδα ἐκ τοῦ ναοῦ φέρειν ἔξω, εἰπεῖν τε δὴ[35] τὴν πρόμαντιν·

Ἄλλος[36] ἄρ' Ἡρακλέης Τιρύνθιος, οὐχὶ Κανωβεύς.

πρότερον γὰρ ἔτι ὁ Αἰγύπτιος Ἡρακλῆς ἀφίκετο ἐς Δελφούς. τότε δὲ ὁ Ἀμφιτρύωνος τόν τε τρίποδα ἀποδίδωσι[37] τῷ Ἀπόλλωνι καὶ παρὰ τῆς Ξενοκλείας ὁπόσα ἐδεῖτο ἐδιδάχθη. παραδεξάμενοι δὲ οἱ ποιηταὶ τὸν λόγον μάχην Ἡρακλέους πρὸς Ἀπόλλωνα ὑπὲρ τρίποδος
9 ᾄδουσιν. (5) Ἐν κοινῷ δὲ ἀνέθεσαν[38] ἀπὸ ἔργου τοῦ Πλαταιᾶσιν οἱ Ἕλληνες χρυσοῦν τρίποδα δράκοντι ἐπικείμενον χαλκῷ. ὅσον μὲν δὴ χαλκὸς ἦν τοῦ ἀναθήματος σῶον καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἦν· οὐ μέντοι κατὰ τὰ αὐτὰ
10 καὶ[39] τὸν χρυσὸν οἱ Φωκέων ὑπελείποντο ἡγεμόνες. Τα-

opifices dicunt Corinthios. Tradunt Delphi venienti ad oraculum Herculi Amphitruonis filio, Xenoclean dei interpretem responsum dare recusasse, quod caede Iphiti erat pollutus. Ibi sublatum e templo tripodem Herculem foras asportasse, ipsam vero interpretem ex tempore dixisse:

Heracles alius Tirynthius, haudque Canobeus.

Nam et ante Aegyptius Hercules Delphos venerat. Sed Amphitruonis filius reddito tunc Apollini tripode quicquid voluit a Xenoclea didicit. Hinc poëtae sumto argumento fabulae mandarunt Herculis cum Apolline de tripode pugnam. (5) Commune fuit Graecorum de Plataeensi proelio donum aureus tripos, sustinente aeneo dracone; aes adhuc manet ex eo donario integrum, auri quod fuit Phocensium duces amoverunt.

33. λέγονται Vb; ἀμφιτρίωνος VaLa; ἐπὶ τῷ χρηστ. La.

34. ξενοκλείαν VabLb. — τοῦ δὲ ἀράμ. La.

35. τε δεῖ δὴ Vb; τε om. La.

36. ἀλλ' ος δ' ἂν Ἡρ. MLb; ἄλλος ἂν Ἡρ. VabLa; ἄλλος δ' ἂν Ag. — Κενωβεὺς Va. — ἀμφικτρύωνος (κ expunct.) Lb.

37. ἀποδίδωσι Sylb. KFCSBM PcVabAgLab; ἐπιδίδωσι AX.

38. ἀνέθεσαν BPcAgLa; ἔθεσαν edd. rell. MVabLb; mox τοῦ ἐν Πλ. Va; ἔργου ἐν πλ. La. — Mox ὅσον ὅσον (bis) Lb.

39. καὶ om. M. — χρυσὸν om. Va.

ραντῖνοι[40] *δὲ καὶ ἄλλην δεκάτην ἐς Δελφοὺς ἀπὸ βαρβάρων Πευκετίων ἀπέστειλαν· τέχνη μὲν τὰ ἀναθήματα Ὀνάτα*[41] *τοῦ Αἰγινήτου καὶ Καλύνθου τε ἐστικωσι ἐργου, εἰκόνες δὲ καὶ πεζῶν*[42] *καὶ ἱππέων, βασιλεὺς Ἰαπύγων Ὦπις ἥκων τοῖς Πευκετίοις*[43] *σύμμαχος· οὗτος μὲν δὴ εἴκασται τεθνεῶτι ἐν τῇ μάχῃ, οἱ δὲ αὐτῷ κειμένῳ ἐφεστηκότες ὁ ἥρως Τάρας ἐστὶ καὶ Φάλανθος ὁ ἐκ Λακε-* 831 *δαίμονος, καὶ*[44] *οὐ πόῤῥω τοῦ Φαλάνθου δελφίς· πρὶν γὰρ δὴ ἐς*[45] *Ἰταλίαν ἀφικέσθαι [καὶ] ναυαγίᾳ τε ἐν τῷ πελάγει τῷ Κρισαίῳ*[46] *τὸν Φάλανθον χρήσασθαι καὶ ὑπὸ δελφῖνος ἐκκομισθῆναί φασιν*[47] *ἐς τὴν γῆν.*

Tarentini etiam aliam de Peucetiis (Barbara natione) a se victis decimam Delphos miserunt. Signa elaborarunt Onatas Aegineta et Calynthus * * (?) Equestres et pedestres sunt imagines; Opis rex Iapygum Peucetiis auxilium ferens; atque hic quidem in pugna interemto persimilis; qui vero iacenti adstant Taras heros est et Phalanthus Lacedaemonius, et ab eo non longe delphinus. Ante enim quam in Italiam perveniret, navi in Crisaeo mari fracta ad litus delphino evectum Phalanthum tradunt.

40. *ταραντίνοι* VaLb. — *πευκετιῶν* Lb.

41. *Ὀνάτα* BVab(?)La; *ὀνότα* Pc; *ὄντα* Ag; *ὀνόματα* MLb; *Ὀνατᾶ* edd. rell. Quae sequuntur corrupta sunt et manca et incompositae potius verborum reliquiae quam verba corrupta: *καὶ Καλύνθου* (*καλίνθου* La) *τε* (*τί* Va) *ἑστήκασιν ἔργα, εἰκόνες δὲ καὶ πεζῶν καὶ ἱππεων* AXKFCVaLa, qua lectione facile agnoscitur laevigans interpretis manus; *καὶ καλύνθου τε ἑστήκασιν ἔργα καὶ ἱππέων* Vb; *καὶ καλύνθου τέ ἐστι κωσιν* (*τὲ ἐστικωσιν* sec. Exc. nostra M) *ἔργου, εἰκόνες* M; *καὶ καλύνθου τέ ἐστιν κωσιέργου εἰκόνες* Ag; *τέ ἐστικωσιέργου* Lb; *καὶ καλ. τί ἐστίκωσι ἔργου* marg. Va; *καὶ καλ. τε ἐστίκωσι ἔργου* BPc; *καὶ Καλύνθου τέ ἐστι τοῦ συνεργοῦ, εἰκόνες* edidit S. Nos quum medela non succurrat, retinuimus lectionem corruptam a codicibus oblatam; desideratur accuratior gentilitatis Calynthi (siquidem incorruptum est hoc nomen artificis aliunde incogniti) descriptio, *Καλύνθου τοῦ*; quae sequuntur *εστικωσιεργου* vocabulorum sunt fragmenta a librariis in speciem deformem coacta.

42. *πεζῶν* M sec. S; excerpta nostra habent: „*ἱρπκέων*, sic.“

43. *πευκτίοις* Vb. — *τέρας* pro *Τάρας* Lb.

44. *καὶ* om. Vb; mox *Δελφὶς* XK.

45. *ἐς* BPcLab; *εἰς* alii; seq. *καὶ* uncis inclusimus cum B; etiam Siebelisio suspecta fuit vox.

46. *Κρισαίῳ* VabAgLab; *Κρηταίῳ* Sylb.; *Κρισσαίῳ* rell.

47. *φασιν* om. Ag.

CAPUT XIV.

Bipennes Delphis dedicatae — de Cycno et Tenne narratio — de Graecorum, qui contra Persas pugnarunt, donariis ac de Themistoclis donariis a Pythia repudiatis — Delphorum donario — Phrynes signo.

Οἱ δὲ πελέκεις Περικλύτου τοῦ Εὐθυμάχου[1] *Τενεδίου ἀνδρὸς ἐπὶ λόγῳ ἀνάθημά εἰσιν ἀρχαίῳ.* (2) *Κύκνον παῖδα εἶναι Ποσειδῶνος καὶ βασιλεύειν φασὶν ἐν Κολώναις.*[2] *αἱ δὲ ᾤκοῦντο ἐν τῇ γῇ τῇ Τρῳάδι αἱ Κο-*
2 *λῶναι κατὰ νῆσον κείμεναι Λεύκοφρυν.*[3] *ἔχοντος δὲ θυγατέρα ὄνομα Ἡμιθέαν τοῦ Κύκνου καὶ υἱὸν καλούμενον Τέννην ἐκ Προκλείας (ἣ Κλυτίου μὲν ἦν θυγάτηρ, ἀδελφὴ δὲ Καλήτορος, ὃν Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἀποθανεῖν φησὶν ὑπὸ Αἴαντος, ὅτε*[4] *ὑπὸ τὴν Πρωτεσιλάου ναῦν ἔφερεν ὁ Καλήτωρ*[5] *τὸ πῦρ) ταύτης οὖν προαποθανούσης ἡ ἐπεσελθοῦσα*[6] *Φυλονόμη ἡ Κραγάσου (διήμαρτε*[7]

Cap. XIV. At bipennes Periclyti Euthymachi filii, Tenedii hominis, donum. Vetus fabula dedicationi occasionem praebuit. (2) Cycnum aiunt Neptuni fuisse filium; regnasse eum Colonis; oppidum hoc in Troade fuit ad Leucophryn insulam. Filiam is habuit Hemitheam et Tennen filium ex Proclea Clytii filia, Caletoris illius germana sorore, quem ab Aiace in Iliade interfectum memorat Homerus, quum faces in Protesilai navem immitteret. Proclea mortua alteram Cycnus uxorem duxit Phylonomen, Cragasi filiam. Ea quum in pri-

Cap. XIV. 1. *Ἐνθυμάχου* M.
2. *Κολόναις* Vb. — *αἷδε* Lb; placet.
3. *λευκόφρυν* VabLb, quod recipiendum videtur. — *θυγατέραν* La; mox *τένυν* id.
4. *ὅτε* Am. Sylb. Cor. Smai. La; *ὅτι* edd. rell. VabMPcAgLb. — Hom. Il. XV, 419. Tum *ἐπὶ τὴν* Am., observante Sylb. — *προτεσιλάου* La.
5. *Καλλήτωρ* Vb.
6. *ἐπεισελθοῦσα* edd.; *ἐπισελθοῦσα* La. — *Φυλονόμη* BPcAgLb; sic etiam Tzetz. ad Lycophr. 232; *Φιλονόμη* edd. codd. rell.; *Φυλονόη* Reinesius; *Φιλονόμη* est etiam ap. Steph. Byz. sub voc. *Τένεδος* (ubi tamen videndi Intpp.) et Eustath. ad Hom. Il. I, 38. p. 33 (25); at apud eundem ad Dionys. Perieg. 536. *Φυλονόμη* legitur; *Φιλονομία* vocatur in Etymol. M. Tum *Κραγάσου* MVabAgLab; *Κραυγάσου* Am. AXKFCB; *Τραγάσου* S e Tzetza ad Lycophr. d. l. et Etym. M.
7. *διήμαρται* VbM; *διήμαρτεν — τένου* Ag; mox *τένυυν* (*υν* corr. in *ην*) *συγγ.* La.

γὰρ ἐρασθεῖσα τοῦ Τέννου) ψεύδεται πρὸς τὸν ἄνδρα
ὡς αὐτὴ μὲν οὐκ ἐθέλουσα, τὸν δὲ αὐτῇ Τέννην συγ-
γενέσθαι θελήσαντα· καὶ ὁ[8] Κύκνος πείθεται τῇ ἀπά-
τῃ, καὶ ἐς λάρνακα ἐνθέμενος ὁμοῦ τῇ ἀδελφῇ Τέννην
ἐς θάλασσαν σφᾶς ἀφίησι. σώζονταί τε δὴ πρὸς τὴν 3
νῆσον οἱ παῖδες τὴν Λεύκοφρυν,[9] καὶ ὄνομα ἡ νῆσος
τὸ νῦν ἔσχεν ἀπὸ τοῦ Τέννου.[10] Κύκνος δὲ (οὐ γὰρ
τὸν πάντα ἔμελλε χρόνον ἀγνοήσειν ἀπατώμενος) ἔπλει
παρὰ τὸν υἱὸν ἄγνοιάν τε ὁμολογήσων τὴν αὐτοῦ καὶ
παραιτησόμενος τὸ ἁμάρτημα· προσορμισαμένου[11] δὲ τῇ
νήσῳ καὶ ἐξάψαντος ἀπὸ τῆς νεὼς πρός τινα ἢ πέτραν[12]
ἢ δένδρον τοὺς κάλως, Τέννης πελέκει σφᾶς ἀπέκοψεν
ὑπὸ[13] τοῦ θυμοῦ. ἐπὶ τούτῳ μὲν ἐς τοὺς ἀρνουμένους 4
στερεῶς λέγεσθαι καθέστηκεν, ὡς ὁ δεῖνα ὅστις δὴ Τενε-
δίῳ[14] πελέκει τόδε τι ἀποκόψειε. Τέννην[15] μὲν ὑπὸ

vigni incidisset amorem, repulsam aegre ferens Tennen ficta calumnia apud virum criminata est suum, quod ille invitam et repugnantem constuprare conatus esset. Mendaciò captus Cycnus iuvenem cum sorore in arcam inclusos in mare abiicit. Incolumes illi in insulam exponuntur, cui quum ante Leucophrys nomen fuisset, de Tennae postea nomine Tenedos fuit appellata. Sed fraude aliquando detecta ad filium Cycnus navigavit, quo se illi purgaret, et eius quod per credulitatem temere commisisset facti veniam posceret. Quum itaque ad insulam appulisset et ad saxum sive arboris truncum navem religasset, Tennes ira impulsus bipenni retinacula abscidit. Ex eo in proverbii consuetudinem venit, ut quicquid quivis praefracte negarit id tenedia bipenni praecidisse dicatur. Ten-

8. ὁ SCBVabMPcAgLab; οἱ edd. rell.; tum πύθεται Va, et ὑπάτη Vb, ἀ sup. ὑ.

9. λευκόφρυν VaLb; λευκόφρην Vb.

10. τῆς (p. corr. τοῦ) ... ου (ob corr. ambig.) Va. — Seq. γὰρ om. Lb. — ἔμελλεν M.

11. προρμισαμένου Va; προσορμησαμένου Ag, et M sup. vers. — νηὸς Lb.

12. ἢ πέτραν om. Ag; mox κλάδους Pc; κάλους VaAgLab; κάλλους M; καλλοὺς Vb; forma κάλους Pausaniae reddenda videtur; cf. VII, 5. not. 36.

13. ἀπὸ VaM.

14. τεννεδίῳ AXKVaM; τενεδίω (ν sup.) Vb; mox τεννέδιοι AXKVabM; cf. de nominis scriptura Tzschuck. ad Strab. VIII, 22. p. 275 sq. ἀποκόψειεν AgLa.

15. Τένννην (sic) Vb; τέννυν La.

Ἀχιλλέως ἀποθανεῖν ἀμύνοντα τῇ οἰκείᾳ[16] φασὶν Ἕλληνες. Τενέδιοι δὲ ἀνὰ χρόνον ὑπὸ ἀσθενείας προσεχώρησαν τοῖς Ἀλεξάνδρειαν[17] ἐν τῇ ἠπείρῳ τῇ Τρῳάδι ἔχουσιν. (3) Ἕλληνες δὲ οἱ ἐναντία[18] βασιλέως πολεμή-
832 σαντες ἀνέθεσαν μὲν Δία ἐς Ὀλυμπίαν χαλκοῦν, ἀνέθεσαν δὲ καὶ ἐς Δελφοὺς Ἀπόλλωνα ἀπὸ ἔργων τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἐπί τε[19] Ἀρτεμισίῳ καὶ ἐν Σαλαμῖνι. λέγεται δὲ καὶ ὡς Θεμιστοκλῆς ἀφίκοιτο ἐς Δελφοὺς λαφύρων τῶν Μηδικῶν κομίζων τῷ[20] Ἀπόλλωνι. ἐρωτήσαντα δὲ ὑπὲρ τῶν ἀναθημάτων εἰ ἐντὸς ἀναθήσει τοῦ ναοῦ, ἐκέλευεν αὐτὸν ἡ Πυθία τὸ παράπαν ἀποφέρειν ἐκ τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἔχει οὕτω τὰ ἐς τοῦτο τοῦ χρησμοῦ·

Μή μοι Περσῆος[21] σκύλων περικαλλέα κόσμον
Νηῷ ἐγκαταθῇς·[22] οἶκόνδ' ἀπόπεμπε τάχιστα.

nen ipsum ab Achille, dum praedas ex insula agentibus Graecis occurrit, occisum autumant. Tenedii insequentibus dein seculis ob virium imbecillitatem se Alexandrinis, qui in Troade continenti sunt, contribuerunt. (3) Iam Graeci qui contra Persarum regem bellarunt, Iovem in Olympia aeneum, Apollinem Delphis de victoria ad Artemisium et Salaminem dedicarunt. Aiunt etiam Themistoclem Delphos profectum Apollini Medorum exuvias attulisse; percontantem vero nunquid intra templum ea dona locaret, iussisse Pythiam ut eas omnino extra fani limen auferret. Versus quibus illa responsum dedit, hi sunt:

In templo pulchras nostro ne figite Persei
Exuvias, subito sed vestras mittite in aedes.

16. οἰκίᾳ Va. — προεχώρησαν AgLb.
17. τῆς ἀλεξανδρίαν Vb; ἀλεξανδρείαν Lb.
18. τοῦ βασ. haud dubie scribendum esse affirmans S, in ed. mai. articulum inseruit. At v. I, 27, 6. Xenoph. Symp. 4, 11. Aristoph. Plut. 170 et quae Iacobitz adnotavit ad Lucian. Vit. auct. p. 104 et ad Catapl. 16. p. 37.
19. τε om. La; σαλαμίνι Vb. — ἀφίκετο La.
20. κομίζων [τι] τῷ C, volente F; νομιζόντων τῷ La; mox ἀναθημάτω M. — ἐκέλευεν BPcLab; ἐκέλευε rell.
21. Πέρσηος VaMLb. — σκύλλων AVaM. — περικαλέα La.
22. νηῶν ἐν καταθήσης Va; ἠῶεν καταθήσης M (καταθήσεις sec. Exc. nostra); νηῷ ἐνκαταθήσης Vb; νηῷ ἐγκατάθης La; νηωενκαταθήσοικον δ' Lb; tum οἶκόνδ' BAgPcLa; οἶκον δ' edd. rell.; οἴκων δ' Schaefer ad Dionys. de compos. verb. p. 38; idem repetit C in marg.

θαῦμα οὖν ἐποιούμεθα εἰ ἀπηξίωσεν[23] ἐκείνου μόνου 6
μὴ προσέσθαι[24] τὰ ἀπὸ τῶν Μήδων. καὶ οἱ μὲν ἀπώ-
σασθαι[25] ἂν τὸν θεὸν καὶ ἅπαντα ὁμοίως ἡγοῦντο ὅσα
ἀπὸ τοῦ Πέρσου, εἰ, ὥσπερ ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ οἱ ἄλ-
λοι πρότερον ἢ ἀναθεῖναι[26] σφᾶς ἐπήροντο τὸν Ἀπόλ-
λωνα· οἱ δὲ εἰδότα[27] τὸν θεὸν ὅτι ἱκέτης τοῦ Πέρσου
γενήσοιτο ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐπὶ[28] τούτῳ τὰ δῶρα ἔφασαν
οὐκ ἐθελῆσαι λαβεῖν, ἵνα μὴ ἀναθέντι[29] τὸ ἔχθος ἄπαυ-
στον ποιήσῃ ἀπὸ τοῦ Μήδου. στρατείαν[30] δὲ τὴν ἐπὶ
τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ βαρβάρου ἔστιν εὑρεῖν προῤῥηθεῖ-
σαν μὲν ἐν τοῖς Βάκιδος χρησμοῖς, πρότερον δὲ ἔτι[31]
Εὔκλῳ τὰ ἐς αὐτὴν πεποιημένα ἐστίν.[32] (4) Δελφῶν 7
δὲ ἀνάθημά[33] ἐστιν αὐτῶν πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ με-
γάλου λύκος χαλκοῦς. λέγουσι δὲ τῶν τοῦ θεοῦ χρη-

Cum admiratione certe causa quaeri potest, cur ab uno Themistocle oblata dona de Medis accepta deus non habuerit. Sunt enimvero qui Persica omnia spolia itidem repudiaturum fuisse credant, si antequam dedicarentur nunquid sibi ea vellet offerri, quaesitum esset. Non desunt qui dicant, Apollinem quum praesciret supplicem ad Persas iturum Themistoclem idcirco sibi exuvias illas dedicari prohibuisse, ne religiosis monumentis testatum odium fidem deprecationi abrogaret. Hanc Barbarorum in Graeciam irruptionem praedictam Bacidis oraculis invenias. Ante etiam ab Euclo ea de re carmina edita sunt. (4) Delphorum est ipsorum prope aram maximam donum lupus aeneus. Hominem quendam aiunt se

23. ἢ ἀπεξ. Va; ἀπειξίωσεν Vb; seq. μὴ om. M.

24. προσίεσθαι coni. C; πρόσεσθαι Lab.

25. ἀπώσασθαι e coniectura confirmata a La; ἀπῶθαι (sic) M; ἀπῶσθαι Vab; ἀπῶσαι rell. — ἂν τὸν ἂν τὸν (bis) Vb. Tum ἢ ὥσπερ et εἰ ἀναθεῖναι La.

26. ἀναθῆναι VabLb.

27. οἰδότα Vb; mox οἰκέτης La.

28. ἔτι M.

29. ἀναθέν τι coni. K, laudat F; tum ἄπαυστον SBVabMPcAgLab; ἄπιστον AXKF; ἄσπειστον Abresch. Dilucc. Thuc. p. 555. Schaefer. ad Dionys. d. compos. verb. p. 38; recep. C. — ποιήσει VabMAgLb; ποιήσῃ edd. La.

30. στρατείαν Sylb. FCSB; στρατιὰν AXKVabMAgLab; tum ἐπὶ Ἑλλάδα, sine artic., Va; offendit in seq. ἀπὸ S; non immerito. — προῤῥηθεῖσαν La; in Lb alterum ρ sup. lin.; προρησθεῖσαν M; simplici ρ̄ rell. — βακίδος Lb.

31. δ᾽ ἔτι BPcLab. — Εὔκλῳ SBVabMPcAgLa; Εὐκλῷ A; sine accentu Lb; Εὐκλῷ edd. rell. — τὰ ἐς αὐτὸν La.

32. ἐστίν VabLa; ἐστί edd. rell. praeter B qui om. cum PcAgLb. Volueruntne fortasse δὲ ἐστὶν Εὔκλῳ?

33. ἀναθήματα VaMPcLb.

μάτων συλήσαντα[34] ἄνθρωπον, τὸν μὲν ὁμοῦ τῷ χρυσίῳ κατακρύψαντα ἔχειν αὐτὸν[35] ἔνθα τοῦ Παρνασοῦ[36] μάλιστα ἦν συνεχὲς ὑπὸ ἀγρίων δένδρων· λύκον δὲ ἐπιθέσθαι οἱ καθεύδοντι, καὶ ἀποθανεῖν τε ὑπὸ τοῦ λύκου τὸν ἄνθρωπον,[37] καὶ ὡς τὴν πόλιν ὁσημέραι[38] φοιτῶν ὠρύετο ὁ λύκος. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἄνευ θεοῦ παραγίνεσθαί σφισιν ὑπελάμβανον, οὕτως ἐπακολουθοῦσι
838 τῷ θηρίῳ καὶ ἀνευρίσκουσί[39] τε τὸ ἱερὸν χρυσίον καὶ ἀνέθεσαν λύκον τῷ θεῷ χαλκοῦν. (5) Φρύνης δὲ εἰκόνα ἐπίχρυσον Πραξιτέλης μὲν εἰργάσατο ἐραστὴς καὶ οὗτος, ἀνάθημα δὲ αὐτῆς Φρύνης ἐστὶν ἡ εἰκών.

CAPUT XV.

Varia donaria Delphis dedicata porro enumerantur — oraculum, quod Phaënnis de Gallorum expeditione protulit — Atheniensium donarium — Cyrenaeorum donarium, et de Batto loquelam recuperante.

Τὰ δὲ ἐφεξῆς ταύτῃ,[1] τὰ μὲν ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνος, Ἐπιδαύριοι τὸ ἕτερον[2] οἱ ἐν τῇ Ἀργολίδι ἀπὸ

cum sacra pecunia quam compilasset abdidisse in ea Parnasi parte, quae maxime esset sylvestribus arboribus condensa; lupum vero in dormientem impetu facto illum occidisse, ac deinde quotidie cum ululatu solitum urbi appropinquare. Id quum nonnisi divinitus fieri existimare homines coepissent, feram secuti aurum sacrilegio ereptum repererunt et ad rei memoriam lupum ex aere dedicarunt. (5) Phrynes inauratam effigiem elaboravit Praxiteles, unus et ipse de mulieris amatoribus; ipsamet dedicavit.

Cap. XV. Quae huic adiuncta sunt Apollinis signa, alterum Epidaurii qui sunt in Argivorum finibus de Medorum

34. συλλήσαντα VbLa; post hanc vocem τι inserendum putat F.
35. αὐτὸν AXK.
36. Παρνασοῦ VaLa; geminant σ rell.
37. τοῦ ἄνθρ. Vb. In seqq. ἐς post ὡς delevimus et post ὁ λύκος plenius distinximus; de ὡς τὴν πόλιν v. Poppo ad Thucyd. I, 50. Wagner ad Alciphr. I, p. 97.
38. ὁσημέρας M; tum ἐπεὶ δὲ SVabMPcAgLab; ἐπεί τε B; ἐπειδὴ edd. rell.; mox παραγίνεται Va. — οὕτω Ag.
39. εὑρίσκουσι Va. Verbb. Φρύνης — εἰκών ad Cap. XV. retulit B.

Cap. XV. 1. ταῦτα Va; sq. τα om. La.
2. ὕστερον Pc.

Μήδων, τὸ δὲ αὐτῶν Μεγαρεῖς ἀνέθεσαν Ἀθηναίους μάχῃ[3] πρὸς Νισαίᾳ κρατήσαντες, Πλαταιέων δὲ βοῦς ἐστιν, ἡνίκα ἐν τῇ σφετέρᾳ καὶ οὗτοι Μαρδόνιον τὸν Γωβρύου[4] μετὰ Ἑλλήνων ἠμύναντο ἄλλων.[5] καὶ αὖθις δύο Ἀπόλλωνος, τὸ μὲν Ἡρακλεωτῶν τῶν[6] πρὸς τῷ Εὐξείνῳ, τὸ δὲ Ἀμφικτυόνων ἐστίν, ὅτε Φωκεῦσιν ἐπεργαζομένοις[7] τοῦ θεοῦ τὴν χώραν ἐπέβαλον[8] χρημάτων ζημίαν. ὁ δὲ Ἀπόλλων οὗτος καλεῖται μὲν ὑπὸ Δελφῶν 2 Σιτάλκας, μέγεθος δὲ πέντε πηχῶν καὶ τριάκοντά ἐστι.[9] στρατηγοὶ δὲ οἱ Αἰτωλοί, καὶ Ἀρτέμιδος, τὸ δὲ Ἀθηνᾶς[10] δύο τε Ἀπόλλωνος ἀγάλματα ἔστιν Αἰτωλῶν, ἡνίκα σφίσιν ἐξειργάσθη[11] τὰ ἐς Γαλάτας. (2) Στρατιὰν[12] δὲ τὴν Κελτῶν, ὡς ἐκ τῆς Εὐρώπης διαβήσοιτο ἐς τὴν

manubiis, alterum Megarenses victis ad Nisaean Atheniensibus posuerunt. Bucula a Plataeensibus dedicata eius est temporis monumentum, quo intra suos fines cum aliis Graecis Mardonium Gobryae filium ulti sunt. Sunt alia rursus duo Apollinis signa, Heracleotarum alterum qui ad Euxinum pontum sunt, Amphictyonum alterum de multa, quam Phocensibus irrogarunt ob id quod Sacrum solum coluissent. Est apud Delphos huic Apollini cognomen Sitalcas, magnitudine quinque et triginta cubitorum. Sunt illic duces Aetolorum, Dianae praeterea et Minervae duoque Apollinis signa, ab Aetolis dedicata de Gallis in pugna superatis. (2) Gallorum quidem exercitum ex Europa in Asiam ad urbium perniciem trans-

3. μάχην AVb; tum Νισσαίᾳ AXKAm.; Νησαίᾳ VbM.

4. Γωβρίου A; γομβρίου VaM; γομβρύου M sec. S; μαρδόνιον τ. γοβρίου Vb; γοβρύου Lb.

5. imo τῶν ἄλλων.

6. τῶν; articulum recepimus iubente B.

7. ἀπεργαζομένοις VbLb.

8. ἐπέβαλον e coni. B, Vb; ἀπέβαλον La; ἀπέβαλλον Lb; ἐπέβαλλον edd. rell. VaMPcAg; — mox σιτάλας La.

9. ἐστι usque ἀγάλματα om. M. Deinde Αἰτωλοὶ scripsimus e coniectura; πολλοὶ edd. codd., quod quam ineptum sit nemo non videt. Sic Aetoli X, 16, 6. de Acarnanibus debellatis ducum effigies et cum iis Apollinem et Dianam Delphis dedicarunt. Aliud donarium Aetolorum de debellatis Gallis X, 16, 4.

10. ἀθηνῶν, per correcturam ἀθηνᾶς, Vb; mox Αἰτωλῶν om. La.

11. ἐξεργάσθη Va.

12. στρατιὰν volente F. rec. SB, AgLb; στρατεῖαν AXKFVaMLa; στρατίαν CVb; seq. ἐκ om. Va.

Ἀσίαν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν πόλεων Φαεννὶς[13] προεδήλωσεν ἐν τοῖς χρησμοῖς γενεᾷ πρότερον ἢ[14] ἐπράχθη τὸ ἔργον·

8 Δὴ τότ'[15] ἀμειψάμενος στεινὸν πόρον Ἑλλησπόντου
Αὐλήσει[16] Γαλατῶν ὀλοὸς στρατὸς, οἵ ῥ' ἀθεμίστως
Ἀσίδα πορθήσουσι· θεὸς δ' ἔτι κύντερα θήσει
Πάγχυ[17] μάλ', οἳ ναίουσι παρ' ἠϊόνεσσι θαλάσσης
Εἰς ὀλίγον· τάχα[18] γάρ σφιν ἀοσσητῆρα Κρονίων
Ὁρμήσει, ταύροιο διοτρεφέος[19] φίλον υἱὸν,
Ὃς πᾶσιν[20] Γαλάτῃσιν ὀλέθριον ἦμαρ ἐφήσει.

παῖδα δὲ εἶπε ταύρου[21] τὸν ἐν Περγάμῳ βασιλεύσαντα Ἄτταλον· τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτον καὶ ταυρόκερων[22] προς-

missurum praedixit in oraculis suis Phaënnis aetate una antequam res gereretur:

Hostilis Gallorum acies tunc milite multo
Littora complebit; transmissis fluctibus Helles
Vastabit populans Asiam. Sed dii graviora
Intentant illis, pelagi prope caerula sedes
Qui posuere suas. Sedenim his quoque Iupiter ipse
Auxilio clari mittet tauri generosam
Progeniem, tristi quae sternet funere Gallos.

Tauri filium dixit Attalum Pergami regem, quem ipsum Tauricornem etiam idem Apollo nominavit. Equitatus duces

13. *Φάεννις* Va; *φαέννης* Ag; *φαέννις* Lb. — *χρόνοις* eoque expuncto *χρησμοῖς* La.

14. *ἢ* Pc.

15. *δὴ τότ'* om. VbM; *δὴ τότε* LaAg; *καὶ τότ'* Cens. ed. Fac. in Neue allg. deutsch. Biblioth. XLI, I, 8. p. 161; tum *Ἑιησπόντου* Va.

16. *αὐδήσει* PacdAgLa; *αὐχήσει* Sylb.; *λυσσήσει* Censor ed. Fac. d. l.; *ἀνοήσει* Lobeck.; *αὐλίσσει* vel *αὐλίσεται* G. Hermann; *ἀμειψόμενος* — *Αὖ δήσει* coni. S, quod omnium minime displicet, nec tamen satis placet. Tum *ὅλος* VabM PdAgLb. — *οἱ ῥαθεμιστώσασι διαπορθήσουσι* Lb; *ἀθεμιστώσασι διαπορθήσουσι* M. — *ἀσίδα*; altero σ sup. vers. La; tum *δέ τι* id.

17. *πάγχυ* om. MLbPcAg; „praestat *πᾶσι*.“ B; *πάγχυ μάλ'* om. M. sec. S; *μάλα* Vb; *μάλ' ὀρναίουσι* Lb; *νέουσι* Vb; et *παρήων ἔσση* M; *παρήϊον ἔσσι* Lb; „*παρήιον. ἔστι* (?)“ Exc. nostra M.

18. *τάχα* om. VbM. — *γάρ σφι ναὸς σωτῆρα* (*σητῆρα* Lb) VaMLb; *γὰρ σφίσι ἀοσητῆρα* Vb; *ἀσσητῆρα* La.

19. *διοτρεφέως* Vb, ο sup. ω; *διοτρόφεος* La; sq. *υἱὸν* om. Va.

20. *πᾶσι* VabMAgLb.

21. *ταῦρον* Vb.

22. *ταυροκέρων* AX; sine accentu Lb; *ταυρόκερον* M sup. vers.; conf. Suid. s. v. *Ἄτταλος* et Excerpta Vatic. e Diod. Sic. p. 105. ed. Rom. (Ang. Mai Nova Collectio).

εἴρηκε τὸ[23] χρηστήριον. ἱππικοῦ δὲ ἡγεμόνας ἀναβεβηκό- 4
τας ἐπὶ ἵππους Φεραῖοι παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἔστησαν
τρεψάμενοι τὴν Ἀττικὴν ἵππον. (3) Τὸν δὲ φοίνικα ἀ-
νέθεσαν Ἀθηναῖοι τὸν χαλκοῦν, καὶ αὐτὸν καὶ Ἀθηνᾶς 831
ἄγαλμα[24] ἐπίχρυσον ἐπὶ[25] τῷ φοίνικι, ἀπὸ ἔργων ὧν
ἐπ' Εὐρυμέδοντι ἐν ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ τὸ μὲν πεζῇ,[26] τὸ
δὲ ναυσὶν ἐν τῷ ποταμῷ κατώρθωσαν, τούτου τοῦ
ἀγάλματος ἐνιαχοῦ τὸν ἐπ' αὐτῷ[27] χρυσὸν ἐθεώμην λε-
λυμασμένον. ἐγὼ μὲν δὴ τὸ ἔγκλημα ἐς κακούργους τε 5
ἦγον καὶ φῶρας[28] ἀνθρώπους, Κλειτόδημος δέ, ὁπόσοι
τὰ Ἀθηναίων ἐπιχώρια ἔγραψαν ὁ ἀρχαιότατος, οὗτος
ἐν τῷ λόγῳ φησὶ[29] τῷ Ἀττικῷ, ὅτε Ἀθηναῖοι παρε-
σκευάζοντο ἐπὶ Σικελίᾳ[30] τὸν στόλον, ὡς ἔθνος τι ἄ-
πειρον κοράκων κατῆρε[31] τότε ἐς Δελφούς, καὶ περιέκο-

equis insidentes fusis equestribus Atheniensium copiis Apollini statuerunt Pheraei. (8) At palmam aeneam dicarunt Athenienses cum Minervae signo inaurato, duplicis victoriae monumentum qua uno eodemque die potiti sunt ad Eurymedontem, pedestri acie et navali pugna prospere in ipso flumine commissa. A multis eius signi partibus quum aurum revulsum vidissem, culpam ego in homines improbos et sacrilegos conferebam priusquam ex Atticarum rerum commentario, quem scripsit Clitodemus eorum qui literis res Atticas mandarunt vetustissimus auctor, cognovissem, comparata ab Atheniensibus classe ad Siciliensem expeditionem magnum corvorum numerum Del-

23. τὸ adiecimus e Va. — ἡγεμόνης La.

24. ἀγάλματα M.

25. „an ὑπὸ?" B; sic et nos olim scripsimus, at ἐπὶ revocavimus propter Plutarchi Niciam c. 13 ubi de eodem Palladio narrans scriptor sic loquitur: ἐν δὲ Δελφοῖς Παλλάδιον ἕστηκε χρυσοῦν, ἐπὶ φοίνικος χαλκοῦ βεβηκός (arboris fructus aureos fuisse idem refert). Memorabile tamen, quod in locis geminis, ubi sensus ὑπὸ flagitare videtur, in ἐπὶ consentiunt codices; vid. IV, 16, 5. not. 10. VII, 5, 2. not. 9. ἐπὶ et ὑπὸ saepissime confundi res est tritissima. — ἀπὸ ἔργων om. La.

26. πεζῆν A; πεζοὶ MLb (πεζοῖ M sec. S); πεζὸν VbAgLa. — ἐν ποταμῷ sine articulo La.

27. ἐπ' αὐτοῦ La; tum δὲ λυμασμένον Ag.

28. φωρὰς Vb.

29. φησὶν AgLa; mox pro Ἀττικῷ habent ἀχαιῶν MLb et ad marg. Va. — παρασκευάζοντο A.

30. Σικελίαν S; mox τὸ ἄπειρ. Vb.

31. κατῆρε Pors. SBVaPcAgLab; κατήρε Vb; κατήρετο (κατῄρετο) edd. rell.

πτόν τε τοῦ ἀγάλματος τούτου καὶ ἀπέῤῥησσον[32] τοῖς
ῥάμφεσιν ἀπ' αὐτοῦ τὸν[33] χρυσόν· λέγει δὲ καὶ ὡς τὸ
δόρυ καὶ τὰς γλαῦκας καὶ ὅσος καρπὸς ἐπὶ τῷ φοίνι-
κι[34] ἐπεποίητο ἐς μίμησιν τῆς ὀπώρας, κατακλάσειεν
6 καὶ ταῦτα οἱ κόρακες. Ἀθηναίοις μὲν δὴ καὶ ἄλλα ση-
μεῖα μὴ ἐκπλεῦσαι σφᾶς ἀπαγορεύοντα ἐς Σικελίαν διη-
γήσατο ὁ Κλειτόδημος. (4) Κυρηναῖοι δὲ ἀνέθεσαν ἐν
Δελφοῖς Βάττον ἐπὶ ἅρματι, ὃς ἐς Λιβύην ἤγαγε σφᾶς
ναυσὶν ἐκ Θήρας· ἡνίοχος μὲν τοῦ ἅρματός ἐστι Κυ-
ρήνη,[35] ἐπὶ δὲ τῷ ἅρματι Βάττος τε καὶ Λιβύη στε-
φανοῦσά ἐστιν αὐτόν· ἐποίησε δὲ Ἀμφίων Ἀκέστορος[36]
7 Κνώσσιος. ἐπεὶ δὲ ᾤκισε[37] Βάττος τὴν Κυρήνην λέγεται
καὶ τῆς φωνῆς γενέσθαι οἱ τοιόνδε ἴαμα. ἐπιὼν τῶν[38]
Κυρηναίων τὴν χώραν ἐν τοῖς ἐσχάτοις αὐτῆς[39] ἐρήμοις
ἔτι οὔσι θεᾶται λέοντα, καὶ αὐτὸν τὸ δεῖμα τὸ ἐκ τῆς
θέας βοῆσαι σαφὲς καὶ μέγα ἠνάγκασεν. οὐ πόῤῥω δὲ

phos convolasse irruentesque in illud signum aurum rostris avellisse. Additum est ibidem, hastam, noctuas et caryotas, quae in palma illa ad palmularum similitudinem ex auro factae fuerant, eosdem illos corvos abrupisse. Sed et alia prodigia idem commemorat Clitodemus, quae ab ea navigatione suscipienda Athenienses deterrere debuerant. (4) Cyrenaei Delphis Batti statuam posuerunt in curru, quod is ex insula Thera eos in Africam classe deduxisset in coloniam. Auriga currus est Cyrene. In curru Libye Batto coronam imponit. Opus fecit Amphion Acestoris filius Cnosius. Deducta iam Cyrene colonia Battus vocis huiusmodi medelam reperit. Cyrenaeorum fines obiens, in extremis partibus, adhuc desertis leonem conspexit; re improvisa territus magnum et clarum necessitate cogente sustulit clamorem. Non longe a Batti statua

32. ἀπέῤῥησσον VabLbM sec. Exc. nostra; ἀπήῤῥησον M. — ῥάφεσιν La.

33. τὸν om. Smin. M; mox λέγοι Va et γλαύκας VabLb. — ὅσον καρπ. La.

34. φοίνικι Sylb. FCSBVbLa; φοινικίῳ AXKVaMPcAgLb; tum ἐπεποίηντο VabLb. — καὶ ἄλλα (οι sup. α) σημ. La; ἀπαγορεύοντας — δελφῆς βᾶττον La. — ἤγαγεν M.

35. Κυρήνης AVaMAgLb; Κηρύνης Vb; Κυρήνη edd. rell. La; βᾶττος id.

36. Ἀκέστορος Am. Sylb. Pors. SLa; Ἀκέστερος edd. rell. MPc; Ἀμφίωνα Κέστερος (ε ambig. in Va) VabLb; ἀμφίονα κέστορος Ag; tum Κνόσσιος LbVbMAg; κνώσιος La; Κνώσσιος rell., etiam M sup. vers.

37. ᾤκησεν Vb; ἐπὶ δὲ ᾤκησε βάτος La; λέγεται δὲ καὶ id.

38. ἐπιὼν τῶν SB; ἐπιόντων edd. rell. VabMPcAgLab; ἐπιόντων τῶν coni. F; mox κηρυναίων Vb.

39. αὐτοῖς AgLa.

τοῦ Βάττου καὶ ἄλλον ἔστησαν οἱ Ἀμφικτύονες Ἀπόλλωνα ἀπὸ τοῦ ἀδικήματος τοῦ ἐς[40] τὸν θεὸν τῶν Φωκέων.

CAPUT XVI.

Reliquiae donariorum regum Lydiae, Alyattis crater — de umbilico Delphico orbis terrarum medio et Lacedaemoniorum atque Aetolorum donariis — Elyriorum aliorumque — Liparaeorum donariis — primo omnium donario Delphico.

Τῶν δὲ ἀναθημάτων ἃ οἱ βασιλεῖς ἀπέστειλαν οἱ Λυδῶν, οὐδὲν ἔτι[1] ἦν αὐτῶν εἰ μὴ σιδηροῦν μόνον τὸ ὑπόθημα τοῦ Ἀλυάττου[2] κρατῆρος. τοῦτο Γλαύκου μέν ἐστιν ἔργον τοῦ Χίου, σιδήρου κόλλησιν ἀνδρὸς εὑρόντος· ἔλασμα[3] δὲ ἕκαστον τοῦ ὑποθήματος ἐλάσματι ἄλλῳ προσεχὲς[4] οὐ περόναις ἐστὶν ἢ κέντροις, μόνη δὲ ἡ κόλλα
συνέχει τε καὶ ἔστιν αὕτη τῷ σιδήρῳ δεσμός· σχῆμα δὲ 2
τοῦ ὑποθήματος[5] κατ' πύργον μάλιστα ἐς μύουρον[6] ἀνιόντα ἀπὸ εὐρυτέρου τοῦ κάτω· ἑκάστη δὲ πλευρὰ τοῦ ὑποθήματος οὐ διὰ πάσης πέφρακται, ἀλλά εἰσιν

Apollinem alium Amphictyones dedicarunt de mulcta, quam Phocensibus ob noxam in deum commissam irrogarunt.

Cap. XVI. Ex tam multis quae Apollini miserunt Lydorum reges donis, reliquum iam nullum est praeter ferream Halyattis craterae basin. Eam fecit Glaucus Chius, qui primus ferri artem ferruminandi excogitavit. Illius certe basis iuncturae singulae nullis aut fibulis, aut clavis, sed solo coagmentatae sunt ferrumine. Basis forma est eadem prope qua turris, ima parte latior, in obtusum fastigium surgens. Latus quodlibet non continenti ferro clauditur, sed transversis incingitur e ferro zonulis; eae perinde sunt ac in scalis gra-

40. εἰς edd.; tum τὸν θεὸν om. M; θεὸν τῶν om. PcAgLb.

Cap. XVI. 1. ἔτι om. Va. — μόνην Lb.

2. Ἀλυάττου SBAgPcLab; Ἁλυάττου edd. rell.; Ἁλιάττου Vb.

3. ἔλεσμα et ἐλάσματι M; ἐλάσματα La.

4. προσέσχες AgLb; κόλα La.

5. ἐπιθήματος (ἐ p. corr.) Va.

6. μύουρον BVabMPcAgLb; μείουρον edd. rell.; μύουργον La. — πλευρᾶ Lb. — δια πάσας La.

αἱ πλάγιαι τοῦ σιδήρου ζῶναι,[7] ὥσπερ ἐν κλίμαξι οἱ
ἀναβασμοί· τὰ δὲ ἐλάσματα τοῦ σιδήρου τὰ ὀρθὰ ἀνέ-
στραπται[8] κατὰ τὰ ἄκρα ἐς τὸ ἐκτός· καὶ ἕδρα τοῦτο[9]
3 *ἦν τῷ κρατῆρι.* (2) *Τὸν δὲ ὑπὸ Δελφῶν καλούμενον*
ὀμφαλὸν, λίθου[10] πεποιημένον λευκοῦ, τοῦτο εἶναι τὸ
ἐν μέσῳ γῆς[11] πάσης αὐτοί τε λέγουσιν οἱ Δελφοὶ καὶ ἐν
4 *ᾠδῇ τινὶ Πίνδαρος ὁμολογοῦντά σφισιν ἐποίησεν.[12] Λα-*
κεδαιμονίων δὲ ἀνάθημά[13] ἐστιν ἐνταῦθα, Καλάμιδος δὲ
ἔργον, Ἑρμιόνη ἡ Μενελάου θυγάτηρ, καὶ[14] συνοική-
σασα Ὀρέστῃ τῷ Ἀγαμέμνονος καὶ ἔτι πρότερον Νεο-
πτολέμῳ τῷ Ἀχιλλέως. Εὐρύδαμον[15] δὲ στρατηγόν τε
Αἰτωλῶν καὶ στρατοῦ τοῦ Γαλατῶν ἐναντία ἡγησάμενον
5 *ἀνέθεσαν οἱ Αἰτωλοί.* (3) *Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Κρητικοῖς*
ὄρεσι καὶ κατ᾽ ἐμὲ ἔτι Ἔλυρος πόλις· οὗτοι οὖν[16] αἶγα

dus. Ducti e ferro scapi, qui recta in altum assurgunt, summa sui parte sunt extrorsum resupinati. Atque haec fuit illius craterae sedes. (2) Iam qui a Delphis Umbilicus vocatur, e candido marmore, esse eum aiunt medium terrae universae punctum. Congruunt cum hac opinione quae in quodam carmine cecinit Pindarus. Lacedaemoniorum illic donum est Hermione Menelai filia, quae fuit cum Oreste Agamemnonis, quum prius tamen nupta fuisset Neoptolemo Achillis filio; eam Calamis fecit. Eurydamo statuam, quod eo duce contra Gallorum exercitum pugnarunt, Aetoli posuerunt. (3) Exstat adhuc in Cretae montibus urbs Elyros. Ea civitas capellam

7. *ζῶναι — σιδήρου* om. Vb.

8. *ἀνέσταται* Vb; *ἀνέστακται* M.

9. *τούτῳ* Pc.

10. *λίθον* ALb. — *πεποιημένου* Vb.

11. *τῆς* Vb, *γ* sup. *τ*; sq. *τε* addimus e Lab.

12. *ἐποίησεν* BLa; *ἐποίησε* edd. rell. Lb. — Pind. Pyth. IV, 131 sq. VIII, 85.

13. *ἀνάθημά* Sylb. SB; *ἀναθήματά* (sic) Va; *ἀναθήματά* edd. rell. VbMPcAgLab. Tum *Καλαμίδος* VbLb. — *ἡ* post *Ἑρμιόνη* om. La.

14. *ἡ συνοικ.* Hartung.; *καὶ Ὀρέστῃ συνοικήσασα* malit S; *συνοικίσασα* La.

15. *εὐρίδαμον* Vb et mox idem *γαλάτων*. Num Pausanias *ἡγησάμενον* absolute, sine casu usurpaverit (*στρατοῦ* pendet ab *ἐναντία*) dubitamus; quotiescunque enim recurrit, semper nisi fallimur aut genitivum aut dativum habet adiunctum. Quare haud inepte fortasse suspiceris: *Εὐρύδαμον δὲ στρατηγοῦντα Αἰτωλῶν καὶ τοῦ στρατοῦ Γαλατῶν ἐναντία ἡγησάμενον* sive *στρατηγοῦντα Αἰτωλῶν καὶ στρατοῦ τοῦ Γαλατῶν ἐναντία ἀγωνισαμένου*. Conf. de Eurydamo VI, 16, 1.

16. *γοῦν* Ag.

χαλκῆν ἀπέστειλαν ἐς Δελφούς· δίδωσι δὲ νηπίοις ἡ
αἲξ Φυλακίδῃ[17] καὶ Φυλάνδρῳ γάλα.[18] παῖδας δὲ αὐ-
τοὺς οἱ Ἐλύριοι[19] φασιν Ἀπόλλωνός τε εἶναι καὶ Ἀκα-
καλλίδος[20] νύμφης· συγγενέσθαι δὲ τῇ Ἀκακαλλίδι Ἀπόλ-
λωνα ἐν πόλει Τάῤῥᾳ καὶ οἴκῳ Καρμάνορος. Καρύστιοι 6
δὲ οἱ Εὐβοεῖς βοῦν καὶ οὗτοι χαλκοῦν παρὰ τῷ Ἀπόλ-
λωνι ἔστησαν ἀπὸ ἔργου τοῦ Μηδικοῦ. βοῦς δὲ οἱ Κα-
ρύστιοι καὶ οἱ Πλαταιεῖς[21] τὰ ἀναθήματα ἐποιήσαντο,
ὅτι, ἐμοὶ δοκεῖν, ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον τήν τε ἄλλην
βεβαίως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν καὶ ἀροῦν ἐλευθέραν τὴν
γῆν·[22] στρατηγῶν δὲ εἰκόνας καὶ Ἀπόλλωνά τε καὶ Ἄρ-
τεμιν τὸ ἔθνος τὸ Αἰτωλικὸν ἀπέστειλαν καταστρεψάμενοι
τοὺς[23] ὁμόρους σφίσιν Ἀκαρνᾶνας. (4) Παραλογώτα- 7
τον δὲ ἐπυνθανόμην ὑπάρξαν Λιπαραίοις[24] ἐς Τυρση-
νούς. τοὺς γὰρ δὴ Λιπαραίους ἐναντία ναυμαχῆσαι τῶν

aeneam Apollini donum misit. Lac praebere videtur infantibus Philacidae et Philandro. Liberos fuisse eos Elyrii dicunt Apollinis et Nymphae Acacallidis; cum ea congressum Apollinem in urbe Tarrha et Carmanoris domo. Carystii ex Euboea bovem et ipsi aeneum Apollini statuerunt de Persica victoria. Boves quidem et Carystii et Plataeenses idcirco dedicarunt, quod (uti ego opinor) Barbaris e Graecia expulsis et alias fortunas incolumes habuerunt, et libero solo terram arare potuerunt. Ducum effigies et cum iis Apollinem et Dianam, Aetolorum gens Acarnanibus finitimis suis debellatis dedicarunt. (4) Incredibile prope dictu est quod Liparaeis narrant evenisse. Oraculo iussos cum Tyrrhenis paucissimarum navium classe confligere, triremes contra eos quinque dedu-

17. Φυλακίδῃ BPcAgLab; Φυλακίδι edd. rell. MVab. — Φιλάνδρῳ Am. (observante Sylb.) Va; recte fortasse.

18. γαῖα M.

19. Ἐλύριοι Sylb. SB; Ἔλυροι edd. rell. VabMPcAgLab.

ἀκά
20. ἀκακάλλιδος (sic) et mox ἀκάλλιδι Va; ἀκακκάλιδος et ἀκακκάλιδι VbLb; ἀκακαλίδος Ag; ἀκαλλίδος et ἀκαλλίδι La. — καρμάνωρος La.

21. οἱ Καρίστιοι καὶ οἱ Πλαταιοῖς Vb; πλαταιεῖς εἰς τὰ La.

22. ἐλευθέραν τὴν γῆν e coni. Siebelisii dedimus; dativum habent edd. VabMPcLabAg, cui ἐν addere velit F.

23. τὰς M; mox ἀκαρνάνας MLa; ἀκαρνάνας. καὶ παραλ. Lb.

24. λιπαραίους AVabMPcAgLb Λιπαραίοις edd. rell. La.

Τυρσηνῶν ναυσὶν ὡς[25] ἐλαχίσταις ἐκέλευσεν ἡ Πυθία.
836 πέντε οὖν[26] ἀνάγονται τριήρεσιν[27] ἐπὶ τοὺς Τυρσηνούς· οἱ δὲ[28] (ἀπηξίουν γὰρ μὴ ἀποδεῖν[29] Λιπαραίων τὰ ναυτικὰ) ἀντανάγονταί[30] σφισιν ἴσαις ναυσί. ταύτας τε[31] οὖν αἱροῦσιν οἱ Λιπαραῖοι καὶ ἄλλας πέντε ὑστέρας σφίσιν ἀνταναχθείσας, καὶ τρίτην νεῶν πεντάδα, καὶ ὡσαύτως τετάρτην ἐχειρώσαντο. ἀνέθεσαν οὖν ἐς Δελφοὺς ταῖς ἁλούσαις ναυσὶν ἀριθμὸν ἴσα Ἀπόλλωνος ἀγάλματα.
8 Ἐχεκρατίδης[32] δὲ ἀνὴρ Λαρισαῖος τὸν Ἀπόλλωνα ἀνέθηκε τὸν μικρὸν, καὶ ἁπάντων πρῶτον τεθῆναι[33] τῶν ἀναθημάτων τοῦτό φασιν οἱ Δελφοί.

xisse. Illos quum se Liparaeis haudquaquam inferiores navalibus rebus fore confiderent, pari navium numero congressos. Sed quum quinque eorum triremes Liparaei cepissent, mox Tyrrhenos totidem iterum, ac tertio et postremo quarto eduxisse; omnes vero eas classes a Liparaeis captas. In huius rei memoriam Apollinis signa pari numero superatis a se navibus, dicarunt. Echecratides homo Larisaeus Apollinem parvum dedicavit; hunc Delphi dicunt antiquissimum esse ac primum donariorum omnium.

25. ναυσίως M; ναυσὶ ὡς Lb; ἐλαχίστας VbM.
26. γοῦν Va.
27. τριήρεσιν Cor. Smai. B; τριήρεις edd. rell. VabMPcAgLab.
28. οἱ δὲ XKFCSBPcLaAg; οἳ VaLb; οἱ Vb; ὁ A.
29. ἀπὸ δὲ M.
30. ἀνταναγονταί Cor. Smai. B La; ἀντάγονταί PcAgLb; ἀνάγονταί edd. rell. VabM. — ναυσίν M.
31. τε inseruimus cum BPcAgLa. Mox praestare videtur πέντε ἑτέρας. — ὑστέρας ταναχθείσας La; ἐχειρώσαντο id.
32. Ἐχεκρατήδης Vb; ἐγχεκρατίδης La. Tum Λαρισαῖος BVaM PcAgLb; Λαρισσαῖος edd. rell. Vb La.
33. τεθεῖναι Vb; mox τοῦτον idem.

CAPUT XVII.

Donarium Sardorum — de insula Sardinia, eiusque denominatione et incolis — de Aristaeo — urbibus in Sardinia conditis — insula Cyrno seu Corsica — insulae Sardiniae natura, coelo et animalibus — de risu Sardonio.

Βαρβάρων δὲ τῶν[1] πρὸς τῇ ἑσπέρᾳ οἱ ἔχοντες Σαρδὼ, εἰκόνα οὗτοι χαλκῆν τὸν ἐπώνυμόν[2] σφισιν ἀπέστειλαν. (2) Ἡ δὲ Σαρδὼ μέγεθος μὲν καὶ εὐδαιμονίαν ἐστὶν ὁμοία[3] ταῖς μάλιστα ἐπαινουμέναις· ὄνομα δὲ αὐτῇ τὸ ἀρχαῖον ὅ τι μὲν ὑπὸ[4] τῶν ἐπιχωρίων ἐγένετο οὐκ οἶδα, Ἑλλήνων δὲ οἱ κατ' ἐμπορίαν ἐσπλέοντες Ἰχνοῦσαν ἐκάλεσαν,[5] ὅτι τὸ σχῆμα τῇ νήσῳ κατ' ἴχνος μάλιστά ἐστιν ἀνθρώπου. μῆκος δὲ αὐτῆς[6] εἴκοσι στάδιοι καὶ ἑκατόν εἰσι καὶ χίλιοι· εὖρος δὲ ἐς εἴκοσι

Cap. XVII. Barbari, qui ad Occidentem Sardiniam insulam incolunt, statuam eius a quo ipsi nomen acceperunt ex aere Delphos miserunt. (2) Est ipsa Sardinia magnitudine et felicitate cum iis quae maxime celebrantur insulis comparanda. Nomen eius priscis temporibus quodnam fuerit patria lingua compertum non habeo. Qui illuc e Graecis commercii causa adnavigarunt, Ichnussam (quod formam habeat humani vestigii) insulam vocarunt. Longitudo eius perhibetur

Cap. XVII. 1. τῶν om. Ag. — τῇ ἑσπέρᾳ S e coniectura. — Σαρδοῖ h. l. et postea saepius AXKFC Vb; conf. VII, 2, not. 9.

2. τὸν ἐπώνυμόν σφισιν e coniectura; τῷ ἐπωνύμῳ σφισιν AXKFC Smin. BMVabPcAgLb; τῷ ἀπονόμῳ La; quum dativum ferri non posse videret S, cum Am. Sylb. scripsit τοῦ ἐπωνύμου; conf. init. cap. seq.

3. ὅμοια Hemsterh. Valcken. ad Herod. V, 106. Smai.

4. ἐπὶ Vb.

5. Ἰχνοῦσσαν Pors.; ἴχνους ἀνεκάλεσαν MLb; ἴχνουσανεκάλεσαν Va; ἴσχνους ἀνεκάλεσαν Pc; ἰχνοῦν ἀνεκάλεσαν Vb; ἰχνοῦσαν ἐκάλεσαν edd. AgLa. Mox ἀνθρώπῳ La.

6. δὲ αὐτῆς Sylb. C; δὲ ἐπ' αὐτῆς edd. rell., inter uncos ἐπ' SB; δὲ ἐπ' αὐτ. VabPcAgLab; silet M.

2 τε[7] καὶ τετρακοσίους [πεντήκοντα]. πρῶτοι[8] δὲ δια-
βῆναι λέγονται ναυσὶν ἐς τὴν νῆσον Λίβυες·[9] ἡγεμὼν
δὲ τοῖς Λίβυσιν ἦν Σάρδος[10] ὁ Μακήριδος, Ἡρακλέους
δὲ ἐπονομασθέντος ὑπὸ Αἰγυπτίων τε καὶ Λιβύων. Μα-
κήριδι μὲν δὴ[11] αὐτῷ τὰ ἐπιφανέστατα ὁδὸς ἐγένετο
ἡ ἐς Δελφούς· Σάρδῳ[12] δὲ ἡγεμονία τε ὑπῆρξε τῶν
Λιβύων ἡ ἐς τὴν Ἰχνοῦσαν καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Σάρ-
δου τούτου μετέβαλεν ἡ νῆσος. οὐ μέντοι τούς γε[13]
αὐτόχθονας ἐξέβαλεν ὁ τῶν Λιβύων στόλος· σύνοικοι
δὲ ὑπ' αὐτῶν οἱ ἐπελθόντες ἀνάγκῃ μᾶλλον ἢ ὑπὸ εὐ-
νοίας ἐδέχθησαν.[14] καὶ πόλεις μὲν οὔτε οἱ Λίβυες
οὔτε τὸ γένος τὸ ἐγχώριον ἠπίσταντο ποιήσασθαι· σπο-
ράδες δὲ ἐν καλύβαις τε καὶ σπηλαίοις, ὡς ἕκαστοι τύ-
3 χοιεν, ᾤκησαν. (3) Ἔτεσι δὲ[15] ὕστερον μετὰ τοὺς Λι-

stadium MCXX: latitudo CCCCXX (?). Primi in eam transmigrasse navibus Libyes dicuntur duce Sardo Maceridis filio, cui Maceridi apud Aegyptios et Libyas Herculis cognomen fuit. Huic Maceridi nihil illustrius ad memoriam contigit quam quod venit aliquando Delphos. Sardus coloniam Libyum Ichnussam deducendam suscepit; quare priore nomine obsoleto est de Sardi nomine insula appellata. Non tamen indigenas eiecit ea Libyum manus, sed in domiciliorum societatem recepti ab indigenis sunt novi inquilini; atque id necessitate magis quam benevolentiae gratia. Urbes certe non plus Libyes tunc quam in ipsa insula genitus populus norant condere; dispersi in tuguriis et speluncis ut sua cuiusque sors tulerat ita habitabat. (3) Aliquot annis post Libyas e Grae-

7. τε om. VaM; mox πεντήκοντα uncis inclusimus cum B. Porson in Tracts p. 280 e duplici scriptura ἐς εἴκοσι et ἐς πεντήκοντα ortum suspicatur; idem ad calcem Lectionum Platon. Gaisf. sic: „ἐς πεντή-κοντα εἴκοσί τε καὶ τετρακοσίους. πρῶτοι." (?) Numerale ab hoc loco alienissimum nobis videtur, et neutra Porsoni ratio nobis quidem satisfacit, quamvis alteram probat S. Corruptum est πεντήκοντα, vocabulumque ex evanidis vestigiis haud satis dextre restituisse videntur librarii; nos quidem ἐστὶν ἀνῆκον latere putamus; sic v. g. V, 10, 3. ὕψος μὲν δὴ αὐτοῦ τὸ ἐς τὸν ἀετὸν ἀνῆκον εἰσὶν οἱ ὀκτὼ πόδες κ. λ.; obstat, quod de *altitudine* tantum ἀνήκειν usurpare videtur Pausanias; de latitudine alii, v. g. Diod. Sic. III, 10.

8. πρῶτον Va.

9. Λύβυες et sic saepius Vb.

10. σάρδιος Ag. — Maceris h. l. commemoratus idem est qui cap. 13, 8. Ἡρακλέης Κανωβεὺς nuncupatur.

11. δὴ om. Va.

12. σαρδὼ VbLab; seq. Λιβύων om. M.

13. τούς τε VabAgLab. — ὑπ' εὐνοίας La; praecedens ἢ om. Lb.

14. ἐδείχθησαν Ag.

15. ἔτεσιν δὲ La. — ὕστερον οὐ

βυας ἀφίκοντο ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐς τὴν νῆσον οἱ μετὰ[16]
Ἀριστaίου. παῖδα δὲ λέγουσιν Ἀρισταῖον Ἀπόλλωνός τε 837
εἶναι καὶ Κυρήνης·[17] ἐπὶ δὲ τοῦ Ἀκταίωνος περισσῶς
ἀλγήσαντα τῇ συμφορᾷ καὶ Βοιωτίᾳ τε καὶ πάσῃ τῇ Ἑλ-
λάδι κατὰ ταὐτὰ[18] ἀχθόμενον, οὕτως ἐς τὴν Σαρδὼ
μετοικῆσαί φασιν αὐτόν. οἱ δὲ καὶ Δαίδαλον ἀποδρᾶ- 4
ναι[19] τηνικαῦτα Καμίκου[20] διὰ τὴν ἐπιστρατείαν[21] τὴν
Κρητῶν, καὶ ἀποικίας ἐς τὴν Σαρδὼ μετασχεῖν τῷ Ἀρι-
σταίῳ[22] νομίζουσιν. ἔχοι δ' ἂν λόγον οὐδένα Αὐτο-
νόῃ τῇ[23] Κάδμου συνοικήσαντι τῷ Ἀρισταίῳ Δαίδα-
λον[24] ἢ ἀποικίας ἢ ἄλλου τινὸς μετεσχηκέναι, ὃς ἡλι-
κίαν κατὰ Οἰδίποδα ἦν βασιλεύοντα ἐν Θήβαις. πόλιν

cia in insulam eam venerunt qui Aristaei ductum et auspicia secuti fuerant. Apollinis et Cyrenes Nymphae fuisse filium Aristaeum tradunt; eum ob Actaeonis casum acri confectum dolore ac Boeotiae iam et Graeciae toti infensum in Sardiniam migrasse. Sunt qui putent eodem tempore Daedalum Cretensium arma metuentem, Camico aufugisse, ac domicilii coloniaeque in Sardiniam deducendae consortem Aristaeo fuisse. Probari vero nulla ratione possit, Aristaeo, quicum nupta erat Cadmi filia Autonoe, Daedalum, qui eadem fuit aetate qua Thebis regnavit Oedipus, potuisse vel coloniae vel

πολλοῖς vult C, idque probat Bröndsted. Reisen I, p. 53. Seq. τοὺς om. Pc.

16. μετ' BAgPcLb.

17. κηρήνης Vb; κυρίνης La. — περισῶς Vb.

18. ταῦτα AgLb. — οὔτω Ag. — „οἱ δὲ καὶ δαίδ. — φασὶν αὐτὸν bis La." Sic enotavimus; quae quid sibi velint nunc non satis perspicimus.

19. ἀποδράναι XKFCLb.

20 Καμίκου C. Bröndst. d. l. I, p. 53 (qui idem in codicibus Parisinis sic legi (?) affirmat) B; propter Herodot. VII, 170. Diod. Sic. IV, 78. sequimur, quum haec scriptura propius ad codicum vestigia accedere videatur; Ἰνύκου ex ipso Pausania VII, 4, 5. restituit Smai., idque haud male; fabulae sive potius nominis formam (Stephan. Byz. s. v. Κάμικος) variare putamus. καὶ οἴκου edd. rell. MVabPaPc*AgLab, unde καὶ expellere velit F.

21. ἐπιστρατίαν MVabAgLb; tum τὴν Κρ. SBMPcAg; τῆν̀ (sic; i. e. τὴν, τῶν et si velis τὸν) Va; τῶν edd. rell. VbLa. — τῶν κρητῶν καὶ ἄλλο ἦν τοῖς ἔνδον ἀλέξημα κ. τ. λ. cf. cap. 18, 3. Fuit igitur in codice unde La descriptus est folium falso religatum. Post duo fere folia La pergit: πολὺς δὲ καθέκαστον ἀποικίας ἐς τὴν σαρδὼ μετασχός; cf. de hac confusione quae diximus in Praefatione Vol. I, p. XXX sq.

22. τῶν ἀρισταίων Va.

23. τοῦ κάδμ. Vab; αὐτονοήτου Κάδμ. M; αὐτόνοητη (accentu del.) Lb.

24. δαίδαλος Ag. — ἀποικίας ἄλλου, omisso ἢ, La.

δ' [25] οὖν οἰκίζουσιν οὐδεμίαν οὐδ' οὗτοι, ὅτι ἀριθμῷ τε καὶ ἰσχύϊ [26] ἐλάσσονες, ἐμοὶ δοκεῖν, ἢ κατὰ πόλεως [27] ἦσαν οἰκισμόν. (4) Μετὰ δὲ [28] Ἀρισταῖον Ἴβηρες ἐς τὴν Σαρδὼ διαβαίνουσιν ὑπὸ ἡγεμόνι τοῦ στόλου Νώρακι, καὶ ᾠκίσθη Νῶρα πόλις [29] ὑπὸ αὐτῶν· ταύτην πρώτην γενέσθαι πόλιν μνημονεύουσιν ἐν τῇ νήσῳ· παῖδα δὲ [30] Ἐρυθείας τε τῆς Γηρυόνου καὶ Ἑρμοῦ λέγουσιν εἶναι τὸν Νώρακα. τετάρτη δὲ μοῖρα Ἰολάου Θεσπιέων τε καὶ ἐκ τῆς Ἀττικῆς στρατιὰ [31] κατῆρεν ἐς Σαρδώ· καὶ Ὀλβίαν μὲν πόλιν οἰκίζουσιν, ἰδίᾳ [32] δὲ Ὀγρύλην οἱ Ἀθηναῖοι διασώζοντες τῶν δήμων [33] τῶν οἴκοι τινὸς τὸ ὄνομα· ἢ καὶ αὐτὸς τοῦ στόλου

alius cuiusquam rei participem esse. Verum neque haec manus oppidum ullum munivit, quod erat numero et viribus minor quam quantum sat esset ad novam civitatem constituendam. (4) Post Aristaeum Iberi in Sardiniam transmiserunt duce Norace, a quo conditam urbem Noram vocarunt. Et hanc primam omnium quae in ea insula fuerint urbem norunt. Filium Noracem fuisse dicunt Mercurii ex Erythea Geryonis filia. Quarta inquilinorum cohors Iolao duce in Sardiniam contendit e Thespiensibus et Attica terra. Hi Olbiam urbem condunt, seorsim vero Athenienses Ogrylen, vel translatitio ab aliqua de Atticis curiis nomine, vel quod unus de classis

25. δ' om. Ag.

26. ἰσχὺς Ag.

27. πόλεως ex Am. coni. S, quod sane aptius est; quum idem habeat La recepimus; πόλεων rell.

28. δὲ om. VabM.

29. οἰκίσθη νωραπόλις M; in Lb νωρακι et νωρα sine accentu (οἰκισθήνωρα, sic).

30. δ' Va. — ἐρυθίας Va; ἐρυθέας MAgLab; ἐρυθειας, super ει expuncto ε, Vb; ἐρυθέα Pc. — θεσπιέων δὲ τὲ La.

31. στρατιὰ SBAgPc; στρατεία edd. rell. VabMLab; tum κατεῖρεν M (in Va ῆ ambig.); κατεῖγενρεν Vb; κατῆρες Ag.

32. ἰδιὰ A; tum Ὀγρύλην BVaM PcAgLa, et sine accentu Lb; Ὀγρύλλην AXKFC; Ἀγρύλην Berkel. ad Stephan. Byz. s. v. Ἀγραυλή; „Legendum Ἀγρύλλην vel Ἀγύλην." K; Ἀγρυλὴν S e Steph. Byz., R. Rochette hist. de l'établ. d. colon. gr. II, 260; Γορύλλην Cluver. Bochart Chan. II, 1, 31. p. 637; Ὀγλρύλιν, η super ι, Vb.

33. μήδων M, Va marg., Lb; tum οἰκοί τινος Va; οἰκοιτινος Lb.

μετέσχεν Ὀγρύλος.[34] ἔστι δ' οὖν καὶ[35] κατ' ἐμὲ ἔτι
χωρία τε Ἰολάϊα ἐν τῇ Σαρδοῖ καὶ Ἰόλαος παρὰ τῶν
οἰκητόρων ἔχει τιμάς. Ἰλίου δὲ[36] ἁλισκομένης ἄλλοι τε 6
ἐκφεύγουσι τῶν Τρώων καὶ οἱ ἀποσωθέντες μετὰ Αἰ-
νείου· τούτων μοῖρα ἀπενεχθεῖσα[37] ὑπὸ ἀνέμων ἐς
Σαρδὼ ἀνεμίχθησαν τοῖς προενοικοῦσιν Ἕλλησι· κατα-
στῆναι δὲ ἐς μάχην τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τοῖς Τρωσὶν ἐκώ-
λυσε τοὺς βαρβάρους· παρασκευῇ τε[38] γὰρ ἴσοι τῇ
ἁπάσῃ τὰ ἐς πόλεμον ἦσαν καὶ ὁ Θόρσος ποταμὸς διὰ 828
μέσου σφίσι ῥέων τῆς χώρας ἐπ' ἴσης καὶ ἀμφοτέροις
διαβαίνειν παρεῖχε δέος.[39] ὕστερον μέντοι πολλοῖς ἔτε- 7
σιν οἱ Λίβυες διεπεραιώθησάν[40] τε αὖθις ἐς τὴν νῆ-
σον στόλῳ μείζονι καὶ ἦρξαν ἐς τὸ Ἑλληνικὸν[41] πολέ-

ducibus Ogrylus fuerit. Hac ipsa etiam aetate in Sardinia vici manent qui Iolaia nuncupantur, et ab incolis honores Iolao habentur. Post Ilium eversum ex Troianis et alii profugerunt et ii qui cum Aenea incolumes evaserunt. Horum pars una acti tempestatibus in Sardiniam, Graecis qui ante illic consederant permisti sunt. Quo minus vero cum Graecis et Troianis Barbari bello confligerent, id primum vetuit quod belli apparatu neutra pars alteri cedebat; deinde Thorsus fluvius qui mediam praeterfluit insulam, utramque aciem transmittere metuentem coercebat. Multis post annis Libyes maiore classe in Sardiniam appulsi Graecosque bello adorti, om-

34. Ὀγρύλος (Ὀγρῦλος?) scripsimus, idem coni. B; ογρύλος (sic) Va; ὁ γρύλος M; ὀγρύλος VbLb(?); ὁ γρῦλος PcAgLa; ὁ Γρύλλος edd.; αὐτοὶ — οἱ Ἀγρυλεῖς coni. S. — μετέσχεν dedimus e coni.; μετάσχειν Va; μετεῖχεν edd. VbMPc, Va e correctura, Lab. — δὲ οὖν La.

35. καὶ om. Va; seq. τε om. Pc. — σαρδῶ AgM; in hoc οἱ sup. vers.; τῇ σαρδὼ La. Mox παρὰ τὸν οἰκ. Ag.

36. δὲ FCSBLa; τε AXKVabM PcLbAg; mox ἐκφεύγουσιν Ag. Ad rem potest conferri Wesseling. ad Diod. Sic. IV, 29.

37. ἐπενεχθεῖσα Ag; ὑπενεχθεῖσα La. — σαρδῶαν ἐμίχθ. MLb. — ἐκώλυσεν M. Post τοὺς βαρβάρους deesse aliquid observat Palm. Ms.

38. τε om. Va; tum ἴσοι Sylb., probantibus KF recep. Smai. B; ἴσῃ edd. rell. VabMPcAgLab.

39. παρεῖχεν δὲ ὃς VaMAgLb; δὲ παρεῖχε ὃς ὕστερ. Vb; παρεῖχε δέος· δὲ ὕστ. A; παρεῖχεν. ὡς δὲ ὕστερον πολλ. ἔτ. La; quae vestigia deducere videntur ad παρεῖχε δέος. ὡς δὲ ὕστερον πολλοῖς ἔτεσιν, sublata distinctione post πολέμου. Mox μέντοι Schaefer SCB Ag?; μὲν δὴ edd. rell. VabMPcLb; om. La.

40. διεπεραιώθησαν Va; ἐπεραιώθησαν edd. VbMPcAgLab.

41. ἐς πελληνικὸν VabMPcAgLb; ἐς τὸ Ἑλληνικὸν edd. La. — ἐπέλαβεν M.

μου. τὸ μὲν δὴ Ἑλληνικὸν ἐς ἅπαν ἐπέλαβε φθαρῆναι, ἢ ὀλίγον ἐγένετο ἐξ αὐτοῦ τὸ ὑπολειφθὲν, οἱ δὲ [42] Τρῶες ἐς τῆς νήσου τὰ ὑψηλὰ ἀναφεύγουσι· [43] καταλαβόντες δὲ ὄρη δύσβατα ὑπὸ σκολόπων [44] τε καὶ κρημνῶν Ἰλιεῖς μὲν ὄνομα καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἔχουσι, Λίβυσι [45] μέντοι τὰς μορφὰς καὶ τῶν ὅπλων τὴν σκευὴν καὶ ἐς
8 τὴν πᾶσαν δίαιταν [46] ἐοίκασιν. (5) Ἔστι δὲ νῆσος οὐ πολὺ ἀπέχουσα τῆς Σαρδοῦς, Κύρνος ὑπὸ Ἑλλήνων, ὑπὸ δὲ Λιβύων τῶν ἐνοικούντων καλουμένη [47] Κορσική. ἐκ ταύτης μοῖρα οὐκ [48] ἐλαχίστη στάσει πιεσθεῖσα ἀφίκετο ἐς τὴν Σαρδώ, καὶ ᾤκησαν τῆς χώρας ἀποτεμόμενοι [49] τῆς ἐν τοῖς ὄρεσιν· ὑπὸ μέντοι τῶν ἐν τῇ Σαρδοῖ τῷ ὀνόματι ὀνομάζονται τῷ [50] οἴκοθεν Κορ-
9 σοί. Καρχηδόνιοι δὲ ὅτε ναυτικῷ μάλιστα ἴσχυσαν κατεστρέψαντο μὲν καὶ ἅπαντας τοὺς ἐν τῇ Σαρδοῖ, πλὴν [τῶν] Ἰλιέων [51] τε καὶ Κορσῶν, (τούτοις δὲ μὴ ἐς δουλείαν [52] ὑπαχθῆναι τὸ ἐχυρὸν ἤρκεσε τῶν ὀρῶν) [53]

nes ad internecionem exciderunt, vel certe quam paucissimos reliquos fecere. Nam Troiani quum in montanam insulae regionem confugissent montesque praeacutis vallis et pendulis rupibus impervios occupassent, Iliensium ibi nomen adhuc retinent, facie illi quidem, armatura, totaque victus ratione Afris persimiles. (5) Abest non longe a Sardinia insula Corsica ab inquilinis e Libya, a Graecis Cyrnos nominata. Ex hac non parva utique manus seditione pulsi in Sardiniam transiere montibusque occupatis oppida sibi muniere; a Sardis certe patrio ipsorum nomine Corsi appellantur. Carthaginienses quum essent maritimis rebus praepollentes omnes e Sardinia praeter Ilienses et Corsos eiecerunt; nam illos quominus potuerint in potestatem redigere praerupti et muniti montes

42. οἱ δὲ FCSmin. BAgLa; οἵ τε edd. rell. VabMPdLb; seq. ἐς om. Va. — τὴν νῆσον τὴν ὑψηλὴν La.

43. ἀναφαίνουσιν Vb; ἀναφεύγουσιν AgLa.

44. σκολώπων Vb.

45. Λύβυσι AVb; Λίβουσι M; tum δὲ μέντοι Va.

46. πανδίαιταν M.

47. καλουμένη om. Va. — κορσίκη La.

48. οὐχ ἐλαχ. Vb. — ἐλαχίστη σει πιεσθεῖσα (sic) La.

49. ἀποτεμόμενοι bis Va.

50. τῶν οἰκ. Va; tum Κορσοί SB; Κόρσοι edd. rell. Lab. Mox ὅτι ναυτικῷ praestare videtur. — ἅπαντας ἐν sine τοὺς La; sq. τῶν om. BPcAgLa.

51. Ἰλέων VbMLa; Ἱλέων Va. — κόρσων Lab.

52. εἰς δουλίαν Va; ὑπαχθῆναι La; tum ἤρκοκε, σ sup. κ, La.

53. ὅρων VbLb; deinde ᾤκησαν

ῴκισαν δὲ ἐν τῇ νήσῳ καὶ αὐτοὶ πόλιν οἱ Καρχηδό-
νιοι, Κάραλιν [54] τε καὶ Σύλκους, τοῦ δὲ ἐπικουρικου
τῶν Καρχηδονίων Λίβυες ἢ Ἴβηρες [55] ἐς ἀμφισβήτησιν
λαφύρων ἀφικόμενοι, καὶ ὡς εἶχον ὀργῆς ἀποστάντες
ἐσῳκίσαντο ἐς τὰ ὑψηλὰ καὶ οὗτοι τῆς νήσου· Βαλα-
ροὶ [56] τὸ ὄνομά ἐστιν αὐτοῖς κατὰ γλῶσσαν τὴν Κυρ-
νίων· Βαλαροὺς γὰρ τοὺς φυγάδας καλοῦσιν [57] οἱ
Κύρνιοι. γένη μὲν τοσαῦτα τὴν Σαρδὼ καὶ ἐσῳκισμέ- 10
να οὕτω νέμεται. (6) Τῆς δὲ νήσου τὰ πρὸς [58] τῆς
ἄρκτου καὶ ἠπείρου τῆς κατὰ Ἰταλίαν ἐστὶν ὄρη δύσβα-
τα τὰ πέρατα συνάπτοντα ἀλλήλοις· καὶ ἦν παραπλέῃς
ναυσί [59] τε ὅρμους παρέχεται κατὰ τοῦτο ἡ νῆσος,
πνεύματά τε ἄτακτα καὶ ἰσχυρὰ αἱ [60] ἄκραι τῶν ὀρῶν 11
καταπέμπουσιν ἐς τὴν θάλασσαν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα διὰ 839
μέσης αὐτῆς ὄρη χθαμαλώτερα. ὁ δὲ ἀὴρ ὁ ἐνταῦθα

obstiterunt. Munierunt in ea insula Poeni urbes duas, Caralin et Sylcos. Quum vero Carthaginiensium socii sive Libyes sive Iberi, orta de spoliis controversia, ira in Poenos exarsissent, facta secessione et ipsi domicilia in excelsis insulae iugis sibi posuere; eos patria lingua sua Balaros Corsi appellarunt, quod eodem nomine exules vocant. Atque hae quidem gentes et in eas quas diximus divisi urbes Sardiniam incolunt. (6) Eius ora quae est ad Aquilonem et Italiae littora conversa, in montes consurgit invios, quorum extremitates aliae alias contingunt; adnavigantes vero opportunis accipit stationibus. E proximis montium iugis praevalidi et incerti ventorum flatus in mare irruunt. Sunt et alii interius montes multo ascensu faciliores; sed inter eos plerumque turbidus et pestilens intercluditur aër. In causa est sal qui ibi

AgLbVb. — Sq. δὲ om. Vb. Mox πόλεε s. πόλεις vult S, hoc placet; „urbes *duas*“ Am. πόλεις etiam Bochart d. l. p. 636.

54. *Κάραλιν* Bochart. Chan. p. 636. BAgPc; καραλίν Lb; *Κάρναλιν* edd. rell. VabM; κάραρίν La. — Σύλκους BPcVbAgLab; Σουλκοῦς C; Σύλλους edd. rell. VaM; Σουλχοὺς Bochart. l. d.

55. Ἴβυρης Vb; ἴβυρες Ag. — ἀφίσαντες BPc(?); ἀφιστάντες AXKFCVabMAgLab; ἀποστάντες Sylb. S; tum ἐςῳκήσαντο AXK; ἀνῳκίσαντο Valcken. ad Herod. IV, 18.

56. βάρβαροι Ag; βάλαροι La; sine accentu Lb.

57. καλοῦσι M. — ἐσωπλισμένα La.

58. πρὸ AVabAgLab.

59. νηυσίν PcAgLa. Mox πνεύματα δὲ ἄτακτα praestare videtur; exempla ubi τε et δὲ se excipiunt, apud Pausaniam inveniuntur simillima.

60. αἱ inseruimus cum Cor. BPc(?) Lab; καὶ Ag; om. rell.

θολερός τε ὡς ἐπίπαν ἐστὶ καὶ νοσώδης·[61] αἴτιοι δὲ οἵ τε ἅλες οἱ πηγνύμενοι καὶ ὁ νότος βαρὺς καὶ βίαιος ἐγκείμενος· οἵ ἄνεμοί τε οἱ ἀπὸ τῆς ἄρκτου διὰ τὸ ὑψηλὸν τῶν ὀρῶν τῶν πρὸς τῆς Ἰταλίας κωλύονται[62] πνέοντες θέρους ὥρᾳ τόν τε[63] ἀέρα τὸν ταύτῃ καὶ τὴν γῆν ἀναψύχειν. οἱ δὲ[64] τὴν Κύρνον σταδίους φασὶν οὐ πλέονας[65] ἀπὸ τῆς Σαρδοῦς ἢ ὀκτὼ[66] τῇ θαλάσσῃ διείργεσθαι, ὀρεινήν τε οὖσαν καὶ ἐς ὕψος διὰ πάσης ἀνήκουσαν· τὸν Ζέφυρον οὖν καὶ Βορέαν ὑπὸ τῆς Κύρνου[67] κωλύεσθαι νομίζουσι μὴ καὶ ἄχρι τῆς
12 Σαρδοῦς[68] ἐξικνεῖσθαι. ὄφεις δὲ οὔτε οἱ[69] ἐπὶ συμφορᾷ τῇ ἀνθρώπων οὔτε ὅσον ἀνώλεθρον αὐτῶν, οὐδὲ οἱ[70] λύκοι τρέφεσθαι πεφύκασιν. οἱ δὲ κριοὶ[71] μέγεθος μὲν τοὺς ἑτέρωθι οὐχ ὑπερβάλλουσιν, εἶδος δέ ἐστιν αὐτοῖς ὁποῖον ἐν πλαστικῇ[72] τις ἂν τῇ Αἰγιναίᾳ

cogitur, et praegravis ac violenter incumbens Auster. Obstant praeterea praealti montes quo minus a Septentrionibus flantes venti coeli et terrae vaporem aestate tempestivo frigore leniant. Existimant alii Corsicam insulam, quae a Sardinia non amplius quam octo stadia lato mari dividitur, excelsis se undique montibus attollentem Favonio et Aquiloni obtendi quo minus eorum in Sardiniam flatus pervadant. Serpentes certe neque hominum generi infensi, neque veneni expertes, aut lupi uspiam in ea insula gignuntur. Arietes quidem magnitudine nihilo aliis praestant, tali propemodum specie qua in Aeginaeis officinis silvestrem fingunt arietem; pectore tan-

61. νοσώδεις Vb, η sup. ει. — αἴτιος La; tum οἵ τε ἄνεμοι id.; dein ὀρῶν πρὸς omisso τῶν id.

62. κολύοντε, αι super ε, Vb.

63. τὸν δὲ VabMAgLab.

64. οἳ δὲ S, qui virgulam deinde ponit post ἀνήκουσαν. — κῦρνον VaLbM; τὸν κῦρνον Vb; κόρνον La.

65. πλείους ονας Vb.

66. ὀγδοήκοντα Cor.

67. ὑπὸ τὴν Κῦρνον PcM; ὑπὸ τὴν Κύρνον Vab; ὑπὸ τὴν κύρνον Lb.

68. σάρδους Vb.

69. οἱ om. PcVabLab; mox ἀνόλεθρον Vb; οὔτε ὅσ. ἀν. αὐτῶν om. Ag.

70. οἱ om. AXK.

71. οἱ Κριοὶ (sic) μέγ. C; οἱ δὲ κριοὶ μέγ. BSmai.; οἱ δὲ ἄγριοι τράγοι edd. rell. Vab; δὲ et τράγοι om. MPcAgLb; οἱ δὲ τράγοι ἄγριον La. Res nondum expedita videtur.

72. ἐμπλαστικῇ M sec. S; ἐμπλαστική MVabLb; ἐκ πλαστικῇ La. — αἰγειναία Lb; tum ποιήσειεν Censor in Ephem. Erlang. 1801. N. 95. Pors. Smai. B; ποιήσειε Smin.; ποιήσει edd. rell. VabMPcAg; ποιήσῃ La; silet Lb. Fortasse ποιῆσαι; deinde ἀγροίον Vb, ο expunct.

ποιήσειεν ἀγρίου κριοῦ· τὰ μέντοι ἀμφὶ τὸ στῆθος δασύτερά ἐστιν αὐτοῖς ἢ[73] *ὡς πρὸς Αἰγιναίαν τέχνην εἰκάσαι· κέρατα δὲ οὐ διεστηκότα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἀλλὰ [ἐς]*[74] *εὐθὺ παρὰ τὰ ὦτα ἔχουσιν ἐληλιγμένα· ὠκύτητι δὲ ἅπαντα τὰ θηρία ὑπερήρκασιν.*[75] (7) *Πλὴν* 13
δὲ ἢ[76] *βοτάνης μιᾶς καθαρεύει καὶ ἀπὸ φαρμάκων ἡ νῆσος ὅσα ἐργάζεται θάνατον· ἡ πόα δὲ ἡ ὀλέθριος*[77] *σελίνῳ μέν ἐστιν ἐμφερής, τοῖς φαγοῦσι*[78] *δὲ γελῶσιν ἐπιγίνεσθαι τὴν τελευτὴν λέγουσιν. ἐπὶ τούτῳ δὲ Ὅμηρός τε καὶ οἱ ἔπειτα ἄνθρωποι τὸν*[79] *ἐπὶ οὐδενὶ ὑγιεῖ Σαρδάνιον*[80] *γέλωτα ὀνομάζουσι. φύεται δὲ μάλιστα ἡ πόα περὶ τὰς πηγάς· οὐ μέντοι μεταδίδωσί γε καὶ τῷ ὕδατι*[81] *τοῦ ἰοῦ. τὸν μὲν δή γε τῆς*[82]

tum hispidiore sunt quam ut cum Aeginaeis operibus comparari queant; cornua in capite gerunt non recto statu divaricata, sed protinus secundum aures in gyrum retorta; velocitate feras omnes anteeunt. (7) Eadem insula est venenorum omnium et lethalium stirpium expers. Una est herba perniciosa, apio persimilis; qui eam comederint ridentes emoriuntur. Ex eo Homerus aliique post eum Sardonium eum dixerunt risum, qui in re minime commoda et mente parum sana ederetur. Gignitur circa fontes maxime, nec tamen cum ipsis aquis veneni naturam communicat. Ac de Sardinia quidem sermonem huic de Phocensium rebus commentario inseruimus,

73. *ἡ* A. — tum *Αἰγειναίαν* ALb; *αἰγειναῖαν* M.

74. *ἐς* om. Va.

75. *ὑπερήρκασιν* Ag; *ὑπερήρκασι* rell.

76. *ἢ* inseruimus cum BVabMPc AgLab. Tum *ὅσα* La; *ἃ* rell.; *α* (sic) Lb, quod causam lectionis vulgatae aperit.

77. *δὲ ὀλ.* (correctura in *ὀ*) Va; tum *σελίνων* VaAgLbM; *σελήνων* Vb.

78. *φαγοῦσιν* Ag. — *γελῶσι* M. — *ἐπιγίγνεσθαι* La.

79. *τὸν* om. Va; tum *ἐπεὶ* pro *ἐπὶ* idem. — *ὑγιῆ* VabLb; *ὑγεία* La.

80. *Σαρδάνιον* BPcAgLa; *Σαρδώνιον* AXKFCMVabLb; *Σαρδόνιον* S; conferendi sunt de nominis scriptura Eustath. ad Hom. Od. XX, 302. p. 1893 (735) et Schneider ad Platon. Polit. p. 33 sq. — *ὠνομάζουσι* La, *ὀνομάζουσιν* Lb.

81. *τῶ ὕδατις* A; *τοῦ ὕδατος* VabMPcLb; *τῷ ὕδατι* edd. rell. AgLa. — *τὸν ἰὸν* (sup. vers. vulg.) Lb.

82. *δὴ περὶ τῆς* Pors., quod placet; *σαρδῶ* VabAg; tum *ἐπεισηγαγόμεθα* Ag; *ἐπιςηγαγόμ.* La; *ἐπεισηγαγόμ.* rell.; conf. Vol. II, p. XXXI. in hac compositione ubique diphthongum tueri videntur Pausaniae codices. Tum *τὴν* pro *ταύτην* La.

Σαρδοῦς λόγον ἐπεσηγαγόμεθα ἐς τὴν Φωκίδα συγγραφήν, ὅτι οὐχ ἥκιστα καὶ ἐς ταύτην οἱ Ἕλληνες τὴν νῆσον ἀνηκόως εἶχον.

CAPUT XVIII.

Calliae Atheniensis et Achaeorum donarium — urbis Phanae obsidio et expugnatio — Rhodiorum et Ambraciotarum — Orneatarum — Tisagorae donarium e ferro elaboratum — Elatensium et Massaliotarum donaria — Aetoliae signum, Aetolorum et Gorgiae Leontini donarium.

840 *Τὸν δὲ ἵππον, ὃς ἐφεξῆς τῇ εἰκόνι ἐστὶ*[1] *τοῦ Σάρδου, Ἀθηναῖος Καλλίας Λυσιμαχίδου*[2] *πατρὸς ἀναθεῖναί φησιν, ἰδίᾳ περιποιησάμενος ἀπὸ τοῦ πρὸς Πέρσας πολέμου*[3] *χρήματα.* (2) *Ἀχαιοὶ δὲ ἀνέθεσαν Ἀθηνᾶς ἄγαλμα*[4] *πόλιν τῶν ἐν Αἰτωλίᾳ παραστησάμενοι πολιορκίᾳ·*[5] *τῇ πόλει δὲ ἣν εἷλον Φανὰ*[6] *τοὔνομα ην. γενέσθαι δὲ χρόνον φασὶν οὐκ ὀλίγον τῇ πολιορκίᾳ· καὶ ὡς ἀδυνάτως εἶχον ἑλεῖν τὴν πόλιν*[7] *θεωροὺς ἀποστέλλουσιν ἐς Δελφούς, καὶ αὐτοῖς ἀφίκετο μάντευμα·*

quod perexigua adhuc ad Graecos eius insulae notitia pervenerit.

Cap. XVIII. Equus deinde Sardi statuae proximus est, quem Callias Atheniensis Lysimachidae filius se dedicasse testatur, is qui de Marathonia praeda privatim sibi opes comparavit. (2) Achaei Minervae signum posuerunt, Aetoliae urbe per obsidionem expugnata cui nomen Phana. Quum obsidionis tempus duceretur, neque ulla urbis capiendae ratio iniri posset, qui missi fuerant Apollinem sciscitatum huiusmodi responsum acceperunt:

Cap. XVIII. 1. *ἐστὶν* Ag.
2. *λυσιμάχου* Vb; tum *ἀναθῆναι* VabLab. Post *ἰδίᾳ* distinxit S, neque ante neque post B. Mox *φασιν* VaLa (in hoc *η* sup. *α* expuncto); *σφίσιν* Vb.
3. *πολέμου* - *Αἰτωλίᾳ* om. M.
4. *ἀγάλματα* Va. — *παραστησάμενοι*, *ος* sup. *οι*, M.
5. *πολιορκίαν* Vb; *πολυορκίᾳ* Ag.
6. *φανᾶ* Vb; *φάνα* La; *φανατ' οὔνομα* (sic) A; *φανατουνομα* Lb; mox *ἐγγενέσθαι* coni S.
7. *τὴν πόλιν* om. Vb.

Γῆς Πέλοπος ναίεται καὶ Ἀχαιΐδος, ὀππότε[8] *Πυθὼ* 2
Ἤλθετε πευσόμενοι, ὥς κε πτολίεθρον ἕλητε,
Ἀλλ' ἄγε δὴ φράζεσθε λάχος[9] *πόσον ἦμαρ ἕκαστον*
Λαῶν πινόντων ῥύεται πόλιν, ἢ δὲ[10] *πέπωκεν.*
Οὕτω γάρ κεν ἕλοιτε Φανὰν πυργήρεα κώμην.

οὐ συνιέντες οὖν ὁποῖόν τι ἤθελεν ὁ χρησμὸς λέγειν, 3
οἱ μὲν οἴκαδε ἀποπλεῖν ἐβουλεύοντο διαλύσαντες τὴν πολιορκίαν,[11] *οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους οἵ*[12] *τε ἄλλοι οὐδενὶ λόγῳ σφᾶς ἐνεποιοῦντο καὶ γυνὴ πρόεισιν ἐκ τοῦ τείχους ὕδωρ ἐκ τῆς ὑπὸ τῷ τείχει*[13] *λαβεῖν πίδακος. ἐπιδραμόντες*[14] *δὲ ἐκ τοῦ στρατεύματος αἰχμάλωτόν τε τὴν*[15] *γυναῖκα αἱροῦσι, καὶ διδάσκονται παρ' αὐτῆς οἱ Ἀχαιοὶ ὅτι τὸ ὀλίγον τὸ ἐκ τῆς πίδακος ὕδωρ, ὁπότε*

Qui Pelopis terras quique arva tenetis Achivum,
Pytho venistis scitatum, qua ratione
Urbs obsessa iugum accipiat. Curae vobis sit
Observare, bibant quantum qui moenia servant.
Sicque Phana imperium vestrum turrita subibit.

Hoc oraculum quidnam sibi vellet quum non intelligerent, soluta obsidione domum retro navigare decreverant. Hostem plane contemnebant et alii qui obsidebantur et mulier quaedam ad proximum fontem aquatum e portis egressa est. Eam militum globus excursione facta captivam in castra pertrahunt. Docentur ab ea Achaei oppidanos noctu ex eo fonte aquam

8. *ὀπποτ' ἐς Πυθ.* Va; *ὀπότ' ἐς Πυθ.* Vb; *ὀππότε ἐς π.* Lb; *ὀππότε Πυθ.* edd. MPcAgLa; „an forte *οἳ ποτί*? mox nescio an praestet *πᾶς* et *ἕλοιτε.*“ B. — *πευσόμενος* Lb. — *ὡς καὶ* VabMLb.

9. *λέχος* VaM.

10. *ἠδὲ* XKFC. — *πέπτωκεν* VbLa. — *φάναν* La; sine accentu Lb; *πυργηρέαν* La. Mox *τι* post *ὁποῖον* om. La.

11. *πολυορκίαν* Va.

12. *οἵ τε ἄλλοι* e correctura B; *οἱ δὲ ἄλλοι* MVabPcAgLb; *οἱ δὲ ἄλλη* AXKF et inter uncos S; expungit C. Tum *ἐν οὐδενὶ — ἐποιοῦντο* coni. K; probante F recepit S; *ἐν οὐδενὶ — ἐνεποιοῦντο* C; *οὐδενὶ — ἐποιοῦντο* edd. rell. et codd. praeter Lab, qui habent *οὐδενὶ — ἐνεποιοῦντο*, quod probavimus, quamvis prona est coniectura, praepositionem in textu omissam marginique adscriptam in locum alienum remigrasse; Pausaniam enim *ἐν οὐδενὶ — ἐποιοῦντο* scripsisse putamus. Correctoris manum deprehendimus in lectione La: *οἱ μὲν ἄλλοι οὐδ. λόγ. σφ. ἐνεποιοῦντο, γυνὴ δὲ πρόεισιν.*

13. *τέχει* A; *τέλει* MVab; praecedens *ἐκ τῆς* om. La.

14. *ἐπιλαβόντες* Pa.

15. *τήν τε τὴν* AX.

ἐφ'[16] ἑκάστης λάβοιεν τῆς νυκτὸς, διεμετροῦντο αὐτὸ,
καὶ ἄλλο ἦν τοῖς ἔνδον ἀλέξημα οὐδὲν ἐς δίψαν. οὕτω
δὴ συγχέαντες οἱ Ἀχαιοὶ τὴν πηγὴν τὸ πόλισμα αἱροῦ-
4 σιν.[17] (3) Ῥόδιοι δὲ οἱ ἐν Λίνδῳ[18] παρὰ ταύτην τὴν
Ἀθηνᾶν τὸ ἄγαλμα ἔστησαν τοῦ Ἀπόλλωνος. ἀνέθεσαν
δὲ καὶ Ἀμβρακιῶται χαλκοῦν ὄνον, νυκτομαχίᾳ Μολοσ-
σοὺς νικήσαντες. λόχον[19] μέν σφισιν ἐν νυκτὶ οἱ Μο-
λοσσοὶ παρεσκεύασαν· ὄνον[20] δὲ, ὃς ἐλαυνόμενος ἐκ
841 τοῦ ἀγροῦ[21] τότε ἔτυχεν, ὄνον θήλειαν διώκοντος σὺν
ὕβρει τε τῇ ἄλλῃ καὶ τραχύτητι τοῦ φθέγματος,[22]
ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ ἀνδρὸς ὃς τὸν ὄνον ἤλαυνε βοῶν-
τος ἀσαφῆ τε καὶ[23] ἄκοσμα, οὕτως οἵ τε[24] ἐκ τῆς
ἐνέδρας τῶν Μολοσσῶν ἐξανίστανται ταραχθέντες καὶ οἱ
Ἀμβρακιῶται φωράσαντες τὰ ἐπί σφισι βεβουλευμένα
ἐπιχειροῦσιν ἐν τῇ[25] νυκτὶ, καὶ ἐκράτησαν μάχῃ τῶν
5 Μολοσσῶν. (4) Ὀρνεᾶται[26] δὲ οἱ ἐν τῇ Ἀργολίδι πο-
λέμῳ σφᾶς Σικυωνίων πιεζόντων τῷ Ἀπόλλωνι εὔξαντο,

haustam suis dividere, neque eos ad sitim levandam aliud quicquam praesidii habere. Conturbato itaque fonte oppidum Achaei capiunt. (3) Rhodii Lindi incolae prope hanc Minervam Apollinis signum statuerunt. Dedicarunt etiam Ambraciotae aeneum asinum victis nocturna pugna Molossis. Nam quum in illos noctu insidias disposuissent Molossi, asinus qui forte ex agro in oppidum agebatur asellam insectans cum multa lascivia vehementem ruditum sustulit. Ipse etiam agaso per tenebras obscura et incondita voce inclamabat. Iniecit ea res tantam Molossis trepidationem, ut statim insidiarum locum deseruerint. Eos Ambraciotae detecta fraude noctu invadentes proelio superant. (4) Orneatae qui sunt in Argolica terra quum Sicyoniorum bello premerentur, votum Apollini

16. ἐπ' ἑκ. Ag; seq. τῆς om. La. — διεμετροῦντο Sylb. FCSB PcAg; διεμέτρουν τὸ AXKMVab Lb et sine τὸ La, in quo sic: διεμέτρουν αὐτὸ καὶ διεχεῖτο ἐς πλέον — v. cap. 20, 7.

17. αἱροῦσιν B; αἱροῦσι edd. rell. Lab.

18. λίδῳ Ag; λινδῷ Lb; praecedens οἱ om. La; tum ἐστήσαντο τοῦ La; οἶνον — νικήσαντας idem.

19. λόχοι M.

20. ὄνος M.

21. ἀγοῦ Ag.

22. φθέματος Va.

23. καὶ om. Va; τε om. La.

24. ὅς τε A; tum ἐνέδρας Smai. C marg. BPcAgLb; ἀνέδρας M; ἕδρας edd. rell. VabLa.

25. τῇ om. Vb.

26. Ὀρνεᾶται SBLaM; Ὀρνεάται edd. rell. VabLb. — ἡ ἐν τῇ La. ἤυξαντο, υ sup. vers., La.

εἰ ἀπώσαιτο [27] ἐκ τῆς πατρίδος τῶν Σικυωνίων τὸν στρατὸν πομπήν τε ἐν Δελφοῖς αὐτῷ στελεῖν [28] ὁσημέραι καὶ ἱερεῖα θύσειν οἷα [29] δὴ καὶ ὅσα ἀριθμόν. νικῶσί τε δὴ [30] μάχῃ τοὺς Σικυωνίους, καὶ ὥς σφισιν ἐφ᾽ ἡμέρας πάσης ἀποδιδοῦσι τὰ κατὰ τὴν εὐχὴν δαπάνη τε ἦν μεγάλη καὶ μείζων ἔτι τοῦ ἀναλώματος ἡ ταλαιπωρία, οὕτω δὴ [31] σόφισμα εὑρίσκουσιν ἀναθεῖναι τῷ θεῷ θυσίαν τε καὶ πομπὴν χαλκᾶ ποιήματα.
(5) Ἔστιν [32] ἐνταῦθα καὶ ἄθλων τῶν Ἡρακλέους τὸ 6
ἐς τὴν ὕδραν, ἀνάθημά τε [33] ὁμοῦ Τισαγόρου καὶ τέχνη, [34] σιδήρου καὶ ἡ ὕδρα καὶ ὁ Ἡρακλῆς. σιδήρου δὲ ἐργασίαν τὴν ἐπὶ ἀγάλμασι χαλεπωτάτην καὶ πόνου συμβέβηκεν εἶναι πλείστου· θαύματος μὲν δὴ καὶ τοῦ Τισαγόρου τὸ ἔργον, ὅστις δὴ ὁ Τισαγόρας, θαύματος δὲ οὐκ ἐλαχίστου καὶ ἐν Περγάμῳ λέοντός τε καὶ ὑὸς [35] ἀγρίου κεφαλαὶ σιδήρου καὶ αὗται· Διονύσῳ [36] δὲ

nuncuparunt, si hostibus repulsis patriam periculo liberare potuissent quotidianam se illi pompam Delphis exsequuturos et hostias generis numerique haud scio cuius et quanti immolaturos. Verum quum Sicyoniis proelio victis voti rei facti essent, pompam quotidie ex voto mittentibus impensa quidem gravis, gravior vero laboris et molestiae continuatio visa est. Venit igitur in mentem satis deo factum iri, si et sacrificii et pompae simulacra Apollini dedicassent. Aenea sunt itaque votum testantia illic opera. (5) Exin Herculis contra hydram aerumna, Tisagorae donum pariter et opificium. E ferro tam Hercules est quam hydra. Facere sane e ferro signa res longe difficillima et laboris plurimi. Tisagorae hoc artificium, quicunque ille fuerit Tisagoras, iure dignum admiratione videatur; spectantur etiam non minore cum admiratione Pergami leonis et apri capita et ipsa ferrea, Libero Patri conse-

27. ἢ ἀπωσ. Va; ἀπώσαιντο mallit B; placet; idem Am. legisse videtur.

28. στέλλειν VabMPcAgLb; στελεῖν edd. La; tum ὁσηραὶ M. — ἱερὰ Va. — θήσειν La.

29. οἷα - σφίσιν om. M; ὁπόσα ἀρ. νικῶσιν Ag; ὁπόσα placet; vid. v. gr. IX, 3, 8. not. 38.

30. τε καὶ δὴ Va. — μεῖζον La.

31. οὕτω δὲ VbM; οὕτω καὶ Va; mox ἀναθῆναι VabMLab.

32. πομπήν. Χαλκᾶ ποιήματα ἔστιν AXK.

33. ἀναθήματα ὁμ. Ag.

34. ante τέχνη volente Sylb. ἡ delevimus cum SB. — καὶ τέχνη usque Τισαγόρου om. La; mox ἡ ὕδρα Sylb. SBPcAgLb; ἡ om. edd. rell. VabM.

35. υἱὸς Vb.

36. διονύσου PcLa, haud inepte. Tum volente F recepimus δὲ; idem offert La; τε edd. et rell. codd.

7 ἀναθήματα σφᾶς ἐποιήσαντο. (6) Φωκέων δὲ οἱ ἔχοντες Ἐλάτειαν (ἀντίσχον[37] γὰρ τῇ Κασσάνδρου πολιορκίᾳ Ὀλυμπιοδώρου σφίσιν ἐξ Ἀθηνῶν ἀμύνοντος) λέοντα τῷ Ἀπόλλωνι χαλκοῦν ἀποπέμπουσιν ἐς Δελφούς. ὁ δὲ Ἀπόλλων ὁ[38] ἐγγυτάτω τοῦ λέοντος Μασσαλιωτῶν ἐστὶν ἀπὸ τῆς[39] πρὸς Καρχηδονίους ἀπαρχὴ ναυμαχίας. (7) Πεποίηται δὲ ὑπὸ Αἰτωλῶν τρόπαιόν τε καὶ γυναικὸς ἄγαλμα ὡπλισμένης,[40] ἡ Αἰτωλία δῆθεν·
842 ταῦτα[41] ἀνέθεσαν ἐπιθέντες οἱ Αἰτωλοὶ Γαλάταις δίκην ὠμότητος ἐς Καλλιέας. ἐπίχρυσος δὲ εἰκὼν, ἀνάθημα[42] Γοργίου τοῦ ἐκ Λεοντίνων, αὐτὸς Γοργίας ἐστὶν [εἰκών].[43]

orata. (6) Ex Phocensibus qui Elatean incolunt, obsidione qua a Cassandro urgebantur liberati, Athenis misso ad opem ferendam Olympiodoro Delphico Apollini leonem aeneum miserunt. Qui vero leoni proximus est Apollo Massiliensium decima est de Carthaginiensibus navali proelio superatis. (7) Dedicarunt Aetoli trophaeum et armatae mulieris (Aetolia scilicet ea est) simulacrum; atque posuerunt haec signa Aetoli sumto supplicio de Gallis propter immanem eorum in Callieas crudelitatem. Inaurata statua Gorgiae Leontini donum est; ipsa nempe Gorgiae effigies.

37. ἀνέσχον AMVa; κατέσχον La. — κασάνδρου Lab. Deinceps Ὀλυμπιοδώρου . . . ἀμύνοντος Am. Sylb. FCSBPcAg; Ὀλυμπιοδώρου . . . ἀμύναντος La; Ὀλυμπιοδώρῳ . . . ἀμύνοντες AXKMVabLb. — σφίσιν Am. Sylb. FCSBLa; φασὶν AXKMVaPcAgLb; in Vb φησὶν esse videtur. — ἐξ ἀθηνᾶς La.

38. ὁ om. VaLa.

39. ἀπὸ τῶν MVabLab. — ἀπαρχὴν Vab; ἀπ' ἀρχὴν La. A verbis Πεποίηται δὲ novum caput incipit B.

40. ὁπλισμένης Vb.

41. ταῦθα Va.

42. ἀνάθυμα Vb; deinde γοργείου Vb; tum τοῦ ἐκ Λεοντ. FCSBMPc; ἐκ om. AXKVabLa; „uterque interpres legit τοῦ Λεοντίνου.“ Sylb.; τοῦ κλεοντίνων AgLb. — αὐτὸς δὲ γοργ. La.

43. „Si εἰκών post ἐστὶν tollas, dilucidior erit sententia; nam pro ἐστὶν εἰκών legere ἐστὶ νικῶν non puto esse satis tutum.“ Sylb. Delet C; nos uncis inclusimus cum FSB. —

CAPUT XIX.

Scyllis urinandi arte insignis signum, Amphictyonum donarium, et Hydnae signum a Nerone ablatum — narratio Lesbia de Baccho Cephallene — signa in pinnaculis fastigatis templi Delphici — Gallorum expeditiones — Gallorum Brenno duce in Graeciam irruptio uberius exponitur — numerus exercitus Gallorum et equitatus singularis ratio, cum Persarum Immortalibus comparata.

Παρὰ δὲ τὸν[1] *Γοργίαν ἀνάθημά ἐστιν Ἀμφικτυόνων Σκιωναῖος Σκύλλις, ὃς καταδῦναι καὶ ἐς τὰ βαθύτατα θαλάσσης πάσης ἔχει φήμην·*[2] *ἐδιδάξατο δὲ καὶ* 2
Ὕδναν[3] *τὴν θυγατέρα δύεσθαι. οὗτοι περὶ τὸ ὄρος τὸ Πήλιον ἐπιπεσόντος*[4] *ναυτικῷ τῷ Ξέρξου βιαίου χειμῶνος προσεξειργάσαντό σφισιν ἀπώλειαν, τάς τε ἀγκύρας*[5] *καὶ εἰ δή τι ἄλλο ἔρυμα ταῖς τριήρεσιν ἦν ὑφέλκοντες. ἀντὶ τούτου μὲν οἱ Ἀμφικτύονες καὶ αὐτὸν Σκύλλιν*[6] *καὶ τὴν παῖδα ἀνέθεσαν. ἐν δὲ τοῖς ἀνδριάσιν*[7] *ὁπόσους Νέρων ἔλαβεν ἐκ Δελφῶν, ἐν τούτοις τὸν ἀριθμὸν καὶ τῆς Ὕδνης ἀπεπλήρωσεν*[8] *ἡ εἰκών.*

Cap. XIX. Ei adhaeret Amphictyonum donum Scionaeus Scyllis, homo urinandi peritia clarus. Is eandem artem, natandi scilicet subter altissimas cuiusvis maris aquas, Hydnam filiam edocuerat. Ambo itaque quum circa Pelion vehemens tempestas Xerxis classem oppressisset, ancoris et aliis (si qua forte fuerant infra aquas) navium retinaculis abscissis perniciem triremibus apportarunt. Eius in Graecos universos meriti memoriam patri et filiae statuis positis exstare Amphictyones voluerunt. Sed ad cetera ornamenta, quae Delphis erepta in urbem Nero asportavit, Hydnae quoque statua accessit.

Cap. XIX. 1. *τοῦ* Va. — *σμύλλις* Lb. — *πάσσης* Lb. De Scyllide nominisque forma videndus est Herodotus VIII, 8. ibique Intpp.; conf. infra not. 3.

2. *φήμης* M.

3. *δὲ καὶ Ὕδναν* correxit B (ex Athenaeo VII, 296, ubi cf. Schweigh. Animadv. IV, 200); *δὲ Κυάναν* edd. rell. VaMPcAgLa et sine accentu Lb; *δὲ Κιάναν*, *υ* super *ι*, Vb. Idem B infra *Ὕδνης* pro *Κυάνης* correxit. Valckenarius contra ad Herodoti d. l., Athenaeum e Pausania corrigendum censet.

4. *ἐπιπεσόντες* VabM; in hoc *ος* sup. *ες*; mox *προσεξηργάσαντο* Vb.

5. *ἀγγύρας* Ag; tum *ἔρημα* A.

6. *σκύλιν* Va; *σκύλλην* Ag.

7. *οἱ δὲ ἀνδριᾶσιν* Va; *ἀνδράσιν* VbLa.

8. *ἀπεπλήρωκεν* Va. — De Ὕδ-

καταδύονται δὲ ἐς θάλασσαν γένους[9] τοῦ θήλεος αἵ κα-
3 θαρῶς ἔτι παρθένοι. (2) Τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἔρχομαι διηγησόμενος λόγον Λέσβιον· ἁλιεῦσιν ἐν Μηθύμνῃ[10] τὰ δίκτυα ἀνείλκυσεν ἐκ θαλάσσης πρόσωπον ἐλαίας ξύλου[11] πεποιημένον· τοῦτο ἰδέαν παρείχετο φέρουσαν μέν[τοι][12] ἐς τὸ θεῖον, ξένην δὲ καὶ ἐπὶ θεοῖς Ἑλληνικοῖς οὐ καθεστῶσαν. εἴροντο[13] οὖν οἱ Μηθυμναῖοι τὴν Πυθίαν ὅτου θεῶν ἢ καὶ ἡρώων ἐστὶν ἡ εἰκών· ἡ δὲ αὐτοὺς σέβεσθαι Διόνυσον Φαλῆνα[14] ἐκέλευσεν. ἐπὶ τούτῳ οἱ Μηθυμναῖοι[15] ξόανον μὲν τὸ ἐκ τῆς θαλάσσης παρὰ σφίσιν ἔχοντες καὶ θυσίαις[16] καὶ εὐχαῖς τιμῶσι, χαλκοῦν δὲ ἀποπέμπουσιν ἐς Δελφούς.

Dicuntur infra mare se demergere foeminae quae sunt adhuc pura virginitate. (2) Locus admonet ut Lesbi vulgatam narratiunculam exponam. Methymnaei aliquando piscatores retibus e mari extraxerunt ex oleae ligno fabricatum caput, divina illud quidem facie, sed peregrina atque omnino diversa quam Graecorum dii esse consueverint. Consulentibus Methymnaeis, cuius ea vel deorum vel heroum imago esset, responsum est Bacchum Phalenem venerarentur. Eductam igitur e mari ligneam effigiem Methymnaei sibi retinuerunt, sacrisque faciundis et votis nuncupandis coluerunt: aeneam vero Delphos misere.

νης v. not. 8. — Tum ἡ εἰκών B Smai. La; ἡ om. edd. rell. VabMPc AgLb.

9. γένος Va. — θήλεος Sylb. Smin. BPcVaAgLab; θήλεως edd. rell. Vb. — Omnino verba καταδύονται usque ἔτι παρθένοι e margine irrepsisse videntur; quam enim sint inepta dici non potest.

10. Μεθύμνῃ ASVbMLb; nos η tuemur propter codicum consensum IX, 30, n. 8. Tum ἀνείκκυσεν A; ἀνείκυσεν Vb; ἀνείλαυσεν La.

11. ξύλον Vab.

12. μέντοι SVabM; μέν τι edd. rell. PcAgLb; μὲν La, quod probavimus.

13. ἤροντο e coniectura B; seq. οἱ om. M. — Μεθυμναῖοι h. l. et postea ASM. Seq. τὴν Πυθίαν usque οἱ Μηθυμναῖοι om. Ag. — αὐτοῖς σέβεσθαι La; non displicet.

14. Φαλῆνα; verissimam Lobeckii Aglaoph. p. 1087. (qui tamen geminat λ) recepimus emendationem, quam eruit vir doctissimus ex ipsis oraculi versibus apud Euseb. Praepar. Evang. V, 36. p. 233:

Ἀλλὰ Μεθυμναίης ναέταις πολὺ λώϊον ἔσται
Φαλλῆνος τιμῶσι Διονύσοιο κάρηνον.

Κεφαλῆνα MVabLab et geminato λ editiones. Welcker in Nachtrag zur Aeschyl. Trilogie p. 189. probat Lobeckii emendationem; idem tamen in Zeitschrift für d. Alterthumswissenschaft 1838. fasc. 3. p. 236. de Dionyso Cephallene loquitur ut de numine nemini ignoto.

15. De nominis scriptura conf. not. 10 et 13.

16. καὶ θυσίαις om. Va. Mox δὲ post τὰ om. M.

(3) Τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀετοῖς, ἔστιν Ἄρτεμις καὶ Λητὼ 4
καὶ Ἀπόλλων καὶ Μοῦσαι, δύσις[17] τε Ἡλίου καὶ Διόνυσός τε καὶ αἱ γυναῖκες αἱ Θυιάδες·[18] τὰ μὲν δὴ πρῶτα αὐτῶν Ἀθηναῖος Πραξίας μαθητὴς Καλάμιδός ἐστιν ἐργασάμενος·[19] χρόνου δὲ ὡς ὁ ναὸς ἐποιεῖτο ἐγγινομένου,[20] Πραξίαν μὲν ἔμελλεν ἀπάξειν τὸ χρεών, τὰ 843
δὲ ὑπολειπόμενα τοῦ ἐν τοῖς ἀετοῖς κόσμου ἐποίησεν Ἀνδροσθένης, γένος μὲν καὶ οὗτος Ἀθηναῖος, μαθητὴς δὲ Εὐκάδμου. ὅπλα δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιστυλίων χρυσᾶ, Ἀθηναῖοι μὲν τὰς ἀσπίδας ἀπὸ τοῦ ἔργου τοῦ[21] Μαραθῶνι ἀνέθεσαν, Αἰτωλοὶ δὲ τά τε ὄπισθε[22] καὶ τὰ ἐν ἀριστερᾷ Γαλατῶν δὴ ὅπλα· σχῆμα δὲ αὐτῶν ἐστιν ἐγγυτάτω τῶν Περσικῶν γέῤῥων.[23]

(4) Γαλατῶν δὲ τῆς ἐς[24] τὴν Ἑλλάδα ἐπιστρατείας 5
ἔχει μέν τινα μνήμην καὶ ἡ ἐς τὸ βουλευτήριον ἡμῖν τὸ Ἀττικὸν συγγραφή· προάγειν δὲ ἐς τὸ σαφέστερον τὰ ἐς αὐτοὺς ἠθέλησα ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐς Δελφούς, ὅτι ἐρ-

(3) In templi fastigiis sunt Diana, Latona, Apollo, Musae, Sol occidens, Liber Pater, foeminae quae Thyiades dicuntur. Operis quidem principium ab Atheniense Praxia Calamidis discipulo est; quum vero opere nondum absoluto mors Praxian oppressisset, reliqua aquilarum ornamenta absolvit Androsthenes et ipse patria Atheniensis, Eucadmi discipulus. Affixa sunt columnarum capitulis aurea arma. Ex iis dedicarunt Athenienses scuta de victoria ad Marathonem; Aetoli quae in tergo quaeque ad laevam sunt, Gallorum spolia. Scuta haec eadem prope forma sunt qua Persarum gerrha.

(4) Gallorum in Graeciam irruptionis nonnulla mentio nobis fit eo etiam loco quo de Atheniensium curia agimus. Latius autem et planius in hoc qui de rebus Delphicis conscri-

17. δύσιν Va.

18. θυάδες VabMLab; mox πρῶτα CSmai. BMPcVa marg., AgLb; πρόσωπα edd. rell. VabLa. — καλαμίδος Lb.

19. εἰργασμένος Cor.; εἰργασάμενος Lb; praemittendum ὁ censet S.

20. ὁ ἐγγ. AXK, ἐνγιγνομ. Lb; ἐγιγνομένου Vb; ἐγγιγνομένου edd. codd. rell. — ἐποίησεν neque Εὐκάδμου om. M. τῶν στυλίων La. — χρυσὰ M.

21. τοῦ Μαρ. BVbPcLab; τῷ Μαρ. VaM; τοῦ ἐν Μαρ. edd. rell. Ag.

22. ὄπισθεν AgLab; tum τῶν γαλ. Ag; γαλ. δὲ δὴ La; δ᾽ αὐτῶν id.; seq. τῶν om. id.

23. γερῶν MVaAgLb; γέρων Vb La; γερῷ M sec. S.

24. τῶν ἐς MAgLb. Inter Ἀττι-

γων [25] τῶν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους τὰ μέγιστα Ἕλλησιν ἐνταῦθα ἦν. ὑπερόριον μὲν οἱ Κελτοὶ στρατείαν [26] πρώτην ὑπὸ ἡγεμόνι ἐποιήσαντο Καμβαύλῃ· προελθόντες δὲ ἄχρι τῆς Θρᾴκης τὸ πρόσω τῆς πορείας οὐκ ἀπεθάρσησαν, καταγνόντες αὐτῶν ὅτι [27] ὀλίγοι τε ἦσαν καὶ οὐκ
6 ἀξιόμαχοι κατ' ἀριθμὸν Ἕλλησιν. ἐπεὶ δὲ καὶ [28] δεύτερον ἐπιφέρειν ἐδόκει ὅπλα ἐπὶ τὴν ἄλλων, (ἐνῆγον [29] δὲ μάλιστα οἱ ὁμοῦ Καμβαύλῃ ἐκστρατεύσαντες ἅτε λῃστειῶν [30] τε ἤδη γεγευμένοι καὶ ἁρπαγῆς καὶ κερδῶν ἐς ἔρωτα ἥκοντες.) πολὺς μὲν δὴ πεζός, οὐκ ἐλάχιστοι δὲ ἠθροίσθησαν καὶ ἐς τὸ ἱππικόν, ἐς μοίρας οὖν τρεῖς ἔνεμον οἱ ἡγεμόνες τὸν στρατόν, καὶ ἄλλος ἐξ αὐτῶν
7 ἐπὶ ἄλλην ἐτέτακτο ἰέναι χώραν. ἐπὶ μὲν οὖν Θρᾷκας καὶ τὸ ἔθνος τὸ Τριβαλλῶν [31] ἔμελλε Κερέθριος ἡγήσεσθαι· τοῖς δὲ ἐς Παιονίαν ἰοῦσι [32] Βρέννος ἦσαν καὶ

ptus est commentario, rem totam explicandam putavi, quod in hac maxime parte Graeci virtutis contra Barbaros egregia documenta dederunt. Expeditionem primam Galli extra suos fines Cambaule duce susceperunt. Hi ad Thraciam usque progressi ulterius proficisci non sunt ausi quod plane intelligebant, minores esse quas eduxerant copias quam ut numero Graecorum populis pares esse possent. Quum itaque exteris nationibus iterum bellum inferre decrevissent, iis incitantibus quos ante Cambaulen secutos lucri cupiditas et gustatae praedae amor ac rapiendi licentia impellebat, ingens peditum manus, neque multo equitum minor in unum convenerunt. Tripartito vero agmine duces moverunt, ac sua cuique parti provincia attributa. In Thracas et Triballorum gentem copiae ducendae Cerethrio traditae sunt. In Paeoniam contendentibus

κὸν et συγγρ. La sup. vers. inserit καί. — τὸ ἐς δελφ. La.

25. ἔργον Va†-pro τῶν esse πᾶν videtur. Tum τὰ μέγιστα AgLa; τὰ κάλλιστα Pors. B; τὰ μάλλιστα Vb; τὰ μάλιστα edd. rell. VaMPc Lb; „erit fortasse qui putet excidisse μνήμης s. λόγου ἄξια“ S.

26. στρατιὰν Vb. — καμβαύλην Vb; καβαύλῃ M. — ἀπεθάῤῥησαν La.

27. ὅτε MVabLb; seq. καὶ om. MVabPcAgLb; deinceps ἀξιόμαχοι pro ἀξιόμαχοι La; adhuc mendum latere videtur. — κατὰ ἀριθμ. Ag.

28. καὶ suspectum est Siebelisio. — ἐπιφέρει La.

29. ἀνῆγον Ag. — καβαύλῃ Vab.

30. ἀπληστιῶν AXKF; tum γε γευσάμενοι Ag.

31. τῶν τριβαλλῶν Va; τριβαλῶν VbAgLa; deinde ἔμελλεν Ag; tum Κελέθριος VaM. — παιωνίαν La.

32. ἰοῦσιν Ag. — βρενὸς Va; βρένος VbLab; tum ἀλκιχώριος Ag; ἀκιχώριον La.

Ἀκιχώριος ἄρχοντες·[33] Βόλγιος δὲ ἐπὶ Μακεδόνας τε καὶ
Ἰλλυριοὺς ἤλασε,[34] καὶ ἐς ἀγῶνα πρὸς Πτολεμαῖον κα-
τέστη, τότε ἔχοντα[35] τὴν Μακεδόνων βασιλείαν. Πτο-
λεμαῖος δὲ ἦν οὗτος ὃς Σέλευκόν τε[36] ἐδολοφόνησε τὸν
Ἀντιόχου καταπεφευγὼς ὅμως ἱκέτης ὡς αὐτὸν καὶ εἶ-
χεν ἐπίκλησιν Κεραυνὸς διὰ τὸ ἄγαν τολμηρόν. καὶ ὁ
μὲν αὐτός τε ὁ Πτολεμαῖος ἀπέθανεν ἐν τῇ μάχῃ καὶ
τῶν Μακεδόνων ἐγένετο οὐκ ἐλαχίστη φθορά. προελθεῖν
δὲ ὡς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα οὐδὲ τότε[37] ἐθάῤῥησαν οἱ Κελ- 844
τοί, καὶ ὁ δεύτερος οὕτω[38] στόλος ἐπανῆλθεν ἐς τὴν
οἰκείαν. (5) Ἔνθα δὴ ὁ Βρέννος[39] πολὺς μὲν ἐν συλ- 8
λόγοις τοῖς κοινοῖς, πολὺς δὲ καθ᾽ ἕκαστον ἦν τῶν ἐν
τέλει Γαλατῶν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐπαίρων[40] στρατεύεσθαι,
ἀσθένειάν τε Ἑλλήνων τὴν ἐν τῷ[41] παρόντι διηγούμενος
καὶ ὡς χρήματα πολλὰ μὲν ἐν τῷ κοινῷ, πλείονα δὲ ἐν

Brennus et Acichorius praefuerunt. In Macedonas et Illyrios agmen duxit Bolgius. Is cum Ptolemaeo Macedonum rege signa contulit. Hic nempe ille fuit Ptolemaeus qui Seleucum Antiochi filium, ad quem ante supplex confugerat, dolo tamen occidit, cognomento Fulmen appellatus ob immodicam audaciam. Ipse in eo proelio Ptolemaeus cecidit et cum eo non minima Macedonici roboris pars deleta. Sed quum neque tunc Galli ausi essent ad Graecos armis lacessendos longius progredi, brevi intra fines suos rediere. (5) Non desinebat Brennus modo publice universos conventus, modo vero Gallorum principes ad novam in Graecos expeditionem sollicitare, quum et longe esse illos quam ante virtute inferiores diceret, et tam publicae singularum civitatum pecuniae ma-

33. ἔχοντες Vb; tum δὲ BSmai.; τε edd. rell. VabMPcAgLab; βολγιός τε Vb; βολγιός Lb; βέλγιός Palm. Ms; [secundum Iustin. XXIV, 5.]; seq. τε om. Va.

34. ἤλακε AXKFC; ἤλασσε Vb; mox πτωλεμαῖον Ag.

35. ἔχον σε M; deinde τὴν Μακ. usque ἐδολοφόνησε om. M; ἔχοντα τὴν μακροτὴν Μακεδ. βασ. Vb. — δ᾽ ἦν La.

36. τε BPcAgLab; δὲ Vab; om. edd. rell. — mox ἄγαν om. La; tum προελθὸν La.

37. ποτε AVabMPcAgLb; οὐδέποτε ἦσαν ἐθάῤῥησαν La. — κελοοὶ M.

38. οὕτως M; οὗτος Va; οὑτοστόλος (sic) La.

39. βρέλιος MVb; in hoc λιος expunct. et νος sup. vers.; βρένος La. — καθέκαστον ἀποικίας ἐς τὴν σαρδὼ κ.τ.λ. La. cf. cap. 17, 4.

40. ἀπαίρων VabMLb.

41. ἐν τῷ om. Va.

ἱεροῖς τά τε ἀναθήματα καὶ ἄργυρος καὶ χρυσὸς ἔτι[42] ἐπίσημος· ἀνέπεισέ τε δὴ τοὺς Γαλάτας ἐλαύνειν[43] ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ αὐτῷ[44] συνάρχοντας ἄλλους τε προσ-
9 είλετο τῶν ἐν τέλει καὶ τὸν Ἀκιχώριον. (6) Ὁ δὲ ἀθροισθεὶς στρατὸς πεζοὶ μὲν μυριάδες ἐγένοντο πεντεκαίδεκα προσόντων σφίσι δισχιλίων,[45] οἱ δὲ ἱππεύοντες τετρακόσιοι καὶ δισμύριοι. τοσοῦτοι μὲν ἦσαν τῶν ἱππέων τὸ ἀεὶ ἐνεργόν· ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ὁ ἀληθὴς διακόσιοί τε καὶ χίλιοι καὶ ἓξ μυριάδες· δύο γὰρ οἰκέται περὶ ἕκαστον τῶν ἱππευόντων ησαν ἀγαθοὶ καὶ αὐτοὶ
10 τὰ ἱππικὰ καὶ ἵππους ὁμοίως ἔχοντες. Γαλατῶν δὲ τοῖς ἱππεύουσιν ἀγῶνος συνεστηκότος ὑπομένοντες τῆς τάξεως ὄπισθεν οἱ οἰκέται[46] τοσάδε σφίσιν ἐγίνοντο[47] χρήσιμοι· τῷ γὰρ ἱππεῖ συμβὰν ἢ τῷ ἵππῳ πεσεῖν, τὸν μὲν ἵππον παρεῖχεν ἀναβῆναι τῷ ἀνδρί, τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἀνδρὸς ὁ δοῦλος ἀντὶ τοῦ δεσπότου τὸν ἵππον

gnitudinem, quam donaria templorum ac elaborati argenti et auri vim commemoraret, perpulit eadem repetita saepius oratione, ut novas ad invadendam Graeciam copias mitterent. Collegas ex Gallorum primoribus tum alios, tum vero Acichorium sibi cooptavit. (6) Nomina in hanc iam tertiam expeditionem dederunt peditum centum et quinquaginta duo millia; equites vicies mille et quadringenti. Atque haec quidem equitum manus tota ad pugnam idonea; verior autem numerus fuere supra sexaginta equitum millia, amplius mille et CC. Nam singulos equites famuli (ambacti) sequebantur duo, in equis et ipsi et equestrium artium gnari. Ii proeliantibus dominis in extrema acie consistentes ei erant usui, ut si forte equus esset amissus, statim suum submitterent; si vir concidisset servus in eius locum succederet; quod si utrumque, equitem simul et equum, belli impetus evertisset, iam para-

42. ἔτι AVabMAgLb; ἔστιν Am. Löscher, Hartung, Camerar. edd. rell.; om. La; tum σπίσημος A; unde ἄσημος coni. Sylb.

43. ἐλαύνειν — συνάρχοντας om. Ag.

44. αὐτῷ AMLb. — seq. τε om. La; mox ἀκιχώνιον A; ἀκιχρόνιον VabMLb; ἀκιχόριον La.

45. σφίσιν δισχιλ. Ag; mox δισμύριοι Lab; διακόσιοι καί, sine τε, id. Mox ἕκαστον τ. ἱππέων La; et statim τοῖς ἱππεῦσιν; utrumque placet.

46. οἱ οἰκ. Cor. BLa; οἱ om. edd. rell. VabMPcAgLb.

47. ἐγίνοντο Cor. B; ἐγένοντο edd. rell. VabMPcAgLab; tum τὸν μὲν ἵππ. La; τῷ μὲν ἵππ. rell.

ἀνέβαινεν· εἰ δὲ ἀμφοτέρους ἐπιλάβοι[48] τὸ χρεὼν, ἐνταῦθα ἕτοιμος ἦν ἱππεύς. λαμβανόντων δὲ τραύματα αὐτῶν ὁ μὲν[49] ὑπεξῆγε τῶν δούλων ἐς τὸ στρατόπεδον τὸν τραυματίαν, ὁ δὲ καθίστατο ἐς τὴν τάξιν ἀντὶ τοῦ ἀπελθόντος. ταῦτα, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐνομίσθη τοῖς 11
Γαλάταις ἐς[50] μίμησιν τοῦ ἐν Πέρσαις ἀριθμοῦ τῶν μυρίων οἳ ἐκαλοῦντο Ἀθάνατοι. διαφορὰ δὲ[51] ἦν, ὅτι κατελέγοντο ἀντὶ τῶν ἀποθνησκόντων ὑπὸ μὲν Περσῶν τῆς μάχης ὕστερον, Γαλάταις δὲ ὑπὸ αὐτὴν τοῦ ἔργου τὴν ἀκμὴν[52] ὁ ἀριθμὸς ἀπεπληροῦτο τῶν ἱππέων. τοῦτο ὠνόμαζον τὸ σύνταγμα Τριμαρκισίαν[53] τῇ ἐπιχωρίῳ 15

tus praesto erat eques, qui in occisi locum succederet. Iam vero si vulnera dominus accepisset, e secundariis alter ex acie illum subducebat, alter vero saucii vicem obibat. Haec (ut mea fert opinio) apud Gallos ad imitationem Persarum militia fuit instituta. Nam et illi selectos habebant milites decies mille quos immortales vocabant. Tantum interest quod a Persis post pugnam in occisorum locum alii sufficiebantur, a Galatis vero in ipso proelii fervore equitum numerus supplebatur. Atque hanc quidem equestris pugnae institutionem voce

48. ἐπιλάβοι VabM; ἐπιλάβοιτο τὸ Ag.

49. τῶν ὁ μὲν MPcLb; αὐτῶν ὁ μὲν Ag; αὐτῶν om. edd. VabLa; tum ἐπεξῆγε M; ὑπεξῆγεν Ag.

50. ἐς inseruimus cum FCSB.

51. δὴ Vb; διάφορα δὲ La; tum ὑπ' αὐτὴν id.

52. ἀκμὴν Sylb. SCB; δίκην AXKFVabMPcAgLab.

53. τριμαρισίαν BMPcAgLb; τριμακισίαν Va; τριμαῤῥισίαν Camerar. C; nos τριμαρκισίαν scripsimus cum AXKFSVbLa. Postea μάῤῥαν Camerar. C, Creuzer Annal. Vindobb. LVII. p. 42. et München. gel. Anz. 1838. Nr. 95. p. 762. Μάρης Centaurus, Graecis ἱππομιγὴς significat, Aelian. V. H. IX, 16. Nos cum editionibus (praeter C) et codicibus μάρκαν tuemur, ab amico his rebus versatissimo edocti formam vocabuli march, marc idiomate nostro aeque esse usitatum. Quae res ut quantum fieri potest absolvatur loca nobis indicata apponimus: „daz march = Streitross. So Wigalois v. 5092:

> Do trûc in sin schone *march*
> uf den warm da er gie.

V. 6651:

> Zesamen trûgen si diu *march*
> Mit gelicher gir mit solcher kraft.

Nibelunge not. 209. Lachm.:

> Die slege Liudgêres die wâren alsô starc
> Daz im underm satle strûhte daz *marc*.

Die Klage 1773:

> Man sagt ze hove maere, daz da komen waere
> Der fürsten wâffen unde ir *marc*.

12 φωνῇ· καὶ ἵππον[54] τὸ ὄνομα ἴστω τις Μάρκαν ὄντα[55] ὑπὸ τῶν Κελτῶν. παρασκευῇ μὲν τοσαύτῃ καὶ μετὰ διανοίας τοιαύτης[56] ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὁ Βρέννος ἤλαυνε.

CAPUT XX.

Graeci ad Gallos propulsandos consilia capiunt et coëunt — de Graecorum exercitu contra Persas ad Thermopylas congregato — exercitu Graecorum contra Gallos collecto — Gallorum pars Sperchium fluvium nando superat.

Τοῖς[a)] δέ γε[1] Ἕλλησι κατεπεπτώκει μὲν ἐς ἅπαν τὰ φρονήματα, τὸ δὲ ἰσχυρὸν τοῦ δείματος προῆγεν ἐς

patria Trimarkisiam nominant; equum enim Marcam appellant. Hoc apparatu et tali consilio Brennus in Graeciam exercitum duxit.

Cap. XX. Graeci etsi prorsus animis conciderant, imminentis tamen periculi terror facile in eam sententiam univer-

Cf. Schmeller Bayer. Wörterb. II, p. 617. 618. Ad. Ziemann mittelhochd. Wörterb. S. 288. „March (marc g. markes, mar; ahd. marah, gäl. celt. marc) g. marhes, ein Streitross Pf. Ch. V. 3933. 4092. MS. II, 226. Reit- u. Last-Pferd [marhe iumenta Gl. Ob. 999.]." Graff althochdeutscher Sprachschatz II, p. 884. has habet formas: marah, marach, march, marcha, mara, mar = equus; meriha, mericha, marhe, merha, merhe, meria = equa. Ad eandem formam deducunt linguae Celticae vestigia; sic R. A. Armstrong in Gaelic Dictionary habet: Marc (chald. merc. germ. mark. welch marc. armoric and Cornish march. irish marc) a horse, a steed; et I. F. M.M.A. le Gonidec in Dictionnaire de la langue Celto-Bretonne: Marc'h [c'h hac lingua pronuntiatur ut nostrum ch post a] cheval. Quibus addi potest Adelung Mithridat. II, p. 68.

54. ἵππον Sylb. Pors. SB; ἵππων edd. rell. MVabPcAgLab.

55. ὂν τὰ MVb; κληθέντα Pors. qui laudat Plat. Pol. p. 168, 7. Fisch. Locum nondum esse expeditum apparet; nam neque ἵππον neque κληθέντα difficultates tollere videntur. Nos scribendum putamus καὶ ἵππῳ τὸ ὄνομα ἴστω τις μάρκαν ὂν ὑπὸ τῶν Κελτῶν, nisi fortasse malis μάρκαν ὂν ** τὰ ὑπὸ τ. Κελτῶν, quamvis ὑπὸ haud inepte eo titulo defenditur, ut ad sensum locus constructus dicatur; ὂν enim pro τεθὲν positum est. — ὑπὸ τῶ κελτῶν La. — παρασκευὴ idem.

56. τοιαύτης Sylb. Smai. B; τοσαύτης edd. rell. MVabPcAgLab. — βρένος La.

Cap. XX. a) Hanc primam paragraphum, usque ad verbb. ἐν κοινῷ, in fine capitus XIX. collocavit B. 1. γε om. Vb. — ἕλλησιν Ag. — ἅπαντα φρον. La. — περιῆγεν ἀνάγκη τ. ἑλλάδι διαμένειν La.

ἀνάγκην τῇ Ἑλλάδι ἀμύνειν. ἑώρων δὲ τὸν ἐν τῷ [2] παρόντι ἀγῶνα οὐχ ὑπὲρ ἐλευθερίας γενησόμενον, καθὰ ἐπὶ τοῦ Μήδου ποτὲ, οὐδὲ δοῦσιν ὕδωρ καὶ γῆν τὰ ἀπὸ τούτου σφίσιν ἄδειαν φέροντα· ἀλλὰ τά τε [3] ἐς Μακεδόνας καὶ Θρᾷκας καὶ Παίονας τὰ ἐπὶ τῆς προτέρας καταδρομῆς τῶν Γαλατῶν ἔτι σφίσιν ἔκειτο ἐν μνήμῃ καὶ τὰ ἐν τῷ παρόντι τὰ ἐς Θεσσαλοὺς παρανομήματα [4] ἀπηγγέλλετο. ὡς οὖν ἀπολωλέναι [5] δέον ἢ ἐπικρατεστέρους εἶναι, κατ' ἄνδρα τε ἰδίᾳ καὶ αἱ πόλεις διέκειντο ἐν κοινῷ. (2) Πάρεστι δὲ, ὅστις ἐθέλοι, καὶ ἀνταριθμῆσαι τούς τε ἐπὶ βασιλέα Ξέρξην ἐς Πύλας καὶ τοὺς τότε ἐναντία Γαλατῶν ἀθροισθέντας. [6] ἐπὶ μέν γε τὸν Μῆδον ἀφίκοντο τοσοίδε Ἑλλήνων· Λακεδαιμόνιοι οἱ μετὰ Λεωνίδου τριακοσίων οὐ πλέονες· [7] Τεγεᾶται πεντακόσιοι καὶ ἐκ Μαντινείας ἴσοι· παρὰ δὲ [8] Ὀρχομενίων

sos adduxit, ut laboranti patriae opem ferre sibi necessarium esse ducerent. Perspicue videbant non iam de libertate (ut olim cum Persis) decertandum, neque si aquam et terram hostibus dedidissent, reliquae incolumitati et securitati propterea consuli posse sperabant; recens erat earum memoria calamitatum quibus priore excursione Barbari Macedonas, Thracas et Paeonas afflixerant. Quam iniuriose Thessalos paulo ante tractassent ex certis nunciis cognoverant. Fuit igitur tam privatim singulis hominibus, quam publice civitatibus una et communis omnibus sententia, aut funditus pereundum, aut bello hostem superandum. (2) Potest qui velit enumerando persequi, quum eas Graecorum civitates quae ad Thermopylas Xerxi restiterunt, tum vero quae contra Gallos arma cepere. Adversus Persas quidem hi Graecorum populi cumque hoc militum numero prodiere. Lacedaemonii Leonidem secuti haud plures quam CCC fuere; Tegeatae D, totidem e Manti-

2. τῷ om. M; mox ἐλευθερείας Vb. — τὰ ἀπὸ τού σφίσιν Lb.

3. τάς τε VabLb; παίωνας Ag. — ἔκειντο La.

4. παρανομίσαντα Vb; tum ἀπηγγέλετο VaLa.

5. ἀπολλωλέναι Ag; δέον ἢ Pors. BSmai.; ἢ δ' οὖν vel ἢ δέον Sylb.; ἡ δ' οὖν Lab; ἤδ' οὖν edd. rell. Pc Ag; ἢ δ' οὖν Vab; ἤδ' (supra lin. οἶ) οὖν M; ἢ γοῦν Cor. — ἐπιτεστέρους M. — ἐθέλει La.

6. ἀθροισθέντες Ag. — Sq. γε om. Va. — λακεδαιμόνιοι δὲ οἱ La.

7. πλείονες VaLa. — τεγεάται, ut saepius, alii.

8. δὲ recepimus cum BPcAgLa; sq. τε om. Va.

Ἀρκάδων εἴκοσί τε καὶ ἑκατὸν, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων χίλιοι τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ πόλεων· ὀγδοήκοντα δὲ ἐκ Μυκηνῶν καὶ ἐκ Φλιοῦντος διακόσιοι· διπλάσιοι δὲ τούτων Κορίνθιοι· παρεγένοντο [9] δὲ καὶ Βοιωτῶν ἑπτακόσιοι ἐκ Θεσπείας, καὶ Θηβαίων [10] τετρακόσιοι· χίλιοι δὲ Φωκέων ἐφύλασσον μὲν [11] τὴν ἀτραπὸν ἐν τῇ Οἴτῃ,
846 προσέστω δὲ τῷ [12] παντὶ Ἑλληνικῷ καὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ
2 τούτων. Λοκροὺς δὲ τοὺς ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κνήμιδι [13] Ἡρόδοτος μὲν οὐχ ὑπήγαγεν ἐς ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀφικέσθαι σφᾶς ἀπὸ πασῶν ἔφη τῶν πόλεων. τεκμήρασθαι δὲ ἀριθμὸν καὶ τούτων ἔστιν ἐγγύτατα τοῦ [14] ἀληθοῦς· ἐς Μαραθῶνα γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι σὺν ἡλικίᾳ τε τῇ ἀχρείῳ καὶ δούλοις ἐνακισχιλίων [15] ἀφίκοντο οὐ πλείους· τὸ οὖν μάχιμον Λοκρῶν τὸ ἐς Θερμοπύλας ἐλθὸν οὐκ ἂν ὑπέρ γε ἑξακισχιλίους ἦν ἀριθμόν· οὕτω [16] γένοιτο ἂν

nea. Ab Orchomeniis ex Arcadia missi CXX; ex aliis Arcadiae civitatibus mille; e Mycenis LXXX, e Phliunte CC. Hunc numerum duplicarunt Corinthii. Iam vero praesto fuere ex Boeotia, DCC e Thespia, et Thebanorum CCCC. Oetae quidem tramitem custodiebant Phocensium M; nam horum etiam ratio in hac Graecorum recensione habeatur. Locros qui sub Cnemide monte sunt, certo numero Herodotus non comprehendit; venisse tantum eos ex omnibus civitatibus scripsit. Horum tamen proxime ad verum quam magnus numerus fuerit facile possis coniicere. Athenienses enim ad Marathonem hosti occurrerunt non maiore numero, quam novem millibus hominum; in quo et inutilis ad pugnam aetas et servi censebantur. Quare existimandum relinquitur, militarem Locrorum manum quae ad Thermopylas venit, sex millibus hominum nihilo pleniorem fuisse. Fuerit itaque universus ille

9. παραγένοντο Va. Post ἑπτακόσιοι distinguunt edd. ante S; post ἐκ eiecimus δὲ cum Valcken. ad Herod. VII. 202. SBVb (qui Θεσπίας).

10. καὶ Θηβαίων e coni.; καὶ Θηβῶν AXKFCSVabMPcAgLab; καὶ ἐκ Θηβῶν Valcken. d. l. B; ἐκ Θεσπείας, ἐκ δὲ Θηβῶν Pors.

11. μὲν om. Va.

12. δὲ καὶ τῷ Vb.

13. Κνήμιδι B; Κνημίδι VabLab; Κνημῖδι rell.; mox ἐς AgLb; εἰς rell.; om. La.

14. ἐγγύτατοῦ ταληθοῦς (sic) Va. — οἱ ἀθην. Lb; οἱ om. rell.

15. ἐνναχισχιλίων VabLb; simplici ν BPcAgLa; ἐννεακισχιλίων edd. rell. — ἐλθεῖν La. — ἦν ἀρ. Lb.

16. ἀριθμὸν ἤ τις οὕτω Pc; ἀριθμῶν ἥτις οὕτω VaAgLb; ἀριθμῶν εἴ τις, οὕτω Vb; ὅτω δ' ἂν ὁ σύμπας

ὁ σύμπας στρατὸς διακόσιοι καὶ χίλιοι καὶ μυριοι. φαίνονται δὲ [17] οὐδὲ οὗτοι τὸν χρόνον πάντα ἐπὶ τῇ φρουρᾷ τῶν Πυλῶν καταμείναντες· πλὴν γὰρ Λακεδαιμονίων τε αὐτῶν καὶ Θεσπιέων καὶ Μυκηναίων προαπέλιπον [18] τὸ πέρας τῆς μάχης οἱ λοιποί. (3) Ἐπὶ δὲ τοὺς ἀπὸ 3
τοῦ Ὠκεανοῦ βαρβάρους τοσοίδε [19] ἐς Θερμοπύλας ἀφίκοντο Ἕλληνες· ὁπλῖται μύριοι καὶ ἵππος [20] πεντακοσία παρὰ Βοιωτῶν· ἐβοιωτάρχουν δὲ Κηφισόδοτος [21] καὶ Θεαρίδας καὶ Διογένης καὶ Λύσανδρος. ἐκ δὲ Φωκέων ἱππεῖς [22] πεντακόσιοι καὶ ἐς τρισχιλίους ὁ ἀριθμὸς τῶν πεζῶν· στρατηγοὶ δὲ Φωκέων Κριτόβουλός τε ἦν καὶ 4
Ἀντίοχος. Λοκροὺς δὲ τοὺς ἐπὶ Ἀταλάντῃ τῇ νήσῳ Μειδίας [23] ἦγεν· ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ἑπτακόσιοι, καὶ ἱππικόν σφισιν οὐ προσῆν. παρὰ δὲ Μεγαρέων ἀφίκοντο ὁπλῖται τετρακόσιοι· τούτων ἡγεῖτο [ἱππικὸν] * * [24] Με-

exercitus hominum undecim millium et ducentorum. Satis vero constat non perstitisse omnes qui Thermopylas praesidio occupaverant. Praeter Lacedaemonios enim Thespienses et Mycenaeos, reliqui non exspectato pugnae eventu recessere. (3) At contra Barbaros qui ab ultimis Oceani finibus in Graeciam irruperant, ad Thermopylas praesidium ex his Graeciae populis missum. Ex Boeotia peditum gravis armaturae decem millia, equites D. His duces (Boeotarchi) quatuor praeerant Cephisodotus, Thearidas, Diogenes et Lysander. A Phocensibus missi equites D, pedites fere ter mille; duces fuere Critobulus et Antiochus. Locros qui sunt ad insulam Atalantam Midias duxit, pedites DCC; equestres hi copias nullas habuere. A Megarensibus adfuere gravis armaturae pedites CCCC. Horum dux fuit * * Megarensis. Aetolorum agmen

γένοιτο στρατ. La. Ex his vestigiis eruimus: ἑξακισχιλίους ἦν. ἀριθμοῦντι οὕτω γένοιτο ἄν.

17. δὲ om. Vab; οὐδὲ om. PcM AgLb.

18. προαπέλιπον Cor. BLa; προαπέλειπον edd. rell. VabPc; προαπελείποντο πέρας MAgLb. — Mox τοῦ ante Ὠκεανοῦ addimus e Lab.

19. τόσοιδε Va; τόσοι δὲ Lb; sequens ἐς om. Va. Post ἀφίκοντο distinguunt AX.

20. ἵππους Vab; πεντακοσίους M sup. vers.; πεντακόσιους (sic) Va.

21. Κηφισόδοτος BPcAg; duplici elemento edd. rell. VabMLab.

22. ἱππεῖς — φωκέων om. Va.

23. Μηδείας Vb. — ἦγον La.

24. ἡγεῖτο Böckh.; idem voluit S; ducis enim nomen vel esse obliteratum vel, quod nobis videtur, latere in ἱππικόν; id Ἱππόνικος fuisse suspicamur. ἦγε τὸ Ἱππικὸν edd. VabMPcAgLab; ἦγε καὶ τοῦ ἱππικοῦ coni. C. Inscriptio Megarensis ap. Böckh. Corp. Inscr. Gr. I, pag. 558, Nr. 1052. habet Hipponem,

γαρεύς· Αἰτωλῶν δὲ πλείστη τε ἐγένετο στρατιὰ[25] καὶ ἐς πᾶσαν μάχης ἰδέαν, ἡ μὲν ἵππος οὐ λέγουσιν ὁπόση, ψιλοὶ δὲ ἐνενήκοντα,[26] καὶ ἑπτακισχιλίων ἀριθμὸν ἦσαν οἱ ὁπλιτεύοντες· Αἰτωλοὺς δὲ ἦγον Πολύαρχος καὶ Πολύφρων τε καὶ Λακράτης. Ἀθηναίων δὲ στρατηγὸς μὲν Κάλλιππος ἦν ὁ[27] Μοιροκλέους, καθὰ ἐδήλωσα καὶ ἐν τοῖς προτέροις τοῦ λόγου, δύναμις[28] δὲ τριήρεις τε αἱ πλώϊμοι πᾶσαι, πεντακόσιοι δὲ ἐς τὸ ἱππικόν, χίλιοι δὲ ἐτάσσοντο ἐν τοῖς πεζοῖς· καὶ ἡγεμονίαν οὗτοι κατ' ἀξίωμα εἶχον[29] τὸ ἀρχαῖον. βασιλέων δὲ ξενικὰ πεντα-
847 κόσιοί τε ἐκ Μακεδονίας καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας ἴσοι σφίσιν ἀφίκοντο ἀριθμόν· ἄρχοντες δὲ τῶν μὲν παρ' Ἀντιγόνου πεμφθέντων[30] Ἀριστόδημος ἦν Μακεδών, τῶν δὲ παρὰ Ἀντιόχου τε καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας Τελέσαρχος τῶν ἐπὶ
6 Ὀρόντῃ[31] Σύρων. (4) Τοῖς δὲ ἐς Θερμοπύλας ἀθροι-

quum numero praestitit, tum vero fuit ad omne pugnae genus instructissimum. Quae fuerint equestres eorum copiae non est proditum; sed gravis armaturae fuere haud minus peditum septem millia, expediti vero milites nonaginta. His imperarunt Polyarchus, Polyphron et Lacrates. Atheniensium imperator fuit Callippus Moeroclis filius, quod est a me superius etiam expositum. Copiae ipsorum fuere primum triremes omnes quae deduci potuerunt; equites deinde quingenti; pedites in acie steterunt mille. Atque Atheniensibus quidem ob veterem dignitatem est imperium decretum. Misere reges conductitium militem; quingenti ex Macedonia, totidem ex Asia venere. Ab Antigono rege Aristodemus Macedo, ab Antiocho ex Asia missis auxiliis Telesarchus praefuit; e Syria is fuit, quae ad Orontem flumen est. (4) His in unum ad Thermo-

Pancharei filium (Ἵππων, Παγχάρεος) Megarensium scribam.

25. στρατιὰ Sylb. FCSB; στρατεία AXKVabMAgLab.

26. ἐνενήκοντα BPcLb; ἐνενί^ν κοντα VbAg; ἐνενήκοντα Va; ἐννενήκοντα edd. rell. MLa. Iusto minor numerus et excidisse quaedam videntur inter καὶ et ἑπτακισχιλίων, quum hic genitivus non habeat quo apte referatur nisi fortasse ἑπτακισχίλιοι malis. — οἱ ὁπλῖται La.

27. ὁ om. Va; ὁμηροκλέους Vb; tum πρωτέροις Vb; seq. τοῦ om. Va.

28. δύναμιν Va; tum αἱ inseruimus cum Cor. BAg; τριήρεις τ' ἑ πλώϊμοι Palm. Exerc. p. 438. et MS. Probat F. At iusto maior est numerus; πλόϊμοι Ag.

29. ἦγον, p. corr. χ. Vb.

30. πεμφέντων Vb.

31. Ὀρόντι VaM; Ὀόντι Vb (rec. man. add. ρ) et M sec. S.

σθεῖσιν[32] *Ἑλλήνων, ὡς ἐπύθοντο περί τε Μαγνησίαν
καὶ γῆν τὴν Φθιῶτιν ὄντα ἤδη τῶν Γαλατῶν τὸν στρα-
τὸν, ἔδοξεν ἤδη ψιλούς τε ἐς χιλίους καὶ ἐς τὴν ἵππον*[33]
ἀπολέξαντας ἀποστεῖλαι σφᾶς ἐπὶ τὸν Σπερχειὸν,[34] *ἵνα
μηδὲ τὸν ποταμὸν διαβῆναι τοῖς βαρβάροις*[35] *ἄνευ ἀγῶ-
νός τε καὶ κινδύνων ἐγγένηται· οἱ δὲ ἐλθόντες τὰς γε-* 7
φύρας τε καταλύουσι[36] *καὶ αὐτοὶ παρὰ τὴν ὄχθην ἐστρα-
τοπεδεύσαντο. ἦν δὲ οὐδὲ ὁ Βρέννος οὔτε πάντα ἀσύν-
ετος οὔτε ἀπείρως εἶχεν, ὡς ἂν τις βάρβαρος, σοφί-
σματα ἐς πολεμίους*[37] *ἐξευρεῖν. εὐθὺς ουν τῇ ἐπιούσῃ
νυκτὶ οὐ καθότι ἦν τὰ ἀρχαῖα τῷ*[38] *ποταμῷ ζεύγματα,
ἀλλὰ ἐς τὸ κάτω, ὡς μή τις τοῖς Ἕλλησι διαβαινόντων*[39]
γένοιτο αἴσθησις, καὶ ᾗ μάλιστα ὁ Σπερχειὸς διεχεῖτο[40]

pylas copiis congregatis ubi cognitum est Gallorum exercitum intra Magnesiae et Phthiotidis terrae fines castra iam habere, mitti placuit expeditorum globum hominum mille et cum his optimam (?) equitatus partem ad Sperchium amnem, quo difficilem et periculosam Barbaris traiectionem ostentato certamine redderent. Hi quum eo pervenissent, pontes solverunt; solutis pontibus ipsi ad fluminis ripam castra posuere. Erat Brennus haudquaquam incallidus aut rudis, quin ut Barbarus homo satis acutus et experiens ad eas artes quibus hostem falleret excogitandas. Ea igitur quae consecuta est nocte relicto vetere pontium transitu ad inferiores amnis partes militum decem millia, natandi peritissimum quemque et corporis statura

32. *ἀθροισθεῖσι* M; *ἀθροικεῖσιν* Va; mox *ἐπύθοντα* vitium typ. in FC. — *φλεγῦτιν* pro *φθιῶτιν* La; *φθιώτιν* Lb.

33. *καὶ ἐς τὴν ἵππον* edd. codd. „Amasaeus pro *ἐς τὴν* legisse videtur *ἀρίστην* [*et cum his optimam equitatus partem*]; si quis vero *τὴν* pro numerali nota *τριακοσίαν* positum velit, vel *ἐς τὴν* perperam ex *ἴσην* factum, viderit quibus id rationibus tueatur" Sylb.; *ἴσην* C marg.; *ἐς* delendum censet F; *καὶ ἐκ τῆς ἵππου* coni. S. Nobis Facii placet ratio.

34. *Σπερχειὸν*] *Σπερχειὸς ποταμὸς ὁ νῦν Ἔλεας περὶ τὴν Λάρισσαν καὶ Ζητούνι* Va marg.

35. *τοὺς βαρβάρους* Va.

36. *καταλύουσιν* Ag. — *βρένος* La; tum *ἀπείρους* id.

37. *πολέμους* Vb.

38. *τῷ* om. Vb. — *ζεύγματι* La.

39. *διαβάντων*, p. corr. *διαβαινόντων* Va; *διαβενόντων* Ag. — *γένηται* Lb.

40. *δεχεῖτο* Lb; *δ' ἐχεῖτο* Vab. — *καὶ ῃ μάλιστα ὁ σπερχειὸς ἐς οὐδὲ σφίσι πλέον προχοροῦντα* (sic) *κ. λ.* La; cf. cap. 22, 2. — *ἕλος τὶ ἐποίει* La.

ἐς πλέον τοῦ πεδίου καὶ ἕλος τε ἐποίει καὶ λίμνην ἀντὶ βιαίου καὶ στενοῦ ῥεύματος, κατὰ τοῦτο ὁ Βρέννος ὅσον μυρίους τῶν Γαλατῶν ἀπέστειλεν, ὁπόσοι τε νεῖν[41] ἠπίσταντο ἐξ αὐτῶν καὶ ὅστις τῷ μήκει τοῦ σώματος ἐτύγχανεν ὢν ὑπὲρ τοὺς πολλούς· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλως οἱ
8 Κελτοὶ μακρῷ[42] πάντας ὑπερηρκότες μήκει τοὺς ἀνθρώπους. οὗτοι μὲν[43] οὖν διαβαίνουσιν ἐν τῇ νυκτὶ διανηχόμενοι ὧδε τὸ λιμνῶδες[44] τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ ὅπλα, τοὺς ἐπιχωρίους θυρεούς,[45] ἐποιεῖτο ἕκαστος ἀντὶ σχεδίας· οἱ δὲ αὐτῶν μήκιστοι διελθεῖν ἐμβαδὸν[46] τὸ ὕδωρ ἐδυνήθησαν. οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ ἐπὶ τῷ Σπερχειῷ, (πυνθάνονται γὰρ ὅτι κατὰ τὸ ἕλος διέβη μοῖρα τῶν βαρβάρων) αὐτίκα ἐς τὸ στράτευμα ἀναχωροῦσιν.[47]

(ut sunt Galli prae ceteris hominibus eximia corporum proceritate) eminentissimum misit. Quid ageretur hostes animadvertere non potuerunt; et inferior amnis per campos late stagnans non ut superiore alveo rapidus et altus devolvitur, sed in paludem se ac stagnum diffundit. Ea igitur ex parte per paludes manus illa noctu tranavit, partim scutis patriis (qui thyrei nominantur) pro ratibus utentes, partim pedibus vada (quae fuit corporum proceritas) transmeantes. At Graeci qui ad Sperchium constiterant, re statim cognita ad exercitum retrocesserunt.

41. νεῖν BPcAgLab; νήχειν rell. — ὑπήσταντο Ag; sq. καὶ om. Va. — τὰ μήκει La. — καὶ ante ἄλλως om. Lb.

42. μακροὶ coni. F.

43. μὲν om. PcAgLab; οὖν om. Va.

44. λιμνῶν δες M; λημνῶδες Ag.

45. θυραιοὺς AVabMLb.

46. ἐμβαλὸν MAgLb. — ἠδυνήθησαν Va.

47. ἀναχωροῦσιν Ag; ἀναχωροῦσι rell.; in La ν erasum.

CAPUT XXI.

Brennus totum Gallorum exercitum ponte Sperchium iuncto traiicit et Heracleënsium agros depopulatur — Brennus ulterius progreditur, cum Graecis proelium committit et fugatur — de Cydia inter Athenienses virtute insigni — Gallis nulla occisorum humandorum cura.

Βρέννος δὲ τοῖς περὶ τὸν[1] *Μαλιακὸν κόλπον οἰκοῦσι ζευγνύναι*[2] *τὸν Σπερχειὸν ἐπέτασσεν· οἱ δὲ ἤνυον τὸ ἔργον σπουδῇ, τῷ τε ἐκείνου δέει καὶ ἀπελθεῖν ἐκ τῆς χώρας σφίσιν ἐπιθυμοῦντες τοὺς βαρβάρους, μηδὲ*[3] *ἐπὶ πλέον κακουργεῖν μένοντας. ὁ δὲ* 818 *ὡς κατὰ τὰς γεφύρας διεβίβασε*[4] *τὴν στρατιὰν, ἐχώρει πρὸς τὴν Ἡράκλειαν· καὶ διήρπασαν μὲν τὰ ἐκ*[5] *τῆς χώρας οἱ Γαλάται καὶ ἀνθρώπους τοὺς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἐγκαταληφθέντας*[6] *ἐφόνευσαν, τὴν πόλιν δὲ οὐχ εἷλον.*[7] *ἔτει γὰρ πρότερον τούτων οἱ Αἰτωλοὶ συντελεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας ἠνάγκασαν ἐς τὸ Αἰτωλικόν· τότε οὖν ἠμύνοντο ὡς περὶ πόλεως οὐδέν τι Ἡρακλεώταις*[8] *μᾶλλον*

Cap. XXI. Brennus populis Maliaci sinus accolis imperavit ut ponte Sperchium iungerent; qui sane summa celeritate opus perfecerunt, tum quod illum vehementer metuebant, tum verò quod Barbaros discedere e suis finibus quamprimum cupiebant; ne si longiora haberent stativa indies detrimentis maioribus afficerentur. Fluvio sic per pontes transmisso ad Heraclean accedentes agrum quidem depopulati sunt et deprehensos in agris homines occidere; urbem tamen non ceperunt, quod superiore proximo anno Aetoli Heracleotas ut secum facerent coegerant; opem igitur tunc illis tanquam suae ditionis

Cap. XXI. a) *Βρέννος*] Haec usque ad *Θερμοπυλῶν Ἑλλάδα* ad cap. praecedens refert B.

1. *τὸν περὶ τὸν* La; *μαλακὸν* Vb.

2. *ζευγνῦναι* AVbLb; tum *ἔπεσεν* Vb. Deinde *ἐπελθεῖν* idem.

3. *μὴ δὲ* MLab; *μηδὲ - γεφύρας* om. Vb.

4. *διεβήβασε* AgLa; tum *στρατιὰν* FCSBAg; *στρατείαν* AXKVa MLb; *στρατίαν* Vb; *στρατειὰν* La.

5. *τὰ ἐς τῆς* K; *τὰ τῆς* F; sinistra vitii typographici correctione.

6. *ἐγκαταλειφθέντας* CAg.

7. *οὐκ εἶχον* Lb; tum *ἔτι* AgLab. — *ἠμήναντο* La.

8. *ἡρακλεώται* Va; tum *αὐτῆς* Vab. — *προσηκούσας* La.

ᾗ καὶ αὐτοῖς προσηκούσης. ην δὲ καὶ τῷ Βρέννῳ τὰ
μὲν Ἡρακλεωτῶν ἐλάσσονος φροντίδος, ἀγώνισμα δὲ
ἐποιεῖτο ἐξελάσαι τε ἐκ τῶν στενῶν [9] τοὺς ἀντικαθημέ-
νους καὶ παρελθεῖν ἐς τὴν ἐντὸς Θερμοπυλῶν Ἑλλάδα.
(2) Προελθὼν οὖν ἀπὸ τῆς Ἡρακλείας, (ἐπυνθάνετο
γὰρ παρὰ αὐτομόλων τοὺς συνειλεγμένους [10] ἐς Πύ-
λας ἀπὸ ἑκάστης πόλεως) ὑπερεφρόνει τε τοῦ Ἑλληνι-
κοῦ καὶ ἦρχεν [11] ἐς τὴν ἐπιοῦσαν μάχης ἅμα ἀνίσχοντι
τῷ ἡλίῳ, οὔτε Ἕλληνα [12] ἔχων μάντιν οὔτε ἱεροῖς ἐπι-
χωρίοις χρώμενος, εἰ δὴ ἔστι γε μαντεία Κελτική. ἐν-
ταῦθα οἱ Ἕλληνες ἐν σιγῇ τε ἐπῄεσαν [13] καὶ ἐν κόσμῳ,
καὶ ὡς ἀφίκοντο ἐς χεῖρας οὔτε [14] σφίσιν οἱ πεζοὶ το-
σοῦτο ἀπὸ τῆς τάξεως ἐξέθεον ὥστε τὴν φάλαγγα [15]
ἐπιταράσσειν τὴν οἰκείαν, καὶ οἱ ψιλοὶ μένοντες κατὰ
χώραν τά τε ἀκόντια [16] ἔπεμπον καὶ ὅσα ἀπὸ τῶν τό-
2 ξων ἢ σφενδονῶν. τὰ δὲ ἱππικὰ ἀμφοτέροις ἀχρεῖα

hominibus impigre tulerunt. Sed et Brennus minus omnino de Heracleotis in suam potestatem redigendis laborabat; verum eo totis viribus annitebatur ut praesidio ex angustiis deiecto et Thermopylis superatis in Graeciam interiorem penetraret. (2) Heraclean igitur praetergressus quum de perfugis quibusdam cognovisset, quae copiae ex singularum civitatum delectibus in unum convenissent, contempsit plane Graecorum apparatum, ac postero die sub ipsum solis ortum pugnam statuit committere; nullis ille quidem vel cuiuspiam Graeci aruspicis usus consilio, vel dis ullis per sacra patrio ritu suscepta consultis; si quidem ulla est Gallis res futuras divinitus praesentiendi ars. Graeci cum silentio et aequabili ac temperato gressu in pugnam processerunt. Ubi ad manus ventum est, gravis armaturae peditatus tam longe ab acie non excurrit, ut suam ipsi phalangem laxatis ordinibus turbaverint, le-

9. στενῶν FCSBVaMPcAgLb; τειχῶν AXKVb, Va marg., La Am. — ἀντικαθειμένους Va.

10. συνηλεγμένους Vb. — mox ἑστάστης pro ἑκάστης A.

11. ἦρχον Va.

12. Ἕλληνας ἔχων μάντις (p. corr. — ιν) Va; tum ἱερεῖς AgVb (Vb o super ε). — ἔστιν γε Lb.

13. ἐπίεσαν VabM; ἐποίησαν Lb.

14. οὔτε Cor. Smai. B; οὐδὲ coni. K Smin.; ὧδε edd. rell. VabM PcAgLab; οὐδέ σφισιν οἱ πελτασταὶ C marg. — tum ἐξέθεων, o super ω, Vb; antea τοσοῦτο BMAg LbPc; τοσοῦτον rell..

15. φάλαγγαν VabM.

16. ἀκόντι' Va; ἀκόντι VbM; — ἀπὸ τῶν τόξων La; unde τῶν admisimus quod om. rell.; mox σφενδόνων VabLb.

ἐγένετο ἅτε οὐ στενοῦ μόνον χωρίου τοῦ κατὰ[17] τὰς Πύλας ὄντος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ αὐτοφυοῦς πέτρας λείου[18] καὶ διὰ τῶν ῥευμάτων τὸ συνεχὲς τὰ πλέονα καὶ ὀλισθηροῦ. τοῖς δὲ Γαλάταις τὰ μὲν τῆς σκευῆς ἀσθενέστερα ἦν· θυρεοὺς[19] γὰρ τοὺς ἐπιχωρίους εἶχον, καὶ ἄλλο σφίσιν οὐκ ἦν ὅπλον σκέπη σώματος· πλέον δὲ ἔτι ἐμπειρίᾳ τῇ ἐς[20] τὰ πολεμικὰ ἀπέδεον. οἱ δὲ ἐν 3
ὀργῇ τε ἐπὶ τοὺς ἐναντίους καὶ θυμῷ[21] μετὰ οὐδενὸς λογισμοῦ καθάπερ τὰ θηρία ἐχώρουν· καὶ οὔτε πελέκεσι διαιρουμένους ἢ ὑπὸ μαχαιρῶν ἡ[22] ἀπόνοια 849
τοὺς ἔτι ἐμπνέοντας ἐπέλιπεν,[23] οὔτε ὅσοι βέλεσι καὶ ἀκοντίοις διεπείροντο[24] ὑφῄρουν τοῦ θυμοῦ, μέχρι οὗ παρέμενεν ἡ ψυχή· οἱ δὲ καὶ[25] ἐκ τῶν τραυμά-

vis armatura ordinem conservavit et hostem eminus iaculis, sagittis et fundis lacessivit. Equitatus in utroque exercitu prorsus nulli fuit usui, neque id solum propter locorum circa Thermopylas angustias, sed quod etiam in lubrico saxo quum loci ipsius natura, tum vero ob aquarum interfluentium crebritatem, equorum vestigia haerere non poterant. Erat Gallis armatura infirmior; nam praeter suos illos thyreos nullo armorum genere corpora munierant, et, quod caput fuit, rei militaris scientia multo erant hoste inferiores; furore tantum et animi impetu oppressa ratione ritu ferarum in hostes ruebant. Neque vero aut bipennibus divisos, aut gladiis concisos sua illa efferatae mentis concitatio dum animam agerent deficiebat; aut sagittis et missilibus confixi quamdiu vitae re-

17. κατὰ Sylb. SB; μετὰ edd. rell. VabMPcAgLab.

18. λείῳ, οὗ super ῳ Vb. — τὰ πλείονα La. — τῆς ante σκευῆς om. Lb.

19. θυραιοὺς LbVabM; mox εἶχεν Ag. — ἄλλον M.

20. τῆς ἐς MLb. — ἀποδέον Va La.

21. θυμῷ coni. K recep. FCSB; θυμοῦ edd. rell. VabMPcAgLab. ἐναντίους μετὰ θυμοῦ καὶ Sylb.

22. ἡ adiecimus cum C Smai. B; ἢ ὑπὸ μαχ. ἀπόνοια AgLb; τ. ἔτι ἐμνέοντας Ag.

23. ἐπέλιπεν Pors. SB; ἀπέλιπεν FC; ἀπέλειπεν La; ἔτι ἀπέλιπεν AXKVabM; ἔτι ἀπέλειπεν PcAgLb; ἐμπνέοντάς τι ἀπέλ. coni. K. Ortum est ἔτι haud dubie e scriptura ἐπ
ἀπέλιπεν, quod innuere etiam Porson. videtur.

24. διεσπείροντο VbLb; tum ὑφῄρουν τοῦ SBVaMPcAgLb; ὑφηρεῦν (sic) τοῦ θυμ. C; ὑφηροῦντο θυμ. edd. rell. Vb; ὑφιροῦντο θυμ. La. Deinde μέχρι BVabPcAgLa; μέχρις rell. edd. LbM. — οὗ Sylb. Pors. Cor. Smai. BAgLab; οὖν edd. rell. VabMPc. Conf. de hoc loco Schaefer. ad L. Bos. p. 187.

25. καὶ om. Va; tum δώρατα idem. — οἷς ἐβέβληντο om. La; recte? —

των τὰ δόρατα οἷς ἐβέβληντο ἀνασπῶντες[26] ἠφίεσάν
4 τε ἐς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐχρῶντο ἐκ χειρός. ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐπὶ τῶν τριήρων[27] Ἀθηναῖοι μόγις μὲν καὶ οὐκ ἄνευ κινδύνου παραπλεύσαντες δὲ ὅμως διὰ τῆς ἰλύος,[28] ἐπεὶ πλεῖστον ἐπέχει τῆς θαλάσσης, καὶ τὰς ναῦς ὅτι ἐγγύτατα τῶν βαρβάρων σχόντες βέλεσί τε παντοίοις[29] ἐς τὰ πλάγια καὶ τοξεύμασιν ἐς αὐτοὺς ἐχρῶντο. καμνόντων δὲ λόγου μειζόνως τῶν Κελτῶν καὶ ἅτε ἐν στενοχωρίᾳ μικρὰ μὲν δρώντων, διπλάσια δὲ καὶ τετραπλάσια πασχόντων, ἀναχωρεῖν ἐς τὸ στρατόπεδον ἐσήμαινόν σφισιν[30] οἱ ἡγεμόνες. οἱ δὲ ἀτάκτως καὶ σὺν οὐδενὶ ἀναστρέφοντες κόσμῳ πολλοὶ μὲν συνεπατήθησαν ὑπὸ ἀλλήλων, πολλοὶ δὲ ἐς τὸ τέλμα ἐμπεσόντες ἠφανίσθησαν κατὰ τοῦ πηλοῦ, καὶ ἀπώλεια οὐκ ἐλάσσων[31] ἀναχωροῦσιν αὐτοῖς ἢ ἐν τοῦ ἀγῶνος

—.

liquiae superessent saevire desinebant. Fuerunt qui e suis ipsorum vulneribus evulsa spicula in Graecos retorserint, vel cominus impresserint. Interea Atheniensium classis vix neque omnino sine periculo per paludis coenum, quo late etiam procul a litore maris pars ea obducitur, quamproxime ad Barbaros appropinquans latera et frontem hostilis agminis omni iaculorum genere et sagittis feriebat. Laborantibus igitur vehementer Gallis, quippe qui in illis angustiis Graecis parum omnino obessent, multis vero ipsi partibus maioribus afficerentur incommodis, duces receptui cani iusserunt. Temere illi et undique conturbatis ordinibus quum in castra se recipere conarentur, in ipsa fugae trepidatione multi sunt a se invicem conculcati, multi etiam in paludem collapsi caeca sunt limi voragine absorpti. Quare non minore retrocedentes clade affecti sunt, quam quantam ante in ipso proelii discri-

26. ἀνασπάντες Vb, ῶ sup. ά.

27. τριηρῶν Vb. — καὶ ἄνευ La.

28. ἠλεῖος corr. in εἰλῦος, deinde in ἰλύος Vb. Tum „nonne ἢ ἐπί?“ B. Nobis in mentem venerat ἢ ἐπί; favet Ag, qui ἐπὶ habet; ἐπιπλεῖστον La.

29. παντίοις VaAgLa. — δρόντων La. — διπλὰ δὲ Lb.

30. σφίσιν ἐσήμαινον La; seq. οἱ inseruimus cum Cor. Smai. B. — ἐν οὐδενὶ Lb.

31. ἐλάσσων Pors. Cor. Smai. B; ἔλασσον edd. rell. MVabPcAgLab. Tum ἐν τοῦ ἀγῶνος Sylb. Pors. Schaefer d. l. ad L. Bos. et ad Sophocl. Ai. 1163. Poppo. SBPcAg Lab; ἐν τῇ [τοῦ] ἀγῶνος C; ἐν τῷ ἀγῶνος MVab; ἐν τῇ ἀγῶνος edd. rell.; conf. tamen IX, 38, not. 8.

συνέβη τῇ ἀκμῇ. (3) Τοὺς μὲν δὴ Ἕλληνας τὸ Ἀττικὸν ὑπερεβάλετο [32] ἀρετῇ τὴν ἡμέραν ταύτην· αὐτῶν δὲ Ἀθηναίων Κυδίας μάλιστα ἐγένετο ἀγαθὸς, νέος τε ἡλικίαν [33] καὶ τότε ἐς ἀγῶνα ἐλθὼν πολέμου πρῶτον. ἀποθανόντος δὲ ὑπὸ τῶν Γαλατῶν τὴν ἀσπίδα οἱ προσήκοντες ἀνέθεσαν τῷ [34] Ἐλευθερίῳ Διῒ, καὶ ἦν τὸ ἐπίγραμμα·

Ἦ μάλα δὴ [35] ποθέουσα νέαν ἔτι Κυδίου ἥβην
  Ἀσπὶς ἀριζήλου φωτὸς, ἄγαλμα Διῒ,
Ἇς [36] διὰ δὴ πρώτας λαιόν ποτε [37] πῆχυν ἔτεινεν,
  Εὖτ' ἐπὶ τὸν Γαλάταν ἤκμασε θοῦρος Ἄρης.

mine plagam accepissent. (3) Atheniensium in primis eo die virtus enituit, ipsis vero Atheniensibus antecelluit Cydias; qui peradolescens ac plane tiro prima eo bello militiae rudimenta posuerat. Eius a Gallis occisi cum hac inscriptione propinqui scutum Iovi Eleutherio (Liberatori) dicarunt:

Cydiae adhuc iuvenis florem desiderat iste,
  Quem clypeum sacrum conspicis esse Iovi;
Huic cubitum inseruit flammato corde sinistrum
  Quum premeret Mavors armipotens Galatas.

32. ὑπερεβάλετο BPcAg(?)Lb; ὑπερεβάλλετο edd. rell. VabMLa.

33. ἡλικίαν ὢν Pors.

34. τὸ ἐλ. Va.

35. ἤ μαρδαλη (sic) M; ἡ μαρ λαδ η ποθέουσα (sic) Ag; ἤμαρλαδιη (sic) Lugdunensis alter, ut suspicamur Lb, accuratius enim indicare obliti sumus. „— λα δὴ ποθέ et ἄγαλμα Διὶ ἇς διὰ et εὖτ' ἐπὶ τὸν Γαλάταν evanuerunt e Pc“ B; ἧμαι δὴ Jacobs ad Anthol. III, p. 177. (Anthol. Palat. II, p. 821.); nobis olim in mentem venit κεῖμαι δή; at nihil satisfacit. Tum ποθέουσαν ἐὰν (ἔαν M sec. S) MLb; ἐὰν etiam VabLa; seq. ἥβην om. Pc. „φωτὸς] in marg. adscriptum est ἔσφαλται, notula vero in textu non reperitur.“ Exc. nostra e M.

36. διιάς διδη (sic) Ag et M sec. S; διιας δίδη πρωτας (πρωτᾶς Ag) λαιόν M sec. Exc. nostra; διὶ ἇς διδη πρωτας (sic) Vb; ἇς πρωτας Va; ἇς δή που πρώτας La; διΐας διδηπρωτας λαιον (sic) Lb; „Suspicor mendum [in πρώτας], tamen nihil muto; potest enim intelligi primam fuisse Cydii [Cydiae] militiam.“ Palm. Ms. Id autem apprime est tenendum, ubi accentus omittunt codices corruptelae suspicionem non longe abesse; deinde qui paullo attentius Pausaniam lectitavit facili negotio observare potuit, inprimis ea corrupta esse quae versibus conscripta sunt, cuius rei causa in eo quaerenda est, quod versus illi in codice unde nostri fluxerunt, non atramento sed minio procul dubio (quod etiam in Pc factum observamus) facile evanescente exarati erant; quo factum est, ut nostro loco evanida tantum genuinae lectionis vestigia conservata videamus.

37. ὁπότε MVabPcAg et sine accentu Lb. — ἤκμασεν MLb. — θοῦρον MVaPcLb.

6 τοῦτο μὲν δὴ ἐπεγέγραπτο, πρὶν ἢ τοὺς ὁμοῦ Σύλλᾳ καὶ ἄλλα τῶν Ἀθήνῃσι καὶ τὰς ἐν[38] τῇ στοᾷ τοῦ Ἐλευθερίου Διὸς καθελεῖν ἀσπίδας. (4) Τότε δὲ ἐν ταῖς Θερμοπύλαις οἱ μὲν Ἕλληνες μετὰ τὴν μάχην τούς τε αὑτῶν[39] ἔθαπτον καὶ ἐσκύλευον τοὺς βαρβά-
850 ρους. οἱ Γαλάται δὲ οὔτε ὑπὲρ ἀναιρέσεως τῶν νεκρῶν ἐπεκηρυκεύοντο,[40] ἐποιοῦντό τε ἐπ' ἴσης γῆς σφᾶς τυχεῖν ἢ θηρία τε αὐτῶν ἐμφορηθῆναι[41] καὶ
7 ὅσον τεθνεῶσι πολέμιόν ἐστιν ὀρνίθων. ὀλιγώρως[42] δὲ αὐτοὺς ἐς τῶν ἀπογινομένων ἔχειν τὰς ταφὰς[43] δύο, ἐμοὶ δοκεῖν, τὰ ἀναπείθοντα ἦν, πολεμίους τε ἄνδρας ἐκπλῆξαι[44] καὶ ὅτι ἐστὶ τεθνεώτων οὐ δι' ἔθους[45] οἶκτος αὐτοῖς. ἀπέθανον δὲ παρὰ τὴν μάχην τεσσαράκοντα μὲν τοῦ Ἑλληνικοῦ, τοὺς δὲ τῶν βαρβάρων οὐχ οἷόν τε ἦν ἀκριβῶς ἐξευρεῖν· πολὺ γὰρ καὶ τὸ ἀφανισθὲν κατὰ τῆς ἰλύος ἐγένετο ἐξ αὐτῶν.

Mansit ea inscriptio usquedum Syllae milites et alia Atheniensium insignia et scuta e Liberatoris Iovis porticu sustulerunt. (4) Tum vero Graeci post pugnam ad Thermopylas commissam suorum cadavera sepulturae mandarunt et hostibus spolia detraxerunt. At Barbari nullas omnino per caduceatorem ut suos ad sepulturam tollerent inducias poposcerunt, ac plane ostenderunt, se nihil interesse putare humone tegerentur, an vero a feris et volucribus iis quae solent infestae ad cadavera advolare, dilaniarentur. Ac duplex (opinor) causa est quamobrem nulla illis cura sit eos qui in pugna ceciderint sepeliendi; una quod maiorem ex hac de immanitate sua opinione iniici hostibus terrorem existimant; altera quod non est omnino ipsis cum ceteris communis in eos qui e vita excesserint miseratio. Desiderati sunt ex omni Graecorum numero XL; at qui caesi sunt ex Barbaris accurate recenseri non potuerunt, quum nuspiam apparuissent quos palus absumserat, atque is quidem magnus fuit hominum numerus.

38. τοὺς ἐν Va; antea ἀθήνησιν M.
39. αὐτῶν MLb; ἑαυτῶν La. — γαλᾶται M.
40. ἐπεκυρηκεύοντο VbLa. — ἐκιοῦντο La.
41. ἀμφορηθῆναι Vb, ἐ sup. ἀ; ἐμφορασθῆναι La.
42. ὀλιγόρως VbAgLa.
43. τὰς φωνὰς Vb; tum μοι AX VabMLab.
44. ἐκπλῆξαι SBVaMPcAgLb; ἐκπλήξασθαι edd. rell. VbLa.
45. οὐ δι' ἔθους Camerar. Sylb.; probat Palm. Ms.; recep. CB; οὐδὲ ἔθους AXKFPcAgLa; οὐδὲ ἔθος SVabMLb; quo confirmatur coniectura nostra ad VIII, 24, not. 47. — Tum οἰκτ.... (ob corr. ambig.) Va. — τοὺς δὲ βαρβ., sine τῶν, La.

CAPUT XXII.

Galli Oetam ascendere conati superantur — Brennus Aetoliam invadit, et illius duces in Callienses atrocissima edunt facinora — Aetoli contra Gallos arma parant — Aetoli Gallos caedunt — quae Graecis ad Thermopylas propter Gallos acciderunt, enarrantur.

Ἑβδόμῃ δὲ ὕστερον μετὰ τὴν μάχην λόχος[1] τῶν Γαλατῶν ἀνελθεῖν ἐς τὴν Οἴτην ἐπεχείρησε κατὰ Ἡράκλειαν. ἀτραπὸς δὲ στενὴ καὶ ἀνάντης[2] μετ' αὐτὰ τὰ ἐρείπια ἀνήκει τὰ Τραχῖνος· ἦν δὲ[3] καὶ ἱερὸν Ἀθηνᾶς τότε ὑπὲρ τῆς Τραχινίδος[4] καὶ ἀναθήματα ἐν αὐτῷ, ἔς τε αὐτὴν Οἴτην[5] ἀναβήσεσθαι κατὰ τὴν ἀτραπὸν ἤλπιζον καὶ ἅμα προσέσεσθαί[6] σφισιν ἐν παρέργῳ τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ. τὴν φρουρὰν[7] οἰομένου Τελεσάρχῳ. καὶ νικῶσι μὲν τοὺς

Cap. XXII. Septimo a pugna die reliquae Gallorum cohortes secundum Heraclean Oetam ascendere conatae sunt: verum perangusto et praerupto tramite iter erat faciendum, post ipsas Trachinis ruinas; et ultra Trachiniae terrae fines (?) erat Minervae templum in quo donaria multa. Ac certe per illum callem sperarunt se Oetae iugum Galli occupaturos, et simul sibi dum aliud agerent templi diripiendi potestatem fore. Sed quum illis praesidium quod in aditu montis collocatum fuerat Telesarcho duce occurrisset, altero proelio Bar-

Cap. XXII. 1. λόγος Vb.

2. ἀνάντης CSmai. B; ταύτης AXKFVabMPcAgLab; ταύτῃ Sylb. Smin.; „hac in parte" Am.; tum μετ' αὐτὰ τὰ ἐρ. e coniectura; κατ' αὐτὰ τὰ ἐρ. B; μετὰ ταῦτα (ταύτα Va) ἐρ. AXKFMVabPcAg Lab; μετὰ τὰ ἐρ. Sylb. SC. Deinde ἀνήκειται τραχ. Va; ἀνάκειτει τραχ. MLb.

3. „Verborum ἦν δὲ — Τραχινίδος incorruptam integritatem praestare non audeo." S. Neque nos audemus; nisi fallimur scribendum est: Ἀθηνᾶς τότε ὑπὲρ τῆς πόλεως Τραχινίδος; num alio etiam loco Minervae Trachinidis inveniatur commemoratio nos quidem non reminiscimur; at haec coniecturae nostrae obstare non videntur.

4. τραχίνιδος Vab.

5. τε οὖν τὴν Οἴτην B e coniectura; placet, nisi praestat fortasse ὥστε αὐτὴν; pagina omnino turbata. — ἤλπιζον ἅμα sequente lacuna integri versus La.

6. προσέσται MVabLb; προσέσθαι Ag; πρόσθαι La.

7. τὴν φρουρὰν κ. τ. λ.] Mutilum esse locum nemo non videt; ubi vero indicanda sit lacuna, quum ne reliquiae quidem incorruptae sint, affirmare non audemus; dedimus lectionem codicum PcLbM; τὴν φρουρ. οἰομένου τηλεμάρχῳ καὶ νικ. Ag; τὴν φρουρ. οἰομένου Τελεσάρχου, καὶ νικῶσι M sec. S; τὴν φρουρ. οἰομένῳ τελεσάρχῳ, καὶ νικῶσι VabLa; ἱεροῦ, τὴν φρουρ. οἰόμενοι ..... Τελεσάρχῳ. καὶ

βαρβάρους τῇ μάχῃ, αὐτὸς δὲ ἔπεσεν ὁ Τελέσαρχος,
ἀνὴρ εἴπερ τις καὶ ἄλλος πρόθυμος ἐς τὰ Ἑλλήνων.
2 (2) Οἱ μὲν δὴ ἡγεμόνες τῶν βαρβάρων οἱ ἄλλοι κατε-
πεπλήγεσαν τὸ Ἑλληνικὸν, καὶ ἠπόρουν ἅμα ὑπὲρ τῶν
μελλόντων ἐς οὐδέν σφισι πλέον προχωροῦντα ὁρῶντες
τὰ ἐν χερσί,[8] τῷ δὲ Βρέννῳ λογισμὸς παρίστατο ὡς, εἰ
ἀναγκάσει[9] τοὺς Αἰτωλοὺς οἴκαδε ἐς τὴν Αἰτωλίαν ἀνα-
χωρῆσαι, ῥᾴων[10] ἤδη γενήσοιτο ὁ πόλεμος αὐτῷ πρὸς
τὸ Ἑλληνικόν. ἀπολέξας οὖν τῆς στρατιᾶς[11] μυριάδας
τοῦ πεζοῦ[12] τέσσαρας καὶ ὅσον ὀκτακοσίους ἱππέας,
Ὀρεστόριόν[13] τε αὐτοῖς καὶ Κόμβουτιν ἐφίστησιν ἄρ-
851 3 χοντας· οἳ ὀπίσω κατὰ τοῦ Σπερχειοῦ τὰς γεφύρας καὶ
αὖθις διὰ Θεσσαλίας ὁδεύσαντες ἐμβάλλουσιν[14] ἐς τὴν
Αἰτωλίαν· καὶ τὰ ἐς Καλλιέας Κόμβουτις οἱ ἐργασάμε-
νοι καὶ Ὀρεστόριος ἦσαν, ἀνοσιώτατά[15] τε ὧν ἀκοῇ

bari victi sunt (?); Telesarchus quidem ipse dimicans cecidit, vir ut qui maxime in Graecorum causa acer. (2) Hic quum ceteros iam Gallorum duces hostium virtus exterruisset et de futuris rebus animos desponderent, nempe quibus prima quaeque adversa evenissent; Brenno in mentem venit facilem sibi fore belli conficiendi rationem, modo Aetolos cogere posset, ut domum redirent. Delectis itaque e toto exercitu peditibus quadragies mille, equitibus octingentis, iis Orestorium et Computiu praeficit; quibus mandat ut per Sperchii pontes in Thessaliam primum redeant atque illinc in Aetoliam invadant. Fuerunt duo hi qui in Callienses dira et omnium quae unquam ad aures nostras pervenerint, atrocissima edidere faci-

νικῶσι B; ἱεροῦ. τὴν δὲ φρουρ. οἱ ἔχοντες ἡγουμένου Τελεσάρχου νικῶσι edd. rell. In οἰομένου τελεσάρχῳ latere suspicamur οἱ ὁμοῦ Τελεσάρχῳ, cetera non tentamus; latius enim patere videtur lacuna, quum praeter alia barbarorum conamina templi etiam spoliatio sive patrata, sive tentata desideretur. — Mox οἱ ἄλλοι om. La; κατεπλήγεσαν idem.

8. χερσὶν Ag. — ὑπὲρ τῶν μελλόντων ἦν τῶν ἐν τέλει γαλατῶν κ. τ. λ. La; vid. c. 19, 8.

9. ἀναγκάσοι Vb; ἀνάγκασε La. — οἴκαθεν M. — αἰτωλέαν Lb.

10. ῥᾷον VbAg.

11. στρατιᾶς Sylb. FCSB; στρατείας AXKVabMAgLb; στρατειᾶς La.

12. τοῦ πεζοῦ e coni.; τῆς πεζῆς Sylb. S; τοὺς πεζοὺς edd. rell. MPcAgLab; πεζοὺς sine τοὺς Va; τὰς πεζοὺς Vb. — ὀκτασίους M.

13. Ὀριστόριόν AXVabMLa; ὀρεστορίον Lb; tum ἀφίστησιν Vb.

14. ἐςβάλλουσιν Smin.; ἐμβάλουσιν VbLa; ἐμβαλοῦσιν Pors. — ὀριστόριος La; ὀροστόριος Va.

15. ἀνωσιώτατά Vb; deinceps τοῖς τῶν ἀνθρώπων et ὅμοιον Va.

ἐπιστάμεθα καὶ οὐδὲν τοῖς ἀνθρώπων τολμήμασιν ὅμοια.
γένος μέν γε πᾶν ἐξέκοψαν[16] τὸ ἄρσεν, καὶ ὁμοίως
γέροντές[17] τε καὶ τὰ νήπια ἐπὶ τῶν μητέρων τοῖς μα-
στοῖς ἐφονεύετο· τούτων δὲ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ γάλακτος
πιότερα ἀποκτείνοντες ἔπινόν τε[18] οἱ Γαλάται τοῦ αἵμα-
τος καὶ ἥπτοντο τῶν σαρκῶν. γυναῖκες δὲ καὶ ὅσαι[19] 4
ἐν ὥρᾳ τῶν παρθένων, ὅσαι μὲν φρονήματός τι αὐτῶν
εἶχον ἑαυτὰς ἔφθησαν ὡς ἡλίσκετο ἡ πόλις διειργασμέ-
ναι, τὰς δὲ ἔτι περιούσας ἐς ἰδέαν ὕβρεως πᾶσαν μετὰ
ἀνάγκης ἦγον ἰσχυρᾶς, ἅτε ἴσον μὲν ἐλέου, ἴσον δὲ
τὰς φύσεις καὶ ἔρωτος ἀπέχοντες· καὶ ὅσαι μὲν τῶν
γυναικῶν ταῖς μαχαίραις τῶν Γαλατῶν ἐπετύγχανον,
αὐτοχειρίᾳ τὰς ψυχὰς ἠφίεσαν·[20] ταῖς δὲ οὐ μετὰ πολὺ
ὑπάρξειν[21] τὸ χρεὼν ἔμελλεν ἥ τε ἀσιτία καὶ ἡ ἀυπνία,
ἀστόργων[22] βαρβάρων ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις ὑβριζόν-
των· οἱ δὲ καὶ ἀφιείσαις τὰς ψυχάς, οἱ δὲ[23] καὶ ἤδη

nora, et quae omnino ausos unquam homines fuisse veri neutiquam simile videri possit. Quicquid marium fuit ad internecionem exciderunt; senes et parvulos ab ipsis matrum uberibus abreptos immaniter trucidarunt. Horum si qui erant lactis alimonia melius curati, sanguinem hauserunt et ipsis etiam carnibus in cibum sunt abusi. Mulieres et nubiles puellae urbe expugnata quae fuerunt elatioris animi sua sibi manu mortem consciverunt; quae superstites fuere eas barbari ad omne insolentiae genus adegerunt, quippe quorum animus tam misericordiae quam amoris esset expers. Et earum sane multae Gallorum enses nactae in eos ultro incubuerunt. Aliae non ita multo post immaniter Barbaris in eas vicissim irruentibus inedia et vigilia mortem oppetiere, quibus neque spiritum exhalantibus, neque iam exanimis, quo minus libidinem ex-

16. ἐξέκοψε Ag; ἐξέκοψεν La. — ἄῤῥεν Vb.

17. γέροντές Buttm. B; γέροντας edd. rell. VabMPeAgLab; tum ἔτι AVabLab; mox ἐφόνευον Sylb. S. — ἀπὸ τοῦ γάλ. La.

18. ἔπινονται Va; ἐπιόντε La. — γαλᾶται M.

19. „pro ὅσα verius legi videtur ὅσον (sc. πλῆθος) vel ὅσαι“ Sylb.; hoc receperunt FCB; confirmant Lab. — φρονήματός τε La; ἡλίσκοντο id. — περιούσα La.

20. ἀφίεσαν Ag.

21. παρέξειν Wakefield. Schaefer Melet. p. 17 C; ὑπάρξει La; τὰς δὲ — ἀπάξειν — ἔμελλε τῇ τε ἀσιτίᾳ καὶ τῇ ἀϋπνίᾳ coni. S; αὔπλνεία Vb.

22. ἀστόργων edd.; ἀστέρων M sec. Exc. nostra; ἀστέγων VabMPe AgLab; „an ἀστεργῶν?“ B. Possis etiam ἀτέγκτων; post hanc vocem τῶν inserendum videtur.

23. οἱ δὲ om. Vb.

5 νεκραῖς συνεγίνοντο ὅμως. (3) Αἰτωλοὶ δὲ πεπυσμένοι[24] τε παρὰ ἀγγέλων ἦσαν ὁποῖαι σφᾶς κατειλήφεσαν συμφοραί, καὶ αὐτίκα ὡς τάχους εἶχον ἀναστήσαντες[25] ἀπὸ τῶν Θερμοπυλῶν τὴν δύναμιν ἠπείγοντο ἐς τὴν Αἰτωλίαν, τά τε παθήματα τῶν Καλλιέων ἐν ὀργῇ ποιούμενοι καὶ πλέον ἔτι τὰς οὐχ ἑαλωκυίας πω[26] διασώσασθαι πόλεις προθυμούμενοι. ἐξεστρατεύοντο δὲ καὶ οἴκοθεν ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν οἱ ἐν ἡλικίᾳ, ἀναμεμιγμένοι δ' ἦσαν ὑπὸ ἀνάγκης τε καὶ φρονήματος καὶ οἱ γεγηρακότες· συνεστρατεύοντο δέ σφισι καὶ αἱ γυναῖκες ἑκουσίως, πλέον ἐς τοὺς Γαλάτας καὶ τῶν ἀνδρῶν τῷ θυμῷ
6 χρώμεναι. (4) Ὡς δὲ οἱ βάρβαροι συλήσαντες[27] τούς τε οἴκους καὶ τὰ ἱερὰ καὶ ἐνέντες πῦρ ἐς τὸ Κάλλιον[28] ἐκομίζοντο τὴν αὐτήν, ἐνταῦθα Πατρεῖς[29] μὲν ἐπικουροῦντες Αἰτωλοῖς[30] Ἀχαιῶν μόνοι προσέκειντο ἐξ ἐναντίας τοῖς βαρβάροις ἅτε ὁπλιτεύειν δεδιδαγμένοι·[31] καὶ
852 ὑπὸ πλήθους τε τῶν Γαλατῶν καὶ τῆς ἐς[32] τὰ ἔργα

plerent suam illi parcebant. (3) Aetoli audita ex certis nunciis domestica clade quam celerrime potuerunt cum suis copiis a Thermopylis in Aetoliam contenderunt, tum ob Calliensium exitium vehementi ira incensi, tum vero maxime consulendum rati earum urbium saluti ad quas nondum hostilis furor pervasisset. Confluxit undique in castra ex oppidis omnis militaris aetas, et ei etiam permisti senes, tum necessitate tum pristina virtute impulsi. Foeminae certe ipsae maiore quam viri in Gallos ira incensae ultro arma cepere. (4) Iam Barbari domibus et sacris aedibus direptis ac spoliatis, Callioque immissis ignibus exusto, eadem via ad suos redibant, quum soli Patrenses ex omnibus Achaeis Aetolis opem ferentes cum gravi armatura, qua omnium scientissime utebantur, illis occurrere. Sed quum ob ingentem hostium numerum iam de-

24. πεπυσμένοις Va. — ὁποῖαι, σφαγᾶς La; mox συμφορὰς AXVab M; in hoc αἱ sup. ὰς.

25. ἀναστάντες Va; sq. τῶν om. La; mox ἐπείγοντο Va; ἠπήγοντο La.

26. ποῦ Vab; που Lab. — ἡ ἐν ἡλικίᾳ La.

27. συλλήσαντες Vb. — ἐννέντες La; ἀνέντες Lb.

28. Καλλίον Va; ἐξ τοὺς καλλιέας La. — ἀνεκομίζοντο Cor.

29. Πατριεῖς MAgLb; πριεῖς Vb Pc. — ἐπικουρ. ἀχαιῶν αἰτ. μόν. Lb.

30. αἰτωλεῖς Vab. — προσέκειτο La.

31. δεδιγμένοι M; in marg. vulg.; δεδειγμένοι, δα super vers., Vb.

32. ἐς om. M; mox ἐταραπώρησαν, omisso μάλιστα, Ag.

ἀπονοίας μάλιστα ἐταλαιπώρησαν, οἱ δὲ Αἰτωλοὶ καὶ
αἱ[33] γυναῖκες αἱ Αἰτωλαὶ παρὰ πᾶσαν τεταγμένοι τὴν
ὁδὸν ἐσηκόντιζόν τε ἐς τοὺς[34] βαρβάρους καὶ οὐδὲν
ἄλλο ὅτι μὴ τοὺς ἐπιχωρίους ἐχόντων θυρεοὺς[35] ὀλίγα
αὐτῶν ἡμάρτανον, διώκοντάς τε ἀπέφευγον οὐ χαλεπῶς,
καὶ ἀναστρέφουσιν ἀπὸ τῆς διώξεως ἐπέκειντο αὖθις
σπουδῇ. Καλλιεῦσι δὲ καίπερ δεινὰ οὕτω[36] παθοῦσιν 7
ὡς μηδὲ τὰ ὑπὸ Ὁμήρου πεποιημένα ἔς τε Λαιστρυγό-
νας[37] καὶ ἐς Κύκλωπα ἐκτὸς εἶναι δοκεῖν ἀληθείας, ὅ-
μως κατὰ τὴν ἀξίαν ἐγίνετο[38] ἡ ὑπὲρ αὐτῶν δίκη· ἀπὸ
γὰρ τῶν[39] τεσσάρων μυριάδων προσόντων σφίσιν ὀκτα-
κοσίων ἐλάσσονες[40] ἡμίσεων ἐς τὸ στρατόπεδον οἱ βάρ-
βαροι τὸ πρὸς Θερμοπύλαις[41] ἀπεσώθησαν. (5) Περὶ 8
δὲ τοὺς Ἕλληνας ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τοὺς ἐν Θερμο-
πύλαις συνέβαινεν ἄλλα τοιαῦτα. ἀτραπός[42] ἐστι διὰ τοῦ

bilitatis animis prope affligerentur, Aetoli, neque minus foeminae quam viri, via utrinque armatorum ordinibus obsessa iaculis Gallos figebant, quos petere thyreis tantum suis protectos non erat difficile; atque insequentes quidem Gallos quam facillime effugiebant, eosdem simulac insequi desiissent missilibus urgebant. Effectum certe est, ut Callienses calamitatum suarum, quae tantae fuerunt ut quae ab Homero de Laestrygonibus et Cyclópibus dicta sunt, fabulosa videri iam non possint, vindicem tamen non magnopere desiderare debuerint. Siquidem ex eo Gallorum numero, qui fuit hominum quadraginta millia et octingenti, vix dimidia pars ad Thermopylas in castra se sua recepit. (5) Reliquae interea Graecorum res apud ipsas Thermopylas ad hunc modum gestae sunt. Tramites per Oetam montem duo fuere; unus

33. αἱ om. Va.

34. τε καὶ τοὺς Vb.

35. θυραιοὺς AVaM; θηραιοὺς VbLb.

36. οὕτως VabLb; mox μὴ δὲ MLab.

37. Λαιστρυγόνα Smai. MPcLb; λεστρυγόνας AgLa; tam Κύκλωπας Am.; Κύκλοπα Vb. — ἐξκτὸς (sic) La.

38. ἐγίνετο SBMPcAgLb; ἐγένετο edd. rell. VabLa.

39. τῶν inseruimus e Va; respicit Pausanias eos qui segmento 2. commemorati fuerant. Deinde σφίσιν ὀκτακ. scripsimus e coniectura a La confirmata; σφίσι καὶ ὀκτακ. rell.; conf. VI, 5, n. 6.

40. ἐλάσσονος Ag; fortasse ἐλάσσονας — ἀπέσωσαν.

41. Θερμοπύλαις Sylb. KFCSB MVbPcAgLa; Θερμοπύλας AXVa Lb. — Mox τοὺς ἐς θερμοπύλαις La.

42. ἀτροπός Va.

ὄρους τῆς Οἴτης, μία μὲν ἡ ὑπὲρ Τραχῖνος ἀπότομός τε τὰ πλείω καὶ ὄρθιος δεινῶς, ἑτέρα δὲ ἡ[43] διὰ τῆς Αἰνιάνων ὁδεῦσαι στρατῷ ῥάων, δι' ἧς καὶ Ὑδάρνης[44] ποτὲ Μῆδος κατὰ νώτου τοῖς περὶ Λεωνίδην ἐπέθετο[45]
9 Ἕλλησι. κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπηγγέλλοντο ἄξειν Βρέννον οἱ Ἡρακλεῶται καὶ οἱ Αἰνιᾶνες,[46] οὐ κακονοίᾳ τῇ ἐς τὸ Ἑλληνικὸν, τοὺς δὲ Κελτοὺς ἐκ τῆς χώρας σφίσιν ἀπελθεῖν μηδὲ ἐγκαθημένους φθείρειν[47] περὶ πολλοῦ ποιούμενοι. καί μοι φαίνεται Πίνδαρος ἀληθῆ καὶ ἐν τῷδε εἰπεῖν, ὃς πάντα τινὰ ὑπὸ κακῶν οἰκείων ἔφη πιέζεσθαι, ἐπὶ δὲ ἀλλοτρίοις κήδεσιν[48] ἀπήμαντον εἶ-
10 ναι. τότε δὲ ἡ τῶν Αἰνιάνων[49] καὶ ἡ τῶν Ἡρακλεωτῶν ὑπόσχεσις ἐπήγειρε τὸν Βρέννον· καὶ Ἀκιχώριον[50] μὲν κατέλιπεν ἐπὶ τῇ στρατιᾷ, προειπὼν, ἐπειδὰν περιλάβωσιν[51] αὐτοὶ τὸ Ἑλληνικὸν τηνικαῦτα καὶ ἐκείνοις

supra Trachinem praeruptus et arduus valde; per Aenianas alter multo vel cum exercitu iter facientibus facilior. Hic nempe ille fuit quo usus Medus Hydarnes Graecorum praesidium, cui Leonides praeerat, a tergo circumvenit. Per hanc viam Heracleotae et Aenianes pollicebantur se Brennum ductu-ros, non quod in Graecos animo essent infenso, sed quo bene secum actum iri putarent, si e finibus suis Barbari discessissent priusquam omnia pessum darent. Quare verissime (ut mihi quidem videtur) Pindarus, quum vehementer suis quemque malis affici dixit, calamitatis vero alienae sensum haud utiquam gravem percipere. Tunc itaque excitatus Aenianum et Heracleotarum monitu ac promissis Brennus Acichorium in castris reliquit, docens tempestivum ei fore in hostes invadere ubi a tergo a se oppressos certior esset factus. Ipse cum

43. τὲ ἢ A; τὲ ἡ XM; δὲ ἢ Va; τὲ ἢ Lb. Tum Αἰνιάνων XKFC.
44. Ὑδάῤῥης AVb; ὑδάρης La.
45. ἐπέθεντο VabM. — ἕλλησιν Ag; mox ἐπηγγέλοντο Vab. — ἕξειν Lb. — βέρνον Va.
46. οἱ αἰνιάναις Va. — οὐκ ἀκονοίᾳ La.
47. φθείρειν BVabMPcAgLab; φθεῖρειν edd. rell.; seq. ποιούμενοι om. Vb.
48. κήδεσσιν Ag; κέρδεσιν La. — ἀπήμαντον Leopard. Emend. XII, cap. 1. Heyne ad Pind. Nem. I, 82. Schneider s. v. εὐπήματος, SB; ἀπήματον Sylb. C; ἀπήματος La; εὐπήματον edd. rell. M VabPcAgLb.
49. αἰνιάνων MAg. — καὶ τῶν ἡρακλεοτῶν Ag.
50. ἀκιχόριον MVbLb et sic postea aliquoties Vab. Tum κατέλειπεν BPcAg(?)Lb. — στρατείᾳ AXKM VabAgLb, στρατειᾷ La.
51. ἐπιλάβωσιν M; tum αὐτὸν Ag. — τὴν ante ὁδὸν om. La.

ἐφόδου καιρὸν εἶναι· ἀπολέξας δὲ αὐτὸς μυριάδας τοῦ
στρατοῦ τέσσαρας ἐποιεῖτο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς ἀτραποῦ·
καί πως ἐπ'[52] ἐκείνης συνέβαινε τῆς ἡμέρας τήν τε ὁμί- 853
χλην κατὰ τοῦ ὄρους καταχεῖσθαι πολλὴν καὶ ἀμαυρὸν 11
ἀπ'[53] αὐτῆς εἶναι τὸν ἥλιον, ὥστε τῶν Φωκέων τοῖς
ἔχουσιν ἐπὶ τῇ ἀτραπῷ τὴν φρουρὰν οὐ πρότερον ἐπιόν-
τες οἱ βάρβαροι παρέσχοντο αἴσθησιν πρὶν ἢ[54] πλησίον
ἐγεγόνεσαν. ἐνταῦθα δὲ οἱ μὲν μάχης ἦρχον,[55] οἱ δὲ
ἠμύνοντο ἐῤῥωμένως, τέλος δὲ ἐβιάσθησαν καὶ ἀναχω-
ροῦσιν ἀπὸ τῆς ἀτραποῦ· καταδραμόντες μέντοι παρὰ
τοὺς[56] συμμάχους καὶ ἀπαγγείλαντες τὰ παρόντα ἔφθη-
σαν, πρὶν ἢ ἀκριβῆ καὶ πανταχόθεν τελέαν γενέσθαι τοῦ
Ἑλληνικοῦ τὴν κύκλωσιν. ἔνθα δὴ οἱ ἐπὶ τῶν τριήρων 12
Ἀθηναῖοι φθάνουσιν ὑπεξαγαγόντες[57] ἐκ τῶν Θερμο-
πυλῶν τὸ Ἑλληνικόν· καὶ οἱ μὲν κατὰ τὰς πατρίδας ἕκα-
στοι τὰς αὑτῶν[58] ἐσκεδάσθησαν.

delecta e toto exercitu manu hominum quadraginta millium per tramitis monstratum sibi diverticulum contendit. Fortè ita accidit ut mons totus ea die densa nebula obducoeretur. Quo factum ut ea caligine sole obscurato Phocenses, qui eas angustiarum fauces cum praesidio obtinebant, non ante Gallos adesse animadvertere potuerint, quam se prope circumventos senserunt. In ea trepidatione pugnam alii inire, alii strenue hostis impetum sustinere; postremo loco pulsi ab angustiis illis retrocedere coacti sunt. Cum festinatione itaque et cursu ad socios reversi antequam ex omni parte Graeci prorsus circumvallarentur, qui foret rerum status nunciarunt. Athenienses re cognita exercitum Graecorum e Thermopylarum castris in triremes receptum periculo eximere maturarunt. Atque illi sane omnes in suam quisque patriam dilapsi sunt.

52. ἀπ' ἐκ. AXKVaLb. — κατὰ τοῦ ὄρους om. La.

53. ἐπ' αὐτ. XK; ὑπ' αὐτ. Lab; placet. Post αὐτῆς inserunt ἡμέρας AXK; mox τὸ πήλιον Vab MPcAgLab; (in Va rasura et correctura); τὸν ἥλιον edd. La.

54. πριν ἢ hic et postea edd. (praeter B) VabLb.

55. εἶρχον VabM. — ἠμύναντο Pc. — δ' ἐβιασθ. La.

56. ἐπὶ τοὺς Vb.

57. ὑπεξαγόντες Vb; ὑπεξάγοντος Va; ὑπεξάγοντας La.

58. αὑτῶν BLb; αὐτῶν edd. rell.

CAPUT XXIII.

Brennus Delphos recta contendit — Graecorum copiae, quae ad hostem a Delphis propulsandum convenerunt, recensentur — prodigia, quae in Gallos extiterunt, memorantur — proelium committitur, in quo Brennus vulneratur — Galli Panico terrore turbantur et a Phocensibus omni commeatu privantur — numerus Gallorum, qui varia ratione ibi perierunt — Athenienses cum Boeotis Gallos insectantur et caedunt — Brennus ultro mortem oppetit, et reliquae Gallorum copiae prorsus delentur — de tempore Gallorum cladis.

[a]Ὁ δὲ Βρέννος[1] οὐδένα ἔτι ἐπισχὼν χρόνον, πρὶν ἢ τοὺς ἀπὸ τοῦ[2] στρατοπέδου τοῦ σὺν τῷ Ἀκιχωρίῳ παραγενέσθαι τὴν ὁδὸν ἐποιεῖτο[3] ἐπὶ τοὺς Δελφούς. οἱ δὲ καταφεύγουσιν ὑπὸ δείματος ἐπὶ τὸ χρηστήριον· καὶ ὁ θεὸς σφᾶς οὐκ εἴα φοβεῖσθαι, φυλάξειν δὲ αὐτὸς ἐπηγγέλλετο[4] τὰ ἑαυτοῦ. (2) Οἱ δὲ ἀφικόμενοι τιμωρεῖν τῷ θεῷ τοσοίδε ἐγένοντο Ἑλλήνων· Φωκεῖς μὲν ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν, ἐκ δὲ Ἀμφίσσης ὁπλῖται τετρακόσιοι· παρὰ δὲ Αἰτωλῶν ὀλίγοι[5] μέν τινες αὐτίκα ὅτε ἐπύθοντο ἐς τὸ πρόσω χωροῦντας[6] τοὺς βαρβάρους, διακοσίους δὲ καὶ χιλίους Φιλόμηλος ἤγαγεν ὕστερον. τὸ δὲ μά-

Cap. XXIII. At Brennus ne tantisper quidem commoratus dum Acichorius cum sua manu e castris advenisset, recta Delphos contendit. Oppidanos prae metu ad oraculum confugientes, bono animo esse ac nihil formidare iussit deus, se sua defensurum pollicitus. (2) Qui pro aris et focis pugnaturi arma cepere, hi fuerunt Graecorum populi: Phocenses ex omnibus undecunque civitatibus; et ab Amphissa gravis armaturae pedites CCCC. Ab Aetolis pauci quidam ad primum de Barbarorum progressione nuncium accurrerunt; mille deinde et ducentos duxit Philomelus; earum autem quas habuerunt

Cap. XXIII. a) Ὁ δὲ Βρέννος et sic postea; conf. not. 50. causque ad Βρέννῳ δὲ §. 3 ad cap. praecedens refert B.

1. βρένος La; sic saepe; ἐπισχὼν Vb, ὁ sup. ω; ἐπισχὸν M, ω sup. ο.

2. τοῦ om. Va. — ἀκιχορίω La et sic postea; conf. not. 50. capitis praecedentis.

3. ἐπιεῖτο Va. — ἀπὸ δείματ. La.

4. ἐπηγγέλετο VaLa.

5. ὀλίγων Va (in ων corr.).

6. χωροῦντες Vb, α sup. ε. — ἀκιχορίου Lb.

λιστα ἐν ἀκμῇ τῶν Αἰτωλῶν ἐτράπετο ἐπὶ τὴν μετὰ τοῦ Ἀκιχωρίου στρατιάν· καὶ μάχης[7] μὲν οὐκ ἦρχον, ὁδευόντων δὲ ἐπέκειντο[8] ἀεὶ τοῖς ἐσχάτοις, ἁρπάζοντές τε τὰ τῶν σκευαγωγούντων καὶ αὐτοὺς τοὺς ἄνδρας φονεύοντες· καὶ ἡ πορεία κατὰ ταύτην μάλιστα ἐγίνετό[9] σφισι βραδεῖα τὴν αἰτίαν. κατέλιπε[10] δὲ καὶ περὶ τὴν Ἡράκλειαν ὁ Ἀκιχώριος μοῖραν, οἳ ἔμελλον[11] φρουρήσειν τὰ 834
ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου χρήματα. (3) Βρέννῳ δὲ καὶ τῇ στρατιᾷ[12] τῶν θ' Ἑλλήνων οἱ ἐς Δελφοὺς ἀθροισθέντες ἀντετάξαντο καὶ τοῖς βαρβάροις ἀντεσήμαινε τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ ταχύ τε καὶ ὧν ἴσμεν φανερώτατα. ἥ τε γὰρ γῆ πᾶσα ὅσην ἐπεῖχεν ἡ τῶν Γαλατῶν στρατιά, βιαίως[13] καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἐσείετο τῆς ἡμέρας, βρονταί τε καὶ κεραυνοὶ συνεχεῖς ἐγίνοντο· καὶ οἱ μὲν ἐξέπληττόν τε τοὺς 2
Κελτοὺς καὶ δέχεσθαι τοῖς ὠσὶ τὰ παραγγελλόμενα ἐκώλυον, τὰ δὲ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἐς ὅντινα κατασκήψαι[14]

copiarum robur, in Acichorii agmen converterunt; neque tamen acie dimicarunt, sed iter facientium tergum lacessebant, quum impedimenta diripientes, tum homines ipsos qui clitellaria iumenta agebant, trucidantes; quam ob causam fuit Barbaris iter illud tanto tardius. Relicta etiam est ab Acichorio pars copiarum apud Heraclean, quae pecuniam in castris repositam asservaret. (3) Adversus Brennum qui Delphos convenerant Graeci in acie stetere; prodigia vero repentina et omnium quae unquam audierimus evidentissima in Barbaros divinitus exstitere. Primum enim terra quantum soli Gallorum acies occupaverat ingenti motu ad multas horas contremuit; crebra deinde tonitrua et fulmina Gallos non solum acriter exterruerunt sed ad exaudienda quae dabantur a ducibus signa hebetato aurium sensu prope attonitos reddiderunt. Neque vero singuli tantum homines coelestibus igni-

7. μάχην Va. — εἶρχον Vb; ἦρχεν Smai. et min.
8. ἐπέκειτο Ag. — κατὰ τὴν μάλιστα La.
9. ἐγίγνετο VabLb.
10. κατέλιπε Cor. VbLa; κατέλειπε rell. — ἀκεχόριος La.
11. ὃς ἔμελλεν Ag; mox σχήματα Va.
12. στρατεία AXKVabLabM; mox στρατεία XKLab; στρατείαν AM Vab. — τ' VaM; τε VbLab. — γὰρ πηγῇ πᾶσα La.
13. βεβαίως, p. corr. βιαίως, Va; sequens καὶ om. Vb. — τε post ἐξέπληττον om. La; παραγγελόμενα id.
14. κατασκῆψαι VabLab; κατέσκηψε F; κατασκήψαι infinitivum esse putans.

μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πλησίον καὶ αὐτοὺς ὁμοίως καὶ[15] τὰ ὅπλα ἐξῆπτε. τά τε τῶν ἡρώων τηνικαῦτά σφισιν ἐφάνη φάσματα, ὁ[16] Ὑπέροχος καὶ ὁ Ξενόδοκός τε καὶ Πύῤῥος· οἱ δὲ καὶ τέταρτον τὸν[17] Φύλακον ἐπιχώριον
3 Δελφοῖς ἀπαριθμοῦσιν ἥρωα. ἀπέθανον δὲ καὶ αὐτῶν παρὰ τὸ ἔργον τῶν Φωκέων ἄλλοι τε ἀριθμὸν πολλοὶ καὶ Ἀλεξίμαχος, ὅς[18] ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ μάλιστα Ἑλλήνων ἡλικίας τε[19] τῷ ἀκμάζοντι καὶ ἰσχύϊ σώματος καὶ τῷ ἐῤῥωμένῳ τοῦ θυμοῦ κατεχρήσατο ἐς τῶν βαρβάρων τὸν φόνον· Φωκεῖς δὲ εἰκόνα τοῦ Ἀλεξιμάχου ποιησάμενοι
4 ἀπέστειλαν τῷ Ἀπόλλωνι ἐς Δελφούς· τοιούτοις μὲν οἱ[20] βάρβαροι παρὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν παθήμασί τε καὶ ἐκπλήξει συνείχοντο, τὰ δ' ἐν[21] τῇ νυκτὶ πολλῷ σφᾶς ἔμελλεν ἀλγεινότερα ἐπιλήψεσθαι· ῥῖγός τε γὰρ ἰσχυρὸν

bus corripiebantur, sed loco etiam proximi quique cum ipsis armis conflagrabant. Visae praeterea in eos consurgere heroum species, Hyperochus, Laodocus et Pyrrhus, quibus Phylacum civem suum Delphi quartum adnumerant. Conciderunt tamen in proelio e Phocensibus et alii complures et Aleximachus, qui in ea pugna quum animi egregiam quandam alacritatem ad florentis aetatis vigorem et corporis robur adiunxisset, magnas ediderat hostium strages. Eius effigiem Phocenses ad viventis imaginem expressam Delphos ad Apollinem misere. Atque huiusmodi quidem interdiu Galli terroribus et cladibus perculsi, ea quae diem illum consecuta est nocte funestioribus perculsi fuerunt casibus. Acerrimum frigus eos cum nive

15. καὶ om. Ag. Tum ἐξῆπτε Sylb. KFSBLa; ἐξῆπτέ τε AXVab et M sec. S; ἐξῆπτετὲ (sic) M; ἐξήπτετο Ag; ἐξηπτέτο (sic) C. Corruptelae causam aperit Lb, qui ἐξῆπται τε et ε sup. αι habet, geminata eadem correctura; scriptum nimirum fuerat ἐξῆπται, et in aliis codicibus ε, in aliis τε sup. vers. — φάντασμα La.

16. Articulos ante Ὑπέροχος et Λαοδόκος uncis sepsit S; λαοδόχος Va; Ἀμάδοκος Smin. propter I, 4, 4; Λαόδικος utroque loco probat C. O. Müller Dor. I, pag. 268; λαόδοκός τε (τε om. Ag) La; quod recepimus; sic Δημόδοκος I, 2. n. 18. III, 18, n. 42; eadem ratione IV, 5. not. 39. Ξενόδοκος scripsimus; Λαοδόκος edd.

17. τὸν addimus e Va.

18. ὃς om. MAgLb. — ὅς ἐν τῇ — σώματος om. La.

19. τε addimus cum BPcAg. — ἐς τὸν βαρβ. La; tum τοῦ ἀλεξιμ. εἰκόνα id.

20. ἡ βάρβ. M; mox ἐκπλήξεσι Sylb. KFCS. — συνέχοντο La.

21. ἐν a Sylb. FCSB insertum, om. AXKVabMPcLab; ἐν τῇ om. Ag; nos δ' ἐν scripsimus pro δὲ ἐν. — ῥῖγος MLab. — ἀπολισθαίνουσαι Lb.

*καὶ νιφετὸς ἦν ὁμοῦ τῷ ῥίγει, πέτραι τε ἀπολισθάνου-
σαι τοῦ Παρνασοῦ*[22] *μεγάλαι καὶ κρημνοὶ καταῤῥηγνύ-
μενοι σκοπὸν*[23] *τοὺς βαρβάρους εἶχον, καὶ αὐτοῖς οὐ
κατὰ ἕνα*[24] *ἢ δύο, ἀλλὰ κατὰ τριάκοντα καὶ ἔτι πλείο-
σιν, ὡς ἕκαστοι ἐν τῷ αὐτῷ φρουροῦντες ἢ καὶ ἀνα-
παυόμενοι τύχοιεν, ἀθρόοις ἡ ἀπώλεια ἐγένετο ὑπὸ τῆς
ἐμβολῆς τῶν κρημνῶν.* (4) *Ἅμα δὲ τῷ ἡλίῳ ἀνίσχοντι* 5
*οἱ Ἕλληνες ἐπῄεσάν σφισιν ἐκ τῶν Δελφῶν, οἱ μὲν ἄλ-
λοι τὴν ἐπὶ τὸ*[25] *στράτευμα εὐθεῖαν, οἱ Φωκεῖς δὲ ἅτε
καὶ μᾶλλον ἔχοντες τῶν χωρίων ἐμπείρως κατέβησάν τε
διὰ τῆς χιόνος κατὰ τὰ ἀπότομα τοῦ Παρνασσοῦ*[26] *καὶ* 855
*ἔλαθον κατὰ νώτου γενόμενοι τοῖς Κελτοῖς, ἠκόντιζόν
τε ἐς αὐτοὺς καὶ ἐτόξευον σὺν οὐδενὶ ἀπὸ*[27] *τῶν βαρ-
βάρων δείματι. οἱ δὲ ἀρχομένης μὲν τῆς μάχης, καὶ* 6
μάλιστα οἱ περὶ τὸν Βρέννον,[28] *(οὗτοι δὲ μήκιστοί τε
ἦσαν καὶ ἀλκιμώτατοι τῶν Γαλατῶν) τότε μὲν ὑπὸ προ-*

plurima vehementer afflixit. Saxa praeterea ingentia et montis crepidines sponte e Parnaso avulsae in Barbaros, quasi unicum illud esset quod peteretur signum propositum, corruerunt. Neque vero aut singuli aut bini opprimebantur, sed triceni et eo plures, uti forte simul aut ad certi loci praesidium constitissent, aut una quiescerent, ab ingruentibus rupibus collidebantur. (4) Ac prima quidem luce Graeci Delphis erumpentes ceteri recta in ipsam hostilis exercitus frontem impetum fecerunt, Phocenses vero locorum notitia freti per medias nives ex arduis et praeruptis Parnasi anfractibus descendentes, ac de improviso Gallos a tergo adorti missilibus illos et sagittis impune figebant. Inito proelio omnes et praecipue praetoria Brenni cohors, ut erant eminentibus corporibus et omnium fortissimi, praesenti animo restiterunt. Ii enim

22. *παρνασσοῦ* La; geminato *σ* rell. — *τε καὶ κρ.* MVabPcAgLab. — *κρῆμνοι* La. — *καταῤῥηγνυμέναι* (*ο* sup. *α*) Vb; in Lb alterum *ρ* sup. vers.

23. *σκοπῶν* Ag; *σκοπῶνον* M Vab; orta est haec lectio e *σκοπῶν* superscripto *ον*, ut in Lb scriptum invenitur; *σκοπέλων* La. — *εἶχεν* MVab.

24. *ἔννα* Vb. — *καὶ τὰ τραύματα* Vb; seq. *ἔτι* om. La. — *ἐγίνετο* La; recte? — *ἐποίησαν* La.

25. *τὸ* inseruimus cum BPcAg Lab; seq. *οἱ* om. La. — *κατὰ τῆς χίονος διὰ τὰ ἀπόστομα* La.

26. *Παρνασσοῦ* edd. codd.; La *σ* simplici. — *ἠκοντίζοντες ἐς* La.

27. *ἀπὸ* Schaefer Melet. p. 85. Smin. mai. CB; *ὑπὸ* edd. rell. M(?); *ἐπὶ* VabPcAgLab. Idem vitium correximus V, 26, 1, not. 3.

28. *βέρννον* Va. Mox *ἀλκημώτατοι* Ag.

θυμίας ἔτι ἀντεῖχον[29] βαλλόμενοί τε πανταχόθεν καὶ οὐχ ἧσσον ὑπὸ τοῦ ῥίγους, μάλιστα οἱ τραυματίαι,[30] ταλαιπωροῦντες. ὡς δὲ καὶ[31] ὁ Βρέννος ἔλαβε τραύματα, ἐκεῖνον μὲν λιποψυχήσαντα ἐκκομίζουσιν ἐκ τῆς μάχης, οἱ δὲ βάρβαροι πανταχόθεν σφίσιν ἐγκειμένων τῶν Ἑλλήνων ὑπέφευγόν τε ἄκοντες καὶ ἑαυτῶν τοὺς ἀδυνάτους διὰ τραύματα ἕπεσθαι καὶ ἀῤῥωστίαν φονεύουσιν·[32]
7 καὶ οἱ μὲν ἐστρατοπεδεύσαντο ἔνθα ἡ νὺξ κατελάμβανεν ἀναχωροῦντας, (5) ἐν δὲ τῇ νυκτὶ φόβος σφίσιν ἐμπίπτει Πανικός·[33] τὰ γὰρ ἀπὸ αἰτίας οὐδεμιᾶς δείματα ἐκ τούτου φασὶ[34] γίνεσθαι. ἐνέπεσε μὲν ἐς τὸ στράτευμα ἡ ταραχὴ περὶ βαθεῖαν τὴν ἑσπέραν, καὶ ὀλίγοι τὸ κατ' ἀρχὰς ἐγένοντο οἱ παραχθέντες[35] ἐκ τοῦ νοῦ, ἐδόξαζόν τε οὗτοι κτύπου τε[36] ἐπελαυνομένων ἵππων καὶ ἐφόδου πολεμίων αἰσθάνεσθαι·[37] μετὰ δὲ οὐ πολὺ καὶ ἐς ἅπαν-

etsi undique iaculis petebantur nec minus ex frigore sentiebant molestiae, ii maxime qui vulnera acceperant; non tamen prius loco sunt deturbati quam Brennum aliquot acceptis vulneribus iam prope animam agentem extra aciem extulerunt. Tum Barbari universi urgentibus ab omni parte Graecis fugam malo suo coacti fecerunt; ac eos quidem qui vel ob vulnera, vel aliquam corporis imbecillitatem sequi non possent, occidere. Fugientes castra habuerunt quo loco nox eos primum oppressit. (5) Ea nocte Panicus illis incessit terror. Quibus enim nulla subest causa trepidationibus eas hoc nomine comprehendunt. Coeptum est hoc pavoris genere agmen exagitari intempesta iam nocte, et pauci ab initio eo mentis errore conturbati ut audire sibi viderentur sonitum pulsati equorum pedibus soli ac iam prope cernere insultantes hostes. Non

29. ἀντεῖχον Va.
30. τραυματίαις M; τραυματίας sec. Exc. nostra.
31. καὶ om. Va. — λειποψυχ. La; conf. Vol. II, pag. XXXII; mox ἀρωστίαν Vb.
32. φονεύουσι ALab. — ἡ νὺξ La; ἡ om. rell. — κατέλαβεν La; placet.
33. Πανίκης M; πάνικος Lb; παννκὸς Ag. — ἀπ' αἰτίας La; mox οὐδὲ μιᾶς AVaLb; μηδεμιᾶς B.
34. φασὶν ἀνέπεσε Ag. — γενέσθαι La; ὀλίγον id.
35. ταραχθέντες VaM Cod. Casaub.; πραχθέντες Vb; παρασχέντες, θ super χ, Ag; vid. Lobeck. ad Sophocl. Ai. 447. p. 289. Tum ναοῦ MAg.
36. τε om. VaM. — ἐλαυνομένων La.
37. αἰσθάνεσθαι om. VabMPc AgLab; a Musuro profectum est.

τας διέδρα ἡ ἄνοια.[38] ἀναλαβόντες οὖν τὰ ὅπλα καὶ 8
διαστάντες ἔκτεινόν τε ἀλλήλους[39] καὶ ἀνὰ μέρος ἐκτεί-
νοντο, οὔτε γλώσσης τῆς ἐπιχωρίου συνιέντες, οὔτε τὰς
ἀλλήλων μορφάς, οὐδὲ[40] τῶν θυρεῶν καθορῶντες τὰ
σχήματα· ἀλλὰ ἀμφοτέραις[41] ταῖς τάξεσιν ὁμοίως ὑπὸ
τῆς ἐν τῷ παρόντι ἀνοίας[42] οἵ τε ἄνδρες οἱ ἀνθεστηκό-
τες εἶναί σφισιν Ἕλληνες καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ὅπλα ἐφαί-
νοντο καὶ Ἑλλάδα ἀφιέναι τὴν φωνήν· ἥ τε ἐκ τοῦ θεοῦ
μανία πλεῖστον ἐξειργάσατο ὑπ' ἀλλήλων τοῖς Γαλάταις
τὸν φόνον.[43] τῶν δὲ Φωκέων ὅσοι κατελείποντο[44] κατὰ 9
τοὺς ἀγροὺς φυλακῆς βοσκημάτων εἵνεκα, πρῶτοί τε 856
ᾔσθοντο καὶ ἀπαγγέλλουσι[45] τοῖς Ἕλλησι τὰ ἐν τῇ νυκτὶ
κατασχόντα τοὺς βαρβάρους, ἀναθαρσήσαντες[46] δὲ οἱ
Φωκεῖς προθυμότερον ἔτι ἐνέκειντο τοῖς Κελτοῖς, διὰ

ita multo post ad omnes eadem pervasit insania. Arreptis igitur armis et inter se facto agminis dissidio, vicissim et occidebant alii alios et occidebantur, quum neque per tenebras et amentiam illam patriam linguam intelligerent, neque vultus inter se nec scutorum signa possent agnoscere; sed contrariis ordinibus utrinque per caeci illius erroris vecordiam, Graeci esse qui contra pugnarent viderentur, et Graeca esse arma putarent, quin et Graecam esse vocem crederent quam homines mitterent. Furorque hic divinitus immissus effecit ut maxima Barbarorum multitudo mutuis vulneribus caderet. Primi hanc rem animadvertere qui e Phocensibus in agris relicti fuerant ad pecoris custodiam. Ii igitur quae Barbaris per noctem accidissent Graecis annunciarunt. Excitati eo nuncio Phocenses alacrius multo in hostes irruerunt. Greges praeterea

38. ἄνοια Sylb.; probantib. FC. recep. B; idem commendat Lennep. ad Phalar. Epp. p. 215 (237. Schaefer.); accedimus si in seqq. revera ἀνοίας habet Pc; ἄγνοια edd. rell. VabMAgLab.

39. ἀλλήλους suspectum censet S. (?)

40. οὐδὲ τῶν Smai. B; οὔτε edd. rell. VabMPcAgLab; οὐ M sec. Exc. nostra; tum θυραιῶν VabLbM.

41. ἀμφοτέροις Ag; ἀλλ' ἀμφ. La.

42. ἀνοίας BPc(?); ἀγνοίας edd. rell. VabMAgLab.

43. τοῦ φόνου SM; mox δὲ om. Vb.

44. κατελείποντο Porson. Poppo Chrestom. hist. II, p. 178. Smai. B Vb, et ε expuncto Ag; κατελίποντο edd. rell. VaMPcLab; de cuius aoristi vi passiva vide Schaef. ad Gregor. Cor., p. 463.

45. ἀπαγγέλουσι VaLa; ἀπαγγέλουσιν Ag.

46. ἀναθαρήσαντες M; ἀναθαρθήσαντες sec. Exc. nostra; sequens δὲ om. M. — διὰ φυλακεῖς La; πλείονος id.

φυλακῆς τε πλέονος τὰς ἐπαύλεις ἐποιοῦντο, καὶ τὰ ἐς βίου[47] χρείαν οὐ περιεώρων σφᾶς ἐκ τῆς χώρας ἀμαχεὶ λαμβάνοντας·[48] ἐγεγόνει τε αὐτίκα τοῖς Γαλάταις διὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ σίτου καὶ ὅσα ἐς τροφὴν ἄλλα ἔνδεια ἰσχυρά. (6) Πλῆθος δὲ τὸ ἐν τῇ Φωκίδι αὐτῶν ἀναλωθὲν[49] ὀλίγῳ μὲν ἑξακισχιλίων ἐλάσσονες οἱ ἐν ταῖς μάχαις, οἱ δὲ ἐν τῇ χειμερίῳ διαφθαρέντες νυκτὶ καὶ ὕστερον οἱ ἐν τῷ Πανικῷ[50] δείματι ἐγένοντο ὑπὲρ [τοὺς][51] μυρίους, τοσοῦτοι δὲ ἄλλοι καὶ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ. (7) Ἀθηναίων δὲ ἄνδρες ἐπισκεψόμενοι μὲν ἀφίκοντο τὰ ἐν Δελφοῖς·[52] τότε δὲ ἐπανήκοντες τά τε ἄλλα ἤγγελλον[53] ὁποῖα συμβεβήκει τοῖς βαρβάροις καὶ τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ κατειληφότα. οἱ δὲ αὐτοί τε[54] ἐξεστρατεύοντο, καὶ ὡς τὴν Βοιωτίαν διώδευον οἱ[55] Βοιωτοὶ σφισιν ἀνεμίχθησαν· οὕτω δὴ ἀμφότεροι τοῖς βαρβάροις ἐπακολουθοῦν-

accuratiore multo custodia servarunt, ac ne commeatus ex agris sine pugna sumi possent providerunt. Quo factum ut mox ingenti tum frumenti, tum cibariorum omnium penuria universus Gallorum exercitus vehementer laborarit. (6) Fuere eorum, qui in Phocide proeliantes perierunt non multo pauciores quam sex hominum millia; nocturno gelu et postea Panico terrore confecti amplius decem millia; non minor numerus fame consumti. (7) Athenienses quidam speculatum missi quid Delphis ageretur et alia quae Gallis evenerant, et quibus a Deo cladibus affecti essent ad suos reversi nunciarunt. Hi vero et ipsi copias eduxerunt, et dum per Boeotiam iter faciunt se Boeoti illis adiunxerunt; utrique vero Barbaros

47. βοίου Vb; mox περιώρων VabM.
48. λαμβάνοντες Va. — εὔδεια La. — φυκίδι Lb.
49. ἀναχωθὲν AMVa; ἀναχωσθὲν Cod. Casaub.; seq. ἐλάσσονες om. La; ἐλάσσονος Lb.
50. ὕστερον οἱ Lab; οἱ om. rell. — παννυκῷ Ag; πανίκῳ Lb.
51. τοὺς om. BPcAgLb; seqq. καὶ ὑπὸ usque ἐπισκεψόμενοι om. Ag. — δὲ post Ἀθηναίων om. La.
52. ἀφίκοντο τὰ ἐν Δελφοῖς scripsimus e coniectura; ἀφίκοντο ἐν Δελφοῖς AXKFVabPcAgLab et per correcturam sup. vers. M; ἀφίκοντο ἐν δελφοὺς M; ἀφίκοντο ἐς Δελφοὺς CSB. Conf. quae de hoc loco diximus Vol. II, p. XXIII sq. — δ' ἐπανήκοντες Lb.
53. ἤγγελον MVabPcAgLa; recte fortasse; ἤγγελλον edd. Lb. — συνεβεβήκει Lb; sqq. καὶ τὰ ἐκ τοῦ usque ἀμφ. τ. βαρβάροις om. La.
54. αὐτοί τε edd. (praeter S) Pc Ag; αὐτίκα SMVa (at in marg. γρ. αὐτοί) Lb; αὐτίκατοί τε Vb.
55. καὶ βοιωτ. Va; fortasse καὶ οἱ Βοιωτοί.

τας ἐλόχων τε καὶ ἔκτεινον τοὺς ἀεὶ ἐσχάτους.[56] τοῖς 12
δὲ φεύγουσιν ὁμοῦ τῷ Βρέννῳ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀκιχώ-
ριον[57] ἐν τῇ προτέρᾳ νυκτὶ ἀνεμίχθησαν· βραδεῖαν γὰρ
τὴν πορείαν ἐποίησάν σφισιν οἱ Αἰτωλοὶ, τοῖς τε ἀκον-
τίοις ἐς αὐτοὺς ἀφειδέστερον[58] καὶ ὅτῳ τύχοιεν καὶ ἄλλῳ
χρώμενοι· ὥστε ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ[59] πρὸς τῇ Ἡρα-
κλείᾳ μοῖρα οὐ πολλὴ διέφυγεν ἐξ αὐτῶν. (8) Τῷ δὲ[60]
Βρέννῳ κατὰ μὲν τὰ τραύματα ἐλείπετο[61] ἔτι σωτηρίας
ἐλπίς· τῶν δὲ πολιτῶν φόβῳ φασὶν αὐτὸν καὶ τῇ[62] αἰ-
δοῖ πλέον, ἅτε τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι κακῶν αἴτιον, ἑκου-
σίως ἀφεῖναι τὴν ψυχὴν ἀκράτου πίνοντα τοῦ οἴνου.
καὶ τὸ[63] ἀπὸ τούτου δὲ οἱ βάρβαροι μέχρι μὲν τοῦ[64] 13
Σπερχειοῦ χαλεπῶς ἐκομίσθησαν τῶν Αἰτωλῶν βιαίως
σφίσιν ἐγκειμένων, ὡς δὲ ἀφίκοιντο ἐπὶ τὸν Σπερχειὸν οἱ
ἐντεῦθεν ὑποκαθήμενοι Θεσσαλοὶ καὶ οἱ Μαλιεῖς ἐνεφο-
ρήθησαν οὕτω σφῶν ὡς μηδένα οἴκαδε ἀποσωθῆναι.

insectantes passim ex insidiis extremos interficiebant. Brenni agmen Acichorii copiae superiore tantum nocte assecutae fuerant; siquidem Aetolis incessentibus quum iaculis, tum fortuitorum quovis missilium genere lentius iter fecerant. Quare ad ea castra quae ad Heraclean metati fuerant, non magna omnino ipsorum manus effugit. (8) Brenno certe vulnera reliquam fecerant aliquam vitae spem; metu tamen, vel pudore potius quod auctor ipse civibus suis fuisset suscipiendae in Graeciam tam calamitosae expeditionis, ultro aiunt hausto mero post accepta vulnera mortem oppetiisse. Eo mortuo vix et periculoso maxime itinere Aetolis acriter urgentibus Barbari ad Sperchion retrocessere. Ibi eos ex insidiis Thessali et Malienses adorti ita sunt hostium caede satiati, ut ex tanto hominum numero ne unus quidem salvus domum redierit.

56. *αἰεὶ τοὺς ἐσχ.* Sylb.; *ἀεὶ* La; *αἰεὶ* roll.

57. *ἀκίχωρον* AgLbM; in hoc ο sup. ω; *οἱ περὶ τοῦ ἀκηχόριον* La. Hoc nomen apud Pausaniam ex auctoritate codicum per ο scribendum videtur; conf. cap. 22. not. 50. cap. 23. not. 2. — Tum *προτέρα* Vb. — *βραχεῖαν* Va; *βραδεῖαν* M.

58. *ἀφιδέστερον* Vb. — *καὶ ἄλλο χρ.* La.

59. *τῷ* Vb. — *οὐ πολὺ* La.

60. *οἱ δὲ* Vb.

61. *ἐλίπετο* Ag. — *ἐλπὶς σωτηρίας* La.

62. *τῇ* om. Va. — *πλέονά τε* M VaLb; *πλεονάτε* M sec. S. — *πίνοντα* om. La.

63. *τὸ* om. Ag.

64. *τοῦ τοῦ* (bis) Vb. — *ἐνεφοράθησαν*, η sup. α med. La; *ἐνεφαρέθησαν* Lb. — *μηδὲν οἴκ.* La.

14 857 (9) Ἐγένετο δὲ τῶν Κελτῶν στρατεία[65] τε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ ἀπώλεια Ἀναξικράτους Ἀθήνησιν ἄρχοντος, δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς πέμπτης Ὀλυμπιάδος ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν, ἣν[66] Λάδας Αἰγιεὺς ἐνίκα στάδιον· τῷ δὲ ἔτει τῷ ἐφεξῆς Δημοκλέους Ἀθήνησιν ἄρχοντος οἱ δὲ[67] αὖθις ἐς τὴν Ἀσίαν διαβαίνουσιν οἱ Κελτοί. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γενόμενα ἴστω τις.

CAPUT XXIV.

Memoranda in templi Delphici vestibulo, VII Sapientum Graeciae nomina et sententiae templo inscriptae — Homeri signum cum inscriptione — de Homeri et Clymenes sepulcro et Homeri matre — memoranda in templo Delphico, Iovis Moeragetae et Apollinis Moeragetae signum, Pindari sella e ferro fabricata — memoranda extra templum Delphicum, Neoptolemi sepulcrum; lapis Saturni, fons Cassotis.

Ἐν δὲ τῷ προνάῳ τῷ ἐν Δελφοῖς γεγραμμένα ἐστὶν[1] ὠφελήματα ἀνθρώποις ἐς βίον· ἐγράφη δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν οὓς γενέσθαι σοφοὺς λέγουσιν Ἕλληνες. οὗτοι δὲ ἦσαν ἐκ μὲν Ἰωνίας Θαλῆς[2] τε Μιλήσιος καὶ Πριηνεὺς[3] Βίας,

(9) Gallorum haec in Graeciam irruptio pariter et strages facta est summum Athenis magistratum gerente Anaxicrate, anno altero Olympiadis centesimae et vicesimae quintae, qua de stadio vicit Ladas Aegiensis. Insequenti vero anno Democle Athenis eundem honorem gerente rursus in Asiam Galli transmisere. Atque haec ad historiae fidem exposita hactenus fuerint.

Cap. XXIV. Pro Delphici templi foribus leguntur perutilia vitae hominum documenta ab iis hominibus conscripta, quos Graeci sapientes et habuerunt et appellarunt. Fuerunt illi, ex Ionia quidem Thales Milesius et Prienensis Bias;

65. στρατία M; στρατιά VabLb. Tum ἐπὶ τῇ Vb; mox ἀπώλια Va. — δευτέρα Lb.
66. ἦν Ag.
67. ἄρχοντος οἱ, οἱ δὲ A.

Cap. XXIV. 1. ἐστι M.
2. καθῆς Ag.
3. Πριννεὺς Vb; πριεὺς La; mox αἰπολέων AgLab.

Αἰολέων δὲ τῶν ἐν Λέσβῳ Πιττακὸς Μιτυληναῖος, ἐκ δὲ[4] *Δωριέων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Κλεόβουλος Λίνδιος, καὶ Ἀθηναῖός τε Σόλων καὶ Σπαρτιάτης Χίλων· τὸν δὲ ἕβδομον*[5] *Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος ἀντὶ Περιάνδρου τοῦ Κυψέλου Μύσωνα κατείλοχε τὸν Χηνέα·*[6] *κώμη δὲ ἐν τῇ Οἴτῃ τῷ ὄρει ᾤκοῦντο*[7] *αἱ Χῆναι. οὗτοι οὖν οἱ ἄνδρες ἀφικόμενοι ἐς Δελφοὺς ἀνέθεσαν τῷ Ἀπόλλωνι τὰ ᾀδόμενα, Γνῶθι σαυτόν, καί, Μηδὲν ἄγαν. οὗτοι μὲν δὴ ἐνταῦθα ἔγραψαν τὰ εἰρημένα.* (2) *Θεάσαιο δ' ἂν καὶ* 2
εἰκόνα Ὁμήρου χαλκῆν ἐπὶ στήλῃ, καὶ ἐπιλέξει[8] *τὸ μάντευμα ὃ γενέσθαι τῷ Ὁμήρῳ*[9] *λέγουσιν·*

Ὄλβιε καὶ δύσδαιμον,[10] *(ἔφυς γὰρ ἐπ' ἀμφοτέροισι)*
Πατρίδα δίζηαι. μητρὶς[11] *δέ τοι, οὐ πατρίς ἐστιν.*

ex Aeolica vero natione e Lesbo insula Pittacus Mitylenaeus; ex iis qui in Asia sunt Doriensibus Cleobulus Lindius; Atheniensis praeterea Solon, et Spartanus Chilon; septimum Plato Aristonis filius pro Periandro Corinthio Cypseli filio enumerat Chenensem Mysonem. Incolebatur olim in Oeta monte vicus Chenae. Hi sane Delphos profecti celebratas illas hominum sermone sententias Apollini dedicarunt: Cognosce te ipsum: nequid nimis. Haec inquam illi scripta eo in loco reliquerunt. (2) Videas ibidem et aeream columnae superimpositam Homeri statuam. In eadem columna leges illud Apollinis responsum, quod ipsi poëtae editum memorant:

Felix atque miser, (nam sors te ad utrumque creavit.)
De patria quaeris; tibi matria, non patria illa est.

4. *δὲ* inseruimus cum Pors. BLab AgPc.

5 *εὔβδομον* Vb.

6. *Κυψέλου Μύσωνα κατείλοχε τὸν Χηνέα* Hartung, SCB; „enumerat Chenensem Mysonem“ Am.; *Κυψέλου, ἀκατειλόχητον Χηνέα* (*χηνεία* Lb) edd. rell. VabMPcAgLab; *ἐγκατειλόχει Μύσωνα τὸν Χ.* Camerar.; *Μύσωνα καταλέγει τὸν Χην.* Menag. ad Diog. Laert. I, 106 (41); *κατείλοχε τὸν Χ.* Palm. Exerc. p. 438 (*κατείλοχε τὸν* (hoc expunct.) *Μύσωνα τὸν Χηνέα.* Palm. Ms.); *ἐγκατείλοχε τὸν Χ.* Valcken., omisso Mysonis nomine uterque. — Plat. Protag. p. 343. A. (III, p. 153. Bip.). Conf. praeterea quos laudat Siebel. ad h. l. et quae diximus Vol. I. pag. XLIII.

7. *ὠκοῦντος* Va. Mox *ᾀδόμενα* Ag.

8. *ἐπὶ λέξει* A; „aut *ἐπιλέξῃ* aut *ἐπιλέξαιο* reponendum.“ B; at recte *ὄψει* e V, 6, 3. laudavit S; potuit plura. — *μάτευμα*, saepius, La.

9. *τῷ ὁμήρου* Ag. — *ὃ γενέσθαι — λέγουσιν* om. La.

10. *δυςδαῖμον* MVaLab. — *δύςδαιμων* Ag. — *ἔφοις* La. — *δίζεαι* LabM.

11. *μητρὸς* VaMAgLab; *μ̄ηρ̣̇ μ̄ρ́ς δέ τοι οὐ π̄ρ́ς ἐστιν* Vb; tum *πατρὸς* AgLab.

Ἔστιν[12] Ἴος νῆσος μητρὸς πατρίς, ἥ σε θανόντα
Δέξεται· ἀλλὰ νέων παίδων[13] αἴνιγμα φύλαξαι.

858 (3) Δεικνύουσι δὲ οἱ Ἰῆται καὶ Ὁμήρου μνῆμα ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἑτέρωθι Κλυμένης,[14] τὴν Κλυμένην μητέρα εἶναι τοῦ Ὁμήρου λέγοντες. Κύπριοι δὲ (οἰκειοῦνται γὰρ δὴ καὶ οὗτοι Ὅμηρον) Θεμιστώ τε αὐτῷ μητέρα εἶναι τῶν τινὰ ἐπιχωρίων γυναικῶν λέγουσι,[15] καὶ ὑπὸ Εὔκλου προθεσπισθῆναι τὰ ἐς τὴν γένεσιν τὴν[16] Ὁμήρου φασὶν ἐν τοῖσδε·

Καὶ τότ' ἐν[17] εἰναλίῃ Κύπρῳ μέγας ἔσσετ' ἀοιδός,
Ὅν τε Θεμιστὼ τέξει ἐπ' ἀγροῦ δῖα γυναικῶν,
Νόσφι πολυκτεάνοιο[18] πολύκλειτον Σαλαμῖνος.
Κύπρον δὲ προλιπών, διερός θ'[19] ὑπὸ κύμασιν ἀρθείς,

Insula Ios matris patria est, quae colliget ossa
Exsanguis; sedenim puerorum aenigma caveto.

(3) Monstrant Ietae in insula Homeri sepulcrum et seorsum Clymenes, Homeri Clymenen matrem fuisse dictitantes. Cyprii vero (nam et hi sibi Homerum vindicant) Themisto indigenam foeminam Homeri fuisse matrem dicunt; Euclum vero de ipsius ortu hisce versibus fuisse vaticinatum:

Fluctisona in Cypro tunc vatem dia Themisto
Altiloquum Salaminem extra generabit in agris.
Posthabita hic Cypro longe provectus in altum

12. ἔστιν om. VbPcLbAg; mox πατρίς om. Ag. — δέξετε La.
13. παί (δων sec. man.) M.
14. Κλημένης Vb. — κάπριοι Lb. — οἰκοῦνται idem. — οὗτοι ὅμηρος La.
15. λέγουσιν Ag. — τοὺς ἐς τὴν Lb.
16. τοῦ Ὁμ. Va.
17. „καὶ τότ' ἐν εἰναλίῃ et τέξει ἐπ' ἀγροῦ δῖα et . . λαμῖνος Κύπρον et εὐρυχόρου μοῦνος et ἀγήραος ἤματα evanuerunt e Pc" B. — ἐν ἰαλίῃ Va; ἐν εἰλάηναλίῃ (sic) [να] Vb. — ἀιδὸς La. — διὰ γυν. Lb.
18. πολυκτεανοῖο M. — πολύκλυτον LbVabMPcd; πολύκλυκτον Ag; πολύκλειτον edd. La; tum σαλαμῖνα PaVbLa.
19. δ' ἵρος Pc; δ' ἵερος Pd; δι' ἕρος Va; διεροῖς mavult S; ἱεροῖς nobis placet. Tum τ' Pcd Ag; δ' La.

Ἑλλάδος εὐρυχόρου[20] μοῦνος κακὰ πρῶτος ἀείσας,
Ἔσσεται[21] ἀθάνατος καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα.

ταῦτα ἡμεῖς ἀκούσαντές τε καὶ ἐπιλεξάμενοι[22] τοὺς χρη-
σμοὺς, ἰδίᾳ [δὲ] οὐδένα αὐτῶν λόγον οὔτε ἐς πατρίδα
οὔτε περὶ ἡλικίας[23] Ὁμήρου γράφομεν. (4) Ἐν δὲ τῷ 4
ναῷ πεποίηται μὲν Ποσειδῶνος βωμὸς, ὅτι τὸ μαντεῖον
τὸ ἀρχαιότατον κτῆμα[24] ἦν καὶ Ποσειδῶνος, ἕστηκε δὲ
καὶ ἀγάλματα Μοιρῶν[25] δύο· ἀντὶ δὲ αὐτῶν τῆς τρί-
της Ζεύς τε Μοιραγέτης καὶ Ἀπόλλων[26] σφίσι παρέ-
στηκε Μοιραγέτης. θεάσαιο δ' ἂν[27] ἐνταῦθα καὶ ἑστίαν
ἐφ' ᾗ Νεοπτόλεμον τὸν Ἀχιλλέως ὁ ἱερεὺς ἀπέκτεινε τοῦ
Ἀπόλλωνος. τὰ δὲ ἐς τοῦ Νεοπτολέμου τὴν τελευτὴν[28]
ἐστὶν ἡμῖν ἑτέρωθι εἰρημένα. ἀνάκειται δὲ οὐ πόῤῥω 5
τῆς ἑστίας θρόνος Πινδάρου· σιδήρου μέν ἐστιν ὁ
θρόνος, ἐπὶ δὲ αὐτῷ φασὶν ὁπότε ἀφίκοιτο[29] ἐς Δελ-
φοὺς καθέζεσθαί τε τὸν Πίνδαρον καὶ ᾄδειν ὁπόσα τῶν

Helladicae primus mala terrae carmine dicet;
Expers mortis eris seniique in secula cuncta.

Haec nos ab aliis audita et in oraculis lecta scribimus, privatim autem nihil nec de patria nec de aetate Homeri prodimus. (4) Intra templum dicata fuit Neptuno ara. Erat enim iam tum ab initio id oraculum etiam Neptuni. Exstant et Parcarum duarum simulacra; tertiae locum Iupiter Moeragetes et item Moeragetes Apollo (Parcarum duces) tenent. Ostenditur ibidem focus ille in quo Achillis filium Neoptolemum Apollinis sacerdos occidit; qua de re alio loco exposuimus. Non procul hinc Pindari sella sita est e ferro fabricata; in ea Pindarum quoties Delphos venisset sedere, et cantica

20. εὐρυχώρου VabMAgLb. Mox „Num καλὰ pro κακὰ legendum?“ S. Deinde αἰείσας Vb.

21. ἔσσετ' Pa. — ἀήραος Pd; ἀγήρανος Va; tum σήματα VaM; ἀγήραοσήματα Lb.

22. πλεξάμενοι VabMPcAgLb; ἐπιλεξάμενοι edd. La; mox δὲ om. id.; placet.

23. ἡλικίαν La. — γράψομεν Pors. — sq. μὲν om. La.

24. κτεῖμα Vb.

25. μηρῶν Ag; deinde αὐτίκα δὲ Vb; tum μοιραγετὴς Va; praeced. τε om. La.

26. Ἀπόλλων — ἀπέκτεινε τοῦ om. Va.

27. δ' ἂν BPcAgLab; δὲ edd. rell. VbM(?); seq. καὶ om. La; mox ἑστία Vb; ἔστιν ἀνέφηνεν ὁ πτολέμων Ag; ἐφ' ἣν La; ἔστιν ἀνέφηνε, πτόλεμον Lb.

28. ἐς τὴν τοῦ νεοπτ. τελευτὴν Ag.

29. ἀφήκοιτο Vb.

ᾀσμάτων ἐς Ἀπόλλωνά ἐστιν. ἐς δὲ τοῦ ναοῦ τὸ[30]
ἐσωτάτω παρίασί τε ἐς αὐτὸ ὀλίγοι, καὶ χρυσοῦν Ἀπόλ-
λωνος ἕτερον ἄγαλμα ἀνάκειται.
6 (5) Ἐξελθόντι δὲ τοῦ[31] ναοῦ καὶ τραπέντι ἐς ἀρι-
859 στερὰν, περίβολός ἐστι καὶ Νεοπτολέμου τοῦ Ἀχιλλέως
ἐν αὐτῷ τάφος· καὶ οἱ κατὰ ἔτος ἐναγίζουσιν οἱ Δελ-
φοί. ἐπαναβάντι δὲ ἀπὸ τοῦ μνήματος λίθος ἐστὶν
οὐ μέγας· τούτου καὶ ἔλαιον ὁσημέραι καταχέουσι[32]
καὶ κατὰ ἑορτὴν ἑκάστην ἔρια ἐπιτιθέασι τὰ ἀργά· ἔστι
δὲ καὶ δόξα ἐς αὐτὸν[33] δοθῆναι Κρόνῳ τὸν λίθον ἀντὶ
[τοῦ][34] παιδὸς, καὶ ὡς αὖθις ἤμεσεν αὐτὸν ὁ Κρόνος.
7 ἰοῦσι δὲ ὡς ἐπὶ τὸν ναὸν[35] αὖθις μετὰ τοῦ λίθου τὴν
θέαν, ἔστιν ἡ Κασσοτὶς[36] καλουμένη πηγή· τεῖχος δὲ

omnia quae fecit in Apollinis honorem decantare solitum tradunt. In templi recessu intimo, quo paucis admodum est aditus, alterum etiam positum est aureum Apollinis signum. (5) E templo egressis et ad laevam conversis circumsepta quaedam est area, in qua Neoptolemi Achillis filii sepulcrum; cui parentant quotannis Delphi. Ab eo monumento quum rursum ascendere inceperis, lapidem videas modice magnum. Hunc quotidie perfundunt oleo singulisque festis lanam in eo ponunt nondum tractatam. De eo lapide percrebuit opinio, illum ipsum esse quem pro puero appositum ac devoratum Saturnus per vomitum eiecerit. Ubi lapidem spectaveris, si pedem retuleris quasi ad fanum rediturus, fontem videas cui nomen Cassotis. Murus ei obiectus est non utique magnus;

30. τῷ ἐσωτάτω MVabAgLb; τὰ ἐσωτάτω La; ἐς δὲ τοῦ ναοῦ τὸ ἐσωτάτω παριᾶσι, ἐς αὐτὸ ὀλίγον τε καὶ χρυσ. coni. K; παριοῦσί γε ἐς αὐτὸ ὀλίγον coni. F; ὀλίγον in XKF est vitium typotheticum propagatum; ἐν δὲ τοῖ ναοῦ τῷ ἐσωτάτω C, „quod ferri non potest nisi postea etiam corrigas (παρίασι δὲ ἐς αὐτὸ ὀλίγοι) χρυσοῦν κ. τ. λ." Siebelisio indice; at hoc ipsum nobis unice placet, nisi quod conservamus καὶ ante χρυσοῦν; respicit enim Pausanias Apollinis Moeragetae statuam paullo ante commemoratam. Nobiscum facit Amasaeus. Siebelisius ad καὶ χρυσοῦν — ἀνάκειται subintelligit ἐνταῦθα.

31. δ' ἐκ τοῦ? — ἀριστερὰν SBM; ἀριστερὰ edd. rell. VabPcAgLb; ἐπαριστερᾶ La. — ἔστιν Ag. — ἐς αὐτῷ La.

32. καταχέουσιν Ag.

33. αὐτῶν, ὸν sup. ῶν, Vb; αὐτοῦ La.

34. τοῦ om. BPcAg; mox ὥς KFC; om. Lb.

35. ναὸν (in ᾶ corr.) VaLa; ναὸν Vb, ε sup. α; νεὼν rell.

36. Κασσοτὶς BLa; Κασσοῒς Vb, τ sup.; Κασσόϊς VaLbM; Κασσοῖς Pc; κασσόης Ag; Κασσότις M sec. S; Κασ-

ου μέγα ἐπ' αὐτῇ καὶ ἡ ἄνοδος διὰ τοῦ τείχους ἐστὶν ἐπὶ τὴν πηγήν. ταύτης τῆς Κασσοτίδος δύεσθαί τε[37] κατὰ τῆς γῆς λέγουσι τὸ ὕδωρ καὶ ἐν τῷ ἀδύτῳ τοῦ θεοῦ τὰς γυναῖκας μαντικὰς ποιεῖν· τὴν δὲ τῇ κρήνῃ δεδωκυῖαν τὸ ὄνομα τῶν περὶ τὸν Παρνασὸν[38] Νυμφῶν φασὶν εἶναι.

CAPUT XXV.

Lesche Delphorum, Polygnoti picturis exornata — dextrae partis picturae, quae Troiam captam et Graecorum classem domum solventem exhibet, descriptio.

Ὑπὲρ δὲ τὴν Κασσοτίδα[1] ἐστὶν οἴκημα γραφὰς ἔχον τῶν[2] Πολυγνώτου, ἀνάθημα[3] μὲν Κνιδίων, καλεῖται δὲ ὑπὸ Δελφῶν Λέσχη, ὅτι ἐνταῦθα συνιόντες[4] τὸ ἀρχαῖον τά τε σπουδαιότερα διελέγοντο καὶ ὁπόσα μυθώδη.[5]

per murum ad fontem ascenditur. Huius Cassotidis aquas terram subire dicunt et in adyto Apollinis mulieres efficere fatidicas, eam vero quae fonti nomen dedit unam esse de Parnasidum nympharum numero.

Cap. XXV. Supra Cassotidem aedificium quoddam est; in eo picturae aliquot Polygnoti quas Cnidii dedicarunt locum Delphi Leschen vocant, (quasi confabulationem, aut stationem dicas) quod eo convenientes priscis olim temporibus seria et ioca inter se conferebant. Talia fuisse multa in omni Grae-

σωτὶς edd. rell.; mox Κασσοτίδος BVbPcAgLa; Κασσότιδος VaMLb; Κασσωτίδος edd. rell.

37. τε om. VaM; τε καὶ κατὰ La.

38. Παρνασσὸν edd. codd.; παρσὸν La.

Cap. XXV. 1. Κασσοτίδα BVb La; Κασσοΐδα VaPc; κασσόϊδα M Ag et omisso articulo Lb; Κασσωτίδα edd. rell.

2. ἐχόντων VbMAgLb; ἔχον του C.

3. ἀνάθημα BPcAgLab; ἀναθήματα rell. — Cf. Heidelb. Iahrbb. 1837. p. 243. — Κνηδίων Vb; κλιδίων Ag.

4. συνιόντες Sylb.KFCSB; συνιέντες AXVaMPcAgLab; συνιέντος Vb. — Tum διελέγετο La.

5. μηθώδη, υ super η primo, Vb; tum τοιαῦτα Va; τοιαῦτ' rell.

τοιαῦτα εἶναι πολλὰ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα Ὅμηρος ἐν Μελανθοῦς[6] λοιδορίᾳ πρὸς Ὀδυσσέα ἐδήλωσεν·

Οὐδ' ἐθέλεις[7] εὕδειν χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθών,
Ἠέ που ἐς λέσχην,[8] ἀλλ' ἐνθάδε πόλλ' ἀγορεύεις.

2 (2) Ἐς τοῦτο οὖν ἐσελθόντι τὸ οἴκημα τὸ μὲν σύμπαν τὸ ἐν δεξιᾷ τῆς γραφῆς Ἴλιός[9] τέ ἐστιν ἑαλωκυῖα καὶ ἀπόπλους ὁ Ἑλλήνων. Μενελάῳ δὲ τὰ ἐς τὴν ἀναγωγὴν εὐτρεπίζουσι,[10] καὶ ναῦς τε γεγραμμένη, καὶ ἄνδρες ἐντὸς ναῦται[11] καὶ ἀναμὶξ παῖδες· ἐν μέσῃ[12] δέ ἐστι τῇ νηΐ ὁ κυβερνήτης Φρόντις κοντοὺς δύο ἔχων.[13] Ὅμηρος δὲ Νέστορα ἐποίησεν ἄλλα τε διαλεγόμενον πρὸς Τηλέμα-

cia conciliabula Homerus docuit quo loco Melanthus in Ulyssem convicium exponit:

Non somnum ut capias aeraria tecta fabrorum
Non Leschen celebras, sed multa hic rancida garris.

(2) Ubi in hoc aedificium introieris pictam videas in dextero templi pariete Ilii eversionem et Graecorum classem domum solventem. Menelao ibi sunt qui omnia ad reditum adornant. Navis item picta et in ipsa Nautae permisti pueris. In media navi cernitur Phrontis gubernator contos duos tenens. Nestorem Homerus et alia Telemacho dicentem fecit, et nonnulla

6. *Μελανθοῦς* Hartung Sylb. SB PcVa(?)La; *Μελάνθους* FCVbMLb; *Μελανθίου* AXK. — Locus Homeri est Od. XVIII, 328.

7. *οὐδὲ θέλεις* Vb.

8. *λέσχειν* et *πάλ' ἀγορ.* Ag.

9. *Ἴλιος* SBVaMPcAg; *Ἰλιόν* edd. rell. VbLab; La om. *τε* seq.; tum *ἑαλωκυῖαν* id.; tum om. *ὁ* ante *Ἑλλήνων* idem.

10. *εὐτρεπίζοντι* coni. K; *εὐτρεπίζουσιν καὶ νῦν γεγρ.* Ag. — *καὶ ναῦς ἐστι γεγ.* coni. C, quod non displicet.

11. *ἐντὸς ναῦται* e coni. cf. VI, c. 20, not. 22. VII, 18, not. 23. VII, 12, not. 10; *ἐν τοῖς ναύκλαις* Va; *ἐν τοῖσι ναύταις* edd. VbMPcAgLb; *ἐν τοῖς ναύταις* La; *ἐν τοῖς ἰκρίοις ναῦται* coni. B; *ἄνδρες στρατιῶται ἐν τοῖσι ναύταις* Böttiger Ideen z. Archaeol. d. Malerei p. 316; *τοῖσι* et seq. *μέσσῃ* in Porsoni exemplari lineam habent subductam.

12. *μέσῃ* Smin. BVaPcAgLab; *μέσσῃ* edd. rell. VbM; mox *κυβερνίτης* VabM. — *Φροντὶς* Vb; *Φρον-* *ινος* *τίνος τοὺς διέχ.* M; *φροντισκοντοὺς* (sic) M sec. Exc. nostr.; *φροντίνος......τοὺς — διέχων* (sic, spatium vacuum 6—8 fere literarum) Va. — *φροντίσκοντας* Lb; *κοντοὺς* XAg sec. S.

13. Quidni *δύ' ἔχων* vel *δύο ἔχων*? Quum coniecturam nostram a La probatam videamus, recepimus; *διέχων* rell.; mox *νέστωρα* et *διαλλεγόμενον* Ag.

χον[14] καὶ περὶ τοῦ Φρόντιδος, ὡς[15] πατρὸς μὲν Ὀνή-
τορος, Μενελάου δὲ ἦν κυβερνήτης, δοκιμώτατος [δὲ] ἐς
τὴν τέχνην, καὶ ὡς Σούνιον ἤδη τὸ ἐν τῇ Ἀττικῇ παρα- 860
πλέοντα ἐπέλαβεν αὐτὸν[16] τὸ χρεών· καὶ τέως ὁμοῦ Νέ-
στορι ὁ Μενέλαος πλέων[17] τότε κατὰ αἰτίαν ἀπελείφθη
ταύτην, ἵνα μνήματος καὶ ὅσα ἐπὶ νεκροῖς ἄλλα ἀξιώ-
σειε τὸν Φρόντιν.[18] οὗτός τε οὖν ἐν τοῦ Πολυγνώτου 3
τῇ γραφῇ,[19] καὶ ὑπ' αὐτὸν Ἰθαιμένης τέ τις[20] κομίζων
ἐσθῆτα καὶ Ἐχοίαξ διὰ τῆς ἀποβάθρας κατιὼν ἐστιν ὑ-
δρίαν ἔχων χαλκῆν. καταλύουσι δὲ καὶ τοῦ Μενελάου
τὴν σκηνὴν οὐ πόῤῥω τῆς νεὼς οὖσαν Πολίτης καὶ Στρό-
φιός[21] τε καὶ Ἄλφιος· καὶ ἄλλην διαλύων σκηνήν ἐστιν
Ἀμφίαλος· ὑπὸ δὲ τοῦ Ἀμφιάλου τοῖς ποσὶ[22] κάθηται
παῖς· ἐπίγραμμα δὲ οὐκ[23] ἔστι τῷ παιδί, γένεια δὲ μό-

de Phrontide, Onetoris scilicet filium fuisse, Menelai gubernatorem, artis suae peritissimum, quodque is e vita decesserit quum Sunium Atticae terrae promontorium iam praetervecti essent; et Menelaum secum una illuc usque navigasse refert Nestor; eo vero in loco commoratum, dum tumulum Phrontidi exstruendum curat et alia pro viri dignitate iusta facit. Spectatur ille quidem in Polygnoti opere. Paulo infra ipsum Ithaemenes nescio quis vestimentum portans, et Echoeax per nauticum pontem cum urna aenea descendens. Tollunt Menelai tabernaculum, quod fuerat non longe a navi collocatum, Polites, Strophius et Alphius et aliud tabernaculum refigit Amphialus. Sub Amphiali pedibus sedet puer; eius nomen nulla indicat inscriptio. Barbatus unus ex omni-

14. πρός τι λέμαχον Vb. — Φροντίδος VbLb; φροντίνου VaM; φρόντιδος, νου sup. δος, M sec. Exc. nostra. — Hom. Od. III, 278 seqq.

15. ὡς volentibus Schneider F Pors.(?) inseruimus cum C (hic inter unces) Smai. B; mox κυβερνίτης M et Va p. correct. seq. δὲ om. Va.

16. αὐτὸ Va; sq. τὸ om. La.

17. πλέων, quod K iam voluerat, FCSBVaMPcAgLab; πλέον Vb et sec. Exc. nostra M; πλέοντι AXK; tum ἀπελήφθη Vb; ἀπελίφθη Ag. — ἀξιώσειν ἐς τὸν La.

18. φροντίνον Vab; φροντίνου MAgLb. tum τότε οὖν VaMAgLb.

19. ἐν τῇ Πολ. γρ. Va; ἐν τῇ Πολ. τῇ γρ. VbLb.

20. ἵστατο μενεστεὺς τὶς Va; ἵστατο μένης τέ τις M (ἵστατεμενης τέ τις sec. Exc. nostra); Ἰθαιμένης τε ἵσταται Μενίστης(?) Pors.; ιθαιμενηστέτις (sic) Lb. Tum νομίζων Vb. — αἰσθῆτα VbM. — ἐχίαξ Vb; ἐχοιὰξ Lb.

21. Τρόφιός VaM; mox ἀλφειὸς Ag. — ἄλλην δι' ἀλλήλων La.

22. δὲ τῆς τοῦ A; τοῖς π. Ag.

23. ἐπίγραμμα, οὐκ (, = ; i. e. δὲ) Vb; ἔστιν La. — φροντίδι Lb et suprascripto νω, M; φροντίνῳ Va; postea ἑστῶσαν La.

νῳ. τῷ Φρόντιδι. καὶ μόνου τούτου τὸ ὄνομα ἐκ τῆς
ἐς Ὀδυσσέα ποιήσεως ἔμαθε· τῶν δὲ ἄλλων, ἐμοὶ δο-
κεῖν, τὰ ὀνόματα συνέθηκεν αὐτὸς ὁ Πολύγνωτος. Βρι-
4 σηῒς δὲ ἑστῶσα καὶ Διομήδη[24] τε ὑπὲρ αὐτῆς καὶ Ἶφις
πρὸ ἀμφοτέρων ἐοίκασιν ἀνασκοπουμέναις[25] τὸ Ἑλένης
εἶδος. κάθηται δὲ αὐτή τε[26] ἡ Ἑλένη καὶ Εὐρυβάτης
πλησίον·[27] τὸν δὲ Ὀδυσσέως εἶναι κήρυκα εἰκάζομεν·
οὐ μὴν εἶχεν[28] ἤδη γένεια. θεράπαιναι δὲ Ἠλέκτρα καὶ
Πανθαλὶς,[29] ἡ μὲν τῇ Ἑλένῃ παρέστηκεν, ἡ δὲ ὑποδεῖ
τὴν δέσποιναν ἡ Ἠλέκτρα. διάφορα δὲ καὶ ταῦτα τὰ
ὀνόματα Ὅμηρος[30] ἔθετο ἐν Ἰλιάδι, ᾗ[31] καὶ Ἑλένην καὶ
ἰούσας ὁμοῦ τῇ Ἑλένῃ τὰς δούλας ἐπὶ τὸ τεῖχος πεποίη-
5 κεν. (3) Κάθηται δὲ ὑπὲρ τὴν Ἑλένην πορφυροῦν ἀ-
νὴρ ἀμπεχόμενος ἱμάτιον καὶ ἐς τὰ μάλιστα κατηφής·

bus Phrontis est, et huius unius ex Homeri de Ulysse carminibus nomen sumsit; nam cetera (ut opinor) nomina ipse sibi Polygnotus finxit. Stat Briseis, Diomede supra ipsam, et ante eas Iphis, Helenae formam admirantibus simillimae. Sedet ipsa Helena, et prope eam Eurybates. Ulyssis esse hunc praeconem coniicimus; est tamen adhuc imberbis. Ancillae ibidem sunt duae, e quibus Panthalis Helenae adsistit, Electra herae calceum subligat. Diversa ab his nomina sunt quae Homerus in Iliade usurpat, quo loco Helenam et cum ea ancillas ad muros euntes facit. (3) Sedet supra Helenam vir purpureo velatus amiculo, moestus ut qui maxime; Helenum

24. *Διομήδη* SBAgLb; *Διομήδης* edd. rell. VabMPcLa; mox *Ἶφις* VabLbM; conf. Hom. Il. IX, 664—668. — Tum *πρὸ* coni. F. recep. SB; *πρὸς* edd. rell. VabMPcAg Lab.

25. *ἀνασκοπουμέναις* SB; *ἀνασκοπούμενοι* edd. rell. VabMPcAg Lab; *ἀνασκοπουμένοις* marg. Ald. Dresd. Pors.

26. *αὐτή* Smai.; *αὐτῇ* La; *αὕτη* edd. rell. Lb.

27. Post *πλησίον* virgulam ponunt XKFC; *τὸν* pro *ὃν* accipit Sylb., in *ὃν* mutandum suspicantur FC. — sq. *δὲ* addimus e La. — *οὐ μὴ* La.

28. *ἔχει γε* Pors. Tum *θεράπαιναι* scripsimus e coniectura; *θεράπαινα* rell. Fortasse malit quispiam *θεραπαίνα*; „ancillae duae" Am.

29. *Πανθαρὶς* Va (ρ ambig.); tum *παρέστηκε* edd. ante S. — *διαφορὰ* Lb.

30. *ἢ Ὅμηρος* Pors.; placet, nec improbant SB.

31. *ᾗ καὶ* Iacobs ad Achill. Tat. p. 614. Smai.; *ἣν καὶ* VabMPcAg Lb; *ἔνθα καὶ* edd. rell. La. — Hom. Il. III, 144. — *πεποίηκεν* La; *πεποίηκε* rell.

Ἕλενον[32] εἶναι τεκμήραιο ἂν τὸν Πριάμου καὶ πρὶν ἢ καὶ τὸ ἐπίγραμμα ἐπιλέξασθαι.[33] πλησίον δὲ τοῦ Ἑλένου Μέγης[34] ἐστί· τέτρωται δὲ τὸν βραχίονα ὁ Μέγης, καθὰ δὴ καὶ Λέσχεως[35] ὁ Αἰσχυλήνου Πυῤῥαῖος ἐν Ἰλίου πέρσιδι ἐποίησε· τρωθῆναι δὲ ὑπὸ τὴν μάχην τοῦτον ἣν[36] ἐν τῇ νυκτὶ ἐμαχέσαντο οἱ Τρῶες, ὑπὸ Ἀδμήτου φησὶ[37] τοῦ Αὐγείου. γέγραπται δὲ καὶ Λυκομήδης παρὰ 6
τὸν Μέγητα ὁ Κρέοντος, ἔχων[38] τραῦμα ἐπὶ τῷ καρπῷ· 861
Λέσχεως[39] οὕτω φησὶν αὐτὸν ὑπὸ Ἀγήνορος τρωθῆναι. δῆλα οὖν ὡς ἄλλως γε[40] οὐκ ἂν ὁ Πολύγνωτος ἔγραφεν οὕτω τὰ ἕλκη σφίσιν,[41] εἰ μὴ ἐπελέξατο τὴν ποίησιν

esse Priami filium facile intelligas, vel priusquam inscriptionem legas. Prope Helenum Meges est brachio saucio; quod iis versibus mandavit Lescheus Pyrrhaeus, Aeschyleni filius, quos de Ilii populatione fecit; et vulneratum quidem ab Admeto Augiae filio in ea pugna quam Troiani postrema excidii sui nocte commiserunt. Pictus est proxime ad Megetem Lycomedes Creontis filius et ipse saucius in eo articulo, quo cum lacertò manus iungitur; ea enim in parte vulneratum scripsit Lescheus ab Agenore; quod ut pingeret non fuisse Polygnoto in mentem venturum facile credi potest, ni Leschei

32. Ἔλαινον AgVbLa; mox Ἐλαίνου Vb; σελένου Ag; tum τεκμαίραιο VabMAgLa; τεκμαίρεο Lb; deinde πρὶν ἂν τὸ Va; πρηνὴ Lb; aut ἢ (?) aut posterius καὶ delendum censet S; favet Va huic coniecturae.

33. ἐπιπλέξασθαι Vb.

34. μέγις La; ἐστίν Ag.

35. Λέσχης BMVaPcAgLb; Λέσχεως edd. rell. VbLa; recurrit in hac descriptione picturae Polygnoti nomen Leschei decies sine varietate (semel Λέσχεος La) Λέσχεως, quare et hoc loco tuemur; de nominis forma conferendi sunt, praeter scholion not. 39. descriptum, loci a Siebelisio ad h. l. allegati. — αἰσχυτήνου Vb; ἐσχυλήνου La; αἰσχύλου Va. Tum περσίδι AXKSmin. Lb; verum iam vidit K; πέρσει Sylb. Palm. Ms. Maussac ad Harpocrat. s. v. καθελών; Ἰλιουπέρσιδι, sub uno accentu, Lobeck ad Phrynich. p. 607, quod satis probabile videtur Siebelisio. — ἐποίησεν et ὑπὸ τῶν τὴν μάχην La, insolentior praepositionis ὑπὸ videtur usus.

36. ἢ MPcLb; ἦν La.

37. φασὶ Pc. — Αὐγείου BPcLa; αἰγείου Ag; ἀργεί αὐγείου (sic) Vb; Ἀργείου Am. edd. rell. MVaLb; seq. δὲ om. SMVa.

38. ἔχον A.

39. Λέσχεως] ὅτι οὗτος τὴν εὐθεῖαν φησιν ὁ Λέσχεως τοῦ λ^ε^, τεχνικοὶ δὲ ὁ Λέσχης, τοῦ: marg. Pc. Ante οὕτω (οὕτως Ag) omisimus δ' (δὲ Vb) cum BSmai. Lb VaMPc; tum φασὶν VaMLab (e M excerpta nostra nihil enotant.)

40. ὥσπερ γε Va.

41. ἕλκη εἰ σφίσιν Va; ἕλκη ἔφι (ἔφισιν sec. Exc. nostra) M; ἕλ. ἔφισι Ag; ἕλ. ἔφισι Lb; mox λέσχεως PcAgLa (in hoc ς minutissimum) Lb; et λυκομήδη Vb, ει sup. η.

τοῦ Λέσχεω. προσεπέθηκε μέντοι καὶ σφυροῦ τῷ Λυκομήδει καὶ τρίτον τραῦμα[42] ἐν τῇ κεφαλῇ. τέτρωται δὲ καὶ Εὐρύαλος ὁ Μηκιστέως κεφαλήν τε[43] καὶ ἐπὶ τῇ
7 χειρὶ τὸν καρπόν. οὗτοι μὲν δὴ ἀνωτέρω τῆς Ἑλένης εἰσὶν ἐν τῇ γραφῇ· ἐφεξῆς δὲ τῇ Ἑλένῃ μήτηρ τε[44] ἡ Θησέως ἐν χρῷ κεκαρμένη καὶ παίδων τῶν Θησέως Δημοφῶν[45] ἐστὶ φροντίζων, ὅσα γε ἀπὸ τοῦ σχήματος, εἰ ἀνασώσασθαί οἱ τὴν Αἴθραν ἐνέσται. Ἀργεῖοι[46] δὲ καὶ ἐκ τῆς Σίνιδος θυγατρὸς γενέσθαι Θησεῖ Μελάνιππον λέγουσι, καὶ ὡς ἀνέλοιτο ὁ Μελάνιππος δρόμου νίκην, ὅτε οἱ Ἐπίγονοι καλούμενοι Νέμεια[47] δεύτεροι οὗτοι ἔθεσαν
8 μετὰ Ἄδραστον. Λέσχεως δὲ[48] ἐς τὴν Αἴθραν ἐποίησεν, ἡνίκα ἡλίσκετο Ἴλιον, ὑπεξελθοῦσαν[49] ἐς τὸ στρατόπεδον αὐτὴν ἀφικέσθαι τὸ Ἑλλήνων[50] καὶ ὑπὸ τῶν παίδων γνωρισθῆναι τῶν Θησέως, καὶ ὡς παρ' Ἀγαμέμνονος αἰτή-

poesin legisset. Sed alia etiam duo vulnera accepit Lycomedes, quae penicillo expressit Polygnotus, in talo unum, in capite alterum. Euryalus etiam Mecistei filius vulneribus affectus est duobus; in capite et manus iunctura. Sunt hi omnes in ea pictura supra Helenam collocati. Adiuncti Helenae sunt Aethra Thesei mater detonso ad cutem capillo, et Thesei filius Demophon, meditans (quantum oris figura ostendit) num qua ratione queat aviam paternam in libertatem asserere. Argivi Theseo e Sinidis filia Melanippum genitum ferunt, qui de cursu palmam tulerit quo tempore ii qui Epigoni sunt appellati, Nemeorum ludicra, edita primum ab Adrasto, restaurarunt. Lescheus carminibus prodidit suis, Ilio capto elapsam e medio tumultu Aethran in Graecorum castra venisse, ibi a Thesei filiis agnitam esse Demophontemque eam

42. τραῦμα om. Va.

43. γε M sec. S, at hoc referendum ad τε seq.; v. not. seq.

44. τε Sylb. KFCSB; γε AX VabMPcAgLab; tum ἐγχρῷ AgLb.

45. δημοφῶν MVb; ἐστὶν MAg; φροτίζων La. — ἔνεσται M.

46. ἀργῦοι Vb; seq. καὶ inseruimus cum FCSBVaMPcAgLb; tum Σίνιδος Hartung; probante F recep. SB, PcAgLa; σινίδος Lb; Σίννιδος Palm. Ms. Σύνιδος FCVabM; Σύννιδος AXK; λέγουσιν AgLa.

47. νέμια VbMAgLab; νεμία Pc; Νέμεα edd. tum δεύτερα VaM.

48. δὲ om. Ag; tum ἐποίησεν om. Va.

49. ὑπεξελθοῦσαν Camerar. Palm. Ms. Smai. BLa; ὑπεξέλκουσαν edd. roll. VabMPcLb; ἐπεξέλκουσαν Ag.

50. Ἑλλήνικὸν Vb; ων sup. νικὸν expuncto. — καὶ ὡς om. Lb.

σαι[51] Δημοφῶν αὐτήν· ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν ἐθέλειν χαρίζεσθαι, ποιήσειν δὲ οὐ πρότερον ἔφη[52] πρὶν Ἑλένην πεῖσαι· ἀποστείλαντι δὲ αὐτῷ κήρυκα ἔδωκεν Ἑλένη τὴν χάριν. ἔοικεν οὖν ὁ Εὐρυβάτης ὁ ἐν τῇ γραφῇ ἀφῖχθαί τε ὡς[53] τὴν Ἑλένην τῆς Αἴθρας εἵνεκα καὶ τὰ ἐντεταλμένα ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπαγγέλλειν.[54] (4) Γυ- 9
ναῖκες δὲ αἱ Τρῳάδες αἰχμαλώτοις τε ἤδη καὶ ὀδυρομέναις[55] ἐοίκασι· γέγραπται μὲν Ἀνδρομάχη, καὶ ὁ παῖς οἱ προέστηκεν[56] ἑλόμενος τοῦ μαστοῦ. τούτῳ Λέσχεως ῥιφθέντι[57] ἀπὸ τοῦ πύργου συμβῆναι λέγει[58] τὴν τελευτήν, οὐ μὴν ὑπὸ δόγματός γε[59] Ἑλλήνων, ἀλλ' ἰδίᾳ Νεοπτόλεμον αὐτόχειρα ἐθελῆσαι γενέσθαι. γέγραπται δὲ[60] Μηδεσικάστη θυγατέρων μὲν Πριάμου καὶ αὕτη τῶν[61] νόθων, ἐξῳκίσθαι δὲ ἐς Πήδαιον πόλιν φησὶν αὐ-

ab Agamemnone repetiisse; et illum quidem quum gratificari Demophonti maxime vellet, non prius tamen se id facturum dixisse, quam Helenae idem placere intellexisset. Misso igitur caduceatore facile Helenam exorasse. Videtur igitur in ea pictura Eurybates ad Helenam Aethrae causa ut quae mandata fuerant perferret, venisse. (4) Troianae ibidem mulieres captivarum et lugentium habitu agnoscuntur. Andromache primum, cui filius adstat mammam prensans. Hunc e turri deiectum periisse scribit Lescheus; non tamen Graecorum decreto in eum saevitum, sed privato Neoptolemi odio qui sibi eius necem depoposcerat. Picta praeterea est Medesicaste; una haec Priami filiarum, non illa quidem ex legitimo toro

51. αἰτῆσαι VbMLab.

52. ἔφην Va. — ἀφίχθαι alii.

53. τέως LbVaM; τέας Ag; τὲ ἐς Vb.

54. ἐπαγγέλλειν Va; ἀπαγγέλειν La. — τρωϊάδες Lb. — αἰχμάλωτοι La.

55. ὀδυρωμέναις AM.

56. ἣ προέστ. Vb; προσέστηκεν recepimus e VaLb; προσέστηκεν rell.; tum ἐχόμενος malunt KC.

57. ῥιφέντι VabM; quod recipiendum videtur.

58. λύει Ag.

59. τε VaMAg.

60. δὲ om. PcLb; hic distinguit post γέγραπται. — μὴ δὲ σικάστη M.

61. καὶ αἰτήτων MLb. — ἐπήδαιον Lb. Mox (πόλιν — Ὅμηρος) AXK; φησὶ iidem. Tum ἀνδρὶ ἐς Πήδαιον (πῆ Πήδαιον Vb; ἐκπηδαῖον Ag; et sine accentu Lb); συνοικ. VbMAgLab; confusionis caussam aperit Va qui πόλιν — ἀνδρὶ omittit. „Mihi videtur ἀνδρὶ non potius delendum esse quam alio loco fortasse ante Ἰμβρίῳ ponendum.“ S. Nobis παιδὶ potius suspectum est quippe quod a correctura librarii Μέντορος ab ἀνδρὶ male pendere putantis profectum videtur. — Homeri locus est Il. XIII, 170 sqq.

10 τὴν Ὅμηρος, Ἰμβρίῳ Μέντορος [παιδὶ) ἀνδρὶ συνοικοῦ-
862 σαν. ἡ μὲν δὴ Ἀνδρομάχη καὶ ἡ[62] Μηδεσικάστη καλύμ-
ματά εἰσιν ἐπικείμεναι· Πολυξένη δὲ κατὰ[63] τὰ εἰθισμένα
παρθένοις ἀναπέπλεκται τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας. ἀπο-
θανεῖν δὲ αὐτὴν ἐπὶ τῷ Ἀχιλλέως μνήματι ποιηταί τε ᾄ-
δουσι[64] καὶ γραφὰς ἔν τε Ἀθήναις[65] καὶ Περγάμῳ τῇ
ὑπὲρ Καΐκου θεασάμενος οἶδα ἐχούσας ἐς τῆς[66] Πολυ-
11 ξένης τὰ παθήματα. ἔγραψε[67] δὲ καὶ Νέστορα τῇ κε-
φαλῇ τε ἐπικείμενον πῖλον καὶ ἐν τῇ χειρὶ δόρυ ἔχοντα·
καὶ ἵππος κονίεσθαι μέλλοντος[68] παρέχεται σχῆμα. ἄχρι
μὲν δὴ τοῦ ἵππου αἰγιαλός τε καὶ ἐν αὐτῷ ψηφῖδες[69]
ὑποφαίνονται, τὸ δὲ ἐντεῦθεν οὐκέτι ἔοικεν εἶναι θά-
λασσα.

genita; nupta fuit Pedaei, ut inquit Homerus cum Imbrio Mentoris filio. Andromache et Medesicaste velato sunt capite, Polyxena virginum more collecto in nodum crine; mactatam illam fuisse ad Achillis tumulum et poëtae decantarunt, et tabulae testantur quas tum Athenis, tum Pergami (quae urbs supra Caicum est) mihi ipsi contigit intueri; sunt vero in illis expressi Polyxenae casus. Pinxit eodem in loco Polygnotus etiam Nestorem, pileo velatum, hastam tenentem. Equus prope in pulvere volutare parantis speciem praebet. Usque ad equum expressa est litoris facies, in eoque cernuntur calculi. Quae deinceps area sequitur nullam amplius maris formam praefert.

62. καὶ ἡ om. VaMAgLb; μὴ δὲ σικάστη M, ut supra. — ἐπικείμμεναι M.

63. Πολ. καὶ κατὰ Pc; mox ἀναπλέκεται Vb.

64. δὲ ᾄδ. VabLb; ᾄδουσιν Ag; τε om. La.

65. ἀθηνᾶς Va. Tum Καΰκου A; ὑπερκαΐκου (sic) Lb.

66. ἐν τῆς Vb; ἐς τὴν La.

67. ἔγραψε Pors. Smai. B; ἔγραφε VaMPcAgLb; γέγραφε edd. rell. Vb La; mox τῇ κεφαλῇ bis Va. — πίλον La.

68. μέλλων Va; μέλλος M; κονιεῖσθαι coni. S; tum παρέται Vb.

69. ψηφίδες VbLab.

CAPUT XXVI.

Picturae dextrae partis Lesches Delphicae descriptio continuatur — loricae antiquae descriptio.

Τῶν δὲ γυναικῶν τῶν μεταξὺ τῆς τε Αἴθρας καὶ Νέστορός εἰσιν ἄνωθεν τούτων αἰχμάλωτοι [1] *καὶ αὗται Κλυμένη τε καὶ Κρέουσα καὶ Ἀριστομάχη καὶ Ξενοδίκη. Κλυμένην μὲν ουν Στησίχορος* [2] *ἐν Ἰλίου πέρσιδι κατηρίθμηκεν ἐν ταῖς* [3] *αἰχμαλώτοις, ὡσαύτως δὲ καὶ Ἀριστομάχην ἐποίησεν* [4] *ἐν Νόστοις θυγατέρα μὲν Πριάμου, Κριτολάου δὲ γυναῖκα εἶναι τοῦ Ἱκετάονος· Ξενοδίκης δὲ μνημονεύσαντα οὐκ οἶδα οὔτε ποιητὴν οὔτε ὅσοι λόγων* [5] *συνθέται. ἐπὶ δὲ τῇ Κρεούσῃ λέγουσιν ὡς ἡ θεῶν μήτηρ καὶ Ἀφροδίτη δουλείας ἀπὸ* [6] *Ἑλλήνων αὐτὴν ἐῤῥύσαντο· εἶναι γὰρ δὴ καὶ Αἰνείου τὴν Κρέουσαν γυ-*

Cap. XXVI. Supra eas foeminas quae mediae sunt inter Aethram et Nestorem, aliae captivae cernuntur, Clymene, Creusa, Aristomache et Xenodice. Clymenen Stesichorus iis quae fecit de Ilii excidio carminibus, inter captivas numerat. Aristomachen Priami fuisse filiam idem in Nostis scripsit, Critolao nuptam Icetaonis filio. Xenodices qui mentionem fecerit neque carminis, neque solutae orationis auctorem ullum comperi. De Creusa memoriae proditum est, a Deûm matre et Venere Graecis ereptam et in libertatem vindicatam, fuisse enim eam Aeneae uxorem. Lescheus tamen et qui Cypria

Cap. XXVI. 1. *αἰχμάλωται* Ag et supra lin. Vb; tum *καὶ αὕτη* Va. — *κλυμένης μὲν* La.

2. *στισήχορος* Ag. *Περσίδι* AX KSmin.Lb.

3. *ταῖς αἰχμ.* SBPcAgLa; *τοῖς αἰχμ.* edd. rell. VabMLb.

4. *ἐποίησαν* Heyne Exc. I. ad Virg. II, p. 280. S; *ἐν Νόστοις* Heyne d. l. FCSBPc(?); *ἔννος. τοῖς θυγ.* Lb; *ἔννος τοῖς θυγ.* M sec. Exc. nostra; *ἔννος τοῖς θ.* M sec. S; *ἐν νος τὴν θυγ.* Ag; *ἔννος θυγ.* VaLa; *Εὖνος θυγ.* Vb; *Ἔννος θυγ.* edd. rell.; *Ἀριστομάχην, ἣν ἐποίησαν ἐν Νόστοις* Smai. At cf. Kleine ad Stesich. frr. p. 81 sqq., ubi S a Stesichoro *Νόστους* compositos fuisse negans refutatur.

5. *λόγου* Ag. — *ὡς θεῶν μήτηρ*, sine *ἡ*, La, id. om. seq. *καί*.

6. *ἄπο* S; mox *ἐρύσαντο* Smin. VabAg. „In his integer est hexameter si scribas: *Δουλείας ἄπο Ἑλλήνων αὐτὴν ἐρύσαντο*" S. — *ἡ θεῶν μήτηρ* quid sibi vult hoc loco? ubi tandem Deorum mater in hac fabula res hominum curare traditur? quomodo sequens *εἶναι γάρ δὴ* in Magnam matrem quadrare videtur? Nos a Pausania scriptum fuisse pu-

ναῖκα. Λέσχεως δὲ καὶ [ὁ ποιήσας][7] ἔπη τὰ Κύπρια
2 διδόασιν Εὐρυδίκην γυναῖκα Αἰνείᾳ.[8] γεγραμμέναι δὲ
ἐπὶ κλίνης ὑπὲρ ταύτας Δηϊνόμη[9] τε καὶ Μητιόχη καὶ
Πεῖσίς ἐστι καὶ Κλεοδίκη· τούτων ἐν Ἰλιάδι καλουμένῃ
μικρᾷ μόνης ἐστὶ τὸ ὄνομα τῆς Δηϊνόμης· τῶν δ' ἄλ-
λων, ἐμοὶ δοκεῖν, συνέθηκε[10] τὰ ὀνόματα ὁ Πολύγνω-
τος. γέγραπται δὲ καὶ Ἐπειὸς γυμνὸς καταβάλλων[11]
ἐς ἔδαφος τῶν Τρώων τὸ τεῖχος· ἀνέχει δὲ ὑπὲρ αὐτὸ
ἡ[12] κεφαλὴ τοῦ ἵππου μόνη τοῦ δουρείου. Πολυποί-
της[13] δὲ ὁ Πειρίθου δεδεμένος[14] τὴν κεφαλὴν ταινίᾳ,
καὶ παρ' αὐτὸν Ἀκάμας ἐστὶν ὁ Θησέως[15] ἐπικείμενος
3 τῇ κεφαλῇ κράνος· λόφος δὲ ἐπὶ τῷ κράνει πεποίηται·
καὶ Ὀδυσσεύς τέ ἐστιν ἐνδεδυκὼς θώρακα [Ὀδυσσεύς.][16]
Αἴας δὲ ὁ Ὀϊλέως[17] ἔχων ἀσπίδα βωμῷ προσέστηκεν

carmina scripsit Aeneae uxorem Eurydicen nominant. Supra has in lectulo decumbentes pictae sunt Deinome, Metioche, Pisis et Cleodice. Harum unius mentio Deinomes fit in eo opere quae Parva inscribitur Ilias; ceteris (uti ego sentio) Polygnotus ipse nomina imposuit. Pinxit etiam Epeum Troiae muros aequantem solo; prominet inter ruinas caput solum equi lignei. Adest et Polypoetes Pirithoi filius vitta praecincto capite. Adsistit Acamas Thesei filius caput cristata galea tegente. Adest et Ulysses lorica indutus. Aiax Oilei cum scuto ad aram accedit iusiurandum concepturus propter vim

tamus ὡς Αἰνείου μήτηρ ἡ Ἀφροδίτη ἐῤῥύσατο. Hom. Il. V, 301 seqq. Aeneam servat Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη, μήτηρ. —

7. ὁ ποιήσας om. SBVaMPcAgLab; habent edd. rell. Am. Vb.

8. αἰνείου Va. — γεγραμμένην La (γεγραμμένη?).

9. δωϊνόμη Ag.

10. συνέθηκε Pors. Smai. B; οὖν ἔθηκε PcAgLb; οὐκ ἔθηκε VaAg; ἔθηκε edd. rell. VbLa. — αἰπειός La; ἐπεῖος Lb.

11. καταβαλὼν Ag.

12. αὐτῶν AXKFCSAgPcMVab Lab „respicit fortasse cum Epeum ipsum, tam Troiae muros; si quis malit sing. αὐτοῦ vel αὐτὸν, per me licebit“ Sylb.; hoc praetulerunt FC recepit B; αὐτὸ ἡ malit S, quod nos probavimus.

13. Πολυπήτης Vb; ποιητὴς Ag; Πολυποιητὴς (οι) VaMLb; e Πολυπητης ortum videtur. Sequens δὲ om. AXKVbLa.

14. δεδεγμένος VaM.

15. θυσέως AVbM. — κρᾶνος La.

16. ἐστιν ἐνδεδυκὼς scripsimus cum Va; ἔστι καὶ ἐνδεδυκὼς Vb; ἐνδεδυκὼς θώρακα enotatur e M, ita ut dubium sit, utrum ad Va, an ad Vb accedat. Alterum Ὀδυσσεὺς quod uncis inclusimus delendum est tanquam loco inepto repetitum; erat quum suspicaremur in ἔστι καὶ latere ἕστηκε. — ἔστι, καὶ ἐνδέδυκε θώρ. edd. PcLabAg.

17. Ἰλέως VbPcAgLab.

ὀμνύμενος [18] ὑπὲρ τοῦ ἐς Κασσάνδραν τολμήματος· ἡ 863
δὲ κάθηταί τε [19] ἡ Κασσάνδρα χαμαὶ καὶ τὸ ἄγαλμα ἔχει
τῆς Ἀθηνᾶς, εἴγε [20] δὴ ἀνέτρεψεν ἐκ βάθρων τὸ ξόανον
ὅτε ἀπὸ τῆς ἱκεσίας αὐτὴν ὁ Αἴας [21] ἀφεῖλκε· γεγραμμέ-
νοι δὲ καὶ οἱ παῖδές εἰσιν οἱ Ἀτρέως ἐπικείμενοι καὶ οὗ-
τοι κράνη· Μενελάῳ δὲ ἀσπίδα ἔχοντι δράκων ἐπὶ τῇ
ἀσπίδι ἐστὶν εἰργασμένος τοῦ ἐν Αὐλίδι φανέντος ἐπὶ τοῖς
ἱερείοις τέρατος [22] ἕνεκα· ἐπὶ τούτοις τὸν Αἴαντα ἐξορ-
κοῦσι. Κατ' εὐθὺ δὲ τοῦ ἵππου τοῦ [23] παρὰ τῷ Νέ- 4
στορι Νεοπτόλεμος ἀπεκτονώς ἐστιν Ἔλασσον, ὅστις δὴ [24]
ὁ Ἔλασσος· οὗτος μὲν δὴ ὀλίγον ἐμπνέοντι ἔτι εἴκασται.
Ἀστύνοον δὲ, οὗ δὴ [25] ἐποιήσατο καὶ Λέσχεως μνήμην,
πεπτωκότα ἐς γόνυ ὁ Νεοπτόλεμος ξίφει παίει. Νεο-
πτόλεμον δὲ μόνον τοῦ Ἑλληνικοῦ φονεύοντα [26] ἔτι

Cassandrae illatam. Sedet ipsa Cassandra humi Palladium complexa; quandoquidem ipsum e suis sedibus virgo avellit, quum supplicem ab ara Aiax abstraxit. Picti etiam sunt Atrei filii et ipsi cum galeis; Menelaus scutum tenet. In eo expressus draco, is nempe qui Aulide inter sacra repens pro ostento fuit. Aiaci iusiurandum hi deferunt. Ex adverso illi equo prope Nestorem, Neoptolemus conspicitur Elassum occidens, quisquis ille Elassus fuerit, iam prope exspiranti similis est. Astynoum etiam, cuius Lescheus meminit, in genu collapsum ense Neoptolemus ferit. Ac solum quidem ex omnibus Graecis Neoptolemum fecit Polygnotus nondum desinen-

18. ὀμνημένος Vb; ὀκνυμένος Va. ὀμούμενος Pors. Pro ὑπὲρ Am. πρὸ legisse videtur: „priusquam vim afferat.“

19. τε om. Va; mox Κασένδρα Va.

20. ἦγε VaM, quod non displicet; e M hanc lectionem profert F; neque Siebelisii neque nostra Excerpta eam commemorant.

21. αὐτὴν ὁ Αἴας om. VaM.

22. τέρατος FCSVa; τέρους M sec. S; τέρως edd. rell. VbPcLa et sine accentu Lb; στερεῶς Ag. Tum ἐπὶ τούτοις edd. VbLa; at sunt corrupta; ἐπὶ τοὺς οἱ Pc; ἐπὶ τοῦ σοι Ag; ἐπὶ τοῦ συὸς VaM; ἐπὶ τοῦ σοὶ Lb; ἐπὶ συὸς τομίων coni. C; post ἐξορκοῦσι Smin. distinctionem habet minimam, cum sequentibus haec coniungens.

23. τοῦ ἵππου τοῦ Smai. B; τοῦ posterius om. edd. rell. MVabPcAg Lab; παρὰ τῷ Νέστορι expungunt Caylus et Böttiger Ideen pag. 334.

24. ἐλάσσονος MAgLb; ἔλεσσον Va et M ad marg.; tum τις δὴ Ag Lb. — Deinde ἔλασος Lb; ἔλεσσος MVa. — ὀρίγον Ag; seq. ἔτι om. La. — ἀστυνόον Lb.

25. οὐ δὴ VbLab. — μνήμη Ag; om. Pc. — λέσχεος La; tum πεπτωκότα ἐς μνήμην (hoc vocabulum expunctum) γόνυ Va. — ξύφει Ag.

26. φεύγοντα Ag. — ἔτι τοὺς τοὺς

τοὺς Τρῶας ἐποίησεν ὁ Πολύγνωτος, ὅτι ὑπὲρ τοῦ Νεοπτολέμου τὸν τάφον ἡ γραφὴ πᾶσα ἔμελλεν αὐτῷ γενήσεσθαι. τοῦ δὲ Ἀχιλλέως τῷ παιδὶ Ὅμηρος μὲν Νεοπτόλεμον ὄνομα ἐν ἁπάσῃ οἱ τίθεται τῇ ποιήσει, τὰ δὲ Κύπρια ἔπη φησὶν ὑπὸ Λυκομήδους μὲν Πύῤῥον, Νεοπτόλεμον δὲ ὄνομα ὑπὸ Φοίνικος αὐτῷ τεθῆναι, ὅτι [Ἀχιλλεὺς] ἡλικίᾳ ἔτι νέος [27] *πολεμεῖν ἤρξατο.* (2) *Γέγραπται δὲ* [28] *βωμός τε καὶ ὑπὸ δείματος παῖς μικρὸς ἐχόμενος τοῦ βωμοῦ· κεῖται δὲ καὶ θώραξ ἐπὶ τῷ βωμῷ χαλκοῦς. Κατὰ δὴ ἐμὲ σπάνιον τῶν θωράκων τὸ σχῆμα ἦν τούτων,* [29] *τὸ δὲ ἀρχαῖον ἐφόρουν αὐτούς· δύο ἦν χαλκᾶ ποιήματα, τὸ μὲν* [30] *στέρνῳ καὶ τοῖς ἀμφὶ* [31] *τὴν γαστέρα ἁρμόζον, τὸ δὲ ὡς νώτου σκέπην εἶναι· γύαλα* [32] *ἐκαλοῦντο· τὸ μὲν ἔμπροσθεν, τὸ δὲ* [33]

tem Troianos caedere, quod totum eius picturae argumentum Neoptolemi maxime tumulo convenire voluit. Achillis quidem filium ubique Homerus Neoptolemum nominat, at Cypria carmina testantur, a Lycomede Pyrrhum, a Phoenice deinde nomen ei Neoptolemum impositum, ex ea scilicet re quod [Achilles] admodum iuvenis ad bellum venerit. (2) Ad haec ara picta est et parvulus puer prae metu aram prensans. Super ara posita est lorica aenea, forma plane his temporibus inusitata; sed tali utebantur prisci illi heroes. Duae sunt aeneae laminae, altera pectori et toti ventris regioni aptata, altera tergo muniendo facta; *γύαλα* vocabant prisci; anticam

(alterum *τόὺς* expunctum) Lb. — *ὑπὲρ τοῦ νε νεοπτολ* (with *πτ* written above; dotted underline) *νεοπτολέμου* (sic) La; tum *πᾶσαν* et *ἐν πάσῃ* — *τεθεῖναι* La.

27. *ὅτι Ἀχιλλέως ἡλικίαν ἔτι νεώτερος* coni. C; *ὅτι ὁ Ἀχιλλέως* coni. S. Nos uncis inclusimus *Ἀχιλλεὺς*, suasoribus eodem Siebelisio et C. W. Müller de cyclo Graec. epico p. 91. Contraria tuetur Welcker, qui in Zeitschr. f. Alterthumswiss. 1834. Nr. 5. p. 47. innumera esse affirmat exempla quibus patris res gestae atque indoles, filii nomine indicentur. Nobis arriserunt quae Siebelis e Cyclicis (Schol. Hom. Il. XIX, 332. *ὅς,* Neoptolemus, *τοῖς Ἕλλησι νέος ων συνεστρατεύσατο*) et e Phavorino (*Νεοπτόλεμος ἐκλήθη διότι νέος ὢν ἐπολέμησε*) protulit. *νέως*, o super *ω*, Vb.

28. *δὲ* om. Va; mox *πικρὸς* Ag.

29. *τοῦτο* malit S.

30. *τῷ μὲν* Vb. — *στέρφ* La.

31. *τοῖς ἀφίσι* Va; tum *ἁρμόζειν* (confusa ῎ et ″) Va; recte fortasse.

32. *οἷα ἐφόρουν οἱ ἀρχαῖοι περὶ τὰ στέρνα καὶ κοῖλα καὶ γύαλα*; marg. Va.

33. *τὸ δὲ* om. Vb; tum *προσήγον* om. CSmai. Idem abesse ab Ag affirmat, a Parr. suspicatur S, nos nihil enotavimus; deinde *πρό-*

ὄπισθεν προσῆγον, ἔπειτα περόναις συνῆπτον πρὸς ἄλ-
ληλα. ἀσφάλειαν δὲ ἀποχρῶσαν ἐδόκει παρέχεσθαι καὶ 6
ἀσπίδος χωρίς· ἐπὶ τούτῳ καὶ Ὅμηρος Φόρκυνα τὸν
Φρύγα οὐκ ἔχοντα ἀσπίδα ἐποίησεν, ὅτι αὐτῷ γυαλο-
θώραξ [34] ἦν. ἐγὼ δὲ γραφῇ μεμιμημένον [35] τοῦτον
ἐθεασάμην ὑπὸ τοῦ [36] Πολυγνώτου, καὶ ἐν Ἀρτέμιδος 864
τῆς Ἐφεσίας Καλλιφῶν [37] ὁ Σάμιος Πατρόκλῳ τοῦ θώ-
ρακος τὰ γύαλα ἁρμοζούσας ἔγραψε γυναῖκας. (3) Τοῦ 7
βωμοῦ δὲ ἐπέκεινα Λαοδίκην ἔγραψεν ἑστῶσαν. ταύτην
οὔτε ὑπὸ ποιητοῦ [38] κατειλεγμένην ἐν ταῖς αἰχμαλώτοις
ταῖς Τρῳάσιν εὕρισκον οὔτε ἄλλως ἐφαίνετο ἔχειν μοι
τὸ [39] εἰκὸς ἢ ἀφεθῆναι τὴν Λαοδίκην ὑπὸ Ἑλλήνων.
Ὅμηρος μέν γε ἐδήλωσεν ἐν Ἰλιάδι Μενελάου καὶ Ὀδυσ-
σέως ξενίαν παρὰ Ἀντήνορι, καὶ ὡς [40] Ἑλικάονι ἡ Λαο-
δίκη συνοικοίη τῷ Ἀντήνορος· Λέσχεως δὲ τετρωμένον 8

et posticam partem tum fibulae constringebant inter se. Satis id firmum esse corporis munimentum videbatur etiam sine clypeo. Ob eam rem Homerus Phorcynem Phrygem sine clypeo pugnantem fecit, quod gyalothorace (habili utrinque lorica) uteretur. Ego eius loricae imaginem in Polygnoti opere conspexi, et in Dianae Ephesiae Calliphon Samius Patroclo foeminas nescio quas pinxit loricae gyala aptantes. (3) Laodicen pinxit Polygnotus stantem ultra aram. Hanc neminem poëtam inveni qui inter captivas Troianas recensuerit, neque consentaneum mihi ullo pacto videri potest, non fuisse eam statim a Graecis dimissam. Sane Homerus in Iliade ab Antenore hospitio acceptos Menelaum et Ulyssem memoravit, et cum Helicaone Antenoris filio Laodicen matrimonii causa fuisse.

ναις Camerar. Sylb. FSmin.B; περόναισιν Vb; περόναι AXKCSmai. VaMPcAgLab, idem tuetur Bröndsted die Bronzen von Siris p. 28. — ἀλλήλας La.

34. γυολοθώραξ VaMLb; λυολοθώραξ Vb. — Hom. Il. XVII, 312 seq.

35. μιμημένον Vb; μεμιγμένον Ag.

36. „malim ὑπό τε" B.

37. Καλλίφρων Pc. — τῆς Ἐφεσίας (ἱερῷ), Καλλιφῶν Sillig. Cat. Art. p. 129; mox ἔγραψεν M.

38. οὔτε ὑπὸ τοῦ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ (sic) Va (ὑπό του?). Tum ἐν τοῖς LbVa; v. not. 3.; mox Τρῳάσιν BLa; Τρωϊάσιν edd. rell. Lb.

39. τὰ εἰκὸς MVab. Quum La omittat ἐφαίνετο, haud inepte fortasse suspiceris οὔτε ἄλλως ἔχει μοι τὸ εἰκός. — Loci Homeri sunt Il. III, 203 seqq. et 121 seqq. — καὶ post Μενελάου om. La.

40. ὡς om. Va. — συνοικίη La; mox καὶ ἐξαχθῆναι usque καὶ Ὀδυσσέως om. La.

τὸν Ἑλικάονα ἐν τῇ νυκτομαχίᾳ γνωρισθῆναί τε ὑπὸ Ὀδυσσέως καὶ ἐξαχθῆναι ζῶντα ἐκ τῆς μάχης φησίν. ἕποιτο ἂν οὖν τῇ Μενελάου καὶ Ὀδυσσέως κηδεμονίᾳ[41] περὶ οἶκον τὸν Ἀντήνορος, μηδὲ[42] ἐς τοῦ Ἑλικάονος τὴν γυναῖκα ἔργον δυσμενὲς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου γενέσθαι. Εὐφορίων δὲ ἀνὴρ Χαλκιδεὺς σὺν

9 οὐδενὶ εἰκότι τὰ ἐς τὴν Λαοδίκην ἐποίησεν. ἐφεξῆς δὲ τῇ Λαοδίκῃ ὑποστάτης τε λίθου καὶ λουτήριόν ἐστιν ἐπὶ τῷ ὑποστάτῃ χαλκοῦν· Μέδουσα δὲ κατέχουσα[43] ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις τὸν ὑποστάτην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κάθηται· ἐν δὲ ταῖς Πριάμου θυγατράσιν ἀριθμήσαι τις ἂν[44] καὶ ταύτην κατὰ τοῦ Ἱμεραίου τὴν ᾠδήν. παρὰ δὲ τὴν Μέδουσαν ἐν χρῷ[45] κεκαρμένη πρεσβῦτις ἢ ἄνθρωπός ἐστιν εὐνοῦχος, παιδίον δὲ ἐν τοῖς γόνα-

Lescheus vulneratum in pugna nocturna Helicaonem, ab Ulysse agnitum tradidit vivumque e pugnae periculo liberatum. Consequens ergo fuerit ut quum Menelao et Ulyssi curae fuerit domus Antenoris, neque in Helicaonis uxorem quidquam hostile commissum sit ab Agamemnone et Menelao; sed Euphorion Chalcidensis haec de Laodice commentus est quae prorsus ab omni veri abhorrent similitudine. Statim post Laodicen est fulcrum lapideum, cui aeneum labrum impositum est: Medusa utraque manu fulcrum id sustinens in imo solo sedet. Hanc etiam inter Priami filias numeraverit qui Himeraei poëtae canticum audierit. Prope Medusan est anus ad cutem detonsa, sive ille eunuchus est; nudum infantem ge-

41. κηδαιμονία VabAgLa. — περίοικον Va. — φησὶν <ἕποιτο ἂν οὖν τῇ μενελάου καὶ ὀδυσσέως καὶ ἐξαχθῆναι ζῶντα ἐκ τῆς μάχης φησὶν> ἕποιτο (sic omnino) Lb; bis igitur scripsit versum 64 literarum.

42. μὴ δὲ VaLb, ut sexcenties alibi; tum τοῦ λυκάονος AVbLa; „Ἑλικάονος - γενέσθαι omisit Mosq.; ἐλιρίων pro Εὐφορίων Mosq." S; „Cod. Mosc. hic aliud nomen exhibet Ἑλιρίων" F. At non exhibet; conf. quae de hoc loco dicta sunt Vol. I, p. XXXVIII. seq.

43. μέδουσαι δὲ καταχέουσαι La. — τὸ ὑπόστατον BVaPcAgLb; τὸ ὑποστάτην M; τὸν ὑποστάτην edd. rell. VbLa. — κάθηται ἐπὶ τ. ἐδάφ. La.

44. ἀριθμήσαι τις ἂν SBMPcAgLb; ἀριθμῆσαί τις ἂν Va; ἀριθμήσαιτ' ἄν τις edd. rell. VbLa; mox ἡμεραίου MAgLb; ἡμαιραίου, ε super αι, Vb; ἡμεραίου Va; vid. Stesich. fragm. ed. Kleine p. 81.

45. ἐγχρῷ LbAg; ἐγρῷ M; mox πρεσβῦτις Smai.BAgPc; πρεσβύτις edd. rell. Lab.

σιν ἔχει γυμνόν· τὸ δὲ τὴν χεῖρα ὑπὸ δείματος ἐπίπροσθε[46] τῶν ὀφθαλμῶν πεποίηται.

CAPUT XXVII.

Picturae dextrae partis Lesches Delphicae descriptio continuatur et absolvitur.

Νεκροὶ[1] δέ, ὁ μὲν γυμνὸς Πῆλις ὄνομα ἐπὶ τὸν νῶτόν ἐστιν ἐῤῥιμμένος, ὑπὸ δὲ τὸν Πῆλιν Ἠϊονεύς[2] τε κεῖται καὶ Ἄδμητος ἐνδεδυκότες ἔτι τοὺς θώρακας· καὶ αὐτῶν Λέσχεως Ἠιονέα ὑπὸ Νεοπτολέμου, τὸν δὲ ὑπὸ Φιλοκτήτου φησὶν[3] ἀποθανεῖν τὸν Ἄδμητον· ἄλλοι δὲ ἀνωτέρω τούτων, ὑπὲρ[4] μὲν τὸ λουτήριον Λεώκριτός ἐστιν ὁ Πουλυδάμαντος τεθνεὼς ὑπὸ Ὀδυσσέως, ὑπὲρ δὲ Ἠϊονέα τε καὶ Ἄδμητον Κόροιβος[5] ὁ Μύγδονος· τούτου μνῆμά τε ἐπιφανὲς ἐν ὅροις πεποίηται Φρυγῶν ἐς τεκτορήνων,[6] καὶ ἀπ' αὐτοῦ ποιηταῖς Μύ- 865

nibus sustinet; manum infans prae metu ob oculos opponere videtur.

Cap. XXVII. Mortui illic, Pelis nomine unus nudus et pronus in dorsum abiectus, infra eum Eioneus et Admetus iacent nondum detractis loricis. Eioneum a Neoptolemo, a Philoctete Admetum interfectos scribit Lescheus. Alia supra hos iacent cadavera, sub ipso labro Leocritus Polydamantis filius ab Ulysse occisus; supra Eioneum et Admetum Coroebus Mygdonis filius. Est nobile Mygdonis monumentum intra Phrygum fines in Tectorenis (?) et ab eo poëtis translatitium

46. ἐπίπροσθεν SMLa; tum ἔχον πεποίηται Schneider Pors. (ἔχων per errorem Pors.)

Cap. XXVII. 1. νεκρὸν et τῶν νώτων La. — ἐῤῥιμμένος Va; ἐριμμένος Vb; ἐῤῥημένος Ag.

2. κίονεύς τε Va, κίονές τε Lb; mox κιονέα VaLb; ἠονέα Vb. — καὶ αὐτὸν La.

3. φασὶν MLb.

4. ὑπὸ AXKVabLa; ὑπὲρ FCSB PcAgMLb. — λεόκριτός MVa; λεόκροτος Vb; λεώκροτος La. — πολυδάμαντος La; et iterum κιονέα Lb.

5. κορoίβιος AAgLabVb; hic etiam postea. — μυγδόνος VaLb; mox Μυγδόνας AXKM(?)VabLb; conf. Lobeck ad Sophocl. Ai. p. 169. ed. 2ª.

6. Locus corruptus; φρυγῶν ἐς τεκτορήνων edd. VabLa; φρυγῶνες τεκτορήνων MPcAgLb; Φρυγῶν καὶ Τεκτοσάγων Sylb.; Φρυγῶν τε καὶ Τεκτοσάγων seu Φρυγῶν τῶν

*γδονας ὄνομα ἐπὶ τοῖς Φρυξὶ τίθεσθαι καθέστηκεν. ἀφί-
κετο μὲν δὴ ἐπὶ τὸν Κασσάνδρας ὁ Κόροιβος γάμον,
ἀπέθανε δὲ, ὡς μὲν ὁ πλείων λόγος, ὑπὸ Νεοπτολέ-
2 μου, Λέσχεως δὲ ὑπὸ Διομήδους ἐποίησεν. εἰσὶ δὲ καὶ
ἐπάνω τοῦ Κοροίβου Πρίαμος*[7] *καὶ Ἀξίων τε καὶ Ἀγή-
νωρ. Πρίαμον δὲ οὐκ*[8] *ἀποθανεῖν ἔφη Λέσχεως ἐπὶ
τῇ ἐσχάρᾳ τοῦ Ἑρκείου, ἀλλὰ ἀποσπασθέντα ἀπὸ τοῦ
βωμοῦ πάρεργον τῷ Νεοπτολέμῳ πρὸς*[9] *ταῖς τῆς οἰκίας
γενέσθαι θύραις. ἐς*[10] *δὲ Ἑκάβην Στησίχορος ἐν Ἰλίου
πέρσιδι ἐποίησεν ἐς Λυκίαν ὑπὸ Ἀπόλλωνος αὐτὴν κο-
μισθῆναι. Ἀξίονα δὲ παῖδα εἶναι Πριάμου Λέσχεως καὶ
ἀποθανεῖν αὐτὸν*[11] *ὑπὸ Εὐρυπύλου τοῦ Εὐαίμονός
φησι. τοῦ Ἀγήνορος δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν ποιητὴν Νεο-
πτόλεμος αὐτόχειρ ἐστί·*[12] *καὶ οὕτω φαίνοιτο ἂν Ἔχε-
κλος μὲν φονευθεὶς ὁ Ἀγήνορος ὑπὸ*[13] *Ἀχιλλέως, Ἀγή-
3 νωρ δὲ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Νεοπτολέμου. Λαομέδοντος δὲ*

Phrygas Mygdonas appellare. Venerat Coroebus ad Cassandrae nuptias quae ipsi desponsa fuerat. Interemptum a Neoptolemo fama vulgavit; Lescheus a Diomede occisum carminibus prodidit. Sunt supra Coroebum Priamus, Axion et Agenor. Priamum non fuisse ad aram Hercei Iovis mactatum scribit Lescheus, sed ab ara abstractum quum pro regiae foribus obvius esset Neoptolemo factus ab eo obtruncatum. De Hecuba Stesichorus iis carminibus quae de Ilii eversione scripta reliquit, fuisse eam ab Apolline in Lyciam transportatam cecinit; Axionem Priami filium fuisse et ab Eurypylo Euaemonis filio occisum tradidit Lescheus. Agenoris idem poëta testatur Neoptolemum interfectorem fuisse. Ita ergo accidit ut huius Agenoris filius Echeclus ab Achille, Agenor ipse a Neoptolemo

ἐκτορείων vult K; *ἔς τε ἐφ' ἡμῶν* alia Sylburgii est coniectura; *Ἑστεκτορήνων* Loescher. Hartung. Nihil placet.

7. Boettigerum (Ideen z. Archaeol. d. Mal.) *Πρίαμος καὶ Ἑκάβη* coniectantem recte refellit S. — *ἀξιῶν* Lb.

8. *οὐκ* om. VaMPcAgLb; aptius collocari videtur post *Λέσχεως*.

9. *πρὸ ταῖς* Va.

10. *ἐς* Smai; *εἰ* VbMAgLb; *εἰς* edd. rell.; *ἡ δὲ ἑκάβη* La; *περσίδι* Lab.

11. *καὶ ἀποθανεῖν αὐτὸν* FCSB VaMPcAgLb; *ἀποθανεῖν αὐτ.* Vb La; *ἀποθανεῖν τε αὐτ.* AXK; tum *φασὶν* Ag. — *τοῦ εὐδαίμονος* La. — *λεοπτόλεμος* Lb.

12. *ἐστὶν* AgM; *ἀνέχεκλος* Lb.

13. *ἀπὸ* Vab. — *σίνων τε ἑτέρως* La. — *ὄνομα οὐ ἔρ.* La.

τὸν νεκρὸν Σίνων τε ἑταῖρος Ὀδυσσέως καὶ Ἀγχίαλός
εἰσιν ἐκκομίζοντες. γέγραπται δὲ καὶ ἄλλος τεθνεώς,
ὄνομά οἱ Ἔρεσος· τὰ δὲ ἐς Ἔρεσόν τε [14] καὶ Λαομέ-
δοντα, ὅσα γε ἡμεῖς ἐπιστάμεθα, ᾖσεν οὐδείς. (2) Ἔστι
δὲ οἰκία τε ἡ Ἀντήνορος [15] καὶ παρδάλεως κρεμάμενον [16]
δέρμα ὑπὲρ τῆς ἐσόδου, σύνθημα εἶναι τοῖς Ἕλλησιν
ἀπέχεσθαι σφᾶς οἴκου τοῦ Ἀντήνορος. γέγραπται δὲ
Θεανώ τε καὶ οἱ παῖδες, Γλαῦκος μὲν καθήμενος ἐπὶ
θώρακι γυάλοις συνηρμοσμένῳ, [17] Εὐρύμαχος δὲ ἐπὶ
πέτρᾳ· παρὰ δὲ αὐτὸν ἕστηκεν Ἀντήνωρ καὶ ἐφεξῆς 4
θυγάτηρ Ἀντήνορος Κρινώ· παιδίον δὲ ἡ Κρινὼ φέρει
νήπιον· τῶν προσώπων δὲ ἅπασιν οἷον ἐπὶ συμφορᾷ
σχῆμά ἐστι. κιβωτὸν δὲ ἐπὶ ὄνον καὶ ἄλλα τῶν σκευῶν 866
εἰσὶν ἀνατιθέντες [18] οἰκέται· κάθηται δὲ καὶ ἐπὶ ὄνου
παιδίον μικρόν. κατὰ τοῦτο τῆς γραφῆς [19] καὶ ἐλεγεῖόν
ἐστι Σιμωνίδου·

Γράψε [20] Πολύγνωτος Θάσιος γένος, Ἀγλαοφῶντος
Υἱός, περθομένην Ἰλίου [21] ἀκρόπολιν.

fuerint interfecti. Laomedontis cadaver Sinon Ulyssis socius et Anchialus efferunt. Est et alius illic inter caesos cui nomen Eresus. De Ereso quidem et Laomedonte quod sciam nihil quisquam versibus mandavit. (2) Pro Antenoris aedibus suspensa est pardi pellis supra vestibulum. Tessera fuit ea Graecis, ne Antenoris domum violarent. Picta Theano etiam est cum filiis. Eorum Glaucus loricae bipartita lamina excusae, saxo insidet Eurymachus. Huic adsistit Antenor et continenter Antenoris filia Crino; infantem ea puerum gestat. Is est omnium vultus qui adversis perculsis casibus esse consuevit. Cistam aselli dorso et alia impedimenta imponunt servi; insidet asello parvulus puer. Sunt in ea picturae parte Simonidis elegi:

Sacra Polygnotus Thasio satus Aglaophonte,
Argivum pinxit Pergama capta manu.

14. Ἐρεσσόν τε Va.
15. ἀντίνορος, sic saepius, Vb.
16. κρεμμάμενον Vb.
17. συνειρμοσμένῳ Ag. — Mox ἀντήνωρος, saepius, La. — φέρειν νήπ. Lab.
18. ἐνατιθέντες A. — δὲ καὶ ἐπὶ La; καὶ om. rell.; Lab distinguunt post τῆς γραφῆς.
19. τῆς γρα (fin. lin.) καὶ Vb.
20. γράψαι VaMLb; tum distinguit post Θάσιος A; mox δ' ἀγλαοφ. LbVab; δὲ ἀγλ. Ag.
21. Ἰλίου om. Va.

CAPUT XXVIII.

Picturae laevae partis Lesches Delphicae, Ulyssis descensum ad inferos exprimentis, descriptio — fratrum Catanensium pietas in parentes — pietatis in deos nonnulla exempla — de Eurynomo Inferorum daemone.

Τὸ δὲ ἕτερον μέρος τῆς γραφῆς τὸ ἐξ ἀριστερᾶς χειρὸς, ἔστιν Ὀδυσσεὺς καταβεβηκὼς ἐς τὸν Ἅιδην ὀνομαζόμενον, ὅπως [1] Τειρεσίου τὴν ψυχὴν περὶ τῆς ἐς τὴν οἰκείαν [2] ἐπέρηται σωτηρίας· ἔχει δὲ οὕτω τὰ ἐς τὴν γραφήν. ὕδωρ εἶναι ποταμὸς ἔοικε, δῆλα ὡς ὁ Ἀχέρων, καὶ κάλαμοί τε ἐν αὐτῷ πεφυκότες, καὶ ἀμυδρὰ οὕτω δή τι τὰ εἴδη τῶν ἰχθύων σκιὰς μᾶλλον ἢ ἰχθῦς εἰκάσεις· καὶ ναῦς ἐστὶν ἐν τῷ ποταμῷ καὶ ὁ πορ-
2 *θμεὺς ἐπὶ ταῖς κώπαις. ἐπηκολούθησε δὲ ὁ Πολύγνωτος, ἐμοὶ δοκεῖν, ποιήσει Μινυάδι· ἔστι γὰρ δὴ ἐν τῇ Μινυάδι ἐς Θησέα ἔχοντα καὶ Πειρίθουν·*

Ἔνθ' [3] ἤτοι νέα μὲν νεκυάμβατον, ἣν ὁ γεραιὸς
Πορθμεὺς [4] ἦγε Χάρων, οὐκ ἔλλαβον ἔνδοθεν ὅρμου.

Cap. XXVIII. Habet altera picturae pars quae ad laevam est, Ulyssem ad inferos descendentem, ut Tiresiae manes de suo in patriam reditu consulat. Est vero talis eius picturae forma. Aqua conspicitur, quem Acherontem esse fluvium facile existimare possis. Plurima in eius luto palustris arundo, et piscium formae adeo exili corpore ut piscium potius sublustres umbras, quam pisces ducas. Navis est in eodem amne et ad remos portitor. Secutus est (ni fallor) Polygnotus Minyadem poesin, in qua ubi de Theseo et Pirithoo agitur hi sunt versus:

Hic ergo umbriveham, quam grandis portitor egit,
Naviculam in portu non offendere paratam.

Cap. XXVIII. 1. *ὅκου* Va; tum *τηρεσίου* VbAg.
2. *οἰκείαν* Smai.BVabPcAgLb; *οἰκεῖαν* M; *οἰκίαν* Am. edd. rell. La; mox *οὕτως* AXKFCVbLbAg; *ὕδωρ* bis La. Deinceps inter *ἰχθύων* et *σκιὰς* colon posuerunt edd. praeter S; *σκιᾶς* La. — Locus vix sanus.
3. *ἔνθα* Vb; tum *οἴγε* vel *ουτοι* voluit Sylb.; hoc recepit C; *αἶτοι* Va; deinde *νέκυν κυάμβατον* VaM. — *ἣν* VbMLb, in quo totus versus praecedens scriptura continua sine accentu scriptus est; M sec. Exc. nostra *ἡ* habet. — „- *ατον* et *οθεν* *ὅρμου* evanuerunt e Pc“ B.
4. *πορμεὺς* Lb. — *ἦγε* Sylb. SCB;

ἐπὶ τούτῳ[5] οὖν καὶ Πολύγνωτος γέροντα ἔγραφεν ἤδη
τῇ ἡλικίᾳ τὸν Χάρωνα. οἱ δὲ ἐπιβεβηκότες τῆς νεὼς 3
οὐκ ἐπιφανεῖς ἐς[6] ἅπαν εἰσὶν οἷς προσήκουσι.[7] Τέλ-
λις μὲν ἡλικίαν ἐφήβου γεγονὼς φαίνεται, Κλεοβοία δὲ
ἔτι παρθένος, ἔχει δὲ ἐν τοῖς γόνασι κιβωτὸν ὁποίας
ποιεῖσθαι νομίζουσι[8] Δήμητρι. ἐς μὲν δὴ τὸν Τέλλιν
τοσοῦτον[9] ἤκουσα ὡς ὁ ποιητὴς Ἀρχίλοχος ἀπόγονος
εἴη τρίτος Τέλλιδος· Κλεοβοίαν δὲ ἐς Θάσον[10] τὰ ὄρ-
για τῆς Δήμητρος ἐνεγκεῖν πρώτην ἐκ Πάρου φασίν. 4
ἐπὶ δὲ τοῦ Ἀχέροντος τῇ ὄχθῃ μάλιστά που ὑπὸ[11] τοῦ 867
Χάρωνος τὴν ναῦν ἀνὴρ οὐ δίκαιος ἐς πατέρα ἀγχόμε-
νός ἐστιν ὑπὸ τοῦ πατρός. (2) Περὶ πλείστου γὰρ δὴ
ἐποιοῦντο οἱ[12] πάλαι γονέας, ὥσπερ ἔστιν ἄλλοις τε τε-
κμήρασθαι καὶ ἐν[13] Κατάνῃ τοῖς καλουμένοις Εὐσεβέ-

His adductus Polygnotus iam grandem natu pinxit Charontem. Qui navi vehuntur non satis internosci possunt, ita parum sunt evidenti specie. Inter eos Tellis aetate puber, et Cleoboea adhuc virgo. Cistam sustinet genibus, eadem forma qua Cereri fieri cistas solenne est. De Tellide aliud nihil compertum habeo quam Archilochum poetam esse Tellidis nepotem. Cleoboean vero primam tradunt ex Paro insula Thason Cereris initia transtulisse. In Acherontis ripa infra Charontis fere navem iniquus in patrem filius ab ipso parente suo laqueo strangulatur. (2) Prisci enim illi parentes prae cunctis rebus plurimo dignabantur honore; quod facile quum ex aliis exemplis colliges, tum vero ex eorum facto et eventu qui

ἧκε edd. rell. VabMPcAgLab. — χαρὼν Vb. — ἔλαβον VabMAgLb; tum ὄρμου Loescher Sylb. SCB; Ἑρμοῦ edd. rell. VabMAgLab; ὄρμου probat etiam Valcken. Diatrib. pag. 281.

5. τούτῳ Sylb. FCSBVabMAgLa; τοῦτο AXKPcLb et M sup. vers.

6. ἐς BVaPcAgLab; εἰς edd. rell. Vb; tum ἅπασαν VabAgLb.

7. προσείκουσι Abresch. Dein τέλις Ag; tum ἐφήβου om. La. — φαίνεται Pors. Smai.BAg?; φαί (αν) Pc (φαί (αι) = φαίνεται); φαίαν MLb; φαῖαν Va; φαίης ἂν AXKFSmin. VbLa; φαίνοιτ' ἂν coni. F recep. C. Nondum salva videtur lectio.

8. νομίζουσιν AXKAgLa.

9. τοσοῦτο BAgPc; mox ποιητὸς VbM; in Lb — ῆς corr. in ὸς; in M ῆς sup. ός.

10. θᾶσον VbLab.

11. μάλιστά που ὑπὸ e coniectura; μάλιστα τῷ ὑπὸ BVaMPcAg Lb; μάλιστα ὑπὸ CSmai.; μάλιστα ἄξιον ὅτι ὑπὸ edd. rell. La; μάλιστα ἄξιον ὅτι τῷ ὑπὸ Vb. Excidisse θέας vel λόγου suspicatur F, θέας Pors.

12. οἱ om. Va; tum γονίας Vb; sq. τε om. La.

13. ἐν om. Va.

σιν, οἷ,[14] ἡνίκα ἐπέῤῥει τῇ Κατάνῃ πῦρ τὸ ἐκ τῆς Αἴ-
τνης, χρυσὸν μὲν καὶ ἄργυρον ἐν οὐδενὸς μερίδι ἐποιή-
σαντο, οἱ δὲ ἔφευγον[15] ὁ μὲν ἀράμενος μητέρα, ὁ δὲ
αὐτῶν[16] τὸν πατέρα· προϊόντας δὲ οὐ σὺν ῥᾳστώνῃ
καταλαμβάνει[17] σφᾶς τὸ πῦρ ἐπειγόμενον τῇ φλογί· καὶ
(οὐ γὰρ κατετίθεντο[18] οὐδ' οὕτω τοὺς γονέας) διχῇ
σχισθῆναι λέγεται τὸν ῥύακα, καὶ αὐτούς τε[19] τοὺς
νεανίσκους σὺν δὲ αὐτοῖς τοὺς γονέας τὸ πῦρ οὐδέν
5 σφισι λυμηνάμενον παρεξῆλθεν·[20] οὗτοι μὲν δὴ τιμὰς
καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι παρὰ Καταναίων[21] ἔχουσιν. ἐν δὲ τῇ
Πολυγνώτου γραφῇ πλεσίον τοῦ ἀνδρὸς, ὃς τῷ πατρὶ
ἐλυμαίνετο καὶ δι' αὐτὸ[22] ἐν Ἅιδου κακὰ ἀναπίμπλησι,
τούτου πλησίον ἱερὰ σεσυληκὼς ἀνὴρ ὑπέσχε[23] δίκην·
γυνὴ δὲ[24] ἡ κολάζουσα αὐτὸν φάρμακα ἄλλα τε καὶ ἐς
6 αἰκίαν οἶδεν[25] ἀνθρώπων. (3) Περισσῶς δὲ ἄρα εὐσε-

apud Catanen Siciliae urbem Pii sunt cognomento appellati. Quum enim ex proxima Aetna igneus rivus in eam urbem devolveretur, nulla vel auri vel argenti habita ratione fugientes matrem hic, patrem ille humeris sustulerunt. Sedenim quum haudquaquam otiose festinantes incendium tamen urgeret neque illi propterea parentes dimitterent, ita illum flammarum quasi torrentem in duas aiunt partes discessisse ut per medios ignes cum ipsis parentibus adolescentes incolumes evaserint. Iis apud Catanaeos hac etiam aetate certi et solennes honores pietatis ergo habentur. Prope eius effigiem, qui quod patrem insolentius tractasset apud inferos poenas luit, est in eodem Polygnoti opere homo qui ob sacrilegium plectitur; apparet mulierem, cui ille puniendus traditur, quum veneficiorum, tum aliorum tormentorum in homines comminiscendorum esse gnaram. (3) Egregie sane et supra quam

14. οἷ Sylb. FCSBVaMAg; οἷς AXKVbPcLa; οἱ Lb; tum ἐπέρει VbLa.

15. Annon ἔφυγον? Sequens ὁ μὲν om. BVaMPcAgLb.

16. αὐτῶν τὸν π. Pors.; probat C recep. Smai. B; αὖ τὸν π. Va; quod olim non displicuit; αὐτὸν π. M; αὐτὸν τὸν π. edd. rell. VbAgPcLab.

17. κατελάμβανε VbLa; mox ἐπηγόμενον Ag.

18. κατετίθετο M; mox οὐδ' οὕτω BAgPcLb; οὐδὲ οὕτω edd. rell. MVabLa.

19. τε om. SVaM.

20. σφισιν λ. παρεξῆλθον Ag.

21. Κατανέων AXK.

22. αὐτὸ edd. La; αὐτὸν LbVab MPcAg; tum ἀναπίμπλησιν Ag.

23. ὑπέσχετο Va; ὑπέσχεν AgLb.

24. δὲ δὲ (bis) Va; mox καὶ τὰ ἐς αἰκ. coni. C.

25. οἱ δὲ VaMPcAgLb.

βείᾳ θεῶν ἔτι προσέκειντο οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἀθηναῖοί τε δῆλα[26] ἐποίησαν, ἡνίκα εἷλον Ὀλυμπίου Διὸς ἐν[27] Συρακούσαις ἱερὸν οὔτε κινήσαντες τῶν ἀναθημάτων[28] οὐδὲν τὸν ἱερέα τε τὸν Συρακούσιον φύλακα ἐπ' αὐτοῖς ἐάσαντες. ἐδήλωσε δὲ καὶ ὁ Μῆδος Δᾶτις[29] λόγοις τε οὓς εἶπε πρὸς Δηλίους καὶ τῷ ἔργῳ ἡνίκα ἐν Φοινίσσῃ νηῒ ἄγαλμα εὑρὼν Ἀπόλλωνος ἀπέδωκεν αὖθις[30] Ταναγραίοις ἐς Δήλιον. οὕτω μὲν τὸ θεῖον καὶ οἱ πάντες τότε ἦγον ἐν τιμῇ καὶ ἐπὶ λόγῳ τοιούτῳ[31] τὰ ἐς τὸν συλήσαντα ἱερὰ ἔγραψε Πολύγνωτος. (4) Ἔστι δὲ καὶ 7
ἀνωτέρω τῶν κατειλεγμένων Εὐρύνομος·[32] δαίμονα εἶ- 868
ναι τῶν ἐν Ἅιδου φασὶν οἱ Δελφῶν ἐξηγηταὶ τὸν Εὐρύνομον, καὶ ὡς τὰς σάρκας περιεσθίει[33] τῶν νεκρῶν, μόνα σφίσιν ἀπολείπων τὰ ὀστᾶ. ἡ δὲ Ὁμήρου ποίησις

dici possit in religionis studium homines incumbebant. Praeclara eius rei documenta Athenienses dedere, quum capto Iovis Olympii apud Syracusas templo nihil quicquam ex omnibus donariis amoverunt; Syracusanum etiam sacerdotem qui ea custodiret reliquerunt. Declaravit et Datis Medus homo quam impense deos vereretur, non verbis tantum, sed etiam re ipsa, quum Apollinis signum in Phoenissa navi repertum statim Tanagraeis Delium reportandum tradiderit. Erat enimvero omnibus olim gentibus praecipuae curae deorum cultus; cuius rei non inscius Polygnotus sacrorum expilatorem ad eum modum pinxerat. (4) Supra eos quos iam enumeravimus est Eurynomus. Inter deos inferos Eurynomum numerant qui Delphis sunt sacrorum interpretes, et circumrodere eum dicunt mortuorum carnes ita ut nuda relinquat ossa. Sed

26. τε δῆλα B; δῆλά τε edd. rell. VabMPcAgLab.

27. πρὸς Συρ. Sylb. propter Thucyd. VI, 64. 70. 71.

28. ἀνατημάτων A; ἱερέα δὲ τὸν La; ἐδήλωσαι id.

29. Δᾶτις Sylb. FCSB; Δάτης AXKVabMPcAgLb; δάτις La; tum λόγους οὓς Va; λόγοι La; τε om. etiam M; deinde καὶ τῷ ἔργω ἡνίκα ἐν Pors. B; καὶ τῶν ἔργων εἵνεκα, (pro virgula colon alii) ἐν edd. rell. VabMPcAgLab; quare ὃ ἀπέδ. vult F.

30. αὖ VaM; αὖθις τοῖς Ταν. coni. S; nobis αὖ τοῖς Ταν. magis placet.

31. λόγῳ τοιῷδε Va. — συλλήσαντα Vab; συλόσαντα, eraso altero λ, La. — ἱερέα AXVbLa. Tum ἔστι δὲ καὶ La; καὶ om. rell. — τοῦ κατειλεγμένων Lb.

32. Εὐρυνόμος vult S. — τὸν ἐν AgLb. — ἐξηταὶ La.

33. περιεσθείη Vb. — μόνας Lb.

ἐς Ὀδυσσέα[34] καὶ ἡ Μινυάς τε καλουμένη καὶ οἱ Νόστοι (μνήμη γὰρ [δὴ][35] ἐν ταύταις καὶ Ἅιδου καὶ τῶν ἐκεῖ δειμάτων ἐστὶν) ἴσασιν οὐδένα Εὐρύνομον δαίμονα. τοσοῦτο μέντοι δηλώσω ὁποῖός[36] τε ὁ Εὐρύνομος καὶ ἐπὶ ποίου γέγραπται [τοῦ][37] σχήματος· κυανοῦ τὴν χρόαν μεταξύ ἐστι καὶ μέλανος, ὁποῖαι καὶ τῶν μυιῶν εἰσὶν αἱ[38] πρὸς τὰ κρέα προσιζάνουσαι, τοὺς δὲ ὀδόντας φαίνει, καθεζομένῳ[39] δὲ ὑπέστρωταί οἱ δέρμα γυπός.[40] ἐφεξῆς δὲ μετὰ τὸν Εὐρύνομον ἥ τε[41] ἐξ Ἀρκαδίας Αὔγη καὶ Ἰφιμέδειά ἐστι· καὶ ἡ[42] μὲν παρὰ Τεύθραντα ηλθεν ἐς Μυσίαν, καὶ γυναικῶν ὁπόσαις[43]
8 ἐς τὸ αὐτὸ Ἡρακλέα ἀφικέσθαι λέγουσι μάλιστα δὴ[44]

neque Homeri de Ulysse carmina, neque poësis ea quae est Minyas appellata, nec postremo quae Nosti inscribitur (in iis enim potissimum libris de Orco deque inferûm terroribus multa exposita sunt) ullum norunt inter manium deos Eurynomum. Illud mihi fuerit reliquum, ut qualis hic sit et qua adumbratus forma, ostendam. Colore est inter caeruleum et nigrum medio, quales muscae sunt quae carnibus insident; dentes ostentat; sedenti vulturis est substrata pellis. Continenti post Eurynomum spatio proxima est Auge ex Arcadia et Iphimedea. Illa quidem in Mysiam ad Teuthrantem venit, ubi una prae ceteris omnibus quibuscum familiarius fuerit Hercules congressus foeminis, patri simillimum filium

34. ἡ δὲ Ὁμ. ποίησις ἐς FCSB VabMPcAgLb; οἱ δὲ Ὁμ. ποιήσεις αἱ τὰ ἐς A; αἱ δὲ Ὁμ. ποιήσεις αἱ τὰ ἐς XK; αἱ δὲ ποιήσεις ἥ τε Ὁμήρου ἐς Sylb. Fortasse ἡ δὲ Ὁμ. ποίησις ἡ ἐς, et sic, nisi error in Excerptis nostris, habet La.

35. δὴ om. SBVaMPc(?); habent edd. rell. VbAg(?)Lab; tum καὶ ἐν ᾅδου PcAgVaLb. — τοσοῦτον La.

36. ἐπὶ ὁποίου coni. S; seq. ὁ om. La.

37. τοῦ om. FCSMVa. — ὁποῖα καὶ MLb.

38. αἱ Sylb. BPcAgLabM; αἳ edd. rell. — τῶν μυι (fin. lin.) εἰσιν αἱ πρὸς τὰ La, quem verborum ordinem probavimus; τῶν μυιῶν αἱ (αἳ) πρὸς τὰ κρέα εἰσὶ rell.; εἰσὶν etiam Ag.

39. καθεζομένῳ (vitio typothetico Smai.

40. συπὸς Vb; πυγὸς MVa; δοκεῖ μοι αἰγὸς κρεῖσσον Va marg.; αἰγυπιοῦ suspicatur S.

41. τὸν Εὐρυτίονα. μονῇ τε Pc. — Αὔγη h. l. et postea A; αὔτη M VaAgLb; αὔση Vb; αὐγὴ La.

42. καὶ ἡ usque ὁπόσαις ἐς τὸ om. Pc. — παρὰ Τεύθραντα ἡ Αὔγη (Αὔγη) ἀφίκετο ἐς Μυσίαν edd. Vb La; ἡ Αὔγη, quod Pausaniae consuetudini repugnat, uncis notavit S; at interpolatus est locus; παρὰ τεύθραντα. ἡ δὲ ἐς μυσίαν MVaAg Lb, unde genuinam Pausaniae scripturam restituimus παρὰ Τεύθραντα ἦλθεν ἐς Μυσίαν.

43. ὁπόσαι MVaLbAg; ὁπόσαις La; tum λέγουσιν MAg.

44. δὴ om. Va; παῖδα om. Vb.

παῖδα ἐοικότα ἔτεκε τῷ πατρί· τῇ δ' Ἰφιμεδείᾳ [45] γέρα δέδοται μεγάλα ὑπὸ τῶν ἐν Μυλάσοις [46] Καρῶν.

CAPUT XXIX.

Picturae laevae partis Lesches Delphicae descriptio continuatur — de Ocno et Ionum proverbio inde petito.

*Τῶν δὲ [1] ἤδη μοι κατειλεγμένων εἰσὶν ἀνωτέρω τού-
των ἱερεῖα οἱ ἑταῖροι τοῦ Ὀδυσσέως Περιμήδης καὶ Εὐ-
ρύλοχος φέροντες· τὰ δέ ἐστι μέλανες κριοὶ τὰ ἱερεῖα.
(2) Μετὰ δὲ αὐτοὺς ἀνήρ ἐστι καθήμενος, ἐπίγραμμα
δὲ Ὄκνον εἶναι λέγει [2] τὸν ἄνθρωπον· πεποίηται μὲν
πλέκων σχοινίον, παρέστηκε δὲ [3] θήλεια ὄνος ὑπεσθίουσα
τὸ πεπλεγμένον ἀεὶ τοῦ σχοινίου. τοῦτον εἶναι τὸν
Ὄκνον φίλεργόν φασιν ἄνθρωπον, γυναῖκα δὲ ἔχειν δα-
πανηράν· καὶ ὁπόσα [4] συλλέξαιτο ἐργαζόμενος οὐ πολὺ
ἂν ὕστερον ὑπὸ ἐκείνης ἀνήλωτο· τὰ οὖν [5] ἐς τοῦ* 2

peperit. Iphimedeae vero Mylasis (Cariae ea civitas est) magni fuerunt honores tributi.

Cap. XXIX. Loco in ea tabula superiore iis quos nominavimus, sunt socii Ulyssis, Perimedes et Eurylochus, hostias afferentes. Nigri eae hostiae arietes sunt. (2) Secundum illos vir quidam sedet; inscriptio indicat Ocnum esse; texit e iunco restim; adest asella totum id quod ille iam texuerit pertinaciter abrodens. Hunc Ocnum aiunt gnavum et industrium hominem fuisse, qui uxorem sumtuosam et prodigam habuerit, quae quicquid ille opere faciendo per summum laborem quaeritasset profundere solita esset.

45. *δι' Ἰφ.* A.

46. *Μυλάσοις* S; *Μυλάσσοις* VaMAgLb; *Μυλασοῖς* FCB; *Μυλάσσοῖς* AXKVbLa. — *Κάρων* VaLb.

Cap. XXIX. 1. *τῶνδε* Lb. — *ἤδοι* Ag. — *κατηλεγμένων* La. — *τούτου τὰ ἱερεῖα* Ag; locus haud dubie corruptus; nos *ἀνωτέρω* scripsimus pro *ἀνώτεροι* quod habent edd. codd., et post *ἱερεῖα* expunximus *καὶ*, quod nec Am. agnoscere videtur. — *τάδε ἐστὶ* Lb.

2. *λέγειν*, expuncto *ν*, Vb.

3. *δὲ* om. Va. — *θήλεα* VabM (hic *θήλια* sec. Exc. nostra). Tum *ὑπεσθίουσα* Ag; *ἐπεσθίουσα* edd. MVabPcLab.

4. *καὶ ὡς ὁπόσα* vult F. — *συλλέξετο* VbLa. — *ἀνείλωτο* La.

5. *τάδ' οὖν* vel *ταῦτα οὖν* aptius videtur; mox *γυναῖκα αἰθέλουσιν* Vb; *γυναῖκα οὐ θέλουσιν* M; *γυναῖκα οὐκ ἐθέλουσιν* VaPc.

869 Ὄκνου τὴν γυναῖκα ἐθέλουσιν αἰνίξασθαι [6] τὸν Πολύγνωτον. οἶδα δὲ καὶ ὑπὸ Ἰώνων, ὁπότε ἴδοιέν τινα πονοῦντα [7] ἐπὶ οὐδενὶ ὄνησιν φέροντι, ὑπὸ τούτων εἰρημένον, ὡς ὁ ἀνὴρ οὗτος συνάγει [8] τοῦ Ὄκνου τὴν θώμιγγα. Ὄκνον δ' οὖν καὶ μάντεων οἱ ὁρῶντες τοὺς οἰωνοὺς καλοῦσί τινα ὄρνιθα· καὶ ἔστιν οὗτος ὁ ὄκνος μέγιστος [9] μὲν καὶ κάλλιστος ἐρωδιῶν, εἰ δὲ ἄλλος τις
3 ὀρνίθων σπάνιος ἔστι καὶ οὗτος. γέγραπται δὲ καὶ Τιτυὸς [10] οὐ κολαζόμενος ἔτι, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ συνεχοῦς τῆς τιμωρίας ἐς ἅπαν ἐξανηλωμένος, [11] ἀμυδρὸν καὶ οὐδὲ ὁλόκληρον εἴδωλον. ἐπιόντι δὲ ἐφεξῆς τὰ ἐν τῇ γραφῇ ἔστιν ἐγγυτάτω τοῦ στρέφοντος [12] τὸ καλώδιον Ἀριάδνη· κάθηται μὲν ἐπὶ πέτρας, ὁρᾷ δὲ ἐς τὴν ἀδελφὴν Φαίδραν, τό τε ἄλλο αἰωρουμένην [13] σῶμα ἐν σειρᾷ καὶ ταῖς χερσὶν ἀμφοτέρωθεν [14] τῆς σειρᾶς ἐχομένην. παρεῖχε δὲ

Eam rem credunt per ambages voluisse Polygnotum significare. Satis scio Ionum verbum esse, quoties viderint hominem in re quae nullam afferat utilitatem, laborare, Vir ille, inquiunt, Ocni funiculum torquet. Inter praepetes etiam volucres Ocnum augures numerant; est ea in ardearum genere maxima et pulcherrima, et quae tam raro quam avis alia quaevis conspicitur. Iam vero Tityus ita se in ea pictura habet, ut non plecti amplius, sed ipsa poenae diuturnitate iam prope absumtus et confectus videatur: subobscura enim quaedam umbra est ac vix iam sub oculorum sensum cadens. Reliquas oculis picturae partes persequentibus proxime ab eo qui funem torquet Ariadna in conspectu est. E saxo super quo sedet Phaedram sororem aspicit, reliquo pendentem cor-

6. ἀνοίξασθαι Vb; ἐν (litura del.) οἴξασθαι La. — ὑπὸ τῶν ἰώνων La.

7. ποιοῦντα Va. — φέροντα La; εἰρημένοιν id.; ὑπὸ τοῦ τῶν εἰρημένων Ag.

8. συνάπτει Cor.; mox τὴν om. Va; sq. δ' om. La. — τοὺς ἰωνοὺς Lb.

9. μέγιστον VaM.

10. τυτιός Ag; tum ὁ κολ. VaLa; mox τοῦ om. Vb; τῆς συνεχ. τῆς AX; τοῦ συνεχ. τοῦ Valcken.

11. ἐξανιλωμένος Vb; ἐξανακλεόμενος Va.

12. στέφοντος AXVabM — τά τε ἄλλον La.

13. ἑωρουμένην VbMAgLb; αἰωρουμένον Va; αἰωρουμένα La; tum γήρᾳ AXKVabMPcLbAg; γῆρα La; Sylburgii coniecturam σειρᾷ receperunt FCSB; ἐν αἰώρᾳ vel ἑώρᾳ Milling. anc. unedited monuments ad tab. 30.

14. ἀμφοτέρωθεν SBVaMAg; ἀμφοτέραις Vb; ἀμφοτέραις ἑκατέρωθεν AXKFCPcLab; „varia lectio erat τὸ ἑκατέρωθεν ἀμφοτέρωθεν.“ Porson. — τῆς δαιρᾶς La.

τὸ σχῆμα καίπερ ἐς τὸ [15] εὐπρεπέστερον πεποιημένον
συμβάλλεσθαι τὰ ἐς τῆς Φαίδρας τὴν τελευτήν. τὴν δὲ 4
Ἀριάδνην ἢ κατά τινα ἐπιτυχὼν δαίμονα ἢ καὶ ἐπίτηδες
αὐτὴν λοχήσας [16] ἀφείλετο Θησέα ἐπιπλεύσας Διόνυσος
στόλῳ μείζονι· οὐκ ἄλλος κατὰ ἐμὴν δόξαν, ἀλλὰ ὁ
πρῶτος μὲν ἐλάσας [17] ἐπὶ Ἰνδοὺς στρατιᾷ, πρῶτος δὲ
Εὐφράτην γεφυρώσας ποταμόν. Ζεῦγμά τε ὠνομάσθη
πόλις καθ' ὅ τι [18] ἐζεύχθη τῆς χώρας ὁ Εὐφράτης, καὶ
ἔστιν ἐνταῦθα ὁ κάλως [19] καὶ ἐς ἡμᾶς ἐν ᾧ τὸν ποτα-
μὸν ἔζευξεν ἀμπελίνοις ὁμοῦ πεπλεγμένος [20] καὶ κισσοῦ
κλήμασι. τὰ μὲν δὴ ἐς Διόνυσον πολλὰ ὑπό τε [21] Ἑλ- 5
λήνων λεγόμενα καὶ ὑπὸ Αἰγυπτίων ἐστίν. (3) Ὑπὸ δὲ 870
τὴν Φαίδραν ἐστὶν ἀνακεκλιμένη Χλῶρις [22] ἐπὶ τοῖς Θυίας
γόνασιν. οὐχ [23] ἁμαρτήσεται μὲν δὴ οὔτε ὅστις φησὶ

pore e funiculo, funiculum vero utraque manu prensantem. Nimirum quae de Phaedrae nece prodita memoriae sunt videntur honestiore argumenti specie significata. Ariadnam certe vel fortuito rei eventu, vel consulto insidiis factis Theseo eripuit Liber Pater, quum esset illo classe multo superior; neque fuit opinione mea hic Liber alius ab eo qui primus ad Indos cum exercitu penetravit, quum Euphratem ponte iunxisset quo loco urbi Zeugma nomen fuit; in ea ad hanc usque aetatem servatur funis quo ad fluvium iungendum usus dicitur, vitigineis et hederaceis contortus sarmentis. De Libero quidem Patre multa sunt priscarum rerum monumentis et a Graecis et ab Aegyptiis mandata. (3) Inferius aliquanto quam Phaedra est, recumbit Chloris in Thyiae genibus. Nihil om-

15. καίπερ ἐς τὸ e coni.; καὶ περὶ τὸ VbMPcAgLab; καὶ ἐπὶ τὸ Va, unde καίπερ ἐπὶ τὸ B; καὶ πρὸς τὸ edd. rell. — Deinde πεποιημένον SCBVabPcAgLab; πεποιημένα AXKFM(?).

16. λοχήσαις LbM (hic λογήσαις sec. S) et per compendium Vb; λοχήσασα, omisso seq. ἀφείλετο Θησέα, La, de quo lacunarum genere diximus Vol. I. pag. XLIII.

17. ὁ ἐλάσας Ag. — στρατιᾷ SB; στρατείᾳ edd. rell. MVabAgLab. — ἐφράτην h. l. et postea La.

18. καθ' ὅ τι Cor. La; καθότι rell.

19. κάλης PcLa; κάλις LbM (hic κάλος sec. S); κάλλις Vab (in hoc alterum λ expunctum); κάλυς Ag. — εἰς AXK.

20. „contortus“ = πεπλεγμένος Am.; sic habet La; πεπλεγμένοις rell. Deinceps κισσοῦ AXKVabMAgLab; κιττοῦ FCSB; tum κλίμασιν Vb.

21. ὑπὸ τῶν Va.

22. Χλωρὶς edd. ante S, VabLb; deinde ἐπὶ CSmai.B; ὑπὸ edd. rell. VabMPcAgLab; tum τοῖς Cor. Smai. B; τῆς edd. rell. VabMPcAgLab.

23. οὐκ ἁμ. Vb; οὐκ ἀμ. Ag; deinde οὐδὲ vult S, recte ut videtur.

φιλίαν εἶναι ἐς ἀλλήλας, ἡνίκα ἔτυχον αἱ γυναῖκες ζῶσαι· ἦσαν γὰρ δὴ ἡ μὲν ἐξ Ὀρχομενοῦ [24] τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ [ἡ Χλῶρις], ἡ δὲ * * * χώρας. εἶπον δὲ [25] καὶ ἄλλον ἐς [26] αὐτὰς λόγον, τῇ μὲν συγγενέσθαι Ποσειδῶνα τῇ Θυίᾳ, Χλῶριν δὲ Ποσειδῶνος παιδὶ Νηλεῖ συνοικῆσαι. [27]

6 παρὰ δὲ τὴν Θυίαν Πρόκρις τε ἕστηκεν ἡ Ἐρεχθέως καὶ μετ᾽ αὐτὴν Κλυμένη· [28] ἐπιστρέφει δὲ αὐτῇ τὰ νῶτα ἡ Κλυμένη. ἔστι δὲ πεποιημένα ἐν Νόστοις Μινύου μὲν τὴν Κλυμένην θυγατέρα εἶναι, γήμασθαι δὲ αὐτὴν Κεφάλῳ τῷ [29] Δηΐονος καὶ γενέσθαι σφίσιν Ἴφικλον παῖδα. τὰ δὲ ἐς αὐτὴν τὴν Πρόκριν [30] καὶ οἱ

nino fallitur, qui eas dum viverent eximia quadam se mutuo benevolentia prosecutas putat. Fuit enim Chloris ex Orchomeno quae est in Boeotia, Thyia vero * *. De ipsis vulgatus est etiam sermo, cum Thyia Neptunum fuisse congressum, Chlorin cum Neleo Neptuni filio nuptam fuisse. Adstat proxime ad Thyian Procris Erechthei filia et post ipsam Clymene; sed avertit se Clymene. In ea poësi cui Nosti nomen, scriptum est, Minyae filiam Clymenen fuisse ac Cephalo Deionis filio nuptam, e qua ille Iphiclum genuerit. De Procri vero

24. ἦσαν γὰρ δὴ ἡ μὲν ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ Χλῶρις· εἶπον δὲ καὶ edd.; δὴ om. Va; ἤδεσαν (expuncta syllaba media) δὲ δὴ ἡ μὲν Vb. — τῆς ἐν βοιωτίᾳ Ag. — ἡ Χλῶρις VbLa. Post Χλῶρις lacunam latere suspicatur F; interpolationem sibi invenisse videtur S, itaque ἡ μὲν et Χλῶρις expunctum velit; post ἡ μὲν lacunam indicat B. Pro Χλῶρις MVaPcAgLb habent χώρας; quare nos ἡ Χλῶρις tanquam Pausaniae consuetudini contrarium (conf. etiam not. 26. fin.) uncis sepsimus, ἡ δὲ recepimus e Pa*La; post has voces lacunam indicavimus (quae quomodo explenda videatur Vol. II, pag. XII. docuimus) et χώρας Pausaniae reddidimus.

25. δ᾽ ἂν καὶ VabMPac(*)AgLab; quid in eo lateat non eruimus; δ᾽ οὖν non satis placet; fortasse ἂν cum aoristo significat *narrare solent*.

26. ἄλλον ἐς partim e nostra, partim e B correctura; ἄλλοι τὸν ἐς edd. praeter B; ἄλλον τὸν ἐς B; ἄλλοι ὂν ἐς LbVabMAgPc*, at Pc correctus ἀλλοῖον. ἀλλοῖ ον ἐς Pa; ἀλλοῖον ἐς La. Omnes varietates ortae sunt e correctura ἄλλοι (ον supra) ἐς. Tum αὐτοὺς VaMLb; seq. τῇ Θυίᾳ delere malit S, quae coniectura non displicet.

27. συνοικίσαι AgLb; τε post Πρόκρις om. La.

28. Κλυμένη, ϊ super υ, Va; seq. ἐπιστρέφει om. VaMPcAgLb; ἐπιστρέφῃ La; tum αὐτῇ BPcAgLa; αὕτη edd. rell. VbMLb; δὲ τὰ νῶτα, αὕτη ἡ Va. — μινυοῦ La.

29. τῷ om. Va; δηΐοος M; mox γέσθαι Vb; γένεσθαι A.

30. Πρόκνην Vb; ἐς αὐτὴν Πρ. VaM; unde ἐς αὐτὴν τὴν Πρ. Smai., quod recepimus, ἐς τὴν Πρ. edd. codd. rell.

πάντες ᾄδουσιν, ὡς προτέρα Κεφάλῳ ἢ[31] Κλυμένη συν-
ῴκησε καὶ ὃν τρόπον ἐτελεύτησεν ὑπὸ τοῦ ἀνδρός. 7
ἐσωτέρω δὲ τῆς Κλυμένης Μεγάραν[32] τὴν ἐκ Θηβῶν
ὄψει· ταύτην γυναῖκα ἔσχεν Ἡρακλῆς τὴν Μεγάραν,
καὶ ἀπεπέμψατο[33] ἀνὰ χρόνον, ἅτε παίδων τε ἐστερη-
μένος τῶν ἐξ αὐτῆς καὶ αὐτὴν ἡγούμενος[34] οὐκ ἐπὶ
ἀμείνονι τῷ δαίμονι γῆμαι. γυναικῶν δὲ[35] τῶν κατει-
λεγμένων ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἥ τε Σαλμωνέως θυγάτηρ
ἐστὶν ἐπὶ πέτρας καθεζομένη καὶ Ἐριφύλη παρ' αὐτὴν
ἑστῶσα, διὰ μὲν τοῦ χιτῶνος ἀνέχουσα ἄκρους[36] παρὰ
τὸν τράχηλον τοὺς δακτύλους· τοῦ χιτῶνος[37] δὲ ἐν
τοῖς κοίλοις εἰκάσεις τῶν χειρῶν ἐκεῖνον τὸν ὅρμον αὐ-
τὴν ἔχειν. (4) Ὑπὲρ δὲ τὴν Ἐριφύλην ἔγραψεν Ἐλπή- 8

sunt passim pervulgata, fuisse illam cum Cephalo ante Clymenen, et ab eo ipso viro suo fuisse interemptam. Interius post Clymenen Megaram Thebanam videas; fuit haec Herculis uxor, sed posteaquam iis quos ex ea ille susceperat filiis est orbatus, mulierem sibi ratus non satis faustis coniunctam auspiciis dimisit. Supra earum quas recensuimus foeminarum caput, est Salmonei filia saxo insidens, prope adstante Eriphyle; ea per tunicam summos digitos iuxta collum exserit. Facile vero coniicias intra tunicae sinus manibus eam occultare celebratum illud poëtarum versibus monile. (4) Supra Eri-

31. ἢ Κλ. VbLb; ἐγκλυμένη La; συνώκησεν MLa.

32. μέγαραν, etiam postea, Vb; sine acc. Lb; μεγέραν M. — γυναῖκαν La.

33. ἀπέμψατο Va; tum ἐστερημένης, υ super η, Ag.

34. „Vir amicissimus [Abresch] primum ἀγόμενος corrigebat; deinde dedit ἡγμένος; scribi quoque potuit ἀγαγόμενος.“ Valcken. ad Herod. IV, 78. „ἡγούμενος] ἡγμένος. Hesych. v. πρωτογυν.“ Porson., idque receperunt SB; nos ἡγούμενος, quod habent AXKFCMVabPc AgLab, reposuimus, at post δαίμονι inseruimus cum La γῆμαι, quod om. rell. — ἐπαμείνονι La; seq. τῷ om. SAg.

35. δὲ om. PcAgLb; δὲ τῶν καταιλεγμένων om. MVab; κατηλεγμένων La. — σαλμονέως Ag; tum θυγάτηρ ἐστὶν ἐπὶ La; rell. ἐστὶν hoc loco omissum inserunt ante ἑστῶσα; neutro loco habet Lb.

36. ἄκρα Va. — τοῖς δακτύλοις Va.

37. τοῦ χιτῶνος - ἔχειν]. Locus varie tentatus; δὲ ἐντὸς ἐν τοῖς κοιλ. Buttm. in idem fere, δὲ ἐντὸς τοῖς κοιλ. inciderat S; τῶν χειρῶν expungenda censet Böttiger Ideen p. 358; (ἐν) τοῖς κοίλοις τῶν χειρῶν ἔχειν ὅρμον nobis quidem non probatur; „pro τῶν χειρῶν videntur interpretes legisse ταῖν χειροῖν i. e. ταῖς χερσί.“ Sylb. „intra tunicae sinus manibus eam occultare“ Am., unde nos eruimus: τοῦ χιτῶνος δὲ ἐν τοῖς κόλποις εἰκάσεις ταῖν χεροῖν ἐκεῖνον κ. τ. λ. — „intra cavos tunicae sinus illam celebrem illum ma-

νορά [38] τε καὶ Ὀδυσσέα ὀκλάζοντα ἐπὶ τοῖς ποσίν, [39]
ἔχοντα ὑπὲρ τοῦ βόθρου τὸ ξίφος· καὶ ὁ μάντις Τει-
ρεσίας πρόεισιν [40] ἐπὶ τὸν βόθρον· μετὰ δὲ τὸν Τει-
ρεσίαν ἐπὶ πέτρας ἡ Ὀδυσσέως μήτηρ Ἀντίκλειά ἐστιν·
ὁ δὲ Ἐλπήνωρ ἀμπέχεται φορμὸν [41] ἀντὶ ἐσθῆτος, σύν-
9 ηθες τοῖς ναύταις φόρημα. κατωτέρω δὲ τοῦ Ὀδυσ-
σέως ἐπὶ θρόνων [42] καθεζόμενοι, Θησεὺς μὲν τὰ ξίφη,
τό τε Πειρίθου [43] καὶ τὸ ἑαυτοῦ, ταῖς χερσὶν ἀμφοτέ-
ραις [44] ἔχει, ὁ δὲ ἐς τὰ ξίφη βλέπων ἐστὶν ὁ Πειρί-
θους· εἰκάσαις ἂν ἄχθεσθαι [45] τοῖς ξίφεσιν αὐτὸν ὡς
ἀχρείοις καὶ ὄφελός σφισιν οὐ [46] γεγενημένοις ἐς τὰ
871 τολμήματα. Πανύασις [47] δὲ ἐποίησεν ὡς Θησεὺς καὶ
Πειρίθους ἐπὶ τῶν θρόνων παράσχοιντο [48] σχῆμα οὐ
κατὰ δεσμώτας, προσφυὲς δὲ ἀπὸ τοῦ χρωτὸς ἀντὶ δε-
10 σμῶν σφίσιν ἔφη τὴν πέτραν. Θησέως δὲ καὶ Πειρί-
θου τὴν λεγομένην φιλίαν ἐν ἀμφοτέραις ἐδήλωσεν [49]

phylen Elpenorem pinxit et Ulyssem pronum demisso poplite, et supra scrobem gladium stringentem. Ad scrobem accedit Tiresias vates. Secundum Tiresiam saxo insistit Anticlea Ulyssis mater. Elpenor pro vestimento nautarum more storea velatur. Infra Ulyssem in soliis sedent Theseus et Pirithous; Theseus Pirithoi ensem et suum ipsius ambabus manibus stringit. Ad gladios respicit Pirithous; indignari videtur quod ad facinus capessendum quod animo agitabant nulli sibi sint illi enses usui. Panyasis versibus testatus est suis, non fuisse illos tanquam captivos ad solia religatos, sed quasi agnatum adhaesisse pro vinculis corpori saxum. Celebrem hominum

nuum torquem [ergo τὸν ὅρμον τῶν χειρῶν] occultare“ Sylb. — ὅρκον VabMLb.

38. ἐλπίνορα et mox ἐλπίνωρ Vb La.

39. τοῖς γόνασιν Sylb.; ποσί La.

40. πρόσεισιν Am.; πρόησιν Ag Lb. — τηρεσίαν La.

41. φόρμον Vab; sine accentu Lb.

42. θρόνων Sylb. KFCSBAgLb; in soliis“ Am.; θρόνον AXVaMPc La; θρόνου Vb.

43. πειρίθον VbM.

44. ἀμφότερα Va correct. — ἔχειν, ν expunct., Lb.

45. ἀναχθέσθαι Ag. et deleto accentu Lb; mox ἀχρίοις VbAg.

46. οὐδὲν γεγ. Schneider; — sq. τὰ om. La; ἐς bis Lb.

47. Πανύασις FCSBVaLa; Πανύασσις AXKMPcAgLb; Πανάσσις Vb; πάννασις M sec. Exc. nostra.

48. παρέσχοιντο Ag. — προσφερὲς La.

49. ἐποίησεν Va; tum ποιήσι A;

Ὅμηρος ταῖς ποιήσεσι. καὶ Ὀδυσσεὺς μὲν πρὸς Φαίακας λέγων ἐστίν·

Καί νύ κ' ἔτι[50] *προτέρους ἴδον ἀνέρας οὓς ἔθελόν περ,*
Θησέα Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα.

πεποίηται δὲ αὐτῷ καὶ ἐν Ἰλιάδι ὁ Νέστωρ ἄλλα τε ἐπὶ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως νουθεσίᾳ καὶ ἔπη τάδε εἰρηκώς·[51]

Οὐ γάρ πω τοίους ἴδον[52] *ἀνέρας, οὐδὲ ἴδωμαι,*
Οἷον[53] *Πειρίθοόν τε, Δρύαντά τε ποιμένα λαῶν,*
Καινέα[54] *τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,*
Θησέα τ' Αἰγείδην ἐπιείκελον[55] *ἀθανάτοισιν.*

sermone eorum amicitiam utraque poësi nobilitavit Homerus. Ulysses enim apud Phaeacas sic est de ipsis locutus:

Vidi etiam iuvit quos tunc vidisse priores,
Thesea Pirithoumque, deum de semine cretos.

Et in Iliade quum alia Nestor, Agamemnonem et Achillem ad reditum in gratiam adhortans, tum illa memorat, quae sunt his versibus perscripta:

Namque viros nunquam vidi, talesve videbo,
Qualem Pirithoum fortem, regemque Dryanta,
Caenea et Exadium et superis similem Polyphemum,
Theseaque Aegiden dis immortalibus aequum.

λέγων ἐστί Lb. — Hom. Od. XI, 631 sq. Il. I, 262 sqq.

50. *νῦν ἔτι* AVabPcAgLbM; *νῦν εἰ* M sec. S; tum *εἶδον* MVaLb; *θησσέα πειρίνθόν τε* La.

51. *εἰκὸς* AgLb.

52. *εἶδον* VbLb; *τίους ἴδον* La; tum *ἴδομαι* VaMAg; *οἴδομαι* Vb. — *πειρίνθοόν* La.

53. *οἶ* A.

54. *καὶ νέα* Vb; *καινέ* Ag. — *τ' ἐξαίδιόν τε* Lb.

55. *ἐπιίκελον* Vb; *ἐπὶ ἴκελον* Lb.

CAPUT XXX.

Pictura laevae partis Lesches Delphicae porro describitur: de Pandarei filiabus, de Phoco et Iaseo narratio.

Ἐφεξῆς δὲ τὰς Πανδάρεω θυγατέρας ἔγραψεν ὁ Πολύγνωτος. Ὁμήρῳ δὲ ἐν Πηνελόπης λόγοις ἐστὶν ὡς ἀποθάνοιεν μὲν ταῖς παρθένοις οἱ γεινάμενοι[1] *κατὰ μήνιμα ἐκ θεῶν· αὐτὰς δὲ ὀρφανὰς τραφῆναι μὲν ὑπὸ Ἀφροδίτης, λαβεῖν δὲ*[2] *καὶ παρ' ἄλλων θεῶν, Ἥρας μὲν φρονεῖν τε ἱκανὰς εἶναι καὶ εἶδος καλάς,*[3] *μῆκος δὲ τοῦ σώματος Ἄρτεμιν φησιν*[4] *αὐταῖς δωρήσασθαι, ἔργα δὲ*
2 *γυναιξὶν ἁρμόζοντα ὑπ' Ἀθηνᾶς διδαχθῆναι· Ἀφροδίτην μὲν [οὖν]*[5] *ἐς οὐρανὸν ἀνέρχεσθαι παρὰ Διὸς γάμον εὐδαίμονα ἐθέλουσαν ταῖς*[6] *παισὶν εὔρασθαι, τὰς δὲ ἀπούσης ἐκείνης ἁρπασθῆναί τε ὑπὸ Ἁρπυιῶν καὶ*
872 *Ἐρινύσιν*[7] *ὑπ' αὐτῶν δοθῆναι. τάδε μέν ἐστιν ἐς αὐτὰς Ὁμήρῳ πεποιημένα. Πολύγνωτος δὲ κόρας τε ἐστεφανωμένας ἄνθεσι καὶ παιζούσας ἔγραψεν ἀστραγάλοις·*

Cap. XXX. Pinxit deinceps idem Polygnotus Pandari filias, de quibus Penelopen Homerus dicentem fecit: dum virgines etiamnum essent ereptos illis deorum ira parentes, orbas a Venere educatas. Tribuisse vero illis et alias deas certa munera, Iunonem certe prudentiam et formositatem, corporis proceritatem Dianam elargitas; iam vero a Minerva edoctas lanificium et quicquid mulieribus didicisse in laude ducitur. Postremo Venerem in coelum ascendisse quo a Iove puellis faustas nuptias conficeret; quum interea Venere absente ab Harpyis abreptae Diris traditae fuerint. Haec de illis Homerus. Sed Polygnotus floreis eas corollis exornavit et talis ludentes

Cap. XXX. 1. *γινάμενοι* Vab AgLbM; mox *μήνυμα*, ι super υ, AgVb. — Hom. Od. XX, 66 sqq.

2. *δὲ* om. Va.

3. *καλλὰς* VaM.

4. *φασὶν* Va. — *αὐτὰς* La; *γυναιξὶ ἁρμ. ὑπὸ ἀθ.* id.; *ἁρμάζοντα* M.

5. *οὖν* om. BVabPcAgLb; habent rell. edd. M(?)La.

6. *τοῖς π.* AXVbLb; tum *εὔρασθαι* BSmai. VaLab et M sec. S; *εὐράσθαι* Vb; *εὐρᾶσθαι* MPcAg; *εὑρέσθαι* edd. rell. — *ἀκούσας* La.

7. *Ἐρινύσιν* BLb; *Ἐῤῥινύσιν* Va; geminant ν rell. edd. VbAgLa. — *ἐς αὐτὰ* Lb. — *ὁμοίῳ* M.

ὄνομα δὲ αὐταῖς Καμειρώ τε καὶ Κλυτίη. τὸν δὲ Παν-
δάρεω[8] Μιλήσιόν τε ἐκ Μιλήτου τῆς Κρητικῆς ὄντα
ἴστω τις καὶ ἀδικήματος ἐς τὴν κλοπὴν Ταντάλῳ καὶ
τοῦ ἐπὶ τῷ ὅρκῳ μετασχόντα σοφίσματος. μετὰ δὲ τοῦ 3
Πανδάρεω[9] τὰς κόρας Ἀντίλοχος τὸν μὲν ἕτερον ἐπὶ
πέτρας τῶν ποδῶν, τὸ δὲ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν
ἐπὶ ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις[10] ἔχων ἐστίν. Ἀγαμέμνων
δὲ μετὰ τὸν Ἀντίλοχον σκήπτρῳ τε ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν
μασχάλην ἐρειδόμενος καὶ ταῖς χερσὶν ἐπανέχων[11] ῥάβδον.
Πρωτεσίλαος δὲ πρὸς Ἀχιλλέα ἀφορᾷ καθεζόμενον,[12] καὶ
ὁ Πρωτεσίλαος τοιοῦτον παρέχεται σχῆμα· ὑπὲρ δὲ τὸν
Ἀχιλλέα Πάτροκλός ἐστιν ἑστηκώς. οὗτοι πλὴν τοῦ
Ἀγαμέμνονος οὐκ ἔχουσι γένεια οἱ ἄλλοι. (2) Γέγρα- 4
πται δὲ ὑπὲρ αὐτοὺς Φῶκός τε[13] ἡλικίαν μειράκιον καὶ

fecit. Nomina puellarum fuere Camiro et Clytie. Pandarum earum patrem constat fuisse Milesium e Mileto Cretae urbe, Tantaloque quum in furto per summum scelus committendo, tum vero in iureiurando subdole concipiendo socium fuisse. Post Pandari filias Antilochus cernitur saxum altero pede premens, os et caput utraque manu sustinens. Agamemnon Antilocho proximus sinistra ala sceptro innititur; manibus virgam tenet. Protesilaus Achillem sedentem aspicit. Stat supra Achillem Patroclus. Imberbes omnes excepto Agamemnone. (2) Supra illos Phocus pictus est aetate adolescens

8. Πανδάρεω BVaMPcAg; Πανδάρεων edd. rell. VbLa; πανδέρεω Lb.

9. Πινδάρεω Vb.

10. ἀμφότερα Va; conf. cap. praecod. not. 44.

11. ἐς πᾶν ἔχων LbVabM; ἐπὰν ἔχων La; unde scribendum putamus ἐστὶν ἀνέχων s. ἐστὶν ἔχων; tum ῥάβδων, o sup. ω, Vb. — πρωτεσίλεως, per correct. πρωτεσιλάος Va.

12. καθεζόμενον SBAgPc*; καθεζόμενος edd. rell. MVabLa; in Pa utrumque est, alterum per correcturam; καθεζόμενα Lb. — καθεζόμενος· καὶ ὁ Πρωτεσίλαος μὲν τοιοῦτον παρέχεται σχῆμα, ὑπὲρ δὲ Sylb.; καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς coni. K, idque expressit C in versione gallica; pro τοιοῦτον, quod om. MVaPcAg Lb, ad marg. τὸ αὐτὸ habet C; vocabulum evanidum itaque ab aliis omissum, ab aliis pro parte virili e vestigiis restauratum, nobis νοοῦντος fuisse videtur (Πρωτεσίλαος νοοῦντος παρέχεται σχῆμα); sic c. 25, 7: Δημοφῶν ἐστὶ φροντίζων, ὅσα γε ἀπὸ τοῦ σχήματος; cap. 27, 4: τῶν προσώπων οἷον ἐπὶ συμφορᾷ σχῆμά ἐστι; cap. 31, 5: ἀνιωμένου σχῆμα ἐμφαίνων.

13. τε om. La; tum καὶ Ἰασεύς· γενείων δὲ εὖ ἔχει SB; καὶ Ἰασεύς, γενείου (vel γενείων) μὲν εὖ ἔχων coni. K, repetit in marg. C. καὶ Ἰασεύς, ὃς γένεια μὲν εὖ ἔχει coni. F; καὶ ἐς εὐγένειαν δὲ εὖ ἔχει AXK FCVabMPcAgLab.

Ἰασεύς· γενείων δὲ εὖ ἔχει· δακτύλιον[14] δὲ ἐκ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Φώκου περιαιρούμενος χειρὸς ἐπὶ τοιῷδέ ἐστι[15] λόγῳ. Φώκῳ τῷ Αἰακοῦ διαβάντι ἐξ Αἰγίνης ἐς τὴν νῦν καλουμένην Φωκίδα, καὶ ἀνθρώπων τε ἀρχὴν τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ ταύτῃ κτήσασθαι καὶ αὐτῷ θέλοντι ἐνταῦθα οἰκῆσαι, ἀφίκετο ἐπὶ πλεῖστον[16] ὁ Ἰασεὺς φιλίας, καί οἱ δῶρα ἄλλα τε,[17] ὡς τὸ εἰκὸς, ἐδωρήσατο καὶ λίθου σφραγῖδα[18] ἐνδεδεμένην χρυσῷ. Φώκῳ δὲ οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ἀνακομισθέντι[19] ἐς Αἴγιναν Πηλεὺς αὐτίκα ἐβούλευσε τοῦ βίου τὴν τελευτήν· καὶ τοῦδε εἵνεκα[20] ἐν τῇ γραφῇ ἐς ἀνάμνησιν ἐκείνης τῆς φιλίας ὅ τε Ἰασεὺς τὴν σφραγῖδά ἐστιν ἐθέλων[21] θεάσασθαι καὶ ὁ Φῶκος παριεὶς λαβεῖν αὐτήν. (3) Ὑπὲρ τούτους Μαιρά[22] ἐστιν ἐπὶ πέτρᾳ καθεζομένη. περὶ δὲ αὐτῆς πεποιημένα ἐστὶν ἐν Νόστοις[23] ἀπελθεῖν μὲν παρθένον

et Iaseus satis barbatus. Anulum ei de sinistrae manus digito demit Iaseus. Id cuiusmodi sit iam exponetur. Quum Phocus Aeaci filius ex Aegina transmisisset in eam regionem quae nunc Phocis dicitur, ibique parto sibi eius continentis terrae imperio domicilium suum statuisset, cum eo Iaseus singularem quandam amicitiam conciliavit, et alia quidem illi pro dignitate dona dedit et caelatum lapidem anulo aureo inclusum. Sed quum non multo post Phocus in Aeginam revertisset, Pelei insidiis vitam amisit. Veteris igitur amicitiae monumentum ex anuli signo in ea tabula Iaseus postulat agnoscere; ac facile quidem Phocus patitur gemmam inspici. (3) Supra hos est Maera saxo insidens. De ea scriptum in iis libris reperias qui Nosti appellantur, virginem adhuc e vita

14. *δακτυλίδιον* Va; tum *τῷ φώκου* Ag.

15. *ἐστιν* Ag. — „post *ἐστιν* (*ἐστὶ*) inserendum *ὁ Ἰασεὺς*, ut planum est e seq.“ Sylb. tum *τοῦ Αἰ.* Va: *ἰακοῦ* AgLb. — *ναῦ* pro *νῦν* La.

16. *ἐπεῖστον* VbM; *ἐς πλεῖστον* Va.

17. *δῶρά τε ἄλλα* Va; mox *ὡς τε εἰκ.* VaM.

18. *σφραγίδα* VbLabM. — *ἐνδεδεμένην* Sylb. SBC marg. AgPcLa; *ἐνδεδυμένην* edd. rell. VabMLb.

19. *ἀνακομισθέντα* Va; *ἀνοκομισθέντι* Lb.

20. *ἕνεκα* AgLab; mox *φιλείας* Vb. — *τῆσφραγίδα* (sic) Lb; *τῇ σφραγίδα* MVb; *φραγίδα* Va.

21. *θέλων* Va; *σφραγίδαν ἐθέλων* La; mox *παριεὶς* Cor. BSmai.; *παρεὶς* edd. rell. VbPcMLa; *παρεισβαλεῖν* LbVa; *παρεισλαβεῖν* Ag; tum *αὐτὰ* VabAgLb.

22. *Μαιρὰ* VabLb et posthac *Μαιρᾶς* VabLbM; *Μαῖρα* et *Μαίρας* edd., etiam B. qui omnibus aliis locis *Μαιρά* scripsit; *ὑπὲρ τούτου μέρ ρα ἐστὶ* (sic) La; mox *περὶ δὲ αὐτοῖς* id.

23. *νόμοις* Va.

ἔτι ἐξ ἀνθρώπων, θυγατέρα δὲ αὐτὴν εἶναι Προίτου τοῦ Θερσάνδρου, τὸν δὲ εἶναι Σισύφου. ἐφεξῆς δὲ τῆς Μαιρᾶς Ἀκταίων ἐστὶν ὁ[24] Ἀρισταίου καὶ ἡ τοῦ Ἀκταίωνος μήτηρ, νεβρὸν ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ἐλάφου[25] καὶ ἐπὶ δέρματι ἐλάφου καθεζόμενοι· κύων τε θηρευ- 873
τικὴ παρακατάκειταί[26] σφισι βίου τοῦ Ἀκταίωνος ἕνεκα καὶ τοῦ ἐς τὴν τελευτὴν τρόπου. ἀποβλέψαντι δὲ 6
αὖθις ἐς τὰ κάτω τῆς γραφῆς ἐστιν ἐφεξῆς μετὰ τὸν Πάτροκλον οἷα ἐπὶ λόφου τινὸς Ὀρφεὺς καθεζόμενος, ἐφάπτεται δὲ καὶ τῇ ἀριστερᾷ κιθάρας, τῇ δὲ ἑτέρᾳ χειρὶ ἰτέας κλῶνές εἰσιν ὧν ψαύει,[27] προσανακέκλιται δὲ τῷ δένδρῳ· τὸ[28] ἄλσος ἔοικεν εἶναι τῆς Περσεφόνης, ἔνθα αἴγειροι καὶ ἰτέαι δόξῃ τῇ[29] Ὁμήρου πεφύκασιν· Ἑλληνικὸν δὲ τὸ σχῆμά ἐστι[30] τῷ Ὀρφεῖ,

excessisse, filiam Proeti fuisse qui Thersandro genitus est Sisyphi filio. Proxime abest Actaeon Aristaei filius et mater eius, cervae hinnuleum manu tenentes ac cervinae insidentes pelli; adiacet venaticus canis; ad vitam haec omnia et Actaeonis interitum pertinent. Iam si ad inferiores tabulae partes oculos demiseris, Orpheum statim post Patroclum videas in quodam tumuli vertice sedentem; laeva citharam contingit, altera salicis frondes contrectat; ipse arboris trunco acclivis est. Lucus ille Proserpinae sacer existimari potest; in eo (uti visum est Homero versibus mandare) nigrae populi et salices exsurgunt. Orpheo Graecus est ornatus; nam ne-

24. ἐφεξῆς δὲ μαχρᾶς (ᾶς amb.) ἐστὶν ἀκτ. ὁ Va; μαίρας La; conf. not. 22; tum ἀκταίονος μρ̄ Va; ἀκταίωνός ἐστιν Ag; ἀκαίονος Vb.

25. ἐλάφου eliminandum censet S; accedimus; ἐπὶ δέρμασιν ἐλάφ. La.

26. παρακατάκειται SBVaPcAg Lb; παρατάκειται M; παράκειται edd. rell. VbLa. Tum τελετὴν La.

27. ἰτέας κλῶνές εἰσιν ὧν ψαύει B; ἰτέας ψαύει· κλῶνές εἰσι ὧν ψαύει edd. rell. La; ἰτέας ψαύει· κλῶνες εἰσι ὧν ψαύει VabAgPa; ἰτέας ψαύει κλῶνες εἰσιὼν ψαύει M; ἰτέας κλῶνες εἰσι ὧν (sic) ψαύει Pc*; ἰτέας ψαύει κλῶνος εἰσιὼν ψαύει Lb. Locus turbatus pluribusque lectionibus copulatis impeditus; fortasse ἰτέας κλῶνος ψαύει, expunctis reliquis. Etiam praecedens καὶ inter δὲ et τῇ non habere videtur aptam interpretationem. — τῷ δένδρον La.

28. post τὸ eiecimus δὲ cum SB VabMPcAgLb; silet La. — ἔοικε M; tum Περσεφώνης Vb et M sup. vers.; mox δόξαι M; δόξοι Lb.

29. τῇ Ὁμ. BPac*AgLb; τοῦ Ὁμ. edd. rell. VabMLa. — Hom. Od. X, 510.

30. ἐστιν edd. ante S, Ag. — ἡ αἰσθὴς La.

καὶ οὔτε ἡ ἐσθὴς οὔτε ἐπίθημά ἐστιν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ Θρᾳ-
7 κιον· τῷ δένδρῳ δὲ τῇ ἰτέᾳ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος προσ-
ανακεκλιμένος[31] ἐστὶν αὐτῇ Προμέδων. εἰσὶ μὲν δὴ
οἳ νομίζουσι καθάπερ ἐς ποίησιν ἐπεσῆχθαι[32] τοῦ Προ-
μέδοντος τὸ ὄνομα ὑπὸ τοῦ Πολυγνώτου· τοῖς δὲ εἰρη-
μένον[33] ἐστὶν ἄνδρα Ἕλληνα ἔς τε τὴν ἄλλην ἅπασαν
γενέσθαι φιλήκοον[34] μουσικὴν καὶ ἐπὶ τῇ ᾠδῇ μάλιστα τῇ
8 Ὀρφέως. (4) Κατὰ τοῦτο τῆς γραφῆς Σχεδίος[35] ὁ Φωκεῦ-
σιν ἡγησάμενος ἐς Τροίαν, καὶ μετὰ τοῦτον Πελίας ἐστὶν
ἐν θρόνῳ καθεζόμενος, τὰ γένεια ὁμοίως καὶ τὴν κεφαλὴν
πολιός· ἐνορᾷ δὲ ἐς τὸν Ὀρφέα· ὁ δὲ Σχεδίος ἐγχειρί-
διόν[36] τε ἔχων καὶ ἄγρωστιν ἐστιν ἐστεφανωμένος. Θα-
μύριδι δὲ ἐγγὺς[37] καθεζομένῳ τοῦ Πελίου[38] διεφθαρ-
μέναι αἱ ὄψεις καὶ ταπεινὸν ἐς ἅπαν σχῆμά ἐστι,[39] καὶ
ἡ κόμη πολλὴ μὲν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, πολλὴ δὲ αὐτῷ καὶ
ἐν τοῖς γενείοις·[40] λύρα δὲ ἔῤῥιπται πρὸς τοῖς ποσί,

que vestimentum, neque capitis integumentum quicquam Thracium prae se ferunt. Aversae salicis parti innititur Promedon. Sunt qui nomen hoc in picturam tanquam in poesin inductum a Polygnoto arbitrentur. Tradiderunt alii Graecum fuisse hominem, cui praecipuum fuerit studium, tum omnes alios vocum numeros, tum maxime Orphei cantus audire. (4) In eadem tabulae parte est Schedius qui Phocenses ad Troiam duxit, et post eum Pelias in solio sedens, cana aeque barba ac capite. Intuetur is Orpheum. Schedius pugiunculum stringit gramine coronatus. Assidet Peliae Thamyris iam calamitate oculorum affectus; fracto illum esse et abiecto animo indicat habitus corporis obsoletus,

31. *προςσανακεκλιμένός* Vb; *πυος-ανακεκλυμένος* La; tum *αὔτη* AgLb; *αὐτῇ Προμ.* — *εἰρημένον ἐστὶν* om. VaM.

32. *ἐπισῆχθαι* VbAgLa; *ἐπεισῆχθαι* rell.; conf. cap. 17, not. 82. Tum *τὸ Προμ. ὄν.* Cor. Sinai.; *τοῦ Προμ. τὸ ὄν.* B; *τοῦ Προμ. ὄν.* edd. rell. VbPcLab.

33. *εἰρημένοις* Vb.

34. *φιλήκον* M. — *τοῦ ὀρφέως* La.

35. *Σχεδίος* BSinai.; *Σχέδιος* edd. rell. VabLab; sic et postea. — *ὀρφέαν* La.

36. *ἐγχειρίον* Vb. — *ἐστεφανωμένος* LaVb; *ἐστεφανωμένου*, ος supr. ου; M.

37. *θάμυρις δὲ ἐγγυᾶται καθ.* VabMLb; *θαμύριδι ἐγγυᾶται* Ag; unde *Θαμύριδι δὲ ἐγγύτατα καθ.* coni. S. Nos *Θαμύριδι δὲ ἐγγὺς καθεζ.* recepimus e La; *Θαμύριδι ἐγγύς τε καθ.* rell.; fortasse praeterea *ἐγγύτατα* probandum.

38. *Πελίας* Vb.

39. *ἐστιν* AgLbM.

40. *γενίοις* Vb.

κατεαγότες αὐτῆς οἱ πήχεις καὶ αἱ[41] χορδαὶ κατεῤῥωγυῖαι. (5) Ὑπὲρ τούτου ἐστὶν ἐπὶ πέτρας[42] καθεζόμενος Μαρ- 9
σύας, καὶ Ὄλυμπος παρ' αὐτὸν παιδός ἐστιν[43] ὡραίου καὶ αὐλεῖν διδασκομένου σχῆμα ἔχων. οἱ δὲ ἐν Κελαιναῖς[44] Φρύγες ἐθέλουσι μὲν τὸν ποταμὸν ὃς διέξεισιν αὐτοῖς διὰ τῆς πόλεως, ἐκεῖνόν ποτε εἶναι τὸν αὐλητήν, ἐθέλουσι δὲ καὶ εὕρημα εἶναι τοῦ Μαρσύου τὸ Μητρῷον[45] αὔλημα· φασὶ δὲ ὡς καὶ τὴν Γαλατῶν ἀπώσαιντο στρατιάν,[46] τοῦ Μαρσύου σφίσιν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ὕδατί τε ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ μέλει τῶν αὐλῶν ἀμύναντος.

CAPUT XXXI.

Descriptio picturae laevae partis Lesches Delphicae continuatur et finitur — de Meleagri morte varia narratio.

Εἰ δὲ ἀπίδοις πάλιν ἐς τὸ ἄνω τῆς γραφῆς ἔστιν 874
ἐφεξῆς τῷ Ἀκταίωνι Αἴας ὁ ἐκ Σαλαμῖνος καὶ Παλαμήδης[1] τε καὶ Θερσίτης κύβοις χρώμενοι παιδιᾷ, τοῦ Πα-

promissa caesarie et barba. Iacet ante pedes lyra fractis cornibus, disruptis nervis. (5) Paulo superius saxo insidet Marsyas, prope Olympus; habitus est pueri iam pubescentis, tibiis discere videtur. Phryges qui Celaenas incolunt, amnem qui per oppidum labitur et Marsyas dicitur, tibicinem olim illum nobilem fuisse dictitant; addunt Marsyae inventum fuisse eum tibiarum cantum, quem Matroum vocant. Eundem vero Marsyam contra Gallos sibi opem tulisse, quum irrumpentes in Phrygiam et amnis late stagnantibus aquis et tibiarum modis exterruisset.

Cap. XXXI. Quod si rursus oculos ad superiores tabulae partes sustuleris, cernes illic continenti serie Actaeoni proximum Aiacem Salaminium, Palameden et Thersiten tesseris

41. αἱ om. Va. — κατεῤῥογυῖαι VabAgLa.
42. πέρας Vb.
43. ἐστιν om. Va; non male, nisi in ἔτι mutare malis. — ὁραίου La.
44. Κελεναῖς VaM; κελαινὲς Ag et sine accentu Lb.
45. τὸ Μητρ. — Μαρσύου om. VaM; mox φασὶν Ag.
46. στρατιὰν Sylb. FCSB; στρατείαν AXKVbAgLa; στρατίαν Lb; tum σφίσιν p. corr. e φησιν Va.
Cap. XXXI. 1. Παλαμίδης A; mox παιδιὰ AVb; παιδία MLb.

λαμήδους τῷ εὑρήματι·[2] Αἴας δὲ ὁ ἕτερος ἐς αὐτοὺς
ὁρᾷ παίζοντας· τούτῳ τῷ Αἴαντι τὸ χρῶμά[3] ἐστιν οἷον
ἂν ἀνδρὶ ναυαγῷ γένοιτο ἐπανθούσης τῷ[4] χρωτὶ ἔτι τῆς
2 ἅλμης. ἐς δὲ τὸ αὐτὸ ἐπίτηδες τοῦ[5] Ὀδυσσέως τοὺς
ἐχθροὺς ἤγαγεν ὁ Πολύγνωτος. ἀφίκετο δὲ ἐς Ὀδυσ-
σέως δυσμένειαν ὁ τοῦ Ὀϊλέως[6] Αἴας, ὅτι τοῖς Ἕλλησιν
Ὀδυσσεὺς παρῄνει καταλιθῶσαι τὸν Αἴαντα ἐπὶ τῷ ἐς
Κασσάνδραν[7] τολμήματι· Παλαμήδην δὲ ἀποπνιγῆναι
προελθόντα ἐπὶ ἰχθύων θήραν, Διομήδην[8] δὲ τὸν ἀπο-
κτείναντα εἶναι καὶ Ὀδυσσέα ἐπιλεξάμενος ἐν ἔπεσιν οἶδα
3 τοῖς Κυπρίοις. Μελέαγρος δὲ ὁ Οἰνέως ἀνωτέρω[9] μὲν
ἢ ὁ τοῦ Ὀϊλέως Αἴας ἐστὶν ἐν τῇ γραφῇ, ἔοικε δὲ ὁρῶντι
ἐς τὸν Αἴαντα· τούτοις πλὴν τῷ Παλαμήδει γένειά ἐστι
τοῖς ἄλλοις. (2) Ἐς δὲ τοῦ Μελεάγρου τὴν τελευτὴν

(quod ludicrum ipse Palamedes excogitavit) lusitantes, alter Aiax aspicit. Huic Aiaci idem est qui naufragis esse solet color perfuso etiamnum corpore multa maris aspergine. Videtur Polygnotus dedita opera Ulyssis inimicos uno in loco constituisse. Idcirco vero Aiax Oilei filius cum Ulysse inimicitias exercuit, quod post nefarium Cassandrae stuprum sententia sua censuerat Ulysses Aiacem lapidibus obruendum. Palamedem vero quum piscatum isset ab Ulysse et Diomede demersum in aquis periisse ex iis carminibus cognovi, quae Cypria dicuntur. Aliquanto superior loco est quam Aiax, Oenei filius Meleager; is Aiacem intueri videtur. Cum barba ceteri, solus Palamedes imberbis. (2) De Meleagro scriptum

2. τοῦ Παλ. τῷ εὑρ. BPcVa correctus; τοῦ πήδους LbAgVaM; tum τῷ εὕρητι VaM; τῷ εὑρήματι Lb; τῷ Παλ. εὑρ. edd. rell. La; utrumque articulum om. Vb.

3. τὸ χρῶμα — χρωτὶ om. Va. — ἂν inseruimus cum Pors. BSmai.; tum ναυαγῷ BSmai. PcAg; ναυάγῳ VbMLb; ναυηγῷ edd. rell. La.

4. τὸ χρ. Ag.

5. τὸ ὀδ. VabLb; at in Va per correcturam τοῦ; seq. τοὺς om. La.

6. ὁ τοῦ ὀλέως Lb; ὁ (ἢ) τοῦ ὀϊλέως (sic) Va; οἰάλεως Vb; nisi confusione hac translatum est in schedis nostris quod ad not. 9 referendum erat. Seq. Αἴας inseruimus cum BPcVbAgLab. — ὅτε FC. — ἄλλοισιν Lb.

7. Κασάνδραν Va; Κάσσανδρον Lb. Mox παλαμήδη M; Παλαμήδει Va. — θύραν La; θῆραν M.

8. διομήδη M; Διομήδει Va. — ὀδυσέα La saepius. Tum εἶναι et Ὀδυσσέα om. Pc.

9. ἄνωθεν VaM; ἄνω τεμένη ὁ τοῦ οἰαλέως AgLb. — τοῦ ante Ὀϊλέως admisimus cum FCSVbM AgLab.

Ὁμήρῳ μέν ἐστιν εἰρημένα ὡς ἡ Ἐρινὺς[10] καταρῶν ἀ-
κοῦσαι τῶν Ἀλθαίας καὶ ἀποθάνοι κατὰ ταύτην ὁ Με-
λέαγρος[11] τὴν αἰτίαν. αἱ δὲ Ἠοῖαί τε καλούμεναι καὶ ἡ
Μινυὰς[12] ὡμολογήκασιν ἀλλήλαις· Ἀπόλλωνα γὰρ δὴ[13]
αὗται φασιν αἱ ποιήσεις ἀμῦναι Κούρησιν ἐπὶ τοὺς Αἰ-
τωλοὺς, καὶ ἀποθανεῖν Μελέαγρον ὑπὸ Ἀπόλλωνος. τὸν 4
δὲ ἐπὶ τῷ δαλῷ[14] λόγον, ὡς δοθείη μὲν ὑπὸ Μοιρῶν[15]
τῇ Ἀλθαίᾳ, Μελεάγρῳ δὲ οὐ πρότερον ἔδει[16] τὴν τελευ-
τὴν συμβῆναι, πρὶν ἢ ὑπὸ πυρὸς ἀφανισθῆναι τὸν δα-
λὸν, καὶ ὡς ὑπὸ τοῦ θυμοῦ καταπρήσειεν[17] αὐτὸν ἡ
Ἀλθαία, τοῦτον τὸν λόγον Φρύνιχος ὁ Πολυφράδμονος
πρῶτος ἐν δράματι[18] ἔδειξε Πλευρωνίαις·

Homerus reliquit Althaeae imprecationibus diris confixum e vita excessisse. At ii libri quae sunt magnae Eoeae appellatae, et Minyas in idem utraque poësis consentit, adiutos ab Apolline contra Aetolos Curetas, et in eo bello ab ipso Apolline occisum Meleagrum. Torrem vero a Parcis Althaeae datum quo demum igni consumto Meleagrum extingui necesse foret, et illum torrem ab Althaea acri ira concitata exustum, eam rem primus omnium versibus mandavit Phrynichus Polyphradmonis filius, quum Pleuronias fabulam docuit:

10. ὡς ἡ Ἐρινὺς scripsimus e correct. B; ὡς Ἐριννὺς Sylb. FCS; ὡς Ἐριννῦς AXK; ὡς περίνυς Vab MLb; ὡς περίννυς Ag; ὡς περίνης Pc; ὡς ἐρινὺς La; tum κατάρων VabLbM. — ἀκοῦσαι VbLab. — ἀποθάνει La.

11. ὁ Μελέαγρος om. VaM; silent Exc. nostra e M. Mox ἠοίαι MVa; ἠοίας Ag; ἠοίάς τὲ (sic) Vb; ἥ οἱ αἵ τε La; αἵδεηοιαςτε καλ. Lb; tum καλούμεναι μεγάλαι Pors.

12. μινύαι M; deinde ὡμολόγησαν Vb.

13. δὴ om. SVaM; γὰρ om. La. — ἀμύναι Lb.

14. τὸν δαλὸν VaAg (ῷ super ὸν expuncto Ag).

15. μηρῶν VbLb.

16. δέοι Blomfield. Aeschyl. Prometh. 376. p. 115. ed. Lips.; confirmari videtur codicibus VbAgLb qui πρότ. δὲ ἔδει. — τελευτὴν τὴν συμβ. Lb; seq. ἢ om. Va.

17. καταπρήσεις Vab; καταπρήσαι AgLb; „Schneider lectionem καταπρήσει nescio unde protulit.“ S. — ἢ ἀλθαία Lb.

18. δράμματι Vab. Tum Πλευρωνίαις· κρυερὸν coni. FPors. Adversar. p. 38 (33) Blomf. Hermann, receperunt SB; Πλεύρωνι: ἐς κρυερὸν AM(?)VabAgLb; Πλευρῶνι: ἐς κρυερόν XKFPacLa; Πλευρῶνι· κρυερὸν C. — Tzetz. ad Lycophr. 433: Φρύνιχος ὁ Τραγικὸς ἐν δράματι Πλευρωνίαις. In versuum dispositione secuti sumus Hermann. Smai. B. — [Ἐς] κρυερὸν — μόρον· | Ὠκεῖα — κατεδαίσατο | Δαλοῦ περθομένου | Ματρὸς — κακομηχάνου.| edd. rell. Blomfield sic disponit et scribit:

κρυερὸν γὰρ οὐκ ἤλυξεν μόρον·
ὠκεῖα δέ νιν
φλὸξ κατεδαίσατο δαλοῦ
πραθομένου ματρὸς ὑπ' αἰνᾶς
κακομηχάνου.

— — — κρυερὸν[19] γὰρ οὐκ
Ἤλυξεν μόρον, ὠκεῖα[20] δέ νιν φλὸξ κατεδαίσατο
Δαλοῦ περθομένου[21] ματρὸς ὑπ' αἰνᾶς κακομηχάνου.

875 οὐ μὴν φαίνεταί γε ὁ Φρύνιχος προαγαγὼν τὸν λόγον ἐς πλέον, ὡς εὕρημα ἄν τις οἰκεῖον, προσαψάμενος δὲ αὐτοῦ μόνον ἅτε ἐς ἅπαν ἤδη διαβεβοημένου τὸ Ἑλλη-
5 νικόν. ἐν δὲ τοῖς κάτω τῆς[22] γραφῆς μετὰ τὸν Θρᾷκά εἰσι[23] Θάμυριν Ἕκτωρ μὲν καθεζόμενος, (ἀμφοτέρας ἔχει τὰς χεῖρας περὶ τὸ[24] ἀριστερὸν γόνυ ἀνιωμένου σχῆμα ἐμφαίνων) μετὰ δὲ αὐτὸν Μέμνων ἐστὶν ἐπὶ πέτρᾳ καθεζόμενος καὶ Σαρπηδὼν συνεχὴς τῷ Μέμνονι· ἐπικέκλιται[25] δὲ τὸ πρόσωπον ἐπὶ τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας ὁ Σαρπηδών· ἡ δὲ ἑτέρα τῶν χειρῶν τοῦ Μέμνονος ἐπὶ
6 τῷ ὤμῳ τοῦ Σαρπηδόνος[26] κεῖται· γένεια μὲν πᾶσίν

Atrae neque ille mortis laqueos
Effugit; vorax peredit virum
Inextincti flammula stipitis
Insidiosae matris heu dolo.

Non tamen pluribus est eam rem versibus persecutus Phrynichus, quod facturus fuisse videri posset si peculiare ipsius hoc inventum fuisset. Satis vero (opinor) habuit, uti rem inter Graecos pervagatam locum hunc paucis perstringere. Infima tabula post Thracem Thamyrin Hectorem habet sedentem et utraque manu laevum genu prementem, tristi admodum facie et lugubri habitu. Et post Hectorem saxo insidens Memnon; adhaeret Sarpedon. Sarpedon capite in utramque manum incumbit, Memnon alteram manum eius humero im-

19. ἐκ κρυερὸν · · (= ἐξήλυξεν) Sylb. — οὐκ ἤλυξεν μόρον et — μένου ματ — evanuerunt e Pc. — ἤλυξε Smin.

20. ὠκέα (in Va ἑ correctum) Va La et sup. vers. M; ὠκεία MVbPa; ωκειαδενιν (sic) Lb; tum δὲ νὺξ, sup. νὺξ expuncto νιν, Va; deinde λαλοῦ.

21. πρηθομένου Sylb.; tum ὑπ' αἰνᾶς Sylb. FCSmai. BPac* (ὑ-π' αἰνᾶς Pa) LaAg; ὕπαινας (ὕπαινα M sec. Exc. nostra) MVab; ὑπαινας (sic) Lb; ὑπ' αἰᾶς AXK; ὑπ' Ἀλθαίας Pors. Smin. — εὕρημα Lb.

22. τοῖς γρ. Vb. — τῆς κάτω τῆς γρ. La.

23. εἰσι BSmai. VabMPcAgLab; ἐστι edd. rell.; θάμιριν Ag. Mox καθεζόμενος [ὃς] C. suadente F; nos ἀμφοτ. — ἐμφαίνων parenthesi inclusimus.

24. περὶ τὸν (τ̃) Va. — ἀνιωμένου Ag. — μετὰ δὲ αὐτῶν La; πέτραν id.; seq. συνεχὴς — Σαρπηδὼν om. La.

25. ἐπικέκληται, ι super η, Vb.

26. σαρπηδόνος Ag[illegible]; tum γένεια VaM.

ἐστιν αὐτοῖς, ἐν δὲ τοῦ Μέμνονος τῇ χλαμύδι[27] καὶ
ὄρνιθές εἰσιν ἐπειργασμέναι· Μεμνονίδες ταῖς ὄρνισίν
ἐστιν ὄνομα· κατὰ δὲ ἔτος οἱ Ἑλλησπόντιοί φασιν αὐ-
τὰς ἐν εἰρημέναις[28] ἡμέραις ἰέναι τε ἐπὶ τοῦ Μέμνονος
τὸν τάφον καὶ ὁπόσον[29] τοῦ μνήματος δένδρων ἐστὶν
ἢ πόας ψιλὸν, τοῦτο καὶ σαίρουσιν[30] ὄρνιθες καὶ ὑγροῖς
τοῖς πτεροῖς τοῦ Αἰσήπου τῷ ὕδατι ῥαίνουσι.[31] παρὰ 7
δὲ τῷ Μέμνονι καὶ παῖς Αἰθίοψ πεποίηται γυμνὸς, ὅτι
ὁ Μέμνων βασιλεὺς ἦν τοῦ Αἰθιόπων γένους. ἀφίκετο
μέντοι ἐς Ἴλιον οὐκ ἀπ'[32] Αἰθιοπίας, ἀλλὰ ἐκ Σούσων
τῶν Περσικῶν καὶ ἀπὸ τοῦ Χοάσπου[33] ποταμοῦ, τὰ
ἔθνη πάντα ὅσα ᾤκει[34] μεταξὺ ὑποχείρια πεποιημένος.
Φρύγες δὲ καὶ τὴν ὁδὸν ἔτι ἀποφαίνουσι, δι' ἧς τὴν
στρατιὰν[35] ἤγαγε τὰ ἐπίτομα ἐκλεγόμενος τῆς χώρας·
τέτμηται δὲ διὰ τῶν μονῶν[36] ἡ ὁδός. (3) Ὑπὲρ δὲ[37] 8
τὸν Σαρπηδόνα τε καὶ Μέμνονα, ἔστιν ὑπὲρ αὐτοὺς[38]

ponit. Promissa est his omnibus a mento barba. In Memnonis chlamyde aves pictae quae sunt Memnonides appellatae. Eas volucres dicunt Hellespontii ad Memnonis sepulcrum statis diebus quotannis advolantes everrere soli aream quae circa tumulum pura et arboribus undique atque herba nuda sit, et eam collecta pinnis ex amne Aesepo aqua aspergere. Prope Memnonem nudus est puer ex Aethiopia, quod nempe Aethiopum rex fuit Memnon. Venit tamen ad bellum Troianum non ex Aethiopia, sed a Susis Persarum urbe, debellatis iis omnibus nationibus quae mediae sunt usque ad Choaspen flumen. Monstrant etiamnum Phryges quo itinere exercitum duxerit, dum locorum compendia consectaretur. Intersecta vero est per mansiones via. (3) Supra Sarpedonem et Memnonem

27. χλαμίδι Vb. — ἐστιν post ὄρνισιν om. La.

28. ἠρημέναις Vb; ἐν om. La.

29. ὁπόσον Sylb. KFCSBPcAg La; ὁπόσων AXVabLb; silet M, mox δένδρον Ag.

30. σκάλλουσιν Sylb.; ante ὄρνιθες articulo aegre caremus.

31. ῥαίνουσιν M; ῥέουσιν Vb; ῥαίουσιν Ag. — μνέμνονι La.

32. οὐ κατ' αἰθ. VabMLb; tum μουσσῶν Va; ad marg. σουσῶν; μουσῶν Lb.

33. Χοάσκου AVab.

34. ὅσα ἐκεῖ Va; mox ἀποφαίνουσιν Ag; ἔτι om. La.

35. στρατιὰν Sylb. SBAg; στρατείαν edd. rell. MVaLab; στρατίαν Vb. — ἦγε La; ἤγαγεν M.

36. τῶν ὀρῶν Cor.; τῶν μηνῶν Ag.

37. ὑπὲρ δὲ τ. Σαρπ. — γένεια om. VaM. — τῶν σαρπ. Vb.

38. αὐτοῦ ὁ Πάρ. AXKFVbPc AgLab; αὐτοὺς ὁ Πάρ. coni. F, receperunt SB, uncis tamen sepsit

Πάρις οὐκ ἔχων πω γένεια· κροτεῖ δὲ ταῖς χερσὶν οἷος
ἂν γένοιτο ἀνδρὸς ἀγροίκου κρότος·[39] ἐοικέναι τὸν Πά-
ριν φήσεις τῷ ψόφῳ τῶν χειρῶν Πενθεσίλειαν παρ᾽ αὐ-
τὸν[40] καλοῦντι· ἔστι δὲ καὶ ἡ Πενθεσίλεια ὁρῶσα ἐς
τὸν Πάριν· τοῦ προσώπου δὲ ἔοικε[41] τῷ νεύματι ὑπερ-
ορᾶν τε αὐτὸν καὶ ἐν οὐδενὸς τίθεσθαι λόγῳ· τὸ δὲ[42]
σχῆμά ἐστιν ἡ Πενθεσίλεια παρθένος τόξον ἔχουσα τοῖς
876 Σκυθικοῖς ἐμφερὲς καὶ παρδάλεως δέρμα ἐπὶ τῶν ὤμων.
9 αἱ δὲ ὑπὲρ τὴν Πενθεσίλειαν φέρουσαι[43] μέν εἰσιν ὕδωρ
ἐν κατεαγόσιν ὀστράκοις· πεποίηται δὲ ἡ μὲν ἔτι ὡραία[44]
τὸ εἶδος, ἡ δὲ ἤδη τῆς ἡλικίας προήκουσα· ἰδίᾳ μὲν δὴ
οὐδὲν ἐπίγραμμα ἐπὶ ἑκατέρᾳ τῶν γυναικῶν, ἐν κοινῷ δέ
ἐστιν ἐπὶ ἀμφοτέραις,[45] εἶναι σφᾶς τῶν οὐ μεμυημένων·
τῶν γυναικῶν ἀνωτέρω τούτων ἐστὶν ἡ Λυκάονος Καλ-

est Paris impuber adhuc; plausum dat manibus qualem agrestes homines solent; facile coniicias ea manuum complosione Penthesilean accersiri. Aspicit Paridem Penthesilea, at facie sublata altisque superciliis, ut appareat contemni illum et omnino pro nihilo haberi. Virginis in morem ornata est, arcum gerit Scythicis persimilem, pardi pelle ab humeris demissa. Quae supra eum locum ubi Penthesilea est aquam pertusis fictilibus urnulis portant, earum altera specie adolescentula est, altera aetate iam adultior. Neutri est quicquam privatim adscriptum, sed communis testatur inscriptio esse de numero earum, quibus interdictum sit sacris arcanis, quod initiatae non fuerint. Superiores iis loco sunt Lycaonis Cal-

articulum 8; nobis αὐτοῦ ὁ nihil aliud esse quam αὐτοὺς visum est. ὑπὲρ αὐτοῦ om. C. conf. Vol. I, pag. LIII.

39. κρόνος Ag. — πένθεσιλείαν Lb; mox πενθεσιλεία id.

40. αὐτὸν XKB; αὐτὸν edd. rell.; αὐτῶν Vb, ὸν sup. ῶν. — Πενθεσιλείαν Va (mox etiam Vb); Πένθεσιλείαν (sic) Vb; cf. not. 39.

41. ἔοκε Vb; ἔοικεν Ag; mox ὑπέρορον τε VaAg; ὑπερόρον τε LbM sec. Exc. nostra; ὑπερόον τε M. — αὐτῆς La; id. om. sq. ἐν.

42. τό τε KFCS (vitio fortasse typoth. propagato); δὲ om. Va. Tum ἐστιν ἡ Πενθεσίλεια scripsimus e coni.; ἔστι τῇ Πενθεσιλείᾳ edd. codd. — ὑπὲρ τ. ὤμ. La.

43. φερούσι (sic) Va; tum ὕδωρ β̄ ᾱ εἰσὶν idem; deinde κατεαγῶσιν Ag.

44. ὡραῖα VabM; ἑκατέρα corr. in ἑκάτερα Lb.

45. ἀμφοτέραις FCSB; ἀμφοτέρας AXKVbMPcAgLab; Va in ᾱς habet correcturam; seq. εἶναι om. Va; tum μεμνημένων VabMLb. — μεμυημένων γυναικῶν· ἀνωτέρω La.

λιστὼ καὶ Νομία τε καὶ ἡ Νηλέως[46] Πηρώ· ταύτης ἕδνα τῶν γάμων βοῦς ὁ Νηλεὺς ᾔτει[47] τὰς Ἰφίκλου. τῇ Καλλιστοῖ δὲ ἀντὶ μὲν στρωμνῆς ἐστὶν αὐτῇ δέρμα ἄρκτου, τοὺς πόδας δὲ ἐν τοῖς[48] Νομίας γόνασιν ἔχει κειμένους. ἐδήλωσε δέ μοι τὰ πρότερα τοῦ λόγου, φάναι τοὺς Ἀρκάδας Νομίαν εἶναί σφισιν[49] ἐπιχώριον Νύμφην· τὰς Νύμφας δὲ εἶναι πολὺν[50] μέν τινα ἀριθμὸν βιούσας ἐτῶν οὐ μέντοι παράπαν[51] γε ἀπηλλαγμένας θανάτου, ποιητῶν ἐστὶν ἐς[52] αὐτὰς λόγος. μετὰ δὲ τὴν Καλλιστὼ καὶ ὅσαι σὺν ἐκείνῃ[53] γυναῖκες, κρημνοῦ τε σχῆμά ἐστι καὶ ὁ Αἰόλου Σίσυφος ἀνῶσαι πρὸς τὸν
κρημνὸν βιαζόμενος τὴν πέτραν. (4) Ἔστι δὲ καὶ πί- 11
θος ἐν τῇ γραφῇ, πρεσβύτης δὲ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἔτι παῖς, καὶ γυναῖκες νέα μὲν[54] ἐπὶ τῇ πέτρᾳ, παρὰ δὲ τὸν

listo, Nomia et Nelei filia Pero, pro qua Neleus sponsalium nomine Iphicli boves poposcit. Callisto pro stragula veste ursae pellem habet; pedibus in Nomiae genibus recumbit. Expositum est superius, vulgatum Arcadum sermone Nomiam unam fuisse de Nymphis Arcadiae indigenis; ac Nymphas quidem annos vivere pene innumerabiles, non tamen esse mortis immunes, poëtarum est carminibus decantatum. Post Callisto et eas quae cum ipsa sunt mulieres rupes consurgere videtur; in cuius summum verticem Sisyphus Aeoli filius saxum nititur subvolvere. (4) In eadem tabulae parte dolium, et senex vir atque puer, porro duae foeminae, altera iuvenilis

46. ἣν ἠλέως Ag; καὶ ηνηλεωςκηρω Lb.

47. ἤτοι VaAg; mox Καλλιστεῖ Vb, ο sup. ε expuncto.

48. ἐπὶ τοῖς coni. C; mox κειμένοις VabAgLb; seq. δὲ om. LbVb M. — φᾶναι La; conf. VIII, 38, 11.

49. εἶναι φασὶν VabMAgLb; neque φασὶν neque σφίσιν habet La.

50. πολλὴν Vb; πολλὸν La (πολλῶν?); tum βιούσας ἐς τῶν Ag Lb.

51. παρὰ πᾶν VaLab. — ἀπηλαγμένας La.

52. ἐς om. Vb.

53. ἐκεῖναι Vb, η sup. αι. — ὁ ante Αἰόλου om. La; βιαζόμενοι id.

54. νέα μὲν primus correxit S. (ed. min. a. 1819), recep. CB; νέαι Pors.; ἐὰν μὲν edd. rell. VbMPcAgLb; ἐᾶν μὲν Va; ἡ μὲν La; recte fortasse; εἰσὶ μὲν Sylb.; αἱ μὲν coni. K; καθήμεναι coni. ex Am. F; pro ἐὰν μὲν ἐπὶ τῇ πέτρᾳ Boettiger Ideen p. 364. vult ἐπαντλοῦσαι ἐς τὸν πίθον et mox παρὰ τὸν πρεσβύτην πρεσβῦτις ἐοικυῖα. — τῆς πέτρας (ς rasura del.) Va; τὴν πέτραν La; idem δὲ post παρὰ om. et δ᾽ ante ἐκείνῳ inserit; quae lectio si est genuina, lacuna latet. Nobis quidem nondum omnino expeditus est locus.

πρεσβύτην ἐοικυῖα ἐκείνῳ τὴν ἡλικίαν· οἱ μὲν δὴ ἄλλοι
φέρουσιν ὕδωρ ἔτι, τῇ δὲ[55] γραῒ κατεᾶχθαι τὴν ὑδρίαν
εἰκάσεις· ὅσον δὲ ἐν τῷ ὀστράκῳ λοιπὸν ἦν τοῦ ὕδα-
τος ἐκχέουσά ἐστιν αὖθις ἐς τὸν πίθον. ἐτεκμαιρόμεθα
δ' εἶναι[56] καὶ τούτους τῶν τὰ δρώμενα Ἐλευσῖνι ἐν οὐ-
δενὸς θεμένων[57] λόγῳ· οἱ γὰρ ἀρχαιότεροι[58] τῶν Ἑλ-
λήνων τελετὴν τὴν Ἐλευσινίαν πάντων ὁπόσα ἐς εὐσέ-
βειαν ἥκει, τοσούτῳ[59] ἦγον ἐντιμότερον ὅσῳ καὶ θεοὺς
12 ἐπίπροσθεν ἡρώων. ὑπὸ τούτῳ δὲ τῷ πίθῳ Τάνταλος
καὶ ἄλλα ἔχων ἐστὶν ἀλγεινὰ ὁπόσα Ὅμηρος ἐπ' αὐτῷ
πεποίηκεν, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς[60] πρόσεστίν οἱ καὶ τὸ ἐκ τοῦ
ἐπηρτημένου λίθου δεῖμα. Πολύγνωτος μὲν δῆλός ἐστιν
ἐπακολουθήσας τῷ Ἀρχιλόχου λόγῳ· Ἀρχίλοχος δὲ οὐκ

aetatis prope illud Sisyphi saxum (?), altera seni adstat aequali aetate. Haustam reliqui aquam portant; anus illa fracta urna quod reliquum est aquae e testa in dolium rursus transfundit. Quantum coniectura assequi possum, significatos eos putarim qui in operto quae Eleusine fiunt sacra naucifaciant. Veteres enim Graeci initia Eleusinia religione quanta non alia quaevis sacra sanxerunt, tantoque ceteris initiis augustiora duxerunt quanto dii heroibus praestent. Infra dolium est Tantalus inter eos cruciatus quos versibus suis exposuit Homerus, ad quos accedit silicis impendentis terror. Ab Archilocho id sumsisse Polygnotum perspicuum est; acceperitne vero Archi-

55. μὲν δὴ ἄλλοι Pa*La; δὴ om. rell. — φέρουσιν ὕδωρ τῇ δὲ Pa*La; φέροντες ὕδωρ ἐπὶ τῇ δὲ Ag Pc*Lb; φέροντες ὕδωρ. ἐπὶ δὲ τῇ Va; φέροντες ὕδωρ. τῇ δὲ AXKF CSmin. Vb; φέροντες ὕδωρ ἔτι, τῇ δὲ BSmai. Nos φέρουσιν ὕδωρ ἔτι, τῇ δὲ. — κατεᾶχθαι B; κατεάχθαι edd. rell. VabLa; sine accentu Lb.

56. πίθον· ἢ τεκμ. εἶναι Va; πίθον ἢ (η Lb) τεκμ. εἶναι PcAg Lb; πίθον ἢ τε τεκμ. εἶναι M; πίθον ἢ τεκμ. δ' εἶναι Vb; πίθον. ἐτεκμαιρόμεθα δ' εἶναι La, quod recepimus; πίθον. ἡμεῖς δ' ἐτεκμ. εἶναι edd.

57. θεμένω VabM; ἐν οὐδενὶ θέμων (sic) λέγῳ La; ἐλευσιν εἶεν οὐδ. θεμένω λόγῳ Lb; Ἐλευσινίων οὐδ. Ag; ἐν Ἐλευσῖνι suspicatur S. Idem mox restituendum videtur, ubi τὴν ἐν Ἐλευσινίαν Pc, pro quo legendum nobis videtur τὴν ἐν Ἐλευσῖνι ἁπάντων s. τὴν Ἐλευσῖνι ἁπάντων.

58. ἀρχαιώτεροι Vb.

59. τοσοῦτον — ὅσον Va. — Sqq. ἦγον — ὑπὸ τούτῳ om. Ag; ἧσσον pro ἦγον La. — ἐντιμότερον scripsimus e VaLb (ἐντιμώτερον Va); ἐντιμοτέραν edd. La; ἐντιμωτέραν M; ἐντιμώτερα Vb.

60. αὐταῖς Smai. min., mox οἱ καὶ τὸ — δῆλός ἐστιν om. Vb. — δὲ οὐκ οἶδα Lab; δ' οὐκ οἶδα rell.; παρ' ἄλλ. La.

οἶδα εἴτε ἐδιδάχθη παρὰ ἄλλων τὰ ἐς τὸν λίθον εἴτε καὶ αὐτὸς ἐς τὴν ποίησιν ἐσηνέγκατο.[61] τοσαύτη μὲν πλῆθος καὶ εὐπρεπείας ἐς τοσοῦτόν ἐστιν ἤκουσα[62] ἡ τοῦ Θασίου γραφή.

CAPUT XXXII.

Reliqua memoranda Delphorum — memoranda in via Parnasum versus, antrum Corycium — antra maxime memoranda in orbe terrarum, antrum Steunos — antrum Apollini sacrum et Apollinis signum corporis robur augens — antri Corycii descriptio — de urbe Tithorea — Antiope et Phoco ac fluvio Cachali — templo et signo Aesculapii cognomine Archagetae — sanctissimo Isidis adyto et cultu — simili Isidis apud Aegyptios cultu eximio Tithoraeae regionis oleo.

Τοῦ περιβόλου δὲ τοῦ[1] ἱεροῦ θέατρον ἔχεται θέας 877 ἄξιον. ἐπαναβάντι δὲ[2] ἐκ τοῦ περιβόλου * * Διονύσου δὲ ἄγαλμα ἐνταῦθα Κνιδίων ἐστὶν ἀνάθημα. στάδιον δέ σφισιν[3] ἀνωτάτω τῆς πόλεώς τοῦτό ἐστιν· ἐπεποίητο δὲ

lochus ipse de saxo quod dixit ab aliis, an ipse primus id in poësin induxerit, non satis mihi liquet. Ac tam multa sunt numero tamque decore et eleganter expressa, quae Thasius pictor tabulis illis mandavit.

Cap. XXXII. Adiunctum est sacro septo insigni opere theatrum. Qua adscenditur e septo * * Liberi Patris ibi est signum. Cnidii dedicarunt. Est in suprema urbis parte hoc stadium eo saxi genere quo Parnasus mons abundat exstru-

61. ἐσηνέγκατο BPcLab; εἰσην. edd. rell.; praecedens ἐς τὴν ποίησιν om. VaM.
62. ἤκοσα Va.

Cap. XXXII. 1. δὲ τοῦ — περιβόλου om. Ag; τοῦ ante ἱεροῦ om. La. Post ἄξιον minimam, post περιβόλου maiorem distinctionem posuit B; contra edd. rell.; ἐπαναβάντι τε Pors.; „nisi quid excidit [quod nos suspicamur], legendum est ἐπαναβάντι δὲ ἐκ τ. περιβ. Διον. ἄγ. ἐντ. — ἐστιν in via ad theatrum." S. Nos post ἐπαναβάντι inseruimus δὲ e La, et post περιβόλου lacunam indicavimus.

2. δὲ inseruimus cum BVabMPc AgLab. — κνιδία La.

3. ἀνάθημα καὶ τὸ στάδιον. Στάδιον δέ σφ. Mannert VIII, p. 162; mox τούτῳ Ag; τοῦτο post ἐπεποίητο δὲ transponendum censet Sylb.; obsecundat F; recepit C. At τοῦτο referendum est ad stadium in lacuna a nobis indicata commemoratum.

ἐκ τῆς πέτρας, ὁποῖαι περὶ[4] τὸν Παρνασόν εἰσιν αἱ
πολλαί, ἄχρι[5] Ἀθηναῖος Ἡρώδης λίθῳ τῷ Πεντέλῃσιν
αὐτὸ μετεκόσμησε. τὰ μὲν δὴ ἀνήκοντα ἐς συγγραφὴν
τοσαῦτά τε[6] καὶ τοιαῦτα κατ' ἐμὲ ἦν τὰ λειπόμενα ἐν
2 Δελφοῖς. (2) Ἰόντι δὲ ἐκ Δελφῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα τοῦ
Παρνασοῦ[7] σταδίοις μὲν ὅσον ἑξήκοντα ἀπωτέρω[8] Δελ-
φοῦ ἐστιν ἄγαλμα χαλκοῦν καὶ ῥᾷον[9] εὐζώνῳ ἀνδρὶ ἢ
ἡμιόνοις τε καὶ ἵπποις ἐπὶ τὸ ἄντρον ἐστὶν ἄνοδος τὸ
Κωρύκιον· τούτῳ δὲ τῷ[10] ἄντρῳ γενέσθαι τὸ ὄνομα
ἀπὸ νύμφης Κωρυκίας ἐδήλωσα ὀλίγον τι[11] ἔμπροσθεν·
σπηλαίων δὲ ὧν εἶδον θέας ἄξιον μάλιστα ἐφαίνετο εἶναί
3 μοι. (3) Ὅσα μὲν γὰρ ἐπί τε αἰγιαλοῖς καὶ ἀγχιβαθεῖ[12]
τῇ θαλάσσῃ, τούτων μὲν οὐδὲ ἀριθμὸν ἄν τις ἐθέλων

ctum; sed illud postea Pentelico lapide exornavit Herodes Atticus. Atque ea quidem quae literis cum aliqua dignitate mandari posse videantur, neque plura neque aliter se habentia ad aetatem usque meam Delphis vetustas reliqua fecit. (2) Qua Delphis ad Parnasi iuga iter est, intervallo stadiûm ferme LX est aeneum signum Delphi herois, et facilior iam expedito viatori, quam mulis et equis clivus ad antrum Corycium. Huic antro nomen inditum a Corycia Nympha paulo superius docui. Omnium vero quae unquam viderim antrorum quod spectetur dignissimum hoc mihi visum est. (3) Nam in litoribus et profundo mari vicinis partibus quam sit magnus huiusmodi cavernarum numerus, nemo ne diligenti quidem

4. περὶ BPcAgLab; παρὰ edd. rell. VabM. — tum Παρνασόν Va Lab; geminant σ rell.

5. ἄχρι SBVaMPcAg; ἄχρις edd. rell. VbLab; ἄχρις οὗ Sylb. C marg. — πετελῇσιν (sic) Lb; πεντελλησίῳ La; μετεκόσμησεν id.

6. τε om. Va; τοιαῦτα τ' ἐμὲ ἦν La; tum ἦν τάδε λειπ. Pc; ἦν· τὰ δὲ λειπ. VaMAgLb. — λοιπόμενα Va.

7. Παρνασσοῦ edd. codd.; praeter La, qui παρνασοῦ.

8. ἀποτέρω Ag; tum Δελφῶν edd. codd.; Am. lacunae signum habet; desideratur sane nomen Dei vel herois cuius ibi erat ἄγαλμα χαλκοῦν. Nos Δελφοῦ coniecimus. Delphus heros commemoratus fuerat X, 6, 3 et 4.

9. ῥάω La. — εὐζώνων MLb. — Post ἀνδρὶ inserunt ἢ Pors. B; probat S; accedente La secuti sumus; cf. §. 7. huius capitis. — ἄνωδος Ag; tum κορύκιον VbLa; mox κορυκίας Ag.

10. δὲ ἂν τῷ ἄντρ. Va.

11. ὀλίγον τι recepimus e La; ὀλίγῳ τι AXKFCMVabPcAgLb; unde vel ὀλίγῳ τινί, ut est VII, 7, 4 (7) (legitur ibi πολλῷ τινί) vel ὀλίγον τι scribendum esse censet S; illud recepit, secutus est B; conf. tamen quae diximus VI, 15, not. 19. V, 14, not. 27. — σπήλαιον et εἶδον Ag; idem om. seq. μάλιστα.

12. ἀγχιβάθει VbLb; ἀγχιβαθεῖ Ag.

ἐξεῖργοι, ὀνομαστότατα δὲ ἔν τε Ἕλλησι καὶ ἐν γῇ τῇ βαρβάρων ἐστί· Φρύγες οἱ ἐπὶ ποταμῷ Πεγκάλᾳ,[13] τὰ δὲ ἄνωθεν ἐξ Ἀρκαδίας καὶ[14] Ἀζάνων ἐς ταύτην ἀφικόμενοι τὴν χώραν, δεικνύουσιν ἄντρον καλούμενον Στεῦνος,[15] περιφερές τε καὶ ὕψους[16] ἔχον εὐπρεπῶς· Μητρὸς δέ ἐστιν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα Μητρὸς πεποίηται. Θε- 4
μισώνιον[17] δὲ τὸ ὑπὲρ Λαοδικείας Φρύγες μὲν καὶ τοῦτο οἰκοῦσιν· ὅτε δὲ[18] ὁ Γαλατῶν στρατὸς ἔφερε[19] καὶ ἦγεν Ἰωνίαν καὶ Ἰωνίας τὰ ὅμορα, οἱ Θεμισωνεῖς φασὶν αὐτοῖς Ἡρακλέα βοηθὸν καὶ Ἀπόλλωνα γενέσθαι καὶ Ἑρμῆν· τούτους[20] γὰρ τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν ἄντρον τε δι'[21] ὀνειράτων δεῖξαι καὶ ἀποκρυφθῆναι[22] Θεμισωνεῦσι καὶ γυναιξὶν αὐτῶν καὶ παισὶν ἐς τοῦτο προστάξαι τὸ ἄντρον· 5

investigatione assequi possit. Sed maximi sunt nominis quaedam tum in Graecia, tum in Barbarorum terris. Nam Phryges amnis Pencalae accolae, oriundi ab Arcadiae Azanum gente antrum monstrant; Steunos nuncupant; forma illud est orbiculari, altitudine decenti; sacrum est magnae Matri, Matrisque in eo signum positum. Themisonium urbs supra Laodicean est; incolunt Phryges. Quum Gallorum exercitus Ioniam et finitimas Ioniae oras cuncta ferens et agens vexaret, Herculem, Apollinem et Mercurium Themisonenses narrant ad ferendum auxilium praesto fuisse; eorum numinum monitu per somnium iussos qui summae reipublicae praeerant, popularibus suis imperare, ut in antrum quod iidem dii ostenderant, et ipsi descenderent et in eo uxores et liberos occul-

13. *Πεγκάλᾳ* scripsimus, ut VIII, 4, not. 12; *πενκέλᾳ* La; *πενκέλλᾳ* Lb; *πέγκελλα* Va; *Πευκέλλᾳ* edd. M(?)VbPcAg.

14. *καὶ* om. MVa. — *ἀζάνων* Va. — *ἀφικόμενος* M sec. Siebelisii et nostra Excerpta; *ἀφικομένοις* Am. et M sec. F.

15. *στενὸς περιφέρεσθαι καὶ* Ag.

16. *ὕφους* Sylb. SCBAgPcLa; *ὕψος* edd. rell. VabM; *εἰς ὕψος* Lb. — *ἔχον* Sylb. FCSBVaMPcAgLab; *ἔχων* AXKVb; tum *εὐτρεπῶς* Va.

17. *θεμισωνίων* Ag. — *Λαοδικαίας* A; *λαοδικίας* VabMAg.

18. *δὴ* Ag; seq. *ὁ* om. M.

19. *ἔφερεν* Ag; *Ἰωνίαν καὶ* om. Vb; *ἰονίας τὰ* La. — *Θεμισωνιεῖς* Berkel. ad Stephan. Byz. s. n. *Θεμισώνιον*.

20. *τούτοις* VabM; tum *τὰς χεῖρας* Va (pro τ. *ἀρχάς*); *τὰ ἀρχὰς* La.

21. *ἄντρον τε δι'* BSmai.; *ἄντρον δὲ δι'* MPcAgLb; *ἄντρον δὲ δὲ δι'* Vb; *ἄντρον δι'* edd. rell. VaLa.

22. *ἀποκριθῆναι* Pc. — *θεμισ-ων-νεῦσιν* (sic) Vb; *θεμισωνεῦσιν* Ag; mox *αὐτὸν* VaMAg; *αὐτῶν* Vb, *ὸν* sup. *ῶν*; *αὐτοὺς* La. — *ἐς τοῦ* Ag.

καὶ ἐπὶ τούτῳ[23] πρὸ τοῦ σπηλαίου σφίσιν[24] ἀγάλματα οὐ
878 μεγάλα ἐστὶν Ἡρακλέους καὶ Ἑρμοῦ τε καὶ Ἀπόλλωνος, Σπηλαῖται[25] καλούμενοι· τὸ δὲ ἀπέχει[26] ὅσον τριάκοντα τοῦ ἄστεως σταδίους· ὕδατος δέ εἰσιν ἐν αὐτῷ πηγαί· οὔτε δὲ ἔσοδος ἐς αὐτὸ φέρει οὔτε ἐπὶ πολὺ[27] ἡ αὐγὴ δίεισι τοῦ ἡλίου, τοῦ τε ὀρόφου τὰ πλείονα ἐγγυτάτω
6 τοῦ ἐδάφους γίνεται. (4) Ἔστι δὲ καὶ τοῖς ἐπὶ ποταμῷ Ληθαίῳ[28] Μάγνησιν Ὕλαι καλούμενον χωρίον· ἐνταῦθα Ἀπόλλωνι ἀνεῖται[29] σπήλαιον, μεγέθους μὲν εἵνεκα οὐ πολλοῦ θαύματος, τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ μάλιστα ἀρχαῖον καὶ ἰσχὺν ἐπὶ ἔργῳ παρέχεται παντί· καὶ αὐτῷ[30] ἄνδρες ἱεροὶ κατὰ κρημνῶν τε ἀποτόμων καὶ πετρῶν[31] πηδῶσιν ὑψηλῶν, καὶ ὑπερμήκη

tarent. In huius rei memoriam signa non sane magna pro speluncae faucibus erecta sunt Hercules, Apollo et Mercurius Spelaitae appellati. Abest ab oppido stadia XXX. Intra speluncam sunt perennis aquae fontes. Ad eam neque semita ulla viam indicat, neque solis lumen longe pervadit; et fornicis utique pars maior non valde se supra solum attollit. (4) Est praeterea apud Magnetas Lethaei fluminis accolas vicus, cui nomen Hylae. In eo specus Apollini sacer ea magnitudine, quae sane nullam afferat admirationem, intra specum vero signum Apollinis valde priscum. Ex eo corporibus mirificum ad omne opus robur afflari autumant. Quo fit ut sacri Apollini homines desiliant illaesi de summis rupibus praeruptisque saxis, iidemque praecelsas arbores radicitus

23. τούτῳ Sylb.; probantibus KF Pors. recep. SCBLa; τούτου edd. rell. VabMPcAgLb.

24. σφίσιν Goldh.; probant F. recep. CSmai. B; φησὶν La; φασὶν edd. rell. VabMPcAgLb; post ἀπέχειν collocat Sylb. — οὐ μεγάλα om. Ag. — ἡρακλέους ἂν καὶ La.

25. σπηλαῖται BLa; σπηλαΐται edd. rell. Lb; tum καλούμενοι Ag Lab; καλούμενα rell.

26. ἀπέχει Goldh.; probante F recep. CSmai. B La; ἀπέχειν edd. rell. VabMPcAgLb; „abesse aiunt“ Am.; mox ἄστεος FCVaMLb.

27. πολλὴ Va. — ὀρούφου La; τὰ πλείονα La; τὰ πλέονα rell. Tum τῷ ἐπὶ ποτ. La; quod recipiendum fortasse cum seq. Μαγνησίῳ.

28. λιθαίῳ VbLa; tum μαγνησία VbAgLab; μαγνησίας (ῃ in corr.) Va; μαγνήσια M. — Ὕλαι B; Ὕλαι edd. rell. VabLb; ὑλαι, sine accentu, La.

29. Ἀπόλλωνι ἀνεῖται om. Vb. — μεγέθει La.

30. αὐτοῦ suspicatur S; δι' αὐτὸ vel αὐτοὶ coni. F.

31. πτερῶν Va.

δένδρα ἐρπόντες[32] ἐκ ῥιζῶν κατὰ τὰ στενώτατα τῶν ἀτραπῶν ὁμοῦ τοῖς ἄχθεσιν ὁδεύουσι. (5) Τὸ δὲ ἄν- 7
τρον τὸ Κωρύκιον[33] μεγέθει τε ὑπερβάλλει τὰ εἰρημένα καὶ ἔστιν ἐπὶ πλεῖστον ὁδεῦσαι δι' αὐτοῦ καὶ ἄνευ λαμπτήρων·[34] ὅ τε ὄροφος ἐς αὔταρκες ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀνέστηκε[35] καὶ ὕδωρ τὸ μὲν ἀνερχόμενον ἐκ πηγῶν, πλέον δὲ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὀρόφου στάζει, ὥστε καὶ[36] δῆλα ἐν τῷ ἐδάφει σταλαγμῶν τὰ ἴχνη διὰ παντός ἐστι τοῦ ἄντρου. ἱερὸν δὲ αὐτὸ οἱ περὶ τὸν Παρνασὸν[37] Κωρυκίων τε εἶναι Νυμφῶν καὶ Πανὸς μάλιστα ἥγηνται. ἀπὸ δὲ τοῦ Κωρυκίου χαλεπὸν ἤδη καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ πρὸς τὰ ἄκρα ἀφικέσθαι τοῦ Παρνασοῦ·[38] τὰ δὲ νεφῶν τέ ἐστιν[39] ἀνωτέρω τὰ ἄκρα καὶ αἱ Θυιάδες ἐπὶ τούτοις τῷ Διονύσῳ καὶ τῷ Ἀπόλλωνι μαίνονται.

(6) Τιθορέα[40] δὲ ἀπωτέρω Δελφῶν ὀγδοήκοντα, ὡς 8

evulsas haud magno negotio portantes per angustissimos tramites et anfractus iter faciant. (5) Verum haec omnia quae enumeravimus, magnitudine facile superat antrum Corycium; qui introierit sine ulla face longissime progredi possit. Ab imo solo ad superiorem partem quae pro tecto est, satis multum interest spatii; multi hinc illinc e vivis fontibus fluitant rivi, sed humoris multo plus ex ipsa quasi antri testudine destillat, ita ut cernantur passim in ipso solo guttarum vestigia. Parnasi accolae sacrum Corysiarum Nympharum et Panos maxime putant. A Corycio antro vel expedito iter arduum ac difficile ad Parnasi iuga. Sunt enim ea fere supra nubes, et illic Thyiades per furorem sacra Libero et Apollini faciunt.

(6) Abest a Delphis Tithorea stadia plus minus LXXX

32. ἐριπόντες BSmai. PcVbLb; ἐρίποντες AXSmin. MLa; ἐρείποντες Sylb. KFC; ἐῤῥίποντες Va; ὑπερμήκει δ. ἐρίπτοντες Ag; mox στενότατα AVaLab; conf. VIII, 6, not. 24. — ἄχθεσι La. — ὁδεύουσιν AgLa. — ἄντρον τε (γε?) τὸ La.

33. κορύκιον et infra κορυκίου Ag. — ὑπερβάλει Va.

34. λαμπτήρων BPcAg(?)Lab; λαμπτῆρος edd. rell. MVab.

35. ἀνέθηκεν Ag; ἀνέστηκεν La. — δὲ ἔστιν τι (sic) Vb.

36. καὶ om. Va. — σταλαγμῶν M. — διαπαντος (sic) M.

37. Παρνασσὸν edd. codd., praeter La. — κωρύκιον La; tum εἶναι καὶ Νυμφ. Va; recte fortasse. — παντὸς Lb. — εὐζόνῳ La.

38. Παρνασοῦ VaLa; geminant σ rell.

39. εἰσιν S errore fortasse.

40. Hoc capite in scriptura Τιθορέα sibi constant edd. PcAgLab (semel τιθοραίαν Lb, conf. not. 93; bis Ag, conf. nott. 63.93.); eandem plerumque tuetur Vb, qui tamen

εἰκάσαι, σταδίοις[41] ἐστὶν ἰόντι τὴν διὰ τοῦ Παρνασσοῦ· τὴν δὲ οὐ πάντα ὀρεινὴν[42] ἀλλὰ καὶ ὀχήμασιν ἐπιτήδειον πλεόνων ἔτι ἐλέγετο εἶναι σταδίων. διάφορα [δὲ][43] ἐς τὸ ὄνομα οἶδα τῆς πόλεως Ἡροδότῳ τε[44] εἰρημένα ἐν ἐπιστρατείᾳ τοῦ Μήδου καὶ Βάκιδι[45] ἐν χρησμοῖς.
9 Βάκις μέν γε Τιθορέας[46] τοὺς ἐνθάδε ἐκάλεσεν ἀνθρώ-

iter per Parnasum facienti; viam vero non prorsus montanam, sed qua vehicula etiam agi possint, tenenti aliquot stadiis longior esse dicitur. Quod ad urbis nomen pertinet, diversa ab Herodoto, quo loco agit de Persarum in Graeciam irruptione, dicta scio ab iis quae Bacidis oraculis prodita sunt. Bacis enim hunc populum Tithorenses vocavit;

interdum ω̄ habet pro ō et ī pro ῑ; τιθόρεια constanter Va; variat M; semel enim habet τὰ ἐν τῇ τιθορέᾳ, bis ε cum αι supra scripto,
αι
τιθορεα δὲ ἀπωτέρω et πόλει τι-
αι
θορεαν δὲ; omnibus reliquis in locis per $\overline{αι}$ scriptum offert nomen. Initio capitis sequentis etiam AVb AgLb diphthongum habeat; vid. not. 1. In Τιθορέα sibi constant edd. codd. II, 29, 3 (ubi per errorem articulus ἡ excidit inter τούτου et περί) et IX, 17, 4. Τιθορέα habet etiam Herodotus loco ab ipso Pausania laudato, VIII, 32. de Parnasi vertice; Τιθοραία contra apud Pausaniam invenit Stephanus Byzant. s. n. Eandem scripturae varietatem in nomine Ἀραιθυρέα vidimus II, 12, 5. ubi conf. notae 17. 20. et Intp. ad Stephan. Byz. s. n. Ἀραιθ. — ἀποτέρω et εἰκάσεται La.

41. σταδίοιν Vb. Mox Παρνασοῦ La; geminato σ rell.

42. ὀρινὴν Ag. — ἐπιτήδιον La.

43. δὲ om. MVabAgLab.

44. δὲ Va. — ἐπιστρατείᾳ Va; ἐπιστρατιᾷ MVbAgLb. — μήδους La.

45. βάκκιδι h. l. et postea AM Vab; conf. IX, 17, nott. 25. 31.

46. τιθοραίας Va et M sup. vers.; Τιθορέας rell.; respicit Pausanias Bacidis oraculum IX, 17, 5. expositum, ubi Τιθορεὺς metro confirmatur; eandem formam habent inscriptiones ap. Böckh. Corp. Inscr. I, pag. 850 sq. no. 1732. et pag. 852. no. 1733. At apud Pausaniam IX, 17 (ubi vid. not. 22.) codices quamvis corrupti consentiunt in Τιθορεύς; hoc capite variant; segmento 9. ubi Bacidis forma commemoratur consentiunt in Τιθορέας; Va tantum et sup. vers. M habent τιθοραίας (not. 46); deinceps eodem segmento bis τιθοραίαν habere M Va inde concludimus, quod Exc. nostra aliam ex iis non proferunt lectionem; segm. 11. variant inter Τιθορέων et -αίων (not. 60); segm. 12. consentiunt in Τιθορέων; M tantum αί habere videtur et Va in diphthongo sibi constat; segmento 13. variant inter Τιθορεεῖς, Τιθοραιεῖς, Τιθορεῖς (not. 72); segm. 14. variant inter Τιθορέων et -αίων (not. 75); segm. 19. variant inter Τιθορεέων, Τιθοραιέων, Τιθοραίων, Τιθορέων (not. 102). Stephanus Byz. Τιθοραιεὺς probat; nos ne inepte variare formas videatur Pausanias ubique Τιθορεὺς, Τιθορεεῖς et sic porro scripsimus; nolumus tamen damnare formam Τιθορεὺς quam e Bacide enotavit
ω
scriptor. — ἡροδότου M.

πους, Ἡροδότου δὲ ὁ ἐς αὐτοὺς λόγος ἐπιόντος[47] φησὶ τοῦ βαρβάρου τοὺς ἐνταῦθα οἰκοῦντας ἀναφυγεῖν ἐς τὴν κορυφήν· ὄνομα δὲ Νέωνα[48] μὲν τῇ πόλει, Τιθορέαν δὲ εἶναι τοῦ Παρνασοῦ[49] τῇ ἄκρᾳ. ἔοικεν οὖν 870 ἀνὰ χρόνον πρῶτα μὲν δὴ τῇ ἁπάσῃ χώρᾳ, μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ[50] ἀνῳκίσθησαν ἀπὸ τῶν κωμῶν, ἐκνικῆσαι[51] καὶ ἐπὶ τῇ πόλει Τιθορέαν μηδὲ ἔτι Νέωνα ὀνομάζεσθαι. Τιθορέᾳ[52] δὲ οἱ ἐπιχώριοι τεθῆναί φασιν ἀπὸ Τιθορέας νύμφης, οἷαι τὸ ἀρχαῖον[53] λόγῳ τῷ ποιητῶν ἐφύοντο ἀπό τε ἄλλων δένδρων καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν δρυῶν. γενεᾷ[54] δὲ ἢ με γενέσθαι μιᾷ πρότερον ἐς τὸ χεῖρον ἔτρεψεν ὁ δαίμων τὰ ἐν τῇ Τιθορέᾳ. θεάτρου μὲν δὴ [καὶ][55] κατασκευὴ καὶ περίβολός ἐστιν ἀγορᾶς ἀρχαιοτέρας. τὰ δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει μάλιστα[56]

Herodotus vero invadente Barbaro milite horum locorum incolas in montis verticem effugisse dicit, urbemque Neonem, at Parnasi iugum Tithorean nominat. Quare credibile fuerit totam aliquando regionem Tithorean nuncupatam, temporis vero longiore curriculo ita accidisse, ut quum e dispersis pagis in unam se urbem denuo contulissent eam non Neonem amplius, sed de regionis nomine Tithoream appellari obtinuerit. Sumtum hoc nomen incolae dicunt a Tithorea Nympha, de iis una quas poëtarum sermones quum ex ceteris arboribus, tum vero e quercubus maxime olim genitas prodiderunt. Aetate sane una ante me natum Tithoreae res adversae fortunae impulsu pessum ire coeperunt. Manet adhuc theatri pristina superficies et vetustioris fori ambitus. Intra oppidum sunt non

47. ἀπιόντος VaMPcLb; tum φασὶν VbM; φησὶν Ag.

48. δὲ Νέωνα em. M; Νέωνα S; v. X, 2, not. 15; Νεῶνα edd. rell. VabLb; νεῶν μὲν La; idem νεῶνα postea; at Νέωνα habet Herodotus VIII, 32. 33.

49. Παρνασσοῦ edd. codd., praeter La, qui Παρνασοῦ. — τῇ ἄκρᾳ Schaefer Melet. p. 110. Smin. C marg. B; τὴν ἄκραν edd. rell. Pc AgMVabLab.

50. ἐπειδὴ om. VaPcAgLb.

51. ἐννικῆσαι A.

52. Τιθορέᾳ BVbPcLabAg; Τιθορέαν (-αίαν) rell.; τιθοραία M sec. Exc. nostra; tum τεθῆναι B VabMPcAgLab; κληθῆναι edd. rell. — Τιθοραίας M et Va(?).

53. τὸ ἀρχαῖον BVabPcAgLab; τῷ ἀρχαῖον M; τῷ ἀρχαίῳ edd. rell.; mox ἐφύετο Ag.

54. γενναῖ Vb; γενεᾷ οἶμαι μιᾷ La. — ἐν τῇ τιθορέᾳ hoc loco M.

55. καὶ delet B, uncis includit Smai.

56. ἀρχαιοτέρας· τῶν ἐν τῇ πόλει τὰ μάλιστα AXKFC. Post μάλιστα expunximus ἐς λόγον, quod om. MVabPcAgLab, eiusque loco reposuimus ἐς μνήμην, quod inepte ante Ἀντιόπης inserunt edd. codd.; conf. quae de hoc loco dicta sunt Vol. II, pag. XV.

ἐς μνήμην ἥκοντα Ἀθηνᾶς ἐστὶν ἄλσος καὶ ναός τε καὶ
ἄγαλμα, καὶ Ἀντιόπης μνῆμά ἐστι καὶ[57] Φώκου. (7) Καί
μοι τοῦ λόγου τὰ ἔχοντα ἐς Θηβαίους ἐδήλωσε μὲν ὡς
ἡ Ἀντιόπη δι' ὀργὴν ἐκ Διονύσου μανείη καὶ κατὰ αἰ-
11 τίαν ἥντινα ἐπαύσατο[58] ἐκ τοῦ θεοῦ τὸ μήνιμα, ἐδή-
λωσε δὲ καὶ ὡς ἐρασθέντι Φώκῳ τῷ Ὀρνυτίωνος[59] συν-
ῴκησε καὶ τέθαπται ὁμοῦ τῷ Φώκῳ, καὶ Βάκιδι ὁποῖά
ἐστι τῷ χρησμολόγῳ κοινὰ ἐς τοῦτον τὸν τάφον καὶ ἐς
τὸν Ζήθου τε ἐν Θήβαις καὶ Ἀμφίονος. τὰ μὲν δὴ ἐς
συγγραφὴν τῶν ἐν τῷ πολίσματι ὅτι μὴ τὰ εἰρημένα ἄλλο
ἦν οὐδέν. ποταμὸς δὲ παρὰ τῶν Τιθορεέων[60] [ῥέων]
τὴν πόλιν ποτόν σφισι γίνεται καταβαίνουσί τε ἐπὶ τὴν
ὄχθην καὶ[61] ἀρυομένοις τὸ ὕδωρ· ὄνομα δέ ἐστιν αὐτῷ

indigna, quae literis mandentur Minervae lucus, fanum et signum, et Antiopes et Phoci monumentum. (7) Iam tum quum res Thebanorum stylo persequeremur, Antiopen ira Liberi in furorem actam quaque ratione numinis ira expiata fuerit commemoravimus. Ostendimus eodem loco Phoco Ornytionis filio eam nupsisse, et una cum eo sepultam fuisse, et quae cecinerit fatidicus Bacis tam de hoc, quam de Zethi et Amphionis apud Thebanos sepulcro. Et haec in oppido exstant quae merito fuerint historia comprehendenda, aliud praeterea nihil. Praeter Tithoreae moenia labitur amnis; aquatum ad eius ripas descendunt oppidani; fluvio nomen Cacha-

57. καὶ om. VaAg; at ἐστιν habet Ag.

58. Recepimus ἐπαύσατο e La, quod sensui aptissimum nobis visum est; respicit enim Pausanias locum IX, 17, 4, ubi qua culpa Bacchi iram excitaverit Antiope non exponitur, quae leviter tantum innuitur IX, 25, 3; ἐπεσπάσατο Smai. BMPcAgLb, quod nolumus damnare; ἀπεσπάσατο Va; ἐπεσπασαντο Vb; ἐπισπάσαιτο AXKFCSmin. Conf. Vol. I, pag. XLVI.

59. τῷ Ὀρνυτίωνος usque τῷ Φώκῳ om. Vb. — συνῴκησε Sylb. SB; συνῳκῆσαι MVaAgLb; συνοικῆσαι coni. K; συνῳκήσαι AXKFC; συνῴκισται La (συνῴκησέ τε?). Quae sequuntur καὶ Βάκιδι ὁποῖά ἐστι τῷ χρησμολόγῳ κοινὰ vix admittunt interpretationem idoneam; fortasse legendum est καὶ Βάκιδι ὁποῖά ἐστιν ἐν τῷ χρησμῷ λεγόμενα „et quae cecinerit fatidicus Bacis." Am. Tum εἰ τοῦτον et mox τῷ ἐν τῷ πολ. La.

60. τιθωραίων Va; τιθοραίων M; Τιθορέων rell.; seq. ῥέων inseruimus quidem cum CBVabPcAgLab (a solo M abesse videtur); at cancellis circumscripsimus, non „quia nimis ingratum est ad aures" (S), sed e correctura ad Τιθοραίων apposita ortam lectionem putantes. — σφισιν Ag.

61. καὶ om. Va. — ἀρυόμενοι VabLb; sic voluisse videntur: γίνεται· καταβαίνουσι δὲ ἐπὶ τὴν ὄχθην ἀρυόμενοι τὸ ὕδωρ. — ἀρυομένοις La.

Κεχάλης.[62] (8) Σταδίοις δὲ ἀπωτέρω Τιθορέας[63] ἑβ- 12
δομήκοντα ναός ἐστιν Ἀσκληπιοῦ, καλεῖται δὲ Ἀρχαγέ-
τας·[64] τιμὰς δὲ παρὰ αὐτῶν ἔχει Τιθορεέων, καὶ ἐπ'
ἴσης παρὰ Φωκέων τῶν ἄλλων. ἐντὸς μὲν δὴ τοῦ[65]
περιβόλου τοῖς τε ἱκέταις καὶ ὅσοι τοῦ θεοῦ δοῦλοι,
τούτοις μὲν ἐνταῦθά εἰσι[66] καὶ οἰκήσεις· ἐν μέσῳ δὲ ὅ
τε ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου πεποιημένον, γένεια ἔχον μέ-
γεθος καὶ[67] ὑπὲρ δύο πόδας· κλίνη δὲ ἐν δεξιᾷ κεῖται
τοῦ ἀγάλματος· θύειν δὲ αὐτῷ[68] τὰ πάντα ὁμοίως νο-
μίζουσι πλὴν αἰγῶν. (9) Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ[69] περὶ 880
τεσσαράκοντα ἀπέχει σταδίους περίβολος καὶ ἄδυτον ἱε- 13
ρὸν[70] Ἴσιδος, ἁγιώτατον ὁπόσα Ἕλληνες θεῷ[71] τῇ Αἰ-
γυπτίᾳ πεποίηνται. οὔτε γὰρ περιοικεῖν ἐνταῦθα οἱ Τι-
θορεεῖς[72] νομίζουσιν, οὔτε ἔσοδος ἐς τὸ ἄδυτον ἄλ-

les. (8) Tithorea stadia LXX distat Aesculapii fanum. Cognomento deus Archagetas (originum auctor) vocatur. Colitur multa cum religione a Tithorensibus atque omnino pari a ceteris Phocensibus. Intra sacrum areae septum qui supplices ad deum confugerint, et simul sacrati deo servi domicilia habent. In medio templum et marmoreum simulacrum cum barba, duûm et amplius pedum altitudine. Ad simulacri dexteram lectus collocatus est. Deo quibusvis hostiis praeterquam capellis faciunt. (9) Ab Aesculapii stadia ferme XL abest circumsepta area cum penetrali sacrario Isidis; religione sanctissimum hoc est eorum omnium quotcunque Graeci Aegyptiae deae consecrarunt. Neque enim quantum soli in ambitum patet habitari Tithoreenses fas ducunt; neque ad id

62. καλάχης Va; καγχάλης La. — σταδίης Ag. — ἀποτέρω La.

63. τιθοραίας Ag et procul dubio MVa.

64. ἀρχηγέ (fin. lin.) γετὰς (sic) Va; ἀρχειγέτας La. — τιθοραίων MVa(?); Τιθορέων rell.

65. τοῦ et seq. τε om. Va.

66. εἰσιν καὶ Ag; εἰσιν αἱ SyIb.; non male; praestare tamen videtur εἰσιν οἰκήσεις; conf. Vol. I, pag. L.

67. καὶ om. Vb; ante μέγεθος transponit Va; tum δυοκαίδεκα coni. K, repetivit C marg. — S deleta post ἔχον virgula μέγεθος ad promissae barbae longitudinem refert, non ad simulacrum; sequimur, nihil tamen decernimus.

68. δὲ καὶ αὐτῷ Va; tum νομίζουσιν Ag.

69. Ἀσκληπιεῖον coni. S; nihil tamen sine codd. auctoritate mutare velit; tum τεσσαράκοντα ἀπέχει σταδίου μέγεθος. καὶ ὑπὲρ κλίνη δὲ ἐν δεξιᾷ τεσσαράκοντα ἀπέχει σταδίους περίβ. Va.

70. ἱερὰ VbMAgLb (ἱερὰν M sec. Exc. nostra).

71. θεῶν Vb, ν expuncto.

72. Τιθορεεῖς BVaPcAg(?); Τιθοραιεῖς edd. rell. MVbLb; τιθορεῖς La.

λοις γε ἢ ἐκείνοις ἐστὶν οὓς ἂν[73] αὐτὴ προτιμήσασα ἡ Ἶσις καλέσῃ σφᾶς δι᾽ ἐνυπνίων. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐν ταῖς ὑπὲρ Μαιάνδρου πόλεσι θεοὶ ποιοῦσιν οἱ καταχθόνιοι· οὓς γὰρ ἂν ἐς τὰ ἄδυτα[74] ἐσιέναι θελήσωσιν,
14 ἀποστέλλουσιν αὐτοῖς ὀνειράτων ὄψεις. ἐν δὲ τῇ[75] Τιθορέων καὶ δὶς[76] ἑκάστου τοῦ ἔτους τῇ Ἴσιδι πανήγυριν ἄγουσι, τὴν μὲν τῷ ἦρι, τὴν δὲ μετοπωρινήν· τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ πρότερον κατὰ ἑκατέραν τῶν πανηγύρεων, ὅσοις ἐστὶν ἐσελθεῖν ἄδεια[77] τὸ ἄδυτον ἐκκαθαίρουσι τρόπον τινὰ ἀπόῤῥητον, καὶ δὴ καὶ τῶν[78] ἱερείων ἃ ἐπὶ τῆς προτέρας ἐνεβλήθη πανηγύρεως, τούτων ὁπόσα ἂν ὑπολειπόμενα εὕρωσι[79] κομίζουσιν ἐς τὸ αὐτὸ ἀεὶ χωρίον καὶ κατορύσσουσιν ἐνταῦθα· δύο τε ἀπὸ τοῦ ἀδύτου στάδια ἐπεκμαιρόμεθα[80] ἐς τοῦτο εἶναι τὸ χω-
15 ρίον. ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ τοσαῦτα περὶ τὸ ἱερὸν δρῶσι·[81] τῇ δὲ ἐπιούσῃ σκηνὰς οἱ καπηλεύοντες ποι-

penetrale accessus est aliis quam quos Isis ipsa per somniorum visa sibi prae ceteris delectos advocaverit. Quod ipsum in iis quae supra Maeandrum sunt urbibus faciunt subterranei dii. Quos enim intra penetralia descendere facile patiantur, per nocturnas imagines exsuscitant. Et Isidi sane Tithoreae binae celebrantur quotannis nundinae, vere scilicet anni et autumno. Tertio vero ante ambas nundinas die, quibus introire fas arcano illi penetralia ritu lustrant; si quas etiam victimarum, quae superioribus nundinis in penetrale immissae fuerunt reliquias invenerint, eas omnes in eundem semper locum deportatas defodiunt. Abest locus ille (quantum coniicimus) a penetrali stadia duo. Solennis hic est illius diei

73. ἑστιοῦσαν LbM; ἑστιοῦσαν Ag; ἐστὶν, ἐς τ' ἂν Va; οὓς ἂν om. Vb. — αὔτη Lb; tum δ' ἐνυπν. Vb.

74. ὕδατα AVab. Tum θελήσωσιν Pors. Cor. Smai. B; idem habet La; θελήσουσιν edd. rell. MVabPc AgLb.

75. ἐν δὲ τῇ coni. F, receperunt CB, habent PcAgLab; ἐς δὲ τῇ MVab; ἐς δὲ τὴν edd. rell. — τηθοραίων Ag; Τιθορέων edd. codd. rell.; in M αι sup. ε, Va in αι sibi constare videtur.

76. καὶ πωρινὴν δὶς (sic) Vb, ... unde in archetypo δὶς usque μετο | unum versum sexaginta literarum fuisse argumentamur. — τοῦ post ἑκάστου om. La. — ἄγουσιν et μετωπωρινὴν Ag; illud etiam M.

77. ἀδεία VbLb. — ἐκκαθαίρουσιν M. — Post ἄδυτον distinguit La.

78. τῷ Vb. — ἱερέων La. — ἀνεβλήθη Vb.

79. εὕρωσιν MAg; εὑρῶσθαι et νομίζουσιν Lb. — αἰεὶ La.

80. ἐκτεκμαιρόμεθα Vb; mox μὲν om. La.

81. δρῶσιν Ag.

σῦνται καλάμου τε καὶ ἄλλης ὕλης αὐτοσχεδίου· τῇ τε-
λευταίᾳ δὲ τῶν τριῶν πανηγυρίζουσι πιπράσκοντες καὶ
ἀνδράποδα καὶ κτήνη[82] τὰ πάντα, ἔτι δὲ ἐσθῆτας καὶ
ἄργυρον καὶ χρυσόν· μετὰ δὲ μεσοῦσαν τὴν ἡμέραν τρέ-
πονται πρὸς θυσίαν. θύουσι δὲ καὶ βοῦς καὶ ἐλάφους 16
οἱ εὐδαιμονέστεροι, ὅσοι δέ εἰσιν ἀποδέοντες πλούτῳ,[83]
καὶ χῆνας καὶ ὄρνιθας τὰς μελεαγρίδας·[84] ὑσὶ δὲ ἐς τὴν
θυσίαν οὐ νομίζουσιν οὐδὲ οἰσὶ[85] χρῆσθαι καὶ αἰξίν.
ὅσοις[86] μὲν δὴ καθαγίσασι τὰ ἱερεῖα ἐς τὸ ἄδυτον ἀπο-
στεῖλαι *** πεποιημένους ἀρχὴν,[87] καθειλίξαι[88] [δὲ]
δεῖ σφᾶς τὰ ἱερεῖα λίνου τελαμῶσιν ἢ βύσσου. τρόπος 17
δὲ τῆς σκευασίας ἐστὶν ὁ Αἰγύπτιος· πομπεύει τε δὴ[89]

ritus. Postero die institores tabernas sibi erigunt ex arundine et alia fortuita quavis materia. Postremo tertio die qui ad eum mercatum convenere vendunt mancipia et quodvis genus pecudes, vestem etiam, argentum et aurum. Pomeridianis iam horis ad sacra animum adiiciunt; immolant lautiores boves et cervos, tenuiores anseres et meleagrides aves. Sues et oves et capras immolare nefas ducunt; quibus autem ubi adoleverint victimas intra adytum demittere [demandatum est] *** ... Obvolvere vero illas necesse habent lineis vel byssinis fasciis; modus autem eas conficiendi est Aegyptius.

82. κτείνη Ag.

83. πλούτου Vb.

84. μελιαγρίδας Va. Tum ὑσὶ δὲ Abresch. ad Thucyd. p. 193 B; οἰσὶ δὲ marg. C; ὗς δὲ edd. rell. MVab PcAg; ὗς δ' Lb; οὗς δὲ, omisso seq. ἐς, La; ἐς δὲ τὴν θυσίαν οὐ νομ. οὐδὲ ὑσὶ χρῆσθαι οὐδὲ αἰξίν Sylb.; ὗς δὲ — οὐδὲ οἰσὶ coni. K; ἐς δὲ τὴν θυσίαν vult F; ὑσὶ δὲ ἐς τὴν θυσίαν οὐ νομίζ. χρῆσθαι οὐδὲ αἰξίν coniecit S coll. Herodot. II, 42. 47.

85. οἰσὶ Abresch. B; idem invenit K; ὑσὶ edd. rell. VaPcLab; ὗσι MVbAg.

86. Tota haec pagina corruptelis infecta est, quas abstergere nobis non contigit; quare expulsis interpolationibus in restituenda codicum lectione acquiescimus. ὅσοις VabPcAgLabM (hic ὁσίοις sec. Exc. nostra); ὅσιον edd.; seq. δὴ om. Ag. — καθαγήσασι Vb; καθαγίσασιν Ag; καθαγίγασι M. Post ἀποστεῖλαι lacunam indicavimus; si quis alio loco magis idoneo malit nos non adversabimur.

87. πεποιημένους ἀρχὴν reposuimus e MVabPcAgLab; πεποιημένοις πυρὰν edd., quod Musuri interpolatione obtrusum Pausaniae videtur; pro ἀρχὴν B ἀπαρχὴν suspicatur.

88. κατελεῖξαι MVab; κατέλειξε Ag; καταλέξαι Lb; κάθεξ καθελίξαι La; seq. δὲ om. MVabPcAgLab, quare uncis sepsimus vocem eiiciendam fortasse, et colon ante καθειλίξαι mutavimus in virgulam. Pro δεῖ habent δ' εἰ VbLb.

89. πομπεύει δὲ πάντα Va; πομπεύεται δὴ coni. F.

πάντα ὅσα ἔθυσαν,[90] καὶ αἱ μὲν ἐς τὸ ἄδυτον τὰ ἱερεῖα
ἐσπέμπουσιν, οἱ δὲ ἔμπροσθε[91] τοῦ ἀδύτου καθαγίζουσι
881 τὰς σκηνὰς καὶ ἀποχωροῦσιν αὐτοὶ[92] σπουδῇ· καί φασί
ποτε ἄνθρωπον οὐ τῶν καταβαινόντων ἐς τὸ ἄδυτον,
βέβηλον δὲ, ἡνίκα ἤρχετο ἡ πυρὰ καίεσθαι, τηνικαῦτα
ἐσελθεῖν ἐς τὸ ἄδυτον ὑπὸ πολυπραγμοσύνης τε καὶ
τόλμης, καί οἱ πάντα ἀνάπλεα εἰδώλων φαίνεσθαι· καὶ
ἀναστρέψαι μὲν αὐτὸν[93] ἐς τὴν Τιθορέαν, διηγησάμενον
18 δὲ ἃ ἐθεάσατο ἀφεῖναι τὴν ψυχήν. (10) Ἐοικότα δὲ
ἀνδρὸς ἤκουσα Φοίνικος, ἄγειν τῇ Ἴσιδι[94] Αἰγυπτίους
τὴν ἑορτὴν, ὅτε αὐτὴν τὸν Ὄσιριν[95] πενθεῖν λέγουσι·
τηνικαῦτα δὲ καὶ ὁ Νεῖλος ἀναβαίνειν σφίσιν ἄρχεται, καὶ
τῶν ἐπιχωρίων[96] πολλοῖς ἐστὶν εἰρημένα, ὡς τὰ αὔξοντα
τὸν ποταμὸν καὶ ἄρδειν τὰς ἀρούρας ποιοῦντα[97] τὰ δά-
κρυά ἐστι τῆς Ἴσιδος. τότε οὖν τὸν Ῥωμαῖον ὃς[98] ἐπε-
τέτραπτο Αἴγυπτον, ἄνδρα ἔφη χρήμασιν ἀναπείσαντα ἐς

Cum pompa vero quae immolantur omnia transmittuntur; et alii victimas in adytum immittunt, alii qui ante adytum constiterunt tabernis exustis propere abeunt. Hominem aliquando aiunt, non illum quidem ex eorum numero quibus non est adyto interdictum, sed plane profanum, quum coepta esset iam pyra incendi prae curiositate et confidentia ingredi ausum; ac sibi illum visum videre lemurum plena omnia, reversumque Tithoraean quum quae viderat cuncta enarrasset statim animam efflasse. (10) His consimilia de Phoenice quodam homine audivi; Aegyptios Isidi festos dies agitare qua anni parte lugeri ab ea Osirin dicunt; ac per illos dies incipere Nilum anniversario auctu excrescere. Quo fit ut incolarum turba dictitet, augeri Nilum atque impleri lateque ex eo arva irrigari Isidis lacrymis. Eo ipso tempore Romanum hominem, qui Aegyptum provinciam obtinebat, quendam mer-

90. πάντα ὅθυσαν MVb; πάντα ὁ θυσαν (sic, ὁ ambiguum) Va. In loco desperato audaciorem proponimus coniecturam: πομπεύουσι δὲ πάντες ὅσοι ἔθυσαν. Seq. τὰ ἱερεῖα usque ἀδύτου om. La.

91. ἔμπροσθεν S et per compendium Lb. — καθαγίζουσιν Ag.

92. αὐτῇ Vb.

93. αὐτῶν, ὀν sup. ῶν, Vb. — Τιθορέαν BPcLa; Τιθοραίαν edd. rell. MVaAgLb; τιθορίαν Vb.

94. τῆσιδ' Ag; τῆσίδι Lb.

95. ὅσειριν MVab; τὴν ὅσιριν La. — ἔρχεται Lb.

96. ἐπιχωρίαν F (vitio typothet.?).

97. ποιοῦντας Vb; sequentem articulum recepimus e Va.

98. ὡς AX. — ἐπέτραπτο et mox χρήματα Va.

τὸ ἄδυτον κατασκέμψαι τῆς Ἴσιδος τὸ ἐν Κόπτῳ·[99] καὶ ὁ ἐσπεμφθεὶς ἀνέστρεψε μὲν ἐκ τοῦ ἀδύτου, διηγησάμενον δὲ ὁπόσα ἐθεάσατο καὶ τοῦτον αὐτίκα ἐπυνθανόμην τελευτῆσαι. τὸ ἔπος οὖν ἀληθεύειν ἔοικε τὸ Ὁμήρου,[100] σὺν οὐδενὶ αἰσίῳ τοὺς θεοὺς τῷ γένει[101] τῶν ἀνθρώπων ἐναργῶς ὁρᾶσθαι. (11) Τὸ δὲ ἔλαιον τὸ ἐν τῇ 19
Τιθορεέων[102] ἀποδεῖ μὲν πλήθει τοῦ τε Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Σικυωνίου,[103] χρόᾳ δὲ ὑπερβάλλει καὶ ἡδονῇ τό τε[104] Ἰβηρικὸν καὶ τὸ ἐκ τῆς νήσου τῆς Ἰστρίας· καὶ μύρα τε ἀπ' αὐτοῦ παντοῖα ἑψοῦσι[105] καὶ τὸ ἔλαιον ὡς βασιλέα ἄγουσιν.

cede conductum iussisse Isidis adytum intrare quod Copti erat; redisse illum, sed mox ubi quae conspexerat exposuit, e vita discessisse. Homeri igitur illud facile existimari potest nihil a vero abhorrere: Non posse cuiquam hominum bene vertere cui deos perspicue cernere contigerit. (11) Abundat oleo Tithorea minus omnino quam vel Atticus vel Sicyonius ager; sed colore et saporis bonitate praestantius est quam id quod ex Hispania quodque item ex Istria mittitur. Hoc varia incoquunt unguenta; oleum ipsi Caesari perfertur.

99. *κόπτῳ*, *αἰγύ* sup. *κό*, Vb; *κοπτῷ* La. — *ἐςπευθεις* La; *καὶ ὃ ἐςπεμφθεῖσαν* Lb; *ὃς ἐσπεμφθεὶς* (ς per correcturam; antea *εῖαν* vel simile quid adfuisse videtur) Va; *ὃ ἐσπεμφθεῖσαν* VbAg; *ἐσπεμφθεωῖσαν* (sic?) M; tum *ἔστρεψε* MVabAg Lb; *ἀνέτρεψε* La.

100. *τὶ ὁμ.* Ag. Hom. Il. XX, 131.

101. *σένι* Ag; *τῷ σενὶ* (sic) Lb; *ἐνίους* pro *τῷ γένει* La.

102. *Τιθορεεων* BPc; *Τιθοραίων* AMVabAgLb; *Τιθοραιέων* edd. rell.; *τιθορέων*, omisso praecedente *τὸ ἐν*, La.

103. *τοῦ Σικυωνίου* recepimus e La; *τῆς Σικυωνίας* edd. et codd. rell., quod cum S variare orationem appellare non audemus; *τοῦ τῆς Σικυωνίας* Sylb. — *χροᾷ* MLb.

104. *τό τε* om. MVabPcAgLb; *τε* om. La; mox *τῆς νήσου* inseruimus cum Smai. BMVabPcAgLab.

105. *ἑψοῦσι* VaLa; *ἑψοῦσιν* MLb; *ἕψουσι* edd.

CAPUT XXXIII.

Urbs Ledon — Lilaea eiusque memoranda — Charadra et fluvius Charadros — regio ad Cephissum fertilissima et de Parapotamiis — urbs Amphiclea seu Ophitea et Dionysi sacra — Tithronium et Drymaea.

Ἑτέρα[1] δὲ ἐκ Τιθορέας ὁδὸς ἡ ἐπὶ Λέδοντά ἐστιν· πόλις δέ ποτε ἐνομίζετο καὶ αὕτη·[2] κατ' ἐμὲ δὲ ὑπὸ ἀσθενείας ἐξελελοίπεσαν[3] οἱ Λεδόντιοι τὴν πόλιν καὶ ἄνθρωποι περὶ ἑβδομήκοντα οἱ οἰκοῦντες ἦσαν ἐπὶ τῷ
882 Κηφισῷ· Λέδων δ'[4] οὖν ὄνομα ταῖς οἰκήσεσίν ἐστιν αὐτῶν[5] καὶ ἐς τὸν Φωκέων σύλλογον κοινὸν τελεῖν ἠξίωνται καὶ οὗτοι, καθάπερ γε καὶ οἱ Πανοπεῖς. τῶν δὲ ἀνθρώπων οἳ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ Κηφισῷ τεσσαράκοντά ἐστιν ἀνωτέρω σταδίοις[6] Λέδοντος τῆς ἀρχαίας τὰ ἐρείπια, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ ἀνδρὸς λαβεῖν τὴν πόλιν φασὶν
2 αὐτόχθονος. κακῶν δὲ ἀπέλαυσαν[7] μὲν ἀνιάτων καὶ ἄλλαι πόλεις δι' ἀδικίαν ἐπιχωρίων ἀνδρῶν, ἐς τελέαν

Cap. XXXIII. A Tithorea via altera Ledontem ducit. Et haec olim in urbium numero fuit; sed hac aetate rebus prorsus accisis oppidum relinquere Ledontii coacti sunt, et homines ad LXX ad Cephisum accolunt. Manet quidem nomen vico ubi domicilia habent, Ledon, et in Phocensium conventum, sicuti Panopenses recepti sunt incolae, at ab eo vico ubi nunc ad Cephisum habitant, qua ad superiora iter est absunt priscae urbis ruinae stadia XL. Nomen urbem accepisse tradunt ab homine indigena. Multas enimvero alias urbes magnis affecit calamitatibus civium suorum scelus; sed

Cap. XXXIII. 1. ἕτερα Lb. — τιθοραίας hoc loco etiam AVbAgLb.

2. αὕτη Smai.; αὐτή edd. rell. Lab.

3. ἐξελοίπεσαν VaLa. — λενδόντιοι M. — Κηφισῷ BAgPcLa; κηφίσφ Lb, at mox κηφισῷ idem; κηφίσσῳ M; nos ubique simplici σ scripsimus, quod hoc capite faciunt ABPcVbLa; geminant edd. rell. M Va; variat Ag.

4. δ' om. Pc. — λέδων οὖν ὄνομα οὖν τ. οἰκ. Va; λίδων AgLa.

5. ἐστιν ἀὐτῶν BPcAgLa; αὐτῶν ἐστιν VabLbM; αὐτῶν ἐστὶ edd. rell. — τῶν φωκ. M, at ὸν sup. vers. — ἠξίονται Vab. — οἳ ante οἰκοῦσιν om. La.

6. σταδίοις SBPcAgLa; σταδίους edd. rell. VabMLb; tum λέδὸντας VaM (nostra ex hoc Excerpta silent).

7. ἀπέλασαν VaM; ὄλισθον La.

δὲ απώλειαν ὤλισθον Ἴλιον μὲν διὰ τὴν ἐς Μενέλαον ὕβριν τοῦ Ἀλεξάνδρου, Μιλήσιοι δὲ διὰ τὸ ἐς τὰς [8] ἐπιθυμίας Ἑστιαίου πρόχειρον καὶ ἔρωτα ἄλλοτε [9] μὲν τῆς ἐν Ἠδωνοῖς [10] πόλεως, τοτὲ [11] δὲ εἶναι Δαρείου σύμβουλον, ἄλλοτε δὲ ἐπανήκειν ἐς Ἰωνίαν. καὶ δὴ καὶ Λεδοντίοις Φιλόμηλος ἀσέβειαν τὴν ἑαυτοῦ δημοσίᾳ παρέσχε [12] σφίσιν ἀναμάξασθαι. (2) Λίλαια [13] δὲ ἡμέρας 3
μὲν ὁδὸν καὶ ὥρᾳ χειμῶνος ἀπέχει Δελφῶν κατιοῦσι διὰ τοῦ Παρνασοῦ· [14] στάδια δὲ ἐτεκμαιρόμεθα ὀγδοήκοντα εἶναι τῆς [15] ὁδοῦ καὶ ἑκατόν. τοὺς δὲ ἐνταῦθα ἀνθρώπους, καὶ ἐπειδὴ ἀνῳκίσθη αὐτοῖς [16] ἡ πόλις, ἀτύχημα ἐκ Μακεδονίας δεύτερον σφᾶς ἔμελλεν ἐπιλήψεσθαι. πολιορκηθέντες [17] γὰρ ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Δη-

funditus quidem perierunt Ilium ob Alexandri in Menelaum contumeliam, Milesii autem propter Hestiaei animum ad cupiditates pronum eiusque studium modo urbis in Edonis condendae, modo Dario consulendi, modo in Ioniam revertendi. Sic et Philomelus Ledontiis suam impietatem publico exitio luendam praebuit. (2) Lilaea iter duntaxat abest unius vel hiberni diei a Delphis per Parnasum contendentibus. Viae spatium esse coniici potest stadiûm CLXXX. Hanc civitatem, posteaquam restituta est, alterum e Macedonia infortunium oppressit. Obsessi enim a Demetrio quum ad pacis conditio-

8. διὰ τὰ . . . ᾽ς ἐς τὰς (. . . ob correct. legi nequeunt) Va. — πρόχειρον ἑστιαίου La.

9. ἄλλο·τὲ A.

10. τῆς ἐνηδόνοις M; τῆς ἐνηδόνης Vb, οι sup. η; τοῖς ἐνηδόνοις VaLb; Ἡδωνοῖς A; ἠδόνης, ης corr. in οις, La.

11. τοτὲ Sylb. SBLa; τότε edd. rell. Lb; δ᾽ εἶναι La; mox σύμβολον Va. — ἐπανήξειν Lb.

12. παρέσκε Ag.

13. Λίλαια ubique SB; Λιλαία hoc loco, postea Λίλαια AXKFC; in Λιλαία sibi constant VabLab; conf. cap. 3. not. 5.

14. Παρνασσοῦ edd. codd.; praeter La, qui Παρνασοῦ.

15. τεκμ. ὀγδ. εἶναι τῆς BPcAg Lb; ἐτεκμαιρόμεθα εἶναι τ. ὀδ. ὀγδ. La, unde ἐτεκμ. recepimus pro τεκμαιρόμεθα; τεκμ. ὀγδ. ἢ τῆς VaM; τεκμ. εἶναι ὀγδ. ἢ τῆς Vb; τεκμ. εἶναι ὀγδ. τῆς edd. rell.; cf. cap. 31, not. 56. — στάδια ρπ ἡμέρας ὁδὸς χειμῶνος Va marg.

16. αὐτῆς Ag; mox ἐκ μακεδονί δεύτ. Vb (sic, spatium purum aliquot literarum.).

17. πολιορκηθέντες Pors. S (in ed. min. correxit Schaefer, addens: „cf. quae congessi in Jacobsii Nott. ad Anthol. Pal. p. 525.“ Adde Boissonade Anecd. Gr. IV, p. 234.) BAg PcLab; πολιορκισθέντες edd. rell. VabM; seq. γὰρ addimus cum BPc AgLab. Tum Φιλίππου τοῦ SBVa MPcLb(?); om. edd. rell. VbLa.

μητρίου παρέστησαν κατὰ συνθήκας,[18] καὶ ἐσήχθη φρουρά σφισιν ἐς τὴν πόλιν, ἕως οὗ ἀνὴρ ἐπιχώριος, ὄνομα δέ οἱ[19] ἦν Πάτρων, τούς τε ἐν ἡλικίᾳ τῶν πολιτῶν συνέστησεν[20] ἐπὶ τὴν φρουρὰν καὶ κρατήσας τοὺς Μακεδόνας μάχῃ ἠνάγκασεν ἀπελθεῖν σφᾶς ὑποσπόνδους· Λιλαιεῖς δὲ αὐτὸν ἀντὶ τῆς εὐεργεσίας ταύτης ἀνέθεσαν
4 ἐς Δελφούς. ἔστι δὲ ἐν Λιλαίᾳ θέατρον καὶ ἀγορά τε καὶ λουτρὰ, ἔστι δὲ καὶ θεῶν ἱερὰ, Ἀπόλλωνος, τὸ δὲ Ἀρτέμιδος· ἀγάλματα δὲ ὀρθὰ ἐργασίας τε τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Πεντέλησι λιθοτομίας. Λίλαιαν δὲ[21] τῶν καλουμένων Ναΐδων καὶ θυγατέρα εἶναι τοῦ Κηφισοῦ, καὶ
5 ἀπὸ τῆς νύμφης τὸ ὄνομα τεθῆναι τῇ πόλει φασί·[22] καὶ ὁ ποταμὸς ἐνταῦθα ἔχει τὰς πηγάς· ἄνεισι δὲ ἐκ τῆς πηγῆς[23] οὐ τὰ πάντα μεθ' ἡσυχίας, ἀλλ' ὡς τὰ[24]
883 πλείω συμβαίνει μεσούσης μάλιστα τῆς ἡμέρας παρέχε-

nes adacti oppidani fuissent, quin praesidium intra moenia acciperent recusare non potuerunt. Neque prius ea calamitate liberati sunt quam de indigenis unus, cui fuit nomen Patron, ad arma omnibus qui militari essent aetate concitatis, victos pugna Macedonas pacto foedere abire coegit. Ei Lilaeenses ob tanti erga se meriti memoriam statuam Delphis posuerunt. Est Lilaeae theatrum, forum, lavacra; deorum vero templa duo, Apollinis unum, Dianae alterum. Signa recto statu, Attici operis e lapicidinis Pentelicis. Lilaean de Naidibus unam Cephisi filiam fuisse, et ab ea urbi nomen datum putant. Hic sunt amnis ipsius fontes; erumpit e fonte non perpetuo quietus, sed plerumque (meridiana maxime hora) *cum*

18. *καὶ τὰς συνθ.* VaMAgLb; unde *παρέστησαν, καὶ κατὰ τὰς συνθήκας ἐσήχθη* coni. S. — *ἕως ἀνὴρ* La.

19. *οἱ* om. Va. — *πάτρω* MVa. — *τούτους τε ἐν ἡλ.* Lb; *τούτους δὲ ἐν* Vb.

20. *συνέστησαν* Sylb. KFCSBPc(?) AgLb; *συνέστηκεν* AXMVabLa. — Mox *ἔστι μὲν ἐν Λιλαίᾳ* vel *ἔτι δὲ καὶ θεῶν* praestare videtur. — *ἀγάλματι δὲ* La. — *προτελησίου* La; *πεντελῆσι* LbM.

21. *μὲν* pro *δὲ* Pc; fortasse correctura loco alieno inserta; conf. not. praeced. Mox *Κηφισοῦ* BVab PcLab; geminant σ edd. rell. M.

22. *φασὶν* Ag; *τεθῆναι τὸ ὄνομα τῇ πόλει φασίν* La, qui verborum ordo placet.

23. *ἐκ τῆς πηγῆς* recepimus e Vb; *ἐκ τῆς γῆς* rell.; conf. exempla quae ad VIII, 42, 12. congesta sunt.

24. *ὡς τὰ* Sylb. Pors. SB; *ὥς τε* (*ὥστε*) AXKFCMVabPcAgLa; *ἄλλως τε* Lb; *ὡς το πλέον* Schneider; *ὥς γε τὸ πλεῖον* Cor. — *συμβαίνειν* La. — *μεσσούσης* Ag. — *παρέχεται δὲ φωνὴν* PaLa.

ται φωνὴν ἀνερχόμενον·[25] εἰκάσαις [δ'] ἂν μυκωμένῳ ταύρῳ τὸν ἦχον τοῦ ὕδατος. ἔχει δὲ ἡ Λίλαια καὶ πρὸς τὰς τοῦ ἔτους ὥρας[26] μετοπώρου καὶ ἐν θέρει καὶ ἦρος ἐπιτηδείως, τὸν δὲ χειμῶνα μὴ ὁμοίως
ἤπιον γίνεσθαι κωλύει τὸ ὄρος ὁ Παρνασός. (3) Χα- 6
ράδρα δὲ εἴκοσιν ἀπωτέρω[27] σταδίοις ἐστὶν ὑπὲρ ὑψηλοῦ κειμένη κρημνοῦ, καὶ ὕδατος οἱ ἐνταῦθα σπανίζουσιν ἄνθρωποι· ποτὸν δέ σφισι ποταμός ἐστι Χάραδρος κατερχομένοις[28] ὅσον τρία ἐπ' αὐτὸν στάδια· ἐκδίδωσι δὲ ἐς[29] τὸν Κηφισὸν, καί μοι τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ φαίνεται τεθῆναι τοῦ Χαράδρου τῇ πόλει. Χαραδραίοις δὲ ἡρώων καλουμένων εἰσὶν ἐν τῇ ἀγορᾷ[30] βωμοί, καὶ αὐτοὺς οἱ μὲν Διοσκόρων,[31] οἱ δὲ ἐπιχω-
ρίων εἶναί φασιν ἡρώων. (4) Γῆ[32] δὲ διακεκριμένως 7
ἀρίστη τῆς Φωκίδος ἐστὶν ἡ παρὰ τὸν Κηφισὸν καὶ φυτεῦσαι καὶ σπείρειν καὶ ἀνεῖναι νομάς· καὶ γεωργεῖται

sonitu et taurinis mugitibus persimili voce. Utitur Lilaea coeli temperie anni tribus temporibus, vere aestate et autumno; quo sit hiems minus clemens efficit Parnasus. (3) Abest stadia ferme XX castellum in praecelsa rupe situm, nomine Charadra. Aquae illic summa penuria homines laborant. Quod potent e Charadro petunt tria fere stadia ad fluvium descendentes. In Cephisum influit. Nomen sumsisse oppidum a flumine crediderim. Sunt Charadraeis erectae in foro arae iis qui apud ipsos heroes appellantur. Gemellos alii esse existimant, patrios alii heroas. (4) Ager circa Cephisum solum omne Phocidis ubertate superat, ferendis arboribus idoneus, frugibus foecundus et pabulo. Iure itaque tractus hic diligen-

25. ἀνερχόμενον scripsimus cum AMVabPac*Lab; ἀνερχόμενος XKFCSB; ex Ag nihil enotavimus. Seq. δ' om. BPcVab(?)Ag(?)La; εἰκάζουσαν Lb; tum μυκομένω Va Ag et Lb ante correcturam; μικωμένω Vb.

26. ἦρως Ag. — ἤπιον M. — Παρνασὸς La; geminato σ rell.

27. εἴκοσιν ἀπωτέρω σταδίοις BPcAgLa; εἴκοσι σταδ. ἀπ. edd. rell. MVabLb.

28. κατερχομένοις BSmai. Palm. Ms., et sic in La fuit; at inter ο et ς litera erasa est; κατερχόμενος AXKFMVabPcAgLb; χάραδρος, ὃς κατερχόμενος Sylb.; probat F; ὃς inter uncos recepit C. — ἀπ' αὐτῶν Sylb. CSmin.

29. ἐκδίδωσι δὲ ἐς BSmai. VabPc AgLab; ἐσδίδωσιν ἐς edd. rell. M. De scriptura Κηφισὸν v. not. 21. — τοῦ post τεθῆναι om. La.

30. ἀγορᾷ BSmai.; αἴθρα edd. rell. VabMPcAgLb; αἰθρίᾳ La.

31. Διοσκόρων BPcVbAgLb; Διοσκούρων rell.; seq. εἶναι om. Va; φασὶν om. La.

32. γῆς - ἀρίστης VabPcLb; ἀρί-

ταῦτα μάλιστα τῆς χώρας, ὥστε καὶ λόγος ἐστὶ πόλιν[33] μὲν Παραποταμίους μὴ ὀνομασθῆναι, ἐπὶ δὲ τῶν παρὰ τὸν Κηφισὸν γεωργούντων[34] πεποιῆσθαι τὸ ἔπος·

Οἵ τ᾽[35] ἄρα πὰρ ποταμὸν Κηφισὸν δῖον ἔναιον.

8 τούτῳ τῷ λόγῳ διάφορα[36] μὲν τὰ ἐν τῇ Ἡροδότου συγγραφῇ, διάφορα δέ ἐστιν αὐτῷ καὶ ὅσα ἐπὶ[37] ταῖς νίκαις ταῖς Πυθικαῖς μνημονεύουσιν· Ἀμφικτύονες[38] γὰρ Πύθια ἐτίθεσαν πρῶτον καὶ Αἰχμαίας Παραποτάμιος πυγμὴν ἐνίκησεν ἐν παισίν· ὡσαύτως δὲ Ἡρόδοτος καταλέγων τὰς πόλεις ὅσας βασιλεὺς Ξέρξης τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἐνέπρησε, καὶ Παραποταμίους κατείλοχεν ἐν αὐταῖς[39] πόλιν. οὐ μέντοι οἱ Παραποτάμιοί γε ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν ἀνῳκίσθησαν, ἀλλὰ ἐς[40] τὰς ἄλλας πόλεις οἱ ἄνθρωποι κατενεμήθησαν ὑπό τε[41] ἀσθενείας

tissime colitur, quare nonnulli dicunt, non civitatem Parapotamios esse nominatos, sed de iis qui ad Cephisum agros colunt hunc ab Homero versum esse factum:

Quique habitant propter Cephisi flumina amoeni.

Sed eorum opinio quum ex Herodoti historia, tum vero ex iis quae de victoriis Pythicis memorant, facile arguitur. Amphictyones enim primi instituerunt Pythicos ludos, et in iis Aechmaeas Parapotamius pugilatu pueros vicit. Herodotus item urbes Phocensium enumerans quas Xerxes exussit, inter eas Parapotamios recensuit. Non tamen sunt ii ab Atheniensibus et Boeotiis restituti; sed adversis ac duris rebus debilitati et ad magnam pecuniae egestatem redacti in alias dissi-

στης etiam MAg; tum διακεκριμένων VabMAgLb; διακεκριμένη La.

33. λόγος ἐστὶ, πόλιν Pors. CB Smai.; ὥς τε λογ. ἐς τὴν πόλ. La; λόγος ἐς τὴν πόλ. VabMPcAgLb; λόγος, τοὺς ἐς τὴν πόλ. edd. rell.; τοὺς ἐς Goldh. F delendum censent; deinde Παραποταμίοις Pc. — Mox Κηφισσὸν MAgLa; κηφεισὸν Lb.

34. γεωργούντων om. LbVaM; tum πεποιεῖσθαι AXVbLa. — Hom. Il. II, 522.

35. οἵ τ᾽ Va; deinde πὰρ om. Lb VaPcAg; κηφισσὸν FCMLa; κηφεισὸν Lb.

36. διαφορὰ - διαφορὰ VbLb; Articulum ante ἐν nos adiecimus.

37. ἐστι καὶ ὅσα αὐτῷ ἐπὶ Va.

38. ἀμφικτύωνος Ag. — αἰχμέας La; ἐν ante Φωκεῦσιν om. La.

39. κατεφλόχε M (κατειλόχε ἐν-αὐταις sec. Exc. nostra); κατελόχευε ναύταις Va; idem in Vb esse videtur (κατειλόχεν ναύταις); κατειλόχεεν αὐταῖς Ag; κατειλόχε ναύταις (sic, spatium purum) Lb.

40. ἀλλὰ ἐς - κατενεμήθησαν om. VaM; ἀλλ᾽ ἐς La.

41. τε inseruimus cum BPcAgLab;

καὶ σπάνης χρημάτων· Παραποταμίων μὲν δὴ οὔτε ἐρεί-
πια ἔτι ἦν, οὔτε ἔνθα τῆς χώρας ᾠκίσθη ἡ πόλις μνη-
μονεύουσιν. (5) Ὁδὸς δὲ ἡ ἐς Ἀμφίκλειαν [42] σταδίων 9
ἐκ Λιλαίας ἐστὶν ἑξήκοντα· ταύτην τὴν Ἀμφίκλειαν
ἐλυμήναντο οἵ [τε] ἐπιχώριοι τῷ ὀνόματι, καὶ Ἡρόδο-
τος μὲν Ἀμφίκαιαν [43] ἐκάλεσεν ἑπόμενος τῷ ἀρχαιοτάτῳ
τῶν λόγων, Ἀμφικτύονες δὲ δόγμα ἐπὶ τῇ τῶν πόλεων 884
ἀπωλείᾳ τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἐξενεγκόντες ὄνομα ἔθεντο αὐ-
τῇ [44] Ἀμφίκλειαν. οἱ δὲ ἐπιχώριοι τοιάδε ἐπ' αὐτῇ λέ-
γουσι· δυνάστην ἄνδρα ἐπιβουλὴν ἐχθρῶν ὑποπτεύσαντα
ἐς νήπιον [45] παῖδα καταθέσθαι τὸν παῖδα ἐς ἀγγεῖον,
καὶ ἀποκρύψαι τῆς χώρας ἔνθα οἱ ἄδειαν ἔσεσθαι πλεί-
στην [46] ἠπίστατο· λύκον μὲν δὴ ἐπιχειρεῖν τῷ παιδί·
δράκοντα δὲ ἰσχυρὰν [47] ἔχειν τὴν φρουρὰν ἐσπειραμέ-

pati sunt civitates. Oppidi vestigia nulla iam relicta, neque omnino quo maxime loco fuerit memorare possunt. (5) A Lilaea ducit Amphiclean via stadiûm LX. Urbis vocabulum cives ipsi depravarunt. Herodotus veterem famam secutus Amphicaeam nominavit. Amphictyones vero decreto de Phocensium urbibus delendis edito, Amphicleam ei nomen posuerunt. Incolae vero haec de ea memorant. Potentem quendam et factiosum hominem, inimicorum metuentem insidias, parvulum filium in cistam impositum in eum locum abdidisse, ubi tutum maxime fore confidebat; contra lupum in puerum iam impetum facturum draconem cistam spiris complexum

mox σπάνης Ag; σπάνει edd. codd. rell. — ἔτι om. La.

42. ἀμφίκλειαν, postea ἀμφικλείαν Vb; $ἀμ^{φικλειάμου}$ (sic) AgVn (in Vn per ras. ἀμφίκλειαν); δὲ ἐς ἀμφικλειαμου σταδ. Lb; $ἀμ^{φικλειάμ}ου$ (sic) Pc; „in οἵ τε ἐπιχώριοι κτλ, videor mihi deprehendere lacunam existimans excidisse καὶ Ἀμφικτύονες· itaque scripsi οἵ τε ἐπιχ. τ. ὀνόματι καὶ Ἡρόδοτος μὲν κτλ." S. Quae non capimus; τε om. La, quod non improbamus.

43. Ἀμφίκαιαν Sylb. Wesseling. ad Herodot. VIII, 33. SCB; conf. Steph. Byz. s. v. Ἀμφίκαια; ἀμφίκλειαν VabM (ἀμίκλειαν sec. F) Pc AgVnLb; Ὀφιτείαν Am. edd. rell. Vb marg. La. Mox δὲ post ὄνομα inserit La.

44. αὐτὴν Ag; tum Ὀμφιτείαν Vb; Ὀφιτείαν AXKFSmin.BVa(?) et marg. M; nos probante F recepimus Ἀμφίκλειαν cum CSmai.MPcAg Lab; ἀμφικλείαν Vn. — τοιαῦτα ἐπ' La; mox λέγουσιν AgLa.

45. εὐνήπιον VaMVn (ε super υ in Vn) Lb.

46. πλεῖν τὴν AVabM, marg. Vn; πλὴν τὴν LbVnAg; πολλὴ La. — ἐπιχειρῶν La.

47. ἰσχυρὰν ἔχειν (ἔχει La) SBLa; ἰσχυρὸν ἔχειν alia est coni. S; accedit Cor.; ἰσχυρὸν ἀνέχειν AXKF CVabPcVnAgLb; orta est lectio ex

10 νον[48] περὶ τὸ ἀγγεῖον. ὡς δὲ ὁ πατὴρ ἦλθε τοῦ παιδὸς, τὸν δράκοντα ἐπιβουλεῦσαι τῷ παιδὶ ἐλπίζων ἀφίησι τὸ ἀκόντιον, καὶ[49] ἐκεῖνόν τε καὶ ὁμοῦ τῷ δράκοντι τὸν παῖδα ἀπέκτεινε· διδαχθεὶς[50] δὲ ὑπὸ τῶν ποιμαινόντων ὡς εὐεργέτην καὶ φύλακα τοῦ παιδὸς ἀπεκτονὼς εἴη, πυρὰν[51] τῷ δράκοντι καὶ τῷ παιδὶ ἐποίησεν ἐν κοινῷ· τό τε δὴ χωρίον ἐοικέναι καὶ[52] ἐς τόδε καιομένῃ πυρᾷ φασὶ, καὶ ἀπὸ τοῦ δράκοντος ἐκείνου[53] τὴν πόλιν ἐθέλουσιν Ὀφιτείαν ὀνομασθῆναι. ἃ μάλιστα ἄξιον[54] Διονύσῳ

puero fortiter praesidio fuisse; patrem, quum filium viseret, a dracone puerum appeti suspicatum; misso itaque iaculo una cum dracone filium etiam confixisse. Verum ubi de pastoribus cognovit a se pueri custodem occisum, communi draconem et filium rogo cremasse; et adhuc locum illum pyrae ardentis speciem praebere urbemque a dracone illo fuisse Ophitean nuncupatam. Quod spectes illic dignum est adytum, in

ἀν
hac scriptura: ἰσχυρον ἔχειν. E M preferunt ἰσχυρὰν, nihil addunt de (ἀν) ἔχειν; sec. Exc. nostra autem
ὀν
habet ἰσχυραν, quo coniectura nostra confirmatur.

48. ἐσπειραμένον Cor. Smai.BPcAgLb; ἐσπειραμένου La; ἐπειραμένον Vab; σπειρώμενον Lobeck ad Phryn. p. 204. Cor.; ἐσπειρωμένον edd. rell. M. — ἐπιβουλεύσειν La.

49. καὶ om. Ag. — τε ὁμοῦ καὶ VaM.

50. δειδαχθεὶς Vb; mox ποιμενόντων Ag; ποιμένων La.

51. ἀπεκτονὼς εἴη μίαν τὴν πυρ. FSmin.BM; ἀπεκτονὼς (fin. fol.) μίαν τὴν πυρ. Va; ἀπεκτονὼς μὴ ἔπη τὴν πυρ. LbPcAg; in Vn μὴ in μίαν mutatum, ἔπη erasum et nihil substitutum; ἀπεκτ. εἴη τὴν πυρὰν AXKVb; ἀπεκτ. (ἀπεκτονὸς La) εἴη, πυρὰν CSmai.La; καὶ post δράκοντι om. MVab.

52. καὶ ante ἐς om. S (vit. typ. ?). — φασὶν M.

53. ἐκείνου om. Va; seq. ἐθέλουσιν inseruimus cum CBSmai.PcAgLab. — ὀφιτίαν Ag. Post ὀνομασθῆναι excidisse quaedam suspicatur Palm. Ms.

54. ἃ μάλιστα - ἄγαλμα οὐκ ἔστι.] Locum perdite corruptum tentare non audemus; ἃ μάλιστα BPcVaAgLb; „pro θέας δὲ est ἃ in M, qui deinde Διονύσῳ bis habet“ S; sec. Exc. nostra: „ἃ ω διονύσω μάλιστα, sic“ M, errore, procul dubio; θέας δὲ μάλιστα AXKFSVb; θέας δὲ μάλιστα ἄξια Διονύσῳ ὄργια δρῶσιν. Ἔσοδος ἐς C, quocum concinit La, nisi quod post Ἔσοδος inserit δὲ (cum BPcAgLb); nos hac lectione manum correctricem interpolatoris conspicimus. Inter ἄξιον et Διονύσῳ lacunae signum habet F, quam sic fere explendam existimat: θέας δὲ μάλιστα ἄξιον ἄδυτον· Διονύσῳ δρῶσιν (dativus pluralis) ὄργια ἔσοδος ἐς τὸ ἄδυτον; eodem fere tendunt Am. Goldh.; duplicem coniecturam proposuit S: θέας δὲ μάλιστα ἄξιον Διονύσου ἄδυτόν ἐστιν, καὶ ἐνταῦθα Διονύσῳ δρῶσιν ὄργια. ἔσοδος sive - ἐστιν ἐνταῦθα, καὶ Διονύσῳ; neutrum placet; interea signum lacunae post ἄξιον se posuisse affirmat S, at non posuit. — ἐν φερᾷ La. — ἔστιν AgLa.

δρῶσιν ὄργια· ἔσοδος δὲ ἐς τὸ ἄδυτον οὐδὲ ἐν φανερῷ σφίσιν ἄγαλμα οὐκ ἔστι. λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν Ἀμφικλειέων[55] μάντιν τέ σφισι τὸν θεὸν τοῦτον καὶ βοηθὸν νόσων[56] καθεστηκέναι· τὰ μὲν δὴ νοσήματα αὐτοῖς Ἀμφικλειεῦσι καὶ τοῖς προσοικοῦσιν[57] ἰᾶται δι' ὀνειράτων, πρόμαντις δὲ ὁ ἱερεύς ἐστι, χρᾷ δὲ ἐκ τοῦ θεοῦ κάτοχος.
(6) Ἀμφικλείας δὲ ἀπωτέρω σταδίοις[58] πεντεκαίδεκά ἐστι 11
Τιθρώνιον ἐν πεδίῳ κείμενον·[59] παρέχεται δὲ οὐδὲν ἐς μνήμην. ἐκ Τιθρωνίου δὲ εἴκοσιν ἐς[60] Δρυμαίαν στάδιοι· καθ' ὅ τι δὲ αὕτη ἡ ὁδὸς καὶ η ἐς Δρυμαίαν ἐξ

quo arcana Libero Patri sacra fiunt; acceditur certa semita (?) signum in conspectu nullum. Narrant Amphicleenses et futura sibi deo auctore praedici, et contra morbos in promptu esse remedia; quod et in somnis tam ipsi, quam finitimi de morborum medelis ab eo moneantur, et sacrificulus divino afflatu instinctus de futuris consulentes certiores faciat. (6) Stadia XV ab Amphiclea abest Tithronium, situm plano loco oppidum. Nihil in eo ad memoriam insigne. Hinc ad Drymaean stadia intersunt XX. Eo loco quo et haec via et quae

55. *ἀμφικλείων* MVabLab. — *μάντις* Lb.

56. *νόσων σφίσι καθ.* AXKFC; *νόσ. σφίσιν καθ.* Vb; *βοηθὸν σφίσι καθ.* sine *νόσων* La. Mox *αὐτοῖς τε τοῖς Ἀμφ.* Sylb., quod cum S probamus. — *ἀμφικλιεῦσι* Ag.

57. *προσηκοῦσιν* VbAg. — *ἐστιν* Ag.

58. *σταδίοις* SBPcAgLa; *σταδίους* edd. rell. MVabLb; pro seq. *πεντεκαίδεκα* Goldh. *πεντήκοντα* suspicatur, de quo mox videbimus. — De forma *Τιθρώνιον* quam ter h. l., sine varietate habent edd. codd. conf. cap. 3, not. 12.

59. *κείμενον* FCSBVa et supra vers. M; *κειμένη* AXKMVbPcAg Lab.

60. *ἐς* om. La. — *καθ' ὅ τι* Cor. La; *καθότι* edd.; seq. *ἡ* om. Ag. Quam Pausanias Drymaeam appellat urbem eandem Herodotus VIII, 33. nominat *Δρύμον*, Stephanus Byz. ex ipso Pausania *Δρυμία* (*Δρυμαῖα* vult Westermann, quo accentu mox Vb habet *ἡ δριμαῖα σταδίους*). Sequens *ἡ εὐθεῖα* uncis circumscripsimus et *παρὰ* reposuimus e coniectura pro *περὶ* quod habent edd. codd.; vid. not. seq. — *Κηφισσὸν* edd. ante B,MLa. Post *συμμίσγουσιν* distinctionem maximam habet C. — Formam *Τιθρωνεὺς* habet etiam Stephan. Byz. ubi haud satis circumspecte Westermann Berkelii coniecturam *Τιθρωνιεὺς* recepit; conf. cap. 32, not. 19. Saepissime per eiusmodi syncopen formantur nomina gentilia, quod iam docuit Sylb. ad Dionys. Hal. Antiq. pag. 11. Omnino in derivandis nominibus gentilibus haud raro ab usu recedunt technici; sic v. g. Stephan. Byz. s. n. *Δρυμία* docet: *τὸ ἐθνικὸν Δρυμιεὺς*, quamvis eodem versu e Pausania *Δρυμίοις* (*Δρυμαίοις*) descripserat; conferendi etiam sunt Stephan. Byz. s. n. *Δυσπόντιον* et Berkel. ad Steph. Byz. s. n. *Ἐλάτεια*. — *ἡ* ante *Δρυμαία* om. La; tum *σταδίοις* habet idem.

Ἀμφικλείας [ἡ εὐθεῖα] παρὰ τὸν Κηφισὸν, συμμίσγουσιν,
ἔστιν Ἀπόλλωνος Τιθρωνεῦσιν ἐνταῦθα ἄλσος τε καὶ βω-
μοί· πεποίηται δὲ καὶ ναὸς, ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν. ἀπέ-
χει δὲ Ἀμφικλείας ἡ Δρυμαία σταδίους ὀγδοήκοντα [61]
ἀποτραπέντι ἐς ἀριστερὰν [62] *** κατὰ Ἡροδότου τοὺς
885 λόγους, Ναυβολεῖς [63] δὲ τὰ ἀρχαιότερα· καὶ οἰκιστὴν οἱ
ἐνταῦθα γενέσθαι φασὶ [64] Φῶκον παῖδα τοῦ Αἰακοῦ.
Δήμητρος δὲ θεσμοφόρου Δρυμαίοις ἱερόν ἐστιν ἀρχαῖον,

ex Amphiclea Drymaean secundum Cephisum amnem fert, coniunguntur, ibi Tithronenses Apollinis lucum habent et aras, delubrum etiam sine ullo tamen simulacro. Ab Amphiclea abest Drymaea octoginta ferme stadia, ad laevam deflectenti *** secundum Herodoti narrationem, Naubolenses vero antiquiore tempore. Origines referunt suas ad Phocum Aeaci filium. Habent Drymaei pervetus Legiferae Cereris fanum; signum in

61. *οὐκ ὀρθῶς ἔχει ὁ ἀριθμὸς ἢ οἱ πρόσθεν ἀριθμοί*. Palm. Ms.; idem repetit in Graecia antiq. pag. 648., sequitur Gell. Itin. of. Greece pag. 210.; etiam O. Müller (Orchom. pag. 497.) in numeris offendit. Post *ὀγδοήκοντα* distinctionem maximam habet C, minimam La. Duas Pausanias ab Amphiclea ad Drymaeam distinguit vias, ut recte iam observavit Siebelisius, alteram per Tithronium 35 stadiorum, alteram octoginta, iuxta Cephisum fluvium propter fluminis maeandros necessario longiorem (*ἡ παρὰ τὸν Κηφισὸν* secundum correcturam nostram). Quum nullo pacto via 80 stadiorum comparata cum altera illa 35 stadiorum dici queat *ἡ εὐθεῖα*, uncis sepsimus haec verba utpote ab interprete profecta, qui ad *αὕτη ἡ ὁδὸς* margini ea adscripserat, unde in locum ineptum irrepserunt; nisi per errorem a librario omissa (*αὕτη ἡ ὁδὸς ἡ εὐθεῖα*) et margini adscripta, deinde loco alieno in versum recepta malis.

62. *ἀριστερὰν* SBMVa; *ἀριστερᾷ* AXKFCVbLa; *ἀριστερῶν* PcAgLb. Post hanc vocem hiare sermonem primus vidit Sylb.; lacunam indicant SB; eam hoc modo: *πόλις ἦν Δρύμος κατὰ Ἡροδ. λόγ.* implere conatur C; *καλουμένη καὶ Δρύμος κατὰ Ἡροδ.* Buttm.; verba *κατὰ Ἡροδότου λόγους* uncis notant FS; h. l. deleta cap. seq. segm. 3. post *Ἐλάτειαν ἔστιν ἐν ταύταις* inserenda censet Valcken. ad Herodot. VIII, 33. — *ἡροδώτου* Ag; seq. *τοὺς* recepimus cum BPcAgLab. — *λόγοις* Va.

63. *ναυσολεῖς* Vb; in Lb *σ* in *β* correctum videtur.

64. *φασὶ* XKFCBPcVa; *σφίσι* ASMVbAgLab. — Tum pro *Φῶκον* Lb habet *φώκου*; La totum locum sic exhibet: *σφίσι φώκου παῖδα φασὶν τοῦ αἰακοῦ*, quae lectio egregia correctionis elementa offerre videtur; scripsisse enim Pausaniam putamus: *καὶ οἰκιστὴν οἱ ἐνταῦθα γενέσθαι σφίσι Ναύβολον Φώκου παῖδά φασιν τοῦ Αἰακοῦ*. Naubolum Iphiti patrem, Schedii et Epistrophi Phocensium ducum, avum commemorat Homer. Il. II, 518; idem, si vera est coniectura nostra, Phoci fuit filius, Aeaci nepos.

καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν λίθου[65] πεποίηται· καὶ αὐτῇ Θεσμοφόρια[66] ἑορτὴν ἄγουσιν ἐπέτειον.

CAPUT XXXIV.

De Elatea — Elateënsium rebus bello gestis et calamitatibus — Elateae memorandis — templo Minervae Cranaeae eiusque cultu.

Ἐλάτεια δὲ τῶν ἐν Φωκεῦσι μεγίστη πόλεών[1] ἐστι τῶν ἄλλων μετά γε τοὺς Δελφούς· κεῖται δὲ κατὰ Ἀμφίκλειαν, καὶ ἐς αὐτὴν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁδός ἐστιν ἐξ Ἀμφικλείας σταδίων πεδιὰς ἡ πολλή,[2] καὶ αὖθις οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀνάντης ἡ[3] ἐγγυτάτω τοῦ Ἐλατέων[4] ἄστεως. ῥεῖ δὲ ἐν τῇ πεδιάδι[5] ὁ Κηφισός· αἱ δὲ ὠτίδες καλούμεναι παρὰ τὸν Κηφισὸν νέμονται μάλιστα ὀρνίθων.
(2) Ἐλατεῦσι δὲ ἐξεγένετο μὲν[6] Κάσσανδρον καὶ τὴν Μα- 2

eo e lapide stantis habitu. Thesmophoria sacrum anniversarium faciunt.

Cap. XXXIV. Elatea omnium quae in Phocide sunt urbium, exceptis Delphis, multo est maxima. Amphicleae ex adverso sita est (?); intervallo abest ab ea stadiûm CLXXX. Via magna ex parte plana molliter assurgit proxime ad Elateae moenia. Fluit per campos Cephisus; circa eum frequentes pascuntur aves Otides appellatae (Tardae). (2) Inter ea quae de Elatensibus ad laudem commemorari possunt, ea mi-

65. *λίθου* om. MVa; post *λίθου* distinguit La. — *αὐτὴ* La.

66. *θεσμοφορία* VabLab. — *ἄγουσιν* Sylb. Pors. Cor. SB; *ἀπάγουσιν* edd. rell. MVabPcAgLab; *ἀνάγουσιν* Schneider. — *ἐπαίτιον*, *ε* sup. *αί*, M; *ἐπετίον* Va.

Cap. XXXIV. 1. *πόλεων* A. — Mox *κατὰ Ἀμφίκλειαν* quid sibi velit, non satis patet; eadem ratione cap. 36, 6. *κατὰ Μεδεῶνος τὰ ἐρείπια*.

2. *παλλὴ* MVa; in hoc o sup. *α*.

3. *ἐναντήσῃ ἐγγ.* Ag; *ἀναντήσῃ ἐγγ.* MLb; *ἀναντήσῃς ἐγγ.* Va.

4. *Ἐλατέων* et mox *Ἐλατεῦσι* B MVabPcAgLab; *Ἐλατειέων* et *Ἐλατειεῦσι* edd. rell.; *Ἐλατεὺς* habet Stephan. Byz. et Etymol. M, eandem formam comprobant inscriptiones, (ap. Böckh. II, pag. 44 sq., conf. etiam I, pag. 745.) numi (ap. Mionnet Descr. d. Médailles II, pag. 98.) et aliorum nominum per syncopam decurtatorum frequentia, v. g. *Δεκελεὺς* Herod. VI, 92. IX, 73.; *Λεβαδεὺς* et *Σκαρφεὺς* Böckh. II, p, 44 sq. Steph. Byz. s. n. *Σκάρφεια*; *Ἀλεξανδρεὺς* Böckh. II, pag. 68. — *ἄστεος* FCMVaLab.

5. *παιδιάδι* Vb. — *Κηφισσός* et *Κηφισσόν* edd. ante B,M; in La alterum *σ* sup. vers.

6. *μὲν* om. La. — *μακεδόνων* Va, *μακεδονίων* La. — *στρατιὰν* Sylb. SB; *στρατείαν* edd. rell. MVabAg Lab. — *μιθριδάτης* La.

κεδόνων ἀπώσασθαι στρατιάν, ὑπῆρξε δὲ καὶ Ταξίλου Μιθριδάτῃ στρατηγοῦντος τὸν πόλεμόν σφισιν ἐκφυγεῖν· ἀντὶ τούτου[7] δὲ τοῦ ἔργου Ῥωμαῖοι δεδώκασιν αὐτοῖς ἐλευθέρους ὄντας ἀτελῆ[8] νέμεσθαι τὴν χώραν. ἀμφισβητοῦσι δὲ οὗτοι ξενικοῦ γένους καὶ Ἀρκάδες φασὶν εἶναι τὸ ἀρχαῖον· Ἔλατον γὰρ τὸν Ἀρκάδος, ἡνίκα ἐπὶ τὸ ἱερὸν Φλεγύαι[9] τὸ ἐν Δελφοῖς ἐστρατεύσαντο, ἀμῦναί τε τῷ θεῷ καὶ ἐν τῇ Φωκίδι ὁμοῦ τῷ στρατεύματι
3 αὐτὸν καταμείναντα[10] Ἐλατείας οἰκιστὴν γενέσθαι. ἐν δὲ ταῖς[11] Φωκέων πόλεσιν ἃς ὁ Μῆδος ἐνέπρησεν ἀριθμῆσαι καὶ τὴν Ἐλάτειαν ἔστιν ἐν ταύταις.[12] συμφοραὶ δὲ αἱ μὲν πρὸς Φωκέας τοὺς ἄλλους γεγόνασί σφισιν ἐν κοινῷ,[13] τὰς δὲ καὶ ἰδίᾳ τοῖς Ἐλατεῦσιν[14] ἐκ Μακεδόνων παρεσκεύασεν ὁ δαίμων. καὶ ἐπὶ μὲν Κασ-

nime obscura, quod Cassandri Macedonum regis exercitum repulerunt, quodque se Taxilo Mithridatis praefecto non dediderunt, quo merito sunt a Romanis et libertate et agri immunitate donati. Controversia est de eorum originibus. Ipsi quidem se esse affirmant inquilinos ex Arcadia. Elatum enim dicunt Arcadis filium quo tempore Phlegyae cum exercitu Delphici Apollinis templum adorti sunt, praesto fuisse ad arcendam iniuriam, ac deinde eum suis copiis in Phocide permansisse, ubi fuerit ab eo primum Elatea munita. Inter Phocensium urbes quas Persae incenderunt, ipsa etiam Elatea numeranda. Ac multae sane fuerunt ei civitati cum reliquis Phocensibus communes calamitates; multas etiam propria sua ipsius fortuna, dum a Macedonibus oppugnaretur, importavit.

7. *τούτου δὲ* BPc*dVaAgLb; *δὲ τούτου* edd. rell. VbLaPa; varietatis causam aperit M, qui *τούτου* om. Mox *αὐτοῖς* Sylb. S Cor. B; *αὐτοὺς* edd. rell. MVabPac*dLab; ferri posse credit Sylb.; at conf. exempla cap. 34, 4. cap. 35, 2.; eodem modo III, 9, 6. scribendum est *διδόασιν ἄρχοντα εἶναι-αὐτῷ*; differt VII, 25, 3. ubi *διδόασι τοῖς ἱκέταις ἀπελθεῖν ἀζημίοις*.

8. *ἅτε μὴ* MVaLb; *ἅτε μὴ* (sic, spatium purum) Vb; *ἀτελεῖ* La.

9. *φλεγυίαι* Va; *φλεγυῖαι* VbLb.

10. *καταμείναντι* Va. — *ἐλατεῖαν* MLa.

11. *τοῖς* Vb. — *ἐνέπρυσεν* (*η* sup. *υ*) *ἀριθμεῖσαι* Vb.

12. Hac transponit Valcken. ad Herodot. VIII, 33. verba *κατὰ Ἡροδότου λόγους* e fine capitis praeced., ubi vid. not. 62. — *συμ* (fin. lin.) *συμφοραὶ* Va. — *γεγόνασιν* M.

13. Pro *ἐν κοινῷ* quod sane aptissimum est, habent *ἐοικνῖαι* MVaLb; *ἐῦκῦιαι* PcAg (*οἰκνῖαι* M sec. Exc. nostra), quod lectionem receptam dubiam reddit. Seq. *καὶ* om. La.

14. *Ἐλατεῦσιν* BPcMLab; *ἐλατεῦσιν* Ag; *Ἐλατειεῦσιν* edd. rell.; e Vab nihil enotavimus, quare ad B accedere videntur.

σάνδρου πολεμήσαντος Ὀλυμπιόδωρος κατέστη μάλιστα
αἴτιος ἄπρακτον τοῖς Μακεδόσι [15] γενέσθαι πολιορκίαν·
Φίλιππος δὲ ὁ Δημητρίου τόν τε ἐν Ἐλατείᾳ [16] δῆμον
πρὸς τὸ ἔσχατον δέους ἤγαγε καὶ ὑπηγάγετο ἅμα τοὺς 886
δυνατωτέρους δωρεᾷ. Τίτος μὲν δὴ ὁ ἄρχων [17] Ῥω- 4
μαίων (τὸ γὰρ δὴ Ἑλληνικὸν ἅπαν ἐλευθερώσων ἀπέ-
σταλτο ἐκ Ῥώμης) πολιτείαν τε Ἐλατεῦσιν [18] ἀποδώσειν
τὴν ἀρχαίαν ἐπηγγέλλετο καὶ δι' ἀγγέλων ἐπεκηρυκεύετό
σφισιν ἀπὸ Μακεδόνων ἀφίστασθαι· οἱ δὲ [19] ὑπὸ ἀγνω-
μοσύνης ὁ δῆμος ἢ οἱ ἔχοντες τὰς ἀρχὰς Φιλίππῳ τε
ἦσαν πιστοὶ [20] καὶ ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου πολιορκίᾳ παρέ-
στησαν. χρόνῳ δὲ οἱ Ἐλατεῖς ὕστερον Ταξίλου τε Μι-
θριδάτῃ στρατηγοῦντος [21] καὶ τῶν ἐκ τοῦ Πόντου βαρ-
βάρων ἀντέσχον τῇ πολιορκίᾳ· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐλευθέ-
ρους [22] εἶναι τῷ ἔργῳ δέδοταί σφισιν ὑπὸ Ῥωμαίων. τὸ
δὲ Κοστοβώκων [τε] [23] τῶν λῃστικῶν τὸ κατ' ἐμὲ τὴν 5

Factum vero est Olympiodori opera ut Cassandro et Macedonibus obsidio irrita fuerit. At Philippus Demetrii filius civitatis principibus largitione corruptis facile multitudinem iniecto metu in ordinem redegit. Interea Titus [Flaminius] cum imperio ad Graeciam liberandam missus, redditurum se Elatensibus pristinam rempublicam per legatos edixit, modo ut a Macedonibus deficerent; sed sive universi populi vecordia, sive magistratuum suorum persuasu, in Philippi fide permanentes obsideri se a Romanis passi sunt. Interiecto dein tempore Taxili Mithridatis praefecti et Barbarorum e Ponto obsidionem sustinuerunt; quod factum Romani libertate data remunerati sunt. Quum vero aetate mea Costoboci (latronum

15. μακεδόσιν Ag.

16. τόν τε Ἐλ. VaM; τῶν ἐν Ἐλ. Vb. — ἤγαγεν M. — δωρεᾶς (δωρεαῖς?) La.

17. ὁ ἄρχ. ὁ VabAgLab, de quo geminato articulo saepius iam est dictum; conf. IX, 38. not. 8.

18. Ἐλατεῦσιν et postea Ἐλατεῖς omnes consentiunt edd. codd.

19. ὁ δὲ Vab et sup. vers. M. — ἀπὸ Va; seq. ὁ om. VaMPcAgLb.

20. πισταὶ M; at οἱ sup. vers. Tum τῶν ῥωμαίων VaM; τοῦ ῥωμαῖοι Lb; τῶν ῥωμαίου M sec. Exc. nostra. — πολιορκεία Vb. — καθέστησαν VaM.

21. ἡγοῦντος VabM.

22. ἐλευθέρας Ag; tum δέδωται VabM.

23. τε uncis notavimus cum Smai.; „malim cum Kuhnio τῶν δὲ Κοστ. τὸ λῃστικόν" B; at τῶν δὲ Κοστ. τε τὸ λῃστικόν voluit K, illud proposuit F, recepit C; τὸ Κοστ. δὲ τῶν malit S. Nobis placet τῶν Κοστ. δὲ τὸ λῃστικόν. — τὸ κατὰ τὴν ἐλλ. La. — ἐλαταίαν Lb.

Ἑλλάδα ἐπιδραμὸν ἀφίκετο καὶ ἐπὶ τὴν Ἐλάτειαν· ἔνθα δὴ ἀνὴρ Μνησίβουλος λόχον[24] τε περὶ αὐτὸν ἀνδρῶν συνέστησε καὶ καταφονεύσας πολλοὺς τῶν βαρβάρων ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ. οὗτος ὁ Μνησίβουλος δρόμου νίκας καὶ ἄλλας ἀνείλετο καὶ Ὀλυμπιάδι πέμπτῃ πρὸς ταῖς τριάκοντά τε[25] καὶ διακοσίαις σταδίου καὶ τοῦ σὺν τῇ ἀσπίδι διαύλου· ἐν Ἐλατείᾳ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ δρομέως,[26] Μνησιβούλου χαλκοῦς ἕστηκεν ἀνδριάς.

6 (3) Ἡ δὲ ἀγορὰ αὐτή[27] τέ ἐστι θέας ἀξία καὶ ὁ Ἔλατος ἐπειργασμένος στήλῃ· σαφῶς δὲ οὐκ οἶδα εἴτε[28] τιμῶντες οἷα οἰκιστὴν, εἴτε καὶ μνήματος ἐπίθημα ἐποιήσαντο τὴν στήλην. τῷ δὲ Ἀσκληπιῷ ναὸς ᾠκοδόμηται καὶ ἄγαλμα γένεια ἔχον ἐστί· τοῖς δὲ ἐργασαμένοις[29] τὸ ἄγαλμα ὀνόματα μὲν Τιμοκλῆς καὶ Τιμαρχίδης,[30] γένους δέ εἰσι τοῦ Ἀττικοῦ. ἐπὶ τῷ πέρατι δὲ τῷ ἐν δεξιᾷ τῆς πόλεως θέατρόν τέ ἐστι καὶ χαλκοῦν Ἀθηνᾶς

haec manus fuit) excursionibus in Graeciam factis Elatean usque penetrassent, Mnesibulus comparata voluntariorum cohorte quum magnam Barbarorum stragem edidisset, et ipse fortiter dimicans cecidit. Idem hic Mnesibulus et alias de cursu victor palmas tulit, et Olympiade quinta ac tricesima supra ducentesimam stadii et duplicati cum clypeo curriculi. Erecta est Mnesibulo aenea statua Elateae in via cursoris nuncupata. (3) Forum egregie conspicuum est; in eo columna cum Elati statua. Mihi certe non satis constat utrum honorem habitum voluerint conditori suo, an vero sepulcro insigne columnam illam imposuerint. Aesculapio templum erexere, in quo signum dei barbatum. Opus qui fecerunt, iis nomina fuere Timocles et Timarchides; genus illis ex Attica terra. In extrema urbe ad dexteram est theatrum et Minervae per-

24. *λόγον* Vb. Tum *αὐτὸν* B; *αὑτὸν* cdd. rell.; *αὐτῶν* VaM; *σύνέστηκε* VaM; *συνέστηκεν* Vb; *σύνέστησεν* AgLa. — *καὶ* post *νίκας* om. La.

25. *τε* om. BVbPc.

26. *κατὰ τὴν ὁδὸν*; excidisse quaedam, fortasse *κατὰ τὴν ἐς ἀγορὰν ὁδὸν* suspicatur S. Nos post *δρομέως* distinguendum esse putavimus; sic etiam La. *μνασιβούλου* Lab quam formam probamus; nihil tamen mutamus quum bis sine varietate *Μνησ.* sit in praecedentibus.

27. *αὐτή* Sylb. FCSBLa; *αὕτη* AXKVabMAgLb; mox *ἀπειργασμένος* AVb.

28. *ἦτε - ἦτε* Va; *ἧτε - ἧτε* M; *ἦτε - εἴτε* Lb, semel *ἥ τε* Ag. — *μνῆμα τὸ ἐπίθ.* MVab; tum *ἐποιήσατο* Ag. — *ἔχων* Lb. — *ἐστὶν* M.

29. *ἐργαζομένοις* VaM.

30. *καὶ μαρχίδης* VaM; tum *εἰσιν*

ἄγαλμα ἀρχαῖον· ταύτην τὴν θεὸν λέγουσιν ἀμῦναί σφι-
σιν ἐπὶ τοὺς ὁμοῦ Ταξίλῳ βαρβάρους. (4) Ἐλατείας 7
δὲ ὅσον σταδίους εἴκοσιν ἀφέστηκεν Ἀθηνᾶς [31] ἐπίκλη-
σιν Κραναίας ἱερόν. ἡ δὲ ὁδὸς [32] ἐπὶ τοσοῦτον ἀναν-
τεστέρα ὡς ἀνιόντι μηδὲν καὶ λεληθέναι μᾶλλον αὐτῆς
τὸ ἄναντες· λόφος δὲ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῷ πέρατι τὰ πλείω 887
μὲν ἀπότομος, [33] οὐ μέντοι ἄγαν ἢ μεγέθους ἔχων ἐστὶν
ἢ ὕψους· ἐπὶ τούτῳ τῷ λόφῳ τὸ ἱερὸν πεποίηται, καὶ
στοαί τέ εἰσι καὶ [34] οἰκήσεις διὰ τῶν στοῶν, ἔνθα οἰ-
κοῦσιν οἷς τὴν θεὸν θεραπεύειν καθέστηκε, καὶ ἄλλοις
καὶ μάλιστα τῷ ἱερωμένῳ. [35] τὸν δὲ ἱερέα ἐκ παίδων αἱ- 8
ροῦνται τῶν ἀνήβων, πρόνοιαν ποιούμενοι πρότερον τῆς
ἱερωσύνης [36] ἐξήκειν οἱ τὸν χρόνον πρὶν ἢ ἡβῆσαι· ἱε-
ροῦται [37] δὲ ἔτη συνεχῆ πέντε, ἐν οἷς τήν τε ἄλλην δίαι-
ταν ἔχει παρὰ τῇ θεῷ [38] καὶ λουτρὰ αἱ ἀσάμινθοι κατὰ

vetus ex aere signum. Deam hanc opem sibi tulisse aiunt contra Taxili copias. (4) Distat ab Elatea stadia ferme XX Minervae cognomento Cranaeae. Via ipsa qua ad templum iter est paulo acclivior, sed ita ut qui progrediantur, ne ascendere se quidem sentiant. (?) In extrema via vertex consurgit praeruptus magna sui parte; non tamen late patens aut valde eminens. In eo vertice templum exaedificatum est, et porticus in quibus cellae per intervalla, ubi et alii habitant deae ministri, et is etiam qui sacris praeest. Eum ex impuberum numero deligunt; provident vero religione summa ut eo munere se abdicet priusquam pubescere incipiat. Annis fere quinque perpetuis sacerdotium terminatur, quo toto sane tempore vivit apud deam, et pro balneo ei est solium more

et mox ἐστιν Ag; κέρατιδὲ La; δὲ om. rell. Deinde ἐλαταίαν δὲ La.

31. ἀθηναίας VaLb.

32. ἡ δὲ ὁδὸς — ἄναντες, locus corruptus; ἀναντέραστα VaM. — ἀνιόντα Sylb.; probat F; ὡς ἀνιᾶν τὸ μηδὲν Buttm.; tum μὲν pro μηδὲν Cor.; post hanc vocem excidisse ἐνοχλεῖν suspicatur K; fortasse ἐπὶ τοσοῦτον ἀνάντης ἐστιν ὡς ἀνιᾶν τε μηδὲν καὶ —; at salebrosa est oratio.

33. μὲν ὁ ποταμὸς Va; ὁποτομὸς M; mox μέγεθος VaPcLb.

34. τε εἴκοσι καὶ Vb; οἰκίσεις M.

35. ἱερευομένῳ VaPcAgLb.

36. πρότερον σύνης (spatium 5-6 literarum) Va; σύνης pro τῆς ἱερωσύνης etiam M; seq. οἱ om. Va. — πρὶν ἡβῆσαι La.

37. ἱερᾶται coni. S; quod placet. Tum συνεχῆ XKFCSBVbPcLa; συνεχῆς A; συνεχὴς LbMAg; συνεχῶς Camerar.; συνεχὲς Va.

38. τῆς θεοῦ CMVa; τῆς θεῷ Ag et ante correcturam Lb; seq. αἱ recepimus cum BVabPcAgLa; idem latet in αἰασάμινθοι quod habent

τρόπον εἰσὶν αὐτῷ τὸν ἀρχαῖον. τὸ δὲ ἄγαλμα ἐποίησαν μὲν καὶ τοῦτο οἱ Πολυκλέους παῖδες· ἔστι δὲ ἐσκευασμένον ὡς ἐς μάχην, καὶ ἐπείργασται[39] τῇ ἀσπίδι τῶν[40] Ἀθήνῃσι μίμημα ἐπὶ τῇ ἀσπίδι τῆς καλουμένης ὑπὸ Ἀθηναίων Παρθένου.

CAPUT XXXV.

Urbs Abae — Abae Apollini sacrae et oraculo antiquitus inclytae — Abarum memoranda — urbs Hyampolis eiusque memoranda — urbs Stiris et templum Cereris Stiritidis.

Ἐς Ἄβας δὲ ἀφικέσθαι καὶ ἐς Ὑάμπολιν ἔστι μὲν [καὶ][1] ἐξ Ἐλατείας ὀρεινὴν ὁδὸν ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἐλατέων ἄστεως·[2] ἡ δὲ ἐπὶ Ὀποῦντα λεωφόρος ἡ ἐξ Ὀρχομενοῦ καὶ ἐς ταύτας φέρει τὰς πόλεις. ἰόντι οὖν ἐς Ὀποῦντα ἐξ Ὀρχομενοῦ καὶ ἐκτραπέντι οὐ πολὺ[3] ἐπ'

antiquo. Etiam hoc simulacrum fecerunt Polyclis filii, eo quidem habitu ut dea in pugnam vadere videatur. In clypeo expressa imitando sunt eadem quae Athenis in clypeo Minervae cognomento Virginis.

Cap. XXXV. Abas et Hyampolim ex Elatensibus via est montana ad dexteram Elateae, quae vero ex Orchomeno Opuntem militaris est via eadem in haec quoque oppida deducit. Si ergo e via quae Orchomeno fert Opuntem deflectas

MLb. — ἐποίησαν μὲν καὶ τοῦτο οἱ Πολυκλέους παῖδες] ex hoc loco satis certe concludere videmur, quod Facius etiam vidit, Polyclis filios h. l. et VI, 12, 9. omisso nomine commemoratos, Timoclem et Timarchidem fuisse; aetas egregie convenit; conf. segm. 6.

39. ἐπήργασται Vb.

40. τῶν SBMVabPcAgLab; τῷ A; τὸ XKF; inverso ordine μίμημα τῶν Ἀθήνῃσι C. — ἀθήνης MVaAgLb.

Cap. XXXV. 1. καὶ, quod om. MVaLb, uncis sepsimus cum Smai.; nobis particula suo loco omissa marginique adscripta in locum ineptum remigrasse et scriptoris sermonem male turbasse videtur; quid enim ὁδὸς ὀρεινὴ ἐξ Ἐλατείας ἐν. δεξιᾷ τοῦ Ἐλατέων ἄστεως sibi velit non satis perspicimus; si recte videmus Pausanias sic scripsit: ἔστι μὲν ἐξ Ἐλατείας ὀρεινὴν ὁδὸν, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἐλατέων ἄστεως ἡ ἐπὶ Ὀποῦντα λεωφόρος κλ. Ubi semel καὶ loco suo deturbatum alienum occupaverat, ἡ δὲ ἐπὶ quasi sponte se obtulit propter praecedens μέν; at bene sibi respondent μὲν - καί. — μὲν ἡ ἐξ Vb; ἐξ om. La.

2. ἄστεος FCMVaAgLab. — Ἐλατέων edd. codd. praeter La, qui Ἐλατέως quae correctura ad ἄστεος esse videtur. — λεωφόρον et ἐς αὐτὰς φέρ. La.

3. πολὺ FCSBVaLa; πολὺν Pc AgLb; πολλὺν M; πολλὴ AXKVb. — ἐς ἀριστερὰν Lb.

ἀριστερὰν, ὁδὸς ἡ[4] ἐς Ἄβας. οἱ δὲ ἐν ταῖς Ἄβαις ἐς γῆν τὴν Φωκίδα ἀφικέσθαι λέγουσιν[5] ἐξ Ἄργους καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἄβαντος τοῦ οἰκιστοῦ λαβεῖν τὴν πόλιν· τὸν δὲ Λυγκέως[6] τε καὶ Ὑπερμνήστρας τῆς Δαναοῦ παῖδα εἶναι. (2) Ἀπόλλωνος δὲ ἱερὰς νενομίκασιν εἶναι καὶ Ἄβας[7] ἐκ παλαιοῦ, καὶ χρηστήριον καὶ αὐτόθι ἦν Ἀπόλλωνος. θεῷ δὲ τῷ ἐν Ἄβαις οὐχ ὁμοίως Ῥωμαῖοί τε 2
ἀπένειμαν τὰ ἐς τιμὴν καὶ ὁ Πέρσης· ἀλλὰ Ῥωμαῖοι μὲν εὐσεβείᾳ τῇ ἐς τὸν Ἀπόλλωνα Ἀβαίοις δεδώκασιν αὐτονόμους σφᾶς εἶναι, στρατιὰ[8] δὲ ἡ μετὰ Ξέρξου κατέπρησε καὶ τὸ ἐν Ἄβαις ἱερόν. Ἑλλήνων δὲ τοῖς ἀντιστᾶσι[9] τῷ βαρβάρῳ τὰ κατακαυθέντα ἱερὰ μὴ ἀνιστάναι σφίσιν ἔδοξεν, ἀλλὰ ἐς τὸν πάντα ὑπολείπεσθαι χρόνον τοῦ[10] ἔχθους ὑπομνήματα· καὶ τοῦδε εἵνεκα οἵ τε ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ ναοὶ καὶ Ἀθηναίοις τῆς Ἥρας ἐπὶ ὁδῷ[11] τῇ Φαληρικῇ καὶ ὁ[12] ἐπὶ Φαλήρῳ τῆς Δήμητρος καὶ κατ'

ad sinistram, modico viae spatio Abas venies. Qui eam urbem incolunt Argis venisse in Phocidem terram se dictitant; nomen oppido impositum esse a conditore Abante, Abantem vero Lynceo et Hypermnestra Danai filia genitum. (2) Iam antiquitus sacras duxerunt Apollini Abas. Oraculum illic Apollinis fuit. Neque vero eadem Persae olim qua post Romani veneratione sunt deum prosecuti. Abaeis enim Romani ut suis legibus uterentur dei cultu adducti concesserunt; Xerxis vero exercitus ipsum etiam quod Abis templum fuit exussit. Et sane Graeci qui contra Persas arma ceperunt, non esse quae illi concremassent deorum templa restituenda censuerunt, quo sempiterna exstarent inimicitiarum monumenta; eamque ob rem in Haliartiorum finibus delubra multa, et apud Athenienses Iunonis in Phalerica via, Cereris in ipso

4. ἡ om. Va.

5. λέγουσιν ἀφικέσθαι B.

6. γλυκέως Ag; tum ὑπερμήστρας AVabPcAgLa; ὑπὲρ μήστρας Lb. — ἱερᾶς ἐνομίκασιν La; ἱερᾶς etiam Lb.

7. τὰς Ἄβας AXKFSmin.VabLa M; καὶ Ἄβας CSmai.BPcAgLb et M sec. S; fortasse καὶ τὰς Ἄβας, nisi huc immigravit καὶ illud quod cum BSmai.MPcAgLb ante αὐτόθι inseruimus. — τὰ ἐς τὴν τιμὴν La.

8. στρατιὰ Sylb. FCSB; fastidiosa recurrit varietas στρατεία in AXKVabMLab.

9. ἀντιστᾶσιν et ἔδοξαν Ag.

10. τὸν M. — ἁλιαρτῖνοι, omisso ναοί, La.

11. τῇ ὁδῷ τῇ Va; ὁδῷ τῇ rell.

12. ὁ correxit S; οἱ rell. cf. 1, 1, 4; tum φαλήρῳ SB; φαληρῷ codd. rell. Lab; in hoc accentu Pausaniae codd. etiam lib. 1. consentire

888 ἐμὲ ἔτι ἡμίκαυτοι μένουσι· τοιαύτην θέαν καὶ τοῦ[13] ἐν
3 Ἄβαις ἱεροῦ τότε γε εἶναι δοκῶ, ἐς ὃ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ Φωκικῷ βιασθέντας[14] μάχῃ Φωκέων ἄνδρας καὶ ἐς Ἄβας ἐκπεφευγότας αὐτούς τε οἱ Θηβαῖοι τοὺς ἱκέτας[15] καὶ τὸ ἱερὸν, δεύτερον δὴ[16] οὗτοι μετὰ Μήδους, ἔδοσαν πυρί· εἱστήκει δ' οὖν καὶ[17] ἐς ἐμὲ ἔτι οἰκοδομημάτων ἀσθενέστατον ὁπόσα δὴ ἡ φλὸξ[18] ἐλυμήνατο, ἅτε ἐπὶ τῷ Μηδικῷ προλωβησαμένῳ πυρὶ αὖθις ὑπὸ[19] τοῦ Βοιω-
4 τίου πυρὸς κατειργασμένον. (3) Παρὰ δὲ τὸν ναὸν τὸν μέγαν ἐστὶν ἄλλος ναὸς ἀποδέων[20] ἐκείνου μέγεθος· βασιλεὺς δὲ Ἀδριανὸς ἐποίησε τῷ Ἀπόλλωνι· τὰ δὲ ἀγάλματα[21] ἀρχαιότερα καὶ αὐτῶν ἐστὶν Ἀβαίων ἀνάθημα,[22] χαλκοῦ δὲ εἴργασται καὶ ὁμοίως ἐστὶν ὀρθὰ, Ἀπόλλων καὶ Λητώ τε καὶ Ἄρτεμις. Ἀβαίοις δὲ ἔστι μὲν θέατρον, ἔστι[23] δὲ καὶ ἀγορά σφισι, κατασκευῆς ἀμφότερα ἀρχαί-

Phalero hac etiam aetate semiusta ostenduntur. Eandem olim fuisse faciem existimo templi apud Abaeos, eousque donec Phocico bello pugna superatos Phocensium viros, qui Abas confugerant, et ipsos supplices ignibus circumdatis Thebani perdiderunt, et una templum iam iterum post Persicum illud incendium inflammarunt. Ex omnibus aedificiis quotquot iam laeserat flamma ut maxime ruinosum hoc templum stabat mea adhuc aetate, utpote post Medicum ignem qui antea corruperat, postea Boeotorum igne confectum. (3) Coniuncta est magno illi templo aedes alia inferior magnitudine, quam Apollini dedicavit Adrianus Imperator. Simulacra tamen vetustiora sunt et ab ipsis Abaeis dedicata; ex aere omnia erecto statu, Apollo, Latona, Diana. Est in eodem oppido theatrum et

videntur. Deinde καὶ τῆς ἥρας ἐπὶ ὁδῷ τῇ φαληρικῇ κατ' ἐμὲ ἔτι (sic) Va (hoc loco sine τῇ ante ὁδῷ).

13. τοῦ om. AXKVb.

14. βρασθέντας LbM; βιασθέντα La.

15. οἰκέτας Ag.

16. „nonne δή?" B; sic VbLab; δὲ edd. PcMAg, om. Va; mox ἔδωσαν Ag.

17. δὲ καὶ Va.

18. ὁπόσα δὴ ἡ φλὸξ recepimus e La; ὅσα ἡ φλὺξ Va; ὁπόσα ἤδη φλὸξ rell. — προλοβησαμένῳ Ag.

19. ἐπὶ MVaAgLb. — κατειργασμένοι MVab.

20. ἀποδέων Schneider SCor. B PcAgLab; ἀποδέον AXKFCVabM; mox ἀνδριανὸς M.

21. ἀγάλματα τὰ ἀρχ. Va. Mire nugatur circa hunc locum Siebelis.

22. ἀνάθημα BVaPcAgLbM; ἀναθήμα (?) M sec. S; ἀναθήματα edd. rell. Vb; ἀβαίων ἀναθήματα La; λητὼ καὶ La; sq. Ἀβαίοις — κατασκευῆς om. id.

23. ἔστι δὲ om. VaM; mox σφίσιν καὶ κατ. Ag.

ας. (4) Ἐπανελθόντα δὲ ἐς τὴν ὁδὸν τὴν ἐς Ὀποῦντα 5
εὐθεῖαν[24] Ὑάμπολις τὸ ἀπὸ τούτου σε ἐκδέξεται. τῶν δὲ ἐνταῦθα[25] ἀνθρώπων καὶ αὐτὸ κατηγορεῖ τὸ ὄνομα οἵτινες ἦσαν ἐξ ἀρχῆς, καὶ ὁπόθεν ἐξαναστάντες ἀφίκοντο ἐς ταύτην τὴν χώραν· Ὕαντες γὰρ οἱ[26] ἐκ Θηβῶν Κάδμον καὶ τὸν σὺν ἐκείνῳ φυγόντες[27] στρατὸν ἀφίκοντο ἐνταῦθα. τὰ μὲν δὴ ἀρχαιότερα ὑπὸ τῶν προςχώρων ἐκαλοῦντο Ὑάντων πόλις,[28] χρόνῳ μέντοι ὕστερον Ὑάμπολιν ἐξενίκησεν ὀνομασθῆναι. ἄτε δὲ[29] καὶ 6
βασιλέως Ξέρξου καταπρήσαντος τὴν πόλιν καὶ αὖθις Φιλίππου κατασκάψαντος, ὅμως τὰ ὑπολειπόμενα ἦν ἀγορᾶς τε ἀρχαίας κατασκευὴ[30] καὶ βουλευτήριον, οἴκημα οὐ μέγα, καὶ θέατρον οὐ πόῤῥω τῶν πυλῶν. Ἀδριανὸς δὲ[31] βασιλεὺς στοὰν ᾠκοδομήσατο, καὶ ἐπώνυμος ἡ στοὰ τοῦ ἀναθέντος βασιλέως ἐστί. φρέαρ δέ σφισίν ἐστιν ἕν· ἀπὸ τούτου μόνου καὶ πίνουσι καὶ λοῦονται, ἀπ' ἄλλου δὲ ἔχουσιν οὐδενὸς, πλήν γε δὴ ὥρᾳ χειμῶ-

forum, utrumque prisci operis. (4) In viam quae recta Opuntem ducit reversos Hyampolis excipiet. Ipsum urbis nomen quae fuerint hominum origines et unde pulsi huc venerint, indicat. Hyantes enim a Cadmo et eius copiis superati Thebis profugi huc se receperunt, et a finitimis iam tum ab initio Hyanton polis (Hyantum urbs) appellata; pervicit deinde temporis diuturnitas ut Hyampolis diceretur. Incendit eam Xerxes, funditus evertit Philippus. Reliqua tamen adhuc sunt veteris fori forma, et senatus habendi locus, non magnum utique aedificium, theatrum etiam non procul a portis. Adrianus Imperator porticum erexit quae de nomine auctoris est nuncupata. Puteum unicum habent, neque aliam vel ad lavandum, vel ad bibendum aquam, nisi ex imbribus collectam nonnunquam per tempestatem. Venerantur praecipuo cultu

24. εὐθεία VbAgLb (in hoc p. corr. e — εῖα); εὐθείαν M. — δὲ pro σέ Lb.

25. ἐν ταῦτα Va.

26. οἱ om. Va. — κάδμου VaM.

27. φεύγοντες Va; tum ἐςταῦθα Ag; ἐνταῦτα Va.

28. πόλεις VaAg, supra lin. ις Va.

29. δὴ Ag.

30. ἀγορά τε ἀρχαία σκευὴ Pc; σκευὴ etiam VaM; σκεύη AgLb. Verum fortasse ἀγορά τε ἀρχαίας κατασκευῆς, ut segm. 4; κατασκευὴ La, quod favet coniecturae nostrae.

31. ante βασιλεὺς delevimus ὁ cum BVaMPcAgLb. — Mox ἐν pro ἓν Lb.

7 νος τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ. σέβονται δὲ μάλιστα Ἄρτεμιν, καὶ
ναὸς Ἀρτέμιδός ἐστιν αὐτοῖς· τὸ δὲ ἄγαλμα ὁποῖόν τι
ἐστιν οὐκ ἐδήλωσα·[32] δὶς γὰρ καὶ οὐ πλέον ἑκάστου
ἐνιαυτοῦ τὸ ἱερὸν ἀνοιγνύναι[33] νομίζουσιν. ὁπόσα δ'
ἂν τῶν βοσκημάτων ἱερὰ ἐπονομάσωσιν εἶναι τῇ Ἀρτέμι-
880 δι, ἄνευ νόσου ταῦτα καὶ πιότερα τῶν ἄλλων ἐκτρέφε-
8 σθαι λέγουσιν. (5) Ἐσβολὴ δὲ ἐκ Χαιρωνείας ἐς γῆν
τὴν Φωκίδα οὐ μόνον ἡ εὐθεῖά ἐστιν ἐς Δελφοὺς[34] ἡ διά τε Πανοπέως καὶ παρὰ τὴν Δαυλίδα καὶ ὁδὸν τὴν Σχιστήν· φέρει δὲ ἐκ Χαιρωνείας[35] καὶ ἑτέρα τραχεῖά τε ὁδὸς καὶ ὀρεινὴ τὰ πλέονα ἐς πόλιν Φωκέων Στίριν·[36] μῆκος δὲ εἴκοσι στάδιοι τῆς ὁδοῦ καὶ[37] ἑκατόν· οἱ δὲ ἐνταῦθά φασιν οὐ Φωκεῖς, Ἀθηναῖοι δὲ εἶναι τὰ ἄνωθεν, καὶ ἐκ τῆς Ἀττικῆς ὁμοῦ Πετεῷ τῷ Ὀρνέως[38] ἀφικέσθαι διωχθέντι ὑπὸ Αἰγέως ἐξ Ἀθηνῶν· ὅτι δὲ τῷ Πετεῷ τὸ πολὺ[39] ἐκ τοῦ δήμου τοῦ[40] Στιριέων

Dianam; ei deae sua est apud ipsos aedes. Signum quale sit non habeo dicere. Bis enim tantum quotannis, et saepius nunquam, eam aedem aperire fas ducunt. Ex omni quidem pecudum numero, quas Dianae nuncuparint victimas eas neque ullo morbo tentari, et ceteris pinguiores inter pascendum reddi autumant. (5) A Chaeronea in Phocidem penetratur non modo recta illa via quae per Panopeum praeter Daulidem et viam scissam Delphos ducit, sed altera etiam aspera illa quidem et sui maiore parte montana Stirin, quae Phocensium urbs est, contenditur. Est ea longa haud minus stadium C et XX. Qui eam incolunt urbem Athenienses olim se fuisse praedicant, et cum Peteo Ornei filio ab Aegeo Athenis eiecto se in ea loca venisse; et ex eo Stirin urbem appellatam, quod

32. ἐδήλωσαν coni. K; recep. S; ἐδήλωσε Lb; ἐδήλωσα edd. rell. Vab MPcAgLa; ἐστιν, ἠκρίβωσα Sylb. Locus nondum sanus; fortasse οὐκ ἔ[χω] δηλῶσαι; „non habeo dicere.“ Am., de quo lacunarum genere diximus quaedam vol. I. pag. XLIII.

33. ἀναγνύναι VaM; ἀνγνύναι M sec. S; ἀνοιγνῦναι AXVbLb. — τὸ ἱερὸν — βοσκημάτων om. La. — Mox ἐςβολὴν La; φωκίδος id.

34. δελφοὺς Vb; sq. τε om. La.

35. χαιρωνείας Va; mox ὀρινὴ τὰ πλέον Ag.

36. Στίριν edd. codd.; cf. X, 3, 2. not. 16.

37. καὶ om. Ag; tum ἐνταῦτα Va.

38. τοῦ Ὀρν. Va; deinde διοχθέντι Vb.

39. τὸ πολὺ BVabPcAgLab; πολὺ edd. rell.; silet M.

40. τοῦ SBVaMAgLb; τῶν edd. rell. VbPcLa. Tum Στιρέων AXK FCBVbMPcAgLab; Στιρέως Va. Στειριέων Sylb. Meurs.; probante F recep. S.

ἠκολούθησεν, ἐπὶ τούτῳ[41] κληθῆναι τὴν πόλιν Στῖριν.
Στιρίταις δέ ἐστιν ἐπὶ ὑψηλοῦ καὶ πετρώδους ἡ οἴκησις· 9
σπανίζουσιν οὖν κατὰ τοῦτο ὕδατος θέρους ὥρᾳ· φρέα-
τα γὰρ αὐτόθι οὔτε πολλὰ οὔτε ὕδωρ παρεχόμενά
ἐστιν ἐπιτήδειον· ταῦτα μὲν δὴ λουτρά σφισι καὶ ὑπο-
ζυγίοις ποτὸν γίνεται· τὸ δὲ ὕδωρ οἱ ἄνθρωποι τὸ πό-
τιμον ὅσον στάδια τέσσαρα ὑποκαταβαίνοντες λαμβάνου-
σιν ἐκ πηγῆς· ἡ δὲ ἐν πέτραις ἐστὶν ὀρωρυγμένη, καὶ
ἀρύονται κατιόντες ἐς τὴν πηγήν. Δήμητρος δὲ ἐπίκλη-
σιν Στιρίτιδος[42] ἱερόν ἐστιν ἐν Στίριδι· πλίνθου[43] 10
μὲν τῆς ὠμῆς τὸ ἱερόν, λίθου δὲ τοῦ Πεντέλησι[44] τὸ
ἄγαλμα· δᾷδας ἡ θεὸς ἔχουσα· παρὰ δὲ αὐτῇ[45] κα-
τειλημένον ταινίαις ἄγαλμα ἀρχαῖον εἴ τι[46] ἄλλο ὁπόσα
Δήμητρι ἐς τιμήν.

magna Petei comitum pars fuerit e Stiriensium curia. In edito et saxoso loco sunt Stiritarum domus; ob eamque rem aquarum penuria aestivis mensibus laborant. Puteos enim neque multos habent, neque ex illis aquam satis expetendam hauriunt. Lavacra tantum suppeditat, veterinis quidem potum. Nam homines ad potionis usum aquatum descendunt ad fontem qui stadia ferme quatuor infra oppidum in saxis fossus est. Quo fit ut hausturis illic descendendum sit. Est Stiride Cereris cognomento Stiritidis fanum, e crudo extructum latercnlo; Deae signum e Pentelico lapide; faces Dea praefert. Adhaeret ei alterum signum vittis redimitum, vetustum si quod aliud eorum quae in Cereris honorem facta sunt.

41. τούτῳ Sylb. KFCSBVab(?) PcAgLa; τοῦτο AKMLb. — Στίριν edd. codd. — ὅσον στάδια Lb; ὀρωρυγμένη La. De fonte h. l. commemorato conf. Böckh. Corp. Inscr. Nr. 1730. T. 1, p. 849. et C. O. Müller Orchom. pag. 89.

42. στίριδος Vb; σταιρίτιδος Ag Lab; mox ἐν Στίρι BPcLb (in hoc lacuna post στίρι); ἐν στείρι Ag; στίρει La.

43. πλίθου A; deinde ὠρμῆς A; ῥώμης Vab.

44. Πεντέλησι BVaPc; πεντελήσι Ag; πεντέλησι Lb; Πεντελησίου edd. rell. VbLa.

45. αὐτῇ BPcAgLab; αὐτὴν edd. rell. VabM. Tum κατειλημένον Pors. S Cor. BLa (manus ut videtur secunda alterum μ apposuit supr. vers.); κατειλημμένον vel καθειλιγμένον Sylb.; κατειλημμένον FC VbMPcAgLb; κατειληγμένον AXK; κατειλεγμένον Va; κατειλιγμένον Lobeck. ad Phryn. p. 30.

46. ἀρχαῖον εἴ τι ἄλλο ὁπ.; sic olim reposueramus, nec recipere dubitavimus quum in idem incidisse K et C et quodammodo S (cui ἀρχαῖόν ἐστιν εἴ τι ἄλλο placet) videamus; fortasse εἴ τι καὶ ἄλλο; ἀρχαῖόν ἐστιν ἄλλο ὁπ. edd. codd.; ἀρχαῖόν ἐστι καὶ ἄλλα ὁπ. coni. F. Lacunam deprehendisse sibi videntur Am. Sylb. eamque indicant ante ἄλλο S, post B; ἔνθα τελεῖται vel aliquid tale addit Sylb.; καὶ τούτῳ γίνεται Butm. — δώμαρες La.

CAPUT XXXVI.

Fruticis cocci descriptio — urbs Ambrysus eiusque memoranda — urbs Anticyra, Diana Dictynnaea, Anticyrae calamitates — de ellebore et Anticyrae memorandis.

Ἐς δὲ Ἄμβρωσσον[1] στάδιοι περὶ ἑξήκοντά εἰσιν ἐκ Στίρεως·[2] πεδιὰς ἡ ὁδός, ὀρῶν ἐν μέσῳ πεδίον κεί-
800 μενον· ἄμπελοι δὲ τὸ πολύ εἰσι τοῦ πεδίου, καὶ ἐν γῇ τῇ Ἀμβρωσσέων[3] οὐ συνεχεῖς μὲν ὥσπερ αἱ ἄμπελοι, πεφύκασι μέντοι καὶ αἱ θάμνοι·[4] τὴν δὲ θάμνον ταύτην

Cap. XXXVI. Stiride Ambrosum intersunt stadia circiter LX. Via plana; iacent enim inter montes campi. Vites in toto Ambrosensium agro quamplurimae; et quamvis non perpetui, ut vitium, at inveniuntur tamen eius fruticis ordines,

Cap. XXXVI. 1. Variat apud veteres huius nominis forma; Ἄμβρυσος est apud Strab. IX, pag. 423. 424. (525. 535.) Polyb. IV, 25, 2; Ἀμβρύσιος ap. Böckh. Corp. Inscr. T. I. no. 1728. pag. 849; eandem formam receperunt SB et geminato σ, XKFC. Ἄμφρυσος habet Lycophr. 900 (vid. ibi var. lect.) et numus Goltzii ap. Berkel. ad Steph. Byz.; habet etiam ipse ethnographus, addit tamen: τινὲς δὲ διὰ τοῦ β φασίν. Pausaniae locos si complectimur, et βρυ et φρυ omni codicum auctoritate carent; hoc enim capite habent Ἄμβρωσσος A (semel Ἀμβροσσέων) MVa (hic semel ἄμφρωσσον, semel ἀμβροσσεῦσι) Vb (semel ἄμβρωσσον, semel ἀμβρωόσσεων, sic) et constanter Lb; „Ἀμβρόσσου [voluit procul dubio Ἄμβροσσον?] Pc et similiter postea.“ B; ἄμβροσον Ag (semel ἄμβρωσσος, semel ἀμβρωσσεῖς); ἄμβροσσον (bis per ωσσ, semel per ωσ) La. — X, 3, not. 15. AMVabPcLab habent Ἄμβροσσος; IX, 13, not. 18. variant inter Ἀμβρώσσου, Ἀμβρωσσοῦ, Ἀμβρώσου et Ἀμβρόσσου; IV, 31, not. 14. variant inter ἀμβρόσσῳ, ἀβρόσσῳ et ἀβρόστῳ (silentio codicum PcVa non multum tribuimus). Ex his perspicuum videtur, apud Pausaniam hoc nomen scribendum esse vel per βρω, vel per βρο, et litera σ vel simplici, vel geminata; quum in utramque partem aequalis fere trahat auctoritas, nos Ἄμβρωσσος probavimus, nolumus tamen adversari si quis praeferat Ἄμβροσσος. Inscriptiones ap. Böckh. I. habent Ἀμβρωσσέων no. 1729. pag. 849; Ἀμβρωσσίων (-έων) no. 1734. p. 852; Ἀμβρωσσέων (sec. Meletium) vel Ἀμβροσσέων (sec. Chandler Inscr. II, 148.) no. 1736. p. 852.

2. στειρέων (in M ει correctum in ι) ὡς πεδιὰς MVa (i. e. στειρέων suprascripto ως); στηρέων Vb; ἐκ Στιρέως usque πολύ εἰσι om. Ag. — πεδιαὶ AX; mox πεδίων, o sup. ω, Vb.

3. ἐν τῇ γῇ ἀμβ. VaMLb; ἐν γῇ τε ἀμβ. Vb; καὶ ὕσγη (vel ὕσγαι) ἐν τῇ Ἀμβ. Sylb.; καὶ ὕσγαι τῶν Ἀμβ. Salmas. Exerc. p. 278; καὶ ὕσγινον ἐν τῇ Ἀμβ. coni. K. — Post Ἀμβρωσσέων punctum habent AXK; seq. οὐ inseruimus e coni. B.

4. πεφύκασι μέντοι καὶ αἱ (οἱ CM?) θάμνοι CBVaMPcAgLb; πεφύκασιν αἱ θάμν. VbLa; πεφύκασιν οἱ θάμν. (sequente τὴν δὲ θάμνον ταύτην!) AXKFS. Excerpta nostra e M h. l. silent.

Ἴωνες μὲν καὶ τὸ ἄλλο[5] Ἑλληνικὸν κόκκον, Γαλάται δὲ
οἱ ὑπὲρ Φρυγίας φωνῇ τῇ ἐπιχωρίῳ σφίσιν ὀνομάζου-
σιν ὗς·[6] γίνεται δὲ αὕτη μέγεθος μὲν ἡ κόκκος κατὰ
τὴν ῥάμνον[7] καλουμένην, φύλλα δὲ μελάντερα μὲν καὶ
μαλακώτερα ἢ ἡ σχῖνος,[8] τὰ μέντοι ἄλλα ἐοικότα ἔχει
τῇ σχίνῳ. ὁ δὲ αὐτῆς καρπὸς ὅμοιος τῷ καρπῷ τῆς 2
στρύχνου, μέγεθος δέ ἐστι[9] κατὰ ὄροβον· γίνεται δέ τι
ἐν τῷ καρπῷ τῆς κόκκου βραχὺ ζῷον· τοῦτο εἰ ἀφί-
κοιτο ἐς τὸν ἀέρα πεπανθέντος τοῦ καρποῦ, πέτεταί[10]
τε αὐτίκα καὶ ἐοικὸς κώνωπι φαίνοιτο ἄν· νῦν δὲ πρό-
τερον πρὶν ἢ τὸ ζῷον κινηθῆναι,[11] συλλέγουσι τῆς κόκ-
κου τὸν καρπόν· καὶ ἔστι τοῖς ἐρίοις[12] ἡ βαφὴ τὸ αἷ-
μα τοῦ ζῴου. (2) Ἡ δὲ Ἄμβρωσος κεῖται μὲν ὑπὸ τὸ 3
ὄρος τὸν[13] Παρνασσὸν, τὰ ἐπέκεινα[14] δὲ ἢ Δελφοί·

quem Iones et reliqui Graeci coccum, Galli qui supra Phrygiam sunt, patria voce hys nominant. Magnitudo eadem fere quae spinae albae, folia nigriora et molliora quam lentisci; nam cetera lentisco persimilis. Fructus qualis fere solani, ervi magnitudine. Gignitur in huius plantae fructu pusillum animal; id si maturo grano exilierit, volucre iam libero fertur coelo culici simillimum. Verum eas baccas priusquam insectum conceptum exierit legunt; est enim bestiolae eius sanguis inficiendis lanis utilis. (2) Sub monte Parnaso sita est Ambrosus exadversum Delphis. Nomen oppido ab Am-

5. καὶ ἄλλον Vb, ν expunct. Ad κόκκον; κόκκος βαφικὴ διοςκορ. Va marg.

6. ὕσγη Turneb. Adv. XIX, c. 25. Billerbeck Flor. class. p. 232. Schneider s. v. ὕσγινον.

7. ῥάβδον Vb, μνον sup. βδον; mox μαλακέτερα VbLb; deinde ἡ om. Vb.

8. σχῖνος et σχίνῳ Am. CBSmai. La; σχῖνος et σχοίνῳ Ag; σχοῖνος et σχοίνῳ edd. rell. VabMPcLb; πρῖνος Palm. Exerc. p. 441; idem exhibere quaedam antiqua exemplaria (?) affirmat Salmas. Exercit. p. 1342. — ὁμοίως La.

9. δέ ἐστι BPcLa; δέ ἐστιν Ag; μέν ἐστι edd. rell. MVabLb; mox δέ τι Sylb. SBAgPcLb; δέ τοι edd. rell. VabM; neque τι neque τοι habet La; tum τοῦτ' εἰ La. — πεπονθότος Lb.

10. πέπεται Va; sequens τε reposuimus cum BPcAgLa; mox φαίνοιτ' ἂν A; seq. νῦν om. La.

11. κινηθῆναι BSmai.Pc; κυηθῆναι edd. rell. VabLbMAg; κυηθεῖναι La; τῆς κόκκου om. La.

12. ἐρείοις Vb.

13. τὸ MVabLb. — παρνασὸν La; geminato σ rell.

14. ἐπικείμενα Vb. Tum ἢ Δελφοὶ scripsimus e verissima Bekkeri coniectura; οἱ Δελφοὶ edd. codd.

τεθῆναι δὲ τὸ ὄνομα τῇ πόλει ἀπὸ ἥρωός φασιν Ἀμβρώσσου.[15] Θηβαῖοι δὲ ἐς τὸν[16] Μακεδόνων καὶ Φιλίππου καθιστάμενοι πόλεμον περιέβαλον τῇ Ἀμβρώσσῳ διπλοῦν τεῖχος· τόδε δέ ἐστιν ἐπιχωρίου λίθου, χροιὰν[17] μέλανος, ἐς τὰ μάλιστα ἰσχυροῦ· κύκλος δὲ ἑκάτερος τοῦ τείχους πλάτος μὲν ἀποδέων[18] ὀλίγον ἐστὶν ὀργυιᾶς, τὸ δὲ ὕψος ἐς ἡμίσειάν τε καὶ δύο ὀργυιάς, ὅ-
4 που μὴ τὸ τεῖχος πεπόνηκε· διάστημα δὲ ἀπὸ τοῦ[19] προτέρου τῶν κύκλων ἐπὶ τὸν δεύτερόν ἐστιν ὀργυιά· κατασκευὴ δὲ πύργων ἢ ἐπάλξεων ἢ εἴ τι ἄλλο ἐς εὐπρέπειαν τείχους, παρεῖται τὰ[20] πάντα σφίσιν ἅτε τειχίζουσιν ἐπὶ μόνῳ τῷ αὐτίκα ἀμύνεσθαι. ἔστι δὲ ἀγορά τε Ἀμβρωσσεῦσιν οὐ μεγάλη, καὶ ἀνδριάντων ἐν αὐτῇ
5 λίθου πεποιημένων κατεάγασιν[21] οἱ πολλοί. (3) Τραπέντι δὲ ἐπὶ Ἀντίκυραν[22] ἀνάντης τὰ πρῶτά ἐστιν ὁδός· ἀναβάντι δὲ ὅσον δύο στάδια ὁμαλές[23] τε χωρίον καὶ

broso heroe impositum putant. Thebani bello contra Philippum Macedonem suscepto duplici muro urbem cinxerunt. Ad eum exstruendum usi sunt vernaculo lapide; niger is est colore, materia oppido quam durus. Utriusque muri structura lata est paulo minus quam passum unum; altitudo duorum est passuum et amplius dimidii, ubi murus nondum est collapsus. Intervallum est inter utrumque murum passus unius. Pinnae et turres ac caetera quae ad speciem et ornatum addi consueverunt, praetermissa, quod eas munitiones ad subitam solum propugnationem substruxere. Est Ambrosensibus non magnum sane forum, et e statuis marmoreis quae in eo fuerunt positae, multae fractae sunt. (3) Iam Anticyram flectentibus via est acclivis primum; qui stadia duo ascenderint eos plana excipit area. Ad viae dexteram Dictymaeae cogno-

15. In Ambrosi herois nomine eadem lectionis varietas esse videtur quae in urbis nomine; seq. δὲ om. AXK.

16. τῷ μακ. M sec. S; τῶν μακ. M sec. F; nostra Excerpta silent; τῶν μακ. AgLb. — περιέμβαλον La. Mox τόδε δὲ recepimus e Lb; τὸ δὲ rell.

17. χροιὰν AgLa.

18. ἀποδέων coni. K, SCBAgPc La; ἀποδέον edd. rell. VabMLb; mox ὀργυίας VaLb. Deinde post ὕψος delevimus ἐστὶν cum BVaPc AgLb. — οὐργυίας Lb. — πεποίηκε La.

19. τοῦ om. VaLb; mox ὀργυία Va; οὐργυία Lb.

20. δὲ τὰ π. Vb.

21. κατεάγουσιν Va.

22. ἐπὶ τὴν ἀντικύραν La; ἄναντης Ag.

23. ὁμαλεὺς VaMLa.

ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ Δικτυνναίας[24] ἐπίκλησιν ἱερόν ἐστιν Ἀρτέμιδος· ταύτην οἱ Ἀμβρωσεῖς ἄγουσι[25] μάλιστα ἐν 891 τιμῇ· τῷ δὲ ἀγάλματι ἐργασία τέ ἐστιν Αἰγιναία καὶ μέλανος τοῦ λίθου πεποίηται. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς Δικτυνναίας κατάντης ὁδὸς ἐς Ἀντίκυραν[26] πᾶσά ἐστι. τὰ δὲ ἀρχαιότερα ὄνομα εἶναι Κυπάρισσον τῇ πόλει φασί, καὶ Ὅμηρον[27] ἐν Φωκέων καταλόγῳ τὸ ὄνομα θελῆσαι θέσθαι γε αὐτόν,[28] ὅτι ἤδη τηνικαῦτα ἐκαλεῖτο Ἀντίκυρα· εἶναι γὰρ δὴ τὸν Ἀντικυρέα[29] κατὰ Ἡρακλέα ἡλικίαν. κεῖται μὲν δὴ ἡ πόλις κατὰ Μεδεῶνος τὰ ἐρεί- 6
πια· ἐδήλωσα δὲ ἀρχομένης τῆς ἐς Φωκέας[30] ** ἐς τὸ

mento Dianae templum exsurgit. Huic Ambrosenses deae praecipuos habent honores; signum Aeginaeae artis est, e nigro lapide. A templo Dictynaeae Anticyram usque declivis tota via est. Priscis olim temporibus Cyparissum urbi nomen fuisse dicunt, et Homerum quidem in recensendis Phocensibus ipsum antiquius nomen memoriae prodere voluisse; fuisse enim tunc Anticyram iam coeptam appellari; nam Anticyreum, a quo urbi nomen, fuisse Herculi aequalem. Sita urbs est iuxta Medeonis ruinas. In huius vero ipsius de Phocensium rebus commentarii initio expositum est a me, ** Delphici

24. *δικτυναίας* Vab; sic etiam postea Va; *δικτυοναίας* Vb; *δικτιναίας* La; et sic postea. *Δικτύννης* Spanh. ad Callim. in Dian. 205; *Δικτυνναίας* rell.; conf. III, 12, not. 24. III, 24, not. 26. Eadem scriptura restituenda erat II, 30, not. 3, ubi *δικτυήνα* nihil aliud est quam *δικτύη* supra positâ correcturâ *να*/—, quod probat accentus a Pc omissus; vid. vol. I, pag. XLII.

25. *ἄγουσι* Sinai. BLab; *ἄγουσιν* edd. rell. Ag; tum *ἀγάματι* A; deinde *ἐργασίαν* M; mox *αἰγινέα* Vab; *αἰγιναῖα* Lb.

26. *ἀντικύρα* La; *πᾶσα* om. Va MLb; tum *ἐστιν* Ag; *φασὶν* AgM; *τὴν πόλιν φασὶν* La.

27. *ὅμηρος* VaLa. Hom. Il. II, 519.

28. „Post *αὐτὸν* excidisse *γε εἰδότα* praeter necessitatem suspicatur Kuhn: nam si quid mutandum esset, pro *ὅτι* mallem *ὅτε*." F. Nobis magis placeret *τοῦτο* nisi profundius cubat mendum, quod particula *γε* indicari videtur. Tum *εἶναι γὰρ τὸν ἀντικυρέα ἐς τὸ ἀκριβέστερον τῆξαι κτλ.* Va v. cap. 38, 6. Est igitur lacuna unius fere folii quod librarius haud dubie praetermisit parum attentus.

29. *ἀντικυραιέα* VbLa; *μεδῶνος* La; mox *ἐρίπεια* Vb; *ἐρίπια* La ut semper fere.

30. Post *φωκέας* Bekkerum secuti lacunam indicavimus; addit Buttmannus *συγγραφῆς καὶ Μεδεωνίους καὶ Ἀντικυρέας*. Excidisse *συγγραφῆς* vidit etiam Pors. Post *Δελφοῖς* inserere velit *Ἀντικυρέας* F, quod et nobis in mentem venit. Editionum lectionem tuetur S, *συγγραφῆς* subintelligens et *Ἀντικυρέας* e praecedente *ἡ πόλις* eruens. Quod uno versu nimium videtur.

ἱερὸν ἀσεβῆσαι τὸ ἐν Δελφοῖς. Ἀντικυρέας δὲ[31] ἐποίησε
μὲν ἀναστάτους καὶ ὁ Ἀμύντου Φίλιππος, ἐποίησε δὲ
καὶ δεύτερα Ὀτίλιος[32] ὁ Ῥωμαῖος, ὅτι ἦσαν ὑπήκοοι
καὶ οὗτοι Φιλίππου τοῦ Δημητρίου βασιλεύοντος Μα-
κεδόνων· ὁ δὲ ἐπὶ τὸν Φίλιππον ἀμύνειν Ἀθηναίοις ὁ
7 Ὀτίλιος ἀπέσταλτο ἐκ Ῥώμης. (4) Τὰ δὲ ὄρη τὰ ὑ-
πὲρ τὴν Ἀντίκυραν[33] πετρώδη τε ἄγαν ἐστὶ καὶ ἐν αὐ-
τοῖς φύεται μάλιστα ὁ ἐλλέβορος.[34] ὁ μὲν αὐτοῦ μέ-
λας χωρεῖσαι ἀνθρώποις καὶ ἔστι γαστρὶ καθάρσιον, ὁ
δὲ ἕτερος λευκὸς[35] δι' ἐμέτου καθαίρειν πέφυκε· τὸ δὲ
φάρμακον τὸ ἐς τὴν κάθαρσιν ἡ τοῦ ἐλλεβόρου ῥίζα
8 ἐστίν. Ἀντικυρεῦσι δὲ εἰσὶ μὲν ἀνδριάντες ἐν τῇ ἀγορᾷ
χαλκοῖ, ἔστι δέ σφισιν ἐπὶ τῷ λιμένι Ποσειδῶνι οὐ μέγα
802 ἱερόν, λογάσιν ᾠκοδομημένον λίθοις· κεκονίαται[36] δὲ

Apollinis templum spoliarunt. Anticyrenses vero a Philippo Amyntae filio sedibus eiecti suis fuere. Eadem clade eos postea affecit Otilius Romani exercitus imperator, eo nempe nomine quod ipsi quoque se dicto audientes praebuissent Philippo Demetrii filio in Macedonia regnanti. Missus ex Urbe cum imperio fuerat Otilius ad ferendam contra Philippum Atheniensibus opem. (4) Qui Anticyrae imminent montes valde sunt saxosi. In his frequens elleborum nascitur; et nigrum quidem in usum hominum venit, (alvum enim purgat) candidum (quae est eius altera forma) stomachi molestias per vomitum levat. Et haec utique ad purgandum corpus apposita medela ex ellebori radice evenit. Sunt apud Anticyrenses aeneae statuae in foro. In portu modica Neptuni aedes vilibus lapidibus exstructa; interiorum parietum dealbatum

31. δὲ VbLab; δ' rell. Deinde ἐποίησε μὲν BPcAgLa; ἐποίησεν edd. rell. VbMLb. — ἀναστάτους καλαμύντοῦ La.

32. Ὀτίλιος BVbM (Ὀτίλλιος ser. S.) AgLa; ὁ τίλιος APcLb; ὁ Ἀτίλιος XKFSmin.; ὁ Τίτος hic et postea C, volentibus Löscher K; [ὁ] Ἀτίλιος Smai.; „Titus Flaminius" Am.; Οὐτίλλιος Sylb. Mox in Ὀτίλιος consentiunt A codd.; ὀτίλιος, omisso articulo Lab. Cf. ad VII, 7. not. 36.

33. ἀντίκηραν Vb.

34. ἐλέβορος constanter VbMLab; semel A; mox διαχωρεῖται coni. K, probat Valcken.

35. Post λευκὸς expunximus καὶ cum SBVbMPcAgLb; ante λευκός ὁ inserendum videtur. — δι' ἐμὲ τοῦ La; ἐμετοῦ M. — ἀντικρεῦσι id. — χαλκοῖς — λιμᾶνι La. Praestat fortasse Ποσειδῶνος. — λογᾶσιν M.

36. κεδονιάται Vb; κεκονιάτε La. — Voce ἄγαλμα pagina finit in Ag, unde ἱερὸν — ἐντὸς pagina sq. repetuntur. — χαλκοῦν κεκονιαμ. La. — δελφίνι M.

τὰ ἐντός· τὸ δὲ ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦ πεποιημένον, βέβηκε δὲ ἐπὶ δελφῖνι τῷ ἑτέρῳ τῶν ποδῶν· κατὰ τοῦτο δὲ ἔχει καὶ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῷ μηρῷ· ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ τρίαινά ἐστιν αὐτῷ. τοῦ γυμνασίου δὲ ἐν ᾧ καὶ 9
τὰ λουτρά σφισι πεποίηται, τούτου πέραν ἄλλο γυμνάσιόν ἐστιν ἀρχαῖον· ἀνδριὰς δὲ ἕστηκεν[37] ἐν αὐτῷ χαλκοῦς. φησὶ[38] δὲ ἐπ' αὐτῷ τὸ ἐπίγραμμα Ξενόδαμον παγκρατιαστὴν Ἀντικυρέα ἐν ἀνδράσιν Ὀλυμπικὴν ἀνῃρῆσθαι[39] νίκην. εἰ δὲ ἀληθεύει[40] τὸ ἐπίγραμμα, Ὀλυμπιάδι τῇ πρώτῃ μετὰ δέκα καὶ διακοσίας φαίνοιτο ἂν τὸν[41] κότινον ὁ Ξενόδαμος εἰληφώς· αὕτη δὲ ἐν τοῖς Ἠλείων γράμμασι[42] παρεῖται μόνη πασῶν ἡ Ὀλυμπιάς. ἔστι δὲ ὑπὲρ τὴν ἀγορὰν ἐν φρέατι ὕδατος πηγή· 10
σκέπη δὲ ἀπὸ ἡλίου τῷ φρέατι ὄροφός τε καὶ ἀνέχοντες[43] τὸν ὄροφον κίονες. ἔστι δὲ οὐ πολὺ ἀνωτέρω τοῦ φρέατος λίθοις τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ᾠκοδομημένον μνῆμα· ταφῆναι δέ φασιν ἐνταῦθα τοὺς Ἰφίτου[44] παῖδας, τὸν μὲν ἀνασωθέντα ἐξ Ἰλίου καὶ ἀποθανόντα ἐν τῇ

est tectorium. Signum ex aere factum est, recto statu; pedum altero insistit delphini, ab eoque latere femori impositam habet manum, altera manu tridentem tenet. Gymnasia duo habent; in altero lavacra aedificata, in eo quod e regione est superiore multo antiquius statua spectatur aenea, indicante inscriptione esse illum Xenodamum pancratiasten Anticyrensem qui viros Olympicis ludis vicerit. Quod si ea inscriptio vera est, iudicari facile possit oleastrum accepisse Xenodamum Olympiade undecima supra ducentesimam; nam haec una Olympias ex omnibus in Eleorum literis praeterita est. Supra forum fons est in puteo perennis aquae; solem arcet fastigium columnis fultum. Paulo superiore quam puteus est loco monumentum exstructum e lapide vulgari; in eo sepultos tradunt Iphiti filios, quorum alterum e bello Troiano reducem

37. ἔστικεν Vb.

38. φησὶν Ag. — φησὶν δ' ἐπ' La; δ' ἐπ' etiam Lb; seqq. Ξενόδαμον — ἐπίγραμμα om. MLb.

39. ἀνηρεῖσθαι VbAg.

40. ἀληθεύοι B. — Mox in Lb fuerat μετὰ τὰς δέκα.

41. ἂν τὸν Sylb. FCSBVbMPc AgLab; αὐτὸν AXK.

42. γράμμασιν Ag.

43. ἀνέχοντος Ag. — ἀνοτέρω La.

44. ἰφήτου, ι super η, Ag.

οἰκείᾳ,[45] Σχεδίῳ δὲ ἐν μὲν γῇ τῇ Τρῳάδι τὴν τελευτὴν συμβῆναι λέγουσιν, ἐχθῆναι δὲ οἴκαδε καὶ τούτου τὰ ὀστᾶ.

CAPUT XXXVII.

Memoranda extra urbem Anticyram — Bulis urbs Phocidi finitima — fluvius Heracleus et memoranda Bulidis — Cirrha navale Delphorum et Pythiorum circus, qui equos territare ferebatur — Solonis strategemata in Cirrhaeos — memoranda Cirrhae.

Τῆς πόλεως δὲ ἐν δεξιᾷ, δύο μάλιστα προελθόντι ἀπ'[1] αὐτῆς σταδίους, πέτρα τέ ἐστιν ὑψηλὴ (μοῖρα ὄρους ἡ πέτρα) καὶ ἱερὸν ἐπ' αὐτῆς πεποιημένον ἐστὶν Ἀρτέμιδος· ἔργον[2] τῶν Πραξιτέλους, δᾷδα ἔχουσα τῇ[3] δεξιᾷ καὶ ὑπὲρ τῶν ὤμων φαρέτραν· παρὰ δὲ αὐτὴν κύων ἐν ἀριστερᾷ· μέγεθος δὲ ὑπὲρ τὴν μεγίστην γυναῖκα τὸ ἄγαλμα.

2 (2) Τῇ δὲ γῇ τῇ Φωκίδι ἐστὶν ὅμορος[4] ἣ ὀνομάζεται μὲν ἀπὸ Βούλωνος ἀγαγόντος τὴν ἀποικίαν[5] ἀν-

domi suae mori contigerit, alter Schedius ad Troiam mortem oppetierit; cuius tamen ipsius ossa domum fuerint reportata.

Cap. XXXVII. Ad dexteram duobus circiter ab urbe stadiis saxum eminet excelsum, montis pars. Erectum ibi Dianae templum. Deae signum unum de Praxitelis operibus, dextera facem gerit, ab humeris pendente pharetra; canis ad laevam adsistit; superat simulacrum illud maximae cuiusque foeminae proceritatem. (2) Finitima est Phocidi urbs Bulis. Nomen ei a Bulone qui coloniam illam deduxit ex

45. οἰκείᾳ Sylb. B; οἰκίᾳ edd. rell. VbMPcAgLab. — τελευτὴν, υ erasum, La.

Cap. XXXVII. 1. ἀπ' MLb.

2. ἔργον BPcVb (in Vb ω super o); ἔργων edd. rell. AgLb; ἔργων τῷ La; „supple ἐστιν ἡ Ἄρτεμις, vel revoca ex sequentibus τὸ ἄγαλμα." F; „ante ἔργων puto excidisse αὐτή." S. Possis etiam conlicere Ἀρτέμιδος ἡ θεὸς ἔργων —.

3. ante τῇ expunximus ἐν cum SB MVbPcAgLab. — ὅμων La. — Mox τῇ γῇ δὲ τῇ La.

4. ὅμηρος VbAg; post hanc vocem excidisse Βοῦλις assentiente F indicat Palm. Exerc. p. 442 et Ms. „Finitima est Phocidi urbs Bulis." Am. Hoc nomine aegre caremus. — ἡ ὀνομαζομένη μὲν La.

5. ἀποκίαν Vb.

δρός, συνῳκίσθη δὲ ἐκ πόλεων τῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Δωρίδι· λέγονται[6] δὲ οἱ Βούλιοι Φιλομήλου καὶ Φωκέων *** σύλλογον τὸν κοινόν. ἐς δὲ τὴν Βοῦλιν[7] ἐκ μὲν τῆς Βοιωτίας Θίσβης σταδίων ἐστὶν ὁδὸς ὀγδοήκοντα, ἐξ Ἀντικύρας δὲ τῆς Φωκέων δι' ἠπείρου μὲν καὶ εἰ ἀρχήν[8] ἐστιν οὐκ οἶδα, οὕτω δύσβατα ὄρη καὶ τραχέα τὰ μεταξὺ Ἀντικύρας τέ ἐστι καὶ Βούλιδος· [ἐς δὲ τὸν[9]] 803
*** λιμένα σταδίων ἐξ Ἀντικύρας ἐστὶν ἑκατόν· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ λιμένος στάδια ὁδοῦ τῆς πεζῆς τῆς ἐς[10] Βοῦλιν ἑπτὰ εἶναι μάλιστα εἰκάζομεν. (3) Κάτεισι δὲ καὶ 3
ποταμὸς ἐς θάλασσαν ταύτῃ χειμάρρος,[11] ὃν οἱ ἐπιχώριοι ὀνομάζουσιν Ἡράκλειον.[12] κεῖται δὲ ἐπὶ ὑψηλοῦ τε ἡ Βοῦλις καὶ ἐν παράπλῳ[13] περαιουμένοις ἐξ Ἀντικύρας ἐς Λέχαιον τὸ Κορινθίων. οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν-

priscae Doridis urbibus. Dicuntur Bulii Philomeli et Phocensium *** conventum communem. Bulin a Thisbe Boeotiae oppido via est stadium LXXX; ab Anticyra vero per continentem terram num ulla eo pateat via compertum certe non habeo. Montes enim sane quam ardui et asperi inter utramque urbem intersunt. Ab Anticyra ad portum stadiûm C iter. (2) A portu Bulim usque nihilo longiorem quam stadiûm VII pedestrem viam esse coniicimus. (3) Descendit ea via in mare torrens fluvius quem accolae Herculeum nominant. Sita est Bulis excelso loco, eamque praetervehuntur qui ex Anticyra Lechaeum Corinthiorum navibus petunt. Eius loci in-

6. λέγονται — κοινὸν locus corruptus; cum B lacunam indicavimus post Φωκέων (erat procul dubio — Φιλομήλου καὶ Φωκέων ...... Φωκέων σύλλογον τὸν κοινόν); Smai. asteriscum habet post κοινόν. Ibidem lacunam indicat Palm. Ms. „Contribuerunt se Bulidii Philomelo et Phocensibus in eundem conventum.“ Am. (» Βουλίδιοι συντελέσαι ἐς Φιλ.); συλλέγονται coni. K Goldh.; λέγονται δὲ οἱ B. Φιλ. καὶ Φωκέων συλλόγου οὐ κοινωνεῖν coni. F. Siebelisio pro συλλόγου in hac coniectura magis placeret συλήσεως. — φωκέων ἐς τὸν σύλλογον τὸν κοιν. La, quod genuinae lectionis elementa continere videtur. Βούλιοι hic et postea BPcVb (semel Βουλιδῶις) Ag (semel βουλίδιοι) Steph. Byz.; Βουλίδιοι cdd. rell. M (semel Βουλίοις) La; βούλιοι Lb, semel βουλίδι, οι sup. δι.

7. Βούλιν VbLb (sic solent) A semel. — σταδίων ὁδὸς La, omisso ἐστίν.

8. ἡ ἀρχὴν M; ἡ ἀρχὴ AgLb. — τραχεῖα La.

9. ἐς δὲ τὸν om. PcMAgLb. Locus interpolatus, nondum restitutus.

10. τῆς ἐς coni. S; τὰ ἐς cdd. codd.

11. χείμαρος VbAg.

12. Ἡράκλειον VbLa.

13. παράπλω Vb; tum παραινουμένης, οι super η, Ag; mox λέχεον VbM.

ταῦθα πλέον ἡμίσεις[14] κόχλων ἐς βαφὴν πορφύρας εἰσὶν ἁλιεῖς. κατασκευὴ δὲ ἡ ἐν τῇ Βούλιδι οὔτε ἡ ἄλλη θαύματος πολλοῦ, καὶ ἱερὰ θεῶν ἐστιν Ἀρτέμιδος, τὸ δὲ αὐτῶν Διονύσου· τὰ δὲ ἀγάλματα ξύλου μέν ἐστιν εἰργασμένα·[15] ὅστις δὲ ἦν ὁ ποιήσας οὐχ οἷοί τε ἐγενόμεθα συμβαλέσθαι.[16] θεῶν δὲ ὅντινα οἱ Βούλιοι σέβουσι μάλιστα, Μέγιστον μὲν ὀνομάζουσι,[17] Διὸς δὲ κατὰ ἡμετέραν δόξαν ἐστὶν ἐπίκλησις. καὶ πηγὴ Βουλίοις ἐστὶ
4 καλουμένη Σαύνιον. (4) Ἐς δὲ Κίῤῥαν[18] τὸ ἐπίνειον Δελφῶν ὁδὸς μὲν σταδίων ἑξήκοντά ἐστιν ἐκ Δελφῶν· καταβάντι δὲ ἐς τὸ πεδίον ἱππόδρομός τέ ἐστι[19] καὶ ἀγῶνα Πύθια ἄγουσιν ἐνταῦθα τὸν ἱππικόν. τὰ μὲν δὴ ἐς τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ Ταράξιππον ἐδήλωσέ μοι τὰ ἐς Ἠλείους τοῦ λόγου, ὁ δὲ ἱππόδρομος ἔοικε τοῦ[20] Ἀπόλλωνος τάχα μέν που καὶ αὐτὸς τῶν ἱππευόντων τινὰ ἀνιᾶ-

colarum pars plusquam dimidia conchas ad purpuream tincturam piscantur. Ornamenta intra eius urbis moenia neque alia ulla sunt quae visentibus admirationem efficiant; et duarum aedium, quarum una Dianae, altera Liberi est, simulacra e ligno elaborata fuerunt; neque omnino quis ea fecerit ulla coniectura consequi possumus. Ex omnibus dis quem prae ceteris venerantur Bulii, Maximum illum nominant; cognomentum id ex nostra opinione Iovis est. Iidem Bulii Saunium fontem habent. (4) Cirrham, quod est Delphorum navale, ab ipso Delphorum oppido via stadiûm LX perducit. Quum in campos descensum fuerit, circus illic est ubi equestres Pythiorum ludi fiunt. De Taraxippo (equorum terriculo) quo in Olympia equi consternantur, tunc diximus quum res Eleorum stylo persequeremur. Etiam in hoc circo Apollini dedicato

14. πλέον ἢ Cor.; at cf. VII, 25, not. 27. πλεονημισεισκοχλων Lb. — οὔτε ἄλλη, sine ἡ, La. Tum ἐς βαθὺν Vb.

15. εἰργασμένος M; mox οἷος τὲ M.

16. συμβαλέσθαι Smin. Cor. Smai. B; συμβάλεσθαι M (sine accentu in Excerpt. nostris); συμβάλλεσθαι edd. rell. VbPcAgLb; συμβαλλέσθαι expuncto altero λ, La; seq. δὲ om. AXK; tum βουλίδιοι AgLa; mox βουλιδίοις La; βουλίοις h. l. M.

17. ὀνομάζουσιν Ag. — γαύνιον La.

18. κίῤῥαν Vb.

19. ἔστιν Ag; seq. Πύθια a glossatore profectum putamus; qui eiicere non audet, melius, quantum nos sentimus, cum Lb scribet πυθίῳ. — ἐς τὸν ὀλυμπίαν et mox ἐς ἤλει- (fin. lin.) τοῦ λόγου La. Respicit Pausanias locum VI, 20, 15 sqq.

20. τὸν ἀπόλλ. Ag; mox praestare videtur καὶ οὗτος.

σαι, ἅτε ἀνθρώποις τοῦ δαίμονος ὁμοίως ἐπὶ ἔργῳ παντὶ καὶ ἀμείνω καὶ τὰ χείρω νέμοντος· οὐ μέντοι καὶ αὐτὸς[21] ταραχὴν τοῖς ἵπποις ὁ ἱππόδρομος οὔτε κατὰ αἰτίαν ἥρωος οὔτε ἐπ' ἄλλῃ πέφυκεν ἐργάζεσθαι προφάσει. τὸ δὲ πεδίον τὸ ἀπὸ τῆς Κίῤῥας[22] ψιλόν ἐστιν 5 ἅπαν, καὶ φυτεύειν δένδρα οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ ἔκ τινος ἀρᾶς ἢ ἀχρεῖον τὴν γῆν ἐς δένδρων τροφὴν εἰδότες. λέγεται δὲ ἐς τὴν Κίῤῥαν[23] * * καὶ ἀπὸ τῆς Κίῤῥας τὸ ὄνομα τὸ ἐφ' ἡμῶν τεθῆναι τῷ χωρίῳ φασίν. Ὅμηρος μέντοι Κρῖσαν[24] ἔν τε Ἰλιάδι ὁμοίως καὶ ὕμνῳ τῷ ἐς Ἀπόλλωνα 894 ὀνόματι τῷ ἐξ ἀρχῆς καλεῖ τὴν πόλιν. χρόνῳ δὲ ὕστερον οἱ ἐν τῇ Κίῤῥᾳ ἄλλα τε ἠσέβησαν ἐς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἀπετέμνοντο[25] τοῦ θεοῦ τῆς χώρας. πολεμεῖν 6 οὖν πρὸς τοὺς Κιῤῥαίους ἔδοξεν Ἀμφικτύοσι,[26] καὶ

gravis aurigis noxa aliquando incussa videtur, ut est in rebus omnibus modo infensior, modo aequior fortuna. Non tamen hippodromus vel heroe aliquo infensiore, vel alia quapiam re ad equos consternandos comparatus est. Campi Cirrhae adiacentes puri undique sunt, sive quod vestiri eos dirae execrationes prohibeant, seu quod soli natura non est arboribus educandis opportuna. Narratur de Cirrha * * * et ab hac Cirrha urbi nomen quod hac aetate in usu est exstitisse arbitrantur. Homerus tamen et in Iliade et item in hymno quem fecit in Apollinem, Crissam prisco nomine appellat. Longo deinde post tempore quum incolae et aliis impietatis generibus Apollinis numen laesissent, et in sacrorum finium possessionem temere irruissent, publico Amphictyonum decreto arma

21. οὐ μέντοι καὶ αὐτός γε Pors., laudans locum similem cap. 38, 2. οὐ μέντοι καὶ αὐτίκα γε; lenius fortasse οὐ μέντοι γε αὐτός. — ταραχὴν FCSB; ταραχῇ ἦν (i. e. ταραχῇ ην) AXKMVbPcAgLab.

22. κύῤῥας Vb; ψιλόν ἐστιν usque ἀπὸ τῆς Κίῤῥας om. La. Quid h. l. sibi velit ἀπὸ non satis perspicimus; annon τὸ ὑπὸ τῆς Κίῤῥας ψιλόν ἐστιν?

23. Lacunam viderunt Sylb. KF, indicarunt CSB; „Post λέγεται δὲ ἐς τὴν Κίῤῥαν aliquid deesse omnes viderunt, Sylburgius putavit λόγος seu μῦθος [λόγος inseruit Krüger. ad Clint. Fast. Hell. pag. 208. not.], Facius διάφορα, Kuhnius nympham fuisse indicatam, quae suum nomen urbi dederit, Amasaeum sequutus." S. „ἀπὸ τῆς Κρίσσας." Palm. Ms.

24. Κρῖσαν SBAgPc(?); κρίσαν MVbLab; Κρίσσαν AXKFC. — Hom. Il. II, 520; hymn. in Apoll. 269. 282. 438. De nominis scriptura conf. Eustath. ad Iliad. l. d. p. 273 (207). — ἐσέβησαν La.

25. ἀπέτεμνον AXFCSBVbMPcAg Lb; ἀπέτεμον Sylb. KLa; ἀπετέμνοντο coni. F; probat S; recepimus.

26. Ἀμφικτύοσι SBLb; Ἀμφικτύοσιν AXKFCLa; ἀμφικτύονσιν Ag.

Κλεισθένην τε Σικυωνίων τυραννοῦντα προεστήσαντο ἡγεμόνα εἶναι καὶ Σόλωνα ἐξ Ἀθηνῶν ἐπηγάγοντο[27] συμβουλεύειν· χρωμένοις δέ σφισιν ὑπὲρ νίκης ἀνεῖπεν[28] ἡ Πυθία·

> Οὐ πρὶν τῆσδε πόληος[29] ἐρείψετε πύργον ἑλόντες,
> Πρίν κεν[30] ἐμῷ τεμένει κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης
> Κῦμα ποτικλύζῃ[31] κελαδοῦν ἐπὶ οἴνοπα πόντον.

(5) Ἔπεισεν[32] οὖν ὁ Σόλων καθιερῶσαι τῷ θεῷ τὴν Κιῤῥαίαν, ἵνα δὴ τῷ τεμένει τῷ Ἀπόλλωνος[33] γένηται
7 γείτων ἡ θάλασσα. εὑρέθη δὲ καὶ ἕτερον τῷ Σόλωνι σόφισμα ἐς τοὺς Κιῤῥαίους. τοῦ γὰρ Πλειστοῦ τὸ ὕδωρ

sunt in sacrilegos mota. Bellum id Clistheni Sicyoniorum tyranno mandarunt, Athenisque cuius ille consilio uteretur Solonem evocarunt; ac de victoria consulentibus oraculum Delphici Apollinis ita responsum est:

> Non datur ante urbis celsas evertere turres,
> Caerula quam lucis immiserit Amphitrite
> Rauca fluenta meis, vasti de gurgite ponti.

(5) Persuasit igitur Solon ut Cirrhaeum agrum sacrarent Apollini, quo sacro dei agro mare vicinum fieret. Alio etiam idem Solon est in Cirrhaeos usus astu, quod aquam Plisti

Tum Κλεισθένην FCSBVbMAgLab; Κλεισθένη AXKPc.

27. ἐπιγάγοντο VbLaM.

28. pro ὑπὲρ νίκης ἀνεῖπεν habet ὕπερ νικῆσαν εἶπεν M et in marg. ὑπερενίκησαν; ὑπερνικησαν εἶπεν Lb; περὶ νίκης Suidas s. v. Σόλων; mox Πυθώ idem.

29. πόλεως La; πόλιος Suid. — ἐρίψετε AVb; ἐῤῥίψετε Suid.; ἔρειψέ τε (εἶρ εἴψέτε sec. S) M; ἐῤῥύφετε Ag; ἐῤῥείψετε La; ἔρριψέ τε Lb; „ἐρίθετε] Codices sive apud Aeschinem [adv. Ctesiph. pag. 418. Bekker.] sive apud Pausaniam variant ἐρείψετε, ἐῤῥίψετε, ἐρίψατε, ἐρείψατε." Ang. Mai Excerpt. Vatic. e Diod. Sic. in Nova Collect. Script. vet. II, p. 20. (Diod. Sic. ed. Dindorf. III, pag. 22).

30. πρίν κεν Suid. SB; πρὶν ἢ ἐν cod. Vatic. ap. Ang. Mai; πρὶν καὶ ἐν AVbPcAgLb; πρὶν καὶ XKFCLa; idem in M esse e silentio argumentamur; πρίν γε θεοῦ τεμένη Aeschines d. l.; „ἢ ἐν] var. lect. γε, τε, καί." Ang. Mai d. l.

31. ποτὶ κλύζῃ A; ποτικλύζοι Suid.; ποτικλύζει Excerpt. Vatic. — κελαδοῦν ἱεραῖσιν ἐπ' ἀκταῖς Aeschines et Excerpt. Vatic.

32. ἐπείσε (sic) VbLb; ἔπεισε M. — καθιεῤῥῶσαι, omisso seq. τῷ θεῷ, Ag; καθιερῶσαι usque ἀλλαχόσε ὁ Σόλων om. La.

33. τῷ ἀπόλλωνι Ag, unde τῷ retinuimus; τοῦ rell. Tum Πλειστοῦ et Πλειστὸν scripsimus cum Pors. S; Πλείστου et Πλεῖστον edd. rell. Lb; πλείστου etiam La; conf. X, 9, not. 45.

ῥέον διὰ ὀχετοῦ σφίσιν ἐς τὴν[34] πόλιν ἀπέστρεψεν ἀλλα-
χόσε ὁ Σόλων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τοὺς πολιορκοῦντας
ἔτι ἀντεῖχον ἔκ τε φρεάτων καὶ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ[35]
πίνοντες· ὁ δὲ τοῦ ἐλλεβόρου τὰς ῥίζας ἐμβαλὼν ἐς τὸν
Πλειστὸν, ἐπειδὴ ἱκανῶς τοῦ φαρμάκου[36] τὸ ὕδωρ ᾔ-
σθετο ἔχον, ἀνέστρεψεν[37] αὖθις ἐς τὸν ὀχετόν· καὶ (ἐνε-
φορήσαντο[38] γὰρ ἀνέδην οἱ Κιῤῥαῖοι τοῦ ὕδατος) καὶ[39]
οἱ μὲν ὑπὸ ἀπαύστου τῆς διαῤῥοίας ἐξέλιπον οἱ ἐπὶ τοῦ
τείχους τὴν φρουρὰν, Ἀμφικτύονες δὲ ὡς εἷλον τὴν πό- 8
λιν ἐπράξαντο ὑπὲρ τοῦ[40] θεοῦ δίκας παρὰ Κιῤῥαίων,
(6) καὶ ἐπίνειον Δελφῶν ἐστὶν ἡ Κίῤῥα· παρέχεται δὲ
καὶ ἐς θέαν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς ναόν[41]
τε καὶ ἀγάλματα μεγέθει μεγάλα καὶ ἐργασίας Ἀττικῆς·
ἡ δὲ Ἀδράστεια ἵδρυται μὲν ἐν τῷ αὐτῷ σφίσι, μεγέθει 895
δὲ τῶν ἄλλων ἀποδέουσα ἀγαλμάτων ἐστίν.

amnis ex alveo unde intra urbem influebat alio avertit. Sed quum obsidentibus resisterent oppidani, et partim puteanas, partim pluvias aquas e cisternis potarent, ellebori radices quamplurimas in Plistum coniiciendas curavit, atque ubi satis infectam medicamento aquam intellexit, in pristinum alveum amnem reposuit. Cirrhaei quum avidius de aqua illa bibissent, alvi perpetua profluentia laborantes moenium praesidium deserere coacti sunt. Amphictyones urbe potiti ac Cirrhaeis male multatis dei iniurias ulti sunt, (6) et tunc coepit Cirrha Delphorum navale esse. Extant adhuc quae spectentur digna, Apollinis, Dianae, Latonae commune fanum; signa in eo praegrandia Attici operis. In eadem aede Adrastea dedicata est inferior magnitudine signis ceteris.

34. δι' ὀχετοῦ εἰς τὴν Suid. — ἀπέστρεψεν Suid. SB, ἀπέτρεψεν AXKFCMVbAgLb; seq. ὁ Σόλων om. Suid.

35. ἐκ θεοῦ Suid.

36. φαρμακος M. — ἔχων La.

37. ἀπέστρεψεν AXKFCBMVbPc; ἀντέστρεψεν S e Suid., unde nos ἀνέστρεψεν fecimus; ἀπέτρεψεν Lab.

38. ἐνεφρονήσαντο M; ἐνεφορήθησαν Suid. — ἀνέδην Suid. (ἀναίδην ante Kuster.) SB; ἀναίδην Pc AgLb; ἄδην AXKFCM; ἄδδην Vb; ἄναιδην (sic) La.

39. καὶ cum S expungendum putamus. — οἱ ἐπὶ τοῦ usque τὴν πόλιν om. La.

40. τοῦ reposuimus cum BPcAg La. — Post Κιῤῥαίων virgulam habet B; distinctionem maximam edd. rell.; nullam utique La.

41. ναόν coni. F. recep. CB; ναοὺς voluit K; ναῶς La; ναὸς AXKFVbMPcAgLb. Siebelis loci integritatem sibi defendisse videtur post θέαν interpunctione maiore distinguens.

CAPUT XXXVIII.

Locris confinibus Phocensium et de eorum denominatione mira et varia narratio — Amphissa urbs — memoranda Amphissae et initia celebrata pueris, qui Ἄνακες appellantur — Locrorum urbes, Myonia eiusque memoranda — Oeanthea eiusque memoranda ac Naupactus — carmina Naupactia et memoranda Naupacti — templi Aesculapii rudera.

Ἡ δὲ γῆ ἡ Λοκρῶν τῶν καλουμένων Ὀζολῶν προς-
εχὴς τῇ Φωκίδι ἐστὶ κατὰ τὴν Κίῤῥαν· ἐς δὲ τὴν ἐπί-
κλησιν[1] τῶν Λοκρῶν τούτων διάφορα ἤκουσα, ὁμοίως δὲ
ἅπαντα δηλώσω. Ὀρεσθεῖ τῷ Δευκαλίωνος βασιλεύοντι
ἐν τῇ χώρᾳ κύων ἔτεκεν ἀντὶ σκύλακος ξύλον· κατορύ-
ξαντος δὲ τοῦ Ὀρεσθέως[2] τὸ ξύλον ἅμα τῷ[3] ἦρι φῦ-
ναι ἄμπελον ἀπ' αὐτοῦ λέγουσι, καὶ ἀπὸ τοῦ ξύλου
2 τῶν ὄζων γενέσθαι τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις. οἱ δὲ
Νέσσον πορθμεύοντα ἐπὶ τῷ Εὐήνῳ τρωθῆναι μὲν ὑπὸ
Ἡρακλέους, οὐ μέντοι καὶ αὐτίκα γε ἀποθανεῖν, ἀλλὰ
ἐς τὴν γῆν ταύτην ἐκφυγεῖν νομίζουσι·[4] καὶ ὡς ἀπέ-
θανε σήπεσθαί τε ἄταφον καὶ ὀσμῆς τῷ[5] ἐνταῦθα ἀέρι

Cap. XXXVIII. Ager Locrorum qui sunt Ozolae vocati, iuxta Cirrham Phocidi contiguus est. De huius populi cognomine diversa sunt ac dissidentia inter se quae audivi; referam pariter omnia. Orestheo Deucalionis filio regnum in hac regione obtinenti, sua canis pro catulo lignum peperit. Id quum Orestheus defodisset, vere appetente vitem ex ea materia enatam tradunt. A ramis itaque ex eo caudice editis (qui Ozi a Graecis appellantur) nomen gentem duxisse. Narrant alii Nessum qui portitoris ad Euenum amnem operam viatoribus navabat, non statim ab Hercule accepto vulnere occubuisse, sed intra huius terrae fines effugisse. Ibi quum animam efflasset, a tetro insepulti cadaveris odore noxam aërem con-

Cap. XXXVIII. 1. *ἐπίκλησιν* FC (vit. typ. propagatum).
2. *Ὀρεσθέσεως* Vb; *ὀρυσθέως* Ag.
3. *τῷ* om. MLb. — *ἅμα τῷ* — *τοῦξύλου* omisit in La librarius versus operis finem negligentior. Tum *φῦναι* SBMAg; *φυῆναι* AXKFCVb Pc. — *εὐηνῷ* La.
4. *νομίζουσιν* AgM. — *ἀπέθανε* Lab; *ἀπέθανεν* rell.
5. *τῶν* M; *τε* La; *τὸ* Lb.

μεταδοῦναι δυσώδους. ὁ δὲ τρίτος τῶν λόγων καὶ ὁ
τέταρτος, ὁ μὲν ποταμοῦ τινὸς ἄτοπον τήν τε ἀτμίδα
καὶ αὐτό φησιν[6] εἶναι τὸ ὕδωρ, ὁ δὲ τὸν ἀσφόδελον
φύεσθαι πολὺν καὶ ἀνθοῦντα ὑπὸ τῆς ὀσμῆς[7] *** λέ- 3
γεται δὲ καὶ ὡς οἱ πρῶτοι[8] τῶν ἐνταῦθα ἀνθρώπων
ἦσαν αὐτόχθονες· ἐσθῆτα δὲ οὐκ ἐπιστάμενοί πω ὑφαί-
νεσθαι[9] σκέπην πρὸς τὸ ῥῖγος θηρίων δέρματα ἐποιοῦντο
ἀδέψητα,[10] τὸ δασὺ τῶν δερμάτων ἐς τὸ ἐκτὸς ὑπὲρ
εὐπρεπείας τρέποντες· ἔμελλεν οὖν κατὰ τὸ αὐτὸ ταῖς
βύρσαις καὶ ὁ χρὼς σφισιν ἔσεσθαι δυσώδης. (2) Δελ- 4
φῶν δὲ ἀπωτέρω σταδίοις[11] εἴκοσί τε καὶ ἑκατόν ἐστιν
Ἄμφισσα μεγίστη καὶ ὀνομαστοτάτη πόλις[12] τῶν Λο-
κρῶν· ἐσποιοῦσι δὲ αὑτοὺς ἐς τὸ Αἰτωλικὸν αἰσχύνῃ
τῶν Ὀζολῶν τοῦ ὀνόματος· καὶ δὴ καὶ ἔχει λόγον εἰ- 806
κότα, ὅτε βασιλεὺς [ὁ][13] Ῥωμαίων ἀναστάτους ἐς τὸν[14]
Νικοπόλεως συνοικισμὸν ἐποίησεν Αἰτωλούς, ἀποχωρῆ-

traxisse. Tertius quidam dissipatus est sermo, graviter olentem vaporem e foetida cuiusdam fluminis aqua exhalari. Sunt qui dicant, illic hastulam regiam plurimam (Asphodelon vocant) gigni, e cuius florum odore **. Accedit ad nominis originem investigandam quod hos homines fuisse indigenas accepimus; eos quum vestem texere nondum didicissent, velare corpora solitos ad frigus propulsandum ferarum recentibus coriis, pilo extrorsum converso quo vestitus plus decoris haberet. Oportuisse itaque consimilem tergoribus odorem membra redolere. (2) Stadiûm CXX itinere Delphis abest Amphissa, Locrorum urbs maxima et nobilissima; sed Ozolarum quod nominis suppudebat cum Aetolis censeri se maluerunt, ac probabilem sane rationem habet quod aiunt, quum Romanus Imperator Aetolos suis sedibus excitatos Nicopolim transferret (ut scilicet novam illam coloniam inquilinis locupletaret) maiorem Aetolicae plebis mul-

6. *φασιν* AgLa.

7. Post *ὀσμῆς* lacunam indicavimus cum Smai. B; idem volentibus KF. Fortasse non omittendo sed addendo peccatum est a librario; deleto enim *φύεσθαι* satis placide procedit oratio, si *ἄτοπον εἶναι* animo repetimus ad *ἀσφόδελον*.

8. *πρώτη*, p. corr. *πρῶτοι* Vb. — Post *ἐσθῆτα δὲ* Lb repetit inter uncos *καὶ ὡς πρῶτοι — ἦσαν αὐτό*.

9. *οὐκ ἐπιστ. οὔπω ὑφαίνειν* Pc; *ἐπιστάμενος* Ag; *ἐπιστ. παρυφαίνεσθαι* La.

10. *ἀδέψυστα* Vb; *ἀδέψιστα* LbMAg; *ἀδέψιτα* La.

11. *σταδίους* VbMLb; *ἀποτέρω* AgLa; seq. *τε* recepimus cum B PcAgLa.

12. *ἡ πόλις* Vb; tum *ποιοῦσι* M; *ἐπιοῦσι* Lb. — *αὐτοὺς* A.

13. *ὁ* om. BPc; uncis inclusimus.

14. *ἐς τὸ* Vb. — *συνικιμὸν* La.

σαι τοῦ δήμου τὸ πολὺ ἐς τὴν Ἄμφισσαν. τὸ μέντοι ἐξ ἀρχῆς γένους τοῦ[15] Λοκρῶν εἰσί· τεθῆναι δὲ τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀμφίσσης τῆς Μάκαρος τοῦ Αἰόλου φασί, καὶ Ἀπόλλωνα ἐραστὴν γενέσθαι τῆς Ἀμφίσσης.

5 (3) Κεκόσμηται δὲ ἡ πόλις κατασκευῇ τε τῇ ἄλλῃ καὶ τὰ μάλιστα ἥκοντα ἐς μνήμην ἔστι μὲν μνῆμα Ἀμφίσσης, ἔστι δὲ Ἀνδραίμονος· σὺν δὲ αὐτῷ ταφῆναι λέγουσι καὶ Γόργην τὴν Οἰνέως συνοικήσασαν[16] τῷ Ἀνδραίμονι. ἐν δὲ τῇ ἀκροπόλει ναός σφισιν Ἀθηνᾶς καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦ[17] πεποιημένον· κομισθῆναι δὲ ὑπὸ Θόαντός φασιν[18] [αὐτὴν] ἐξ Ἰλίου καὶ εἶναι λαφύρων τῶν ἐκ Τροίας·

6 οὐ μὴν καὶ ἐμέ γε ἔπειθον.[19] ἐδήλωσα δὲ ἐν τοῖς προτέροις τοῦ λόγου Σαμίους Ῥοῖκον[20] Φιλαίου καὶ Θεόδωρον Τηλεκλέους εἶναι τοὺς εὑρόντας χαλκὸν ἐς τὸ ἀκριβέστερον[21] τῆξαι· καὶ ἐχώνευσαν οὗτοι πρῶτοι. Θεοδώρου[22] μὲν δὴ οὐδὲν ἔτι οἶδα ἐξευρὼν ὅσα γε χαλκοῦ

titudinem se Amphissam recepisse. Sed omnino ab ipsis originibus civitas haec Locrorum fuit; et nomen ei quidem inditum ab Amphissa, quam a Macare Aeoli filio genitam Apollo adamavit. (3) Multis est ea operibus exornata, sed omnium quae memoriae commendentur dignissima, Amphissae monumentum et item Andraemonis; una cum eo sepultam dicunt Gorgen uxorem, Oenei filiam. In arce est Minervae aedes cum aeneo signo quod erecto statu est. Deportatum a Thoante ab Ilio credi volunt e Troiana praeda exemptum. Mihi certe id minus persuadent. Docuimus enim in alia huius historiae parte, Samios homines Rhoecum Philaei et Theodorum Teleclis filium primos omnium aeris fundendi rationem quam exactissimam monstrasse: iidem sane primi aes conflarunt. Nullum tamen Theodori opus quod fuerit ex aere fa-

15. γένους τοῦ SBMPcAg; βένους τὰ Vb; τοῦ γένους AXKFC; τῶν λοκρῶν γένους La. — τεθεῖναι Vb. Tum Μακαρέως legisse videtur Am. „a Macareo genitam.“ — φασὶ Lb; φασὶν rell. — τε post κατασκευῇ om. La.

16. συνοικήσασα M.

17. χαλκοῦ Sylb. KFCSB; χαλκοῦν AXVbPcAgLab; silet M.

18. φασὶ K; seq. αὐτὴν om. La.

19. μὴν καὶ ἐμέ γε ἔπειθον PcAg La; μήν γε καὶ ἐμὲ ἔπ. rell. praeter Lb qui utroque loco γε habet. — δ' ἐν Ag.

20. ῥοίκον MVb. — Φιλαίου AX KFCSMVbAgLab; Φιλέου B; conf. VIII, 14, not. 31. — Θεόδωρον Vb. — Τηλεκλέους Sylb. SB, et sic habere Lab e silentio suspicamur; Τηλέκλους AXKFCMVbAgPc.

21. ἀκριβέστερον Va et nisi fallimur Vb; ἀκριβέστατον edd. MPcAg Lab. — ἐχώνευσαν La.

22. Θεοδώρου Ag; mox ὅσα τε idem. — οὐ δὲ pro ἐν δὲ Lb.

πεποιημένα, ἐν δὲ Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας πρὸς τὸ οἴ-
κημα ἐρχομένῳ τὸ ἔχον τὰς γραφὰς λίθου θριγκός[23] ἐστιν
ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ τῆς Πρωτοθρονίης καλουμένης Ἀρτέ-
μιδος· ἀγάλματα δὲ ἄλλα τε ἐπὶ τοῦ[24] θριγκοῦ καὶ
γυναικὸς εἰκὼν πρὸς τῷ πέρατι ἕστηκε, τέχνη τοῦ Ῥοί-
κου, Νύκτα δὲ οἱ Ἐφέσιοι καλοῦσι. τοῦτο οὖν τὸ ἄ- 7
γαλμα τὸ[25] ἐν τῇ Ἀμφίσσῃ Ἀθηνᾶς καὶ ἰδεῖν ἐστιν ἀρ-
χαιότερον καὶ ἀργότερον τὴν τέχνην. ἄγουσι δὲ καὶ τε-
λετὴν οἱ Ἀμφισσεῖς Ἀνάκτων[26] καλουμένων παίδων· οἵ-
τινες δὲ θεῶν εἰσὶν οἱ Ἄνακτες παῖδες οὐ κατὰ ταὐτά
ἐστιν εἰρημένον, ἀλλὰ [οἱ μὲν][27] εἶναι Διοσκούρους, οἱ
δὲ Κούρητας, οἱ δὲ πλέον τι ἐπίστασθαι νομίζοντες, Κα- 891
βείρους λέγουσιν.[28] (4) Τούτων δὲ[29] τῶν Λοκρῶν το- 8
σαίδε ἄλλαι πόλεις εἰσίν· ἄνω μὲν ὑπὲρ Ἀμφίσσης πρὸς
ἤπειρον Μυωνία,[30] σταδίοις ἀπωτέρω τριάκοντα Ἀμφίσ-

bricatum reperire usquam potui. In Dianae vero Ephesiae, qua ad cellam itur quae multis depicta est rerum argumentis, super ara Dianae cui Protothroniae cognomen, septum est e lapidibus structum. Eminent ex eo et alia signa et foeminae cuiusdam effigies in extremo septo; Rhoeci ea opus est, Noctem Ephesii vocant. Hoc igitur simulacrum ea Minerva quae Amphissae visitur, tum aspectu est vetustius, tum arte rudius. Initia quoque celebrant Amphissenses Deorum quos Anactes (praesides) pueros appellant. Quinam Dii sint Anactes pueri variat hominum opinio. Alii Castoras, Curetas alii; qui plus intelligendo se assecutos putant Cabiros esse censent. (4) Huius cognominis Locrorum aliae sunt urbes; superiore quam Amphissa est loco et a mari interius Myonia. Abest

23. θριγκὸς et θριγκοῦ Sylb. BAg (hic in θριγκος habet γ sup. κ) La; θριγγὸς et θριγγοῦ AXKFCSMVab Pc (hic tamen θριγκοῦ habere videtur); φριγγὸς et θριγγοῦ Lb; conf. I, 42, not. 43. II, 35, not. 40. V, 13, 1. VIII, 31, 7. ibique not. 21. II, 15 not. 18.

24. τοῦ om. Ag. — εἶναι pro εἰκὼν La. — τὸ πέρατι M. — ῥόκου Ag.

25. τὸ MVa; τῆς edd. VbPcAg Lab.

26. Ἀνάκτων et Ἄνακτες S; II, 22, 6. hanc formam cum Siebelisio probavimus; at cautius nunc videtur, formam tribus in locis ab omnibus oblatam codicibus intactam conservare. Tum καλουμένων scripsimus e coniectura a La confirmata; καλουμένην rell. — κατὰ ταῦτά LbM.

27. οἱ μὲν om. BMVaPcAgLb; ἀλλ' οἱ μὲν La. — διοσκόρους et κουρῆτας Lb.

28. λέγουσιν BAgPcM; λέγουσι edd. rell. Lab.

29. δὲ om. Va. — τόσαι δὲ Lb.

30. Μυονία Steph. Byz. La; tum σταδίους Va. — ἀποτέρω La. — πρὸς ἤπειρον — Ἀμφίσσης bis Lb.

σης· οὗτοι καὶ τῷ Διῒ ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰσιν οἱ ἀναθέντες[31] Μύανες τὴν ἀσπίδα. κεῖται δὲ τὸ[32] πόλισμα ἐπὶ ὑψηλοῦ, καί σφισιν ἄλσος καὶ βωμὸς θεῶν Μειλιχίων ἐστί· νυκτεριναὶ δὲ αἱ θυσίαι θεοῖς[33] τοῖς Μειλιχίοις εἰσὶ καὶ ἀναλῶσαι[34] τὰ κρέα αὐτόθι πρὶν ἢ ἥλιον ἐπισχεῖν νομίζουσι· καὶ Ποσειδῶνός ἐστιν ὑπὲρ τὴν πόλιν τέμενος καλούμενον Ποσειδώνιον, ἐν δὲ αὐτῷ ναὸς Ποσειδῶνος·
9 τὸ δὲ ἄγαλμα ἐς ἐμὲ οὐκ ἦν. (5) Οὗτοι μὲν δὴ ὑπεροικοῦσιν Ἀμφίσσης, ἐπὶ θαλάσσης[35] δὲ Οἰάνθεια, καὶ ταύτῃ ὁμοροῦσά ἐστι Ναύπακτος. πλὴν δὲ Ἀμφίσσης ὑπ' Ἀχαιῶν οἱ ἄλλοι[36] Πατρέων ἄρχονται, βασιλέως σφίσι[37] δόντος Αὐγούστου. ἐν Οἰανθείᾳ δὲ Ἀφροδίτης τε[38] ἱερὸν καὶ ὀλίγον ὑπὲρ τὴν πόλιν κυπαρίσσου[39] τε

ea ab Amphissa stadia XXX. Haec civitas Myanensium illorum est qui in Olympia clypeum Iovi dedicarunt. Praecelso loco oppidum situm est. Lucus est apud Myonenses et ara Mitium deorum; Milichios vocant. His nocturna fiunt sacra, in quibus ante solis exortum carnes victimarum absumere eodem ipso in loco solenne habent. Neptuno supra urbem sacra area est; Posidonium appellant. In ea est Neptuni aedes, sed aetate mea iam nullum reliquum fuit simulacrum. (5) Interius igitur hi quam Amphissenses habitant. Mari proxima est Oeanthea, cui finitima Naupactus. Praeter Amphissam alii omnes Locrorum populi sub ditione Patrensium sunt. Hunc Patrensibus honorem Achaeis Augustus Imperator habuit. Oeantheae est Veneris fanum et paulum supra oppidum lucus

31. εἰσὶν οἱ ἀναθέντες BVaMPc AgLb; οἱ ἀναθέντες εἰσὶ AXKFCS VbLa (hic εἰσίν). Tum Μύανες e coniectura; μυίαν ἐς MVabPcAg Lab; Μυωνεῖς edd.; conf. quae diximus ad VI, 19, 4. not. 12.

32. τὸ inseruimus cum Sylb. SB. — μειλ. ἐστίν M.

33. Post θεοῖς expunximus τε cum BMVaPcAgLb. — εἰσὶν Ag; ἐστὶ La.

34. ἐναλῶσαι Va. Mox ἢ post πρὶν om. La. — ὑπερεχεῖν Cor. — νομίζουσιν La. — ποσειδῶν ἐστιν Lb.

35. ἐπὶ θαλάσσης om. MVa; hic ante Ἀμφίσσης distinguit. — οἱ ἄνθεια Vb; ἡ ἄνθεια Va; οἰανθεῖα M; ἠἰάνθεις (sic) Pc; οἰάνθεια La; οἰανθεία Lb, qui ι subscribere non solet; ex Hellanico hanc nominis formam excitat Steph. Byz. s. n. Οἰάνθη.

36. οἱ δ' ἄλλοι MVaPcAgLb (οἵ γ' ἄλλοι?).

37. σφίσιν Ag. — αὐγούστου ἔνοιαν δὲ PcAgLb; αὐγούστου εὔοιαν δὲ M; αὐγούστου (?) εὔβοιαν δὲ Va; ἐν οἰάνθεία, omisso seq. δὲ, La; δὲ om. etiam Vb.

38. τὸ ἱερὸν MVaLb.

39. κυπαρίσσαι M (silent Exc. nostra) Lb; κυπαρίσσοι Va; κυπαρισσαίου copulatis duabus lectionibus Vb; κυπαρίσσω Ag. — κύτιος Vb.

ἀναμὶξ καὶ τῆς πίτυός ἐστιν ἄλσος, καὶ ναός τε Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα ἐν τῷ ἄλσει· γραφαὶ δὲ[40] ἐπὶ τῶν τοίχων ἐξίτηλοί τε ἦσαν ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ οὐδὲν ἔτι ἐλείπετο ἐς θέαν αὐτῶν. κληθῆναι δὲ ἀπὸ γυναικὸς ἢ νύμφης τεκμαίρομαι τὴν πόλιν· ἐπεὶ ἐπὶ[41] Ναυπάκτῳ γε οἶδα εἰρημένον ὡς Δωριεῖς οἱ[42] ὁμοῦ τοῖς Ἀριστομάχου παισὶ τὰ πλοῖα αὐτόθι ἐποιήσαντο οἷς[43] ἐς Πελοπόννησον ἐπεραιώθησαν· καὶ ἀντὶ τούτου γενέσθαι τὸ ὄνομα τῷ χωρίῳ φασί. τὰ δέ μοι Ναυπακτίων, ὡς τοῖς ἐς Ἰθώμην ἀποστᾶσιν ὁμοῦ τῷ σεισμῷ τῷ ἐν Λακεδαίμονι Ἀθηναῖοι Ναύπακτον ἐνοικῆσαί σφισιν ἔδοσαν[44] ἀφελόμενοι τοὺς Λοκρούς, καὶ ὡς τοῦ Ἀθηναίων ὕστερον πταίσματος τοῦ ἐν Αἰγὸς[45] ποταμοῖς Λακεδαιμόνιοι τοὺς Μεσσηνίους ἐδίωξαν καὶ ἐκ τῆς Ναυπάκτου, τάδε μὲν ἐπεξῆλθέ[46] μοι καὶ ἐς πλέον ἡ Μεσσηνία συγγραφή. ἐκλιπόντων[47] δὲ ὑπὸ ἀνάγκης τῶν Μεσσηνίων, οὕτως οἱ

mistim cupresso et pino condensus. In ipso luco Dianae templum et signum. Obsoleverunt vetustate picturae parietum, neque ex illis quicquam restat aspectabile. Appellatam urbem sive a foemina, seu a Nympha suspicor. Nam quod ad Naupactum attinet, traditum scio Dorienses qui sunt Aristomachi filios secuti, hoc in loco classem aedificasse qua in Peloponnesum transmiserunt; et a navium compactu urbi nomen datum. De Naupactiis ipsis, quemadmodum Messeniis qui in Ithomen montem secesserant, deleta prope terrae motu Sparta, Naupactum Locris ereptam in qua habitarent Athenienses assignaverint, atque uti post cladem Atheniensium ad Aegospotamos Messenios e Naupacto quoque eiecerint Lacedaemonii; haec satis copiose a nobis exposita sunt in eo libro quem de rebus Messeniorum conscripsimus. Coactis itaque novis inquilinis

40. γράφεται δὲ MVa. — ἐξήτηλοί MVbAg; ἐξίτηλόν Lb.

41. ἐπὶ om. La; seq. γε om. Ag.

42. οἱ inseruimus cum SBMVab PcAgLab. — τὰ πλείως La.

43. οἷς Sylb. KFCSB; οἳ AXM VabPcAgLab. — ἐπαιρεώθησαν Vb; ἐπερεώθησαν Ag; mox ἀπὸ τούτου mavult F.

44. ἔδοσαν Smai. BVaPc et Lb correctus; ἔδωσαν MAgLb; ἔδωκαν AXKFCSmin. VbLa.

45. αἰγοῖς ποτ. AgLb. — μεσηνίους Ag.

46. ἐπεξῆλθε Smai.; ἐπῆλθε edd. rell. MVabPcAgLab. — ἡ μεσσηνίων συγγρ. La.

47. „malim ἐκλιπόντων." B; coniecturam a Lb confirmatam recepimus; ἐκλοιπόντων La; ἐκλειπόντων edd. et rell. codd.

11 Λοκροὶ συνελέχθησαν[48] αὖθις ἐς τὴν Ναύπακτον. (6) Τὰ
898 δὲ ἔπη τὰ Ναυπάκτια ὀνομαζόμενα ὑπὸ Ἑλλήνων ἀνδρὶ
ἐσποιοῦσιν οἱ πολλοὶ Μιλησίῳ·[49] Χάρων δὲ ὁ Πύθεώ
φησιν αὐτὰ ποιῆσαι Ναυπάκτιον[50] Καρκῖνον· ἑπόμεθα
δὲ καὶ ἡμεῖς τῇ[51] τοῦ Λαμψακηνοῦ δόξῃ· τίνα γὰρ καὶ
λόγον ἔχοι ἂν ἔπεσιν ἀνδρὸς Μιλησίου πεποιημένοις ἐς
12 γυναῖκας τεθῆναί σφισιν ὄνομα Ναυπάκτια; Ἐνταῦθα
ἔστι μὲν ἐπὶ θαλάσσῃ ναὸς Ποσειδῶνος καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦ πεποιημένον, ἔστι δὲ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα λευκοῦ λίθου· σχῆμα δὲ ἀκοντιζούσης παρέχεται καὶ ἐπίκλησιν εἴληφεν[52] Αἰτωλή. Ἀφροδίτη δὲ ἔχει μὲν ἐν σπηλαίῳ τιμάς· εὔχονται[53] δὲ καὶ ἄλλων εἵνεκα καὶ[54] αἱ γυναῖκες μάλιστα αἱ χῆραι γάμον αἰτοῦσι
13 παρὰ τῆς θεοῦ. (7) Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερὸν ἐρείπια ἦν· ἐξ ἀρχῆς δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτὸ ἀνὴρ ἰδιώτης Φα-

Naupactum deserere, rursus Locri in unum convenientes eam occuparunt. (6) Iam quae a Graecis Naupactia carmina dicuntur, attribuuntur ea vulgo Milesio homini; sed Charon Pythei filius auctorem eorum perhibet Naupactium Carcinum. Nobis quidem haec Lampsaceni probatur sententia. Nam quae tandem ratio afferri potest, quamobrem versus quos in foeminas Milesius homo fecisset, Naupactiorum nomine circumferantur? Est Naupacti proxime ad mare Neptuni aedes. Stat signum ex aere factum. Est etiam Dianae delubrum cum signo e candidó lapide, iaculantis habitu. Deae cognomen Aetola. Veneri in spelunca suos habent honores; vota ei nuncúpant et aliis de causis, sed in primis viduae mulieres sibi a dea alteras nuptias exposcunt. (7) Aesculapii fanum iam nihil est praeter rudera; sed a fundamentis illud olim erexit vir privatus Phalysius.

48. συνεχέθησαν VaLb. — ναπάκτια La.

49. μειλησίω et mox μειλησίου Ag Lb. — πυθέω VaAgLb et per correcturam e πυθεόδωρος Vb.

50. ναυπάκτικον expuncto κ posteriore, Vb. — κάρκηνον MVaLb; καρκῆνον Ag; καρκῖνον Vb.

51. τῇ om. Vb. — ἔχοιεν ἔπεσιν et ναυπακτία Lb. — ἄγαλμα χαλκοῦ.. (ῦ erasum) ὀρθὸν πεπ. La.

52. ἔσχεν Va. — ἀφροδίτης MVa Lb.

53. εὔχωνται Va.

54. καὶ om. Ag; ante μάλιστα inserunt δὲ AXKLa; quum δὲ et καὶ per compendia scripta facile confundantur, haud inepte coniicere licet: εὔχονται δὲ καὶ ἄλλων εἵνεκα αἱ γυναῖκες καὶ μάλιστα αἱ χῆραι γάμον αἰτοῦσαι (possis etiam conservare αἰτοῦσι) sive εἵνεκα αἱ γυναῖκες, μάλιστα δὲ αἱ χῆραι.

λύσιος. νοσήσαντι γάρ οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ οὐ πολὺ ἀποδέον[55] τυφλῷ, ὁ ἐν Ἐπιδαύρῳ πέμπει θεὸς Ἀνύτην τὴν ποιήσασαν τὰ ἔπη φέρουσαν σεσημασμένην[56] δέλτον· τοῦτο ἐφάνη τῇ γυναικὶ ὄψις ὀνείρατος, ὕπαρ[57] μέντοι ἦν αὐτίκα· καὶ εὗρέ τε ἐν ταῖς χερσὶ ταῖς αὐτῆς σεσημασμένην δέλτον καὶ πλεύσασα ἐς τὴν Ναύπακτον ἐκέλευσεν[58] ἀφελόντα τὴν σφραγῖδα Φαλύσιον ἐπιλέγεσθαι τὰ γεγραμμένα· τῷ δὲ ἄλλως μὲν οὐ δυνατὰ ἐφαίνετο ἰδεῖν τὰ γράμματα ἔχοντι οὕτω τῶν ὀφθαλμῶν· ἐλπίζων δέ τι

Ei aliquando graviter ex oculis et fere usque ad caecitatem laboranti, qui Epidauri colitur deus Anyten misit nobilem versibus faciendis foeminam, cum tabulis obsignatis. Eas per visum in quiete mulier sibi accipere visa fuerat, sed vero eventu res est comprobata. Quum enim evigilasset in manibus suis obsignatum libellum invenit. Naupactum igitur quum appulisset iubet Phalysium amoto signo literas perlegere. Ille primo putare literas a se aspici non posse qui oculis captus esset; in spem deinde erectus salutare sibi fortasse aliquid ab Aesculapio apportari, tabulis resignatis in ceras aspexit et simul

55. *ἀποδέον* B; *ἀποδέοντι* edd. rell. MVabPcAgLb; *ἀποδέον τι* La; scripsit fortasse Pausanias *οὐ πολύ τι ἀποδέον*; pronomen per incuriam omissum et margini vel supra versum adscriptum facile in locum alienum irrepsit, mox voci *ἀποδέον* adhaesit. — *τύφλῳ* BMVaPcAgLb; *τυφλοῦ* edd. rell. VbLa.

56. *ἐσημασμένην* MVa. — *τοῦτον* La.

57. *ἦπαρ* et *χερσὶν* Ag. — *εὗρε τὸ* La. — *αὐτῆς* B; *αὐτῆς* edd. rell.; *τῆς αὐτῆς* Lb.

58. *ἐκέλευσεν* Smai. BPcAg(?); *ἐκέλευεν* edd. rell. MVabLab. — *σφραγῖδα* VabMLb; *φραγίδα* semel Va. Denique *χιλίους* B.

Palmerius ad calcem exemplaris Xylandriani quod observationibus suis ornavit, hanc notam adiecit, cuius finem in nostras etiam partes trahimus: „Hunc codicem legere aggressus est Iacobus Palmerius eques dominus a Grentemesnil vendoperanus. Anno salutis Dionysiano sexcentesimo trigesimo sexto. Multa notavit ad marginem, usus modo graeca modo latina dialecto sine delectu ut impetus tulit; plura emendavit corrupta vel hiulca. *O tu quicunque post eius fata hunc codicem possidebis utere fruere ἀνεπιφθόνως, et si quid peccavit aut allucinatus est utere obelo. abstine a iurgiis et parce humanitati. vale.*

De codicum subscriptionibus in Praefatione volumini primo praemissa dictum est; addimus in Ag sic subscriptum esse: *τέλος τοῦ φωκικῶν λόγου δεκάτου.* Subscriptio codici Pc minio addita eaque prorsus evanida, legi non potest, ut Ludov. de Sinner per epistolam nos docuit; idem in codice Pa post *αὐτοχειρίᾳ* legi *ἔγραφεν* nos fecit certiores. Iam denique operi finem imponimus cum La subscribentes: *Παυσανίου ἑλληνικῆς περιηγήσεως Ι^ον. φωκικά·*

Δόξα σοι ὁ Θεός.

ἐκ τοῦ Ἀσκληπιοῦ χρηστὸν ἀφαιρεῖ τὴν σφραγῖδα, καὶ ἰδὼν ἐς τὸν κηρὸν ὑγιής τε ἦν καὶ δίδωσι τῇ Ἀνύτῃ τὸ ἐν τῇ δέλτῳ γεγραμμένον, στατῆρας δισχιλίους χρυσοῦ.

se oculorum calamitate levatum sensit. At Anytae quidem, quae ei in illis tabulis scripta fuerat, pecuniam expendit bis mille nummûm aureorum.

INDEX.

(Numerus primus libri est, secundus capitis, tertius segmenti.)

Index locorum in Praefationibus tractatorum.

[Litera volumen, numerus paginam indicat.]

CORRIGENDA.

VOL. I.

Praef. p. LII. 1. pro Camana l. Cappadocia. — p. 22, 2. pro θύραν l. θήραν.

VOL. II.

p. XIII, 5. pro 158 l. 178. — p. 191. not. 36. v. 2. pro 28 leg. 26. — p. 430. n. 15. v. 4. post Σθένις pone punctum. — p. 508. n. 8. v. 1. leg. σύνοῖ (sic). — p. 529, 7. l. ἐπιστρατείαις. — p. 570. n. 31. v. 3. dele rell. — p. 585. n. 62. v. 5. a fine distingue post deinceps. — p. 590. n. 21. v. 3. pro coniectura l. correctura.

VOL. III.

p. 9. n. 24. v. 3. leg. quare συμβάντα + δὲ Smai. — p. 15. Quae n. 36. omisso codicis siglo dicta sunt, ex altero Lugd. desumta sunt; ex utro nunc nescimus. 34, 1. l. Θεσσαλονίκη. — p. 138. n. 17. v. 3. l. Lab. vide supra c. 27. — p. 152. n. 30. v. 4. lege: unde a Musuro insertum videtur, idque. — 153. n. 31. v. 6. lege: Equidem credo, dubito autem, an. — p. 224, 3. del. colon post ἡβάσκειν. — p. 226. n. 27. v. 1. post bis insere Va. — p. 274. n. 37. v. 2. sq. sic imprimendum erat: in quo καθα^γι^ζουσιν (sic) quae lectio etc. — p. 280. not. 18. v. 3. pro K leg. R. — p. 296. n. 17. v. 2. a fin. l. κατώτατα. — p. 318, 7. l. τε ἡ προϋπάρχ. — p. 368, 1. l. ἅπαντας. ibid. n. 35. v. 2. a fin. pone virgulam post αὐτούς. — p. 381. n. 17. v. 2. inter K et Va insere B.

LIPSIAE, TYPIS B. G. TEUBNERI.